BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Biblioteca

De la Ialta pin'la Malta

Tot românul pîinsu'mi-s-a

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 14 ● Miercuri 4 aprilie ● 1990 ●

„Mai bine mai tîrziu decît niciodată"

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

Cît?

Se povesteşte că Florin Pucă, marele desenator şi iubitor de vinuri, s-ar fi dus într-o zi la preşedintele Uniunii Artiştilor Plastici să solicite un împrumut. În vreme ce părăsea încăperea, cu cererea aprobată, Pucă l-a auzit pe preşedinte strigînd : Şi să bei mai puţin !

La care artistul s-a oprit, s-a întors cu mirare şi a întrebat : Cît ?

Mi-am amintit această întîmplare în timp ce citeam articolul 16 din Platforma program a F.S.N.-ului. Iată ce zice articolul : **„Frontul se pronunţă pentru evitarea formării de deosebiri majore în acumularea de avuţie de către diferite categorii sociale. În acest scop consideră necesară introducerea unui complex de instrumente economice, verificate de experienţa contemporană – inclusiv a unui sistem de impozite – care să nu afecteze însă libera iniţiativă, competiţia, eficienţa".**

Dacă dumneavoastră înţelegeţi altceva decît pricep eu vă rog să-mi spuneţi. Reacţia mea n-a fost alta decît a lui Florin Pucă. În fond, cît ar trebui să cîştige un om ca să fie evitată **„formarea de deosebiri majore"** în acumularea de bogăţie ? Cît ?

În orice societate există oameni de iniţiativă, competitivi, eficienţi. O recunoaşte şi Platforma. Mai mult, consideră că **„introducerea unui complex de instrumente economice, verificate de experienţa contemporană – inclusiv a unui sistem de impozite"** nu trebuie să afecteze acumularea de bogăţie. Numai că diferenţele dintre o avuţie şi alta nu trebuie să fie majore. Problema rămîne, oricum ai citi textul : ce e aceea deosebire majoră ?

Ceauşescu ne-a învăţat că un raport de 4 la 1 între venitul maxim şi cel minim e însăşi esenţa comunismului. Dat fiind că nu mai construim comunismul, care ar trebui să fie acest raport ?

După părerea mea, într-o lume civilizată, în care competenţii, competitivii, inteligenţii, pricepuţii, întreprinzătorii au cadrul şi, mai ales, motivele ca să se manifeste ca oameni competenţi, competitivi, inteligenţi, pricepuţi şi întreprinzători nu se pot imagina legi şi **„complexe de instrumente economice..."** inclusiv sisteme de impozite capabile să-i oprească din cursă.

Un premiu Nobel formează o „deosebire majoră". De fapt, deosebirea majoră dintre un om şi contemporanii săi e aceea care aduce premiul. Cum poate fi împiedicat un Ţiriac să acumuleze avuţii ? Cum pot fi împiedicaţi colecţionarii să tezaurizeze bunuri ?

Cum vrem să fie România ; săracă sau bogată ? Şi cum trebuie să fie o ţară bogată : plină de săraci sau de avuţi ?

În articolul de Platformă program stă scris că Frontul **se pronunţă pentru** evitarea formării de deosebiri majore în acumularea de avuţie... nuanţă care dă de înţeles că măsurile propriu-zise vor fi concepute abia după ce va obţine victoria în alegeri. Dat fiind că nu toţi oamenii cunosc căile prin care competenţii şi întreprinzătorii pot fi întorşi din drum şi din destin, e util să numărăm cîteva.

Prima metodă prin care un om poate fi făcut să nu producă – şi, în consecinţă, să nu cîştige – e şi cea mai simplă. Ea a fost verificată timp de 70 de ani de „experienţa contemporană" şi anume de cea sovietică şi se cheamă economie planificată. Planifici producţia, cunoşti beneficiul. Pe cei care vor să muncească mai bine, îi pedepseşti, îi impozezi si, dacă nu se astîmpără, îi bagi în puşcării. E adevărat, în capitalism impozitele merg pînă la 80% din cîştig (în dolari, nu în lei !). Asta dacă se ivesc nătărăi care, de îndată ce fac miliardul, îl pun la ciorap. „Experienţa contemporană" ne arată că în capitalism nu există nătărăi cu miliarde la ciorap. Acolo banii lucrează, se mişcă, sînt investiţi ca să nască bani. Magnaţii adună avuţii majore fiindcă au iniţiative majore. Cînd mor magnaţii, nu-şi iau bogăţiile cu ei în mormînt. Le lasă urmaşilor, naţiunii.

Altă metodă cu care opreşti omul să prospere e furtul. Îl laşi să adune şi apoi dai năvală peste ei şi-i iei tot. Poţi să numeşti asta Legea 18 sau Legea 19 sau Legea 34, n-are importanţă. Important e să emiţi legi peste legi (adică „instrumente economice") şi fug deştepţii şi întreprinzătorii de nu le vezi călcîiele. Se duc să acumuleze avuţii în ţările unde supracompetenţa e îngăduită şi plătită.

Chestiunea, cum vedem, se complică. În ţările bogate, contează, e adevărat, dotaţii dar şi mai mult supradotaţii. Pe supradotaţi nu-i interesează atît cîştigul, cît diferenţa pe care acesta o marchează. Omenirea a inventat o măsură perfectă a tuturor lucrurilor, valabilă oriunde : banul. Geniile nu sînt preocupate de acumularea de avuţii – cu excepţia geniilor financiare, desigur – dar dacă statul se îmbogăţeşte ca urmare a faptului că între oameni există de la natură „deosebiri majore" e normal ca deosebirea să fie însemnată prin ceva. Nu prin diplome si medalii, ori nu numai prin aceasta.

În articolul 11 al Platformei se spune că **„Sistemul economic va stimula iniţiativa individuală şi colectivă, va permite concurenţa..."** etc. Să fim serioşi ! Ce garanţii oferă statul „iniţiativei individuale" dacă discuţia se poartă în termenii plafonării cîştigului ?

Noi am avut o categorie socială – ţărănimea – care a ştiut cît are de muncit, dar n-a aflat niciodată cît are să primească în schimbul trudei. Dacă ţăranii capătă dreptul de a avea pămînt, mulţi se vor închiaburi. Vrednicii şi întreprinzătorii vor face averi, leneşii vor ajunge în sapă de lemn. Ce-i de făcut la ţară ? Îi impozăm în disperare pe harnici, ca să îndulcim traiul puturoşilor ? În multe ţări bananiere există săraci nu pentru că există bogaţi, ci pentru că mare parte din populaţie se mulţumeşte să mănînce banane şi să stea cu burta la soare. Mulţumiţi cu puţin afli destui şi în ţările celelalte. Cel mai greu e să deprinzi omul să se mulţumească repede cu mult.

În fine, după ce se vor fi epuizat metodele şi instrumentele prin care să descurajezi iniţiativa, în ciuda faptului că ai legiferat-o – inclusiv descurajarea prin impozite, dat fiind că impozite care să entuziasmeze nu se cunosc – rămîn, ca soluţie economică, măsurile organizatorice, de a căror subtilitate nu se mai îndoieşte nimeni : panoul de onoare al fruntaşilor, chemările la întrecere, şedinţele de analiză şi sinteză, premierele prin reprezentanţi, titlurile de erou al muncii în neştire.

Recent, domnul Ion Iliescu observa că „e la modă ca presa să-l critice pe preşedintele ţării". Nu ştiu la cine se referea – probabil la fostul presedinte, fiindcă altul încă nu a fost ales. Scriind despre Platforma program a F.S.N.-ului nu critic pe nimeni. Constat doar şi simt cum mă cuprinde o mare nelinişte cînd un partid se gîndeşte atît de departe şi anume la modul în care vor fi lichidaţi bogaţii : încă înainte de a-i avea.

Aş vrea să fiu înţeles cum trebuie : eu, cetăţeanul de rînd, ştiu că n-am să ajung niciodată să am avuţiile unui Rockefeller, dar vreau să mi se îngăduie să visez că le pot avea. Un articol de platformă electorală care frînge o speranţă, amorsează automat o spaimă.

De aceea închei întrebîndu-mă responsabil : ce înseamnă puţin ? ce înseamnă mult ? şi, în definitiv, cît ?

TUDOR OCTAVIAN ■

În ce an am ajuns?

Ne întoarcem, de cîteva luni, tot mai mult în trecut.

Cu fiecare decret, lege, măsură ce se ia mai cade încă una din aberaţiile împotriva omului luată de către fostul dictator (în treacăt fie zis, de ce fost?).

Plătim mai puţin curentul electric, gazele, telefonul. Nu mai stăm zile în şir la cozi la benzină, s-au desfiinţat, în unele locuri, raţiile pentru alimente, circulăm — democratic — şi duminica, indiferent dacă numărul maşinii e par sau impar, aşa cum o făceam şi în urmă cu vreo zece ani.

E mai cald în case, lumina nu se mai stinge cînd ţi-e lumea mai dragă, televiziunea e liberă să revină la două programe, aşa cum a mai avut şi altădată, în magazine ai mai multă şansă — încă nu chiar ca odinioară — să-ţi umpli sacoşa.

Dar asta să fie totul? O reîntoarcere spre ce-am avut şi ce-am pierdut începînd cu, hai să zicem, anul 1970?

E drept, nu ne-am imaginat niciodată că, de pildă, n-o să mai fie cenzură şi că la cinci luni de la al XIV-lea congres al p.c.r. unul dintre vicepreşedinţii (provizorii) ai ţării va fi un liberal, nu ne-am putut închipui că vom citi şi vom auzi „jos comunismul" sau că biserica va începe să-şi joace rolul în societate în văzul tuturor.

Şomaj a fost şi înainte, fără însă a fi recunoscut public; trafic cu droguri sau prostituţie au fost de asemenea, dar nu s-a vorbit de ele niciodată. În schimb, muncitorii n-au fost nicicînd stăpîni pe uzinele şi roadele muncii lor, ca de altfel şi ţăranii pe pămînturile pe care trudeau.

Prin apariţia atîtor partide care-şi susţin cu înfocare poziţiile într-o aprigă campanie electorală, am trecut chiar mai departe de anii '70, am ajuns în anul de graţie 1946.

Cum ar zice Al. Philippide, de la a cărui naştere se împlinesc în această lună nouă decenii, „epoci varii / şi noi şi vechi sînt date / deodată toate".

Oricine ar fi venit la putere după ceauşescu ar fi procedat la fel: ar fi anulat toate măsurile lui monstruoase menite să mutileze personalitatea umană, s-o aservească şi s-o umilească pentru a dispune de ea după bunul său plac.

De-abia de-acum însă începe greul. Şi chiar dacă nu de mult am dat ceasurile înainte cu o oră, nu e destul pentru a prinde din urmă un timp atît de îndelungat, care ni s-a scurs printre degete.

Şi, mai ales, să nu uităm că la toamnă vom da ceasurile înapoi cu o oră. Depinde însă atunci în ce an vom fi.

GEORGE ARION ■

Primăvara patriarhului

În după-amiaza zilei de duminică, 1 aprilie, o serie de telefoane ne-au alertat fiindcă dinspre preoţime vine o vestire tristă : se vorbeşte cum că, urmare a stăruinţelor unor preafericiţi în etate, va fi reinscăunat patriarh Teoctist, cel care înainte de 22 decembrie a adresat dictatorului ceauşescu sinistra telegramă de condamnare a Timişoarei.

Să dea Dumnezeu să nu fie adevărat, că de se va adeveri — după prea lunga campanie de dări de seamă şi alegeri la preoţime — multe suflete vor rămîne cernite şi veşnic dezbinate în ţară.

Chiar să nu existe în rîndurile preoţimii noastre un nume mai curat ? Să ne reamintim că Teoctist se retrăsese din motive de sănătate. Să se fi însănătoşit domnia sa atît de repede încît să nu se simtă complet vindecat decît în cel mai înalt jilţ al demnităţilor bisericeşti ?

Rugăm Sfîntul Sinod să nu ne afurisească pentru grijile pe care ni le dau întrecerile spre putere în lumea diriguitorilor bisericii creştine.

Azi se naşte societatea de mîine

— Deci, domnule Petre Anghel, a apărut o nouă asociaţie, „Societatea de mîine". Sînteţi secretarul ei, din cîte am aflat. Ne-aţi putea da cîteva detalii în legătură cu ceea ce-şi propune această nouă asociaţie ?

— Să ofere soluţii cît mai diverse în legătură cu principiile pe care se poate organiza societatea românească de astăzi şi de mîine. Să strîngă în jurul ei cît mai mulţi specialişti de valoare, competenţi în toate domeniile vieţii sociale, politice şi culturale. Să ajute diversele medii socio-politice să aleagă o variantă din mai multe posibile.

— Cui i-a venit ideea înfiinţării acestei asociaţii ?

— Este un răspuns la mai multe semnale primite din rîndul studenţilor, profesorilor, inginerilor. Nucleul iniţial l-au constituit Eugen Simion, Augustin Buzura, Marin Sorescu, Petre Anghel. Numele a fost propus de profesorul Mircea Zaciu. Foarte curînd au mai aderat şi domnii Ilie Pîrvu, Emil Constantinescu, George Voicu, Cătălin Zamfir, specialişti din afara sferei umaniste.

— Pînă în prezent, cam cîţi membri fac parte din societate ?

— Aproximativ o sută au depus adeziuni. Dar avem cereri numeroase atît din Bucureşti, cît şi din provincie. Ei vor deveni membri, conform statutului, după ce vor primi confirmarea din partea celor deja constituiţi. În nici un caz nu dorim să devenim o asociaţie de masă. Sînt bine veniţi însă toţi cei care pot contribui cu propuneri, sugestii şi care vor să participe efectiv la consolidarea democraţiei româneşti.

— Aveţi un scop politic ?

— Vrem doar să participăm la evenimentul politic prin opiniile exprimate. Nu sîntem şi nu vom deveni organizaţie politică, dar nici una din manifestările vieţii contemporane nu va rămîne în afara preocupărilor acestui grup de reflecţie.

— Există Grupul de dialog social. Nu este cumva „Societatea de mîine" ceva asemănător ?

— Da, în măsura în care vom reflecta împreună asupra realităţilor contemporane şi asupra celor care vor veni. Nu, în măsura în care orice grup constituit prin afinităţi individuale şi de convingeri oferă o altă soluţie.

— Nu vi se pare a fi o grupare cam elitistă ?

— Dimpotrivă, scopul nostru, specificat şi în statutul de organizare, este să întreţinem legături foarte strînse cu muncitori, tehnicieni, locuitori ai satelor. Vom veni în întîmpinarea acestor categorii sociale şi le vom asculta păsurile, consemnîndu-le opiniile şi militînd pentru impunerea soluţiilor care vor proveni chiar de la ei.

— Înţeleg deci că nu e vorba doar de o observare de spectator a realităţii româneşti, ci şi de o încercare de implicare în această realitate.

— Cred că ne-aţi înţeles exact. Vrem să influenţăm factorii de decizie, să prezentăm cît mai multe puncte de vedere într-un context dat. Noi nu ştim cum va arăta societatea de mîine, ştim însă că ea se va dezvolta după legi proprii impuse de evoluţia istorică şi putem să gîndim încă de acum asupra ei şi să încercăm să nu fim luaţi prin surprindere. Nu avem obsesia creării unui om nou, dar urmărim ca tînărul de astăzi, omul matur de mîine, să aibă la dispoziţie elementele luării unei decizii.

— Aţi pornit la drum cu măcar cîteva idei clare ?

— Noi considerăm că avem un program bine definit şi acest program rămîne, cum este şi firesc, deschis în permanenţă. Noi ne vom subordona realităţii şi nu vom încerca să introducem în tiparele noastre această realitate.

— Dar pentru a fi cunoscuţi cu adevărat nu e destul să vă întîlniţi între dumneavoastră sau cu alţi reprezentanţi ai altor categorii.

— Vom edita în curînd o revistă. De apariţia ei se ocupă scriitorii Mircea Nedelciu, Bedros Horasangian, Sorin Preda şi alţi tineri profesionişti ai domeniului. Cititorii vor fi informaţi la timp de apariţia ei.

— Şi totuşi, cum va arăta „societatea de mîine ?".

— Sînt convins că vom trăi într-o societate liberă, bazată pe principii democratice. Ea va aparţine, fireşte, tinerilor, oamenilor bine pregătiţi în profesiile lor şi celor dispuşi să muncească eficient, competitiv, conştienţi de ce fac şi de noua lor competenţă — participanţi efectivi la societatea care le va aparţine.

GEORGE ARION ■

Guvernul american îl sprijinea pe ceaușescu!

Interviu cu DAVID B. FUNDERBURK, fost ambasador al S.U.A. în România, între anii 1981–1985

și domnul David Funderburk ne-a acordat acest interviu în ianuarie, îl publicăm, iată, la început de aprilie. Nu e tîrziu, întrucît considerațiile domniei sale nu sînt conjuncturale.

— Ce părere aveți despre Nicolae Ceaușescu ținînd seama de faptul că, în calitate de ambasador, ați avut contacte personale cu el ?

— L-am întîlnit pe Ceaușescu cam în douăsprezece ocazii și mi-a lăsat impresia unui om excepțional de abil și inteligent, în sensul că investiga temeinic reprezentanții străini și știa să-i manipuleze și să spună lucruri care să-i oblige să adopte o atitudine defensivă. Pe baza informațiilor secrete mi-am dat seama că Nicolae Ceaușescu era un monstru pentru care viața umană nu avea nici o valoare și care era dominat de instinctul revanșei împotriva oricărui dușman presupus. Ego-ul lui era monumental. Ceaușescu se închipuia un zeu-rege care își poate stăpîni latifundia după plac. El personal a ordonat execuția oponenților sau a oricărei persoane care nu îi satisfăcea dorințele.

— [illegible]e v-a determinat să demisionați din funcția de ambasador ?

— Am demisionat din cauza frustrării pricinuite de guvernul american care îl sprijinea pe Ceaușescu în ciuda copleșitoarelor mărturii ale crimelor lui împotriva poporului român, a umanității și a tradițiilor sale creștine și culturale. De asemenea, guvernul american avea dovezi că el oferea azil roriștilor arabi și ajuta te riștii și traficanții de dro ri în toată lumea, pe lîngă tul că exporta cantități ma de armament în țările uniste ca și în țările ex tatoare de terorism. Was gton-ul a preferat să men nă relații amicale cu Ceau escu în ciuda rapoartelor mele pentru că o atare politică servea interesele unor afaceriști bogați, bancheri și anumite grupuri din New York și din Europa Occidentală.

— Care au fost relațiile domniei voastre cu România înainte de a fi numit ambasador ?

— În primul rînd, am studiat în America sub îndrumarea unui profesor al cărui cîmp de cercetare era România. Apoi, am studiat limba română la universitatea din Los Angeles și la universitatea din Washington și am călătorit în România pentru prima dată în 1971—1972 pe baza unei burse Fulbright. În acel an am locuit la o familie română (Mircea și Alexandru Tatos) și am aflat foarte multe lucruri despre realitatea din România. În 1975, am lucrat la Sibiu la o expoziție a fotografiei americane, și în 1976 și 1977, am făcut cercetări istorice la Institutul de Istorie Nicolae Iorga din București. Ne-am îndrăgostit de poporul român, de prietenia și ospitalitatea lui și de pămîntul și istoria lui unice.

— Ce activitate ați depus în sprijinul României după plecarea din țară în 1985 ?

— Întîi, am fost candidat la alegerile pentru senatul american ca reprezentant al statului Carolina de Nord cu scopul de a fi o voce politică în stare să contribuie substanțial la ajutorarea poporului român, dar nu am reușit la alegeri. După aceasta, am început să țin discursuri pe tot cuprinsul Statelor Unite, în Canada și în Europa Occidentală pentru a informa lumea despre realitatea vieții în România și despre colaborarea dintre guvernul american (și cercurile financiare) și comuniștii români. Am vorbit atît comunităților române din Statele Unite cît și americanilor. În 1987 am publicat pentru prima oară cartea mea : **Un ambasador american prins între Departamentul de Stat și Comuniștii Români** pentru a face cunoscut regimul destructiv al lui Ceaușescu și sprijinul pe care i-l da guvernul american. În 1988 am întemeiat un grup cu scopul de a ajuta organizarea românilor din Statele Unite și pentru a exercita presiuni asupra Washingtonului astfel încît preocupările românilor pentru libertate și drepturi umane să obțină o prioritate în politica americană. Grupul amintit se intitulează Conservatorii pentru Libertate. În decembrie 1989 am fost numit președinte al Fondului de Ajutorare Internațional Românesc care are misiunea de a strînge bani și a trimite ajutor medical și umanitar românilor care suferă de pe urma războiului din București, Timișoara, și alte orașe. Împreună cu românii din lumea liberă vreau să ajut România să obțină libertate și să se bucure de o viață bună.

— Ce v-a determinat să scrieți o carte despre Ceaușescu și să dați în vileag complicitatea Departamentului de Stat ?

— Am scris cartea pentru că guvernul american și Departamentul de Stat nu au vrut să dea atenție faptelor reale și dovezilor privind situația din România în vremea cînd eram ambasador. Astfel, am luat hotărîrea de a încerca să organizez o opoziție în Statele Unite împotriva unei politici americane greșite și totodată de a demasca în fața tuturor, persoanelor din guvernul american, băncile și companiile, presa și universitățile care sprijineau regimul lui Ceaușescu. Întrucît guvernul american nu a dat atenție declarațiilor mele, a trebuit să scriu o carte pentru a face lucrurile cunoscute publicului și lumii.

— Cum priviți evenimentele din România ?

— Sînt cît se poate de fericit că poporul român l-a înlăturat pe Ceaușescu. Nimeni nu a pricinuit mai multe daune poporului român decît Ceaușescu. Sînt satisfăcut că poporul român care suferă de atîta timp s-a ridicat și a înlăturat monstruoasa conducere. Poporul român și-a vărsat sîngele pentru eliberarea de regimul lui Ceaușescu și de comunism. Nefastul regim comunist care l-a produs pe Ceaușescu (ca și pe Pol Pot, Mao, Stalin și alții) îi poate produce din nou. Deși sînt fericit că dictatorul a dispărut și cred că e o zi mare și o măreață victorie în istoria românilor, nu pot să uit că e doar un început. Forțele răului sînt mai cuprinzătoare decît clanul Ceaușescu. Cred că după sacrificiile făcute pentru eliberarea de comunism, poporul român ar simți că revoluția i-a fost furată dacă tot comuniștii ar continua să conducă la București, mai ales comuniștii care l-au ajutat pe Ceaușescu și care acum pozează în reformiști, prietenii lui Gorbaciov !

— Cum vedeți perspectivele României ?

— Aș dori să fiu mai optimist așa cum aș dori ca viitorul României să fie în întregime în mîinile poporului român. Sper și mă rog ca evenimentele să-mi dezmintă temerile. Îmi e teamă însă că „noul guvern comunist de tranziție“ de la București nu va renunța la putere de bună voie. Aceasta se datorește parțial faptului că mîna nevăzută a lui Gorbaciov se poate vedea îndărătul anumitor evenimente. (Gorbaciov a încurajat înlăturarea lui Ceaușescu și înlocuirea lui cu un vechi prieten, Ion Iliescu, care a fost președintele studenților străini de la Moscova cînd Gorbaciov era președintele studenților ruși). Forțele Iliescu — Mazilu — Roman sînt sprijinite de Gorbaciov în efortul lor de a menține controlul comunist (sub orice nume s-ar ascunde), cu ajutorul foștilor sprijinitori ai lui Ceaușescu din conducerea partidului comunist, din poliția secretă (Securitatea) și din armată. În plus, mai sînt cei din Occident care l-au ajutat pe Ceaușescu foarte mulți ani, și care s-au grăbit să ajute comuniștii actuali de la București, fără să aștepte ca poporul să-și exprime liber dorințele în alegeri (ceea ce va arăta cu siguranță sprijinul lor pentru un guvern liber și necomunist). Cei din Occident includ persoane din Departamentul de Stat care stabilesc politica americană, marii bancheri și oameni de afaceri și alte grupuri care preferă aranjamente monopoliste cu guvernele comuniste. Obstacolele care stau în calea unor alegerile libere reale în mai 1990 cuprind și faptul că aparatul administrativ al partidului comunist continuă să controleze conducerea locală în toată țara și domină și influențează puternic mijloacele de comunicare și presa. Aceasta înseamnă că posibilitatea ca partidele ne-comuniste și conducătorii lor să devină cunoscuți și să fie auziți în toată țara e limitată de abilitatea guvernului de tranziție de a domina evenimentele (vizita lui Shevarnadze, proclamații care pun capăt unor măsuri nepopulare ale regimului lui Ceaușescu, etc.). Cum vor reuși ne-comuniștii să-și facă știut mesajul conducătorilor în numai trei luni ? Lupta trebuie dusă pas cu pas în România și în Occident. Și, în ciuda greutăților și a obstacolelor și a forțelor împotriva lor, românii nu vor fi satisfăcuți pînă cînd sistemul comunist impus de trupele sovietice împreună cu agenți ne-români și în colaborare cu Occidentul, nu va fi înlăturat odată pentru întotdeauna, din România, și pînă cînd poporul român nu își ocupă locul cuvenit în istorie împreună cu ne-comuniștii liberi și democrați ai lumii occidentale. Ca unul care iubește poporul român, nu voi pregeta niciodată să lupt pînă cînd acest țel nu devine realitate.

LA MULȚI ANI și un an de victorie întru completa libertate a poporului român.

Dumnezeu să binecuvînteze România în lupta ei pentru eliberarea de comunism.

Interviu realizat de
LIANA TATOS ■

Între iad și paradis

După cele ce se știu și după cel e se presupun, se pare că la originea Revoluției române au stat cel puțin trei elemente ce s-au conjugat în chip miraculos în acea zi de 22 Decembrie. În primul rînd a fost mișcarea dizidenților. Protestul dizidenților a avut un efect maxim tocmai asupra celor ce declară astăzi cu mîndrie că ei muncesc și nu gîndesc. Revelația că între marșurile zilnice spre locul de muncă și teroarea din be ri există o zonă a demni umane s-a transformat -o nemulțumire mocnită generală.

Un al doilea pas pe drumul Revoluției l-ar fi constituit închegarea unui nucleu conspirativ ce viza răsturnarea dictaturii. Atît și nimic mai mult. Din această grupare — zic unii — făceau parte și o serie de ofițeri de securitate și armată, nu doar sătul pînă peste cap de comandantul lor suprem, dar și fini cunoscători ai celor mai intime slăbiciuni ale sistemului. Afirmația că au existat în rîndul complotiștilor și cîțiva centri vitali din cadrul securității sau al armatei ar putea părea paradoxală, dar atît precedentele cît și „recompensele“ ulterioare fac ca ipoteza să fie perfect plauzibilă.

Adevăratul „motor“ al Revoluției îl constituie cea de-a treia forță intrată în acțiune : revolta populară. Cu siguranță că fără această fantastică explozie șansele de izbîndă a presupusei lovituri de stat ar fi fost aproape nule. Și tot atît de adevărat e că participarea maselor a generat caracterul violent și însîngerat, dus pînă la limita insuportabilului, a ceea ce trebuia să fie, într-o anumită concepție, o pașnică preluare de putere. A mai fost ceva : o deturnare esențială a scopului urmărit. De la simpla intenție de influențare a deciziilor lui ceaușescu, preschimbată ulterior în dorința de înlocuire a lui, ca persoană, s-a ajuns la demolarea întregului sistem comunist.

O întrebare care ne preocupă

ROMÂNIA
ÎNCOTRO

Nu toți vor avea Mercedes

Ce facem acum ? Întrebarea se află pe buzele tuturor, dar răspunsul nu este nimănui la îndemînă, mai mult chiar, el este ocolit cu o grijă cel puțin suspectă. Cei chemați (de cine ?) să dea un răspuns, nu se dovedesc a fi decît niște simpli amatori, rupți complet de realitate, ce exersează în timpul lor liber, dar și al nostru, arta dialogului surd. Miza acestui spectacol pare a fi doar obținerea unei iluzorii puteri politice, amanetată cu fel și fel de promisiuni, majoritatea cam lipsite de valoare practică.

Este oare de mirare că lucrurile merg cum merg ? Industria nu și-a găsit cadența normală nici după trei luni, bîjbîind în continuare între știința conducerii și dogmele comuniste. Starea agriculturii este și mai dramatică, în primăriile comunelor adunîndu-se tot mai multe hîrtii venite de la „centru“ ce îndeamnă, sugerează și indică păstrarea proprietății C.A.P.-urilor. Vechea dorință a țăranului de-a avea pămînt este mai actuală ca niciodată iar teama sa pentru ziua de mîine a revenit la cotele din ultimii ani.

Nici soarta orășenilor nu este mai bună, magazinele alimentare, dar nu numai ele, au revenit la aspectul unor hale goale și inutile iar cozile la salam s-au lungit ca în anii foametei ceaușiste. Surogatul legii liberei inițiative nu a fost înghițit decît de taximetriștii particulari și specialiștii în umflatul gogoșilor goale sau prăjitul semințelor de bostan. Numărul călătoriilor noastre în străinătate se numără în praful talciocurilor iar legea valutei se judecă în holul hotelurilor de lux sau la colțul străzilor de mahala. Dacă, pînă nu demult, zăream, sau ne prefăceam că le vedem „piscurile luminoase ale comunismului“, acum am ajuns în situația să nu mai deslușim nimic.

EUGEN NEGREA ■

Istoria se repetă?

Bucureștiul și Transilvania

Era în toamna lui 1940 cînd vestea năprasnică a sfîșierii Ardealului a obligat și familia mea să ia drumul pribegiei. La ospățul cu pămînt și popoare, instituit de noii stăpîni ai Europei, Germania nazistă și Rusia bolșevică, Ungaria se bucurase de o halcă zdravănă. Din fruntariile Orăzii și Sătmarului și pînă sub coasta Brașovului, cel mai supus lacheu al hitlerismului, horthysmul maghiar, obținuse, fără să tragă un foc de armă, un teritoriu de 45.000 km pătrați cu o populație zdrobitor românească.

Pentru o vreme, împreună cu alte mii de refugiați, ne-am stabilit la Turda, oraș devenit de la o zi la alta zonă de frontieră. Noua graniță trecea chiar peste spinarea Feleacului, de unde, în zilele senine, românii surghiuniți se adunau să privească panorama Clujului. Apoi în curînd au început să sosească vești alarmante și mărturii cutremurătoare. Oameni fugiți peste graniță sau îmbarcați în vagoane de vite și expulzați în Transilvania liberă, la început cu sutele, apoi cu zecile de mii, istoriseau întîmplări apocaliptice. Ardealul cedat devenise un imens lagăr de torțiune și exterminare. Bande de ciomăgari, haite de ucigași, ba chiar trupe organizate, dotate cu puști și mitraliere, colindau orașele și satele Ardealului de nord într-o dementă vînătoare de români. Martori oculari descriau incendierea unor lăcașuri de cult, spînzurarea sau uciderea prin mijloace bestiale a unor preoți ortodocși și uniți, împușcarea a sute de țărani și intelectuali români. Numărul celor uciși, torturați sau maltratați era de ordinul zecilor de mii.

Îngrozită, revoltată, înverșunată, populația românească din Ardealul liber aștepta reacția Bucureștiului, reclama din partea guvernului acțiuni și proteste vehemente, se cerea arbitrajul Berlinului. Autoritățile locale trimiteau pe adresa Capitalei, forurilor în drept, sute de depeșe, de telegrame de apeluri telefonice.

Dar nu ! Capitala stăruia într-o tăcere enigmatică, de neînțeles. În afara unor articole risipite prin presa vremii, a unor știri difuzate la radio, nici un alt demers activ pentru salvarea martirilor din teritoriile răpite. Protipendada bucureșteană își manifesta mai degrabă compasiunea pentru Parisul ocupat (eternă obsesie sentimentală a filistinului oriental), decît pentru martirajul transilvan. Nici noul guvern constituit nu s-a grăbit să ia o atitudine mai hotărîtă. După cîteva reacții palide, încurajări și anticipări eroico-sentimentale, generalul Ion Antonescu a apreciat desigur că e mai înțelept să-și menajeze proaspeții aliați, Italia fascistă și Germania hitleristă, puteri cu simpatii declarate față de Ungaria lui Horthy. Evenimentele sîngeroase din Ardealul răpit au fost lăsate pur și simplu să se stingă de la sine, chiar dacă politica resemnării se plătea cu jertfa miilor de victime. La București, crimele horthyste au provocat cîteva săptămîni de neliniște, apoi lumea le-a uitat. Le-a uitat definitiv.

Ei, bine, iată, mi-am amintit de toate acestea acum, în aceste zile, cînd pe neașteptate pămîntul Transilvaniei a redevenit locul unor confruntări sîngeroase, cînd, iarăși, iredentismul maghiar a redeschis ostilitățile, sfidînd istoria, bunul simț, în virtutea unor pretenții absurde, prin insinuări perfide și argumente mincinoase. Mi-am amintit deoarece din nou, ca în urmă cu 50 de ani, Transilvania lovită și însîngerată s-a aflat pentru cîteva zile uitată și abandonată de un București în care aleșii sau autoaleșii puterii de stat au lăsat rezolvarea situației pe seama timpului și a negocierilor diplomatice. Din nou, ca acum cinci decenii, în pofida mijloacelor moderne de comunicație, a știrilor ce sosesc astăzi cu viteza luminii, guvernul a rămas în urma evenimentelor și, împreună cu el, presa centrală, radioul și Televiziunea. De necrezut, dar în prima luare de poziție, domnul Ion Iliescu s-a grăbit să arunce vina pe cetățenii de origine română, deci chiar pe cei molestați și uciși de bandele revanșarde. În același timp, domnul Petre Roman a consimțit cu seninătate, în baza unor informații unilaterale (dar cu nelipsitul surîs de june prim) că în județele Harghita și Covasna n-au avut loc nici un fel de evenimente jignitoare la adresa etnicilor români.

Din tabăra opozanților, elegant, telegenic și neutru, domnul Radu Cîmpeanu s-a mărginit și dumnealui să arunce în eter cîteva fraze îndulcite de sfaturi conciliante, împărțind vina în părți egale, ocolind prudent cauzele și pe cei cu adevărat vinovați de actele huliganice. Nu știm cîte învățăminte de istorie națională îi susțin edificiul politic, dar oricum, despre realitățile ardelene se pare că nu posedă decît informații de salon.

Se repetă oare istoria ? Și da și nu.

E adevărat : factorii de decizie din București au demonstrat aceeași expectativă strategică, dar țara a reacționat prompt, cu revoltă lucidă și fermitate. Odată mai mult, ardelenii au înțeles că problema conviețuirii pașnice româno-maghiare nu se rezolvă în cabinetele guvernamentale din București. Ei, transilvănenii, sînt singurii în măsură să facă ceea ce e de făcut, frînînd excesele extremiste și întinzîndu-și reciproc o mînă frățească. Fiindcă numai ei, locuitorii acestor meleaguri, au înțeles cu adevărat, de fiecare dată, că cetele de haidamaci, contaminate de otrava naționalismului șovin, nu reprezintă marea masă a populației statornice. Ungurii de bună credință au recunoscut-o de îndată, după cum, în perioada dictaturii ceaușiste, românii din Transilvania s-au dovedit primii în a respinge, cu rușine și indignare, manevrele de învrăjbire subvenționate de nomenclatura comunistă.

Revine astfel în actualitate adevărul celor spuse cu mai bine de o jumătate de veac în urmă de un mare gînditor, un profund cunoscător al realității românești, un moldovean de data aceasta, profesorul și savantul Ion Simionescu : „Bucureștiul este capitala României, dar din fericire nu reprezintă România“.

LIVIU TIMBUS

SĂ CREDEM UNII ÎN ALȚII!

ARDEALUL PĂMÎNT ROMÂNESC!

Fotografie de **SILVIU STAN**

Prolog la epilog

În zilele de 19 și 20 martie a.c. evenimentele s-au derulat cu o repeziciune dramatică la Tg. Mureș, cu consecințe deocamdată greu previzibile. „Combatanții“ erau în marea lor majoritate tineri și foarte tineri. Oare cine i-a deprins atît de timpuriu cu ura și violența ? Aveau în „dotare“ bîte, ciomege, securi, cuțite, bastoane de cauciuc, sticle incendiare și alte arme albe.

La un moment dat pe caseta video se vedea un cordon de polițiști între cele două tabere ostile adunate în piața din fața Palatului culturii din Tg. Mureș. Cordonul s-a dizolvat ca în eter. Armata stătea liniștită în tancuri, în TAB-uri. Ba, uneori, să nu facă umbră pămîntului aceste păsări de metal, accelerau și scoteau fum. În drăcoveniile ălea metalice țîncii aruncau cu sticle și pietre, precum românii americani aruncară cu ouă și roșii în știm noi cine. Nu cumva se vroia să se demonstreze, cu orice preț că mai e nevoie de securitate? Ajungem la paradoxul dintr-un film american. Într-un orășel nu se întîmplase nici un incendiu de ani de zile. Primăria a hotărît să desființeze unitatea de pompieri. Au început pompierii înșiși să dea foc la case, ca să-și demonstreze astfel utilitatea și să-și asigure pe mai departe huzurul.

Dintr-o atare atitudine pasivistă s-a iscat o mare dramă la Tg. Mureș. Pornirile instinctuale, uraganul mocnit de ură, injuriile și cruzimile bestiale, actele de revoltă și de violență premeditate ne trimit cu gîndul îndărăt la perioada horthystă, de tristă și înspăimîntătoare amintire. Consecințele se cunosc în parte : 296 de răniți, 60 foarte grav, și 3 morți. Întrucît cu morții de la Timișoara și din București se joacă cineva de-a v-ați ascunselea, avem toate motivele să credem că nici de data asta nu ni se va spune adevărul pînă la capăt. Să reținem aici și acum: în marea lor majoritate persoanele molestate și victimizate sînt români. Pentru că românii au fost în procent mai mic în respectiva piață din Tg. Mureș, au fost nevoiți să se refugieze într-o biserică și în hotel. Au fost urmăriți și aici și maltratați. Se striga „Ha románokot kolaltok, hozzátok le, akasszunk fel!“. (Dacă prindeți românii aduceți-i jos, să-i spînzurăm !“) Bestialitatea celor ce strigau te cutremură și nu pot să le perceapă pornirile sangvinice decît acei care au trecut prin astfel de evenimente care abia s-au cicatrizat în suflete.

Din păcate, acel spectacol sinistru cu morți și răniți este privit de către unii ca o joacă de-a viața și de-a moartea. Domokos Geza, președintele Comitetului Executiv Provizoriu al Uniunii Democratice Maghiare, își permite, nonșalant, să compare acest spectacol dureros al morții cu spectacolele păunesciene : „S-ar putea să creeze tensiuni — dar la întrunirile lui Păunescu și ungurilor li se stríngea inima“. Nu este acesta un mod, să zic așa involuntar, de a incita ? Poate că dintr-o atare luare de poziție fățișă dar, mai cu seamă, din neluarea de poziție a guvernului în perioada 10—15—19 martie a.c., s-a ajuns unde s-a ajuns. Nu vrem să speculăm că această toleranță excesivă are și un semisuport electoral. Dar demonstranții români clamau la un moment dat : „Iliescu, nu uita, asta e opera ta !“. Mă tem că spuneau un mare și crud adevăr. Vrem să spunem concis : recent, la Tg. Mureș putea fi evitată baia de sînge.

Firește că nu avem nimic împotriva unor revendicări reale ale minorităților maghiare din Transilvania. Cele legitime sînt legitime și trebuie să li se acorde cu discernămînt întîietatea. Guvernul român trebuie să se preocupe — așa cum o face cu osîrdie și guvernul maghiar — de felul cum maghiarii acordă aceleași drepturi românilor în Ungaria. Să vedem ce exemplu a dat fiecare nație în istorie și în Europa civilizată.

Trei aspecte avem de scos acum în final. Primul : Atît românii cît și maghiarii din Transilvania au suferit cam aceleași lipsuri și au îndurat cam aceleași avataruri în timpul perioadei dictaturii ceaușiste. Doi : Ce nu s-a făcut într-o perioadă deplorabilă de 45 de ani, este greu credibil că se poate înfăptu[illegible] în 3—5 luni. Să avem puțintică răbdare, deci, cu toții. Trei : Nici românii și nici [illegible]ghiarii nu trebuie să asc[illegible] în aceste momente de fragilă democrație, de glasul sîngelui, ci de glasul rațiunii. Ar fi un cîștig real pentru noi toți. În acest sfîrșit de secol și de mileniu ar fi cît se poate de trist să dăm un exemplu de slabă civilitudine Europei și lumii întregi.

DORIN SĂLĂJAN

Să ne cunoaștem mai bine

Mă gîndesc cum să scriu ca să fiu crezut că vreau să fiu cît mai obiectiv. Îmi pun această întrebare din mai multe motive. În primul rînd pentru că aș vrea să mă adresez deopotrivă românilor din toată țara dar și populației maghiare din Transilvania și chiar din toată lumea. În al doilea rînd, pentru că nu știu cîți din cetățenii cu limbă maghiară vor vrea să înțeleagă că doresc să fiu obiectiv. De ce această îndoială ? În 20 martie, cînd dintr-un birou al primăriei municipale Tîrgu Mureș comunicam la București date privitoare la evenimentele petrecute în data de 19 martie, evenimente pe care în mare măsură le văzusem cu ochii mei, trei tineri de naționalitate maghiară, din care cel puțin doi sînt membri ai primăriei, intraseră vijelios în biroul meu luîndu-mă la rost. Cine sînt ? De ce transmit ? Cele transm[illegible]se, după cum auziseră ei, [illegible]dind la ușă, n-ar corespu[illegible] realității ? ! De asemenea, [illegible] făcut afirmații că realități[illegible] evidențiate de către ziarul local „Cuvîntul Liber“ sînt tendențioase și nereale. După opinia domniei lor, exprimată și de către unii lideri maghiari prin mijloacele mass-mediei, profanarea statuilor lui Avram Iancu la Tîrgu Mureș și a lui Nicolae Bălcescu din Sovata, înlocuirea unor firme scrise în limba română cu firme scrise în limba mag[illegible], introducerea de către unele persoane din Ungaria a cărților cu conținut iredentist-șovin, voința de separare a unor instituții de învățămînt ar fi acte provocatoare ale românilor, iar alții, mai direct, le atribuie foștilor securiști și activiști de partid. Cu riscul de a fi contestat, întreb, totuși, cine a scris pe gardul secției Fotometal a **Cooperativei Electromecanica,** din strada Grivița Roșie următoarele slogane : „Ald meg a magyart !“ (Doamne ajută-i pe unguri **n.t.**) și Jos românii !

Acceptînd ideea provocării din partea oricui, adresăm chemarea la efort comun pentru aflarea și demascarea celor care au scris, indiferent de naționalitate și culoare politică ar fi. Mai sînt în dilemă asupra modului de a prezenta lucrurile pornind de la cîteva realități. „În ziua de 19 martie, cînd, în piața din fața primăriei județene ma[illegible]festau românii împotriva [illegible]derilor maghiari considera[illegible] responsabili de atmosfera t[illegible]sionată creată în ultima vrem[illegible] între românii și maghiari din Tîrgu Mureș, o femeie, să-i zicem simplă, de naționalitate maghiară, m-a oprit ca să-mi zică : «Ceaușescu ne-a urît pe noi ungurii. Noi însă am suferit împreună și am fost ca frații. Am trăit liniștiți». Dar cîți sînt ca ea ?

MIRCEA BORDA

Fără alternativă!

Evenimentele de la Tg. Mureş au produs consternare, durere şi nelinişte. Linţoliul negru al morţii s-a aşternut peste frumosul oraş ardelean. Ce s-a întîmplat ? Cum a fost posibil ? Acum ne dăm seama de moştenirile comunismului. A lăsat un vierme numit INTOLERANŢĂ, vierme latent, care acum dintr-o omidă scofîlcită a crescut peste noapte într-un balaur urias care scuipă foc şi sînge, nesătul în foamea sa.

Sîngele comun vărsat în 16—22 decembrie în Ardeal de români şi unguri ne-a făcut să credem că tarele trecutului sînt depăşite pentru totdeauna. Ajutorul masiv, din partea Ungariei ne-a întărit acest sentiment. Credeam că dacă va exista o prietenie sinceră între două popoare, atunci va fi prietenia între români şi unguri, între România şi Ungaria. Acum ne dăm seama că ne-am înşelat ! Cum s-a ajuns aici ? După primele zile de euforie post-ceauşescu, veşti îngrijorătoare veneau din Ardeal, români executaţi cu cruzime în Secuime, elevi daţi afară din şcoli, un oarecare exod al populaţiei româneşti din judeţele Harghita şi Covasna. Guvernul nu a reacţionat, din contră a lăsat să se înţeleagă că mai toate cererile minorităţii maghiare vor fi satisfăcute. În Ungaria pastorul Tökes, primit cu onorurile unui şef de stat (? !), grăbea lucrurile prin declaraţii care pot fi caracterizate în cel mai bun caz drept gafe politice. Cum ar fi că minoritatea maghiară este protejată doar de Front, tot ce trebuie obţinut trebuie realizat pînă la 20 mai. Căci în opinia pastorului victoria partidelor democratice ar însemna stoparea acordării de drepturi pentru maghiarii transilvăneni. Deci îndemn la grabă, la ultimatumuri, la gesturi de forţă. Timpul presează, nu mai este timp pentru dialog, ci doar pentru constatarea unor stări de fapt. Peste tot, peste noapte elevii români s-au trezit daţi afară din şcoli, fără clădiri, fără mobilier. Desigur, autorităţile locale au rezolvat pînă la urmă în condiţii de provizorat situaţia elevilor şi profesorilor rămaşi pe stradă, care nu aveau o altă vină decît că sînt români. Încet dar sigur, românii transilvăneni s-au trezit singuri, cu un sentiment de durere că au fost abandonaţi de propriul guvern. Prima reacţie a fost înfiinţarea „Vetrei Româneşti", pe care mulţi nu am înţeles-o la început, dar acum ne dăm seama că a pornit dintr-o simplă reacţie de autoapărare din partea a 8 milioane de oameni abandonaţi de propriul guvern. Iar cum extremiştii considerau că toate acestea nu ajung, s-a hotărît aniversarea fastuoasă pe **pămînt românesc** a zilei de 15 martie, ziua Revoluţiei Maghiare. Guvernul maghiar a solicitat prin ambasadorul său la Bucureşti permisiunea de a depune coroane de flori la monumentele eroilor maghiari ai revoluţiei maghiare. Din păcate, trebuie să spunem că Domnii Iliescu şi Roman au lipsit la lecţia de istorie în care s-a explicat ce înseamnă pentru românii transilvăneni ziua de 15 martie. Dacă ştiau poate se gîndeau de două ori înainte de a încuviinţa manifestaţiile maghiare din 15 martie. Dacă nu ştiu ce înseamnă această dată, îmi permit cu toată modestia mea, ca român transilvănean, ca cetăţean român cu domiciliul stabil în Transilvania, să le spun eu.

Ziua de 15 martie 1848 **este o zi neagră în istoria românilor !** În acea dată, printr-un straniu mariaj (care peste un secol aduce aminte de pactul Ribentropp-Molotov) aristocraţia reacţionară maghiară şi burghezia liberală maghiară şi-au dat mîna pentru a crea un stat modern, pur şi puternic, întorcînd spatele incapabilului împărat de la Viena. Românii au crezut, au sperat că şi pentru ei va exista o porţie din tortul libertăţii şi democraţiei. Amarnic s-au înşelat, Kossuth le-a spus-o clar că pentru ei nu există loc în noul stat, decît eventual ca supuşi docili. Alternativa pentru „cîinii români" (citat dintr-o proclamaţie a şefului statului maghiar de atunci) era moartea ! MOARTEA deci. Transilvania a fost încorporată cu forţa statului maghiar, deşi ungurii erau doar o minoritate. Pentru a fi cinstiţi trebuie să mai subliniem că maghiarii au întors spatele şi saşilor, şvabilor, sîrbilor şi slovacilor, reuşind peste noapte rara performanţă să-şi ridice împotrivă toată lumea, să rămînă fără nici un aliat. Românii, cei mai numeroşi, cu sentimentul naţional cel mai puternic, erau însă obstacolul nr. 1 al „statului maghiar", ca atare s-a trecut la represiune. În cel un an şi ceva al revoluţiei maghiare au coborît în ţărînă 40 000 de români, majoritatea femei şi copii. Ameninţaţi cu genocidul (în cel mai pur înţeles al cuvîntului) românii au trecut la lupta armată pentru autoapărare. Un tînăr avocat de numai 24 de ani, Avram Iancu, şi-a asumat conducerea rezistenţei. Armata maghiară s-a năpustit cu toată furia asupra bastionului Munţilor Apuseni, rezultatul a fost un lanţ necontenit de înfrîngeri, pierderea a 50% din efectivele totale ale armatei maghiare şi în final, după un alt şir de insuccese în faţa celor două armate imperiale, ungurii au capitulat, Kossuth fugind ca un trădător de patrie în Turcia via Belgrad. Pentru români „binefacerile revoluţiei maghiare" au fost cele 40 000 de morminte, plus o serie de martiri ai neamului asasinaţi cu bestialitate, cum a fost prefectul Zarandului, Ion Buteanu, spînzurat pe malul Crişului Alb lîngă Gurahonţ. Nu a beneficiat nici măcar de statutul de prizonier de război, deşi fusese capturat în urma unei operaţiuni de comando, militare. Ar fi multe de spus despre revoluţia maghiară dar spaţiul ne opreşte acum. O vor face istorici, sperăm obiectivi. Or, tocmai această dată funestă de 15 martie a fost impusă românilor transilvăneni, acum în 1990 ! Lăsăm la o parte profanarea statuilor lui Avram Iancu şi Bălcescu. Poate în Ungaria, poate chiar în fostul regat român nu se înţelege nici în aceste circumstanţe de ce românilor ardeleni li s-a umplut paharul, de ce 15 martie a fost ultima picătură.

Peste cîteva zile se aniversează 71 de ani de la intrarea armatei române în Budapesta, ocazie cu care Ungaria a scăpat pentru 25 de ani de odioasa dictatură bolşevică a lui Bela Kun. Pentru armata română, pentru poporul român este o aniversare glorioasă, dar sîntem înţelepţi în a recunoaşte că pentru poporul maghiar este un moment de amărăciune, de umilire naţională. Respectăm aceste sentimente. Credeţi, stimaţi concetăţeni ardeleni, români şi maghiari, că dacă am merge noi, românii, în masă acum în Ungaria şi am arbora drapelul românesc pe clădirea parlamentului am face un gest în favoarea reconcilierii între cele două popoare ? Poate exista reconciliere atît timp cît istoria este sistematic falsificată, cît timp noi sîntem prezentaţi de istoriografia maghiară, de manualele şcolare, în modul cel mai denigrator posibil ? Mihai Viteazul este descris şi acum ca un aventurier, unirea celor trei ţări române este prezentată ca un fapt fără nici o importanţă. Avram Iancu este prezentat ca un simplu rebel, psihopat şi alcoolic, rezistenţa românilor din 1848—1849 ca un simplu gest necugetat de „rebeliune militară", iar Unirea de la 1918 ca un fapt întîmplător, datorat exclusiv neşansei (?!) Ungariei de a fi înfrîntă în primul război mondial. Război pe care tot ea l-a şi declanşat. Oare în acest caz nu putem vorbi de „o manipulare gigantică la scara istoriei a populaţiei maghiare" ? Chiar şi acum istoria este falsificată. Dl. Horn, ministrul de externe al Ungariei, vorbeşte de un pogrom contra populaţiei paşnice maghiare !? Trece cu vederea că ciocnirile au avut un caracter interetnic, în care majoritatea morţilor după 22 decembrie au fost români şi nu unguri ! Continuînd tot aşa mîine-poimîine şi revoluţia din decembrie va fi prezentată tot ca „un act antimaghiar". Cine ştie.

Rîndurile mele par să exprime poziţia unui extremism românesc. Precizez că nu este vorba de aşa ceva. Nu sînt membru al „Vetrei Româneşti" sau al unui alt partid. Străbunica mea a fost unguroaică, soţia mea este şi ea în parte maghiară. Sîntem pentru reconciliere, pentru respectul reciproc. Dar trebuie să arătăm adevărul, chiar dacă este crud. Trebuie să cunoaştem cauzele pentru care românii transilvăneni se simt acum abandonaţi, simt că le-a ajuns cu umilirea. Peste tot unde dialogul şi raţiunea au prelevat violenţei cerul este senin, copiilor nu le este frică să meargă la şcoală, oamenilor nu le este frică să iasă în stradă fără a fi terorizaţi de spectrul unei rîngi care le va sparge capul. Un astfel de exemplu este printre altele judeţul Bihor, unde a fost linişte, este linişte, lumea convieţuieşte paşnic. Pelerinajul maghiarilor din Oradea la monumentele revoluţiei lor a avut un caracter decent, neprovocator, în spiritul respectului faţă de nişte oseminte martire. Românii nu s-au simţit jigniţi în aceste circumstanţe. Dar pentru elementele extremiste se pare că pacea este un lucru înfricoşător. Dl. Nagy Bela, secretarul R.M.D.S.Z. din urbea de pe Criş, secretar literar al secţiei maghiare a Teatrului de Stat din Oradea, doreşte crearea imediată a unui teatru independent maghiar (visînd poate şi la ziua în care colegii lui români vor fi daţi afară din clădire, dat fiind că imobilul teatrului a fost inaugurat la 1900), iar Dl. Herman Lazslo cere în C.P.J.U.N. ca 50% din străzile oraşului să aibă denumiri maghiare. Asta în condiţiile în care maximum 25—30% din populaţia oraşului este maghiară. Între timp, „Vatra Românească" din localitate a renunţat la proiectata manifestaţie prevăzută pentru 25 martie. Un gest de reconciliere.

Dialog, reconciliere, frăţie, pace ! Altă cale nu există pentru cele două popoare. Alternativa este terifiantă, căci care este alternativa la pace ? Fraţi maghiari, respectaţi-i pe fraţii voştri români, căci Transilvania, parte a României, este patria noastră comună !

LIVIU VĂLENAŞ ■

Invitaţie la dans

La Tîrgu Mureş este, în prezent, linişte ; tancurile s-au retras de pe şoseaua principală. Întreprinderile şi-au reluat activitatea, şcolile funcţionează în mod normal. În cursul săptămînii trecute, Comisia guvernamentală s-a întors la Bucureşti, urmînd să se întîlnească marţi, 03.04.1990, în plen, împreună cu Comisia de presă şi cu Comisia pentru analizarea cauzelor care au provocat destabilizarea situaţiei în acest oraş ; aceste două comisii vor prezenta rapoarte de activitate. În urma întîlnirii de marţi se va ajunge la anumite concluzii privind cauzele, desfăşurarea, persoanele culpabile în ceea ce priveşte escaladarea tensiunilor interetnice, se vor stabili şi măsuri pentru viitor care să evite destabilizarea situaţiei. Vineri, 30.03.1990, în spitalele locale, se mai aflau 39 de răniţi.

Miercuri 28 martie 1990, la Conferinţa de presă cu reprezentanţi ai Ministerului de Interne, avînd ca obiect „prezentarea succintă a ceea ce s-a întîmplat la Tîrgu Mureş, în zilele de 19—20.03.1990", zecile de ziarişti români şi străini au adresat domnului general colonel Jean Moldoveanu şi domnului general maior Corneliu Diamandescu întrebări nesfioase care au primit răspunsuri de toate felurile — şi mai prompte şi mai timide. Iată, în sinteză, acest dialog :

Unde sînt morţii de la Hodac ?

Vineri dimineaţă, 23.03., oamenii care se adunau în grupuri strigau următorul refren „unde sînt morţii de la Hodac ?". La o confruntare atentă, toate persoanele care erau considerate dispărute sau decedate s-au regăsit pe listele accidentaţilor internaţi în spitalele din localităţile apropiate, aflaţi în viaţă şi în curs de tratament.

Nici acum, nici în viitor, poliţia nu va revolza conflictele etnice

Unul din redactorii emisiunii în limba maghiară a întrebat dacă se ocupă cineva de depistarea forţelor politice manevratoare. Dl. Diamandescu a răspuns clar că dacă se ocupă cineva de acest lucru, oricum nu Poliţia este aceea.

Această replică vine în completarea unei afirmaţii anterioare a d-lui general Moldoveanu : „Nici acum nici în viitor poliţia nu va rezolva conflictele etnice".

Un poliţist la cîţi demonstranţi ?

Din răspunsul dat de dl. gen. Moldoveanu se înţelege că „raportul de forţe era dezechilibrat: un poliţist — la cîţi demonstranţi?". Oricum demonstranţii erau peste cincisprezece mii la un moment dat, iar raportul de forţe, de cel puţin 1:10. Dl. Moldoveanu a continuat : „Conflictele nu pot fi rezolvate cu forţa. Şi dacă eram o mie de poliţişti, cum acţionam ?". Iată o întrebare întemeiată...

S-au pus şi flori şi acum nu-ţi mai vine s-o ocoleşti

...Este vorba despre piaţa care devenise teatrul ostilităţilor din centrul oraşului Tîrgu Mureş, care — după cum ne-a informat dl. gen. Moldoveanu — a suferit o operaţie estetică.

S-a dezgropat securea războiului ?

Cît despre provenienţa topoarelor pregătite şi unele chiar folosite pentru luptă — acestea sînt topoare vechi, lucrate primitiv şi depistate — o parte în autobuzul dinspre Sovata, cu care au venit maghiarii, iar altele — de la populaţia românească sosită din Ibăneşti, Munţii Ruşi, comunele vecine.

Baba oarba fără număr

Una din întrebările incitante suna astfel : „O bună parte a maşinilor care au intrat în Tîrgu Mureş nu aveau număr ?". Dl. gen. Diamandescu a răspuns : „Nu, nu aveau. Le scoseseră. Au fost luate maşini grele — de la capăt de cursă — după cum au relatat directorii de autobaze".

Cine lansează zvonurile ?

O întrebare care a suscitat interes a fost lansată de un reprezentant al Agenţiei **Taniug** : „Cum se luptă împotriva zvonurilor ? Cine le lansează ?". Răspunsul a fost nu tocmai univoc. „Cei care au timp prea mult (? !) şi interes în lansarea unui război psihologic. Majoritatea vin telefonic".

Ce căuta o salvare marca „Toyota", cu număr de înmatriculare maghiar, în Tîrgu Mureş în timpul evenimentelor

Această întrebare a lui Francesco Gerardi (de la „Tineretul liber") nu şi-a aflat nici un răspuns, deşi reprezentanţii Poliţiei au recunoscut că aşa a fost. Să fie moda întrebărilor retorice ?

Au urmat, în încheiere, felicitările şi dansul. Felicitările erau adresate domnilor de la Poliţie pentru efortul de a ne informa competent. Pofteau la dans întrebările fără răspuns.

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

E vremea plopilor cu pere?

De la salopetă şi sandale, la blugi şi adidaşi

După primii paşi făcuţi în libertate am sperat, cu o copilărească naivitate, într-o miraculoasă prefacere a vieţii noastre cotidiene. Nu am avut absurda pretenţie de a sări din „Lăstun“ în „Mercedes“ şi din înlocuitorul de palton în haina din blană de leopard. Nu, nici vorbă de aşa ceva. Am dorit şi mai dorim însă cîteva lucruri mici şi banale, biete fleacuri lipsite de valoare mai peste tot în lume dar pe care noi le jinduim de ani şi ani de zile. Pentru o categorie de oameni, destul de întinsă ca vîrstă şi profesiune, dorinţa de a purta blugi şi adidaşi ilustrează nu doar o modă, rămasă în actualitate de cîţiva ani buni, ci înseamnă înainte de toate o exprimare a mult doritei libertăţi individuale. Indiferent de cauze, această modă ce pleacă de la cele două articole vestimentare menţionate deja, face ravagii prin talciocurile şi buzunarele noastre. O pereche de blugi, de calitate mediocră, se vinde în jur de 1500 de lei, iar preţul unei perechi de pantofi pleacă de la 2000 de lei. Oferta bişniţarilor este impresionantă, întinsă pe zeci de modele în toate culorile şi măsurile posibile. Dar şi cererea, în pofida preţurilor, este pe măsură. Afacerea merge strună şi ambiţiile comercianţilor şi ale cumpărătorilor deopotrivă sînt atît de mari încît nimic nu pare a putea stăvili ofensiva luxului nostru de muritori sărmani. Desigur, în afara raziilor periodice efectuate de poliţie, cu eficienţa atît de bine cunoscută, o soluţie salvatoare ar fi ca toate mărfurile solicitate să se găsească în magazine. Simplu şi eficient, numai că în realitate nu e deloc simplu. În magazinele de încălţăminte lipsesc pantofii obişnuiţi, iar la magazinele de confecţii găseşti tot ceea ce nu ai îndrăznit să cumperi în ultimii ani. Avem şanse să găsim de acum înainte haine frumoase şi pantofi comozi în magazinele noastre ? Avem ! Dar nu ştim cînd.

Întreprinderea de Piele şi Încălţăminte „Pionierul“ şi-a păstrat neschimbat numele, aşa că numai de reclamă nu mai are nevoie. Imediat după Revoluţie, întreprinderea a fost literalmente asaltată de acei ce doreau să-şi procure o pereche de pantofi identici cu cei purtaţi în Occident. Furnizorii întreprinderii cel puţin nu schiţează nici un gest pînă nu sînt asiguraţi că pleacă de acolo cu cîteva perechi de adidaşi. Că pantofii produşi aici nu au nici o legătură cu firma Adidas are o prea mică însemnătate, important este că sînt aspectuoşi, comozi şi nu costă decît puţin peste 300 de lei. Merită cu prisosinţă banii, avînd numai în vedere munca artizanală şi costul celor 2 000 de elemente ce intră în componenţa lor. Toate aduse din import. De aici se naşte imposibilitatea satisfacerii cererii interne. Coloranţii şi adezivii sînt mai scumpi decît pielea propriu-zisă, nici ea ieftină şi în cantităţi suficiente, achiziţionarea lor făcîndu-se, evident, pe valută. De aici apare necesitatea exportului. Dacă pînă în luna decembrie se exporta 75 la sută din producţie, acum acest raport s-a rotit simetric în favoarea pieţei interne. Deocamdată doar, întrucît în curînd exportul va cîştiga din nou teren. În luna ianuarie, conducerea întreprinderii a renunţat la normele de consum impuse producţiei interne (vă daţi seama, indicaţiile prezidenţiale numai acest domeniu nu-l puteau ocoli) şi a alcătuit o colecţie de 6 modele distribuite magazinelor într-un număr de 200 000 de bucăţi. Dincolo de această cantitate pur simbolică stăruie realitatea că modelele pieţei interne se deosebesc net faţă de cele destinate exclusiv exportului. Alte forme, alte culori. Reconfortantă rămîne bucuria directoarei întreprinderii, d-na Angela Pache, de a număra din goana maşinii cît mai mulţi tineri încălţaţi cu adidaşii produşi la „Pionierul“.

Informaţiile oferite de d-l Lucian Blaga, economist la Întreprinderea de Tricotaje şi Confecţii Bucureşti, sînt extrem de realiste şi nici nu ar putea fi altfel atît timp cît ele provin de la un specialist în domeniu, cu 32 de ani de muncă în spinare. Vestea mare şi îmbucurătoare este aceea că de acum înainte hainele noastre vor fi realizate cu aceleaşi materii prime şi tehnologii ca şi cele întrebuinţate la producţia de export. Fără nici un rabat de calitate. Din fire naturale, impregnate în coloranţi de calitate şi, fireşte, după modele de ultimă oră. Primele iniţiative în acest sens au şi demarat, ele aducînd în primele 2 luni ale anului peste 700 milioane de lei din cele 880 de milioane planificate în trimestrul întîi. Din întreaga capacitate de producţie a întreprinderii, aproximativ 35—40 la sută poate fi absorbită de piaţa internă, restul fiind destinată exportului, mai ales că vechile contracte încheiate cu partenerii străini au rămas în vigoare. La I.T.C.B. se munceşte în aceste zile din plin, în ciuda unor nemulţumiri legate în principal de categoria mică de salarizare a muncitorilor, aşa că misterul exasperantei monotonii din magazinele de confecţii trebuie căutat undeva prin depozitele intermediare.

Cu ce ne vom îmbrăca la vară ? Cu ce mai avem prin casă pentru că speranţe de a cumpăra haine noi nu par a fi. La fel se va întîmpla probabil şi în iarna următoare. Principala cauză o constituie acuta lipsă a materiilor prime de calitate, criză ce nu va putea fi depăşită decît după reprofilarea liniilor tehnologice ale cîtorva întreprinderi furnizoare.

Şi cu blugii cum rămîne ? Despre ei nici un cuvînt deocamdată, respectînd astfel dorinţa interlocutorilor de la I.T.C.B. Vom reveni cu promptitudine atunci cînd actualele proiecte vor prinde mai mult contur.

EUGEN NEGREA ■

Din prea plin şi din prea gol

La prima vedere observi fără efort că în Bucureşti constructorii au dat bir cu fugiţii, iar duminica e închis pînă şi la pîine sau lapte, ca să nu mai vorbim de S.V.L.-uri (sîmbete veşnic libere — asta ca să nu le confundaţi cu un nou partid). În primul caz, se lasă greu desluşită logica antreprizelor de construcţii montaj atîta vreme cît Capitala, se tot spune, ar avea nevoie de cîteva zeci de mii de apartamente. Nemaipunînd la socoteală că ditamai blocurile, rămase adesori la stadiul de schelet, se degradează prin lîncezeală. În privinţa magazinelor închise — am auzit de la o vînzătoare de pîine — argumentul cel mai temeinic este că în Occident lucrurile se petrec la fel. Aşa e. Acolo există obiceiul să-ţi faci cumpărăturile pînă în week-end. E drept că ai ce cumpăra în oricare din celelalte zile ale săptămînii. Dar fiecare cu obişnuinţele lui. La ei născute din prea plin, la noi din prea gol. Acum, că am închis magazinele, sîmbăta şi duminica trăim ca în Occident.

Poate că toate astea n-ar însemna mare lucru dacă n-ar bate la porţile primăriilor oameni care vor să procedeze invers. Mulţi din cei ce rîvnesc la autorizaţia de liberă iniţiativă îşi doresc, cu echipe modeste de pînă la douăzeci de oameni, dar bine organizate şi harnice, să construiască locuinţe, după cum, la fel de mulţi vor să demonstreze un comerţ rentabil pe spaţii care nu produc. Două mentalităţi. Una adînc înrădăcinată de un sistem incapabil să producă şi alta izvorîtă din iniţiativa proprie libertăţii. Întîrziind privatizarea, punîndu-i beţe în roate, prelungim o agonie care ne costă pe toţi. Din ce-or trăi constructorii ? ne întrebăm pînă una alta. Să fie la coadă la autorizaţii ? Dincolo de întrebări însă, rămîne nefăcutul.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Primele succese ale economiei private

Statul cumpără floricele de la particulari

Droguri şi tăcere în Carpaţi

Începînd cu numărul viitor, revista noastră va publica, în exclusivitate, o stupefiantă poveste a stupefiantelor din România. Pînă atunci însă vă oferim, spre lectură, prin amabilitatea domnului colonel Gheorghe Rădulescu, şeful Serviciului independent arme, muniţii şi substanţe toxice din Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Poliţiei, următorul document pe care îl ilustrăm cu cîteva fotografii semnate de fotoreporterul nostru **Gabriel Bugnar.**

PROCES-VERBAL

Anul 1990, luna martie, ziua 30, în Bucureşti, la Spitalul Dr. I. Cantacuzino.

Comisia formată din mr. Drăgan Jenică, mr. Beliciu Teodor din Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Poliţiei, Serviciul independent arme, muniţii şi substanţe toxice şi a reprezentanţilor farm. Pîrjol Gabriela din Direcţia Farmaceutică şi a Aparaturii Medicale din Ministerul Sănătăţii şi proc. Benedict Mircea din Procuratura Generală a României, în temeiul art. 87 din Instrucţiunile M.S. nr. 103/1970 pentru executarea Legii nr. 73/1969 privind regimul produselor şi al substanţelor stupefiante, am procedat la distrugerea următoarelor cantităţi de stupefiante, confiscate în perioada anilor 1970—1989 din traficul ilicit :

— cannabis	**— 24,687 kg**
— răşină cannabis	**— 286,493 kg**
— răşină cannabis lichidă	**— 2,190 kg**
— heroină	**— 26,504 kg**
— opiu	**— 0,269 kg**
— cocaină	**— 0,013 kg**
TOTAL	**— 340,156 kg**

Distrugerea stupefiantelor s-a efectuat în crematoriul spitalului sus-menţionat pînă la arderea completă a acestora, iar reziduurile au fost deversate în canalul colector.

Prin casarea acestor substanţe şi produse stupefiante s-a luat măsura evitării infestării mediului înconjurător, a intoxicării oamenilor şi animalelor.

Pentru care am încheiat prezentul proces-verbal în 4 exemplare, din care cîte o copie a fost înmînată reprezentantului Ministerului Sănătăţii şi al Procuraturii Generale.

OFIŢERI DE POLIŢIE,
1. Mr. DRĂGAN JENICĂ
2. Mr. BELICIU TEODOR
REPREZ. MINISTERULUI SĂNĂTĂŢII,
farmacist PÂRJOL GABRIELA
REPREZ. PROCURATURII GENERALE,
proc. BENEDICT MIRCEA

Datoria noastră: Deprovincializarea României

— Interviu cu dl. Radu Cimpeanu, președintele Partidului Național Liberal —

— Am fost prevenit că vă drămuiţi cu atenţie timpul. Asta cred că e in spiritul ideilor liberalismului care a fost şi vrea să rămină energic, antrenant şi eficient. Spre deosebire de comuniştii de meserie, adică de activiştii cărora le plăcea foarte mult să piardă vremea in şedinţe, liberalii sint oameni practici, nu-i aşa ?

— Noi aşa spunem.

— Se intrevede aici şi o dorinţă a liberalilor de astăzi de-a onora tradiţia partidului lor, care a guvernat mai mult decit oricare altul pină la al doilea război mondial ?

— Partidul Naţional Liberal a fost cel mai important partid de guvernămint din România. Or, a fi partid de guvernămint înseamnă a avea oameni practici, intr-adevăr.

— Un mod de a ciştiga timp este şi acela de a vorbi scurt şi cuprinzător, a vorbi clar. Am înţeles că P.N.L. işi face o mindrie din claritatea poziţiei sale politice.

— Vrem să reprezentăm puterea liniştii în politica românească. Vrem să fim raţionali, deschişi oricăror confruntări de idei. Refuzăm atacul la persoană şi sintem dispuşi la tratative, intrucit credem că politica se face prin dialog. Cu atit mai mult cu cit avem şi vom avea nevoie de linişte pentru a ieşi cu calm şi cit mai repede din dezastrul pe care l-am moştenit. Ca să putem face asta, avem nevoie însă de poziţii clar exprimate.

— Ştiu că liberalismul, atunci cind se defineşte prin opoziţie cu colectivismul, are în vedere realitatea uşor observabilă că nimic nu dă mai mult sentimentul binelui general decit binele personal. Dar realitatea aceasta, care există aievea prin alte părţi ale lumii, la noi pare incă un miracol, nu credeţi ?

— Vom ajunge acolo cu siguranţă dacă România, ţară în care a agonizat zeci de ani un sistem falimentar, va dori să fie o ţară a belşugului şi dacă va şti să-şi formeze instituţiile care să garanteze libertatea fiecăruia, iniţiativa fiecăruia, acele instituţii care să permită fiecăruia să-şi poată dezvolta aşa cum doreşte personalitatea. Acesta este ţelul nostru, ca, intr-un echilibru social şi politic, să putem să creăm condiţiile ca fiecare după puterile lui, după dorinţele lui, să poată să creeze în orice domeniu ar dori s-o facă, în care ar avea talentul s-o facă, fără ca nimeni să vină să-i ordone ce are de făcut. Noi plecăm de la ideea că proprietatea individuală e principul fundamental de organizare economică. Corolarul ei economic este regimul de piaţă liberă.

— Aţi fost primul om politic care a vorbit despre privatizare intr-un moment în care alţii mai rătăceau incă printre cuvinte ce spuneau despre viitor cam atit : că n-ar fi rău să fie bine. Cum apreciaţi modul in care acest termen s-a mai limpezit, intre timp, in conştiinţa publică ?

— Cred că s-a înţeles, în general, despre ce este vorba. Trecerea la un nou regim economic în România ne determină să observăm că liberalismul e concepţia dominantă in viaţa politică a ţărilor dezvoltate. Liberalismul e forma socio-economică prin care aceste ţări şi-au asigurat prosperitatea. Faţă de toate celelalte concepţii — începind cu marxismul şi terminind cu variantele socialismului — el a putut rezolva problemele societăţii moderne. Concepţiile colectiviste au ajuns la totalul faliment economic, peste tot în lume, în toate ţările bintuite de stafia comunismului.

— Azi dimineaţă, in timp ce mă indreptam către sediul Partidului Naţional Liberal pentru acest interviu, intr-o staţie de autobuz vreo citiva muncitori a căror virstă nu trecea, să zic, de 35 de ani, discutau despre un coleg al lor hotărit să plece să muncească „la particular". Hotărirea asta, credeau ei, il va lipsi pe acel indrăzneţ de un eventual ajutor de şomaj sau de dreptul la pensie. Ce le-aţi fi răspuns ?

— Iată o temere complet nejustificată. În ţările dezvoltate, pe urma cărora vrem să mergem, societatea are datoria de a-i susţine pe cei temporar sau incidental dezavantajaţi. Are datoria — şi nu-şi uită această datorie — de a-i proteja printr-un sistem de asigurări sociale care nu-i lasă să se marginalizeze.

— Există şomeri al căror venit e mai mare decit al unor muncitori de la noi care nu sint şomeri !

— Mă întreba cineva cum văd eu viaţa muncitorului intr-o societate liberă şi am invitat pe cel care imi punea întrebarea să meargă şi să vadă singur, pentru că nimic nu poate fi mai convingător.

— Cum prea puţini ar putea pleca pe cont propriu, mă gindesc că sindicatele libere sau independente ar putea face mult in această privinţă. Ar putea trimite acolo oameni in stare să povestească, la intoarcere, colegilor lor, nu doar ce-au văzut, ci mai ales ce au înţeles din ce-au văzut. Oameni care să nu se repeadă în primul magazin după cafea, săpun, parfum, blugi...

— Sigur că da. Şi trebuie să fim convinşi că românii nu sint mai puţin înzestraţi decit alţii care la ora asta, în Occident, au un nivel de viaţă care impresionează. Eu sint convins că poporul nostru va cunoatşe nu prea tirziu acest nivel de viaţă şi, în momentul acela, care nu e prea departe, ţara românească işi va relua locul care era al ei in rindul ţărilor europene.

— De curind, la Timişoara, aţi exprimat acelaşi optimism...

— Într-adevăr. Mulţi, din ţară ori străini, m-au întrebat dacă sint sau nu optimist în legătură cu refacerea economică a României. Răspunsul meu a venit fără ezitare : această restaurare a economiei româneşti se va face mai repede decit în Polonia, de pildă, sau în Rusia sovietică. Această convingere a mea se intemeiază pe două motive. Primul motiv stă în bogăţia indiscutabilă a ţării noastre. Bogăţie care a fost batjocorită, rău administrată, rău gestionată de către un sistem incapabil, anacronic, şi de către nişte oameni incompetenţi. Dar pe lingă această bogăţie naturală a ţării, al doilea motiv rezidă în puterea de adaptare a românului, în puterea de a înţelege situaţiile noi, de a evolua către noile realităţi în care sintem chemaţi să trăim, de a avea curajul să păşească spre prosperitate. Pentru aceste două motive eu sint optimist şi, aşa cum am spus-o, sint convins că putem redresa situaţia, evident muncind şi făcind un efort, dar acest efort făcindu-l pentru noi şi nu pentru alţii, adică nu pentru cei obişnuiţi să creadă că meseria lor e să dea porunci.

— Ar mai rămine de înţeles că munca in aceste condiţii noi, nici nu e nevoie să fie mai multă decit pină acum, ci doar mai bine făcută.

— Exact.

— Deocamdată trăim o dilemă : pe de o parte se spune că pină la alegeri nu pot fi intreprinse reforme importante, pe de altă parte se spune că pot fi intreprinse astfel de reforme, tocmai ca o dovadă sau o garanţie a sincerităţii acelor declaraţii politice care exprimă opţiunea pentru un viitor necomunist al României. Care este opinia dumneavoastră ?

— Prelungirea situaţiei deficitare de astăzi lasă să se accentueze deteriorarea ei lentă şi continuă. Ar fi o greşeală să se aştepte data alegerilor. Se pierde un timp preţios renunţindu-se la elaborarea şi aplicarea unor reforme curajoase, lipsite de compromisuri, orientate către liberalizarea vieţii economice. Teama de a deschide hotărit drumul eliberării forţelor creatoare, ca şi şovăiala în îndepărtarea din posturile importante a persoanelor vechiului regim care caută să practice metodele de ieri, nu fac decit să mărească ineficacitatea economiei şi să adincească neincrederea populaţiei. Iar dacă aspectul pur economic al atitudinii de aşteptare işi are importanţa lui, cel moral şi politic prezintă o deosebită gravitate, deoarece una din cerinţele primordiale ale opiniei publice româneşti este înlocuirea cadrelor compromise din economie şi administraţie.

— Se invocă argumentul competenţei sau măcar al experienţei unora...

— Restaurarea morală a naţiunii nu se va putea face păstrind în continuare responsabilii de ieri. Mă refer nu la tehnocraţii adevăraţi, ci la aceia care poartă vina marasmului în care se află acum economia românească. Invocind competenţa acestora din urmă s-ar lăsa de înţeles că România n-ar mai avea profesionişti de valoare în stare să-i înlocuiască, ceea ce nu poate fi susţinut. Din păcate, cei mai mulţi dintre aceştia au rămas marcaţi de spiritul în care au trăit şi activează fără să fie dispuşi realmente să se dezbare de dogmele marxiste incrustate în munca lor, dogme aflate la originea dezastrului economic. Încă încredinţaţi că economia de piaţă în care va trebui să ne încadrăm, pentru a ieşi din situaţia catastrofală de astăzi, nu necesită o reorientare fundamentală a principiului de funcţionare a economiei şi implicit a privatizării ei treptate, cu o superbă suficienţă ei sint gata să susţină calea simplei „autonomii", a „independenţei" întreprinderilor ca soluţie economică atotreparatoare. Oamenii aceştia par să ignore faptul că asemenea „rezolvări" nu sint decit paleative menite să prelungească, azi, falimentul de ieri. Este adevărat că în ţările libere avansate mai dăinuie încă unităţi economice cu un capital de stat, dar de peste 10 ani numărul acestora se află în continuă scădere tocmai datorită eficienţei lor mai scăzute în comparaţie cu a celor particulare. Pentru ca Regia Renault din Franţa să supravieţuiască, statul a luat asupra sa acum citiva ani achitarea datoriei de 12 miliarde de franci. În aceeaşi perioadă, Peugeot, întreprindere particulară, şi-a plătit din efort propriu datoria de 6 miliarde de franci şi a asigurat beneficii consolidate de alte citeva miliarde.

— Apariţia dumneavoastră în viaţa publică românească a adus neaşteptat de repede acel factor de echilibru, moderator, de care era absolută nevoie. Cind incepea să se contureze scenariul nedorit de nimeni al unei confruntări...

— A fost la un moment dat o stare preinsurecţională...

— Da, în ianuarie. Iar atunci, dumneavoastră nu doar aţi propus dialogul, ci v-aţi străduit ca el să ducă şi la un rezultat. Aceeaşi eficienţă a liberalului, dacă-mi îngădiţi să zic aşa. Cel puţin în parte, existenţa Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională vi se datorează. Cum apreciaţi activitatea acestui Consiliu ?

— Sint primii paşi spre democraţie. După zeci de ani de tăcere şi teamă, românii, în sfirşit, vorbesc, au posibilitatea să-şi afirme deschis opinia. Ştiu că unii compatrioţi sint tentaţi să caragializeze... Dar această adunare este absolut necesară pentru crearea cadrului unui dialog pină la alegeri.

— S-a spus că nimic nu atrage în mod mai natural atenţia oamenilor decit semenii lor. Pe unii i-au atras atit de mult sediile P.N.L., încit au ţinut să le spargă uşile şi ferestrele pentru a avea pe unde să intre ca să-şi satisfacă, pesemne, curiozitatea. Ştiu că v-aţi întrebat nu atit cine sint cei care au spart şi au rupt, cit mai cu seamă cei care au stat în spatele lor. Aţi fost ajutat să găsiţi un răspuns ?

— Pină acum, nu.

— Care este poziţia Partidului Naţional Liberal faţă de evenimentele din Transilvania ?

— Aş începe amintind că prin cultura noastră, prin istoria noastră, prin tradiţiile noastre, noi sintem europeni şi avem dreptul să participăm împreună cu alţii la ctitoria Europei noi. Europa este a viitorului şi să fiţi încredinţaţi că, în Europa de miine, violenţe precum acelea care s-au produs în Tirgu Mureş — după părerea noastră, în mare măsură manipulate — nu vor mai avea nici o raţiune de-a fi. Va trebui să trăim cu toţii intr-un climat de toleranţă, înţelegere şi respect mutual. Am spus-o şi maghiarilor. În înţelegerea cu ei nu există decit două reguli fundamentale de respectat. Prima regulă este intangibilitatea frontierelor. A doua este impunerea tuturor reglementărilor care să satisfacă dorinţele de libertate, de garanţie a drepturilor personale, de expresie a culturilor şi a spiritualităţilor diferite, în condiţiile în care limba oficială a ţării e limba română. O societate a liberei iniţiative economice, care asigură de la sine atit existenţa diversităţii, cit şi unitatea colectivităţii, nu poate exista fără un efort comun al etniilor ce o compun. Va trebui să construim împreună climatul de armonie necesar, oricare ar fi forţele, ascunse sau neascunse, care se opun mersului ţării. Curăţenia sufletească, limpezimea privirilor, francheţea şi fraternitatea gesturilor, iată priorităţile absolute.

— Nu este un secret pentru nimeni că mulţi dintre membrii fostului partid comunist nu aveau nici o treabă cu politica. Apare curios că, deşi recunosc acest lucru, o seamă de avocaţi de ocazie construiesc în ultima vreme — probabil aţi observat — pledoarii care nu au, de fapt, nimic de apărat.

— Aceste pledoarii uită, în schimb, să facă distincţia necesară între nomenclatura profitoare şi statutul celor ce-au fost împinşi sau traşi de mină spre acel partid ca spre un fel de Arcă a lui Noe. Acestora din urmă li se inoculează temeri nejustificate şi ridicole, încercarea de transformare a lor intr-o masă de manevră avind în vedere, probabil, considerente electorale. Noi facem o deosebire între cei care au abuzat de funcţiile lor şi cei care au văzut apartenenţa la partidul comunist doar ca un simplu mijloc de-a supravieţui.

— Am citit nu de mult cum cineva, e adevărat că nu de la noi din ţară, se străduia să facă o comparaţie între criza capitalistă dintre 1929—1933 şi criza de azi a comunismului. Pe motiv că au existat „optimişti ca Roosevelt" se deducea că, din moment ce o criză s-a rezolvat, se va rezolva şi cealaltă. Desigur, un astfel de argument poate folosi la fel de mult şi cuiva care s-ar duce să culeagă fructe de pădure ori să bată nucii. Totuşi, ce credeţi că se poate răspunde ?

— Una a fost o criză financiară, cealaltă e o criză de sistem. Nimeni nu mai poate susţine astăzi, după teoria marxist-leninistă, existenţa unui comunism fie el şi cu faţă umană. Dacă societatea comunistă vrea să aibă o înfăţişare umană, atunci trebuie să înceteze să fie comunistă. Nu e posibilă altă soluţie. Noi luptăm pentru ca în această ţară să nu existe în nici un caz asemenea formulă de oprire a evoluţiei democratice. E ceea ce se exprimă limpede şi în Proclamaţia de la Timişoara, din 11 martie, la care au aderat atit de mulţi oameni şi la care ar trebui să adere orice român cu judecată, orice român normal constituit.

— Zarurile au fost aruncate, alegerile au fost hotărite pentru 20 mai. Vor fi, aceste alegeri, cu adevărat libere ? Vedeţi vreo garanţie pe care să se intemeieze un răspuns afirmativ ?

— Să sperăm că vor fi libere. Forţele politice care se îndreaptă hotărit către democraţie vor încerca prin toate mijloacele să asigure supravegherea corectitudinii alegerilor.

— În sondajele de opinie, numele dumneavoastră se află pe un loc de frunte iar în unele judeţe, ca şi în Bucureşti, se află pe primul loc. Ce aţi transmite acelor oameni care vă apreciază ? Acelor oameni între care mulţi sint tineri şi foarte tineri...

— Că şi eu ii iubesc. Iubirea este expresia stării de spirit tinere. Să ne păstrăm această stare de spirit. Şi să nu uităm că nici un sistem politic n-a îmbătrinit oamenii mai mult decit comunismul. Produsul poate cel mai trist şi mai greu de remaniat al acestei gigantice maşini de deformat oameni a fost acela că, peste virstele biologice, s-a instituit virsta unică a semi-pensionarului pentru care riscul asumat de omul hotărit a lua iniţiativa, în a-şi făuri un destin, rămine un spectacol bun de contemplat în filmele venite din vest. Comunismul apare ca o provincie a istoriei în care cetăţeanul a trăit cu sentimentul, mai mult sau mai puţin perceptibil şi dureros, că viaţa lui a fost furată. Că a fost lipsită de acea stare de spirit a tinereţii care îndrăzneşte. Iată datoria noastră : deprovincializarea României.

DUMITRU CONSTANTINESCU

ULTIMA ORĂ

Domnul Radu Cîmpeanu a fost propus de Partidul Naţional Liberal pentru a candida la funcţia de preşedinte al României.

S.O.S. din Moldova

Ole, ole, ole, ole, să scăpăm de foamete!

● „Automatizare" : apeși pe buton și muncitorul iese cu sacu-n spinare ● Ulei „comestibil" cu acid erucic ● Halva dietetică inventată de „geniul fără meninge" ● Cum era să dispară crapul autohton ?

Cum ne vom așterne viața, așa vor trăi ei (fotografie de LEONARD CHIOVEANU)

Hardughia care ucide lent

Portarul : Legitimația ! Șefa secției : Legitimația ! Parcă reporterul intră într-un depozit nuclear. Salahorii mînjiți în alb, din creștet în tălpi, mă privesc suspicioși, ca pe un extraterestru. „Niciodată, la noi, n-a sosit vreun gazetar !" exclamă inginera Dana Dumitru. Sînt, de fapt, într-o minusculă... fabrică de amidon, cu 80 salariați. La Filipești, între Roman și Bacău. Vizita mea pornește cu găluște-n gît, de-o parte și alta. Apoi, după relaxare, curg adevărurile „la vedere". Păi, mica întreprindere septuagenară (ridicată după 1920 de un patron grec) a rămas, sărmana, cu „tehnologiile" din vremea bunicilor. N-a progresat nici de-o șchioapă, că de-ar veni, prin absurd, întemeietorul (ca să-și reia proprietatea), ar crede că retrăiește în deceniul trei al veacului. Ba nu ! Ar fi dezamăgit ! Că, la timpul lui, făbricuța arăta frumos tencuită, iar pavilionul administrativ nu ca o căsoaie țigănească. Pentru că, în timp ce în România se zideau canale, palate și CUG-uri mastodontice, nu se găseau bani pentru necesarele făbricuțe sătești de prelucrare a produselor agricole, iar cele vechi nu beneficiau de nici un sfanț pentru noile tehnologii. Și-așa, unitatea din Filipești — povestește cu amar inginera Dumitru — a ajuns într-o stare deplorabilă, falimentară, cu locuri de muncă periculoase pentru viața și sănătatea oamenilor.

„Pînă acum e bine..." (fotografie de PAUL AGARICI)

Se lucrează aici în condiții foarte grele. Unele utilaje pot fi predate la... muzeul tehnicii. Numai atenția muncitorilor i-a ferit de mutilare. Pentru o bucată de pîine neagră (salarii diminuate lună de lună, plus anularea abuzivă a sporurilor de periclitate), salahorii și-au vîndut pentru nimica toată pielea și plămînii. Iar după revoluție — nici o schimbare a condițiilor de muncă. Moldoveni cuminți, ei nu fac grevă, nu revendică, ci rabdă, sperînd în Dumnezeu și-n ștabii de la „Bere" Bacău ori de la Minister. Doar un miracol i-ar scăpa de noxe : bioxid de carbon, praf alb și cenușiu, căldură uscat-înecăcioasă din belșug în sectoarele dificile. Fiind martor ocular, am văzut „automatizările" patent Filipești : buncărul cu porumb încins, unde salahorul aruncă materia primă cu lopata în jgheab sau camerele albite de apret, din care se expediază produsele. Vorba inginerei : apeși pe buton și muncitorul iese cu sacu-n spinare, spre camion. Ironie cumplită, revoltătoare. Poate-o aude și guvernul, că doar nu e partid să fie-n campanie electorală !

Am mîncat ulei pentru motoare

Și eu am luat, la rație, ulei de rapiță. La o înghesuială, am prăjit pește și mi-am ospătat musafirii. Rog să mă scuze ! Doar era de la „stat", deci garantat, cu etichetă legală. Acum aflu că era toxic.

Toți sînt indignați. Dl. Buzdrug, de la asociația locatarilor, precum și șefa Magazinului Unic Piața Unirii — Iași, Mariana Grojdea, detaliază că prin mai-iunie și septembrie 89, nefiind suficient ulei din floarea-soarelui-soia, s-au vîndut la cartele mii de sticle ulei „comestibil" din rapiță, numai bun de turnat în motoare pentru ungere. Intrarea în sistemul comerțului (la Iași și-n toată țara) a fost aprobată de Ministerul Sănătății ? se întreabă ei. Ce acid periculos conține ? Cît la sută ? Ce boli provoacă ? Nu știu să le răspund și alerg la Centrul județean antiepidemic, adresîndu-mă chimistei Ileana Simionescu. Zice : Deși neaprobat de Ministerul Sănătății, datorită conținutului de acid toxic erucic de la 5 la 34 la sută, uleiul de rapiță a fost produs și comercializat la „inițiativa" Ministerului Industriei Alimentare. Acidul erucic are efecte negative renale și hepatice, producînd modificări patologice asupra glandei tiroide și cordului uman. Acest lucru se constată și la experimentările pe animale de laborator, chiar cu acid erucic de sub 5 la sută. Noi, în Moldova am consumat ulei de rapiță cu toxicitate de o treime. Am fost deci cobai !

Știrea mă alarmează. Plec urgent la Întreprinderea de ulei „Unirea" — Iași. Inginerul șef I. Costin are un dosar grosuț, gata pregătit. Mi se demonstrează că fosta „ministră" Paula Prioteasa, în contextul „alimentației științifice" și producerii de înlocuitori alimentari, ca să le facă pe plac dictatorului și „ilustrei chimiste", a ajuns la soluții aberante, precum uleiul de rapiță, salamul cu soia, zahărul lichid. Asta în ideea satanică de înfometare și „pedepsire" a nației. S-a produs la Unirea — Iași ulei de rapiță cu apreciabil conținut de otravă ? Da, afirmă inginerul șef. Avea peste 25 la sută acid erucic. Era ordin sever al ministerului, însă noi, dîndu-ne seama de pericolul public, am realizat și trimis pe piață foarte mici cantități față de decizia superioară. Am făcut-o pe pielea noastră.

Și încă ceva. Mi se înfățișează un act senzațional, pe care văd, cu ochii mei, scrisul penibil al „geniului fără meninge". Nu știam că are grafia lui Bulă ce repetă a doua oară clasa a III-a. Pe o pagină păstrată la întreprindere, citesc „Halva dietetică. Rețete pentru 1 000 kg halva". Iată de ce se ocupa „genialul" la 11 oct. 1989 ! Specialiștii, la ordinul energic al superiorilor, au propus niște rețete mai ortodoxe, dar carioca neagră a tiranului a tăiat proba care conținea zahăr și miez de floarea soarelui, notînd să se facă „halva dietetică" fără nici o moleculă de zahăr, numai cu ceva glucoză și sorbitol, plus... 650 kg șrot alimentar, bun doar de hrănit godacii și carașii. Jos scrie aproape ilizibil : ulei zero. Apoi, la insistențele specialiștilor, taie zero și notează concesiv, fericit : 8—9 kg ulei la o tonă de halva. S-a experimentat „geniala" rețetă ceaușistă ? Inginerul Costin surîde : A ieșit terci pe care-l respingeau și porcii, d-apoi oamenii ! Rețeta s-a compromis și n-a ajuns, cu tot riscul nostru, pe piață.

Acum, totul e să crească floarea-soarelui. Că altfel...

Un fiu vitreg(it) al agriculturii

„Dacă peștele flămînd din baltă ar zbiera precum vitele hămesite, pur și simplu ar îngrozi lumea", zice cu năduf cercetătoarea Elena Cuvinciuc, iar soțul ei Mircea, tot în decorul fermei Țigănași, adaugă : „Piscicultura românească, fiu vitreg(it) al agriculturii, marginalizată și aproape uitată de dictatură, ajunsese să fie miluită cu doar douăzeci la sută din furajele necesare, completate cu găinaț și niscaiva îngrășăminte. Nu numai omul era înfometat, ci și bietele animale sau peștii din iazuri." Aflu de la soții-ingineri Cuvinciuc (Stațiunea de cercetare și producție piscicolă Iași) că pînă și sărmanii crapi autohtoni lansaseră în lumea acvatică un apel S.O.S. Au simțit ei, specialiștii în domeniu, semnalul dureros. Ce s-a întîmplat ? Cercetătorii ieșeni au creat, după o trudă de două decenii, renumitul „Crap de Podu Iloaie", avînd capul mic și trupul enorm, viguros și încărcat de carne. Promițător și gustos, a fost înmulțit în bălțile moldave, pînă a venit cumplita criză alimentară. Consumator de furaje, crapul indigen (inclusiv noua varietate) a fost nemilos înlocuit în cultură, peste tot, cu „fitofagul", crapul exotic chinezesc, care se hrănește cu biomasă, nu cu șroturi din furaje. În contextul lipsei furajelor, bălțile au fost invadate de „uriții fitofagi", cu gust respingător, în detrimentul speciilor autohtone, rărite și chiar pe cale de dispariție. Un prieten, ing. Victor Bulgaru, mi-a ar tat astă toamnă, taman a Podu Iloaie (unde fusese selecționată vestita varietate), că într-un năvod cu fitofagi abia găsești cîteva exemplare de crap autohton — și acela rahitic din pricina foamei.

Mizeria nu poate fi ocolită (fotografie de PAUL AGARICI)

Ce-i de făcut ? se întreabă M. Cuvinciuc, tot el răspunzînd : Trebuie să salvăm nu numai speciile indigene, dar întreaga piscicultură, care poate oferi abundentă hrană populației. Peștele a fost și rămîne hrana săracului, pentru că, după părerea mea, săraci au fost și poate vor mai fi o vreme. Redresarea în ansamblu a „fiului vitreg" se poate înfăptui numai printr-o reformă radicală a domeniului. E necesar un S.O.S. adresat tuturor piscicultorilor din „apele interioare". În afară de mecanizare, asigurare cu furaje, schimbarea structurii speciilor, construcții hidropiscicole noi, opinăm pentru autonomie și liberă inițiativă, răsturnînd imediat sistemul centralizat de dinainte și după Revoluție : fermă, întreprindere, centrală, minister. Trimim în continuare ordine (și acelea incomplete) și raportăm sus ce am realizat. Asta se cheamă centralizare excesivă, care ne-a adus „fericirea" înainte. „Fericire" la care trebuie să renunțăm acum, ca să salvăm piscicultura. Am avansat propuneri concrete pentru liberalizarea activităților în ferme, adevărate izvoare de bogăție și proteine, dacă vom trece cointeresat la arendarea unităților ori la forma societăților pe acțiuni. Mulți fermieri sînt gata să se înhame la noua orînduială. Urmările ? În timp firesc, invazia pe piață a peștelui din toate speciile, la prețuri accesibile. Obținerea în ferme a unor venituri suplimentare prin : pescuitul sportiv și organizarea pe iazuri a agrementului ; livrarea loco a peștelui viu sau preparat „la iarbă verde" ; înființarea magazinelor proprii de desfacere ; cultivarea digurilor și creșterea păsărilor de baltă etc. Numai cînd fermierii vor fi descătușați de structurile anchilozate și-și vor aplica ideile îndrăznețe, acvacultura va deveni sursă garantată de proteine, care să îndestuleze real piața.

Deci, ca să salvăm peștele trebuie să ținem minte cam de unde se-mpute.

Grupaj realizat de
BORIS CRĂCIUN

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

Inedit

NICHITA STĂNESCU

31 martie, ziua naşterii lui Nichita Stănescu, zi în care amintirea marelui poet ne face mai bogată primăvara.

Din producţia neverosimilă a acestui Cressus al metaforei continuă să apară zeci şi zeci de poeme inedite (dintr-un fond necunoscut pe care l-am estimat la cîteva mii!) Tipărim şi noi două, prevenindu-l cu precauţie pe cititor că ele fac parte din textele amicale, *scrise şi dăruite prietenilor fără gîndul că ar putea fi tipărite.*

Simple improvizaţii? Probe de virtuozitate amendate adesea, exprimări facile? Simple bruioane?

Din toate cîte ceva.

Şi totuşi, chiar de nu sînt stihuri de antologie, versurile acestea (şi ele) sînt Nichita!

G. TOMOZEI ■

CÎNTEC

Alergau gazelele-ntre ele
pe toate gîndurile mele,
felurile lor de fele
licăreau ca nişte iele,
de-ţi cădea maică şi sînul
făr'de lapte şi secat,
ai născut un împuşcat,
maică, ţi-ai născut stăpînul.

De stau trist vînînd doar vulturi
cînd tu pletele îţi scuturi
şi lovesc cu o săgeată
o leoaică-mborţoşată
care naşte prea murind
doar un leu peste nisip,
cum tu mamă făr'de chip
pe mine m-ai fost născut.

RUGĂCIUNE

Ca un fuior mă absorbea în el
acel inel
saturnian, de somn
cînd eram totul şi la fel
cu toţi aceia care dorm.

Un oceán deasupra mea
şi dedesupt un oceán,
stam strigător precum o stea
plesnindu-vă în geam,
de uşile erau deschise,
ferestrele erau deschise,
sau poate numai pare-mi-se
că eram doi, Isuse.

Fundaţia „Nichita Stănescu"

uităm că, atunci cînd lecat dintre noi omul Ni ta Stănescu, a trebuit ca mai es presa din Iugoslavia să lingă prematura dispariţie a elui care, în acest veac, a dat poeziei române aură de universalitate. Erau alte sărbătoriri şi comemorări la modă.

Oricît de mult ne-ar seduce, azi, pentru că e vorba de interesele noastre de căpătîi, viaţa politică a ţării, trebuie să înţelegem că mereu poezia, deci mereu Nichita Stănescu, înseamnă tot un interes de căpătîi al inimii, al conştiinţei noastre. La sfîrşitul lunii trecute, Ploieştii au găzduit Zilele poeziei „Nichita Stănescu". Un eveniment care merita să ocupe primele pagini ale ziarelor. Să sperăm că lumea pentru care luptăm acum, că lupta aceasta care ocupă aproape în întregime ziarele, exact aici ne vor duce — ca atunci cînd sărbătorim un poet mare, acesta să fie evenimentul cel mai important, chiar evenimentul politic cel mai important. *(C. Dumitru).*

Publicul preferat

Fotografie de TITI COJOCARU ■

M-am mîndrit întotdeauna cu ţara mea şi am declarat că publicul român este publicul meu preferat, şi iată că pe 23 martie, la Sala Palatului, am trăit cele mai minunate clipe din viaţa mea artistică.

Deşi am întîmpinat obstacole neaşteptate în pregătirea primelor două concerte de binefacere în Bucureşti, din 23 şi 25 martie, azi sînt fericită că am reuşit să prezint concertele cu succes, zic eu.

Doresc să mulţumesc publicului din 23 martie, pentru înţelegerea şi răbdarea cu care a aşteptat o oră şi 15 minute începutul concertului, dînd dovadă de bunătate sufletească, de dorinţa de a participa în ajutorarea celor mai oropsiţi de soartă, cărora le sînt adresate dragostea şi compasiunea noastră. Promit să fac tot posibilul în viitor să concertez cît îmi va sta în putinţă în beneficiul ţării noastre.

Oameni buni, dacă vom fi cu toţii uniţi şi ne vom sprijini unii pe alţii, ne vom ajuta unii pe ceilalţi, ne vom întinde mîna prieteniei sub semnul dragostei, nimeni şi nimic în lume nu ne va atinge pămîntul nostru sfînt. Astfel vom fi şi noi şi urmaşii noştri veşnic, de-a pururi — Români!

A dumneavoastră cu stimă, dragoste şi mulţumiri,

AURA URZICEANU ■

Stăpîni de artişti

Lupta pentru putere îmbracă forme diverse. Expresia aceasta cu îmbrăcatul formelor e foarte agreată de politicieni. În limbajul politicii se verifică una din cele mai vestite legi ale lui Murphy şi anume aceea care spune că marile idei se întîlnesc, dar mai ales cele mici. Adevărul este că lupta pentru putere mai mult dezbracă decît îmbracă. La mirosul puterii, o mulţime de oameni se dezbracă de caracter.

În momentul de faţă – moment care a început imediat după 22 decembrie 1989 – în uniunile de creaţie s-a declanşat cea mai stranie bătălie pentru putere din cîte înregistrează istoria culturii: oameni care, pînă la acea dată, îşi construiseră faima, între altele, şi printr-o serie de acţiuni şi scrieri dedicate cauzei artistului liber, a condiţiei emancipării creatorului de orice diriguire, s-au înscăunat, în temeiul acestei faime, cu o grabă profund revoluţionară, stăpîni peste artişti.

Asocierea e o problemă de civilizaţie. De cînd există artişti, există şi bresle. În timpurile moderne, breslele s-au numit sindicate. Rostul sindicatelor oamenilor de artă nu e foarte diferit de al sindicatelor camionagiilor, să zicem ,ori al muncitorilor forestieri. Aceste sindicate se constituie ca să vegheze la respectarea contractului pe care breasla îl încheie cu statul. Nici un sindicat al artiştilor nu-şi propune să-i orienteze pe artişti în treburile creaţiei. Din care motiv, în fruntea organizaţiilor profesionale ajung, de regulă, persoane cu un dezvoltat simţ al administraţiei şi al convenţiei sociale, nu personalităţi creatoare. Cînd sindicatul invită una sau mai multe personalităţi să figureze în consiliile de conducere, putem fi siguri că procedează astfel numai din raţiuni de reprezentare.

Straniul noilor şi atît de belicoaselor înscăunări constă în aceea că apostolii neatîrnării se amăgesc cu ideea că pot să conducă bine – pentru că sînt morali şi mari artişti – cu un sistem conceput de fapt să-l aservească pe artist, în chip direct sau indirect, să-l ţină dependent de putere. În ţările a căror organizare socială o admirăm şi luăm ca exemplu, nu există Uniuni. Instituţia, ca atare, a fost născocită la vecinii din răsărit cu scopul exprimat ca atare de a-i controla pe creatori în toate cele, dar mai cu seamă în cele gîndite, spuse şi întreprinse. Deşi artiştii nu consideră comenzile de stat ori acţiunile culturale finanţate de stat ca mijloace de manipulare a conştiinţei, ele sînt. E o părere falsă că statul trebuie să susţină creaţia şi pe artişti. În realitate creaţia şi artiştii susţin statul. Nici băneşte arta nu trebuie sprijinită fiindcă creaţia e una din afacerile cele mai rentabile în statul modern. Statul e interesat să investească, dar numai în arte care îi ilustrează şi îi susţin programul politic.

La noi, obştile artistice au avut funcţiuni complexe, serviciile pe care acestea le asigurau afiliaţilor nefiind decît un mod de a masca deserviciile pe care le produceau creaţiei ·Din organizaţii susţinute de artiştii înşişi – moral şi financiar – în scopul asigurării cadrului pentru creaţie ele au devenit, prin intervenţia adeseori brutală a puterii, instrumente ale dictaturii.

Nu e adevărat că Uniunea Artiştilor Plastici a dat ateliere tot aşa cum nu e adevărat că statul a dat oamenilor case. Îndeobşte, administraţiile conduse de artişti şi-au făcut un merit din faptul că au realizat nişte lucruri pe care nişte administraţii de funcţionari de profesie le-ar fi înfăptuit în virtutea obligaţiilor de serviciu. E adevărat că o parte din şefii din toate timpurile ai Uniunilor s-au străduit să administreze onest şi cu o idee de viitor breslele ,dar veritabilul devotament al cîtorva nu trebuie să scuze nepriceperea celor mai mulţi dintre ei. Cînd artiştii ajung stăpîni peste confraţi e foarte rău. Personalităţile accentuate sînt subiectivităţi accentuate. Şi vanităţi accentuate.

Nu e adevărat că Uniunea scriitorilor dă pensii. Ea doar le distribuie. În general vorbind, Uniunile nu dau nimic. Mai degrabă consumă.

În regimentul artiştilor-funcţionari plătiţi ca să „orienteze" – de cele mai multe ori fără să înţeleagă că asta fac – creaţia, există doar un pluton de funcţionari propriu zişi, strict necesari unei administrări rodnice. Numai că şi aceştia s-au molipsit de morga şi suficienţa unor stăpîni de artişti. Şi astfel s-a ajuns la situaţia ca marea majoritate a creatorilor să intre în sediile Uniunilor cu sentimentul că sînt toleraţi, că există întotdeauna treburi mai importante de soluţionat decît treburile ce-l privesc pe fiecare.

Cenzura oficială nu a putut fi în chip absolut eficientă fără sprijinul atoateveghetor al stăpînilor de artişti. Nişte subiectivi rîvnind la privilegiul de a-i îndruma pe alţi subiectivi. Orice şef de artişti ştie să-ţi povestească în cîte moduri nu era posibil să publici o carte sau să expui un tablou, neglijînd amănuntul că toate astea se întîmplau şi pentru că el acceptase servitutea de a conduce, pentru că interesele unor subiectivi treceau înaintea intereselor celorlalţi subiectivi. La un festival de teatru la Piatra Neamţ, trupele invitate au jucat, cu o excepţie, un singur autor. În expoziţiile colective, stăpînii artiştilor plastici aveau panouri de protocol.

În arte ,e adevărat, funcţionează ierarhii, dar una e etajarea asigurată de valoarea creaţiei şi alta aceea stabilită, păzită şi, în final, sacralizată prin ierarhia în administraţia creaţiei. Destui artişti care puteau să fie importanţi şi-au stricat timpul şi judecata oferindu-se să fie stăpîni. Conferinţele Uniunilor au ajuns nişte comedii, fiindcă una se alegea şi alta se numea. Unde e vanitate e şi prostie. Prostia, ca şi talentul, prosperă în circumstanţe favorizante.

Acum, mari talente luptă să ajungă mari funcţionari pierzînd din vedere că societatea democratică pe care voim s-o clădim încurajează sindicatele, ca formă de organizare, nu Uniunile. Cu fiecare zi, oameni pe care i-am stimat pentru lupta ce-au dus-o pentru cauza libertăţii creatorului îmi dau motive să cred că vocaţia lor reală e aceea de directori de artişti. Dumnezeu să-i ierte!

TUDOR OCTAVIAN ■

Mai sînt de citit mii de cărți

De ce nu se scrie despre Boris Marian?

Cu cîtva timp în urmă la Editura „Cartea Românească" a apărut volumul de versuri *Profesorul de fericire* de Boris Marian. Apariția n-a fost consemnată în ziare și reviste, așa cum ar fi meritat. Există un ritual al consacrării pe care autorul nu știe sau nu vrea să-l urmeze. El n-a aderat pînă acum la vreun grup care să-i aplaude automat orice manifestare. Trăiește solitar și scrie din plăcerea de-a scrie.

În 1969, un scriitor care mai făcea gesturi dezinteresate, Ilie Constantin, l-a prezentat pe Boris Marian, cu un grupaj de versuri, cititorilor, în paginile revistei „Luceafărul". A fost o surpriză frumoasă, aproape o revelație. Se dovedea că un inginer (aceasta este profesia lui Boris Marian) nu devine neapărat un amator cînd se ocupă de literatură. Dar Ilie Constantin a plecat din țară la scurtă vreme după ce a girat acest debut. Boris Marian a mai publicat, sporadic, cîte un poem în reviste ca „România literară" și „Flacăra", a vizitat cîteva cenacluri, fără să devină un fanatic frecventator al lor și, în cele din urmă, s-a retras... acasă. În 1986 a publicat pe banii lui, la Editura Litera, placheta *Numele profesorului*, care, bineînțeles, a trecut aproape neobservată. Și tot neobservată riscă să treacă acum culegerea de poeme *Profesorul de fericire*, deși a apărut la o editură prestigioasă, cu asentimentul unui eminent redactor de carte, poetul Florin Mugur.

Publicul poate răsturna, prin votul său suveran, această situație nedreaptă. Cartea lui Boris Marian merită să fie citită și îndrăgită. Ca și în poemele lui Mircea Ivănescu sau Emil Brumaru, întîlnim în această carte un personaj plin de farmec. Are drept nume un substantiv comun — *profesorul* —, dar nu este deloc comun. Apare în aproape fiecare poem, cu trena lui de iluzii și tristeți. Încă din prima pagină a volumului, acestui personaj i se face un portret. *Profesorul* este, bineînțeles, poet, iar versurile sale au un fel de fosforescență, care nu se observă decît în întuneric : „Citesc versurile profesorului în întuneric, / ele strălucesc ca niște ochi de pisică / sau ca țigările unor puști sub scară, / ca părul ielelor electrizat de ramuri, / ca nucleele sub microscop, / ca urechile doamnelor la teatru, / ca submarinele ieșite din adîncuri, / aprind lumina / și totul se risipește. / în fața mea stă mut profesorul." *(Citesc versurile profesorului)*. Este surprinzătoare — și de efect în plan estetic — diversitatea domeniilor din care autorul își alege comparațiile. Lumea legendelor, din care se împrumută prin tradiție imagini poetice („ca părul ielelor"), panorama civilizației moderne („ca submarinele ieșite din adîncuri"), priveliștea, pe care nu a mai văzut-o nimeni vreodată în istoria umanității, dezvăluită azi de microscopul electronic („ca nucleele sub microscop"), fluxul vieții de zi cu zi" („ca țigările unor puști sub scară") — totul oferă poetului sugestii, iar el nu ezită să le folosească, realizînd o spectaculoasă convergență a lor. Asemenea reflectoarelor care din toate unghiurile posibile își îndreaptă fascicolul de lumină asupra uneia și aceleiași scene, imaginile utilizate de poet, deși provin din surse dintre cele mai diferite, se suprapun peste o singură stare de spirit, spațializînd-o, consacrînd-o, făcînd-o de neuitat. Este un stil poetic digresiv și luxuriant, pe linia Ilarie Voronca — Mircea Cărtărescu, pe care Boris Marian îl practică în conformitate cu temperamentul său, fără dezlănțuiri orgiastice, cu o plăcere secretă de a lăsa textul în suspensie exact atunci cînd cititorul intră în joc și așteaptă o desfășurare amplă de metafore. Se creează și se întreține astfel un anumit mister, așa cum se întîmplă ori de cîte ori se întrerupe din cine știe ce motiv comunicarea unui mesaj. Emoția estetică este trăită *după* terminarea poemului. Nu întîmplător, multe dintre finalurile de poem sînt sentențioase și enigmatice — avînd valoarea unui memento. Iată cîteva exemple, care ar putea figura într-o antologie a finalurilor : „focul ne luminā ca pe niște vase vechi / de aramă" *(Afina)* ; „profesorul alerga pe lîngă Tramvaiul trist / și nu putea să urce" *(Tramvaiul trist)* ; „apoi profesorul tăcu mirat / ștergînd cu buretele memoriei / tot ce spusese" *(Poem)* ; „balonul se sparse cu zgomot / și o bucată de cauciuc i se lipi / pe obraz ca o rană deschisă și mare" *(Cameră)* ; „observă că statuia străveche cu care vorbește se clatină" *(Noctambul)* ; „încheie brusc și se îndreptă din mijloc / cu o durere vizibilă" *(Încredere)*.

Aparițiile fugitive ale *profesorului*, gesturile sale neduse pînă la capăt, discursurile pe care le începe și le întrerupe pe neașteptate ca și cum ar fi copleșit de un sentiment al zădărniciei — toate acestea nu rămîn fără urmări în conștiința cititorului. Personajul liric i se înfățișează tot mai mult ca un fumegos prinț al melancoliei, visător și purtător al unei distincții crepusculare, într-o lume în care nu se poate integra. Eul nostru inadaptabil — și eul este fundamental inadaptabil — se regăsește în acest personaj creat din cuvinte și emițător el însuși din cuvinte, care se poate spulbera din cauza neatenției celor din jur și pe care totuși nimic nu-l poate atinge, tocmai datorită anatomiei lui abstracte.

Să ilustreze, oare, poetul prin această fantomă de bibliotecă propriul său destin ? Nu ne putem lansa în presupuneri. Ceea ce putem afirma cu certitudine este că poezia lui Boris Marian nu trebuie ignorată în continuare, chiar dacă poetul o lasă în voia sorții. Dăm prea mare atenție autorilor care au grijă să-și administreze creația și îi neglijăm pe cei care nu se ocupă decît de scris. Iar aceștia din urmă sînt aproape întotdeauna adevărații scriitori — cel puțin așa reiese din istoria literaturii.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Stimate Maestre Erich Bergel

Eliberați de opresiunile politice și artistice ale vechiului regim care ani de zile nu ne-a permis să întreținem relații cu personalitățile vieții muzicale din exilul românesc, astăzi sîntem bucuroși să vă putem asigura de stima și prețuirea unanimă a membrilor Orchestrei Naționale de Radio și Televiziune din România.

Muzicienii orchestrei nu au uitat modul prin care ați fost forțat să întrerupeți ciclul de concerte „Festival Mozart-Bruckner" și să încetați colaborarea cu formațiile românești încă din anul 1977.

Urmărindu-vă laborioasa dumneavoastră activitate internațională și convinși că sufletul dumneavoastră de român este alături de noi în aceste momente de renaștere, am fi fericiți să acceptați dorința noastră de a ne fi director onorific, aceasta asigurînd progresul și succesele noastre pe viitor. Așadar, vom aștepta cu legitimă nerăbdare răspunsul dumneavoastră pe care-l sperăm afirmativ, în ceea ce privește dorința orchestrei de a vă ști director de onoare cît și de a comunica o dată probabilă a momentului întîlnirii cu dumneavoastră într-un concert, prilej de adevărată înălțare sufletească pentru noi.

Primiți, stimate Maestre, cele mai sincere urări de sănătate și de realizare a celor mai frumoase succese artistice.

10 martie 1990

Cu stimă,

MEMBRII ORCHESTREI NAȚIONALE
DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE

EVENIMENT

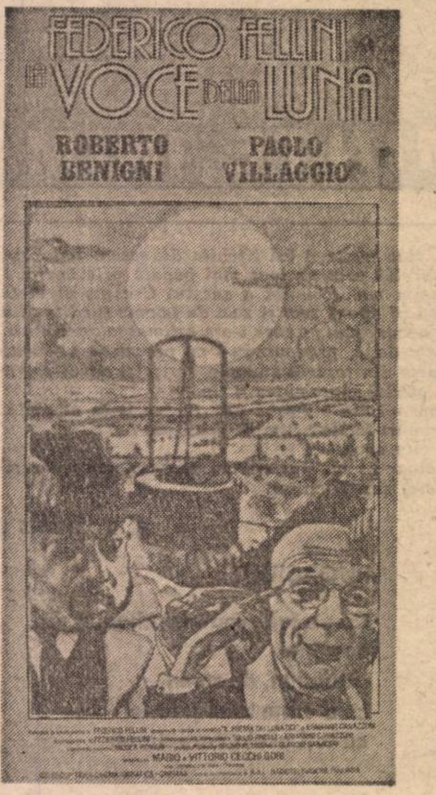

Săptămîna

CADRUL : Organizată în București, la cinema „Patria", de către Ente Autonomo Gestione Cinema-Roma, Ambasada Italiei din România și Direcția rețelei cinematografice și difuzării filmelor — sub auspiciile Ministerului Culturii din România și Ministerului de Externe al Italiei — „SĂPTĂMÎNA FILMULUI ITALIAN", programată inițial între 16—23 martie a. c. (spunem „inițial", întrucît organizatorii, anunțîndu-ne o „surpriză", s-au ținut de cuvînt prelungind astfel cu încă o zi desfășurarea programului, vom vedea cum !), a reprezentat fără îndoială un prim **eveniment** cinematografic internațional pe ecranele noastre, nu numai pentru acest an, ci pentru toți anii din urmă în care aceste ecrane au fost văduvite, din nefericire, de premiere autentice, aruncîndu-ne pe noi, spectatorii, într-un întuneric informativ total în ceea ce privește creația cinematografică de valoare a lumii.

Evenimentul rămîne cu atît mai deplin cu cît, în paralel cu cele mai recente premiere italiene proiectate la „Patria", la cinema „Studio" a avut loc, în aceeași perioadă, **„Retrospectiva filmului italian : film și literatură"**, compusă din opere realizate în anii '970 (premiere **absolute** însă pentru România !). În ambele cazuri, conducerile celor două cinematografe bucureștene și-au asumat pe deplin responsabilitățile cuvenite, vizionările avînd loc în condiții optime, civilizate — și aceasta nu este o afirmație gratuită, avînd în vedere extraordinara aglomerație de la casele de bilete, posibilitatea strecurării în sală a unor prezumtivi „derbedei" negricios-semințari, care, în condițiile traducerii **la microfon** a unor filme **netitrate**, ar fi putut transforma cu ușurință o mare bucurie estetică — într-un haos... !

Nu s-a întîmplat așa din fericire, le mulțumim deci organizatorilor precum și celor două traducătoare — menționăm, ca un amănunt nu lipsit de umor, că **pisica** prezentă în sala de la „Patria" în primele două zile ale săptămînii — intrată clandestin, dar blîndă, printre picioarele celor din stal — a mieunat numai de cîteva ori, cu gravitate, asurzită pe semne de ambianța sonoră a filmului lui Fellini (și nu înainte de a mai adăuga că peliculele prezentate la „Studio", în cadrul retrospectivei, au fost semnate de vîrfuri ale regiei cinematografice italiene, intrate de acum în istorie : **Vittorio de Sica, Valerio Zurlini, Bernardo Bertolucci, Mario Monicelli, Mauro Bolognini, Pietro Germi** și **Luchino Visconti**) — să revenim, în amănunt, asupra „săptămînii" propriu-zise ce a avut loc la „Patria".

FILMELE : „...Cu săptămîna filmului italian dorim să dăm prima noastră contribuție interesului reciproc pentru profunde și solide schimburi culturale dintre țările noastre. Sîntem fericiți de a putea colabora în toate formele la aceste schimburi culturale, pentru a crea împreună o comună conștiință europeană" (afirma domnul IVO GRIPPO, președintele Ente Autonomo Gestione Cinema, printre altele, în elegantul program de sală, tipărit în tiraj suficient și distribuit spectatorilor de către **„Stampa : Designer Press — Roma"**). Să încercăm și noi a vedea în ce anume a constat această primă colaborare. Menționăm că nu ne vom referi la filme, în ordinea prezentării lor pe ecran (cu o excepție !), întrucît încercăm a face o analiză de ansamblu a „săptămînii", și nu o simplă înșiruire de cronici cinematografice de rutină (sperăm că amatorii, sau publicațiile, își vor rezerva spații tipografice pentru așa ceva atunci cînd peliculele în cauză vor fi contractate de către difuzarea noastră și prezentate, firesc, tuturor spectatorilor, și nu numai unor „privilegiați").

Filmele sînt de dată recentă și chiar foarte recentă — **„VOCEA LUNII"** : produs 1990 !... (simt nevoia să dau titlul original : **„LA VOCE DELLA LUNA"** — am senzația, necunoscînd limba italiană, că sensul **exact** al operei lui **Federico Fellini**, scapă în varianta românească... ! ?). Încep cu acesta nu pentru că a marcat seara de gală din 16 martie și proiecțiile din a doua zi, ci pentru că — nu e o noutate ! — orice film al lui Fellini **scapă** de sub un control imediat, el șochează atît de mult ochiul și spiritul încît te trimite, automat, la... răbdare; și la dorința, sinceră, aproape fizică, **de a-l mai vedea o dată**, de două, de trei, de patru ori... ! În sfîrșit, **„VOCEA LUNII"** nu-și dezice **autorul** : același spectacol cinematografic ULUITOR, aceeași dirijare a interpreților dusă pînă la ultimul figurant, aceleași **obsesii** (puritatea, moartea, falsa religie, o ciudat de straniu-autentică ambianță decorativă), **sexul**, • „impunere" a unui **story** — ce de fapt nu există, oricum a-i lua-o !, în sfîrșit, acele cîteva secvențe absolut magnifice cu care ne-a obișnuit în fiecare dintre mai ales **ultimele** sal filme (în acest caz : un sensual și o „prezentare" a nomenului DISCO — numai două, deci !). Aceeași bunătate**a** în a prezenta oamenii aceeași **poftă** de a pune „ malul" să acuze, poate nu părat **normalul**, cît bietul fir al conviețuirii burghezoide...

Mi se confirmă convinger că, în fața unei lumi atît d nesigure și de vădit violente, MARELE Fellini se strînge într-un bîrlog anume, **al său...** ne transmite, doar, gînduri și imagini dure — demonstrația sa filmică este **desăvîrșită** — bine ! Dar **cui îi** mai folosește ? !... Soluția **sa** este : „oameni buni — visați !". Perfect : dar, ca să visezi, **nu ai nev** de cel puțin ceva, **măcar** pat, sau o bucățică **de liniște** în care să poți dormi, spre **a visa ? !**

...Vin apoi **două filme**, aproape identice ca... **manieră** (? !) : două filme aparent terne ca subiect, dar **absolut de excepție !** Este vorba de **„POVESTE CU BĂIEȚI ȘI FETE"** (1989 — regia : **Pupi Avati**, coscenarist) și **„FAMILIA"** (1987 — regia **Ettore Scola**). Reprezintă, acestea două, **marea revelație a săptămînii** : două filme în care viața a două familii (în prima, confruntările **avînd loc** datorită unor diferențe **„de clasă"** ; în cea de a doua însăși viața și suspiciunea biologic-politică reciprocă a eroilor) **este** urmărită pas cu pas, și mai ales **la masă**, în timp ce oamenii mănîncă. A face nu un singur film, ci două — **de excepție**, repet ! — cu indivizi care stau la masă, și asta pe parcursul unor cîte două ore bune de proiecție, reprezintă, categoric, **o performanță** (la ea au contribuit niște actori care nu mai au nevoie de nici o prezentare, voi enumera cîteva : **Vittorio Gassman, Stefania Sandrelli, Fe Andreasi, Alessandro Ha Philippe Noiret, etc.**). Să legem că (marea) cinemato fie italiană **se** îndepărtează — ca și cea vest-germană de altfel ! — de filmul **de acțiune**, polițist sau suspence, în favoarea aceluia **de intimitate**, de profund realism ; **de candoare ? !**

...Cam în aceeași zonă se situează și **„SĂ SPERĂM CĂ VA FI FETIȚĂ"** (1985 — regia **Mario Monicelli**), de data asta cu o distribuție incredibilă : **Liv Ullmann, Bernard Blier, Stefa-**

STORIA
DI RAGAZZI
E DI RAGAZZE

La Famiglia

filmului italian

nia Sandrelli, Philippe Noiret, Giuliana de Sio, și etc., și etc. Un film plăcut — deosebit de plăcut de urmărit, mai ales că are umor — element, iată, cam lipsă în această săptămînă a filmului italian ! — dar discutabil, nu atît din punct de vedere al soluției pe care o dă (o societate „strict feministă“), cît al saturației la care ajunge, vrînd-nevrînd, o societate de consum... Ne va paște, oare, și pe noi, românii ? ! Rămîne de văzut.

Iată și un film GREU : **„FRANCESCO“** (1989 — regizor, subiect și scenariu: **Liliana Cavani** ; o regizoare născută în 1937, dintr-o familie „roșie“ de muncitori, care se va dedica ulterior cinematografiei acuzînd fascismul, religia, burghezia, pe Stalin, dialectica, sexul; va reveni asupra tuturor acestora). Pentru lămurirea deplină a cititorilor acestor rînduri, filmul încearcă o reconstituire a biografiei sfîntului Francesco D'Assisi, reproducînd — pe parcursul a două serii — o epocă de violență cumplită a evului și bisericii catolice luate împreună. Din punct de vedere cinematografic, reconstituirea asta este desăvîrșită — unele cadre, precum jupuirea unui om **de viu**, sînt aproape insuportabile pentru un spectator neavizat ! — ideea **toleranței** însă, atît de necesară secolului în care trăim, este subliniată magnific. Jertfa călugărilor franciscani — atît de dezavuați în anii noștri, nu pentru propria lor mizerie, în care trăiesc !, ci din pricina unor **dezinformări** sistematice efectuate, mai ales și în acest caz, la noi în țară — poate naște nedumeriri, perfect !... Ideea **dragostei față de aproape** — liantul filmului ! — este însă copleșitoare.

Mai rămîn două pelicule : **„NU NE RĂMÎNE DECÎT SĂ PLÎNGEM“** (1979 — regia, interpreți principali, scenariul : **Massimo Troisi** și **Giuseppe Rotunno**, ultimul fiind și interpretul principal, acel „Pinnocchio“, din filmul lui Fellini) și **„TOATĂ VINA E A PARADISULUI“** (1985 — regia : **Francesco Nuti**, interpret principal alături de **Ornella Muti**).

Mărturisesc că prima dintre acestea a fost nu atît un șoc, cît o dezamăgire : un amestec de „comedia del Arte“ plasată însă, pusă în scenă, și pornind de la un pretext **actual**, tocmai în anul 1492 (a mai încercat cineva asta, dar era un scriitor **de geniu** — Mark Twain, „Un Yankeu la curtea regelui Arthur“ — ceea ce este însă cu totul altceva !) Narațiunea cinematografică este absolut axfixiată de un dialog incoerent (mă bat gîndurile că din acest punct de vedere s-a practicat o „improvizație“ pe teme date), uneori nostim, de cele mai multe ori tern însă, fără nici o finalizare în afara unor cadre **fotografiate** splendid de către Giuseppe Rotunno.

Cea de a doua este mai altfel — probabil și datorită interpretării, dar nu numai ! — și este o peliculă bine realizată sentimental, marșînd pe veșnicul și imposibilul triunghi și, mai ales, pe problema nu atît a tatălui care-și caută copilul, cît pe cea a copilului care își descoperă un tată... ! Nu insistăm, filmul este realizat într-un decor de munte fastuos, apar, la începutul său (într-o grotescă secvență „punk“), cîteva dintre personajele lui Fellini... și **cam asta!**

SURPRIZA : (de care v-am pomenit !).

...Cu numai două zile înaintea încheierii „săptămînii“ oficial și sever organizate (menționez, iarăși, faptul că filmele proiectate, de pildă, în seara asta, **în aceeași seară** plecau din țară, căutîndu-și alte meridiane cinematografice... unele fiind titrate, **deja**, în limbile spaniolă și franceză ! — capitalismul lucrează feroce, veți zice !), deci cu numai două zile înainte ni se anunță și „surpriza“ : așadar, **sîmbătă 24 martie, la** cinematograful-gazdă, rulează : **„ULTIMUL ÎMPĂRAT“**, al lui **Bernardo Bertolucci** !... Filmul — știm, și puțin ne pasă ! — este încununat cu **opt** (8) premii „OSCAR“. Busculada de la casele de bilete depășește orice imaginație — pe „fericiții“ intrați îi voi vedea, la ieșirea din sală, plîngînd... ! **De ce ? !**

Filmul este, de departe, **o capodoperă.** Nu voi încerca să confirm acest lucru — este departe de propria-mi ființă și, mai ales, de poziția revistei la care lucrez, la care țin aflîndu-mă încă aici și iarăși **mai ales** respectîndu-i prudența în afirmații, doresc numai atît, beneficiind de termenul „surpriză“ : Bertolucci **nu face** procesul comunismului chinez ; el **nu acuză** violența asiatică (dovadă : mare parte din filmări au fost efectuate în, și cu actori, decoratori, muzicieni, secretari de platou, etc. — chinezi, actuali !) ; el **nu mîngîie** Occidentul pentru faptul de a fi stat deoparte atunci cînd în China s-a petrecut tragedia „brigăzilor roșii“, și nici **nu-l acuză** ; el **nu se face** responsabil — deși contemporan unor **multe** evenimente ! — de grozăvia pe care comunismul a adus-o în lumea întreagă, schimbînd niște principii morale și verificate de secole, într-un VID al celor aleși și cu pistolul în mînă... ! Bertolucci ne prezintă **o Chină de milenii,** transformată, abrupt, într-una a **milioane de ucigași,** datorită marxismului, **apoi** Leninismului, apoi Daoismului, apoi... Și aici, filmul **său, se oprește.**

CONTACTUL : ...cu aceste noi filme, firește !

Este miraculos, și jignitor — pentru noi ! — în același timp.

Constatăm că niște filme produse în ultimii ani (și nu neapărat de către mari personalități ale cinematografiei — deși sînt și din acestea !), ne provoacă o stare de... inhibare. **Nu mai sîntem obișnuiți** cu producții cinematografice **de calitate!** Sîntem pe cale de a pierde continuitatea în a înțelege transformarea unor mari creatori conform propriului lor destin artistic, din pricina **absolutei tăceri** ce s-a așternut asupra acestora în anii dictaturii.

Ne trezim — iată ! — în fața unui mare spectacol de film internațional, cum este cel al „SĂPTĂMÎNII CINEMATOGRAFICE ITALIENE“, și devenim circumspecți, rînjind, atunci cînd într-un film **despre moarte,** niște persoane, multe, din „joase“ niveluri sociale, își umplu farfuriile, la masă, cu carne, unt, brînză, icre, sau alte delicatesuri... **Este absolut înfiorător !...** Vedem filme realizate într-o mare democrație europeană (și — de ce să ascundem ? ! — într-o mare cinematografie internațională), ...noi nu mai știm, nu mai avem criterii... nu mai avem termene de comparație cu „universul“, familiar, pe care ni-l înfățișează această cinematografie... **NU AM VĂZUT FILME MARI TIMP DE ANI DE ZILE, oameni buni... !**

Am văzut, în schimb, monstruoasele „ultim răcnet“ al particularilor bișnițari cu VIDEO (mamuții de pseudo-filme japoneze-americane, japoneze-italiene chiar ! — pentru că cei cu adevărat dornici de **cultură cinematografică,** de asemenea, posesori de VIDEO, nu au putut — nu au avut de unde să-și procure opere de valoare, pe care să și le pună, într-o „videotecă“ personală, precum cărțile scumpe, dragi, dintr-o bibliotecă... !

„Săptămîna filmului italian“ reprezintă, din acest punct de vedere, **o lecție !** Din nefericire, pentru încă foarte puțini...

HORIA PĂTRAȘCU ■

Civilizația ochiului

Un manifest al erotismului ?

Artiștii plastici sînt foarte preocupați ca să obțină de la contemporani **certificarea importanței** expozițiilor pe care le organizează. Cei care par a se dezinteresa de aceasta, clamînd nădejdea unui viitor imparțial, de fapt o cerșesc. O prejudecată foarte răspîndită e că importanța unei expoziții e asigurată de numărul operelor valoroase care se înfățișează publicului. În realitate, se cunosc nenumărate cauze care fac însemnătatea unor manifestări lipsite de capodopere și neșansa altora, bogate în opere de calitate. Omul creează circumstanțe favorizante, e drept, dar mai și nimerește în ele.

Pictura tînărului **Nicolae Mocan** (Căminul Artei-Parter) e un exemplu de artă care avea nevoie de o împrejurare favorabilă pentru a putea fi cunoscută la adevărata ei importanță. Cu numai un an înainte, presupunînd că expoziția ar fi putut fi vernisată, ar fi părut o excentricitate. Pentru că astfel de imagini nu permiteau nici o raportare la cele obișnuite în selecțiile de autor sau colective și ce-i mai grav, ar fi forțat memoria criticii noastre în direcții estetice puțin frecventate, dacă nu cumva chiar subtil dezavuate. Dovadă că și acum tablourile atît de ingenioase și, totodată, atît de direct angajate într-un efort ideatic și plastic major și pur european sînt discutate în contexte culturale nepotrivite. Nu e nici o legătură între concepția operei lui Nicolae Mocan și aceea a creației unor Magritte, Delvaux sau De Chirico (și nu, pur și simplu, Chirico — cum neglijent îi citează numele un critic). Grafica și pictura lui Nicolae Mocan datorează mult așa numitului Realism fantastic vienez precum și sugestiilor, generos distribuite pe piața ideilor europene, de austrieci și germani precum Rudolf Hausner, Paul Wunderlich, Hans Bellmer și chiar Werner Tübke. La Viena o expoziție a lucrărilor sale — create cu o remarcabilă coerență și direcție încă din anii '80 — ar fi prețuită, cred, ca un ecou extrem de rafinat la arta minuțioșilor și, totuși, elaboraților Kurt Regschek, Richard Matouschek, Anton Lehmden și, desigur, Ernst Fuchs. Nu-i obligatoriu ca Nicolae Mocan să fi cunoscut îndeaproape opera acestora. E destul că s-a dezinteresat de problemele creației postimpresioniste ori abstracționiste. Un imaginativ, melancolic, deci o persoană interesată de reprezentări criptice, cu o constantă erotică va beneficia vrînd-nevrînd, de soluțiile școlii picturii fantastice europene, indiferent pe ce căi îi vor fi sosit impulsurile și în ce doze.

Importanța expoziției lui Nicolae Mocan e dificil de evaluat, dar nu e deloc dificil de afirmat că e vorba de ceva important. Se deschide astfel calea unor preocupări reprimate, tot atît de necesare unei creșteri firești a spiritului cum sînt apa și aerul pentru trup. E o expoziție care trebuie văzută, mai ales că Nicolae Mocan e un desenator în cea mai bună spiță, capabil să-și desăvîrșească încă mijloacele. În dimensiuni mai mici, probabil, că tablourile sale ar elimina impresia de rebarbativ pe care o îngăduie deobicei desfășurarea narativă barocă.

Continui să cred că un filon excepțional al creației contemporane — și anume pictura și grafica fantastică — nu este evidențiat deși fantasticul e un dat românesc în termenii unei filozofii a vitalului care a împrospătat, înainte de război, arta lumii. Organizarea unei astfel de expoziții naționale la Dalles ar revizui multe criterii de valoare prea înțepenite în lauda nimicurilor lirice.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Salomeea

Deși prezența Silviei Marcovici aparține acelorași evenimente care au creat climatul „întoarcerii acasă“ pentru mulți artiști iubiți de noi, gîndul că aveam să o ascult ascundea mai multe înțelesuri. O știu pe Silvia Marcovici de cînd a pășit pe marile noastre scene și am împărtășit întotdeauna admirația pe care i-o arăta publicul. Am văzut-o strălucind la ieșirea din adolescență și devenind, de timpuriu, o stea. Ca și alții, am crezut în destinul ei dar mi-a fost, totodată, teamă de viitorul carierei sale. Este adevărat, știam că are multă putere de a persevera și că nu se ferea de galerele studiului. Dar, în același timp, darurile înzestrării sale artistice puteau să-i pună în pericol evoluția, așa cum se întîmplă adesea cu cei care își cuceresc de la prima întîlnire publicul. Căci Silvia Marcovici nu a întîmpinat vreo dificultate în a ne convinge că vioara sa este sortită marilor succese. Iată pericolul. Putea foarte bine să se lase furată de aceste ecouri spontane, desigur meritate, și să devină o prezență efemeră, o stea căzătoare. Totuși, de-abia în concertul de la Ateneul Român aveam să văd și să cred că adevărul acesta este real. Explicabilă deci emoția evenimentului, gîndul că va fi sau nu un moment extraordinar întoarcerea ei printre cei care i-au dăruit, fără rezervă și condiții, prima consacrare.

Prima impresie. Silvia Marcovici pășește cu același mers alert, emană aceeași vibrație care cuprinde imediat sala. Din prima clipă se șterge îndoiala, lunga absență dispare, starea de eveniment devine concretă. Este în primul rînd la fel de frumoasă, are prestanța unei autentice vedete.

A doua impresie. Inconfundabil, sunetul viorii sale trezește amintirea acelei călduri învăluitoare, nu lipsite de senzualitate, care transformă cîntul în glas al sufletului. Din cele dintîi trăsături de arcuș se restabilește o veche prietenie între cel care ascultă și cea care se dăruie năvalnic cu dramul de insolență ce o caracterizează.

A treia impresie. Silvia Marcovici este și nu este aceeași. Expresia sa muzicală s-a maturizat, a crescut forța de pătrundere a sensurilor frazei, s-au lărgit orizonturile melodiei. Romantismul **Concertului de** Max Bruch este grav și vibrant, alternează explozia de temperament cu lirismul confesiunii. Totul cu o stăpînire a tehnicii care nu se vede, dar asigură certitudinea construcției interpretative.

A patra impresie. Silvia Marcovici nu a trăit degeaba în tot acest timp, nu a lenevit pe insula frumoasei Circe și nici nu a abdicat în fața vieții de familie. Este aceeași artistă, la alt nivel, cel al experienței trăite de un gladiator care înfruntă arena. Orchestra i se supune, vioara devine parte egală a dialogului cu ansamblul, domină sau susține conversația, este caldă, tristă, ironică, exuberantă.

A cincea impresie. Încercam adesea să definesc ce o deosebește pe Silvia Marcovici de alte viori ascultate. Poate temperamentul, poate inimitabilul fel de a se adresa, iradiind lumină și sentiment fără parcimonie și timiditate. Revine o imagine mai veche, inconfundabilă, legată de evoluția sa — este chipul Salomeei, fascinație și mit, fără dominanta tragică a legendei biblice.

Epilog. Decorul acestui eveniment al simfonicului Filarmonicii a fost creat de Horia Andreescu în dimensiuni stimulatoare, puternice, uneori voit amplificate. Muzicile lui Wagner sau Strauss sînt capcane ale dorinței de spectaculos pe care, uneori, nu și le refuză un dirijor căruia nu îi este străină această tentație. Surpriza a fost, în acest context, jocul rafinat al **Scenelor** lui Ștefan Niculescu. Deși scrisă acum treizeci de ani, muzica nu are umbre sau riduri. Este nouă și aparține timpului nostru, cucerind prin franchețe, claritate și siguranță a gestului creator, exact receptat de interpreți. În perspectivă, îl definește pe Ștefan Niculescu, intrat între timp în pleiada maeștrilor componisticii contemporane.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

HISTORIA MAGISTRA VITAE

În Parlamentul Marii Uniri

IULIU MANIU
deputat de Alba de Jos

AL. VAIDA
deputat de A

Nu învățăm, ci re-

1

Unirea cea Mare, înfăptuită de români în anul de grație 1918, a reprezentat de fapt împlinirea deziderațului lor vital secular, act energic, legic, democratic și de voință nestrămutată al întregului popor românesc. Nespusei noastre bucurii naționale i s-au alăturat și conlocuitorii de altă limbă, frați trăitori de secole în strămoșeasca vatră comună ; sînt binecunoscute **Hotăririle, Moțiunile** și **Rezoluțiile** adoptate în acest sens de Consiliul central săsesc și Consiliul național săsesc din Transilvania (8 ianuarie 1919), de Adunarea reprezentanților șvabilor din Banat (10 august 1919), de Asociația evreilor ardeleni domiciliați în București (18 martie 1919) ș.a. Justețea cauzei naționale românești a fost, de asemenea, recunoscută și consfințită ca atare în seria actelor diplomatice și juridice internaționale care au marcat sfîrșitul marii conflagrații mondiale.

Între primele rezultate de anvergură obținute de statul național unitar român în perioada imediat postbelică, se numără, firește, constituirea întîiului Parlament al votului universal din România. Adevărul și dreptatea triumfaseră. Românii făceau acum dovada înaltelor aptitudini de civilizație, cultură și progres social.

Alegerile parlamentare efectuate sub imperiul sufragiului universal au trimis în Corpurile Legiuitoare aproape 800 de deputați și senatori (Cameră — 560, Senat — 236) — reprezentanți ai tuturor claselor și categoriilor sociale, înregimentați sau nu în diversele organizații politice, de la partidele „istorice“ și cele nou create, pînă la partidul socialist (cu 9 deputați în Cameră) și grupările democrate independente ; români și, în proporție cu populațiile respective, reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare.

După tradiție, Adunarea deputaților — care în perioada antebelică era fixată la 178 membri — își desfășura sesiunile în Sala din Dealul Mitropoliei. Acum însă era o imposibilitate, față cu numărul beneficiarilor votului universal. Așa încît, Parlamentul Marii Uniri a trebuit să-și schimbe pentru o vreme sediile întrunirilor, Camera deputaților reunindu-se în Sala Ateneului Român, iar Senatul rămînînd în Sala din Dealul Mitropoliei.

Ctitorul de suflet al Ateneului Român, Constantin Exarcu, fusese, prin urmare, un bun profet la anul 1865, cînd — inaugurînd celebra serie a conferințelor publice din care avea să iasă înaltul lăcaș de cultură — rostise lapidar : „Vom clădi sacra incintă, la care odată se vor aduna trimișii neamului“.

Sub astfel de auspicii, de înaltă vibrație patriotică, și-a început lucrările întîiul Parlament al votului universal din România, în ziua de 20 noiembrie 1919, cu o ședință solemnă comună — deputați și senatori — în Sala Ateneului Român, unde șeful statului a rostit Mesajul de deschidere a sesiunii Corpurilor Legiuitoare.

În cele ce urmează, vom consemna locul și rolul reprezentanților naționalităților conlocuitoare în Parlamentul Marii Uniri.

După ceremonialul ședinței inaugurale, Adunarea deputaților a rămas să-și continue lucrările la Ateneul Român. Primele reuniuni au fost consacrate validărilor deputaților. În multe din județele României întregite au fost aleși zeci și zeci de deputați ai naționalităților conlocuitoare. În județele din Transilvania, Crișana, Maramureș și Banat situația se prezenta astfel : județul Bihor, între cei 16 deputați — Aurel Lazăr, George Moroianu, Juliu Kiș, Gr. Ergy, contele Clar Neselrode ; județul Bistrița-Năsăud avea 4 deputați — Victor Onișor, Arthur Connerth, Victor Moldovan, Laurențiu Onea ; județul Brașov număra tot 4 deputați — Vasile Saftu, Mihai Popovici, Voicu Nițescu, Fritz Connerth ; județul Cenad avea între cei 4 deputați și pe Pavel Veselschi; între deputații județului Ciuc — Octavian C. Tăslăuanu, Bela Maurer Urmosi ; județul Maramureș era reprezentat în Cameră, între alții, prin deputații Vasile Lucaciu, Orest Ilnizchi, Gh. Bilașcu ; județul Odorhei, între deputați întîlnim pe Iosif de Fáy, Petö Mozes, Szabo Gabor ; județul Sălaj — Victor Deleu, Vasile Caba, Coriolan Steer, Vasile Gyrko ; județul Sătmar, între cei 12 deputați se numărau Augustin Mircea, Eugen Barbul, Bela Lengyel, Andrei Dobossy, Ionel Comșa ; județul Sibiu era reprezentat de Octavian Goga, Ioan Lupaș, Ion I. Lapedatu, Rudolf Brandsch, Iulius Orendi ; Timiș-Torontal, între cei 18 deputați — Avram Imbroane, Sever Bocu, Augustin Ghilezan, Const. Morariu, Iosif Kremer, Ioan Tegler, Peter Kausch, Lucian Georgevici, Const. Misici ; între cei 6 deputați ai județului Tîrnava Mare — Ion Agîrbiceanu, Alexandru Vasu, Hans Otto Roth, Wilhelm Binder, Arthur Polony ; județul Trei Scaune trimisese 4 deputați în Cameră — Aurel Nistor, David Caudin, Endre Morvay, András Fekete. În județele din Bucovina, se aleseseră în Cameră și deputați ai naționalităților conlocuitoare, între care : Gheorghe Hrabovschi, Vasile Sniatinciuc, Norbert Kipper, Iosif Vihovici, Nicola Prelici, Eud. Gribovschi. Între deputații din Dobrogea : Mustafa Fehim Mehmet, Sădca Mehmed, Mustafa Riza Hagi Mehmed, Keivit Ali Mehmed. Alte județe din provinciile (Basarabia, Bucovina) reunite cu patria mamă trimiteau, de asemenea, în Camera deputaților reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare : Iohanes Gherstenbergher, Iancu Meilic Meilicshon, Vasile Miscinschi, Nicolae Stoianoglu, Henrich Anvender, Simion Nemeș, Evzei Boicenco, Iacob Alganzen, Arseni Carasewici, Daniil Erdman, Vladimir Trofimov, Iosif Karl, Ion Tomov, Teodor Dimof, Petre Papp, Daniil Bittan, Pavel Kitai Godorschi, Leon Psepelnschi ș. a.

În ședința din 9 decembrie 1919, Adunarea deputaților a ales ca președinte al înaltului for pe savantul Nicolae Iorga — garanție nedezmințită a prezidării lucrărilor Camerei în spirit de autoritate și muncă rodnică. Energicul președinte procedează, în ziua următoare, la împărțirea, prin tragere la sorți, a Adunării în șapte secții. În fine, sînt constituite, la 11 decembrie 1919, cele șapte comisii lucrative ale Camerei : a) de răspuns la Mesajul tronului, b) pentru petiții, c) pentru indigenat, d) comunală, e) financiară, f) bugetară, g) comercială, h) pentru verificarea titlurilor deputaților nou aleși.

Prezidentul N. Iorga anunță deputații că pînă la modificarea vechiului Regulament al Adunării, a procedat la alcătuirea comisiilor respective după consultarea prealabilă cu șefii grupărilor parlamentare. Din Comisia pentru petiții făcea parte și deputatul de Odorhei — Iosif de Fáy. Comisia financiară beneficia și de contribuția alesului circumscripției din Cisnădie, Julius Orendi. De asemenea, în Comisia bugetară fuseseră aleși și deputații Rudolf Brandsch, Gheorghe Hrabovschi, contele Clar Neselrode. În fine, Comisia comercială număra printre membrii săi, deputații Bela Maurer Urmosi și Arthur Polony. De menționat că în toate aceste comisii, reprezentanții naționalităților conlocuitoare fuseseră desemnați de pe lista generală a „grupării parlamentare ardelene“, patronată de partidul național.

Revenindu-se asupra necesității modificării Regulamentului Adunării deputaților — „așa de vechi și defectuos“, cum îl caracteriza N. Iorga —, o altă prealabilă consultare a biroului Camerei cu șefii grupărilor parlamentare a dus la compunerea Comisiei însărcinată cu noua redactare a zisului Regulament. După ce dă citire listei cu reprezentanții diferitelor organizații politice, membri în respectiva Comisie, președintele N. Iorga adaugă încă doi deputați : „Rudolf Brandsch, Gheorghe Hrabovschi — dintre colegii noștri de alt grai, care cu experiența lor particulară, ne pot fi folositori“.

După uzanță, a fost constituită și o Comisie interparlamentară, tot după procedeul consultării de rigoare cu șefii grupărilor parlamentare. Întîlnim și în această reprezentativă Comisie — alături de I. G. Duca, Octavian Goga, Al. Vaida Voievod, Daniel Ciugureanu, Ermil Pangratti ș.a. — pe deputații Rudolf Brandsch și contele Clar Neselrode. *(Dezbaterile Adunării Deputaților. Ședințele din 24—28 noiembrie, 9—11, 16 decembrie 1919, 8 martie 1920, p. 1—94, 152, 949).*

După efectuarea validărilor și constituirea diferitelor comisii ale Camerei, o suită întreagă de deputați din toate grupările parlamentare a ținut să vină la tribună — conform tradiției — spre a face declarații asupra desfășurării primelor alegeri cu votul universal din care ieșise Parlamentul României Mari. Între cuvîntători și cîțiva reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare.

La un moment dat, președintele N. Iorga s-a adresat astfel deputaților : „Între noi se găsesc reprezentanți foarte distinși ai naționalităților, și între aceștia este dl. Brandsch, conducătorul germanilor din Ardeal ; d-lui a cerut cuvîntul și pregătește acum o declarație, pe care o va face în limba germană, neștiind bine românește, și pe care o voi traduce eu... Iată, d-lor declarația :

«Declar în numele naționalității mele că alegerile în Ardeal s-au făcut în ordine și în deplină libertate și că sîntem pe deplin mulțumiți pentru felul cum au fost îndeplinite aceste alegeri. Sperăm că hotărîrile de la Alba Iulia vor fi aduse la îndeplinire, că ele asigură toate drepturile pe care le cere naționalitatea germană în Ardeal»“. *[Ibid. Ședința din 12 decembrie 1919, p. 103. Rudolf Brandsch s-a născut în anul 1880, la Mediaș, unde a urmat și cursurile liceale ; apoi universitare (filozofie și teologie) la Cluj, Berlin și Jena. Fondator al mai multor publicații, între care revista „Deutsche Pollitische Hefte“ (1921—1928). Subsecretar de stat la Președinția Consiliului de Miniștri, premier Nicolae Iorga (23 aprilie 1931—20 octombrie 1932), ca reprezentant al naționalităților conlocuitoare. Deputat de Sibiu în perioada 1919—1934.]*

Urmează la tribună doi deputați care fac unele comunicări guvernului. Apoi din nou intervine președintele Adunării, nevoit să intervertească ordinea de zi a ședinței : „Sînt aici persoane dintre naționalitățile României Mari care doresc să arate sentimentele acestor naționalități... Dau cuvîntul d-lui Vasile Sniatinciuc, care necunoscînd limba românească, d-sa fiind rutean din Bucovina, se va adresa mie în limba pe care o cunoaște și eu voi tălmăci spusele d-sale către Cameră.

Dl. Vasile Sniatinciuc : „Declar în numele naționalității rutene din Bucovina și, întru cît este îngăduit, și în numele celorlalte naționalități că alegerile în Bucovina s-a făcut foarte corect și că populațiunea pe care o reprezintă a fost deplin mulțumită de atitudinea care s-a observat față de elementul rutean, de către guvernul bucovinean și că în ce privește unirea Bucovinei cu România Mare sînt nu numai mulțumiți dar recunoscători“. *(Ibid.).*

Președintele Nicolae Iorga, în continuare : D-lor, dl. Gheorghe Hrabovschi, reprezentantul slovacilor din ținuturile fostei Austro-Ungarii, unite cu România, face următoarea declarație, pe care o comunic dvs. :

„Noi voim să constatăm că în teritoriile unite cu România Mare, ale Austro-Ungariei de odinioară, drepturile naționalităților au fost garantate în toate privințele și sînt respectate.

Tocmai de aceea, noi, slovacii am cerut unirea cu România Mare potrivit cu dreptul de autodeterminare al națiunilor, și sîntem puternic încredințați că Conferința de pace va recunoaște îndeplin această rugăminte a noastră.

Alegerile la Parlament s-au făcut cu cel mai mare spirit de dreptate. Dorința slovacilor este ca România Mare să devină un stat în adevăr democratic prin munca sa. Sistemul de guvernare pe care Consiliul Dirigent și guvernul român l-au introdus ne dau în această privință depline garanții.

Noi, slovacii, vom fi credincioși cetățeni ai României Mari.“

Dl. Gheorghe Hrabovschi : „Trăiască România Mare !“ (rostit în limb română). *(Ibid. p. 103—104).*

Președintele N. Iorga a dat, apoi, cuvîntul unui alt reprezentant al naționalităților din România, Iancu Meilic Meilicshon, care a ținut să declare : „D-lor deputați, d-le președinte,... eu știu atît că toate alegerile au fost conduse cum se cade, cu libertate, și oricine a vrut să vină să voteze, a mers și a votat...

Eu ca reprezentant al minorității evreiești, rămîn ales nu numai de porul evreiesc, ci și de poporul nesc român, am fost rugat, în a pleca încoace, astfel : jupî le, — că așa zic la noi..., nu z d-ta plecînd la București, ac stai la un loc căruia îi zic trib mocratică, de unde iese dreptate toate acele bunătăți pentru țăranii tri și pentru tot poporul cel cinst te rugăm să stai acolo să ne capeți dreptate și bunătate pentru tot poporul, nu numai acela al majorității, ci și pentru al minorității.

Eu, ca evreu, pot să vă făgăduiesc, — fiindcă dacă nu ar fi deosebire în ce privește dreptatea, oamenii cei cinstiți pot sta alături, fie ei evrei sau oricine alții, — pot să vă făgăduiesc voi fi cetățean al României, cu tate întotdeauna față de dvs.“ *(Ibid, p. 104).*

Aceste elocvente scene s-au petrecut în ședința din 12 decembrie 1919 a Camerei deputaților. Iată, însă, că abia se intra în formalitățile de procedură ale reuniunii următoare, din 13 decembrie 1919, și președintele N. Iorga reține atenția auditoriului cu o nouă comunicare : „Dl. Orestie Ilnizchi a cerut cuvîntul. D-sa însă neputîndu-se exprima liber în română, m-a însărcinat să citesc declarațiunea pe care d-sa o aprobă prin prezența sa aici.

Iată ce ține dl. Ilnizchi, reprezentant al rutenilor din Maramureș, să comunice onoratei Adunări : „Noi, deputații ruteni, aleși în patru circumscripții electorale cu populație ruteană în județul Maramureș, ne ținem de datorință, înaintea onoratei Camere, a face următoarea

Declarație

Sîntem încredințați din partea alegătorilor noștri ruteni a exprima sentimentele de nemărginită mulțumire și loialitate m.s. regelui Ferdinand și toată recunoștința Consiliului Dirigen pentru respectarea atît de core dreptului naționalităților cu oca legerilor.

Populația ruteană din Maramur cînd asistă prima dată acum la te alegeri și-a putut manifesta voința sa și și-a putut alege re zentanții săi.

Avem toată încrederea că Parlamentul român va respecta totdeauna principiile democratice și va aduce legi bune și folositoare pentru toți cetă-

VOIEVOD
lba de Jos

NICOLAE IORGA
deputat de Odorhei

RUDOLF BRANDSCH
deputat de Sibiu

HANS OTTO ROTH
deputat de Tirnava Mare

învățăm democrația!

țenii care trăiesc între granițele României Mari.

Populația ruteană din părțile Maramureșului dorește și cere să se ia toate măsurile necesare pentru a fi unită definitiv, conform liniei demarcaționale de azi, pentru totdeauna la România Mare". *(Ibid, Ședința din 13 decembrie 1919, p. 109).*

Seria declarațiilor deputaților naționalităților conlocuitoare din România a încheiat-o, în aceeași ședință din 13 decembrie 1919, un reprezentant al Dobrogei, profesorul de limbă și istoria turcă Mustafa Mehmed Fehim, care n-a mai avut nevoie de interpret: „D-lor deputați, d-le președinte, d-lor miniștri, am crezut că este necesar să [illegible]un și eu citeva cuvinte de la aceas[illegible]naltă tribună a Adunării deputa[illegible] din România Mare, avind drep[illegible]fiu al aceleeași Patrii-Mamă.

[illegible] deputați, în ședința de ieri unii [illegible] mei din fiecare naționalita[illegible]clarat că sînt pentru țara ro[illegible]sca cu tot sufletul acum și în [illegible]

[illegible]dea Dumnezeu ca vorbele aces[illegible] să ajungă la urechile și ochii a[illegible]celora, care de multe ori nu aud și nu văd !...

D-lor deputați, sîntem fericiți că am venit în mijlocul dvs.

Sîntem fericiți pentru că prima dată am intrat în Camera românească patru musulmani deputați de cînd există statul român, act ce dovedește că alegerile și la noi s-au făcut cu mare libertate și act care este și va rămîne istoric pentru noi musulmanii din întreaga Dobroge.

D-lor deputați, noi musulmanii din Dobrogea întreagă totdeauna am fost și sîntem supuși credincioși ai statului român.

Aceasta am dovedit-o...

În sfîrșit, vă declar în numele populației musulmane din Dobrogea că vom fi credincioși și folositori pentru România Mare, Patria noastră iubită, care așteaptă de la noi unirea în cuget, în simțiri și în fapte, pentru că numai atunci sîntem în stare s-o facem România tare". *(Ibid, p. 115—116).*

În alegerile pentru Cameră și Senat, de la începutul lui noiembrie 1919, nici un partid politic nu obținuse majoritatea parlamentară necesară formării guvernului. Nicolae Iorga a luat inițiativa și a reușit să închege „Blocul parlamentar", în compunerea căruia intrau: partidul național transilvănean, partidul țărănesc, partidul național-democrat (N. Iorga), precum și alte partide și grupări politice din celelalte provincii naționale unite cu patria-mamă.

Din cadrul „Blocului parlamentar" a [illegible]st constituit — la 9 decembrie 1919 [illegible] noul guvern : Alexandru Vaida [illegible]od — președinte al Consiliului de [illegible]tri și ministru secretar de stat la [illegible]mentul afacerilor externe ; ge[illegible] Alexandru Averescu — minis[illegible]cretar de stat la Departamentul [illegible]nelor ; generalul de brigadă Ioan [illegible]șcanu — ministru secretar de stat [illegible] Departamentul războiului ; Aurel Vlad — ministru secretar de stat la Departamentul finanțelor și ad-interim la Departamentul industriei și comerțului ; Victor Bontescu — ministru secretar de stat la Departamentul agriculturii și domeniilor ; Octavian Goga — ministru secretar de stat la Departamentul instrucțiunii și cultelor; Mihai Popovici — ministru secretar de stat la Departamentul lucrărilor publice ; Ion Pelivan — ministru secretar de stat la Departamentul justiției ; Ion Inculeț, Pantelimon Halipa, Ion Nistor, Ștefan Cicio Pop, dr. Ion Cantacuzino — miniștri de stat.

Din amplul **Program de guvernare,** expus de premierul Al. Vaida Voievod în ședința Camerei din 16 decembrie 1919, am reținut, în legătură cu naționalitățile conlocuitoare : „Guvernul nu va pierde din vedere că o viață de stat ordonată și liniștită nu se poate asigura decît prin garantarea largă a libertăților publice și a drepturilor egale pe seama tuturor cetățenilor.

România Mare trebuie să fie Patria iubită și iubitoare a tuturor fiilor ei, fără deosebire de clasă socială, de limbă maternă, ori de confesiune.

Tuturor naționalităților conlocuitoare se va asigura putința de a-și dezvolta limba și cultura și de a uza într-o largă măsură de drepturile limbii lor...

Pentru stat nu pot exista categorii de cetățeni.

Poporul român se distinge prin spiritul lui de largă toleranță.

În privința aceasta, putem constata, fără exagerare, că nu este întrecut de nici un alt popor". *(Ibid, Ședința din 16 decembrie 1919, p. 154—155).*

Practica parlamentară cerea ca după expunerea Programului noului guvern, conducătorii partidelor politice să vină la tribună pentru a discuta acea profesiune de credință a băncii ministeriale și să sfîrșească prin a-și declara acordul sau dezacordul cu acel Program.

Și poate că nu-i lipsit de semnificație să relevăm că după cuvîntările — lungi și contradictorii — ale șefilor partidelor istorice, I. I. C. Brătianu și Al. Marghiloman, a urmat la cuvînt deputatul Rudolf Brandsch. Abia după deputatul de Sibiu și-au rostit discursurile Octavian Goga, Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, dr. N. Lupu ș.a.

Prin urmare, în ședința Camerei din 18 decembrie 1919, prezidentul N. Iorga acordă cuvîntul deputatului Rudolf Brandsch : „D-le președinte, d-lor deputați, în numele naționalității germane din România Mare și în numele partidului popular german, salutăm primul Parlament al patriei noastre !

Îi dorim din toată inima o activitate rodnică și binecuvîntată.

D-lor, noi am venit aici cu sentimente frățești și cu voința hotărîtă a participa la munca pentru binele țării, pentru binele patriei noastre, România Mare ! Exprimăm dorințele noastre cele mai călduroase pentru munca comună a noastră...

Onorată Cameră, am onoarea, în numele naționalității mele, a face următoarea declarațiune, care exprimă sentimentele noastre și vederile noastre politice.

„Onorată Cameră, noi reprezentanții liberi aleși ai naționalității germane din România Mare, la intrarea noastră în Adunarea Constituantă, ne simțim datori a reînoi declarația solemnă că ne-am unit statului român prin libera hotărîre și că îi vom aparține ca cetățeni credincioși și leali, sub sceptrul dinastiei ; cu sentimentul frățesc pentru toate naționalitățile țării, pătrunse de aceleași convingeri, și mai cu seamă pentru poporul român, de care în parte ne leagă aceeași soartă de multe secole, salutăm noua noastră patrie și îi urăm, precum și tuturor naționalităților sale, din toată inima un viitor binecuvîntat.

Numai munca comună și serioasă a tuturor cetățenilor va fi în stare de a pune pe baze sigure acest viitor. De aceea vom participa din toate puterile la această muncă și vom colabora spre a face din patria noastră o citadelă a culturii și a civilizației, a libertății democratice și a drepturilor egale pentru toți fiii săi.

Nădejdea noastră în realizarea acestui scop e bazată pe adînca convingere ce o avem că vor fi executate într-un mod leal și îndeplinite în întregime prin legislația țării, hotărîrile de la Alba Iulia, hotărîri cuprinse de spiritul adevăratei democrații, corespunzătoare ideii de protecție reală a naționalităților, recunoscută astăzi de lumea întreagă...

Stăm pe tărîmul adevăratei democrații, ne vom strădui a colabora într-un mod cinstit cu toții, adevărații democrați în toate ramurile progresului cultural, social și economic, avînd satisfacția deosebită că împărtășim în această direcție sentimentele fraților noștri români din Transilvania, autorii hotărîrilor de la Alba Iulia.

Dorim patriei noastre o pace durabilă corespunzătoare atît demnității cît și intereselor sale și ne exprimăm urarea ca D-zeu să binecuvînteze munca noastră și să dăruiască patriei noastre și tuturor fiilor săi un viitor fericit.

Pe baza Programului dezvoltat din partea guvernului, declarăm că votăm acestui guvern, prezidat și compus din oameni care au luptat în timpuri grele pentru poporul lor, încredere, încredințați fiind că va crea bazele unei vieți mulțumite și nouă în patria noastră comună, pentru care au vărsat și ostașii noștri sîngele lor la Tisa.

Trăiască România Mare !". *(Ibid, Ședința din 18 decembrie 1919, p. 181—182).*

Actul de cea mai mare însemnătate săvîrșit de întîiul Parlament al votului universal a fost ratificarea proiectelor de lege privind Unirea provinciilor istorice cu patria română, fapt împlinit în memorabila zi de 29 decembrie 1919.

Dintre cele prezentate și votate în solemna ședință, am ales spre exemplificare concluziile **Expunerii de motive** la Proiectul de lege pentru Unirea Ardealului, Banatului, Crișanei, Satmarului și Maramureșului cu România. Raportor fiind ilustrul tribun al Marii Uniri, Vasile Goldiș : „...Unirea tuturor românilor într-un singur stat național este urmarea firească a faptului că acest popor, luptînd cu bărbăție împotriva tuturor vicisitudinilor istoriei, de la zămislirea sa și pînă astăzi n-a părăsit niciodată țara unde a fost așezat, ci și-a păstrat-o fructificînd-o neîncetat cu sudoarea frunții și înscriindu-și în istorie dreptul la dînsa, prin scump sîngele vărsat de atîtea ori, apărînd-o.

Unirea tuturor românilor într-un singur stat național este unirea firească a unirii sale sufletești, care în cursul tuturor timpurilor și-a păstrat conștiința ființei sale etnice distincte, unitatea limbii, a credinței și a datinilor sale.

Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un act al dreptății istorice și-a prețuirii civilizațiunii umane.

În numele acestei dreptăți și a acestei prea justificate pretenții, cerem ca Adunarea Națională a României întregită să încadreze în corpul legilor românești această Unire și să ratifice decretul lege nr. 3631, investindu-l cu destulă putere de lege și consacrînd astfel definitiv și pe vecie, actul Unirii românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Satmar și Maramureș cu regatul României, care numai în chipul acesta va putea îndeplini desăvîrșit rolul său civilizator în istoria omenirii". *(Ibid, Ședința din 29 decembrie 1919, p. 305).*

În mijlocul aclamațiilor și aplauzelor furtunoase ale tuturor deputaților prezenți, președintele N. Iorga a găsit de a sa datorie să sublinieze : „D-lor deputați, consider aceste aclamații ca exprimînd votul unanim al Adunării..."

În Răspunsul la Mesajul tronului, prezentat și adoptat în aceeași ședință a Camerei din 29 decembrie 1919, se află înscris și un sugestiv pasaj referitor la naționalitățile conlocuitoare : „În România întregită orice naționalitate va putea să-și găsească o patrie dreaptă, pe care o poate și trebuie s-o iubească. Nici o măsură din afară n-ar putea întrece spiritul de largă îngăduire, care răsuflă din hotărîrile de la Alba Iulia". *(Ibid, p. 307).*

Procedîndu-se, prin tragere la sorți, la alegerea celor 50 de deputați alcătuitori ai delegației însărcinată cu remiterea Răspunsului la Mesaj în mîinile suveranului, am reținut între alții și doi deputați de naționalitate turcă din Dobrogea : Mustafa Mehmed Fehim și Kiurt Ali Mehmed. *(Ibid.).*

În entuziasmul de nedescris al Camerei, se mai adoptă două propuneri din inițiativă parlamentară : în amintirea hotărîrilor votate în istorica ședință din 29 decembrie 1919, „să se pună în sala ședințelor Adunării deputaților o placă comemorativă" și să se facă un pergament semnat de toți reprezentanții națiunii de față la votul Unirii ; „din bronzul luat de la dușman să se bată o medalie comemorativă al marelui act al Unirii tuturor românilor". *(Ibid, Ședința din 30 decembrie 1919, p. 310—311).*

În fine, se propune și se adoptă ca de aci înainte, ziua de 24 Ianuarie „să fie sărbătoarea națională a Unirii tuturor românilor". *(Ibid., p. 311).*

Seria mărturisirilor de credință, exprimate de reprezentanții naționalităților conlocuitoare în Parlamentul Marii Uniri, continuă. Iată, de pildă, un scurt fragment dintr-o nouă intervenție a deputatului Iancu Meilic Meilicshon : „D-lor deputați, întîi vă rog să mă scuzați de cuvîntarea mea nestudiată...

S-a întîmplat și sînt fericit să stau în Camera României Mari...

Aș putea să vă spun că între evrei există un principiu, principiu : «care crede în D-zeu, crede și în dreptate», și în acest principiu cred și eu. Evreimea, ca și creștinimea au existat, există și vor exista". *(Ibid., Ședința din 12 februarie 1920, p. 511).*

Dintr-un discurs mai lung al deputatului Hans Otto Roth, am reținut : „D-lor deputați, îmi permit de a face expunerile mele, cum voi putea — în limba română — adăugînd că nu vorbesc numai în numele meu, ci că reprezint și vederile amicilor mei de partid.

D-lor deputați, moralului și puterii de acțiune a armatei române avem a mulțumi că teritoriile Austro-Ungare de altă dată, unite cu România, au rămas curățate de furtună. Partizani necondiționați ai ordinei cetățenești și reprezentanți ai ideii sănătoase de dezvoltare evolutivă, recunoaștem acest fapt, nu numai pentru folosul adus nouă, ci pentru importanța sa, mult deasupra politicii zilei și micului teritoriu locuit de noi...

Noi am recunoscut acest lucru încă în zilele de după prăbușire, că cu prilejul unirii naționalității săsești la România Mare, am atras luarea aminte mai cu seamă asupra faptului că vedem în acest stat român un aliat puternic pentru menținerea siguranței și ordinei cetățenești...

Am făcut aceste expuneri pentru a dovedi că știm să apreciem la justa valoare importanța menținerii de liniște și ordine în statul nostru român pentru întreaga dezvoltare politică a Europei centrale...

Încrederea neacordată la timp oportun își răzbună totdeauna greu ; însă încrederea acordată la timp face minuni. Am deplină încredere în bunăvoința și înțelepciunea guvernului român actual". *[Ibid. Ședința din 14 februarie 1920, p. 534—535. Hans Otto Roth s-a născut la 29 aprilie 1890, în Sighișoara. Studii liceale și universitare în țară și străinătate ; doctor în drept. Deputat de Sighișoara în toate legislaturile parlamentare după Marea Unire din 1918. Membru al guvernului condus de Ion Gigurtu (iulie—septembrie 1940].*

Imediat după deputatul sașilor transilvăneni, a luat cuvîntul Iuliu Maniu : „...E sigur că noi, poporul român, am luat cu plăcere cunoștință de această declarațiune a naționalității săsești și credem pe deplin în sinceritatea și în loialitatea declarațiunii sale...

Precum naționalitatea săsească am primit-o cu dragoste cînd a făcut această declarațiune, pot fi sigure toate celelalte naționalități că tot cu o asemenea dragoste le vom primi". *(Ibid., p. 536).*

(Va urma)

STELIAN NEAGOE

De la cazarma ideologică înapoi la şcoală!

Nici doctori, nici ingineri

Începusem acest reportaj într-o zi geroasă din această iarnă. Cu o mare doză de încredere, faţă de cele văzute, a lucrurilor evidente, am contat pe rezolvarea promptă şi imediată a organelor competente. Cum însă, după atitea luni, lucrurile se prezintă la fel, oportunitatea acestui fotoreportaj a devenit acută. Iată faptele :

În 1986, în urma uneia din vizitele de rutină, n. ceauşescu a hotărît, printr-un semn cu mina, dispariţia Facultăţii de Medicină Veterinară (F.M.V.) din vechiul său sediu : Splaiul Independenţei nr. 105. Decretul de mutare n-a fost semnat niciodată, totul s-a făcut verbal : „a hotărît Tovarăşul“ şi a dispărut o întreagă facultate în a cărei clădire, stil arhitectural al secolului XIX, s-a instalat atelierul de ipsoserie pentru elucubraţiile Casei Poporului.

Pentru Facultatea de Medicină Veterinară orice pledoarie ar putea părea chiar penibilă. Singurul argument pertinent mi se pare următorul calambur firesc : **medicina umană apără omul, medicina veterinară apără omenirea !** I s-a amputat clădirea, în curte s-au instalat barăci şi, în asteptarea tăvălugului demolator, vastele spaţii ale fostei facultăţi au devenit, oricit ar fi de groaznic, nimic altceva decit un w.c.-u public, ocazional.

În toamna lui 1987, după un joc de-a v-aţi ascunselea, încercind să anuleze ordinul de părăsire a localului, profesorii şi studenţii Facultăţii de Medicină Veterinară au trebuit să plece. Şi-au făcut bocceluţa, adunînd inventarul precar şi un mănunchi de amintiri despre oamenii mari desprinşi din viaţa acestei facultăţi şi au plecat la Institutul Agronomic. În bejenie !

După instalarea la noua adresă (prin complezenţa rectorului Constantin Pintilie) au început avatarurile Facultăţii de Medicină Veterinară : s-au comasat cu Facultatea de Zootehnie, numărul studenţilor crescind la peste 1.000. A apărut ambiguitatea absolvirii, deoarece, în această structură, F.M.V. scotea şi doctori şi ingineri ! Sau, am zice noi, nici doctori nici ingineri !

Vă rugăm să vă închipuiţi cum ar fi putut funcţiona această facultate dacă la fosta creşă a Institutului Pasteur a fost instalată anatomia, fiziologia şi fiziopatologia, iar, la distanţă de citiva kilometri bucureşteni, (de la „Dîmbul Morii“ la Stadionul Tineretului) obstetrica, chirurgia, bolile infecţioase şi radiologia au fost înghesuite în fosta popicărie, dezafectată şi în veritabile barăci aflate în incinta Institutului Agronomic devenit, prin circumstanţă, cangurul Facultăţii (fostei !) de Medicină Veterinară. Toată baza materială a fost dislocată, mobilierul a fost distrus, s-a cheltuit enorm, fără folos, pentru un capriciu. Au fost ucise sentimente, suflete, gînduri.

Procesul de învăţămînt a căpătat alură ştiinţifico-fantastică ; pe vremuri, studenţii mergeau la diferite ferme, cu autobuze, la Belciugatele (35 km de Bucureşti), la Pantelimon, Mogoşoaia, Roşia, unde desfăşurau lucrări clinice directe, pe animale bolnave, **in situ !** Prin dispersarea facultăţii, au dispărut spitalele de animale bolnave prin care studenţii puteau urmări efectul tratamentului. În vara lui '89, deja, animalele bolnave au fost operate, în condiţii cumplite, în chiar maşinile cu care au fost aduse (dacă aş fi sigur că aveţi inimă tare **aş zice aproape vivisecţie !).**

Există un principiu elementar : un medic bun (de orice fel !) nu este cel care doar **operează**, ci acela care **vindecă.** Or, pregătirea viitorilor medici veterinari a devenit pur teoretică, absurdă. Au început să profite de acest lucru vechii medici veterinari, cu etică precară, şi, care, în ambulator, şi-au exercitat, cu bacşiş, meseria de vindecător de animale.

Clădirea, vechiul edificiu al Facultăţii de Medicină Veterinară **există**. Dumnezeu a ţinut cu toate fiinţele sale ! Profesorii şi studenţii F.M.V. au fost, însă goniţi. În graba lor, l-au lăsat pe Dolf, ciinele Facultăţii (!) în vechea clădire. Un maidanez. Citeva zile, Dolf a hălăduit şi chiar o fi umezit zidurile proaspetei Case a Poporului din vecinătate. N-a mai vrut să mănînce. Cineva, dintre muncitorii cu suflet, i-a căutat pe cei de la Facultate şi le-a spus despre ciine. S-au dus să-l caute. Jigărit şi flămînd, bătrînul Dolf (are 16 ani !) a plîns de bucurie cînd şi-a revăzut stăpînii. Au plecat împreună. Sînt şi acum împreună, undeva, printre barăcile Institutului Agronomic Bucureşti. Dimineaţa, profesorii îi aduc de mincare. Sînt bătrîni şi înţelepţi. Aşteaptă încă să-şi facă meseria nobilă de a-i învăţa pe tineri ştiinţa şi taina vieţii animalelor. Poate că Dolf îşi va putea trăi puţina viaţă care i-a rămas prin curtea adevăratei clădiri a FACULTĂŢII de MEDICINĂ VETERINARĂ din adresa adevărată : Splaiul Independenţei nr. 105 !

PAUL AGARICI

P.S. Acest reportaj ne-a fost sugerat de tînărul şi inimosul doctor veterinar, Cătălin Stan, care nu a uitat locurile adevărate în care a învăţat.

A fost înlesnit de Voicescu Sebastian, Florian Seiciu, Ion Murgu, Emil Şuţeanu şi Ion Miclăuş. Le mulţumim pentru dragostea lor pentru a doua casă — locul de muncă.

Prin labirintul şcolii de la ţară

Aproape întreg învăţămîntul din „epoca de aur“ nu a fost decit o tristă parodie. În locul calităţii — ca unic şi adevărat criteriu al eficienţei didactice — noi ne-am agăţat de nenorocitul principiu al cantităţii : ca să demonstrăm lumii cît sîntem de mari şi înaintaţi în progres am decretat învăţămîntul obligatoriu de zece ani şi apoi (bine, Doamne, că revoluţia a venit la timp !), incredibila farsă a obligativităţii liceului de cultură generală.

Se răspîndise deja zvonul absurd că : „N-aveţi voie să-i lăsaţi repetenţi !“ Nu uit durerea, amestecată cu o revoltă amară, cînd vreun părinte îşi justifica absenţa copilului de la şcoală, parcă satisfăcut şi sfidător, cu celebra lege a repetenţiei. Rău era că elevii ajunseseră să creadă şi ei această aberaţie şi, bineînţeles, că ne rîdeau în nas.

La un examen de corigenţă a intrat, la un moment dat, pe neaşteptate, un inspector. „Bună ziua !“. „Bună ziua !“. Acel inspector a rămas surprins că nişte corigenţi copiau din cărţi sub ochii oblăduitori ai profesoarei. Aveau toţi cărţile deschise şi se chinuiau să scrie cîte ceva după manual. Profesoara a fost admonestată „de ce lasă copiii să copieze ? Ce, ăsta-i învăţămînt ? Unde ne trezim noi de ne facem în halul ăsta de cap ?“

Tovarăşul inspector nu ştia, chipurile !, că adolescenţi de clasa a X-a (şi nu numai ei) copiază la aceste aşa-zise „examene“ ! Pentru că altfel, n-aveai cum să le pui note de trecere, să termine cu bine şcoala, să poată urma liceul şi să devină **intelectuali,** cum pretindea „ctitorul de geniu“ şi „tovarăşa academician“ care sărise din clasa a IV-a primară direct în fotoliile Academiei.

Am trăit şi perioada tristă cînd s-a pus problema ca toţi membrii de partid să fie neapărat absolvenţi ai opt clase primare. Ce timpuri, domnule, ce examene, ce ştiinţă de carte ! Era ca într-o tragicomedie. Veneau pe lîngă membrii pecere şi nemembri, oameni din comună pe care-i cunoşteam, mulţi dintre ei buni meseriaşi, alţii navetişti, — cu toţii se mirau de ce le-or fi cerînd „ăştia“ examene şi studii cînd ei au copii mari şi nu mai au nici timp, nici chef să înveţe ! ?

Veneau tovarăşii la şcoală cu cărţi împrumutate de la copii, se aşezau zgomotoşi în bănci şi aşteptau să înceapă examenul. Ce metode să mai folosim şi noi, examinatorii ? Era una simplă şi în asentimentul tuturor : îi lăsam să copieze. Citeau, însă, subiectul de pe biletul de examen şi nici măcar nu ştiau de unde să-l copieze din carte. Şi atunci se apucau profesorii să le indice pagina, capitolul etc. Se întîmpla că tovarăşii copiau absolut toate indicaţiile din manual, fără nici un discernămînt, inclusiv notele de genul : „vezi pagina 55“, care trimiteau la hărţi sau planşe de la sfîrşitul manualului şi care n-aveau nici o funcţionalitate în teză ! Pînă aici s-a ajuns. Ca să nu mai vorbesc de „răspunsurile orale“ : de genul : „lăsaţi-mă, dracu', dom profesor, că tot nu ştiu nimic, luaţi şi dvs. de-o bere... !“.

Angajamentul pionieresc, cu bani furaţi din buzunarele părinţilor, calvarul profesorilor şi elevilor cu practica care se prelungea, la ţară, pînă în noiembrie cînd trebuia recuperată materia ; politizarea obligatorie a tuturor lecţiilor, indiferent că era vorba de poezia lui Beniuc „Sînt frunza ta“, sau „Fefeleaga“ de Agârbiceanu ; aşa-zisa gratuitate a manualelor care trebuiau restituite, retransmise, maculatura, borcanele... Toate au trecut ca un vis urît.

Adevărata libertate şi democraţie de acum cer reaşezarea învăţămîntului în lumina firească a valoroaselor noastre tradiţii didactice, instaurarea unui climat de muncă bazat pe principiile sacre ale competenţei şi vocaţiei autentice.

GH. MILITARU
Şc. gen. Şirna, Prahova

Scrisoare deschisă

Şi eu am traversat proletcultul. „Gisanţii“ adolescenţei mele au fost bărbatul şi femeia din reclama studioului Mosfilm, rotindu-se veşnic mînă-n mînă, încrezători în viitor : „fă-u-rim !“. Şi eu am trăit şaişoptul : ceauşescu a pornit cu un capital politic enorm, atitudinea faţă de primăvara cehă. Am sperat (ah, speranţa asta de doi bani jumate) că, în sfîrşit, cumpăna dintre raţiune şi putere se va înclina spre prima. N-a fost aşa, n-a fost aşa. Dincolo de raţiune au început raţiunile. În iulie '71, intelectualii au fost brutal „sistematizaţi“. Cu ei s-a început. După aceea, abia, le-a venit rîndul localităţilor rurale. În fapt, „sistematizarea“ intelectualilor a început mult, mult timp în urmă : cu reforma învăţămîntului din '48. Atunci au fost ei declaraţi inamicii potenţiali ai „noii orînduiri“. Gata să uneltească împotriva regimului. „Fă-ţi autobiografia şi ai şi condamnarea gata“. Aşa li se spunea în cincizeci, iar Moscova nu credea în lacrimi. Cultura românească n-a mai gravitat după propriile legi, ci după altele, impuse cu tancul. Pentru ca plugul, strungul şi condeiul să chiuie la unison, era necesar să fie lichidată **pătura** intelectualilor de formaţie nesănătoasă. Cu alte cuvinte, cea ivită din mocirla (unde am mai auzit recent cuvîntul ?) cosmopolită şi formalistă a şcolii burgheze. Rarisimul specialist în greacă, latină, sanscrită, profesorul Th. Simenschy a fost şters de pe statul de funcţiuni al anului '50 pentru că „savantlîcul“ lui irita. Cu un an înainte îi apăruse volumul **Construcţia verbului în limbile indo-europene.** Acuzaţiile : bibliografia se mărginea la cărţi tipărite între 1855—1930 ; autorul nu consultase nici o lucrare sovietică şi n-avea nici o informaţie despre noua teorie a limbii, creată de N.I. Marr. Întreaga lucrare se desfăşura în felul formalist — greşit — al ştiinţei burgheze. „Ca încoronare“, volumul era tipărit în franţuzeşte. Deci o „ploconire“ la o cultură ce trebuia demascată.

În '48 a fost „verificat“ şi scos de la catedră Petru Caraman pentru că nu s-a lăsat „disciplinat“. Marea lui lecţie a fost că libertatea de gîndire, ca orice altă libertate, nu se dă ci se ia. A părăsit tot, dar a luat cu el în mormînt libertatea pe care nimeni nu i-a putut-o smulge : nici „epurarea“ din învăţămînt, nici teribila nepăsare a „forurilor“ locale faţă cu şomajul lui prelungit. Profesorul Petru Caraman a fost cu adevărat excepţia. Nu mai există oameni ca el. Pe ultimul l-am îngropat, asta e. Şi ce sonoră i-a fost existenţa !

A se comprima. Verbul l-am văzut conjugat pe statul de funcţiuni din '47/'48, în dreptul numelui Şerban Cioculescu. „Se comprimă persoana“.

Restructurările de după '48 au adus „înlocuitorii“ la cinste. (Atunci au fost descoperiţi „înlocuitorii“ de profesori, deci înaintea celorlalţi înlocuitori : de carne, de piele, de blană). Pentru că trebuie să ne întrebăm cine l-a înlocuit pe Şerban Cioculescu, cine pe Th. Simenschy, cine pe Petru Caraman. În locul lor au fost aduse „cadre dotate“ şi cu mari perspective. Oho ! În obsedantele decenii aveau, da, mari perspective. Că, pe urmă, mulţi dintre cei recrutaţi de pe te miri unde n-au mai dat nimic, asta-i altă problemă. Aşa s-a făcut că pe marii clasici (în lunga perioadă de îngheţ intelectual) i-am studiat cu un astfel de „înlocuitor“. Ne explica **marxist** „apariţia maiorescianismului“, ca manifestare tipică a spiritului contrarevoluţionar. Copiez aidoma punctajul unui astfel de curs :

„— Titu Maiorescu — exponent al esteticii metafizi idealiste şi al criticii «judec toreşti» : antipopulare şi ne ştiinţifice.

— Arbitrariul criticii maioresciene. Nedreptăţile şi erorile ridicole ale acestei critici. Incapacitatea analitică a criticii maioresciene. Triumful istoric al poziţiei lui Gherea în polemica cu Maiorescu“.

Şi aşa mai departe, preţ de ore în şir, în care termenii „nejust“, „duşmănos“, „obscur“, „fals“, „reacţionar“, „neştiinţific“, „incapabil“ se repetau tenace. Şi ce tîmp se bucura „înlocuitorul“ de profesor că statuia lui Maiorescu a fost detronată din faţa Universităţii, ca să ajungă în curtea unui depozit de cîlţi pentru saltele. Tînărul lui asistent, Mihai Drăgan, îl privea cu un zîmbet ironic. Cu totul altfel discuta el toate astea la seminarii. Risca. Formele de raţionalizare şi de comprimare nu-i prea ocoleau pe „nealiniaţi“. Nu se cuvenea să fii prea cult, prea inteligent, prea reflexiv.

Am lucrat în presă mulţi ani. Am trăit, pot spune, îngroparea unei tinere reviste sub o piramidă de concesii, compromisuri, compromiteri (cei trei **C** care au ruinat presa). Din generaţia mea s-au „realizat“ social (citeşte : au obţinut „funcţii de decizie“) ori cretinii absoluţi, mai proşti decît cuplul, ori cei care simulau c-ar fi proşti, ca să se simtă în siguranţă şi să profite de pe urma prostiei pure.

M-am hotărît să adresez această scrisoare unui tînăr gazetar pentru că văd şi eu ce vedem cu toţii : proletcultului îi apar canini noi. Proaspăta lozincă : „Noi muncim, nu gîndim“ o demonstrează cu r sosinţă. Ştiu şi eu una, scandat-o în şcoala prima „Munca e în toi / Stalin e noi !“. Ceea ce dovedeşte că speciile primitive se conservă bine şi neaşteptat de mult timp.

Şi mai văd că nu sîntem departe de a dezgropa din nou arma „staliniană“ a distrugerii personalităţilor. Greu, foarte greu închegate.

Îţi doresc să nu cunoşti niciodată umilinţa de a da un citat din ceauşescu, ca să poţi în continuare spune ce gîndeşti cu adevărat. Îţi doresc să nu scrii niciodată o carte cînd ştii că nu ai nici o şansă s-o publici. Îţi doresc să nu ajungi niciodată la concluzia că degeaba ai dreptate dacă nimeni nu-i dispus să ţi-o acorde. Îţi doresc să nu regreţi niciodată că ai semnat un articol bazat pe o confuzie, pe o nedreptate, pe o critică prea aspră. Pentru că Dumnezeu mai iartă, dar Conştiinţa nu.

Am fost sfătuită (insistent) să nu intervin : „Ce te complici mata, duduie Magda..“ Asta m-a şi hotărît să-ţi scriu. Nu ca să-mi apăr un fost asistent atacat în presă. Mihai Drăgan n-ar nevoie să-l apăr eu. O să-l apere cărţile lui : cele 5 monografii, cele 3 volume de studii, munca enormă de coordonare a colecţiei „Eminesciana“ (50 de volume). Dacă omul e măsura tuturor lucrurilor, de ce n-ar fi şi cărţile măsura tuturor profesorilor ?

Oricît ar deranja, prin repetiţie, „obsedantismul“ nostru, al bătrînilor, distrugerea fie şi a unui individ de valoare înseamnă o lovitură dată citorva milioane. Voi, tinerii gazetari, trebuie să vegheaţi ca pe făgaşul croit în steag să încapă cit mai multă onestitate. Şi cumpăna dintre putere şi raţiune să nu mai fie niciodată înclinată spre prima.

MAGDA URSACHE

Sub semnul lui Eminescu

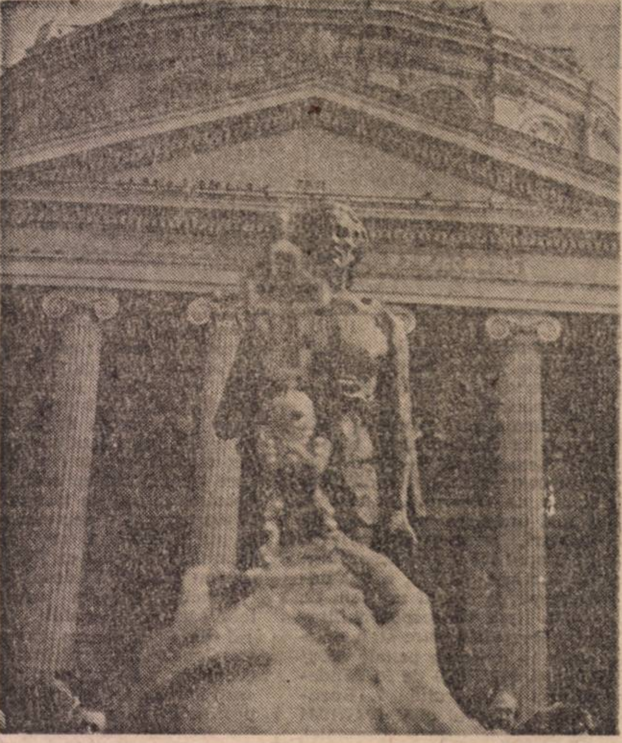

Fotografie de **ADRIAN ERDELI** ■

Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutindeni a organizat în acest splendid sfîrșit de mărțișor o suită de manifestări culturale de înaltă ținută, închinate promotorului și mentorului spiritualității noastre românești, Mihai Eminescu. Cu aceste prilejuri sărbătorești au conferențiat scriitori, artiști, oameni de cultură și artă, inclusiv invitați din Basarabia și Bucovina. Statuia nepereche a poetului nostru național (autor Gh. D. Anghel) din fața Ateneului Român a fost sfințită conform tradiționalelor noastre obiceiuri, cu tot ceremonialul religios impus de o atare sacră comemorare. Căci este și continuă anul Eminescu ! Un sobor de preoți in frunte cu părintele prof. Constantin Galeriu din București și preotul Petru Buburuz din Chișinău au oficiat această slujbă de sfințire in toată legea creștinească, imprimată altminteri cu camerele de luat imagini de la noi și din alte părți.

A urmat un colocviu cît se poate de interesant. Aș spune deslușit că părțile savante ale alocuțiunilor s-au întrepătruns cu acelea emoționant evocative ale urmelor pașilor poetului. Urmele lui Eminescu în Basarabia și Bucovina sînt de neșters. Chiar dacă ele, urmele, se mai scriu, uneori, în grafie chirilică ori slavonă. Scriitorii și artiștii moldoveni, prezenți de data asta în număr mare, atît din Basarabia cît și din Bucovina, au evocat acel periplu moldav din prima tinerețe și mai tîrziu al poetului nostru. În acest context, contribuții remarcabile și date inedite, eclatante au adus în luările lor de cuvînt prof. univ. Edgar Papu, prof. univ. dr. George Munteanu, preot prof. Constantin Galeriu, poetul Vasile Levițchi, regizorul Emil Loteanu și încă mulți alții. Au fost prezenți și, deci, au și conferențiat domnul Stoicescu, ministrul cultelor și dl. Mihai Ștefan Poenar, ministru adjunct al cultelor din RSS Moldovenească. De asemenea, au fost prezenți atașați culturali și alți reprezentanți ai ambasadelor din Franța, Italia, URSS, Grecia. În sala Ateneului Român și în Sala Prieteniei din str. Batiștei au fost prezenți și alți invitați și oaspeți de onoare.

După o paletă cît se poate de bogată și variată de idei despre „mai marele nostru *preste* limbă și grai, Eminescu Mihai“, a urmat, cum era de așteptat, un binemeritat omagiu artistic, la care și-au adus din plin contribuția Ruxandra Donose, Leopoldina Bălănuță, Mircea Albulescu, Gheorghe Cozorici, Ovidiu Iuliu Moldovan, Florin Piersic, Dinu Manolache, Adrian Pintea, M. Ursuleasa, V. Bourceanu. Manifestările internaționale Eminescu au culminat cu un pelerinaj la Mănăstirea Cernica. Preoții români care au oficiat sfințirea statuii marelui nostru poet național au făcut o slujbă de pomenire la biserica Sf. Silvestru din Capitală. De remarcat, de asemenea : cu toate aceste prilejuri de invocare și statuare a ființei noastre naționale s-a vorbit deslușit, științific și convingător, despre unitatea geografică, culturală, unitatea limbii și a credinței poporului nostru între granițele sale firești.

DORIN SĂLĂJAN ■

Asumarea spirituală a istoriei

Ceea ce s-a petrecut în ziua de 27 martie, în sala Rapsodiei Române, n-a fost un spectacol, deși gazda ospitalieră care este Rapsodia a oferit, în finalul întîlnirii dintre cei veniți de la Chișinău și cei care-i așteptau de 50 de ani, un memorabil program artistic cu piese corale, cîntece și versuri la înălțimea momentului. Ceea ce s-a întîmplat în acele clipe, acolo, a fost o îmbrățișare istorică depășind lacrima și entuziasmul unei simple întîlniri : este pentru prima dată în istoria Europei postbelice cînd românii de dincolo de Prut sărbătoresc într-un miting uriaș, la Chișinău, 72 de ani de la unirea Basarabiei cu România, iar românii de dincoace de Prut sărbătoresc același eveniment în deplină libertate și stare lucidă de asumare spirituală a istoriei lor comune.

Simpla prezență a grupului masiv de poeți, preoți, ziariști, oameni de cultură, luptători sociali este întîmpinată de publicul român cu sfințenia și bucuria necesare momentului, minute în șir oamenii stau în picioare, față în față și se bucură că s-au regăsit: sînt unii veniți de la Cernăuți, din Bucovina (aparținînd acum Ucrainei), sînt aici membri ai Frontului Popular care au obținut în lupte de stradă grafia latină, statalitatea limbii, tricolorul și care ajung pentru prima dată în România și se minunează de curgerea curată a limbii române, după ani și ani de suferințe în Siberia.

Iată ce mărturisește ziaristul Andrei Strîmbeanu : „Nu sînt pregătit să vorbesc, dar sînt de-o viață pregătit pentru acest eveniment, îmi tremură inima, am gîndul plin de lacrimă și n-o să pot spune acum ce mi-am spus în lungile nopți de neliniște și suferință, cînd eram jignit și umilit de străini pe propriul meu pămînt, cînd trebuia să suport ceea ce înghit doar cei ocupați“.

Vorbește părintele Petru Buburuz, protoiereu al Bisericii Sfînta Treime din Chișinău, Gheorghe Ghimpu — secretar al Frontului Popular din Basarabia, întors după șase ani de Siberie, pentru vina de a fi susținut că e român, poetul Vasile Levițchi din Cernăuții Bucovinei dezvăluie adevărul despre crimele, decimările, deportările prin care au fost măcinați bucovinenii doar pentru că s-au născut în albia limbii române, poetul Valeriu Matei contribuie prin versurile și activitatea sa socială la marea trezire a românilor „din somnul cel de moarte“, la reintegrarea firească și legitimă a valorilor basarabene în cultura română.

Întîlnirea frățească din 27 martie 1990, la 72 de ani de la integrarea Basarabiei în România Mare, este un prim eveniment comun în istoria neamului nostru din a doua jumătate a veacului. Oricîte ziduri și garduri de sîrmă ghimpată ne-ar despărți în continuare, nimic nu poate împiedica să comunice spiritele a două popoare libere care se recunosc a fi unul și același prin pulsul viu al limbii lor materne, care bate împotriva tuturor nedreptăților istoriei.

Este meritul **Frontului Popular** din Basarabia și al Asociației **Pro Basarabia și Bucovina** că s-au situat în acest moment istoric în avangarda unui mare și luminos ideal.

I. ZUBAȘCU ■

Regăsirea de sine (2)

Studiul lui Valentin Mîndîcanu, publicat recent la Chișinău, în grafie latină, în revista Nistru, *este un document istoric și lingvistic zguduitor care face parte din seria lucrărilor fundamentale de regăsire a identității etnice în vitregia atîtor vîrtejuri istorice, putînd fi pus — din acest punct de vedere — alături de textele cronicarilor noștri și ale iluminaților Școlii Ardelene. Publicăm acum alte două capitole din această vehementă mărturie de conștiință a Basarabiei contemporane.*

3. Romănofobia...

Lupta dusă în republica noastră "pentru limba moldovenească" era în același timp o bătălie „împotriva limbii române" și un aspect al campaniei oficiale de discreditare a poporului român, creatorul și purtătorul acestei limbi. Ura față de români și față de limba română le-a fost cultivată basarabenilor vreme de peste patru decenii de către mulți secretari de partid care în același timp îi dădeau zor cu... prietenia popoarelor. În august 1976, la Chișinău, tovarășul I.I. Bodiul, care interzisese inchizitorial circulația cărților românești pe teritoriul Moldovei sovietice și care îi strivea fără milă pe "românizatori", îi spunea fariseic lui nicolae ceaușescu : „Nutrim profunde sentimente de prietenie față de poporul român", iar în decembrie 1976 Ivan Ivanovici, cunoscut la noi ca mare "iubitor" de melodii populare românești (îl răstignea, bunăoară, pe N. Lupan pentru faptul că difuza asemenea melodii "subversive" la postul de radio Chișinău), declara la București că a rămas profund mișcat ascultînd "splendida muzică populară românească" și își încheia alocuțiunea cu o frază de-a dreptul cinică : „Sîntem foarte fericiți că avem un asemenea prieten și că în dumneavoastră avem un vecin și un frate — poporul român" („Sub semnul prieteniei frățești româno-sovietice", Editura politică, București, 1977). Cam așa venea apa de ploaie...acidă: trăiască în veci prietenia moldo-română, pe care am sugrumat-o eu din fașă ! Iar stimații conducători români se făceau a nu observa că "prietenul" lor abia scotea din gură cîteva cuvinte românești...

Secretarii de partid Z. T. Serdiuc,S. S. Zelenciuc, N. G. Koval, D. G. Tkaci, E. S. Postovoi, I. I. Bodiul, pentru a vorbi numai de cei mai mascați cavaleri ai românofobiei, vedeau în fiecare basarabean, mai ales în scriitorii progresiști, ceea ce numeau ei „rumănskaia dușonca", iar în transnistrienii ajunși, în sfîrșit, la limanul cu flori și cu lumină al limbii române întrezăreau niște trădători ai „norodului moldovenesc". În odiosul lor articol „Do conța iscoreniti burjuaznii naționalizm v tvorcestve moldavskih pisatelei", scris la porunca lui N. G. Koval, pe atunci prim-secretar al C.C. al P.C.M., și apărut în „Sovetskaia Moldavia" din 25 septembrie 1984, Ion Canna-și Ion D. Ciobanu (ultimul, de bine ce a făcut ordine în limbă, nu știe nici azi cum îl cheamă - Cioban? Ceban? Ceaban ?) îl învinuiau pe Em. Bucov că "polizuetsia rumănskimi slovami", iar lui B. Istru îi aduceau acuzația că... nu-i vorbește de rău pe români : „Rumân on izobrajaet bezobidnîmi liudîmi, cotorîie nicacogo serioznogo vreda narodu ne prinesli". Discriminare rasială în plină societate... socialistă ! Pentru ura lor față de români și față de limba română acești doi „corifei" au fost „năgrăduiți" cu ordinul Lenin.

Această politică de dușmănie față de români și de oprimarea creștinilor care nu vedeau nici o deosebire între cele „două limbi", politică promovată prin toate mijloacele și la toate nivelurile oficiale, a buimăcit lumea, a lăsat urme înveninate în conștiința unei părți a populației moldovenești.

4. ...Și consecințele ei

Cu vreo doi ani în urmă, într-o alimentară, am asistat la o scenă cît se poate de neplăcută. S-a apropiat de tejghea un cetățean și a rugat-o pe vînzătoare să-i dea și lui "nițică telemea". Vînzătoarea, o moldoveancă, l-a zăpsit îndată că-i român adevărat (prea... normal vorbea !) și i-a retezat-o scurt, cum învățase de la „frații mai mari" : „Govorite po-russki !" Românul i-a explicat politicos că-i șofer de cursă lungă și că știe el un pic rusește, însă nu poate cere telemea în această limbă. Atunci vînzătoarea, educată la școala de comerț în spiritul "prieteniei dintre popoare" a întors-o pe "moldovenește": "Noi țigani nu abslujim!" Românul s-a făcut verde și n-a mai putut îngîna nimic. Am vrut să intervin, dar mi-am zis că n-are nici un rost - nu vînzătoarea era de vină, ci capetele pătrate care au cultivat în Basarabia disprețul și ura față de poporul român.

Iată și alt caz...memorabil. Mă aflam la autogara din Bălți cu bilet cumpărat în prealabil pentru un autobuz de Chișinău. Ședeam pe o bancă și mă gîndeam cum să mai scurtez din timpul rămas pînă la plecarea autobuzului. (De la o vreme nu mai pot hoinări împăcat prin orașul copilăriei mele, îmi este oarecum să nu mai aud pe străzile lui limba cu care m-am născut.) La un moment dat zăresc un autobuz (altul, nu "al meu") care urma să plece peste cîteva minute. Mă apropii și îl întreb pe șoferul din cabină în cea mai obișnuită limbă : "N-ați putea să mai luați un pasager?" Să-mi spună cititorul acestor rînduri — nu m-am adresat eu într-o moldovenească literară ?. Ei bine, șoferul a gîndit așa cum gîndesc mulți, cum **a fost învățat** să gîndească:" Coreșul ista tocino-i român, ian să-i dau eu pricuriți ! Și trîntindu-mi ușa în nas, mi-a răspuns cu repulsie: "Noi **pasageri** nu luăm, noi luăm **pa-sa-jiri !**". Am avut senzația că mi se prăbușește pămîntul sub picioare. Doamne, nu da omului cît poate să rabde ! Vasăzică eu, un localnic, un coborîtor din ostenitorii plugari ai acestui „picior de plai", eu, nepotul lui Ștefan Ploaie de la Mihăileni, am fost luat drept turist străin de către un alt localnic ! Localnic eu, localnic și el, eu din Mihăileni, el, cine știe, poate tot din Mihăileni, însă vorbim în limbi diferite ! Eu, bineînțeles, într-o limbă „stricată" — română...

L-am lăsat în plata domnului pe șofer. Cine dintre noi și de cîte ori n-a fost luat drept străin în orașele noastre ? Dacă vorbești rusește, e bine și frumos ; dacă vorbești moldovenească stricată, e tot bine și tot frumos, nici asta nu prea supără. Cine l-a învățat pe șoferul meu să vorbească păsărește ? De fapt, nimeni. Ce l-a deprins cu această „limbă" ? Mediul rusesc și teama că, vorbind omenește, „stăpînii" îl vor lua drept român. N-au ce căuta românii pe teritoriul „lor" ! Nu le-a vorbit Molotov despre „unitatea seculară(!) a Basarabiei cu Republica Sovietică Ucraineană" ? Șoferul în cauză este mai curînd un lipsit de putința de a gîndi normal, un ins rusificat fără voie. Dacă nu este cu totul depersonalizat și deznaționalizat, el mai păstrează șansa de a se smulge din întuneric.

Periculoși în cel mai înalt grad sînt mancurții cronici și supermancurții sofisticați care, însetați de carieră, nu au deloc interesul de a scoate poporul la lumină, dimpotrivă, sînt interesați să întrețină în mintea oamenilor simpli ideea pe care le-au insuflat-o „stăpînii" din vîrful piramidei : limba voastră, așa cum o vorbiți voi, este moldovenească și nicidecum română (proastă, proastă, dar a voastră).

Dacă n-ar fi lipsiți de orice scrupule și dacă le-ar fi cît de cît milă de neamul acesta oropsit, ei le-ar spune altfel : oameni buni, v-ați obișnuit să vorbiți o limbă sterilă, chinuită, stricată, rusificată ; renunțați la felul acesta de a vorbi, asta nu-i limba moldovenească, moldoveneasca este o limbă curată și nu se deosebește prin nimic de cea română. Dar cine să le spună oamenilor adevărul ? Cei care i-au mințit cu nerușinare toată viața ? Însetații de carieră ? Lacheii ? Pe nemernicii aceștia i-a înfierat marele cărturar transilvănean Simion Bărnuțiu cu aproape o sută cincizeci de ani în urmă : „...aceștia sînt datori a lătra pentru osul ce li-l aruncă străinii ca să latre pe frații lor și să muște națiunea și pe mama lor însăși".

Îi rog pe moldovenii deprinși a munci cu temei și a grăi cu tîlc să nu se încreadă în vorbele mieroase ale acestor farisei. Să nu uite că fariseii de azi sînt vrăjmașii de ieri, care le-au năruit lăcașurile sfinte, i-au prădat de datinile strămoșești, le-au înveninat glia, le-au spurcat graiul și s-au îndîrjit să le smulgă sufletul.

VALENTIN MÎNDÎCANU ■

(Va urma)

Întrebări pe stomacul gol

M-am întors din grădinile de la Kubach Pindi

De cîteva săptămîni nevastă-mea frecventează, siderată, cursurile gurului Diddha Venkataramanigugu (se citește cum se scrie). Gurul s-a născut la Ploiești unde i se mai spune pînă astăzi Mitiță Feștilă, ceea ce denotă un familiarism jenant pentru cineva care a urmat școala de eupraxie transcedentală în grădinile de la Kubach Pindi. Oricum, buna mea soție m-a asigurat că e vorba de un erou. La titlul de erou, am observat eu, se poate ajunge pe mai multe căi. De pildă, începi prin a fi activist de partid, iți pierzi carnetul la „transcedentali" și apari în zilele revoluției ca disident. Dacă ai puțin noroc, ajungi și ministru.

Metoda lui e simplă și o poate folosi oricine (inclusiv militarii) : mai intîi te întorci prin meditație la condiția primordială (Kavach Kiki), unde te scuturi de balastul pămîntesc (Kavach Kuku) și treci în somnul treaz al eternității (Kavach Kavach).

— Și dacă nu te trezește nici doctorul Arseni ?

— N-ai înțeles nimic, a oftat nevastă-mea cu acea facultate a femeilor de a descoperi explicații simple acolo unde știința nu vede decît întuneric. Totul e să te gîndești că ești ceea ce nu ești. De pildă, stai pe un scaun și iți imaginezi că ești un cîine. Un cîine negru.

— Prefer unul alb. Ține la tăvăleală.

— Sau, mai degrabă, iți închipui că ești un fruct. O pară ! Și zaci în liniștea ei vegetală fără dorinți, fără căinți...

— Și cînd simt că m-am copt, îmi dau drumul ?

La asemenea întrebări, nevastă-mea îmi aruncă o privire încărcată de milostenie tandră, cum se mai întîmplă cînd intîlnești un copil tîmpit, politicieni idealiști, sau un Trabant în raliu internațional.

— Ești un retrograd, bărbate. Toată lumea bună a Bucureștiului se întoarce pe drumul lui Ribhu în grădinile de la Kubach Pindi. Aici intîlnește opt Manas din care Dharana trece în Dhyana, iar dacă totul merge bine, Tattwasul se confundă cu Parusha. Simplu !

Dar m-a convins cumnatul meu care mi s-a jurat (cu martori) că de cînd se simte gîscă sălbatică i-a trecut constipația și frica de avioane. Așa că m-a luat cu el în grădinile de la Kuvach Pindi (Bl. M-4, ap. 52), unde pentru inceput am fost sfătuit să devin pasăre Chik-Chak și pește ferestrău. Am refuzat cu hotărîre. Profundele mele sentimente patriotice m-au îndemnat să-mi aleg numai rase și varietăți naționale. Astfel, m-am străduit să fiu pe rînd : Bălțată românească, scrofiță de Bazna, Ciobănesc mioritic, Merinos de Palas, Frumos de Voinești, Mălăiață de Brașov, Timpuriu de Băneasa și cu unele eforturi (notate pozitiv de soția mea), tăuraș de Oradea. Am depășit faza Kavach-Kiki și am prins ceva din Kavach-Kuku, cînd a sosit salvarea ! Deunăzi, la televizor, domnul Venkataramanigugu a apărut însoțit de patru bărbi albe și trei minijupe și ne-a anunțat cu regret că-și întrerupe cursurile. Misiunea lui e mai înaltă, de aceea a înființat Partidul agrarian de eudemonie transcedentală (vezi Dicționarul de neologisme).

Am revenit fericit la aspirină și interviurile domnului Petre Roman.

N.A. Cumnatul a continuat exercițiile prin corespondență. De curînd ne-a telefonat fericit că intră în concediu prenatal. E la Spitalul nr. 9 unde a căzut cloșcă.

LIVIU TIMBUS ■

După 10 ani din nou despre:

Blocul numit „Accidentul B 47"

Blocul 47 din București, Șos. Pantelimon nr. 256—258 are subsol, parter, mezanin și 7—13 etaje. La parter și mezanin se află spații comerciale. La etaje se găsesc 334 apartamente proprietate personală. A fost proiectat de Institutul Proiect București. Execuția a început în mai 1975. Preluarea apartamentelor de către beneficiar — Întreprinderea de construcție și vînzare a locuințelor — pe bază de procese verbale de predare-primire s-a încheiat în ianuarie 1977.

La cutremurul din 4 martie 1977 blocul a fost grav avariat constatîndu-se : beton dislocat cu armătură flambată în stîlpi, atît la parter, cît și la etajele superioare ; fisuri și crăpături înclinate în grinzi și pereții din beton armat ai puțurilor de ascensor, crăpături în elementele de rezistență ale caselor scărilor, mai ales la primele două niveluri : strivirea betonului la partea inferioară de lîngă reazem a grinzilor de peste mezanin ; pereți din BCA cu crăpături și deplasări.

Odată cu începerea lucrărilor de identificare a avariilor din cutremur și de realizare a consolidărilor au ieșit la iveală o mulțime de vicii ascunse de execuție, mascate de tencuieli și placaje.

Viciile neascunse : pereți strîmbi și prost poziționați, etaje mai scunde decît era prevăzut în proiect, sisteme de aerisire care nu funcționează etc. nu intră în discuția pe care o propunem aici. Ele sînt inadmisibile, e drept, au însemnat cheltuieli suplimentare pentru locatari, sîcîieli, nervi, însă nu le pun viața în pericol.

În urma cutremurului, s-a trecut la consolidarea blocului. Aceasta s-a făcut fără un proiect de execuție, după niște schițe de principiu. Lucrarea a fost urmărită mai mult de locatari, ingineri de meserie, în timpul lor liber. Executantul lucrării, ICM 5, a dat dovadă pe parcursul acesteia de totală lipsă de responsabilitate. Fotografiile care stau mărturie în dosarele penale 3978/1978 și 3115/1979 de la Judecătoria Sectorului 2, București și dosarul civil 6347/1984 de la Procuratura Capitalei, Secția 3 civilă arată că din cele aproximativ 60 la sută de grinzi avariate, doar jumătate sînt consolidate. În subsol, diafragmele sînt fisurate și cu betonul segregat. Stîlpii cu goluri la noduri, umplute cu cîrpe și resturi de BCA, cu armătura flambată au fost placați în loc să fie cămășuiți. S-a încercat să fie ascunși de tencuieli sau placaje. Tot din aceleași fotografii reiese că s-a încercat o mimare de consolidare, după metoda văzînd și făcînd. Armăturile de consolidare au fost puse de formă, fără să li se asigure continuitatea. Zidăria e pornită de la locul ei. Cei care au avut posibilități financiare au încercat s-o dreagă. Fisurile au reapărut.

La cutremurul din august 1986, ne spune inginerul Cristian Ciorîcă, unul din locatarii care s-au ocupat îndeaproape de urmărirea consolidării, a fost un coșmar. Scările se băteau una de alta, pereții crăpau sub ochii noștri, placajele cădeau. Eram convins că pentru familia mea și pentru toți locatarii blocul pe care l-am plătit cu economiile noastre de ani de zile ne va fi mormînt. S-a decretat că în august 1986 n-a fost cutremur. Asta pentru ca ADAS-ul să nu plătească despăgubiri.

Solicitat pentru expertiză tehnică, Inspectoratul General de Stat pentru Investiții și Construcții a alcătuit un dosar cu sute de pagini care susține cauza locatarilor în procesele care au avut loc. La vremea respectivă, deși toate argumentele tehnice îndreptățeau tragerea la răspundere a vinovaților pentru gravele greșeli de execuție, pentru iresponsabilitatea cu care au fost executate consolidările, văzîndu-se că problema e de anvergură, că implică funcții și răspunderi financiare și penale importante, procesul s-a amînat și în cele din urmă s-a casat.

Situația locatarilor din Bl. 47 din Șos. Pantelimon nr. 256—258 a fost pur și simplu ignorată. Această soluție, bizară și iresponsabilă, face în același timp abstracție de viața a zeci și sute de familii, a peste o mie de oameni care au investit bani și speranță într-o casă.

Sîntem în apartamentul familiei Ciorîcă. După ce am văzut și fotografiile din dosare, după ce am fost și în alte apartamente și ni s-a ex-

---

Alertă la Vama Ostrov

15 martie 1990. La punctul de trecere a frontierei de la Ostrov, județul Constanța, s-au înregistrat, pe parcursul a 24 de ore, 448 de persoane și 137 de autoturisme care ieșeau din țară, spre Bulgaria, și 420 de persoane cu 91 de autovehicule care se întorceau din străinătate. Știrea ne-a suscitat interesul, motiv pentru care am poposit a doua zi la vama respectivă.

La primele ore ale dimineții, puțină lume pleacă peste graniță. Dar și mai puțină se reîntoarce. Stăm de vorbă cu domnul Alexandru Dinu, șeful vămii. Se vede după figură că este destul de obosit. Ne interesăm care-i cauza.

— Sîntem destul de puțini vameși la acest punct, cu toate că noi am solicitat în repetate rînduri forurilor noastre tutelare să ni se suplimenteze schema.

— Totuși, acum este ora 11,00 și nu am văzut nici o mașină, în afară de cîteva persoane, per pedes.

— Este adevărat, dar la primele ore ale dimineții au fost în vamă cîteva zeci de automobile. Abia am terminat acel prim lot. Să vedeți ce se întîmplă după-amiaza și chiar în faptul nopții.

— Se aglomerează ?

— Categoric. Apar mașinile cu zecile, cu sutele...

— Există vreun motiv anume ?

— Ne gîndim că turiștii români bănuiesc că la asemenea ore noi sîntem mai obosiți și devenim mai puțin exigenți.

— Au motive ?

— Nu prea. Meseria-i meserie, cu toate tarele ei. Uneori, și nu chiar rar, și cu satisfacțiile ei.

— Ați putea să ne prezentați o situație din care să rezulte cîți turiști români au trecut granița în acest an ?

— În ianuarie 1990 au ieșit 700 de turiști și au intrat tot atîția, față de 75 și, respectiv, 102 persoane în ianuarie 1989 ; în luna februarie, 2 000 au plecat și 1 700 au venit (anul trecut, se înregistraseră 97, respectiv, 108) ; în prima decadă a lunii martie au trecut granița 1 500 și au venit 1 200 de turiști români.

— Într-adevăr, cifrele sînt destul de concludente. Conform reglementărilor legale actuale, fiecare turist beneficiază, o singură dată pe an, de posibilitatea de a schimba 1 500 lei cu pașaport, sau de 250 lei la micul trafic. De asemenea, se pot scoate din țară bunuri în valoare de 1 000 lei pentru fiecare persoană cu pașaport și de 300 lei cu permis de mic trafic. Sînt respectate aceste reglementări ?

— Marea majoritate a cetățenilor români le respectă. Dar sînt destui și din cei care, călătorind spre Turcia, cu tranzitarea Bulgariei, încearcă să scoată cantități mult mai mari de bunuri.

— Ar trebui să precizăm că aceste bunuri se referă la cele aflate în folosința nemijlocită a proprietarilor lor, și nicidecum pentru a fi valorificate dincolo de granițele țării.

— Este foarte adevărat.

— Vă rog să dați cîteva exemple de cazuri de încălcare a normativelor legale.

— Aș începe cu aceia care au vrut să scoată bani din țară. Se știe că, după noile reglementări, nemaifiind adeverințe de schimb, cetățenii români nu mai au voie să ducă peste graniță bani. Cu toate acestea, în ianuarie-februarie 1990 s-au încheiat 13 procese-verbale de încercare de trecere a unor însemnate sume de bani. Astfel, Kiraly Doina și Kiraly Petre din Cluj au ascuns 8 401 lei și, respectiv, 7 800 lei. Sumele au fost confiscate. În plus, turiștii amintiți au fost amendați cu cîte 2 000 de lei fiecare ; Ilie Olteanu din Pitești avea 18 300 lei ; Gheorghe Zica din Dîlga 10 600. Exemplele ar putea continua...

— Dar vă loviți și de cazuri în care sînteți obligați să stopați trecerea peste graniță a unor bunuri materiale „excedentare" ?

— Categoric. Azi dimineață, de pildă, cetățeanul Dumitru Vasilescu din Călărași avea în portbagajul mașinii 7 roți de cașcaval (63 de kg ? ! — de unde, oare, că pe piața municipiului asemenea bunătăți nu prisosesc, încă ?), 9 aparate de fotografiat „Smena" noi și 5 canistre cu benzină.

— Ce-ați făcut cu ele ?

— Omul s-a întors din vamă, le-a lăsat undeva, poate acasă, poate în altă parte, și a revenit. Dar, ceva mai „ușurat"

— Alte cazuri ?

— Vă invit în magaziile vamei. Pînă la 31 decembrie era suficientă o singură încăpere, iar după 1 ianuarie 1990 au devenit neîncăpătoare chiar două magazii. Uitați aici, 9 planetare de autoturism Dacia și 15 garnituri de lenjerie de pat, nedeclarate la trecerea frontierei, dar descoperite sub bancheta din spate ; sau zecile de mașini de cusut, corturi noi, saci de dormit, lustre, alte planetare, zeci de garnituri de lenjerie, macrameuri, diverse produse din import, anvelope, truse auto în cantități... industriale și, iarăși, mari cantități de cașcaval. 27 de kg sînt ale lui Ștefan Purcărea din Cuza Vodă, alte 37 kg ale lui Bebe Harabagiu din Călărași...

— Ce faceți cu aceste produse, mai ales cu cele perisabile ?

— Conform instrucțiunilor, produsele alimentare confiscate se păstrează 48 de ore, timp în care trebuie să vină o comisie de la Circumscripția financiară din Constanța pentru a fi valorificate. Dar, pentru că de la Constanța pînă la Ostrov sînt 120 km, sînt și cazuri cînd comisia nu ajunge în timp util, iar produsele se strică, deci, nu se mai pot valorifica. Din acest punct de vedere, cred că ar fi mai bine dacă o asemenea comisie ar veni de la Călărași, aflat la numai 12 km de Ostrov.

— Ce se întîmplă cu turiștii români care se înapoiază din străinătate, cu bunurile acestora ?

— Conform legislației actuale, se permite introducerea în țară a oricăror bunuri, excluzînd armele de foc, cartușele, stupefiantele, substanțele toxice și banii românești.

— Chiar și moneda noastră națională ?

— Da, pentru că la ieșirea din țară nu trebuia să o scoată.

— Ați întîlnit și cazuri de altă natură, care să-i „dezavantajeze" pe turiști ?

— Nu-mi dau seama. Poate ar fi bine să mă refer la o familie din Suceava care, după declarațiile acesteia, venind din Turcia, undeva pe teritoriul Bulgariei i s-ar fi furat unele bunuri, cumpărate din Istanbul, declarate la granița turco-bulgară, dar dispărute pînă la punctul de trecere a frontierei de la Silistra. Datorită lipsei din invenplicat ce s-a întîmplat după cele două cutremure, mărturisim că ni se face frică. Un cutremur care ar putea interveni în acele clipe ar nărui blocul.

Ioana Ciorîcă, mamă a doi copii, ne spune : Nu mai rezist psihic. Singura mea dorinţă este să mă pot muta în altă casă, să dorm liniştită. Am [illegible] 200 mii lei. Nu mai [illegible]tează eforturile. Sîntem dispuşi să cedăm apartamentul în schimbul altuia cu chirie. De fapt sînt hotărîtă împreună cu familia să plecăm din casă, chiar dacă ar fi să dormim pe stradă. Nu se poate să fim lăsaţi în situaţia asta.

În glasul doamnei Ciorîcă se simte disperarea.

Să ne aducem aminte. La începutul lunii august, 1977, prin centrul oraşului, pe bulevardul Magheru, înconjurat de o suită dispusă să-i facă pe plac indiferent ce cerea, ceauşescu dădea indicaţii despre cum să se rezolve consolidarea blocurilor avariate de cutremur. La 23 august, Capitala trebuia să arate festiv, ca şi cum nu doar cu 5 luni în urmă muriseră sub dărîmături aproape cinci mii de oameni. Practic din acea zi consolidările s-au sistat. Blocurile care pînă la acea dată putuseră a fi cît de cît consolidate, cele la care lucrările începuseră încă din primele zile după cutremur, aveau oarecare siguranţă. Celelalte, multe din ele, au beneficiat doar de operaţiuni „estetice".

Oamenii uită uşor ce s-a întîmplat. Se iau cu altele, însă locatarii blocului 47, mai ales cei care ştiu cum s-au făcut sau cum nu s-au făcut lucrările de reparaţii trăiesc cu teroarea că un nou cutremur poate veni oricînd.

Şi Ion Gîrniţă, reglor la Întreprinderea de pompe Aversa, a rugat la întreprindere să fie trecut pe o listă de priorităţi. Apartamentul pe care l-a cumpărat cu bani grei şi pe care nici măcar n-a putut să-l vadă înainte de semnarea contractului este de nelocuit. N-are nici o şansă să primească altul. E proprie- [illegible] unul care nu ştie cum să scape de o proprietate care l-a costat atîtea sacrificii.

Acceptăm ideea rebuturilor. Ele sînt posibile. Cînd apar, sînt înlăturate şi uneori se impută vinovaţilor. Ce se întîmplă însă în cazul unui rebut — fiţi convinşi că nu exagerăm — de valoarea şi dimensiunile unui bloc cu peste 300 apartamente ? Admitem că se găsesc vinovaţii, lucru uşor de altfel. Ar putea ei plăti vreodată contravaloarea acestuia ? Şi cum s-ar rezolva în aceste cazuri situaţia locatarilor ?

Specialiştii ar trebui să se pronunţe asupra unui aspect : poate fi consolidat cu adevărat un bloc de mărimea blocului 47, atîta timp cît locatarii îl locuiesc ?

După cutremurul din 1940, un mare specialist în construcţii, acad. Beleş, a publicat o broşură în care indica 18 blocuri care se vor prăbuşi la primul cutremur important. La 4 martie 1977, 17 din ele s-au prăbuşit, întrerupînd viaţa a mii de oameni.

În urmă cu 4—5 ani, am discutat cu unul din cei mai buni specialişti români în probleme de seismologie. S-a întocmit după 1977 o astfel de listă ? Da. Această listă fusese înaintată conducerii „superioare", însă, chiar după insistenţe, asupra ei a pogorît tăcerea. **Pe această listă figurau circa 100 (o sută) de blocuri care la un cutremur similar cu cel din 1977 se vor prăbuşi!** S-a mers deci pe ideea premeditată a acceptării unor victime.

Credem că această listă ar trebui adusă în actualitate, studiate posibilităţile de consolidare, de reluare a acestora de unde au fost oprite de darea din mînă a primului constructor al ţării şi de tăcerea slugarnică a inginerilor-activişti iresponsabili. De asemenea, blocurile care nu pot fi consolidate, vor trebui evacuate cît mai grabnic, locatarii acestora beneficiind de prima urgenţă în repartizarea unor noi locuinţe. Este aceasta o problemă de stat, iar deciziile vor trebui luate — repetăm, cît mai grabnic — după consultarea unor comisii de adevăraţi specialişti. Ei există şi, după cîte ştim, au lista de clădiri-rebuturi întocmită. Ar trebui doar s-o scoată dintr-un sertar.

OPREA GEORGESCU ■

---

tar, i s-au oprit toate bunurile, inclusiv autoturismul (acestea sînt legile vamale bulgăreşti), reintrarea lor fiind posibilă numai după achitarea sumei de 4 000 leva.

Am trecut şi eu graniţa, la punctul de frontieră de la Silistra. Cu paşaport în regulă, bineînţeles. Foarte binevoitori, vameşii bulgari mi-au relatat o serie de cazuri, care mai de care mai năstruşnice, dar pline de învăţăminte pentru viitorii candidaţi la statutul de turist. Între acestea se regăseau şi întîmplări de genul celor petrecute familiei din Suceava. Ce zic vameşii bulgari ? „Noi n-avem nimic împotrivă să se tranziteze bunuri de pe piaţa turcă, dar să fie declarate corect la vamă şi să se regăsească în inventarul de părăsire a ţării noastre. Altfel, se încalcă legea. Sau, un caz destul de curios. Chiar aseară am vămuit un automobilist din România. Am întrebat dacă are şi alte bunuri în maşină, în afară de cele aflate la vedere. Ni s-a zis că nu. La control, însă, am descoperit nu mai puţin de 600 perechi de ciorapi-pantalon de damă. O avere ! Sau, altul, avea vreo 2 000 de pînze de bomfaier. Într-un spaţiu destul de restrîns. Se zice că o singură pînză se poate valorifica, în Turcia, cu 4—5 dolari. E o avere !".

La înapoiere, la punctul de trecere a frontierei din ţară, întîlnim familia lui Gheorghe Sima, depanator rtv din Călăraşi. Întrebăm de unde vine, cum s-a simţit în străinătate.

— Vai de capul nostru. Am vrut să ajungem în Turcia. Am stat 4 zile la graniţă. Erau peste 1 000 de autoturisme din România, dar, într-o zi, nu primeau decît 30. Nu permiteau nici un fel de bagaj. Ne-am înapoiat fără să vedem atracţiile Istanbulului. Fără valută forte, nu ai ce căuta acolo.

Cazuri şi... necazuri. Revoluţia ne-a descătuşat din chingile dictatoriale, ne-a deschis calea spre lumea largă. Putem să călătorim oriunde dorim. Dar nu oricum. Sigur că fiecare ar vrea să ajungă cît mai repede posibil peste mări şi ţări, este dornic să cunoască şi alte lumi. Dar ţara, secătuită acum, nu are posibilităţi să ne satisfacă, tuturor, vrerile. Ar trebui să înţelegem acest lucru. Şi să mai avem puţintică răbdare. În definitiv plecînd într-o călătorie în străinătate, îţi propui să cunoşti oameni şi locuri, viaţa materială, spirituală, socială a altor popoare. Aşa este normal. Să poţi să te reîntorci de acolo mai instruit, mai bogat în cunoştinţe. Bineînţeles că, normal este ca drept mărturie a excursiei respective, să poţi să-ţi aduci şi anume suveniruri. Dar, de la nişte nevinovate obiecte, la încercarea de a te îmbogăţi peste noapte este o mare diferenţă. Pe care legile scrise ori nescrise ale bunului simţ le pedepsesc. Mai devreme sau mai tîrziu.

AUREL DAVID ■

Un lord în Gara de Nord

„Nene, dă-mi şi mie un leu"

Mă uit în jos. S-a oprit lîngă mine. Şapte pe opt — spun eu — nu mai mult ; pedigree uşor de intuit. Faţa măslinie — naivă, cu o senzaţie de şiretenie disimulată. Începe să recite : mama bolnavă, n-am bani de tren, am ieşit din spital, ce-ai avut, mi-am spart capul — cum ? — cu tendonul — şi ? — şi am stat acolo o săptămînă, rîde, rîd, minte, minţi îi zic, dă din cap că nu — rîde, îşi pocneşte mîinile una peste alta, trening zoios, picioarele goale, începe să ţopăie în jurul meu — eu repet : nu aduc ploaia, rîde, întinde mîna ; ce clasă o fi ? ar trebui să fie a-ntîia, ori a doua ; în ce clasă eşti, mă ? nu-s la şcoală... păi să tot ai vreo zece — am nene... da' mama a zis că nu că lasă că mai tîrziu că... ştii să scrii ? dă din cap că nu ; ce scrie acolo ? — îi arăt firma florăriei de la intrarea estică a gării — ridică din umeri... cum te cheamă? lucian; lucian şi mai cum ? lucian... Îşi trage nasul, mă cotrobăie, îi întind o monedă mică. La un semn apar încă trei (de vreo nouăzece ani), o femeie cu faţa pişcată de vărsat şi atunci — de undeva de sus — mă văd ca o orhidee care se deschide încet — petalele întind mîinile lor căuş, murdare, mici, crăpate.

Pe o piaţă persană

Dacă înainte erau fără statut, ridicaţi de miliţie, acum cerşetorii se legalizează. Corul lor (viitori electori de nădejde ai...) rămîne în fundal, împodobind în ghirlande răzleţe (de sărbătoare) peronul ; cîte unul (există, nu-i aşa, un partid al cerşetorilor) sparge frontul comun şi adoarme pe băncile portocalii, cu cerul înstelat deasupra şi legea morală de asemeni. Alte secvenţe din muzeul de ceară : mişcări browniene, particule în suspensie. Ca la tîrg: hai la moşi, la moşi, la moşi — cu: inele, papioane, brăţări, alviţe, ziare, cercei, poftiţi cine mai doreşte mangafaua, papagalul, spumă de drojdie, ia marboro şi bete, lalele cinci lei, zambile şi viorele — zece, ojă, pieptini, mere, lozuri. Mai jos, lîngă scări, cu o demnitate aparte, lustragiul. Pulover roşu, un fir de mustaţă, cincizeci de ani, din spiţa veche a romilor, cu lada verde din lemn, sticluţele (multe) în stînga şi în dreapta — ordonate în despărţituri speciale. Are pantofi impecabili lustruiţi, ciorapi albi, — contrastînd cu pantalonii ieftini, şifonaţi. Pe ladă are lipite două gravuri: icoana Maicii Domnului cu pruncul în braţe şi... mînăstirea de la Voroneţ. Un tip cu pantaloni bleumarini, de stofă, cămaşă albă, cravată sobră, haină neagră de piele (parc-am mai văzut eu portul ăsta undeva...), tuns scurt — se învîrte în jurul meu şi pînă la urmă spune : „nu doriţi o maşină ?..." În staţie la 110, 182, 105 coboară o ţărancă (după vorbă, după port) cu vreo cincisprezece pîini stivuite în braţe şi intră spre casele de bilete.

De ce vin oamenii în Bucureşti ?

S-a înserat de-a binelea. Mă opresc în faţa telefoanelor urbane. S-a oprit încă o persoană ; pe care mi se pare c-o recunosc : cu brîul de lînă, batic negru, faţa — o tăbliţă de lut ars, cu semne uitate. Două papornițe mari, din rafie împletită, acoperite cu şalul, aşezate pe o cumpănă lungă din lemn lustruit de palme — încît să poată fi duse pe un umăr (balanţă oarbă a justiţiei ?). Le lasă jos, dezleagă nodul, scoate o fisă din batistă, formează un număr, alo, Tudore, tu eşti, Dorelule ? apoi io, Frosinica... cum ? aici, în Bucureşti... cu trenul de dimineaţă... cum? la spital, la unchiu-tu — păi, cu rinichii, o să-l opereze, aşa mi-au spus... Sala de aşteptare este în „renovare". Pentru cît timp, nu se ştie... Peronul de la linia 14 e transformat în sală de aşteptare. Aşezaţi faţă în faţă, pe două genţi, un bărbat şi o femeie mănîncă pîine cu ceapă, brînză şi ouă — dintr-o pungă de plastic. Alţii aşteaptă în cerc, aşezaţi şi ei cum au apucat, aranjează în genţi pijamale, lenjerie de pat (înflorată). Întreb o femeie de unde au venit, nu răspunde şi continuă să-şi aranjeze lucrurile în genţi, vorbind cu cineva de alături ; acelaşi lucru se repetă peste tot : se tem. În urma lor — cînd se ridică — rămîn, ca după focul şatrei, borcane de gem, compot, heringi, hîrtii, sticle goale de rachiu, mucuri stinse — şi mai ales etichete, multe etichete. Le culeg, o femeie se holbează la mine, îmi face un semn cu mîna la tîmplă, învîrtind-o ca şi cum ar deşuruba un bec. Bărbatul de lîngă ea chiar mă întreabă de ce ; pentru colecţie, răspund — şi surîd.

Art. Prosop, Denumirea : Codrinel. Întrepr. Textila Pucioasa ; Lenjerie de pat, Coop. de producţie COLORTEX Timişoara, Art. BALOTA, 230 lei, Centrala Confecţiilor Sibiu.

Interpelez alte persoane : Gorcea Marius, 19 ani, de la Ulmeni — Baia Mare, a bătut drumul numai pentru a ridica un colet de la Otopeni, care nu poate ajunge direct la Baia Mare ! Îmi spune că mulţi vin să cumpere orez în Bucureşti, fiindcă la Baia Mare nu se află... În spatele său, un carton pe care scrie (la Restaurantul Gării de Nord): „Cafea Capucino 12,00, Juice 6,00" — şi pe scaune oameni cu pahare (250 g) pline cu un lichid portocaliu. Altceva — nimic, deocamdată...

Remus Tătaru — din Galaţi, încă militar în termen, a venit să-şi rezolve nişte probleme în legătură cu divorţul, în care i se pare că a fost nedreptăţit. Nouă sau zece soldaţi, echipaţi cu arme, baionete, aşteaptă la linia „1" trenul de Sibiu; fiecare aşezat pe rucsacul său de campanie (în care poartă, bineînţeles, bastonul de mareşal). Unul ţine rezemată cu grijă, de picioare — o servietă „diplomat" maro, care probabil nu-i aparţine.

Dragomir Cristian, absolvent al Fac. de maşini hidraulice, Timişoara — stagiar la Haţeg, încearcă să se transfere la Caransebeş la Întrepr. Constructoare de maşini — şi pentru asta, are nevoie de aprobarea Centralei de profil din Bucureşti... Asta l-a costat două nopţi pe tren, nedormite. În timp ce-mi povesteşte muşcă dintr-un sandviş. În timp ce vorbeşte — la un moment dat nu mai aud — faţa lui se suprapune peste cea a băiatului din Ulmeni, peste cea a bătrînei, a copilului, a ţigăncii, astfel încît nu le mai deosebesc trăsăturile ; acum este, numai el, Călătorul, care trece întru petrecere, cum ar fi spus, pînă acum trei ani, cineva care, de aici, adesea lua trenul spre Păltiniş.

Bucureşti, Gara de Nord, 26.03.1990, orele — 18,00—22,00

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

În boxa acuzaţilor — sistemul

TIMIŞOARA

Revoluţia şi reprimarea, văzute din sala procesului (II)

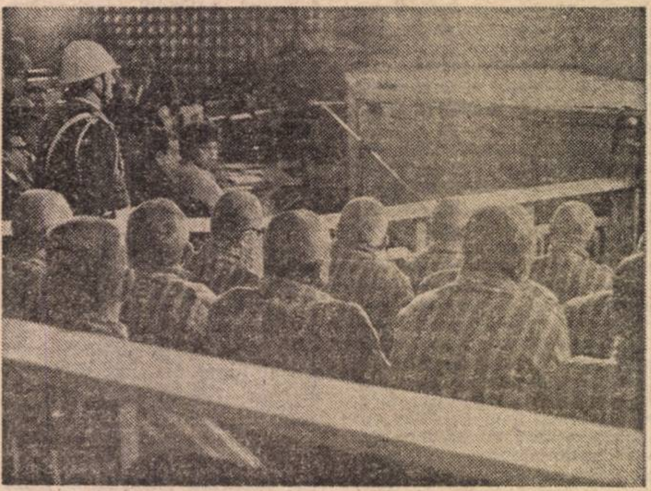

Peste o săptămînă, la 12 aprilie, se va relua **Procesul de la Timişoara** al celor 21 de inculpaţi dintre fostele cadre de securitate şi miliţie, trimişi în judecată pentru odiosul genocid săvîrşit în primul oraş răsculat al ţării împotriva dictaturii ceauşiste şi a regimului de teroare comunistă. După 2 săptămîni de maraton judecătoresc, instanţa — care a lucrat, cum aţi putut constata prin intermediul transmisiunilor radio şi tv., la „scenă deschisă" cîte 10 şi 12 ore pe zi —, la 15 martie, după doar 2 zile de audieri de martori (atît de puţini prezentaţi), a amînat cauza. Oricine a urmărit ce s-a petrecut în sala procesului şi-a putut da seama de oportunitatea acestei „pauze". Sperăm, nu o vacanţă pentru completul de judecată şi, cu atît mai puţin, pentru echipa de cercetare penală a organelor de procuratură care au întocmit iniţial Rechizitoriul, pe baza căruia cei 21 au fost deferiţi Curţii Supreme de Justiţie. Demersul de pînă acum se dovedeşte incomplet, dacă nu chiar superficial, procurorii neputîndu-se desprinde, se pare, de experienţa trecută şi astfel, dovedindu-se timoraţi, de numele şi funcţiile unor persoane apărute în „vizorul" lor pe parcursul investigaţiilor. (Sperăm să fie acesta motivul decît o posibilă realitate a unor manipulări). Planează neclarităţi — ce se impun a fi elucidate —, se ridică întrebări — ce au nevoie de răspunsuri ferme şi drepte —, apar noi implicaţi şi se ivesc alţi şi alţi martori, care vor trebui aduşi fie în boxa acuzaţilor, fie la bara mărturisirilor pentru ca Justiţia, Dreptatea şi Adevărul să se impună suveran în acest proces complex şi complicat. Aşa cum s-a cerut şi se cere atît de insistent de la 22 decembrie încoace, Adevărul şi numai Adevărul ne va purifica şi va aduce liniştea peste biata noastră ţară însîngerată şi devastată de seisme sociale şi politice. Numai aşa toţi cei culpabili — iar Justiţia îşi are marii săi vinovaţi, Justiţia, aceeaşi în componenţa de pînă mai ieri, cînd era o instituţie din arsenalul apărării ordinii statului socialist şi bolnavă de flagelul general al corupţiei — îşi vor găsi echilibrul şi se pot recupera. Numai judecînd drept marile procese politice de azi, fără a cruţa pe nimeni, indiferent de funcţii şi persoane, Justiţia se poate reabilita. În zadar vehiculează unii — e chiar suspect şi simptomatic — ideea marginalizării acesteia de către activul de partid, de către securitate, atîta vreme cît se pot aduce munţi de probe — de dosare şi anchete — indubitabile ale unor sentinţe nedrepte şi subiective, dictate de felurite intervenţii şi interese ce dovedesc aservirea justiţiei.

Cine a tras, totuşi, în timişoreni ?

Cum spuneam în articolul precedent, întrebarea esenţială, şi încă neelucidată a procesului, rămîne : „cine a tras, totuşi, în timişoreni ?". Desigur, nimeni nu este naiv să creadă în conjuraţia celor din boxă — „securitatea nu a tras, miliţia nu a tras !", dar au în favoarea lor, încă, lipsa probelor efective şi indubitabile. Încă nu a fost arătat omul care a tras, arma cu care a făcut-o, victima pe care a răpus-o. Demersul spre acestea nu este însă imposibil, căile sînt deschise. Am reţinut din răspunsurile, cel puţin, a doi inculpaţi — Sima Traian şi Popescu Ion — la întrebările instanţei, pe de o parte, că Securitatea judeţului Timiş dispunea de un efectiv de 240 cadre active, iar pe de alta că (în baza unei liste de încredinţare de armament din magazia inspectoratului), 228 de cadre din miliţie şi securitate au primit, începînd cu data de 18 dec., arme. Dacă această listă există ori se poate reface este simplu, nu ? !, să se afle unde sînt, ce fac acum cei 228 ? Precum şi toate cadrele din activul de securitate şi miliţie al judeţului Timiş, precum şi cele din judeţele limitrofe trimise aici să ajute la restabilirea ordinii publice. Precum şi ce armă din dotare a purtat. Cîtă muniţie lipseşte şi aceasta se poate stabili. De la armă la tipul de glonţ, iarăşi nu este o distanţă prea mare. (Oare nu s-au reţinut gloanţe extrase din trupurile răniţilor ? La Spitalul judeţean din Sibiu am văzut destule, ca şi pe mesele de lucru ale anchetatorilor din oraşul unde nicu ceauşescu a dictat alt măcel). Cine să facă aceste expertize, dacă nu cadrele şi laboratoarele de specialitate ale procuraturii ? Cine să le solicite decît instanţa judecătorească !

Pe bună dreptate, timişorenii se simt, deocamdată, înşelaţi prin modul cum se desfăşoară procesul (articolele din presa locală pe marginea lui stau mărturie, ele sînt fără menajamente). Deoarece ei au văzut în Piaţa Victoriei, în faţa Operei, pe Calea Girocului, în Circumvalaţiunii, în faţa sediului comitetului judeţean p.c.r., între dispozitivele cu militari în termen (ai trupelor de securitate, de grăniceri, de pompieri, ai M.Ap.N.) tot felul de „tineri" mai copţi, purtînd peste scurtele din piele ori gecile din fîş, mitraliere şi alte sofisticate arme automate. Şi au văzut şi au simţit cum aceştia s-au dezlănţuit, precum declara unul dintre inculpaţi că ar fi auzit în noaptea de 17/18 decembrie, „ca la Beyrouth". Dar unde sînt probele juridice ?

Cu o abilitate şi o tenacitate inimaginabile, de la Macri la Corpodeanu şi Ghircoiaş, se păstrează „consensul" tăcerii asupra celor **8D**, celor 8 Dispozitive de luptă organizate şi amplasate în 8 zone ale municipiului, acolo unde se aflau punctele fierbinţi ale revoluţiei sau pe căile de înaintare ale oamenilor muncii dinspre platformele industriale spre centru, unde se desfăşurau manifestaţiile. Cînd nu le pot tăinui sub masca lui „nu ştiu", „nu cunosc" — Popescu, de pildă, n-are încotro şi mărturiseşte că, la ordin, a trebuit să se ocupe de multiplicarea, în 7—8 exemplare, a hărţii cu amplasarea acestora — se împinge toată vina spre cel care nu mai este în viaţă, spre gl. Nuţă („mortul e de vină" cum spune românul). A aduce, după caz, fie în boxa acuzaţilor, fie la bara martorilor pe toţi lucrătorii de securitate şi miliţie din localitate, dacă nu toate, cele mai multe dintre enigme s-ar lămuri, cu siguranţă. (Timişorenii se simt ultragiaţi prin a-i vedea circulînd liber pe străzi, cei mai mulţi sub un singur „travesti" cosmetic ; cine a avut înainte mustaţă şi-a ras-o, cine n-a purtat — şi-a lăsat-o să crească).

Printre altele şi aceea a componenţei şi acţiunilor „plutonului de intervenţie", format din 30 sau 40 de cadre ale inspectoratului M.I. din ordinul lui Popescu Ion, pe data de 16 dec. după-amiaza, în baza „Planului unic dinainte stabilit", în conformitate cu Ordinul Ministrului de Interne 0.2600 din 1988 ce cuprindea „modul de acţiune, în caz de tulburare gravă a ordinii publice" şi a cărei comandă, potrivit art. 6, o avea „numai inspectorul şef al inspectoratului judeţean al M.I." Plutonu, chipurile, neînarmat, dotat decît pe jumătate faţă de cele prevăzute în regulament. N-ar fi avut decît „combinezonul de apărare, scutul de protecţie din material plastic, casca de protecţie, bastonul de cauciuc" şi fără „mănuşile de piele cu pilitură de plumb, pistolet, pumnal, 2 arme de vînătoare, arme şi spray-uri lacrimogene", cît despre „bastoane cu şocuri electrice", nu poate fi vorba în mod absolut, deoarece Timişoara nu deţinea încă asemenea arme ultramoderne. Aşa, „neînarmat" plutonul condus de cpt. Dorneanu, deşi a fost bătut măr de manifestanţi, venind la inspectorat plin de groază şi de lacrimi, „a reuşit, totuşi, declară şeful său, pozeorul cel mai nevinovat şi neimplicat în reprimare, să împrăştie grupul de cetăţeni adunaţi în Piaţa Maria". Unde este Dorneanu în momentul de faţă? El nu apare nici în boxă, nici între martori ?

Timişorenii, ca şi noi, cei de la „balconul presei", au aşteptat, zile întregi urmărind ziarele şi transmisiile TV de la ore tîrzii, să afle adevărul în legătură cu armata, cu trupele M.Ap.N. Cît şi cînd au tras ? Care divizii ? Din ordinul cui ? Este una dintre datoriile profesionale şi morale de substanţă ale justiţiei în acest proces. Şi o replică absolut necesară, hotărîtoare, dată celor din boxă, planului lor bine ticluit de incriminare exclusivă a armatei în săvîrşirea genocidului de la Timişoara. Sînt cîteva momente ce trebuie corect clarificate, precum şi rolul persoanelor ce apar a fi implicate în cadrul acestora. În noaptea de 16 decembrie, orele 21, col. Rotariu, comandantul garnizoanei Timişoara i-a telefonat sau nu lui Popescu Ion, avertizîndu-l că intră în dispozitiv cu 400 de militari, în 3 puncte ale oraşului — Piaţa Operei, Piaţa Timişoara 700 şi zona Circumvalaţiunii ? Din ordinul cui ? Cert este că trupe M.Ap.N. au început să apară şi să se mişte în acea noapte pe străzi. A doua zi, 17 decembrie, au sosit la Timişoara generali de securitate şi M.I. (Macri, Nuţă, Mihalea Velicu şi comandantul unic Coman Ion), dar şi generali de armată — Ştefan Guşă, Victor Stănculescu, Mihai Chiţac — însoţiţi, se pare, de încă unul, comandantul Garnizoanei Craiova, precum şi de col. Zeca, şeful statului major al Diviziei Timişoara. Ei au staţionat un timp la inspectoratul M.I., unde au purtat o discuţie cu gl. Macri. Care a fost rolul şi aportul fiecăruia aici şi mai ales în reprimare ? A dat sau nu gl. Guşă ordin (telefonic, col. Rotariu) să se deschidă foc cu arme şi muniţie de război împotriva demonstranţilor ? Gl. Chiţac a primit delegatul de la Sibiu ce aducea grenade lacrimogene ? A luat 2 cu sine şi a plecat „în teren", în „teatrul de război", unde au fost folosite împotriva demonstranţilor ? Gl. Stănculescu a dat detalii asupra modului de afluire a trupelor din diviziile de la Lipova, Buziaş, Lugoj, Arad cărora li s-a dat ordin să bareze intrările în oraş, pentru izolarea acestuia ? Conform unui plan bine stabilit la Bucureşti ? Trupele M.Ap.N. au fost cele dintîi care au deschis focul asupra populaţiei cu mîinile goale, în noaptea de 17 spre 18 decembrie, vărsînd valuri de sînge ca într-o adevărată „noapte a Sf. Bartolomeu" ? Cei din boxă astfel susţin, şi în consecinţă, cu ce probe îi putem contracara ? Căci în acea noapte, demonstranţii din zona hotelului „Continental" şi magazinul „Bega" au incendiat blindate ale M.Ap.N., iar pe cer s-au văzut gloanţe trasoare ale trupelor armate. Ce rol a avut elicopterul care a survolat, în ziua de 18 dec. municipiul ? Abia în data de 20, populaţia ce asaltase oraşul (erau peste 150 000 de oameni, spun chiar cei din boxă) a început să strige „Armata e cu noi", dar pînă atunci ? Justiţia rămîne să stabilească punct cu punct toate rolurile şi astfel

Nici un vinovat să nu scape

Înţelegem că responsabilitatea celor care cercetează faptele şi persoanele implicate în tragicele evenimente din decembrie 1989, ca şi a celor care le judecă în vederea aplicării pedepselor meritate este enormă. În faţa vieţii şi a Istoriei, în faţa memoriei celor jertfiţi şi în faţa noastră a celor supravieţuitori pentru a le împlini scopul jertfei. La Timişoara este, înţelegem, un Nürnberg ; reprimarea a fost consecinţa unui sistem politic, cei vinovaţi de crimă au îndeplinit un ordin şi o misiune. De aceea nu pot compare în boxă decît toţi cei vinovaţi împreună, toţi cei care, nemijlocit sau mijlocit, deliberat sau nu, au participat sau au favorizat genocidul. Chiar acuzaţii — majoritatea cu studii de Drept şi majoritatea anchetatori de profesie —, au sugerat aceasta. Explicînd situaţii, răspunzînd la interogatorii, ei au pronunţat numeroase alte nume.

E drept să fie cercetate, şi, după caz, să compară, în mod egal, în boxa acuzaţilor. Iar alţii, la bara martorilor, făcînd lumină în ceea ce este încă umbră. Tomuş Mihai a condus brigada de securitate, formată din 11 plutoane, care a păzit sediul judeţenei p.c.r. în primele zile ale revoluţiei. Sopon Vasile a executat, pe 17 dec., ordinul lui Popescu Ion, de a se deplasa cu cele două A.B.I. ale securităţii în Piaţa Operei pentru a-i împrăştia pe demonstranţi. Nicolici Dan, şeful serviciului de informatică şi documentare al Departamentului Securităţii Statului a făcut parte efectiv din echipa operativă de anchetare a celor arestaţi, atît în penitenciar, cît şi în arestul miliţiei, ca şi lt. col. Glăveanu Nicolae, ca şi maiorul Caraşcă de la Direcţia de cercetări penale a Departamentului, ca şi maiorul Mavru Nicolae, şeful serviciului filaj, dar însărcinat să ajute la cercetări (erau doar atîţia arestaţi — 700—800, cum chiar cei din boxă ne-au precizat), alături de col. Roşiu şi de col. Tudor Stănică de la serviciul judiciar al I.G.M. Pentru informaţii interne au lucrat şi lt. col. Pop Ioan şi maiorul Pop Vasile, şi cpt. Bărbulescu Adrian. Pe Teodorescu Filip l-au însoţit şi ajutat col. Dumitru şi mr. Turcu, iar pe Anastasiu Gabriel — col. Cîntăreţu şi mr. Pele. Ni se pare firesc şi normal să fie cercetaţi şi să dea socoteală t[illegible] membrii „echipei de la Bu[illegible]reşti" venite să ajute la „restabilirea ordinii" în Timişoara, la depistarea liderilor, instigatorilor, spionilor meniţi să destabilizeze regimul politic al lui ceauşescu. Chiar dacă aportul şi rolul au fost diferite.

Procesul acesta nu se poate încheia uşor, procesul acesta nu se poate elucida complet, fără elucidarea misiunii şi aportului procurorului general adjunct, procurorul şef al Procuraturii militare, gl. Gh. Diaconescu, în zilele genocidului, prezent, de asemenea, în oraşul răsculat. Dacă în Rechizitoriu nu s-a suflat o vorbă despre acest fapt, în schimb, în decursul procesului, numele său a fost pronunţat destul de des, atît în declaraţiile şi interogatoriile inculpaţilor, cît şi depoziţii de martori. Dacă nu mai există nici un dubiu, nici o neclaritate în legătură cu răpirea celor 40 de cadavre din morga spitalului judeţean, transportul lor clandestin la Bucureşti şi arderea în crematoriu, în cea mai mare taină, rămîne încă o enigmă — ce se află, se pare, în seiful procurorului Diaconescu — cine erau în timpul vieţii cele 40 de cadavre ? După ce criterii au fost selecţionate acestea şi nu altele pentru incalificabilul act ? ! De neînţeles este de ce a tăcut pînă acum, pînă la vehicularea numelui său în proces, gl. Gheorghe Diaconescu ? Deşi timişorenii şi ziarele întrebau insistent şi disperat „unde ne sînt morţii ?", unde sînt morţii Timişoarei ?" Declară acum ziarului care a întrebat cel mai apăsat acest lucru, că este în posesia, că a păstrat ceea ce Ghircoiaş a distrus — dublura actelor medicale ale celor ucişi şi răniţi, intraţi pe porţile spitalului judeţean, formele aşa-zis legale, ticluite pentru cei arşi. Ciudat că nu le-a pus de la început la îndemîna echipei de procurori investită chiar de către organul pe care îl conduce, Procuratura militară, să întreprindă cercetările şi ancheta penală în vederea trimiterii în judecat[illegible] vinovaţilor de genocid de la [illegible]mişoara ? Acum este dispus[illegible] le pună la îndemîna instanţei. De ce pînă azi, nu ? În sala procesului s-a vorbit mult despre „frontierişti", tot la fel cum se vorbeşte şi în culisele lui, pe străzile Timişoarei. Se zice, o parte dintre ei erau acei oropsiţi ai soartei, de prin toate colţurile ţării, care încercînd să treacă fraudulos graniţa au fost prinşi, iar în loc să înfunde puşcăriile, erau convertiţi să lucreze pentru securitate. Familia îi credea prin Canada iar ei erau provocatorii cu stat[illegible] de paria şi domiciliu forţat în municipiul de pe Bega. Se pare că o parte dintre arşi au fost ei !

Sînt încă multe şi multe enigme de lămurit prin Procesul de la Timişoara, de fapt, prin procesele de la Timişoara. Sperăm ca judecarea lui Ion Coman şi a celorlalţi activişti implicaţi tot aici şi în directă legătură cu cei deocamdată, 21, să aducă toate lămuririle.

CICI IORDACHE-ADAM

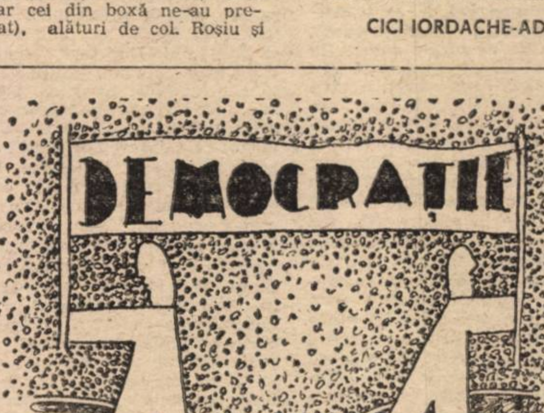

Caricatură de HORIA POPP

Fotografii de **CONSTANTIN DOINA**

Vîrsta codițelor

Duminică, la concurență cu a-ile însorite ale Herăstrăului, mbada a sunat adunarea puș-ă la un spectacol de varie-de primăvară. În sală, co-ă scenă, copii. Și peste tot, ada. Micii artiști de la Centrul de Activități Extrașcolare, sector 6, au primit nota 10 a aplauzelor pentru dansurile moderne, muzica tînără, gimnastica aerobică și pentru Ciuleandra. Toate înflorite de talent. Protagoniștii, aflați la vîrsta bucurată încă și de șotron dar și de Lambada, s-au luat în serios ca artiști. Scena e scenă ! Bisurile îmbujorează fetițele din echipa de dans modern a profesoarei Bianca Apolzan. Grație și ritm îndrăcit, obraji b[illegible]ălați și sincronizare de adevărate dansatoare profesioniste. În spatele premiilor întîi pe țară ale minitrupei se află însă sute de repetiții pentru un pas nou și, mai ales, multă inimă dăruită dansului. La sfîrșitul spectacolului, o veritabilă prăjitură pentru puștii din sală : parada modei pentru copii. O inimoasă directoare din Ministerul Industriei Ușoare, Ana Cojocaru, a reunit ideile creatorilor de la Întreprinderea Integrata Pașcani, Crinul și Centrul de Estetica Produselor într-o reușită colecție vestimentară pentru primăvară-vară. În ritm de dans — se putea oare altă melodie decît frenetica Lambada ? — minidansatoarele profesoarei Bianca Apolzan, acum în rol de manechine cu ghiozdan, prezintă ultimele modele pentru cei mici. Compleuri jeans prespălați „made in Pașcani", rochițe originale din tricot, îmbrăcăminte pentru vizitele de mînă cu părinții, în care se împacă și dantelele și fireturile de husar. Și fiindcă primăvara aceasta nu are farmec fără moda Lambada, scena se umple de fustițe cît palma și maieuri cu talia liberă. Și-au dat întîlnire toate culorile și florile lumii. „Bunul gust al îmbrăcămintei se modelează chiar de la vîrsta codițelor, spune directoarea adjunctă, Ana Cojocaru. Modelele prezentate nu vor rămîne doar un vis frumos. Vor fi cadoul nostru de 1 Iunie. Se vor putea cumpăra de la Magazinul Tineretului Căuzași și vor continua să se fabrice, alături de altele la fel de inedite. În serii mici și mijlocii ca să nu ne înăbușe monotonia uniformei". Cortina se lasă încet peste ultimele acorduri de Lambada. Mîine e totuși teză la matematică.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Lalele, lalele...

Dintotdeauna, primăvara s-a dovedit și se dovedește a fi cel mai emoționant anotimp al înnoirilor. Odată cu intețirea strălucirii soarelui, mugurii plesnesc în ram, grădinile și parcurile, dealurile și văile sînt invadate de verdeață, de mireasma florilor ce restituie pămîntului frăgezimea și harul marilor germinații.

La Pitești — zice dl. Gheorghe Bădescu, viceprimarul municipiului — primăvara libertății noastre a venit parcă mai devreme ca oricînd și oamenii i-au ieșit în întîmpinare cu întregul alai de sape și tîrnăcoape, cu răsaduri de flori, cu puieți de arbori și arbuști, cu zumzetul celor dintîi albine.

Noul parc în devenire, Parcul central, cum i se spune, e în această privință noutatea edilitar-gospodărească cea mai reprezentativă a acestor zile. Încă din prima decadă a „Mărțișorului" i-am întîlnit aici, trudind cu ardoare, pe cîțiva dintre cei mai pricepuți muncitori horticoli : Rodica Zidaru, Aurel Ciobanu, Floarea Jantă, Ion Bădican, Florea Negru. Bucurîndu-se de îndrumarea unor specialiști și edili, precum tehniciana Angela Grigorescu, arhitect Emilia Ernst și ing. Mircea Pungoci, ei zoreau la zidirea a zeci și sute de arbori și arbuști — conifere, cireși și meri decorativi cu flori albe și roz, forsiții galbene —, la trasatul și asfaltatul aleilor, la mobilarea spațiului cu bănci anume făcute pentru odihna oamenilor. Desigur, se plantează și garduri vii, și trandafiri, și alte flori...

„Specialitatea casei", floarea care a adus municipiului de pe Argeș atita faimă binemeritată, rămîne însă laleaua. Laleaua roșie, albă, galbenă, albastră și chiar laleaua neagră. Ele, lalelele, au devenit, de cîțiva ani buni, un adevărat simbol al orașului. Anual, patrimoniul acesta floricol se îmbogățește cu mii și zeci de mii de exemplare de toate culorile. Numărul „bulboaselor" depășește acum o sută de mii. În ultima decadă a lunii aprilie, în fiecare primăvară la Pitești se poate vedea... ba, chiar și asculta, cu aceeași încîntare, o adevărată simfonie : Simfonia lalelelor. Inspirați, așa i-au zis oamenii locului — edili și gospodari, deopotrivă — unei manifestări horticole de anvergură, devenită, în ultimii ani, tradițională.

În aprilie curent, în cea dintîi primăvară de după Revoluție, veniți deci la Pitești să „vizionați" Simfonia lalelelor. Pentru aceasta, cum am aflat, piteștenii, începînd de la primar și pînă la ultimul gospodar, se pregătesc febril, cu minuție și ambiție. Ei vor să facă din această manifestare nu doar o mare expoziție floricolă deschisă în parcuri și în mai toate zonele verzi ale urbei. Ci și o sărbătoare. O manifestare cu caracter național și chiar internațional, la care să participe, pentru prima oară, invitați din Danemarca, Ungaria, Bulgaria, U.R.S.S., etc.

Poftiți, așadar ! Piteștiul vă așteaptă la Simfonia lalelelor !

MIHAI STĂNESCU ■

Fotografie de **VICTOR RĂDULESCU** ■

Bridge

Coșarul... într-o zi de 13

La intrarea în club m-am lovit de el. Umărul sacoului meu cel alb s-a acoperit de funingine. S-a scuzat încurcat, apoi s-a-ntors pe călcîie și a dispărut. Un coșar.

Ajunsesem tîrziu și n-am găsit decît un singur Nord-Sud liber : cel de la masa 13, iar atunci cînd, ca gazdă, a trebuit să completez data în prima fișă de scor, am fost obligat să în-t a doua oară în sec : era o e... 13. Fără a fi de felul superstițios, am avut, în-eaga seară, reale motive să devin. Am tras as-rigă de trei ori, găsind de fiecare dată dama în trei, am ales „cinci trefle" juste în loc de „trei fără" plus una și am dat doi popi roșii, negardați, chinuindu-mă la impas. Din ce în ce mai des, spre finalul acestei seri compromise mi-am aruncat privirea prin sală. Un lucru, dacă nu straniu, cel puțin curios, se întîmpla cu o donă, a cărei circulație se apropia de masa noastră : de fiecare dată după ce se încheia licitația, pe care nu aveam posibilitatea s-o aud din cauza zumzetului continuu din sală, se jucau două levate, poate trei, după care declarantul tabla, ridicînd însă neputincios din umeri. În schimb flancul jubila.

Și într-adevăr, ultima schimbare mi-a adus pe masă dona cea ciudată. Am recunoscut etuiul roșu, pe care m-am repezit să-l deschid, de îndată ce adversarii noștri s-au așezat la masă. Prin fumul albăstrui, de pipă, aruncat spre tavan de Vest, am reușit totuși să-mi aranjez pe culori o mînă puternică, cu care oricît de prudent am fost, mi-am împins partenerul într-un mic șlem de caro. După atacul de valet de pică, partenerul meu din Sud a tablat, distribuția și forța axei noastre dovedindu-se a fi următoarea :

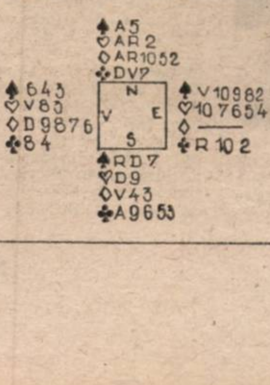

Fără a analiza prea mult, am bănuit care era necazul la celelalte mese : se licitaseră probabil șlemuri mari și afurisitul de popă de treflă le împiedicase ; restul de 12 levate, cădeau din cărți. În consecință, am preluat în mînă cu asul și cuminte am pornit cu valetul de treflă în căutarea „părintelui", fără a-mi acorda însă prea multe șanse, în această zi de 13. Mare mi-a fost mirarea cînd Estul a acoperit totuși și Vestul a răspuns și el la culoare fără să cîrtească. Deci, nu era asta. Alte două posibilități mi-au venit în minte : ori pe NS licitaseră, mai întotdeauna, ca și mine șlemul mic și rămăseseră dezamăgiți, la fiecare masă, că șlemul mare stă în cărți, ori... Un fior de gheață mi-a trecut pe șira spinării atunci cînd Estul n-a răspuns primului tur de atu, pe care îl cîștigasem, fără a-mi face probleme, în mînă, cu asul. Am înțeles într-o fracțiune de secundă că totul e pierdut și că secvența 6-7-8-9, plus dama, toate ale Vestului, mă vor priva fără doar și poate de două levate, compromițîndu-mi total șlemul. Consternat mai mult decît cu gîndul la o schimbare a planului de joc, am întîrziat mult la levată, pînă ce fumul pipei adversarului, din ce în ce mai abundent, m-a anunțat că nervii sînt și așa prea încordați. Automat am continuat cu trei tururi de cupă și unul de treflă și am încheiat cu cele două pici majore, păstrînd patru atuuri **(R 1052)** ca și adversarul meu din dreapta (987).

De la mort am jucat apoi una dintre trefle, înțelegînd lovitura pe care i-o aplicasem Vestului în momentul cînd am văzut că pipa i se stinsese în colțul gurii și că dădea semne evidente de neliniște. A tăiat, volens-nolens, eu am lăsat să treacă, apoi am tablat, scutindu-l de rușinea de a ataca de sub damă și de a-mi da astfel toate celelalte trei levate.

La plecare, partenerul meu, în buna dispoziție creată de ultima donă, a făcut mare haz de funinginea de pe sacoul meu cel alb. Nu știa, bietul de el, că e un „preț" mic pentru miraculoasa distribuție a Vestului, cu trei-trei pe majore și două trefle mici, fără de care șlemul nu iese niciodată. Nici nu i-am explicat, rămînînd singur cu amintirea unui... coșar, într-o zi de 13.

RADU OVIDIU GEORGESCU ■

Surîsuri migdalate

— Bietul Paradis ! A cedat la o simplă lovitură de măr.

— Nici cel mai fioros animal nu și-a făcut încă mănuși sau cojoc din piele de om.

— Nu ni s-au vindecat încă toate cucuiele de la căzătura din copaci.

— Îndrăgostiți ! Nu uitați că în spatele sublimelor buze se află dinții.

— Cînd e sacru, focul ar trebui să nu aibă fumuri.

— Femeia contemporană nu mai tremură decît în fața oglinzii.

— Din mica arcă a lui Noe a renăscut marea grădină a lui Dumnezeu.

— În materie de dragoste, cadourile au și un nechezat troian.

— Nu zbori pentru a fi admirat, ci pentru a fi ochit.

— Dragostea e tot ce a putut face omul dintr-o pedeapsă originară.

— Unii au urcat în secolul al XX-lea cu grotă cu tot.

— Multe epoci i-au făcut omului caricatura, pretinzînd că e portretul.

— Rîsul — o scurtătură spre fericire.

— Menirea mediocrității e să dreseze albatrosul să meargă.

VASILE GHICA

Efectul de ecou necontrolat

Ghici, cine-i în spate!

Propaganda (cea electorală îndeosebi) a început, spun unii, încă din 22 decembrie. Totul e să-ţi dai seama la timp cine e în spatele megafoanelor (fotografie de **Eduard Constantinescu**).

Nişte cîini, acolo, şi ei

În mod sigur pancarta cu care a demonstrat recent acest cîine şi care pledează pentru desfiinţarea cooperativei „Urechea" nu a desenat-o cîinele, ci stăpînul său. Oricum am fost asiguraţi, cîinele şi-a stricat dosarul (fotografie de **Lucian Alecu**).

„Perdere de timp"

Pentru desfăşurarea în bune condiţiuni a campaniilor agricole „specialiştii de resort" din I.G.M. ordonau măsuri clare ce trebuiau luate în consecinţă şi raportate la organul superior. Permiţîndu-şi să interpreteze în felul lor, datorită semnalărilor de sacrificări din necesitate ale animalelor, ca urmare a administrării unor furaje care au produs intoxicaţii, lt. maj. Diaconescu Gheorghe şi **medicul veterinar de la** C.U.A.S.C. Braniştea (jud. Dîmboviţa) **acţionează. Descoperind la timp intoxicarea a 112 vaci cu lapte, în valoare de 896 000 lei, fără să mai socotim şi producţia de lapte, iau măsuri şi salvează animalele.**

Şeful miliţiei judeţene Dîmboviţa, col. Ion Dureci, raportează cele întîmplate şefului I.G.M., **generalul Nuţă, primind** **armătorul răspuns : „Rebut** pentru buletinul M.I. Aceste aspecte minore, f.f. minore sînt pentru şeful de post, nu pentru şeful miliţiei jud., care culmea le mai trimite cu **„planşa"** la I.G.M. **Perdere de timp"** Semnat Nuţă.

Probabil, dacă cei din subordinea lui Nuţă i-ar fi raportat că au prins vreun amărît care a „furat" din munca lui cîţiva ştiuleţi de porumb, după ce recoltarea era deja „îndeplinită" în ziare, ar fi fost un caz foarte grav, de raportat chiar la „tovarăşul" şi soluţionat cu pedepse drastice, nu mai era **„perdere de timp"**.

Să nădăjduim că acum, cînd nici Nuţă nu mai e, şi nici celălalt cu ole, ole, ole, ole, n-o să mai fie nevoie de rapoarte poliţieneşti despre cum se ară şi ce mănîncă vaca. Şi aşteptăm pe adevăraţii stăpîni ai pămîntului — ţăranii — să vină la piaţă cu rapoarte în bucate. Ca să nu mai „perdem" nici noi vremea pe la cozi.

VICTOR RĂDULESCU ■

Sîntem manipulaţi!

Vă asigurăm că fata din imagine nu are picioarele chiar aşa lungi cum rezultă din fotografia lui **Paul Agarici**. Dar nici aşa scurte cum afirmă alţii care au fotografiat-o cu alt fel de aparate.

Solidarizare

Marţi, 20 martie 1990, a avut loc la Ateneul Român o adunare de protest a Sindicatului Independent al Artiştilor Instrumentişti din Filarmonica „George Enescu" la care au participat şi reprezentanţi ai sindicatelor artiştilor instrumentişti profesionişti din alte instituţii muzicale (Teatrul de Operetă şi ansamblul „Rapsodia" din Bucureşti, Filarmonica „Oltenia" din Craiova).

La acest miting, artiştii bucureşteni s-au solidarizat cu acţiunea ce s-a desfăşurat la Opera Română din Cluj, în ziua de 12 martie a.c., prin care se protesta împotriva menţinerii formelor umilitoare de remunerare a artiştilor români în timpul turneelor efectuate în străinătate, cerîndu-se în acelaşi timp desfiinţarea monopolului agenţiei A.R.I.A. De asemenea, s-a protestat împotriva nerestituirii către instrumentiştii din ţară a procentelor reţinute din salariile lunare în anii precedenţi, reţineri abuzive făcute sub regimul de dictatură.

Artiştii instrumentişti bucureşteni, prin reprezentanţii lor sindicali, solicită de urgenţă o discuţie amănunţită şi constructivă cu forurile competente, pentru rezolvarea corectă a problemelor expuse la adunările din Cluj şi Bucureşti.

Mitinguri de solidarizare cu acţiunea de protest a artiştilor din Cluj au mai avut loc în ziua de 20 martie 1990 şi în oraşele Braşov, Sibiu, Ploieşti, Constanţa, Satu-Mare, organizate de către sindicatele artiştilor instrumentişti din filarmonici şi teatre muzicale.

Preşedintele Sindicatului Independent al Artiştilor Instrumentişti din Filarmonica „G. Enescu"

DAN CAVASSI

Sîntem mecanici şi electricieni auto, dar problema pe care o ridicăm la care sperăm să primim — cu ajutorul dumneavoastră — un răspuns favorabil din partea Ministerului Muncii, interesează în egală măsură o categorie largă de salariaţi şi în special pe cei din sfera „SERVICE" care deci sînt remuneraţi procentual din valoarea manoperei facturate.

Fiind în situaţia de a ni se întocmi dosarele de pensie pentru limită de vîrstă — în condiţiile Decretului-lege 60/1990, considerăm nedrept ca stabilirea nivelului pensiei să se facă în funcţie de salariul tarifar (şi vechime) **şi că echitabil şi raţional ar fi luarea în calcul a cîştigului efectiv realizat în perioada celor 60 luni.**

Argumentăm cu faptul că şi impozitul pe salariu se plăteşte la cîştigul realizat şi nu la salariul tarifar. Menţionăm în plus că specificul muncii noastre determină diferenţe mari ale cîştigului faţă de salariul tarifar (în plus în perioada de primăvară-vară şi în minus în perioada de iarnă) ceea ce face ca într-o perioadă multianuală cîştigul să reflecte mai exact valoarea socială a muncii prestate decît salariul tarifar.

Aşteptînd un răspuns — sperăm favorabil — prin revista dumneavoastră pe care o citim cu mare interes, vă mulţumim.

TOMA APOSTOL
împreună cu colegii din cadrul IPS (Întreprinderea Prestări Servicii)

Destul au fost hrăniţi cu „indicaţii"

Mama — Ana Catană, de 78 de ani, cu domiciliul în Şicula nr. 298, judeţul Arad — este membră a c.a.p. din 1961. Cînd a cerut întocmirea dosarului de pensionare, i s-a respins la judeţ, pe motiv că n-a îndeplinit minimul de norme. Deşi în dosar erau acte medicale din care rezulta starea sănătăţii sale care nu-i permitea să îndeplinească acele norme. Dosarul, cu toate actele, nu se mai găseşte la c.a.p. Şicula. (O fi fost înghiţit de gura vreunei sobe). Mama nu a primit şi nu primeşte de la c.a.p. nici 25 de bani. Locuieşte singură. Tata a decedat în 1988, iar eu nu o pot fizic ajuta, fiind handicapat (gamba piciorului stîng amputată, ca şi degetele piciorului drept, în urma unei arteropatii diabetice ; sînt diabetic insulino-dependent).

Pentru a fi ajutată, a adresat o scrisoare ziarului „Adevărul" din Arad. După vreo şase săptămîni s-a comunicat că a fost înaintată uniunii ţăranilor liberi din judeţ. De unde nu i s-a mai dat nici un răspuns şi cred că nici nu o vor ajuta. Uşile capitonate ale U.N.C.A.P. sînt bine închise, prin ele nu pot pătrunde cererile pentru dreptate ale ţăranilor nevoiaşi. Acei domni cu salarii bune i-au uitat oare pe oamenii bătuţi de soartă (şi de activiştii p.c.r. pentru a semna cererea de intrare în G.A.C.), oameni care au fost forţaţi să întemeieze cu avutul lor colhozuri româneşti ? Zidurile de care se lovesc cererile acestei categorii de ţărani trebuie „bombardate" pînă crapă şi se dărîmă, iar din umbra lor să apară dreptatea şi pentru asemenea marginalizaţi ai satelor. Pentru ei nici împărţirea pămîntului nu poate însemna nimic. Cei bătrîni, singuri, neputincioşi nu vor primi, pentru că nu-l pot lucra, în arendă nu-l pot da. Aşa că, scuzaţi parafrazarea : „Vai de cel bătrîn, săracu / Înapoi tot dă ca racu". Nădejdea e ca oamenii de la cîrma ţării să-şi amintească şi de această categorie de ţărani şi să-i ajute în necazurile lor. Au fost hrăniţi destul cu „indicaţii".

PAVEL VODĂ
Calea Republicii, nr. 13—15, et. II, ap. 17, Ineu, jud. Arad

Expoziţie

Deschisă pînă în 7 aprilie la Căminul artei (etaj), din str. Biserica Enei 16, expoziţia de sculptură-desen a Zoei Pop rămîne o invitaţie fermă la întîlnirea cu una dintre cele mai vitale expresii ale rafinamentului plastic contemporan.

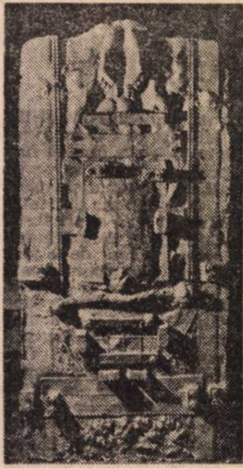

Care sindicat?

Iată profesii ieşite la lumină, fără a fi (încă ?) sindicalizate. Să sperăm că România de mîine nu va mai avea cerşetori (fotografie de **Paul Agarici**)

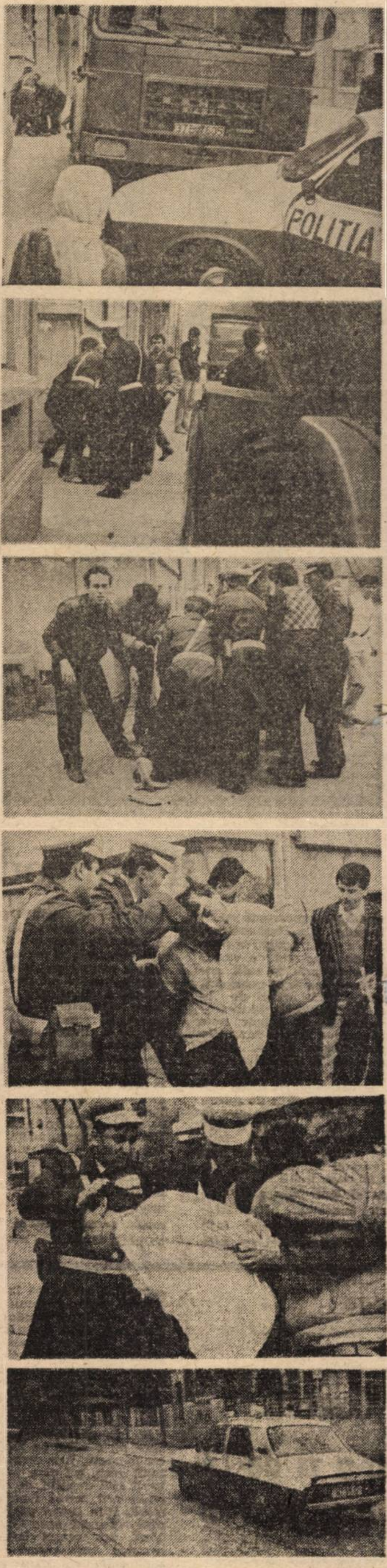

Dinamica accidentelor de circulaţie, în primele trei luni ale anului, confirmă un adevăr incontestabil : se circulă din ce în ce mai agresiv. Se ignoră legea, de conducere preventivă nici nu mai vorbesc şi se creează periculoase obişnuinţe. Ne întrebam pînă unde va merge toleranţa, „timiditatea" atît de des invocată, cînd iată că poliţia începe să se facă simţită. Miercuri, 28 martie, pe strada Sevastopol, plutonierul major Dumitru Lupaşcu, de la Serviciul circulaţie al Poliţiei Capitalei, a reuşit să-l imobilizeze, cu sprijinul cetăţenilor, pe Marin Dumitrache, şofer pe autobasculanta 37 B-7605, aparţinînd Întreprinderii de Utilaj Drumuri şi Poduri Bucureşti, aflat în avansată stare de ebrietate. M.D. a încercat să fugă, poliţia a tras în cauciucurile maşinii şi, aşa cum o dovedesc fotografiile, a fost în cele din urmă prins. Reţinem din această împrejurare fermitatea exemplară a poliţistului. Este singura cale în stare să pună capăt iresponsabilităţii la volan. (**R.B.** ; foto : **Gabriel Bugnar**).

PUNCT OCHIT PUNCT LOVIT

Calculul pensiilor

Sintem mecanici și electricieni auto, dar problema pe care o ridicăm interesează în egală măsură o categorie largă de salariați și în special pe cei din sfera SERVICE, care sint remunerați procentual din valoarea manoperei facturate.

Fiind în situația de a ni se întocmi dosarele de pensie pentru limită de virstă — în condițiile Decretului-lege 60/1990 — considerăm nedrept ca stabilirea nivelului pensiei să se facă în funcție de salariul tarifar (și vechime) și că echitabil ar fi luarea în calcul a ciștigului efectiv realizat în perioada celor 60 luni.

Argumentăm cu faptul că și impozitul pe salariu se plătește la ciștigul realizat și nu la salariul tarifar. Menționăm în plus că specificul muncii noastre determină diferențe mari ale ciștigului față de salariul tarifar (în plus primăvara și minus iarna), ceea ce face ca intr-o perioadă multianuală ciștigul să reflecte mai exact valoarea socială a muncii prestate decit salariul tarifar.

Prin dumneavoastră, așteptăm un răspuns favorabil din partea **Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale.**

TOMA APOSTOL
și colegii din Întreprinderea de Prestări Servicii

Dreptul la opinie

Către,
REDACȚIA REVISTEI „FLACĂRA"

Referitor la articolul „Spălarea creierelor" — Strict secret, apărut în numărul 9/1990 al revistei Flacăra sub semnăturile domnilor Horia Pătrașcu și Oprea Georgescu, vă comunicăm următoarele :

Din cuprinsul articolului sus-menționat, rezultă că numitul Ciupu Constantin, lăcătuș la Intreprinderea „1 Mai" Ploiești, după ce a fost concentrat și a efectuat lucrări în subteran la construcția „Casa Republicii" din București, pentru a uita ce a lucrat a fost supus la tratamente medicale nelegale, iar în urma acestora a fost pensionat medical pentru invaliditate de gradul II, fără a se diagnostica cauza reală a bolii, dosarul aflindu-se la fostul minister de interne cu caracter „strict-secret".

În urma verificărilor efectuate a rezultat că cele relatate nu se confirmă, astfel :

Numitul Ciupu Constantin, în virstă de 30 ani, cu domiciliul stabil în comuna Poenarii Burchii, județul Prahova, angajat ca lăcătuș din anul 1977 la Intreprinderea „1 Mai" Ploiești, a fost concentrat la data de 14.11.1988 de către U.M. 02383 București, aparținind de Ministerul Apărării Naționale, fiind repartizat la „Casa Republicii", unde, în perioada 01.01.—15.03.1989, a efectuat lucrări de confecții metalice la etajele superioare ale clădirii conform calificării sale, fără a avea acces în subteran.

Din relatarea sa rezultă, că în ziua de 15.03.1989, în timp ce lucra, i s-a făcut rău (amețeli și dureri puternice de cap, cu pierderea temporară a cunoștinței) și după ce i s-a acordat primul ajutor la un dispensar militar din apropiere; a fost transportat la Spitalul Militar Central — serviciul neuropsihiatrie, unde, în perioada 15—30.03.1989, a fost internat cu diagnosticul „reacție depresivă cu fenomene atipice".

Conform dispozițiilor legale în vigoare, Ciupu Constantin, pierzindu-și temporar capacitatea de muncă, la propunerea U.M. 02383 București, Comisia de Expertiză Medicală a Spitalului Municipal nr. 1 Ploiești, după ce l-a reexaminat, a avizat, iar Comisia Medicală a Județului Prahova a aprobat, pensionarea acestuia pentru invaliditate gr. II, începind cu data de 01.04.1989, cu reexaminare anuală, confirmind totodată diagnosticul stabilit de Spitalul Militar Central.

Dosarul cu actele doveditoare în acest sens se găsește la Comisia Medicală a Spitalului Municipal nr. 1 Ploiești, înregistrat cu nr. M. 670/1989, fără alte specificații și nu la ministerul de interne, care nu a avut nici o participare la cazul respectiv, după cum eronat se afirmă în articol.

Din discuțiile purtate cu Durlea Marin, economist la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești, autorul articolului cu același titlu apărut în ziarul local „Metalurgistul" din 31 ianuarie 1990, din care s-a inspirat și redactorul de la revista „Flacăra" a rezultat că la baza întocmirii lui au stat supoziții personale neverificate și a făcut aceasta cu scop umanitar de a obține pentru Ciupu Constantin o pensie mai mare decit cea acordată inițial, cunoscind că are o situație materială foarte grea.

Menționăm că din investigațiile efectuate a rezultat că una din cauzele care au determinat starea sănătății actuale a lui Ciupu Constantin ar fi faptul că la numai 3 luni de la încheierea căsătoriei în decembrie 1987 fosta soție l-a părăsit întrucit devenise irascibil, gelos și violent, evenimentul marcindu-l din punct de vedere psihic și comportamental.

Aspectele cuprinse în articolul „Spălarea creierelor" au făcut obiectul verificărilor și la Inspectoratul Județean de Poliție Prahova, care a ajuns la aceleași concluzii.

Ministerul de interne
Inspectoratul General al Poliției
Colonel CONSTANTIN CONSTANTINESCU

2 Tito — 1 dinar

În partea de vest a țării, micul trafic de frontieră a devenit o afacere de interes major, deosebit de rentabilă și lipsită de griji. Esențial este să ai pașaportul în buzunar, suficientă benzină în rezervorul mașinii și puțină inițiativă. Eventual să cunoști și citeva din „rețelele" acestui export sui-generis.

În Iugoslavia, la mare preț se mențin mașinile electrice de cusut, cele de 3 000 de lei. Dinarii ciștigați pe o asemenea mașină de cusut se pot schimba fără probleme în mărci vest-germane, 6,7 dinari echivalind cu 1 DM. Cele aproximativ 100 DM ciștigați cu „Ileana" pot fi revindute în țară la prețul de 70 de lei marca. Atenție la dinari vechi și la cei noi. Cea mai la îndemînă regulă spune că 2 bancnote cu chipul lui Tito pe ele valorează exact 1 dinar nou.

Pentru Ungaria lucrurile sint mult mai simple. Se cumpără o legătură de gulii ce nu costă mai mult de 4 lei iar cu cei 30 de forinți luați pe ele se cumpără un deodorant. Revindut apoi în țară, ciștigul urcă cel puțin la 100 de lei. La fel de rentabil este și micul mobilier, preferabile fiind scaunele rabatabile și mesele pliante. Cu banii luați pe un scaun, de exemplu, se pot lua caramele cît să-ți ajungă pe o lună. O pungută cu 100 de grame de bombonele se vinde cu 25 de lei, un iepuraș de ciocolată aduce și el 20 de lei ,o lămiie valorează 25 de lei iar pentru o banană (una singură !) prețul este de exact 50 de lei.

Pentru celelalte produse, alimentare sau nealimentare, nu avem deocamdată prețurile la zi, dar cei interesați le pot afla în orice piață sau parcare situată în și între Arad și Timișoara.

EUGEN NEGREA

V-a trecut prin gînd?

Din satul Avram Iancu, comuna Virfurile, județul Arad, ne scrie Andor Gh. Iova :

„Sint țăran cu gospodărie individuală, zona noastră este muntoasă și am scăpat de o mare năpastă, colectivizarea, dar să nu credeți că am dus-o bine, cum poate sint tentați mulți să creadă. După război am avut parte de «cote» pentru a ne plăti datoriile «dezrobirii» țării față de «frații» din răsărit. Am scăpat de cote, dar a venit perioada de «bunăstare». Ne duceam la primărie «de bunăvoie», de fapt cu fel de fel de somații trimise de organele locale ale puterii și, zău dacă veneam de acolo pînă nu contractam cu statul un porc, 800 de litri de lapte etc. «Convenabil», erau prețuri «avantajoase» : 12—13 lei kilogramul de carne. Despre lapte ce să vă mai spunem ?, o vacă de la noi, în condițiile de pășune și furaje pe care le avem, cred că dă într-un an patru-cinci sute de litri de lapte. Ni se plătea cu 2,50 lei litrul, echivalent cu un sfert de litru din cea mai proastă băutură răcoritoare. Asta este, pe scurt, bunăstarea pe care am avut-o și să nu dea Domnul s-o avem și în continuare.

Am văzut că s-au majorat pensiile la țăranii cooperatori. Și eu sint pensionar. Alături vă anexez un cupon. **(Pe care scrie : PENSIE ȚĂRANI GOSP. INDIV. n.n)** Vreau să întreb : despre noi de ce nu se vorbește nimica ? Pentru că sintem puțini ? E drept, în sat la noi sint vreo șase persoane, și bănuiesc eu că nici în întreaga țară nu sint prea mulți.

Dacă ați vrea să scrieți în revistă, poate vede cineva și își amintește și de noi și poate ne adaugă un strop la pensia pe care o avem. Cred că nu sintem o povară prea mare nici pentru F.S.N. nici pentru alte partide, fiindcă mai avem foarte puțin de trăit, dar am avea și noi o satisfacție că ne-a luat și pe noi cineva în seamă, să știm și noi că s-a terminat cu dictatura".

Auziți oameni buni, oameni buni din fruntea țării (fiindcă nu pot, încă, să cred că n-au ajuns și acolo măcar cițiva dintre oamenii buni) : ii luați în seamă ori Ba ? Pentru că nu se poate să nu vă dea Dumnezeu sfinta rușine care să vă oprească să spuneți, melancolici și importanți, că vă mai gindiți. Nu vă fie cu supărare, dar ei — și nu au nici o vină, pricepeți, pentru Dumnezeu ! — ei nu mai au timp de așteptat. Și, la urma urmei, ce să aștepte de acum : mila voastră ?...

Pasionaților, grăbiților, spontanilor, independenților, frumoșilor, robuștilor — și pentru că eu nu-l cred un geniu pe Brucan, dar nici nu-l cred un dobitoc — deștepților, aduceți-vă aminte de acești proști chinuiți fără vină. V-a trecut prin gînd că toți țăranii săraci și bătrini aprind candela, seara, cu gîndul la voi ? Aveți oare dreptul să le pălmuiți ultima speranță ? Îngăduiți-vă luxul acestei întrebări.

DORIN GHERGHINESCU

Cînd ne mutăm în casă nouă?

Blocurile aproape gata (mai exact cu fațada gata) au fost repede introduse în circuitul democrației (ceea ce nu e rău) fiind utilizate pentru exprimarea liberă a opiniilor. Să nu uităm, totuși, că rostul lor fundamental e să adăpostească familiile care de atiția ani așteaptă o repartiție (fotografie de **Victor Rădulescu**).

VREM DEMOCRATIE
NU EXPERIMENTE !
NU SINTEM COBAI

Neomenia cu nerușinare se apără

Încă din anul trecut (chiar dacă era ultima parte a anului), 1989, Ana Ileana Birsan din Ocna Mureș (strada Lacului **nr. 40**), județul Alba, mamă a 7 copii, văduvă din 1985, ne scria „În data de 10 octombrie 1989 am primit o carte poștală de la Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale, Oficiul de Asigurări Sociale și Pensii de Stat, în care mi se cerea să aduc adeverință de la școală pentru cele două fete mai mari precum că urmează o formă de învățămint, cu precizarea că trebuia să prezint aceste acte cel mai tirziu la 30 septembrie 1989. Deci la 10 octombrie eram somată să prezint adeverințele pînă la 30 septembrie. Ce puteam să mai înțeleg ? Am fost la unitatea mai sus menționată pentru lămuriri — cu adeverințe cu tot — în ziua de 11 octombrie. Mi s-a spus că e tirziu pentru a mai primi pensia copiilor pe luna în curs (o primeam în ziua de 13 a fiecărei luni) și că o să primesc dublu pe luna viitoare, adică în noiembrie. Dar nu mi s-a dat nici măcar pensia celorlalți patru copii mai mici (băiatul cel mare e plecat militar, de curind). Anexez și cartea poștală amintită."

Această scrisoare a fost trimisă de redacție la județ, pentru lămurirea lucrurilor. Acum, ea poartă numărul de înregistrare la D.P.M.O.S. Alba **450 din 19 decembrie 1989.** Ne-a fost returnată împreună cu o copie după răspunsul trimis petentei — cînd credeți ? — la 1 martie 1990. Îl reproducem : „La scrisoarea dvs. adresată Revistei Flacăra, prin care sesizați modificarea cuantumului pensiei de urmaș în favoarea copiilor, vă facem cunoscute următoarele :

În conformitate cu prevederile art. 40 (1) din Legea nr. 3/77, copiii au dreptul la pensia de urmaș pînă la virsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși virsta de 25 de ani. Avînd în vedere că fiica dvs. Ileana Ecaterina a ieșit din drepturi, ceilalți copii vor primi în continuare partea de pensie ce li s-a cuvenit, așa cum rezultă și din decizia nr. 66280/26. 01. 1990, pe care o anexăm prezentei. Șef oficiu — Eva Martina. Director — Camelia Coclici."

La redacție nu s-a trimis copie după respectiva decizie. Nici o pagubă. Dar de ce nu ni s-a mai returnat oare cartea poștală menționată în scrisoare ? Desigur, întimplător. Numai că tot ce s-a petrecut la D.P.M.O.S. Alba cu această sesizare este mai rău decit... întimplător.

De aceea a trebuit atita vreme — pînă la 1 martie 1990 —, pentru ca văduvei din Ocna Mureș să i se ticluiască această mistificare grosolană ? Ați citit mai sus ce sesiza petenta. Atunci de ce i se răspunde la ALTCEVA ? Dezinvoltura cu care cele două funcționare de la județ sfidează — cu ștampilă și semnătură ! — conținutul scrisorii, faptele concrete reclamate, trebuie spus, agravează neașteptat de mult aceste fapte și extinde vina pentru batjocorirea unui om chinuit și asupra celor care renunță la orice scrupul, la orice umbră de rușine numai pentru a masca, pentru a face uitate asemenea excrescențe ale birocrației, ale neomeniei.

După cite știm, toate direcțiile din țară similare cu amintita direcție a județului Alba sint subordonate Ministerului Muncii. Invităm noua conducere a acestui minister să-și facă publică atitudinea clară față de asemenea fapte și să ne comunice concret ori sancțiunea ori recompensa pe care o va da fiecăreia din persoanele implicate. Ce distanță mai rămîne de la ceea ce au făcut domniile lor pînă la fals și uz de fals ? Mai există oare vreo distanță ?) Vom publica răspunsul. Deocamdată, menționăm doar că el este mai important decit ar putea să pară. Nu-i vorba numai de cazul unei persoane, ci de o anumită mentalitate. Pe care n-o vom putea face să dispară doar cu zimbete. Cu generozitate. Doar cu : „Lasă-i, că se trezesc ei !" În spatele acestei mentalități stă o categorie de oameni. Bolnavi de obișnuințele de pe vremea dictaturii. Asemenea pacienți se pot afla chiar la minister. La orice minister. Starea lor nu este disperată. Boala se poate trata. Ca în cazul oricărei boli, însă, intirzierea tratamentului poate să coste mult ; uneori, cumplit de mult.

DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

Varga Niculina — Lupeni : Concursul de admitere în învățămintul superior începe la 15 iulie 1990 pentru toate specializările la care nu sint necesare modificări la probele de concurs, precum și pentru profilurile agricol, zootehnie, medicină veterinară, economic și filologie. Unde sint prevăzute două etape, prima etapă începe la 8 iulie. Pentru profilurile (specializările) drept, filosofie, geografie, jurnalistică, istorie, psihologie, sociologie, concursul de admitere începe la 1 septembrie (etapa I eliminatorie — 25 august). Pentru limba și literatura maghiară — Limba și literatura română sau o limbă și literatură străină (numai la Universitatea din Cluj-Napoca) : etapa I eliminatorie : Limba maghiară — oral ; etapa a II-a scris — Limba maghiară, Literatura maghiară, Limba și literatura română sau Limba și literatura străină (engleză, franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă). Programa se va alcătui după manualele școlare în uz în învățămintul preuniversitar. Pentru limbile care nu se predau în învățămintul preuniversitar, programa se va afla depusă la biblioteca instituției de învățămint superior care școlarizează aceste discipline. ● **Baciu Gabriela** — Botoșani, **Zanzinger Klara** — Timișoara : Așa cum reiese și din interviul publicat în nr. 9 al revistei, domnul Niculae Panait a venit pentru a trata, deocamdată, un număr de 50 de bolnavi, la reședința sa de la hotelul Național din București. Așteptăm și noi stabilirea unui cadru legal de aplicare a terapiei. ● **Voinescu Gabriel** — București : Toate autorizațiile pentru organizarea unor activități particulare sint emise de primării. Impozitele sint stimulative și progresive. Materiile prime și materialele se pot procura de pe piață, de la unități cooperatiste, de la bazele de aprovizionare sau chiar din import. Acordarea creditelor se negociază cu băncile, filialele acestora și nu sint plafonate. ● **Iosif Florin** — com. Bolintin Vale (Giurgiu) : Prin excepție, v-am trimis exemplarul. Dar vina este a poștei.

REGHINA VÂRVICI

Sportul în fața ușilor deschise

Civilizația cronicii

Menirea unui cronicar sportiv — amator sau non amator — este de a semnala, cu obiectivitate și, pe cit posibil, cu o anume eleganță (care inseamnă, in fond, respect), anumite fenomene, fie imbucurătoare, fie nedorite, din sportul ales. Și in cronica sportivă e valabilă considerația : stilul este omul.

Cititorul unui articol sportiv — acel cititor de bună credință și cit de cit educat — nu poate fi decit (cel puțin) nedumerit in fața unor considerații pe care anumiți cronicari le fac — despre oamenii de fotbal — pe un ton și intr-un stil ce frizează... suburbanul. Un scris... obstrucționist, anti-joc verbal.

Nu știu in ce măsură mai avem dreptul să pretindem unor persoane de fotbal — mai ales unor personalități — să aibă o conduită ireproșabilă in sfera lor de activitate, atita vreme cit scriem, vorba lui Kogălniceanu, „la persoană“, trădind resentimentul. Tratindu-i, in plus, pe cei vizați, ca pe niște „subordonați“. Uitind că există o lege care sancționează... calomnia.

Civilizația fotbalului presupune civilizația cronicii sportive iar moralitatea și competența persoanei de fotbal nu se pun decit in oglinda unui autor de cronică sportivă ce degajă, la rindu-i, moralitate și onestitate. Și, esențial, constanță in atitudine.

Fotbalul ca fenomen social insemnind colaborare, performanța — atunci cind o dorești cu adevărat — nu se poate realiza in absența unei reciprocități loiale.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Șah — Gîndire la rece...

Inteligența artificială a computerelor a provocat neliniște printre competitorii turneului „open“ de șah rapid din cadrul Festivalului de la Bled — ediția a XI-a. Mari maeștri ca Sveșnikov, Dautov, Abramovici, Cvitan, Raicevici etc. au simțit concurența foarte periculoasă a singurului comupter prezent la start. Este vorba de „Mephisto-Portoroj' — tip Almeria 32 BIT, campion mondial printre computere in anul 1984 la Glasgow, in 1985 la Amsterdam, in 1986 la Dallas și in 1987 la Roma. Prin excelentul său program, randamentul mașinii s-a dovedit mult mai fructuos in ritmul de gindire specific șahului rapid in care cei doi concurenți beneficiază fiecare doar de o jumătate de oră pentru intreaga partidă. Mașina este superioară omului in tehnica impecabilă de calcul, in viteza uluitoare de elucidare a variantelor și in puterea de sinteză, la momentul oportun, a tuturor cunoștințelor aflate in memorie. In plus, pe intregul parcurs al partidei, este avantajată in fața omului fiind scutită de aspectele psihologice ale luptei sportive : nu are obsesia remizelor, nu știe ce inseamnă complexul față de adversar, nu se emoționează și, mai ales, nu obosește indiferent de dificultatea confruntării.

După victoria asupra marelui maestru iugoslav Jukici (runda a II-a), „Mephisto“ a prins culoarul cel mai greu din concurs, confruntindu-se cu cei mai productivi jucători din turneu, toate partidele sale avind loc la masa intiia. In apărarea siciliană marele maestru Vukici a cedat rapid in runda a treia, nereușind să-și impună in nici un fel stilul de joc. „Mephisto“ a fost la inălțime, a „scuturat“ variantele de posibilele inflorituri tactice și a realizat rapid și exemplar avantajul material. Iată derularea partidei : **„Mephisto“ — Vukici** 1. e4 c5 2. Cf3 e6 3. d4 c: d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 Cc6 6. C:c6 b:c6 7. e5 Cd5 8. Ce4 Dc7 9. f4 Db6 10. Nd3 Ne7 11 c.4 Ce3?! 12. De2 Cf5 13. Cc3 Tb8 14. Dg4 g6 15. N: f5 e: f5 16. Df3 00 17. b3 d6 18. Dg3 d: e5 19. f: e5 Dd4 20. Nf4 Nb4 21. Tcl f6 22. e: f6 N: c3 23. T: c3 Tb7 24. Ne5 Te8 25. Te3! Dc5 26. 00 Tf7 27. Rhl Nd7 28. Tel a6 29. Tle2 Da7 30. h3 c5 31. h4 Tf8 32. h5 Rf7 33. Dg5 Te6 34. Dh6 Re8 35. D: h7 g: h5 36. Nd6!! și negrul a ' cedat. Runda următoare, sovieticul Sveșnikov și-a salvat cu greu pielea printr-o remiză dubioasă la capătul a 68 mutări, finalul purtind amprenta avantajului material al computerului.

In runda a șaptea „Mephisto“ a cedat in fața cunoscutului maestru internațional Gleizerov (U.R.S.S.). Deși nu avea cum să audă comentariile veșnic văicărite și răutăcioase ale adversarului, „Mephisto“ a gafat și n-a mai putut redresa poziția, odată ce greșise in apreciere. Victoria asupra sovieticului Rumianțev l-a adus pe computer inainte de ultima rundă in fruntea clasamentului la egalitate de puncte (6,5) cu Sveșnikov și Strikovici. Automat următorul său adversar era iugoslavul Strikovici. Cu piesele negre, „Mephisto“ a jucat curios deschiderea in apărarea siciliană și se pronostica o rapidă victorie a conducătorului pieselor albe. Totuși, n-a fost chiar așa : computerul avea o viziune proprie asupra vitezei de atac in poziții cu rocade inverse. Devenise clar că era vorba de o inovație in deschidere. Nu se scursese decit o jumătate de oră de la inceputul partidei și „Mephisto“ avea avantaj material clar (un nebun și un pion in plus) și amenințările de mat erau imposibil de calculat spre a fi evitate. Și, totuși, victoria nu s-a mai conturat...

Avind sub atacul turnului negru din d4 dama albă din d3, Strikovici, intenționind s-o retragă pe cimpul bl, a atins ca din greșeală piesa adversarului. Computerul n-a acceptat (e firesc, așa e regulamentul !) corecția mutării și inisista ca Strikovici să joace Dd3: d4. Strikovici n-a vrut nici in ruptul capului, iar computerul, la rindul său, s-a „incăpățînat“ să nu continuie partida după Dd3-bl. Arbitrii s-au aflat intr-o situație imposibilă : Strikovici era departe de „fair play“ și nu ceda poziția inferioară, iar „Mephisto“, aflat la mutare, a pierdut la timp, așteptind ca să se joace regulamentar. Din motive de criză de timp, partida nu se putea rejuca. Astfel, mașina a fost invinsă prin concursul împrejurărilor și nu i-a mai revenit locul intii. Clasamentul final a fost următorul : 1. Strikovici 7,5 p, 2. Gleizerov 7p, 3—6. „Mephisto“, Sveșnikov, Cvitan, Jukici 6,5 p, 7—8. Jerici, Raicevici 6p..., **Nicola Mircov (România)** 4 p,... 42 participanți.

MARGARETA MUREȘAN ■

Duminică fără fotbal

O duminică fără fotbal de A. Într-adevăr, putem spune că i-a lipsit ceva, dar nu esențialul. Oricărui bărbat, cît de frumoasă nevastă ar avea, îi vine din cînd în cînd cheful să bea o bere Radeberger cu un prieten din armată.

Ca să începem totuși cu fotbalul, să spunem că în B, în partea de sus a clasamentului lucrurile sînt departe de a se limpezi. Doar Rapidul se pare că a intrat în linie dreaptă și nu vedem cine ar mai putea schimba hotărîtor un macaz care să îndrepte garnitura pe o linie moartă.

E fotbalul sportul rege ? Probabil. Prea mulți o spun, pasiunile devoratoare par a se consuma tot mai des pe terenurile în care aleargă exact 22 de jucători, mulți vor doar fotbal. Îndrăznim să afirmăm că sînt încă mulți care vor și alte sporturi. Sperăm că va cîștiga teren rugby-ul, de exemplu. Atletismul, boxul și altele vor suplini absențele fotbalului. Deci, profităm de această duminică fără fotbal de divizia A pentru a face unele propuneri.

Cît de curînd, așa ni s-a promis, vom avea toate sîmbetele libere. Lîngă ele se vor adăuga și duminicile. Cum le vom umple ? Doar cu fotbal nu se va putea. La ștranduri va fi înghesuială. La iarbă verde nu e la îndemîna oricui să meargă. Trenurile au capacitate limitată, mașini nu are încă toată lumea, șoselele au doar două benzi.

Toată lumea face sport.

A fost și un film care se numea așa. Devenise o lozincă, aproape. Era menită să înlocuiască mai vechiul și nu de toată lumea cunoscutul proverb vechi de peste două mii de ani : **Mens sana in corpore sano.** Realitatea e că nu toată lumea făcea și face sport. Unii din comoditate, alții pentru că n-au unde. Bineînțeles, cei mai mulți pentru că nu vor, nu le stă în obișnuință.

Prin anii '50, imediat după război, a fost luată o măsură din cele mai bune. Pe o mulțime de locuri virane, de regulă apărute în urma unor bombe de calibru mare s-au construit terenuri de sport. Erau destul de modeste. Suprafața era cît a unui teren de baschet-volei. Alături, un mic teren de încălzire. De regulă, din lemn era încropită o tribună sub care funcționau două vestiare și două dușuri. Mai tot tineretul juca volei. Duminică dimineața se țineau meciuri, cu galerii zgomotoase și umor. Unii își umpleau dimineața sărind după minge, alții stînd la soare și făcînd galerie. Ele au dispărut cu timpul, iar sportul de mică performanță a fost luat de cel de mare performanță. Dacă nu erai dotat pentru marea performanță, n-aveai unde face sport. Antrenorii vroiau rezultate, plecări în străinătate. Ori totul ori nimic ! Nu acesta trebuie să fie adevăratul spirit al sportului.

Și terenurile de tenis au dispărut cu timpul. Tenis-Club, vis-a-vis de Operă, a fost demolat. Mulți au renunțat să mai joace tenis pentru că trebuia să stai la coadă o oră sau două ca să poți juca un set.

Un oraș ca Bucureștiul ar trebui să fie împînzit de terenuri de sport mici, de cartier să le spunem, terenuri ale unor cluburi mici, fără pretenții de participare la cupe europene sau olimpiade, destinate special celor mai puțin dotați pentru marea performanță.

Clubul hipic din Calea Plevnei a fost și el dezafectat. Terenul pe care se găsea a fost scormonit de buldozere și umplut cu betoane. Feericele spectacole de dresaj și obstacole au dispărut și ele. Vedetele, cai și călăreți au intrat în anonimat.

Și fiindcă veni vorba de cai, credem că sîntem singura capitală din Europa care n-are hipodrom de trap și galop. Vajnicii pasionați au bătut cît au bătut drumurile la Ploiești, unde a fost mutat hipodromul, apoi au renunțat. A mai dispărut o plăcere din viata unora. E limpede că hipodromul trebuie să se întoarcă acasă. Asta nu înseamnă că cel de la Ploiești trebuie desființat. Cai și călăreți sînt destui în țară, ca să nu mai vorbim de amatori de pariuri.

Cine nu-și mai aduce aminte de galele de box din potcoava stadionului Republicii ? Mii de oameni luau cu asalt tribunele. Și boxeri erau parcă mai mulți și nu doar de la Dinamo și Steaua, singurele cluburi care se pare că-și mai permiteau luxul unor loturi puternice și complete.

Bucureștenii mai așteptau ca pe o adevărată sărbătoare Campionatele internaționale de atletism ale României, cunoscute în lume prin forța lor, prin renumele unor participanți și nu în ultimul rînd prin ospitalitatea românească, prin condițiile bune asigurate participanților. Poate că alții și-au permis premii mai substanțiale, dar nu credem că doar asta să fie cauza pentru care campionatele României au devenit cenușii, lipsite de interes și pentru atleți și pentru spectatori. La ultimele campionate internaționale de atletism în tribune erau cîteva sute de spectatori, probabil în majoritate foști atleți care își aduceau aminte cu nostalgie de trecutele zile de glorie.

S-a dus și Stadionul Republicii. Pe stadionul care n-ar mai trebui să se cheme „23 August“ nu se face atletism. Nu sîntem capabili să punem la punct o pistă competitivă ? Nu mai vrem atletism ? Pînă și cuplajele atît de apreciate înainte au fost desființate din rațiuni financiare de club.

Cîte bazine de înot sînt în București ? Cîteva. Te și miri cum apar din cînd în cînd campioni. Patinoare pentru copii și marele public nici atît. La anumite ore, nu poți pătrunde pe gheață din cauza înghesuielii. Mai că nu poți cădea pe gheață. Într-o vreme, tot săraci eram, se patina în Cișmigiu. Pe terenurile micuțe din cartiere, un îngrijitor se îndura să ude cu furtunul și să facă o gheață naturală pentru copii care jucau hockey cu cutii de conserve.

Deci, să n-o mai lungim, sportul de masă, cum i se spunea, a fost total sacrificat. S-a optat pentru cel de performanță. Celui de performanță i s-au redus alocațiile, supraalimentația și așa s-a ajuns să ne mulțumim de fapt să ne uităm la golurile săptămînii la televizor. Copiii se joacă prin parcări sau pe stradă și se mărginesc să joace volei cu piciorul pe terenuri desenate cu creta pe asfalt. Dacă mai dura nițel ne întorceam la mingea de cîrpă și la turcă.

Este o etapă în care vorbim despre normalizare, despre intrarea noastră în lume. Așa cum e necesar ca în fiecare cartier să fie o alimentară, un debit de tutun, o școală și o biserică, și un restaurant, era să uităm, așa trebuie să fie și un teren de sport, un bazin acoperit, o popicărie, cîteva terenuri de tenis. Dacă nu vor fi toate astea, ne vom împiedica la tot pasul de bărba prăbușiți din cauză de sti de lichior indian.

Marea performanță vin după mica performanță, car depistează talente, dar mai ales are menirea să obișnuiască oamenii să facă sport, să-i înțeleagă spiritul de **fair play**, să-și umple timpul în mod plăcut și sănătos.

OPREA GEORGESCU ■

Singurul sport popular : șezutul pe bancă ?

Toată lumea face sport

● După dezbateri furtunoase, la care au fost prezenți antrenori, ziariști și arbitri, plenul Federației de fotbal din Letonia a hotărît să continue participarea la campionatele U.R.S.S., controversele născîndu-se din faptul că unii dintre membri ceruseră urmarea exemplului Lituaniei, care, după cum se știe, s-a retras de la 16 martie din competițiile unionale. ● În mod democratic — deși cu totul neobișnuit pentru fotbalul din Olanda —, fotbaliștii echipei campioane a Europei au decis debarcarea antrenorului Thijs Libregts. Acesta, sub contract pînă la 1 iulie 1990 (dată care ar putea sugera că federația nu și-a făcut iluzii privind calificarea reprezentativei în semifinalele Campionatului mondial...) s-a adresat justiției, cerind nu daune-interese, cum s-a anunțat inițial, ci repunerea în funcție. ● Chiar astăzi se va da o hotărîre în acest sens, tribunalul luînd notă, cu documente, de faptul că nu toți membrii lotului au fost de acord cu îndepărtarea lui Libregts. „Doar cîțiva jucători, a spus antrenorul, incitați de unii ziariști și amenințați cu scoaterea din echipă, au determinat o asemenea hotărîre“. ● Aproape un an de evoluție în Liga profesionistă nord-americană (NHL) de hochei pe gheață nu i-a fost de ajuns internaționalului sovietic Viaceslav Fetisov să se acomodeze, așa cum el însuși a declarat, datorită ritmului infernal de disputare a meciurilor și faptului că fiecare partidă, practic, este dificilă. „În U.R.S.S., a spus Fetisov, nu mă întrebuințam la maximum la fiecare joc, aici însă n-am încotro, iar faptul că pe lîngă campionat efectuăm cu New Jersey Devils și numeroase turnee accentuează la extrem stresul“. ● Președintele Statelor Unite, George Bush, a remis văduvei celebrului atlet de culoare Jesse Owens, cvadruplu campion olimpic la Jocurile de la Berlin, din 1936, medalia Congresului, înaltă distincție americană acordată „pentru contribuția umanitară“. ● Campionul mondial la aruncarea greutății, atletul elvețian Werner Guenthoer, a protestat împotriva acuzațiilor de dopaj aduse de revista „Der Spiegel“. „Sînt un sportiv curat, iar aceste născociri nu au, bineînțeles, nici o bază. Am discutat cu antrenorul vest-german Norbert Wolf, citat de „Der Spiegel“, și el mi-a declarat formal că nu a făcut nici un fel de aprecieri asupra mea“. Ceva-ceva este totuși, chiar medicul lui Guenthoer, dr. Segesser, recunoscînd : „Este adevărat că i-am prescris lui Werner un medicament anabolizant de tip Dianabol, în mai 1988, datorită unei accidentări musculare, dar cu avizul federației și într-o cantitate infimă“. ● Fostul antrenor al campionului mondial de box Mike Tyson, Kevin Rooney, este urmărit de fiscul american, pentru o datorie, rezultată din impozite, de 700 000 dolari. „Tocmai acum mi se cer acești bani, cînd am cam risipit cei 2,5 milioane dolari cîștigați cu Tyson, în special pe achiziții nefericite de cai de curse“, a spus Rooney. ● Arbitrul întîlnirii Eintracht Frankfurt pe Main — Bayer Leverkusen, din prima ligă a campionatului vest-german de fotbal, n-a apreciat deloc, ba a și făcut un protest energic, proasta inspirație a gazdelor de a prezenta o reclamă pe ecranul gigant al stadionului în pauza meciului. „Cavalerul în negru“ n-avea nimic cu publicitatea propriu-zisă, numai că ea era făcută de un... cimpanzeu îmbrăcat în arbitru. La sfîrșit, organizatorii și-au cerut scuze, promițînd ca pe viitor să fie mai atenți cu ce difuzează...

LUCIAN OPREA ■

Consternare non-stop

După un lung turneu în străinătate, pastorul timișorean László Tőkés s-a întors în România, unde a și apărut la televizor cu declarații făcute cu duhul blîndeții, cum îi stă bine unei fețe bisericești, cu îndemnuri la înțelegere și celelalte. Însă felul cum a vorbit pastorul la TVRL se deosebește foarte tare de felul cum a vorbit [illegible] mai ales de felul în care a acționat peste hotare. Acolo, luă[illegible] de poziție antiromânești ale lui László Tőkes au stîrnit, în afară de stupoare, și un accentuat sentiment de jenă: se întîmpla pentru prima dată ca un cetățean al unei țări care nu e transfug, persecutat politic etc., ci, dimpotrivă, membru al parlamentului, ba încă și pe lista guvernamentală, să facă tot posibilul să discrediteze propria-i țară, să-i aducă acesteia cît mai multe deservicii. Pastorul Tőkés a „stabilit" cu președintele Bush ce să dea și mai ales ce să nu dea Statele Unite României în plan economic. Apoi „cea mai cunoscută personalitate din România", după cum l-au caracterizat unele agenții de presă de obicei serioase (și eu care mă legănasem cu iluzia că personalitatea cea mai cunoscută de la noi este domnul Iliescu!), a luat în antrepriză problema națională din țara noastră, dezbătînd-o cu primul-ministru canadian B. Mulroney, cu președintele Franței François Mitterrand și, se-nțelege, cu președintele american George Bush, „cu care menținea în permanență legătura prin telefon", după cum ne asigura agenția ungară MTI. Credem că o dată cu aceasta pastorul își va fi deșertat sacul cu surprize. M-am înșelat. László Tőkes s-a dovedit în stare să ne consterneze non-stop.

Să cităm tot din agenția amintită: „La 27 martie Tőkes a fost primit de primul adjunct al secretarului de stat al SUA, Lawrence Eagleburger, pe care l-a informat în legătură cu situația din România, cu evenimentele de la Tîrgu-Mureș, criticînd poziția anterioară a SUA în această problemă, potrivit căreia ostilitățile s-ar manifesta de ambele părți. L. Tőkes a spus că această poziție este unilaterală, victima fiind minoritatea națională maghiară, iar agresorul — mulțimea adunată de organizația „Vatra Românească" (a se reține eufemismul pentru „iar agresorii sînt românii", n.n.). Tőkés a evidențiat înțelegerea cu care a fost primită propunerea ca SUA să trimită observatori în România nu numai în perioada desfășurării alegerilor, ci chiar acum, în perioada de pregătire a acestora. Așadar, Tőkés se afla pe continentul american, plecat de mult din țară, dar îi informa pe interlocutorii lui despre situația din România și despre evenimentele de la Tîrgu-Mureș. Pe baza căror date? A celor furnizate de „Asociația Ungurilor Americani"? A celor auzite la radio? A celor provenite de la ambasada Ungariei? Bine, dar atît pentru SUA și Canada, cît și pentru oricare altă țară, singura informare valabilă, în toate cazurile, dar mai ales cu privire la evenimentele din Transilvania din martie anul acesta, este cea provenită de la fața locului, de la cei care au văzut și au auzit. Orice alte informații nu fac doi bani. Nu ne îndoim că toate guvernele știu bine acest lucru.

Cît privește „propunerea ca SUA să trimită observatori în România", și încă chiar de pe acum, ne întrebăm: a cui este propunerea? E vorba cumva tot de o „inițiativă" a pastorului? Din cîte știm, autoritățile române n-au cerut așa ceva.

Acum, că pastorul László Tőkés a revenit în țară, poate aflăm în sfîrșit și poziția guvernului român față de tot ceea ce a declarat și a făcut (în numele cui?, împuternicit de cine?) clericul timișorean în străinătate.

ION D. GOIA ■

De la Pucioasa la Moscova

Fără îndoială, este bine ca reprezentanții conducerii provizorii a țării să viziteze URSS, să stabilească acele relații necesare cu cel mai important vecin al nostru. Ba, e foarte necesar ca aceste delegații să fie alcătuite din oameni inteligenți și de caracter, deopotrivă conștiințe politice și profesioniști ai diplomației.

Am apreciat, în consecință, că o delegație a CPUN a efectuat o vizită, la inițiativa Sovietului Suprem al URSS, la Moscova, că ea s-a întîlnit cu personalități politice sovietice. Dar nu mică ne-a fost mirarea cînd am văzut că această delegație a României a fost condusă de dl. *Marius Cîrciumaru*, președintele Partidului Socialist Democrat Român. Vă mai amintiți (ați citit și în „Flacăra" și în „România liberă" și în „Expres") că dl. Cîrciumaru și-a început cariera politică amăgind niște oameni de bună credință din Pucioasa, că partidul domniei sale a fost înregistrat la tribunal pornind de la o înșelătorie. Oare amfitrionii sovietici, atît de informați îndeobște, ce-or fi crezînd, dincolo de declarațiile oficiale, despre „evoluțiile social-politice din țara noastră"?

CONSTANTIN DUMITRU ■

De la corespondentul nostru din Italia

Unul care nu ne-a uitat: Lino Pellegrini

A trăit alături de noi timp de cîteva luni, în miezul fierbinte al anului 1941, cînd țara s-a angajat într-un război pe care nici un român nu-l dorise. Ca și Indro Montanelli, ca și Giovanni Terranova sau Lamberti Sorrentino, ca și alți corespondenți de presă italieni ai acelui timp, ne-a cunoscut în momente grele și a păstrat decenii în șir în memorie amintirea unei națiuni prin natura ei pașnică, însă obligată să recurgă la arme. Alții luptau pentru altceva și ni se pare absolut inutil să le mai recapitulăm țelurile. România lupta pentru locul ei sub soarele lumii, vehement contestat de expansionismul unor vecini loviți de o nebunie devastatoare.

Întîi, i-am întîlnit numele în paginile cărții **Kaputt**, concepută de Curzio Malaparte ca un amplu pamflet antibritanic, apoi reașezată într-o ecuație antinomică, spre a-i acredita autorului ei o față antifascistă. Ulterior, i-am găsit dosarul personal în arhiva Ministerului Propagandei Naționale de la București: Lino Pellegrini sosise în România în mai 1941, împreună cu tînăra sa soție, Elena Pellegrini-Ballanti. Era prea puțin pentru a reconstitui o identitate. Era destul ca să nu mă hazardez în speranța de a putea să-l cunosc vreodată în carne și oase. Din fericire, m-am înșelat.

Cînd am descins la Milano, prin diligențele bunului meu prieten Lauro Grassi, am izbutit să prind un capăt de fir: Lino Pellegrini trăiește, am aflat, și este mai activ ca oricînd. Corespondențele lui apar în ziare de pe trei continente. Printr-un cunoscut din redacția cotidianului **Corriere della Sera**, i-am aflat și numărul de telefon. Apoi i-am auzit vocea. I-am spus că sînt român, i-am solicitat o întîlnire într-una din zilele următoare și am primit un răspuns pur și simplu neașteptat din partea unui om trecut de a doua sa tinerețe, cu obligații nenumărate și cu o agendă mai mult decît încărcată: „Nu am putea să ne vedem imediat?" În sfîrșit, în apartamentul său de pe bulevardul Andrea Doria, Lino Pellegrini mi-a întins mîna și mi-a spus într-o românească perfectă: „Bună ziua, domnule..."

În ciuda anilor pe care-i poartă pe umeri, Lino Pellegrini, fost corespondent de presă în România anului 1941, a rămas un om foarte tînăr. A călătorit foarte mult și tinerețea, probabil, i se trage din faptul că a iubit toate locurile pe care le-a străbătut și atunci, și în deceniile ulterioare. Nu i-a trebuit foarte mult ca să investească sentimente deosebite într-o țară anume: în Bucureștii și în Iașii anului 1941, sub alarme aeriene și sub covoare de bombe, Lino Pellegrini și Elena Ballanti au petrecut prima lună a unei nesfîrșite conviețuiri. Luna de miere. Și, cum se pare, așa ceva nu se poate uita.

Nu mai puțin important este și faptul că, din lunile petrecute de o parte și de alta a Prutului, Lino Pellegrini păstrează amintiri dintre cele mai vii, care nu au doar o valoare sentimentală, ci și o certă valoare istorică. A publicat și continuă să publice — **Storia illustrata**, în **Il Giornale**, în **Il Gazzettino** sau în **La Provincia** — relatări dintre cele mai tulburătoare despre începuturile unui război care ar fi putut să nu fie. De asemenea, arhiva sa fotografică din Moldova și Basarabia unui timp revolut este mai mult decît fabuloasă. Mai devreme sau mai tîrziu, va trebui să apelăm la acest tezaur de informație, necunoscut încă în România, impregnat de o mare simpatie și compasiune pentru români. Înainte de a fi prea tîrziu.

În rest, ce s-ar mai putea spune? Cînd l-am căutat și l-am întîlnit, Lino Pellegrini a fost în mod cert tușat de faptul că numele său stăruia în memoria unui român. La rîndul meu, m-am bucurat că Lino Pellegrini nu ne-a uitat, scriind repetat și cu multă căldură despre peripețiile traversate într-o țară chinuită de atîtea vicisitudini. Nu ne-a uitat nici măcar în anii recenți, cînd ne rătăcisem la antipodul lumii civilizate. Și din toate nu pot să extrag decît o morală: îndeobște, sub marile iubiri întîlnim totdeauna mize și motivații numai aparent insignifiante: Lino Pellegrini și Elena Ballanti și-au petrecut luna de miere la București și la Iași, în umbra apăsătoare a zeului Marte.

Chiar dacă noi nu am mai știut că există, Lino Pellegrini nu ne-a uitat.

MIHAI PELIN ■

Milano, 29 februarie 1990

MONDORAMA

Comunismul est-european a avut numeroase toxine comune cu dictaturile cele mai retrograde de tip latino-american. Republicile bananiere și republicile socialiste sau... populare de pe continentul nostru au avut o dimensiune comună: corupția fantastică a mafiilor conducătoare. În lei, în coroane, în zloți sau în mărci-est, fenomenul confundării buzunarului națiunii cu cel personal a fost abil, tenace și, pînă la urmă, „statutar" confundat. Într-un relevant articol din „Epoca", intitulat cît se poate de convingător „Satrapii roșii", dosarul potlo[illegible]ăriilor est-europene este răs[illegible]oit filă cu filă spre stupefacția vestului. Noi, cei din răsă[illegible] ne-am obișnuit însă cu [illegible] fanar de lagăr. Totuși: [illegible]ul „numărul unu" de la [illegible]raga (după înlăturarea lui Dubcek), Vasil Bilak, punea municipalitatea pragheză să-i construiască vile dînsului și fiicei sale, lăsînd poporul să cotizeze în interesul său personal. „Baronii" est-germani Stoph, Mittag, Schürer și-au dat în petic, pe sute de milioane de mărci, jucîndu-se de-a vînătoarea și toate celelalte. Jivkov și fiica sa, Ludmila, au avut, de asemenea, apetituri feudale. Membrii clanului Gierek au, la rîndul lor, cîte ceva de lămurit în legătură cu un munte de zloți fie și devalorizați... ● „The Wall Street Journal" notează fără exagerări, fără rele intenții și fără să se înșele: „Un regim a cărui putere se sprijină doar pe o percepție generală își poate pierde întreaga putere o dată cu schimbarea percepțiilor. Iar dacă se observă măcar o dată că regimul este slab, percepțiile se pot schimba cît ai clipi din ochi. În cazul în care cadrele observă un moment de ezitare, un incident care dovedește slăbiciune, o divizare a conducerii sau chiar prăbușirea unor regimuri analoge, toată puterea unui regim totalitar se poate spulbera peste noapte. Un răstimp de indulgență democratică poate și el submina teama generală de puterea autocratică. Nu este întîmplător că regimurile autocratice (așa cum le cunoaștem de la Tocqueville încoace) sînt în cel mai mare pericol atunci cînd încep să se liberalizeze. Dacă se permite disidența și pluralismul, regimul nu mai înfricoșează nici masele, nici pe aceia de la care se așteaptă să-i îndeplinească ordinele".

● Căderea liberă sau decăderea lentă a regimurilor totalitare reprezintă un spectacol probabil adorabil cînd este privit de departe. Din interior lucrurile se schimbă: dramatismul și perplexitatea, ura și ridicolul, abuzurile disperate ale clicilor cărora le alunecă pămîntul de sub picioare și entuziasmul uneori imprudent al maselor se combină creînd un chimism politic inedit. Drumul spre libertate rămîne sinuos, are o cadență stihinică, reculuri și salturi pozitive imprevizibile. Pentru că Lituania se află în strictul context al noului val european și mondial să reținem din I.H.T.: „Fixînd prețul în schimbul căruia Lituania și-ar putea cumpăra independența, Moscova a recunoscut totodată explicit că problema independenței este în afara oricărui dubiu, doar detaliile rămînînd a fi negociate. Din păcate, „răscumpărarea" de 33 miliarde dolari cerută de Gorbaciov este, din punct de vedere financiar și moral, o absurditate. La rata de schimb curentă de pe piața liberă, care reprezintă doar a douăzecea parte din penibila rată oficială luată în considerare în aritmetica lui Gorbaciov, 33 miliarde dolari este echivalentul a circa 500 miliarde ruble. Pe de altă parte, cifra globală a economiilor tuturor lituanienilor și ale tuturor întreprinderilor din republică se ridică la mai puțin de 15 miliarde ruble, iar venitul anual total al muncitorilor lituanieni la cel mult 10 miliarde ruble". Dincolo de nota de plată a libertății există, ca în orice dublă contabilitate care se respectă, și o chitanță politică. Mai complexă, mai complicată, mai obscură și în ceea ce privește regula borderoului pe care unii o numesc a... dominoului.

● Și pentru că sîntem la capitolul chitanțe să meditam pe marginea prețului de cost al debandadei financiare într-o țară scutită de percepția socialistă: Brazilia. Aici rata anuală a inflației depășește imaginația cea mai prodigioasă: 34 000 la sută adică un galop al devalorizării absolut istoric. „US News and World Report" notează sec și cuprinzător: „În ultimul an, prețurile unor produse de bază au crescut extraordinar de mult: cu 7 800 la sută la orez, cu 5 400 la sută la cafea. Într-adevăr, prețul oricărui produs se poate dubla de la o zi la alta, iar vina pentru această evoluție este greu de atribuit. Și mai greu este de evaluat variația prețurilor. Un grup de consumatori din Sao Paulo a observat că prețul unei radiere varia cu 1 000 la sută de la un magazin la altul. Cererea nu mai determină oferta — sau valoarea: cu 950 de cruzados (15 dolari) se poate cumpăra o înghețată de calitate sau două mixere". Ajunge. Orice comentariu devine desuet...

RADU BUDEANU ■

REFLEX

Dincolo de hotărîrile adoptate în C.P.U.N., de viața politică a partidelor, Duminica a început să însemne, de cîteva luni încoace, o adevărată sinteză politică a săptămînii. Și nici nu e rău că e așa.

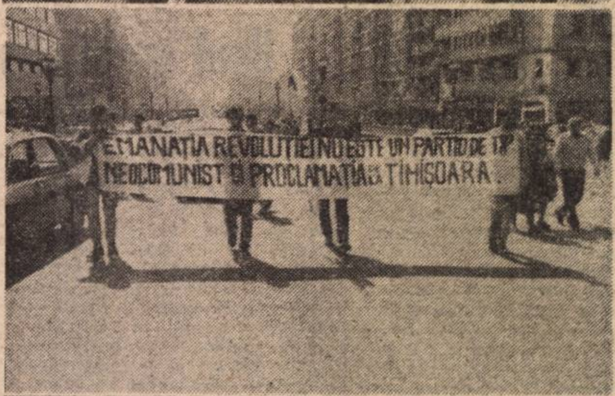
EMANAȚIA REVOLUȚIEI NU ESTE UN PARTID DE TIP
NEOCOMUNIST ȘI PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA

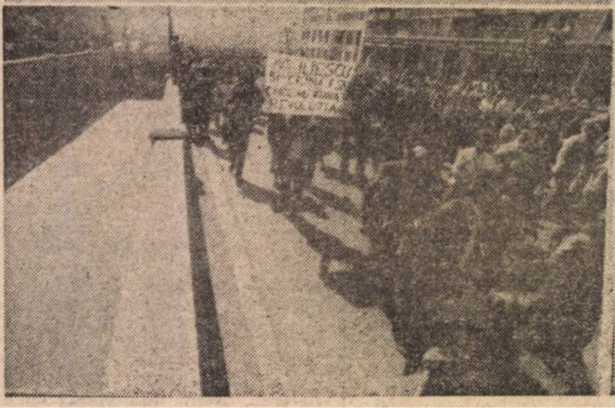

Fotografii de **PAUL AGARICI** ■

Timișoara trezește țara

Numai în București s-au desfășurat vreo patru mitinguri (aprobate) în prima zi a lui aprilie. Foarte important a fost, desigur, mitingul sindicatului „Frăția“ care a relevat forța reală pe care începe s-o aibă **instituția** sindicatului liber. Piața Unirii a însemnat, din nou, placa turnantă a unei adevărate demonstrații care, străbătînd centrul Capitalei, a ajuns din nou la sediul guvernului și, de aici, spre a nu mai fi ignorată de televiziune, a poposit și în curtea sus-amintitei instituții. De data aceasta, miile (zecile de mii) de bucureșteni care-și făceau plimbarea duminicală s-au alăturat demonstranților, poate și datorită faptului că, între timp, Proclamația de la Timișoara, a devenit nu doar mai cunoscută, ci chiar aprobată de tot mai mulți concetățeni ai noștri. Semnul acestei demonstrații stă în binecunoscuta atitudine a Proclamației — revoluția e anticomunistă, deci nu „linia a doua“ a nomenclaturii comuniste trebuie să ajungă la putere. **(C. D.)**

Glasul militarizat al adevărului

Armata a fost cu noi, acum ea nu mai e cu noi, e numai cu armata și cu interesele ei ierarhice. Duminică seara, în replică la cîteva din luările de cuvînt ale demonstranților din fața sediului televiziunii libere **bucureștene** (fiindcă, din pricini felurite, ea nu-i și a întregii țări) doi colonei, care de care mai poticnit și mai fălos, ne-au explicat, cerîndu-ne prin ton și verb să luăm poziție de drepți, cum vine chestiunea democrației. Cred că nu se află în țară persoane mai autorizate care să ne lumineze în treburile dreptății și ale libertății decît acești ofițeri de rang superior, probabil onești, dar agramați. Cel puțin cel de al doilea strateg al democrației — al cărui nume, din fericire, îmi scapă — ne-a desfătat cu o seamă de termeni „radicali“ din categoria filozoafă a celor folosiți de învățămîntul politic ostășesc la tema înfierări. Un grămătic ar ști, dacă ar avea caseta, să-l dea tumba în cartea de citire pe belicosul gradat și să-l înfunde într-un dicționar pînă va pricepe că românul nu-i atît de neajutorat încît să se lase învățat de uniforme cum e cultura și ce vrea ea. Pe loc repaus, domnilor colonei, lăsați-ne democrația în pace ori, mai bine, stînga împrejur și înainte marș spre meseria dumneavoastră dintîi. Iar cînd mai aveți opinii, învățați să nu mai semene a decret. **(Tudor Octavian)**

Despre porci

Cînd credeam că televiziunea a încheiat cu „autocritica“ pe care și-o făcuse (prin intermediul unor „voci autorizate“) pentru că arătase țării că nu toată lumea e de acord ca totalitarismului comunist să i se mai dea vreo șansă, fie și în varianta sa cosmetizată, iată că, spre noapte, ni se arată cum mor porcii veniți tocmai din R.F.G., pentru că abatorul de la Popești-Leordeni nu i-a preluat din gară. Bine, veți spune, dar ce legătură are asta cu comunismul ? Așa ne-am întrebat și noi, atunci cînd (din proprie inițiativă ?) reporterul ne-a informat că porcii mor întrucît lumea se ține de demonstrații. Era suficient ca exact cei care primesc leafă pentru asta să fie la gară. Ceilalți au tot dreptul să demonstreze, fără ca porcii să sufere cu ceva din cauza asta. **(C. Dumitru)**

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

Ploile din ultimele zile ale lunii martie ce s-au semnalat în zonele vestice și sud-vestice au potolit doar puțin setea pămîntului. Cu toate că în Banat și în vestul Olteniei cantitățile de apă au depășit local 15 l/mp în 24 h, deficitul de apă în sol se menține ridicat. În Muntenia, Bărăgan și Dobrogea ploile au fost cu totul izolate și din păcate neînsemnate cantitativ.

Luna aprilie, luna de mijloc a primăverii, este în general bogată în precipitații. Cantitățile lunare (obținute din datele climatologice) atestă însă faptul că cele mai mici cantități se înregistrează în Bărăgan, Cîmpia Siretului și Dobrogea (25—30 l/mp). În vestul Cîmpiei Române și în Moldova cantitățile lunare sînt cuprinse între 40—50 l/mp. Deci, zonele cele mai afectate de secetă sînt și din acest punct de vedere evidențiate. În plus, trebuie să avem în vedere încă un factor nociv în perioadele secetoase și anume vîntul. Destul de vîntoasă, luna aprilie deține recordul celor mai frecvente furtuni de praf, calmul atmosferic fiind destul de redus.

Intervalul **4—10 aprilie a.c.** va debuta cu o vreme caldă și în general frumoasă. Maximele diurne se vor situa între 16° și 26°C, iar minimele nocturne vor fi cuprinse între 2° și 12°C.

Odată cu dezvoltarea talvegului depresiunii islandeze peste vestul continentului și apoi deplasarea treptată spre est, în zilele de 5, 6 și 7, instabilitatea atmosferică se va accentua treptat începînd din vestul țării. Cerul se va înnora și temporar vor cădea ploi ce vor avea și caracter de averse. Acestea se vor semnala pe arii relativ extinse în Banat, Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova și mai restrînse în celelalte zone.

Temperaturile maxime vor înregistra o scădere treptată și vor fi cuprinse în general între 12° și 22°. Zilele următoare vor marca o ameliorare a vremii, dar vor fi mai răcoroase cu deosebire noaptea și dimineața. Minimele nocturne vor fi cuprinse între 0° și 10°, izolat mai coborîte în depresiuni, iar maximele în creștere față de zilele precedente se vor încadra între 14° și 24°C.

OTILIA DIACONU ■

FLACĂRA

EDITURA
„PRESA LIBERĂ“
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ ACTUALITATEA POLITICĂ internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia,** Sorina Man, Victor Rădulescu. ANCHETA-REPORTAJ (2128) : Pașcu Balaci, Valeria Boriga, Radu Ciobotea, Mihail Gălățanu. SOCIAL (2600, 2542) : **Roxana Paicu Manolescu,** Dorin Gherghinescu, Liana Molnar Tatos, Mihai Stănescu. CULTURA (1700) : **Ion Zubașcu,** Elena Ghera, Dorin Sălăjan.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Adrian Petrescu, Constanța Balaban, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, Reghina Vârvici.

■ REBUS (2036) :
Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian

Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu.

■ FLACĂRA,-BIS (2128) :
Secretar general de redacție :
Răzvan Bărbulescu

Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct, coordonator „Rebus“ : **1457 ;** redactor șef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacție : **2143 ;** public relation :

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

24 pagini 3 lei

La închiderea ediției

Am dat ceasurile înainte

Începe recuperarea celor 45 de ani

BIBLIOTECA MUNICIPALA
ODORHEIU SECUIESC

16 557 de zile
a durat
Săptămîna
Patimilor
românești

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

• Anul I (serie nouă) • Nr. 15 • Miercuri 11 aprilie 1990 •

Un miel de-o zi

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Feudalismul — visul de aur al comunismului!

Scepticii se plîng că nu s-a schimbat absolut nimic, deşi chiar faptul că pot discuta despre asta dovedeşte că ceva s-a schimbat. Optimiştii sînt convinşi că, în doi ani, vom ajunge din urmă ţările cele mai avansate, iar pe cîteva le vom şi întrece. E destul de uşor să arăţi cum pot fi întrecuţi americanii. Povestea se complică niţel cînd începi să te compari cu bulgarii. Cenzorii din vocaţie scriu despre binefacerile democraţiei şi despre faţa umană a comunismului, neglijînd amănuntul că tot ce are faţă are şi dos. Radicalii susţin că nu există decît două drumuri : cu F.S.N.-ul ori contra lui. Moderaţii poartă cravată şi cămaşă albă, se înscriu la liberali şi îşi ascut ura de clasă, mai ales spre seară citind „Dreptatea". Securitatea luptă din greu cu legionarii şi lupta e cu atît mai încinsă cu cît descoperă că nu mai există legionari. Ţiganii se cheamă acum romi şi se organizează, întrucît odioasa dictatură şi sinistra lui soţie, deşi nu i-a împiedicat niciodată să se manifeste ca ţigani, nu i-a ajutat cu nimic să se organizeze ca romi. Disidenţii, cu exemplul luminos al ilegaliştilor, ridică la rang de lege nouă vechiul slogan : puţini am fost, mulţi am rămas. În Ardeal, se bat românii cu ungurii, în ciuda faptului că, de mai bine de o lună şi jumătate, guvernele României şi Ungariei n-au nimic împotrivă. La un parastas în familie, două mătuşi erau să se ia de păr. Una fusese în tinereţe, ţărănistă. De cînd mă ştiu, mama s-a temut că nu o să trăiască destul să mă vadă mare, să mă vadă cu facultatea încheiată, să apuce vremea să mă însor, să mai aibă zile să-mi vadă copiii mari, să-mi vadă fetele la facultate, să se bucure măcar o zi de moartea lui ceauşescu. Ultima oară cînd am fost acasă, mama mi-a mărturisit cu toată seriozitatea : Atîta mai vreau, mamă, să prind şi eu alegerile !

Cîndva am fost în China. De atunci am tot dorit să ajung cu bani într-un magazin chino-singaporez cu sosuri şi mirosuri. Asta visam, să cumpăr un geamantan cu sosuri şi ierburi orientale, să mănînc cartofi fierţi stropiţi cu wuting din Jangyou şi să-mi imaginez că umblu prin Asia. Într-o zi, la Amsterdam, am nimerit pe o stradă unde mirosea numai a wuting din Jangyou. O uliţă plină dintr-un capăt în altul cu dughene chino-singaporeze. Pe uşile larg deschise răbufneau valuri de parfumuri alimentare şi în buzunar aveam destui guldeni ca să-mi fac o provizie pentru cîţiva ani. Dacă pe sticlele cu sosuri din Beijing totul era scris în litere latine, pe sticlele şi borcanele din Amsterdam totul era scris în chinezeşte. Nimic nu semăna cu nimic aşa că, după ce m-am uitat şi am tot ales două ceasuri, tot ce am cules a fost o conservă cu suc de roşii. Era singura legumă pe care o puteam recunoaşte şi, mai ales, singura despre care ştiam la ce foloseşte.

Prin urmare, vin alegerile !

Trebuie să mergem înainte privind tot timpul înapoi. Ce şi pe cine să alegi dacă nu recunoşti produsul şi nu înţelegi la ce foloseşte ?

E al naibii de greu cu democraţia. Trebuie să alegi nu numai în 20 mai, ci zilnic. Trebuie să-ţi alegi cu atenţie prietenii, e din ce în ce mai greu să-ţi alegi cuvintele, chiar şi carnea de vacă irlandeză trebuie aleasă în galantar. Obişnuiţi cu cele şapte vaci costelive, trăiam şi probabil am fi murit cu convingerea că aşa trebuie să fie vacile autentice, slabe şi jigărite. Ce greu o să ne vină cînd în sticlele de lapte o să se găsească chiar lapte ! Mulţi copii or să strîmbe din nas, fiindcă laptele de vacă miroase a iarbă, a uger şi a grajd fermentînd dulce acrişor, nu a caseină, soia şi aracet. Scepticii au dreptate : mai rău de atît nu se poate. Au şi optimiştii dreptate : ba se poate !

Dar cel mai greu şi mai greu e că trebuie să te gîndeşti la toate. Înainte, de export se ocupau funcţionarii. Acum, ştii aproape totul despre problemele cliringului, despre creanţele libiene şi egiptene, despre lupta pentru clauza naţiunii celei mai favorizate.

Se duce omul duminica la pescuit să-şi liniştească creierii, pune rîma în cîrlig şi aruncă undiţa în lacul de unde toţi peştii au fost scoşi de mult de activişti cu aprobări speciale, se holbează cîteva ceasuri la plută şi mintea îi merge : plută-peşte, peşte-crap, crap chinezesc-crap unguresc, ungurii-Ardealul, Ardealul-Lituania, Lituania-Gorbaciov, Gorbaciov-Bush, Bush-ruşi, ruşi-Iliescu, Iliescu-Popescu, Popescu-tanti Marioara, tanti-Marioara-unchiul Costică, unchiul Costică-ţărăniştii, ţărăniştii-paraşutiştii, securiştii, armata e cu noi, Guşe, Bushe, ba nu, Bush, apoi Tőkés, Doina Cornea, Petrina, Petrina-tracologii, tracologii-călăreţul Trac, călăreţ-cal, cal-peşte, biban, plătică, roşioară, chitic, chitic-Chiţac, securitatea e cu noi, nu ne vindem ţara, dar dacă prind vreo trei kile, două le vînd... i le dau lui nea Mitică. E fesenist, dar e om de treabă. În fond, ce-am eu cu F.S.N.-ul ?

Adevărul e că n-am nimic cu F.S.N.-ul. Atîta doar că e o emanaţie, iar mie nu-mi mai plac emanaţiile fiindcă n-au contur. O emanaţie înseamnă totul, iar eu ştiu că deşi fac parte dintr-un tot, sînt, din fericire, parte, ceva cu contur şi nume şi dată de naştere şi gust şi culoare. M-am săturat să cred. Acum, cred numai după ce pipăi. Dar cum să pipăi o emanaţie, o boare, ceva atît de nedefinit ? Dacă ar fi să votez mîine, aş vota cu Vasilescu, dar şi cu opoziţia. Care opoziţie ? Oricare. Cu domnul Vasilescu, fiindcă e simpatic şi perfectibil. De la surîsul acela electoral, de prim secretar luminat, domnul Vasilescu a trecut, prin forţe proprii şi întrucîtva la presiunea voinţei poporului, spre un surîs îngîndurat, foarte uman şi, la urma urmei, dătător de speranţe. Aş vota cu domnul Vasilescu fiindcă a înţeles repede că poporul român nu vroia un şef de stat bun în locul unuia rău ci, pur şi simplu, altfel de stat. Domnul Vasilescu vorbeşte bine, ceea ce înseamnă că gîndeşte bine. Nu am deloc încredere în politicienii care simt corect şi exprimă prost. Sînt convins că n-o să ne fie uşor, dar măcar va fi interesant. Aş vrea să reţineţi nuanţa : am încredere în domnul Vasilescu — între altele şi pentru faptul că nu există un contracandidat care să-mi inspire mai multă încredere decît domnia-sa — dar chestiunea dragostei pentru politicieni categoric nu se pune. Îmi iubesc copiii şi familia, părinţii şi ţara, îmi iubesc cărţile şi, din cînd în cînd, opiniile. De unde atîta depozit de iubire pentru fiecare om nou ivit în viaţa mea ? Dacă am urît pînă în 22 decembrie, nu e obligatoriu să iubim de acum înainte. Trebuie doar să fim respectuoşi şi să veghem ca inşii pe care-i alegem să nu facă prostii prea mari. Fiindcă e obligatoriu ca un politician să nemulţumească nişte oameni. Totul e ca numărul celor nemulţumiţi să nu fie mai mare ca al mulţumiţilor. Iubirea pentru stăpîn e un sentiment feudal. Comunismul ne-a deprins cu ideea că stăpînul trebuie sacralizat. Feudalismul e visul de aur al comunismului. Ultimele tone de aur au fost date pe datorii. Ştiţi ce scria pe o casă ciuruită de gloanţe, pe una din vilele acelea din jurul televiziunii locuite de reprezentanţii de seamă ai clasei muncitoare ?

Scria aşa : „Nu mai vrem aur".

Nu voi vota cu F.S.N.-ul din sincere raţiuni de stat. F.S.N.-ul trebuie ajutat **să NU obţină unanimitate de voturi.** El trebuie sprijinit să aibă o opoziţie puternică şi deşteaptă. O opoziţie, nu o împotrivire. Încă o unanimitate şi ne-am ras.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lupta politică a început. Ceea ce e firesc într-o democraţie. Dar idealurile Revoluţiei din Decembrie sînt ale întregului popor român

MIRĂRI ROMÂNEŞTI

Marin Sorescu a spus că, pentru români, al doilea război mondial s-a sfîrşit la 22 decembrie 1989. Rămîne de văzut. Cert este că primele victime ale păcii au şi apărut, stîrnind mirări şi candide exclamaţii.

Dacă ne amintim bine, nimeni dintre noi nu prea a lipsit de la împărţirea darului divin al mirării. Cînd Ceauşescu mai trîntea peste noi o lege, cînd ne-o aplica drept ca o palmă pe obraz, cînd ne dădea indicaţii ca un bobîrnac în scăfîrlie sau ca un şut în turul pantalonilor, ne amintim că reacţia era a mirării generale. Pe toate gamele şi în toate tonurile, funcţiona perfect corul mirării amestecate cu neîncrederea că aşa ceva este posibil. Era şi acela un fel de pluralism de opinie, al şoaptei la ureche şi al ridicării semnificative din sprînceană.

Revoluţia din decembrie a pornit dintr-o disperare care avea s-o facă invincibilă, dar nu întîmplător s-a vorbit despre ea ca despre un miracol. Pînă atunci, lumea se întrebase de prea multe ori : „Dar românii ce fac ?". Ei sufereau şi se mirau, bineînţeles, aproape nevenindu-le să creadă cum de s-a nimerit să cadă pe capul lor blestemul unui aparat de represiune atît de crud. Pasivităţii care li se atribuia îi fusese găsită o explicaţie foarte reală, se înţelege, dar şi prea comodă cîtă vreme se vedea tendinţa ca ea să fie unica. Mai puţini recunoşteau că parcă e ceva nelămurit, neînţeles, care îi împiedică să fie uniţi cum par a fi şi poate chiar sînt alţii. Bunăoară, ungurii. Mă refer aici la aceia din Ungaria.

Între timp, Ungaria se afirma ca o campioană a anticeauşismului. „Little but brave Hungary", mica dar curajoasa Ungarie, cum o numea o revistă londoneză, a cheltuit multă energie şi probabil destui bani pentru a veni de hac celui care în România, laolaltă peste capul românilor şi al maghiarilor, căzuse întocmai ca o vacă neagră. Sigur, ar fi de discutat dacă nu cumva, în acest caz, anticeauşismul se va fi colorat cîteodată cu ceea ce s-ar numi antiromânism — dar, vorba românului : Dumnezeu cu mila! Şi la ce-ar fi trebuit să ne aşteptăm, la urma urmei, cîtă vreme totul se plăteşte iar noi, cu pasivitatea noastră, nu puteam face excepţie? Avem de acceptat, în orice caz, că alte forme sînt de-a dreptul minore faţă de forma sălbatică a antiromânismului pe care a reprezentat-o chiar comunismul românesc. Ceauşescu şi atîţia alţii s-au ţinut scai de capul nostru ca să ne convingă că n-a fost nimic de ţara asta înainte de-a veni ei s-o conducă. Ceva istorie glorioasă am avut, se înţelege, pe vremea bătrînilor voievozi dar mai încoace, în istoria modernă a României, totul era la pămînt, oraşele arătau ca vai de ele, satele erau mai mult moarte decît vii, oamenii îşi duceau traiul exclusiv în cocioabe şi toată viaţa lor, care de altfel dura puţin, se luptau cu sărăcia ca într-o partidă dinainte pierdută. Jale, chin şi amar ! În aceste condiţii, să observăm că atunci cînd vine un ungur şi spune — poate chiar din ignoranţă — o nerozie în legătură cu istoria noastră, sărim miraţi şi ne supărăm. Dar atunci cînd eroarea, subliniată şi cu un rînjet specific, vine din partea unui român, nu-i aşa că parcă ea nici nu ne priveşte ? Astfel de rînjete băştinaşe am văzut destule, chiar după 22 decembrie 1989, fără ca ele să stîrnească reacţia îndreptăţită prin care să fie puse la punct prostia agresivă ori perfidia mai mult sau mai puţin calculată. Încît, dacă vrem să fim cinstiţi pînă la capăt, rămîne să ne întrebăm ce e mai grav : deformarea comunistă a istoriei noastre ori deformarea aceleiaşi istorii de către alţii, de către străini, de către unguri bunăoară ? Iată un loc în care talentul nostru de-a ne mira şi cînd e cazul, dar şi cînd nu e, şi-ar putea găsi teren de afirmare. Aşa se întîmplă, ca să dăm un exemplu, cînd vine vorba despre tradiţiile noastre democratice. Nu demult, cînd Silviu Brucan spunea că noi n-avem tradiţie democratică sau că la noi democraţia a fost „ciuntită", afirmaţiilor sale le-am dat tot atîta importanţă cît unei muşte supărătoare pe care o alungi cu o fluturare din degete. În schimb, cînd un intelectual ungur spune acelaşi lucru, ne simţim ofensaţi şi dornici să punem la îndoială propriile-i tradiţii democratice, explicîndu-i că democraţia liberală din România, dintre anii 1866—1938, nu poate fi pusă pe o treaptă mai jos, alături de acea democraţie care n-a făcut decît să producă dovezi ale contaminării ei cu modul absolutist, habsburgic, de a concepe natura puterii politice. O întrebare ar fi, desigur, şi cîtă importanţă au tradiţiile dacă ele sînt uitate !

Oricum, în aceste zile şi săptămîni cînd în România campania electorală abia a pornit, cu greu, trebuie să recunoaştem că Ungaria — cu sau fără tradiţii democratice — a trecut cu bine de acest examen şi că s-a pregătit pentru alegerile libere ca pentru o zi de sărbătoare. Trebuie să recunoaştem, pur şi simplu, acest fapt, chiar dacă unii dintre ai noştri n-or să uite să se mire că el a fost posibil în Ungaria. Iată ce scria, de curînd, un martor ocular la Budapesta : „Aflată în campanie electorală, capitala ungară străluceşte, îmbrăcată în afişe de o grafică impecabilă. Respectînd o etică implicită, nici un partid nu-şi lipeşte afişele deasupra altora". Şi : „De fapt, la Budapesta campania electorală are un aer feeric, datorită spectacolelor gratuite care au loc pe mici estrade sub cerul liber şi care fac parte din arsenalul clasic al propagandei electorale". Mai departe, acelaşi reporter român îşi exprimă temerea că, la noi, campania electorală se va desfăşura într-un mod care o să reactualizeze eticheta „balcanism"...

Cînd vom vedea un afiş rupt sau lipit peste altul, ca să nu spun ochi învineţiţi, o să ne mirăm, desigur, fiindcă în privinţa asta avem deprinderi bine consolidate. O să ne mirăm şi, eventual, o să ne aducem aminte de nişte cetăţeni foarte autocritici care pe la sfîrşitul lui ianuarie 1990 umblau grămadă pe străzi, prin Bucureşti, şi nu lipsea decît să se bată cu pumnul în piept cînd strigau despre ei : „Nu gîndim!". Rămîne de văzut cît adevăr exprima respectiva lozincă. Dar atunci de ce ne-am mai mira ?

Întrebarea aceasta nu exclude, desigur, datoria de-a rămîne optimişti.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Cursa pentru Timişoara

La Timişoara nu s-a mai tras decît un singur foc şi acela — se pare — în aer : s-a dat startul în campania electorală. Pe culoarul unu a ţîşnit domnul Radu Cîmpeanu (prezent în oraşul-martir la împlinirea a o sută de zile de la izbucnirea revoluţiei), ocazie cu care a fost organizat un miting în Piaţa Unirii şi o prezentare a platformei liberale la Sala Olimpia. Pe culoarul doi (în trei aprilie) a pornit, cu o mică întîrziere, domnul Ion Iliescu, cu un itinerar mai bogat şi o primire mai... complexă. Timişorenii (obişnuiţi cu frenezia informaţională a 36 de publicaţii locale) au fost stupefiaţi de sosirea neanunţată a preşedintelui C.P.U.N., care a parcurs, într-un slalom rapid, traseul Catedrala Ortodoxă — C.P.U.N. al judeţului Timiş (prezent în formaţie incompletă) — Electrobanat — Electrometal — Solventul — IPROTIM — Uzinele Mecanice Timişoara, dispărînd din municipiu la orele prînzului, cînd deja se afla la Lugoj în dialog cu C.P.U.N. local, apoi cu militarii de la U.M. 01140, cu organizaţia judeţeană a F.S.N. şi, în fine, cu circa 20 000 de locuitori ai oraşului, la cererea cărora a rostit o scurtă alocuţiune de la balconul Casei de Cultură a Sindicatelor. „Şocul vitezei" s-a resimţit în municipiul de pe Bega cu o întîrziere de cîteva ore şi a provocat manifestări contradictorii. Culoarea garoafelor (roşii) depuse în memoria martirilor revoluţiei a stîrnit mînie („La al XV-lea congres Iliescu reales !"), dar şi aprobare fără fantezie verbală („Trăiască Iliescu !"). În faţa C.P.U.N. judeţean s-au confruntat grupuri pro („Iliescu, nu uita, Timişoara e a ta !", „Jos liberalii !") şi contra („Iliescu, nu uita, Timişoara nu te vrea!", „Jos F.S.N.-ul!"). Scopul vizitei domnului Ion Iliescu pe malurile Begăi rămîne, deci, incert. Deocamdată, un singur lucru e limpede : în cursa electorală se aleargă mai confortabil cu pantofi de Timişoara. **(R.C.)**

CE PUTEM OFERI DEMOCRAȚIEI, CE NE POATE OFERI DEMOCRAȚIA?

– răspund membri ai grupului „Societatea de mîine“

Petre Anghel

Cornul abundenței

Generația mea și a celor de după mine, care n-a cunoscut războiul, ci doar urmările lui, la fel de nefericite, a trăit în decembrie cea mai zguduitoare experiență umană. Și cea mai înălțătoare. O experiență care marchează drumul iadului spre Eden. Nu este, însă, momentul să jubilăm. Sîntem în purgatoriu. Din această pricină, mai înainte de-a vorbi despre ziua de mîine, lucru absolut necesar și obligatoriu, este bine să zăbovim, nu doar o clipă, asupra zilei de azi. Primul lucru pe care cred că trebuie să-l facem este diagnosticarea realității contemporane. Noi avem o grea moștenire nu doar economică, ci una, mult mai gravă, de natură morală, în care valorile, cînd n-au fost distruse sau marginalizate, au fost introduse într-un coș al uitării, al amestecării, al amalgamării. Nu s-a mai știut (mă refer la publicul larg, nu la specialiști) cine este intelectual și cine nu, cine este sau nu este artist, cine are sau nu ținută morală. Dictaturii i-a convenit această confuzie, mai mult, a declanșat-o și a întreținut-o.

Azi, categorii importante de specialiști din toate domeniile au obligația, față de ei și față de societate (o obligație nobilă) să ofere criterii, să sprijine separarea valorii de non-valoare, să ofere soluții. Aștept de la democrație, în primul rînd, o pluralitate de opinii și chiar de acțiuni. Democrația oferă tuturor luxul de a încerca și de a greși. În democrație greșelile nu sînt fatale, deasupra insului nu mai e atîrnată sabia lui Damocles. Aștept de la democrație descătușarea energiilor morale și intelectuale ale indivizilor și ale societății. Acest lucru este posibil. Istoria interbelică demonstrează acest lucru : în cîteva decenii societatea românească s-a sincronizat cu valorile europene. Putem s-o facem din nou. Aștept să scăpăm de teamă, de incertitudini, de impostură, de flecăreală, de balcanism. De neputință. Democrația este cornul acestei abundențe.

Ce pot oferi democrației ? Întreaga mea putere, atîta cît este.

Dr. Klaus Fabritius

Să fie corect

Îndrăznind să modific ușor întrebarea „ce poate oferi democrația?“, aș zice mai degrabă, „ce aștept de la democrație! : omul potrivit la locul potrivit, mai multă decență, respect reciproc și încredere.

Ce putem oferi democrației ?

Întreaga noastră pricepere, folosită în scop umanitar, cu multă înțelepciune și optimism.

Oamenii de știință sînt în bună parte motorul societății de mîine. Nici o societate nu trebuie și nu poate renunța la cercetările fundamentale. Tezaurul acestor cercetări constituie izvorul progresului. Pe lîngă proiectele sau temele de cercetare cu caracter aplicativ pe perioadă scurtă, care rezolvă sau oferă soluții pentru situații de moment, sînt absolut necesare preocupările de anvergură, pe termen lung. Numai preocuparea „de o viață“ în același domeniu îi asigură cercetătorului locul printre oamenii de știință.

Ce își propune igiena mediului ambiant, domeniul în care îmi desfășor activitatea ? Ce trebuie să asigurăm omului, cetățean al unei societăți democratice ? O apă de băut corespunzătoare cu normele de igienă, în cantitate suficientă ; un aer curat care să nu afecteze sănătatea ; locuințe și așezări care asigură un mediu sănătos.

Nicolae Manolescu

Esențială e tehnologia

Două lucruri mi se par importante în momentul de față, cînd considerăm perspectivele evoluției societății românești : unul este afirmarea necesității unor strategii precise și concrete, în toate domeniile ; altul este evitarea riscului (destul de obișnuit în astfel de împrejurări) de a construi viitorul după chipul și asemănarea trecutului. Referitor la cel dintîi aspect, cred că numai respectarea competențelor și garantarea unui spectru larg de discipline ne pot conduce la soluții viabile. Cîtă vreme vom vorbi vag și în general despre toate, problemele nu vom avea nici cea mai mică șansă de a rezolva ceva. Economicul ca și culturalul, științificul ca și socialul sînt refractare unei abordări exclusiv politice, conjuncturale. „Politizarea“ actuală a tuturor domeniilor în curs de prefacere ascunde, în fond, adevăratele dificultăți și nu oferă nici măcar paliative. În privința celuilalt aspect, trebuie să nu uităm că transformarea societății românești nu urmează o cale verificată, nu are model. Nici restul estului-european n-are un model. Comunismul cu chip uman, perestroika lui Gorbaciov reprezintă o cale limitată la U.R.S.S. și, iată, actualele confruntări din Lituania și Azerbaidjan indică insuficiența strategiei adoptate. Așa stînd lucrurile, există primejdia ca viitorul democrației românești să urmeze modele vechi, de pildă interbelice. Nu știu foarte multe în această privință. Semnalez doar faptul. Singura precizare la care mă simt îndemnat este aceea că strategiile dezvoltării nu mai pot fi exclusiv „umaniste“: aspectul tehnologic este esențial. România de mîine are nevoie astăzi de considerarea serioasă a întregului set de aspecte și de metode care îi pot asigura dezvoltarea.

Iată, în linii foarte mari, ce-și propune Societatea de Mîine.

Eugen Simion

Ierarhia valorilor

Cum va fi societatea de mîine ? Cum trebuie să fie democrația pe care vrem s-o construim ?... Iată întrebări la care îți vine greu să răspunzi. Nouă, scriitorilor, nu ne lipsește imaginația (nu ne lipsește nici **imaginația istorică**) dar, în cazul de față, este vorba de altceva : de a evalua lucid posibilitățile viitorului. Cine se încumetă, încă o dată, s-o facă? Și, totuși, trebuie să gîndim lumea de mîine. Chiar dacă intelectualii de ieri s-au înșelat gîndind lumea de azi. Am în vedere și eu răspunsurile date în 1945 lui Ion Biberi de elita inteligenței românești (de la M. Sadoveanu la Geo Dumitrescu). Cine citește această carte **(Lumea de mîine)** observă că nici un intelectual român nu a prevăzut totalitarismul și n-a prevăzut, în genere, ceea ce se va întîmpla cu societatea românească, inclusiv cu oamenii ei de cultură... G. Călinescu credea că spiritul românesc intră într-o „fază a monumentalului“ și că va produce opere capitale. A intrat, cum se știe, într-o fază a totalitarismului și a produs (în arhitectură) barocul de tip stalinist : imense blocuri de un suprem prost gust. Tudor Vianu prevedea că lumea de după război va înlătura pe „oamenii de vorbe“, adică pe demagogi, pe indivizii fără morală și fără inteligență. N-a fost așa : în epoca postbelică demagogia a fost în floare și **oamenii de vorbe** au luat locul academicienilor, profesorilor universitari, s-au constituit într-o clasă și, confiscînd puterea, și-au asigurat toate privilegiile. Niciodată, cred, societatea românească n-a cunoscut o mai falsă, nedreaptă ierarhie a valorilor așa cum a cunoscut în ultimii 50 de ani. O ierarhie pe dos, o ierarhie inversă. Dosarul și pila mergeau înaintea individului și valoarea rămînea, rușinată, în pragul oricărei instituții...

Și, totuși, trebuie să ne folosim de imaginația noastră istorică și să gîndim societatea de mîine. Czeslaw Milosz crede că noi, oamenii din Est, avem o conștiință mai mare a istoriei decît oamenii din Vest și, în consecință, o mai mare imaginație istorică. Iată și explicația : „imaginația istorică este probabil exersată de către amintirea unei suferințe colective“. Dacă este așa, nu ne poate ajuta amintirea suferinței colective să gîndim societatea de mîine ?... Măcar acest folos să-l tragem din suferința noastră... Îmi iau inima în dinți și prevăd că lumea de mîine va fi o lume a ierarhiilor juste. Ierarhiile competențelor, valorilor, bineînțeles. O lume în care instituțiile democrației funcționează normal și indivizii sînt apreciați după ceea ce fac, nu după funcția lor. Într-o democrație veritabilă măruntul funcționar este tot atît de stimat, dacă el își face bine munca lui, ca și arhitectul sau medicul. În genere, trebuie să începem prin a reinstaura valoarea muncii și, nu vreau să fac jocuri de cuvinte, valoarea... valorii. Pentru aceasta, trebuie să regîndim instituțiile noastre (de la Academie la uzină și mica fermă agricolă) și să decidem (fie-mi iertată vorba) că numai munca (și nu munca în sine, ci eficacitatea ei) și valoarea pot asigura promovarea socială. Să dispară din viața noastră nenorocita practică a favorurilor, traficul de influență, dezonorantul bacșiș, oribila pilă, nepotismul și toate celelalte forme de fanariotism foarte prospere în ultimele decenii.

Să începem, așadar, revoluția noastră morală prin a pune bazele unei economii sănătoase și prin a dărîma, în sfera relațiilor sociale, autoritatea incompetenței. Să punem în locul ei autoritatea inteligenței și a muncii libere.

Mircea Zaciu

Autentica intelectualizare

Prezentul ne permite, iată, o altă percepție a societății de mîine. În locul disperării, speranța că-i sîntem utili. Și acest sentiment e deajuns pentru a ne rosti. Nu vreau să vorbesc despre economie, e treaba specialiștilor, ei vor găsi căi și modele pentru ieșirea din cumplita criză în care ne-a adus comunismul. Ceea ce aștept de la viitorul imediat este pregătirea prin educație și cultură a viitorului îndepărtat. Prin studiu, răbdare și tact, nu cu măsuri pripite, contradictorii sau pompierești.

Moștenim rezultatele unui proces de distrugere a culturii naționale arhaice; un val înspăimîntător de semidoctism, de aculturație ; o confuzie a valorilor artistice, întreținută timp îndelungat prin forme ale vulgarității kitsch-ului și țambalului patriotard. Este urgentă nevoie de o severă asanare, care să ducă la o redresare morală și culturală autentică. Școlii umaniste trebuie să i se redea, pentru aceasta, rolul ei primordial. La fel societăților culturale, presei serioase, teatrului, filmului, tuturor formelor ce pot pune bazele unei prosperități de cultură a individului, înainte chiar a prosperității lui materiale.

Aceasta, va veni, desigur, dar nu ne e indiferent la ce cotă intelectuală ne vom plasa. Numai o intelectualizare adevărată va asigura luciditatea, toleranța, armonizarea intereselor, stabilitatea lumii românești. Omul școlii, omul științei, omul scrisului și al artei vor trebui să aibă un rol decisiv dacă societatea de mîine nu vrea să repete greșelile care i-au fost fatale celei de ieri.

Dimensiunea culturală și educativă

— Domnule Iosif Sava, sînteți cunoscut nu doar ca distins muzicolog și organist, ci și ca intelectual care meditează asupra destinului culturii. Vă rog să-mi spuneți, ce așteptați de la societatea românească aflată la început de drum pe calea democratizării ?

— *Încercînd o expunere succintă : eliberare spirituală, progres economic, statut național în universalitate.*

R. — Cum pot contribui intelectualii la această eliberare reală ?

— *Ridicîndu-se deasupra contingentului politic și începînd, chiar din aceste momente, lupta pentru cultura autentică și pentru impunerea specificului național în contextul internațional. Înlăturarea handicapului care ne-a îndepărtat de Europa timp de cinci decenii și augumentarea valorilor pe care rezistența românească din țară și de peste hotare le-a creat în ultimii 50 de ani. În paranteză, țin să spun că, dincolo de lipsa de ținută morală a unor compozitori, România a avut pe teritoriul ei zece — cincisprezece compozitori pe care-i poate rîvni orice centru muzical din Europa și America, creatori care, urmînd exemplul lui Enescu, au făurit o muzică de unică forță originală, la înălțimea marilor comandamente ale veacului.*

R. — Deși pînă acum ni s-au cerut, mai exact, ni s-au pretins tot felul de „cote“ și fiecare dintre noi era dator să... era necesar să... trebuia să..., astăzi, cînd ne simțim liberi, ce putem oferi democrației la care rîvnim și pe care o așteptăm ca pe o izbăvire a spiritului?

— *Dimensiune culturală și educativă. Cred în inginer și în artist mai mult decît în orice politici. Să înțelegem că urmează o epocă a creatorilor, a competențelor și nu a actorismelor de tip caragialesc.*

R. — Sînteți membru al asociației „Societatea de mîine“, ați aderat, din cîte știu, printre cei dintîi la acest grup de reflecție socio-cultural. Ce credeți că va oferi democrația societății românești ?

— *Intronarea spiritului elitist după ce, decenii la rînd, valorile au fost amalgamate și s-a încercat derivarea sufletească, arma principală a tuturor dictaturilor.*

P. ANGHEL ■

Importuri mari și magazine goale

Au trecut trei luni și jumătate de cînd industria alimentară, în speță industria cărnii, a renunțat la vechile rețete, fapt care ne-a determinat să credem că, în sfîrșit, calitatea mezelurilor va reveni la ceea ce a fost odată, ba, mai mult, că ea va dovedi din nou bunul renume, de care ne-am bucurat pe piața externă și în fața cumpărătorilor din țară. Dar lucrurile nu stau așa. Abandonarea înlocuitorilor din soia, care este evidentă, nu a rezolvat însă problema, ceea ce arată că nu rețetele sînt totul. Iată-ne, așadar, adresîndu-ne din nou specialiștilor, de data aceasta celor din producție, cu întrebări privind calitatea, dar veți vedea, nu numai calitat[illegible] răspunsurile cuprinzînd adevăruri departe de a se limita doar la rețete[illegible] pomenite.

ÎNTREPRINDEREA DE PREPARATE ȘI CONSERVE DIN CARNE BUCUREȘTI DIN POPEȘTI-LEORDENI

— D-le Menadoru Coza, sînteți directorul tehnic al întreprinderii. După ce rețete lucrați, astăzi, preparatele din carne?

— După vechile rețete, de acum 15—20 de ani. Am scos adaosurile de origine vegetală, făina de soia fabricată la Țăndărei. Și nu de azi, de ieri, ci imediat după 22 decembrie.

— Produsele seamănă, în aceste condiții, cu cele de acum 15—20 de ani?

— Nu. Nu e suficientă doar schimbarea rețetelor. Deși sîntem una dintre cele mai moderne unități din acest sector, lucrăm cu utilaje din 1969—1970. În 1987 ne-a vizitat reprezentantul firmei Vermag, din R.F.G., și văzîndu-ne dotarea, a afirmat că nici în Bangladesh nu mai există așa ceva. Deși utilajele au îmbunătățiri. Trebuiau casate la 12 ani, durata s-a mărit abuziv la 15 ani și astăzi sîntem tot cu ele.

— Să încheie dotarea lista cauzelor?

— Nu. Mai sînt. Materia primă din 1971 era mult mai bună. Noi lucrăm cu materie primă din import care nu e toată la fel. Este o plăcere să privești carnea de vită din Polonia sau R.F.G., dar de la alte firme am primit carne de slabă calitate. Am intervenit la Prodexport și la centrala noastră în acest sens. Dar față de 1989, calitatea cărnii este incomparabil mai bună.

— Să revenim la cauzele de care ne ocupăm.

— De asemenea, lucrăm cu înlocuitori de condimente, fiindcă cele din import n-au venit. E vorba de piper, nucșoară, ghimber, enibahar. Usturoi avem, dar în stoc se mai află și aroma de usturoi, cam 40 de tone. Nu putem arunca aroma care costă bani, totuși.

* * *

Dl. Mircea Giurgiu, directorul întreprinderii: — Vreau să vă spun că produsele întreprinderii se numără printre cele mai bune fabricate în țară. Produsele de azi nici nu se compară cu cele fabricate înainte de 22 decembrie.

— D-le director, de ce, ca să luăm un exemplu, salamul de vară, care era semiuscat cînd a fost lansat pe piață, foarte mulți ani în urmă, este cu totul altceva acum?

— Rețetarele s-au schimbat, dar standardul privind umiditatea a rămas același din 1987. Astfel că salamul de vară are 45 la sută umiditate față de 35 la sută cît avea. Știm că se lucrează la alte standarde.

— Cineva afirma că între cauzele slabei calități a produselor s-ar număra și faptul că se fură carne din întreprindere. E adevărat?

— Nu. Cîtuși de puțin. De furat se fură numai carne pentru specialități.

— Ne-ați luat o piatră de pe inimă.

— Vă rog să nu faceți nici o legătură între furturi și calitate. Nici nu trebuie să scrieți asta.

— Iar nu trebuie?

— Nu, pentru că e greșit. Problemele trebuie împărțite. Să vedem, în primul rînd, cine produce zilnic în București, cine aprovizionează Capitala, pentru că vine marfă și din țară. În București mai sînt doi furnizori. Omul nu știe de unde cumpără. Toate apar ca de la Popești Leordeni. Am încheiat un contract cu Întreprinderea de Ambalaje pentru Industria Chimică, pentru etichete autoadezive care vor fi aplicate pe produsele noastre. Ele nu se pot dezlipi și firma va fi lesne de identificat.

— D-le director, sînteți de 20 de ani în întreprindere. Se fura mereu la Popești Leordeni, sau ziua de 28 martie este o întîmplare nefericită?

— S-a furat întotdeauna în toată industria alimentară. Dar, revin, eu zic că nu e bine să scrieți. Se va spune că n-avem pe piață pentru că se fură la Popești Leordeni. 34 de kg din 140 000 de kg nu înseamnă nimic.

— D-le director, nu fac un caz din cîteva zeci de kilograme, și veți vedea că sînt mai multe, dar mă intrigă faptul că priviți toată povestea ca pe o fatalitate. Mă întreb ce ar face un patron în locul dv.?

— Un patron, la sfîrșit de săptămînă, ar asigura lucrătorilor posibilitatea de a cumpăra o anumită cantitate de produse, în funcție de numărul membrilor de familie. În această situație pentru o sustragere l-aș da afară pe cel ce o comite. Așa e peste tot în lume și practica a existat și la noi.

— Cine vă impiedică s-o faceți? Să aveți un bufet, un magazin propriu. Lucrurile s-au mai schimbat, există o anume autonomie, mă rog, se poate face, așa cum au făcut-o deja alții.

— Nu e legal.

— Știți cumva cum sînt distribuite produsele fabricii, în București?

— Da ele sînt expediate la Comaliment, la Alimentara, în rețeaua IAPL. Ieri, 27 martie, am trimis 5 sortimente de salam, 5 de cîrnați, 12 sortimente de specialități, 6 de afumătură. Aproape 25 la sută din cantitate au fost specialități. Au fost zile cînd am depășit acest procent. N-a văzut Capitala atîta marfă de cînd sîntem.

— Dv. le-ați văzut? Vă întreb pentru că, nu știu cum se face, dar magazinele tot goale sînt, cu excepția slăninei care, într-adevăr, se vede.

— Am colegi și prieteni care le-au văzut. De altfel, iată cantitățile trimise în ziua de 27 martie în toate sectoarele, peste 130 de tone de produse.

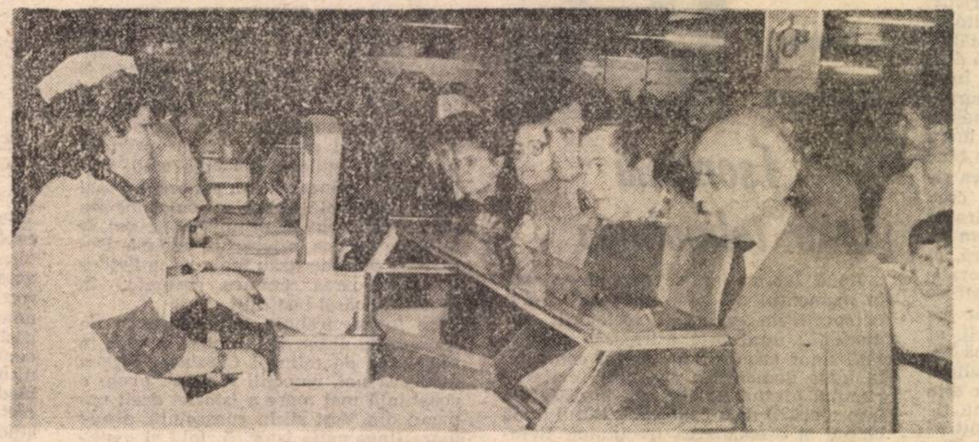

Cînd nu sînt goale, magazinele au coadă

ÎNTREPRINDEREA „ANTREFRIG"

Dl. Stan Bratu, directorul întreprinderii: — Am fost prima întreprindere din București care am scos produse pe vechile rețete.

— Și la carnea de mici?

— Și. Fără adaosuri. Nu avem însă suficiente mirodenii. N-au sosit.

— Totuși, lucrați în continuare cu arome de piper, deși ați primit piper.

— Ne vom opri, încercînd să redistribuim stocurile pe care le deținem.

— Vă pun o întrebare pe care am pus-a și la Popești Leordeni. Cum se explică azi calitatea salamului de vară?

— Procent mare de umiditate, prevăzut însă în stasuri. Dar umiditatea se obține și din proporția carne-slănină. Ca să nu spun că nici carnea nu este toată la fel de bună. În plus, s-a modificat și tehnologia de lucru. Înainte se făcea și o afumare rece pe lîngă cea caldă. S-au și făcut modificări ale utilajelor în acest sens, dar vom reveni. Calitatea nu se poate schimba de azi pe mîine. Trebuie obișnuiți oamenii să lucreze cum au lucrat odată. Am trecut la activitatea de renormare pentru a schimba calitatea, mai ales că noi lucrăm cinci zile pe săptămînă.

— Cînd credeți că se va obține acea calitate la care aspirați?

— Anul acesta. Vom fabrica și produse noi, fiind în discuție colaborări și cu alte firme.

— Înregistrați descori sustrageri de produse?

— Se mai scot cantități mici. Am stat de vorbă cu oamenii, am organizat o echipă de pază în interiorul întreprinderii. Dar vrem să deschidem magazine proprii. Am luat legătura cu primăria Capitalei, cu primăriile sectoarelor 2 și 6 și vom avea aceste magazine. Ne propunem și un bufet de incintă de unde salariații noștri vor putea să-și cumpere cantități raționale de carne, de preparate.

— Cum apreciați calitatea produselor Antrefrig?

— Foarte bună și bună la specialități și specialitățile de preparate din carne și acceptabilă la slănina sărată și amestecuri, așa numitele culinare.

CENTRALA INDUSTRIEI CĂRNII

— D-le director general Alexandru Oprea, rețetele s-au schimbat, stasurile întîrzie și calitatea produselor evidențiază această diferență. Ce se întîmplă cu aceste stasuri?

— Ele nu s-au modificat, în primul rînd, din cauza ineficienței economice. În condițiile revenirii la calitatea anterioară, prețurile produsului finit se vor modifica, deoarece au crescut prețurile la materia primă, la achiziție. Dar statul s-a angajat să suporte această diferență, astfel încît n-o s-o simtă cetățeanul. În circa două luni vom avea stasuri noi.

— Aromele?

— Ele se importă. Dar arome sînt folosite în toată lumea. Important este ca furnizorii noștri să le îmbunătățească.

— D-le director, apropo de constatările poliției economice de la I.G.P., în ziua de 28 martie la Popești Leordeni, cum vor fi prevenite furturile?

— Trebuie să creăm posibilități de cumpărare prin bufete aflate în afara fabricii. De asemenea, ne gîndim ca masa principală, la întreprinderile noastre, să fie gratuită. Vom instala automate cu cafea, lapte etc și vom înființa un tain pentru cei merituoși. Altfel vom trata atunci furturile.

— D-le director, nu comparăm situația de azi cu aceea existentă înainte de 22 decembrie. Există azi mari cantități de carne. Și, totuși, magazinele sînt adeseori goale. Care este explicația?

— În primul rînd, a rămas obiceiul supra-aprovizionării pe care și-o face cumpărătorul. Teama zilei de mîine e în fiecare. La carnea de vită, marfa stă. A fost o perioadă de tranziție. Proporția vită-porc este egală, dar carnea de porc merge în cantități mai mari la preparate. Am lăsat astfel mai multă carne de vită la vînzare.

— Asta nu explică totul.

— Mă surprinde și pe mine situația asta. Pe două luni cantitățile au fost mult mai mari, aproape duble față de cantitățile aceleiași perioade din anul trecut. Pînă în luna iunie vom păstra un nivel [illegible]dicat de aprovizionare, căutînd să lărgim paleta la vînzare prin preambalarea produselor.

— D-le director, insist, de unde totuși atît de multe magazine goale dacă spațiile de depozitare a cărnii au devenit o problemă?

— Încă nu există un echilibru alimentar privind existența celorlalte alimente. Ouăle și untul sînt, dar brînza și puii, nu. Carnea este încă alimentul cel mai ieftin, 35—37 de lei. La sfîrșitul lui ap[illegible]lie vor apărea probabi[illegible] puii, pentru că s-a refăcut matca. Și, în sfîrșit, ne deranjează foarte mult blocajul de sîmbătă și duminică. Șefii de raioane, de magazine nu mai primesc încă de vineri carne, pentru că nu lucrează cele două zile și nu au unde să o păstreze, neavînd condiții de frig. Vom interveni pentru magazinele noastre. Fiecare sector să dea cîte 3 spații [illegible]merciale și în țară, la fel, în care să ne valorificăm toate produsele.

— În perspectiva acestui an, ce să aștepte lumea de la întreprinderile centralei?

— În Capitală vom constitui o societate mixtă pentru producerea și desfacerea de hamburger, cu o rețea de 15 puncte de desfacere și cu o producție de 80 de tone pe zi. Firma este englezească și se numește Barter Group. Sperăm ca rețeaua să funcționeze către sfîrșitul anului. Chiflele vor fi produse de o linie proprie, care va mai face și cornuri pentru o rețea de hot-dogs. Vom cumpăra, de asemenea, o fabrică de membrane pentru crenvurști, din R.F.G., care sperăm să producă la sfîrșitul trimestrului întîi al anului viitor.

În noaptea de 27/28 martie, la Popești Leordeni, ofițeri din Direcția Economică a Inspectoratului General al Poliției au prins zece persoane care sustrăseseră aproximativ 110 kg. carne. Între aceștia, patru paznici. Adică exact cei ce trebuiau să păzească întreprinderea. Treabă organizată, cu mașini sosite special. Ceilalți lucrători din fabrică aveau mușchiuleți peste tot, pe mînecă, pe la șolduri sau mai jos, dublînd astfel mușchiuleții proprii. După cum s-au desfășurat lucrurile și după cum afirma directorul întreprinderii, n-a fost o noapte de excepție. De altfel, de la începutul anului și pînă acum, de la Popești Leordeni s-au sustras cam 500 kg. carne sau preparate, cifră stabilită cu îngăduință. Desigur, așa cum afirma dl. Mircea Giurgiu, față de producția zilnică a întreprinderii, cantitatea de mai sus e un mizilic. Ei da, dar el iese și nu intră în unitate. Dacă-i mai adăugăm și pe cei neprinși nu numai de aici, dar și de la celelalte întreprinderi, cifra sporește binișor. Nu facem însă un capăt de țară, cum ați văzut, nu se sustrage de azi, de ieri. Ne întrebăm însă cum se acoperă cantitățile respective, care, mici sau foarte mici, lipsesc? De asemenea nu facem nici o legătură între zgîrciurile și pielițele care intră într-un salam de 64 de lei și carnea pentru specialități care dispare dimineață spre ziuă. Nu facem, dar, asemenea d-lui director general al centralei, ne mirăm și nu înțelegem. Nu înțelegem, de exemplu, cum nu pot fi aprovizionate magazinele pe măsura importurilor. E drept, la ora realizării acestei documentări, n-am luat în calcul și cele peste 50 de vagoane pline cu porci din import care stăteau nedescărcate în gara bucureșteană Titan. Dar nu facem un caz nici din asta. Îi așteptăm însă pe cei în drept să facă. Cam cu așa ceva s-ar ocupa, mi se spune, garda financiară, care însă...

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Droguri și tăcere în Carpați

Podul de hașiș există

Povestea noastră începe o dată cu apariția Legii nr. 73/1969, text legal ce va simplifica normele ce statuau regimul legal al stupefiantelor în țara noastră, stabilind totodată și sarcini precise pentru Ministerul de Interne și Direcția Generală a Vămilor, organe ale Administrației Române de Stat pentru Combaterea Traficului Ilicit de Droguri.

Referindu-ne la situația generală pe plan european, trebuie subliniat că traficul și consumul de stupefiante cunoșteau la acea dată creșteri importante la toate tipurile de droguri, ceea ce stîrnea îngrijorarea guvernelor și organismelor internaționale însărcinate cu combaterea acestor practici. Trecuseră doar cîțiva ani de la semnarea Convenției unice privind stupefiantele, eveniment ce a avut loc la data de 30 martie 1961, intrată în vigoare la 13 decembrie 1964 și comunitatea mondială era decisă să lupte, cu mai multă fermitate, împotriva celor ce cultivau, produceau și distribuiau masivele cantități de droguri indivizilor căzuți în mreaja lor.

Ca stat semnatar al Convenției unice privind stupefiantele, România trebuia să-și îndeplinească obligațiile asumate în acest domeniu.

Începînd cu anul imediat următor apariției Legii nr. 73/1969, combaterea traficului ilicit și a consumului de droguri în rîndul cetățenilor români și străini trece de la amatorism la profesionalism, întrucît lupta ce se desfășoară neîntrerupt între polițiști și traficanți este o confruntare acerbă ce implică din partea ambelor părți investiție de inteligență și multă tenacitate, deși, lucru firesc, motivațiile și finalitățile diferă.

Așezată din punct de vedere geografic la răspîntia marilor drumuri ce leagă țările consumatoare de droguri de cele producătoare, România a constituit un loc de tranzit pentru traficanții de droguri în drumul acestora către piețele de desfacere a mărfii lor nefaste. Noi nu am reprezentat însă niciodată un veritabil loc de distribuire a drogurilor pentru că : nu am avut consumatori autohtoni și îndeosebi nici mult rîvnita valută de către organizatorii traficului. Dar aceasta este o altă poveste, la care ne vom referi ulterior și pînă atunci să începem cu... începutul.

Poate marinarul Hans Erik Nicsson a uitat acest episod neplăcut din viața sa. Nu același lucru se poate spune și despre arhiva poliției române ce va consemna faptul că navigatorul nordic, sosit cu nava „Mesna" sub pavilion norvegian în portul Constanța, oferea spre vînzare, în bufetul „Furnica", cetățenilor români țigări Kent al căror tutun era amestecat cu marijuana. Un om singuratic, ca de altfel orice marinar, aflat în semiobscuritatea unui local, așezat pe principala stradă a străvechiului Tomis, stă la o masă și soarbe un pahar de coniac, fumînd gînditor drogul procurat în portul Kandla din India pentru 20 de rupii. Și pentru a nu mai fi singur, întinde pachetul unui bărbat aflat la o masă vecină, unei femei de la altă masă. Dar nefiind samaritean își freacă semnificativ și degetul arătător al mîinii drepte de degetul mare. Care va să zică, te primesc în lumea mea de umbre, dar chestia asta costă. Și-l va costa.

✶

Sîntem în 16 aprilie 1970. Cu ocazia controlului efectuat de organele vamale pe motonava „Atlas", deasupra căreia flutură pavilionul somalez, intrată pe Dunăre, s-au găsit ascunse într-un dulap din sala mașinilor patru pachețele a [illegible] greutate totală nu depă[illegible] 23 de grame. Ne aplecăm peste umărul vameșului ce desface primul pachețel și vedem apărînd din hîrtie o bucată de opiu maronie și cu miros grețos, persistent. Ale cui sînt aceste „porții" de fericire ? Ofițerul mecanic al navei, italianul Franco Pellegrini, își pleacă fruntea cînd marinarii din preajmă îl indică, bucuroși poate pentru că [illegible] au scăpat. Deocamdată.

✶

Și acum, să facem un salt pînă în nord-vestul țării, la punctul de control trecerea frontierei Borș—Oradea. La barierea în fața căreia se sting motoarele, iar pasagerii întind, după ce li se adresează salutul de rigoare de către lucrătorii punctului, pașapoartele. O scurtă escală înaintea continuării drumului. Însă lucrul acesta nu se va mai petrecee cu cei cinci cetățeni iordanieni, și anume Shafiq Abdel Salem Shedaideh, zis Abu-Ziad, Abdalla Ismail Mustafa Jeara, Abdel Majid Issa, Muheisen Muhammad, Aref Jamil Aref al-Hattab și Izzat Ismail Mansur. Este data de 30 iunie 1970, iar în luxosul Jaguar înmatriculat în Iordania sub nr. 34893 au fost găsite 247 calupuri de hașiș, frumos îmbrăcate în pînză. Puse pe cîntar, aflăm că sînt 49,400 grame de rășină de cannabis, obținută din planta cannabis indica, cînepa indiană.

Ancheta desfășurată stabilește ca loc de achiziție a drogului Ammanul, iar destinația finală — Republică Federală Germania.

Găsiți vinovați de Tribunalul din Oradea pentru săvîrșirea infracțiunii, internațional încriminată, de trafic de stupefiante, primii trei cetățeni iordanieni sînt condamnați la 6,5 și, respectiv, 4 ani închisoare, pronunțîndu-se totodată și confiscarea drogului.

✶

În același loc de ieșire din țară noastră, organele de frontieră descoperă șase pungi cu hașiș în greutate de 1,170 kg., ascunse cu grijă în autotrenul marca Fiat cu nr. 34-LA-27734, aparținînd firmei turcești „Urallar" din Istanbul, aflat în drum către Belgia. Conducătorul auto, turcul Nacati Reis declară că a procurat drogul în Turcia, țara sa natală, dar refuză să indice adresa unde îl va preda. Apoi își cere scuze și afirmă că a uitat unde trebuia să ajungă drogul. Abia acum este crezut, în sfîrșit, și i se dau doi ani și șase luni de recluziune pentru exersarea memoriei ce-i joacă renghiuri.

✶

Punctul de control trecerea frontierei Borș, pentru autoturismele aflate în tranzit prin țara noastră, devine dintr-o dată un loc deosebit de interesant pentru organele de poliție și vamale, asupra căruia se va îndrepta întreaga lor atenție în perioada următoare. Oare ce ne va mai dezvălui această ieșire ? Surprizele nu întîrzie să se arate, noi și noi traficanți repezindu-se ca niște fluturi orbiți de lumină asupra lămpii aprinse. Să vedem cîteva dintre ele.

Mai întîi cade în plasă, la 15 septembrie, Unaldi Bekir, cetățean turc născut în anul 1924. Ascunsese 1 kg hașiș în autotrenul marca „Faun" cu numărul de înmatriculare 34-EC-264, aparținînd firmei „Necdet Akar". Dorea să plaseze drogul în Köln.

În seara zilei de 30 septembrie al aceluiași an — 1970 — de localitatea Borș se apropie autoturismul Buick — înmatriculat în Liban sub numărul 25554.

Înainte de a pătrunde în vamă, ocupanții își aprind cîte o țigară fără grabă, afișînd detașare și o plăcere deosebită pentru citirea reclamelor turistice. Dar ochii vigilenți și, de atîtea ori, din păcate, în anii care au trecut, anonimi pentru marele public, nu scapă cele două siluete ce nu par a se grăbi, deși au intrat în punctul de control trecerea frontierei destul de tîrziu. Nu cumva mizează pe epuizarea fizică a lucrătorilor din frontieră ori pe întunericul ce acum, la sfîrșit de septembrie, cade mult mai repede ? Să vedem. Controlul bagajelor nu arată nimic suspect. Să trecem la limuzină. Mîini dibace folosesc sonde, șurubelnițe, chei și lanterne (cîinii special dresați s-au declarat neputincioși și cu coada între picioare se retrag sub banca de la intrarea în clădirea vămii). Imperturbabili, Jean Mitri-Mitri și Elie Tanios El Husseini discută încet între ei. Sînt libanezi, bine îmbrăcați și nu par neliniștiți că noaptea i-a prins pe drum. Iar cînd din mașina ce-i adusese pînă aici, „blindată" în întregime cu droguri, încep să se rostogolească, unul după altul, nu mai puțin de 188 calupuri de hașiș, învelite în pînză și plastic pentru a nu permite cîinilor specializați să detecteze mirosul drogului, par extrem de surprinși și fermi în declarații. Nu au cunoștință de cele 37,800 kg hașiș găsite, în mai multe locuri meșteșugite în caroseria autoturismului Buick. Și sînt crezuți. De ce să nu fie crezuți ?

Ba chiar vor fi recompensați cu cîte patru ani închisoare de Tribunalul Oradea sub jurisdicția căruia intră și localitatea Borș.

✶

La data de 26 septembrie 1970, în același punct de control trecerea frontierei pătrunde o caravană formată din mai multe autoturisme. Ocupanții lor sînt libanezii Fakhro Saadeddine Ahmad El-Sidani Mohammad Hassan, Yerjanik Avedis Joulakiam, Fadel Mahmoud Abdalah, Kassajikian Panos Agop, iordanienii Musleh Saleh Abdulah Iussef și Hilmi Abdel Halim Abdelghefar și irakienii Sabri Ali Abdulamir și Younis Hussein Mohammad Saleh. Toți transportau în total 30 kg de hașiș, cumpărat din Damasc, Siria. Destinația ? R.F. Germania. Iar alături de hașiș se aflau și arme. Pistoale și gloanțe. Instanța de judecată nu ezită să se pronunțe. Fiecare primește cîte 5 ani închisoare.

De acum, pentru specialiștii români era limpede că țara noastră este parte componentă a unui drum pe care traficanții transportau hașișul.

Această cale începea în Orientul Apropiat, traversa Turcia, Bulgaria, România și se continua cu Ungaria, Austria, țelul fiind mai întîi R.F. Germania și ulterior Olanda, țări unde consumul de droguri cunoștea în acea perioadă o proliferare deosebită în rîndul tineretului.

Fenomenul hippies nu se stinsese pe deplin. Rata șomajului creștea și se întindea mizeria socială ; exista o lipsă de orientare și de perspective din partea noilor generații, adică factori favorizatori ai abuzului de droguri. Atenți la asemenea tendințe sociale, pentru satisfacerea cererii ilicite de droguri, traficanții puseseră pe picioare „un pod de hașiș", o veritabilă filieră ce străbătea și România. Această filieră va ființa pînă în anii 1977—1978 cînd se va destrăma, în urma loviturilor primite în mod repetat. Cazurile ce le prezentăm în continuare ilustrează această teză și mai evidențiază și un alt aspect important. Intrarea drogurilor în România avea loc pe la Giurgiu și uneori, mai rar, prin Vama Veche și Calafat. Se impunea, așadar, închiderea acestor breșe.

✶

Astfel, la 9 martie 1971, se prezintă la Giurgiu pentru a intra în țara noastră Sahin Hacic, cetățean turc, cu domiciliul în Berlinul de Vest. Deciși să fie mai atenți, vameșii descoperă în roata de rezervă 19,948 kg de hașiș, răspîndit în 132 de plicuri și 26 de săculeți în caroseria autoturismului cu care călătorea cel în cauză. Prin sentința penală nr. 401/1971, Sahin Hacic a fost condamnat la 5 ani închisoare. Era un prim succes, totuși „barajul" instituit are fisuri, deoarece la Borș este prins cînd se pregătea să părăsească România, pe care o tranzitase, traficantul turc Ibrahim Mtanos Sirapion, cu 66,400 kg de hașiș. Cele 332 calupuri de drog fuseseră cumpărate în Amman de la un anumit Mousa Iacin, cu 6 000 lire. Destinația drogului ne era de acum cunoscută, Ibrahim Mtanos Sirapion va primi drept pedeapsă cinci ani și jumătate pentru săvîrșirea infracțiunii de trafic de stupefiante, iar noi, în perspectiva timpului, consemnăm că cele 66,400 kg de hașiș constituie „recordul" descoperirilor de această natură efectuate vreodată în România.

— va urma —

JEAN DRĂGAN

O parte din drogurile ascunse de Sahin Hacic în portiera autoturismului

---

Întrebări pe stomacul gol

Se caută un mecanic

În apropiere de Sinaia, Skodița mea începu să dea semne de neliniște. Tuși scurt, se scutură ca un cîine plouat și amuți într-o liniște filozofală. În asemenea situații, orice șofer amator este îndemnat să execute cîteva operații inutile. În primul rînd va deschide capota motorului, sperînd că, printr-o minune cerească, defecțiunea se va repara de la sine. În ordinea inutilităților absolute urmează, pe rînd, citirea Cărții tehnice și a Ghidului de reparații auto. După asta, omul face ceea ce trebuia să facă de la început. Își aprinde o țigară, se reazemă de portiera mașinii și așteaptă. Restul vine de la sine. Mai întîi un zîmbet de bonomie decrepită, urmat de căderea obrajilor într-o disperare mută. Ochii devin jucăuși și uleioși ca lichidul de frînă, în timp ce o mînă începe să execute chemări discrete celor ce trec. Și efectele nu întîrzie să apară.

Astfel, cînd transpirația începu să-mi picure pe nas și să mă gîdile pe piept, figura mea deveni suficient de expresivă pentru a capta atenția milostivă a unui trecător motorizat.

Dacia care opri descărcă pe șosea unul din cele mai reprezentative echipaje de mahala turistică. Un pachet de nervi pe trei generații : tatăl, scund, tuciuriu și înfocat ca un grătar de mititei, soacra, masivă cu mustăți și arțag endemic, nevasta, slabă, clolănoasă, în veșnică pîndă peripatetică, iar băiatul, slab ca un țînțar și prizonier absolut al unui casetofon pe care îl adula cu o mutră ce cerea palme încă din leagăn. O formație completă pornită prin țară să lase conserve în parcaje, anvelope uzate pe șosea, să radă cu unghia vopseaua catapetesmelor, să-și scrie numele pe teiul lui Eminescu și să frigă cîrnăciori pe ruinele Sarmizegetusei. Bărbatul se apropie și mi se adresă cu o amabilitate răstită : „Trage capota !"

Orice depanator se va apuca de treabă numai după ce, studiindu-ți motorul, îți va arunca o privire încărcată de milă și reproșuri :

— Cine a mai umblat aici ? Păi, dacă dați mașina la toți pungașii.

Și indignat va începe să repare ceea ce a stricat pînă atunci toată suita de escroci, cioflingari, șnapani și nenorociți. Adică, exact cum se întîmplă și de data aceasta. Înjurînd de mama focului, mecanicul de ocazie își vîrî mîinile în motorul meu de unde scoase, ca dintr-o burtă de porc, întreaga mățăraie de fire și conducte. Desfăcu și smulse în continuare, din cele mai tainice unghere ale mașinii, piese și piesulițe despre care n-aș fi bănuit vreodată că există. Apoi cînd totul începu să arate ca o tocană de măruntaie, omul își aminti brusc și, privindu-mă scurt, întrebă răstit :

— Am uitat să te întreb ce-i mai important. Dumneata cu cine votezi ?

L-am examinat năuc, încercînd, ca un elev neștiutor, un răspuns la nimereală. Am spus numele primului partid ce-mi veni în minte. Și atunci se produse dezastrul. Ajutorul meu lăsă totul baltă și mi se adresă cu o voce încărcată de ură și dispreț :

— Și eu care te credeam om serios... Să vină P.D.C.-ul să-ți repare mașina.

Și se îndepărtă demn.

S.O.S. Sînt tot la kilometrul 95. Dacă știți un mecanic apolitic, vă rog să mă anunțați. Sînt informat că a luat ființă Asociația Surdo-Muților cu Suflet de Mamă. Apelați la ea pînă nu intră în grevă.

LIVIU TIMBUS

Speranţă pentru sărbători

...obsedante amintiri ale copilăriei, consumate în acei ani '945—49 (după care avea să urmeze teribilul şi într-adevăr *obsedantul* deceniu !), în micul magazin alimentar al armeanului Karacaşian din Craiova, situat undeva, la un colţ al străzii Brazda lui Novac — acolo unde mă trimitea mama să fac unele cumpărături : mirosul unic al podelei din scînduri date cu motorină, al boabelor de cafea (mai multe soiuri, cu etichete aplicate pe mari boluri din alamă), lăzile din brad cu gustoasa marmeladă „tutti-frutti" (marmelada aceea bloc, zisă „a săracilor", tare ca mămăliga rece, ce se tăia cu o paletă de asemenea din lemn de brad — Karacaşian făcea operaţia asta rapid, cu o mînă, în timp ce degetele butucănoase şi pline de inele ale celeilalte se ştergeau veşnic de un halat alb, imaculat !), apoi butoiul cu telemea, încă două butoaie, cu icre — roşii, străvezii, de Manciuria, şi opac-negre, adică *icre negre* (puteai lua de la o sută de grame pînă la două sau trei kilograme, „gustatul" era gratuit), şi încă : luminări, piatră-albastră, creioane „Faber", ţigări „Kazbek", lanterne, bricege, petrol, unt, miere... şi încă nişte „ceva", care-mi lua mie ochii mai ales : cutii înalte, tubulare, din tablă, pline cu bomboane cu fructe, cu lapte, cu miere, cu... cu ! ?, în sfîrşit, în diverse culori, şi mărimi, alături de toate acestea tronînd, în piramide „oţ" aşezate de bătrînul şi bunul comerciant... *teancuri de ciocolată !* .

...În aprilie a.c., Întreprinderea de Produse Zaharoase „KANDIA" din Timişoara (firmă înregistrată la Geneva şi protejată internaţional pînă acum mai nişte ani, cînd CIOClul CIOColatei româneşti şi al copilăriei naţionale — printre altele ! — a redus aproape la zero o mare bucurie şi un bun mijloc de sănătate al tineretului), împlineşte 100 de ani de la înfiinţare. Am vizitat-o nu de mult. Impresiile sînt copleşitoare. Sînt *exasperant* de copleşitoare... !

Această *minune* a trecutei noastre copilării — cea care ajunsese să fie cunoscută în întreaga Europă şi chiar peste graniţele acesteia — prin nişte produse ce ofereau deliciul puştimii lumii (ba chiar al unor înalte personalităţi politice) — a fost „dirijată", „planificată", „îndrumată profesional" şi „verificată" *de la centru.* La ora actuală aici muncesc peste 700 oameni, din care 85 la sută femei. Faţă de numai acum 15 ani, producţia acestei fabrici a scăzut cu peste 50 la sută. S-a aplicat un nemaipomenit proces de *degradare profesională legalizată* (lăsînd la o parte faptul că s-au nenorocit aparatele de producţie din lipsă de fonduri şi piese de schimb — utilajele lucrînd cu mult peste uzura lor fizică, *calitatea* ciocolatei a fost subţiată, termenul de garanţie al acesteia scăzînd drastic, precum şi numărul sorturilor — care oricum au ajuns *să facă viermi*): untul şi boabele de cacao — principalele componente ale ciocolatei, alături de zahăr — au fost înlocuite cu cicoare, năut, biomalţ şi soia. Doamna ing. Adriana Hampu, consilierul juridic al „KANDIEI", m-a condus prin secţii, am putut vedea astfel, în aşa-zisa fabrică „veche", atelierul „special" care continua să producă ciocolată veritabilă pentru „familia" şi nomenclatura ceauşistă. Într-o secţie alăturată, un portret îndoliat al unei tinere — Margareta Căceau — şi o luminare aprinsă : una dintre victimele Revoluţiei... Colegele ei continuă astfel să muncească alături de dînsa !

Dar să revenim la prezent: în luna ianuarie „KANDIA" a ajuns să lucreze cu 70 la sută din capacitatea sa de odinioară. Noul colectiv de conducere al întreprinderii timişorene se străduieşte din răsputeri să aducă lucrurile la linia de plutire, deocamdată este nevoie de asigurarea pieţei interne — *nici nu se pune problema exportului !...* Un eveniment a fost anunţarea, pentru începutul anului în curs, a cantităţii de 1 500 tone boabe cacao (pînă la Revoluţie contractele se făceau aiurea, fără a se avea nici cea mai mică garanţie a procurării materiilor prime!). Lucrurile se aşază — încă greu, dar vizibil — se simte nevoia descentralizării („KANDIA" a rămas încă o întreprindere de subordonare republicană, de aici multe impedimente, nu se poate introduce încă atît de necesarul acord individual sau de grup — acolo unde este cazul — persistă acea OROARE economică pe care o reprezintă aşa-zisul acord global... !). Uzura aparatajului rămîne o problemă foarte grea, persistă mari piedici în angajarea unor contracte de materie primă (laptele praf, de exemplu), *direct* de la surse ; „Kandia" este încă sufocată de un apăsător sistem birocratic pe care nu-l pot înlătura, singuri, numai cei de aici... Dar nu se plînge nimeni.

Au dispărut cele mai multe sorturi ce-i aduseseră fabricii, pe vremuri, celebritatea. Se vor face, nu peste mult timp. Pînă una-alta, au fost absolut excluşi toţi înlocuitorii — toate otrăvurile cu care fostul regim ne-a intoxicat copiii. Se face ciocolată curată, bună, încă puţină faţă de cerinţele pieţei — dar, repet, curată şi gustoasă. Ba mi se spune chiar, sub forma unui angajament sui generis, că, deşi deocamdată neprevăzute în „nomenclator", „Kandia" va face bucuria celor mici cu ceva încă — din păcate — nevăzut de către aceştia : *nişte ouă de Paşti din ciocolată... !*

Cîtă amărăciune poate alunga chiar şi o mică, o foarte mică bucurie, Doamne !

HORIA PĂTRAŞCU ■

După primul nostru Crăciun liber, iată că ne e dată bucuria să trăim împreună primul nostru Paşti adevărat, după un sfert de secol de istorie amorţitoare. În săptămîna aceasta dinaintea sărbătorii, oamenii satelor noastre se primenesc la trup şi suflet prin post şi rugăciune, purificîndu-şi fiinţa şi pregătindu-şi-o, astfel, să intre cu toată plenitudinea şi demnitatea în curăţenia noului anotimp al vieţuirii comune, cu o speranţă nouă în destinul bun al omului în univers. Lîngă mielul fără prihană sacrificat de Paşti, oul împodobit cu semne primordiale aduce de la începutul lumii mesajul renaşterii perpetue a viului în istorie. Alături de Cristos a reînviat din morţi, în primăvara aceasta continuă a aşezării noastre în firescul rînd al lumii însuşi poporul român. Adevărat c-a înviat !

Începe viaţa să fie mai dulce?

Pentru cei mici, Paştele va însemna de acum înainte iepuraşul care aduce în dar ouă de ciocolată, bomboane, prăjituri şi haine noi, sperăm pentru fiecare dintre ei.

Dropsuri bune şi jeleuri, caramele şi drajeuri...

Cu ani în urmă, reclama fredonată zilnic de radio aduna toată puştimea cartierului la cofetăria din colţ. Cîţiva lei strînşi în podul palmei şi prichindeii intrau în împărăţia dulciurilor. Neştiind ce să aleagă mai întîi. Numai că „părinţii" iubitori de la cabinetele 1 şi 2, după ce au burduşit agricultura, industria, cultura cu „ideile lor geniale", au avut grijă să demoleze şi casa de turtă dulce a copilăriei. Bucuria în faţa pacheţelului de ciocolată a fost şi ea arestată. Rafturile goale ale cofetăriilor, un cinic joc de-a v-aţi ascunselea cu bomboanele, o cacialma ascunsă în fiecare caramea. Darurile pentru copii de la cei doi mari „cofetari" ai ţării.

„Cît mai puţin zahăr în dulciuri" a sunat indicaţia de sus, povesteşte Emilia Tănăsescu, directoarea Întreprinderii de Produse Zaharoase Bucureşti. Cred că în curînd dispărea cuvîntul zahăr şi din firma fabricii. Producţia de dropsuri era aproape sistată datorită reducerii conţinutului lor în zahăr de la 80 de procente la 50. Cum să te îmbie gustul grosier de griş al drajeurilor cu cremogen din grîu ? Eram obligaţi să împuţinăm zahărul din caramele substituindu-l cu amidon şi glucoză. Deveneau nişte pătrate de smoală bune de smuls plombele. Blestemata indicaţie de aşa-zisă valorificare superioară a boabelor de cacao, de fapt o farsă menită să le drămuiască sub orice limită admisibilă, a impus introducerea în ciocolată a făinii de soia. Cum să nu se strîmbe copiii simţind într-un desert gustul aspru de leguminoasă ? Ni s-a impus să introducem în şi aşa puţinele specialităţi de ciocolată pesmet de pîine, făină din vafele de napolitane. Cînd mă angajasem stagiară în fabrică, produsele de ciocolată conţineau 75% boabe de cacao, iar acum, cifra arăta jalnic : 23 la sută. Sortimentele de bomboane de ciocolată Migdalina, Concert şi cele extrafine, atît de căutate, deveniseră o amintire. Din cauza lipsei de umplutură cu nucă. Vidul de cacao prăbuşise producţia de ciocolată şi alte produse din ea de la 10 000 tone anual la 5 800. Cel mai banal baton de ciocolată devenise o raritate. Copiii se bucurau în faţa lui mai mult decît cînd primeau o jucărie. A fost o crimă să păcăleşti tocmai copilăria cu surogate care numai dulciuri nu se puteau numi. A fost o crimă să legi mîinile specialiştilor obligîndu-i să lucreze prost, deşi ştiau să-şi practice onorabil meseria. Dar cel mai bine talentul de comici vestiţi ai istoriei cei doi şi l-au probat în serialul halvalei. Au dat indicaţii de fabricare a ei din şrot de floarea-soarelui după ce din sămînţă s-a extras uleiul, de reducere a zahărului de la 35 la sută la 5 la sută. Arătau cu degetul cerînd să aibă culoarea albă. Neînţelegînd că acel sortiment din străinătate se produce numai din susan. Urmînd reţetele lor, mostrele arătau ca nişte bolovani să-i spargi cu ciocanul, ba sfărîmicioase ca nisipul. „Mai adăugaţi ceva albuş de ou", aruncau cu indicaţii. Cu asta se ocupau conducătorii ţării ! Pînă la urmă, în faţa fiascoului, au decis : halvaua să se fabrice după reţeta clasică dar să se scumpească".

De peste 15 ani, viaţa Emiliei Tănăsescu se învîrte în jurul dulciurilor. Deşi îi plac de fapt acriturile. Seara, acasă, migăleşte tot felul de amestecuri. Muncă de cercetare în bucătărie. Din decembrie, toate surogatele rele la gust şi-au luat tălpăşiţa din fabrică. S-a revenit la reţetele **curate.** Cunoscute, dar maltratate cu îndrumări aberante. Azi, magazia se lăfăie cu cacao. S-au depozitat saci şi în sala de şedinţe. „Caramelele au uitat de amidon, cunosc iar cacaua, untul, procentul de zahăr mărit, spune inginerul şef Ghiţă Galchiş. Drajeurile s-au îmbogăţit în zahăr, dextroză pentru frăgezime, în arome din import. S-au meşterit forme de plastic pentru a dărui copiilor de Paşte iepuraşi, puişori, ouă de ciocolată. Căutăm să diversificăm catalogul nostru de specialităţi de ciocolată, altădată plin cu 40 de sortimente. Se subţiase la 5 tipuri. Şi acelea în cantităţi insuficiente".

Fetele din echipa Anei Marica frămîntă umplutura specialităţilor de ciocolată „Cvartet". În loc de soia şi germeni de porumb, acum, în ciocolata adevărată amestecă stafide şi arahide. Viorica Badea toarnă 3 500 de bomboane „Capriciu" pe zi. Compoziţie delicioasă de jofră. „Azi putem privi copiii în ochi", spune inginera Elena Bratu.

Deşi la Întreprinderea de Produse Zaharoase Bucureşti dulciurile şi-au recîştigat d ceaţa, directoarea Emilia năsescu simte încă gustul amar al greutăţilor. „Combinatul de la Brăila ne-a livrat doar jumătate din necesarul de celofan, iar de la Palas n-am primit nici un gram de hîrtie metalizată, aceea care asigură conservarea ciocolatei. Hîrtia de ambalaj e încă puţină, iar cheselele din plastic pentru bomboane rămîn deocamdată doar o promisiun Degeaba te fac specialităţile din ciocolată să te lingi pe degete dacă ambalajul e trist, cenuşiu. Reuşim să menţinem preţurile cu efort. S-au dublat costurile ambalajelor de hîrtie, hîrtie pergament, cutii de carton. Unele arome fabricate în ţară au escaladat preţul de la 25 lei/litru la 400 lei. Invers proporţional cu scăderea puterii de aromatizare. Deşi fursecurile noastre sînt fragede, ca la mama acasă, plămădite cu unt şi făină de calitate şi costînd doar 38 lei, luptăm încă pentru omologarea setului cu bezele, pricomigdale, fursecuri trase în ciocolată. Mai gustoase decît cele de la Scala. Instalaţiile, deşi bătrîne, lucrează acum la capacitate. Producem 125 tone pe zi de produse zaharoase, 32 tone pentru Bucureşti, 60 de tone de rahat. Există însă o mare foame de dulciuri. Firesc, după atîta sărăcie. Principala noastră preocupare este satisfacerea cererii pieţei cu dulciuri adevărate, nefalsificate. Apoi va urma concurenţ cu celelalte fabrici din ţ pentru bomboane, jeleuri, colată etc., cît mai bune şi tr-o paletă cît mai diversă".

În sfîrşit, de Paşte, Iepuraşul poate bate cu folos la uşa serviciului desfacere al Întreprinderii de Produse Zaharoase Bucureşti.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Învierea din morţi a credinţei în biserici înviate din morţi
Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

Pe cînd vorbea El încă, iată că vine Iuda, unul din cei doisprezece, cu o gloată mare, cu săbii şi cu ciomege, trimeşi de preoţii cei mai de seamă şi de bătrînii norodului.

Vînzătorul le dăduse semnul acesta : „Pe care-l voi săruta eu, acela este ; să puneţi mîna pe el !"

Îndată, Iuda s'a apropiat de Isus şi I-a zis : „Plecăciune, Învăţătorule !". Şi l-a sărutat

(EVANGHELIA DUPĂ MATEI, 47–49).

Credinţă nouă

De sărbătoarea Paştelui satul românesc devine cu adevărat o vatră : cum iarna, în zilele şi nopţile geroase, se strîng în jurul flăcării ai casei, să supravieţuiască în căldura unui acoperiş şi a unei familii îngheţului universal, în ziua de Paşti se adună în preajma altarului, ca în faţa unui foc ceresc, toate neamurile, cei risipiţi în lume se întorc acum acasă în sinul familiei pentru că marea sărbătoare trebuie trăită împreună de întreaga comunitate a neamului.

În toate marile mitologii ale lumii e prezentă, cel puţin la modul subtextual, ideea că vieţuirea în anotimpul iernii se întîmplă în afara comuniunii cu divinul, că iarna e un fel de amorţire a trupului şi spiritului, un fel de moarte ca şi aceea a seminţei din pămînt care va încolţi la primăvară. Iar ieşirea din acest interval, dintre rodul împlinit al toamnei şi noua întrupare pentru următorul rod, al cîmpului şi al istoriei umane, se face prin sărbătoarea Paştelui : un prag dincolo de care trecînd, se iese din moartea veche la viaţă nouă, totul trebuie repurificat şi pregătit pentru o nouă relansare spre sacralitatea jertfei, oile sînt trecute şi ele prin foc înaintea urcării în munte, plugul e sfinţit înainte de intrarea în brazdă, bucatele sînt duse în desagi la biserică — pasca şi vinul lîngă lumînarea vie —, omul se purifică prin post îndelungat şi rugăciune sfîntă.

După o iarnă în care a fost mai mult al forţelor telurice sub gravitatea cărora s-a odihnit în lungile şi neroditoarele nopţi, omul iese în lumina bună a unei renaşteri noi de sine cu oul roşu în mînă, cu starea începutului etern în spirit, se îndreaptă spre altar, acolo unde comunitatea întreagă îşi adună sufletul în cîntec şi sfinţenie la întîlnirea cu dumnezeul lumii iertător şi darnic şi numai astfel integrat în ordinea mai înaltă a lumilor de sus poate intra în muncile de primăvară, să înceapă o durată nouă, cu credinţă şi speranţă în viitorul nesfîrşit al omenirii şi omeniei în univers.

ION ZUBAŞCU ■

Săptămîna Patimilor

Fi-vom în stare să înţelegem lecţia de umanitate a Săptămînii Patimilor, să nu reluăm, altfel decît prin simbolurile ritualului, trecerea prin suferinţă ? Credincioşi sau nu, creştini sau nu, zidiţi în mila unui Dumnezeu pe care-l iubim, de care ne e teamă numai, a cărui absenţă ne revoltă sau ne îngăduie credinţa (iluzia ?) propriei demiurgii, avem de ales cu toţii drumul spre Înviere şi drumul spre Înălţare. Or, Învierea lui Iisus este un drum „cu moartea pre moarte călcînd". Înviind, reînviind, Nazarineanul ajunge la un alt fel de viaţă, a cărei petrecere printre muritori nu e alta decît transfigurarea necesară Înălţării în lumea eternă căreia Fiul Domnului îi aparţine de fapt. Fiul Omului a plătit, prin pătimire, dreptul la o moarte, la ieşirea din condiţia paradoxală a vieţii de carne ce nu-i îngăduită eternului pe care-l întrupa.

Dreptul nostru la Înviere, adică la viaţa eternă, ne e asigurat, creştini fiind, după patimile vieţii acesteia, şi anume, atunci cînd Iisus însuşi va însufleţi trecătoarea noastră viaţă, re-dîndu-ne esenţa de nemuritori. Însăşi Învierea Sa e garanţia Învierii noastre : „Hristos a înviat din morţi / Cu moartea pre moarte călcînd / Şi celor din morminte / Viaţă dăruindu-le".

Dreptul nostru la Înviere, în această viaţă fiind, ne e dat de forţa noastră morală : a recunoaşte moartea în care am fost siliţi să trăim, moartea pe care noi înşine am slujit-o, de dragul unei supravieţuiri căreia îi spuneam, totuşi, viaţă. Am fost aleşi anume, sau am ales uneori, pătimirea numai, dar pătimirea care nu se mai sfîrşea şi la capătul căreia nu întrezăream o trecere spre adevărata viaţă, ci, pur şi simplu, o anonimă răstignire. În neştiinţa lor, în neînţelegerea lor, contemporanii lui Iisus n-au ştiut să-l ferească pe Fiul Omului şi în acelaşi timp, Fiul Domnului de moarte. Atît cei mulţi, cît şi cei aleşi, judecători şi preoţi, norod, la un loc, l-au dat morţii pe cel sosit să-i mîntuie. L-au aşezat între tîlhari, înveşmîntîndu-l în derîdere în împărat, închipuindu-i o coroană de spini. Patimile Mîntuitorului au fost imaginate cu cruzime de chiar cei pentru care sacrificiul Său însemna Învierea lor în absolut. Aşa numai, prin această iconştientă s-a întîmplat ceea ce Dumnezeu hărăzise să se întîmple. Iisus însuşi a avut clipa de omenească îndoială şi teamă, Iisus însuşi a rostit : „Dumnezeule, de ce m-ai părăsit ?".

În această viaţă fiind, credincioşi sau necredincioşi, creştini sau necreştini, părăsiţi ne-am simţit adesea de Dumnezeul nostru, de ce credeam noi că este idealul suprem al vieţii noastre. Părăsiţi am fost şi am părăsit la rîndul nostru. Am urcat Golgota, dar am şi asistat neputincioşi sau indiferenţi, uneori poate chiar cu cruzime şi plăcere, la drumul altora pe cîte o Golgotă. Să înviem înseamnă, acum, să privim cu spaimă la acele bucurii trecute ale durerii altora, să nu uităm patimile prin care noi am trecut. Să înviem, după atîtea săptămîni ale patimilor cîte ne numără viaţa, înseamnă să avem curajul de a nu-i răstigni deîndată pe cei care ne vor mîntuirea. Nu trebuie neapărat să-i urmăm. Ei, cei de acum, sînt numai fii ai omului, au greşit sau vor greşi ca şi noi. De vor fi între ei tîlhari, vor pieri ca tîlhari. Să înviem, înseamnă să facem nezadarn ce patimile noastre, ale părinţilor noştri şi ale copiilor noştri, mai ales ale copiilor care ne-au adus Reînvierea ţării.

Iisus ne-a îndemnat să fim buni şi să iertăm. Să credem aproapelui nostru şi să facem din iubire cea mai puternică armă a vieţii noastre. Chiar necreştini fiind, necredincioşi fiind, chiar prinşi de ură şi de răzbunare, chiar avînd dreptul să urîm şi să dispreţuim, în această viaţă fiind şi în această viaţă dorind să înviem, va trebui să reînvăţăm să trăim unii cu alţii.

Sîntem în Săptămîna Patimilor, drumurile noastre spre biserică nu mai sînt furişate. Aprindem lumînări la denii, cîntăm cîntecele strămoşilor noştri. După aproape o jumătate de veac, vom petrece împreună Învierea. Sfintele Paşti ne vor găsi îngenunchiaţi împreună. Unii şi-au pierdut credinţa, alţii au alte credinţe, alţii nici n-au avut vreo credinţă religioasă. Dar o credinţă în Învierea noastră am avut şi avem cu toţii. Sînt multe care ne vor despărţi în convingeri şi credinţe de-acum încolo. Să ne obişnuim că aşa e firesc, că asta e chiar viaţa în care vrem să înviem. Iisus a murit şi pentru a da oamenilor o credinţă că există ceva mai important decît moartea. Adică e chiar viaţa. Creştini fiind, nădăjduim în Viaţa de Apoi, oameni fiind nădăjduim şi în viaţa aceasta. Copiii noştri au murit tot pentru a ne da credinţa că există ceva mai important decît moartea. Adică tocmai viaţa în care, iată, creştini sau necreştini, avem acum cu toţii putinţa de a învia.

Fie ca Săptămîna Patimilor să rămînă doar un simbol ritual al memoriei noastre, ca un semn al credinţei noastre în Înviere. S-o trăim creştineşte. S-o trăim omeneşte.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Revenim:

Salvaţi mănăstirea Piteşteanu!

Acum două mii de ani şi mai bine, înflorirea, în inima Bărăganului, cetatea getică Helis, cunoscută în prezent sub numele de Piscu Crăsanilor. În teritoriul aşezării getice, pe malul stîng al Ialomiţei, a fost înălţată, la leatul 1822, pe ruinele unei biserici mai vechi, mănăstirea Piteşteanu cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Fresce superbe îi împodobeau interiorul, iar nobila ei arhitectură încînta ochii celor sensibili la frumos; crîngul din apropiere îi sporea farmecul.

Unicul lăcaş monahal din Bărăgan şi considerată monument istoric, mînăstirea a fost un liman de linişte sufletească şi de viaţă ascetică pînă în anul 1960, cînd a căzut victimă politicii anticulturale comuniste, fiind desfiinţată şi înjosită prin transformarea chiliilor ei în secţie avicolă.

Lăsată apoi în voia soartei, trecînd prin inundaţii şi cutremure, mănăstirea e acum ruinată. Apelurile noastre publicate în revista Flacăra (în 1976 şi 1985) adresate forurile (in-)competente de atunci, pentru salvarea acestui monument istoric şi de artă, nu au aflat nici o înţelegere.

De curînd s-a constituit şi a fost legalizată o asociaţie care are ca scop reînfiinţarea mănăstirii. Toţi cei ce doresc să contribuie la această pioasă faptă sînt rugaţi să depună, după posibilităţi, o sumă în contul 45110981 – CEC – Filiala sectorului 2 – Bucureşti – Pentru Asociaţia Prietenii Mănăstirii Piteşteanu. Informaţii suplimentare pot fi cerute la telefoanele 19 36 74, 23 03 82 sau 19 82 06.

ADRIAN BUCURESCU ■

DRUMUL SPRE ÎNGERI

Muzica e rugă, o fiinţă a credinţei, mai rezistentă decît piatra ce rămîne, oricîtă apă ar curge. Ce minune să o descoperi neatinsă de timp, venind către oameni, glas de suflet şi inimă curată. Fără spectaculos şi decor, doar cu o rostire simplă şi blînd-puternică, aşa cum am trăit-o toţi în Studioul Radioteleviziunii, ascultînd formaţia de muzică religioasă bizantină „Psalmodia", dirijată de dr. Sebastian Barbu-Bucur. Nume mari ies din umbra zidurilor mănăstireşti evocînd veacurile — Filotei Ieromonahul, Macarie Ieromonahul, Dimitrie Suceveanu, Filotei Moroşanu... Nume voit uitate se reamintesc — I. Popescu-Pasărea, Gerontie Nicolau, Nectarie Frimu...

Cîntece ale poporului nostru, purtînd semnele heraldice bizantine, vin acum spre noi fără oprelişte, cu mîngîietoarea nelinişte a izvorului de fîntînă românească despre care ne-a mărturisit în meditaţia sa Arhimandritul Bartolomeu Anania. Între ceea ce ştiam, ceea ce exista şi ceea ce este acum muzica religioasă, putem drămui mari deosebiri. Reculegerea în muzică, privirea adîncită într-o oglindă a firii noastre seculare a devenit o realitate. Păşim pe ea ca pe un drum al îngerilor, se scutură colbul fricii şi întrezărim lumina căci aşa ne spune o veche cîntare pe care toţi am intonat-o pentru prima dată într-o sală de concert : **Cu noi este Dumnezeu !**

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

2

În aceeași ședință a Camerei din 14 februarie 1920, deputatul de naționalitate germană Fritz Connerth, a dezvoltat o interesantă interpelare referitoare la necesitatea reglementărilor valutare în România reîntregită. La începutul cuvîntului său, deputatul de Brașov preciza : „Mă voi folosi acum totuși de limba română — pe cît va fi posibil... Mai adaug că explicațiunile mele nu reprezintă numai părerile mele personale, ci și acelea ale tovarășilor mei de partid.

Onorată Cameră, România Mare s-a înfăptuit. În afară clădirea statului e isprăvită, înăuntru însă încă nu. Însă, de clădirea interioară atîrnă soliditatea întregului edificiu de stat. E deci necesar, de a se lua și a se executa în grabă toate măsurile pentru întărirea puterilor materiale și morale, care formează baza de existență a noului stat. Istoria pare a ne dovedi că e de multe ori mai ușor de a înființa un stat decît de a-l menține. Dîndu-ne seama de spiritul epocii noastre, cînd nimic nu ne pare mai important decît înțelegerea frățească, contribuția muncii adevăraților bărbați de stat și oameni politici apare de două ori necesară“. *(Ibid., p. 538—540. Fritz Connerth s-a născut la 28 iunie 1882, în localitatea transilvăneană Moșna. Licențiat în studii agronomice ; de profesie agricultor. Deputat în mai multe legislaturi ale Parlamentului român postbelic.)*

După care, oratorul își expune judicioase păreri privitoare la valută. De reținut că în completare la problematica valutară adusă în discuție de deputatul de naționalitate germană, au rostit documentate discursuri și alți deputați : Ioan Răducanu, I. I. Lapedatu, Vintilă I. C. Brătianu, Virgil Madgearu ș.a.

* * *

În ședința din 19 februarie 1920, prezidentul N. Iorga anunță că „dl. deputat Fáy, al secuilor din Ardeal, are cuvîntul pentru a face o declarațiune“.

La tribuna Camerei, dr. Iosif de Fáy, deputat de Odorhei : „D-lor, înainte de toate vă rog să iertați greșelile cuvîntării mele, deoarece eu românește numai de cîteva luni vorbesc.

Anume vreau să vorbesc ceva despre naționalitatea secuilor.

Vreau să vă atrag atențiunea asupra acestei populațiuni de omenie și sîrguincioasă.

Avînd nădejdea că interesele sale vitale vor fi ocrotite în marginile noului stat, secuii au primit cu liniște și cu încredere unirea cu România.

Cum că așa este, aceasta o dovedește scurt faptul că parlamentarii maghiari din întîiul Parlament al României Mari, au ieșit aproape fără excepție din sînul acestei naționalități.

Nu tăgăduiesc că au fost și poate sînt și de aceia care accentuînd lozinci de agitare, au vroit să tulbure liniștea înțeleaptă a secuimei, prin lipsă de conștiință și cu ușurință.

Dar, d-lor deputați, aceștia nu au nici o însemnătate serioasă.

Procedeele acestea, drept vorbind, nici nu se pot numi agitațiuni. Deoarece agitațiune nu este. Este însă o frazeologie năbădăioasă, cu care conducătorii care și-au pierdut oștirile, mai încearcă apusa lor putere și fac pe disperații politicii. Acești domni se pot agita.

Poate se pot chiar înnebuni unii pe alții, dar nu înnebunesc pe cumintea noastră naționalitate secuiască, muncitoare.

Naționalitatea aceasta știe să cumpănească greutatea stringentă a schimbărilor universal istorice și a evoluțiunii, precum se vede și din faptul că mica noastră naționalitate, înconjurată de populații străine, nu s-a putut păstra decît făcînd numai politica reală.

D-lor deputați, de multe secole — 1500 de ani — secuimea trăiește strînsă într-un colț, în munții Ardealului.

În acest enorm timp partea cea mai mare a vieții, secuimea a petrecut-o ca copil vitreg al statului maghiar. Viața tradițională separată a acestei naționalități a căzut jertfă tendințelor maghiare de unificare șovinistă, aproape tot așa ca și existența altor popoare vechi, locuitoare pe teritoriul statului maghiar.

Cît de dezvoltată a fost conștiința existenței separate a secuilor față de fratele său maghiar, este destul să o dovedesc cu indicația eclatantului fapt istoric că oștirile secuiești au luptat pe la 1600 alăturea cu oștirile lui Mihai Viteazul.

D-nii mei, dacă așa a fost în evul mediu, cînd de facto viața națională a secuimii exista și cînd deosebirile de interese o puteau duce pe astfel de acute loviri, cu atît mai mult s-au dezvoltat aceste deosebiri în evul nou, cînd și cele mai mici urme de viață secuiască separată au fost șterse !

Chiar în timpul cel mai din urmă, guvernele maghiare nu au recunoscut importanța secuimii unguresti, întratîta chiar, că în Ungaria puternic dezvoltată de la 1867 încoace, așa zicînd numai această regiune a rămas nedezvoltată, neglijată, fără o rețea de căi ferate de care are nevoie și fără instituții culturale la înălțimea nivelului modern, așa că funcționarii maghiari trimiși în teritoriul secuiesc, considerau numirile în acest teritoriu ca o disgrație, aș putea zice ca o deportație“.

În continuarea discursului său, deputatul Iosif de Fáy numește revendicările secuimii, de care să țină seama statul național unitar român — pentru „a contribui și la buna stare a secuimii și la înflorirea ei, dar și la ridicarea culturii și cinstei patriei comune“.

Motivînd, spre exemplu, construirea rețelei de căi ferate dinspre secuime la Marea Neagră, oratorul relevă : „Legătura aceasta ar fi cu atît mai însemnată cu cît este sigur că și pînă aci interesele vitale ale secuilor tindeau spre sud, și că ei fiind un popor par excelence comercial, trecură pe drumuri muntoase, grele de umblat, trecură cu carele lor Carpații ca să-și satisfacă trebuințele lor“.

Importante deziderate de ordin cultural, administrativ sînt cuprinse în cuvîntarea deputatului de Odorhei Iosif Fáy, după care declară, în final : „Ca cetățean credincios al statului român, și ca secui care îmi iubesc neamul, am venit în acest loc, nevoind să țin seama de acea teroare nestăpînită societății cu care răposații conducători au voit să silească pe secui să se bată cu mori de vînt. Noi am adus cu noi încredere și ca răspuns cerem tot încredere.

D-lor deputați, părerile dv. nu trebuie să le întemeiați pe aparență, trebuie să vedeți, să cunoașteți naționalitatea secuiască, muncitoare, cu suflet cinstit, de aceea zic : ajutați-ne ca armele agitatorilor să le luăm prin aceea cînd nu veți privi la noi ca învingătorul la învins, ci că vă veți întoarce ca prieten la prieten la acest popor de secui care mult a suferit și care este vrednic de o soartă mai bună.

Făcîndu-se astfel, eu sînt convins că în scurt timp populația secuiască va fi una din pietrele cele mai sigure la edificiul României Mari“. *(Ibid. Ședința din 19 februarie 1920, p. 594. Iosif de Fáy s-a născut în anul 1892, în com. Ciocaia, Valea Săcuieni, județul Bihor. Doctor în drept internațional. Căsătorit cu o tînără din părțile locului. În anul 1920 a fost cooptat în corpul diplomatic românesc : numit secretar la Legația României din Tokio, în 1921 și prim-secretar al Legației Române din Bruxelles, în 1922—1927 — pentru ca într-o noapte ploioasă de noiembrie — cum scrie Ștefan I. Fay în cartea sa „Caietele locotenentului Florian“ — să fie găsit mort, în odaia sa din capitala Belgiei.)*

Substanțialului discurs rostit de reprezentantul secuilor din Transilvania, îi răspunde printr-o scurtă alocuțiune președintele Adunării deputaților, istoricul Nicolae Iorga : „D-lor, mulțumesc în numele dv. d-lui deputat baron Fáy, pentru cuvintele spuse în numele secuilor, care și alături de Ștefan cel Mare au luptat la Podul Înalt în 1475, pentru apărarea Moldovei și a românismului și care în cea mai mare parte sînt vechi frați ai noștri români, care și-au pierdut limba lor.

Îi mulțumesc pentru încrederea ce o pune în statul român, care va ști să prețuiască și să susție această încredere“.

Deputatul C. Racoviță : „Cerem afișarea discursului...“

N. Iorga, președinte : „Se va afișa“. *(Ibid.)*

* * *

Tot astfel, în ședința din 1 martie 1920 a Camerei, președintele ei, profesorul Nicolae Iorga, dă „mai întîi cuvîntul, pentru a face o declarațiune, d-lui Bela Maurer, deputat secui din Ardeal“.

Întrucît discursul deputatului de Ciuc este deosebit de interesant pentru înțelegerea cît mai exactă a acelor vremuri imediat post-Unire, îl vom reproduce aproape în întregime ; altminteri, și ca o dovadă de netăgăduit a tradițiilor de luptă și năzuințe comune exprimate de la tribuna întîiului Parlament al votului universal din România.

În fața a patru sute de deputați prezenți sub cupola Ateneului Român,

HISTORIA MAGISTRA VITAE

În Parlamentul Marii Uniri

I.I.C. BRĂTIANU
deputat de Vaslui

I. Mihalache

ION MIHA
deputat de

Nu învățăm, ci re-

oratorul își expune cuvîntarea astfel :

„Onorată Cameră, regret din inimă că nu posed îndeajuns limba frumoasă a dvs., dar după ce am avut ocaziunea de a mă convinge cum că dvs. cu plăcere ați ascultat pe toți acei d-ni deputați, care încă numai defectuos posed limba română, îmi iau îndrăzneala de a abuza de bunăvoința și paciența d-voastre.

Vorbirea mea are două scopuri.

De o parte doresc a interpreta «Avizul» cetățenilor cercului meu electoral, de altă parte a face cunoscut, în numele partidului unit secuiesc și democrat maghiar, cît mai obiectiv posibil, situația și ținuta naționalității maghiare situată pe teritoriul unit cu România Mare.

Dați-mi voie, d-lor, ca, înainte de a intra în meritul vorbirii mele, să premerg cu cîteva reflecțiuni personale :

Sînt membrul unei familii vechi maghiare din Transilvania, care a avut un rol însemnat în viața politică a Ardealului.

Mai mulți membri ai acestei familii au ocupat funcții de prefect sau alte funcții mai înalte.

În funcțiunea lor, în primul rînd, s-au arătat umani, în urma cărei proceduri poporul român asemenea întotdeauna a manifestat cel mai sincer respect și alipire față de această familie.

Chiar iubitul meu tată, decedat, adeseori a protestat în contra procedurii incorecte și imposibile a presei și guvernelor maghiare față de poporul român din Transilvania. El a pretins cu vorbă și în scris cum ca în proporție cu numărul poporului român să fie delegați [numiți] și prefecți români.

Educat în acest spirit și crescut fiind în mijlocul poporului român, de sine înțeles că și eu am urmat politica tatălui meu, din care cauză cu fratele meu împreună, am fost expuși la insulte și neplăceri din partea presei maghiare șoviniste, care nu putea nicidecum înțelege ținuta noastră.

Anume am fost insultat pentru că la o adunare a reprezentanței comunale unde membrii români erau în majoritate, am pretins ca «procesul-verbal» să fie dresat nu numai în limba maghiară, ci, pe baza parității, atît în limba română cît și maghiară.

Cu altă ocazie, în decursul războiului, acuzat fiind pe nedrept cu «les majestate» un moșneag bătrîn, român cinstit, prezentîndu-mă ca martor la pertractare, înaintea Curții marțiale, am cerut achitarea moșneagului acuzat pe nedrept.

Noi toate acestea le-am îndeplinit numai din datoria umană și dacă eu, poate fără de a ști sau involuntar, totdeauna am stat mai aproape de națiunea română, ceea ce elementul maghiar nu putea să înțeleagă, este a atribui poate și acelei întîmplări că m-am născut și am crescut în castelul din «Buia», proprietatea familiei mele, care «Castel», Adunarea țării dela Alba Iulia, din 28 martie 1598, l-a dăruit lui Mihai Viteazul.

Prin aceasta am avut și un motiv și prilej să mă ocup mai intensiv cu literatura și istoria națiunii române.

Dacă pe timpul domniei maghiare, condus numai de umanitate, am avut curajul să-mi ridic cuvîntul sprijinitor și apărător în interesul unor români simpli dați-mi voie, d-lor, ca în calitate de deputat, în măsură mai intensivă, să fac tot aceasta aci înaintea dvs., în interesul fraților mei maghiari, de cîte ori numai mi se va da ocaziunea. Pentru că m-am născut maghiar și cu inima sîngerîndă am văzut prăbușindu-se patria mea maghiară și principalul scop al vieții mele este acela ca, în interesul consîngenilor mei rămași în România Mare, să muncesc și, dacă va fi lipsă, chiar să lupt pentru drepturile noastre.

Eu, la timpul potrivit — încă pe cînd guvernul Károly a făcut ca armata maghiară să depună armele și a cerut pace pe baza condițiunilor Wilsoniene — m-am convins pe deplin cum că în acel proces din partea Ungariei, Ardealul este pierdut și, convins de aceasta, am aflat de bine că pentru naționalitatea maghiară rămasă în Ardeal, respectiv în România, corespunzător lumii noi, să dau un organ politic, ziarul cu numele de **Uj Vilag — Lumea Nouă.**

În ziarul acesta m-am hotărî[illegible] fac să înțeleagă poporul magh[illegible]că cu finirea războiului mondi[illegible] încheiat o epocă și epoca ce își ia începutul va aduce esențiale schimbări, atît în referințele internaționale, cît și referitor la harta Europei. M-am bizuit să fac să înțeleagă cum că Conferința de pace, pe baza principiului etnografic ajuns la triumf prin victoria Antantei, va recunoaște Ardealului unirea cu România.

Aceste împrejurări le-am accentuat ca o urmare inomisă a posibilității de a produce o înțelegere reciprocă, o împăcare, o localizare cinstită.

Regret însă că într-un timp așa de îndelungat, nici într-un an de zile nu am putut ajunge la rezultatul dorit, deoarece în urma articolelor publicate de mine s-a iscat în șirul elementului maghiar din Ardeal o adevărată «revoluție», pentru că asupra poporului maghiar au avut prea mare influență conducătorii lor, cei vechi și seducătorii lor cei noi mai departe din cauza unității de sînge, a fost cu mult mai mare alipirea lor față de integritatea statului ungar, decît dintr-o zi în alta să se poată împăca cu situația cea nouă.

După ce în urma revoluției, în toamna lui 1918, elementul maghiar din Ardeal a fost amăgit din partea conducătorilor săi, poporul obișnuit a fi condus, cu ocazia preluării imperiului din partea României, în privința tendințelor produse de constelațiunea cea nouă, a rămas cu totul nesfătuit din partea consîngenilor săi.

De la guvernul Károly soseau dispozițiuni contrazicătoare.

Cît a fost de neorientat elementul maghiar din Transilvania despre mersul lumii, adeverește mai eclatant soarta funcționarilor maghiari de stat rămas[illegible] în Ardeal. Acești nefericiți oame[illegible] negînd prestarea jurămîntului de[illegible]litate statului român, rămînî[illegible] funcțiune i-au vîndut mobilie[illegible] au avut și după ce au spesat [illegible]loarea primită, cu bățul în [illegible] plecat la Ungaria.

Cu toate că Consiliul Dirigent, z[illegible]le române, ziarul fondat de mine, pr[illegible]cum și senatorul Truppel, colegii deputați Lengyel, contele Neselrode și redactorul Maton Andor, fără de a lua în considerare ori și ce osteneală, fie ce ocaziune am folosit-o să-i facem să revină la adevăr, să-i înduplecăm spre a putea să le mîntuim existența, ei însă conduși de sentimente patriotice greși-

ACHE
Muscel

OCTAVIAN GOGA
deputat de Sibiu

IOSIF DE FAY
deputat de Odorhei

ARTHUR CONNERTH
deputat de Bistrița-Năsăud

învățăm democrația!

te și-au sacrificat căminele familiare.

Cu încetul între acești funcționari acea convingere greșită a ajuns dominantă, cum că ei prin prestarea jurămîntului de fidelitate calcă un atare principiu de drept, care singur de sine este de ajuns ca Ardealul să fie unit cu România, pe cînd pe lîngă rezistența pasivă cugetau că s-ar putea mîntui Ardealul.

Onorată Cameră, conducătorii vechi ai elementului maghiar din Ardeal, precum și ziarele maghiare au comis o greșală cardinală prin faptul că nu și-au validat influența asupra consîngenilor lor, pentru că nu i-au lămurit despre starea faptică a lucrurilor și nu le-au inspirat atîta putere morală, ca să depună jurămîntul, deoarece acești funcționari nu au avut posibilitatea de a putea citi acele ziare din străinătate, din care încă cu un an înainte se putea pe deplin adeveri cum că România se va uni cu teritoriile locuite de români în fosta Ungarie.

Așa cum ziarul «Uj Vilag» și ziarele [illegible] din Ardeal au ajuns la ziarele [illegible]eze, engleze, elvețiene, italiene și austriace, ar fi putut să ajungă la ele și politicii vechi maghiari și ziarele maghiare și conform și acelora să influențeze elementul maghiar din Transilvania.

Așadar, din fermă convingere declar, cum că corpul funcționarilor maghiari, cum și clasa de mijloc de pe teritoriile unite cu România, numai din cauza sus-amintită și nu conduși de imboldul urei de rasă, au manifestat o atitudine nervoasă arătată și nesuferită față de autoritățile și față de națiunea română. Atît despre elementul maghiar din teritoriile reunite cu România".

În partea a doua a cuvîntării, deputatul Bela Maurer a declarat : „Un lucru este cert, sîntem reprezentanții naționalității secuiești. E fapt că alegerile noastre au fost criticate, totuși există între noi și naționalitatea de neam a noastră, atîta legătură care este de ajuns ca să ne putem numi drept reprezentanți constituționali ai populațiunii secuiești.

Între naționalitatea secuiască și reprezentanța secuiască, astăzi numai identitatea de neam formează legătura. Reprezentanții posibili ai acestei identități de neam și ai politicii viitoare a secuimii în Parlamentul acesta, sînt în primul rînd dl. Moses Petö, gospodar, secui din județul Odorhei, mai departe, d-nii Andrei Morvay, Gabriel Szabo, Andras Fekete, care sînt fiii naționalității secuiești și ale căror familii în mai multe generații de-a rîndul au fost apărtași în administrația și în viața publică a populației secuiești.

În cadrul organizării de stat a României Mari, menirea partidului meu, «partidul unit secuiesc și democrat [illegible]aghiar», nu poate fi alta decît orga[illegible]area treptată a elementului maghiar [illegible]eritoriile unite cu România. Tre[illegible] să facem ca toate păturile națio[illegible]lității să primească principiile noas[illegible]e politice și prin aceasta să creăm o [illegible]rmonie unitară sănătoasă.

Scopul principal al politicii noastre este, de o parte, ca, pe lîngă menținerea intereselor noastre naționale, să căutăm o armonie cu națiunea română, pe de altă parte, ca, eliberînd populația secuiască și maghiară din Ardeal de sub influența concetățenilor șoviniști maghiari, de conducătorii lor vechi și de seducătorii lor de astăzi, să-i transformăm și educăm de cetățeni cinstiți ai României Mari.

În îndeplinirea acestei meniri mari, avem însă trebuință și de concursul intensiv al d-voastre".

După ce enumeră „problemele cele mai urgente" de rezolvat de către guvernul român, probleme general valabile întregii României imediat postbelice — lipsa alimentelor, asigurarea semințelor pentru noua campanie agricolă, ocrotirea orfanilor și văduvelor de război, asigurarea „materialului brut necesar pentru meseriași și întreprinderi de meserii" — deputatul de Ciuc ține să sublinieze : „Persist la realizarea drepturilor asigurate în hotărîrile de la Alba Iulia și cer, în interesul maghiar din Transilvania și în interesul mai înalt al statului, ca în regiunile cu populație maghiară să se aplice numai funcționari maturi și înțelegători, care cu intențiunile lor binevoitoare să cîștige simpatiile naționalității maghiare, iar funcționarii aceia care sînt nerăbdători față de maghiari, să fie îndepărtați din serviciile lor".

Încă un interesant punct de vedere al deputatului Bela Maurer : „În interesul liniștii statului și a cetățenilor, îmi iau atitudinea împotriva luptei de clasă distrugătoare. Recunosc însă un lucru și anume : în construcția socială și economică de astăzi este și foarte multă nedreptate și din punct de vedere al muncitorimii ce privește sănătatea morală și economică sînt așa de multe pretențiuni juste, încît statul și opinia socială publică este datoare să se ocupe binevoitor cu ele, chiar pentru interesul material și spiritual al omenirii.

Cauza răului este însă, că muncitorimea pretinde pe un ton prea brusc și chiar cu violență vrea să-și realizeze reformele sale. Iarăși capitaliștii sînt prea nervoși și cu prea mare netoleranță îi manipulează problemelor actuale".

Iată și finalul declarației reprezentantului secuimii în Parlamentul României. Mari : „În sfîrșit, pot să trec asupra dorinții unei părți din secuime. Populația cercului electoral din Gheorghieni m-a însărcinat să declar în fața dvs. cum că secuimea persistă la mama care este pămîntul și respectă legile acelei țări de care aparține și pămîntul său.

Cu inima dureroasă își ia rămas bun de la fosta sa patrie, în care de o mie de ani în mod cinstit și-a făcut datoriile sale patriotice. Își șterge lacrimi și cu hotărîrea fermă aduce caracterul, dragostea de muncă și de ordine în noua formațiune de stat. A înțelege situația nouă să împace, își îndepărtează de la ea însăși agenții și ideile agitatoare, dar persistă în limba, religia și cultura sa.

Onorată Cameră ! Cu mîndrie, plin de bucurie și emoție, transmit veștile sincere și cinstite ale populațiunii unui oraș și cîteva sate de secui, și dacă dvs. primiți cu plăcere mîinile asprite de muncă, vă rog să nu uitați niciodată că cercul electoral din Gheorghieni a fost acea insulă de secui de unde a sosit prima felicitare, plină de încredere în Parlamentul democratic al României Mari și pentru lucrările acestui Parlament cer binecuvîntarea înaltului Creator". *(Ibid. Ședința din 1 martie 1920, p. 833—835).*

Gestului frumos, sincer și cinstit, al deputatului secuilor, îi răspunde președintele Adunării, savantul patriot Nicolae Iorga : „Să-mi dați voie să mulțumesc d-lui deputat Bela Maurer, în numele Parlamentului întreg, pentru franchețea și sinceritatea declarațiunilor sale, și-l asigur că vom avea și față de naționalitatea maghiară, ca și față de toate naționalitățile care locuiesc pămîntul României, toată considerațiunea pentru valoarea sa actuală și tot respectul pentru purtarea sa glorioasă din trecutul său istoric.

România unită nu cere nici unui membru al unei alte naționalități, decît națiunii românești, altceva decît aderența loială față de statul român, stabilit pe bază de drept național, nu de cucerire, și cu concursul întregii lumi în adevăr civilizate, iar, în al doilea rînd, înțelegerea pentru nevoile de viață ale poporului dominant prin număr, muncă și tradițiune istorică în patria comună". *(Ibid., p. 835).*

◆

Într-o altă ședință a Camerei, la 9 martie 1920, pe cînd se discuta proiectul legii pentru reforma agrară, a luat cuvîntul spre a face unele observațiuni, în numele sașilor din Ardeal și partidului popular german din România, deputatul dr. Iuliu Orendi — care în introducere s-a adresat auditoriului cu cuvintele : „D-lor deputați, vă rog să fiți cu răbdare, căci eu nu prea știu bine românește". *(Ibid., Ședința din 9 martie 1920, p. 982).*

Și tot la discuția asupra proiectului de lege pentru reforma agrară a luat cuvîntul — propunînd un amendament, primit de Adunare — deputatul sas dr. Arthur Connerth. *(Ibid. Ședința din 10 martie 1920, p. 1 008. **Arthur Connerth s-a născut la 9 ianuarie 1882 în Bistrița. Doctor în drept și științe economice de la Universitatea clujeană ; de profesie avocat. Ales deputat al naționalității germane în toate cele opt legislaturi ale Parlamentului României interbelice.**)*

Pe adresa Adunării deputaților soseau zilnic telegrame de felicitare a Parlamentului Marii Uniri pentru actele istorice adoptate. Așa, de pildă, Uniunea armenilor din România și Asociația evreilor români, felicitau maturul corp — „făgăduind prinosul muncii lor". *(Ibid., Ședința din 8 martie 1920, p. 936)*

◆

La 13 martie 1920 s-a format un nou cabinet ministerial, condus de generalul Alexandru Averescu. Douăsprezece zile mai apoi, președintele Consiliului de Miniștri a prezentat în fața Adunării deputaților **Programul** noii guvernări. Între deputații care au luat cuvîntul pe marginea expozeului guvernului, s-a numărat și dr. Rudolf Brandsch. „Cred de a mea datorie — a declarat deputatul de Sibiu — nu numai față de naționalitatea mea, ci și față de statul de al cărui viitor e indisolubil legată — și trebuie să rămînă, prin libera noastră voință, legată — soarta noastră proprie, de a exprima în Corpul legislativ, punctul nostru de vedere, cît mai scurt, dar foarte deslușit, înaintea țării și în numele tuturor reprezentanților naționalității noastre. Țin să accentuiez că aici nu este vorba de o chestiune ce ne privește numai pe noi, o mică parte a cetățenilor țării, ci e vorba de o chestiune a statului întreg, o chestiune de prim rang pentru consolidarea patriei noastre.

Onorați domni deputați, noi sașii din Transilvania, șvabii din Banat și toți ceilalți germani din România Mare, ne-am unit din liberă hotărîre la România Mare sub premize foarte bine definite, premize la care ne-am și referit întotdeauna și inadins în declarațiile noastre de unire și pe care le-am adus la cunoștința factorilor constituționali ; guvernului și majestății sale regelui. Am în vedere înainte de toate principiile cunoscute sub denumirea de «hotărîrile de la Alba Iulia».

Aceste hotărîri s-au luat cu toată greutatea prestigiului moral al unei națiuni întregi și au fost ridicate prin deciziunea guvernului de atunci și a șefului statului, la un act de drept de stat de prima ordine...

Onorată Cameră, am ținut de a noastră datorie de a ridica glasul nostru în aceste vremuri serioase, și cu toate că n-avem puterea de a influența dezvoltarea, să ne îndeplinim datoria față de patria noastră română, căreia, în propriul nostru interes, îi dorim un viitor binecuvîntat și liniștit.

Putem sprijini, bineînțeles, numai un guvern care lasă neatinse bazele și îndeplinește făgăduielile în virtutea cărora s-a produs intrarea noastră în viața statului român.

Îmi place să nădăjduiesc că guvernul actual e hotărît de a urma aceste principii". *(Ibid., Ședința din 26 martie 1920, p. 1 097—1 098).*

◆

Cu această intervenție se încheie activitatea propriu-zisă a reprezentanților naționalităților conlocuitoare în întîia Adunare a deputaților Marii Uniri. Fiind vorba de o nouă guvernare, cea condusă de generalul Al. Averescu, era de la sine înțeles că se va proceda la închiderea sesiunii parlamentare în curs și la fixarea altor alegeri (lucru întîmplat, de altfel, în zilele de 25—27 mai 1920, pentru Cameră și 30—31 mai 1920 pentru Senat). Și este tot de la sine înțeles că în noul Parlament au intrat, în același număr corespunzător, reprezentanții naționalităților conlocuitoare, ca rezultat firesc al politicii naționale românești de largă conlucrare frățească în patria comună — România.

STELIAN NEAGOE

(Va urma)

Parlamentul Român în perioada interbelică.

Erată :

Dintr-o regretabilă eroare de tehnoredactare, în numărul trecut al revistei s-au strecurat următoarele greșeli : Nicolae Iorga — deputat de Odorhei, corect Orhei ; inversarea explicațiilor pentru fotografiile deputaților Rudolf Brandsch și Hans Otto Roth.

Fotografii de **MIHAI POTÎRNICHE** ■

OCTAVIAN GOGA

ÎNVIEREA NOASTRĂ

Taina sfîntă a învierii pătrunde astăzi sufletele noastre. Niciodată prăznuirea ridicării din mormînt a Mîntuitorului n-a avut un înțeles mai adînc pentru norodul moldovenesc, ca în aceste zile de primăvară. Paștile de-acum sînt Paști roșii de sîngele vărsat pentru apărarea moșiei, dar sînt mai ales Paști luminate de cea dintîi rază, care însenineaza cugetul tuturor neamurilor de pe cuprinsul fără hotar al împărăției rusești.

Cîtă asemănare între sărbătoarea Învierii lui Hristos și deșteptarea obștească a țării petrecută sub ochii noștri! Ca și Fiul lui Dumnezeu, norodul acesta a pătimit și a fost bătut și cu fiere a fost adăpat pentru împlinirea scripturii. Ca și pe El, cărturarii l-au vîndut, fariseii l-au ispitit. Dar tot ca Mesia din Nazaret, norodul a spart lespedea de pe groapa lui, a înviat din morți, strălucirea lui a străbătut pămîntul și într-o clipă catapeteasma lumii s-a cutremurat și au căzut capiștile idolilor.

Minunată și sfîntă înviere au văzut sămințiile nenumărate ale Rusiei. Luptînd pentru zdrobirea dușmanului pe cîmpul de bătaie, sufletul nostru s-a dezrobit pe sine. Întunericul s-a sfărîmat și glasul slobod al inimii și-a strigat toate drepturile lui. Astăzi, Rusia este țara cuvîntului scăpat din cătuși, țara dreptății obștești, care îmbrățișează deopotrivă fericirea tuturor.

Frați moldoveni din scumpa noastră Basarabie, ridicați-vă fruntea să vedeți și voi sărbătoarea luminii. Și învierea noastră s-a săvîrșit acum! Veniți s-o cinstim în graiul dulce al strămoșilor și să-i cerem revărsarea pe tot pămîntul moștenit din bătrîni.

Să nu uităm învățătura veche, că Dumnezeu trimete numai atîta dreptate pe pămînt, cîtă știe să ceară sufletul în rugăciunile lui. De aceea, moldoveni, să ne unim cu toții în dragoste de moșie, de neam și de limbă și să spunem sus și tare, că la masa acestui praznic sînt daruri și pentru noi.

Strîns legată de sînul maternicei țări, pe care o apără cu sîngele ei, Basarabia învie și prin lumină moldovenească vrea să trăiască înainte.

Moldoveni, să binecuvîntăm ceasul hărăzit de Dumnezeu tuturor noroadelor pentru mîntuirea lor și să ne pregătim să tragem brazda cea dintîi în ogorul proaspăt al deșteptării noastre.

„Cuvînt Moldovenesc" (Chișinău), anul IV nr. 27 din 2 aprilie 1917, p. 1

(Articol interzis să apară în cartea : Octavian Goga — Ne învață Mărășeștii... ***Ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, Editura Junimea", 1983).***

---

28 iunie 1940... (II)

În drum, aceste bande au devastat câteva prăvălii și foarte multe bodegi și restaurante, iar după ce s-au îmbătat, mîncărurile și băuturile erau aruncate pe străzi. Trecătorii erau opriți și bătuți pînă la sînge. Jandarmii colonelului Barozzi erau prea puțini ca să poată menține ordinea. Un tînăr s-a urcat pe turnul primăriei, ca să înfigă un steag roșu, dar glontele unui jandarm bun ochitor îl făcu să se rostogolească în stradă.

Soția unui ofițer, care purta o cruciuliță la gît, a fost oprită pe stradă de un individ care, insultînd-o, i-a rupt cruciulița, a scuipat-o și a călcat-o în picioare. În acel timp, a venit un ofițer român civil și a împușcat pe agresor chiar la fața locului. A doua zi, a fost înmormîntat cu onoruri.

După orele 16,00, primele blindate sovietice au apărut în Piața Gării din Cernăuți, blocată în continuare de mulțimea celor ce așteptau sau pierduseră trenurile spre sudul Moldovei. Emoția a fost puternică. Un martor ocular al evenimentelor, abia sosit în oraș din Zastavna, a reținut toate zvonurile care se încrucișau în masa de oameni desfășurată pe peroane și între liniile de cale ferată : între altele, o bandă formată din tineri ar fi împușcat doi gardieni publici ; în timp ce era escortată spre gară, coloana deținuților din penitenciarul local a fost înconjurată de manifestanți comuniști, gardienii fiind molestați și deținuții eliberați ; primarul orașului, Nicolae Flondor, ar fi fost împușcat în Piața Unirii, în timp ce aștepta sosirea sovieticilor, spre a le preda municipiul ; ultimele detașamente ale forțelor de ordine, însărcinate cu paza principalelor edificii publice din oraș, cînd s-au retras spre gară, au fost permanent hărțuite de bande de comuniști și silite să facă uz de arme ; secretarul chesturii și cîțiva comisari din subordinea lui, surprinși de sovietici în sediul din Piața Decebal nr. 2, ar fi fost reținuți pentru cercetări...

Momentul intării blindatelor sovietice în Cernăuți a fost relatat și de Pepe Georgescu : «Dinspre gara mare — scria actorul — se auzea un zgomot asurzitor de motoare și strigăte nedeslușite. Zgomotul se apropia tot mai mult de centrul orașului, odată cu trepidațiile infernale ale unei escadrile de aviație. Cele cîteva clipe pînă la sosirea primelor tancuri sovietice erau revoltător de chinuitoare.

MIHAI PELIN ■

(Va urma)

Regăsirea de sine (3)

Privire înapoi

Cu ce limbă și cu ce alfabet am fost „găsiți" noi, basarabenii, în 1940, apoi în 1941? Cu limba română și cu alfabet latin. Limba română ne-a fost furată, iar caracterele latine au fost puse la popreală. Ni s-au adus în loc o limbă de ducă-se pe pustii și un alfabet străin ginții noastre latine. Limbii acesteia i se zicea „moldovenească", dar numai căpetenia dracilor o putea înțelege... Judecați și dumneavoastră cinstiți basarabeni: **industria șere feliuri noi de cruzime** (nu-i era de-ajuns... cruzimea lui Stalin!), **coptii scriți cu melul** (poate cu iedul?) **pe tablă; nistuire innuntrucletculară; omu poațe să fie și stăpin nijloșitor pentru soliteru de porc** (poate... solitarul de porc?) ; **moluște pinticochișioarnișe; la ist otread se atîrnă popugaiu; cochitele sînt haracternișe pentru cochitoase; jumătate monițile sînt jivini; împotrijitor la molipsirea cu țițoi...** (Am citat dintr-un manual tradus: M.I. Țuzmer, Zoologhia, Tiraspoli, 1938).

Aveam zece ani și țin bine minte acel început de „eră socialistă", acel an 1940 care ne-a adus... „libertatea" și „fericirea", amîndouă staliniste. Toate le înțelegeam, doar una nu puteam pricepe: cu ce s-a făcut vinovată limba română de ne-a fost interzisă? „Somnoroase păsărele" să nu mai recităm ? „Vine, vine primăvara" să nu mai cîntăm? Ce ne îndoapă ei cu limba asta scîrnavă? Noi, copiii de pe atunci, care purtam limba română în inimă și găseam că nu ființează pe lume cuvinte mai alese ca la Eminescu și la Coșbuc, ne-am trezit cu **soliteru** și **țițolu** în gură. Ne apuca tremuriciul și făceam în așternut numai la gîndul că peste noapte vom trece prin **nistuiri innuntrucletculare,** iar a doua zi vom avea iarăși de luptat cu aceleași **pinticochișioarnișe** și alte dihănii. Degeaba ne spuneau învățătorii că în Uniunea Sovietică nu există analfabeți, noi vedeam neștiutori de carte chiar printre autorii de manuale.

Se pornea cîte un învățător mai inimos printre casele oamenilor să strîngă rugăminți de îndurare: milostiți-vă, tovarăși, feriți-ne copiii de turbare! Nu ajungea prea departe cu adunatul iscăliturilor. I se înfățișa un „medic" din raion și-l întreba de „sănătate" împungîndu-i cu țeava „stetoscopului" în coaste, ceea ce voia să însemne: Nu-ți place limba moldovenească? Ți-i dragă româna? Vrei să vină românii înapoi? Rumânskaia c... !

Am auzit cu urechile mele un „monolog" de felul acesta... Mintea mea de copil nu putea pătrunde încurcata politică a venirii sau plecării „românilor", dar intuiția îmi șoptea că la geana orizontului mijește a sînge, a sînge de basarabean...

Abia cu trecerea anilor am aflat că în 1941 au pierit mulți basarabeni de valoare. Cîți? Nici bunul Dumnezeu nu știe. Au fost împușcați de encavediști pentru că nu voiau să accepte „comunismul" lui Stalin și pentru că voiau să rămînă ce-au fost — români.

Nu voi insista prea mult asupra perioadei de război cu toate urgiile ei. Cine și cînd a ocupat Basarabia, cine și cînd a eliberat-o — rămîne de văzut. Să-și spună cuvîntul istoricii, dar nu istoricii păliți de țîfnă pseudosavantă, fierți în coclite cazane staliniste și încîlciți în țuhăieli deșănțate, ci istoricii de bună-credință **și cu** rînduială în odăile gîndirii, care țin minte cuvintele lui Mihail Kogălniceanu : În tablele istorice se scrie numai veșnicul adevăr".

După „veșnicul adevăr" al istoriei mă voi călăuzi și eu, arătînd că în anii 1941—1944, aici, în Basarabia, nimeni nu avea interesul să îndoape în continuare **pînticochișioarnișele** și **capochișioarnișele** fătate în tinda scurtătorilor de capete din Neandertalovka. În anii aceștia grei cultura națională caută să răzbată prin hățișurile politicii antipopulare și făcea pași mărunți. Cum era, cum nu era, dar ne-au revenit valorile spirituale schingiuite și fugărite de troglodiții din 1940. Ne-au revenit Eminescu și Creangă, Alecsandri și Russo. Și Coșbuc. Și Caragiale. Și Sadoveanu. Și Topîrceanu. Ei ne-au readus româna literară cu neasemuitele sale frumuseți. S-a suit din nou pe tron Alfabetul Latin. Cultura națională, cu toate păcatele regimului burghezo-moșieresc și cu toate nenorocirile vremilor de război, a dat iarăși în floare. Burghezia nu era nebună să-și taie craca de sub picioare — să ucidă oamenii de bine și de frumos și să rămînă fără cetățeni cu glagore-n cap.

Burghezia româno-moldovenească n-a săvîrșit asemenea crime nici mai înainte, în perioada dintre cele două războaie. Numai ideologii alimentați de obscurantismul lui Stalin și roși de viermele românofobiei pot afirma că între 1918 și 1980 românii (care români? muntenii? ardelenii? moldovenii?) au nimicit în Basarabia „orice cultură națională". Toată lumea știe că pînă în 1918 nici vorbă nu putea fi de **cultură națională** în spațiul dintre Prut și Nistru. De unde cultura națională, dacă regimul țarist îi ținuse pe basarabeni fără școli naționale? De unde limbă națională? De nici unde și de nicăieri. (Poetul și istoricul Mihai Eminescu ne-a lăsat un tablou zguduitor al vieții basarabene din anii negri ai ocîrmuirii țariste. Iată ce scria el în iunie 1878: „De atunci și pînă acum măsurile silnice pentru stîrpirea românismului se iau fără curmare. Administrația, biserica și școala sunt cu desăvîrșire rusești, încît este oprit a cînta în ziua de Paști „Cristos a înviat!" în românește. Nimic în limba românească nu se poate scrie... Oamenii de condiție se feresc de a vorbi în casă românește, pentru ca nu cumva o slugă să-i denunțe: într-un cuvînt, orice manifestație de viață românească e oprită, rău privită și chiar pedepsită. Pe lîngă toate aceste mai e și sistemul de colonizare silnică al Rusiei. Cete întregi de familii românești sunt luate cu sila ori duse cu amăgiri departe și înlocuite cu familii rusești, pentru ca încetul cu încetul, populația să se amestece, să piardă energia caracterului național și să fie mai primitoare față cu măsurile de rușificare".

Las acest pasaj pe seama gîndirii cititorului, fiind sigur că el îl va comenta la fel cum l-aș comenta și eu, ba va mai face și unele paralele cu realități mai recente privind și stîrpirea românismului, și rușificarea administrației, și sistemul de colonizare, și amestecarea populației, și... Partocrația ne spunea că așa ceva **nu s-a întîmplat** în Basarabia, acum ne spune că **nu se mai întîmplă.** Mie-mi pare că s-a întîmplat din gros, iar astăzi ne iese pe ochi: rușii din Tiraspol vor autonomie rusească, apoi nu-i exclus s-o ceară rușii din Tighina, rușii din Bălți, din Cahul... Limba românilor basarabeni avea pete cafenii pe obraji. Pericolul morții a fost cel care a despicat inima părintelui-poet Alexei Mateevici și a făcut să țîșnească din ea înflăcărata chemare: învîați-vă dar graiul!

(reproducere din revista „Nistru"
Nr. 2/1990, Chișinău)

VALENTIN MÎNDICANU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Nu vom importa cărți românești!

Orice urmă a tradiționalei dezbinări între scriitori dispare atunci cînd se înfiripă dialogul :

„Așa e că nici tu nu poți scrie ?".

„Așa e !".

Sînt încă prea aproape de noi întunecatele decenii ale terorii, prea aproape respirația lui Decemvre 22 spre a ne imagina că poetul se poate instala cu lesniciune în starea de calm propice creației. Pentru prozatori nu există suficientă **distanță** față de evenimente propice obiectivizării cum nu există nici timpul material spre a începe și spre a zidi așteptatele cărți. Teatrul ? Unde e voluptatea rafinată de a „păcăli" cenzura, unde „poantele" ce făceau deliciul (ascuns) al publicului ? Cinematografia ? Ea a fost mereu copilă ori numai jună. Ea a cerut pentru sine un statut de excepție : judecata blîndă, benevolentă. Și l-a avut. A căpătat și acum unul, acela de a fi stat în stat, un minister al celuloidului. Doar filme nu avem.

Editurile ? Ele nu se refac, nu se fac ci doar se **desfac**. Se desfac de practicile activismului cultural dar și de buni diriguitori trecuți în rezervă cu primejdioasă ușurință. (Mă gîndesc la Valeriu Râpeanu și Romul Munteanu, între alți cîțiva). Publicații încă obscure anunță întemeierea (așteptatelor) edituri particulare, ba, chiar ne oferă cîteva proxime apariții. Toate titlurile sînt... **străinești**. Nimeni, în România, nu-i mai ia în „calcul" pe scriitorii români ? Îi refuză pe ei economia de piață ? E o eroare fiindcă dacă am avut și (extrem de puțini) scriitori vînduți am avut și... vandabili. Ar putea să mai fie și azi dar iată, nimeni nu-și bate capul de cum va deveni cu productele literare ale contemporanilor. Nici măcar Uniunea Scriitorilor pe care o scuză febra electorală (primele alegeri libere ale comitetelor și comitiilor obștești) și grijile gospodărești : mutarea conducerii într-un nou palat (ce nici măcar nu trebuie spoit, avînd plafoane pictate), precum și ostenelile protocolului.

Nu anunță un program nici editura scriitorilor, cu atîtea merite sub dictatură („Cartea românească") și e păcat, de tipăriturile ei ni se leagă multe speranțe.

Se vor tipări, firesc, biografii, memorii exotice, jurnale senzaționale. E anunțat un tom de peste două mii de pagini consacrat tehnicilor sexualicești. Bine. Vom tipări literatură polițistă. Perfect. Dar toate aceste proiecte firav anunțate nu ne pot scoate din impasul în care, pare-se, am intrat. Sîntem pe cale să anulăm tot ce s-a făcut bun în cultura noastră ce a rezistat cu liniile ei de forță dictaturii. Cîțiva critici (N. Manolescu, E. Simion) s-au grăbit, firesc, să pună **mărturie** că, în literatură cel puțin, n-avem de-a face cu un „pămînt pîrjolit", că numeroase creații fac cinste mult încercatei noastre bresle și tot atît de firesc ei i-au chemat pe scriitori să se așeze la locul cel mai potrivit dăruirii lor : masa de scris, intrînd astfel în normalitate.

Care normalitate ? și-au spus alți gînditori deprinși să vadă în jur doar **sumbrul, derizoriul, labilitatea...** Ar trebui mai întîi să judecăm, să ne judecăm, să dezvăluim, să punem la stîlpul infamiei, să... Deziderate logice, desigur, împlinite cu strălucire **doar** de apariția unor cărți bune. Cu care să ieșim în fața Europei. Nu înainte de a ieși în fața (viața) României.

Există scriitorii acestor cărți. Iată de ce, sînt sigur că n-avem dreptul să facem tabula rasa cu tot ce au însemnat (adunate) milioane de nopți de trudă, infinite războaie cu cerberii culturali și, nu chiar în ultimul rînd, marginalizarea socială, umilirea, singurătatea, **sărăcia**.

De nu le avem, importăm mașini, veșminte sau grîu, cumpărăm filme și cărți străine, discuri de patefon dar, oameni buni, n-avem cum importa **cărți românești**, scrise cu voi și lîngă voi. Numai românii le pot scrie.

Ajutați aceste cărți să existe !

GHEORGHE TOMOZEI ■

UNIVERS SONOR

Concerte, lecturi, audiții...

Stagiunea bucureșteană continuă să primească oaspeți. De la Paris, un violoncelist care își începuse cariera în Filarmonică revine să cînte, în fața colegilor, capricioasele **Variațiuni rococo** de Ceaicovski. Dorel Fodoreanu, membru al cvartetului „Atheneum-Enesco" cu care a cucerit deja numeroase succese în lume, ne reamintește acea cultură a sunetului ce-l distinge încă din tinerețe. De astă dată, i se adaugă acea libertate de atitudine în fața partiturii și acea dezinvoltură care sînt, desigur, semnul confluenței maturității cu experiența.

Alți oaspeți la Radioteleviziune. Flautistul Gavril Costea din Cluj este un mare cîntător, uimitor în tot ce face spre binele rostirii măiestrite. Stilul ne apare ca o necesitate vitală a demersului său, frazarea are sensul ideii generatoare, simplitatea este într-adevăr clasică, așa cum o cere muzica lui Haydn din **Concertul în Re major pentru flaut**. O ipostază deosebită ne apare în evoluția violoncelistei Alexandra Guțu din Timișoara. Abordarea textului este dependentă de o atitudine sentimentală, adresarea are forma inimii, ceea ce nu contrazice, ci valorizează spiritul cantilenei **Concertului în Do major** de Haydn, dar surprinde în echilibristica „fără plasă" a finalului. Lui Haydn, prin festivalul dedicat creației sale în programul dirijat de Cristian Brâncuși, îi datorăm această liniște activă în ideea de a da Orchestrei de Studio a Radioteleviziunii certitudinea speranței. După o „moarte aparentă" de cîțiva ani, acest ansamblu cu evidente merite în istoria concertelor și înregistrărilor revine la viață.

O lectură foarte recentă — **Melpomene, Erato, Euterpe** de Radu Gheciu (Ed. Eminescu) și recitirea unei reeditări — **Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni** de Marcel Mihalovici îmi sugerează cîteva însemnări. Radu Gheciu este în mod sigur un serios cunoscător al fenomenului muzical, rezultînd din implicarea sa în viața artistică a ultimelor decenii. Nu-i bănuiam atașamentul pentru operă, dar pledoaria sa este convingătoare, dezvăluie o pasiune la care ader cu totul. Cele scrise de Marcel Mihalovici oferă satisfacția contemplării unui artist care nu a trecut cu indiferență prin veacul nostru, iubindu-și cu încîntată admirație contemporanii.

De cîteva zile a apărut un disc de autor, adevărat portret al unei figuri distinse și de mare discreție — Felicia Donceanu. Numele ei atinge zone ale unei sensibile relații dintre arte, urmînd parcă observația lui Novalis — „Musik, Plastik und Poesie sind Sinonimen". Evenimentul are discreția artistei, se cere căutat și trăit cu o grație ferită de excese. Din vălul de farmec al atmosferei muzicii se desprind siluete interpretative de excepție — Georgeta Stoleru, Aurelian Octav Popa, R. Dumitrescu, Marta Joja, N. Maxim.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Public acum cronica unei expoziții desfășurată spre finele lui decembrie anul trecut. Dat fiind că tînărul pictor Corneliu Ionescu și-a organizat prima „personală" la Galeriile Municipiului și că zilele cele mai bune ale expoziției s-au întîmplat să fie în plinul evenimentelor revoluționare, Corneliu Ionescu a ratat întrucîtva debutul. În galerie, cum se știe, nu s-a putut pătrunde, iar după 22 decembrie nu am mai avut vreme de arte. Logic ar fi să redeschidă expoziția într-o altă sală, să forțeze puțin destinul, fiindcă e un pictor cu șanse la notorietate și valoare. (T. O.)

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Picturi cu muzică interioară

Una din compensațiile ce vin cu maturitate — compensație la diminuarea unor avînturi și acuități ale spiritului — constă în aceea că multe din învățăturile pe care în junețe le-am primit ca atare, fără să ne pătrundem de înțelesurile lor, redobîndesc sens și putere. Ni se vorbește, spre exemplu, despre imperiosul unui drum propriu, despre aventura găsirii acestuia. Timpul ne învață că, de obicei, lucrurile se petrec altfel : drumul e acela care ne alege. Cît despre grabă, ea nu folosește la nimic. În artă, adevăratele izbînzi se petrec, încet, în circumstanțe subtile, rareori controlabile și numai în direcția autenticității. Pe calea conștientizării fărîmei de autentic, timpul ține o măsură secretă, ceasurile durează uneori cît veșnicia, iar elipa poate decide un destin.

Pictorul **Corneliu Ionescu** descoperă mai sigur decît mulți confrați din generație satisfacțiile și servituțile luminării devreme, amețitoarele dileme ce apar într-o încercare de exprimare originală. Situația e cu atît mai incitantă cu cît tînărul artist nu voiește să întoarcă prin lucrul său cursul artei, ci să adauge, să nuanțeze și să sporească idei de tezaur ale meșteșugului. Efortul său creator comportă o definiție în care atît tradiția, cît și exemplul unor contemporani îi dau contur. Pînă într-un punct, totul se explică. Pînă în punctul în care realizezi că aceste explicații sînt, de fapt, inoperante, că interesantul imaginii create de Corneliu Ionescu are componente contradictorii, că bizarul se insinuează cu travaliul întru armonie, iar firescul construcției suportă atîtea fine restaurări, încît ne reclamă la revizuirea unor criterii trainic fundate. Compozițiile lui Corneliu Ionescu sînt organizate pe un ecran gri, puțin agreat de pictori și, în orice caz, niciodată solicitat cu atîta îndîrjire, dacă nu și cu o doză de afront. Un alt fapt care intrigă și resuscită vechi întrebări cu privire la calitatea umbrei de a fi colorată e obstinația cu care întrebuințează negrul în mai toate situațiile în care retina s-a deprins de-acum să afle altceva. Din care pricină, naturile statice și compozițiile cu personaje, toate de dimensiuni medii și mari, au ceva din grafica saturată de pigment a unui artist cu vocația gestului larg, însoțit de muzică interioară cu accente de orgoliu.

Faptul care ne atrage atenția și ne îndreptățește să credem în adevărul demersului artistic al lui Corneliu Ionescu e nevoia de complexitate. Ca să înțelegem mai bine prețul ei, e suficient să observăm ce frecvente sînt expozițiile tinerilor care-și propun foarte puțin, sub aparențele unui țel formulat cu limpezime. De regulă, senina fermitate a direcției nu-i decît o chestiune de aliniere artistică. Se cunosc tot atîtea rețete spre a te arăta modern, cîte există și pentru a mima clasicul.

Absolvent, din 1982, într-una din seriile cu program școlar comprimat, Corneliu Ionescu organizează prima „personală" într-o galerie de artă după ce — în cîțiva ani de exercițiu adesea marcat de stoicism, în care a aflat ce valoare are timpul precum și căile prin care poate fi risipit sau cîștigat — a recuperat în calitate, prin căutare obstinată și bine orientată, ceea ce ar fi fost să primească direct, în temeiul unei metode și al unei competențe didactice. Selecția de la Galeriile Municipiului l-a impus datorită liniei înalte a calității, unde se manifestă de fapt și caracterul.

NICOLAE MOCAN ■

TUDOR OCTAVIAN ■

VIAȚA PE SCENĂ

Primul teatru particular

Primul teatru particular a apărut. Se numește „Scorpion", are sediul pe strada 11 Iunie, undeva în spatele Parlamentului. El nu înseamnă doar o scenă, o sală cu fotolii, doi directori, o trupă, el aduce certitudinea unui început. Ni-l imaginăm ca pe o posibilă avangardă, strîngînd în jurul lui regizori, dramaturgi, actori, balerini, muzicieni, tineri nonconformiști, talentați.

Pentru spectacolul de inaugurare au fost alese cîteva scene din Caragiale, reunite sub titlul „Simt enorm și văd monstruos". Sînt fragmente din „D'ale carnavalului", care vor fi reluate în patru posibile viziuni.

Pe scenă muzică de patefon, cîteva perechi care dansează, însingurate, tragice. Rînd pe rînd se desprind ea și el, Mița și Pampon, sau Mița și Nae. Și jocul se naște dramatic, violent pentru ca, în final, să se topească iarăși într-un dans anonim și straniu. Replicile care se succed în cele patru momente sînt aceleași, dar altfel rostite, altfel gîndite, fiecare prelungindu-se într-o altă piesă. Remarcabili sînt studenții clasei lui Mircea Albulescu deveniți, pentru cîteva ore, actorii teatrului „Scorpion".

La sfîrșitul spectacolului, în timp ce-și căuta geanta, pe care și-o pierde la fiecare premieră, Tudor Mărăscu mi-a răspuns la cîteva întrebări.

A.B. — Sînteți scorpion ?

Tudor Mărăscu, regizor, director al teatrului „Scorpion" :

— Da, sînt singurul scorpion din trupă. Cu toate acestea am preferat să-i dau acest nume.

A.B. — Aceasta obligă la un anume stil, la un repertoriu special.

T.M. — Fără discuție. Voi merge cu sarcasmul și ironia pînă la autoironie. Scorpionul se înțeapă și pe sine însuși. Voi publica în revista mea și cronici defavorabile spectacolelor de pe această scenă. O să-mi fac chiar și eu, dacă va fi cazul, cronici defavorabile.

A.B. — **Nu ar fi mai bine, decît să vă scrieți o cronică dură, să refaceți scenele greșite ?**

T.M. — De obicei nu-ți dai seama decît după un număr de spectacole de greșelile comise. Mi se întîmplă uneori și cînd îmi revăd anumite filme să ies din sală din cauza unor scene ratate.

A.B. — Un teatru particular se subvenționează și pentru aceasta sala trebuie să fie mereu plină. Publicul poate veni și pentru că spectacolul este extraordinar, dar și pentru că vede o piesă bulevardieră sau un număr de strip-tease.

T.M. — Acest teatru nu mă interesează ca sursă de venituri. Orice teatru funcționează numai prin subvenție, iar eu îl voi subvenționa prin revista pe care o scot. Voi încerca să fac spectacolele pe care Bucureștiul nu le are.

A.B. — Adică ?

T.M. — Lipsește cu desăvîrșire teatrul experimental. Fiecare dintre noi, regizorii, facem experiențe mai mult sau mai puțin timide. Or, teatrul acesta fiind deschis studenților și tinerilor are toate șansele să intre într-o zonă mai puțin obișnuită.

A.B. — Pînă a ajunge la această premieră ați parcurs drumul lung al aprobărilor. Este sprijinită inițiativa particulară ?

T.M. — Inițiativa este sprijinită în mod evident. Dar funcționează încă vechile structuri birocratice, care întîrzie drumul către aprobarea ei. Una din frînele puse este aceea că întreprinzătorii nu au voie să fie angajați în altă parte. Este o frînă subtilă pentru că omul nu vrea să dea vrabia din mînă pentru cioara de pe gard.

A.B. — În această situație ați mai rămas și regizor la Teatrul Giulești ?

T.M. — Da, dar dacă voi fi pus în situația să aleg voi renunța la acest teatru particular. Va fi forma mea de protest pentru o măsură nelalocul ei. Posibilitățile pe care ți le oferă un teatru subvenționat de stat sînt mai mari. În plus, la Giulești, sînt niște scene extraordinare.

A.B. — Dar care sînt avantajele acestui teatru particular ?

T.M. — În primul rînd primenirea permanentă a trupei. Contractele pe care le voi face cu actorii vor fi de cel mult unul, două spectacole. Neexistînd regizori angajați va apărea posibilitatea primenirii regizorilor. Fiecare spectacol va purta altă semnătură, lucru foarte bun, cred eu.

AURELIA BORIGA ■

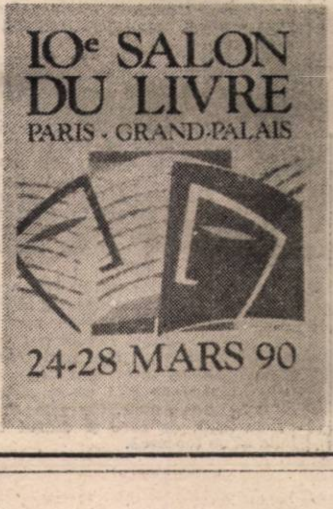

Cartea — un obiect desuet?

La Grand-Palais din Paris a avut loc al 10-lea salon de carte. Organizatorii se întreabă dacă ofensiva tehnicii audio-video în viața de zi cu zi nu va face din carte un obiect desuet, anacronic. Dar, deocamdată, cifrele de afaceri ale editurilor franceze au crescut, proporția persoanelor care citesc o carte pe lună a rămas neschimbată de douăzeci de ani. Editurile publică anual 30 000 de titluri și 360 de milioane de exemplare. Un scurt calcul arată că zilnic se tipăresc un milion de cărți. Chiar și în viitorul nu prea îndepărtat cînd și cărțile vor fi stocate în memorii uriașe de computere, editorii cred că oamenii își vor păstra gestul firesc de a citi sau a frunzări o carte și nu doar de a privi ecranul unui display

(A. B.)

LUNETA

Teroarea inspirată de vechiul regim comunist a fost, desigur, adeseori vizibilă. Ea a acţionat însă pe atîtea căi invizibile a căror amintire ne face şi astăzi să frisonăm. Una dintre aceste căi, devenită instituţie, a fost delaţiunea organizată de fostul aparat al securităţii. O delaţiune care a generat suspiciune şi teamă, groaza de a ne privi în ochi unii pe alţii. Căci nu se ştia cine **informează**. Iată că începe să se afle

Informatorii securităţii printre tipografi

O uşoară dezamăgire, la unii chiar furie, au provocat primele cifre oficiale privind efectivele (cel puţin acelea dezafectate) ale securităţii. Tot timpul am crezut că sînt mult mai mulţi. Sau poate chiar sînt? Faptul că vechiul regim s-a sprijinit pe o **poliţie politică** nu poate fi ignorat. Acest aparat folosea, prin colaborare, cointeresare, şantaj, pe destui dintre noi. Unii erau „pasivi" (adică n-aveau curajul să refuze „colaborarea", dar nici nu dădeau în brînci să „informeze" pentru că ştiau consecinţele), alţii destul de „activi". Listele lor (codificate, desigur) există peste tot şi nu e prea greu să afli numele adevărate ale „colaboratorilor". Iată, la cîteva poligrafii din Bucureşti cum arată asemenea liste. Lunetiştii le vor publica pe toate, spre a pune în lumină cumplita contabilitate a laşităţii, a trădării organizate de un regim întreţinut de frică şi minciună.

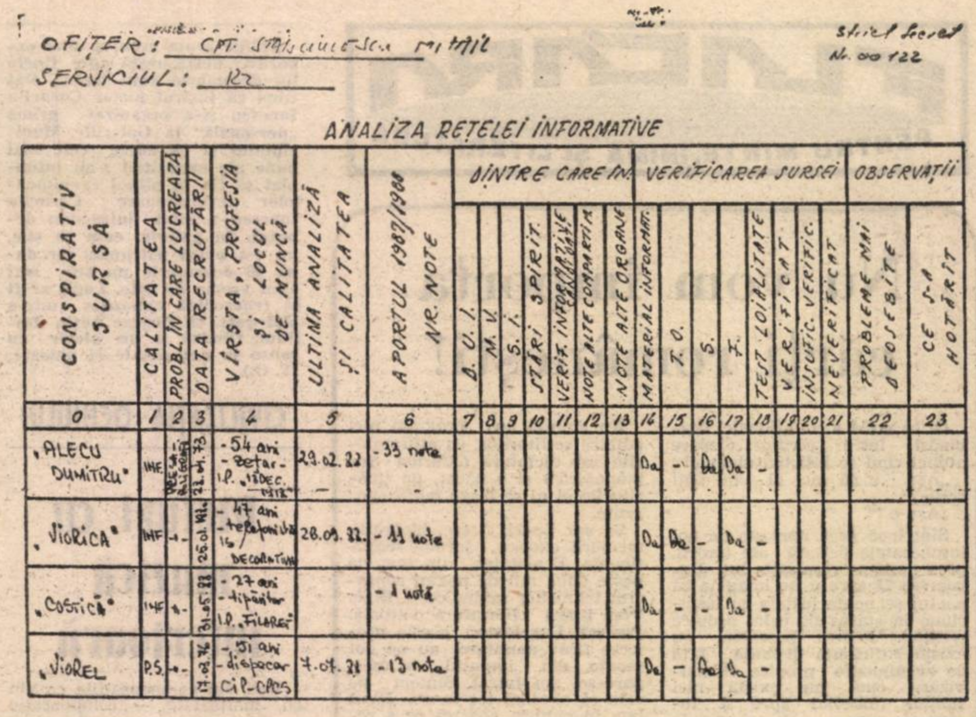

OFIŢER: CPT. Stănculescu Mihail

SERVICIUL: R2

Strict Secret

Nr. 00122

ANALIZA REŢELEI INFORMATIVE

CONSPIRATIV SURSĂ	CALITATEA	PROBL. ÎN CARE LUCREAZĂ	DATA RECRUTĂRII	VÎRSTA, PROFESIA ŞI LOCUL DE MUNCĂ	ULTIMA ANALIZĂ ŞI CALITATEA	APORTUL 1987/1988 NR. NOTE	DINTRE CARE ÎN: D.U.I.	M.V.	S.I.	STĂRI SPIRIT.	VERIF. INFORMATIVE	NOTE ALTE COMPARTIM.	NOTE ALTE ORGANE	VERIFICAREA SURSEI: MATERIAL INFORMAT.	T.O.	S.	F.	TEST LOIALITATE	VERIFICAT	INSUFIC. VERIFIC.	NEVERIFICAT	OBSERVAŢII: PROBLEME MAI DEOSEBITE	CE S-A HOTĂRÎT
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
„ALECU DUMITRU"	INF.	[illegible]	21.01.73	- 54 ani - Şefar - I.P. „13 DEC. 1918"	29.02.88	- 33 note								Da	-	Da	Da	-					
„VIORICA"	INF	-	26.01.82	- 47 ani - telefonistă 16 DECORATIV	28.09.88	- 11 note								Da	Da	-	Da	-					
„COSTICĂ"	INF	-	31.05.83	- 27 ani - tipăritor I.P. „Filaret"		- 1 notă								Da	-	-	Da	-					
„VIOREL"	P.S.	-	17.02.76	- 51 ani - dispecer CIP-CPCS	7.07.88	- 13 note								Da	-	Da	Da	-					

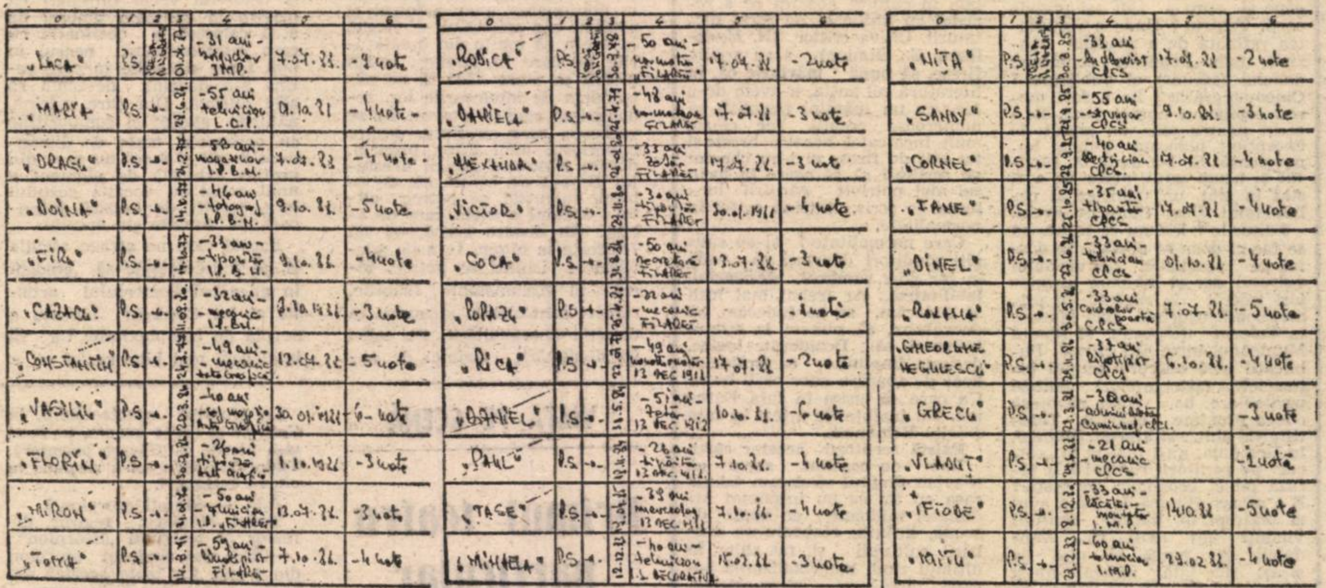

0	1	2	3	4	5	6
„LACA"	P.S.	[illegible]	01.04.77	- 31 ani - brigadier IMP.	7.07.88	- 2 note
„MARIA"	P.S.	-	27.6.84	- 55 ani tehnician L.C.I.	9.10.88	- 4 note
„DRAGU"	P.S.	-	24.2.77	- 58 ani magaziner I.P.B.M.	7.07.88	- 4 note
„DOINA"	P.S.	-	14.6.77	- 46 ani - fotograf I.P.B.M.	9.10.88	- 5 note
„FIRU"	P.S.	-	14.10.77	- 33 ani - tipograf I.P.B.M.	9.10.88	- 4 note
„CAZACU"	P.S.	-	11.08.80	- 32 ani - mecanic I.P. Bul.	7.10.1988	- 3 note
„CONSTANTIN"	P.S.	-	24.3.77	- 49 ani - mecanic Arta Grafică	12.04.88	- 5 note
„VASILIU"	P.S.	-	20.3.84	- 40 ani - şef magazie Arta Grafică	30.01.1988	6 - note
„FLORIN"	P.S.	-	30.3.84	- 24 ani tipograf Arta Grafică	1.10.1988	- 3 note
„MIRON"	P.S.	-	14.02.76	- 50 ani - tehnician I.P. „Filaret"	13.07.88	- 3 note
„TOTRA"	P.S.	-	14.3.81	- 59 ani - [illegible] Filaret	7.10.88	- 4 note

0	1	2	3	4	5	6
„ROBICA"	P.S.	[illegible]	30.3.88	- 50 ani - [illegible] „Filaret"	17.04.88	- 2 note
„DANIELA"	P.S.	-	26.4.79	- 48 ani [illegible] Filaret	17.07.88	- 3 note
„ALEXANDRA"	P.S.	-	26.04.80	- 33 ani zeţar Filaret	17.07.88	- 3 note
„VICTOR"	P.S.	-	23.11.80	- 30 ani tipograf Filaret	30.01.1988	- 4 note
„COCA"	P.S.	-	30.8.84	- 50 ani [illegible] Filaret	13.07.88	- 3 note
„POPAZU"	P.S.	-	26.4.79	- 32 ani - mecanic Filaret		- 1 notă
„RICA"	P.S.	-	22.07.77	- 49 ani [illegible] 13 DEC 1918	17.07.88	- 2 note
„DANIEL"	P.S.	-	11.5.84	- 51 ani - zeţar 13 DEC. 1918	10.10.88	- 6 note
„PAUL"	P.S.	-	13.4.84	- 26 ani tipăritor 13 DEC. 1918	7.10.88	- 4 note
„TASE"	P.S.	-	13.04.85	- 39 ani [illegible] 13 DEC. 1918	7.10.88	- 4 note
„MIHAELA"	P.S.	-	12.12.83	- 40 ani - tehnician I.P. DECORATIV	15.02.88	- 3 note

0	1	2	3	4	5	6
„NIŢA"	P.S.	[illegible]	30.8.85	- 33 ani - legător CPCS	17.04.88	- 2 note
„SANDY"	P.S.	-	24.4.85	- 55 ani - strungar CPCS	9.10.88	- 3 note
„CORNEL"	P.S.	-	22.9.85	- 40 ani electrician CPCS	17.07.88	- 4 note
„FANE"	P.S.	-	25.10.85	- 35 ani tipăritor CPCS	17.04.88	- 4 note
„DINEL"	P.S.	-	27.6.84	- 33 ani - tehnician CPCS	01.10.88	- 4 note
„ROXANA"	P.S.	-	30.5.86	- 33 ani controlor poartă CPCS	7.07.88	- 5 note
„GHEORGHE NEGULESCU"	P.S.	-	24.11.86	- 37 ani linotipist CPCS	6.10.88	- 4 note
„GRECU"	P.S.	-	24.3.88	- 38 ani - administrator Cămin nef. CPCS		- 3 note
„VLADUŢ"	P.S.	-	24.6.88	- 21 ani - mecanic CPCS		- 1 notă
„IFIOBE"	P.S.	-	8.12.80	- 33 ani - lăcătuş - montator I.M.P.	14.10.88	- 5 note
„MIŢU"	P.S.	-	23.2.83	- 60 ani tehnician I.M.P.	23.02.88	- 4 note

CUI ÎI (NU-I) PASĂ DE POLIGRAFIE?

- Importanţa unei industrii poligrafice pentru cultura şi civilizaţia unui popor este capitală;
- Industria poligrafică are cel mai mare grad de uzură al utilajelor (aprox. 60%, conform datelor publicate în presă de Comisia naţională de statistică);
- cu excepţia cîtorva unităţi, în reşedinţele judeţene, rotativele de ziare datează de la începutul secolului sau chiar sfîrşitul secolului trecut;
- după revoluţia din 16—22 decembrie, numărul publicaţiilor a crescut enorm (lucru absolut firesc de altfel) şi este încă în creştere, şi ca nr. de titluri şi ca tiraj;
- între ministerul culturii, edituri, redacţii, D.E.P. şi tipografii există o stare de tensiune permanentă;
- primele neînţelegeri au avut loc la Iaşi, culminînd cu greva redacţiilor, alte nemulţumiri la I.P. Banat şi Bucureştii Noi.
- mari discuţii au fost şi la Combinat, în privinţa acceptării tirajelor, pe care fiecare redacţie le vrea mai mari, pentru că bineînţeles tiraj mai mare înseamnă, nu în ultimul rînd, bani mai mulţi.
- există probleme de salarizare în industria poligrafică, în condiţiile în care manopera este foarte ieftină, neactualizată de zeci de ani (practic lăsăm pe alţii să se îmbogăţească, aruncîndu-ne şi nouă un oscior);
- mai mult ziarele plătesc pentru clişeele de zinc doar jumătate din preţul pe care-l plătesc celelalte edituri (moştenire de la „ziarele oficiale")
- ce vor face întreprinderile mici în viitor, neputîndu-se desprinde de cele tutelare, pentru autonomie, independenţă, dar în primul rînd pentru rentabilizare;
- ce ştie ministerul culturii (de care aparţinem?) despre industria poligrafică, ce nu mai are acum nevoie de cenzură, dispoziţii şi aprobări, situîndu-ne pe ultimul loc pe lista lui, cînd am putea deveni rentabili fiind primii pe lista noastră, adică a ministerului sau altă formă de organizare a poligrafiei;
- ultima „realizare" a ministerului culturii, încercarea de a prelua baza de aprovizionare a Centralei industriei poligrafice, singurul lucru care funcţiona cum trebuie,
- cine se gîndeşte serios la aceste probleme înainte de a ajunge în situaţia televiziunii române şi libere, de a se disculpa la nesfîrşit.

D.N.

ÎN ATENŢIA I.T.B.-ului

Tipografii din cartierul Aviaţiei, revin cu apelul — rugăminte — lansat către I.T.B. de a prelungi traseul liniei 131 de la Aeroportul Băneasa pînă la Staţia de metrou Aurel Vlaicu. Aceste trei staţii în plus ar rezolva în mare măsură problema transportului din acest cartier destul de vitregit şi din acest punct de vedere.

...şi pentru că vrem să credem că trăim în democraţie, pentru a nu avea sentimentul de frustare, propunem înfiinţarea „liniilor pitic" din toate cartierele. Copii există peste tot... nu!

Povestea „Lunetei"

La pas printre-nstelaţii vechi şi cei noi

— Domnule Valentin Hurduc, în primul număr legal al „Lunetei", mulţumind celor ce au sprijinit apariţia ei în legalitate, făceaţi şi precizarea: „Pe unii i-am numit în serialul din «Flacăra», pe alţii nici măcar nu i-am amintit încă". În prelungirea acestui **încă**, vreau să vă întreb dacă nu socotiţi că a venit momentul dezvăluirilor şi în ce-i priveşte pe...

— Ba da.

— Cu cine doriţi să continuaţi?

— Cu domnul Ioan Potecă.

— Cine este?

— A fost şi este ofiţer la Ministerul de Interne. A intrat în atenţia noastră de mult. Prima oară l-am întîlnit cu totul întîmplător. Mă oprise un agent de circulaţie la fîntîna „Mioriţa", pentru că circulasem pe banda a treia, bandă rezervată, în acea zonă, doar maşinilor cu numere mărunte. M-a dus în parc, la un grup de miliţieni — civili şi în uniformă — ca pe un infractor. Cîţiva subofiţeri aşa m-au şi tratat. La un moment dat, s-au adresat cu „tovarăşe colonel" unui civil care asista. Eu susţineam că n-am nici o vină. Doreau să-l convingă că trebuie să fiu pedepsit. Le-a cerut actele mele. Cînd mi-a citit numele, m-a întrebat surprins: „Tu eşti frate cu Paul Hurduc?" Am recunoscut.

Domnul Potecă m-a uimit fiindcă nu părea deloc convins că rezervarea benzii amintite era altceva decît un abuz. Le-a spus să mă lase în pace.

— Cum a sprijinit acest colonel de securitate apariţia „Lunetei"? Conştient?

— Conştient. Nu se ferea de mine ca să-şi exprime revolta faţă de dictatură. Cînd i-am prezentat „Luneta" (difuzasem, cred, cel puţin un număr), a fost şi speriat, dar şi foarte bucuros. Nu e un om prea vorbăreţ. A zis: «Bravo!» Mai tîrziu, mi-a relatat că i-a spus — fără explicaţii — şi generalului, pe atunci în dizgraţie, Jean Moldoveanu, cu care era prieten, că lucrurile se vor schimba fundamental în ţară.

Cu mine discuta puţin. Din acestea mai mult fragmente de discuţii eu mi-am format însă convingerea că în domnul Potecă pot avea toată încrederea. Mai mult chiar, eram sigur că m-ar anunţa în cazul în care ar afla că se strînge laţul în jurul meu. Cu asta se ocupau alţii, de care şi dînsul trebuia să se ferească.

— Credeţi că domnia sa ne-ar putea ajuta să ajungem mai repede la dosarul „Petarda", pentru a-l publica?

— Domnia sa, nu. Dar sînt convins că acest sprijin ni l-ar putea da domnul general Victor Atanasie Stănculescu. Omul care, ca actual ministru al armatei, îi are în subordine pe cei care ne vînau, pe autorii acelui dosar. Şi care ne-or fi blestemat destul. Unii au suportat insulte, umilinţe, chiar degradări pentru insuccesul în misiunea cu numele de cod „Petarda". Mi-era şi milă de ei, cînd îi vedeam cu brumă pe caschetă, păzind panourile de pe străzi, în preajma congresului, panouri din care „iubitul conducător" ne privea, ne privea, ne privea; ne urmărea peste tot. Apropo. Nu de mult, m-am întîlnit cu căpitanul Mitică. Mitică Tudor; cum, nu v-am vorbit de el? Fostul şef al Serviciului de circulaţie din S.A.I. Cu care eram prieten — habar n-avea că eu am vreo legătură cu „Luneta" — şi al cărui nume salvator mi-l aminteam brusc în discuţiile „amicale" cu agenţii de circulaţie dezlănţuiţi în entuziasmul de a-şi îndeplini planul la amenzi. Acum, de curînd, cînd ne-am revăzut, era împreună cu un locotenent civil. Acela asculta ce vorbim, a înţeles cine sînt şi, după o vreme de tăcere, mi-a zis melancolic: „Ciiit am îngheţat eu din cauza «Lunetei» tale! Numai 12 cu 12 lucram..."

— Dar continuaţi să fiţi convins că dosarul „Petarda" trebuie publicat?

— Fără îndoială. Sînt documente care, chiar dacă nu s-ar referi decît la mine, aparţin tuturor.

— Sînt documente istorice, probe ale împotrivirii la dezumanizare.

— Probe, între altele, că poporul român n-a acceptat niciodată dictatura, nu s-a lăsat îngenuncheat de nimeni.

DORIN GHERGHINESCU ■

P.S.

În legătură cu dosarul „Petarda", drumul pînă la el va fi oricum parcurs. Este mai puţin important cine va fi ministrul autorilor acestui dosar atunci cînd el va înceta să mai fie secret şi va fi publicat. Deocamdată însă, iată cum stau lucrurile. După mai multe încercări, sîmbătă, 3 martie 1990, am schimbat cîteva vorbe la telefon cu domnul general Victor Atanasie Stănculescu, pe care l-am rugat să mă primească şi care a fixat întîlnirea în aceeaşi zi, la ora 16: „Înainte de asta am programat un interviu cu televiziunea.". Discuţia telefonică avea loc la ora 13,30. La ora 15,56 eram la uşa cabinetului domniei sale, cabinet din care ieşise o echipă de televiziune din străinătate.

Mi s-a spus că domnul ministru este ocupat. Mi s-au dat asigurări că i s-a comunicat că am sosit, la ora stabilită de domnia sa. Şi totuşi, după vreo trei sferturi de oră, cînd se elibera din nou, a fost introdusă o altă persoană, sosită la ora 16,38.

Înainte de a pleca, le-am mulţumit domnului locotenent Dan şi domnului maior Matenciuc pentru ospitalitate şi i-am asigurat că nu am nimic împotrivă dacă îi vor aminti, cu deferenţă, domnului ministru că ora 16 o fixase singur şi mi-o spusese la telefon.

Acum domnul ministru află ce aş fi dorit să-l rog atunci. Încît — făcînd abstracţie de episodul straniu de la uşa dublă a domniei sale — dacă doreşte să ne sprijine, îl rugăm să ne înlesnească accesul la dosarul „Petarda". De ce şi în interesul cui ar mai putea continua să fie ţinut secret?

Cum domnul Valentin Hurduc şi colaboratorii săi nu au putut păstra, din motive lesne de-nţeles, colecţia „Lunetei" ilegale, sperăm că în curînd vom avea posibilitatea să prezentăm cititorilor în facsimil toate numerele apărute pînă în decembrie 1989, dintr-o sursă demnă de încredere: dosarul securităţii.

Flacăra la LUNETA

Înainte de 21 Decembrie, „Flacăra" apărea așa cum știți. O citeați începînd de la sfîrșit și nu prea mai aveați motive să ajungeți la început. Apărea și „Luneta" care n-avea multe pagini. O găseați în stații de metrou, pe stradă, vă pomeneați cu un „fluturaș" periculos care, pe prima și ultima sa pagină, avea același subiect pe care-l aveau toate publicațiile pe prima pagină. Doar că în „Luneta" subiectul era „tratat" altfel. Vi se spunea adevărul adevărat. Tipărită pe instalații a căror ingeniozitate este pur și simplu incredibilă, „Luneta" era catapultată pe alte instalații la fel de ingenioase. Trebuie să recunoaștem cu toții, „Luneta" a fost prima publicație care a avut prima pagină interesantă.

După 21 Decembrie, au continuat să apară toate publicațiile, chiar și cele care nu puteau fi citite nici măcar la sfîrșit. Ba, au apărut și sute de alte publicații noi. Unele de o calitate surprinzătoare. Au apărut și nume noi de gazetari, condeie necrispate care au demonstrat, dacă mai era nevoie, ce imens potențial de idei, imaginație, talent era „blocat" pentru că nu încăpea în structurile vechiului aparat de propagandă. Au apărut și publicații, să le spunem, „comerciale" care licitează texte „șoc" în compania modei „Lambada" la bikini. Era inevitabil. Pînă la urmă, gustul cititorului va învinge.

Tocmai „Luneta" însă nu apărea. Așa că „Flacăra" a deschis paginile sale tipografilor pentru editarea lunară a suplimentului „Luneta". „Luneta" la „Flacăra" trebuia să însemne, în intenția noastră comună, afirmarea punctului de vedere publicistic al tipografilor într-o publicație care să-i reprezinte și care, la tirajul revistei „Flacăra", să pătrundă realmente în conștiința cititorilor. Avînd 24 de pagini, conform unei convenții între Editura „Presa liberă" și Combinatul Poligrafic, „Flacăra" urma să apară, o dată pe lună, în 32 de pagini (cum s-a și întîmplat în martie) pentru ca să aibă și „Luneta" 8 pagini. Iată însă că, așa cum știți, „Flacăra" a fost silită să apară numai în 16 pagini. Nu s-a gîndit nimeni la „Luneta", cum nici înainte nu se gîndise. Nu știm dacă o să reușim să refacem „socotelile", astfel încît, măcar lunar, „Flacăra" să aibă 24 de pagini. Din ce a rămas, dăm „Lunetei" două pagini de data aceasta. Chiar dacă reducerile vor continua, „Luneta" va fi totuși editată. Și dacă vor continua foarte tare, tipografii își pregătesc instalațiile și catapultele spre a edita, în vechile condiții de ilegalitate, „Luneta". Ne-au promis că vor da un spațiu și pentru suplimentul „Flacăra". Le mulțumim.

CONSTANTIN DUMITRU

Tipografii au sindicate puternice și libere

Și totuși, Uniunea

Încheiam un articol din primul număr al „Lunetei" cu o întrebare ce părea atunci retorică. Uniunea, pe cînd? Și iată că, astăzi, retorica a trecut în realitate. Miercuri, 28 martie, visul tipografilor a devenit realitate. Uniunea există.

Dar, pînă să ajungem aici, cîte peripeții, cîte renunțări, cîte reveniri. Ca unic scop: Uniunea. Ca modalități de realizare: nenumărate.

Începute sub auspicii deosebit de generoase, lucrările Conferinței de constituire a Uniunii Sindicatelor Libere ale Tipografilor din România erau gata, gata să... eșueze.

Motivele? O mulțime, sîntem tentați să spunem. Și totuși?

Lecția de democrație pe care Televiziunea Română („cu adevărat") Liberă ne-o servește seară de... noapte, sau chiar dimineață dă roade. Miniparlamentul ne putea invidia. Ce lege electorală, ce dobînzi CEC? Vorbe-n vînt. Să vezi aici. Un statut, 40 de puncte și... 200 de păreri.

Deși se discuta pe un statut aprobat, în principiu, în reuniuni anterioare, deși dorința fierbinte și expresă a celor din sală o constituia apariția acestei Uniuni, discuțiile au căpătat, la un moment dat, o turnură „incendiară".

Zadarnice apeluri la înțelegere, zadarnice încercări de conciliere, se părea că totul este compromis. Și unde credeți că se împotmoliseră lucrurile? La organele de conducere. Care vor fi acelea, cum vor fi alese, pe ce durată, cu ce atribuțiuni. ce... ați făcut în ultimii 5 ani ș.a.m.d.

Noroc cu pauza de masă, de cafea și de țigară. Trei elemente = un sfetnic bun.

S-a ajuns astfel la concesii, la înțelegere, la consens. Și a fost bine.

A venit și ziua a doua. Statut discutat anterior, statut aprobat, statut... contestat. Noi discuții, noi probleme. Și totuși, Uniunea.

Se votează. În sală reprezentanți ai 35 de sindicate libere. La vot apare o mică „surpriză": 34 de voturi „pentru" și o „abținere". Am scăpat de unanimitate. Dar Uniunea există. S-a făcut ! ! !

Se trece la punctul doi al ordinii de zi. Alegerea „organelor". Cît va dura oare? Dacă la statut... Gînduri neexprimate, temeri. Se va face !

Începe caruselul propunerilor. Apar primele întrebări. Ce ați făcut în ultimii 5 ani? Nu, nu vă speriați. A fost o întrebare nepusă. Fantastic. Deci avem încredere. E bine.

Se revine cu o problemă: zonarea. Mai exact, repartizarea celor 4 vicepreședinți. Cum să împaci pe toată lumea? În final, se acceptă o variantă „istorică". Ardeal, Moldova, Țara Românească și București. Este un pas spre descentralizare ? !

Se mai aleg, deocamdată doar din București, din motive pur organizatorice, un președinte, un prim-vicepreședinte și un secretar. Trăiască Uniunea!

Lumea se împacă, spiritele se domolesc, tipografii înving. Concizie, adevăr, realitate.

Urmează, tribut plătit unor stereotipe electorale, un mic „speech" al președintelui. Remarcă: „Uniunea există în primul rînd în sufletele noastre. Nu avem structuri, nu avem sediu, nu avem patrimoniu, nu avem fonduri. Dar avem niște oameni minunați, doritori de bine (iar stereotip) și, mai presus de toate, entuziaști. Se va face!".

Se schimbă adrese, numere de telefon, locuri de muncă. Avatarurile campaniei electorale. Viitor încă incert (din punct de vedere strict material), dar plin de optimism.

Lucrările se încheie, se mulțumește pentru participare, se semnează delegații, se lansează o invitație. Să mergem la o... bere. După atmosfera încinsă din sală (lucrările s-au desfășurat în Sala de Marmură din complexul Presa Liberă — am scris cu majuscule deoarece pentru noi, tipografii, poate deveni un loc istoric), propunere votată aproape în unanimitate. Și nediscutată, neamendată, necontestată. O singură întrebare: Cine plătește? Pe aceeași linie, un singur răspuns: Sindicatul. Să se facă!

MIHAI IONESCU

P.S. Punctul trei al ordinii de zi, desfășurat într-un decor ce amintea mai mult de „ecologiști", nu a fost prins în nici un proces verbal. Deși procese verbale s-au mai desfășurat și cu acest prilej. Înțepături amicale, glume nevinovate și un deznodămînt neașteptat. Ușor, ușor, discuțiile se reîntorc la aceeași mare problemă: Uniunea.

Înseamnă că ne frămîntă pe toți, ne doare pe toți acest nou născut, Uniunea. Avem atîtea de făcut. Se vor face!

21 decembrie așa cum a fost (II)

Dintre ceilalți nu venise decît Drăghici, dar eram totuși trei pentru că venise cu băiatul, am mai întîlnit cîțiva prieteni. Un bărbos (Chismorie Emerald), Tibi Gorodea, un redactor de la fosta „Tribună a României", un mecanic și alții. Dar nu asta era important, aveam impresia că ne cunoaștem cu toții, se întunecase binișor cînd au apărut cîteva tinere cu vopsele, care au scris pe geamul de la „Société Générale" — „Jos cizmarul, jos analfabetul". Apoi am mers la zidurile Universității unde un tinerel mai mic de statură și mai ușor s-a urcat pe ornamentul clădirii și susținut de zeci de mîini a scris cu vopsea roșie : „Hitler Stalin, Ceaușescu, cruntă trilogie". Lumea aclama și aplauda puternic.

A apărut un grup mai organizat, cu o portavoce electrică și acum totul se putea auzi mai bine, s-au urcat pe o masă și vorbeau mulțimii încurajînd-o și povestind mai ales despre Timișoara. Cineva se urcase, mai devreme, pe suportul pe care scrie parking, l-am recunoscut ulterior ca fiind Dincă Dumitru de la P.N.D., dacă nu greșesc, și vorbea de-acolo mulțimii. Eram doar la cîțiva metri de zidul de soldați cînd au tras primele rafale, instinctiv ne-am aruncat pe jos încercînd să ne ascundem după ceva, după orice. S-a tras în aer, altfel am fi căzut cu sutele, dar de speriat ne-am speriat puternic. După numai cîteva clipe, al doilea zid, al nostru, s-a refăcut, iar strigătele au devenit și mai puternice. Dincolo motoarele mașinilor și transportoarelor se ambalau puternic și scoteau un fum ca de furnal. Din cauza lui m-am îndepărtat puțin, cînd la o comandă soldații s-au dat la o parte, creînd o breșă prin care au năvălit mașinile pompierilor cu tunurile de apă sub presiune încercînd să ne împrăștie. N-am știut pînă atunci cît de puternic este acel jet, dar, credeți-mă, te poate trînti la pămînt dacă te prinde în plin. Așa au trecut una, două mașini, măturînd cu jeturi în dreapta și în stînga. Mulți au căzut, fiind trași din fața mașinilor de către ceilalți. Au fost cîțiva pe care nu i-a putut ajuta nimeni. Chiar lîngă mine era un tip cu barbă căzut, chircit de durere și ținîndu-se de genunchiul drept. Am văzut atunci o mostră de curaj nemaipomenit, din fugă tinerii se urcau pe mașini și aruncau jos tot ce se găsea pe ele, echipament, scări, furtunuri, căngi, ciocane, racorduri, diferite unelte, iar cei de jos cu toate aceste materiale aruncau în mașini, în parbrizuri, în părțile laterale, în roți etc. Era un adevărat vacarm, urlete, motoare ambalate, fum și apă ca la potop. Eram ud leoarcă, stratul de apă creștea mereu. Oamenii aruncau în ele cu tot ce le cădea în mînă, vrînd să le oprească sau măcar să le devieze, atunci am apucat o cange lungă de 3—4 m destul de ușoară pentru cît era de lungă și îndreptînd-o spre mașina care se apropia amenințător de noi am încercat s-o proptesc în parbrizul întărit cu plasă de sîrmă. Cineva din spatele meu strigă : sări dincolo, sări dincolo, avea dreptate, țineam cangea pe partea stîngă și dacă s-ar fi rupt — ceea ce s-a și întîmplat — aș fi căzut în cealaltă parte, deci în fața mașinii și sigur n-aș mai fi apucat să scriu aceste rînduri, dar acel necunoscut m-a salvat cu sfatul lui. Nu-mi amintesc decît vag de el. Speram ca mașina să devieze sau să se răsucească, iar cea care venea din urma ei s-o ciocănească, creîndu-se un carambol și blocîndu-le pe celelalte. Dar cangea s-a rupt, fiind mult prea slabă, mașina a trecut, în schimb nu a putut ocoli panourile indicatoare din mijlocul bulevardului intrînd în plin în ele. A fost o scenă ca într-un film de epocă, un adevărat turnir, dar cu forțele mult prea inegale.

O altă scenă care mi-a rămas în minte. Un tînăr sus pe mașina pompierilor arunca jos tot ce se găsea acolo și o mînă ieșită din cabină cu pistolul îndreptat spre el, dar tînărul s-a dezechilibrat și a căzut, spun că a fost mai norocos, căci cel din mașină n-a mai fost nevoit să tragă. Ne-am regrupat din nou, bineînțeles, după ce a trecut și ultima mașină și am început să strigăm cu și mai multă forță : „Luptăm, murim și liberi o să fim", „Timișoara-n sînge, Bucureștiul plînge", cel mai mult se vorbea și se striga despre Timișoara. Erau unii care spuneau că au fost acolo și-au văzut că s-a tras în oamenii care demonstrau, alții aflaseră de la telefoane primite de la neamuri, alții de la Europa Liberă. Atunci am început să construim baricada, nu știu a cui a fost ideea, dar era singurul mijloc prin care ne puteam apăra de alte atacuri care bănuiam că o să urmeze. Așa a început cavalcada, toată lumea căra tot ce se putea lua și căra, cred că restaurantul Dunărea a fost cel mai vitregit, fiind cel mai aproape. Tot ce s-a putut lua, s-a luat: mese, scaune, lăzi, cutii, table indicatoare, lăzi de gunoi, tomberoane, schele, tot ce se putea desprinde de pe undeva s-a luat și s-a dus pe linia baricadei. La un moment dat ne-am speriat, auzind din spatele nostru un zgomot puternic, ca de tanc. Pe bulevard veneau niște care, le zic „care alegorice" de fapt erau acele cărucioare metalice, conteinere pe roți pentru transportat mărfuri cu zeci de oameni urcați pe ele și alte zeci care le împingeau, aduse cred din preajma marilor magazine. Astfel baricada s-a întărit și mai mult. În spatele ei, ofițeri în verde și albastru se agitau puternic alergînd de colo-colo. Grupul care avea portavocea ne încuraja mereu că sîntem susținuți de tot orașul, că grupuri mari de muncitori din marile uzine se îndreaptă spre noi. Mergeam pînă la intersecția cu Republicii în întîmpinarea lor, dar aceștia nu apăreau, doar grupuri mici de trecători. Atunci am înțeles că nici n-or să vină, neștiind de fapt ce se întîmplă aici și că se încerca doar îmbărbătarea noastră. Era întuneric bine și rarele becuri nu dădeau decît puțină lumină pe ici și colo. Da, ne era teamă de întuneric, amicul meu spunea „or să stingă toate luminile și or să tragă". Mi-era frig și din cauza hainelor ude și murdare mă mișcam cu greu, pantofii se transformaseră în niște broaște lățite și înnoroiate. Am încercat o recunoaștere a situației : între intrarea în parking și bloc era postat un pluton de soldați în albastru cu automatele în poziție orizontală, în fața lor locul era barat de două mașini puse de-a curmezișul. Țin minte că le-am strigat „ce o să le povestiți copiilor voștri cînd o să aveți și voi copii, că ați tras în oameni nevinovați, neînarmați?", unii lăsau armele jos, alții nu. Pe bulevard, în dreptul statuilor, „mercenarii" făcuseră zid și în spatele lor același vacarm de mașini și transportoare. Pe linia Inter — Teatrul Național milițienii blocaseră aproape toată zona din spate.

Din nou baricada noastră s-a întărit, cu mașini de astă dată : un autocamion, un atelier mobil, o dubă, alte mașini mai mici aduse nu știu de pe unde, unele împinse, altele conduse. În unele locuri baricada ajunsese la 4—5 m înălțime, era de-a dreptul impresionantă și nouă ne dădea impresia că sîntem în siguranță. Semăna cu acele baricade pe care le-am văzut cu toții în cărțile de istorie. Așteptam grupurile de muncitori care nu mai veneau, deși noi totuși mai speram. Așa s-a luat hotărîrea să se formeze echipe care să meargă în cartiere să anunțe populația. Să vină toți, tot orașul.

Dar acest lucru avea să se întîmple abia a doua zi de dimineață. La adăpostul nopții, criminalii au tras, umplînd beciurile milițiilor și pușcăriile cu morți, răniți și arestați.

— va urma —

DAN NICOLAE
Zincografia C.P.B.

Efectul de ecou necontrolat

Memoria noastră să n-aibă sincope

Am comemorat cu toţii, indiferent că acum ne despart interese politice (ceea ce, in fond, e normal intr-o societate democratică), 100 de zile de la jertfa eroilor noştri. Ei au murit şi pentru ca să fie diversitate politică, dar nu pentru ca oamenii din România să se urască din motive politice. Şi nici pentru ca pe urmele singelui lor să renască vreodată totalitarismul, singurul pe care avem dreptul şi datoria să-l urîm cu toţii (fotografie de **Mihnea Barbu**).

Sindicatele libere în invăţămînt

În zilele de 31 martie—1 aprilie, a avut loc, la Piatra Neamţ, Conferinţa Naţională a Federaţiei Sindicatelor Libere din Invăţămînt. Au fost adoptate statutul şi platforma-program, menite să apere drepturile şi interesele legitime ale salariaţilor din acest important sector.

Dezbătînd evenimentele din Ardeal, ale căror consecinţe au afectat inclusiv procesul de invăţămînt, Conferinţa şi-a manifestat ingrijorarea pentru faptul că, in plin an şcolar, cadre didactice şi elevi au ajuns in situaţia unei dezrădăcinări forţate, fiind nevoiţi să-şi caute în ţară noi locuri de muncă şi de urmare a cursurilor.

Este inadmisibil, s-a subliniat, ca oamenii acestei ţări şi in special intelectualii să mai constituie vreodată ţinta conflictelor interetnice. (O.G.)

Înaintea consultării electoratului

O consultaţie la doctor nu strică înaintea confruntării electorale. Întrucît vizita medicală a ieşit bună, dl. Mihai Lupoi e gata să treacă la celelalte probe (fotografie de **Paul Agarici**).

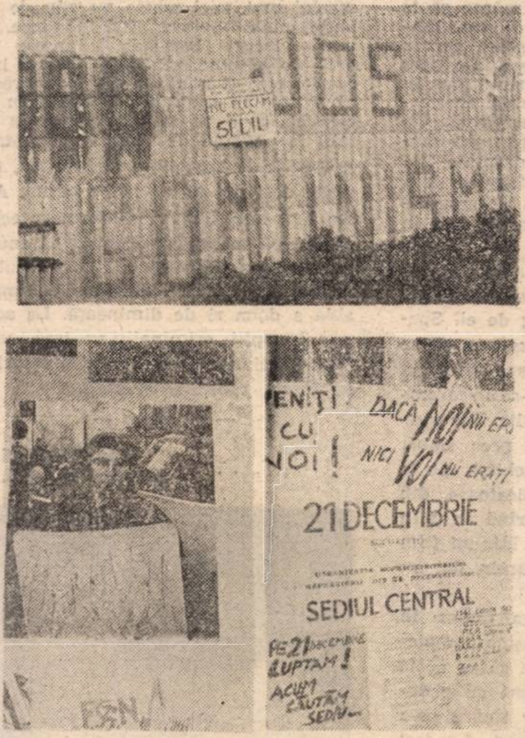

Sediul a rămas sub gloanţe?

Cei care chiar au luptat pe 21 decembrie s-au organizat şi doresc să aibă şi ei un sediu. De la Piaţa Universităţii la Piaţa Romană, lingă locurile unde au luptat şi au murit sint numai afişe cu această cerere. Să sperăm că poliţia nu-i va considera delicvenţi (fotografii de **Adrian Erdeli** şi **Mihnea Barbu**).

Păzea, vine privatizarea!

După laborioase investigaţii, am constatat că, deşi obiectivul pancarta şi semnul de circulaţie sint in mod cert de stat, bicicleta e, fără nici o indoială, particulară (fotografie de **Adrian Erdeli**).

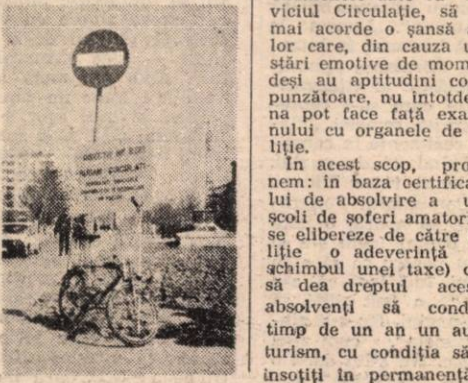

În atenţia poliţiei

„Vă rog să faceţi demersurile cuvenite către organele de poliţie — Serviciul Circulaţie, pentru rezolvarea unei probleme care frămîntă o masă mare de cetăţeni.

În afara sistemului actual de dobindire a carnetului de conducere auto ca şoferi amatori de către cei care reuşesc la examenele date cu Serviciul Circulaţie, să se mai acorde o şansă acelor care, din cauza unor stări emotive de moment, deşi au aptitudini corespunzătoare, nu intotdeauna pot face faţă examenului cu organele de poliţie.

În acest scop, propunem: in baza certificatului de absolvire a unei şcoli de şoferi amatori, să se elibereze de către Poliţie o adeverinţă (în schimbul unei taxe) care să dea dreptul acestor absolvenţi să conducă timp de un an un autoturism, cu condiţia să fie insoţiţi în permanenţă de o persoană posesoare a carnetului de conducere. Eventual, maşina să fie prevăzută in această perioadă cu dublă comandă. Dacă timp de un an cetăţeanul a condus (cu insoţitor) ireproşabil, să i se elibereze carnetul de conducere. În numele unui grup de cetăţeni,

medic psihiatru
EMIL TĂNĂSESCU
bd. Gh. Dimitrov nr. 25,
Bucureşti

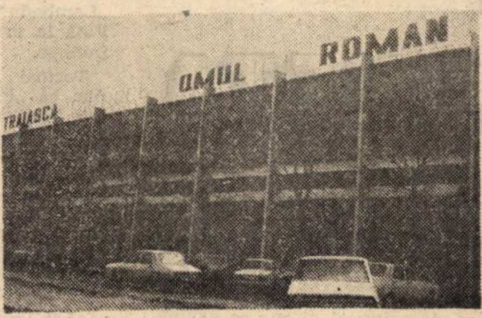

Nimic nu se pierde, totul se transformă

La Intreprinderea „Elba" din Timişoara, oamenii au aplicat acest principiu unei lozinci de care se săturaseră. Tocmai pentru că ei ştiu că orice lozincă plictiseşte (foto **Eugen Negrea**).

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

PUNCT OCHIT PUNCT LOVIT

Nedreptăţi, de îndreptat

E mult prea scurt timpul trecut de la Revoluţie pentru a fi putut să îndreptăm toate strimbătăţile. Mai rău este că unele sint ocolite cu bună ştiinţă şi in ciuda evidenţei, ca in cazul de faţă :

„Subsemnatul Petrescu Ion, domiciliat in Arad, Splaiul Praporgescu nr. 24, bl. 17, ap. 17, supun atenţiei dumneavoastră următoarele :

Am lucrat in Republica Centrafricană timp de 6 ani ca inginer specialist in cadrul unei societăţi mixte, iar acum, cind imi depun dosarul de pensionare, constat că nu mi se iau in considerare la vechimea in muncă, pe motiv că nu aş fi plătit in ţară CAS-ul şi pensia suplimentară. Am lăsat din cîştigul meu, lună de lună, peste 200 dolari tocmai pentru CAS şi pensie suplimentară. Am eu vreo vină că statul român, prin convenţia încheiată, n-a prevăzut şi recuperarea acestor bani de la statul Centrafrican ?

In perioada celor 6 ani, statul român ne-a reţinut, conform decretului 233/1974 cite 300—400 dolari, pe care ni i-a decontat cu 7 lei dolarul, iar apoi cu 4,35. Eventual, această sumă transformată in lei, ne-ar putea fi restituită, pentru a plăti CAS şi pensia suplimentară.

Paradoxal, prin decretul 51/5.II.1990, soţiei, care m-a urmat, i se consideră vechime in muncă toată perioada cit a lipsit din ţară. (**Liana Tatos**).

Actorii nu au nici o vină

La Teatrul Giuleşti, după mai mult de 200 de spectacole cu piesa „Bărbierul din Sevilla" de Beaumarchais, s-a luat o primă iniţiativă de inviorare a spectacolului : i s-a schimbat titlul. Il veţi găsi pe afişe botězat „Ai rămas cu banii".

Spectatorii vin în sală sperînd că văd o premieră. Descoperă păcăleala şi fluieră. Dar actorii nu au nici o vină... **(A.B.)**

Iată o alegere bună

Tinăra din imagine şi-a ales o ţinută care, fără indoială, o avantajează. Aşa e, in general, cu alegerile fericite (fotografie de **Mihnea Barbu**).

La ICRAL revoluţie n-a fost

Nimic de mirare în scrisoarea lui Niţă Alexandru din Slatina, judeţul Olt — practici ale vechiului sistem, de care ne-am lovit cu toţii. Semnatarul a încheiat un contract de închiriere şi a primit cheile noii sale locuinţe pe data de 15 noiembrie 1989, dar s-a stabilit ca locatarul să plătească chiria incepînd cu data de 1 iunie 1989.

Ceea ce ne lasă stupefiaţi este, însă, faptul că în calendarul celor răspunzători — încă ! — de acoperişul de deasupra capului nostru nu s-a marcat — in nici un fel — data de 22 decembrie 1989. Spicuim din scrisoarea plină de amărăciune trimisă nouă de Matei Elena din Bucureşti: „Soţul meu a mers la ICRAL, in urma înştiinţării nr 44 din **9.I.1990** (adresă din partea ITAC Transcom) ca să perfecteze actele. Aici, doamna Tunăreanu A., imputernicit prin delegaţie nr. 53 din 28.II.87, încheie actele casei. Contract de închiriere înregistrat în data de 23.II.90 cu număr de înregistrare 75 între ICRAL „Pajura" str. Frumoasă nr. 39 prin Tunăreanu A. şi Matei Cornel : termen de închiriere — 5 ani începind cu **data de 1. XII.1989.** Aici începe nedumerirea mea. Soţul mi-a specificat că doamna Tunăreanu i-a prezentat situaţia ca fiind normală : să plăteşti chiria anticipat — **1 decembrie 1989** — chiar dacă eşti anunţat oficial în **9 ianuarie** 1990 de repartiţie şi să primeşti un proces verbal de predare — primire a unui apartament care, ca tot blocul, de altfel, nu e încă terminat de constructori şi nici nu se ştie cit va mai dura".

Cînd vă uitaţi pe ciudatele dumneavoastră calendare, doamnelor şi domnilir de la ICRAL, parcurgeţi chiar senini datele de 16 sau 22 decembrie 1989, întru jecmănirea pe mai departe a oamenilor ? În virtutea cărui drept şi a căror legi ? A celor dinainte ? **(Liana Tatos).**

Banca de idei

Astăzi, Adrian Scheul :

— reluarea unor „dosare" vechi, nerezolvate în „epocă", vizind promovarea unor idei, invenţii, tehnici, spre a fi aduse in atenţia opiniei publice şi a forurilor de resort ;

— înfiinţarea, cu sprijinul domnului Iosif Constantin Drăgan, a Institutului Român de Marketing şi a Facultăţii de Marketing la Lugoj, în judeţul Timiş, aşa cum, din cîte ştiu, domnia sa a propus cu ani în urmă ;

— redactarea şi publicarea unui Cod al eticii şi echităţii OMENEŞTI, precum şi al manierelor elegante, a căror lipsă se face simţită;

— lansarea către colectivele de specialitate a acţiunii de depoluare AMBALAJE BIODEGRADABILE, pe baza realizărilor specialiştilor canadieni privind masele plastice ;

— studierea posibilităţii şi utilităţii introducerii in programa şcolară a unor cursuri facultative de jocuri (şah, go, bridge) ;

Poşta redacţiei

Ionescu Viorica — Constanţa : Amănunte în legătură cu activitatea independentă ce poate fi desfăşurată de personalul medico-sanitar, conform Decretului-lege nr. 54/1990, puteţi găsi în „Viaţa medicală" din 7 aprilie. ● **Marcu Corneliu — Bucureşti** : Nu am reuşit să aflăm amănuntele solicitate. Dacă vă ajută la ceva, vă putem spune că am citit un articol amănunţit în revista „Pentru patrie". Oare un medic neurolog nu v-ar putea da mai multe informaţii ? ● **Soreanu Dan** — Brăila : Societatea handicapaţilor locomotori din România a fost legalizată şi işi are sediul provizoriu în Bucureşti, sector 4, str. Eftimie Croitoru nr. 16, tel. 73 20 18, 84 50 42. ● **Orlescu Vasile** — Iaşi : Iată că o dorinţă mai veche a dv. poate fi realizată. După patru decenii de întrerupere, Asociaţia română de experanto şi-a reluat activitatea. Puteţi obţine informaţii detaliate la tel. 17 69 61 sau prin căsuţa poştală Bucureşti 37-146. ● **Cititorii noştri din toată ţara** care doresc să sprijine acţiunea de colectare de cărţi de literatură pentru copiii din şcolile cu limba de predare română din regiunea Cernăuţi (Ucraina), în condiţiile în care începînd cu anul de invăţămînt 1990—1991 în şcolile româneşti de acolo se trece la scrierea cu alfabetul latin, pot să depună sau să expedieze donaţiile respective pe adresa Casei personalului didactic din Suceava.

REGHINA VĂRVICI

Mulţumim Norvegia!

De la Revoluţie încoace, România a primit permanent ajutoare umanitare din Europa, din întreaga lume. Între acestea, remarcăm contribuţia Asociaţiei „NORSK FOLKEHJELP" („Ajutorul popular din Norvegia") care, între altele, s-a gindit la redacţii şi ziarişti, oferind cu generozitate materiale de care ne duceam atita lipsă. Mulţumim Norvegia !

GHIULEAUA DE SPIJĂ

Trecută din constituție în constituție, din cea din 1936, „marea lege staliniană“, cîntată de acînul Djambul Djabaev, în cea brejnevistă din 1977, în vigoare și astăzi, prevederea că republicile unionale au dreptul la autodeterminare pînă la despărțirea de U.R.S.S. a stat cuminte și modestă, literă moartă, decenii de-a rîndul. Cînd am avut ocazia, am întrebat colegi de breaslă, precum și oameni politici sovietici, dacă nu cumva o prevedere care nu se aplică niciodată este ca și cum nici n-ar exista. Ni s-a răspuns că dreptul de desprindere din componența U.R.S.S. al republicilor unionale a fost și rămîne întreg și viu, dar că pînă acum nimeni n-a cerut despărțirea. Dacă o s-o ceară — atunci, poftim, cu cea mai mare plăcere. Chestiunea era înfățișată ca și cum ar fi fost vorba de un fruct aflat la îndemîna oricui, gata copt pe creangă, pentru obținerea căruia n-aveai decît să întinzi mîna și să-l culegi.

Au întins mîna lituanienii și au constatat urgent că fructul de pe creangă era de ghips, butaforie curată, la fel de necomestibil ca și roțile de cașcaval făcute din carton vopsit și puse în vitrina unui magazin de brînzeturi cu rafturile goale. Dar cel care s-a supărat la culme a fost tot Kremlinul. Ce-i cu secesioniștii de la Vilnius? Cum de-și permit ei să se declare independenți? De interesele U.R.S.S. nu țin seama? Dar de ale celorlalte republici? Și cu investițiile unionale făcute în Lituania cum rămîne? Legat de aceasta, s-a pus în circulație și o notă de plată, alcătuită cu aerul că timp de o jumătate de veac Moscova a revărsat asupra lituanienilor cornul abundenței, iar din Lituania către „centru“ n-a plecat nimic. Nu vom enumera aici toate presiunile și măsurile de intimidare luate împotriva lituanienilor, de la hotărîri ale parlamentului de la Moscova și avertismente la ocuparea de către trupele sovietice a unor clădiri și puncte strategice din Vilnius și din țară. Remarcăm însă legea cu privire la „separație“, adoptată la Moscova. Potrivit acestei legi, pentru a se separa de U.R.S.S., o republică trebuie să consulte populația prin referendum și să obțină cel puțin două treimi din voturi. Ne întrebăm: de ce doar două treimi? De ce nu 90 la sută sau, și mai bine, 99,99 la sută, cifra așa de cunoscută nouă? Pentru că amintitul cvorum, de două treimi, împreună cu celelalte prevederi ale legii (o perioadă de tranziție de 5 ani, în timpul căreia 10 la sută din populație poate cere repetarea referendumului, cu anularea automată a rezultatelor referendumului precedent ș.a.), face practic imposibilă orice separație de U.R.S.S. În felul acesta, para de ghips care mai putea fi luată drept naturală a fost înlocuită cu o ghiulea de spijă, ca toți să înțeleagă că n-au de ce să mai întindă spre ea mîna vreodată.

Lituanienii atrag însă atenția că prevederile legii amintite, deși îi vizează mai înainte de toate pe ei, n-au în realitate cu ei nici o legătură, așa cum n-au nici cu alte republici unionale al căror teritoriu a fost încorporat de U.R.S.S. ca urmare a pactului Ribbentrop-Molotov din 1939. Lituania, ca și alte republici aflate în această situație, nu are de făcut o secesiune, o „separație“, ci are de înlăturat o ilegalitate — ocuparea sovietică din 1940. Ce referendum a făcut atunci U.R.S.S. în teritoriile anexate, în ce fel s-a pronunțat populația pentru alipirea la U.R.S.S., în ce procentaj, care a fost atunci perioada de tranziție? Astăzi Kremlinul îi ia de zor la întrebări pe cei pe care atunci, în 1940, nu s-a ostenit deloc să-i întrebe ce vor. Și ceea ce voiau atunci vor și acum — să fie liberi și independenți. Iar pentru a bara calea redobîndirii de către lituanieni, și nu numai de către ei, a independenței de care au fost frustrați cu 50 de ani în urmă, ghiuleaua de spijă a interdicției de facto este inoperantă. Cît privește partea economică, decontările, acestea sînt necesare, firește, dar ele trebuie făcute la meserie, cu debit și credit, și numai așa se va vedea cine are, pînă la urmă, de luat și cine de dat.

ION D. GOIA ■

MONDORAMA

La gurile Dunării sau ale Potomacului, la munte sau la șes lupta pentru putere, pentru recîștigarea ei sau pentru menținerea în conștiința publică a amintirii acestei puteri reprezintă o miză grozavă, obsedantă, incurabilă. Așa a fost, este și va fi indiferent dacă puterea este democratică, dictatorială, inteligentă sau tîmpă. Într-un foarte interesant interviu acordat revistei „Time“ fostul președinte Nixon descrie acest chimism cu obscurități și evidențe demne de un bun roman polițist mai ales că este vorba de „Watergate“. Dar ce mi s-a părut că merge pe linia unui suspans cu o enormă audiență de public este... „portretul-robot“ făcut lui Gorbaciov: „Opinia mea despre Gorbaciov este următoarea: el îmi apare ca o troikă. Întîi îl privesc ca pe un comunist. În al doilea rînd, el este un naționalist rus. Poate ar trebui să spunem că este mîndru de țara lui; este un patriot. Scopul lui nu este de a abandona comunismul, ci de a-l salva. Dar el mai are încă o fațetă, care uneori le lasă în umbră pe celelalte două, și anume, este un mare politician pragmatic. Și în calitatea sa de politician pragmatic, el își va depăși chiar și instinctele comuniste de bază, dacă supraviețuirea lui politică o cere. Dar mai este și un mare jucător. Un mare actor. El a decis să-și riște puterea pentru a-și salva reformele, mai degrabă decît să-și riște reformele pentru a-și salva puterea“. Și mai departe: „Încă un lucru despre Gorbaciov. Îl compar cu Hrușciov. Hrușciov nu era educat, dar era mai isteț decît Gorbaciov, mai rapid decît Gorbaciov. Dar Hrușciov avea o slăbiciune fatală. Era pripit. Gorbaciov nu este pripit, deși este temperamental“. ● Și pentru că vorbim despre personaje care au ținut sau țin în mînă o putere avînd relevanță planetară să nu îl uităm pe unul dintre corifeii acestei meserii: președintele Mao, marele cîrmaci. Acest personaj care își întinde, în continuare, umbra asupra unui... eșantion de un miliard de oameni este evocat de The Wall Street Journal într-un articol sugestiv intitulat: „De ce cad autocrațiile atît de repede“: „Mao Tse Dung avea dreptate într-o oarecare măsură atunci cînd spunea că puterea crește din țeava puștii. Dar puterea unui autocrat nu depinde de măiestria lui de trăgător: chiar dacă el ar fi cel mai bun trăgător din țara sa, nu ar putea înfrînge un grup semnificativ de oponenți. Un lider totalitar nu se bucură de putere nici pentru că legal el este responsabilul: legea este aplicată numai datorită puterii liderului. Nu este adevărat nici că puterea lui se bazează pe suportul format de supuși: Hitler și Stalin au controlat cu succes populații care le detestau guvernarea. Puterea unui dictator se explică prin existența unui grup de demnitari, ofițeri de poliție și militari care întotdeauna îi ascultă ordinele. Cîteodată, așa cum s-a întîmplat în cazul lui Lenin sau al lui Khomeini, această supunere este determinată de convingeri ideologice sau religioase. În societățile de tip sovietic, convingerile de acest fel au fost într-atît erodate de contradicțiile și eșecurile economice ale comunismului încît ele nu mai pot asigura nici măcar loialitatea membrilor aparatului“. Hm... De la caz la caz. ● Apartenența organică sau apartenența disimulată față de comunism seamănă sau nu seamănă cu același tip de raporturi față de nazism? Este comunismul tipic rusesc sau tipic bulgăresc, românesc sau albanez? Este comunismul mai bun sau mai rău decît nazismul? Se va uita nazismul mai repede decît comunismul sau invers? „Newsweek“ se întreabă într-o ordine apropiată de idei: „A fost nazismul o aberație? Majoritatea oamenilor resping noțiunea unei răutăți ereditare care ar marca caracterul german. Unii specialiști atribuie imaginea războinică a țării unei înțelegeri greșite a istoriei. Istoricul Gordon Craig, profesor emerit la Universitatea Stanford, arată că originile acestei idei se află la mijlocul secolului al XIX-lea, cînd Bismarck a unit statele germane pentru prima dată. „Marea națiune militară de care ne e atît de frică nu a existat decît între 1866 — cînd prusacii i-au bătut pe austrieci și au adus cea mai mare parte a Germaniei sub controlul lor — și 1945“, arată Craig. Patru ani mai tîrziu, continuă el, forțele lui Bismarck i-au înfrînt pe francezi și au unificat și restul Germaniei. „Atunci s-a născut ideea militarismului german“. Marele noroc este că ideile se nasc și mor lăsînd omenirii timpul să răsufle, cît de cît, între două nefericiri...

RADU BUDEANU ■

Domnul dr. Werner Niefer, președintele Consiliului de administrație al firmei Mercedes-Benz a sosit în România cu un grup de specialiști pentru a discuta posibilitatea fabricării în țara noastră a unor tipuri de automobile Mercedes. Îl însoțește compatriotul nostru Ion Țiriac

Sportul în fața ușilor deschise

Civilizația sportului

Vremuri noi, probleme vechi

Marian Valentin Burlacu, str. Gorgan Spătarul 96, București: *„Există OAMENI care au dăruit sportului clipele lor cele mai frumoase, timpul lor liber pe care mulți îl pierd în zadar. Există OAMENI care socotesc sportul ca fiind o artă încă nerecunoscută. I-am văzut și i-am admirat pe acești oameni adevărați. Sportivi, antrenori, arbitri și conducători de club, medici și masori, ziariști și spectatori, acești oameni ce clădesc din ambiție și luptă, din inspirație și pasiune, din sudoare și talent, inegalabila civilizație a sportului.*

În peregrinările mele pe stadioanele țării, pe arenele sportive, am întîlnit și un alt tip uman. Un tip „uman“... parazit, cu obrajii prea roșii care trădează o viață ușoară, fără greutăți, fără probleme, cu un cap turtit de propria greutate rotunjită pe spinarea altora și cu un miros urît caracteristic celor care trăiesc datorită fisurilor din conștiința unor oameni. I-am urmărit de multe ori cum speculau pasiunea oamenilor pentru sport, cum ofereau fără un pic de jenă biletele de meci la prețuri fabuloase. Și asta unde? În plină stradă!

Atunci cînd îi văd, bucuria mea de om al tribunei, de spectator corect și cinstit, își pierde din intensitate. De ce? Pentru că scenele acestea penibile de la porțile stadioanelor aruncă o pată nefirească asupra lumii sportului.

Este timpul ca noi, oamenii ce iubim sportul, să intervenim energic pentru a „extermina“ această insectă umană dezgustătoare. Cum? Foarte simplu! Să refuzăm energic ofertele lor. Să ne abținem în a cădea în jocul lor. Este prima măsură care ne stă la îndemînă, nu ultima, de a cărei punere în practică sîntem răspunzători în mod direct“.

Stelian Ionescu, str. Saturn 7, Brașov: *„Am citit, înainte de revoluție, în presa de specialitate un scurt dialog cu antrenorul secund al unei echipe de fotbal din divizia A. La întrebarea: „Care să fie cauzele?“ (jocului nesatisfăcător, bineînțeles), antrenorul răspunde: „Prima ar fi că nu am izbutit să transferăm pe cîțiva dintre jucătorii pe care i-am fi dorit“.*

Ce părere aveți de această opinie? Prin urmare echipa nu „merge“ pentru că nu am reușit să aducem pe cei ce i-am fi dorit! O afirmație care este cel puțin jenantă pentru un antrenor! Pentru că un antrenor n-ar trebui să fie angajat și plătit pentru a „achiziționa“ jucători buni gata formați, ci pentru a-i pregăti pe cei ce-i are la îndemînă! Dacă fiecare antrenor, la toate nivelele, s-ar gîndi și ar acționa ca să aducă jucători gata formați, de formarea celor ce vin cine ar trebui să se ocupe? Dacă nu antrenorul plătit pentru asta? Să nu vă supărați de comparație și să nu se supere nici stimabilul antrenor, dar și eu — dacă reușesc să aduc la un club oarecare toți jucătorii pe care îi poftesc, nu am nevoie să fiu antrenor pentru ca echipa mea să joace bine! Și atunci ce este un antrenor? Ce misiune are de fapt? Pentru ce i se spune așa și nu „achizitor“, de exemplu?“

Stimate vechi corespondent, încercați să-l înțelegeți pe respectivul antrenor. Lucrurile au fost atît de uzuale, încît el nu-și mai dădea seama că era jenant și penibil să spui așa ceva în gura mare! În ziar! Pentru simplul motiv că este un vot de blam pentru sine, ca antrenor! Conducerea clubului ar fi trebuit să-l mustre pentru o astfel de afirmație publică. Dar asta nu se întîmpla și nu știm dacă se va întîmpla în noile condiții pentru motivul că de multe ori conducerea însăși nu așteaptă de la antrenor să pregătească jucătorii existenți în lot pînă la nivelul competitiv, ci „să facă rost“ de alți jucători mai buni! O tristă mentalitate.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Turneu (1)

Lotul național de fotbal al României — sau, mă rog, o parte din el, cei de la Dinamo fiind angajați în meciuri oficiale — s-a aflat într-un turneu de binefacere: primul meci, cel cu Elveția, de la Lucerna, a fost spre binele fotbalului românesc, domnul Mircea Pascu, președintele federației comunicîndu-ne că încasările (publicitate, drepturi de televiziune, bilete de intrare) s-au ridicat la peste 100 000 de dolari și au intrat în contul F.R.F. Al doilea, disputat joi la Benevento, a reprezentat gestul de mulțumire adus de fotbaliștii noștri locuitorilor orașului italian, situat între Napoli și Telese Terme, acesta urmînd să fie cantonamentul principal al reprezentativei noastre la „Il Mondiale“. La Benevento, o echipă a României mult schimbată a întrecut cu scorul de 3—2 selecționata militară a Italiei, după ce la Lucerna meciul, așa cum ați văzut la televizor, s-a încheiat cu succesul gazdelor, cu 2—1.

Turneul a început cu o întîrziere de multe, prea multe ore și cu o decizie a TAROM-ului care a născut multe discuții: cursa București — Zürich — Amsterdam — Zürich — București a sărit peste prima escală, aducînd jucătorilor (de noi nu mai vorbim, nu contează) o intensă stare de oboseală și enervare. S-a spus — și a întărit domnul ministru adjunct al transporturilor, col. Dumitru Prunariu, aflat cu noi în avion — că Zürich-ul a fost închis, datorită ceții. Numai că, aveam să aflu de la Cămătaru, sosit din Belgia, aeroportul elvețian a funcționat din plin. Pentru a încheia, reînnoim propunerea ca reprezentanții acestei companii să-și arunce ochii pe la concursurile de „Miss“, de pildă la cel organizat de Asociația Presei Sportive, spre a împrospăta eșalonul stewardeselor. Un mucalit spunea că ar fi timpul ca echipajele să nu mai zboare însoțiți de mame...

Într-un tîrziu, deci, am ajuns la Lucerna, locul disputării meciului cu Elveția. Cazarea la unul din sponsori, cochetul „Hotel des Balances“, unde ne-am simțit ca acasă, mai ales că stabilimentul se afla în plină renovare. Trei din cele peste 20 de canale de televiziune ce se recepționează obișnuit aici au transmis două meciuri de fotbal din cupele europene și unul de hochei pe gheață. Au fost, totuși, cam 10 000, dintre care vreo 4 000 plătitori, la prețuri nu tocmai modice: 30, 20 și 12 franci elvețieni, sume cu care poți să-ți cumperi o pereche de pantofi bunicei. După o primă repriză în stil de mare echipă, punctată de golul lui Hagi din 11 m, de ratarea aceluiași care ar fi încheiat conturile și de egalarea realizată de Herman, cel ce a intrat cu aceeași ocazie în selectul grup al fotbaliștilor „centenari“, a urmat un mitan dezamăgitor în ce ne privește.

LUCIAN OPREA ■

PREMIILE „FLACĂRA"

Cel mai tînăr premiat: Vlad Bourceanu

Sîmbătă, 7 aprilie, s-au decernat la Hotelul Flora din Capitală premiile anuale ale revistei FLACĂRA. La festivitate au participat reprezentanți ai ambasadelor Belgiei, Cehoslovaciei, Franței, Germaniei și Poloniei în țara noastră, precum și ai unor ziare și reviste centrale, cărora le mulțumim pe această cale.

În numărul viitor vom reveni cu amănunte.

Rezistența prin valoare

Dintr-o intîmplare, e pentru a doua oară cînd vorbesc în numele colegilor mei la o festivitate de inmînare a premiilor Flacăra. **Eu sînt doar glasul, în timp ce decizia a fost și este a tuturor. Cu toții am decis — de această dată într-o libertate a conștiinței deplină, datorată Revoluției din Decembrie — pe cine să premiem astăzi. Criteriul ? Unul singur: valoarea, indiferent de domeniu. Iar în acești ani valoarea — ca de altfel în orice timp și în orice spațiu — a însemnat o formă de a rezista. Uneori, ea e doar o sublimă și orgolioasă luptă cu uitarea. Alteori însă — așa cum este cazul și premianților noștri de azi — rezistența prin valoare a însemnat împotrivirea la un regim care rîvnea cu trufie să îngenuncheze omul, să-l umilească, să uniformizeze întreaga umanitate, s-o transforme într-o masă amorfă și servilă. Prin aceste premii** Flacăra, **într-o vreme în care foarte mulți cer iar noi, iată, dăm — omagiem individualități care, tocmai pentru că sînt atît de puternic conturate, au șansa unică de a se putea uni, în numele unor idealuri capabile să facă, din planeta pe care poposim mai mult sau mai puțin, o oază de fericire în univers.**

GEORGE ARION ■

Dans și actorie: Francisc Valkay și Victor Rebengiuc

În prim plan, doi profesori: părintele Constantin Galeriu — teologie și Ion Ligor — matematică

Valentin Hurduc și o parte din realizatorii ziarului clandestin „Luneta"

Fotografii de ELENA GHERA ■

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : Paul Agarici, Pașcu Balaci, Gabriel Bugnar, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Gig. Motoianu, Reghina Vàrvici. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Elena Petrovici, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Elena Ghera, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian
Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat reductor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457 ;** redactor șef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacție ; **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

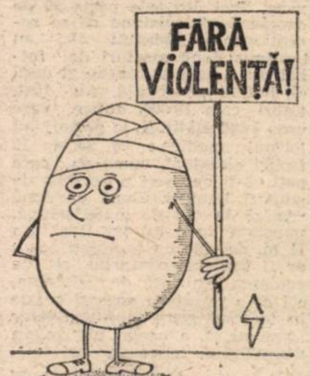

Caricatură de VIOREL SANDU

Din nou în stradă!

„Moda" politică a României postrevoluționare a funcționat din nou : s-a mai obținut ceva sub presiunea străzii. Respectiv, tinerii reuniți sub emblema „21 Decembrie", aceiași care chiar au stat sub gloanțe pe 21 Decembrie, au primit un sediu în București. Asta după ce mai multe zile și nopți au demonstrat la „Inter" reușind să blocheze și circulația. Cum și această mișcare e o emanație a revoluției (ba chiar se poate spune că însăși revoluția e emanația ei) poate că n-ar fi trebuit să facă atita „coadă" (C.D.) **Fotografii de GABI BUGNAR** ■

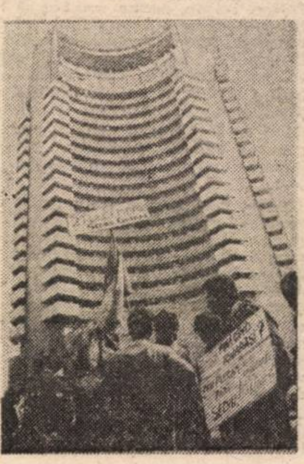

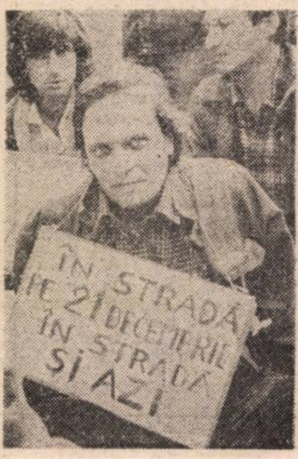
ÎN STRADĂ PE 21 DECEMBRIE ÎN STRADĂ ȘI AZI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Biblioteca

După
Înviere
vine
Înălțarea!

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

• Anul I (serie nouă) • Nr. 16 • Miercuri 18 aprilie 1990 •

„Veniți de luați lumină !"

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Comuniştii de dreapta

Ori de cîte ori m-am aflat în situaţia de a-i explica unui invitat cum se ajunge la mine acasă, am numit ca reper monumentul din centrul Pieţei Obor. Şi, de fiecare dată, ceea ce părea dintr-un început foarte simplu devenea în curînd foarte complicat, deoarece era greu să cădem de acord că stînga era stînga, dacă stăteai cu spatele la statuie, pe cînd dreapta presupunea să priveşti spre obiect. În care caz – ori, poate, dimpotrivă – dreapta însemna, în raport cu centrul, stînga, pe cînd stînga, indiferent cum te raportai la centru, rămînea întotdeauna dreapta.

Chestiunile stîngii şi ale dreptei m-au preocupat şi m-au aruncat în confuzie, nu doar din ziua în care am început să mă întreb în care parte a Oborului, de fapt, locuiesc, ci mult mai devreme, mai exact din anii în care, întrebîndu-mă ce tîlc ne dă Biblia în versetul ce împarte lumea în două, o jumătate în stînga şi o alta în dreapta Tatălui, descopeream că lumea chiar se diviza astfel, dar că, în chip straniu, stînga comunistă semăna, într-o mulţime de privinţe, cu dreapta anticomunistă. Că în extrema sa stîngă comunismul aducea a extremă dreaptă. De unde ideea că teoria îi face pe oameni în aceeaşi măsură în care şi oamenii fac teoria. În anii din urmă, am auzit tot mai des părerea că dictatura şi Ceauşescu au fost consecinţa sistemului şi, în ultimă instanţă, ceva monstruos creat de noi toţi ; că lucrurile n-ar fi ajuns unde au ajuns, dacă n-ar fi existat miile ori sutele de mii de oameni interesaţi în aceasta. Din care pricină – şi cu cît marasmul devenea mai afund – nu se mai puteau distinge cauzele de efecte şi invers.

Dacă spăşitul „n-am avut încotro" are, pînă într-un punct, dreptul la toată îngăduinţa – deşi există un încotro în cele mai rele împrejurări – din decembrie încoace totul e opţiune şi chestiune de cuget. Moara continuă să macine, cu toate că nu mai are seminţe, şi pentru că moara lucrează „comuniştii de omenie" aşteaptă la gura sacului şi văd cu ochii minţii mălai. Şi, uite aşa, în numai trei luni ne-am pricopsit cu un comunism de tip nou, de extremă dreaptă.

O seamă de publicaţii, spre exemplu, au optat pentru atîrnare, deşi nu prea mai au de ce şi nici stăpînii, care să le vrea, nu mai sînt. Există oameni care tînjesc după stăpîni cu ardoarea cu care nenumăraţi alţii sînt însetaţi de independenţă. Aici nu e vorba de un paradox al spiritului, ci de o infirmitate. Să poţi, adică, să fii cinstit şi să nu te simţi realizat decît în linguşire şi-n dragoste cu de-a sila.

Linguşitorii fără contract i-au creat domnului Iliescu adversităţi de toate naturile pentru care, fără îndoială, domnia sa nu are vină. Treptat, treptat şi, cîteodată, cu năvala, stînga din vocaţie construieşte un portret robot al conducătorului fără pată, făcîndu-i domnului Iliescu un deserviciu de durată. El e simpatizat tocmai fiindcă are un trecut şi o desprindere prin suferinţă de acest trecut. Pare un om de treabă, e sensibil la tot necazul ţării. E simptomatic că oameni care, în primele săptămîni după 22 Decembrie îşi proiectau asupră-i nevoia de dragoste pentru un lider cu o psihologie robustă, cult în profesia de bază şi luminat în treburile politicii, îl văd acum – datorită stăruinţei în ditirambă a unor gazetari cu suflete de slugă – prin filtrele urii. În fapt, nu domnul Iliescu e urît, ci ideea că printr-un preşedinte cu educaţie acuzat comunistă se poate întoarce trecutul.

Pentru mulţi, pentru foarte mulţi oameni, cuvîntul tipărit are ceva dintr-o lege. Lumea caută acum în gazete adevărul pe care nu-l mai aşteptau pe veci de la ele. Minciuna şi adevărul, aşa cum le dozează coloana tipărită, dezvoltă organe ale simţului noi. Dacă, prin legea negării negaţiei, învăţum, deschizînd ziarul, cum să urîm mai intens, iată că astăzi avem şi cauze de iubire. Unii îl iubesc pe Iliescu, alţii pe Cîmpeanu. Domnul Cîmpeanu e simpatizat nu pentru că e liberal, ci fiindcă are datele naturale şi ale unei bune creşteri ca să fie simpatizat. Domnul Iliescu e simpatizat oarecum din aceleaşi motive, nu fiindcă e „fesenist". Frontul are cusurul că nu e chiar un front. E plin de spărturi. E atît de vulnerabil încît ar merita să fie considerat drept ceea ce este : un ideal, nu un partid.

Sîntem sătui pînă peste cap de fronturi, campanii, etape, lupte, salvări şi victorii. Cuvintele evocă realităţi înfricoşătoare : asediu, înfrîngeri, conflagraţie, prăbuşiri, victime. Nimeni nu mai are chef să fie victimă pentru o părere politică. În locul unei înfruntări de opinii, termenul pare a reclama mobilizări de masă şi clasă. În fronturi nu prea încap personalităţi. Există doar mulţimi, ceva egal care înaintează egalizînd. Cine nu e cu frontul e împotriva lui. Cine are alte gînduri e împotriva poporului, şi condamnat de istorie, e contra armatei, e legionar şi expulzat canadian, colaborator al vechii securităţi, demascat cu bărbăţie de „noua" securitate, anarhist, ţărănist, iredentist şi, fără îndoială, liberschimbist.

Revoluţia oferă un prezent şi un viitor, nu alt trecut. Trecînd stînga la dreapta, „comuniştii de omenie" visează o secţie de presă cu vederi largi, largi cît frontul şi poate un pic peste marginile lui. Cei mai îngîndurați arbitri ai democraţiei sînt cenzorii de ieri. După ei, democraţia constă în aceea că în locul unui Ceauşescu rău punem unul bun. Dar, ştiţi, unul bun de tot şi cu puteri atît de absolute încît să nu mai permită niciodată să se afirme un absolutist.

TUDOR OCTAVIAN ■

Dat fiind graficul apariţiei revistei în condiţiile zilelor libere de Sărbători (ne-am pregătit pentru tipar în noaptea Vinerei Mari), nu ştim dacă în Duminica Paştilor au fost mitinguri. Au fost, însă, în Duminica Floriilor. La unul dintre ele adepţii F.S.N. l-au omagiat pe domnul Ion Iliescu. La celălalt, neadepţii F.S.N. nu l-au omagiat (fotografii de SILVIU STAN şi GABRIEL BUGNAR)

Cenzura de la miezul nopţii

Cenzura noastră comunistă n-a însemnat — pentru tipărituri, pentru radio şi televiziune — doar interzicerea sau masacrarea lucrărilor şi materialelor. Nu, pe măsură ce activiştii-cenzori, care acţionau de un anumit număr de ani sub pseudonimul de „instructori", dobîndeau experienţă, se „specializau", cenzura căpăta şi forme mai subtile. O carte neagreată putea fi interzisă dîndu-i-se un tiraj infim, de exemplu de 500 de exemplare. Era ca şi cum nici n-ar fi apărut, pentru că nu ajungea practic la cititori. Valorificînd experienţa înaintaşilor, TVRL a găsit o altă metodă : plasarea emisiunilor nedorite la ore inaccesibile imensei majorităţi a telespectatorilor — după miezul nopţii. Aşa s-a întîmplat luni, 9 aprilie, cu emisiunea „Adevărul despre alegerile din 1946", care a fost în realitate dată pe post la începutul zilei de marţi, 10 aprilie. Cîţi au putut s-o urmărească ? Iată de ce, dată fiind şi marea importanţă a temei, şi calitatea materialului — o analiză cinstită, obiectivă a celor întîmplate atunci, a felului în care guvernul comunist a organizat alegerile şi a falsificat rezultatele lor — considerăm neapărat necesară reprogramarea emisiunii la o oră de maximă audi
Şi, bineînţeles, ne pronunţă pentru renunţarea cu desăvîrşire de către TVRL la cenzura de la miezul nopţii.

ION D. GOIA ■

Păpuşi „Matrioşka" şi confuzii productive

În ultimele luni, aproape că n-a fost duminică să nu auzim, în centrul Bucureştiului, o întrebare scandată de sute de mii de oameni : „Frontul ăsta ce mai e ?". Întrebarea s-a ridicat, stăruitor, şi prin alte mari oraşe din ţară. Răspunsul a întîrziat, s-a zis, şi din pricina unor clarificări ce trebuiau să survină la Conferinţa pe ţară a F.S.N.-ului.

Ideea de front vrea să însemne o desfăşurare de forţe dintr-o margine în alta a unui spaţiu oarecare. Frontul Salvării Naţionale s-a vrut o astfel de desfăşurare de forţe politice care să stea umăr la umăr, dintr-o latură în alta a scenei politice româneşti, asemeni acelor coruri impunătoare, de pînă mai deunăzi, ce ţineau să dea despre noi imaginea poporului unic muncitor şi cîntător. Asemeni acelor coruri ce se întindeau, la nevoie, pe tăpşanul parcurilor ori pe străzi şi în pieţe publice, pentru a sugera ideea de ceva grandios şi atotcuprinzător. Dacă în termeni locali, aşadar, F.S.N. ar fi urmat să fie un fel de „Cîntarea României" în plan politic, în raport cu ceea ce s-a întîmplat prin alte ţări el a vrut să se definească printr-o asemănare cu „Solidaritatea" poloneză. Ceea ce, ne reamintim a stîrnit ilaritate şi proteste. În căutarea identităţii sale, F.S.N. n-a reuşit să devină mai plauzibil nici prin tentativa de a se compara cu „forumurile" apărute în ţările est-europene în afara partidelor comuniste şi angajate în luptă deschisă cu acestea. Frontul nu avea nici un drept să-şi asume fapte de vitejie pe care nu le săvîrşise. În orice caz, făcînd dovada unor îndoieli şi neclarităţi în legătură cu propria sa identitate, era firesc ca el să suscite îndoieli din partea opiniei publice şi chiar temeri explicite privind intenţiile lui. Faptul că el s-a hotărît să se numească, mai de curînd, formaţiune de centru-stînga, n-a reuşit nicidecum să elimine suspiciunile provocate de modul în care el şi-a făcut apariţia, în viaţa publică, printr-o confuzie deliberată cu puterea de stat reprezentată de Consiliul Frontului. „Întreaga putere în stat — se spunea limpede la 22 decembrie — este preluată de Consiliul Frontului Salvării Naţionale". Dar ca lucrurile să nu rămînă aşa cum erau, limpezi, cîtva timp după aceea s-a găsit cineva care să tulbure apele, definind Frontul ca o organizaţie politică ce va lua parte la alegeri. S-a stîrnit, astfel, prima criză politică a societăţii româneşti de după revoluţia din decembrie. Proclamîndu-şi intenţia de a se număra printre competitorii electorali, în condiţiile în care ar fi dispus de structura şi de mijloacele materiale şi de influenţă ale puterii de stat, Frontul ar fi putut face ca alegerile să fie atît de libere încît să semene cu o chermeză în care el să-şi sărbătorească triumful dinainte asigurat. Criza politică ivită prin crearea acestei inegalităţi ce ar fi anulat, de fapt, orice competiţie democratică, lăsa să transpară o serioasă ameninţare. Opinia publică a întrevăzut aici un procedeu vechi, deloc original, de suprimare a democraţiei. După ce un partid, cel comunist, ajunsese să se confunde cu puterea de stat, asistam la încercarea puterii de stat de a se confunda cu un partid sau formaţiune politică, respectiv F.S.N. Diferenţa care ar fi fost ? Care ar fi fost diferenţa dintre „partidul-stat" şi „statul-partid" ? Acelaşi drac totalitar şi roşu, evident. E motivul pentru care F.S.N. a fost somat — cel mai răspicat pe 28 ianuarie — de-a intra în legalitate şi de a-şi părăsi statutul asumat cu incredibilă dezinvoltură, de festival politic „Cîntarea României", ori prezumţia sa de-a juca rolul unui „superpartid" în care să-şi găsească loc toate celelalte partide şi formaţiuni politice din ţară. Combinate industriale gigantice avem, şi am văzut bine unde ne-au dus. Mai era nevoie şi de un combinat politic la fel de gigantic ? Oricum, înţelegînd că derogarea de la lege e un privilegiu ce ţine de vremea apusă a dictaturii, F.S.N.-ul s-a înregistrat în cele din urmă la tribunal, ca orice alt partid politic, iar Consiliul Frontului a rămas să reprezinte puterea de stat pînă cînd aceasta a început să fie exercitată de Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională. Astfel, lucrurile au început să intre, cît de cît, pe un făgaş normal...

Din păcate, conferinţa pe ţară a F.S.N.-ului a dovedit că persistă şi acum confuzia pe care o credeam de domeniul trecutului. Încît, dacă spunem că F.S.N.-ul prin confuzie a ţinut să apară şi în confuzie rămîne, ne întemeiem afirmaţia pe ceea ce chiar dl. Iliescu spunea la respectiva conferinţă, în expunerea prezentată acolo : F.S.N. ar fi „singura formaţiune care şi-a verificat capacitatea politică în sfera exercitării puterii". Întrebarea fiind doar cum a reuşit această performanţă de-a exercita o putere pe care n-a avut-o niciodată ! Ştim că formaţiunea politică în discuţie a fost înfiinţată la începutul lunii februarie şi nu ne aducem aminte ca pînă acum să fi fost organizate alegeri iar ea să le fi cîştigat şi să parvină astfel, la deţinerea puterii. Desigur, confuzia aceasta care funcţionează din plin, prin aportul hotărîtor al domnului Iliescu, fiind considerată ca productivă pentru F.S.N., se datorează împrejurării că dl. Iliescu, membru F.S.N., a avut şi are atribuţiuni oficiale în sfera exercitării puterii politice. Dar dl. Iliescu ştie prea bine că, într-o astfel de împrejurare, se cuvine să facă o distincţie clară între cele două calităţi publice ale sale, în aşa fel încît să înţeleagă tot românul că e vorba de două lucruri diferite. Formal a şi făcut-o, declarînd la o conferinţă de presă: „Sînt în măsură să mă dedublez". Practic, am văzut, confuzia rămîne şi lucrează în continuare ca şi cum F.S.N. ar fi partid de guvernămînt, în ciuda faptului că dl. Petre Roman a precizat la rîndul său, într-o declaraţie televizată : F.S.N. nu este un partid de guvernămînt! Nu este, dar e ca şi cum ar fi ? Şi încă o întrebare, pentru cazul în care F.S.N. e implicat în exercitarea puterii atît de mult pe cît ne spune dl. Iliescu : fructul cărei politici este realitatea unei ţări, unde diverse categorii sociale şi naţionale apar învrăjbite, iar atmosfera de intoleranţă şi violenţă e pe cale să dea nota specifică a ceea ce unii au şi numit drept campania electorală cea mai „murdară" din ţările est-europene ?

Domnul Iliescu a vorbit despre „realizările", încă de pe acum mari, ale formaţiunii politice din care face parte. A vorbit despre ele la conferinţa ce marca intrarea acestei formaţiuni, pentru prima oară în istoria ei, într-o campanie electorală. Deducem că fenomenul precocităţii politice, de care ne credeam eliberaţi odată pentru totdeauna, înfloreşte în continuare în România. Întîmplător sau nu, într-o subtilă şi originală caracterizare făcută domnului Iliescu, un vorbitor la aceeaşi conferinţă l-a numit „geniu economic şi politic". Dacă de la politica de stat la cea de partid nu e nici un pas, de la politica de partid la cea personală cît ar putea fi ? Pentru cei cu năravuri comuniste, una e conţinută în alta ca păpuşile ruseşti Matrioşka.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Société civile et
devoir d'ingérence
OPERATION
VILLAGES
ROUMAINS

În curînd, această carte, a cărei imagine o cunoașteți dintr-un număr trecut al revistei noastre, va apărea în limba română. Socotim că nici o prezentare nu poate fi mai convingătoare decît insăși prefața sa, al cărei autor, Dan Alexe, este unul dintre membrii grupului de inițiativă al Operațiunii „Villages roumains".

LUMEA PRIVEȘTE SPRE SATUL ROMÂNESC

Privind spre sine, și satul românesc zărește lumea!

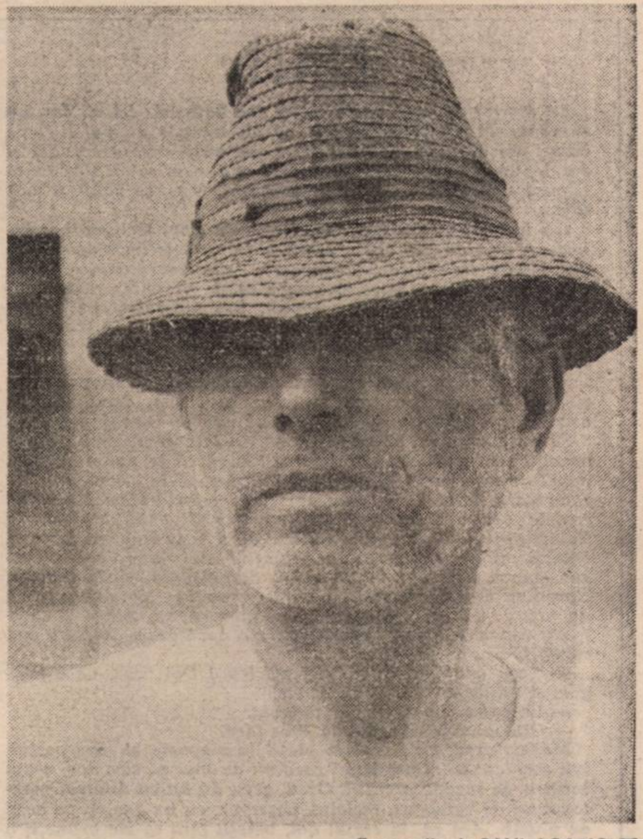
Fotografie de PAUL AGARICI

Cine se mai gîndește astăzi la operațiunea **Villages Roumains ?** Cine în România știe [illegible] unde veneau camioanele care în lunile de iarnă au aprovizionat satele izolate, prin care țăranii se minunau că Frontul le trimite belgieni? Cind timișorenii au găurit pentru prima oară steagul, jucîndu-se cu simbolica vidului, acești tineri valoni luptau deja de un an pentru ca Occidentul să ia poziție împotriva lui Ceaușescu. Și cînd spun un an este exact un an, căci operațiunea a fost fondată pe 22 decembrie 1988, cînd 12 — cu toată ghematria implicată, cifra e întîmplătoare — tineri ziariști, juriști și artiști s-au reunit într-un beci din cartierul Saint-Gilles din Bruxelles. Cîțiva se cunoșteau dinainte, doi fiind fondatorii unui post de radio independent **(Air Libre)** care încerca, în epoca lui Mc Luhan, să stabilească un nou mod de comunicare într-o societate civilă ce se destrăma, fragmentîndu-se și închizîndu-se în sine o dată cu deschiderea granițelor (nimic de-a face cu Noica).

La început, ideea adoptării satelor românești amenințate cu demolarea părea suprarealistă. Nimeni nu credea că milioane de oameni se vor pasiona pentru ea. Și totuși, într-un an, mulțumită benevolatului celor 12 fondatori, susținuți de diverse organizații, precum Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului, asociații de arhitecți și de urbaniști, organizații rurale și persoane independente, aproape 4 000 de comune occidentale au adoptat tot atîtea sate și orașe românești.

Aceasta a fost prima fază a operațiunii, aceea a **aproprierii simbolice.** (Evident, neștiindu-se care sate aveau să fie demolate, trebuiau adoptate **toate.** Și așa s-a format o coordonare internațională, un centru informatizat, care a repartizat comunelor apusene doritoare cîte un sat de care să se ocupe). Se știe că, conform unei magii arhaice, **stăpînești numind.** Urmînd această intuiție, comunelor participante la operațiune nu li se oferea decît **un nume,** însă acest nume **era al lor.** Acest nume și-l afișau la intrarea în localitate, în virtutea lui scriau adoptaților (scrisori care nu ajungeau) și cu recitarea lui colectivă își petreceau timpul așteptînd un răspuns.

Dar pînă și lista întreagă a numelor a fost greu de găsit. Cîtă muncă pentru a pune mîna pe un repertoar al satelor și comunelor românești, și acela vechi și depășit ! Și cît și-ar fi dorit cei 12 un anuar statistic ori niște studii de cadastru !

Vremea aproprierii s-a încheiat printr-o perioadă de practici cabalistice, de artă combinatorie și de pur notaricum. Cei 11 belgieni ai grupului se îmbătau cu nume românești. Erau precum acei hasizi ce își pierd mințile rostind fraze banale, sau aidoma călugărilor zen care cad în extaz rostind mecanic: „Buda e trei kile de făină !" Prin asemenea recitări, prin voluptatea citirii numelor, după ce atîția oameni fuseseră atrași în joc, se căuta distrugerea unei rutine a exprimării ce apasă pe acest sfîrșit de mileniu. (Nu se zăpăcea Proust rostind cele două silabe ale numelui Guermantes ? Tot așa și cutare burgmaistru, după ce i se atribuise satul Jigoreni).

În acest fel, prin modificarea obiceiurilor lingvistice, se ajungea la spargerea discursului, la o eludare a tiraniei discursive. Încet-încet, rețeaua magică s-a extins la întreaga Europă. Și cum identicul trage la identic, s-a trecut la faza a doua a operațiunii, aceea a **conjurării (envoutement).**

Pe 14 octombrie 1989, o reuniune a primarilor ce adoptaseră sate românești, ținută în mănăstirea de la Floreffe, a dus la expunerea a peste 50 000 de căsuțe construite de școlari din toată Belgia. Aceasta era o nouă inițiativă a operațiunii **Villages Roumains,** care tocmai publicase prezentul volum și care mai edita și un buletin bilunar cu informații despre România (pe fondul unor manevre contra-publicitare urzite de ambasada română și de Partidul Comunist belgian).

În catedrală, deci, copiii au construit un nou muzeu al satului. Se știe cum a fost construit Muzeul Satului din București : Eliade ne povestește într-unul din volumele **Jurnalului** său cum au fost aduși meșteri țărani din întreaga Românie, dîndu-li-se tot ce aveau de trebuință, după care au fost lăsați să-și ridice casele tradiționale, fiecare după tipicul regiunii sale. Rămași singuri, țăranii au început să tragă cu ochiul la ce făceau ceilalți și au înălțat niște case hibride, ba cu streașină moldovenească, ba chiar cu pridvor oltenesc, cum li s-a părut că e mai frumos, să fie boierii mulțumiți.

Boierii însă, văzînd ce a ieșit, s-au apucat de păr, apoi au ras casele și au făcut altele, **tradiționale, autentice,** folosind meșteri de la oraș și arhitecți învățați prin străinătăți și gonind țăranii nedumeriți.

În 1989, procesul era inversat : Ceaușescu rădea casele țăranilor, iar muzeul risca să rămînă fără referent. Li s-a sugerat atunci profesorilor de școală primară din Belgia să propună elevilor un pariu — haideți să construim cel mai mare sat din lume și acesta să fie un sat românesc ! Și-atunci copiii au construit căsuțe din țe miri ce, iar primarii au ajutat ca ele să fie transportate în catedrala de la Floreffe, oblojind astfel în mod simbolic satele orfane.

Fabricîndu-le din lemn, carton, plastilină, metal, sticlă sau cocă, copiii vroiau ca prin contagiune simbolică să exorcizeze răul românesc. Din loc în loc, pancarte înfipte la intrarea simulacrelor de sate anunțau cu un început de patetism : **Brăești** (sau **Jigoreni,** etc.), **așa ni te închipuim.**

Discuțiile asupra viitorului operațiunii s-au purtat în această Românie imaginară, care amintea de o povestire a lui Borges în care harta unei țări se tot dilată pînă sfîrșește prin a se identifica cu țara.

După căderea lui Ceaușescu, membrii operațiunii și-au schimbat brusc tactica. S-a trecut la faza de **contact direct,** de la **adoptare** la **parteneriat.** Trebuie acum ca fiecare comună să-și viziteze satul românesc luat în grijă, oferindu-i un ajutor de primă necesitate, direct, fără a se mai trece prin mijlocirea guvernelor, scurtcircuitînd deci relațiile oficiale. Această idee a stîrnit entuziasmul, tradițional „moale", al belgienilor. Toată populația a strîns tot ce i se părea mai bun de a fi dus românilor. Administrațiile comunale au organizat colecte de sute de tone de hrană și îmbrăcăminte și au încărcat camioane pe care le-au plătit din bugetul lor local și le-au trimis la sătenii lor adoptați. Tot felul de voluntari au ajutat la încărcat și transport pînă în România. Clubul automobiliștilor din Belgia le-a oferit chiar asigurări gratuite celor ce pleacă în convoi spre România, putînd să facă și plinul, gratis, la stațiile de benzină ale firmei FINA.

Presa belgiană e plină de relatările călătorilor, care se erijează cu toții în etnografi amatori. Citind descrierile acestor vizite e limpede că experiența cu pricina îi marchează profund pe toți participanții, atît pe vizitatori, cît și pe cei vizitați. Pe de o parte, în presa belgiană, tot felul de primari își publică jurnalul de voiaj, sub titluri șoc precum „Am fost la Brădești-Bătrîni" sau „Mizerie neagră la Dragomirești". Pe de altă parte, e lesne de închipuit că și în tradiția română locală acest prim contact cultural va lăsa urme, cel puțin în calendar, de acum înainte vorbindu-se despre „Ziua în care au venit belgienii".

Din relatările călătorilor belgieni se poate vedea care trebuie să fi fost dificultățile întîlnite de etnologii veacului trecut. Citez pe unul din membrii unui convoi : „Cel mai greu a fost să ne dăm seama cine sînt adevărații reprezentanți ai autorităților în sat. Toată lumea se prezenta ca fiind șeful Poliției (ex-miliție)". În afară de cele necesare imediat agriculturii, belgienii mai cară în România și unelte, îngrășăminte, semințe sau manuale ilustrate pentru copii. Unii au promis că vor abandona și camionul. S-a trecut astfel de la o stare de extremă urgență, la una de urgență amînată. O singură angoasă cu acești bravi călători: ca nu cumva convoaiele lor să fie deturnate spre magazinele de stat ori spre cantinele armatei. Dar sînt hotărîți să nu se lase păcăliți și nu vor îngădui nici unui stol de birocrați să vină să inventarieze ce au adus. Ei vor să împartă totul pe loc oamenilor din satul adoptat. Iar dacă aceasta nu e posibil, vor lăsa sătenilor listele bunătăților, ca toată obștea să poată efectua un control după plecarea binefăcătorilor.

Un singur lucru i-a mai nedumerit pe ici, pe colo : necazul sau indignarea românilor cînd văd că o parte din cadouri e împărțită în mod egal țiganilor satului. Dar democrația nu se învață într-o zi și nici nu poate fi adusă cu camionul.

La început deci, convoaiele se apropiau de România cu o oarecare teamă. Belgienii nu știu mare lucru despre această țară. În Occident nu se găsește nici un ghid recent al României, nici o hartă actuală. Călătorii sînt oarecum în situația exploratorilor din Evul Mediu, care marcau simplu pe hărțile lor : „Hic sunt leones" ; adaptare — „Aici sînt tigri". Tigrii sînt, pentru belgienii surescitați, asasinii de la securitate.

Belgienii rămași acasă sînt cu adevărat derutați citind că în cutare sat transilvan au fost găsite trei comunități : români ortodocși, unguri catolici și țigani, probabil atei, comunități care se evită și se dușmănesc între ele.

„Nu știam cui trebuie să împărțim", povestește, cu candoare, șeful convoiului. „Localnicii mai întîi se temeau sau credeau că vrem să vindem, cum fac unii turiști cînd vin în România. Pînă la urmă, șefii celor trei comunități, care nu-și mai vorbeau cu mult înainte de venirea noastră, s-au reunit și au hotărît împreună cele de care avea nevoie fiecare".

În general, toți călătorii afirmă că s-au simțit ca americanii în 1944 împărțind gumă, ciocolată și țigări. Se propune chiar și publicarea unui ghid turistic cu informații practice de genul „Nu oferiți zahăr și macaroane într-o cutie de videocasetofon «Sony». Riscați să creați mari iluzii și mari dezamăgiri celui ce primește darul".

Intrînd în România, locuitorilor din Chaumont le-au dat lacrimile văzînd copiii înghețați, înșirați de-a lungul șoselei, cu mîna întinsă, așteptînd camionul din vest care să le dea bomboane.

Dar mai sînt și adulți, săteni veniți pînă la graniță, să-și aștepte și să-și escorteze convoiul. Mulți așteaptă în zadar. Și o întrebare începe să fie pusă tot mai des : Cum rămîne cu bietele sate neadoptate ?

DAN ALEXE

Hatîr

De dimineață pînă seara mi se fac hatîruri.. Să vă dau un exemplu. M-a împins păcatul să-mi cumpăr un pat. Cel pe care-l am de mult — de aproape doi ani — s-a desfundat și s-a descleiat din toate încheieturile sau, cum se tot zice acum în mass-media, s-a uzat fizic și moral. O fi, că patul și morala...

Iau la rînd magazinele din cartierele Capitalei, străbat kilometri de standuri goale, intru chiar și într-un magazin cu vînzare de mobile recondiționate și, spre seară, găsesc și un pat și o vînzătoare care, pentru a arăta, probabil, că s-a desolidarizat de restul colectivului, îmi zîmbește, îmi arată una-alta prin magazin, ba îmi vinde și pontul să trimit pe cineva să-mi țină rînd la Facturare pînă îmi face dînsa bonul. Mulți clienți n-ar prea fi fost la Facturare — trei, patru. Numai că operația este foarte laborioasă. În timpul completării unei facturi care ar dura, să zicem, două minute, asist la trei convorbiri telefonice de cîte 10—12 minute.

Să nu cumva tu, clientul cocoșat în fața gemulețului dumneaei, să-ți manifești nerăbdarea ! Lasă că te pune dînsa la punct de nu te vezi, dar stîrnești și protestele vehemente ale celor care, între timp, s-au așezat în spatele tău : „Termină femeie, vrei s-o enervezi și să ne închidă ghișeul în nas ?“ Te cumințești și ți se face hatîrul de a ți se întocmi factura. Numai că, în timp ce ai dus tratative multilaterale, a dispărut — cum să-i zic ? — doamna ?, domnișoara ? de la casierie. Noroc că nu pentru mult timp — vreo 10—15 minute. Încă un hop și mă văd cu patul în camion. Ajung acasă și săritoare (ba chiar ușor servilă, că mă învățasem minte !) mă reped să ajut la descărcat.

— Lasă doamnă, că nu ți-l zgîriem ! Dai ceva, ne înțelegem și-l ducem în casă. La ce etaj ?

— La patru, zic cu un aer vinovat.

— Cîte două foi de căciulă și se face.

Mă las greu, că doar am plătit la magazin și transportul, îmi socotesc în minte banii care mi-au mai rămas, dar, n-am încotro. Și începe urcușul. Greu, greu de tot cu ditamai mastodontul de rumeguș, încleiat, pesemne, cu un adeziv pe bază de plumb. Așa că, la etajul doi, băieții (era să zic brunetii !) îmi pun chestia de încredere : ori mai dau cîte o foaie, ori rămîn cu „catafalcul“ în drum. Ce să fac ? Dau. Mai ales că mi se explică, ușor consolator : „Hai, cucoană, c-ai avut baftă. Întîi că ai găsit studiou din ăsta care nu s-a mai băgat la noi de trei luni. Ți-a picat și mașina la fix și ai dat și peste noi, băieți buni, de nu te-am jumulit, ca alții.“ Ca să vezi ce de hatîruri într-o singură zi !

Ce mai, plouă cu hatîruri pe cap de locuitor, de nu se vede om cu om și-ți vine să zici : „Dă, Doamne, o privatizare mare peste ei, să-i văd cum mă trag de mînecă, să le fac eu hatîrul de a le intra în prăvălie !“

LIANA TATOS ■

Ecou întîrziat

Scrisoare deschisă din partea unui elefant

Vă scriu cum mă pricep, deoarece nu sînt decît un biet elefant paleontologic în vîrstă de un milion șase sute de mii de ani. Nu mă întrebați cum mă cheamă, fiindcă am uitat. Sînt de loc din nordul Olteniei (pe vremea mea îi spunea altfel) și am decedat, împreună cu șase ortaci mai tineri, la o furtună de nisip (sau cam așa ceva). Am zăcut liniștit în pacea mea minerală pînă m-a descoperit paleontologul Petre Samson de la Institutul de Speologie din București. N-am nimic cu el. Omul mi-a acordat tot respectul și după ce m-a așezat în lăzi cu talaș, m-a transportat la București. Din lada unde mă găseam, am auzit (cu auzul stau bine) niște lucruri ciudate. Am aflat că Institutul de Speologie, ca să poată trăi, este nevoit să se autofinanțeze, cerșind contracte de cercetare ici și colo. Așa a stabilit unul, Ceaușescu (nu fac politică, dar spun ce-am auzit). Dar cine să aibă nevoie de oasele mele, cînd nu sînt bune nici de pus la iahnie ? Cu toate acestea s-a găsit un amator: Muzeul de geologie al Institutului de Geologie și Geodezie. Cei de acolo s-au angajat să mă reconstituie și să mă așeze într-o sală a muzeului. Bieții speologi m-au cedat pe bază de contract (din lipsă de spațiu și de bani), dar cu rugămintea ca toate cercetările și lucrările de montare să se facă în prezența lor. Dar nu s-a întîmplat așa. Lăzile au fost deschise de nepricepuți și oasele noastre (ale mele și ale mai tinerilor mei colegi) — aruncate într-o magazie. Li s-au șters marcajele așa că nimeni nu poate să ne mai reconstituie. Și e mare păcat ! Am aflat (vorbește lumea) că sînt un exemplar unic în Europa și că valorez sute de mii de dolari. M-ar cumpăra imediat orice muzeu de paleontologie din lume.

Oameni buni ! Dacă m-ați scos din mormînt, de ce vă bateți joc de bătrînețile mele ? Stau în această situație ingrată de mai bine de trei ani. Dacă nu sînteți în stare să-mi reconstituiți imaginea radiologică, lăsați-mă să mă întorc acasă și să devin pămînt de flori.

Cu deosebit respect,
Un elefant multilateral
dezmembrat

N.A. Am arătat scrisoarea specialiștilor de la Institutul de Speologie. Am fost asigurați că bătrînul are perfectă dreptate.
(L. T.)

Există handicapați

Despre Plătărești s-a mai scris, poate nu suficient pentru a-i determina pe cei în drept, de la Ministerul Muncii și Ocrotirii Sociale și, de ce nu, pe cei de la Ministerul Sănătății, să dea un răspuns acestei solicitări și să urnească mașinăria care, odată pornită, ar merge de la sine. După cum ne spune directoarea spitalului din Plătărești, mai multe echipe de specialiști din Franța, Anglia, Austria, au poposit aici, precum și în alte locuri din țară unde au filmat lucruri zguduitoare, s-au înfiorat de mizeria și sărăcia găsită și s-au oferit să construiască, apoi să doteze cu tot ce trebuie un spital modern model, cu condiția ca statul român să pună la dispoziție doar spațiul necesar și materialele de construcție. Acesta ar putea fi amplasat undeva în preajma Bucureștiului, beneficiind de un parc suficient de mare,care să fie amenajat în funcție de activitățile recuperatorii prevăzute.

Dar la toate cîte s-ar putea înfăptui, cei patru medici din Plătărești nici nu îndrăznesc să viseze. Resemnarea întipărită pe chipurile lor, felul cum clatină din cap a neîncredere, privirile obosite, pe care le surprind animate din cînd în cînd de o revoltă surdă, toate acestea îmi amintesc de vremuri pe care le credeam definitiv apuse. Oamenii au fost învățați să se mulțumească cu puțin, ba chiar cu jumătatea acestuia, spunînd că e loc și de mai rău.

Secția pentru copii este un fel de cutie de chibrituri, cu pereți subțiri și mîncați de infiltrații ; acoperișul, precum și instalația sanitară din subsol, necesită urgent reparații capitale. Sînt deja camere unde nu se poate sta, în spălătorie parcă ar ploua tot timpul. Despre o uscătorie nici nu poate fi vorba. Greu de imaginat cum se descurcă pe timp de iarnă.

La primul etaj se află camerele cu copiii imobilizați, toți cu grave deficiențe. Ei au nevoie, fiecare, de o îngrijire specială, la cinci ani unii arătînd încă a sugari. Camerele lor ar trebui dotate măcar cu căditșe de baie. În condițiile în care o infirmieră singură se ocupă de 70 de bolnavi, cînd amenajarea unei băi adevărate ține de domeniul fanteziei, ea fiind în realitate o jalnică improvizație de dușuri deasupra unor WC-uri turcești, existența acestor copii, dar și a celor ce depun totuși eforturi mari să-i îngrijească este de neînchipuit. Din mulțimea de trupuri ce se zvîrcolesc neputincioase, se înalță uneori cîte unul mai vioi. Tratamentul intensiv cu vitamine primite nu de mult din străinătate își spune cuvîntul. Acești copii vor fi mutați curînd la etajul doi, rezervat așa-zișilor „umblăreți“.

Aproape 35 la sută din aceștia ar putea fi parțial recuperați DACĂ... După acest „dacă“ rămîne însă destul spațiu liber, tot așa cum libere sînt și cele 27 de posturi de asistente medicale, posturile de surori și infirmiere, ca să nu mai vorbim de faptul că se impune prezența unor educatoare, a unui psiholog, a unui logoped, a unui stomatolog. Eforturile lor reunite ar face minuni, căci nu e puțin lucru să creezi cîteva deprinderi simple acestor făpturi nevinovate, fie și numai aceea de a-și duce singuri lingura la gură.

Pe unii dintre acești copii i-am văzut înșirați cuminți pe banchetele așezate de jur împrejurul a patru pereți goi. Cu ce să umple golul din mintea și din sufletul lor ? Pînă și plantele simt și se dezvoltă spectaculos în ambianța unei muzici plăcute. EI DE CE NU?

Ne lovim oare de aceeași birocrație stupidă și de sloganul său favorit : „Nu sînt fonduri pentru cei neproductivi.“ ? Cine sînt cei care își arogă dreptul de a pune pe frunțile lor bolnave umilitoarea etichetă de NEproductivi ?

Ultima cameră în care pătrund este aceea a copiilor ce vor fi trimiși cîndva la școli ajutătoare. E zarvă mare aici. Comentariile și disputele din fața televizorului, cîntecele cu care te întîmpină, bucuria cu care se agață de tine să-ți arate lucrușoarele lor noi mult mai frumoase decît ce au purtat pînă acum, sau jucăriile primite, toate acestea spun foarte mult. Ne aduc aminte ce lucruri de nepreţuit sînt și ce puțin ne costă un simplu gest banal, o mîngîiere, un zîmbet din care se poate naște o prietenie de cele mai multe ori salvatoare pentru acești copii. Fiecare din ei și-a găsit o „nașă“ pe care o iubește, care la rîndul său îl alintă, redescoperind poate ce înseamnă căldura unei pasiuni, licărirea unei speranțe, bucuria, setea de fericire. Iată de ce vocile lor nu trebuie să se piardă în deșert. Resemnarea și disperarea celor care au încercat să ajute întrucîtva să nu își facă loc în sufletele lor generoase.

Revoluția, se spune, a adus multora dintre noi o șansă de mai bine. Șansa copiilor handicapați unde e ? Să fie ea numai în cei 28 de lei (față de 13,75 alocați în acest moment) pentru masă și 25 (față de 1,85 lei) pentru medicație cronică pe care îi solicită medicii din Plătărești ?

Drumul în această lume oarecum bizară nu se termină aici. El continuă peste drum, într-un sărăcăcios „cuib de cuci“, o ruină din secolul XVII.

Sălașul bolnavilor adulți este străjuit de un zid vechi prin poarta căruia pătrunzi într-un soi de grădină stinsă, „paradis“ al oamenilor-copaci. O femeie pe jumătate goală se tăvălește prin praful din curtea interioară. Alții, „motorizați“, se plimbă încoace și încolo, fără să se sinchisească de ceva. Cei mai mulți se află în „salon“, o încăpere destul de mică și foarte înaltă ce aduce, nu știu de ce, a biserică păgînă. Poate din pricina goliciunii reci a zidurilor de care stau lipiți într-o neclintire aproape religioasă, mulțime de bolnavi.

Printre ei sînt, însă, și cei care te întîmpină zîmbind, îți întind mîna, te salută, apoi te potopesc cu necazurile lor mai mult sau mai puțin bolborosite. Tot ei lucrează și în cele două ateliere de ergoterapie, unul de covoare și unul de broderie. Cu siguranță că în alte condiții s-ar putea realiza mult mai mult. Numeroasele exemple din spitalele de același tip din străinătate stau mărturie.

Și drumul se oprește aici.

Obsedant gînd că unii își trăiesc viața după un ritual precis, trecînd din cameră în cameră, în vreme ce alții închid cu grijă ușile în urma lor.

Mă întreb din nou : cine se încumetă să fie purtătorul de cuvînt al celor mulți fără de voce, în această căutare graalică a demnității umane ?

SORINA MANUELA MAN ■

Bucuria acestor orfani de la Căminul școlii nr. 7 din București a fost mare cînd au primit haine din străinătate.

Strada Calderon, la Buziaș

Continuă fluxul de simpatie al altor popoare pentru noi ; pentru Revoluția anticomunistă a românilor. Fiindcă ea așa a fost și, dacă va fi nevoie, așa va fi iar, oricît ar dori unii să schimbe repede subiectul cînd se discută despre aceasta ; oricît s-ar recunoaște sau nu cîte un lup moralist credincios „idealurilor nobile ale comunismului“. Cei ce schimbă vorba nu sînt decît specialiștii schimbărilor de macaz, sînt cei ce trag nădejde să păcălească încă o dată pe toată lumea. Unii dintre ei regretă deschis fetida „epocă de aur“. Pentru a-și vedea visul cu ochii nu lipsește decît o nimica toată : să ne lăsăm toți păcăliți.

Ei îi denigrează pe tinerii care au făcut revoluția anticomunistă și i-au obligat pe șobolanii adepți ai comunismului cu fața schimbată să iasă din găurile dizidenței lor și să se replieze din mers, să sară cu disperare în căruță ca să ia hățurile ; ei strîmbă din nas în fața Proclamației de la Timișoara fiindcă au auzit că unul din autorii acesteia se trage din străbunici laponi ori nu mai știu de pe unde ; pe ei îi înfurie ziarele care-i arată vreunui deținător provizoriu de frîu fața reală de sub machiajul șolticăriei politice. Ei fac mai ales gălăgie. Ei încurcă lucrurile. Dacă pot, și mințile. Ei sînt abonați de bună voie la o deziluzie. Scînteia speranței lor se stinge în cenușă. Adevărul pe care nu-l mai pot truca este acesta : poporul român nu se mai lasă înșelat. Nici cu minciunile vechi, nici cu gogoșile proaspete.

Pentru aceasta continuă fluxul simpatiei lumii să se îndrepte spre noi.

Așa se face că orașul Buziaș, de pildă, este, la ora aceasta, înfrățit cu patru orașe de pe alte meleaguri europene : Adge (Franța), Svelvik (Norvegia), Tranas (Suedia) și Kapuvar (Ungaria).

„Aceștia din urmă — ne spuneau, de curînd, domnul inginer Constantin Voloacă, primarul din Buziaș și domnul Sever Carabeț, secretarul primăriei — încă nu ne-au vizitat, dar și-au anunțat oficial această dorință printr-o adresă semnată, la 2 martie 1990, de primarul din Kapuvar, domnul doctor Naghi András.“

Sînt toate șansele ca, la viitoarele lor vizite, cei care au fost aici ca să aducă ajutoare, dar nu numai „frații“ din Franța, Norvegia, Suedia și Ungaria, ci și ceilalți vizitatori ai celebrei stațiuni românești se vor putea plimba pe strada Calderon. „C.P.U.N. Buziaș a hotărît — ne spune domnul primar — ca numele ziaristului omorît de călăii care n-au putut ucide Revoluția noastră să fie dat străzii ce fusese botezată cîndva «în chip comunist» **30 Decembrie.** Hotărîre în urma căreia primăria orașului s-a adresat primăriei județului Timiș pentru a oficializa schimbarea.“

O stradă Calderon într-un oraș din România este încă un semn — făcut să dureze — că românii nu-și vor uita eroii din Revoluție.

Memoria va ajuta acest popor să nu se mai lase tras pe sfoară. Să nu se mai lase tras pe roată. Să nu se mai lase condus „cu clarviziune genială“ spre nici o înșelăciune multilateral dezvoltată. Indiferent de staniolul și de zîmbetele late în care poate fi învelită minciuna. (Șoptită tovărășește sau amplificată electronic.) Indiferent de numărul suporterilor pe care îi pot regiza impostorii. Ca și de simbria cu care și-i adună.

DORIN GHERGHINESCU ■

Droguri si tăcere în Carpaţi

EXCLUSIVITATE FLACĂRA

Peşti mici sub pavilioane mari (I)

4 noiembrie 1971. Sîntem tot la Giurgiu şi în ziua ploioasă de toamnă lucrătorii din frontieră dau ascultare cîinelui Doza, special instruit într-o şcoală a Ministerului de Interne, care îşi va arăta acum utilitatea deosebită şi dă semne de nelinişte, tradusе de îndată de conducătorul său. În maşina cu care călătoresc Hassan Mahmoud Zein şi Ahmed Hussein Zeaiter, împărţită în 100 de săculeţi de pînză, se află cantitatea de 18 kg haşiş. Se ştie de unde provine. Se cunoaşte unde trebuia să ajungă. Jocul se desfăşoară după reguli de acum cunoscute de către cei ce au obligaţia să apere occidentul de droguri, dar şi pe cetăţenii români de această plagă, despre care nu demult Javier Perez de Cuellar, secretarul general al Organizaţiei Naţiunilor Unite, afirma că „reprezintă pentru generaţiile prezente şi pentru cele viitoare o ameninţare la fel de distructivă ca şi epidemiile ce au făcut ravagii în numeroase regiuni ale lumii, în secolele trecute".

■

Plantă anuală, cultivabilă, dar care poate creşte şi spontan, cînepa indiană, avînd numele ştiinţific CANNABIS INDICA şi SATIVA, în funcţie de natura solului şi a climei, poate atinge o înălţime de aproape 6 metri. Frunzele sale, lesne de recunoscut, sînt lungi, înguste, zimţate, aşezate în formă de evantai format din cinci şi şapte frunze în general, cu suprafaţă acoperită de minusculi perişori, vizibili la microscop.

„Produsele" cînepii indiene sînt consumate zilnic de mi[illegible]e de oameni, sub diferite forme. Cannabisul se poate fuma [illegible]are ori în amestec cu tutunul, iar răşina sa, bine cunoscutul haşiş, este amestecată în băuturi felurite ori produse de cofetărie sau este masticată pur şi simplu. Pentru a atesta extrema sa răspîndire, este suficient să menţionăm că preparatele ce au la bază cannabisul sînt cunoscute sub cîteva sute de denumiri, dintre care enumerăm pe cele mai răspîndite : kif, ganja, herbe, pot, hasch, marijuana, bang, banghi, joy, jiva, etc.

Omul a luat cunoştinţă de proprietăţile sale de aproximativ patru sau chiar cinci mii de ani. Planta la care ne referim şi care produce atîtea necazuri umanităţii este menţionată şi de Herodot. Acesta relatează că triburile scite, ocupante ale imensului teritoriu dintre Marea Neagră şi cea Caspică, aspirau vaporii degajaţi de seminţele de cannabis puse pe pietrele fierbinţi pentru a dobîndi halucinaţii şi o stare euforică.

Manuscrisele sanscrite amintesc de utilizarea răşinii de cannabis ca un leac infailibil împotriva tristeţii, iar în scrierile vedice cînepa era numită chiar „iarba sfîntă".

Să mai menţionăm că etimologia cuvintului „asasin" provine, se pare, de la membrii unei secte religioase, apărută în Siria anilor 800 e.n., aşa numita „sectă a asasinilor", ce foloseau omorul ca formă de luptă politică (vedeţi şi dumneavoastră că nu este nimic nou sub soare), acţionînd sub influenţa haşişului.

În doze moderate, cannabisul provoacă risul (laughter-provoker), ilaritatea, precum şi o stare euforică însoţită de locvacitate. Percepţiile temporale şi spaţiale sînt afectate ca de altfel şi coordonarea mişcărilor membrelor şi a corpului în general.

Consumat în cantitate mare, cannabisul şi derivaţii săi, prin alcaloizii conţinuţi, din care evidenţiem în primul rînd tetrahidrocanabinolul (THC), provoacă tulburări senzoriale şi grave cum ar fi : delir, depresiune psihică, confuzii mintale, alienare.

Consumatorul de cannabis, aşa numiţii canabinomani (haşinomani), au halucinaţii, concomitent apare o criză psihotică cu fobie agresivă. Violenţele sînt caracteristice îndeosebi acestui consum. Pe măsură ce efectele drogului dispar, se instalează somnolenţa, apatia, o perioadă ternă, în care consumatorii meditează asupra trăirilor avute. De multe ori însă, nu-şi pot aminti faptele săvîrşite sub influenţa drogului respectiv.

Atît, pe scurt, despre cînepa indiană, din care se extrage răşina de cannabis, adică acel haşiş vehiculat în mijlocul deceniului al optulea, pe teritoriul nostru şi avînd ca destinaţie Europa occidentală. De aceea propun să mai răsfoim cîteva pagini din cronica nescrisă încă a traficului ilicit de droguri în România.

Să poposim din nou în portul Constanta, principala noastră poartă maritimă, la danele căreia acostează atîtea şi atîtea vapoare, venite din toate zările lumii.

Să facem cunoştinţă cu NAMIK KURTBOGAN, turc de origine îmbarcat pe nava „Tamar" sub pavilionul panamez, de atîtea ori utilizat doar de complezenţă. Urmaşul lui Mohamed Cuceritorul păstra în cuşetă 970 grame de... aţi ghicit ! Haşiş !!, cu care intenţiona să-şi dobîndească averea într-un port nordic. Dar pînă atunci...

Un alt marinar şi anume grecul NICOLAOS KEFIRIDIS, sosit în Constanţa cu cargoul „Dionisos", păstra într-un buzunar 13 grame de haşiş. Pentru consumul său propriu ca şi turcul PERLANT KAMAL (8 grame — nava „Victoria").

Turcul SUKU BEKIR, matelot pe puntea „Merlandei", are doar 3 grame de haşiş şi o invită pe Ani, o prostituată româncă din armata celor ce aşteaptă pe ţărm ivirea unui Făt-Frumos, să-l guste. Isteaţă şi nevoind să-şi păteze prestigiul „profesional" — doar practica profesiunea cea mai veche din lume — aceasta încunoştinţează organele de poliţie despre invitaţia la consum ce i s-a făcut.

JEAN DRĂGAN ■

Namik Kurtbogan

Perlant Kamal avea o pipă scumpă

Vindecarea unei mari tristeţi

Au plecat din comună o dată cu primii zori ajungînd la spital cînd poarta nici nu se deschisese. El, ea şi-o dragoste aproape ofilită. Ograda casei fără hrîjoneala pruncilor li se părea ca un ogor întristat de secetă. Preotul i-a povăţuit să mai facă o încercare şi le-a dat adresa Spitalului Filantropia. Au intrat în cabinetul doctoriţei Ana Ţolea Runcanu printre ultimii, abia către prînz. De cîteva ori, mîna grea, bătătorită de lucrarea brazdei, încercase să bată la uşă. Sfiala îi îndepărtase însă iar într-un colţ al sălii de aşteptare. „Fără copii n-avem nici o bucurie", au oftat cei doi ţărani. Suflete obosite de aşteptarea zadarnică a rodului iubirii lor ! În urma investigaţiilor hormonale şi anatomice ale soţilor, diagnosticul a sunat crud de exact. Ca o uşă trîntită în calea speranţei. Oreionul din copilărie îi provocase bărbatului o sterilitate ireversibilă. Nu exista decît o soluţie : însămînţarea artificială. Au acceptat fără nici o ezitare. „Pe 13 ianuarie, exact peste 9 luni, am intrat cu tînăra în sala de naşteri, îşi aminteşte dr. Ana Ţolea Runcanu. Deşi mă ocupasem cu mare atenţie de caz, aveam totuşi emoţii. Cînd am văzut în palme firicelul de viaţă, m-am liniştit. Fetiţa semăna leit cu mama. Fruntea, năsucul, parcă erau copia xerox a ei. La 4 ani, fetiţa frumoasă şi foc de deşteaptă s-a suit pe biroul meu şi a recitat „Noi vrem pămînt". După ce a încheiat clasa I, a venit special să-mi dăruiască o cărticică din premiul de la şcoală".

La cabinetul de combatere a sterilităţii din Spitalul Filantropia, medicii se luptă din greu să îndrepte această nedreptate a destinului. Numeroase cupluri, împiedicate de diverse afecţiuni să procreeze, au fost ajutate să regăsească marele sens al vieţii, acela de a naşte copii. Învăţătorii A.V. şi A.C. au adus la consultaţie o pereche din vecini. Au retrăit, în zbuciumul ei de a nu putea deveni părinţi, povestea lor din tinereţe. Colindaseră prin multe spitale dar sarcina se lăsa aşteptată. Simţeau cum se îndepărtează unul de altul. „După investigaţii, am constatat că tinerei soţii îi lipseşte ovulaţia datorită unui deficit luteal, de progesteron îşi aminteşte dr. Ana Ţolea Runcanu. Aceasta era constelaţia ei hormonală. După 3 luni de tratament cu stimulatoare de ovulaţie, de observare zilnică a temperaturii pentru a supraveghea cum medicamentele corectează activitatea hipofizei, a rămas gravidă. S-a continuat terapia hormonală pentru menţinerea sarcinii şi preîntîmpinarea naşterii premature. Am asistat-o cînd a adus pe lume o fetiţă de 4 kg. Tratamentul i-a creat zestre hormonală astfel că, în primul an, rămîne din nou însărcinată. De astă dată nu mai dă atenţie tratamentului hormonal pe toată durata sarcinii. Aşa cum se impune în cazul femeilor marcate de infertilitate. Naşte prematur, pierzînd copilul. Aşteptaseră atît de mult prima fiică încît îşi mai doreau una. Tenace, A.C. reia tratamentul, făcut de astă dată din nou ca la carte. Se poartă ca o gravidă conştiincioasă cu propria sănătate şi iată, familia învăţătorilor se bucură acum de notele bune la liceu a două fete. Căsătoriţii, care după 2 ani eşuează în tentativa de a avea copii, nu trebuie să-şi piardă speranţa. Prezentarea la medicul de specialitate şi, deseori, doar cîteva buline pot soluţiona sterilitatea."

Tînăra doctoriţă pediatră M.D. s-a urcat însă şi pe masa de operaţie pentru a trăi fericirea de a fi mamă. „Terapia de stimulare a ovulaţiei nu a fost suficientă în cazul sterilităţii mele. Dr. Ana Ţolea Runcanu a practicat o plastie tubară cu refacerea configuraţiei corecte a trompelor, completată cu rezecţia parţială a ovarelor în zona marcată de distrofii. A remodelat cu bisturiul, nu sub microscop ca în străinătate, o altă anatomie, corectînd un hazard genetic". Nu-şi ascunde în haine largi sarcina. E mîndră de ea. Tricotase ani de zile hăinuţe cît palma. Şi visase. Se află acum la un pas de fericire. Trei poveşti frumoase de viaţă, încheiate cu happy-end-ul unui gungurit de copil. Şi-o doctoriţă care ţine minte exact datele de naştere ale pruncilor veniţi pe lume cu atîtea sacrificii.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Mila şi sila

...Ne este milă, întotdeauna, de mielul pe care îl sacrificăm de Paşti — şi, întotdeauna, îl mîncăm fript cu o teribilă poftă ! Să fie un paradox acesta : ne astîmpărăm setea cu propriile noastre lacrimi ? ! Şi nu ţi se face uneori silă, de atîta milă... ?!

„Purificarea prin suferinţă" — sună una dintre dogmele creştine ; reînvierea deplină, prin moarte... iubeşte-ţi aproapele tău ca pe tine însuţi... dacă eşti lovit pe un obraz, întoarce-ţi-l, spre lovitură, şi pe celălalt... nu minţi, nu ucide ! — idei sublime, desigur, din nefericire bune, posibil de pus în practică, numai de oameni vii.

MILA — sentimentul de milă — ne-a însoţit de-a lungul veacurilor, distingîndu-ne tot de regnul animal incapa[illegible] de acest sentiment. Dar tot regnul animal este incapabil şi de agresiunea gratuită (nejustificată de nevoia de hrană — singura nevoie ce-l poate face pe un animal agresiv !), or, această agresivitate absolut gratuită îi caracterizează pe oameni din plin şi din toate timpurile... ! Cine deţine oare superioritatea morală : patrupedele sau noi ? !

După patru decenii de lipsă cvasi-totală a propagandei religioase (căci, orice s-ar zice, este şi asta o propagandă), iată canalele mass-media asaltate, dintr-o dată, de materiale audio sau video insistînd asupra înţelegerii şi milei creştine : după decenii de minciună generalizată şi violenţă dusă pînă la cel mai strict particular (căci ce înseamnă oare altceva „turnarea" tatălui către securitate de către propriul său fiu — sau invers ? !), de înjositoare însingurare şi de indefinită, oribilă TEAMĂ faţă de tot ce se află în jurul nostru — ni se propagă Bunătatea, Cinstea, Munca, Dreptatea, Adevărul etc., etc. Şi mai ales — şi peste toate — SACRIFICIUL !

...Am trăit, în decembrie, zile unice, zile incomparabile (ce nu se pot repeta probabil decît o dată la cîteva generaţii, cred !), în care aerul atît de doritei Libertăţi aproape că ne-a spart plămînii, şi am lăcrimat cu sfînta rouă a bucuriei şi speranţei, şi am socotit împuşcăturile pornite de la ferestrele blocurilor sau din maşini trecînd în plină viteză simple jocuri de artificii, cu convingerea că RĂUL nu piere fără a lăsa victime, dar că supravieţuitorii se vor regăsi în linişte şi speranţă, că se vor apuca de muncă, spre a reclădi ţărişoara asta a noastră atît de bogată, dar atît de pătimită şi dată pînă în fundul abisului de către un regim scelerat... Morţii au fost îngropaţi însă, teama a rămas printre noi însă, cei ce au tras se pare că nici măcar nu au existat — însă ! — şi atunci : care SACRIFICIU ? !

...Spre stupoarea creştinătăţii, în fruntea Bisericii noastre revine un personaj atît de alb încît nu i se mai distinge nici o culoare — şi a fost îndeajuns de „colorat" pînă nu de mult cu cea mai compromisă dintre culori ! — şi atunci : care ADEVĂR ? !

...Zeci de formaţiuni politice îmbîrligate într-o luptă pentru putere demnă de o cauză mai bună (cum ar fi propăşirea patriei pe nişte criterii noi social-politice, dar nici vorbă despre asta !) ne-au promis şi ne promit marea cu sarea şi o fac cu o astfel de convingere, încît, iată-ne, Doamne, mereu mai izolaţi de restul Europei — Europă care, dimpotrivă, începe să ne privească precum o stranie arătare de la care nici măcar nu mai ştii la ce să te aştepţi — şi atunci : care CINSTE ? !

...Ţăranul român se zbate în hăţişul unor legiuiri şi dispoziţii ce se bat cap în cap, în loc să-i vie în ajutor presa îl bulversează şi mai rău — pentru că, în mare parte, nici ea, presa asta, nu ştie pe ce lume trăieşte ! — şi la orizont se iscă spectrul unei recolte compromise, spectrul lipsei de zahăr, de alimente în genere şi atunci : care DREPTATE ?

...Mii şi mii de foşti deţinuţi politici nu au o pensie elementară, îşi duc traiul de pe o zi pe alta, în timp ce bişniţa a atins cele mai exorbitante cote din întreaga ei existenţă balcanică în România, iar fosta nomenclatură bombăne sătulă în fostele-i palate — şi atunci : care MUNCĂ ? !

Ne petrecem viaţa între două ziare, o emisiune TV şi o coadă la brînză (pentru că la un pantof din piele sau o stofă din lînă nu se mai gîndeşte nimeni, sînt noţiuni ieşite de mult din nomenclatorul comerţului autohton) — avem în schimb cafea la discreţie, spre a ne mai „calma" spiritele şi a nu mai chema minerii atunci cînd visăm urît ! — ceea ce încă ar fi bine ! — ce ne facem însă cu zilele noastre astea ce se scurg într-o ciudată şi temătoare aşteptare ? Cu privirile pe care ni le aruncăm în trecere unul pe lîngă altul, într-un soi de zîmbet aiurit şi strîmb de genul : „Nu te întreb ce mai faci, că nici eu nu ştiu, las'că vedem noi...!". Te cuprinde mila.

Am senzaţia stranie că a început chiar să ne cuprindă mila faţă de noi înşine — deşi motivul este greu de sesizat — o milă profundă, aşa ca o durere în faţa unei aşteptări ce nu numai că nu se sfîrşeşte, dar pare a deveni perpetuă. Ţi-e milă parcă de tot ce s-a întîmplat, de toţi şi de tine, după atîta sînge — după atît sacrificiu uman, după atîta jale şi pustiire aduse în atîtea familii — ne-am aşteptat, cu siguranţă, parcă la altceva! De unde această amărăciune... ?!

Sîntem, iată, liberi astăzi să ne tăiem mielul de Paşti, ba l-am şi mîncat, cum spuneam, cu poftă. Ne prieşte însă ?! A folosit la ceva sacrificiul blîndului, bietului animal ?!

„Vom vedea după alegeri !" — să închinăm, mai bine, un pahar, sorbind din sîngele Domnului şi încercînd să nu ni se facă silă la vederea culorii Lui.

HORIA PĂTRAŞCU ■

Premiile „Flacăra“

Rezistența prin valoare

Televiziunea Română a fost liberă să vină la „Premiile Flacăra". Mulțumim, domnule Răzvan Theodorescu!

Les jeux sont faits

În primele minute a fost simplu. Era aproape toată redacția în Salonul Albastru al hotelului Flora. Se vorbea puțin, se fuma mult. Într-un colț mergea discret video-ul. Primii au sosit Victor Rebengiuc și Stere Gulea. E bine cînd ești premiat, toți te îmbrățișează, îți sînt prieteni. Regizorul, cu ochii încărcați de o invidie prietenoasă, comentează năravul vedetelor de a se înconjura de prea mulți admiratori.

Mă temeam că nu va putea veni compozitorul Nicolae Lungu. Știam că împlinise 90 de ani. Dar iată-l, punctual. Îmi spune că secretul longevității sale este că nu a încetat să lucreze. Cîte ore pe zi ? „Cîte îmi dă voie soția“. Doamna Lungu zîmbește amabil.

„Villages Roumains" la oraș

Editorial politic

Eugen Simion pune întrebări celor din jur și se lansează într-o discuție, de data aceasta netelevizată. Mioara Avram privește stingheră un grup de foști studenți și încearcă să-și amintească figurile lor. Strînși într-un colț, ziariștii belgieni așteaptă să se facă prezentările. Conversația a început : miting, Societatea Scriitorilor, Mihnea Gheorghiu, Caietele critice, Răzvan Theodorescu, edituri particulare... Apoi invitații sosesc în număr tot mai mare. Salonul pare neîncăpător. Doar fotoreporterul mă mai poate ajuta.

Spectatorii au primit premiul prieteniei noastre

Pe diploma domnului maior Dumitru Constantin scria : „a fost căpitan la timp".

Redacția a fost dirijată

Începe decernarea premiilor. Colegii de redacție și juriul sînt dirijați spre o masă în mijloc. Se păstrează un moment de reculegere în memoria celor care au făcut posibilă astăzi rostirea adevărului. Se va păstra un moment de reculegere și în memoria lui Calderon. George Arion este emoționat. E greu să fii actor într-un spectacol neregizat și netrucat. Televiziunea filmează, se bucură pentru fiecare ezitare, pentru că atunci totul pare mai autentic.

Talentele au aceeași înălțime

„Premiile Flacăra" n-așteaptă numărul anilor. Dar îl prețuiesc.

Ce nu s-a întîmplat

Grigore Vieru, Olga Ciolacu și Mihai Potîrniche nu au venit din Basarabia. Inutile telegramele noastre, rezervările la hotel. Serviciul meteorologic sovi[illegible] foarte bine informat, a știut că vre[illegible] este în răcire. Nu se făcea să vină la București atîția oameni și să plece înapoi, doamne ferește, cu un guturai.

Meteorologii noștri, mai puțin informați, l-au lăsat pe Claudiu Bleonț să plece la Moscova. Deci și el a lipsit de la decernarea premiilor. L-au avertizat măcar să-și ia paltonul ?!

Și pentru că sîmbăta se fac jocurile, știți că mă refer la fotbal, handbal, box, au lipsit și Gică Popescu, Francisc Vaștag și Marian Dumitru.

Incă un premiu pe măsura marelui talent al lui Vlad Bourceanu

Părintele Constantin Galeriu

Miniștrii sînt în top

Centrul de interes se mută treptat spre colțul unde se află video-ul. **Josy Dubié** nu a putut veni pentru că lucrează un reportaj în America de Sud, dar colegii săi au fost prezenți și au adus caseta cu filmul care a trezit Belgia. „Dezastrul roșu". Privim tăcuți. Mă întreabă un ziarist belgian „De ce Chițac este în film alături de ceaușescu și este și în guvernul Petre Roman ?"

Cind caseta se termină zăresc alături de mine pe Victor Trușcă, șeful unității Flora. Îmi oferă un pahar cu șampanie. „Mă bucur să revăd redacția revistei **Flacăra** la noi." „Ați citit ultimele numere ?" „Da, o revistă de actualitate !" Invitații încep să se retragă.

Ne dezicem de el

Cind lista premianților s-a epuizat, au început să circule tăvi cu pahare de șampanie. Pe masa pe care se aflau diplomele, Constantin Dumitru întinde șpalturile viitorului număr **Flacăra** și face ultima corectură. Nu toți erau în simbăta liberă.

Trei ceasuri rele

A mai rămas grupul de la **Luneta** și matematicianul Ion Ligor. Fotoreporterul a plecat și el la Miss Coppa del Mondo. Toată lumea vorbește. Se inventează rubrici noi. Afli cu stupoare că mai ai de scris un articol. Așa se intimplă dacă nu pleci la timp.

Există talente individuale, dar ele trebuie să intre cu rădăcinile in pămintul, in modul de a fi al popoarelor lor, pentru a produce ceva permanent.

MIHAI EMINESCU

Microfoane la vedere

Incerc să string citeva impresii folosind microfonul la vedere, nu unul ascuns in scrumieră.

Părintele Galeriu : „Am simțit cinstirea, dar mai ales bucuria de a mă afla in mijlocul oamenilor de cultură. Intre cultură și credință există o legătură profundă, cu un intreit scop. Unul, de a se inălța către Dumnezeu, al doilea, de sfințire, de coborire a dumnezeirii in noi. Și al treilea, cel de invățătură. Cultura trebuie să invețe, să inalte sufletul curat al poporului pe calea dreptei credințe, deci a adevărului, binelui, frumosului".

„Poporul român trăiește acest moment ca o cruce și ca o inviere. Incepind cu ajunul Crăciunului noi ne aflăm impreună cu mintuitorul Hristos in această stare de cruce, de răstignire a răului și de inviere a intregului neam."

Studentul Radu Chesaru zimbește trist cind i se inminează premiul : „Dictatorul a murit, dar comunismul nu a murit. Am reușit doar pe jumătate".

Stere Gulea : „Faptul că Flacăra a reușit să facă o selecție cu semnificații valorice, dar și morale, imi oferă speranța că și in starea noastră de confuzie, de oarecare tulburare interioară, criteriul valoric, criteriul moral funcționează".

Mircea Cărtărescu : „Am fost luat prin surprindere, pentru că nu sint obișnuit cu premii literare. Este primul după zece ani. Aș vrea să spun că pentru mine poezia este echivalentă cu libertatea, este un alt nume dat libertății. Foarte multă lume m-a intrebat ce voi scrie in continuare. Și au fost surprinși cind le-am spus că voi scrie ceea ce am scris și pină acum. Eu totdeauna m-am simțit un om liber."

René Cambier : „Acest premiu inseamnă pentru Josy recunoașterea muncii sale. Intr-adevăr, filmul despre România, lucrat in decembrie 1988, a provocat in Belgia un efect de electroșoc. A sensibilizat oamenii pentru o idee despre care aveau doar vag știință".

Victor Rebengiuc : „Mărturisesc că resimt emoția pe care am avut-o in timpul revoluției. Era o emoție după care tinjeam, pe care o pierdusem și iată că o regăsesc acum. Cultura va renaște. Cred că acum iși face un inventar : ce a dorit in revoluție, ce a obținut, ce mai are de obținut."

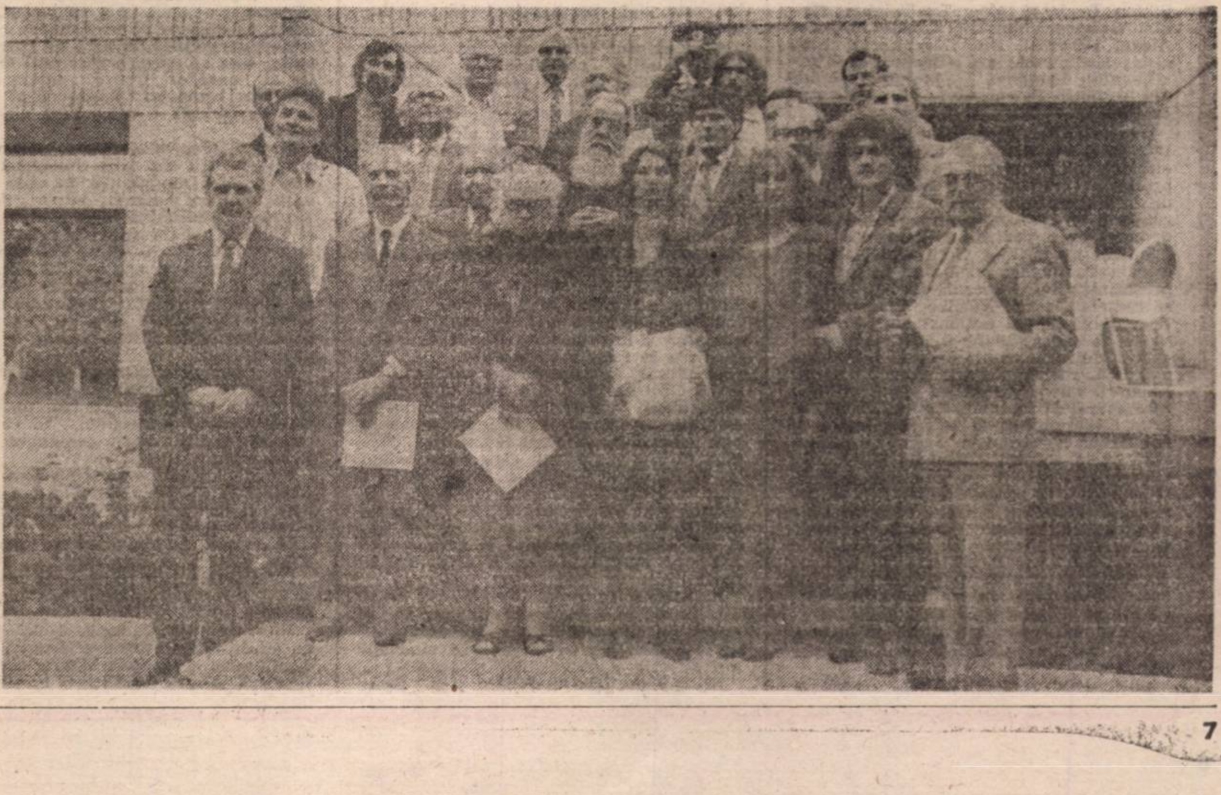

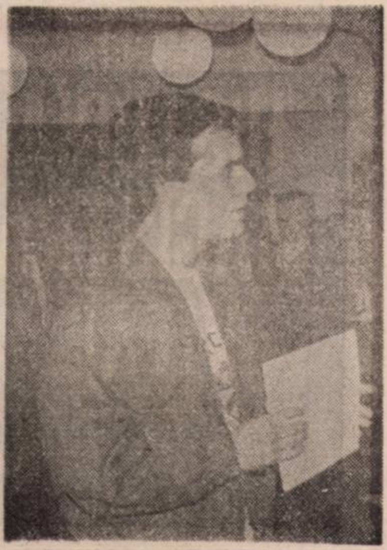

Radu Chesaru : „am scăpat de dictator, n-am scăpat de comunism"

Editura a fost cu noi

E bine să ai prieteni

Printre noi s-au aflat și domnul director Ion Ciucescu și domnul Ștefan Țurlea ; domnul director Stan Pelteacu s-a ascuns însă cu abilitate de fotoreporteri.

Mulțumiri

Dacă totul a fost perfect în ambianța în care s-a desfășurat această sărbătoare a revistei **Flacăra**, meritul aparține și gazdelor cu adevărat ospitaliere de la „Flora" (directorul hotelului : Nicu Băncilă; șeful restaurantului : Victor Trușcă) precum și domnului director Ion Pușcă de la „Vinexport" Vrancea și domnului director Stoian de la Întreprinderea „Zarea" din București.

Reportaj de AURELIA BORIGA ■
Fotografii de PAUL AGARICI ■

HISTORIA MAGISTRA VITAE

În Parlamentul Marii Uniri

PAUL BUJOR
președinte al Senatului

TEODOR MIHALI
vicepreședinte al Senatului

MIRON CRISTEA
senator de drept

ȘTEFAN CICIO POP
prim-ministru ad-interim

ALEXANDRU AVERESCU
prim-ministru

Nu învățăm, ci re-învățăm democrația!

3

După ședința solemnă de deschidere a întiiului Parlament al votului universal din România, în aceeași zi (20 noiembrie 1919), la ora 15 p.m., Senatul și-a început lucrările propriu-zise în Sala din Dealul Mitropoliei. Pentru a se putea proceda la verificarea titlurilor celor aleși în maturul corp, a fost desemnat mai întii biroul provizoriu al Senatului. Apoi, prin trageri la sorți, au fost împărțite județele în opt secțiuni; acestea din urmă, alegîndu-și un președinte, doi secretari și unul sau mai mulți raportori, au purces la exercițiul validărilor.

Abia luni, 24 noiembrie 1919, Senatul se reintrunește în plen, spre a dezbate și adopta concluziile rapoartelor secțiilor, referitoare la validări. Între cei aproape 250 senatori aleși în județele României reintregite, s-au numărat și cîteva zeci de reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare. Bunăoară, între senatorii județului Bihor se aflau Partenie Cosma, Roman Ciorogariu, dar și Andrei Horvath; județul Brașov avea doi senatori: Iosif Blaga și Lutz Corodi; între aleșii județului Cenad — preotul evanghelic Ludovic Boor; județul Odorhei era reprezentat în Senatul României de baron Ludovic de Daniel și de preotul Victor Truppel; județul Sătmar trimisese în Parlament patru senatori, între care dr. Ludovic Kerezstszeghy; doi dintre senatorii județului Solnoc Dobica: Teodor Mihali, Teodor Hermann; între senatorii județului Timiș — Torontal: Emanoil Ungureanu, Gherasim Sîrbu, Baader Henrich, Wilhelm Kopony, Karl von Möller, Fabricius Manuilă, Silviu Bichiceanu; județul Tîrnava Mică dispunea de doi senatori: Emil Pop și Adolf Schullerus; la rîndul său, județul Tîrnava Mare dispunea tot de doi senatori: Patriciu Pintea și Iohann Wolff; în fine, între senatorii județului Trei Scaune am reținut pe Vasile Mosora și Ivan Herepei. De asemenea, pentru județele din Dobrogea, din răsăritul și nordul țării au fost aleși senatori în Parlamentul Marii Uniri alți reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare: Vasile Holevici, Iacob Hecht, Vitmer Andreas, Vasile Covalenco, Teodor Covalschi, Victor Racoce, Ștefan Teodorof, Meer Landwigher, Maxim Grigore Volevschi, Oreste Rusacov, Alexei Sibirschi, Nic. Carabiaschi, Stanislas Kwitowschi ș.a. (*Dezbaterile Constituantei României. Senatul. Ședințele din 20, 24, 25, 26 noiembrie; 9, 10 decembrie 1919, p. 2—59*).

După validări, în ședința din 28 noiembrie 1919, s-a trecut la alegerea biroului definitiv al Senatului. Președinte a fost proclamat profesorul de științe naturale de la Universitatea ieșeană, Paul Bujor, cunoscut și apreciat pentru vederile sale democratice, pentru militantismul său manifest pe tărîmul vieții social-politice românești. Au fost, apoi, aleși patru vicepreședinți; între aceștia, Teodor Mihali și contele George Vasilko. Remarcabilul lider al partidului național din Transilvania, Teodor Mihali, a rostit un scurt speech de recunoștință pentru increderea acordată, relevînd, între altele: „D-lor senatori, nu vreau să vă răpesc timpul care este deja înaintat, dar țin să vă exprim asigurarea că în aducerea legilor și hotărîrilor noastre vom avea în considerare că în această Românie Mare mai trăiesc și locuitori de altă naționalitate și religie și, în această ordine de idei, ținem să declarăm solemn că principiile exprimate în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, de libertate, frățietate și egalitate, vor fi păstrate și aplicate cu sfințenie pentru toți locuitorii țărei acesteia, de orice naționalitate și de orice religie ar fi, pentru ca toți să fie îndestulați în fericire și toți să se poată dezvolta liber pe pămîntul țării noastre scumpe.

Căci, d-lor senatori, o țară numai atunci poate să fie cu adevărat mare și puternică, cînd toți locuitorii acelei țări sînt îndestulați și fericiți". (*Ibid. Ședința din 28 noiembrie 1919, p. 46*)

Între multele felicitări și urări de succes adresate Parlamentului României reintregite, se află și următoarea (din 9 decembrie 1919): **„D-le președinte, Uniunea armenilor din România, în numele coloniei armene, vă roagă să transmiteți Senatului României reintregite călduroasele sale felicitări pentru unirea ținuturilor românești cu Patria Mumă.** Președintele Uniunii armenilor din România, h. Khiritirian". (*Ibid. Ședința din 9 decembrie 1919, p. 50*)

Precum în Adunarea deputaților, primul ministru al cabinetului, Alexandru Vaida Voievod a expus, de la tribuna Senatului, **Programul** de guvernare, primit cu încredere de toate grupările parlamentare. (*Ibid. Ședința din 17 decembrie 1919, p. 67—71*).

Și tot astfel, în istorica zi de 29 decembrie 1919, a avut loc ședința Senatului în care au fost adoptate — „în unanimitate, cu aclamațiuni și aplauze frenetice, entuziaste" — proiectele de legi referitoare la Unirea din 1918 a ținuturilor istorice românești cu Patria-Mamă (*Ibid Ședința din 29 decembrie 1919, p. 156—160*). Imediat după această însuflețitoare manifestare națională, Senatul a votat textul Adresei de răspuns la Mesajul tronului, din care cităm: „Naționalitățile conlocuitoare, aderind fără rezerve la Unire, vor găsi, în marginile drepturilor recunoscute lor prin Proclamația de la Alba Iulia, tot sprijinul și protecția statului român pentru libera lor propășire culturală și economică". (*Ibid. p. 161*)

Un moment pios s-a petrecut în ședința Senatului din 28 februarie 1920, cînd președintele Paul Bujor a deschis lucrările maturului corp într-un mod neobișnuit: „D-lor senatori, înainte de a intra în ordinea zilei, am durerea să vă comunic încetarea din viață a unuia din colegii noștri, dl. Iacob Hecht, din Bucovina. Senatorul Iacob Hecht este unul din marii industriași locali, evreu, dar care a simpatizat mult cu cauza română, a luat parte la actul important al unirii Bucovinei cu țara mamă și la toate mișcările pentru întregirea României Mari.

A fost un bun industriaș, stimat și iubit, prin viața lui și prin toată activitatea lui.

Cred că sînt interpretul dvs., comunicînd familiei condoleanțele noastre". (*Ibid. Ședința din 28 februarie 1920, p. 393*)

În continuarea ședinței, este aleasă Comisia senatorială menită să alcătuiască și să prezinte plenum-ului un proiect modificat de Regulament al Senatului; între cei doisprezece membri, întîlnim și pe senatorul de Brașov, Lutz Corodi. (*Ibid.*)

Dar ședința Senatului din 28 februarie 1920 avea să fie deosebit de însemnată și pentru un alt motiv.

Prezidentul Paul Bujor se adresează astfel senatorilor: „Dați-mi voie acum, înainte de a trece mai departe, să dau cuvîntul d-lui senator Victor Truppel, care are de făcut o declarație".

În adevăr, la tribună vine senatorul de Praid-Odorhei, spre a-și rosti substanțialul discurs, mărturisire de credință în tradițiile de muncă și năzuințe comune în patria română: „Onorat Senat, Sînt convins că noi, maghiarii, care reprezentăm în Parlamentul României Mari partidul unit secuiesc și democrat maghiar, apărem în fața dvs. ca exotici, nu din cauza înfățișării, obiceiurilor sau limbii noastre, ci din cauza momentului în care reprezentanții maghiari apar în acest Parlament.

În adevăr, ce vedeți dvs. în noi? Cei din Ardeal văd documente vii ale victoriilor lor, ale stăruințelor lor naționale, iar cei din Vechiul Regat văd simbolul suferințelor și sacrificiilor războiului!

Mă grăbesc însă a declara și a recunoaște că și ardelenii și cei din Vechiul Regat, cu toții ne-am îmbrățișat cu o nobilă loialitate.

Pentru aceasta ne simțim obligați, ca, în mod sincer și cu totul obiectiv, să vă arătăm și noi cine sîntem și ce voim.

Sîntem noi demni de amiciția și confiența dvs.? Puteți aștepta dvs. de la noi, reprezentanții naționalității maghiare din Ardeal, o conlucrare la evoluția, înflorirea și propășirea României Mari?

Ca să vă răspund la aceste întrebări, e necesar să fac cîteva reflecțiuni istorice.

Este în natura lucrurilor ca, totdeauna după un război pierdut, să apară simptome revoluționare, poporul să tragă la răspundere pe conducătorii care l-au dus la dezastru. Omul, ființă cugetătoare, «homo sapiens», uită de multe ori să caute izvorul norocului lui, nu uită însă niciodată să caute cauza nenorocirii sale. Și după un război pierdut, cauza o găsește totdeauna în conducătorii politici pe care i-a avut.

De aci provine lipsa de încredere în conducători și un curent puternic democrat.

Dacă în România, care a realizat toate scopurile pentru care a făcut războiul, prima luptă parlamentară din Cameră a fost asupra responsabilității acestui război, vă puteți închipui ce a fost la noi, maghiarii, care am pierdut totul!

Cînd războiul era pe sfîrșite, cînd norii negri s-adunau deasupra capetelor noastre, cînd am început să prevedem și cînd, pe urmă, am văzut prăbușirea cea mare a dualismului austro-ungar, a trebuit să izbucnească revoluția, pe care nimic nu o putea înlătura.

Noi, cîțiva, care am stat departe de evenimentele politice sau care, permiteți-mi să mă exprim nu tocmai modest, am stat deasupra acestor evenimente, n-am fost luați de curent, am privit cu frică și mare grijă viitorul întunecat. Acest viitor se arăta pentru noi, care locuim în Ardeal, și mai întunecat căci, pe lîngă dezrobirea socială, pe care revoluția o făcea între popor și clasa conducătoare, mai exista și o diferență enormă națională. Ne temeam că aceste diferențe combinate vor aduce asupra noastră și nenorociri combinate.

Am căutat atunci o idee salvatoare care să poată fi temelia unei vieți politice stabilite, care să se poată acomoda cu orice schimbare politică, la care ne puteam aștepta, care să asigure respectul drepturilor și onoarea tuturor naționalităților care vor conviețui împreună și care să facă cu putință o colaborare sinceră și stabilă.

Această idee mîntuitoare, care să constituie pentru noi baza fundamentală a unei politici, am găsit-o, în ceea ce privește politica externă, într-o prietenie sinceră și definitivă între România Mare și Ungaria, și, în ceea ce privește politica internă, într-o unire frățească a poporului român și naționalității maghiare.

Este ideea aceasta greșită, păcătuiește ea cu ceva în contra aspirațiunilor acestor două popoare? Dacă da, ne vor judeca generațiile viitoare, ne va condamna istoria.

Nouă ne-a fost inspirată această idee de terminarea catastrofală, pentru noi, a războiului și de situația rea, pentru noi, etnografică a Ardealului. Și vă jur că ea este pornită dintr-o convingere adîncă și curentă.

Nu am voit, nu voim și nu vom voi altceva decît să fim sinceri cu poporul român și onești față de naționalitatea noastră maghiară.

N-am fost, nu sîntem și nu vom fi trădători ai țării în care trăim.

Izvorul judecății noastre, ca și al fericirii tuturor oamenilor, este Evanghelia creștină.

Munca curajoasă, lupta eroică pe care un an de zile au depus-o deputații noștri din Cameră, d-nii Bela Maurer și dr. Bela Lengyel, pentru realizarea acestor idei, merită să fie înscriși în istoria politică a României Mari și chiar a Ungariei.

Am fondat un ziar pentru propagarea acestei idei în populația noastră și pot să vă afirm că astăzi din acest mic izvor s-a format un adevărat fluviu de viață politică, care s-a revărsat pînă în cele mai depărtate locuri în care trăiesc maghiari și secui.

Și acum, după o intensă luptă de un an de zile, în care de nenumărate ori existența și onoarea noastră ne-au fost în pericol, acum cînd ne găsim aci, în onorabilul palat al Legislativei României Mari, acum cînd știți cine sîntem, aveți tot dreptul să ne întrebați ce voim?

Din ideea politică pe care o reprezentăm, pe care o propagăm în mijlocul naționalității noastre și care ne călăuzește, este ușor de a se deduce ce voim.

Noi voim tot ce garantează și ajută la realizarea unor legături sincere și prietenoase între România Mare și Ungaria, între poporul român și naționalitatea maghiară.

Acest program poate să aibă diferite postulate practice.

Așa, datoria cea mai grea și cea mai importantă pe care guvernul român trebuie s-o aibă astăzi, este lichidarea Ardealului (desființarea Consiliului Dirigent și unificarea generală, la scara României întregite — *nota Neagoe*).

În această privință, tratatele de pace, articolele de legi au numai o valoare teoretică, cînd ele trebuie realizate de facto, e absolută nevoie de un factor administrativ național".

În continuarea cuvîntării sale, senatorul de Praid-Odorhei face propuneri concrete pentru o conlucrare cît mai frățească și rodnică între poporul român și naționalitatea maghiară. Toate acestea în ideea de a nu lăsa naționalitatea maghiară, care „aparține statului român, departe de orice viață de stat, din contră, dîndu-i putința să participe la această viață de stat sub conducerea unor bărbați din sînul său, încercați ca probitate și simțăminte față de statul român, această naționalitate va deveni elementul cel mai de preț pentru propășirea României Mari.

Astăzi în Ardeal totul trebuie reorganizat: comunități, școli, instituții publice, administrația etc.

Această reorganizare o numesc eu lichidarea Ardealului și aceasta constituie nodul Gordian de acolo.

Nu uitați, d-lor, că astăzi pentru stăpînirea și conducerea naționalității maghiare din Ardeal, trebuie un braț tare și acest braț trebuie să fie maghiar, sincer față de poporul român, responsabil față de statul român și reprezentant al intereselor naționalității maghiare".

Numai astfel — susținea senatorul Victor Truppel — „naționalitatea maghiară va începe să privească cu încredere în organizarea și instituțiile românești, numai așa ea își va uni activitatea sa cu a celorlalte naționalități, numai așa se va considera la ea acasă, și nu va mai aștepta nimic de peste hotare.

Termin, d-lor, urînd din toată inima prosperitate, mărire și fericire pentru România Mare, avînd convingerea adîncă că din această mărire și fericire se va împărtăși frățește și naționalitatea maghiară, pe care noi o reprezentăm în acest onorabil Parlament". (*Ibid., p. 393—394. La un moment dat, senatorul Victor Truppel spune în cuvîntarea sa că „prima luptă parlamentară din Camera României a fost asupra responsabilității acestui război". Referirea este la celebrele discursuri — de cite 2—3 zile — rostite de la tribuna Adunării deputaților de către Ion I. C. Brătianu și de către Alexandru Marghiloman, în ședințele din 16, 17 și 24 decembrie 1920. Dezbaterile Adunării Deputaților, p. 157—179, 254—261*).

Preotului senator de Praid-Odorhei îi va răspunde, mai întii, mitropolitul primat

mărturisirii

Miron Cristea : „D-lor senatori, ca unul care, partea cea mai mare a vieții mele am petrecut-o în aceeași Ungarie de care ne-am rupt împreună cu dl. antevorbitor, eu ca român și făcînd parte din locuitorii acestei țări care, de la întemeierea ei prin Traian strămoșul nostru, pururea n-a încetat a fi țară românească, oricare ar fi fost în dreptul public, numirea ei, iar dl. antevorbitor făcînd parte din acea fracțiune de maghiari, care de veacuri a trăit în mijlocul marii mase etnografice a neamului românesc, eu, ca unul care cunosc referințele de dincolo, cu satisfacție și plăcere sufletească, ca membru al acestui Senat, iau la cunoștință frumoasele enunciațiuni și declarațiuni ale d-lui antevorbitor.

Constatînd că d-sa face parte din acea grupare, de sănătoasă politică maghiară, care dorește a uita trecutul și a încheia raporturi de frățietate și de cea mai frățească conlucrare cu neamul românesc, după ce bunul D-zeu așa a voit, ca între noi să-și conducă viața.

Dacă ar fi să ne privim trecutul nostru, apoi începînd de la Ștefan I, regele Ungariei cel dintîi și mai ales de la regele Ungariei Bela III, apoi noi, românii, am avea motive de a nu uita ușor, pentru că persecuțiunile pe care le-am suferit noi, românii, în fosta țară ungurească, abia au pereche undeva în vreo țară din lumea întreagă. Am fost persecutați pentru credința părinților noștri, iar în timpul din urmă pentru îndîrjita aderare la toate tradițiile și la sîngele neamului nostru românesc, și aceste persecuțiuni adeseori se ridicau la înălțimea persecuțiunilor mucenicești, din primele veacuri ale creștinismului.

Eu nu le amintesc, ci constat numai în scurt că neamul românesc este un neam nobil și toate suferințele de care abia ieri-alaltăieri am scăpat, pare că eu însumi, care am cărunțit în ele, le-am uitat.

Și cred că tălmăcesc sentimentele românilor de pretutindeni și îndeosebi ale membrilor acestui înalt Corp legiuitor, cînd declar că să fie siguri frații maghiari, care au să trăiască în granițele României Mari, că noi nu o să-i persecutăm nicicînd și n-o să le facem răul pe care noi l-am suferit de la ei.

Noi vom respecta dragostea lor către neamul maghiar, vom sprijini năzuințele lor culturale, vom da respect și toleranța cea mai largă față de credința lor, vom respecta datinile și obiceiurile lor și toate năzuințele lor juste de înaintare, cu o singură condiție : Să se identifice cu interesele și aspirațiile noastre.

Pentru încheiere, o rugăminte pentru dl. antevorbitor, ca mica grupare onorabilă din care face parte, să năzuiască să se generalizeze în cercuri tot mai largi ale neamului unguresc care este așezat în pămîntul României noastre întregite, și să fie siguri că toți factorii țării au să le arate cea mai largă bunăvoință, ca aici să găsească acasă fericiți împreună cu noi“. *(Ibid, p. 394).*

În replică la sincerele declarații de loialitate ale senatorului reprezentant al naționalității maghiare, a luat cuvîntul și președintele Consiliului de Miniștri ad-interim, Ștefan Cicio Pop (premierul Al. Vaida Voievod se afla în străinătate, la Conferința Păcii) : „D-lor senatori, mă asociez întru totul celor spuse de i.p.s.s. mitropolitul primat Miron Cristea.

Noi, d-lor, voim să învățăm și din păcatele altora și nu voim să cădem în acea vină, în care au fost opresorii noștri. În hotărîrile noastre de la Alba Iulia am garantat minorităților cele mai largi drepturi naționale, bisericești, școlare și economice.

Ce am promis în hotărîrile de la Alba Iulia nu vor rămîne literă moartă, ci se vor înfăptui.

Trăim momentul cînd întreaga organizație a statului trebuie adaptată noilor condițiuni. Pentru că s-a mărit statul, cadrul îngust al Constituției încă trebuie lărgit și în acest cadru noi vom îngriji ca naționalitățile conlocuitoare să fie reprezentate chiar și în guvern.

Voim să fim drepți și să fim echitabili; dorim însă, și mă adresez aici nu numai acelora care se află dintre naționalități în această incintă, dar tuturor naționalităților de altă limbă din acest stat binecuvîntat de D-zeu, să arate credință neclintită către așezămintele acestui stat, către organizarea lui și să aibă credință că întregirea neamului și hotarele acestui stat s-au făcut pentru totdeauna și niciodată nu se vor schimba.

Părăsind orice fel de veleități separatiste, orice fel de nădejdi vane, în această țară își vor afla fericirea, poate mai bine decît și-au aflat-o în vechea lor țară.

D-lor senatori, mă bucur că cuvintele acestea pe care le-am spus în numele guvernului, au aflat un ecou atît de sincer în inimile dvs. ; ele sînt, pentru naționalitățile conlocuitoare, cea mai mare garanție că tot ceea ce s-a promis și tot ceea ce se poate face cu păstrarea unității noastre naționale, și cu garantarea puterii noastre de stat, tot se va face, pentru [illegible] să se simtă fericite și bine în această țară“. *(Ibid, p. 394—395)*

În aceeași ordine de idei, este de semnalat că pe adresa Senatului soseau noi și noi telegrame de felicitare a Parlamentului Marii Uniri și de adeziune la statul național unitar român. Spre exemplificare, cităm una dintre cele mai semnificative : „**Asociația evreilor români, adînc mișcată, salută cu bucurie izbînda dreptății îndelung nesocotite, și se închină cu evlavie în fața jertfelor de tot felul aduse pentru victorie.**

Cetățeni credincioși sfintei datorii către țară, făgăduim prinosul muncii noastre pentru propășirea României Mari, în veci unită prin dragostea cu care va ocroti deopotrivă pe toți fiii săi. Trăiască România Mare ! În numele Asociațiunii evreilor români, președinte — ing. Jacques Katz.“ *(Ibid. Ședința din 8 martie 1920, p. 519)*

Urmînd la conducerea treburilor țării, guvernul condus de generalul Alexandru Averescu, acesta din urmă s-a prezentat în fața Senatului — ca și în fața Adunării deputaților — la 25 martie 1920, cu **Programul** noii guvernări. *(Ibid. Ședința din 25 martie 1920, p. 653—655).* Au urmat luările de cuvînt ale liderilor grupărilor parlamentare, vizavi de expozeul prim-ministrului Averescu. Între vorbitori, senatorul dr. Adolf Schullerus : „D-lor senatori, în numele partidului german și al conaționalilor mei germani, permiteți-mi de a face următoarea declarațiune : «Credem de a noastră datorie patriotică și sîntem gata de a sprijini guvernul în toate sforțările sale menite de a reorganiza viața din patria noastră și sîntem gata de a contribui după puterile noastre, pentru a da statului român dezvoltarea care i se cuvine, potrivit cu înalta misiune culturală și istorică, și potrivit cu bogățiile sale inepuizabile în forțe naturale și omenești...

Noi toți, indiferent de limba ce vorbim, ne-am unit de bună voie statului român, pentru că considerăm unirea întregului popor român, și prin aceasta și a populațiunilor care trăiesc în mijlocul poporului român, ca un fapt istoric neschimbător, imuabil.

Dar ne-am unit nu numai cu munții și rîurile, nu numai cu pămîntul pe care strămoșii noștri l-au lucrat de 8 secole, nu numai cu voința cinstit hotărîtă de a servi noua patrie din toate puterile noastre și de a lucra la prosperarea ei, ci ne-am unit și cu condițiunile de viață și cu necesitățile cu totul deosebite ale ținuturilor locuite de noi, cu chipul deosebit în care s-a format la noi conviețuirea cu naționalitățile de altă limbă, în ce privește dreptul, traficul și gospodăria. Ne-am unit mai cu seamă și cu limba maternă, singura în care oricine își poate exprima desăvîrșit gîndul și-și poate lua hotărîrile.

E dreptul nostru, e chiar datoria noastră de a pretinde și din partea guvernului țării nu numai tolerarea, ci sprijinul acestei vieți proprii, pentru că într-un organism viu, ca acel al statului, dezvoltarea viguroasă și cu rădăcini adînci a vieții generale poate fi posibilă numai acolo unde această viață prosperează viguros și cu rădăcini adînci în fiecare loc în parte.

Am fost trimiși încoace de alegătorii noștri, pentru a ajuta prin activitatea noastră la reclădirea statului român“.

Și senatorul de Mediaș — Tîrnava Mare numește, în continuare, „piedicile, aceleași în toată țara, care stingheresc viața națională“, anume — dificultățile transporturilor, starea precară a valutei și scumpetea enormă decurgînd din aceasta etc.

Pentru ca în finalul discursului său, senatorul Adolf Schullerus să declare : „Rolul dezvoltării de pînă acum e că trăim într-un stat democratic, adică într-un stat în care fiecare să poată dezvolta însușirile înnăscute...

Așteptăm, ca și noul guvern, pe baza hotărîrilor de la Alba Iulia, să sprijine viața proprie ; sîntem gata de a colabora cu plăcere și sub conducerea sa la consolidarea patriei române»“. *(Ibid. Ședința din 26 martie 1920, p. 666. Adolf Schullerus s-a născut în Făgăraș, la 7 martie 1864 și a murit la Sibiu, la 27 ianuarie 1928. Studii gimnaziale la Sibiu, universitare (istorie, teologie, germanistică) la Berna, Leipzig. Profesor secundar la Agnita și Sibiu (1887—1899), preot la Seica Mare (1900) și Sibiu (1907). Unul din fruntașii naționalității germane din România, care a militat cu stăruință pentru unirea conaționalilor săi cu România. După ce sașii transilvăneni și șvabii bănățeni hotărîseră prin Declarații oficiale să se unească cu poporul frate român, reprezentanții germanilor din România (sași, șvabi) s-au întrunit la 8 iunie 1919, în Conferință națională la Sibiu, unde au redactat* **Declarația** *(semnată de președintele Conferinței, dr. Adolf Schullerus și de secretarul Hans Otto Roth), din care citâm : „Ne-am întrunit pentru a consolida forțele care zac în populația noastră și a le pune în serviciul patriei, rezemîndu-ne pe memorabila hotărîre de la Alba Iulia.“ Declarația respectivă a fost adusă la București și înmînată șefului statului român, de către o delegație condusă de dr. Adolf Schullerus.)*

Ministrul afacerilor străine, Duiliu Zamfirescu, mulțumind, în numele guvernului, tuturor șefilor de grupări parlamentare care și-au exprimat acordul cu Programul noului Consiliu de Miniștri, are cuvinte asigurătoare speciale față de franchețea celor cuprinse în declarația făcută de la tribuna Senatului României întregite de către dr. Adolf Schullerus. *(Ibid., p. 667)*

Mărturiile de credință în Marea Unire, exprimate de reprezentanții naționalităților conlocuitoare în Senat, au fost receptate cum se cuvine atît de oficialități (guvern, biroul Senatului), cît și de sena-

STELIAN NEAGOE ■

(Continuare în pagina 15)

Cum privește Europa spre noi

În urmă cu peste zece ani, G. Hope, specialist englez interesat de istoria românească, afirma că dacă vizita lui Ceaușescu în Anglia a adus vreun beneficiu real României, acela a constat în faptul că pentru prima oară în atîția ani de socialism România a fost preocupată de prezentarea sa, a istoriei sale, în presa engleză. Motiv de multe și mari mirări pentru cititorii britanici, convinși de propaganda antiromânească, deosebit de intens susținută prin presă, că românii nu sînt decît niște tolerați în propria lor țară.

Nu mi-aș fi amintit, poate, de această întîlnire — materializată cu un interviu în care, bineînțeles, cele de mai sus nu și-au „găsit“ rostul — dacă nu am fi primit la redacție rîndurile profesorului universitar Ion Negruțiu, din Bruxelles, adresate presei occidentale. Deși le publicăm, iată, la mai bine de trei săptămîni după ce au fost scrise, cele afirmate de profesorul Negruțiu își păstrează deplina valabilitate. Pentru că dincolo de punerea în discuție a evenimentelor de la Tîrgu-Mureș — problemă de acut interes — ele demonstrează rămînerea în actualitate a situației prezentate de istoricul englez.

Douăzeci și cinci de ani s-au cheltuit fonduri imense pentru propagandă ceaușistă în străinătate. Ce-ar fi ca măcar o parte din ele să fie cheltuite acum în beneficiul real al țării ? Pentru ca România și problemele ei să fie cunoscute corect, de la sursă, și nu prin voci interesate în dezinformarea opiniei publice internaționale.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

•

IMAGINI DE LA TÎRGU MUREȘ SAU RESPONSABILITATEA EUROPEANĂ

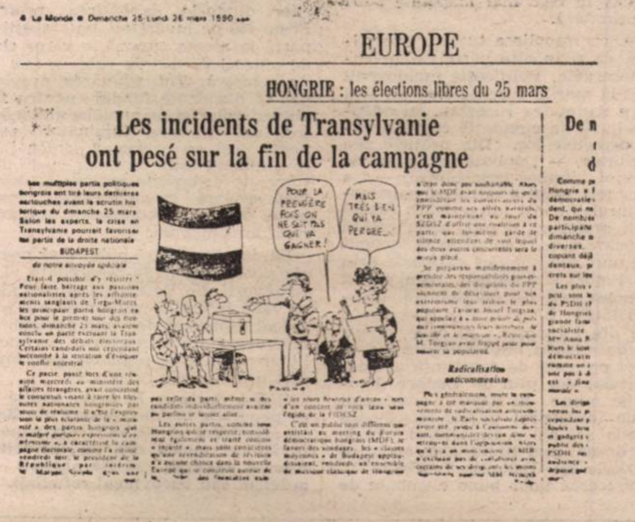

Le Monde • Dimanche 25-Lundi 26 mars 1990

EUROPE

HONGRIE : les élections libres du 25 mars

Les incidents de Transylvanie ont pesé sur la fin de la campagne

Les multiples partis politiques hongrois ont tiré leurs dernières cartouches avant le scrutin historique du dimanche 25 mars. Selon les experts, la crise en Transylvanie pourrait favoriser les partis de la droite nationale

BUDAPEST

de notre envoyée spéciale

Radicalisation anticommuniste

POUR LA PREMIÈRE FOIS ON NE SAIT PAS QUI VA GAGNER !
MAIS TRÈS BIEN QUI VA PERDRE...

În masa de articole despre situația din Transilvania, apărute în diverse jurnale după vara lui 1989, se constată că presa occidentală face parte dintre cei răspunzători de evenimentele recente de la Tîrgu Mureș. Cum ?

Permițînd punerea în discuție a Tratatelor de la Versailles și Trianon, prezentînd, chiar, pe unguri ca populație majoritară în Transilvania (!), sau făcînd din 1920 referința majoră a problemei (de ce nu 1919, 1918, 1867, 1848, 1791, 1600... etc ?), lăsînd să se spună că Franța este responsabilă și vinovată de devenirea acestei regiuni, că un nou tratat de pace se impune „înainte de a fi prea tîrziu“ (deci „să se redeseneze harta continentului nostru“, să ne întoarcem la Austro-Ungaria), sugerîndu-se să se dea Transilvaniei „un statut de autonomie“, ba chiar ca aceasta să se reîntoarcă la Ungaria... etc. (**„Le Monde“** din 16 noiembrie 1989, 20 ianuarie 1990, februarie 1990, **„Liberation“** din 7 iulie 1989, 16 noiembrie 1989, 24 noiembrie 1989, 16 februarie 1990 ; **„Le Soir“** din 16 ianuarie 1990 ; **„The Independent“** din 7 noiembrie 1989).

Dacă românii își pun întrebări asupra sincerității declarațiilor oficiale ungare despre Transilvania, asta se întîmplă pentru că ele (declarațiile) sînt în contradicție cu opiniile intelectualilor unguri recunoscuți și publicați de o importantă presă occidentală.

Dînd credit tezelor extreme, nepermițînd o dezbatere clară și echitabilă, căutînd mai ales un trecut marcat de violență și intoleranță; în locul căilor spre un viitor vizînd un cadru și un ideal european, Occidentul n-a făcut altceva decît să toarne gaz peste foc. La ce bun să ațîți demonii naționalismului ? Cu ce intenție ?

Imaginile revoltătoare de la Tîrgu Mureș nu ies, deci, din neant. Încă din ianuarie, tensiunea sporește : alungarea precipitată a românilor din școlile mixte, controversele din presă, greva lingvistică, sărbătoarea națională ungară celebrată în Transilvania, manifestații naționaliste și victime.

Și totuși, o săptămînă înainte de Tîrgu Mureș, Timișoara — din nou, ea — anunța întregii țări, într-o Proclamație datată 11 martie, viziunea sa politică asupra situației politice, asupra revoluției **sale.** Un text limpede, remarcabil prin consistență, în contrast absolut cu tonul călduț și incoerența politicii centrale. Declarația spune ceea ce țara spera să audă din partea liderilor (auto)propulsați de revoluție. Marile orașe s-au raliat cauzei. În timp ce în țară se încerca să se diminueze importanța acestui text, cine în vest a vorbit cu adevărat despre asta ? Înainte de toate, acest document are ca obiectiv să restabilească încrederea, înțelegerea între oameni. Apoi, este capital, este vital pentru soarta democrației în România starea de spirit a adepților acestei proclamații. Susținută de atenția și recunoașterea exterioară, această Proclamație — platformă politică — ar avea toate șansele pentru a uni forțele sănătoase din țară, minoritățile naționale fiind incluse în aceste forțe, pentru a permite apoi schimbări profunde și rapide în societatea românească.

În vest, din nefericire, imaginile violenței fac rețetă și atîrnă mai greu decît ideile generoase și acțiunile unui oraș simbol gata să se bată pentru „a restabili un nivel minim de civilizație“ și pentru „reîntoarcerea către valorile autentice ale democrației și civilizației europene“.

IOAN NEGRUȚIU ■

Bruxelles, 26 martie 1990

DECLARAŢIE

a mitingului F.P.M. din 25 martie 1990.

Despre Actul istoric al Unirii Basarabiei cu România din 27 martie 1918

Actul istoric al Unirii Basarabiei cu România, votat de Sfatul Ţării in şedinţa din 27 martie 1918, a fost pregătit de intreaga evoluţie a istoriei neamului nostru, care, in decurs de două secole, dezmembrat şi hărţuit in incercuirea duşmănoasă a trei imperii la fel de agresive şi hrăpăreţe, a luptat pentru libertate şi unitate naţională.

Unirea a fost un rezultat firesc al dezvoltării procesului revoluţionar in Basarabia, inceput odată cu revoluţia rusă din februarie 1917 şi continuat de revoluţia din octombrie a aceluiaşi an ; al infăptuirii dreptului la autodeterminare proclamat de Rusia Sovietică şi de conducătorul revoluţiei — V. I. Lenin.

Infăptuirea dreptului la autodeterminare a românilor din Basarabia a fost una din verigile procesului de constituire a statelor naţionale independente şi a realizării unităţii naţionale a multor naţiuni europene, inceput in urma destrămării imperiului Austro-Ungar şi a imperiului Rus.

Contestarea legitimităţii Actului Unirii Basarabiei cu România de către autorităţile sovietice şi istoriografia sovietică oficială este un rezultat al nerenunţării la moştenirea imperială a Rusiei ţariste, al persistenţei mentalităţii imperiale de dictat stalinist.

Actul istoric al Unirii Basarabiei cu România din 27 martie 1918 a rămas in conştiinţa românilor basarabeni ca un drept firesc şi legitim, recunoscut prin tratate internaţionale semnate in urma celui dintii război mondial, şi violat prin forţă brută şi dictat, in urma aplicării Pactului Molotov-Ribbentrop şi a protocoalelor adiţionale secrete.

Datorită infăptuirii Unirii Basarabiei cu România, in perioada interbelică, românii basarabeni au avut posibilitatea să-şi păstreze fiinţa naţională, să se integreze in procesul firesc de dezvoltare a culturii materiale şi spirituale. Graţie acestui eveniment istoric noi ne-am păstrat pină astăzi conştiinţa naţională şi şansa de a renaşte.

Chişinău, 25 martie 1990

Declaraţia a fost aprobată de către cei 15 mii de participanţi la miting.

OCTAVIAN GOGA

Lumina în Basarabia

...Scriem aceste rinduri din prilejul unei serii intregi de ştiri bune de ordin cultural care ne vin de la fraţii noştri din Basarabia.

Frumoasa provincie de peste Prut a fost, cum se ştie, in ce priveşte educaţia ei, complect neglijată pe vremea ţarismului. Condus de principiul deznaţionalizării, decedatul sistem de guvernare a inăbuşit cu asprime orice germene de deşteptare culturală. Astfel biserica şi şcoala moldovenilor despoiate de limba lor au tinjit, iar poporul, părăsindu-l boierimea inghiţită, a rămas in cele mai inapoiate stări din viaţa primitivă.

Revoluţia, cu răscolirea tuturor energiilor latente, ca şi in alte părţi s-a resimţit şi in Basarabia. Politiceşte moldovenii s-au afiliat la marile curente care au luat in stăpinire societatea rusească, au adoptat deci lozincile in circulaţie cu toate calităţile şi defectele lor. Din primele zile insă libertatea, — „slobozenia", cum zic ei in bătrinul limbaj cronicăresc, — i-a intrunit pe toţi pentru salvarea patrimoniului cultural. Strinşi impreună o seamă de fruntaşi profesori, preoţi, invăţători şi citiva proprietari, au căutat de la inceput mijloacele unei redeşteptări naţionale prin cultivarea limbei strămoşeşti. S-a pornit astfel in acest colţ de pămint sub ocrotirea autorităţilor binevoitoare opera grea a liberării din intuneric. In cele citeva luni de la detronarea impăratului s-a desfăşurat aici procesul de conştiinţă al unui neam, intirziat dar plin de vigoare. Istoriograful de miine al culturii româneşti va avea de inregistrat pagini mişcătoare din perioada actuală a Basarabiei, unde cu o sută de ani mai tirziu, abia acum se retrăiesc zilele lui Gheorghe Lazăr...

Sub conducerea unor bune elemente de indrumare şi graţie bunăvoinţei deosebite a organelor publice, munca a mers cu paşi repezi şi progresul de pină astăzi e simţitor. Societatea culturală a moldovenilor injghebată in pripă şi-a dat seama de la inceput că preocuparea de căpetenie trebuie să-i fie luminarea maselor populare, problema invăţămintului primar in şcolile din Basarabia. Cu sprijinul zemstvei guberniale deci, care a recunoscut fără nici o ezitare necesitatea de-a se introduce limba românească in şcoli, un mănunchi de profesori au ţinut in lunile **iunie-august** cursuri pe seama invăţătorilor, dindu-le pregătirea profesională. Peste 400 de invăţători basarabeni au luat parte la aceste cursuri, a căror cheltuială de **optzeci de mii** de ruble a fost achitată de zemstvă. Tot adunarea provincială a pus la dispoziţie fondul pentru tipărirea abecedarelor şi manualelor didactice. Cele trei luni in care luminătorii satelor de peste Prut au cunoscut pentru intiia oară alfabetul latin au adus roade binefăcătoare de pedagogie naţională, dovadă revista şcolară ce-au infiinţat, examenele ce-au trecut şi frumoasele serbări culturale din Chişinău.

Ca opinia noastră publică să poată aprecia viitorul plin de făgăduinţă al culturii româneşti din Basarabia şi mai ales ca să se vadă intenţiile generoase ale regimului actual indrumat de reale principii umanitare, vom arăta in citeva cuvinte unele hotăriri luate de organele guvernului. Ele sint următoarele :

1) S-a decis ca in toate şcolile primare cu populaţie moldovenească din Basarabia, invăţămintul să fie in limba poporului cu invăţători moldoveni, iar intrucit aceştia n-ar fi deajuns, să fie aplicaţi românii ardeleni sau bucovineni refugiaţi.

2) La Gimnaziul nr. 1 de stat din Chişinău se infiinţează clasa primă paralelă românească, iar in celelalte clase se introduce limba română ca materie de invăţămint obligatorie.

3) Comitetul central al organizaţiilor moldoveneşti unite, fondează cu ajutorul autorităţilor locale in toamna acestui an un gimnaziu românesc in Chişinău, care va purta numele celor doi fruntaşi moldoveni morţi zilele trecute : Murafa şi Hodorogea.

4) La un gimnaziu de fete din Chişinău se infiinţează clasa I cu limba română de propunere.

5) S-a hotărit ca Şcoala normală de invăţători şi invăţătoare din Chişinău să aibă cite o secţie românească. Tot astfel se introduce limba română in seminar şi in şcoala eparhială, liceul de fete.

Iată o serie de fapte culturale, fapte pozitive, care pot vorbi indeajuns de binefacerile libertăţii şi celor mai ingrijaţi spectatori ai revoluţiei ruseşti. Lumina a pătruns in Basarabia pe ruinele sclavagismului politic şi săminţa ei aruncată odată nimenea n-o va mai putea stirpi. Pentru noi această dezmorţire a unei bune părţi din trupul neamului e un prilej de mingiiere pe urma crudelor incercări la care ne-au supus imprejurările. Reinvierea culturală de peste Prut este in acelaşi timp insă şi-un act de inaltă inţelepciune politică menit să deie un caracter definitiv actualei alianţe cu puternicii noştri vecini...

Articol apărut in „România" (Iaşi), anul I, nr. 221 din 21 septembrie 1917
(Articol interzis să apară in cartea : Octavian Goga — Ne invaţă Mărăşeştii... *Ediţie şi studiu introductiv de Stelian Neagoe, Editura Junimea, 1983)*

Regăsirea de sine (4)

„Crinii" se prefac iarăşi in „Cranii"

Cultura naţională a basarabenilor — place sau nu place acest adevăr — a inflorit intre 1918 şi 1940, a fost grav rănită in 1940—1941, şi-a reluat in chinuri dezvoltarea intre 1941 şi 1944, iar după 1944, ca să mă refer numai la limbă, a urmat... ştiţi ce a urmat : dezastrul cel mare. Au dat iarăşi năvală „tilharii de grai" şi ne-au furat iarăşi clasicii. Cu tot cu grai. Au tăbărit răufăcătorii pe bietul alfabet latin şi i-au sucit gitul ca la un pui de găină. Cei ce iubeau „crinii latineşti" au fost transformaţi in „cranii". Basarabenii au dat iarăşi ochii cu „sfinţii oteţi" de dincolo de Nistru şi s-au lovit dureros de judecata lor subdezvoltată. Impostorii analfabeţi n-au năvălit singuri asupra basarabenilor, au năvălit impreună cu o mulţime de alţi inchinători la Idolul din Kremlin care au impinzit in curind toate tirgurile noastre, au acaparat aproape toate dregătoriile, au intronat pretutindeni limba rusă şi au izgonit limba română din toate sferele vieţii sociale. (Poate veţi zice că au cruţat limba „moldovenească" ?)

Basarabenii au fost puşi să se intoarcă cu spatele la adevăraţii lor fraţi şi să li se inchine pină la pămint unor fraţi inchipuiţi, ingînînd cu recunoştinţă, ca in poezie : „Fra-a-ţilor, bine-aţi venit !".

A ieşit iarăşi din birlog budihacea, faimosul strimbă-limbă Ivan D. Ceban cu pătărania prefacerii limbii române din romanică in slavă-rusă, cu coşmarul celor „două limbi" (una rea dată drept bună, alta bună dată drept rea) şi cu rinjetul lui Beria pe buze : **fasişti,** lepădaţi-vă de limba română că de nu, vă ard cu **triţachi seghimol !**

Ce să facă sărmanii basarabeni ?

Cei tari de inger nu s-au lăsat „deromânizaţi", nu s-au grăbit să-şi uite graiul, dimpotrivă, s-au ţinut de el cu dinţii şi l-au impins la deal cit au putut, cu grafie străină cum era, şi cit le-a ingăduit atmosfera de teroare stalinistă.

Cei slabi de inger, măcinaţi de sindromul spaimei, s-au dat cu „moldoveneasca" maRASSMaticului din născare. Ba s-au găsit şi oameni de ştiinţă care l-au ajutat să „legifereze" opoziţia dintre limba română şi limba „moldovenească", avind conştiinţa deplină a săvirşirii acestei infracţiuni spirituale.

Cum s-a născut „vaca cea cu două ugere"

Ironicii se intreabă azi cum de nu s-a procedat pe atunci la alcătuirea unui dicţionar bilingv romăno-moldovenesc. Ii asigur că avem un asemenea dicţionar, mai bine zis putem să-l „montăm" din cuvinte şi expresii româneşti şi „moldoveneşti" pe care le găsim in două dicţionare apărute la Moscova in acelaşi an, 1954 : „Russko-rumânskii slovari" şi „Russko-moldavskii slovari". Primul este semnat de N.G. Corlăteanu şi E. M. Russev, iar al doilea tot de N. G. Corlăteanu şi E. M. Russev (plus A. T. Borşici). S-au infăţişat dumnealor in „capitala capitalelor" şi s-au căpătuit cu două incăperi la Editura de stat pentru dicţionare străine şi naţionale. Intr-o incăpere şi-au inşirat fişele şi au făcut un dicţionar pentru oameni, adică pentru români, iar in cealaltă incăpere au măsluit aceleaşi fişe şi au ticluit un dicţionar pentru neoameni, pentru moldoveni. Din acelaşi lemn au cioplit şi cruce de inchinat şi măciucă de spart capul : LIMBA ROMÂNĂ — a striga cu voce ţipătoare ; LIMBA MOLDOVENEASCĂ — a ţipa ; cabină de cinema — chinobudcă ; contabilitate — buhgalterie ; motocicletă cu ataş — motocicletă cu colească ; fabrică de brinzeturi — zavod de brinză ; libertatea comerţului — sloboda tirguielii ; cutie de bomboane — corobcă de confete ; muncă in asalt — şturmovşcină ; a inregistra — a lua la uciot ; a cinta la trompetă — a cinta la trubă ; astăzi magazinele sint inchise — magazinele az nu tirguiesc ; reţea de comerţ — mreajă de tirguială...

Şi tot aşa... Nici chiar ca „la Tiraspol", dar nici ca „la Iaşi".

Tarii de inger „au ţipat ţivlitor" şi, punindu-şi capul in primejdie, au rostit un „nu" hotărit limbii din coloniţa a doua.

Slabii de inger s-au refugiat de frică in „chinobudcă" şi au prins „a cinta la trubă".

VALENTIN MINDICANU
(reproducere din revista „Nistru" nr. 2/1990, Chişinău)

---

28 iunie 1940 (III)

In urletele rebelilor şi in groaza privirilor populaţiei româneşti, primele tancuri apărură in Piaţa Unirii. Pe boturile lor cenuşii, copii şi fete foarte tinere stăteau in picioare cu stegulete roşii şi cu flori.

Tancurile se indreptară spre rezidenţa regală şi spre celelalte autorităţi, unde erau aşteptate de o comisie românească pentru predarea oraşului. Intrarea străzilor a fost baricadată cu alte tancuri, iar altă parte se indreptă spre interiorul ţării Atunci, odată cu dispariţia acelei comisii evocate de Pepe Georgescu, s-a răspindit printre refugiaţi şi zvonul despre impuşcarea primarului.

De fapt, rămas impreună cu rezidentul regal George Flondor şi cu un colonel de jandarmi să se achite de o formalitate penibilă, primarul nici nu a fost luat in seamă de grupul de ofiţeri superiori sovietici care a pătruns triumfător in palatul administrativ. Mai mult, chiar in faţa acelei comisii nefericite, un colonel rus, adresându-se unui insoţitor, a exprimat in cuvinte de o vulgaritate extremă aprecieri dintre cele mai jignitoare la adresa naţiunii române, a armatei şi autorităţilor româneşti.

Laolaltă cu alţi funcţionari superiori români care nu s-au evacuat, comisia destinată să predea sovieticilor oraşul a fost sechestrată intr-o sală de conferinţe a rezidenţei regale. După ore intregi de aşteptare chinuitoare, i s-a spus că va fi eliberată numai in cazul cind se va constata pe teren că autorităţile româneşti respectaseră avizul din ultima notă ultimativă sovietică de a nu proceda la distrugerea instalaţiilor şi echipamentelor edilitare de interes obştesc ale Cernăuţilor.

Precipitata retragere a Detaşamentului de siguranţă Coţmani incă nu se incheiase. La orele 16,00, soldaţii lui au fost primiţi de evreii din Sadagura cu steaguri roşii şi chiote sălbatice de bucurie. Nu a curs singe. Peste numai o oră, Grupul 58 recunoaştere, urmat de trenul regimentar şi de Escadronul 8 cavalerie, trecea Prutul peste podul de la Horecea. Ostaşii credeau că depăşiseră momentele dificile, dar nenorocirea abia ii intimpina.

La orele 17,30, pe şoseaua Cernăuţi — Luizii Horecea, la Cotola, in dreptul punctului de triangulaţie 255, la o cotitură a drumului, le-au apărut brusc in faţă trei tancuri sovietice. Inamicul a deschis focul instantaneu, şi cu mitralierele, şi cu tunurile de bord.

Presat de situaţia periculoasă, grupul de recunoaştere s-a abătut către Caliceanca, suburbia din nord-est a oraşului Cernăuţi. Cind Escadronul 8 cavalerie a incercat, prin stinga, să depăşească şiragul căruţelor din trenul regimentar, focul sovieticilor s-a concentrat cu furie asupra coloanei lui.

Apoi tancurile au demarat şi, fără să intrerupă tirul, s-au năpustit inainte, in urmărirea escadronului. Din marş, au mitraliat meticulos trenul regimentar, atit in lung, cit şi direct, de la gura ţevii, izbindu-l in repetate rinduri in flanc, cu toată greutatea blindatelor in viteză, făcind praf nenumărate furgoane, călcind sub şenile oameni şi cai. Simultan, trei avioane inamice au mitraliat din văzduh şi grupul de recunoaştere, care se indepărtase către sud-vest, şi trenul regimentar risipit şi imobilizat pe şosea, şi escadronul de cavalerie.

Din Caliceanca, pe un teren deosebit de accidentat, printre casele şi grădinile unor oameni speriaţi, grupul de recunoaştere s-a indreptat spre Cuciurul Mare, lăsind in marginea Cernăuţilor trei cadavre şi purtând pe brancarde alţi trei răniţi. La primul apel, s-au inregistrat, in plus, 18 dispăruţi.

Escadronul de cavalerie, abia scăpat de urmărirea blindatelor, a fost prins intre focuri de armă incrucişate dinspre Cernăuţi şi Horecea, pierzind opt ostaşi.

Majoritatea furgoanelor din trenul regimentar, oprit pe locul atacului, cu toate materialele şi muniţia detaşamentului şi cu bagajele personale ale ofiţerilor, au fost capturate de infanterişti sovietici şi jefuite. Dintre oamenii lui, morţii se numărau cu zecile.

Cei scăpaţi, au reuşit să treacă pe la podul de la Stânca, la orele 19,15. La orele 22,00, au ajuns şi la Ţăruşeni. Aveau de acum o experienţă in spate, ştiau cu cine au de a face, şi in noaptea din faţa lor, pe linia defensivă a pădurilor Bucovinei, in contact in citeva puncte cu inamicul, nici unul dintre ei n-a dormit.

MIHAI PELIN

Mai sînt mii de cărți de citit

Puritatea subversivă

Ana Blandiana nu mai are nevoie de o prezentare. Face parte din mitologia revoluției, ca unul dintre cele mai luminoase personaje. În ziare se publică scrisori din partea unor cetățeni care o imploră să nu abandoneze viața politică. Iar cei care înființează sau reînființează instituții — Ateneul, de exemplu — o consideră o prezență absolut necesară la inaugurare, o formă de **autentificare** a inițiativei lor.

Cînd camerele de luat vederi o aduc în prim-plan pe ecranele televizoarelor, privitorii, chiar și cei care o cunosc bine, trăiesc un moment de surpriză : ei nu se pot obișnui cu ideea că poeta care s-a opus dictaturii nu are un chip de Jeanne d'Arc, ci este o femeie frumoasă și visătoare, chiar puțin copilăroasă.

La fel de ne-revoluționară a fost inițial și poezia sa. De la debutul din 1964 — cu volumul **Persoana întîia plural** — și pînă în urmă cu cîțiva ani, Ana Blandiana a scris o poezie simplă și solemnă, fără nimic subversiv, o poezie cu o ținută statuară, în care toate atitudinile lirice posibile — începînd cu dezlănțuirea senzuală frenetică și sfîrșind cu neliniștea provocată de viziunea morții — se purificau prin contemplație, printr-o meditație senină. Lucidă și echilibrată, aflată la o distanță astrală de proza vieții, poeta părea foarte potrivită pentru a deveni o... persoană oficială. Regimul a și făcut o tentativă de-a o instala în eternele sale prezidii, ca pe o tovarășă creatoare reprezentativă ! Ceva, însă, n-a mers de la început. O abstragere ireversibilă, o inaderență greu de demonstrat și totuși jignitoare pentru maeștrii de ceremonii ai regimului au făcut din Ana Blandiana o persoană pe care nu se putea conta pînă la capăt. Apoi...

Apoi, nu s-ar putea spune că poeta și-a radicalizat poziția, că s-a îndepărtat de regim. Mai exact ar fi să spunem că regimul s-a îndepărtat de poetă. Ana Blandiana a rămas aceeași adeptă a purității morale, în timp ce dictatura a alunecat tot mai mult pe panta unei politici antiumane și cinice. S-a ajuns astfel în situația că echilibrul ei sufletesc — neatins de nici o pornire anarhistă — a început să pară subversiv. Să nu uităm însă că și florile din mîinile studenților au devenit subversive în momentul în care împotriva lor s-au îndreptat tancurile !

Luînd act de situația creată, de faptul că valorile vechi de mii de ani pe care le apără au intrat în ilegalitate, Ana Blandiana a devenit în mod declarat o contestatară. A început să-i **vadă** pe „băieții de pe Calea Victoriei" și să le dedice poeme pe care ei, sincer entuziasmați, le-au colecționat cu grijă și le-au închis în case de fier, ca să nu se piardă.

Din această ultimă fază a evoluției relațiilor dintre poetă și regim datează versurile cuprinse în volumul recent apărut la Editura Cartea Românească, **Arhitectura valurilor.** Ce fel de poezie a scris Ana Blandiana într-o perioadă în care s-a angajat deplin, irevocabil în contestarea regimului ? Această poezie nu are nimic dintr-un marș sau dintr-un imn. Este aceeași meditație solitară asupra existenței, cu deosebirea că și-a pierdut mult din seninătatea de altădată. Privirea poetei descoperă în realitatea înconjurătoare dovezi ale instabilității și degradării, care întrețin un sentiment de zădărnicie, de revoltă fără șansă, de disperare. O imagine care revine mereu, ca o halucinație imposibil de alungat, este aceea a edificiilor efemere pe care le zămislesc și le distrug neîncetat valurile mării : „Această mînăstire ce vine spre mine / Se-apropie, se umflă și crește și iată, / Cu bolți și cupole de spumă /.../ Se-aruncă în aer, se-mprăștie lent, se prăvale, / Se destramă-ntr-un nor de meduze, și alge, și crabi" **(Arhitectură-n mișcare).** Ar fi o simplificare să interpretăm poezia ca pe o reflectare directă a dezastrului produs de „sistematizare". De fapt este vorba, în general ,de o tragedie a incertitudinii și iluzoriului. Ni se oferă o proiecție în plan metafizic a stării de spirit trăite de un popor care se află la discreția deciziilor absurde și imprevizibile ale unui tiran.

O altă coordonată a versurilor din acest volum o constituie exasperarea pe care o cunoaște poeta constatînd că nimeni nu schițează nici un gest de revoltă, că singura formă de răzvrătire a colectivității rămîne **așteptarea.** Istoria a dezmințit în cele din urmă, într-un mod sublim, toate teoriile despre pasivitatea poporului român. Dar nu se poate nega faptul că decenii la rînd milioane de oameni n-au făcut decît să aștepte. Să aștepte intens, implorator, extenuant. Ana Blandiana pune în scenă, dramatizează această așteptare : „Decenii întregi așteptînd / Întoarcerea cheii în broască ; / Din ce în ce mai ruginită, / Pîndind-o decenii întregi / Fără cuvinte" **(Topirea la rece).** Singura speranță rămîne ruginirea de la sine a încuietorii — soluție tragică, deoarece eroziunea produsă de trecerea timpului îi atinge inevitabil și pe cei care așteaptă eliberarea.

Copleșită de forțele răului, poeta își ia revanșa în imaginație. **Va veni totuși o zi...** Cînd a fost scris, poemul **Dies ille, dies irae** putea să pară o formă de autoiluzionare. Citindu-l acum, ni se înfățișează ca un text profetic : „O să vină ea, / Nu se poate altfel, / O să sosească / Și ziua aceea / Amînată de veacuri, / O să vină, / Se apropie, / Se și aude / Pulsul ei bătînd/ Între zări, / O să vină ea / Ziua aceea / Orbitoare ca o sabie / Vibrînd în lumină". Și ziua aceea a venit și a fost exact așa cum și-a imaginat-o poeta.

Volumul **Arhitectura valurilor** este un document al stării de spirit a poporului român din ultimii ani ai dictaturii. Dar este și un eșantion de poezie bună, scrisă cu sensibilitate și inteligență. Regimul nu numai că nu a reușit să o convertească pe Ana Blandiana la idealurile lui politice caricaturale, dar nu a reușit nici să o transforme într-o simplă autoare indignată, lipsită de talent. Ca și alți oameni de valoare ai acestei țări, ea a dat o lovitură de grație dictaturii prin însuși faptul că a rămas un om de valoare.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

gheorghe tomozei
MERSUL PE ARIPI
PETRE ANGHEL
ZODIA VĂRSĂTORULUI DE PLUMBI
ROMAN
EDITURA MILITARĂ
Nichita Stănescu
Fiziologia poeziei
Editura Eminescu

Iată trei noi și importante apariții editoriale

Semnul crucii

Mulți, prea mulți ani, cîntările de lăudare ne-au apăsat cu surlele și trîmbițele oficiale, pentru a nu simți cu toții, asemenea lui Villon, că „strigi ura !, pîn'te-apucă ura." Și iată, semnul purificator al adevărului și libertății vine să șteargă șirul lung de fotograme sonore, în numele Slavei celei Mari : Oratoriul Patimile și Învierea Domnului *de Paul Constantinescu. Legenda acestei capodopere interzise a marcat toate generațiile de după război. Aveau de ce să se teamă cei care opriseră această muzică să ajungă la oameni ! În fața noastră se ridică, mereu biruitoare, Crucea, idee și semn unic. Toată măreția credinței, toată splendoarea marii tradiții bizantine strălucesc, cuprind sufletul și inima. Realitatea audiției depășește însă legenda acestei opere, care se dezvăluie puternică prin viața ei, luminînd pentru români acest veac. Este drumul în care recunoaștem propria existență secretă a neamului, cele știute și ascunse, nenumăratele „săptămîni ale patimilor". Cei doi făuritori ai capodoperei — preotul I. D. Petrescu, tălmăcitorul vechilor cîntări bizantine inspiratoare, și compozitorul Paul Constantinescu, creatorul dramei muzicale — au drept la pioasă recunoștință. Căci prin ei, prin Paul Constantinescu în primul rînd, ni se clădește în spațiu acea catedrală a credinței românești, închinată lui Hristos.*

Cristian Mandeal și cei aleși de el pentru a glăsui despre Fiul Omului în această primă ceremonie sacră desfășurată la Filarmonică, sînt cei dintîi care au înțeles taina clipei. Desigur, măiestriei compozitorului trebuia să-i răspundă ecoul artei interpretării. Este de la sine înțeles acest fapt, care are semnificația sa în sărbătorile pascale. Dar mai important mi se pare că, o dată cu jubilația finală „Hristos a înviat !", noi cei ce le primeam darul am simțit cum această viață redată oamenilor reconfirmă ființa muzicii românești, capabilă a cuprinde marea iubire pacificatoare. Anulînd urile și fariseismul, Semnul Crucii împlinește din nou Minunea.

GRIGORE CONSTANTINESCU

EXPRES
GAZETA DE EST
Renașterea
ROMÂNIA
DE NORD-VEST
GAZETA — BUFTEA

„De la Nistru pîn'la Tisa"

Inaugurăm noua noastră rubrică de „revista revistelor" dar și a ziarelor și jurnalelor ce ne sînt *oferite* (pe acestea le comentăm cu *prioritate*) precum și a celor procurate de noi într-un moment de rară proliferare a literei tipărite.

Precizăm din capul locului că nu ne vom pronunța asupra programului politic al publicațiilor parcurse. Vom glosa, colegial, pe marginea caracterului lor gazetăresc, jurnalistic, ajutîndu-i (pe cei ce n-au răbdarea și curiozitatea noastră) să se familiarizeze cu pagini la care n-au acces, cu nume noi, cu inițiative insolite.

Nu dăm *note*, nu intenționăm să stîrnim inutile polemici ci ne vom mulțumi să încercăm a realiza o (lipsită de pretenții) cronică a... cronicarilor clipei (așa vorbea Camus despre gazetari) ca de la inimă la inimă și *de la cerneală la cerneală...*

BASARABIA și BUCOVINA e o revistă ce apare la București ca organ al unei Asociații Mondiale (director Nicolae Lupan). Întîia sa apariție oferă un dosar istoric Basarabia-Bucovina, evocări ale lui Eminescu și poezii ale autorilor de dincolo de Prut. O fotografie ni-l prezintă pe președintele Asociației într-o vizită la Vatican. Dialog :

N. Lupan : „Preasfinte Părinte, Binecuvintează și Izbăvește de toate relele Basarabia și Bucovina de Nord !"

Papa Ioan Paul al II-lea : „Mă voi ruga...".

O excelentă revistă de poezie singura în țară pînă în acest moment) apare la Satu-Mare și se numește, firesc, POESIS. Cuprinde poeme de Grigore Vieru, Daniel Corbu, Dorin Sălăjan, Ion Ghiur ; traduceri din Baudelaire, Queneau și Guillevic ; exegeze de G. Vulturescu, G. Glodeanu, Alex Pimtescu.

Ținuta grafică este exemplară.

ZBURĂTORUL (Onești), diriguit de colegul meu de școală, Gheorghe Izbășescu, e de asemeni o (mascată) revistă de poezie (L. Antonesei, I. Stratan, L.I. Stoiciu, N. Băciuț, Sever Avram) din care nu lipsește nici proza de calitate (Gh. Crăciun) sau eseul.

Sobră, densă, ocolind succesul facil, atracțiozitatea cu orice preț e și REVISTA NOUĂ de la Ploiești ce reactualizează tiparul clasic al unei publicații fondate de... Hasdeu în 1887. Numărul dublu (2—3) dedicat lui Nichita Stănescu cuprinde și cîteva inedite ale concitadinului noilor edituri. Iată una :

For Alison

„Tu frumoasă ca apa
ce ești
de piatră mă faci
să-mi fie sete".

O lectură captivantă oferă ZIG-ZAG, MAGAZIN săptămînal independent (și bucureștean) condus de Ion Cristoiu. Remarcabilă echipa de reporteri (Mihaela Cane, Sever Avram, Paul Ioan Cruceană, Ion Barbu, Mirel Curea, Nicolae Mateescu. Un savuros pamflet de George Stanca îl are ca erou pe „tovarășul Heghedus", un gropar de cultură miraculos conservat și în noua nomenclatură.

Cînd sîntem cu adevărat *maturi ?* Un răspuns l-ar oferi celebrul român Ion Rațiu care afirmă într-un interviu bogat în confesii : „Cert însă e că am ajuns la vîrsta de 72 de ani, astfel că sînt acum *relativ* matur..."

BARICADA (București, nr. 12) propune un jurnalist de rasă, Eduard-Victor Gugui, un posibil critic, Constant Călinescu, un serial extrem de picant al poetului Cezar Ivănescu („Carantina. Cum am declarat greva foamei") scris la temperatura „Blestemelor" argheziene și o contribuție privind soarta Uniunii Scriitorilor care pentru P. Hladchi-Bucovineanu ar însuma toate relele lumii. Se nutrește convingerea că Societatea Scriitorilor „va deveni curînd cea mai reprezentativă asociație profesională a scriitorilor români", de unde deducem că Bucovineanu ține să ne lase pe drumuri...

RÎSU' LUMII (Deva, nr. 2) se vrea „bilunar umoristic și nu numai". Titlul îngăduie persiflările cele mai lejere deși palide urme de umor încep să se insinueze în organul P.M.M.B. S.I. ce înseamnă Partidul Pentru Mai Mult Bun Simț și Înțelepciune. *Tractorul* ar fi un actor cu mult trac, *paparuda* o rudă cu papa, *cotoi* cot mare etc...

Humor are OBLIO (București, nr. 6), o revistă scrisă cu simțul „pieței", oportună, slujită de condeieri versați. *Oblio* face politică în general, dar excelează în politichie... sexuală. Rubrica „Anunțuri sentimentale" s-ar putea să-i aducă mii de abonați. Și abonate fiindcă mai ales fetele țin să se mărturisească sincer, pînă la roșirea hîrtiei care nu e de turnesol ! De-o pildă Mariana R. de 17 ani. Ea s-a îndrăgostit de „cîțiva revoluționari" dar e decepționată de faptul că aceștia „nu prea se pricepeau să facă dragoste", drept care speră să cunoască de acum înainte „cît mai mulți tineri" fiindcă „viața este frumoasă" iar „SIDA este o gogoriță pentru speriat copiii subdezvoltați" (!). O altă preoteasă a grației (21 de ani) a avut „legături chiar dacă numai de o noapte" și speră să mai aibă, dorindu-și în plus „scrisori excitante cu *miresme de sex*". O altă alta (18 ani) : „Am sînii prea mici. Băieții cu care am făcut dragoste mi-au spus că trebuie să mă antrenez mai mult". Pentru Angela I. (22 de ani) „sexualitatea este ceva la fel de firesc ca guturaiul sau ca statul la coadă" (! !). Angelica Angelă întreabă dacă e cuviincios ca atunci cînd... „să spun lucrurilor pe nume, pe numele lor care nu se află în dicționare. Credeți că e bine, că e frumos să șoptești cuvinte din acelea interzise atunci cînd faci amor ? Mie îmi place chestia asta"...

FRONTUL (Ploiești, nr. 2) e consacrat Zilei femeii, vorbește de moralitate(dar în comerț) însă nu are o rubrică de sex ! Are însă, lăsînd gluma, un excelent publicist : Petre Țurlea.

Bine făcută e revista COLIBRI (București nr. 2) ce are pagina întîi o fată cu ochii oblici dar... bine făcută și pare scrisă în întregime de poeții Florentin Popescu și Ileana Paloda.

SCORNEALA (nr. 1 ; nu se indică locul unde apare dar e de presupus că acesta nu e Scornicești) e o „foaie cu tiraj mare de opinii, democrată și independentă de orice culoare politică ; deși apolitici, ne declarăm de centru pentru a ne fi mai ușor în a supraveghea extremele. Texte plăcute, nebelicoase. Humorul e antebelic.

Ușor vetustă îmi pare și TÎRGOVIȘTEA (nr. 1) dragă inimii mele, revistă cucerind prin sobrietate și discreție. Semnează Ștefan Ghilimescu, Răzvan Petrescu, Mihail I. Vlad, ba chiar și un Jan Lăncrănjan. Transcriu frumoasa „Mioritică" a poetului Vlad :

„Noi nu avem alte neamuri
În ceruri,
Decît un cioban
Cu turmă de stele
Care le mînă
Nemurirea
Peste moarte".

Și o revelație SECUNDA (București, nr. 1) scrisă de Eugen Chirovici, Nicolae Mateescu și Denis Dinulescu. Spre a nu risca întrebarea la modă : „Cine ești dumneata, domnule ?", cei trei se explică precis, ca la cadre. Dinulescu : „Sînt un tip înalt, 204 cm. Joc mult șah. Barba, părul, mustața, nasul, negre. Citesc foarte mult, autorul preferat fiind Vasile Băran, iubesc sportul, adică joc cu plăcere baschet, oină, rugbi, tenis de masă, polo, hochei, fac schimb de postere, color, evident, discut metafizică, sociologie, filozofie, am cu cine da nu spun, mă interesează civilizațiile dispărute sau mai bine zis civilizația dispărută din comerț și de-aiurea, am mașină de scris electrică...". Și tot el : „Sînt un tip scund, 120 cm. La așa înălțime, așa greutate, 140 kg"...

Profesioniști ai condeiului sînt și cei ce fac să apară GAZETA DE SUD (București, nr. 1) ce se citește cu plăcere chiar de nu prea înțelegi despre care Sud e vorba. Eseuri politice (Petre Domșa, Paul Dugneanu, Hristu Cândroveanu), o savuroasă „Cronică de talcioc" (T. Gherman), o poezie de Miruna Mureșanu, ba chiar și un text de Mircea Eliade se văd puse în umbră de un savuros... Simenon !

GHEORGHE TOMOZEI

Efectul de ecou necontrolat

În memoria eroilor

Şi la Timişoara s-a înălţat o troiţă în memoria Eroilor Revoluţiei. Oraşul-martir ca şi întreaga România, nu-i uită pe cei care şi-au jertfit viaţa pentru a ne salva de teroarea comunismului (fotografie de **Dan Florea**).

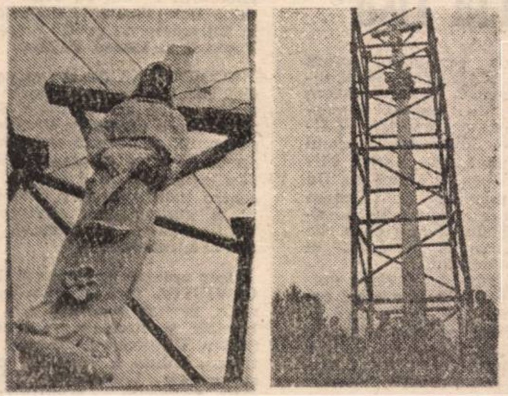

Cine se sperie de cruce?

În parcul Herăstrău, între pavilionul H şi restaurantul Mioriţa, s-a instalat unul dintre primele monumente insolite: o cruce. Înaltă de 5 metri şi cîntărind două tone, acest monument de artă reprezintă darul pe care l-a făcut poporului român Galicia (Spania). La început, au fost voci care propuneau amplasarea sa prin Parcul tineretului „mai la umbră". Bunul simţ a învins însă. În sfîrşit, într-un loc public, un semn de care nu se mai sperie nimeni! (fotografii de **Gabriel Bugnar**).

Conservaţi şi încruntaţi

Păstraţi în • depozitele Casei Scînteii, cei doi corifei de bronz par a spune: „Tot democraţia noastră originală va deveni reală. Vorba lui Hegel — nimic nu este real dacă nu umblă ca o stafie prin Europa" (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

Festivalul „Lucian Blaga"

Festivalul „Lucian Blaga" se află la cea de-a zecea ediţie. Iată pentru ce încercăm în anul acesta o reîntîlnire cu Blaga necenzurat, tocmai pentru a descifra împreună tainele acestui fenomen unic în cultura românească. Manifestările culturale se vor desfăşura în perioada 6—9 mai 1990 în localităţile SEBEŞ, LANCRĂM şi ALBA IULIA. Dintre acestea enumerăm: sesiunea de comunicări „Lucian Blaga — integritate spirituală", **concursul de creaţie „Laudă seminţelor celor de faţă şi-n veci tuturor", un recital extraordinar de poezie blagiană** cu participarea unor remarcabili artişti profesionişti, **o expoziţie de artă plastică** reprezentativă, inaugurarea unei **expoziţii permanente „Lucian Blaga — viaţa şi opera"** într-un locaş nou.

Pagină realizată de CONSTANTIN DUMITRU ■
MIRCEA POPP ■

Alegerile anticipate de Florii

Dintre toate florile, de Florii a ieşit în alegeri trandafirul (fotografie de **Silviu Stan**)

Nu e independent!

Domnul Mihai Lupoi afirmă că, după ce a ieşit din guvern, a devenit independent. Nu este adevărat. Iată-l lîngă lupoaică! (fotografie de **Paul Agarici**).

Terorişti în catacombe

Sînt în continuare terorişti în subsoluri ascunse! Mai exact, în subsolul II al Muzeului României, se află încă marele terorist Iosif Visarionovici Stalin. Echipamentul de camuflaj (destinat să-l protejeze, bănuim) nu reuşeşte să-l camufleze. Oare de ce-o fi păstrat? L-o fi aşteptînd pe Vladimir Ilici? Sau, pur şi simplu, îşi reface forţele pentru ca, într-o bună zi, să iasă cu pistolul în stradă? (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

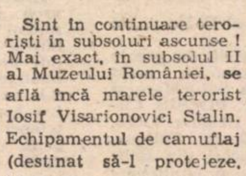

Caricatură de **Horia Popp**

Anchetatorul Stark

Miercuri seara, la ceasuri din noapte, domnul Alexandru Stark a prezentat Partidul Naţional Liberal, în cadrul Tribunei Electorale a televiziunii, într-un mod incalificabil. **A fost nu o emisiune onestă,** în sensul promovării ideilor democraţiei, **ci o anchetă abruptă** care, sub pretextul **întrebărilor incomode** a izbutit să devină un adevărat panoramic al insolenţei. Ca să fie limpede ce cale a ales domnul anchetator Stark pentru a discredita nişte oameni care nu dovedeau alte vini decît pe aceea că erau bine îmbrăcaţi, că aveau o rostire extrem de civilizată şi că toată elocvenţa lor a fost pusă în analiza unor probleme reale ale societăţii noastre, e suficient să spunem că dumnealui nu şi-ar fi permis niciodată să procedeze astfel, şmechereşte şi de la distanţă — de la distanţa unei exagerate încrederi în sine — dacă ar fi avut înainte conducătorii, să zicem, ai F.S.N.-ului. Păcat că domnul Stark depune atîtea eforturi ca să piardă într-un ceas stima pe care a dobîndit-o, pe merit, într-o viaţă de gazetar cultivat şi cu har. **(Tudor Octavian)**

Publicaţie rebusistă particulară

La Timişoara a apărut prima publicaţie particulară rebusistă din România, intitulată COCKTAIL ENIGMA. Proprietarii publicaţiei sînt: Radu Dimeca, Oscar Manto şi Silviu Ioan. Dar, de fapt, inima şi sufletul acestei reviste este cunoscutul rebusist Oscar Manto, coordonatorul ei, avînd alături de el în colectivul de redacţie pe Corneliu Raia şi Gheorghe Crişan.

Realizatorii publicaţiei doresc — după cum precizează în cuvîntul de deschidere — ca prin apariţia ei să aducă nu ceva nou în sfera enigmisticii şi a cuvintelor încrucişate, ci să completeze lista şi aşa destul de săracă a publicaţiilor de acest gen (Adrian Mitu).

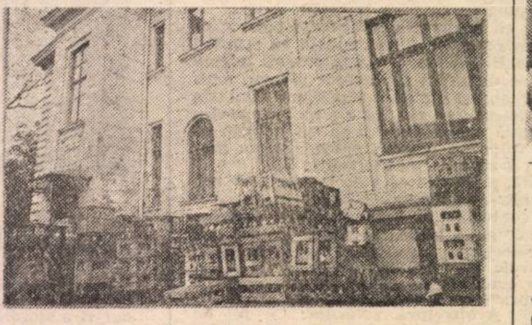

Altă destinaţie

Clădirea din Str. Batiştei nr. 24 A găzduia o unitate alimentară pentru nomenclatura p.c.r. Nu ştim ce destinaţie i se hărăzise după revoluţie sau ce nomenclatură o viza. Cert e că, în urma unor ample demonstraţii, Asociaţia „21 Dcembrie" are acum, aici, sediul central (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

De la comunism încoace

Prezentînd numărul trecut al revistei „Flacăra", gest pentru care mulţumim, TVRL a menţionat că pe prima noastră pagină scria: „16557 de zile a durat Săptămîna Patimilor româneşti", adăugînd că ştiu ei, redactorii noştri, dacă au socotit bine. Vă propunem să ne verificaţi: cîte zile au trecut de la 23 august 1944 la 22 Decembrie 1989? **(M. P.).**

Schimbarea culorii

Aşa arătau, adică albe, frumoasele ouă roşii pe care le ţinem acum în mîini, în zile de Paşti. În timp ce roşii erau cei care ne vînau înainte tocmai pentru că roşeam ouă de Paşti. Acum, problema e cît de repede se vor albi cei care erau roşii. Şi dacă se vor albi toţi. (fotografie de **Gig. Motoianu**)

Bobîrnac

O nouă spaimă

Am auzit că securitatea s-a desfiinţat. Cu mine însă se întîmplă un lucru ciudat; vechea spaimă că mi-ar putea face vreun rău ceva ce există era mult mai uşor de suportat decît noua spaimă că răul mi l-ar putea face ceva ce nu există.

TRAIAN FURNEA ■

Avanpremieră pentru Miss-Bis

Pînă cînd un concurs de frumuseţe va fi organizat de „FLACĂRA-BIS", desemnarea frumuseţilor la nivel de **fotbal şi Dunărea** reprezintă utile repetiţii. Iată cum arată cîteva protagoniste învăluite de privirea expertă a profesioniştilor şi perplexitatea amatorilor (fotografii de **Gig Motoianu**).

Către revista „Flacăra"

Vă rugăm să inserați următorul anunț :

Pe data de 03.04.1990, la București, **a fost înființată** ASOCIAȚIA PAN-EUROPEANĂ **a** INTELECTUALILOR DIN ROMÂNIA (A.P.E.I.R.) — **printre membri fondatori aflîndu-se :**

— Academ. prof. Caius Iacob, prof. univ. **Gabriel** Tapelea, conf. univ. Radu Vasile, Marin Bucur, istoric literar, Radu Vlad **istoric**, Rey Ștefan cercetător inginer ș.a.

Dintre obiectivele asociației menționăm :

— punerea în valoare a intelectualității **române sau de alte naționalități** conlocuitoare marginalizate sau ignorate de regimul comunist ;

— reluarea **tuturor** legăturilor cu marile centre europene, prin schimburi de materiale și idei, documentații, specializări, burse de studii și doctorate ;

— pregătirea tineretului în vederea formării unei intelectualități de înaltă ținută și prestigiu universal.

Asociația va dita în curînd revista „OCCIDENT 16—22 TIMIȘOARA—BUCUREȘTI".

Asociația a luat legătura cu centrele universitare tradiționale în România : Cluj, Iași, Timișoara pentru a adera la obiectivele asociației sau pentru redactarea unui program propriu și stringerea legăturilor cu orice altă asociație cu idei asemănătoare din țară.

Asociația declară că aderă la platforma-program elaborată de Timișoara.

Orice alte informații pot fi luate de la secretariat prin Radu Demetrescu, telefon 87.55.12.

PRESEDINTE
conf. univ. dr. RADU VASILE

PUNCT OCHIT PUNCT LOVIT

Domnul de azi – tovarășul de ieri

La C.A.P. „Ogorul", comuna Pecica, județul Arad, în locul vechilor despoți au venit la putere alții, iar spolierea oamenilor de dreptul lor la pămînt continuă. „Încerc să vă scriu — afirmă Bucur Rozalia — pentru a ajuta o consăteancă, femeie văduvă, în vîrstă, care, se prea poate ca, datorită unor maniere ceaușiste ce mai domină în gîndirea specialiștilor de la noi, va muri cu dreptatea în mînă".

Pe scurt, în urmă cu 5 ani, Rozaliei Fekete îi este luat în mod abuziv un teren intravilan de către C.A.P. „Ogorul", sau, mai bine-zis, de președintele acestuia, Nicolae Vasilescu. După 22 decembrie acesta este alungat de la C.A.P., în locul său fiind ales un nou președinte.

„Femeia — ni se scrie — crezînd cu naivitate că acum i se va face dreptate, s-a adresat cu o cerere conducerii cooperativei, cerînd să i se elibereze terenul asupra căruia are drept de proprietate. Prin adresa nr. 83/2.II.1990, semnată de președintele ing. Nicolae Băguț, i se comunică faptul că, începînd cu 1 martie 1990, C.A.P. va elibera terenul. Femeia a crezut în cele scrise pe hîrtie. S-a alarmat doar cînd a văzut că pe terenul ei C.A.P.-ul a început să pregătească răsadnițe. Șeful fermei, Pavel Sedlak o alungă cînd protestează și folosește cuvinte pe care nu-mi permit să le reproduc, deși domnul inginer are facultate și stă de vorbă cu o femeie care ar putea să-i fie cel puțin mamă, dacă nu și bunică. Femeia s-a speriat, a plecat cu capul plecat, a văzut că domnul de stat e tovarășul de ieri. La ce se poate aștepta lumea din partea unor asemenea oameni care nu-și respectă nici măcar propriile semnături, întărite cu ștampile oficiale ?".

Publicitate „Flacăra"

STUDIOUL DE ARTĂ FOTOGRAFICĂ
• COMBINATUL POLIGRAFIC BUCUREȘTI •

execută pe bază de comandă, la un înalt nivel tehnic și artistic

— fotoreportaje pe tematici diverse: economie, spectacole cultural-artistice; modă, coafură, turism, reproduceri după opere de artă;

— fotografii alb-negru și color la diferite formate: carte poștală, gros foto-uri și metraje destinate; reclamei comerciale, organizării de expoziții și muzee, originale pentru pliante, albume, reviste;

— diapozitive și reversibile color pentru redacții, oficii de publicitate; unități poligrafice.

— mixaje fotografice.

Studioul, fototecile și laboratoarele noastre vă stau la dispoziție zilnic între orele 8—14.

Relații: la sediul din București, Piața Presei Libere nr. 1., sau la telefon 17 60 10; 17 60 20, interior 2235; 2236.

Reclama dv. se află în mîini sigure

„Sîntem ceea ce mîncăm"

În urma articolului „Mîncarea gătită la soare" din 1 februarie 1990, mai mulți cititori ne-au solicitat unele lămuriri. Printre acestea, dl. Victor Luca din Sascut ne-a rugat să publicăm metoda folosită pentru încolțirea griului (valabilă, de altfel, pentru oricare altă sămînță uscată care și-a păstrat germenul și nu a fost tratată cu ultrasunete care distrug viața din bob.)

În privința cantității necesare unei persoane, pentru o zi, (ținînd cont și de principiile de bază ale homeopatiei), volumul unei cutiuțe, în care se vinde ,de obicei, vitamina C în farmacii, este de ajuns (circa 20 gr.).

Cantitatea de grîu stabilită de fiecare din noi, se varsă într-o farfurie întinsă sau pe o hîrtie curată și se curăță de gunoaie și de toate boabele sparte. Apoi, seara, se pun la înmuiat într-un pahar sau borcan de iaurt curat, nivelul apei trebuind să depășească cu circa 2 cm nivelul boabelor de încolțit deshidratate. Se lasă astfel pînă a doua zi dimineața, cînd boabele se spală în 2—3 jeturi de apă rece de la chiuvetă, printr-o sită de ceai sau tifon, pusă pe gura paharului sau a borcanului. Boabele se scurg apoi de apă și se lasă astfel în borcan pînă către prînz, undeva în bucătărie, la temperatura camerei. La prînz se mai spală o dată și se lasă tot fără apă. Seara se mai spală din nou, se scurg de apă și se lasă pînă a doua zi. În aceeași seară, însă, se va porni un al doilea borcan de grîu. Primul borcan cu semințe, pornit ieri, va fi mîine dimineață gata încolțit și bun de folosit. Al doilea borcan, pornit seara, va fi gata poimîine dimineața. Cantitatea pentru o zi se împarte la cît mese am stabilit. Dacă persoana stă toată ziua acasă, griul încolțit se va ține undeva la rece (frigider, pivniță, sau pe jos în cămară la întuneric). Dacă persoana are de umblat peste zi, va lua cu sine borcanul de semințe (pe care le va respăla cu apă rece, folosind degetele mîinii drept sită de scurgere).

AUREL SIMIONESCU

Dreptul la opinie

Referitor la articolul apărut în Flacăra nr. 12 din 21 martie 1990 intitulat : „Avem nevoie de gardă financiară", doresc a-mi exprima cîteva opinii.

La ora actuală au proliferat o serie de îndeletniciri și producători care „oferă" pe piața neorganizată și necontrolată o serie de produse a căror calitate, fiabilitate și mai ales salubritate pot agresa sănătatea publică, dacă această stare nu va fi controlată, urmărită și dirijată de un organism de stat investit cu o legislație puternică care să garanteze atît apărarea intereselor statului cît și ale cetățeanului.

Gîndesc că acest organism cît și Legea care va consfinți existența acestuia, drepturile și îndatoririle lui sînt necesități autentice și nu trebuie așteptat să termine privatizarea economiei și apoi să medităm la nașterea unui asemenea organism.

Sînt la ora actuală mai multe organisme de control care acționează fiecare separat pe domeniul său de activitate și nu rareori se întîmplă ca, în aceeași unitate economică să se întîlnească în aceeași zi și chiar oră, două sau mai multe organe a căror activitate parțial se suprapune.

La ora cînd raporturile dintre formele de proprietate vor fi în favoarea celor de tip privat, consider că un asemenea organism ar trebui să acționeze ca un întreg, să cuprindă în verificare toate problemele.

Acest lucru impune ca, „inspectoratul de stat" să fie un specialist multilateral, un bun cunoscător al legislației pe toate domeniile ce caracterizează sfera producției, circulația produselor și comercializarea acestora.

Pot recomanda ca o sursă sigură de cadre cu profil tehnic fostul Inspectorat General de Stat pentru Controlul Calității Produselor și Serviciilor, desființat prin revoluție chiar înaintea securității.

ing. **TIBERIU MEȘTERU**

Oradea

Veniți de dați lumină!

Se dovedește, dacă mai e nevoie, că și povestea cu încheierea electrificării satelor a fost o gogoriță, ca multe altele. Iată ce ne scrie Minuță Cocoloș din satul Ploposa, comuna Todirești, județul Vaslui : „Acest sat nu a fost și nu este electrificat. Copiii noștri învață în continuare la lampă cu petrol, iar noi, gospodarii, ne chinuim cu treburile zilnice, neputînd beneficia de utilaje sau obiecte de uz casnic electrice, din lipsă de curent. Pentru a ști și noi cîte ceva din ce se întîmplă acum în țară, străbatem zeci de kilometri să privim la televizor la cîte o cunoștință. Am încercat și în vechiul regim să ni se tragă lumină, dar nu am reușit să rezolvăm ceva. Odată cu victoria Revoluției din 22 Decembrie și cu speranța unei vieți mai bune am apelat la domnul Marian Enache, președintele Frontului din județul Vaslui, dar fără nici un rezultat."

Trăim cu adevărat, după atîta amar de ani, sfintele sărbători ale Paștelui. Este momentul, domnilor, să veniți să dați lumină !

Pagină realizată de LIANA TATOS ■

Se face reclamă gratuită pe pereți

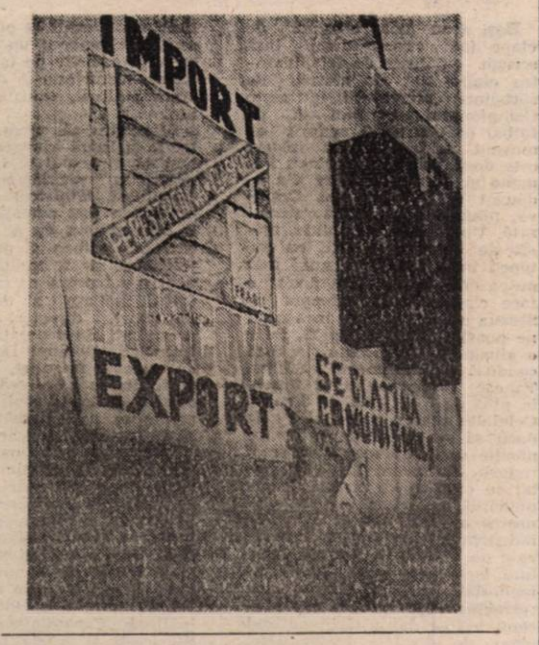

Banca de idei

Deoarece actualul guvern n-a făcut aproape nimic pentru oamenii de rînd, am și eu ceva de spus. În anul 1985 mi-am cumpărat un apartament proprietate personală cu gigantica sumă de 200.000 lei, bani pe care numai fiul lui n. c. ar fi putut să-i aibă, așa că am luat credit de la stat. Ce mă nemulțumește este că dobînda se ridică la aproape 40.000 lei, sumă frumușică pe care statul o cîștigă de la noi. Oare nu e cam mult ? Se spune ca oamenii muncii să-și cumpere apartamente. Eu n-aș îndemna pe nimeni, știu ce înseamnă, că am trăit-o pe propria-mi piele. Pînă în anul 1981 un apartament cu trei camere costa 110.000 lei și nu 200.000. Măcar să se revină la vechea sumă. Am 39 de ani și 22 de ani de forjă. Eu știu că-mi fac datoria la locul de muncă, de ce alții — din conducerea țării — să nu facă la fel, să ajute oamenii aflați în nevoi. Nu vrem nici milă, nici pomană, cu toate că banii nu ne ajung, dar sîntem cetățeni ai României libere. **(Neacșu Ion)**

Dreptul la replică

Urmare articolului „Parti-Tax" apărut în revista dumneavoastră din data de 14.02.1990, vă comunicăm următoarele : Conducătorul taximetrului 1. B. 47392 este Dima Nicolae și își desfășoară activitatea în cadrul autobazei „Glucoza". Din articolul apărut în ziar reiese faptul că discuția cu conducătorul auto este de dată recentă. Verificînd aspectul, se pare că faptele evidențiate de domnul ziarist Eugen Negrea au fost consemnate în luna noiembrie 1989. Vă asigurăm, totuși, de efortul deosebit pe care-l face Consiliul de administrație împreună cu reprezentanții Sindicatului Liber al conducătorilor auto pentru disciplinarea personalului de bord și, implicit, pentru creșterea calității prestației către populație.

Director ITB,
BUNEA VALERIU
Șef B.P.I.P.
CHIRA ION

N.R. Faptele au fost consemnate în februarie. Poate că era o asemănare cu noiembrie.

Poșta redacției

Naidinescu Marin — Timișoara, **Cordos Octavian** — Ploiești : Televiziunea a promis că, în momentul în care dl. Mudava se va stabili (la Brașov sau în altă parte) și-și va relua activitatea, va face publică această veste. Deci... răbdare încă. ● **Daraban D. Ioan** — Roman : Ne-ați trimis niște liste cu titluri de poezii. Cum puteți să spuneți „set de poezii", „lot de poezii" ?! „Nu cred că trebuie să apelez la forurile de poliție și justiție pentru editare-publicare-finanțare-retribuire în condiții actuale de democrație și în cultură poetică...". Asta e o amenințare ? Apelați, dacă vreți, dar nu ne mai trimiteți nici „un set". ● **Dănilă-Mureșan Elena** — Ardeal : Am înțeles că ați vrut să ne păcăliți de întîi aprilie, dar nu ați reușit. Nu puteți fi profesoară. ● **Mihai Nicolae** — com. Agăș (Bacău) : Am trimis scrisoarea dv. Asociației Naționale a Veteranilor de Război, București, sector 1, str. Cobălcescu nr. 28. Dacă credeți că vă folosesc, iată și telefoanele asociației : 14 35 62, 16 63 58. ● **Draghia Valeria** — com. Ciolpani (S.A.I.) : 1) Nu aveți obligația de a vă schimba domiciliul în comuna Ciolpani, ci numai aceea de a vă stabili reședința în această comună. 2) Legea 1/1985 privind stabilirea contribuției în bani și în muncă a fost abrogată. 3) Pentru reîncadrarea în muncă în urma pensionării de invaliditate urmează să vă adresați Oficiului forțelor de muncă al Sectorului Agricol Ilfov. ● **Rădulescu Oana** — Baia Mare : Sigur, mai sînt și alte inițiative. Iată una dintre ele. Asociația culturală „Pro Basarabia și Bucovina" a deschis la C.E.C. un cont curent nr. 45 11 09 84 sector 2 București, Agenția de conturi organizații, pentru depunerea cotizației de membru, care se poate efectua la orice agenție C.E.C. din țară. Sediul central — București, str. Alexandru Donici nr. 32, sector 2, telefon 19 31 26.

REGHINA VÂRVICI ■

Nu numai fotbal

Deși s-au jucat abia 22 de etape (ne cerem scuze, însă scriem rîndurile de față înaintea etapei 23 din motive de sărbători creștinești), peste Campionatul Diviziei A de fotbal pare a se fi pogorît amurgul. În frunte s-au plasat cele două echipe „istorice". **Dinamo** și **Steaua**, la care s-a adăugat și **Universitatea Craiova**, pînă nu demult marginalizată. Un sondaj de opinie, oricît de eterogen ar fi, cu subiecți între 7 și 90 de ani, n-ar putea spune mai mult decît o face clasamentul. **Dinamo** și **Steaua** au tras și trag încă mult pe poartă. După etapa 22, nu e o aluzie la cunoscuta revistă condusă de antrenorul Stelian Tănase, **Dinamo** a ochit țintele în plus de 7 ori față de **Steaua.** Celelalte echipe nu au altă cale decît să se constituie într-o opoziție care să încerce să mai reducă din avantajul confortabil cu care se va cîștiga campionatul. Carteluri în fotbalul nostru au mai existat, echipele independente putînd fi numărate pe degete. În general, acestora le-a mers prost, fiind amenințate mai tot timpul cu retrogradarea. Sperăm că obiceiul a fost dat uitării, nefiind admis de uzanțele democratice.

Echipele din eșalonul fruntaș (ne exprimăm astfel pentru a demonstra că șabloanele de exprimare de dinainte n-au dispărut) au devenit obiectul unei îngrijorări. Trei cartonașe roșii, din care cel mai cu urmări a fost internarea în spital a craioveanului Mănăilă, și alte nenumărate galbene duc cu gîndul la indisciplina și mai ales la constatarea că toți cei care joacă fotbal nu au înțeles pe deplin frumusețea acestui sport și cam ce se așteaptă de la el. Libertatea exprimării opiniei trebuie să se facă în limitele fair-play-ului Avem nevoie de liniște mai mult ca oricînd, lansează chemarea un cunoscut cronicar sportiv de la **Tineretul Liber**, inspirîndu-se din atmosfera politică, actuală, credem noi.

Și pentru că, vrem, nu vrem, tot la politică ajungem, constatăm că guvernul se inspiră din practicile regulamentare ale fotbalului. Ministrul adjunct al culturii a fost admonestat. Asta e cam totuna cu a primi un cartonaș galben și ne-am întrebat ce ar fi trebuit să facă pentru a-l primi pe cel roșu. În fotbal, am auzit să demisioneze antrenori, directori de club, președinți de federație, dar nu fotbaliști. Domnul Dan Petrescu nu este fotbalist, așa că are posibilitatea să rezolve diferendul dintre dînsul și guvern printr-un gest bărbătesc, adică să fie propriul său arbitru.

Înainte de semifinalele Cupei României, un eveniment fotbalistic de primă mărime a fost concursul de frumusețe care a desemnat, în premieră, cîștigătoarele acestuia : Miss Fotbal și Miss Dunărea. Deși pentru primele locuri cîntă muzica mai tare, să recunoaștem că întregul lot, cu rezerve cu tot, a fost la înălțime. Cerasela Anghel din București și Adela Marian din Cluj sînt cu siguranță două tinere care își vor schimba numele foarte repede.

Să revenim de unde am plecat, semifinalele Cupei, de data asta nu sub egida „Daciadei", ci simplu, sub semnul luptei sportive. **Petrolul — Steaua 0—3**, cîștigătorii jucînd fără Lăcătuș și Hagi și **Dinamo — Universitatea Craiova 4—3**, după prelungiri și departajare prin lovituri de la 11 metri. Dacă în prima semifinală rezultatul a părut că nu stă sub semnul îndoielii, în cea de-a doua ați văzut și dumneavoastră ce s-a întîmplat. Cei care așteptau filmul Iisus din Nazaret, oferit cu amabilitate de Ambasada Italiană telespectatorilor români, au fost nevoiți, le plăcea sau nu, să mai asiste la prelungiri și la loviturile de la 11 metri. În această fază, s-a întîmplat exact ceea ce era firesc să se întîmple. Cei cu experiență de viață mai bogată au bănuit că va rata cine nu gîndești. Gică Popescu, să ne scuze pentru diminutiv, cel mai bun fotbalist român al anului, n-a reușit să bage mingea în poartă într-un moment cheie. S-a mai întîmplat și la case mai mari, unii reproșîndu-i și acum lui Dobrin o astfel de nereușită.

Păcat. Finală **Steaua — Dinamo** am mai văzut și se știe că omul se satură și de bine. Universitatea Craiova va trebui să se mulțumească deocamdată cu participarea la Cupa UEFA.

Pe lîngă cîștigul spectacolului fotbalistic propriu-zis gustat de cei 40 mii de spectatori ai cuplajului de pe stadionul din Vergului, unul mai important ni se pare a fi cel al revenirii la cuplajele organizate odinioară în fiecare săptămînă, la redarea celui mai mare stadion din Capitală menirii sale firești. Mai rămîne să aducem în București Hipodromul de trap și galop. Or, și pentru atîta lucru trebuie să așteptăm rezultatul alegerilor din 20 mai și luarea de pe umerii guvernului a cocoașei care se numește provizorat ?

Pentru a se putea cît de cît consola pentru ratarea loviturii de la 11 metri, Gică Popescu, laureatul revistei **Flacăra**, este invitat la redacție să-și primească diploma și mai ales premiul. Premiul i-a fost acordat pentru că merită: Noi continuăm să credem în propria noastră motivație.

OPREA GEORGESCU ■

Știința Craiovei

„Știința" a ratat ocazia de a juca în Cupa Cupelor. Căci dacă prindea finala, aproape că nu mai conta rezultatul meciului cu „Steaua". Nu știu de ce, dar parcă tot „Steaua" o să fie campioană, așa că ea jucînd în Cupa Campionilor... N-a fost să fie. Adică n-a fost să fie de data aceasta.

Ce-a fost să fie e mai important. Adică procesul de demolare a Craiovei pentru construirea unui nou „centru civic" al fotbalului românesc s-a cam încheiat. „Steaua" și echipa care sperăm să se numească „Unirea Tricolor" după ce se-ncheie participarea sa în Cupa Cupelor (poate se-ncheie cu cîștigarea Cupei) n-or să mai „arbitreze" (să sperăm !) destinul celorlalte echipe, înfruptîndu-se cam fără rușine din munca altora. Prima cîștigată ar fi Craiova pentru că are jucători foarte buni și, trebuie s-o spunem, pentru că are cei mai buni spectatori și suporteri.

Fiecare ține cu cîte o echipă (cam cum se-ntîmplă și-n campania electorală), dar cu Craiova nu „ține" cineva, Craiova e iubită (cam cum n-ar trebui să se-ntîmple-n campania electorală, căci politica se face cu calcul nu cu dragoste ; altfel, sîntem cam sătui de „cel mai iubit" etc.). Deci, la anu' cînd Craiova și Rapidulețul și F.C. Argeș și Petrolul și „U" Cluj și „Poli" Timișoara și alte echipe chiar vor exista, ne vom bucura că avem fotbal și echipe care nu (prea) vînd și cumpără meciuri, care nu sînt terorizate. Arbitrilor nu li se va ridica permisul de conducere dacă au fluierat de capul lor, nu li se vor bloca pașapoartele (c-o să aibă toată lumea), rudele jucătorilor nu vor fi anchetate în cazul că respectivii jucători nu se transferă unde trebuie, primii secretari nu vor mai umbla cu plicuri prin dependințele hotelurilor (că nu vor mai fi primi secretari). Nu c-aș ține cu Craiova (deși țin) dar vă dați seama că va lua campionatul. La concurență, Rapidul, se-nțelege. Hai, Craiova !

CONSTANTIN DUMITRU ■

Bled '90

În Slovenia la Bled, acolo unde și-au impus numele de glorie prin participarea la turnee de mare răsunet campioni ai lumii precum Alexandr Alehin, Mihail Tal sau mai apoi Robert Fischer, anual, se desfășoară un interesant festival șahist reunind în sistem „open" jucători de pretutindeni în turnee masculine, feminine și de veterani, stîrnind interesul și prin scurte întreceri la șah rapid și blitz. Anul acesta prin tradiție s-a ajuns la ediția a XI-a, festivalul atingînd și un record de participare : 162 șahiști. Dacă în edițiile precedente jucătorii invitați din străinătate se numărau pe degete, de această dată organizatorii au asistat la o adevărată „invazie" de jucători sovietici (34 șahiști și 10 șahiste), deplasarea și sejurul fiindu-le înlesnite de agențiile de turism iugoslavo-sovietice. Prezența lor în turnee, pe lîngă faptul că au ridicat valoarea confruntării, a elucidat și șansele în obținerea de locuri fruntașe...

În „open"-ul masculin s-au aliniat la start 110 concurenți (34 sovietici, 5 români, Theodor Ghițescu, Neboișa Illijin, Gheorghe Candea, Gruia Călinescu și Nicola Alexandru Mircov, 4 austrieci și 2 italieni), dintre aceștia 28 jucători fiind purtători de titluri F.I.D.E. (5 mari maeștri: Sveșnikov, Abramovici, Țeitlin, Ghițescu, Raicevici). Favoriții Elo ai întrecerii erau, desigur, Rustem Dautov (2 560, maestru internațional care așteaptă confirmarea titlului de mare maestru) și Evgheni Sveșnikov (2 515, mare maestru), care aveau de întîmpinat pretențiile de foști învingători în edițiile precedente ale lui Boșko Abramovici (2 495) și Vladimir Raicevici (2 460). Încă din prima rundă nu au lipsit surprizele. Dautov a fost învins de Serghei Beșukov (U.R.S.S.) — un maestru fără coeficient Elo. În a doua zi a concursului a fost rîndul lui Sveșnikov să piardă, cedînd la candidatul de maestru iugoslav Vladimir Ivancici (2 300) ! **Așa s-a făcut că** după cinci runde în clasament conducea autoritar localnicul Rudolf Osterman (FM—2 335) cu 5 puncte. Și în continuare lupta a rămas deschisă: favoriții și-au revenit, s-au mai impus Iuri Piskov (IM, 2 445), Aliosa Grosar (IM, 2 345), ultima partidă avînd darul să decidă clasamentul final. În mod surprinzător Grosar l-a învins în apărarea siciliană chiar pe teoreticianul sistemului, pe Sveșnikov. Lucrurile s-au petrecut astfel : **GROSAR — SVEȘNIKOV** 1.e4 c5 2. Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 e5 5.Cb5 d6 6. C1c3 a6. 7.Ca3 b5 8. Cd5 Cce7 9.c4 C:d5 10. e:d5 b:c4 11.C:c4 Cf6 12.Ne3 Tb8 13.a4 Ne7 14.Ne2 00 15. 00 Nb7 16. Cb6 Ce4 17.a5 f5 18.f3 f4 19.f:e4 f:e3 20.Dd3 Ng5 21.T:f8 D:f8 22.Tf1 De7 23.Ng4 Rh8 24.g3 Nh6 25.N g6 26.Tf7 Dg5 27.De2 Ng 28.Rg2 h5 29.h4 Dh6 30.Rf3 g5 31.D:e3 g4 32.Re2 Dg6 33. Rd3 Nc8 34.T:g7 R:g7 35. N:c8 Df6 36.Dg5 D:g5 37.h:g5 Rg6 38.Re3 R:g5 39.Rf2 h4 40.g:h4 Rf4 41.h5 ! 1:0. Prin această victorie A. Grosar și-a întregit numărul de puncte, dar și coeficientul Bucholz. Multiplele peripeții apărute pe eșichiere au dus la următorul clasament final : 1—2. Grosar (Iugoslavia), Piskov (U.R.S.S.) 7,5 p, 3. Landa (U.R.S.S.) 7 p, 4—9. Osterman (Iugoslavia), Harlov (U.R.S.S.), Abramovici (Iugoslavia), Alterman (U.R.S.S.), Raicevici (Iugoslavia), Țeitlin (U.R.S.S.) 6,5 p, ...**Ghițescu (România)** 6 p, ...**Illijin (România)** 5,5 p ...**Călinescu (România)** 5,5 p, ... **Mircov (România)** 5 p, ...**Candea (România)** 4,5 p.

În turneul feminin favoritele Elo erau Elena Zaiaț (2 335), Firuza Velihanli (2 270), Elena Sedina (2 250) și Elena Harkova (2 245) — toate din U.R.S.S., replica jucătoarelor care s-au impus în ediția precedentă, marile maestre Margareta Mureșan și Milunka Lazarevici, fiind așteptată. Printr-un joc prelungit, de uzură, jucătoarele sovietice s-au impus în clasamentul final, făcînd dovadă de mare ambiție și, mai ales, de tehnică exemplară în poziții foarte simple. La egalitate s-a încheiat derby-ul concursului dintre Șafranska (2 200) și Grabuzova (2 110) în partida susținută în runda a VI-a, la fel cum, la egalitate de puncte :7,5 p, s-au situat pe locurile 1—2 în clasamentul final. Clasamentul a fost următorul (în ordinea coeficientului Bucholz) : 1—2. Șafranska, Grabuzova (ambele U.R.S.S. **7,5 p, 3. Sedina (U.R.S.S.) 6,5** 4—5. Grinfeld, Velihanli (a bele U.R.S.S.) 6 p, ..., **Mur (România)** 5 p, ..., **Călinescu (România)**, 4 p, ..., 36 participante.

În întrecerea veteranilor s-a stabilit următoarea ierarhie : 1. Vavpetici (Iugoslavia) 9 puncte, 2. Stoeckl 7,5 p, 3—4. Schild (ambii Austria), Stoinici 5,5 p, 5—7. Urșici, Știmeț și Ivelja (toți Iugoslavia) 5 p, ... 16 participanți.

MARGARETA MUREȘAN ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Turneu (2)

Lipsiți de vlagă, de fapt lipsiți de concentrare, fotbaliștii noștri au încasat, ați văzut la televizor, ați auzit la radio, un gol în minutul 48, cînd a marcat Chassot, gol care a echilibrat palmaresul general, ajuns acum la 3-2-3. Am amintit aceste cifre pentru că viitoarele preliminarii ale campionatului european ne vor pune din nou față în față, elevii lui Ulli Stielike arătîndu-se în progres notabil, mai ales pe plan fizic. În fapt, așa cum ne-a spus, în cadrul unui interviu mai larg, președintele federației helvetice, Fredy Rumo, Stielike nu este un tactician prea rafinat, dar știe să lucreze cu oamenii, să-i mobilizeze, să-i pregătească.

La 10 minute după meci, la care a asistat și Ion Țiriac, sosit, am notat, în minutul 18, au urmat clasicele conferințe de presă. Mai înainte însă am consemnat opinia la cald a lui Pegy Sătmăreanu, fostul nostru internațional : „Dacă vor să ajungă profesioniști adevărați, jucătorii noștri, indiferent de valoare, trebuie să pună osul la bătaie 90 de minute, nu doar pe toane !". Din amintitele conferințe am reținut dorința lui Emerich Jenei de a apela, pentru meciul cu Israelul, de la 25 aprilie, la Marcel Răducanu, în bună formă acum, la F.C. Zürich, în condițiile în care la primul meci al „Coppei del Mondo", cel cu U.R.S.S., va lipsi Hagi. A doua zi, Marcel avea să declare într-un ziar local : „Mă bucur, dar Hagi e boss-ul", lăsînd să se înțeleagă, deci, că e dispus să dea o mînă de ajutor, dar nu speră la o titularizare de mai lungă durată.

Am ajuns la Napoli, nu l-am văzut decît de la 30 m (atît a fost plafonul de nori, mai jos decît la Zürich, cu 3 zile în urmă), apoi — direct în autocar, spre Telese Terme, anume la „Grand Hotel" al cărui administrator general (și principal acționar), baronul Constanzo Ianotti-Pecci, a lansat ideea găzduirii gratuite a lotului nostru la „mondiale". Hotelul are 100 de ani, este recent renovat complet, stilat, putînd fi, fără discuție, un loc ideal pentru un cantonament mondialist. Decizia aparține, evident, „staff"-ului echipei naționale, noi ne dăm doar cu părerea, cum ar trebui, credem, să o facă, autorizat, centrul de cercetări al Ministerului Sportului, care ar urma să constate în ce măsură climatul de aici este mai bun (noi credem că este) decît aridul Biscerria.

Despre cadoul făcut, la rîndul lor, de fotbaliștii români locuitorilor din Benevento am amintit în primele rînduri. Cîteva — puține — cuvinte despre cele două localități peninsulare. ● Telese Terme este o stațiune balneară cu 6 000 locuitori, situată la 48 km de Napoli, în apropierea hotelului aflîndu-se în plină amenajare un teren de fotbal gazonat de o companie canadiană specializată, care va face și gazonul de pe celebrul „San Siro" milanez. ● Benevento, un oraș de aproape 90 000 de locuitori, se află la aproximativ 20 km de Telese, suficient de aproape, dar și suficient de departe pentru ca suporterii să nu poată deranja echipa. ● Reședință episcopală, capitală de provincie, centru comercial și industrial, situat la 135 m altitudine și înconjurat de coline, Benevento (fosta proprietate princiară a lui Talleyrand, dar din partea lui Napoleon, pe care, bineînțeles, l-a trădat), a fost construit pe locul anticei localități romane Maleventum, atestată cu 268 ani înainte de Cristos. ● Are un dom vechi de 1300 de ani, dar și un obelisc egiptean ridicat de Domițian în anul 88, ca și Arcul de Triumf al lui Traian, construit de strămoșul nostru în 114, la întoarcerea din Galia. ● Teatrul, din epoca lui Adrian, restaurat de Caracalla, poate a posti 20 000 locuitori.

Prin partidele disputate și prin beneficiile nu numai materiale, ci și de ordin sentimental, a fost totuși folositor, acest turneu de „turnantă", înaintea intrării în linia dreaptă a pregătirilor, în a doua decadă a lunii mai.

LUCIAN OPREA ■

Europa liberă și TASS

Agenția T.A.S.S. mai întîi citează, (dintr-o scrisoare a lui Brent Scowcroft, consilier al președintelui american) : „Mutațiile politice și economice revoluționare din țările Europei răsăritene și Uniunea Sovietică ne obligă să modificăm orientarea propagandistică și informațională a posturilor de radio din S.U.A. recepționate în a[illegible] state. Se impune să ela[illegible]ăm o nouă concepție, bazată [illegible] realitățile actuale". Pe urmă, aceeași agenție informează : „Așa cum rezultă din scrisoarea lui B. Scowcroft, va fi radical revizuită în primul rînd activitatea unor posturi propagandistice de largă răspîndire cum sînt «Vocea Americii», «Libertatea» și «Europa Liberă». În sfîrșit, T.A.S.S. inserează propriul său comentariu : „În ultima vreme, pe fondul mutațiilor din țările Europei răsăritene și, în ansamblu, din relațiile Est-Vest, activitatea tuturor posturilor de radio propagandistice americane, al căror buget anual se ridică la 400 de milioane de dolari, este privită în întreaga lume ca un anacronism al «războiului rece». Activitatea acestora este criticată atît în cercurile politice influente din S.U.A., cît și în Congres".

Nu vom analiza nici cît de credibil este ca întregul mapamond să se ocupe în momentul de față de posturile de radio amintite, nici cît de tare declarațiile demnitarilor americani îndreptățesc concluziile T.A.S.S. Ne vom opri doar la ideea, atribuită „întregii lumi", că „Europa Liberă", „Vocea Americii" și „Libertatea" sînt un anacronism, o rămășiță de pe timpul războiului rece. Mai întîi, am vrea să precizăm că ideea nu este nouă și că T.A.S.S. o vehiculează de peste trei decenii, punînd-o de fiecare dată pe seama „opiniei publice internaționale", a „cercurilor politice influente", a „oamenilor cinstiți de pretutindeni", etc. În prezent însă, se poate naște întrebarea : oare schimbările intervenite în ultima vreme în Europa răsăriteană și în U.R.S.S., mai ales cîmpul lărgit de acțiune al mass-mediei din aceste țări, nu îndreptățesc reducerea activității sau poate chiar desființarea posturilor de radio menționate ?

Răspunsul nu poate fi — cu privire la toate cele trei posturi de radio, dar mai cu seamă cu privire la „Europa Liberă" — decît negativ. „Europa Liberă" a fost ani și ani pentru noi cea mai importantă sursă de informații adevărate. Chiar și cei din nomenclatură, sătui de propriile lor falsuri și știind cîte parale făcea propaganda oficială, se informau tot de la „Europa Liberă". Cine spunea adevărul și cine mințea ne-am convins cu toții comparînd traiul pe care-l duceam, deci realitatea cunoscută de noi direct, zi de zi, cu cele spuse despre această realitate de „Europa Liberă", pe de o parte, și cu cele spuse de cel mai iubit fiu al poporului, pe de altă parte. Se poate spune că „Europa Liberă" a contribuit foarte mult la salvarea noastră de la o îndobitocire colectivă, a fost alături de noi în momentele grele. Și ne-a ajutat cum a putut și cît a putut. În același timp, emisiunile „Europei Libere" au constituit și constituie și lecții de profesionalism jurnalistic. Din toate aceste motive, o diminuare a prestațiilor acestui post de radio ar fi — cu tot cîștigul pe care l-am dobîndit după Revoluție în planul posibilităților de expresie — prematură. Să se așeze apele în albia lor, și pe urmă vom mai vedea. Deocamdată însă, serviciile „Europei Libere" sînt la fel de necesare ca și mai înainte și vor fi încă multă vreme. De aceea, socotim că așa cum funcționarea posturilor de radio numite mai sus n-a fost stabilită pînă în prezent potrivit concepției și doleanțelor T.A.S.S., nu se va întîmpla așa nici de acum încolo.

ION D. GOIA ■

Lucrări de excavație în zona penitenciarului Bautzen din apropiere de Dresda, unde se presupune că au fost înmormîntați mii de prizonieri în perioada 1945–1950. Aici a existat un lagăr sovietic pentru deținuți politici

MONDORAMA

Ne-a ajutat Dumnezeu pe toți și țările socialiste nu au mai ajuns în comunism. S-a întîmplat un fenomen uluitor deși îndelung sperat de oamenii cu mintea întreagă: ne întoarcem în trecutul bun sau îndrăznim să credem că a devenit posibil contactul cu „vechea orînduire". Revenirea la capitalismul curat sau la un capitalism cu față umană provoacă migrene peste tot în est. Migrena e valabilă și pentru întreprinzătorii de abia apăruți și pentru nomenclatura de abia pălmuită. Unii vor un capitalism rapid, alții vor o comă socialistă prelungită. Confruntarea între aceste două categorii este acerbă și se joacă pe umerii indiferenților adică a apaticilor fără apetit de muncă și fără apetitul unui trai mai bun. Nici o țară din est nu a scăpat de starea de dilemă, de polemică, de entuziasm stihinic și de prudență cronometrată. Criza este la ordinea zilei și acolo unde speranța se confirmase la nivelul deceniului. „I.H.T." abordează, în context, dosarul ungar : „După două decenii de schimbări în direcția unei economii de piață a căror menire era să transforme economia ungară în cea mai dinamică economie a blocului răsăritean, noul guvern va moșteni de la fostul regim comunist grave probleme de natură economică : recesiune pentru al treilea an consecutiv, o rată inflaționistă de 23% care urmează o curbă ascendentă și cea mai mare datorie externă pe cap de locuitor comparativ cu celelalte țări est-europene. Estimări pentru anul în curs indică o reducere de 20% în schimburile comerciale cu cel mai important partener al său — Uniunea Sovietică. „Este vorba nu numai de o criză economică, ci de o criză care a cuprins întreaga societate", declara adjunctul ministrului de finanțe, Zsigmund Jarai.

● Înaintarea șontăcăită, călcatul în străchini și arta pagubei sînt reprezentative pentru socialism și nu pentru perioada reformelor actuale. Criza de acum este o criză moștenită la care se adaugă buimăceala generală și scleroza vechii administrații. În restul lumii se înaintează rapid și temeinic. În Japonia se înaintează, caz unic, cu viteza luminii. Această viteză se imprimă și în zonele unde Japonia se hotărăște să aibă interese. În S.U.A. și, mai de curînd, în Europa. „Europa niponă" pare o utopie, dar nu este într-o perspectivă normală. „Expansion" notează referindu-se la presiunea japoneză asupra ritmurilor europene : „Între 1988 și 1989 cumulul fuziunilor și achizițiilor japonezilor pe vechiul continent s-a dublat practic ; în semestrul aprilie — septembrie 1989, potrivit lui Eurasia Institute, investițiile lor au crescut cu 90%. În special în domeniul electronic, domeniu în care numai în Marea Britanie au fost construite 92 de uzine ale căror produse inundă Europa. Există însă și o modificare încă și mai subtilă, cea pe care o induce, zi de zi, prezența niponă pe teren, în mediul industrial, în comportamentele culturale, la lucru... Un fel de colonizare a creierelor, desigur, deși în mult mai mare măsură se poate vorbi de o lecție asupra artei și modului de a face să trăiască o întreprindere, care este de fapt o comunitate umană. În mai puțin de trei ani de existență, uzina Epson din Telford (Shropshire) a depășit producția de un milion de imprimate. Peste 60 000 pe lună realizate de un personal numărînd 700 de salariați. Cifre pe care un plan de afaceri englez ar fi trebuit să le atingă... în zece ani !"

Și cum știm că britanicii nu au stat pe loc în ultimele sute de ani ne putem imagina ce se va întîmpla cu anglo-japonezii în următorul cincinal...

● Optimismul tine temperat, caracteristică britanică tradițională, nu are ce căuta în U.R.S.S. unde scepticismul excesiv devine și singurul mod realist de a privi, culmea, perestroika ! Iată ce scrie un fost corespondent italian la Moscova în „L'Expresso". „Perestroika, în loc să-și ia zborul cu forță, n-a decolat. Toți indicii economici au început să se înrăutățească : de la produsul național brut la aprovizionarea cu mărfuri în magazine, de la productivitate la inflație. De atunci, aripile lui Gorbaciov au prins să se îngreuneze din cauza gloanțelor de plumb trase de adversarii săi hotărîți să lupte pînă la capăt. L-am întrebat, odată, pe un specialist de cursă lungă, care cunoștea ca puțini alții meandrele P.C.U.S.-ului : Cine este în realitate Mihail Gorbaciov ? Un tînăr Stalin ? Un alt Hrușciov ? Sau un nou Dubcek ? Niciunul din aceștia, a fost răspunsul. Gorbaciov este omul aparatului anilor '90. Un lider ieșit din străfundurile Rusiei cu misiunea de a moderniza o națiune agonizantă".

Cine a reparat pe cine de agonie vreodată ?...

RADU BUDEANU ■

Nu învățăm, ci re-învățăm democrația!

(Urmare din pagina 9)

torii înșiși. Așa, de pildă, un senator de Gorj, părintele Ilie Roșoagă, a simțit de a sa datorie să releve următoarele în discursul rostit la 26 martie 1920 : „D-lor senatori, nu m-am suit la această tribună ca să spun cine știe ce lucruri mari sau să vă dau ocaziunea să constatați la mine cine știe ce elocință ; aceasta aparține celor ce și-au tocit coatele pe băncile școalelor. Eu, dacă vă spun ceva, v-o spun din experiență, deoarece sînt bătrîn și poate mult mai bătrîn decît mulți mai bătrîni dintre dumneavoastră...

Noi cu dragoste am luptat pentru fău[illegible] României Mari, cu dragoste și cu suflet ne-am jertfit și noi și copiii și averile noastre, ca să ajungem să vedem ce vedem astăzi. Mîndru să fie românul cînd pentru prima dată pe înălțimea acestei catedre se perindează pe dinaintea ochilor noștri reprezentanții naționalităților conlocuitoare, grăbindu-se să declare că vor da tot concursul primului Parlament al României Mari și întregite. Aceasta însemnează că românul se bucură, cu drept cuvînt, de prestigiul ce întotdeauna l-a avut de-a fi popor de ordine și mai civilizat decît acei care pînă ieri ne-au ținut încătușați în lanțurile robiei ; aceasta însemnează că noi nu sîntem capabili a plăti cu aceeași măsură acelora care pînă ieri ne întindeau ștreangul și ne trimiteau la temniță ; aceasta însemnează că noi vrem să dăm pildă în fața întregii lumi că vrem să iubim și naționalitățile conlocuitoare ca și pe frații noștri". *(Ibid., p. 669)*

Aidoma celor petrecute în Adunarea deputaților, și la Senat s-a încheiat sesiunea parlamentară, în ziua de 26 martie 1920, urmînd ca guvernul condus de generalul Alexandru Averescu să organizeze noi alegeri pentru Corpurile Legiuitoare — Cameră și Senat în care reprezentanții naționalităților conlocuitoare și-au aflat locul de drept și rolul tot mai pregnant în viața statului național unitar român, reflex al politicii larg democratice manifestate față de toți cetățenii patriei comune — România.

E oportun să vină Regele Mihai I?

Am înțeles. Din Canada, din Australia, din Antarctica vin mereu peste noi legionari. Pac la dubă, pac în avion cu ei. Am înțeles, Doru Braia a fost, este sau are de gînd să fie, sau are, oricum, înclinații de dreapta. A fost înclinat puțin la stînga pac la dubă, pac la avion. Am înțeles. Nu ne vindem țara, sîntem vigilenți, nici Coposu cu moșierii lui, nici Cîmpeanu cu patronii lui n-or să ne întoarcă din drumul nostru ferm înainte, drumul nostru de mai 'nainte, căci de la Burebista-ncoace poporul nostru visează să fie independent și demn și să nu-l învețe nimeni democrație că știe el cum devine chestia cu partidele burgheze și-și face pe loc o democrație originală. Visează și, uneori, se trezește. Am înțeles. Nu era oportun să vină Regele Mihai I să facă Paștele în țara-n care s-a născut. Nici ca persoană particulară (adică, s-ar fi putut și ca persoană generală). Am înțeles. Să vină mai tîrziu, să nu ne-ncurce campania electorală de primăvară. Dar nici vara nu e bine, că intrăm în campania electorală de recoltare a păioaselor, iar toamna nici atît, c-atunci se numără bobocii și nu-l privește pe rege cîți boboci vor supraviețui. Cel mai bine ar fi să vină mai spre iarnă, de pildă pe 30 decembrie, cu ocazia marii sărbători prilejuită de această dată istorică.

E oportun să mai vină vreun rege?

Din comentariul de mai sus decurge o firească întrebare : mai e oportun să vină vreun rege în România ? Chiar dacă ar fi regele Spaniei, Belgiei, Greciei (pardon, nu mai are !). Chiar ca simplu cetățean, așa, în vizită. Chiar dacă are rude care să-i ofere ospitalitate. Chiar dacă are convingeri republicane. Chiar dacă s-ar hotărî să abdice pentru a ne menaja sentimentele.

Răspunsul e unul singur. Nici un rege nu trebuie să vină, deocamdată, în următoarele două-trei decenii, să-și petreacă Paștele în România. Nici regele automobilelor, al bumbacului, al fibrelor sintetice, al chibritelor, al acelor de gămălie, al scobitorilor de plastic. Nici un rege să nu se-ncumete, că-l facem mat.

Ei, dac-ar fi vorba de-o regină... (G.A. — C.D.).

Hristos a înviat!

Biserica a existat întotdeauna în viața noastră chiar dacă aproape o jumătate de veac a trebuit să ne furișăm ca să mergem la o slujbă. N-am lipsit însă la Denii și, mai ales, la Înviere. Acum, cînd sufletul nostru a înviat, cînd nu mai mergem la biserică pe furiș, să mulțumim copiilor jertfiți în Decembrie pentru că ni l-au redat pe Dumnezeu. Hristos a înviat !

Fotografii de PAUL AGARICI

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu. ■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : Paul Agarici, Pașcu Balaci, Gabriel Bugnar, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Gig. Motoianu, Reghina Vârvici. CULTURA-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan. ■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Elena Petrovici, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petres

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Elena Ghera, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS

Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elen Grecescu, Bogdan Vlad, Au Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane : 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457 ;** redactor șef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacție : **2143 ;** public relation : **2600.**
Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Numiți și aleși

Unii dintre noi, din întîmplare sau nu, sînt numiți de către cineva într-un post, într-o funcție. În aparență, pentru ei simplu : autoritatea le este dată de un superior și deci nu mai poate fi pusă în discuție, orice hotărîre a lor avînd o protecție sigură. Nimeni nu-i poate contesta în afara celui care i-a instalat pe acel scaun. Nici un subaltern nu va îndrăzni să i se împotrivească fără teama unei sancțiuni. Dar ce te faci dacă îți mînii șeful ierarhic ? Dar dacă subalternii se răzvrătesc și nu te mai acceptă ?

Decît să fii numit, poate e mai bine să fii ales de colectivitatea din care faci parte. În acea clipă îi reprezinți pe toți, puterea nu-ți mai este pusă la îndoială de nimeni și orice problemă pare a se rezolva de la sine, ca în cea mai bună dintre lumile posibile.

Însă nici această ipostază nu e pînă la urmă prea veselă. De la fervoarea cu care ești susținut la început, realizezi cu timpul că nu e omenește cu putință să-i împaci pe toți. Oricît ai vrea, undeva tot se va naște o sămînță de vrajbă. Iar dacă nu stingi vreun focar de discordie cineva va fi dezamăgit, își va închipui că l-ai înșelat în așteptări.

Și totuși, și față de cei numiți și față de cei aleși o colectivitate trebuie să manifeste înțelegere, să le îndrepte erorile, să le sprijine acțiunile benefice, sau, la nevoie, să-i înlocuiască. Altfel, nici nu știi de unde poate să apară unul care să se auto-intituleze..., să se auto-numească..., să se autopropună..., ca lider, fără să-i pese de nimeni și nimic, dornic doar să se înalțe pe sine însuși, și să-i vadă pe ceilalți cît mai umili și mai docili, simple instrumente mînuite după bunul lui plac.

GEORGE ARION ■

La închiderea ediției

După „întunecatul April" va urma luminosul M.A.I. ?

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

PĂȘIM CU GRIJĂ SPRE ALEGERI

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 17 ● Miercuri 25 aprilie 1990 ●

cioara din mînă pentru pisica de pe gard

Fotografie de PAUL AGARICI ■

GIGI, DUŞMANUL LUI NELU

> „Trece o noapte, trece înc-o zi,
> Se ascute lupta dintre clase,
> Şi chiaburii se vădesc a fi
> Elemente tot mai duşmănoase"
>
> (Dintr-un poem din tinereţe al unui dizident bătrîn)

Se povesteşte că doi prieteni s-au certat. Şi doar erau prieteni buni.

Gigi şi Nelu au copilărit împreună, au învăţat să scrie şi să citească în aceeaşi bancă, au terminat liceul în aceeaşi clasă, au urmat aceeaşi facultate, au iubit un timp aceeaşi fată, au devenit utecişti în aceeaşi zi. Pe urmă, s-au angajat la aceeaşi fabrică, au căpătat locuinţe în acelaşi bloc, au fost primiţi în partid în aceeaşi şedinţă, unde li s-au pus cam aceleaşi întrebări, la care au dat cam aceleaşi răspunsuri. Iată cîte motive aveau Gigi şi Nelu să rămînă toată viaţa prieteni, mai ales că băieţii lor s-au născut în acelaşi an, au mers la şcoală în aceeaşi toamnă, au mîncat două cincinale aceeaşi supă de oase şi s-au bătut, pe rînd sau deodată, după cum le era mai la îndemînă, cu aceiaşi colegi. În sfîrşit, poate nu-i de prisos să amintim că nevestele lor erau tot, aşa, prietene din copilărie, că au terminat liceul comercial în aceeaşi serie, repartizate fiind la magazinul Bucur Obor, raionul pastă de dinţi, şi că fetele i-au cunoscut pe cei doi amici într-o zi cînd s-a băgat pastă de dinţi bulgărească „Granplezir", cu care ocazie s-au simpatizat şi le-au dat de sub tejghea cîte zece tuburi.

Prietenia dintre Gigi şi Nelu avea la bază nu atît trecutul lor, cît principiul : „Pe oameni să-i judecăm după fapte". Inginerii Gigi şi Nelu înfăptuiau, în cadrul secţiei filetaj, fel de fel de fileturi, pentru care primeau aceeaşi retribuţie, minus 20%.

În ziua de 12 ianuarie a.c., seara, s-a dovedit că respectivul principiu nu e valabil în chiar toate ocaziile. Gigi şi Nelu se uitau la televizor, aşteptînd să se încaiere ţărăniştii cu feseniştii, cînd Gigi, absolut fără nici un motiv, s-a trezit spunînd :

— Mai dă-i, mă, în mă-sa pe toţi ! Mîine, poimîine vezi că se pupă.

— De unde ştii ? s-a mirat Nelu. Doar n-ai fost ţărănist.

— N-am fost, a zis ironic Gigi, dar taică-meu s-a dat un timp cu ei.

Din acel moment practic n-a mai contat nici unul din principiile pe care-şi croiseră viaţa. După ce şi-au amintit o mulţime de lucruri despre ai lor, între altele şi amănuntul că Gigi avusese un unchi şef de cuib la legionari, cei doi prieteni au devenit foarte rezervaţi cu opiniile politice şi s-au vizitat tot mai rar. Şi-au dat seama că aveau amîndoi un trecut, că în ei dospeau vechi pricini de ceartă, că, în realitate, nu-i legase nimic, exceptînd ura faţă de Ceauşescu. O ură mocnită,- pe care, cînd erau în lume, o materializau în vorbe în doi peri, iar cînd se găseau numai ei doi şi nu riscau să fie auziţi, în înjurături groaznice, pentru care i-ar fi invidiat şi ţiganii care vindeau în Obor fraierilor rime şi viermişori pentru plătică.

Gigi şi Nelu lecturau — cum spun criticii literari de la radio — ziarele şi, pentru că nu mai puteau să comenteze evenimentele împreună înţepeneau năuci, după patru ceasuri de citit, cu ochii pironiţi în carpetele cumpărate de la un bişniţar. Vedeau, ca şi pînă atunci, cum nişte turci graşi năvăleau în haremuri cu femei gri-perl dar imaginea nu mai răscolea în ei, ca odinioară, instincte bărbăteşti sănătoase. Prietenii din copilărie se trezeau meditînd ba la una, ba la alta. Era cum nu se putea mai rău. Nu mai aveau pe cine urî şi încă nu găsiseră omul pe care să-l iubească. Într-o zi, Nelu s-a trezit ales în C.P.U.N.-ul pe sector şi din clipa în care s-a urcat la prezidiu a conştientizat faptul că avea, totuşi, un trecut. L-a conştientizat în sensul că n-a mai vrut să se gîndească deloc la el. În aceeaşi şedinţă, Gigi a pierdut locul în Consiliu la balotaj. Motiv care l-a aruncat într-o stare de nervi pînă la urmă folositoare. Avea acum pe cine să urască — pe Nelu, bineînţeles — şi, ce-i mai important, începea să-şi descopere şi să-şi iubească trecutul, unchi pe care nu-i trecuse niciodată în fişele de cadre şi nici în declaraţia de la paşapoarte, cînd a fost în excursie la Ruse, bunicul dinspre mamă, liberal notoriu în Romanaţi, veri rămaşi în străinătate, prieteni arestaţi în '47, întîmplări tulburi, abia pomenite de părinţii soţiei, faptul că Nelu avea un neam secretar cu propaganda în Ilfov şi nevastă-sa pe cineva la securitate.

Nici soţiile lor nu se lăsau mai prejos. A lui Gigi, după ce timp de o lună îl adorase pe Iliescu, manifesta, din exact aceleaşi motive pentru care-l iubise „la prima vedere", o ură la fel de înfocată. Ura aceea care la femeile pătimaşe trece brusc în divinaţie pentru te miri cine. Astfel că Gigi trăgea cu ochii la nevastă-sa, în timpul emisiunilor electorale la televiziune, şi le găsea cusururi lumeşti la toţi candidaţii. Nevasta lui Nelu, în schimb, spunea că-şi rezervă sentimentele pentru zile mai bune, că va avea sentimente doar cinci minute, în cabina de vot, fapt ce n-o împiedica să le dea prietenelor telefoane ca să le întrebe ce părere au despre Viţă şi Petre Roman.

Trecut definitiv în opoziţie, Gigi s-a înscris la Asociaţia foştilor deţinuţi politici ca simpatizant, a început să creeze afişe împotriva feseneului, şi-a descoperit un trecut de luptă cu multe momente de risc şi, într-o după amiază cu meciuri de cupă i-a arătat băiatului său un teanc de bilete de tramvai vechi pe care la vremea respectivă scrisese cu litere de tipar cu S-ul invers „Jos tirania. Vrem brînză".

Nelu umbla numai cu cravata la gît, cînd se întîlnea cu cunoscuţi le vorbea punîndu-le mîna pe umăr ca masonii şi, în secret, îi alcătuia lui Coposu un dosar, ajutat fiind de cunoştinţa de la securitate a nevesti-sii, căreia, într-o zi, nici el nu-şi explica de ce, poate în ideea unirii eforturilor tuturor oamenilor de bine, a hotărît, să-i ofere o masă. Înainte de a pleca la serviciu, cei doi foşti prieteni buni se uitau pe vizor ca să evite o întîlnire şi, ferească Dumnezeu, o lămurire. Le era un pic ruşine pentru modul în care încheiaseră conturile, dar ştiau că avea să le fie şi mai ruşine după ce vor fi purtat o discuţie politică. Nu ştiuseră că aveau atîta trecut şi că, pe măsură ce se apropiau alegerile, trecutul fiecăruia se dovedea a fi fost altul, mereu altul, determinat nu numai de întîmplări petrecute după ce se născuseră, ci şi de altele, scoase la lumină de cumnaţi şi mătuşi octogenare, de drame politice a căror cauze le aflai, dacă scormoneai bine, în vremea aplicării Regulamentului Organic.

Uneori, seara, înainte de a adormi, Gigi şi Nelu îşi aminteau cum, cu doar trei-patru luni înainte, totul fusese altfel, mai simplu şi parcă mai frumos. În blocul lor şi pe strada lor şi în cartierul lor şi în toată ţara mii şi milioane de bărbaţi nu-şi aflau somnul dacă nu apucau să-şi imagineze, în cîteva secvenţe scurte şi sîngeroase, cum îi ucideau ei pe Ceauşescu şi deveneau eroi. Cum îi virau o bombă sub automobil sau îl făceau terci cu bazooka sau îi trînteau cazanul de aramă pentru săpun în cap, în timp ce trecea, în vizită de lucru, la fabrica de halva, pe sub balcoanele apartamentelor lor.

Adormeau prieteni şi un pic fericiţi, fiindcă ura e bună cînd vine întreagă, adormeau repede, înainte de a-şi duce visul pînă la capăt.

În orice caz, nici unul nu reuşea, chiar dacă izbutea să finalizeze răzbunarea, să rămînă treaz încă un sfert de ceas, ca să-şi închipuie CE VA FI DUPĂ.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de **PAUL AGARIC**

De duminică pînă luni

Bucureştiul a fost şi duminica trecută un oraş al mitingurilor. Mai mici sau mai mari, mai moderate sau mai radicale. Cele electorale, al partidelor de centru şi al P.N.Ţ.-c.d., au atras mulţimi importante sau chiar impresionante. În continuare, susţinătorii Proclamaţiei de la Timişoara au existat. Un element mai special — mai multe sute de tineri au ocupat Piaţa Universităţii, blocin[illegible] circulaţia, la sfîrşitul zilei. Autobuzele cu poliţişti care au renu[illegible] în ultimul moment să intervină, s-au retras astfel că, pînă dimineaţa, Piaţa Universităţii a fost dedicată ideii reluării revoluţiei. Luni, deşi ploua, nu ploaia i-a împrăştiat pe manifestanţi. Cînd închidem această ediţie (luni după-amiază) nu sînt mitinguri. Poate veţi afla de la televiziune amănunte. Mai ales că în Piaţa Universităţii principala revendicare a fost tocmai independenţa televiziunii **(P.A.—C.D.).**

Care „noi"?

Dacă sînt doi-trei, e mai bine. Dar e suficient şi unul singur. Îl vezi că se opreşte deodată pe trotuar, că pune mîna streaşină la ochi şi ridică privirea spre cer. Dacă întinde mîna şi arată cu degetul spre ceea ce la început zăreşte doar el, uite, uite acolo, vedeţi ?, succesul e garantat. Mulţimea de curioşi se adună ca muştele pe-o bucată de zahăr iar după ce departevăzătorul s-a strecurat din mulţime şi şi-a luat tălpăşiţa, unii încă mai cred că văd ceva în direcţia arătată de el, comentariile stingîndu-se în cele din urmă cu convingerea că ceva trebuie să fi fost. Altfel de ce-ar fi stat ei acolo să piardă vremea ?

Această distracţie nevinovată, pe care şi-o oferă în general puştanii, a devenit în ultima vreme o tehnică destul de frecventă în lupta politică.

Se contează pe eficienţa acestei tehnici exact în măsura în care se contează pe credulitatea fără margini a unor oameni. Rămîne de văzut, bineînţeles, dacă nu cumva unii dintre aceşti oameni au o misiune de îndeplinit şi un interes de apărat atunci cînd se înfăţişează atît de creduli încît să vadă stele pe cer, ziua în amiaza mare, ori să jure că zvonul de la colţul străzii e mama adevărului. Tehnica la care ne referim, de-a crea o impresie sau chiar o convingere din nimic, avînd şi un revers : efortul de-a face din ceva sigur, ceva îndoielnic.

S-a strigat în decembrie şi „Jos Ceauşescu" şi „Jos comunismul" ? S-a strigat. Totuşi, un aparat politic prin excelenţă, nu atît de misterios pe cît ar părea şi nici infailibil, dovadă că a făcut destule greşeli, însă relativ bine exersat în a se adapta din mers, probabil de pe timpul cînd „ideile, tezele şi orientările" se schimbau după cum flutura cineva din mînă, a intrat urgent în acţiune ca un mecanism electronic de selecţie a sunetului şi s-a străduit, pe cît i-a fost posibil, ca glasul revoluţiei să fie redus la jumătate. La jumătatea convenabilă celor ce au văzut revoluţia prin perdeaua de acasă ori prin filtrele ideologice în stare să facă mai puţin amară realitatea că privilegiile lor au fost sau vor fi pierdute.

Prin această strădanie, cîmpul sonor al politicii româneşti n-a devenit însă mai curat, pentru că efortul de-a escamota obiectivul anticomunist, nu doar anticeauşist, al revoluţiei, a stîrnit proteste legitime iar acestea cum puteau fi acoperite altfel decît prin bruiaj, prin asaltul detaşamentelor de şoc ale paraziţilor cu un număr sporit de decibeli ?

Profesia, mai mult sau mai puţin nouă, a celor ce se dedau la demonstraţii întemeiate pe premise false, pe argumente strînse cu măturica de sub covoraşe unde zace propria lor mizerie sufletească, atestă nu numai talentul lor de-a imagina situaţii compromiţătoare pentru adversarul politic şi de-a le prezenta drept incontestabile, ci şi credinţa acestora că în jurul lor se întinde o lume de oameni naivi şi gata oricînd să răspundă „da" atunci cînd fiecare e întrebat : vezi ce văd eu ? auzi ce aud eu ?

În confuzia care se creează astfel, apare util să deplîngi apoi, ca Silviu Brucan, că lupta politică nu e una de idei, ba chiar să deduci din această constatare că românii nu sînt pregătiţi pentru democraţie, din moment ce ei se năpustesc prea uşor în atacuri la persoană. Încît, la momentul potrivit, să apară omul potrivit, fire impresionabilă, cel căruia îi revine misiunea de-a întreba, evident, în numele poporului : vai, dar cine atacă ? Şi de-a răspunde tot el că atacul aparţine, bineînţeles, celui care nu face decît să se apere. Bunăoară, domnului Raţiu, care a fost nevoit să demonstreze un fals grosolan, prin care se încerca discreditarea sa. Ori doamnei Doina Cornea, care a trebuit să răspundă unor calomnii odioase.

Diversiunea contează, prin urmare, pe faptul că important este să arunci minciuna. Întrucît nu toţi cei ce o receptează vor fi şi martorii dezminţirii ulterioare, ai restabilirii adevărului, mincinoşii de profesie trăiesc cu convingerea că minciuna este, bineînţeles, eternă. Sigur că din cînd în cînd apar evenimente care le mai clatină această convingere. Dar problema înţelepciunii, cum s-a zis demult, şi-o rezolvă fiecare cum poate.

Între timp, dl. Iliescu se lasă cuprins de voluptatea răsfăţului electoral, plimbă trandafirul prin ţară şi zîmbeşte viitorului pe care F.S.N.-ul l-a declarat „opţiunea" sa, potrivit unui drept care aparţine, de altfel, oricărui partid. Nu ştim cum a răspuns observaţiei că întreruperile producţiei din întreprinderile vizitate, la ore de vîrf şi în zile de lucru, ar trebui plătite de cineva. În schimb, ne exprimăm convingerea că dl. Iliescu ar lucra cu mai mult folos în beneficiul propriului său capital politic dacă ar face dovada că nu e atît de uşor influenţabil pe cît pare şi că nu a căzut de tot pradă sugestiei la care invită unii dintre adepţii săi, care strigă din cînd în cînd : „21—22, Iliescu a fost cu noi". Pe 22, da, dar pe 21 ? Acesta e un neadevăr, nu ? Şi cînd unui om i se strigă în faţă un neadevăr, nu e de datoria lui să reacţioneze, să pună lucrurile la punct ? Doar trebuie să încercăm să evităm greşelile istoriei, măcar pe acelea de dată recentă, şi e în primul rînd datoria ori[illegible] cărui om politic de-a se [illegible] tanţa cît poate de mult de[illegible] ginea aceluia care chiar c[illegible] cînd i se spunea că este ge[illegible] sau erou. În această perspectivă e limpede că, tăcînd, dl. Iliescu îşi face singur rău. Domnia-sa, vechi combatant pe tărîmul propagandei ştie prea bine că eficienţa unei propagande care stîrneşte risul, fie şi numai zîmbete, este nulă. Asta ca să nu se pună şi întrebarea : „care noi ?"

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Cristos a înviat! Dar România?

Promisiunile

Trăim febril, tensionat.

Ne întrebăm în fiecare clipă asemeni bătrînilor revoluționari ruși cu lungă barbă întinsă de la Sibir pîn'la Geneva : ce-i de făcut ? Sint [illegible]sultat, interpelat, somat să-mi dau cu presupusul ce și cum. Și scap zicînd : Habar n-am, e prima revoluție din viața mea ! Unui război, e drept, mondial, i-am supraviețuit. Am supraviețuit și „celei mai drepte dintre lumi". Am știre de o Eliberare devenită peste noapte insurecție armată și ajunsă, în pagini de „istorie", revoluție (1944), totuși nu înțeleg prea bine cum se va scrie Hronicul lui Decemvre 1989.

Dar dincolo de visuri năstrușnice, de spaime exagerate ori de sastisire sîntem animați și de cîteva firave certitudini. Iată una : raporturile noastre cetățenești cu **MINCIUNA**. Nu mă refer la minciuna „inefabilă" în care meandrele politichiei au mare amestecare, ci la cea măruntă, jalnică, inutilă și viguros nocivă. Bucureștiul rămîne cel mai murdar oraș al Europei, străzile lui nu arată altfel decît ca după cutremure repetate. Și-l auzi la radio pe Neicanime, slujbaș al primăriei, cum îți promite că în puțină vreme orașul va fi podit cu marmuri astrale. Și nu se întîmplă nimic.

Tot el zice că pe străzi vor reapare cavalerii salubrității cu tomberoanele și măturile lor. Și ? Nici pomeneală să fie așa. Năravul vechi al minciunii se nutrește în continuare cu buna noastră credință. Aud (citesc) : Vom avea blugi (spălați, prespălați, nespălați) și avem dacă sîntem clienții bursei negre și-l moștenim pe Rotschild.

Vom avea alt salam (salam aleicum !) despodobit de soia, cuie, sare și șireturi și nu, nu-l avem.

Vom avea telefoane, mirobolante centrale sînt gata să ne prolifereze vocile în eter. Și... Vom avea cabine telefonice luxoase. Și dispar și cele vechi.

Ni se promit tot felul de facilități. Ni se flutură, ca în bancurile cu Bulă (ce-o fi mai făcînd acesta ?), trenuri confortabile sub ochi (și șezut) și o călătorie e încă un infern. Nimeni nu spune mîine sau poimîine ci **azi, acum ?** Logic ar fi să știm cît de rău stăm, cît de gol e sacul. Logic ar fi ca obștea să nu fie îmbătată cu promisiuni neghioabe. Literatura O.Z.N. i-a amețit pe funcționarii puterii și ei văd totul în roz (e treaba lor) dar ei n-au dreptul să ne facă și mai triste zilele noastre îndeajuns de triste. Sînt obligați să învețe legile rostirii realiste, să-și refuze minciuna, dezinformarea, lașitatea, în fond. Și, mai grav, lipsa de răspundere civică : ei pot stîrni (cu exces) mînia omului de rînd. Această minciună angelic proliferată grație mass-mediei conduce la greve și la „spontane" demonstrații în piețe (nu cele de alimente), la dezordine, la haos.

Încetați cu promisiunile neghioabe, cu entuziasmele de doi bani, cu „optimismul" ce ne-a adus pe marginea gropii.

Asta le zic diriguitorilor mari și mici (și în curs de dezvoltare) ce încă mai cred că pot gîndi pentru noi și că ne ocrotesc, mințindu-ne...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Fantoșa vînătorii de comuniști

Au fost 3,8 milioane de membri ai p.c.r. și dintre ei nomenclatura, adică cei cu funcții de răspundere, profitorii, era alcă[illegible] dintr-un număr foarte mic de indivizi. Membrii simpli de partid, peste trei milioane și jumătate de oameni, prin apartenența lor la p.c.r. nu făceau decît să plătească un tribut, prin cotizații și prin alte servituți, pentru putința de a desfășura o activitate profesională normală ; ei nu erau deloc comuniști și nu credeau o iotă din ideologia marxist-leninistă. După revoluție, la care ei au participat cu entuziasm, nimeni nu le-a reproșat și nu le re[illegible]șează că au fost membri de [illegible]tid, întrucît lipsa lor de vină și de implicare în politica antinațională și antiumană a regimului comunist, dejist sau ceaușist, este evidentă, axiomatică. De aceea membrii de rînd ai fostului p.c.r. nu au nevoie să fie apărați, n-au de ce să fie apărați. În același timp însă, cei care au aparținut nomenclaturii p.c.r.-iste n-au ce mai căuta în posturi de răspundere, unde se impune să vină [illegible]meni noi, cinstiți, necom[illegible]niși, inclusiv din rîndu[illegible]știlor membri simpli al p[illegible]

Toate acestea sînt limpezi ca lumina zilei pentru toți, cu excepția domnului Iliescu și a lor săi. După ce a făcut, în mod repetat, recensămîntul celor care „au avut legături cu comunismul", subliniind că „au fost aproape patru milioane de membri de partid și dacă punem la socoteală și membrii familiilor lor, ajungem la jumătate din populația țării", care jumătate devine majoritate prin adăugarea membrilor u.t.c., președintele C.P.U.N. a început să-i apere cu ardoare pe toți cei menționați, avertizînd împotriva unei „vînători de vrăjitoare". Unele publicații au răspuns prompt la comanda socială lansată de domnul Iliescu și s-au războit cu „vînătoarea de comuniști" care, chipurile, s-ar practica la noi în țară în momentul de față.

Să fim serioși ! În România nu există și n-are cum să existe — fiindcă poporul nostru este superînzestrat și cu înțelepciune, și cu bun simț, și cu generozitate, și cu spirit tolerant, și cu pricepere politică — nici un fel de vînătoare de comuniști ! Însă există o imensă, legitimă și de nestăvilit pornire în contra crimelor comuniste, a ororilor comuniste, a comunismului ca ideologie și orînduire. Poporul care a suferit în modul cel mai crunt asuprirea comunistă nu mai vrea cu nici un chip rînduielile comuniste și, în mod logic, nu-i mai vrea la cîrmă nici pe cei care ar putea menține ori resuscita astfel de rînduieli, fie ele și restructurate, schimbate la față. De aici și lozincile sub care pretutindeni se demonstrează : „Jos comunismul !", „Jos Iliescu !", „Jos comuniștii din guvern !" și altele. Nici o legătură cu vreo amenințare la adresa membrilor obișnuiți ai fostului p.c.r. Însă domnul Iliescu se face că nu înțelege și prezintă luările de poziție sub lozincile de mai sus drept „vînătoare de comuniști".

Dacă domnul Iliescu ar fi membru al Partidului Liber-Schimbist, am face cu toții haz de această deturnare de sens, ca de o glumă bună și l-am felicita pe liderul F.S.N.-ului pentru că-i înzestrat cu simțul umorului. Cum însă domnul Iliescu nu este membru al partidului sus-amintit, rezultă că domnia-sa n-a intenționat să ne descrețească frunțile, ci altceva. Ce anume ? Mai întîi, desigur, a urmărit ca apărarea luată de dînsul unor oameni pe care nimeni nu-i acuză și nu-i amenință să se reverse de fapt asupra membrilor nomenclaturii, singurii care, după cum am văzut, sînt vizați de nemulțumirea populară în sensul că nu mai sînt doriți în fruntea bucatelor. Subtextul de bază al luării de poziție iliesciene este însă mie-n sută electoral. Agitînd, ca pe o brezaie hidă și îngrozitoare, fantoșa „vînătorii de comuniști", domnul Iliescu și ai săi vor să spună : „Fraților foști membri ai p.c.r. și ai u.t.c., care împreună cu familiile voastre alcătuiți majoritatea populației României, deci și majoritatea corpului electoral ! Dacă nu rămînem la putere noi, care, iată, vă luăm apărarea, atunci cei care or să vină după noi or să vă facă zob ! Va fi vai de zilele voastre ! Deci, aveți o singură salvare : votați Frontul Salvării Naționale !". Ne exprimăm însă convingerea că foștii membri simpli de partid, ca, de altfel, toți românii, nu se vor înspăimînta și nu se vor lăsa păcăliți nici de chipul fantoșei, nici de cei care o manevrează.

ION D. GOIA ■

Fotografie de **PAUL AGARICI** ■

Tăcere și lacrimă

Nu, Învierea oficială la Catedrala ortodoxă din Timișoara n-a fost un spectacol, chiar dacă așa s-a văzut ea la televizor. N-a fost o izbucnire de bucurie — prima sărbătoare liberă a Paștelui —, n-a fost o mare de zeci de mii de oameni tălăzuind spre clipa luminii, așa cum, poate, ne-am fi așteptat. Și totuși, ferindu-se de raza reflectoarelor și de camerele de luat vederi, Timișoara a trăit Învierea intens și adevărat, cu demnitatea tăcerii și a lacrimii. Amatorii de senzațional au rămas dezamăgiți, fiindcă slujba nu s-a transformat nici în miting, nici în procesiune, nu s-a transformat, deci, în nimic, rămînînd exact ceea ce trebuia să fie. Totul s-a petrecut în altă parte. Pentru timișoreni, noaptea Învierii a căzut grea ca lespedea unei amintiri prea adînci și prea dureroase ca să mai lase loc pentru cuvinte. Nu s-au vrut priviți, nu și-au revendicat vreo (avan)scenă, dimpotrivă, au rămas zidiți — de astă dată — în singurătatea lor, în liniștea lor aspră, de dincolo de timpul prezent. Zorile au fost pustii și reci, dar mii de mîini nevăzute au presărat flori și lumînări în întreg orașul, nu oriunde, ci acolo unde a curs sînge, unde au pierit vieți. Morții Timișoarei nu au nimic abstract, metafizic, ei rămîn cu înverșunare prezenți, exact în locurile pe care și-au trăit ultima clipă, de neclintit în setea de dreptate și de adevăr. Acel „Nu plecăm !" țipat, cu disperare, cînd totul părea să fie pierdut, plutește încă deasupra orașului care iese din noapte lucid, dur, neîmpăcat. Jertfiții Revoluției n-au murit încă, nu s-au îndepărtat de noi, nu se lasă alungați de promisiuni. Noaptea Învierii a trecut, dar la Timișoara nu e încă dimineață.

C. RADU ■

Procesul de la Timișoara

Numele trandafirului

...Punct și de la capăt. La Timișoara, începutul Revoluției se reia mereu, cu încetinitorul, secvență cu secvență, iar sala procesului redevine un imens tulburător și incredibil ecran. Se revine, la cererea acuzării, la împrejurările „furtului" celor 40 de cadavre din incinta Spitalului Clinic nr. 1 Timișoara. Adică ceea ce, codificat, se numea (cu un cinism absolut) „Operațiunea Trandafirul". Perspectiva investigației s-a schimbat. Cei 21 care nu știu nimic sînt lăsați (deocamdată) să tacă tot ce au de tăcut. Acum vorbesc martorii. Unii știu ce vorbesc și ce nu (medicul Ovidiu Golea, fostul director al Spitalului județean, recunoaște că era la curent cu „operațiunea", dar — ce era să facă ? — n-a suflat nici o vorbă din obediență față de autorități), alții vorbesc — pare-se — exact ce știu. Cea mai limpede depoziție de pînă acum este cea a prof. dr. Traian Crișan (medic legist coordonator), care începe să mai clarifice lucrurile. **Fără a o rezuma (la ora apariției revistei derularea procesului e deja cunoscută din presa cotidiană, de la posturile radio și tv), l-am invitat pe martorul acuzării la o scurtă discuție :**

— Domnule profesor, dacă am înțeles bine „opoziția" dv. a început în 18 decembrie '89...

— Într-adevăr — am spus-o în fața instanței — încă din 18 decembrie am făcut apel la procuratura județeană, sesizînd un fapt ce mi se părea — și este — unic în istoria medicinei și, dacă vreți, și într-o posibilă istorie a ideilor bolnave : furtul de cadavre. Apelul meu a fost luat în considerare, dar abia în 26 decembrie, cînd totul în țară era altfel, cînd se striga cu încredere „Armata e cu noi!"

— În 18 decembrie ce se striga ?

— În spital nu se striga nimic. Atunci securitatea era... cu noi.

— În urma depoziției dv. credeți că „Operațiunea Trandafirul" s-a clarificat ?

— Aproape. Vreau să spun că s-au clarificat (sper) împrejurările ridicării celor 40 de cadavre, precum și faptul că în fața medicilor legiști au ajuns, în total, 94 de cadavre.

— Exprimarea dv. e ciudată. N-ați spus că **au fost**, ci că **au ajuns** 94 de cadavre...

— Nu pot declara decît ceea ce știu. Dar nici n-aș vrea să se înțeleagă că numărul ar putea fi cu mult mai mare sau să se creadă că dețin cine știe ce alte informații. Vedeți, starea postrevoluționară e una de suspiciune, tensiune și amenințări. Institutul nostru a fost și este ținta unor atacuri în presă, manifestații și manifestări anormale. Mai mult, după Revoluție unele persoane au făcut deshumări în Cimitirul săracilor, și chiar în Cimitirul eroilor, lăsînd morții să zacă aproape o săptămînă pe alei, pentru identificare...

— Sînteți sigur că toți morții Timișoarei sînt eroi ? Vreau să spun — ați văzut și cadavre ale teroriștilor ?

— Un lucru trebuie să fie limpede : în noaptea de 17 spre 18 decembrie s-a tras în plin, iar la noi au fost aduse cadavre în masă. În zilele de după 22 — deci în perioada „teroristă" — au fost mult mai puțini morți și răniți. Cine a fost terorist și cine a fost împușcat de teroriști ? Personal, nu știu. Eu stabilesc doar cauzele decesului. Morții nu răspund la întrebări.

— O ultimă chestiune. Care credeți că e principalul obstacol al procesului de la Timișoara ?

— Cred că în boxă sînt, cei care au gîndit, au organizat și au condus acțiunea de reprimare. Nu sînt, încă, cei care — efectiv — au tras. Ori problema trebuie lămurită pînă la capăt, fiindcă în atmosfera procesului — și a orașului — planează în continuare aceeași întrebare fără răspuns : cine a tras ?

Atunci, în 18 decembrie, „operațiunea" a reușit. Acum, la o distanță de 4 luni și un anotimp/ lipsesc încă multe petale care ar putea întregi „numele trandafirului". Vor fi găsite ?

RADU CIOBOTEA ■

P.S. Între timp, începe să se profileze o nouă certitudine : unii acuzați au pus mîna pe armă și au tras. Deocamdată, o seamă de mărturii converg spre fostul maior din Miliția județeană Timiș — Iosif Veverca. Pînă la 7 mai, procesul s-a întrerupt. Lupta pentru adevăr însă continuă.

Nu vă fie frică,

Am scăpat de frică ! Măcar de prima frică : aceea că ne va fi frică tocmai atunci cînd va fi mai mare nevoie să nu ne fie. Au venit cu căști și scuturi. Au venit cu pistoale mitralieră, cu tancuri și TAB-uri. Am stat sub trasoare. Se trăgeau focuri de avertisment. Noi eram cei avertizați ? Ei erau avertizați ! Unii au înțeles, s-au dat mai la o parte, n-au tras. Alții n-au înțeles. Dintre ei, cîțiva au tras. Adică exact cei cărora le era frică. Morții — cei mai mulți — au fost dintre noi. Dar înfricoșații — cei mai mulți — au fost dintre ei. Și acum, lor, urmașilor lor le e frică. O frică neîntemeiată, cum sînt cam toate fricile.

De ce le e frică ? De faptul că nouă nu ne mai e frică. Nu poți stăpîni, nu poți minți și umili, nu poți deturna și manipula decît oameni înfricoșați. Cei învățați să învîrte cnutul în turma înfricoșată au de ce să fie speriați. Turma nu mai e înfricoșată. Turma nu mai e turmă.

Atunci, ce înseamnă, pentru noi, „nu vă fie frică !". Înseamnă că trebuie să avem încredere. Exact chiar încrederea în noi. Vom continua ce am început. Vom cîștiga ! Vindecați de frică fiind noi, o să-i vindecăm și pe cei cărora le e frică acum de noi. E loc pentru toți pe pămînt, e loc pentru noi toți în țară. Mînuitorii de cnuturi vor trebui să învețe a folosi alte unelte. Cele ale muncii cinstite. Nu vă fie frică, vor învăța !

CINE?

Cine a ucis ? Cine a tras în populație ? Cine n-a tras în clădirea C.C.-ului? Cine va cîștiga alegerile ? Cine gură mare are cinci ani va tăia la sare. Cine ești dumneata, domnule ? Cine plătește deplasările minerilor ? Cine suge sîngele poporului ? Cine se scoală de dimineață departe ajunge. Cine manipulează televiziunea ? Cine a tras? Cine l-a sfătuit pe Ceaușescu să țină mitingul ? Cine se teme de Mihai I? Cine agită spiritele în Transilvania ? Cine sapă groapa altuia cade singur în ea. Cine-l mai vrea pe Dumitru Mazilu ? Cine e contra, e pentru. Cine are nevoie de gazetari compromiși? Cine a tras? Cine conduce fosta gospodărie de partid ? Cine vinde țara? Cine cunoaște adevărul despre morții Timișoarei? Cine a tras în elicopterul lui Nuță ? Cine a tras ? Cine a tras ? Cine a tras ? Cine ne dă listele informatorilor din întreprinderi ? Cine vinde ieftin niște dolari ? Cine nu-l simpatizează pe Iliescu ? Cine nu-l simpatizează pe Câmpeanu ? Cine nu-l simpatizează pe Rațiu? Cine nu simpatizează pe cine? Cine livrează dosare secrete ziarului „Dimineața"? Cine fabrică legionari de tip nou? Cine înființează Asociația viitorilor deținuți politici? Cine cumpără Casa Poporului? Cine a auzit de morții Brăilei? Cine ești dumneata, măi Arafat? Cine n-a greșit, să nu arunce piatra. Cine vrea 12 tone de Lenin? Cine e mai drăguț ca Petre Roman ? Cine finanțează pe ascuns opoziția? Cine face vizite de lucru electorale ? Cine e tînăr, deștept și vrea să lucreze în redacția „Flacăra"? Cine a tras? Cine nu-i azi director de ziar? Cine-mi ești dumneata, domnule Tökes ? Cine va săpa la Canalul București — Dunăre? Cine îi temperează pe extremiștii de stînga? Cine se aseamănă, se adună. Cine știe telefonul deacasă al lui Dulea? Cine fură azi un bou, mîine va fura un ou. Cine dă pămînt țăranilor? Cine dă țărani țărăniștilor ? Cine are picioare lungi, se mărită cu un arab bogat. Cine a tras? Cine a tras? Cine cîștigă alegerile? Cine pierde alegerile? Cine cîștigă, ce pierde? Cine ești dumneata, preafericitule Teoctist ? Cine a stat cinci ani la ruși, nu poate gîndi ca Bush. Cine ești dumneata, domnule Bush? Cine-i mic și dă din mînă și are zece la română? Cine a tras? Cine n-a atacat sediul Securității? Cine va transmite în direct revoluția din Televiziunea Română? Cine va fi președinte ? Cine va fi primviceprimvicepreședinte? Cine mai muncește la țară? Cine-i în Front, e om bun. Cine se ocupă de oamenii răi? Cine-i dă vilă regelui Mihai? Cine-i demască pe demascatori? Cine mută în Casa presei libere Ministerul aviației? Cine sînt securiștii de omenie? Cine expulzează pe cine? Cine votează pe cine? Cine minte pe cine? Cine ne crede proști? Cine a tras? Cine nu-i filofrancez, nu-i intelectual de omenie. Cine împarte lumea în două? Cine împarte, parte-și face. Cine are carte, are parte. Cine are parte, face rapoarte. Cine a tras? Cine nu face politică azi, face mîine. Cine s-a mutat în Bulevardele Primăverilor ? Cine gîndește, pe gîndul lui piere. Cine nu piere face avere. Cine a tras?

Cine? Cine? Cine? Cine? Cine?

Cine nu gîndește ca mine e împotriva poporului.

TUDOR OCTAVIAN ■

CÎND?

Cînd o face plopu' pere, se-nțelege. Iar dacă face, totuși, pere, cînd or fi pere de export, nu niște pricăjite bune pentru alimentația rațională. Că, atunci, mai bine face plopu' soia. Ori îl determinăm pe bunul nostru plop, parte integrantă din codru-frate cu românul, să facă banane, portocale, cafea, videocasetofoane, calculatoare, ori înseamnă că zadarnice-au fost toate.

Pîn-atunci, ce ne e dat să vedem ? Toată ziua-bună ziua se ceartă bradu' cu plopu'. Deși, plopu' e copacul nostru național. Cum ar fi la canadieni arțarul. Plus că frunza de plop are în ea un optimism robust. Pică, asta e. Pe cînd acul perfid de conifer înțeapă și rămîne. Nu e nici măcar ca acul de albină. Se schimbă, e drept, el acul bradului, dar se schimbă parșiv, nici nu-ți dai seama. Tot timpul verde, te și plictisești. Și nici nu e bine verde. Nu e bine nici roșu. D'aia nici nu există brad roșu. Dar plopu'-și mai roșește frunzele spre toamnă. Adică înainte de-a pica. Frunzele se-ngălbenesc, se înroșesc și cad.

Dar care plop ? Care dintre plopi ? Cei particulari vor răspunde numai intereselor particulare. Pot să facă numai banane. Și atunci unde exportăm atîtea banane ? Nu e mai bună planificarea ? Unii plopi să facă banane, alții brînză Camembert, alții alune americane, alții bere Radeberger alții, Pall Mall. Apoi se stabilesc rații pe străzi și cartiere pentru cei cu domiciliul stabil și flotanți. Ce facem cu străinii ? Or să vină mulți — și ca turiști și ca spioni. Or să rîvnească la bananele noastre. Lor cine le dă rația ? Mai bine să încercăm o sinteză între economia de piață și economia centralizată. Plopii din economia centralizată să realizeze sarcinile pentru export. O parte din producția lor va fi destinată și turismului internațional intern. Adică atunci cînd vin ei la noi. Plopii privatizați să producă pentru nevoile interne. Cei privatizați să fie amplasați în zonele de deal și munte. Preferabil de munte.

Atunci să vezi ceartă între brad și plop. Deși ar fi soluții. Dacă nevoile economiei și ale noii noastre societăți cer ca plopii să urce la munte, trebuie să ne mobilizăm eforturile pentru coborîrea bradului la șes. Va fi mai greu cu schimbarea mentalităților. Deși oamenii vor înțelege repede. Să mobilizăm exemplar întreaga propagandă, întreaga activitate politico-ideologică. Creatorii, artiștii, scriitorii să-și facă datoria. La televiziune, să ascultăm cît mai des cîntecul popular „Brăduleț din Bărăgan" ! În fond, de ce să crească maci prin lanurile de grîu, cînd pot să crească brazi ? Au și pictorii datoria de a picta peisaje noi. „Grîu cu brazi", nu sună bine ? Galben cu verde nu dă bine ? Mai ales că și grîul e verde dar se-ngălbenește. Poate ia exemplu și bradul. Altfel reacționezi cînd ești în mulțime. Mimetismul e o lege biologică, sociologică, psihologică și terminologică. Ce poate face un brad în fața a milioane de fire de grîu ? Face și el ce face toată lumea pînă la urmă. Deci va face boabe. Dacă-l plantăm între porumbi va face știuleți. Cu timpul, s-ar putea să refacem toată agricultura pe baze noi. Soiuri superioare din brazi mutanți. Dacă la șes vor mai rămîne cîțiva plopi-bananieri, vor începe și brazii să producă banane. Și atunci iar începe cearta. De fapt, abia atunci începe concurența. Începe și bucuria copiilor. Vor avea de ales între banane de brad și banane de plop. Și dacă se ceartă copiii ? Că unii au de brad și alții de plop. Dacă se ceartă copiii, se ceartă și părinții. Se scindează poporul — unii cu bradul, alții cu plopul. De Crăciun, vor fi mitinguri. Ce împodobim, bradul sau plopul ? „O, brad frumos !" — vor cînta unii. „O, plop frumos" — vor scanda ceilalți. Nu e bine.

Cînd ? Atunci cînd plopul va face pere și bradul va face pere și bradul și plopul vor trăi în deplină armonie, bucuroși că fac pere mălăiețe pentru toată lumea. Așa cum soarele lui Dumnezeu răsare și pentru cei buni și pentru cei răi și cum plouă și pentru cei drepți și pentru cei nedrepți.

CONSTANTIN DUMITRU ■

CUM?

Ar fi simplist să credem că toți cei care au proiectat și construit în 45 de ani edificiul puterii unui partid pot fi catalogați drept indivizi lipsiți de inteligență politică. Printre aceștia s-au remarcat cei care, nu puțini, au reușit în pofida lipsei unor criterii democratice, a domniei legii capriciului și bunului plac să supraviețuiască la cel mai înalt nivel : vile la șosea ; magazine speciale cu produse unicat și prețuri derizorii ; alte vile de odihnă pe maluri de lacuri, care așteptau gata pregătite pentru descinderi inopinate ; burse și locuri de muncă pentru copii în străinătate ; aprobări pentru mașini care erau promp[illegible] valorificate ; trafic de [illegible]nță ; promovarea nonvalorii p[illegible]criterii de gașcă și interese. O metodă verificată a fost imitarea mecanismelor puterii la vîrful ei pînă jos, foarte jos, la cele mai modeste celule sociale. Șefii aveau totdeauna dreptate și odată ajunși sus rămîneau acolo, schimbîndu-și doar locul : de la Sindicate la Sport, de la Sport la C.F.R. sau la Comerț. Nu erau contraziși de jos, nu contraziceau în sus. La fel și cu aplauzele, ovațiile, uralele. Indiferent de studii sau capacitate intelectuală, verii de la țară erau aduși în București sau la județe și instalați singuri în birouri. Amantele și amanții nu erau plătiți din buzunar propriu, ci prin sinecuri, promovări și burse. Lipsa de studii ori de meserii devenise calitate și criteriu de promovare. Să citească un discurs făcut de alții știa oricine. Minciuna rostită cu cinism și nonșalanță, arogarea dreptului de a vorbi în numele tuturor, din miezul unui [illegible]devăr enunțat și nu de[illegible]strat au fost alte metode politice comuniste aplicate pe scară mare și în premieră absolută.

45 de ani, aceste metode, mereu perfecționate, cizelate, funcționînd fără greș și la lumina zilei s-au dovedit falimentare.

Unii au fost de părere că în momentul plătirii datoriilor externe de către România, cu abilitate minimă, Ceaușescu ar fi putut întoarce situația prin cîteva înlesniri : un

pîn-la urmă pică!

Fotografii de **PAUL AGARICI** ■

program Tv normal, renunța-[illegible] interdicțiile de circula-[illegible]minicile cu soț sau fără, puțină benzină, ceva alimente, cîțiva mandatari, cîrciumi deschise pînă la 1—2 noaptea, filme ceva mai decoltate, sîmbetele libere, pașapoarte etc. Nimic mai jignitor la adresa poporului român. Ceaușescu n-ar fi reușit nici cu acestea, nici cu multe altele pentru simplul motiv că boala care se numește comunism este gravă și are aceleași simpto[illegible] în toate cazurile de apa[illegible] Mai devreme sau mai tîrziu ea nu poate duce decît la colaps.

Odată simptomele instalate în politic și social, prin metode chiar timide și discrete la început, boala se declară incurabilă.

În păstrarea și dezvoltarea puterii, Ceaușescu a dat dovadă și de abilitate și de brutalitate. Nici conjunctura istorică nu i-a fost defavorabilă și totuși sfîrșitul a fost cel știut. Astăzi, și cei care fac politică și vor deci puterea și cei care se lasă conduși nu trebuie să accepte apariția simptomelor bolii care are în ea premisele durerii, agoniei și sfîrșitului.

Cum se întîmplă sfîrșitul aproape că nu ne mai interesează. Important este acum să nu pășim din nou pe același drum, să dăm lucrurilor un nume precis, să nu așteptăm apariția tumorii.

Comunismul a acumulat, la noi cel puțin, o experiență [illegible] i-a permis păstrarea și dezvoltarea puterii pînă la cele mai aberante și antipopulare margini, 45 de ani. Cine o folosește, în parte sau în totalitate ori se întreabă cum s-o adapteze și îmbunătățească este și trebuie declarat dușman al poporului. Acela va lucra doar în numele intereselor sale personale, va dori puterea pentru el, nu pentru a o pune în slujba celor mulți.

OPREA GEORGESCU ■

UNDE?

SÎNT zăpezile de mai 'an, care acopereau în mod sistematic, supraetajate — de la patru la zece nivele —, somnul paralizat de groază și emoție al tuturor locuitorilor, fără deosebire de naționalitate, grad de cultură, religie, în care personajul principal, cu oarecare trăsături freudiene, era milițianul învîrtind bastonul său deasupra capului, cu o asemenea viteză încît, treptat, se înalță la cer, ușor-ușor, cu decolare verticală, pliindu-și cu grijă aureola de apărător al maselor, și patrulînd, ca orice elicopter, deasupra orașului peste care continuau să cadă zăpezile de altădată, atunci mai roșii, acum bătînd spre roz, sau centru-stînga (mie, singurul care mi-a plăcut întotdeauna a fost centrul-înaintaș, înaintașii noștri fiind puși, fiecare, să rostească în fața poporului, măcar două-trei cuvîntări magistrale, la Posada, la Stănilești, activului de bază și de partid) — zăpezile de altădată, care obturau cu tandrețe gura copiilor, pe care atîția, azi încă, le mai așteaptă cu gura deschisă, zăpezile cu față umană, reconstruite și transparente ca glasvandul (ptiu, drace, feri-m-ar paradigmele), ili krasnîie i prekrasnîie, ili... (automatism de limbaj), zăpezile care n-au să cadă pe floarea de cireș (aici să fim cu toții înțeleși), zăpezile prefabricate, artificiale, ale igluurilor noastre, care determinau în noi mutații genetice, apropiindu-ne de pinguini, zăpezile luminoase care veneau odată cu Cîntarea României, cu Daciada la locul de muncă și controlul ginecologic sistematic, zăpezile de altădată, care formau un front comun de activitate, și care spălau mîinile lui Pillat din Pont, că de' — vorba aia — o mînă spală pe alta, și apoi ni le strîngem frățește, hai să dăm mînă cu mînă într-un cartel electoral ultrasecret, zăpezile din care au apărut trandafirii direct pe buletinele de vot, hei, lume-lume, votați trandafirul că și el pre voi o să vă voteze, amin!

DAR unde sînt zăpezile de altădată (care au fost pensionate sau care au trecut în armată), zăpezile de la Timișoara, care s-au împrăștiat în toată țara ? Și zăpezile cenușii ale cervocrației, din Făurar, și zăpezile atîtor platforme-program, spulberate în vînt, și zăpezile de pe Kilimanjaro, pe care nu le vom atinge niciodată — și zăpezile tîrzii din martie, din Ardeal, unde sînt ?

Numai trandafirul ne poate spune ; l'important c'est la rose, l'important...

ȘI zăpezile care încă nu s-au împărțit țăranilor, și zăpezile de polistiren, prezentate la televizor, și zăpezile alunecătoare, de la Petroșani, unde-s ?

NUMAI roza ne va spune, roza care este, bineînțeles, ați ghicit, roza vînturilor. Vorba poetului, n-avem noi nisip cîte capete putem ascunde ; peste care să turnăm zăpadă cosmetică întruna. Dar unde sînt zăpezile trecute, și capetele ce-ar fi trebuit a fi chiluge ? Și Bertha cu picioare lunge, cît minciuna ?

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

CE?

Cînd viața a părut mai rea decît moartea, pentru că i se adăuga umilința, o seamă de români curajoși au strigat : „Nu vă fie frică, Ceaușescu pică !". Între timp, acea eroică invitație la curaj a continuat să aibă, pentru unii, o semnificație de certă luciditate a alianței cu viitorul, iar pentru alții a început să aibă valoarea unui recitativ care colora partitura muzical-socială și înainte de acel unic decembrie 1989 : „poate pică ceva !".

Aterizarea forțată a unora pe straturi groase de bancnote de sute de lei, care sînt pensiile lor lunare, ar vrea să ne convingă că din ceea ce trebuia să pice, o parte a picat. Altă parte se ține ca pisica prin cotloanele pe unde a tors mult și bine, cu ochii întredeschiși exclusiv către oala cu smîntînă. Însă asta nu e totul.

De curînd s-a nimerit să fiu martor cum cineva a ținut să-și serbeze onomastica între colegi. Simbolic, evident, adică fără mese mari. Vrînd să fie de ajutor, unul dintre colegi a luat sticla de coniac pusă la bătaie și a început să toarne în păhărelele aflate pe-o tavă. Le-a umplut aproximativ egal și s-a mirat cum de i-a reușit performanța de-a nu ajunge la ultimul pahar pentru a constata, tocmai atunci, că în sticlă i-a rămas ori prea mult lichid, ori prea puțin. I-am spus că ăsta e reflexul vechi al lumii în care am trăit pînă în decembrie : acela de-a trăi în așa fel încît să te pui bine cu toți. A acceptat că gluma asta putea să aibă un sîmbure amar. Nefiind vorba despre extrema politețe și civilitate la care ar fi ajuns societatea românească, ci despre frică pur și simplu. Doar, se știe, cîtă vreme omul privea de jos în sus, această frică a fost temelia pe care s-a consolidat supușenia fără rezerve. Însă medalia are și un revers. Același om părea cu totul altul dacă se nimerea să dețină un loc intermediar pe-o scară ierarhică și dacă, privind de sus în jos, observa că alții, la rîndul lor, fac pe dracu-n patru ca să se pună bine cu el. Același suspect complex de superioritate era dobîndit însă, de către unii concetățeni, prin instituirea de către ei înșiși a unor ierarhii stranii, de felul aceleia că dacă te duci să cumperi un pachet de țigări, devii subalternul celui ce vinde în prăvălia respectivă. Tot felul de lipsuri, începînd cu mărfurile de negăsit în magazine și terminînd cu aceleași mărfuri sau cu anumite servicii de care cetățeanul avea absolută nevoie, a dat multora prilejul de-a trăi sentimentul — sporit artificial — al utilității lor, al importanței lor sociale și al demnității lor personale care nu aveau cum să se justifice nici prin valoare, nici prin hărnicie. În mizeria în care ne-am zbătut toți, dar unii mai mult decît alții, a înflorit astfel o puzderie de dictatori mărunți dar ageri, obsedați de gîndul de-a se da mari exact în clipa cînd cineva avea nevoie de bunăvoința lor de-a-și face, doar atît, meseria. E vorba tot de-o anume sete de putere, nu mai puțin paranoică decît paranoia antreprenorului general, a dictatorului titular. Cîți încă, în jurul nostru, nu par făcuți din același aluat în care se vor fi strecurat măcar cîteva picături din esența tare a dictaturii ? O privire, oricît de sumară, descoperă unde nu te gîndești rămășițele mentalității totalitare. Inclusiv în primii muguri, ca să zicem așa, ai democrației. Ați observat ce vehemenți sînt unii, ce intoleranți și chiar agresivi sînt unii, drăguții de ei, cînd descoperă că românul cu care stau de vorbă s-a înscris într-un partid, sau că nu s-a înscris în nici unul, sau că nu s-a înscris în același partid cu cei ce-l chestionează ?

Dar ce trebuie să pice, va pica.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

CUI?

Cuiul lui Pepelea, se pare, face parte din tradiție. Nu, nu pentru că l-ar fi inventat marele Creangă. Încep să cred că el, cuiul, a existat dintotdeauna, povestitorul nefăcînd altceva decît să ni-l conștientizeze.

Săracul de el, bietul cui !... A fost bun, ba, chiar foarte bun, o vreme. Ei te striveau, ajutîndu-te, ocrotindu-te, educîndu-te, veghind cu vigilență ca nici un element străin moralei comuniste, eticii și echității socialiste să nu-ți întineze conștiința, iar tu, cînd simțeai că nu mai poți, te întorceai către cui. Îți agățai în el haina prăfuită și te scăldai în libertatea de a fi singur și a putea înjura în voie. Ceea ce nu înseamnă, cîtuși de puțin, că la gura ta se întreceau în vorbe meșteșugit alese o ceată de birjari.

După o vreme, îți luai haina din cui cu grăbire, căci aveai a spune prietenilor un banc nou. Ei te ascultau și, în funcție de cît valora, 3, 5, 10, 15 ani, se simțeau mai bine, ușor răzbunați, ca și cum s-ar fi odihnit o vreme lîngă propriul cui.

Și, uite, așa, viața a mers mai departe — atît de departe — pînă într-o zi...

În „marea casă a Europei", în camera noastră, a cărei fereastră ne-o dorim deschisă către lume, cuiul — să fi venit singur, să-l fi adus cineva ? ! — există !

Acum, nu zicem că trebuie smuls și aruncat la gunoi. Un cui poate fi oricînd folositor. Spre exemplu, ai putea să agăți în el o foaie de hîrtie pe care să-ți notezi ce ai de făcut mîine.

Ai putea, dar... nu poți, pentru că e ocupat. Ba cu o haină, ba cu alta. Lăsate într-adins prin cuiele din pereții și din sufletele noastre, chinuite atîta amar de vreme, ca să nu ne închipuim, cumva, că democrația e chiar așa, un lux pe care ni-l putem permite cu toții.

Și, după Creangă, iată-l și pe Grigore Alexandrescu printre noi ! Mare lucru și tradiția asta !

Noroc că mai vin timișorenii cu cîte o proclamație și aflăm că se poate trăi și fără cui, într-un prezent adevărat, nebîntuit de nici o stafie.

Nu, de la Revoluție încoace, nimeni nu se mai întoarce cu nici un banc nou din fața cuielor în care zac agățate cuiele vechi. În schimb, tot mai mulți își pun aceeași întrebare : „Cui prodest ?"

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

CARE?

În primul rînd, „cui". E îngrozitor de antipatic. E total nesociabil. Manifestă tendințe agresive. Cînd îi pronunți numele, ai senzația unei împunsături nemiloase în trup. Trufia lui fără margini îl va pierde pînă la urmă. N-are nici o șansă.

In continuare, o să pice „cum". Întotdeauna a fost un nesuferit curios, dornic să afle cu orice preț în ce mod se petrec lucrurile. Are o falsă prestanță, capabilă să înșele pe cei din jur numai atîta timp cît nu i se acordă o prea mare atenție. De aceea, căderea lui e mai mult decît binevenită. Vai de el !

Dar „unde" ce cusur ar avea să nu se dea de-a rostogolul ? Ți-e și groază să-ți aduci aminte de cîte ori întrebarea asta a provocat frisoane. „Unde mergi tu, mielule" e un exemplu mai mult decît edificator. Iată inocența amenințată de un simplu cuvînt.

Și poziția lui „ce" e nesigură. Înainte, desigur, avea o forță copleșitoare. Era chiar dublat. Vă mai amintiți ? Spuneai „c.c." și pe loc înghețai. Acum a rămas stingher, un simplu „ce". N-are cum să mai reziste.

Povestea lui „cînd" e numai la o repede ochire mai complicată. Nuanța temporală pe care o aduce în discuție a înșelat numai pe cei preocupați de problemele spațiale. Cei mai mulți au descoperit însă subtilitatea cu care încearcă să devină invulnerabil și, fără doar și poate, eforturile lor comune îl vor dărîma, chiar dacă uneori apelează la pseudonime cum ar fi „quando", „kogda", „quand" sau „when".

Despre „cine" și „cui", și „cum" și „unde" și „cînd" au o părere extrem de proastă. Atmosfera din jurul lui poate impresiona doar inimile prea miloase. În rest — nici o îndurare. Ducă-se pe pustii !

Se mai pune problema și lui „care". Dar numai simplul fapt că s-a așezat în fruntea acestui articol, manifestînd deci clare tendințe de totalitarism, îi clatină poziția. Dar și despre el, chiar dacă, dată fiind situația, o spunem cu frică — pîn' la urmă pică.

GEORGE ARION ■

Trăim sau supraviețuim?

Droguri și tăcere în Carpați

Nici Galațiul, portul dunărean ce poate primi la chei mastodonții de oțel, nu este ferit de prezența celor ce își argintează slăbiciunea cu nimbul exotic al drogului.

Iată-l pe grecul CRISTOS SIMIGIATOS, venit cu cargoul „Alexandros“ să încarce cherestea românească, găsit într-un local cu 39 grame de hașiș, deținut în vederea consumului. Drogul este confiscat, iar cel în cauză avertizat, dar nu același lucru se va întîmpla și cu sîrbul MIHAILOVIC STANOJE, îmbarcat în calitate de marinar pe vasul „Glem“ sub pavilion libanez.

Controlul de rutină, efectuat de autoritățile gălățene, duce la descoperirea a două kilograme și jumătate de hașiș, ascuns în spatele unui panou din cabina pe care o ocupa. Drogul era cumpărat în portul Mersin din Turcia, iar cantitatea și modul de ascundere atestau, fără doar și poate, că avea drept finalitate, traficarea, lucru ce a fost recunoscut în cele din urmă de către persoana respectivă. Sîrbul va fi condamnat la trei ani închisoare prin sentința penală dată la 22 august 1972.

Anul 1972 a fost un an relativ liniștit pentru organele de poliție românești, care, cu excepția lui MIHAILOVIC STANOJE, nu au avut de cercetat decît consumatori, ce prin modicitatea cantităților de drog descoperite asupra lor, nu ridicau probleme deosebite.

Se cuvine să facem aici, totuși, o remarcă. Permanent, consumatorii de droguri existenți printre marinarii străini sosiți cu navele sub pavilioanele diferitelor țări în porturile noastre au colorat, ca să spunem așa, problematica drogurilor, prin marele număr de asemenea cazuri constatate, prin diversitatea locurilor de ascundere și de achiziționare a drogurilor, toate avînd însă ca numitor comun, specific, cu unele excepții, consumul propriu.

Să nu uităm că lungimea totală a frontierelor de stat ale României este de 3 190 km, din care cele fluviale și maritime însumează 2 153 km, adică mult mai mult decît jumătate.

Iată de ce considerăm că marele număr de nave implicate nu trebuie să ne surprindă, ținînd cont că de-a lungul granițelor noastre „lichide“ se află nu mai puțin de zece orașe-porturi, adică locuri în care acostează zilnic cargouri, motonave, vase de pasageri, remorchere, șlepuri sosite din diferite arii geografice ale lumii, cu echipaje eterogene ca naționalitate și preocupări.

Revenind la traficul de droguri ce își merită această etichetare, trebuie spus că aparenta liniște a anului 1972 nu ne-a demobilizat deoarece, lucru știut, traficanții adoptă o tactică foarte simplă în realizarea intențiilor infracționiste pe care le au. Atunci cînd întîlnesc vigilență și fermitate, renunță pentru o perioadă la drumul respectiv, căutînd o altă rută. Însă ei revin cu încăpățînare, cîrtițe oarbe, atunci cînd apreciază că se poate trece din nou.

Să pășim în anul 1973, an cînd vor avea loc 13 descoperiri de droguri. Unele atestă din nou, în mod cert, că deținerea avea drept scop consumul propriu. Iată-i dintre consumatori pe grecul GLINOS PETROS, șef de echipaj pe nava „Derby“ și pe M'BAREK BEN ALI MUSTAFA, marinar îmbarcat pe „Joerka“, sub pavilion vest-german.

În aceeași postură să-l consemnăm, pentru a fi corecți față de cititori, dar și pentru parfumul exotic, pe YOUSSEF AYROUT, un sirian de pe cargoul „Erasmia“, avînd Pireu drept port de origine și care o îndemna pe T.A., cetățeancă română (vă lăsăm să-i ghiciți profesiunea) la consum.

În același an vor mai fi condamnați THANOS GEORGEOS, șeful de echipaj al motonavei „Frinton“ și unul din marinarii din subordinea sa, de asemenea cetățean grec și anume KIARIS EVANGHELOS. Aceștia la plecarea din Canada și-au procurat 65 grame hașiș. Ajunși în Constanța și fiind în „pană“ de bani, după cum declară amîndoi, au încercat să-l comercializeze, inițiativă particulară ce nu a fost atunci apreciată se pare, la justa sa valoare. Dar nici astăzi.

Sentința penală i-a condamnat la 2 ani și respectiv un an și jumătate, pedeapsă pe care au fost nevoiți să o execute într-un penitenciar din țara noastră.

Conștientă de faptul că o luptă cu sorți reali de izbîndă asupra traficanților nu poate fi dusă decît într-un cadru organizat și printr-o colaborare permanentă cu celelalte organe de represiune din toate țările lumii, România va adera în același an, 1973, la Organizația Internațională de Poliție Criminală, mai cunoscută îndeobște sub denumirea prescurtată de INTERPOL (De fapt, statul nostru revenea în cadrul organizației, întrucît fusese unul dintre membrii fondatori ai acesteia, militantă pentru colaborarea universală în combaterea fenomenului infracțional).

De acum înainte toți cetățenii străini descoperiți pe teritoriul românesc cu droguri asupra lor, fie în scopul consumului propriu dar și al traficării lor, vor fi fișați, fotografiați, amprentați și comunicați Secretariatului General al Interpolului, prin intermediul Biroului Național Interpol București. Oricum, asupra acestui aspect, vom mai reveni pe parcursul expunerii noastre.

JEAN DRĂGAN ■

O.C.L.

Mi-a stat ceasul! Nu, nu din cauza declarațiilor domnului Petre Roman privind marile realizări ale guvernului care-și numără zilele — 100, 101, 102. Nu! Ceasul meu de mînă marca „TEMPIC“ a fost atins de boala congenitală cronicizată a economiei noastre: criza energetică. Cu alte cuvinte i s-a terminat bateria. Nimica toată! M-am dus la coperativa „Artă și precizie“ din cartier. Se uită meseriașul la ceas — fără să-l desfacă — și-mi zice scurt și, vorba firmei, precis: „N-avem“. Încerc să-l iau pe coarda simțitoare, să înțeleagă că nu sînt din ăia care vorbesc cu cooperatorul, dar stau cu ochii lipiți de tariful cu prețuri, că dacă mă servește, mă „simt“ și eu... Degeaba.

Să renunț la ceas? Nu mă-ndur de brățară, că e frumoasă și trainică. Încep colindul prin capitala scumpei noastre patrii, cum se zicea înainte, pînă dă Dumnezeu și găsesc un binevoitor: „Vezi la țigani, că ăia au de vînzare și lapte de cuc“. Chiar lapte de cuc n-aveau, dar ojă de diverse culori și Kent și B.T. și piepteni de plastic în culori de ți se strepezesc dinții și dresuri și clipsuri și, ce s-o mai lungesc și să le fac reclamă pe gratis tocmai acum, cînd din lipsă de hîrtie apărem în 16 pagini, aveau și bateria care-mi trebuia mie. Scumpuță, dar era. De unde o aveau ei și n-o are cooperativa, nu știu și nici n-am avut curajul să întreb. Te pui cu inițiativa particulară și cu solidaritatea de breaslă?

Îmi zic: „Dacă tot sînt aici, să intru și „la stat“, poate-mi cumpăr o pereche de pantofi. Citisem în ziar că în luna martie s-ar fi produs 7 milioane 792 de mii de perechi, dintre care 2 milioane 943 de mii cu „fața naturală“. Asta, pe româneasca din ultima perioadă istorică s-ar traduce „pantofi din piele-piele“, nu din înlocuitori de piele, după cum „cafea-cafea“ e cu totul altceva decît popularul nechezol, iar „lînă-lînă“ înseamnă un amestec la care chimia noastră participă nesemnificativ — 30—40 la sută“.

La raionul de încălțăminte femei — cu autoservire, dar fără acces la raft — semn rău: nici o coadă. Ce zic eu coadă, dar măcar o îmbulzeală cît de cît dătătoare de speranță. Intru totuși în țarc. Marfă berechet! Tot ce-a produs mai urît industria noastră în ultimele cincinale. Vînzătoarea, plictisită să tot zică „N-avem“ îmi acordă cîteva momente din prețiosul ei timp, furnizîndu-mi ceva informații: „Pantofii de care v-a spus colega dumneavoastră s-au vîndut într-un ceas. Știu eu dacă s-or mai aduce?“ Mi se lungește fața a totală descurajare în lupta dură cu viața. I se face milă și mă învață cum să mă descurc în ale comerțului: „Dacă n-ai pe cineva, mă înțelegi, umblă cît mai mult prin magazine. Dar nu cu un dor anume! Dacă ai noroc, pici tocmai pe ceva ce nici cu gîndul nu gîndeai. Dacă pleci să cumperi un anumit lucru — O.C.L.“ „Adică, zic complet aiurită, cum O.C.L.? Organizația Comercială Locală?“ „Ei, îmi replică vînzătoarea cu un surîs din care, clar, mă socotește tîmpită, O.C.L., adică „Orice ceri, lipsește“. Zîmbesc chinuit, să nu mă creadă văduvită și de simțul umorului. Mă îndrept plouată spre casă. Treptat, treptat mă remontez: la urma urmei, prin natura profesiei, tot umblu toată ziua de colo-colo. Ce să mai zică șefii noștri cei mari, domnii miniștri și feseniștii care stau toată ziua în ședință să ne facă nouă viața mai frumoasă? Ei cînd să alerge de la o coadă la alta, de la un magazin la altul? Doamne, cum s-or fi descurcînd?

Tot meditînd, mă abat pe la „Alimentara“ din Piața Amzei. Altă viață: o coadă mare, frumoasă, pe patru rînduri, mai ceva ca pe vremea odioasei... Ce-o fi? Mă lămurește binevoitoare și competentă ultima persoană din rînd: „S-a băgat piept ardelenesc din Finlanda.“ Nu mă simt atrasă de această insolită coproducție internațională și, făcîndu-mi socoteala că e ora la care trebuie să sosească laptele la mine în cartier, hotărăsc să mă reprofilez pe lactate. Zi cu ghinion! Mi se aduce la cunoștință că: „Laptili s-a termenat, da' se mai dă iaurt“.

Eu aș fi vrut să cumpăr, dar dacă se dă... bogdaproste, OCL!

LIANA TATOS ■

P.S. „Nu prea merge“, zice șeful, la redacție. „OCL era pe vremuri. Acum îi zice ICL“. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, e cu totul și cu totul altceva. Ce vrei, domnule, cap de șef! Te pui cu el?

ÎNVOITUL ANIMALELOR

Miercuri, 4 aprilie a.c. m-am pomenit cu cinci femei și un copil la redacție. Ceva mai circumspect ca înainte, dialogul a început în postură de anchetator apatic: numele, prenumele, localitatea, număr de casă etc. Prin urmare: Rodica Florian (sat Lapoș nr. 1, comuna Dărmănești, județul Bacău), Maria Însurățel (sat Lapoș nr. 196), Elena Ganea (Lapoș nr. 156), Elena Alupei (Lapoș nr. 190), Valerica Florian (Lapoș nr. 17). Scrisoarea pe care ne-au adus-o la redacție este semnată de 73 de săteni. Ce vor ei?

Curînd se va face învoitul animalelor la pășunat. Prin unele locuri se spune împăcarea animalelor la pășunat. Legea gospodărească și legea străbună spune că această învoire se face în prima duminică a lunii mai. Firește, cînd furaje sînt puține, duminica din mai se poate devansa, cu consecințe neprielnice pentru islaz, pentru pășune. Citim scrisoarea sătenilor și vedem deslușit că sînt, din datele care ni se prezintă, unii dintre cei mai buni crescători de animale din Moldova. Tradiție moștenită din tată-n fiu. Numele lor este Mocanu, Văcărașu, Florian, Dumitru, Simionescu, Pandelaș, Însurățelu, Coman, Pintilie, Constantin, Munteanu etc. Sătenii din Lapoș au circa 250 de vaci cu lapte. În scripte se spune „unitate vită mare“. Pentru comparație, gospodarii din satul Dărmăneasca au doar 50 de „unități vită mare“. Facem calculele necesare pentru a stabili cîtă suprafață de pășune se cuvine pe cap vită mare. Suprafață este îndestulătoare. Mărul discordiei este, însă, altul.

Printr-o „stratagemă“ ce ținea de vechea rînduială, vroiam să spun de vechiul regim zoo-boo, sătenilor din Lapoș li s-a repartizat, incredibil, pășunea „Plaiul Mănăstirei“. Situată la 4—5 km de sat. Iar celor din Dărmăneasca, pășunea „Coasta Iepureni“, din chiar buza satului Lapoș. Firește că răutatea unora din trecut nu trebuie să se repercuteze cu grave consecințe azi. Mărul discordiei nu trebuie întreținut de voie, de nevoie, de cei care doar provizoriu sînt îndrituiți cu funcții de conducere.

Între „taberele“ sătenilor din Dărmăneasca și Lapoș au existat și conflicte violente. Unele erau gata-gata să îmbrace haina procesului penal. Legea bîtei și a parului, se vede limpede treaba, n-a fost inventată de partidele de luptă electorală. Ea este, incontestabil, mai veche. Într-un climat de aproximativă libertate, ni se pare, totuși, prea de tot să se recurgă la violență, coaste rupte, injurii, delegații compacte etc. La țară există o expresie: unde mănîncă doi copii, poate să mănînce și al treilea. Nu știm care vite sînt mai cornute, cele din Lapoș sau Dărmăneasca? Știm însă că ele pot paște liniștit, într-un climat de blîndă toleranță, am spune chiar într-un „consens“ anume, atît pe islazul numit „Coasta Iepureni“, cît și pe „Plaiul Mănăstirei“.

Acum, mai mult ca oricînd, este nevoie de înțelegere și liniște. Campania pre-electorală nu trebuie transformată în altceva, decît într-o campanie electorală. Nimeni nu are ceva împotriva merilor pădureți și a scaieților, a mușunoaielor ce trebuiau gospodărește curățate pe islazul din Lapoș. A cultiva însă această sămînță a discordiei între două sate, ni se pare neavenit. Pășunea din satul Lapoș trebuie să fie cu adevărat loc de pășunat pentru toate animalele mici și mari, iar nu cîmpul de bătaie și răfuială pentru mai vechile neînțelegeri și ostilități. Nu vrem să spunem vorbe mari, dar din punct de vedere moral, prima revoluție curată la români ar trebui să unească românii, iar nu să-i dezbine, mînați de cine știe ce interese din interior și din afară, de ambiții mai mari și mai mici recidivate peste noapte.

DORIN SĂLĂJAN ■

Brei, banane, bișniță, buluc!

Pasă-mi-te, zeului comerțului îi plac mai mult orașele de graniță sau în apropier[illegible]e ea ca s-o poată tuli [illegible] o parte în alta să vadă ce are și ce nu căutare. Tot aici, zeul comerțului, dînd dovadă de liberă inițiativă a înființat o filieră a axei bișniței Oradea—Viena. Zeci (sau poate sute de mecanici pricepuți se îndreaptă spre cimitirul de mașini din Viena și alte orașe din Austria unde cei mai îndemînatici dintre ei reușesc să le pună pe picioare, adică pe roți, le cumpără cu cîteva sute de mărci și le vînd în țară cu sute de mii de lei. Cunosc cazul unui tînăr mecanic foarte priceput care a reușit să repare un autoturism pe care l-a luat apoi la un preț derizoriu de la un patron, fericit că-și golește în acest fel curtea. Apoi, tot tînărul cu pricina a cumpărat cu o mie de mărci un microbus pe care a reușit să-l vîndă cu peste 200 mii lei. Oradea, în momentul de față, se găsește în plină revoluție a bișniței. La vama Borș în numai două luni s-au depus și restituit 12 milioane lei și aproape 900 mii lei au fost confiscați. Din Ungaria sosesc în România cantități mari de cafea, cărți, reviste, casete video pornografice, cacao, spray, delikat, pepsi, coca-cola etc. iar din România trec dincolo rezervoare duble cu benzină, faianță, sticlărie, haine, pantofi de piele, textile etc.

În piața bișniței întîlnești de la brei sau untul pămîntului pentru reumă adus de țăranii din Poieni de jos pînă la banane cu 30—35 lei bucata.

Alte prețuri de la bursa neagră: cafea — 600 lei kg, cacao — 100 gr = 50 lei, Kent, Marlboro — 150 lei, Camel unguresc — 100 lei, jeans — 1 800 — 2 000 lei, otteri — 1 800 — 2 500 lei, antico[illegible]ționale — 350 lei, piper [illegible] gr = 25 lei, delikat — 25 lei, țuică sau pălincă — un pahar = 10 lei, whisky — 700 lei, Martini — 500 lei, Quen-Cola, Mango — 125 lei, pepsi, cola-cola — 100 lei, pastă de dinți FA — 75 lei, spray FA — 200 lei, săpun Amo — 30 lei, Vikend, Sophiane — 40 lei. Turiștii străini cumpără, de asemenea, cofraje întregi de ouă, conserve de pește, m[illegible], carne, benzină, cost[illegible] bărbați și femei, cande[illegible] balonzaide pentru copii, seturi întregi de pahare de sticlă, farfurii de porțelan, vase de porțelan, prosoape de bucătărie, articole din bumbac sau în amestec, cearceafuri, lenjerie de pat, papuci pentru bărbați, femei și copii etc.

Ce se „dă“ în schimb? Bunurile pe care le-am menționat și la prețurile piperate indicate, precum și ciocolate a 3 forinți cu 10 lei bucata, prafuri de budincă de 6 forinți cu 10—15 lei plicul, ciocolata de 100 grame cu 35—40 lei bucata, margarină „Rama“ cu 50 lei/buc., margarina „Liga“ cu 40 lei/buc., 1 litru de suc de fructe cu 135—140 lei/sticla...

E adevărat că Oradea, în epoca interbelică, s-a bucurat de faima unei puternice urbe comerciale. Se spune că un austriac va veni aici cu o instalație tipografică de peste 1 milion de șilingi care va fi în stare să tipărească toate ziarele din Oradea. Dar c[illegible] va tipări oare „Forsyte [illegible] bișniței care proliferează în disprețul pungilor noastre prin acei ipochimeni obraznici și tuciurii care „dacă vor se șterg pe pantofi“ cu o bancnotă sau chiar două de 100 lei?

PAȘCU BALACI ■

Partide din toată țara, uniți-vă!

TROMBONUL LIBERRR

Anul I
epoca II
numer paru

Organ săptămînal de informații și contrainformații al Ligii purtătorilor de față umană

Fotografie de **PAUL AGARICI** ■

Din Platforma – Program

1. Între membrii Ligii, expresii ca „măi, față !" [illegible]-și au rostul. Adresarea corectă este „măi, față umană !"

2. Purtătorul de două fețe umane are dreptul la două permise de port-față umană.

3. Purtătorii cu stagiu în ilegalitate au dreptul și la permis de port-prefață umană.

4. Purtătorii de față normală sînt obligați ca în termen de 3 zile de la emiterea prezentei Platforme-Progam să devină purtători de față umană.

5. Membrii Ligii purtătorilor de față umană au dreptul să se înscrie în toate partidele.

REPETIȚIE GENERALĂ

Se discută, mai mult afară decît înăuntru, dacă a fost o revoluție spontană sau o lovitură de [illegible] Din investigațiile noastre rezultă că adevărul este undeva la mijloc, dacă nu chiar în afara acestor supoziții. Dovezile clare lipsesc. Nici pînă astăzi nu se știe cine a tras în populație. Nu cunoaștem numele ori imaginea vreunui terorist. Purta barbă, avea fața ovală ori semne particulare ? Il chema Nelu sau Abdul ? Nicolae Andruța e limpede că n-a tras decît în aer și într-o gură de metrou și fără intenția de a nimeri pe cineva. Nici nu se putea pentru că acolo era intrare și oamenii vroiau să iasă. Îi plăcea să facă zgomot, asta e toată vina lui. Cei 21 de la Timișoara și cei care vor urma după ei n-au tras pentru că n-aveau cu ce și stăteau prin birouri și întocmeau tabele. Postelnicu nu era omul să tragă decît picioare în fund celor pe care-i prindea, numai că n-a prins pe nimeni fiind de fel mic și gras. Teroriștii pe care i-am văzut legați de paturi la Spitalul de Urgență au dispărut în ceață odată cu ceilalți.

Pînă acum s-au făcut o mul[illegible] de greșeli. Ezitări au fost cît pentru o traversare pe sîrmă a Bosforului. S-au promis toate sîmbetele libere și nu s-a dat decît una sau două. Se strigă și Sus Cutare și Jos Cutare. Cică televiziunea și presa sînt manipulate și cenzurate. De cine și cum iarăși nu se știe. Privatizarea merge încet și mai mult în direcția gogoșilor și a vatei de zahăr. Frontul a greșit, partidele au greșit, ziarele își zic independente și de informație, dar trag ba spre stînga ba spre dreapta, publică zvonuri la modă pe care apoi le dezmint cu candoare. Țăranii au cerut pămînt apoi n-au vrut să-l mai ia, Partidul Liber Schimbist are mai puțini membri decît merită, s-au înființat doar 70 de partide, altele n-au apucat încă să se constituie. Nu se muncește. Capitalul străin se teme de provizorat. Regelui i s-a dat viza, apoi i s-a luat, fie numele Regelui binecuvîntat.

Așa nu mai merge. Binele națiunii impune o corecție. Dă-ne, Doamne, mintea de pe urmă ! Cîte greșeli n-ar fi putut fi evitate ! Cît de departe am fi ajuns dacă am fi făcut lucrurile metodic, pe îndelete, după un plan minuțios întocmit și aprobat de specialiști ! Tocmai de aceea guvernul a luat lăudabila inițiativă de a forma o comisie, a cărei componență e ținută deocamdată secretă din motive ușor de înțeles, pentru organizarea unei noi revoluții.

Din cîte am putut afla, ea va avea loc pe 7 octombrie, de Ziua Recoltei. În rolul odioșilor tirani vor juca doi actori, aleși cu mare grijă și în cel mai strict secret pentru a nu-i expune furiei necontrolate uneori a mulțimii. Ei vor fugi cu un helicopter de pe Hala din Piața Unirii, duminică, 7 octombrie orele 10, probabil în direcția Slobozia. Vor fi prinși la Silozul din Budești. Din echipa de urmărire, păstrată în linii mari aceeași, va lipsi căpitanul Paisie, în concediu de odihnă la acea dată. În locul lui a fost cooptat maiorul Mardare, mult mai telegenic. Judecata și execuția vor avea loc în duminica următoare pentru a nu se perturba activitatea de producție și campania de strîngere a porumbului. Se va constitui o nouă formațiune de consens național : Front-linia a II-a. Din noua mișcare vor face parte elemente necompromise în ultimele două perioade. În plus, vor fi cooptați cîțiva tineri ambițioși, deocamdată marginalizați.

Front-Linia a II-a va da poporului înlesniri mai substanțiale : trei zile libere pe săptămînă, hrană rece și dolari la graniță pentru cei care vor să călătorească, obligarea consiliilor de administrație de a oferi la ieșirea din serviciu tuturor salariaților un kil de vin, un porc de Crăciun și un miel de Paște, divorț la cerere, asigurarea de locuri de muncă

(Continuare în pag. 10)

OPREA GEORGESCU ■

VIZITA DE LUCRU
a iubitului nostru Președinte în toate județele țării

Multstimatul și iubitul nostru președinte, fiu iubit și stimat al întregului nostru popor, personalitate de cea mai largă recunoaștere internațională și mondială, genial restructurator al restructurării care și-a disipat cu consecvență eforturile creatoare pentru a da transparență originalității unice și inconfundabile a democrației și pluripartitismului nedestabilizator din care se naște forța unică și unitară, de monolit, a voinței liber exprimată a tuturor oamenilor muncii într-un singur glas, a vizitat, într-o atmosferă de puternic entuziasm popular al tuturor oamenilor de bine, toate județele țării.

În fabrici și uzine, pe ogoare și în mine, în piețe și la cantine, prin urale și suspine (de bucurie), Președintele s-a întîlnit cu oamenii muncii și a purtat dialoguri constructive. Pretutindeni s-a stabilit o unitate absolută între președinte și popor. Președintele a spus : încă din copilărie mi-am sacrificat tinerețea ca acum, la bătrînețe, să fim fericiți și de centru-stînga. Poporul a spus : „Te iubim ! Te iubim !", „Nu ne vindem țara !", „Murim, murim / și nu te părăsim !", „Președinte, nu uita / țara-ntreagă e a ta / poți să faci ce vrei cu ea" și „Olé, olé, olé, olé, drag ni-e Președintele". Pretutindeni, cîte două reprezentante din popor l-au sărutat pe Președinte pe obrazul stîng. Președintele a înțeles că orientarea poporului este mai mult spre stînga decît spre centru. La aceste ample manifestări, au fost prezenți și delegați ai altor partide care au exprimat adeziunea deplină a opoziției la marea operă a Președintelui, cerînd într-un singur glas, cu lacrimi în ochi, să nu mai fie în opoziție. „Noi vrem să ne unim / Împreună să fim / Mereu să vă iubim", au spus ei. S-a mai propus ca să se facă opoziție prin rotație, cel mult cîte o lună, în timpul concediilor, astfel încît, pe bază de muncă voluntară, fiecare să participe la pluripartitism, fără a fi prea mult frustrat de dragostea pe care o poartă Președintelui, participînd direct la conducerea unică a fericirii țării. Deși depășite istoric, aparținînd unei democrații descompuse, partidele înțeleg, s-a mai spus, că rolul lor este tocmai acela de a reeduca pe concetățenii și concetățenele noastre care nu înțeleg. Înscriindu-se în aceste partide, oamenii cu rămășițe în mentalități au posibilitatea să înțeleagă că adevăratul lor scop e să-l urmeze pe Președinte, strîns uniți de către oamenii de bine în jurul idealurilor nobile ale reconstrucției din temelii și din subsoluri a întregii țări.

Pretutindeni, corurile reunite ale tuturor claselor, categoriilor și păturilor sociale au intonat cîntece florale revoluționare.

Vizita de lucru a iubitului nostru Președinte continuă biruitoare.

CONSTANTIN DUMITRU ■

POEZII CENZURATE

Partidelor slavă

Acum, în ceas de sărbătoare
Cînd toate-n lume înfloresc
Din inimă, caldă urare
S-aducem celor ce ne cresc.

De mici ne iau și ne învață
Maturi fiind ne-nțelepțesc
Și chiar bătrîni ne dau povață
Spre-a nu greși, în mod firesc.

Partide dragi, partide multe
În slavă să trăiți în veci
Și niciodată, niciodată
Să nu vă mai băgați la beci.

GEORGE ARION ■

Mulțumim numeroșilor noștri cititori care au apreciat în scrisorile lor acest prim număr al ziarului nostru.

AM ALES ȘI-AM REALES
INDIFERENT DE CONGRES

ATELIER
DE
TÎMPLĂRIE
COȘCIUCE
CATA

Fotografie de PAUL AGARICI ■

ECONOMIA MARILOR SUCCESE

De la o pîrlită de privatizare

Liber inițiativiștii sînt niște inși, că altfel nu-i putem numi. Trebuiau stîrpiți de mici. Nu le-a plăcut niciodată leafa și condica, și noi am simțit-o, dar n-am acționat. N-am fost fermi. Ei sapă la rădăcina edificiului. Doldora de idei, demolează azi ceea ce de peste patru decenii, dar cu deosebire în ultimii 24 de ani de aur, răbdăm, o industrie inutilă dar echilibrată. Asta nu se obține și nu se uită ușor. Statisticile arătau. Moralul și liniștea noastră pe aceste statistici le-am clădit. O spunem răspicat: una dintre cuceririle noastre revoluționare este în pericol. Duminică e meci, sîmbăta și lunea sîntem în s.r.l. — iată că am putut găsi o soluție românească pentru cosmopolitul weekend — dar în restul săptămînii putem sta de vorbă, putem să dovedim. Indignarea noastră e sfîntă și are temeiuri adînci. Totul pleacă de la pîrlita asta de privatizare. Noi știm exact la ce duce. Nu ne vindem. Particulari, patroni, șomaj, las' că vine el, cu ajutor cu tot. E bine că nu primesc liber inițiativiștii sedii. Ce dracu o să facă ? Nu le dai sedii, nu le dai materiale, n-au nici perspectivă și scăpăm. Mai bine săraci, da' curați. Nu ne dă nimeni afară și ne descurcăm. Obiceiul casei e sfînt : te faci că muncești, ei o să se facă, că plătesc. Altă soluție n-au, de ce sînt mitinguri și grevă japoneză ? Apropo de japonezi. De la ei am luat destul. Greva ajunge și o să crească și producția de banderole. Că veni vorba, de ce nu se bagă liber inițiativiștii la o industrie mică de banderole ? Cum spuneam, de la japonezi ajunge. Pe urmă se întind la cașcaval. Și nu numai ei. Dacă nu ești vigilent nu mai rămîne urmă de combinat siderurgic sau chimic pe brînci. De abia le așteaptă capitaliștii. Dar noi veghem. Nu înghițim pilula cu privatizarea — imperialismul de mîine. Știm exact la ce duce. Capital străin, concurență, rechini, automatizare. Tehnologie multă și lume puțină. Noi luptăm pentru invers. Sistemul e al nostru, nu-i asimilat de la nimeni și nu mai trebuie să ne umilim. Eminamente agricoli am fost, eminamente industriali am fost, acum, că n-a mai rămas mare lucru, de ce să ne vindem țara ? De ce să se înfrupte alții ? Se vor adapta ei vreodată la modul nostru de viață ? Ce garanții avem că nu sînt chiar mai mult decît lupi ? Că nu-și schimbă și năravul și părul peste noapte. Privatizarea să mai aștepte. Decretul-lege îi ajunge. Dacă le vindem și japonezilor banderole, dovedim și superioritatea sistemului. Așadar, să nu ațipim, că ei atîta așteaptă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

GÎNDIREA CU CAPETELE

Omul nou e cu noi!

În conformitate cu legile științei, plopul nu poate face pere deoarece a primit din partea naturii alte însărcinări. Dar el are datoria de a face totul pentru realizarea unor produse la nivelul tehnicii mondiale. În această privință, un rol important revine științei care trebuie să se afle mereu cu un pas înainte (cel mult doi), față de celelalte sectoare de activitate. Să luptăm cu hotărîre ca să înfăptuim acest lucru în mod corespunzător.

Stimați domni și prieteni. În acest articol va fi vorba de faptul „că totul depinde de noi". Numai pe această bază nevoile vor fi mereu crescînde, condițiile create și măsurile asigurate. La recenta consfătuire de lucru a doamnei prim-ministru cu oamenii de știință români, romi și de alte naționalități s-a arătat că înaintarea neabătută spre un viitor luminos (cu sănătate și fericire) se bazează pe o gîndire originală și nu pe inteligență de import, căci numai așa se va putea ajunge pe cele mai înalte culmi de civilizație și progres. Un important rol l-a avut în acest sens și ultima ediție a Festivalului „Cîntarea României Libere", ce a dovedit cît de îndrăzneață este gîndirea poporului nostru. O demonstrează și premiile atribuite :

Premiul I a fost acordat inginerului Ilarie Cocoașă pentru realizarea primelor telefoane și televizoare din papură împletită și a reșoului cu biogaz familial (sau de bloc).

Premiul II („Arta medicorum") a fost acordat unui colectiv de specialiști condus de acad. prof. dr. Ieronim Dieteticu, creatorul metodei de furajare liberă a personalulu muncitor pe bază de concentrate din soia, lobodă și păstîrnac.

Premiul III a revenit inginerului popular dr. Ionel Șaibă pentru realizarea miniturismului OLTCIT—200 cu dublă tracțiune (pedestră și manuală) și cu posibilitatea de a f adaptat (printr-un sistem ingenios) și la tracțiune animală

Premiul special : Institutu de Fizică Atomică, pentru procedeul de îmbogățire a uraniului cu mazăre furajeră (premieră mondială).

Premiul juriului : Institutu de creștere a animalelor, pentru aclimatizarea crocodilulu de agrement și a superlibelulei, produse destinate viitorului canal navigabil Slatina—Scornicești.

O importanță deosebită s va acorda în continuare formării omului nou. Știința trebuie să depună eforturi ma susținute pentru obținerea încă în acest cincinal, a unu om de statură potrivită, cu u consum redus de calorii (maximum 100 pe zi), cu o concepție modernă despre munca în zilele de duminică, cu privire înaintată timp d noapte, bun informator (adică bine informat), bun tată, bună mamă (capabilă de a executa numai produse biologice d nivel mondial), dăruit trup ș suflet concediilor fără plată ostaș de nădejde la strînsu recoltei.

Și cîte nu mai are de făcu știința ! „Căci fără știință nimic nu este". (I.V. Stalin Opere alese, Biblioteca d cărți rare, Tirana). Presa, radioul și televiziunea trebui să desfășoare o mai susținută demascare a misticismului, a concepțiilor ideal [illegible] divinc

RECUPERARE, REFOLOSIRE, RECONDIȚIONARE

Incoruptibili cu preț redus

Cu ani în urmă, un vechi gazetar comunist, unul din vrednicii soldați ai Internaționalei a III-a bolșevice — care, cum se cunoaște, și-a răsplătit luptătorii trimițîndu-i pe toți în temniți — îmi povestea cum angaja el reporteri de stînga, ca să nu-i afle peste noapte la publicațiile de dreapta : le dădea un salariu dublu, față de cel pe care i l-ar fi oferit adversarul politic. Singura consolare care-i rămăsese pentru labilitatea firii oamenilor de opinie era scrisul. Iar cel mai bun preț pe care-l visa pentru campania dezlănțuită contra unui important industriaș al vremii era ura acestuia. Se mîngîia cu ideea că e temut și că vestitul rechin al afacerilor cu armament suferea intens ori de cîte ori era demascat. Asta pînă într-o zi, cînd s-a trezit cu un telefon. „Uite ce-i, domnule, cutare, îi spunea cu un glas autoritar onerosul fabricant, treci azi pe la mine să punem la punct o chestiune".

„Aha, a gîndit gazetarul fără de pată, vrea să mă cumpere, porcul. Crede că sînt de vînzare ca toți ceilalți ? Și mai are și obrăznicia să mă cheme, ca pe un lacheu, la birou, ca să audă toată lumea că m-am dus și să rămîn cu vorba o viață întreagă ! Ei, bine, să-i dăm una peste bot. Să priceapă că nu-s de aceeași teapă cu el".

— Ia, te rog, loc, l-a poftit industriașul și a intrat direct în subiect : domnule, mă plictisești. De fapt, îmi faci reclamă și ar trebui să încasezi niște bani. Dar fiindcă mă plictisești, o să discutăm altfel. Dumneata crezi că articolele pe care le semnezi îmi dăunează în afaceri. Te înșeli. Singura treabă care mă supără e că ai mei se poartă cu mine foarte prevenitor, așa cum te porți cu un om care e atacat pe nedrept. Pe dumneata te suport cu ușurință. Dar cu familia nu știu ce să mă fac. De aceea te întreb doar atît : Cît ?

„M-am uitat lung la el, mi-a povestit gazetarul, fiind convins că am exact expresia care putea să-l dea gata. În '39, cu un leu făceai piața. Un ziarist încasa cîteva mii bune de lei. Ce mi-am zis : canalia, crede că mă cumpără cu o sută de mii ?! O să-i dau un răspuns care să-l sece la inimă. Am tăcut jumătate de minut, l-am privit în adîncul ochilor și, cu un glas de care în acele momente eram foarte mîndru, am răspuns : un milion !

— Perfect, a zis industriașul, și mi-a semnat un cec. Acum, cară-te !

Fiind tînăr și din cale afară de respectuos cu vîrstnicii, mai cu seamă cu vechii activiști trimiși în pușcărie de către cei noi, l-am întrebat — cu tot interesul ce trebuie să-l manifeste un membru de partid tînăr cînd conversează cu unul în etate :

— Și, ce-ați făcut ?

Încoruptibilul nu m-a lăsat să mor de curiozitate.

— Am luat cecul și mi-am cumpărat cîteva case. Restul banilor i-am băgat în acțiuni în industria de armament.

După ce a fost eliberat din închisoare, bătrînul ziarist de stînga a continuat să scrie articolul său zilnic de fond. După ce-l recitea și-l corecta, astfel încît să poată petrece restul zilei cu sentimentul datoriei împlinite, deschidea un lădoi și-l așeza frumos în teancul de articole scrise fără ostenire, zi de zi, chiar și duminicile.

— Știi, mi-a explicat într-o dimineață bătrînul, nu mi-ar fi greu să dau articole unui ziar oarecare. Numai că eu le socotesc prețul în banii din '39. Vezi cum vine problema : dacă am îndurat umilința unui cec de un milion, ca să nu scriu, cum aș putea să trec peste rușinea de a primi trei sute de lei pe un articol ca să scriu ? Cînd faci calculul în dolari, iese și mai puțin. E ca și cum te-ai mulțumi cu doi dolari și jumătate articolul. Crede-mă, nu merită !

Timpurile s-au schimbat. M-am schimbat și eu : am deprins obiceiul să socotesc totul în dolari, deși continui să scriu pe lei. Într-o zi, am întîlnit un poet, unul din flăcăii aceia pe care-i solicitau prin telefon gazetele ori de cîte ori venea o zi festivă și era nevoie de ceva patriotic pe pagina întîi. Amicul figurează în toate culegerile de „poezii dedicate" — de cînd s-a instaurat, prin consens editorial, ca să zicem așa, ideea de a se fi sărbătorit ba una, ba alta. E unul din cei care n-a scris la aniversări, ca toată lumea — ca toată lumea care a scris, fiindcă mai există și o toată lumea care a stat cuminte în sinea ei — un poem, ci două sau trei și uneori chiar cicluri.

— Pe bani, bătrîne, totu-i pe bani, m-a lămurit amicul cu aerul că am fi avut motiv să ne înțelegem.

De fapt, motive încă se mai găseau, numai că avînd deprinderea să transform orice cîștig cu lei în dolari, îmi vine tot mai greu să discut treburile lumii literare acum, cînd ducem lipsă de aniversări. Cum însă ziarele continuă să aibă o pagină întîi și cum e pe cale de a se institui — prin voința poporului, desigur — un nou calendar al provizoriilor, trăiesc cu nădejdea că barzii marilor ocazii nu-și vor trăda vocația.

Modest Morariu, care era un om deprins să aibă păreri extrem de netede, cînd venea vorba de valoare, mi-a istorisit, apropo de autorii de poezii patriotice, un fel de parabolă cu un împărat chinez care i-a trimis daruri, de ziua acestuia, altui împărat chinez. „Sper să fii mulțumit de cămilele și caii pe care ți-i ofer ; de asemenea, de stofele și mătăsurile fabricate de meșterii mei. Îți mai expediez și un poet într-o cușcă. Se pricepe la laude. Folosește-l, cînd ai oaspeți, dar nu-i da drumul din cușcă. Poți avea surprize".

TUDOR OCTAVIAN ■

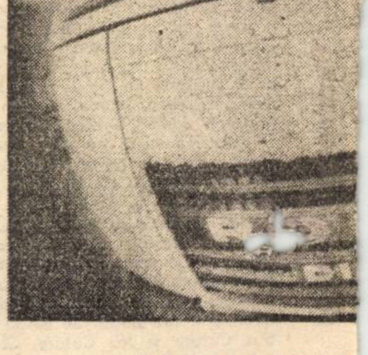

Trăiască minunatul

Fotografie de PAUL AGARICI ■

rolul salamului de Sibiu în alimentația publică și a minijupei în economia de materiale.

Se va acorda de asemenea o atenție sporită medicinei naturiste, știut fiind faptul că încă din vremea marelui Decebal (și a soției sale), au fost refuzate medicamentele din import, cum o dovedește în scrierile lui și călătorul nord-coreean, Ymahatta Kimono („Socialismul la daco-geți", ediție îngrijită de domnul Petre Roman).

Pentru cei care doresc să cunoască mai multe amănunte, recomandăm lucrările: „Un pas înainte, doi pași spre centru stînga" (Editura Partidului Comunist Liber), „Din amintirile unui C.N.S.T.-ist" (de Diamanta Laudoniu și col.) și „Specialități din carne de nutrie și lapte de iepure" (de un colectiv al Fabricii de mîncare „Silueta"). Mai semnalăm apariția buletinului „Ce-i de făcut ?" editat de „Liga comuniștilor cu față umană".

LIVIU TIMBUȘ ■

FINA
NUMATUL NOSTRU POPOR

nostru popor român !

Fotografii de PAUL AGARICI ■

CULTURA MICĂ ȘI CULTURA MARE

Volum omagial

România pe drumuri

La Editura Turism, Secția internațională, a apărut de curînd, în condiții grafice deosebite, o carte-album cu titlul sugestiv: România pe drumuri. Cartea, bogat ilustrată, înmănunchează o fericită culegere de impresii de călătorie ale unor români pînă nu de mult marginalizați, obligați de odioasa dictatură să călătorească doar prin județele limitrofe, cu diurne derizorii și cel mai adesea cu hrană rece luată de acasă.

S-au schimbat lucrurile. Orice cetățean este liber să călătorească și, s-o recunoaștem, este mult mai plăcut s-o facem pe banii statului. Călătoriile pot fi în acest caz mai consistente. Una e să vezi piramidele sau să petreci o noapte la Moulin Rouge și alta e să-ți petreci ziua prin piețe și tîrguri și să te înțelegi la preț prin semne.

Japonia, S.U.A., Canada, Franța, Coreea de Sud, iată cîteva din țintele călătorilor noștri. Ce ne-a plăcut în mod deosebit la glob-troterii români a fost că nu s-au mai pierdut în fleacuri: cum a decurs călătoria, ce-au mîncat în avion, ce și-au adus de acolo. Au trecut direct la obiect, împărtășindu-ne esența impresiilor, aceasta fiind de regulă culturală. Iată una din ele: „Piramidele ? Sincer să fiu, nici nu credeam că mai există. Mi le imaginam niște ruine mici. Cînd colo, ele sînt în picioare, cu vîrful în sus. Cică s-ar fi luat totul din ele. Mai că nu-mi vine să cred. Poți să stai zile întregi să te uiți la ele și nu te mai saturi. Totuși sînt puse destul de prost în valoare. N-au firmă. Nu știi ale cui sînt. Lingă ele nu sînt organizate restaurante cu mititei și bere rece. Campingurile, destinate celor cu venituri modeste lipsesc și ele. De asemenea, nu sînt fotografi care să-ți imortalizeze prezența, să te vadă cei de acasă și colegii din guvern. Mai sînt multe de făcut și în alte țări. Rar vezi la noi oameni umblînd călare și doar cu un prosop pe cap. Tot românul are o căruță și o pălărie sau măcar o șapcă să-și pună pe cap. Oare, mă gîndeam în autobuz, de ce nu s-au privatizat piramidele ? Date pe mîna unui mandatar întreprinzător ar putea fi mai eficient introduse în circuitul economic. Oricum, un spectacol magnific, deși cam arid."

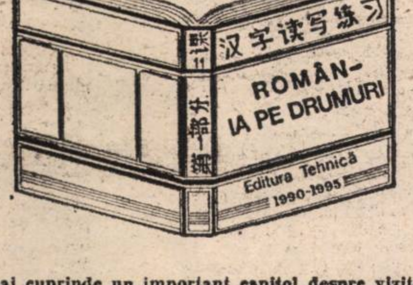

Cartea mai cuprinde un important capitol despre vizitele făcute la Vatican cu ocazia Sfintelor sărbători de Paște. Toți cei care au trecut pe acolo, cu interese comerciale sau sportive, au fost de acord că Piața San Pietro nu este doar mare, ci și impunătoare. De Basilică, ce să mai vorbim!

Cîteva liste de meniuri, publicate integral, sustrase de la marile restaurante pe unde au poposit drumeții noștri ne-au pus pe gînduri prin prețurile inaccesibile celor care lucrează la stat pe leafă fixă. Asta ne-a dus cu gîndul la inegalitățile care apar în economia de piață și mai ales la sfatul pe care l-a emis o mătușă care va vota, indiferent ce se va întîmpla pînă atunci, cu Frontul: Mai stați, oameni de bine pe acasă, mai ales acum cînd se găsesc ouă, brînză, carne și mezeluri preparate după rețetele vechi.

Din păcate, cei mulți, cei care trec granițele din dorința modestă de a consolida relațiile de prietenie cu țările vecine, indiferent de orînduire socială, religie și sex, ducînd cu ei șosete, sticlărie, vopsele de ouă și pînze de bomfaier și aducînd țigări, blugi, chiloți și autoturisme de diverse mărci achiziționate de prin cimitirele de mașini n-au găsit timp să-și încredințeze tiparului impresiile. Cartea ar fi cîștigat prin pitoresc și ar fi fost utilă în același timp cititorilor mai practici.

OPREA GEORGESCU ■

SPECTACOLE

- ● În Piața Înfrîngerii, a avut loc un spectacol de sunet și lumină. Sunetul a fost asigurat de sunetiști de elită, în timp ce lumina a venit de la Apus.
- ● În Sala Tronului din Capitală, a fost prezentat montajul literar-muzical „Republică, măreață vatră".
- ● La Circul de Partid și de Stat, are loc permanent spectacolul extraordinar de dresură de lei. Pînă devin dolari.

Lecturi suplimentare

Pe la începutul lunii noiembrie, anul trecut, am avut onoarea să cunosc trei economiști din Brăila. Cum ședeam de vorbă cu ei, dornic să aflu ce pot spune niște economiști despre meseria de economist, n-am avut ce face și l-am întrebat pe unul, contabil-șef într-o mare întreprindere industrială: „Care ar fi numele, să zicem, a trei economiști celebri din lumea largă, de pe acest pămînt, cît e el de rotund ?". În convorbirea publicată mai tîrziu, n-am avut încotro și am transcris răspunsul următor: „...".

Nu cerusem titluri de opere și nici să mi se spună în ce-ar consta o teorie economică sau alta. Dar mă gîndeam că, din diverse lecturi de specialitate, omul ar fi putut să rețină măcar numele cîtorva autori. Acum, că mai e sau nu mai e contabil șef, habar nu am și nici nu are vreo importanță. Însă nu mi-e greu să mi-l închipui încercînd să-i facă pe alții să priceapă ce este economia de piață. Din moment ce atunci cînd citești, e limpede că știi doar ce ai citit, atunci cînd nu citești îți creezi posibilitatea divină de-a ști totul dinainte, prin calitatea ingenuității și conform preceptului biblic „Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor va fi împărăția cerurilor". Inclusiv laptele și mierea.

În fond, de ce să-și fi pierdut economistul nostru vremea pentru a citi ce-au scris alții ? La urma urmei, așa cum românul e poet, dacă e cazul, el poate fi și economist, dacă-l împinge necazul. Bunăoară, acum, ca să ne uităm nițel în jurul nostru, nu e greu de observat că structura stalinistă a economiei românești a rămas aproape intactă. Roțile ei dințate, chiar dacă puțin știrbite pe ici pe colo, se învîrt puse în mișcare de același elan patriotic, prin aceeași muncă despre care ni s-a spus că înnobilează omul. Nu e de contestat, dreptate par a avea și cei care spun că, la o adică, munca degradează omul atunci cînd și exact în măsura în care munca respectivă se produce în pierdere. Parcă e ceva aici, ceva ce ne poate da de gîndit. Dar ce-or fi vrut să spună, la rîndul lor, cei care au dat buzna pe străzi, pe 29 ianuarie, strigînd în premieră mondială că „noi muncim, noi nu gîndim" ? Dacă ne mai uităm odată în jurul nostru, vedem că în lumea viețuitoarelor de pe pămînt poți să cauți mult și bine și n-o să găsești o ființă care să muncească în pierdere. Dar să mai fie și mîndră de asta ? Cîtă vreme muncești în pierdere, e clar că de la un timp începi să te simți tot mai sărac și parcă urmărit de un blestem. Dar noi sîntem obișnuiți cu greutățile. Se poate spune chiar că important este să o duci greu, ca să ai cu ce dificultăți să te înfrunți și ca să ai cum să învingi. Iar cum victoria nu înseamnă a dormi pe lauri, tot important este ca ea să fie pierdută, ca să poți trăi în continuare cu sentimentul nobil al luptei. Altfel cum să te mai mobilizezi ori să fii mobilizat ?

De ce-am citi noi ce scriu economiștii altora, mai ales acum, cînd avem dreptul să călătorim și ori ne repezim pînă acolo, la ei, ori rugăm pe cineva care pleacă să dea o raită pe-acolo să nu uite și să ne-aducă și nouă — măcar atît — niște gumă de mestecat pentru copii ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

CONVORBIRI IDEOLOGICE ADIȚIONALE

Muzeul marilor creiere

Aflăm că la inițiativa d-nei Silvia Bruckner, are loc astăzi în București, tăierea panglicii inaugurale la un nou așezămînt de știință și cultură. Este vorba de un nou muzeu al Capitalei, unic deocamdată în Europa și în lume, care, aparținînd nu mai puțin celebrului lăcaș de știință „Grigore Antipa", adăpostește, într-o expunere generoasă, o istorie a evoluției creierului la ființele vii de-a lungul mileniilor. Ca material ilustrativ se folosesc benzi desenate, fotografii luate la microscop, decupaje din reviste românești și străine — și chiar cîteva exemplare de creiere perfect conservate în boluri de formol, cu circumvoluțiunile inspirat subliniate cu creionul roșu, pentru a se pune mai ușor în evidență legătura între numărul acestora și coeficientul de inteligență. De la evoluția aglomerărilor de centri nervoși (cum e cazul „nevertebratelor" și „regnului inferior") pînă la mamiferele superioare, dotate cu o remarcabilă putere de înțelegere și o tenace aptitudine pentru muncă, acest organ al omului a suferit o spectaculoasă metamorfoză. Dintre mamifere, intelectualilor le este rezervată o încăpere aparte, ei fiind considerați ramura cea mai promițătoare a evoluției lui homo faber. În comparație cu aceștia, creierele muncitorilor și țăranilor (care ocupă împreună o încăpere mai mică, anterioară) sînt figurate mai netede și mai pămîntii.

În 15—20 de ani, se va instaura după declarația d-nei Bruckner o perfectă democrație a „creierelor", astfel încît, peretele despărțitor al celor două încăperi va fi dărîmat (precum zidul de la Berlin) și atunci creierele vor avea un număr egal de circumvoluțiuni și vor fi egal irigate cu sînge. În penultima cameră, se află, desigur, expoziția creierelor celebre, care prezintă un design foarte atrăgător, colorate în diverse nuanțe, majoritatea înclinînd spre roșu aprins. Istoricul acestora începe încă din antichitate, cu legendarul creier al lui Marx și Engels care s-a format prin perfecta simbioză a celor două focare ideologice, la care ulterior s-a adăugat și creierul lui Lenin.

DESCHIDE-ȚI
FEREASTRA

Fotografie de
CRISTIAN CIUBOTĂRESCU ■

Pe o superbă casetă de santal, îmbrăcată în catifea roșie, odihnește alături (odihnească-se-n pace !) blajinul și gingașul creier al lui I. V. Stalin. Urmează, pe cîteva rafturi, în ordinea importanței diferite creiere est-europene, al lui Brejnev, Broz Tito, Mao-Ze-Dong, etc. Unul din cele mai interesante experimente — oglindind progresul ideii de comunitate — este cel al creierului comun, multilateral dezvoltat, proprietate de stat sau cooperatistă, întreprindere în care se pot asocia țărani, intelectuali sau muncitori, fără discriminări.

Un mic monument comemorativ de marmură neagră îi este rezervat lui Hitler. Dintre sălile-anexe, cea mai interesantă este aceea în care un număr impresionant de creiere trec pe la jgheab cîte unul (avansul fiind asigurat de o bandă rulantă) unde sînt supuse unui jet puternic de apă, care le spală și le curăță perfect, precum cearceafurile la „Nufărul". Ultima sală este gîndită astfel încît să lase deschisă perspectiva: casetele de cristal de pe mese sînt deschise și goale, înăuntrul lor fiind diferite etichete cu cîteva nume ale unor conducători încă în viață — sau numai cu inițiale, ca de exemplu: I. I., P. R., M. C. Se vorbește în șoaptă că ar exista chiar o casetă pe care scrie, cu litere ușor șterse: Silvia Bruckner.

Cine taie panglica ?

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

ROMANIA – CENTRUL LUMII

Nu ne vindem țara! O dăm pe gratis!

Cînd ai noștri au descins, pe 28 martie în Piața Victoriei din Capitală, cu lanțuri, bîte și alte instrumente, spre a-i învăța minte pe cei adunați acolo, au strigat în gura mare, s-audă tot natul : „Nu ne vindem țara !". Acest strigăt a devenit apoi deviza sub care am luptat și luptăm mereu. Recunoaștem însă că ideea am preluat-o de la înaintași. Unul dintre ei spunea plîngînd : Cînd mă gîndesc la țara mea, la scumpa mea țărișoară ! Altul ne avertiza că diferite servicii de spionaj și cercuri imperialiste vor să pună din nou sub stăpînire străină România, să reintroducă șomajul, să reducă nivelul de trai al poporului.

Cum adică, să vină unii și alții și să ne infesteze țara cu dolarii parșivi ai străinătății, semn al putreziciunii capitaliste ? Să ducem și noi viața grea și chinuită a celor din Occident ? Și apoi, unde ar fi generozitatea poporului român, dată la iveală atît de pregnant în perioada de la război încoace ? Știe o lume că, au avut sau n-au avut românii ce mînca sau ce purta, trenurile au circulat ani și ani pline cu vîrf spre Soare-Răsare, c-așa-i românul bun la inimă ; a fost sau nu prețul lor convenabil, mărfurile românești au fost trimise peste hotare, că doar nu era să rămînă în țară și să nu realizăm planul la export ; au avut sau n-au avut românii ce pune de Anul Nou pe masă, n-a contat, important a fost că am putut să le trimitem altora daruri, să aibă ei masa plină, fiindcă așa-i și elegant, și tovărășește, și creștinește ; valută nu era cazul să cheltuim pentru importuri, întrucît românului nu-i plăceau mărfurile cosmopolite, astfel încît ne-am putut îndeplini datoria de onoare, de glorie și de eroism de a acorda altora credite, mai mult sau mai puțin nerambursabile, de a face investiții, mai mult sau mai puțin gratuite. Așadar, în spiritul practicii și al tradiției noastre din ultimele decenii, afirmăm clar și răspicat : Nu ne vindem țara ! O dăm pe gratis ! **(I.D.G.)**

SĂ FIM FERMI!

Uite c-au trecut și sfintele Paști. Mai cu miel, mai fără, mai cu vin, mai fără, în fine, bine c-au trecut în pace și liniște. Cu ajutorul lui Dumnezeu și al domnului Roman am scăpat și de primejdia de a fi destabilizați de ex-regele, cum frumos ne-a explicat domnia sa la televizor în Joia Mare. Pentru că, mai știi ? Zicea el că vine în particular să ciocnească un ou, după obicei, ceea ce n-ar fi fost grav. Chestia e că nu știi ce culoare are oul. Dacă ar fi fost trandafirie, mă rog, poftiți, vă punem și un palat la dispoziție („facilități", cum a zis frumosul nostru premier). Dar dacă e albastru ? Nu e un apropo perfid la situația noastră economică ? Nu înseamnă agitație politică taman acum, în plină campanie ? Așa că, mai bine să fim prevăzători și mai ales fermi ! Noi ți-am dat viza, noi ți-o luăm înapoi ! Și să ne vedem de ale noastre, că treburi avem, slavă Domnului !

Acu', să nu creadă cineva că aș fi vreo monarhistă, că m-am trezit și eu, hodoronc-tronc, filozofînd ca o coană Efimița rediviva : „Adică, zău, bobocule, de', eu cu mintea ca de femeie, pardon să te întreb și eu un lucru : ce procopseală ar fi și cu republica ?" Cunoașteți citatul și vă aduceți aminte cît de frumos și actual a combătut-o conu Leonida, deslușind în republică : „Fiștecare cetățean ia cîte o leafă bună pe lună, toți întru egalitate" și că „pensia e bașca, o am după legea a veche", cum bine zicea, de altfel, și conu Bîrlădeanu.

Așa că, eu nu țin nici cu regele, căruia i s-a făcut brusc și dintr-o dată dor de strămoși, taman acu', în plină campanie electorală. Dar, mă-ntorc și zic : De ce să pui, soro, omul pe drumuri de colo-colo, de la Berna la Zürich, de la Zürich la Berna, zicîndu-i ba vino, ba nu veni, mai ales cînd știai că nu e singur. Ai văzut ce liotă căra după el. „Famelie mare, coane Fănică !" Păcat de cheltuială. Zău așa !, vorba lui Mircea Dinescu.

LIANA TATOS

„ROMPRES"

PE NOI
CÎND
NE EXPULZAȚI?

Fotografie de GIGEL MOTOIANU

SPORT

TURNEUL CAMPIONILOR

Turneul de tenis open al României este în plină desfășurare. Deocamdată se profilează cîțiva favoriți și s-au înregistrat cîteva abandonuri, unele din ele pronosticate doar de specialiști și anunțate în mod oficial. Peste 70 de team-uri și-au anunțat participarea, bună parte din ele fără cotă pe arena internațională și chiar internă. Cu atît mai interesantă ni se pare finala care va avea loc pe 20 mai și care sperăm să se desfășoare într-un cadru civilizat, fără petarde, huiduieli, geamuri sparte și atacuri la persoană.

Înainte de a comenta șansele unor favoriți să semnalăm cîteva incertitudini spectaculoase : jucătorul Stănculescu, cu o falsă fractură la tibia și peroneu se pare că nu este încă refăcut. Ion Chițac, un tînăr de perspectivă la un moment dat, se pare că este ieșit din top din cauza afecțiunii glandei lacrimale declanșată la Timișoara la finele anului trecut.

În sfîrșit, cîțiva jucători, Mazilu și Lupoi fiind mai cunoscuți, deși și-au anunțat intenția de a participa ca simpli jucători, independenți, fără să se înregistreze sub culorile nici unei echipe, deocamdată par a se menține în expectativă pentru obținerea unui culoar mai bun.

La old-boys un singur participant și deci singur cîștigător, așa cum ne-a obișnuit și la categorii de vîrstă mai mici, Silviu Brucan, cunoscut mai mult în străinătate decît la noi.

Dintre cei cu șanse reale, după părerea sondajelor discrete în rîndul specialiștilor par a se detașa experimentații Iliescu, Cîmpeanu și Coposu, acesta din urmă refuzînd cu indignare să participe la categoria veterani. Cîțiva jucători, pînă mai ieri necunoscuți — Roman, Ionescu, Gelu și Vîță — par a emite pretenții la un loc fruntaș, mai ales că jocul lor este complet nestudiat. De la ei se așteaptă oarecari surprize, dacă acestea mai pot avea loc. Mulți se îndoiesc de o atare posibilitate. Cît despre profesioniștii care au activat în străinătate, preferăm să nu ne pronunțăm. Au un stil de joc care a surprins încă de la antrenamente. Vom trăi și vom vedea.

OPREA GEORGESCU

Fotografii de PAUL AGARICI

De la gol, la (a)vidul de putere

A fost odată un balcon mare și frumos. După cum se știe, balcoanelor nu le place să fie goale. Cele obișnuite se umplu cu dulăpioare pentru scule, butoaie de varză, biciclete, rufe puse la uscat și chiar cu flori.

Nu era de demnitatea balconului nostru să se umple cu astfel de nimicuri. Prea era frumos. În acest balcon nu era mai nimic. Din cînd în cînd, venea cineva în el și dădea din mînă. Dar el fuse și se duse. Și pentru a nu-l lăsa singur și trist, iată că se găsesc mereu alții și alții care să-l umple. Ca pe un stadion. Se joacă alte partide, se aruncă mingea, se dau goluri. Balconul e plin, lumea strigă „gol".

REPETIȚIE GENERALĂ

(Urmare din pag. 7)

pentru toți cetățenii țării în București etc.

Se apreciază că numărul de noi partide va crește pînă la cîteva sute. Vor putea candida la postul de președinte al României absolut toți cetățenii.

De pe acum guvernul a inițiat o campanie pentru asigurarea unei largi participări. Sîntem încredințați că se vor folosi numai gloanțe de manevră. Grenadele lacrimogene vor fi umplute cu parfum de cea mai bună calitate, iar tancurile și TAB-urile vor fi achiziționate de la Studiourile Buftea, fiind executate din mucava. Procesele vor avea loc în condiții de siguranță, după care va urma o amnistie generală. Ajutoarele din străinătate vor putea intra nestingherite pe la toate punctele de frontieră, pe apă, prin aer și pe uscat.

Noul Consiliu de Conducere al Frontului-Linia a II-a nu va mai face greșeli, nu va mai înregistra ezitări, totul fiind pus la punct în cele mai mici amănunte, de la demonstrații la contrademonstrații și pînă la noul parlament, care va fi declarat provizoriu cu caracter definitiv. Acesta va asigura intrarea capitalului străin, privatizarea, convertibilitatea leului. Se contează pe o paritate inițială de 1 leu la 5 dolari, cu mențiunea că orice întreprinzător va putea tipări monedă proprie.

Fiecare cetățean va trebui să dea dovadă de răbdare pînă la 7 octombrie 1990, cînd toate revendicările rămase în suspensie își vor găsi rezolvarea atît de mult așteptată.

Marea publicitate

ARION TOURS

Firma turistică ARION vă oferă excursii de 3 zile în condiții ideale la Ankara, Viena, Berlin și Mizil. Costul unui sejur rămîne la aprecierea călătorilor. Relații la sediul firmei din strada Primăverii.
Fotografie de PAUL AGARICI

Colegiul de redacție

Aprobat de secția de presă a tuturor partidelor

Mica publicitate

■ Pierdut 3,8 milioane carnete membru. Aducătorului bună recompensă. Excursie în străinătate Tirana—Phenian fără retur. Aștept provincia.

■ Găsit 3,8 milioane carnete membru. Primitorului bună recompensă. Havana-Club. Aștept Capitala.

■ Agenția de detectivi particulari și generali anunță că mai primește oferte pentru acțiunea recuperării a 3,8 milioane carnete de membru pînă una alta.

Închiderea ediției

Să dispară toate ziarele ! Să rămînă doar Trombonul liberrr !

Efectul de ecou necontrolat

Păzea, vine Europa!

„Vin americanii! Vin americanii!“ au tot zis și-au tot sperat moșii și strămoșii noștri. „Europa de Vest (și „Europa Liberă“, se-nțelege) ne corupe tineretul“ ne ziceau activiștii. Activiștii au avut, ca de obicei, dreptate. Americanii n-au venit. Europa — iat-o, e-n brațele noastre. Noi o să-i cîntăm „nani, nani“, ea o să doarmă și-o să ne pape ursu' pe toți (Fotografie de **Gabriel Bugnar**).

Tehnologii franceze de ultimă oră

Se poartă mult cooperarea. Urcă în top cea tehnică, industrială și economică. În curînd, pe piața românească, tehnologii franceze de ultimă oră! Sau, cel puțin, detalii despre acestea, ilustrate la cerere, în buletinul trimestrial „France technologies“ al agenției franceze ACTIM, care își deschide o filială în București.

Au sosit juniorii!

Săptămîna trecută, liceul C. D. Loga din Timișoara s-a înfrățit cu o școală — cu totul specială — din Frankfurt. E vorba de școala americană a copiilor de ofițeri ai forțelor N.A.T.O. Elevii americani — participanți la o conferință de presă organizată de ziarul „Renașterea bănățeană“ — sînt vioi, isteți și voinici și au toate șansele să urmeze tradiția familiei. În încheierea frumosului lor sejur în orașul de pe Bega, oaspeții au programat un meci amical de baschet cu echipa liceului timișorean. Scorul nu ne este, deocamdată, cunoscut. Organizatorii nu exclud posibilitatea unui meci similar cu juniorii Tratatului de la Varșovia. **(R. C.)**.

Bobîrnac

Speranță, guvern, portocale

E adevărat, nici înainte de revoluție nu erau portocale; însă tăinuiam în suflet speranța că într-o bună zi regimul va cădea, și-atunci vor fi portocale. Nu sînt nici acum portocale, și asta n-ar fi atît de trist dacă măcar nu s-ar fi dus dracului și amărîta aia de speranță în ceea ce privește regimul.

TRAIAN FURNEA

Se poartă picioare lungi

Așa ne arată prezentatoarele de modă, așa ne arată și strada. Ceea ce nu înseamnă, însă, că n-avem dreptul să stăm pe picioarele noastre, indiferent de lungimea lor. Așa e democratic și trebuie să ne opunem preventiv unei eventuale dictaturi a picioarelor lungi. Chiar dacă pierdem șansa de-a ofta mai tîrziu: „Frumoasă dictatură, ce bine era-n vremea ta...“ (Fotografii de **Silviu Stan** și **Paul Agarici**).

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Democrație ceaușistă?

De la fiul lui **Constantin Obreja din satul Iacobeni, comuna Dingeni, județul Botoșani**, o rugăminte: „Apelăm la ajutorul dumneavoastră pentru că tatăl meu dorește ca acea bucățică de pămînt pe care trebuie s-o primească acum, să i se dea în vatra satului, unde a avut și lot moștenire, ținîndu-se cont și de vîrsta pe care o are. Nu este singur în această situație și nu înțelege de ce acea comisie care se ocupă acum de împărțirea pămîntului nu este corectă“.

Nici noi nu sîntem prea lămuriți de modul în care se împarte pămîntul, deși o altă scrisoare, sosită din județul Prahova, e mult mai detaliată și cu atît mai revoltătoare prin ceea ce dezvăluie. „De la început vreau să vă spun că acest decret nr. 42 din 1990 a fost dat sub formă „ceaușistă“, adică să fie interpretat de fiecare cum vrea, din care cauză între oameni s-au iscat discuții, ajungîndu-se și la bătăi. Nu s-a specificat că oamenii își pot lua lot din proprietățile pe care le-au deținut înainte — bineînțeles în limita posibilităților (să nu se fi construit ceva pe ele). S-a spus că se va da lot în folosință pe o perioadă îndelungată, dar nu s-a specificat pe cîți ani. După aceea, cum se va proceda? Iar să ne luăm la ceartă să împărțim pămîntul? Frontul a procedat cu noi ca și cum ar fi aruncat un ciolan la o haită de cîini înfometați, lăsîndu-i să se bată pe el — care e mai puternic să mănînce! De ce afirm asta? Pentru că se fac foarte multe nedreptăți cu împărțirea acestor loturi în folosință. Culmea e că se dă la inși care nu au dat o dată cu sapa în viața lor: doctori, ingineri. Hai să fim serioși și să vedem cine poate crede că o doctoriță navetistă poate fi la cîmp, cînd ea vine cu regularitate la ora 8,30 și pleacă după-amiaza cu prima mașină. Am observat că sînt și țărani care vor să rămînă în C.A.P. și democratic este să-i lăsăm cum vor ei. Eu propun ca cei care vor să se retragă să li se dea pămîntul înapoi, iar ceilalți să rămînă în cadrul C.A.P., să muncească pămîntul cum vor, și în felul acesta s-ar face dreptate. Dacă există democrație adevărată nu democrație ceaușistă, atunci procedați ca atare!“.

Cei ce au puterea s-o facă, ar trebui să ia aminte la înțeleptele vorbe din finalul acestei scrisori, semnate de **Matei Paul din comuna Ariceşti-Rahtivani, județul Prahova**: „Voi, cei care ați dat acest decret, să știți că atîta vreme cît țăranul va fi sărac și țara va fi săracă!“.

PUNCT OCHIT PUNCT LOVIT

A dispărut un camion?

În ianuarie, la I.C.E. Romtrans București au sosit, ca în atîtea alte locuri, ajutoare din străinătate. Mai exact, două camioane. Aceste camioane trebuiau să fie descărcate în magaziile Agenției „Romtrans“ din Șos. Chitilei nr. 230 (există, în acest sens, un telex, declarații de transport și vămuire etc). Din dispoziția directorului Gh. Romcea și a șefului serviciului import, Dan Nechifor, s-a descărcat numai un camion, altul luînd, se pare, drumul Tîrgoviștei. Evident, suspiciunile destinatarilor de drept ai ajutoarelor n-au putut fi evitate. Oamenii, așa cum declară revizorul contabil principal A. Dosescu, în acord cu dl. Valentin Nechita, consilier la ICE Romtrans, sînt supărați pe directorul Romcea întrucît nu a respectat documentele de expediere. Supărarea are temeiuri mai adînci. Atît directorul cît și contabilul șef, Ion Anghelescu (timp de două legislaturi, secretar p.c.r.) sînt aceiași de dinainte. Ei n-au fost confirmați prin alegeri democratice, așa cum s-a procedat peste tot. Ba, se pare, că și vechile deprinderi și le-au păstrat. Oricum, la agenția din Șos. Chitilei, trebuie lămurite și problema camionului și problema democrației. **(Dumitru Stoica)**

La ce mai este bun pașaportul?

Inginerul **Nicolae Dobrescu din București, str. Valea Lungă nr. 7, sector 6**, ne previne de la bun început: „Fac parte dintre naivii speciei. Am uitat o regulă de fier a „epocii“: are numai cine apucă! Citind îndemnurile liniștitoare ale factorilor responsabili prin mass-media, că este valută Est pentru toată lumea, am întîrziat și am rămas fără. Miercuri 4 aprilie '90 în vitrina Biroului Turism Extern din str. Luterană, un afiș surprinzător: „Pînă la 25 august a.c. nu se mai primesc cereri pentru valută Est“. În aceeași zi, în fața agenției, tipi tuciurii negociau valuta cu banii la vedere. Ne-am săturat de cote și rații. Cei care au imaginat distribuirea valutei nu s-au gîndit că poate fi speculată de cei care o iau nu pentru a călători? De ce nu s-a distribuit valuta numai celor care plecau efectiv? La ce mai este bun pașaportul? Pot călători numai cei ce „se descurcă“?, numai cei ce speculează marfa și valuta? Nu există căi cinstite?“.

Banca de idei

● „Studenților și absolvenților institutelor de învățămînt superior, cursuri de zi, să le fie considerată perioada facultății vechime în muncă. Motivez această propunere avînd în vedere următoarele: pregătirea în facultăți se efectua după un necesar al economiei naționale, strict pe specialități, repartizarea în producție fiind obligatorie. Practica în producție a fost, de asemenea, obligatorie, ca și zilele de „muncă voluntară“ în agricultură. În spiritul dreptății trebuie avut în vedere și faptul că absolvenții școlilor militare tehnice, Academiei Militare, școlilor de ofițeri M.Ap.N. și M.I., ai fostei Academii Ștefan Gheorghiu, deși urmau și ei cursurile la zi, perioada studiilor le este considerată vechime în muncă și în plus mai beneficiază și de alte avantaje“.

TIȚA NICOLAE
Bd. Armata Poporului 12, bl. 13 A, sc. A, ap. 24, București

● Viitorul statut al inventatorului român îl preocupă cît se poate de intens pe tehnicianul **Filimon Gavrilă din Sighetu Marmației, județul Maramureș** (str. Bogdan Vodă, bl. C-4, ap. 4), drept pentru care oferă celor în drept — mai precis O.S.I.M. — cîteva sugestii: „Consider că este corect ca inovație să fie considerată noutatea pe plan național, iar noutatea la nivelul întreprinderii să fie considerată raționalizare. Inovația să fie certificată de către ministerul tutelar iar raționalizarea de către întreprindere. Termenul de eliberare a brevetelor de invenții și a certificatelor de inovator să fie reduse — pentru invenții maximum un an de la înregistrarea la O.S.I.M. iar pentru inovații maximum 6 luni de la înregistrarea la ministerul de resort. În lege să se stipuleze foarte clar modul în care se va face descrierea propunerii de invenție și celelalte formalități, pentru a nu se ajunge în situația purtării unui dialog interminabil cu O.S.I.M.-ul, așa cum se întîmplă actualmente“.

Grupaj realizat de
LIANA TATOS

Poșta redacției

Alexandru Vasile — Bistrița, **Spepu D.** — București: Mulțumim pentru felicitări. Pentru dv. și pentru toți cititorii care ni s-au adresat — „Adevărat a înviat!“ ● **Tcaciuc Dorin** — satul Rogojești, com. Mihăileni (Botoșani): Sperăm, alături de dv., să intre și „Flacăra-BIS“ în catalogul publicațiilor la care vă puteți abona. În legătură cu almanahul, vom mai vedea. Mulțumiri pentru fidelitate și vorbe bune. ● **Cristescu Tatiana** — Călărași: Putem să vă comunicăm încă o acțiune „O carte pentru Basarabia“. Cei care vor să doneze o carte sau mai multe o pot face la sediile județene, municipale sau orășenești ale FSN ● **Pascu Gheorghe** — Ploiești: Veștile pe care ni le-ați dat ne-au bucurat: „De 20 de ani așteptăm rezolvarea unei cereri de locuință, dar degeaba. Însă după ce a apărut în revista „Flacăra“ articolul dv. în 12.I.1990, imediat ni s-a rezolvat cererea. Eu vă mulțumesc“. Vă dorim fericire și sănătate în mult visata casă nouă și vă mulțumim, la rîndu-ne, pentru urări ● **Ionescu Grigore** — Craiova: Prin bazele de aprovizionare existente în fiecare județ, sînt puse la dispoziția cumpărătorilor tractoare de 45 sau 65 CP, cu sau fără cabine, la prețuri variind între 80 000—160 000 lei, sume ce pot fi obținute prin credite de la sucursalele băncilor agricole județene. Tractoarele de 28 și 50 CP se livrează în continuare de la baza de aprovizionare din Brașov, la prețuri între 60 000—160 000 lei. Tractoarele, semănătorile, plugurile, grapele, remorcile se livează în maximum 30 zile de la data solicitării. Vor putea fi procurate, de asemenea, de la bazele de aprovizionare județene, și piese de schimb pentru mașinile agricole. Pînă la sfîrșitul anului vor funcționa în fiecare județ magazine specializate în desfacerea pieselor de schimb pentru aceste mașini, atît pentru sectorul de stat, cît și pentru producătorii agricoli individuali.

REGHINA VÂRVICI

Sfert de secol

Azi, 25 aprilie 1990. Întreprinderea de alumină Oradea împlinește 25 de ani de la data creării primei șarje de alumină. Aniversarea i-a găsit pe muncitori și personalul tehnic într-o Românie liberă, democrată, unde nu mai primesc „indicații prețioase“, așa cum s-a întîmplat în 1987 cînd li s-a cerut să scoată infimele particule de fier din reziduul de șlam roșu rezultat în urma tratării minereului de bauxită, lucru extrem de costisitor și cu o eficiență economică aproape nulă. Acum, același colectiv care a produs pentru prima oară în România alumină va da și pe mai departe prețioasa materie primă pentru aluminiul de la Slatina. Le urăm succese și chiar colaborări cu firme străine în baza dreptului la liberă inițiativă. **(Pașcu Balaci)**.

Voi fără arme, noi cu flori

Duminică de duminică, în preajma obiectivelor de stat a căror securitate este asigurată de tinerii noștri soldați, se desfășoară dacă nu mitinguri cel puțin promenade cu miză politică. O miză pe care și copiii o înțeleg în felul lor. Adesea, întinzînd, pur și simplu, flori soldaților. (Fotografie de **Constantin Marin**).

5 000 000de cărți pentru România

„Ziua revoluției române mi-a prilejuit cea mai mare emoție a vieții mele!“. Acestea au fost primele cuvinte pe care ni le-a adresat psihologul Michel Hock, care ne-a vizitat la redacție, însoțit de editorul Jean Clip, aducîndu-ne salutul asociației „Espace roumain“.

Interesat de România, pe care o consideră ca făcînd parte dintre țările europene cu o cultură și o civilizație demne de admirație, Michel Hock a reunit în jurul său o serie de intelectuali belgieni de limbă franceză, împreună cu care a format asociația fără scop lucrativ „Espace roumain“, ce și-a propus să adune pentru România cinci milioane de cărți.

O primă listă cu cărți medicale a și fost oferită Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, cu colectivul căruia domnul Michel Hock a avut o interesantă întrevedere.

„Am hotărît că nu vom face o simplă colectă de cărți pe care să le aducem aici, să le depozităm, după care să plecăm liniștiți acasă. Vom crea chiar cîteva mici biblioteci în sate și orășele. Vom contacta instituțiile interesate din cele mai diverse domenii de activitate. Astfel, acțiunea noastră are șansa de a deveni un dialog real, despre care să putem spune, cu temei, că a fost și fructuos“. **(Roxana Paicu Manolescu)**.

Mihail Manoilescu
URMARE LA „MEMORIILE MELE"
– ministru de externe, iulie-august 1940 –

Mihail Manoilescu — una dintre cele mai controversate personalități politice românești interbelice — s-a născut la 10 decembrie 1891, în Tecuci, ca fiu al unor institutori. Absolvent eminent al Liceului Național din Iași, al Școlii Politehnice Superioare din București. Mai întîi, inginer la Școala de Poduri și Șosele din Capitală (1915), apoi director al industriei în Ministerul Industriei și Comerțului. Membru al Partidului Poporului, sub a cărui guvernare a deținut subsecretariatul de stat la Ministerul Finanțelor (martie-iunie 1927). În toamna anului 1927 a fost achitat de un tribunal militar, în urma unui proces devenit faimos, în care fusese acuzat de conspirație (pentru înlocuirea Regenței cu ex-prințul Carol Caraiman). Trecut în Partidul Național Țărănesc și ilustrat ca înfocat carlist, după Restaurație M. Manoilescu a deținut portofoliile Comunicațiilor și Lucrărilor Publice (iunie-octombrie 1930) ; Industriei și Comerțului (octombrie 1930 — mai 1931) ; guvernator al Băncii Naționale (mai 1931). Curînd, după destituirea din ultimele două funcții, Mihail Manoilescu a înființat, în aprilie 1932, revista de doctrină corporatistă „Lumea Nouă". A fost ales senator în Parlamentul țării, iar din toamna anului 1933 a înființat propria formațiune politică — „Liga Național-Corporatistă" (interzisă în februarie 1938 de noul regim carlist cu care nu se mai găsea în cei mai buni termeni). Ca mare industriaș, a fost președinte al Asociației Generale a Industriașilor din România (AGIR) din februarie 1933, precum și președinte la Secția Română a Camerei Internaționale de Comerț.

Mihail Manoilescu a fost mulți ani profesor universitar de mare erudiție la Școala Politehnică din București. Și dacă doctrina, concepția sa sociologică și politică — pe nedrept confundată cu fascismul italian — este discutabilă, criticabilă chiar, teoriile sale economice își află perenitatea pînă în zilele noastre. Dovadă fiind și tipărirea în anul 1986, de către Editura Științifică și Enciclopedică a lucrării sale de anvergură și actualitate consacrată Teoriei protecționismului și a schimbului internațional.

În plină conflagrație mondială, cînd țara noastră se afla izolată și pîndită de toate primejdiile, Mihai Manoilescu și-a asumat riscul compromiterii ireversibile a carierei sale politice, primind să fie ministru de externe într-un guvern țărmurit de ultimatumuri și diktate care mai de care mai imperialiste și mai criminale pentru ființa neamului românesc.

Acest calvar și această odisee sînt rememorate de nefericitul fost ministru în manuscrisul intitulat Urmare la „Memoriile mele" (ministru de externe iulie-august 1940).

Era în anul 1947. M. Manoilescu a simțit nevoia să întrerupă istorisirea amplelor sale Memorii, **la anul 1932, pentru a da prioritate evocării acelor două luni de tragic ministeriat (iulie-august 1940). A fost vorba, se pare, de o premoniție. Memorialistul se grăbea să-și scrie testamentul politic, înainte de trecerea sa în lumea celor drepți, întîmplată curînd, în anul 1950.**

Textele ce le publicăm în revista „Flacăra" se definesc și ca o avanpremieră editorială, cititorul român avînd dreptul să cunoască, un ceas mai devreme, istoria așa cum a fost.

STELIAN NEAGOE ■

Mihail Manoilescu într-un instantaneu bucureștean interbelic

CUVÎNT ÎNAINTE

Pentru înțelegerea evenimentelor expuse la Memoriile de față, încercăm în cele ce urmează o sinteză a situației internaționale care a dus la tragedia din august 1940.

Pentru a înțelege ce s-a petrecut, trebuie să pornim de la constatarea că politica europeană și în special politica **est-europeană era dominată în acel moment de cursa dintre Germania și U.R.S.S., care sub masca unui tratat de amiciție, căutau să-și asigure poziții teritoriale cît mai favorabile pentru orice eventualitate viitoare.** Zona dintre cei doi coloși era un fel de cîmp pentru care se dădea o bătălie surdă, încă neajunsă în faza militară. Conflictul româno-ungar a fost cu totul subordonat acestui cadru politic general.

Toată desfășurarea evenimentelor s-a datorat unei înlănțuiri și ciocniri de interese de la care marile puteri **nu puteau** în nici un caz să abdice, reprezentînd pentru ele interese de viață și de moarte.

Pentru a demonstra aceasta, vom analiza pe rînd interesele din vara anului 1940 ale fiecărei mari puteri. Acțiunile lor față de România vor apărea, astfel, **ca fiind logic consecvente.**

Interesul Germaniei

Germania învinsese Franța și se pregătea să atace imediat Anglia. Interesul ei în est era ca în acel moment să se mențină pacea.

Pactul germano-sovietic din 1939 acordase U.R.S.S. o parte din Polonia și Basarabia. Pentru noi situații care s-ar fi creat se prevedeau consultări ulterioare. Germania căuta să evite ca asemenea noi situații (spre exemplu un război româno-ungar) să o oblige la o nouă împărțire de teritorii cu U.R.S.S.

Este neîndoielnic în această privință că în caz de noi evenimente, Germania era nevoită, pentru a menține temporar bunele raporturi cu U.R.S.S., să-i facă noi concesii teritoriale.

Așa se explică :

— sfatul dat României să accepte ultimatumul privind Basarabia, pentru a nu crea prin război un motiv de noi împărțiri teritoriale cu U.R.S.S. ;

— oprirea atacului Ungariei și Bulgariei împotriva noastră, cu promisiunea formală de satisfacere a cerințelor lor prin tratative ;

— precipitarea evenimentelor de la finele lunii august. După eșuarea tratativelor directe româno-ungare, Ungaria a șantajat Germania cu începerea imediată a unui conflict împotriva României, arătînd că are asentimentul U.R.S.S. în această privință. Germania a fost **obligată** să răspundă cu ultimatumul de la Viena prin care :

— s-a stopat acțiunea ungară ;

— prin intermediul ungurilor, Germania a atins prima linia Carpaților ;

— s-au dat garanții României, care reprezentau o formă de a spune U.R.S.S. să nu treacă Prutul.

Interesul U.R.S.S.

U.R.S.S. se găsea în fața unui „prieten" de ultimă oră, victorios în Europa, ale cărui intenții ulterioare căuta să le sondeze.

Interesul ei vital era ca — **fără a provoca cu nimic Germania — să-și creeze în est o** frontieră strategică eficace. Atingerea Carpaților nu reprezenta astfel un obiectiv expansionist, ci un act de legitimă apărare în fața pericolului virtual care o amenința în permanență. Ca urmare, U.R.S.S. **nu putea** din motive de securitate să nu profite de orice împrejurare sau război local pentru a atinge această linie de demarcație cu sfera intereselor germane. **Așa se** explică :

— solicitarea prin ultimatum și a unei părți a Bucovinei ;

— sfaturile date Bulgariei de a rămîne pasivă în timpul ultimatumului pentru Basarabia, probabil pentru a ne încuraja la o eventuală rezistență ;

— încurajările date apoi Ungariei ca să ne preseze ;

— permanentele „incidente de frontieră", de fapt inexistente ;

— concentrările de trupe la granița noastră și nota Dekanozov din noaptea ultimatumului de la Viena, pentru ca în caz de rezistență a României să existe și mijlocul și motivul unei intervenții.

Interesul Angliei

Memoriile pot lăsa impresia că Anglia se dezinteresa de noi. Logic este însă de presupus că ea ar fi dorit ca România să intre în război. Tăcerea ei față de noi în acele momente se datora faptului că ea nu ne putea spune **atunci** (în iulie-august 1940, cînd șansele ei erau la punctul cel mai scăzut) sacrificați-vă. Acest lucru l-a putut cere lui [Armand] Călinescu, în septembrie 1939, cînd Franța nu se prăbușise și Iugoslaviei în primăvara lui 1941, cînd Anglia cîștigase definitiv bătălia aeriană care-i salvase existența.

În realitate, interesul ei era evident ca noi să intrăm în conflict cu Ungaria și să provocăm astfel totodată ajungerea U.R.S.S. pe Carpați. Ea putea spera chiar ca prin aceasta să precipite conflictul germano-sovietic.

Așa se explică :

— încurajările engleze date U.R.S.S. în această privință ;

— încurajările date ungurilor și mirarea ministrului Angliei de la Budapesta că Ungaria nu ne atacă încă.

Interesul Statelor Unite ale Americii

Cu toată animozitatea lor față de Germania, Statele Unite se găseau în expectativă și nu putea fi vorba de o intervenție directă în evenimente.

Aceasta cu atît mai mult cu cît ele presimțeau în viitor un conflict cu Japonia.

Interesul Japoniei

Japonia se pregătea în secret să atace Statele Unite și Anglia. Interesul ei în ceea ce privește problemele est-europene era exact contrar celui englez. Dacă Anglia putea spera să se producă o învălmășeală din care să izbucnească un conflict germano-sovietic, Japonia avea tot interesul să evite o asemenea situație. Japonia milita pentru menținerea pactului dintre Germania și U.R.S.S., astfel încît toate forțele germane să rămînă concentrate împotriva Angliei.

Așa se explică intervenția ei diplomatică prin sfaturile care ni le-a dat ca să cedăm.

Înlănțuirea evenimentelor

Ungaria șantaja Germania cu declanșarea imediată a unui conflict inoportun.

Din nenorocire, România nu putea face șantajul invers spunînd Germaniei : „Noi ne sacrificăm dar și voi aveți **rușii pe** Carpați", deoarece era sigur că — deși nu-i convenea momentul — Germania era **obligată** de interese vitale ca în cazul unui conflict româno-ungar să bruscheze militar situația.

În caz de refuz al ultimatumului de la Viena, reiese clar din enunțarea intereselor vitale ale marilor puteri că evenimentele s-ar fi petrecut după următoarea reacție în lanț :

— Ungaria și apoi Bulgaria ne atacau imediat (rezultă din documente că Ungaria prefera această alternativă, care i-ar fi adus un cîștig mai mare) ;

— U.R.S.S. era obligată să intervină datorită interesului ei vital de a-și asigura drept linie de contact Carpații ;

— Germania trebuia să intervină și ea în mod direct pentru ca atacul din vest să fie mai **rapid** decît cel din est și să ocupe cît mai mult teritoriu românesc posibil.

Cursa germano-sovietică depășea faza diplomatică și intra într-o fază militară pe trupul României sacrificate

De notat că această reacție în lanț era cu atît mai inevitabilă, deoarece în cazul de față nu era vorba de orgoliul marilor puteri ca după atentatul de la Sarajevo, ci de ocuparea unor poziții de interes vital în vederea unor evenimente ce se pregăteau.

Cum ar fi renăscut după război România desființată temporar ca stat ?

— În cazul unei victorii definitive a Germaniei, România ar fi fost refăcută ca stat pe hotarele păcii de la București din timpul primului război mondial.

— În cazul unei victorii exclusive a U.R.S.S. în est (cazul pe care istoria l-a dezvoltat), România renăștea ca stat fără Moldova în întregime.

— În cazul unei victorii a puterilor anglo-saxone, România ar fi renăscut, de asemenea, ca stat. Ținînd seama de influența diplomației ungare în Occident, de atitudinea pe care au luat-o puterile occidentale la Conferința de Pace — conferința la care numai U.R.S.S. ne-a sprijinit fără rezervă — și de faptul că în cazul desființării României ca stat nu am mai fi avut atu-ul aportului nostru militar alături de Aliați în campania contra Germaniei, sînt puține șanse ca hotarele României dinspre vest să fi fost refăcute fără știrbiri substanțiale.

Totodată, trebuie să ținem seama că și în această ultimă ipoteză, România ar fi trebuit să-și caute după război o mare parte a populației sale active în stepele Rusiei și în lagărele Germaniei.

Ca și în cazul armistițiului de la Buftea [1918], prin a[illegible]ceptarea ultimatumului de la [illegible]na s-a salvat ființa stat[illegible] românesc. Ca și atunci, [illegible] deschis posibilitatea de a interveni la sfîrșitul războiului.

Salvarea statului a făcut posibil 23 august 1944 și prezența noastră la Conferința de Pace, ca putere cobeligerantă împotriva Germaniei.

Unde ești tu Șincai, doamne ?

Te uiți la înfățișarea oamenilor și nu găsești nimic deosebit în prezența lor decît acea modulare a fețelor de-o banalitate absolut firească, de-o implacabilă blîndețe și așezare în contururi, ca aceea a pietrelor de rîu peste care au trecut torente, viituri și puhoaie, cu singura deosebire că peste destinul viu al acestor ființe a trecut atîta imprevizibilă istorie – și încă va mai trece –, te uiți în zarea peisajului și nu descoperi decît aceeași liniștită unduire populată de turme și laborioasa prezență umană.

Și totuși, în satul acesta, dintre colinele atît de familiare ale spațiului mioritic, dintre acești oameni s-a înălțat în cultura română iluminatul Gheorghe Șincai, cel care a purtat peste dealurile transilvane prima istorie importantă a originii noastre latine în desaga sa nemuritoare.

ÎN ACEASTĂ COMUNĂ
LA 28/13 FEBRUARIE 1754,
S-A NASCUT MARELE ISTORIC
SI PATRIOT ROMAN
GHEORGHE SINCAI
REPREZENTANT DE SEAMA
AL SCOLII ARDELENE
NOIEMBRIE 1965

Nu, împărate, autorul acestei istorii – primul nostru buletin de identitate națională în mijlocul unui imperiu străin care ne-a anexat o parte din ființa țării –, n-a fost un „nebun demn de spînzurătoare", așa cum numai nebuni n-au fost cei care au visat decenii întregi de dictatură în pușcăriile comuniste scrierea adevăratei noastre istorii, de la Unirea din 1918 încoace.

Avem nevoie de contemporaneitatea eroică a lui Gheorghe Șincai, de prezența lui stimulatoare în conștiințele istoricilor noștri pentru a ne reda măcar acum adevărul, marele adevăr al patriei frustrate de propria sa identitate națională.

Te așteptăm, Gheorghe Șincai, dintre acești oameni vii, dintre aceste plaiuri miraculoase, să te ridici din nou și să ne redai meritatul, îndelung așteptatul adevăr istoric despre boarea trecătoare a ființelor noastre !

ION ZUBAȘCU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

Libertatea ca valoare

S-a încheiat recent la Sala Palatului din Capitală prima Adunare Generală a Scriitorilor români de pretutindeni. Această primă întîlnire liberă a tuturor scriitorilor români din ţară şi străinătate, tineri şi vîrstnici, colaboraţionişti, oportunişti, dizidenţi sau simpli supravieţuitori, într-o democraţie exemplară, după ani de sufocare pînă la anihilare a tuturor structurilor sociale ale spiritului, este mai mult decît o reparaţie istorică şi politică, este pur şi simplu jubilaţia libertăţii cucerite prin suferinţă, pură bucurie a întîlnirii faţă în faţă, în deplină securitate fizică şi morală, în primul rînd a acelor oameni care n-au putut comunica atîţia ani decît prin risc individual în cîmpul invincibil al solidarităţii de spirit şi de ideal.

Este şi motivul pentru care prima Adunare Generală a scriitorilor liberi s-a desfăşurat mai mult pe holurile sălii decît în sala propriu-zisă a cărei ambianţă vizuală se suprapunea obsesiv peste imaginile atîtor congrese pcr ţinute aici. Sigur că Adunarea şi-a exercitat funcţionalitatea programată, ce a fost de ales s-a ales, Mircea Dinescu a fost confirmat ca preşedinte, Ştefan Bănulescu — vicepreşedinte, iar Şt. Augustin Doinaş — preşedinte de onoare, s-au ţinut discursurile de rigoare, s-au făcut culpabilizările şi autoflagelările (puţine !) de rigoare, s-au învinovăţit şi dezvinovăţit, spectacolul acesta firesc ţine de istoricitatea momentului şi e bine să dăm istoriei ce-i al istoriei. Există însă ceva în această întîlnire ce nu va intra în nici o poveste viitoare : bucuria întîlnirii atîtor oameni de spirit din absolut toate colţurile ţării şi lumii, pentru prima dată în istoria anilor noştri din urmă, libertatea de-a comunica nestingherit, atîta libertate, doamne ! — încît singura întrebare care stăruie în realul de deasupra conştiinţelor noastre creatoare e dacă va rezista în continuare, solidaritatea tuturor în jurul idealului de valoare şi în viitor, în afara constrîngerii de orice fel, pe cît de solidar a fost poporul român în jurul ideii de cultură, în timpul constrîngerilor dictaturii.

Una dintre cele mai semnificative particularităţi ale istoriei noastre dintotdeauna e însuşi faptul că trezirea conştiinţei naţionale, dobîndirea imaginii de sine a poporului român ca identitate inconfundabilă în lume a fost posibilă prin acţiunea nemijlocită a culturii : ideea de patrie, de limbă română, de popor de sine stătător cu glorioasă origine latină, iar mai tîrziu ideile de independenţă, unire şi suveranitate au apărut mai întîi în conştiinţa luminată a unor mari oameni de cultură dăruiţi pînă la sacrificiu luptei pentru afirmarea fiinţei naţionale. Omul de cultură, scriitorul, creatorul, stă de veghe cu conştiinţa sa limpezită în marile valori ale umanităţii la toate momentele de răscruce ale neamului nostru : cronicarii primelor scrieri literare în limba română, iluminaţii Şcolii ardelene, revoluţionarii de la 1848, catalizatorii Unirii de la 1859 şi cei ai Marii Unirii din 1918 au fost înainte de toate mari oameni de cultură.

Acest spirit viu al culturii române pe care l-am găsit însufleţind cursul istoriei naţionale, în momentele sale cheie, îl recunoaştem şi azi în cea mai fierbinte contemporaneitate, manifestîndu-şi aceeaşi vigoare în păstrarea identităţii noastre actuale ca popor cu profil cultural inconfundabil între celelalte valori ale umanităţii.

Este cel puţin o idee pe care prima Adunare Generală a Scriitorilor cu adevărat liberi din România a lansat-o cu toată vitalitatea şi credinţa în viitorul valoric al culturii noastre.

ION ZUBAŞCU ■

Expoziţie de carte italiană

La Teatrul Naţional din Bucureşti a fost deschisă, la începutul acestei luni, o extrem de interesantă expoziţie de carte italiană, care reprezintă o selecţie din cele circa 80 000 de volume dăruite României şi sosite cu **trenul culturii şi al păcii.** Donaţia (reprezentînd contribuţia instituţiilor de stat şi particulare care au răspuns apelului primului ministru italian) este depozitată, în prezent, la B.C.U., B.C.S. şi la Biblioteca de pedagogie. Ele vor inventaria cărţile şi le vor redistribui unităţilor din subordinea lor, precum şi unor instituţii culturale autonome. Va fi constituit şi un fond italian de carte cuprinzînd cîte un exemplar din volumele donate.

Deschiderea expoziţiei a fost onorată de ambasadorul Italiei, domnul Luigi Amaduzzi, de doamna Giovanna Amaduzzi, de adjunctul ministrului culturii, domnul Coriolan Babeţi, de profesoara Doina Popa de la Institutul Italian de Cultură şi de organizatoarea acestei iniţiative culturale — doamna Veronica Lazăr.

OVIDIU-MIHAI HUIBAN ■

Două premiere

Sărbătorirea liberă a Paştilor a fost întîmpinată şi de două semnificative premiere teatrale. Prima, pe scena Naţionalului bucureştean, a oferit spectacolul *Patimile lui Iisus* (scenariul şi regia : Muşata Mucenic), valorificînd opere literare pînă mai ieri (semi) prohibite — **Isus**, de Nicolae Iorga, **Maestrul şi Margareta** de Mihail Bulgakov şi **Misterul patimilor** de Arnoul Gréban. Cea de-a doua, *Minunea învierii Lui*, „joc sfînt pentru zilele Învierii de Picu Procopiu Pătruţ (1818—1873)“, i-a prilejuit regizorului Cristian Hadjiculea un serios motiv al reintrării Teatrului Mic în actualitate. **(Ovidiu-Mihai Huiban).**

Viaţa pe scenă

Corpul, lumina şi cuvîntul

Să fie Beckett un autor dificil ? **Se** poate, în măsura în care cel care îi citeşte piesele sau vede spectacole cu **Aşteptîndu-l pe Godot, Sfîrşit de partidă** sau **Ultima bandă a lui Krapp** este prizonier al propriei inconştienţe. Nu sîntem obişnuiţi să ascultăm cuvintele tăcerii, acelea care provoacă în noi senzaţia ciudată că vorbele nu înseamnă totul, că între corpul nostru şi cuvînt se aşterne infinitatea posibilităţilor de a te exprima.

Personajul lui Beckett intră, prin cuvinte, în teritoriul salvator pentru el al tăcerii unde exprimabilul, sau ceea ce poate el spune, este în acelaşi timp şi ceea ce nu mai poate spune. Cuvîntul trădează şi ascunde, ca şi cum corpul care îl lansează în spaţiu ar fi ceva străin în chiar cursul vorbirii. Descoperirea acestui corp este o mare aventură beckettiană.

O scurtă piesă a lui Beckett, **Catastrophe**, este o astfel de planetă beckettiană. Cele două personaje vorbitoare pun în scenă o descoperire. Ritualul acesteia pe cît de organizat este pe atît de labil. Ordinele date de bărbat femeii trasează conturul unei perplexităţi reale. Ca întotdeauna, dar cît de rar !, cînd ne mirăm că existăm ca un corp în spaţiu, cînd acest corp simţim că există independent de noi. Pare că îl vedem, sîntem obişnuiţi cu el, îi ştim părţile, dar poate niciodată nu ne vom identifica, corpul şi eu, eu cel care mă ştiu, merg, vorbesc, gîndesc, trăiesc şi îmbătrînesc, mă simt mereu trădat de această prezenţă.

În scenă, în spectacolul **Catastrophe**, prezentat în cursul turneului „Printemps de la liberté“, regizat de scriitorul şi regizorul Virgil Tănase, cu piesa lui Beckett, actorii sînt învăluiţi într-o lumină slabă prevestind intensitatea de mai tîrziu. Se mişcă parcă după principiile unei geometrii simple. O incantaţie sonoră, emanaţie continuă de vorbe aproape ininteligibile, acoperă spaţiul de joc acaparîndu-l şi îndepărtînd privirea spre planul din spate unde corpul uman, al treilea personaj, urcat pe un soclu, aşteaptă să fie descoperit. Acest scurt spectacol, oferit în premieră la Bucureşti şi gîndit ca o anatomie a suferinţei, impresionează prin fineţea racordului între lumină şi coregrafia scenică. Interpreţii, Silvye Nordheim, Gérard Desarthe şi Vincent Solignac, permit dezvoltarea imaginii teatrale prin definirea ritualului scenic în care catastrofa neputinţei de exprimare va recurge la descoperirea corpului uman ca o certitudine.

Spectacolul lui Virgil Tănase este şi o invitaţie la a căuta drumul spre o posibilă salvare existenţială. Vaclav Havel, cel căruia Beckett i-a dedicat **Catastrophe**, este convins că această căutare e de preferat astăzi vreunei scamatorii tehnologice care n-ar putea schimba decît ceva exterior nouă. Or, important este ca protejarea propriei identităţi să se producă din această perspectivă în care eşecul uman să fie evitat. Catastrofa este la îndemîna oricui căci planeta cuvintelor este mai aproape decît aceea a eu-lui ce încă nu e cunoscut, a corpului atît de ignorat ca realitate a lumii noastre. Automatismele civilizaţiei contemporane, provocatoare de dictaturi, de brutale îndepărtări ale omului de sine, pot orbi oare într-atît încît să nu mai vedem că summa umană, corpul şi cuvîntul, pot fi sursa primordială a unui alt umanism ?

MARIAN POPESCU ■

Civilizaţia ochiului

Străin în ţara lui

În studiul ce deschide antologia de desene publicată de Ştefan Câlţia la Editura Meridiane, Amelia Pavel citează, în mai multe rînduri, numele şi, fireşte, opera a numeroşi pictori şi oameni de litere străini : Füssli, Goya, Bosch, Baldung Grien, Picasso, Herbert Read, C. G. Jung, Niklaus Manuel Teutsch, Aby Warburg, Panofsky, Anton Ehrenzweig, Brueghel, Borges, Urs Graf, František Kupka, Emil Nolde, Max Beckmann, E. L. Kircner, Paul Klee, John Constable, Kafka, Gustav Meyrink, Jankel Adler, Rudolf Noelte, Rembrandt, Leonardo, Frobenius, Max Ernst, Max Gubler, Marc Chagall, Günter Grass, Hitchcock, Alfred Kubin, Douanier Rousseau, Bohumil Kubista, Dürer, Aristotel, Piranesi. Studiul debutează cu o observaţie a lui Flaubert.

Problema pe care o ridic nu interesează legitimitatea referinţelor, ci prezenţa într-o carte dedicată unui **artist român, şcolit şi afirmat în lumea artei româneşti, o carte tipărită în ţara noastră sub semnătura unui critic de artă profesînd în limba română** a numai cinci personalităţi ale artei noastre ori activînd un timp în România : Victor Brauner, Julius Podlipy şi Corneliu Baba (ambii profesori ai lui Câlţia), Brâncuşi şi, într-o pomenire pur amabilă, Andrei Pleşu.

Ştefan Câlţia e un artist remarcabil. Deşi nu tot ce creează are loc în Muzeul Naţional, întreaga sa operă e parte aleasă din arta contemporană şi fapt de patrimoniu. E unul din puţinii pictori de azi care află aprecieri generoase la toate categoriile de public, pentru că limbajul plastic şi ideile, în jurul cărora se structurează toată lucrarea, sînt inteligibile fără a fi neapărat populare. Ştefan Câlţia e un grafician atît de rafinat încît o carte care nu-i reproduce fidel planşele le deteriorează tot înţelesul. Iar un text care nu discută relaţia pictură-desen şi legile originale ale universului de imagini la Câlţia le conferă, fără voie, înţelesuri improprii. E pur şi simplu imposibil de analizat creaţia unui om ignorînd cu metodă lumea reală din care vine şi pe cei în mijlocul cărora ori împreună cu care şi-a definit mijloacele. Dacă e posibil de lămurit ceva din mecanismele fantasticului său, prin referire la maeştrii europeni de odinioară şi de azi, e obligatoriu de explicat şi resursele autohtone ale inspiraţiei. Despre Ştefan Câlţia au scris critici şi literaţi români de seamă, cei mai mulţi din colecţionarii săi sînt români, artistul are o biografie, o vîrstă, un trecut şi o linie, din prezent în viitor. Nu se poate să dai la tipar o carte fără să ţii cont de toate aceste. Opiniile mele ori, mai bine zis, mihnirile mele nu sînt o chestiune de naţionalism ci una de bun simţ. Oricît de acută e nevoia de deschidere spre Europa, ea nu-i niciodată atît de stihinică încît să scoată din cauză tot ce-i românesc în arta românească. Regret că, deşi iubesc sincer grafica şi pictura lui Ştefan Câlţia, nu pot să iau în mînă cartea ce-i e dedicată fără să consum o stare de afront. În fine, cred că nu-i lipsit de sens să observ că orice carte de artă se adresează unui public de cunoscători şi, în egală măsură, unui public care o cumpără pentru că vrea să cunoască.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Vremea cireşilor

Aleasă de Peter Brook pentru rolul titular în celebra montare pariziană cu **Carmen**, Helene Delavault şi-a început cariera sub semnul magic al unui mare artist. Ca şi Galatheea, a prins viaţă în dimensiunea frumosului, păstrînd această flacără pentru a o reaprinde cu fiecare reintrare pe scenă. Am văzut-o în sala Majestic, ca oaspete bucureştean al „Primăverii libertăţii“, mesageră a culturii franceze dăruindu-ne cîntece de iubire (...şi de trădare din iubire). Un scenariu alcătuit din surprinzătoare alăturări de şansonete şi lieduri, cîntece populare, din filme sau de cabaret ne dezvăluie o artă subtilă şi sinceră, plină de eleganţă, supleţe stilistică şi spirit, rafinat cizelată de un profesionalism admirabil al cîntului şi actoriei. Ca şi la Cluj şi Iaşi, Helene Delavault şi-a cucerit publicul prin uimitoarele nuanţe ale vocii sale, prin vivacitatea prezenţei şi expresiei. Imagine caleidoscopică a unui sentiment fără moarte, recitalul ei este de fapt o captivantă conversaţie cu fiecare dintre cei ce o ascultă. Cu complicitatea pianistului american Jeff Cohen, această autentică artistă a cîntecului întruchipează vechiul adevăr al farmecului firesc, care nu întîmpină dificultăţi pentru a ne pătrunde în inimă, reamintind cît de durabilă este, în timp, „vremea cireşilor“.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Lanterna magică

Primul film românesc după revoluţie

Studioul „Al. Sahia“ prezintă în premieră filmul **„ZIUA CEA MAI SCURTĂ“** — primul lung metraj realizat integral după Revoluţia din Decembrie, un documentar de montaj care îşi propune să reconstituie fuga cuplului de dictatori, începînd de la urcarea cu liftul către terasa fostului cc al pcr, acolo unde aterizase elicopterul „prezidenţial“ şi pînă în unitatea militară din Tîrgovişte — mai exact pînă la locul execuţiei celor doi criminali ai naţiunii.

Filmările s-au efectuat între 29 decembrie şi 25 martie a.c. „Ziua cea mai scurtă“ se desfăşoară, aşadar, prin extensie, la scurgerea a trei zile — zile de tensiune maximă pentru poporul român, dar şi zile de coşmar pentru cei doi „eroi“ (practic, invizibili pe ecran !), sfîrşiţi de moarte violentă în propria lor nemernicie... Este un film **copleşitor** şi, mărturisesc, mi-a trebuit o bună bucată de timp de la vizionarea în avanpremieră, pentru a reuşi să înţeleg — să mă dumiresc, eu însumi, în ce constă, ce anume provoacă senzaţia asta, de copleşire... !

...Sigur că ne-am detaşat între timp de acele evenimente ; sigur că, astăzi, orice copil — datorită presei şi televiziunii — cunoaşte ultimul itinerar al ceauşeştilor în amănunt ; sigur că a fost o judecată, deşi sumară, dar necesară şi urgentă mai ales, iar monştrii şi-au primit pedeapsa (mai uşoară chiar decît ar fi meritat-o !, dacă astăzi ne mai putem exprima în acest fel !) ; sigur că emoţia cu care, prin intermediul peliculei, urmărim, pas cu pas, ultimele zile, ultimele ore, **ultimele clipe** ale cuplului, poartă în ele însele un potenţial emotiv ridicat : ceea ce este însă cumplit în acest film ţine, paradoxal, de domeniul **MORŢII ÎNSEŞI** — sub ameninţarea căreia se desfăşoară întreaga acţiune a reconstituirii — iar moartea este **una singură** pentru oricine şi **nu are miros** pentru nici un muritor ! Ea este MOARTE — şi numai atît.

Locurile desfăşurării urmăririi au fost — repet — reparcurse metru cu metru. Apar, fireşte, o serie de amănunte inedite asupra cărora nu insistăm aici, lăsînd spectatorului să le descopere „farmecul“ (dacă, Doamne, ne putem exprima astfel într-un asemenea caz). Singurii „eroi“ vizibili **sînt martorii** întregului periplu — adică cei **autentici**, fiinţe vii ! — piloţi, foşti demnitari astăzi condamnaţi, un medic, mai mulţi militari, cîţiva funcţionari, alţi medici, alţi militari... etc. Mărturisirile lor „trase în priză directă“ sînt — deşi uneori pline de un umor involuntar, care parcă accentuează drama (vezi acea năprasnică înjurătură de mamă „necenzurată“ a unui cadru medical, sau maniera în care vorbeşte acel martor internat la spitalul nr. 9) — sînt, revin, cutremurătoare... ! Ai senzaţia că pînă şi pămîntul pe care au călcat cei doi — pînă şi aerul pe care l-au respirat, sau ultimele peisaje pe care le-au privit — sînt **altfel**, sînt pătate, **sînt** murdărite... Şi mai e ceva, ceva ce se adaugă acelei senzaţii copleşitoare cu care **urmăreşti filmul** : nici unul dintre aceşti oameni simpli, necunoscuţi pînă mai ieri — şi care au avut (ne)şansa să se întîlnească, **astfel**, cu Destinul, **nu mai este cel care a fost înainte de acele trei zile** : absolut toţi sînt, evident, marcaţi **pentru o viaţă !...** Este absolut cumplit.

Mergeţi să vedeţi acest film-lecţie-document psihologic. A fost realizat de un grup de creatori (Ştefan Gladin, Traian Popescu, Elisabeta Zamfirescu, Radu Zamfirescu ş.a.), care semnează genericul în mod compact şi nu pe compartimente de specializare, aşa cum se obişnuieşte în genere. **„ZIUA CEA MAI SCURTĂ“** este ca o lacrimă, ca un nod în gît pe care îl simţi deslușit : chiar şi pentru doi oameni (? !) care au sfîrşit străpunşi de gloanţe în preajma unui W.C., dar mai ales pentru acei mii şi mii **de oameni** care au suferit — şi mai suferă încă ! — datorită stigmatului aplicat de un cuplu, de un sistem diabolic născut parcă în afara umanităţii.

HORIA PĂTRAŞCU ■

Basarabia

Domnului PETRU LUCINSCHI

Prim secretar al C.C. al P.C. din
R.S.S. Moldovenească

(scrisoare deschisă)

Rîndurile de față sînt un buchet de flori, din cele mai autentice sentimente de prietenie și frățietate, care, prin Domnia voastră, vor ajunge la inima tuturor cetățenilor R.S.S. Moldovenești, indiferent de originea lor etnică. În urma Revoluției Române, din decembrie 1989, sîrma ghimpată de pe Prut a început să se ridice, iar cetățenii celor două state, R.S.S. Moldovenească și România, au circulat, un timp, în ambele sensuri, fără vize și fără taxe. Românii din România au avut asupra lor doar buletinul de identitate. Și a fost foarte bine. Toți cetățenii din R.S.S. Moldovenească sînt așteptați în România vecină și prietenă. Nici românii din R.S.S. Moldovenească și nici fiii minorităților naționale din R.S.S. Moldovenească, nu au beneficiat de dreptul firesc de a călători spre România, de parcă ar fi trăit într-o planetă îndepărtată, nu într-un stat vecin. Și nici cetățenii din România. Pentru oamenii din R.S.S. Moldovenească, România este poarta de intrare și de cunoaștere a Europei. Atît România, cît și R.S.S. Moldovenească sînt părți constitutive ale casei comune europene. Pe data de 6 mai, la ora 12 și 30 de minute, aproximativ un milion de români, de pe malul apusean al Prutului, vor podi cu flori rana pricinuită prin granița impusă în 1940, cînd, conform Tratatului Ribbentrop—Molotov, a fost anexată, ultimativ, de către U.R.S.S., Basarabia, apoi, în același an și în același context, Bucovina de Nord. Gestul nostru este creștinesc, angajînd resorturi sufletești adînci. În locul sîrmei ghimpate, instalată de Stalin, flori. Societatea Culturală București—Chișinău, prin acest marș național cu flori, nu pune în discuție problema granițelor actuale. Sprijină normalizarea relațiilor interumane și culturale dintre cele două state. Sprijină noua politică a Moscovei a casei comune europene, în care toate popoarele să se bucure de toate drepturile lor firești.

Consemnăm cu plăcere opinia Moscovei și a Chișinăului, în legătură cu relațiile ce se statornicesc între România și R.S.S. Moldovenească. În **Tineretul Liber** din 7 ianuarie, 1990, București, se pot citi următoarele :

„În seara zilei de 6 ianuarie, în cadrul unei conferințe de presă, desfășurate la hotelul Intercontinental, Eduard Șevardnadze, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., a răspuns următoarei întrebări adresate de ziarul nostru :

— La data de 4 ianuarie, un grup de intelectuali români..., printr-o scrisoare deschisă s-a adresat domnului Mihail Gorbaciov, solicitînd deschiderea granițelor între România și R.S.S. Moldovenească, așa cum s-a întîmplat între R. F. Germania și R. D. Germană. Cu precizarea : acest lucru nu va afecta nici granițele stabilite în 1944, nici prevederile acordului Hitler—Stalin din 1940. Credeți că există posibilitatea realizării acestui deziderat ?

— Am discutat acest aspect și, la nivelul cel mai înalt vor începe o serie de convorbiri în legătură cu regimul de graniță, astfel încît oamenii din România și R.S.S. Moldovenească să poată avea, fără dificultăți, contacte".

În **Literatura și arta**, din 11 ianuarie 1990, Chișinău, **sub titlul Petru Lucinschi : „E timpul să trecem de la vorbe la fapte", se** pot citi următoarele:

„Nicolae Dabija : Dacă visăm ca Europa să devină casa noastră comună, apoi frontiera dintre R.S.S. Moldovenească și România trebuie să fie simbolică. Eu cred că noua conducere de la București va fi înțelegătoare în acest sens, facilitînd accesul cetățenilor sovietici spre diferite orașe de peste Prut. Să zicem Iași sau Botoșani.

Petru Lucinschi : Nu văd aici nici o problemă, precum nu văd nici o problemă în privința schimbului de studenți și profesori."

Poporul român știe să prețuiască așa cum se cuvine atitudinea plină de corectitudine și bunăvoință a Moscovei și a Chișinăului, drept pentru care este la granița de pe Prut, cu brațele pline de flori. Acestea sînt, pe orizontală, un pod al prieteniei, pe verticală, o ploaie de lumină, care să aline rănile trecutului, semn că ele pot fi cicatrizate și depășite, cît și un dar de suflet pentru conducerea de la Chișinău și Moscova. Fiii poporului român, de o parte și alta a graniței, nu s-au văzut de zeci de ani, sau nu se cunosc deloc. Vă vom simți, domnule Petru Lucinschi, pe malul răsăritean al Prutului, răspunzînd florilor cu flori și lacrimilor cu lacrimi. Transmiteți, vă rugăm, toată dragostea noastră, domnului Mihail Gorbaciov, această minte luminată, căreia îi datorăm, noi, europenii, nădejdile într-o Europă în care să troneze pacea dreptul divin, bunăvoirea între oameni, nu odiosul drept al dictatului celui mai tare. Această nouă politică a Moscovei are un efect benefic atît asupra Europei, cît și asupra întregii omeniri.

Vă scriem aceste rînduri, în Sfîntul Post al Paștelui, în săptămîna Patimilor, în Sîmbăta-Mare, în ziua cînd Mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, este în mormînt, în ziua de dinaintea Învierii. Prin Învierea lui Hristos, să ne smulgem din tenebrele istoriei, să ne smulgem rănile trecutului, unindu-ne în cuget și simțiri, într-o creștinească trăire, în care au loc, deplin, toți fiii neamurilor.

București, 14 aprilie, 1990

Domnului VLADIMIR IVAȘCO

Prim-secretar
al Comitetului Central
al Partidului Comunist din Ucraina

(scrisoare deschisă)

Deși România și R.S.S. Ucraineană sînt țări vecine, din cauza politicii distructive și dominatoare practicată de Stalin, relațiile dintre cetățenii țărilor noastre au fost ca și inexistente. România, pentru ucraineni, este poarta de intrare și de cunoaștere a Europei. În noile condiții internaționale sperăm ca România și R.S.S. Ucraineană să își normalizeze relațiile. În casa comună europeană sînt așteptate toate popoarele Europei. Desigur, Ucraina nu este de vină pentru relațiile stînjenitoare dintre Ucraina și România, ci Stalin. Granița de azi dintre R.S.S. Ucraineană și România a fost impusă de Stalin, în 1940, conform Tratatului Ribbentrop—Molotov. În 1940, U.R.S.S. anexează, ultimativ, Basarabia și Bucovina de Nord. Tragedia la care a fost supus poporul român din teritoriile anexate, este cunoscută. Nu insistăm asupra acestui aspect, deoarece Ucraina însăși a suferit grele consecințe în cadrul politicii lui Stalin și a urmașilor politicii acestuia. Dacă am consemnat totuși acest aspect este numai pentru a aminti minunatului popor ucrainian că fiii poporului român, dintr-o parte și alta a graniței, nu s-au văzut de zeci de ani, sau nu se cunosc deloc. Pe data de 6 mai, la ora 12 și 30 de minute, aproximativ un milion de români de pe malul apusean al Prutului vor podi cu flori apele Prutului. În locul sîrmei ghimpate, instalată de Stalin, flori. Societatea Culturală București—Chișinău, prin acest marș național cu flori, nu pune în discuție problema granițelor actuale. Sprijină normalizarea relațiilor interumane și culturale dintre cele două state. Sprijină noua politică a Moscovei, a casei comune europene, în care toate popoarele să se bucure de toate drepturile lor firești. Această nouă politică a Moscovei are un efect benefic atît asupra Europei, cît și asupra întregii omeniri. Românii din România vor podi cu flori apele Prutului, un pod simbolic, al prieteniei și bunei vecinătăți dintre România și R.S.S. Ucraineană. Același pod de flori, din Prut, va înainta și pe Dunăre. Acesta este mesajul acțiunii de la granița de pe Prut. Rîndurile de față sînt un buchet de flori, din cele mai autentice sentimente de prietenie și frățietate, care, prin Domnia Voastră, vor ajunge la inima tuturor cetățenilor R.S.S. Ucrainiene.

De la Dublin și Londra, pînă la Moscova, a început să bată inima unei noi Europe, a omeniei, adevărului și bunei înțelegeri între oameni. Odiosul drept al dictatului celui mai tare va rămîne de domeniul trecutului.

Vă scriem aceste rînduri de ziua Învierii Domnului. Prin Învierea lui Iisus Hristos să ne smulgem din tenebrele istoriei, să ne vindecăm rănile trecutului, într-o creștinească trăire, în care au loc deplin toți fiii neamurilor.

București, 14 aprilie, 1990

Domnului ION ILIESCU

Președintele Consiliului Provizoriu
de Uniune Națională

(scrisoare deschisă)

În plină Revoluție Română, în ziua de 23 decembrie, ne-am adresat Moscovei, propunîndu-i să medieze între Frontul Salvării Naționale din România și guvernul R.S.S. Moldovenești, pentru a se reglementa libera circulație a cetățenilor celor două state. În 26 decembrie am înaintat o scrisoare deschisă Consiliului Frontului Salvării Naționale. În 30 decembrie 1989 ne-am adresat, printr-o scrisoare deschisă, domnului Mihail Gorbaciov, Congresului deputaților poporului al U.R.S.S., făcînd publice următoarele : „Sute de mii de români sîntem gata să pornim spre Prut, c flori... Credem că guvernele României și R.S.S. Moldovenești pot onora această cerere a poporului român pînă pe data de 9 Mai, ziua Proclamării Independenței de stat a României."

Sîntem fericiți să constatăm, domnule președinte Ion Iliescu, că raporturile dintre România și R.S.S. Moldovenească s-au încadrat pe un făgaș fructuos pentru ameble sate. Totuși, cea mai arzătoare dorință a cetățenilor celor două state, de a circula într-o parte și alta a Prutului, în mod liber, încă nu este reglementată. Nu ne îndoim că se va ajunge la o astfel de înțelegere, deoarece este vorba de o problemă cu un profund caracter umanitar. Prea bine se știe că românii din R.S.S. Moldovenească și România nu s-au văzut de zeci de ani, sau nu se cunosc deloc. Sînt întrunite condițiile interne și internaționale pentru a se veni în întîmpinarea acestei sfîșietoare suferințe. Deși speranțele din timpul Revoluției Române, de a se ajunge la libera circulație a cetățenilor României și R.S.S. Moldovenești, pînă pe 9 Mai, nu s-au împlinit, considerăm că există bune temeiuri pentru a se ajunge la așa ceva, într-un viitor cît mai apropiat.

Nevoia oamenilor de a călători, de a se cunoaște, de a-și vedea rudele din statele vecine este firească. Trebuie să se bucure de toată înțelegerea din partea guvernelor din București, Chișinău, Kiev și Moscova.

Societatea Culturală București—Chișinău, prin acest marș național cu flori, nu pune în nici un fel de discuție granițele stabilite în 1940, conform Tratatului Hitler—Stalin, din 1939, respectiv, cele din 1944. Prin lanțul uman cu flori, de la Prut, nu facem altceva decît să sprijinim eforturile statornicirii unor relații omenești între România, R.S.S. Moldovenească și R.S.S. Ucraineană. Vom acoperi Prutul cu flori, un simbolic pod al prieteniei, apoi, participanții la acest marș național cu flori se vor întoarce la casele lor, împăcați, în adîncul sufletului, că au fost parte activă întru plămădirea noii Europe, în cea mai civilizată manieră, în sprijinul forțelor luminoase, care acționează pentru ieșirea popoarelor din tenebrele istoriei, pentru o lume a adevărului și omeniei.

Hristos este modelul activ al restaurării ființei omenești. Întru Hristos, rănile trecutului vor fi cicatrizate, dreptatea va fi readusă pe pămînt, iar oamenii vor fi ridicați la adevărata lor demnitate, de a avea curajul să își privească semenii în față, în prezența lui Dumnezeu.

București, 14 aprilie 1990

/ Scrisori adresate în numele Societății culturale București—Chișinău, de către președintele acesteia

GHEORGHE GAVRILĂ COPIL ■

E loc și pentru Cuza Vodă în București?

Domnului ministru al culturii, Andrei Pleșu (scrisoare deschisă)

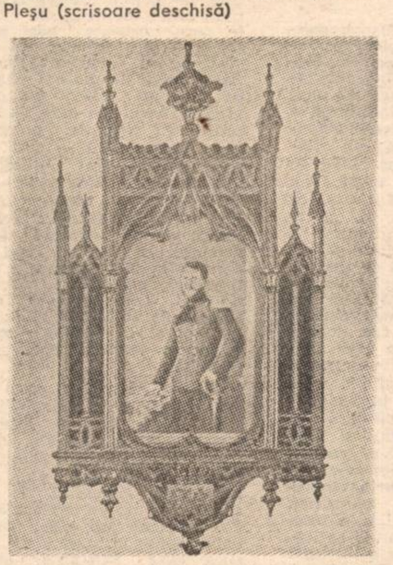

Mărturisesc că, tot scriind la al doilea volum din Istoria Unirii românilor sub Cuza Vodă, **mă obsedează trista imagine a Bucureștilor fără de statuia întîiului și singurului domnitor pămîntean al României, Alexandru Ioan Cuza, de la cărui naștere s-au împlinit, iată, 170 de ani.**

Odiseea absenței statuii marelui domnitor, în propria sa Capitală, este îndeobște cunoscută. O voi rezuma, totuși.

La 2 mai 1864 a avut loc în România, întîiul plebiscit național care a consfințit „revoluția pașnică" inițiată și condusă magistral de Cuza și Kogălniceanu.

În acea epocală zi de primăvară — spune cronica — deasupra imprimeriei ziarului „Buciumul", al lui Cezar Bolliac, se vedeau mai multe „transparente" simbolice reprezentînd provinciile Daciei și formînd un triunghi înconjurat de o ghirlandă de stejar în care se citea votul următor așezat în mod antic roman :

„Celui ce-a făcut Unirea.
Celui ce-a luat averea română din mîinile străinilor.
Celui ce-a împroprietărit pe clăcași.
Celui ce-a chemat pe toți românii la drepturile civile și politice.
Celui ce-a dat instrucțiunea gratuită și obligatorie pentru ambele sexe.
Celui ce-a omorît moartea.
Celui ce-a armat țara.
Apărătorului românismului.
Protectorului naționalităților conlocuitoare.
Părintelui patriei.
Domnitorului românilor, Alexandru Ioan I Cuza.
Recunoștință eternă".

Cele ce s-au întîmplat mai apoi, la 11 februarie 1866, sînt, iarăși, bine cunoscute. Gestul acelui domnitor român nepereche a intrat în istorie, aureolînd mantia încă unui erou tragic al neamului nostru. De aci înainte, poporul român l-a trecut în legendă, icoană înrămată la care pururi s-a închinat.

Desigur, complotiștii din „monstruoasa coaliție" fuseseră cei mai interesați în ștergerea oricăror amintiri care ar fi perpetuat în posteritate cavalereasca figură a alesului națiunii române. Ei și urmașii lor imediați s-au opus cu înverșunare oricăror încercări de evocare sau de imortalizare a numelui celui care a întruchipat cu atîta strălucire simbolul Unirii românilor.

După cum, de bună seamă, lunga ședere a Hohenzollernilor pe tronul României a impietat asupra cultivării memoriei lui Cuza Vodă.

Pașoptist democrat, de un liberalism moderat, Alexandru Ioan I a nemulțumit, vădit, atît „stînga" liberalilor cît și „dreapta" conservatorilor. Proverbiala-i franchețe a trezit entuziasme populare, însă și uri pătimașe în taberele adversarilor politici. Bătrînul Brătianu, de pildă, a transmis întregii sale „dinastii" vechea-i cuzofobie. Abia fiul nurorii lui Cuza Vodă, reputatul istoric Gheorghe I. Brătianu a reușit — după șase decenii — să reinnoade întrucîtva firul realei continuități a unui crez de generație pașoptistă.

De departe, însă, cel mai crud anticuzist a fost Dimitrie A. Sturdza, cel care a împiedicat — cu autoritatea politică și academică de care s-a bucurat în epocă — toate actele de omagiere a personalității unificatorului tronului lui Ștefan cel Mare și Mircea cel Bătrîn.

Un singur om a învins toate piedicile. Prestigiosul istoric A. D. Xenopol, autorul celebrei lucrări în două volume asupra Domniei lui Cuza Vodă, **principalul conducător al acțiunii pentru ridicarea statuii lui Alexandru Ioan Cuza în Piața Unirii din Iași (în mai 1912, după o „bătălie" de nouă ani de zile). Se știe, o copie de pe opera lui Romanelli străjuiește din anul 1934 și în centrul capitalei Valahiei Mici, Craiova.**

D. A. Sturdza a murit în 1912, Ionel Brătianu în 1927. an mai tîrziu a fost deschisă pentru prima oară cercetă Arhiva Cuza Vodă, sechestrată de Mitiță Sturdza încă d noaptea complotului februariștilor. În timp, opera domnitorului Unirii a făcut obiectul unor ample cercetări, s-au tipărit multe studii pertinente, cărți de mare valoare științifică.

Ridicarea unei statui în București, însă, nu s-a materializat nici pînă astăzi, pentru domnitorul-ctitor al statului român modern.

În deceniul carlist, în anii războiului, în acea jumătate de secol de „revoluție și construcție socialistă" nu s-a înfăptuit acest ardent deziderat, de o acută oportunitate politică națională.

Astăzi, cînd Revoluția Tineretului Român a măturat din cale toate opreliștile cuzofobe, consider că a sosit vremea să se repare această eroare istorică, această cumplită nedreptate cu implicații profunde în destinul însuși al statului național unitar român.

Evident, nu înainte ca efigiile eroilor Revoluției să-și fi aflat locul și rostul cuvenite în perimetrele de foc ale Bucureștilor.

Prin urmare, îndrăznesc pe această cale publică să vă fac cunoscute propunerile mele de care — în zgomotul și ritmul de cascadă al atîtor tronuri și statui — nădăjduiesc că se va ține seama :

1. O statuie monumentală a lui Cuza Vodă — demnă de timpurile noastre — pe platoul din Piața Unirii.

Ideal ar fi ca statuia lui Cuza Vodă să se amplaseze în intersecția mare de la Universitate, dar apar două inconveniente : întîi, că pe acel loc a fost cîndva statuia lui I. C. Brătianu și o elementară pudoare ne îndreptățește să ne ferim de sarabanda înlocuirilor pe soclu ce ne-o poate rezerva... istoria ; apoi, zona este interferată de linia Metroului, cu consecințe pentru stabilitatea monumentului.

2. O mare arteră din centrul Capitalei (șosea, bulevard, cale), să poarte numele Domnitorului Unirii și nu, precum astăzi, o insignifiantă stradă (zisă bulevard), de 800 m lungime și 7 m lățime, dosnică și obscură, ce face legătura între bulevardele Titulescu și Duca (în sectorul 1).

Aș opina ca actualul Bulevard Gh. Gh. Dej să primească denumirea de Cuza Vodă (sau Alexandru Ioan Cuza), cu aceeași rezervă, însă, față de istoria „trecută" (de fostul Bulevardul Elisabeta) și față de istoria „viitoare"... mai totdeauna imprevizibilă.

O matură chibzuință a tuturor factorilor de creație și de decizie, în consult și cu istoricii, ar fi de dorit să stabilească de grabă modalitățile optime de omagiere întru eternitate a celui care a prezidat cu atîta strălucire la făurirea României moderne.

Capitala noastră — care a fost și a întîiului și singurului domnitor pămîntean al României — are datoria să treacă în uitare o moștenire ingrată față de Domnitorul Unirii.

Închei prin transcrierea cugetării unui alt mare nedreptățit, Nicolae Iorga : „Recunoștința posterității — un giulgiu de aur pe trupul celui asasinat".

STELIAN NEAGOE ■

CEAUŞESCU LEGIONAR?

De la război încoace, în ţările frăţeşti ale lagărului socialist s-a cîntat pe toate vocile balada reînvierii nazismului în RFG. Realitatea a dovedit că în RFG n-a fost niciodată nici un fel de pericol nazist şi că anumite manifestări sporadice erau lipsite de importanţă. La noi s-a executat recent sonata pericolului legionar, iar orchestra l-a avut la pupitru — mai trebuie oare să precizez? — pe domnul Iliescu. După cum s-a remarcat pe bună dreptate, spectacolul n-a fost altceva decît o încercare de a abate atenţia opiniei publice româneşti de la adevăratele probleme, mari, importante şi dificile, ale momentului şi de a justifica măsuri de mînă forte din partea guvernului împotriva adversarilor şi criticilor lui. De această chestiune s-a ocupat recent şi ziarul sovietic „Komsomolskaia Pravda", dar nu vreau să spun cui ţine această publicaţie partea, domnului Iliescu sau criticilor lui, îi las cititorului bucuria de a ghici.

Însă articolul din „Komsomolskaia Pravda" („Ruginita Gardă se trezeşte", semnat de N. Mozozov) conţine un paragraf asupra căruia face să ne oprim. Iată-l: „Merită atenţie şi o ştire din presă despre faptul că în anul 1954—1956 între Partidul Comunist Român şi legionarii aflaţi în ilegalitate a fost încheiat un pact, în urma căruia foştii membri ai «Gărzii de Fier» au devenit membri ai p.c.r. Acest fapt nu a fost confirmat prin documente, dar nici el nu trebuia scăpat din vedere, întrucît dictatorul Ceauşescu, după cum se afirmă, avea slăbiciune pentru «Garda de Fier». Printre altele, în numeroasele lui cuvîntări îi plăcea să citeze din poeţii oficiali legionari Radu Gyr şi I. Militaru (sic!). Multe trăsături ale regimului totalitar edificat de el în România evocau în mod uimitor şi suspect concepţia legionară a unui «stat corporatist»".

Se naşte, firesc, întrebarea: de ce „Komsomolskaia Pravda" n-a sesizat mai de mult nici citatele din „poeţii oficiali legionari", nici trăsăturile de tip legionar ale regimului totalitar edificat de Ceauşescu în România, că doar şi cuvîntările ceauşiste, şi regimul erau la vedere, nu? Ele erau la vedere chiar şi în 1988, cînd dictatorului român i se acorda de către Moscova, pentru a doua oară, Ordinul Lenin. Dar elucidarea acestei chestiuni are totuşi o importanţă secundară. Autorul ar putea să se justifice arătînd că nici alţii nu şi-au dat seama la vreme de esenţa regimului ceauşist, ori chiar să-şi facă mea culpa că n-a fost mai vigilent. Esenţial mi se pare altceva: încercarea de a deturna responsabilităţile. Autorul se străduieşte de fapt să insinueze că ororile ceauşiste vin de acolo că dictatorul s-a abătut de la drumul drept al comunismului ştiinţific marxist-leninist, alunecînd pe panta legionară. De aici şi pînă la a susţine că nu comunismul, ci legionarismul este vinovat şi responsabil pentru ce s-a petrecut în România în ultimele decenii nu-i decît un pas.

O asemenea teză, comodă şi utilă pentru mulţi, nu rezistă însă la nici un examen. Oare Iosif Visarionovici a fost şi el legionar? Legionarii au organizat gulagurile, procesele şi au comis atîtea alte crime? Dar Jivkov, Honecker, Jakes, Kadar, Mao şi alţii de teapa lor au fost legionari (evident, în variantă naţională)? Este limpede că nici unul din indivizii amintiţi n-a acţionat ca exponent al vreunei forme de fascism, al vreunui legionarism local, ci ca exponent al comunismului în cea mai exactă înfăţişare a lui. Atîta doar că a fost vorba nu de „stafia comunismului", adică de ideologia comunistă, ci de comunismul real, de comunismul în carne şi oase. România n-a fost deloc o excepţie, astfel că aruncarea stîrvului (politic) al lui Ceauşescu într-o altă ogradă decît cea comunistă e o diversiune şi o insultă pentru stăpînii ogrăzii pîngărite, indiferent cine ar fi aceştia.

ION D. GOIA ■

DE LA CORESPONDENTUL NOSTRU

Ştiri din Praga

■ Vizita papei Ioan Paul al II-lea în Cehoslovacia a stîrnit un uriaş interes atît în această ţară, cît şi în Europa. La Praga se află aproximativ 1 000 de ziarişti cehi şi străini şi aproape două milioane de turişti autohtoni şi din alte ţări.

În timpul vizitei, papa va utiliza un Mercedes de construcţie specială, cîntărind 3,5 tone. Automobilul este împrumutat de la Vatican şi cîţiva şoferi cehi au învăţat să-l conducă.

Au fost luate măsuri speciale precum: pregătirea a două spitale de campanie, 21 maşini de salvare, 29 medici, 90 tehnicieni medicali, 3 elicoptere de salvare. 3 000 de ostaşi vor asigura ca vizita să decurgă fără incidente.

În oraşul Velehrad unităţi speciale ale armatei au construit un pod de pontoane peste rîul Morava, au ridicat corturi pentru 1 200 oameni de ordine şi au instalat 15 bucătării de campanie.

■ În parlamentul Cehoslovaciei se pare că se va relua discuţia în legătură cu denumirea statului. Se propune ca denumirea să fie Republica Federativă a Cehiei şi Slovaciei.

■ O grevă generală de 10 minute a avut loc pentru ca Partidul Comunist să dea înapoi statului tot ce a furat. Au participat aproximativ 2 500 colective de muncă. În Praga, în acest timp s-au oprit metroul şi toate mijloacele de transport în comun, s-a claxonat, iar sirenele fabricilor au sunat încontinuu.

NCULAE PREDESCU ■

Un grup de cetăţeni din R.S.S. Moldovenească au manifestat în faţa parlamentului aflat în sesiune în favoarea independenţei Moldovei. Ei au arborat drapelul românesc şi au purtat pancarte pe care scria: Cerem lichidarea consecinţelor Pactului Ribentrop – Molotov.

Primul ministru est-german, Lothar de Maiziere a declarat în cadrul primei sale cuvîntări în Parlament că cele două state germane ar putea conveni în două luni asupra unui plan de unificare.

Şansele FSN în alegeri

Întors la Washington dintr-o vizită făcută în România, senatorul american Dennis Deconcini, preşedintele Comisiei pentru securitate şi cooperare în Europa din cadrul Congresului S.U.A., a declarat printre altele: „După opinia noastră, situaţia în România este foarte instabilă. Se resimte o mare neîncredere în Frontul Salvării Naţionale, pentru că mulţi dintre conducătorii săi — de pildă, ministrul afacerilor externe, un adjunct al său, ca şi conducătorul interimar al statului — au deţinut funcţii importante şi în timpul vechiului regim. Ce-i drept, Frontul crede în victoria sa în alegeri, dar, şi aceasta este părerea mea personală, el va suferi o înfrîngere. România a pornit pe acelaşi drum politic ca şi Ungaria, Polonia şi Cehoslovacia". Aşa sînt văzute la Washington şansele F.S.N.-ului în alegerile de la 20 mai. Este oare senatorul Deconcini un pesimist? **(I.D.G.)**

MONDORAMA

Nu ne plictisim. Lumea de ieri care părea dacă nu definitiv cel puţin foarte solid închegată în şabloane stricte s-a mişcat din toate încheieturile, lumea de azi nu a prins încă un contur, lumea de mîine pare supusă tuturor vertijurilor. Analiştii, scenariştii, politologii şi economiştii sînt de acord că dosarele viitorului trebuie aruncate la coş şi începută o treabă nouă după reguli noi şi ţinînd cont de ritmurile de poimîine pentru că cele de mîine sînt, deja, desuete. Nu tot ce se mişcă azi repede, s-a mişcat ieri încet. Unul din dansurile tectonice subtile, adînci şi îndelungate care au devenit acum auritoare este acela care a cuplat doi coloşi economici: S.U.A. şi Japonia. Între Washington şi Tokio valsul economic a devenit tango şi, cu timpul, rock. Partenerii nu se mai mişcă, adică, înlănţuiţi, ci într-un mod nou şi surprinzător atrăgîndu-se şi respingîndu-se ritmic. „Newsweek" scrie în legătură cu această relaţie la ordinea zilei: „Timp de patru decenii după război, americanii nu s-au sinchisit ce cred japonezii despre ei. Izolarea geografică, puterea economică şi un arsenal nuclear care ţine lumea la respect au permis Americii luxul indiferenţei. Politicos, Departamentul de Stat numea Japonia un „partener" avînd misiunea vitală de a apăra interesele Occidentului în Asia de nord-est.

Astăzi, adevărul că opinia Japoniei contează enorm este imposibil de eludat. Nici o altă ţară nu are un impact comparabil cu al Japoniei asupra vieţii cotidiene a americanilor. Cei din Midwest-ul industrial, unde competiţia japonezilor a măturat industria automobilelor, oţelului şi maşinilor unelte, cunosc acest lucru de mult. L-au aflat şi cei din Silicon Valley, din Boston şi de la Pentagon, unde mulţi se tem că japonezii vor domina industriile de vîrf ale creşterii economice în secolul următor — semiconductorii, supercomputerele, roboţii industriali şi biotehnologiile — dacă America nu se trezeşte la realitate. Vorbind despre America, unii japonezi o fac cu o tristeţe condescendentă, ca şi cum ar compune un necrolog pentru o rudă la care cîndva au ţinut teribil de mult. „Opulenţa a creat multora dintre ei un sentiment de mulţumire, i-a făcut leneşi", se afirmă curent ● Ceea ce în mare se răstoarnă de o parte şi de alta a Pacificului se răstoarnă şi de o parte şi de alta a Elbei. Est-germanii şi vest-germanii, adică germanii polarizaţi în funcţie de puncte cardinale opuse urmează, acum, un ciclu pînă la capăt pentru a se întîlni, în sfîrşit. Reunificarea capătă relevanţă în punctul cel mai încărcat de probleme altădată — Berlinul. Despre acest oraş despicat, cîndva, de un zid al spaimei se spune că devine... tot mai mare într-o Europă care se miniaturizează. Dar să citez din „U. S. News and World Report": „Fuziunea celor două jumătăţi ale oraşului este în plin proces de derulare. În martie cei doi primari (Momper — Berlinul de Vest şi Christian Hartenhauer — Berlinul de Est) au căzut de acord asupra unei administraţii comune. Poliţia foloseşte aceeaşi frecvenţă radio pentru comunicaţii de urgenţă. Taxi-uri şi ambulanţe circulă în ambele sensuri fără restricţii. Reţeaua de metrou urmează să devină curînd una singură. Asociaţia arhitecţilor şi inginerilor din Berlin a anunţat un concurs de proiecte pentru reconstrucţia podurilor ce unesc ambele maluri ale rîului Spree, cîndva linia de demarcaţie a celor două zone ale capitalei. Propunerea celor două companii de aviaţie, Lufthansa şi Interflug, de a construi un nou aeroport internaţional în zona sudică a oraşului este un alt simbol semnificativ al unificării. „Europa devine tot mai mică iar Berlinul tot mai mare" — este ultima reclamă a companiei aeriene vest-germane... ● Aşadar lumea se mişcă, se mişcă, se mişcă. Pentru o lume nouă — oameni noi! Este ceea ce remarcă şi „L'Espresso" referindu-se la gulerele albe sovietice: „Acum în U.R.S.S. mişună fel de fel de delegaţii economice străine venite să negocieze afaceri, iar ruşii care pleacă în acelaşi scop peste hotare sînt din ce în ce mai numeroşi.

Fapt pentru care, Biroul pentru Programare a hotărît să deschidă un curs de bune maniere pentru personalul de specialitate care participă la tratative. De curînd, la Moscova s-au întrunit 130 de conducători de întreprinderi şi tehnicieni sovietici ca să înveţe cum să se comporte şi, mai ales, cum să se îmbrace. Reguli fundamentale: să folosească numai ţesături naturale; culorile preferabile: gri închis şi bleumarin; să poarte întotdeauna cămăşi albe. Dar ciorapi albi, în nici un caz! Mai bine!

RADU BUDEANU ■

Sportul în fața ușilor deschise

Fotografie de MIHAELA AGAPIE ■

În loc de cronică

Nu pentru că Dinamo a ratat calificarea în semifinalele „Cupei Cupelor“ spațiul afectat unei cronici pe care ne-am fi dorit-o îl vom folosi pentru un comentariu mai general. Ci, pur și simplu, datorită faptului că, mai pe față, mai pe-ascuns, problemele — ce pot deveni grave — se acumulează în fotbalul nostru, tocmai în acest an, cel mai important din ultimele decenii.

Mai intii, însă, vom da Cezarului ce-i al lui, necăzind în păcatul de a ne repezi cu criticile tocmai asupra celor merituoși (vă amintiți de Steaua, anul trecut, a cărei calificare în finală a fost trecută pe planul doi după înfrîngerea în fața lui AC Milan). Mircea Lucescu și ai lui alcătuiesc o grupare europeană, clădită cu migală și pricepere. Ajunsă într-o semifinală europeană, deci într-o fază în care au fost reprezentate doar 5 țări ! Miercurea trecută, o jumătate de oră, prima, excepțională, i-ar fi dat dreptul să fie prezentă în finală, numai că acele ratări incredibile și un arbitraj scandalos al omului în negru (Franckenstein ? !) din Țările de Jos (Belgia și Olanda) s-a opus, cum s-a opus și lipsa de luciditate (de pregătire ?) din repriza secundă.

De fapt, miercuri am avut trei meciuri : „U“ Craiova—Steaua, cel amintit mai sus și, după aproape patru luni în care uitasem că avem antenă colectivă, Bayern München—AC Milan. Partida de la Craiova ne-a bucurat, într-o măsură, datorită ambianței extraordinare și confirmării faptului că avem și o a treia echipă cu adevărat competitivă. Doar că ne-am amintit și de modul diferit în care reacționează oltenii în zilele de sărbătoare și în zilele de... lucru. Cu o săptămînă înainte de meci, aflam într-o conferință de presă a clubului craiovean că jucătorii sînt amenințați să-și piardă slujbele, ba o glorie a Craiovei precum Gică Popescu și-ar fi pierdut-o deja. Cum este posibil ? Iată că este, unii luînd un principiu strategic — introducerea profesionismului în fotbal — drept principiu cu acțiune imediată. Inabilitatea unor confrați („Muncitorii vor refuza să accepte plata sportivilor pe statele lor“), neînțelegerea faptului că economia noastră actuală nu permite o veritabilă și imediată autonomie a sportului și demagogia unor lideri apăruți (provizoriu !) peste noapte au contribuit și ele la o asemenea situație.

Timp de atîția amar de ani, sportul, fotbalul au fost singurele noastre bucurii, prin talentul celor care-l practică, prin singura oază de „inițiativă privată“, facilitată de „închisul ochilor“ din partea unor oameni îndrăgostiți de sport, fiind singurul domeniu în care ne-am menținut constant în primele 10 locuri din lume. Acum deodată, vrem să schimbăm totul, repede, pe moment, uitînd că în alte domenii nu s-a făcut, practic, nici un pas. Oare o întreprindere precum Oltcit-ul (exempli gratia) nu se poate gîndi la ziua de mîine sau poimîine, luînd sub aripa sa un formidabil spațiu de reclamă cum este o echipă de fotbal ? La aceeași conferință de presă, președintele Universității, Marcel Popescu, și antrenorul Sorin Cîrțu atrăgeau atenția asupra escaladării violenței, exemplificînd prin ceea ce li s-a întîmplat la Constanța. Confirmarea aveam să o avem curînd, la meciul Dinamo—Anderlecht, cînd unii suporteri au rupt gradenele și au aruncat cu petarde. Intrarea în Europa, care va să zică, dar pe ușa din dos. Aceasta în fața impasibilității suspecte a Poliției...

Spuneam că am văzut și jocul Bayern—Milan, în care, în prelungiri, se juca mai rapid, mai „în vînă“, decît în ambele meciuri transmise de Televiziunea română. Acest lucru ar trebui să dea de gîndit fotbaliștilor noștri, mai toți cu privirea spre străinătate. Au și ei dreptate, s-o recunoaștem, în atmosfera de incertitudine ilustrată atît de trist de exemplul lui Gică Popescu. Dar un transfer „afară“ presupune o cu totul altă concepție, de viață chiar. Crede Hagi că în campionatul italian, în care visează — și are toate șansele — să ajungă nu va avea în fiecare meci un Bica în preajma lui, un „scai“ agasant prin tenacitate și știința marcajului ? Și atunci, tot cu pumnul se va „descurca“ ?

Ar mai fi multe de spus, de aceea vom reveni. Deocamdată așteptăm reacții concrete din partea întreprinderilor, a sindicatelor libere (ocupate în prezent exclusiv cu categorii, zile libere, sporuri, prea ocupate deci pentru a se gîndi la o bagatelă socială cum este sportul), a primăriilor, care trebuie să se implice mai mult în acest fenomen.

Provizorii-provizorii aceste instituții, dar sportul, mai ales fotbalul, cu acest extraordinar examen de peste o lună și jumătate, au de cules roadele unor eforturi supraomenești de ani și ani. Le luăm sportivilor uneltele în ipotetica perspectivă (reală, totuși, altfel ne-ar fi greu să trăim, dar destul de îndepărtată) că le vom da, cine știe cînd, altele, noi și frumoase ?

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

„Dăunătorii“

Izbucnirile de violență de pe stadioanele noastre de fotbal se înmulțesc. Unele dintre ele riscă să ne aducă (dacă nu cumva ne-au și adus) amenzi usturătoare din partea U.E.F.A. Ele, izbucnirile, au puțin de-a face cu fotbalul. „Noii huligani“ folosesc stadionul ca o scenă pe care își joacă rolul: din moment ce ei înțeleg libertatea ca o posibilitate de a te manifesta oricînd și oricum, o fac și ne fac de rușine în fața lumii.

Sînt două linii de interpretare a violenței din mediul fotbalistic : prima care-i are în vedere pe cei ce nu iubesc acest sport („violența e tipică pentru fotbal și pentru dinamica socială care îl înconjoară“), *a doua pornind de la cei care îl iubesc* „violența este în societate iar fotbalul, care este oglinda societății, nu poate să nu fie infestat“ .

Ligile suporterilor create pînă acum se străduiesc, lăudabil, să evite excesele membrilor săi, dar, cu toate acestea, cuplajul semifinalelor Cupei României și meciul Dinamo-Anderlecht au fost urmate de incidente (puțin spus) regretabile.

Am cules două declarații din partea unor tineri înfierbîntați din „tabere“ diferite : „Cînd ești tînăr te încălzești repede *— spune unul dintre ei.* Confruntarea te exaltă“. „Dacă ne dezlănțuim pe stadioane — *îmi spunea un altul* — e pentru că societatea nu a făcut nimic pînă acum ca să ducem o viață civilizată“.

Ne abținem de la comentarii despre aceste declarații. Dar nu putem să nu constatăm că există tineri care în grup comit violențe pe care singuri nu le-ar săvîrși. Cluburile, chiar dacă au acum multe probleme de rezolvat, ar trebui să nu neglijeze componența grupurilor propriilor suporteri pentru că aceste grupuri, fără lideri echilibrați și cu autoritate, le pot provoca daune încă greu de anticipat.

Nu ne ajung confruntările din stradă ? Acum ne batem și pe stadioane ? Este stadionul un loc unde totul devine în mod dramatic legal ?

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

● Celebra Stasi (în traducere liberă Securitatea est-germană) a încasat cele 3 milioane de mărci vest-germane (aproximativ 1,8 milioane dolari) pe care clubul Bayer Leverkusen le-a plătit pentru transferul internaționalului est-german Andreas Thom, mijlocaș de la Dynamo Berlin sosit în Vest în decembrie anul trecut, scrie revista Bild am Sonntag. Informația provine, se pare, de la actualul președinte al clubului berlinez, care, somat să depună suma transferului la bancă, a constatat că nu există nici un ban luat, a declarat el, de Stasi. ● În fapt este vorba de președintele noului club FC Berlin, Dynamo schimbîndu-și numele în luna martie. Revista vest-germană notează, de asemenea, că nu s-a putut găsi nici o urmă a banilor, cu toate eforturile depuse de club. ● Cursa clasică de canotaj academic de pe Tamisa dintre echipajele Universităților Oxford și Cambridge, ajunsă la ediția a 136-a, competiția care, s-a spus, a însemnat începutul sportului modern, a înregistrat anul acesta un nou record ; în barca Oxfordului a luat loc cel mai solid canotor din istoria cursei, Christopher Heathcote, un colos de 110,2 kilograme. Întregul echipaj al Oxford-ului a fost alcătuit din veritabili atleți (12,5 kg în plus pe fiecare om), ceea ce explică, apreciază experții, victoria detașată a acestui team, a 14-a din ultimii 15 ani. ● Din Italia campionatului mondial de fotbal, știrile privind întîrzierile în ce privește construirea șoselelor de acces (una dintre acestea, legînd Telese Terme de Napoli, prin accesul la autostrada Roma-Napoli, ne interesează în mod deosebit), precum și amenajările stadioanelor sînt din ce în ce mai îngrijorătoare. Săptămîna trecută, lucrătorii de la arena din Torino, singura complet nouă din cele 12 afectate competiției, au declarat grevă, în urma unui nou accident mortal căruia i-a căzut victimă unul dintre colegii lor, un muncitor în vîrstă de 49 de ani, a 24-a victimă de la începerea construcției. Lucrătorii au cerut, după expresia unui lider sindical, „încetarea masacrului programat“... ● Triplul campion mondial de Formula 1, francezul Alain Prost este sportivul cel mai popular din țara sa, a dezvăluit un sondaj de opinie realizat de „Journal de Dimanche“, intitulat „Francezii și sportul“. Pe discipline, firesc, fotbalul rămîne cel mai popular sport, mult înaintea ciclismului ● Fotbalistul internațional iugoslav Semir Tuce a fost transferat de la Velez Mostar la FC Lucerna, pentru o sumă care n-a fost comunicată. ● În urmă cu cîțiva ani mare speranță a fotbalului iugoslav, Tuce a ieșit din vederile selecționerilor, dintr-un motiv pe care îl expune chiar el : „Pauza pe care am făcut-o datorită satisfacerii stagiului militar m-a îndepărtat de performanță. Sper ca în cele aproape două luni pe care le mai am la dispoziție, să-i conving pe selecționerii iugoslavi, aici la Lucerna, că pot reveni în echipa națională“.

LUCIAN OPREA ■

Măi Dinamo, cînd îți schimbi numele?

C-ai mîncat bătaie acasă, asta e ! Se mai întîmplă. Oricum, e bine c-ai jucat în semifinalele unei cupe europene. Dar ne e greu să ținem cu tine, chiar cînd joci frumos. La televizor am văzut nu doar cum te-alergau adversarii, am mai văzut și stema clubului. Stema aia cu steaua-n cinci colțuri. Acum, că nu mai ai obligații cu U.E.F.A., ce-ar fi să-ți schimbi numele ? C-așa ai promis după Revoluție. Dacă-ți schimbi numele, poate-ți schimbi și norocul, cine știe ? ! (C. Dumitru).

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ“
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu. ■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : Paul Agarici, Pașcu Balaci, Gabriel Bugnar, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Gig. Motoianu, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Elena Ghera, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane : 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct, coordonator „Rebus“ : **1457 ;** redactor șef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacție ; **2143 ;** public relation : **2600.** Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

De la ultima noastră apariție înaintea Floriilor, barierele cerului s-au deschis și pentru noi. Între timp, „Mediterana a fost cu noi, fronturile (atmosferice, bineînțeles) au fost cu noi“, și deci și ploile au fost la noi. A plouat, dragi cititori, în toate zonele țării, dar mai mult în Banat și Oltenia, unde cantitățile de apă căzute au fost mai însemnate. Deci, în sfîrșit, după o lungă perioadă de „inactivitate“ deasupra mării Mediterane s-au dezvoltat serii ciclonice ce „se fac răspunzătoare“ de multe evenimente meteorologice pentru țările riverane. Teritoriul României, deși situat în afara ariei de origine a ciclonilor mediteraneeni, nu este ferit de efectele acestora. Inundațiile mari ce s-au produs în anul 1975 în regiunile din sudul țării, intensificările de vînt cu viteze ce au depășit 90 km/h din 1—3 mai 1978, din Muntenia, Oltenia, la care se adaugă toate viscolele din sudul și estul țării produse aproape an de an, stau în strînsă legătură cu evoluția unor cicloni mediteraneeni pe traiectorii SV-NE, spre Marea Neagră, unde de regulă se reactivează.

Ultima serie de cicloni mediteraneeni ce au acționat în intervalul 10—22 aprilie, au fost din categoria celor retrograzi, ce nu și-au urmat traiectoria spre Marea Neagră ci s-au răsucit în loc un timp, apoi și-au deplasat centrul spre nord, nord-vest.

Așa se explică „valurile“ succesive de ploi ce au afectat zonele țării noastre dinspre sud spre nord la care trebuie să adăugăm și rolul orografiei în amplificarea sau diminuarea fenomenelor meteorologice.

Dar, cum va fi vremea în ultima săptămînă a lunii aprilie ? Depresiunea ce influențează deja din plin țara noastră se va deplasa în următoarele zile spre nordul Mării Negre. Deci, vremea va fi instabilă în toate zonele țării. Se vor semnala ploi ce pot avea și caracter de aversă pe arii extinse. Cantitățile de apă pot depăși pe alocuri 15 l/mp în 24 h. Apoi, după 27 aprilie, începînd din NV țării cerul va deveni variabil iar aversele de ploaie se vor semnala pe areale mai restrînse mai ales în regiunile nord-estice. Vîntul va prezenta intensificări locale în majoritatea regiunilor dar cu deosebire în cele estice.

Temperatura aerului va marca o scădere în a doua parte a intervalului mai ales la valorile din cursul nopții. Pe ansamblul intervalului, acestea vor fi cuprinse între 2° și 12°, și mai coborîte în ultimele nopți în nord-vest. Temperaturile maxime diurne se vor încadra în general între 12 și 22° C, ușor mai mici în nordul Moldovei.

OTILIA DIACONU ■

La închiderea ediției

Cine-a fost sărac
în comuna primitivă
va fi sărac
în toate orînduirile

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

**Doamne,
ce
ți-am cerut
și ce
mi-ai dat...**

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) ● Nr. 18 ● Miercuri, 2 mai ● Ediția internațională: 3–10 mai 1990

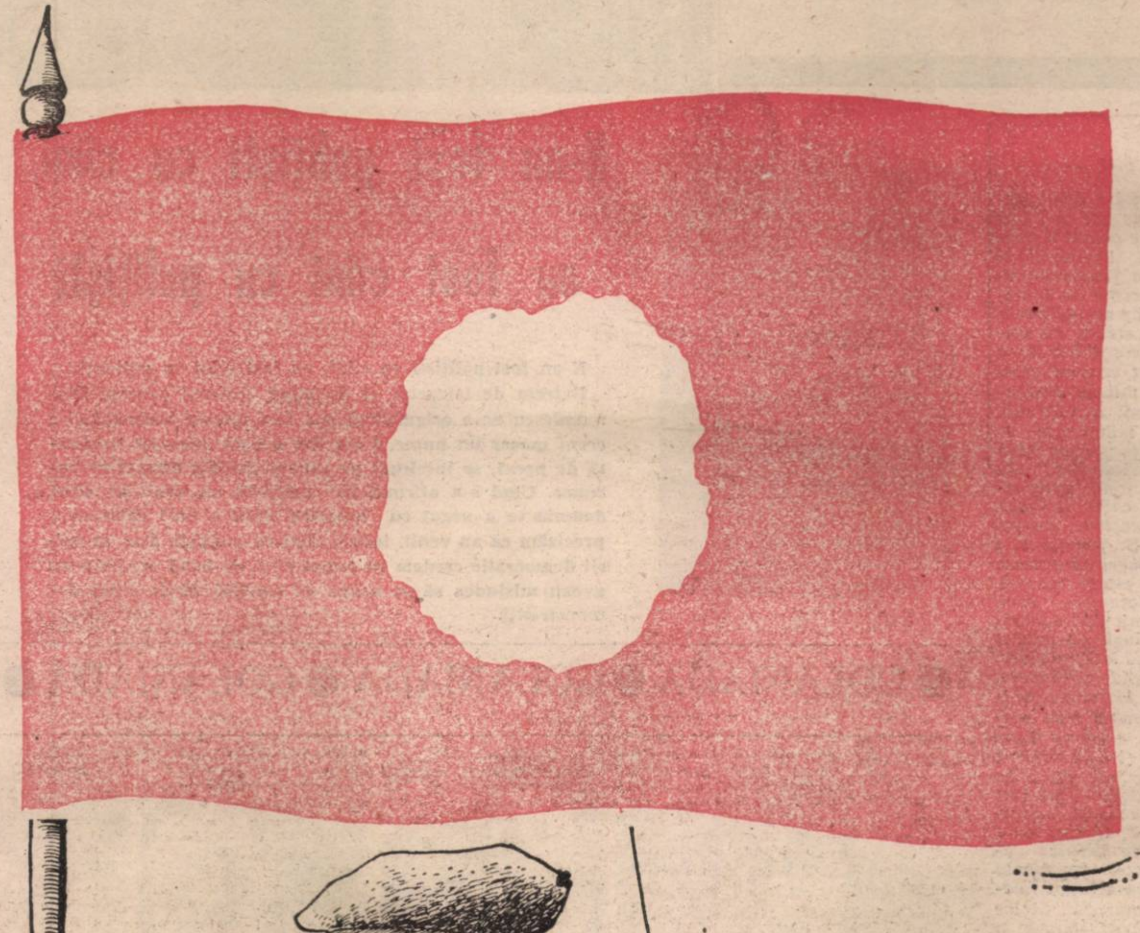

Vrem unu mai liber!

Desen de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

La București a reînceput revoluția?

PRETENII
VOTAȚI FSN
VOTAȚI PCR ?
ALIANȚA POPORULUI
989
APEL DIN TIM

Gafa incredibilă a domnului Ion Iliescu a pus gaz pe foc. Căci spunîndu-le golani tinerilor din Piața Universității (probabil că așa fusese informat de noile servicii de informații alcătuite din aceiași vechi specialiști în „starea de spirit“), președintele C.P.U.N. a obținut un efect contrar celui scontat. Citeva mii de demonstranți au devenit zeci de mii. Opinia publică îndemnată să reacționeze a reacționat. S-a alăturat demonstranților. Au avut loc, pe un fond remarcabil de pașnic și chiar civilizat, interesante convertiri. Adepți hotărîți ai F.S.N. porniți să-i convingă pe tineri că greșesc au reușit, după cîteva ceasuri, să devină antifeseniști. Zeci, poate sute de mii de oameni au semnat apeluri, au aderat la Proclamația de la Timișoara. S-a mai întîmplat și invers, adică unii (dar foarte puțini !) dintre demonstranți s-au răzgîndit. Oricum, aproape timp de o săptămînă (ediția noastră se închide vineri, din motive... de 1 Mai) Bucureștiul a găzduit pe neașteptate această manifestație spontană, neorganizată de vreo formație politică anume, neaprobată, reprimată în prima dimineață apoi tolerată. Cei mai radicali dintre demonstranți au proclamat o nouă revoluție, conform unui mai vechi slogan : „Ultima soluție / înc-o revoluție.“ Cei mai moderați au insistat pentru o autentică eliberare a televiziunii și pentru acceptarea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, potrivit căruia, timp de două legislaturi, foștii activiști cu munci de conducere ai P.C.R. și foștii ofițeri de securitate nu trebuie să aibă dreptul să candideze. Mulți demonstranți au declarat că se va lega un „pod“ București — Timișoara, întrucît în orașul în care a început Revoluția română urma ca duminică să aibă loc un uriaș miting. Cînd citiți aceste rînduri, dumneavoastră știți deja cum au evoluat lucrurile. Despre Timișoara vom relata în numărul viitor.

CONSTANTIN DUMITRU

N-au fost polițiști cu cîini, au fost cîini cu polițiști

N-au fost polițiști cu cîini, au fost cîini cu polițiști !

Extrem de telegenic și de blînd, domnul general Diamandescu ne-a asigurat că n-a fost nimeni molestat și a cerut măcar un nume. I s-a dat o listă întreagă (realizată de presă, se înțelege) pe care a chitit-o discret în buzunar. Cînd s-a afirmat ca polițiștii au venit cu cîini, domnia sa a negat cu hotărîre. Spre a nu-l contrazice, precizăm că au venit, totuși, cîini cu polițiști. Dar, în spirit democratic credem că acești cîini de bună credință nu aveau misiunea să se ocupe de oameni, ci de cîinii demonstranți.

● GOLANIADA ● GOLANIADA ● GOLANIÁDÁ ● GOLANIADA ●

GOLAN
GOLANI DIN TOATĂ ȚARA UNIȚI-VĂ

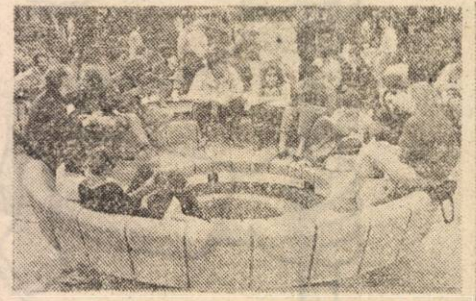

Fotografii de GABRIEL BUGNAR
GIG MOTOIANU

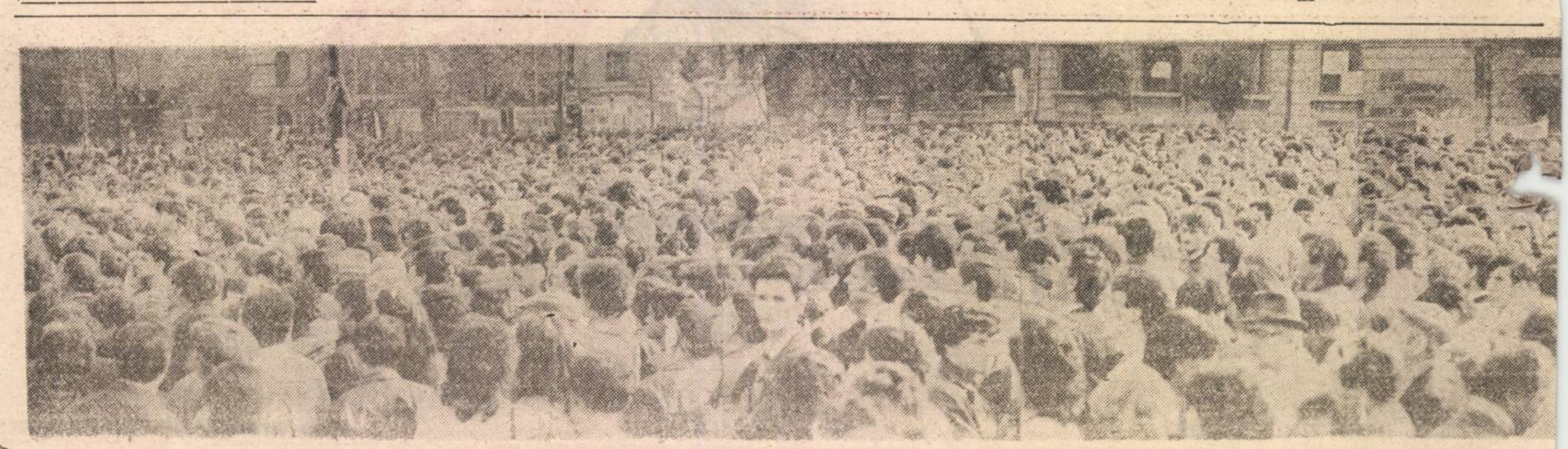

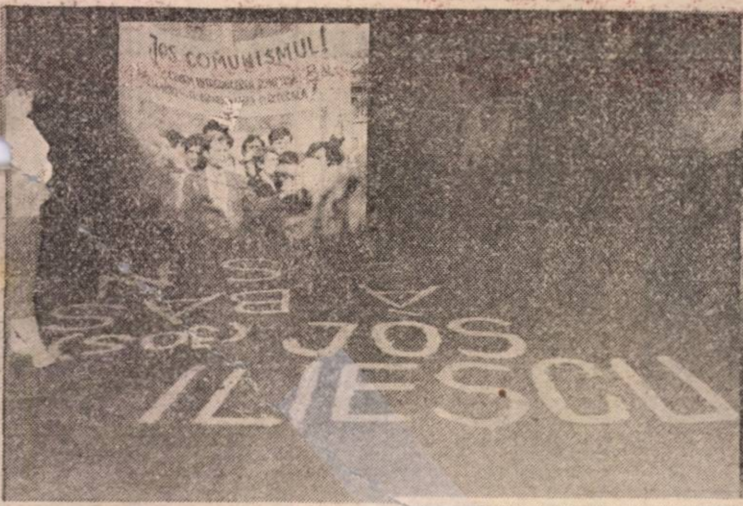

Fotografii de **PAUL AGARICI**

Jos Iliescu

Fotografie de **GABRIEL BUGNAR**

● GOLANIADA ● GOLANIADA ● GOLANIADA ●

De la celebra numire a unora dintre ei ca „golani“, demonstranții din Piața Universității au preluat acest apelativ care-i desemna ca atare și, ceea ce este mai important, și **l-au asumat** în întregime, dintr-un exemplar spirit de solidaritate și mai puțin dintr-o tentativă romantică de frondă, cum s-ar putea crede. La început a apărut un „golan“, apoi alții, care au prins din zbor însemnătatea gestului, scriind pe „ecusoanele“ prinse în piept „golan de tip nou“, „golancă pașnică“, „golan în devenire“ „golan independent“, sau „bandă de golani“, inventivitatea spiritului balcanic ducînd pînă la „pui de golan“ (pe piepturile copiilor de cinci-șase ani, veniți cu părinții de mînă, ca la Înviere). Pînă și un ciine lup purta la zgardă un carton pe care scria „golan“... La un moment dat, cineva remarca, în aceeași linie a unui umor grav, că în Piața Universității, este, de fapt, „o mișcare a golanilor“. Dacă a existat o mișcare a tinerilor „furioși“, deviată ulterior în plan social, „mișcarea hippy“, „revolta celor cu piepturile goale“, de ce n-ar fi și „mișcarea golanilor“ ? Astfel, s-a putut citi cu surprindere, pe piepturile unor persoane venerabile de 60—70 ani, însemnul „golan“, ca și pe reverele pedanților îmbrăcați în costume aranjate, cu vestă și cravată. Acest apelativ a ajuns să devină un titlu de noblețe.

Demonstranții din Piața Universității au fost tratați ca niște **paris.** oficial cu indiferență, neoficial cu dispreț. Se așteaptă alegerile, asta e limpede. Și legitimitatea, că după cum spunea d-nul Roman, după alegeri guvernul ar avea chiar și legitimitatea folosirii forței... Răposatul „pașă“ din palatul Primăverii îi numea pe demonstranți „huligani“. „Huligan“ are, oricum, o nuanță care trimite la înțelesul de răufăcător, instigator. Pe cînd „golan“ e, un fel de vagabond cu o oarecare aură inocentă, boemă, un fel de hoinar care își pierde timpul degeaba. Asta să fi vrut să spună d-nul Iliescu, că-și pierd timpul degeaba manifestînd în Piața Universității ? De la „huligan“ la „golan“, să recunoaștem, e un progres... Am putea, în altă ordine de idei, să parafrazăm : spuneți unde vă duceți că guvernul și-a luat fața de la ei. A luat pînă și police-manii, care își etalau cu mîndrie căștile lor verzi, și armele lucind la soare, de le vedeai ghinturile din măruntaie. A rămas poporul, fierbinte și gol...

Ce voia acel anatemizat grup de oameni ? Revendicarea centrală pe care au susținut-o tot timpul a fost adoptarea la legea electorală, ca amendament, a punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, privind ridicarea dreptului de participare în campania electorală, cu candidaturi, a foștilor nomenclaturiști. După cum se putea citi pe o pancartă, „emanația revoluției nu este un partid de tip necomunist, ci Proclamația de la Timișoara“. Numai în situația în care guvernul și-a dovedit indiferența față de această cerere, mulțimea a început să scandeze lozinci antiguvernamentale. Deasemeni, o altă revendicare a constituit-o abolirea decretului 437 prin care televiziunea se subordonează președintelui și guvernului. Formularea cererilor de demisie a guvernului și a președintelui a urmat ca o consecință a faptului că mulțimea vorbea „ca un profet în deșert“. Pînă la îndeplinirea revendicărilor, „golanii“ au hotărît să rămînă pe poziții. În ciuda dimineții în care s-a intervenit cu brutalitate asupra lor. Simpla lor existență acolo e semn că apele nu s-au limpezit, și nu s-au despărțit de uscat. Va mai trece vreme pînă cînd în piețele noastre nu se vor mai așeza decît porumbeii, precum în Piața San Marco...

MIHAIL GĂLĂȚANU

C.P.U.N. și golanii din Piața Universității

Cînd și-a început C.P.U.N., în clădirea din Dealul Mitropoliei, activitatea, numeroși confrați au etichetat dezbaterile de acolo drept caragialisme sută-n sută. Eu însă am apărat C.P.U.N.-ul, susținînd că în cele din urmă caragialismele vor dispărea, iar noi vom rămîne cu cîștigul — învățarea lecției dezbaterilor democratice, practica democrației în genere. S-a întîmplat oare așa ? Urmărind ședința C.P.U.N. de marți, 24 aprilie, n-aș putea spune dacă am înaintat sau nu pe drumul izbăvirii de caragialisme ; e sigur însă că am făcut mult pentru a denatura și uriți lumea personagiilor marelui scriitor. Fizionomia, limbajul și comportamentul eroilor lui nenea Iancu sînt benefic caraghioase, ele înseninează și bine dispun. Dar caraghioslicul din ultima ședință a C.P.U.N. a fost încrîncenat și rău, grotesc, dătător de spaime, de îngrijorări și de proastă dispoziție. Însă din această împrejurare am tras și un folos : am putut constata cu mult mai limpede decît pînă acum pe mîinile cui am încăput.

Cu fața congestionată, într-o atitudine agresivă, furios la culme, cum nu-i stă deloc bine unui parlamentar, cu atît mai mult cu cît deține o funcție administrativă de mare importanță, mai-mai să-l ia de piept pe un preopinent, domnul Dan Predescu, primarul Capitalei, tuna și fulgera împotriva demonstranților din Piața Universității pentru că aceștia — oribilă crimă ! — mutaseră panourile electorale și făcuseră din ele baraje. Fostul participant la evenimentele din noaptea de 21 spre 22 Decembrie 1989 se găsea acum de cealaltă parte a baricadei, era om al stăpînirii și nu-i mai putea înțelege pe cei de dincolo de baraje („O, tempora!“). Domnul Petre Roman, fotogenicul nostru prim-ministru, cînd a fost să răspundă la o luare de cuvînt care nici măcar nu era acuzație, n-a mai zîmbit deloc în fața camerelor de luat vederi — ca la Paris, la Madrid sau în interviul acordat lui Emanuel Valeriu —, ci s-a răstit la om cu o așa duritate, încît prezidentul ședinței s-a grăbit să improvizeze ceva pentru a se putea ieși din situația penibilă creată. Oare în această ipostază, adică sub chipul lui cel de-acasă, cel adevărat, l-o fi văzut pe domnul Petre Roman și regele Spaniei? Nu cred, întrucît TVRL, din cîte știu, nu are releuri pînă la Escurial. Au fost, în ședința C.P.U.N. de care ne ocupăm, și alte intervenții de aceeași speță, asupra cărora nu insistăm (cum ar fi, de pildă, cuvîntul celui venit din Valea Jiului, care ținea microfonul ca pe o secure de ortac și mă temeam că o să dea cu el în dreapta și-n stînga, dar, slavă Domnului, s-a mulțumit numai să-l azvîrle la sfîrșit).

Însă vioara întîi a fost, evident, tot domnul Ion Iliescu. Diatribele și anatemele Domniei sale la adresa celor de la Intercontinental (din aprilie 1990, firește), precum și repezirea, apostrofările și punerea la punct a unora dintre cei prezenți, impunerea cu orice preț a punctului său de vedere au fost de-a dreptul șocante. Despre cei care au pledat, în cadrul ședinței Consiliului, pentru luarea în considerare a revendicărilor demonstranților din Piața Universității, domnul Iliescu a spus : „Le plîng de milă cîtorva golani !“. Așadar, în viziunea președintelui C.P.U.N. demonstranții nu erau decît niște golani. Dar domnul Iliescu uită că își datorează actuala poziție tocmai unor asemenea „golani“, care în decembrie au venit exact în același loc și au stat în bătaia gloanțelor, unii dintre ei pierzîndu-și viața. La temelia scaunului de acum — fie el și provizoriu — al domnului Ion Iliescu stau oase de „golani“. Este adevărat, cei din decembrie strigau „Jos Ceaușescu“ iar cei de acum strigă „Jos Iliescu“. Întrebarea este, nu-i așa, de ce strigă acum „Jos Iliescu“ ? Nu cumva pentru că Iliescu i-a dezamăgit? Și în loc să meargă la rădăcina lucrurilor, să vadă de ce ies oamenii în stradă și să înlăture **cauzele** nemulțumirilor, cei de la cîrmă trimit poliția la ora 5 dimineața ca să-i molesteze și să-i disperseze pe nemulțumiți.

Și m-am întrebat cu mare strîngere de inimă : dacă în prezent, cînd parlamentul și guvernul sînt provizorii, demonstranții sînt făcuți golani și împrăștiați cu jandarmii, cum vor fi etichetați și mai ales cum vor fi tratați protestatarii dacă aceeași oameni vor cîrmui și după alegeri ?

ION D. GOIA

Parada modei pentru copii, organizată de Ministerul Industriei Ușoare la hotel Turist

Vai, săracu!

Gata ! Pe mine m-a convins : nu-l votez. Și nu pentru că nu mi-ar fi simpatic. Dimpotrivă ! Cînd zîmbește el așa de cuceritor și telegenic, cum să-i reziști ?

N-o să-l votez pentru că m-a înduioșat pînă la lacrimi frumoasa poveste pe care ne-a spus-o la toți telespectatorii și alegătorii într-o frumoasă seară de primăvară. Cît au luptat și au suferit el și familia din care parțial se trage. Zic parțial, pentru că din cele povestite întreaga familie i-a fost formată doar din tată. Nu tu mamă, ca tot omul, nu tu frați, nu tu surori. De bunici, ce să mai vorbim !

Și acest tată, ce-a făcut ? A luptat și-a suferit. A luptat în Spania pentru victoria generoaselor idei ale comunismului și a luptat, apoi, în Rusia. Nu la Cotul Donului sau în Crimeea, acolo era ușor. El a luptat pe frontul vorbelor, la radio „România liberă“ de la Moscova, împotriva lui Stalin și a Cominternului și pentru fericirea poporului român. Dar, să vezi minune ! Cît era Stalin de rău și de al dracului, cu luptătorul nostru nu i-a mers, să se amestece în propaganda postului de radio amintit. Cel mult, dacă și-a permis să-l plătească, să-i asigure cele necesare traiului și bunei desfășurări a patrioticei activități. Și pe urmă, ce-a mai fost ? Iar luptă ! Luptă-te în țară cu românii, să-i fericești cu sila, să-i mîni de la spate spre, vorba ăluia, culmile cele mai înalte... Ba încă, mai spre zilele noastre, după ce a început să bată vîntul dinspre apus prin '64, fă-te, de nevoie, eretic și învață-i pe români că ar fi cazul să gîndească cu propriile capete (auzi, dumneata, ce erezie!). Și drept mulțumire, cu ce s-a ales ? Numai cu necazuri și persecuții. Leafa ? Dacă n-ar fi fost unele îndemnizații mai substanțiale și retribuția de redactor șef a nevestei, care explica la radio străinătății ce fericire a căzut pe capul țării noastre, nici nu știm cum s-ar fi descurcat bietul om! Singura lui mîngîiere era muzica și „Hora unirii“, un cîntec interzis. Uite că nu-mi amintesc cine-l interzisese : țărăniștii ?, liberalii ?

Uite așa cu lupta și cu suferințele tatălui. Dar să le vedeți pe ale fiului ! De cînd cu revoluția, toate belelele pe capul lui, săracu'! În primul rînd că „luat de val“ s-a trezit pus de F.S.N. într-un post de care se tot luptă de vreo patru luni să scape și, poate n-o să credeți, dar nu poate. În al doilea rînd, din cauza revoluției i s-a spart un geam la casa din Drumul Taberei, cartier central, și a fost nevoit să se mute în partea cealaltă a orașului, pe lîngă bulevardul Primăverii. Lasă că e un cartier rău famat de pe vremea odioasei și sinistrei... dar este foarte prost aprovizionat. Îmi închipui că biata lui soție trebuie să alerge cu sacoșa în mînă la distanță de kilometri de casă. Ba, am auzit că pentru cumpărături mai substanțiale a trebuit să se ducă tocmai la Paris. E drept, a meritat osteneala, pentru că așa a putut să fie împreună cu soțul. Altfel, aici, în București, cum e el teribil de ocupat zi și noapte, pas de mai schimbă o vorbă. Copilașii cresc fără o mîngîiere paternă, fără să le cînte și lor tăticul la vioară „S-au scuturat toți trandafirii“, cîntec pe care s-ar putea să vrea să-l interzică Frontul. E adevărat că ar mai fi Snagovul, unde s-a dus și candidatul de care vorbim „ca orice cetățean“. Numai că, e scump foc și leafa lui de funcționar (oare cît o fi, că a uitat să ne spună) nu-i permite prea des acest lux, rezervat ceapiștilor, care s-au umplut de bani de cînd cu „piața liberă“ la ridichi și alte trufandale, promovată cu atîta curaj de guvern.

În al treilea rînd... Dar ce să mai lungim enumerarea multelor necazuri, ce să mai amintim la ce chinuri i-a fost supusă modestia, aș zice congenitală, cînd a trebuit să recunoască cruda necesitate de a se lăsa atras de partid, întrucît era și el, nu-i așa, „unul dintre cei mai buni între cei buni“. Și după toate astea, se mai găsesc „oameni de rău“ (nu toți sîntem oameni de bine, ce să-i faci !) care scornesc tot felul de calomnii. Atunci și-a zis : dacă nu e chip să scap de postul ăsta atît de ingrat, hai să încerc să candidez la alegeri. Poate li se face milă alegătoarelor și alegătorilor de suferințele mele și ale nevinovatei mele familii, nu mă votează și scap! Iar ca să fiu mai sigur, candidez pe listele F.S.N.-ului deși nu sînt membru. (M-am mai ars o dată, de a trebuit să-mi rup carnetul și să tot răspund la interviuri în țară și în străinătate pe chestia asta !).

Toate acestea și multe altele în plus ni le-a povestit înduioșător, candidatul cu pricina, într-o frumoasă seară de primăvară. Și ne-a mai atras atenția să ne ferim de atacuri la persoană, că nu e frumos și nu e politic. Așa că, eu una, lasă că m-am convins că nu e cazul să-l votez, dar ca să nu fiu bănuită de atac la persoană, nu i-am pomenit numele.

LIANA TATOS ■

Primăria n-are timp pentru timp liber?

Într-o bună zi (nimeni nu știe dacă a fost cu adevărat bună), Doru Pițu, inginer mecanic la o întreprindere din Galați, s-a trezit cu o idee, care de-atunci a început să-l bîntuie cu încăpățînare : ce-ar fi dacă toate vechile baze de agrement ale p.c.r. și ale întreprinderilor (construite prin deturnări de fonduri, muncă voluntar-obligatorie și romantism patriotic-revoluționar), folosind doar activului de conducere, ce-ar fi, a zis el, dacă s-ar reda spre folosul tuturor locuitorilor orașului dunărean, că, vezi dumneata, iubite cetitorule, iaca vine primăvara apoi vara, și mai ieși la iarbă verde, ba la pădure, de Paști, și n-ai timp s-ajungi tocmai la Băile Herculane, acolo, o zi liberă, un ou roșu (sau colorat pluripartit), un vin alb ori roziu, că doar așa s-a inventat războiul celor două roze... Și imediat, Doru Pițu a și văzut o placă (i)memorială, pe care să scrie cu litere de-o șchioapă **„Administrația Bazelor de Agrement“**, clădirea sediului întreprinderii, a văzut și angajații ei foindu-se, care ici, care colo, fiecare cu treaba lui. Însă, da, da, Doru Pițu visează prea mult. Cu asta a fost de-acord toată lumea. Unii au și zi că unde se crede el, în Occident ? ! Cine este Doru Pițu ? Păi acum el răspunde de Comisia pentru tineret, sport, turism din cadrul C.P.U.N. județean, este președinte al Frontului Tineretului Democrat care activează pe plan local. Și ce visează el ? Visează că bazele de agrement de la **Zătun** (care a aparținut gospodăriei de partid, apoi „trustului Carpați“), un loc liniștit pe pămînt, cabană, camping, 7—8 hectare de pădure, 25 hectare luciu de apă, terenurile de sport (popice, tenis), sau **Vînători**, cu un lac în care pescuiau numai „tovarășii de la partid“, cu cîteva căsuțe, ambianță tihnită, rustică — ori chiar și baza începută și neterminată, în apropierea vărsării Siretului în Dunăre, chiar pe șoseaua Galați-Brăila, cu două bazine de înot, terenuri de tenis, care mai așteptau doar zgura și mingile, te-

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA“

De astă dată

De astă dată, centrul de greutate al traficului ilegal de stupefiante va fi județul Constanța, adică portul și punctul rutier de intrare în România, Vama Veche, un loc situat la granița cu Bulgaria, în larga și prăfuita cîmpie dobrogeană deasupra căreia, soarele arde nemilos, ca o nemeritată izbîndă a luminii, în timp ce marea apropiată și răcoarea sa sînt doar amintirile unei vieți neîntîmplate încă.

Aici vom face cunoștință cu cîțiva turiști. Iat-o pe GERTRUDE ALICE HELM, o americancă frumușică, însoțită de cetățenii australieni MORRIS IACOB ROZENAL și SILMAN HARRY LESLIE. Se întorceau, toți trei, bine dispuși din Turcia vizitată pe îndelete. Spuneau că au avut ce vedea și atîtea de povestit cînd voi ajunge acasă. Dar, cum în autoturismul cu care călătoreau au fost găsite 378 grame de hașiș, cumpărat în localitatea Maramis din Anatolia, instanța de judecată i-a condamnat la executarea pedepsei de un an și jumătate închisoare. Și astfel, sacul lor de povești s-a umplut și mai mult...

Mai norocoși au fost se pare italienii MANCINELLI STEFANI și GIANI GUGLIELMO, asupra cărora s-au găsit 3 grame dintr-o substanță de culoare cafenie. În urma expertizei fizco-chimice efectuată de chimiștii Ministerului de Interne a rezultat să este vorba de hașiș.

Mai tîrziu va fi prea tîrziu

— dezvăluirile unui psiholog al poliției despre delincvența juvenilă —

— Starea infracțională în rîndul tinerilor, în special al minorilor, este alarmantă. Vîrsta agresorilor a scăzut incredibil. Astăzi, cunoaștem această realitate, putem vorbi și, mai ales, putem scrie despre ea. Starea infracțională de care ne ocupăm nu s-a instaurat peste noapte, după revoluție, ci este o moștenire dintre cele mai grave pe care, cred, simpla acțiune polițienească, penitenciarul n-o pot lichida. D-le maior Tudorel Butoi, sînteți psihologul Serviciului judiciar al Poliției Capitalei. Care este opinia dv. despre delincvența juvenilă de la noi, care sînt cauzele care generează fenomenul ?

— Acest fenomen este o consecință firească a existenței conjugate a cel puțin trei categorii de factori tolerați de peste patruzeci de ani în societatea noastră. Sînt : **1. factori socio-economici generali** — nivelul extrem de scăzut al veniturilor pe cap de familie, mizeria și promiscuitatea morală a habitaclului existențial, carențele grave în instrucție și educație, familiile dezorganizate, frecvente relații de concubinaj, abandonul familial, lipsa oricărui orizont de realizare a unor minime aspirații, dezrădăcinarea țăranului de sat, navetismul etc. **2. factori particulari**, ținînd seama de structurile deficitare ale personalității unor categorii de minori și tineri — psihopați polimorfi, dezechilibrați pulsional — afectiv, epileptoizi, retardați mintal — în ecuație cu **3. factorii conjuncturali favorizanți** — stări conflictuale spontane, interese materiale, stări de beție, motivații perverse, imitația conduitelor infractogene și altele. Realitatea moștenită este îngrijorătoare. Copii în parte nedoriți, care au fost purtați în pîntece de mame traumatizate, obosite, hămesite, înregimentate proletar, secătuite de feminitate și sentimente materne populează gări, piețe, stații de metrou, cinematografe, canalizări și subsoluri, drogîndu-se, deocamdată, cu vapori de acetonă, consumînd alcool, fumînd și cochetînd, în funcție de vîrstă, inițial cu mica infracțiune — furturi mărunte, cerșetorie, vagabondaj, prostituție, înșelătorii — din care germinează mai tîrziu violul, tîlhăria și omorul. Iată, citat din Buletinul de evenimente al Poliției Capitalei, pasajul referitor la situaița pentru ziua de 12 aprilie 1990, zi aleasă cu totul la întîmplare : 26 de minori lipsiți de supraveghere au fost încredințați familiilor, unităților de ocrotire, ori internați în centrele de primire. 10 persoane au fost reținute pentru cercetări. Zilnic, deci, se consemnează situații similare.

— Cauzele la care vă referiți și cumplitele realități contrazic flagrant principiile politicii penale care au adus dezastrul, principii în conformitate cu care citez „societatea socialistă multilateral dezvoltată nu putea genera infractori și infracțiuni“. Cam pe acest teren, în perimetrul infracțiunii, s-a născut „omul nou“, nu credeți ?

— Realitatea dramatică pe care o trăim în această privință contrazice evident principiile amintite. Această societate a fost profund criminogenă. De nenumărate ori, mai ales pe linia infracțiunilor comise cu violență, am avut în față exponentul, în mediul delincvenței, al omului de tip nou. În fapt, un om fără Dumnezeu, brutal, primitiv, neinstruit, crud, fără scrupule, fără o cenzură morală sau religioasă, de o viclenie perversă, cameleonic, duplicitar, demagog. Faptele au fost și sînt pe măsura omului : jafuri comise noaptea în locuințe, tîlhării la adăpostul întunericului asupra trecătorilor izolați, violuri, deseori în grup. Îmi vine acum în minte cazul numitului Moise Radu, de 21 de ani, pervers sexual care, după comiterea a 3 violuri cu tîlhărie, pe raza județului Călărași, asupra unor femei în vîrstă, aflate singure în locuință, a comis și în București o faptă similară, de data aceasta cu consecințe tragice, moartea victimei Marcoci Dumitra în vîrstă de peste 70 de ani. Moral, aceste fapte sînt incalificabile. În cursul anchetei judiciare, făptașul a dovedit mult tupeu și lipsa oricărei urme de remușcare.

— A constata e insuficient, fenomenul nu dispare. Realitatea este cutremurătoare și n-are deloc darul de a ne liniști. Pe de altă parte, eforturile poliției sînt evidente. Dar cauzele fiind mai adînci, repet poliția, penitența nu pot rezolva totul. Care este punctul dv. de vedere ?

— Pentru ca intervenția societății să fie eficientă, fiindcă fenomenul respectiv este o cauză a tuturor, este absolut necesară investigația sa științifică. Trebuie plecat de la a cunoaște pentru a preveni. Așa se petrec lucrurile în toate țările civilizate, unde infracționalitatea, în general și delincvența juvenilă, îndeosebi, se află în centrul atenției unor puternice școli criminologice-americană — Denis Szabo, franceză — Jean Pinatel, engleză — Storr, germană — Stiller, spaniolă — Myra Lopez, ca să dau cîteva exemple — care, în baza unor cercetări interdisciplinare, reușesc să surprindă jocul cauzalității fenomenului. Astfel se oferă guvernelor respective, factorilor de decizie ample strategii de combatere, de soluționare. Dar importarea unor modele de terapie socială a infracțiunii nu este o soluție viabilă și nu ne-ar onora. Pledez pentru demararea neîntîrziată, de preferat în cadrul unui Institut de studii criminologice, a unor cercetări serioase vizînd realitatea noastră, în care să fie fructificate analize deja existente, cum sînt cele întreprinse de cercetătorul științific dr. Rodica Mihaela Stănoiu, psihologul Gheorghe Sacaleros, dr. Prisecaru, profesorul Ion Dincu, profesorul Brezeanu, prof. univ. dr. Tiberiu Bogdan, prof. dr. Virgil Tiberiu Dragomirescu, ca să amintesc doar cîțiva merituoși ai domeniului. E de prisos să mai spun că din rațiuni pe care le cunoaștem bine, aceste cercetări n-au putut fi cunoscute deplin nici măcar în lumea specialiștilor. Numai în felul acesta vom fi capabili să alcătuim programe de prevenire și combatere, vom adopta cele mai bune decizii.

— Faptul că asemenea discuții au loc, că astfel de aprecieri și propuneri văd lumina tiparului pot fi socotite un bun început.

— E adevărat și eu, personal, sînt optimist. În mod clar sesizăm larga deschidere socială spre fenomenul delincvenței supus permanent atenției opiniei publice cu ajutorul presei, televiziunii, radioului, încetarea secretizării datelor statistice în această privință, recunoașterea fenomenului ca realitate. Se distinge o reală coincidență de interese cu privire la asanarea socială a infracționalității. În acest efort comun trebuie neapărat să se întîlnească un număr de instituții cum ar fi Ministerul Muncii, Ministerul Sănătății, Ministerul Învățărenuri de handbal și volei, și chiar de joacă pentru puști, un luna-park de 12 milioane lei, de care nu se mai ocupă nimeni... Cum de ce nu se mai ocupă nimeni ? Păi investiția este oprită, în ciuda faptului că a costat, pînă acum, 40 (patruzeci !) milioane lei... Era pornită pe legea unu, cum care lege unu, aia cu munca voluntară, pe care fiecare cetățean, știți dumneavoastră... da acum e păcat de [illegible], că tot s-a făcut. Și mai sînt și alte baze, ca de exemplu, ale I.U.G., C.S.G., I.E.L.I.F., alte întreprinderi locale, baze care stau închise. Toate astea au trecut prin fața ochilor lui Doru Pițu într-o singură clipă, și el le-a visat altfel. Și s-a apucat și-a înaintat un memoriu justificativ în care arată motivele, necesitatea de ordin moral, și perspectivele ridicării posibilităților de agrement, petrecere a vacanțelor, concediilor, zilelor libere și a înaintat acest memoriu, la mijlocul lunii martie a.c., Biroului Executiv al C.P.J.U.N. Oamenii au nevoie de mișcare, sport, destindere, evadare din stress, sîntem un oraș cu circa 300 000 locuitori care au nevoie de toate astea, a zis el. Aprobarea de principiu a existat, de la d-nul Platică, președintele B.E. al C.P.J.U.N., apoi și de la d-nul Beuran, primarul județului — după care acesta din urmă a înaintat secției economice a primăriei problema spre rezolvare. Aici trebuia să se facă, probabil, un calcul de rentabilizare, cu toate chichițele sale. În acest timp, peste 4 000 de pescari amatori așteaptă să ia startul spre lacurile mai sus pomenite, însă, de la primărie, nici un semn. Aici s-a cam încurcat treaba, după principiul aruncării găinii moarte în ograda vecinului, că problema e de competența O.J.T.-ului, ba că O.J.T.-ul n-are ce căuta, că ei au alte atribuțiuni și aici e vorba, pe plan local, de ocuparea timpului liber scurt, o după-amiază, un week-end. Pînă la urmă, s-a ajuns la concluzia că tot primăria trebuie să soluționeze „cestiunea". Înainte de a se trezi Doru Pițu a mai visat un „orășel al copiilor" cu carusel, călușei, baracă de tir, vată de zahăr, ciocolată, personaje autentice din basmoadministrație... Împreună cu el au mai visat și Brașoveanu Petru și întregul personal al Comisiei de tineret de la C.P.J.U.N., care au format un comitet de inițiativă, au și alcătuit în minte o organigramă, cu personal sezonier la terenurile de sport, cu antrenori sportivi din învățămînt, paznici și personal-deservire cu produse alimentare, lucrări în regie proprie : tîmplărie, răsaduri, flori...

Acum, Doru Pițu s-a trezit din vis. Cine-i trezește pe ceilalți din somn ?

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Droguri și tăcere în Carpați

Cum amîndoi s-au declarat consumatori, au fost avertizați și li s-a interzis intrarea în România. Nu știm cît de mult au fost afectați de imposibilitatea petrecerii concediului de odihnă pe litoralul nostru. Nu ne-au mai dat nici un semn de viață de atunci.

În aceeași situație îi vom întîlni curînd și pe turiștii vest-germani : GUTHLER WERNER MICHAEL, KREL URLICH și KIST WOLFGANG HEINZ, ce cumpăraseră în Turcia 3 grame de hașiș (ori doar atît mai rămăsese neconsumat asupra lor). Măsura luată asupra lor a fost identică cu cea dispusă împotriva lui MANCINELLI STEFANI și GIANI GUGLIELMO.

Cazurile pe care le prezentăm în continuare au drept fundal Bucureștiul. Să coborîm deci, pe firul timpului, pînă la data de 26 august 1970 cînd, în Capitală este identificat și reținut de organele de miliție MALLORY AMSTRONG din Pennsylvania, Statele Unite ale Americii, sosit în România în calitate de turist, în valiza căruia au fost descoperite 150 grame de hașiș. Ambalat în 27 de pliculețe, nu mai mari decît suprafața unei cutii de chibrituri, din celofan, hașișul fusese cumpărat în hotelul Bagdad din Istanbul. Scopul? Dorea, spune el, să-i afle gustul, din curiozitate.

Sîntem tot în Bucureștiul anului 1970, iar MOHAMMAD AHMED EL-SHARVARBY, cetățean egiptean, dă din colț în colț cînd i se aduce la cunoștință faptul că plăcuța dreptunghiulară găsită în buzunarul său ce cîntărea abia 6 grame, este hașișul a cărui deținere, chiar în scopul consumului propriu, este interzisă în România, ca și aiurea. Va fi condamnat la un an și jumătate închisoare, cu executarea pedepsei.

Doi ani mai tîrziu. Pe străzile cetății lui Bucur se răsfață o zi ruptă dintr-un iulie trecut asupra căruia s-a prăvălit un bărăgan de lumină dar care nu și-a pierdut strălucirea nici în acest octombrie leneveș. (Va urma).

JEAN DRĂGAN ■

---

mîntului, Ministerul Justiției, Cultele, un eventual Minister al Tineretului. Toate acestea ar putea sponsoriza studiile ce se impun în vederea descoperirii celor mai eficiente măsuri, demne de a interesa în mod prioritar guvernul în vederea promovării unei politici penale corespunzătoare. Nu exagerez cituși de puțin. Problema e prea gravă. Poliția singură nu va putea face totul. Organele noastre depistează, identifică și rețin în mod repetat un grup de minori compus din numiții Constantin Ion Iulian, Cobilic Robert, Stoica Costel, Constantin Viorel, Tilică Viorel, Zaharia Ionel, Nemțeanu Mihai și alții — autori a nenumărate furturi și spargeri. Radiografia socială a oricăruia dintre ei evidențiază aceleași carențe : familii dezorganizate, tulburări de comportament, surse de venituri inexistente, deci lipsa celor mai elementare mijloace de existență — hrană, adăpost, ocrotire socială și familială. Coeficientul de corecție a acestui ansamblu de minusuri, categoric nu poate ține în exclusivitate de resortul organului de poliție. Totuși, mecanismul s-a pus în mișcare.

— Cum ?

— Deschiderea către publicul larg al revistei Poliția română, reînființarea recentă a Societății române de criminologie și criminalistică, înființarea în cadrul Direcției judiciare din Inspectoratul General al Poliției a unui compartiment de studii documentare și analiză a fenomenului infracțional sînt elemente concrete. Personal, îmbrățișez ideea unei intervenții complexe, calificate, moderne, de nuanță ecologistă. Ea trebuie să se desfășoare în timp, cu multă răbdare și să fie orientată, ca politică de stat, în direcția asanării promiscuității sociale și a pervertirii morale a ființei umane pentru care, în acest context, infracțiunea este doar un caz particular.

— O ultimă întrebare : cît de eficiente sînt actualele unități de ocrotire și centrele de primire existente ?

— Într-un fel, răspunsul îl aveți prin starea infracțională de care ne ocupăm. Eu sînt, însă, pentru înființarea Institutelor de ocrotire și reinserție socială în sistem de centre interjudețene, aflate sub patronajul și sponsorizarea instituțiilor de care aminteam mai înainte. Ele ar trebui să înlocuiască unitățile de care mă întrebați. Totul trebuie regîndit altfel, pe alte baze. O dotare materială modernă, o intervenție formativ-educativă complexă, școlarizare, calificare, tratament medical, recuperare psihologică, o concepție umanist ecologistă ca atitudine a societății, în genere, constituie garanții ale reușitei. Nu vreau să spun vorbe mari, lozinci. Ca psiholog în poliția capitalei afirm doar atît : trebuie acționat acum, altfel acești minori și tineri cu un destin nemeritat vor îngroșa cohortele marginalizaților social într-o societate pe care o vor refuza, indiferent de principiile declarative ale acesteia, și împotriva căreia, neavînd ce pierde, își vor manifesta violența și ura. Mai tîrziu să nu fie prea tîrziu.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

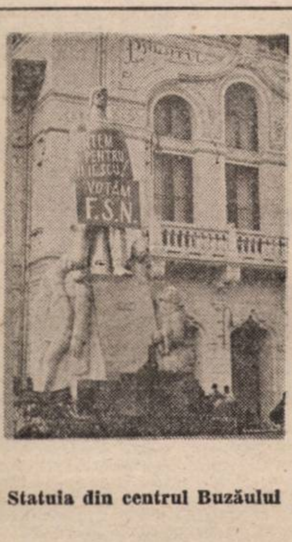

Statuia din centrul Buzăului

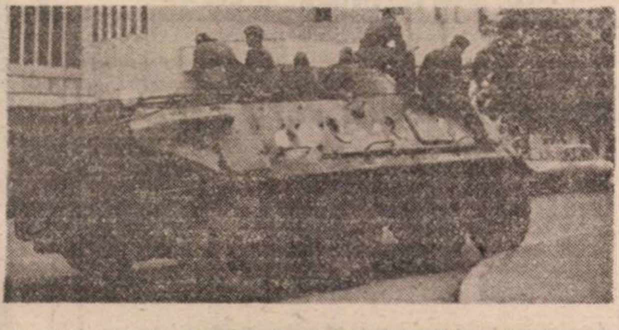

Acest transportor blindat staționa la ora 18 pe strada ce leagă primăria de așa numita „Casă Albă". Este oare cel cu care a ajuns la poliție, de la o unitate militară, tînăra maltratată și obligată să declare, de pe soclul statuii, că iubește feseneul ? Seara, în oraș, așa se știa, dar oamenii nu mai îndrăzneau să spună cum îi cheamă. Așteptăm de la Ministerul de Interne lămuriri clare pe care să le putem publica în numărul viitor.

Dialog tip fesene

În ziua de 24 aprilie 1990, domnul Ion Rațiu a sosit, în jurul orei 10,30 la Buzău. Avea programată o întîlnire cu susținătorii săi la ora 16, într-o sală de la primărie. Afișele erau expuse din ajun. În fața sediului U.M.R.L. din municipiu se adunaseră cîteva sute de oameni. Circa 30 de polițiști păstrau un spațiu liber la intrarea sediului. Mulțimea auzise că oaspetele a sosit. Unii credeau că a intrat acolo. În acest timp, de cealaltă parte a pieței centrale, pe o banchetă din holul hotelului „Pietroasa", domnul Ion Rațiu părea că așteaptă un tren a cărui cale ferată încă nu s-a construit. Holul era aproape gol. Puteai să crezi că adversarii unui candidat la președinție atît de singur riscă să descopere că nu le mai funcționează adversitatea. Puteai, dar te-ai fi înșelat.

Acolo și așa l-a descoperit primarul orașului, domnul Petre Portal, venit să-l întîmpine. Nu din simpatie politică, domnul Portal candidează pe listele F.S.N., ci din dorința de a îndeplini rolul de gazdă și de a se purta civilizat. Peste vreun sfert de oră, holul s-a umplut de curioși. Unul, clătinîndu-se ușor, s-a apropiat amenințător și a fost nevoie ca primarul să-i ceară cu voce tare — ca să fie auzit și de alții — un comportament decent. Domnul Portal a trimis vorbă șoferului să aducă mașina la intrarea hotelului, apoi l-a invitat în mașina sa pe domnul Ion Rațiu. Au plecat spre sediul U.M.R.L. Mașina primarului s-a deplasat încet printr-un coridor de oameni care parcă luaseră foc : loveau în automobil cu pumnii, cu picioarele, cu ouă aduse în sacoșe, cu ce apucau.

După ora 17, însuși domnul primar avea să ne spună că au scăpat refugiindu-se cu oaspetele la poliție, unde un grup de adversari ai domnului Rațiu au încercat să forțeze intrarea și de unde, printr-o stratagemă, ca supremă protecție, polițiștii l-au scos din oraș, cu o mașină, pe cel amenințat de manifestarea huliganică.

Ore în șir, cei din piață au rămas pe loc, întreținîndu-și înfocarea, probabil fără să știe că „vînatul" nu mai putea să le revină în bătaia opiniilor... contondente. (Domnul primar nu știa dacă în spatele violenței se află vreun partid.)

O tînără care nu se entuziasmase de ce vedea în jur a fost lovită, apoi a fost obligată, în derîdere, să urce pe soclul statuii din piață de unde să se declare adeptă a F.S.N. Totul în prezența — la cîțiva metri — a polițiștilor decorativi.

La spitalul județean tînăra nu a ajuns în acea zi. La camera de gardă am aflat, că a fost internat **un medic**, după ce fusese molestat în piața centrală. Domnul dr. George Tomescu ne-a spus : „Cred că este la mine, la reanimare. Eu n-am putut pleca de aici, dar așa mi-au comunicat cei de acolo."

Nu-l găsim la reanimare. Găsim doar priviri speriate și un singur răspuns crispat : „Nu-i aici."

Îl descoperim la etajul patru, într-o rezervă. Este medicul Mihai Iordache, încadrat la dispensarul uman Breaza, județul Buzău. Pe celălalt pat : soția sa, Claudia Iordache, medic stagiar chiar la spitalul în care ne aflăm. Iată ce declară : „Amîndoi am fost acolo. Din curiozitate. Pe la ora 16, la primărie, unde era anunțată întîlnirea, nu era nimeni, așa că ne-am dus în piață. Pe geamul de la U.M.R.L. se lipiseră, în exterior, afișe care probau jignitor atitudini necivilizate, porniri huliganice. Ea a desprins două afișe. Credeam că în jur nu-s doar feseniști. S-au repezit la noi : «Sînteți legionari ! V-au plătit ! Veniți din străinătate !». Ploua cu lovituri. M-am apropiat, la o jumătate de metru, de un polițist care asista. L-am rugat să ne ajute. M-a privit ca o stană. Parcă privea prin mine. Am încercat să fugim. A fost groaznic. Duhneau a băutură. Foarte greu l-am convins pe șoferul unui autobuz să ne ia pînă la poliție..."

„La un moment dat, Mihai a căzut pe asfalt. A fost cumplit. Pe mine mă loveau la fel, adaugă doamna Iordache. Cît am stat la poliție, a venit o fată de 17—18 ani să ceară sprijin pentru tînăra blondă pe care au maltratat-o și au urcat-o pe soclul statuii. Mașina domnului Rațiu am auzit că au făcut-o zob."

În limbajul medicilor care ne însoțesc, rezultatele vizibile ale agresiunii sînt : echimoză la nivelul piramidei nazale, escoriații ale regiunii frontale (pentru doamna Claudia Iordache) și traumatism cranian închis, escoriații și echimoze la nivelul frunții, al faciasului și al membrelor inferioare (pentru domnul Mihai Iordache).

DORIN GHERGHINESCU ■
Fotografii
ELENA GHERA ■

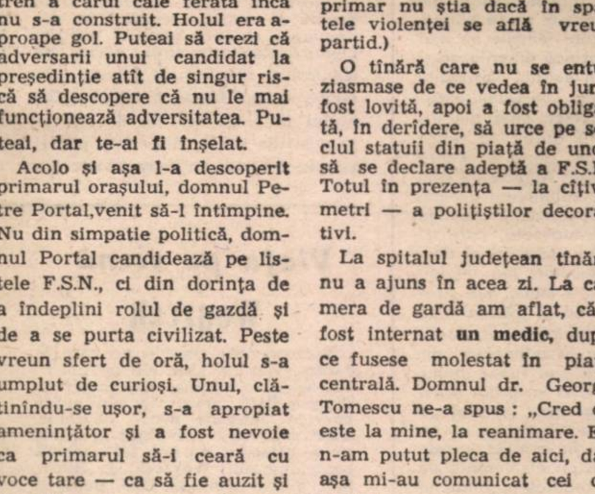

Cei doi medici molestați sub privirile unor polițiști de decor

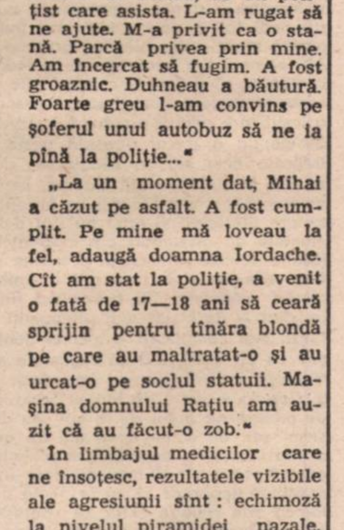

Fereastra sediului U.M.R.L.

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sint de citit mii de cărți

Seninătatea scriitorului

Seninătatea nu inseamnă indiferență. G. Călinescu l-a ironizat pe Titu Maiorescu pentru că pretindea conferențiarilor de la „prelecțiunile populare" din Iași să apară in fața publicului **ex abrupto,** îmbrăcați impecabil și pregătiți să vorbească fără nici o ezitare, exact o oră. A fost o ironie nedreaptă. Ideea criticului de la „Junimea" era că trebuie realizată o distincție netă între planul vieții spirituale și frămintările impure ale existenței de zi cu zi. Un intelectual are obligația, în orice imprejurare, să-și păstreze seninătatea.

Trebuie să ințelegem de aici că in conștiința lui nu pătrunde nimic din dramatismul vieții ? Nici pe departe. Este vorba doar de faptul că un om cultivat – și cu atît mai mult un scriitor, care educă involuntar mii de semeni – selectează și reformulează informațiile pe care i le impune realitatea. Permeabilitatea la orice mesaj, reacția imediată și nemediată sint dizgrațioase. Priviți-i pe oamenii care nu știu să mănince. Cind sint flăminzi, sorb zgomotos ciorba, inghit hulpav fiecare imbucătură, sfîșie piinea cu amindouă miinile, își lasă gura neștearsă. Iar cind n-au poftă de mincare, își manifestă la fel de necenzurat dezgustul, impingind cu cotul farfuria cit mai departe de ei sau mestecind mincarea cu o expresie de greață. Un om educat își controlează reacțiile. Nu în sensul că este un inhibat, că mănincă impersonal, ci în acela că de-a lungul existenței lui și-a analizat și reformulat expresiile – grimase, gesturi, interjecții. Și-a creat noi automatisme, atit de bine însușite, incit reprezintă o a doua naturalețe. Din atitudinea lui se vede clar dacă îi place sau nu o mincare, dar se mai observă și o anumită detașare, o emancipare din animalitate, o superioritate **de om.**

Un scriitor este – în viziunea mea – un om foarte om. Am vizitat-o recent pe Zoe Dumitrescu-Bușulenga, întruchipare a spiritului renascentist în viața noastră literară și universitară, și am constatat că nu se plinge de nici o suferință fizică, deși – iată și o indiscreție necesară din partea mea – știu bine că ar avea motive să se plingă. Alți oameni din generația sa și îndeosebi femeile nu mai contenesc să-și descrie cu o minuție prozaică durerile, să-și arate semnele bolilor și să găsească în aceste vicisitudini o justificare pentru o cronică inactivitate. Zoe Dumitrescu-Bușulenga a trecut agasată peste subiect, cind am întrebat-o cum stă cu sănătatea, și s-a grăbit să ridice nivelul discuției – atit de sus, încit am simțit o ușoară amețeală, ca la o ascensiune propriu-zisă. Aprecierile sale asupra literaturii și artei nu sint deloc influențate de elementele de disconfort ale existenței cotidiene. Aveam în față o femeie frumoasă și intens spiritualizată, care își filtra emoțiile și le traducea în limbajul universal al unei gindiri umaniste. Cu asemenea interlocutori mă înțeleg imediat – deși sint mai inteligenți decit mine, mai profunzi, mai complicați – tocmai pentru că ei trăiesc, cine știe cu cit efort, într-un regim de seninătate și își escamotează individualitatea impudică. Iau la întimplare, din bibliotecă, o carte de Mihail Sadoveanu sau Tudor Vianu, de oricare alt autor de la noi sau din altă țară, din acest secol sau de acum două mii de ani și intru imediat pe aceeași lungime de undă. In schimb nu mă înțeleg cu un contemporan de-al meu cu care intru în conflict într-un autobuz, deoarece el nu respectă principii elementare de logică sau ajunge chiar să conteste realitatea, afirmind că autobuzul este gol cind el se află pe scară și vrea să urce ori susținind că nu mai există loc nici pentru un ac, atunci cind alții se află pe scară și cer să li se facă loc. Asemenea oameni declară că viața merită trăită, ori de cite ori se simt ei bine și proclamă cel mai negru pesimism în cazul că au o migrenă. O confuzie totală. o incoerență, o logică viscerală emană din... capetele lor – iar unii intelectuali, dintr-un capriciu, din politețe sau mai știu eu din ce perversiune a spiritului elogiază acest primitivism, ca pe o formă de sinceritate.

Detest sinceritatea. Sinceritatea maximă ar fi să dau curs primului impuls și să-l pălmuiesc pe loc pe un prieten care mă plictisește povestindu-mi cum s-a certat cu soția lui. Dacă toată lumea ar fi sinceră, viața ar deveni imposibilă. Nu de sinceritate avem nevoie, ci de seninătate. Și putem învăța să fim senini de la scriitori. Să citim de exemplu, din acest punct de vedere, textele lui Constantin Noica. Au fost scrise la virste diferite, de la exploziva tinerețe la poticnita senectute. Au fost scrise în condiții diferite, în singurătate sau în mijlocul unor oameni zgomotoși, într-un climat de prețuire și dragoste manifestate de cei din jur, dar și în momente în care aerul vibra în jurul filosofului de ostilitatea autorităților. Și totuși aceste texte au mereu **ținută,** nu pot fi datate decit în funcție de etapele unei evoluții interioare a gindirii. Stilul este mereu elegant, menținut sub controlul conștiinței, senin.

Nu întimplător a dorit atit de mult Eminescu să arate lumii doar fața sa senină. Era o formă de respect față de lume.

Seninătatea nu are nici o legătură cu apatia. Și tragedia, și entuziasmul pot fi trăite senin, ceea ce înseamnă supraanimalic, omenește. Ieșim din somnul veșnic pentru o scurtă perioadă și reintrăm inevitabil în el. Nu ne stă bine ca în această scurtă perioadă să rămînem îmbrăcați în pijama. Avem datoria să ne spălăm, să ne îmbrăcăm frumos și să participăm demni, alături de semenii noștri, la sărbătoarea existenței.

ALEX ȘTEFĂNESCU ■

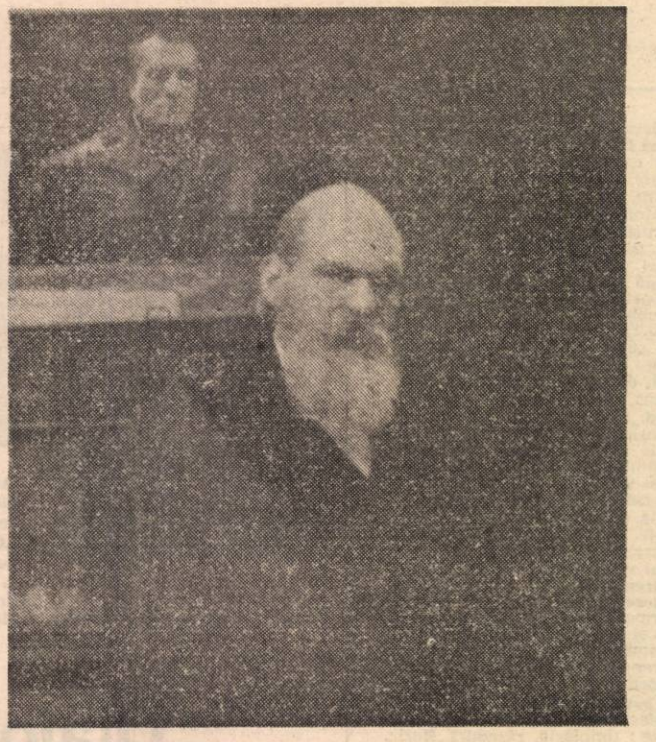

Lanterna magică

„Murind, superi poate: încurci desigur"

...este un citat din Nicolae Iorga, acesta.

Destinul tragic al marelui om de cultură și istoric român l-a preocupat timp de ani buni de zile pe regizorul Constantin Vaeni ; din păcate (sau din fericire ! ?), filmul său închinat nu vieții, ci **morții** savantului de celebritate mondială, a cunoscut „întunericul" sălii de premieră abia la mijlocul lui april din acest prim an al Revoluției Române. Spun „din păcate", întrucît această peliculă a cunoscut o adevărată odisee, regizorul fiind nevoit să refacă scenariul în nenumărate rînduri, apoi să suporte nenumărate intervenții, opriri ale filmărilor, refaceri de întregi secvențe — apoi blocarea totală a filmului timp de doi ani de zile — în cele din urmă, dispariția pur și simplu a copiei de lucru : toate din dispoziția **Cabinetului 3** (și am numit aici „cabinetul" lui Mihai Dulea... !). Și mai spun „din fericire", pentru că în primele zile de după Revoluție, aflat întîmplător cu o echipă de filmare în palatul „Primăverii" de tristă amintire — pentru a realiza un film documentar —, Constantin Vaeni și-a regăsit, aproape în mod miraculos, bobinele filmului, aflate în... cabina de proiecție a dictatorului, personală și... sigilată ; și — încă — „din fericire" — pentru că abia în primele luni ce au urmat, Vaeni a reușit astfel să **recompună** propriul său film, să-l readucă la forma sa inițială și să-l prezinte, în premieră, în Sala Palatului — „purificînd poate, și în acest fel, aerul acestei săli, de atîtea ori otrăvită de vorbele gîfîite ale impostorului și de ropotele de aplauze ale slugilor lui !"...

„DRUMEȚ ÎN CALEA LUPILOR" este, fără îndoială, un film **politic** — poate chiar **primul film politic** românesc **autentic,** realizat în formula unui „eseu" (ultima formulare îi aparține domnului Florian Potra). Cei care se vor duce la acest film incitați de violența epocii, de scene „tari", se vor înșela (există și cîteva astfel de scene — Vaeni **știe** foarte bine să facă și filme **dure,** ne-o arată prin cele cîteva pistolade, sau teribilul cadru al batjocoririi cadavrului lipitorului de afișe, sau al fotografului) ; în esența sa însă, el, filmul, este un lung, aproape nesfîrșit dialog între înțelepciunea savantului — persoană singulară — și barbaria politicienilor vremii. **Absolut toate** replicile lui Iorga pronunțate în film — este bine de știut acest lucru ! — sînt **strict autentice,** extrase din operele sale, din cuvîntări sau articole din presă, memorii, etc., și montate într-un colaj de înaltă ținută artistică. Întreaga demonstrație este susținută de o echipă admirabilă (în majoritate compusă din mai vechi colaboratori ai lui Constantin Vaeni) și de o distribuție din care se detașează net interpreții celor două roluri principale : **Valentin Teodosiu** (debutant într-un astfel de rol principal, a cărui „mască" aduce tulburător, pînă la identitate, cu cea a savantului) și **Dragoș Pislaru.**

Refuzînd din capul locului orice spectaculos de dragul spectaculosului, **„DRUMEȚ ÎN CALEA LUPILOR"** poartă în sine un mesaj teribil și, din nefericire, de o cutremurătoare actualitate : în înfruntarea dintre inteligență, cultură, umanism și violența oarbă (avînd drept unică „acoperire" ideologică spiritul de turmă, de „haită de lupi"), prima partidă poate pierde, poate pieri, poate fi distrusă **fizic** — adevărul ei rămîne însă **veșnic** ; cea de-a doua, chiar și vremelnic „învingătoare", nu va avea niciodată această șansă !

Pentru că niciodată cei ce acționează la îndemnul parului, cuțitului sau glonțului — cei ale căror porniri obscure, animalice, ne pot speria uneori — nu-și pot găsi drumul în calea firească a vieții.

HORIA PĂTRAȘCU ■

P. S. — În completarea premierei absolute a filmului lui Vaeni la Sala Palatului a rulat un scurt metraj documentar-artistic, realizat la studioul „Alex. Sahia" de către regizorul **Laurențiu Damian.**

Întrucît nu cunoaștem cum și mai ales unde va fi difuzat, vă rugăm să urmăriți — și să vedeți, mai ales — acest superb omagiu adus celei care a fost **MARIA TĂNASE** (acesta fiind și titlul peliculei în cauză).

Viața pe scenă

Woyzeck

Alegem noi piesele pe care le jucăm, sau ne aleg ele pe noi ? ! Uneori stau ascunse ani în sir si, dintr-o dată, apar. Un zeu apără operele născute prea devreme. Trec războaie, revolutii si filele nu se rătăcesc, nu ard. Îsi asteaptă contemporanii. **Woyzeck**, de Büchner, a fost scris în 1836, publicat în 1879, jucat pentru prima oară în 1913. O răbdare îngerească de care, sperăm, să nu aibă parte si dramaturgia contemporană. Cea valoroasă, bineînteles.

Textul e revendicat si de naturalism si de expresionism. Dar cind e pus în scenă, teoria devine doar o simplă ipoteză de lucru.

Fiecare regizor e un posibil incendiator al teatrului.

Spectacolul **Woyzeck** lucrat de Aureliu Manea la Teatrul Toma Caragiu din Ploiesti, asază întreaga structură expresionistă într-un tipar brechtian. Fidelitatea fată de replică e totală. Nici o tăietură, nici măcar atunci cind un personaj masculin e transformat într-unul feminin. O singură modificare : în final Woyzeck nu se îneacă, este împuscat. S-ar putea crede că regizorul a preferat documentul.

Într-adevăr soldatul Johann Christian Woyzeck, din al cărui certificat medico-legal s-a inspirat Büchner, a murit împuscat. Dar nu este asa. Finalul e pur si simplu cerut de acest spectacol. Înecul presupunea lacul natura, deci umanul. Ori acesta din urmă este exclus din spatiul spectacolului.

Ceea ce propune regizorul este o lume a răului, otrăvită, rece, metalică. Violenta nu apare în sunet sau gest, e însăsi substanta din care se plămădesc toate formele si vocile. Nici măcar împuscătura finală nu se aude. Totul e tăcere si moarte. Decorul este dezvoltat sub semnul nazismului e agresiv. Fiecare obiect si toate costumele, exceptîndu-l pe cel purtat de Marie, au imprimate zvastica. În scene scurte, intentionat fragmentate, nu se consumă drama unui anonim care trăieste larvar, undeva, pe ultima treaptă a societătii. E un experiment cu situatii precis gîndite, cu replici dinainte stabilite si deznodămînt cunoscut. Lunaticul Woyzeck asistă inert la scenariul propriei sale morti. Nu are alternative, poate fi numit las sau întelept. Pentru soldatul-maimută numărul de dresură s-a terminat. Chiar si Marie, singura fiintă din sînge si carne, nu este decît un soricel alb folosit în experientă. Ea însă nu cunoaste jocul si trăieste intens, incandescent si inutil.

Geometria spectacolului e perfectă, demonstratia e coerentă. Dar dincolo de segmentările intentionate, de nivelarea voită a suspansului există o frînă care nu a intrat în calcul. Ai un sentiment de lucru rămas în faza de proiect, de gînduri traduse scenic doar pe jumătate. În afara celor doi actori din rolurile principale, Valentin Popescu si Raluca Zamfirescu, ceilalți par a fi descifrat partitura doar la un nivel mecanic. Au fost poate prea puține repetiții, sau neîncredere în propunerea regizorului, sau multe alte posibile cauze pe care doar culisele le știu. Oricum, creatorii spectacolului ar trebui să mediteze.

AURELIA BORIGA ■

Elogiu satului românesc

„Editarea acestui volum n-a fost un act neutru pentru noi, ci un adevărat angajament" — declară Marion Hennebert, directoarea Editurii Aube. „Antologia apare, credem, la momentul potrivit. **Poporul român, în sfîrșit eliberat datorită revoluției sale, victorioase, a reintrat în istorie. Trecutul lui nu va mai fi distrus, nici urmele sale de piatră și lemn, nici operele scriitorilor săi, nici memoria sa. Iar viitorul poate redeveni o aventură încărcată de speranță.**

A sosit, în sfîrșit, timpul, ca noi, occidentalii, să redescoperim această cultură, să o scoatem din noaptea în care a fost alungată și să reînnodăm cu ea legături multiple și solide.

Textele acestei antologii ne-au convins că satul românesc, depășind cadrul său agrar, va deveni o sursă de creație și imaginație, adevărat monument cultural, apropiat nouă și prin cuvînt".

Proiectul antologiei de texte dedicate satului românesc era conturat deja în momentul declanșării revoluției din decembrie. Nu întîmplător, desigur, deviza acestei edituri franceze este „Zorile se trezesc la Est".

Textul principal al antologiei este, bineînțeles, „Elogiu satului românesc", același pe care Lucian Blaga l-a rostit în 1936 la primirea sa în Academie, considerat de criticul Marian Papahagi „piatra unghiulară a reflexiei asupra satului românesc".

Alături de Blaga, cititorii europeni au posibilitatea să se întîlnească în acest volum cu poeme, discursuri, proze scurte semnate Ion Creangă, Marin Preda, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Octavian Goga și mulți alții.

Alăturate, toate aceste texte reușesc să contureze o poetică a satului românesc pe care cei ce au fost atît de aproape de noi încă din primele momente ale revoluției au început să o descifreze fie în timpul vizitelor în satele românești adoptate, fie din lecturi.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Civilizația ochiului

Horia Roşca, pictor român din R.F.G.

Limbajul artei este, într-adevăr, universal ; ce se schimbă dintr-o țară în alta sînt interesele oamenilor. Acest lucru l-au descoperit mulți dintre artiștii români plecați să forțeze pe aiurea o soartă care, acasă, se arăta, dacă nu în totul vitregă, oricum cenușie. Unii au descoperit curînd că tot ce gîndeau despre sine are alt preț și alt înțeles, alții n-au izbutit să învețe nimic și au stăruit în ideea că, pentru tot ce e nereușită, în artă și în viață, de vină sînt confrații, criticii, gustul publicului. Primii și-au reconsiderat cu demnitate atît posibilitățile artistice — renunțind, bunăoară, la pictură, în favoarea unor îndeletniciri care, dacă nu aduc glorie, aduc măcar bani — ceilalți au eșuat și s-au consumat în invidie și deznădejde.

În lunile din urmă i-am reintîlnit pe cîțiva din artiștii români trăind în străinătate, despre a căror activitate abia știam cîte ceva. Iar tot ce cunoșteam — îndeosebi din comentariile unor colegi — era atît de vag și de tendențios prezentat, încît nici nu merită să se cheme cunoaștere. O revedere plăcută și fără pricini de tensiune am petrecut-o cu pictorul Horia Roșca, stabilit de aproape un deceniu la Düsseldorf. Horia Roșca face parte din categoria caracterelor decise și, totuși, binevoitoare. Îi place să lucreze, nu pentru că ar fi primit o educație mai completă a muncii, a efortului în singurătate, ci fiindcă are, pe lîngă talentul picturii, și pe acela al trudei. Mulți talentați la douăzeci și cinci de ani par să-și fi risipit harul la patruzeci. Cauza nu stă în subțirimea înzestrării, cît în puținătatea voinței și a plăcerii de a studia. Un pictor bun e și un om studios. Din mapele cu reproduceri după opere recente ale lui Horia Roșca, din cataloagele pe care mi le-a înfățișat am văzut că și-a dublat ambițiile și investiția de învățătură. În străinătate, osteniți de mulțimea obstacolelor și de duritatea (ori, mai bine zis, de franchețea) relațiilor interumane, mulți artiști se consolează cu un trai de artizani. Horia Roșca a procedat ponderat, cerînd existenței doar ce ea îi putea oferi. Prima senzație pe care o are cel care ajunge întîia oară într-un mare centru artistic european e că toate locurile sînt ocupate și că jocurile sînt, pentru totdeauna, făcute. Bunul simț te obligă să cugeți astfel, de moment ce la Paris, spre exemplu, activează cîteva zeci de mii de pictori. Și de-ar fi numai pictorii. Într-o zi oarecare, în preajma unui local din Cartierul Latin am aflat o seamă de artiști care, la noi, ar conta printre fruntașii breslei. Se mulțumeau să capete pe o lucrare o sumă modestă. Sistemul nu e dur sau imperfect, cum s-a spus adeseori, ci doar extrem de selectiv, iar întîmplarea joacă și ea un rol important. Horia Roșca a decis că e preferabil să te realizezi într-o urbe germană decît să te pierzi în mijlocul Parisului. A expus în fiecare an în galerii de toată mîna — fără să ajungă însă la holuri de cinematografe — a avansat, datorită palmaresului și a seriozității angajării în contract, spre galerii de rang superior, a progresat fiindcă a vrut să progreseze și, fapt de o însemnătate deosebită, și-a fortificat moralul. Acum e un pictor în toată puterea cuvîntului, pe cale să ajungă, în occident, la dreptul cel mai greu de obținut : o anume autonomie și, implicit, timp efectiv pentru șevalet, șanse sporite de a expune în mari galerii și muzee. „Nu-mi dau seama, spune Horia Roșca, dacă e mult sau puțin, dar știu sigur că nimic în biografia mea de artist nu e contrafăcut". Iată o mărturisire care se cuvine memorată.

TUDOR OCTAVIAN ■

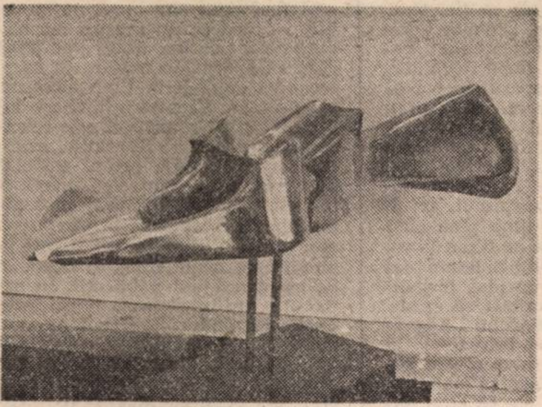

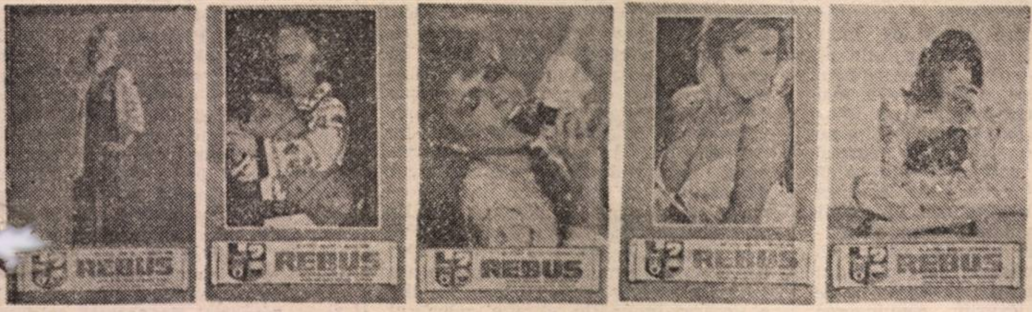

Situația revistei „Rebus"

Prezentăm cititorilor revistei **Rebus** cîteva din problemele ivite, în legătură cu difuzarea revistei, în ultimele luni. Facem aceasta întrucît, din februarie, telefoanele redacției sună continuu și cu părere de rău. Abonații, îndeosebi, ne impută că nu primesc abonamentele la timp și unii deloc. Vrem să venim cu cîteva precizări. Redacția se ocupă de **redactarea** publicației, respectiv predă tipografiei textele, ilustrațiile și macheta. Combinatul poligrafic București tipărește **Rebus**-ul, de regulă, în graficul contractual. Noi, redacția, nu putem reclama uneori decît nerespectarea acestui contract. Nu o facem întrucît nu prea avem motive. De difuzarea în București și în țară a revistei **Rebus** se ocupă **Direcția de expediere a presei** (Telefoane : **17 21 42** și **40 15 01**) din „Casa presei libere", respectiv Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor și Ministerul Transporturilor.

Pentru ca toți cititorii noștri să înțeleagă acest lucru, reproducem copertile numerelor 3—7, cu specificația că și numărul 8 din 15 aprilie e pregătit pentru a intra în rotativă. Nu e drept, de aceea, să fim permanent luați la rost pentru o treabă care ne depășește. Dumneavoastră, cititorii **Rebus**-ului, v-ați abonat la oficiile poștale, iar contractul e încheiat cu Ministerul Poștelor. Vă rugăm să adresați toate reproșurile dumneavoastră la telefoanele pe care vi le-am indicat precum și la **40 15 10**. Serviciul difuzare al întreprinderii de specialitate care se ocupă cu programarea expedierii presei.

Ni se reclamă faptul că în unele județe — Cluj, Iași, Constanța, Galați, Arad și Bihor — nu au ajuns decît numerele 1 și 2, realitate confirmată și de oficiile poștale județene.

Deoarece tirajul revistei este semnificativ de mare pentru a pune în alertă sute de mii de pasionați ai acestei îndeletniciri, îi rugăm din nou pe cititori să facă deosebirea dintre o redacție și instituțiile care difuzează presa.

Redacția revistei „REBUS"

„De la Nistru pîn'la Tisa"

OPINIA STUDENȚEASCĂ (Iași, nr. 19) ne oferă un adevărat regal (nici o legătură cu...) gazetăresc. Redactorii oferă spre lectură textele cele mai cerute de cititori, documentate, fastuos-atracțioase, senzaționale : detalii despre noul post de televiziune al domnului Rațiu, pagini din jurnalul generalului Nuță, interviuri cu... teroriștii, misterele USLEI etc.... Revista are și o „manșetă" în prima pagină ce ne îndeamnă să-i citim cu atenție cuprinsul, ba chiar să-l recitim. Și lîngă manșetă, cu litere minuscule, data de apariție : 1 aprilie !

PROVINCIA (Slobozia, nr. 2) nu e deloc provincială și își asumă „riscul" de a tipări mai ales (bună) literatură. Printre autorii primei pagini, nume sonore : Nicolae Stan, Abraham Lincoln, Spinoza, Regele David și Nichita Stănescu, prezent cu cîteva inedite. Reținem, din interior, numele a doi poeți remarcabili : Ștefan Neagu și Ion Manole.

ALUTUS (nu se precizează unde apare) vădește o disponibilitate... enciclopedică. Chiromanție, gastronomie, turism, yoga, astfel că între informații despre miraculoasele proprietăți ale Ginsengului de la Chitai și indiscreții ce o privesc pe Jackie Kennedy întîlnim și ziceri ale lui Nicu Ceaușescu, intervievat la popreală de o revistă italiană. Aflăm că nu i-a plăcut puterea, că dacă ar mai fi un partid comunist ar vota pentru el. Un regret : „Poate nu am făcut suficient pentru binele poporului. Îmi pare rău".

COLIBRI (București, nr. 2) e un produs de familie. Doi poeți, Florentin Popescu și Iuliana Paloda-Popescu își propun să ne completeze cultura. Și izbutesc. Subiecte : amorurile lui Napoleon, artele marțiale, zodiacul chinezesc, pagini despre Saroyan.

GAZETA DE EST (nr. 8) apare și ea fără indicarea orașului de „reședință". Predominante sînt temele politice („Destrămarea mitului sovietic", „Olé, olé, Gheorghiu-Dej încă mai e") și culturale. Zîna Frontului Popular din Moldova (de peste Nistru) e prezentă cu o frumoasă poezie din care desprindem cîteva versuri :

„Ce zi frumoasă umblă pe pămînt
Iluminînd egal și rău, și bine
Privindu-mă senină și pe mine —
Ce zi frumoasă, plină de cuvînt,
Cînd mă despart în gîndul meu de tine".

STAR (București, nr. 3) e o revistă de divertisment bine informată (excelente pagini de teatru și cinema), cu nelipsita rubrică despre cum devine cu problemurile sexualicești și cu o fabulă scrisă de chiar directorul publicației, regizorul Nae Cosmescu. Iubindu-l, nu dăm citate.

ȘAPTE ZILE (Rîmnicu Vîlcea, nr. 10) declară răspicat : „Publicația noastră independentă pentru tineret și toți cei cu inima tînără nu este interesată de politică ; e mai mult îngrijorată". Drept care politica nu lipsește decît din rubrica de șah. Un scurt interviu cu Marin Sorescu ne introduce în febra electorală (a partidei scriitorilor). Aflăm că filiala din Craiova a fost împroprietărită cu o vilă ce a fost a lui Ceaușescu, prevăzută și cu patul istoric în care a dormit De Gaulle ! Pe undeva e invocată „dorința președintelui Dinescu".

CORIDA (București, nr. 1) îl are ca director pe Maral Ion Fandarac și descinde, logic, din acel **olé** al Revoluției din Decembrie. Texte de N. Steinhardt, Traian T. Coșovei, V.F. Mihăescu. Din „Oceanografia" lui Mircea Eliade sînt pescuite „pagini despre sex". Din uitatul E. Relgis sînt reproduse tot pagini despre sex. „Corida" ni se propune ca o apariție ce merită încurajarea.

DREPTUL LA TIMP (Timișoara, nr 1) e o revistă a „Societății literar-artistice Nichita Stănescu" ce îl are ca președinte de onoare pe criticul Eugen Simion. Din start ambițiile publicației se dovedesc la înălțimea ideilor-simbol ce au dus la întemeierea ei. Semnează E. Simion, Ana Blandiana, C. Ungureanu, A.D. Rachieru, C.I. Tohăneanu. Și aici două noi nume de poeți de care e sigur că vom mai auzi : Petru Ilieșu și George Schinteie.

PLEIADE (nr. 2—3) iarăși fără consemnarea orașului unde apare (probabil Satu-Mare) e pus sub semnul poeziei. O pagină de versuri „Don Juan în provincie" ne familiarizează cu poetul Ion Vădan. În alte pagini Gh. Pituț, Ion Ghiur, Vasile Tarța, George Vulturescu. Redactorul șef, poetul Radu Ulmeanu, își asumă (cu succes) misia de articlier.

Tot un poet, Anghel Dumbrăveanu, girează MERIDIANUL TIMIȘOARA, (nr. 1) revistă de ținută, dinamică, plină de culoare, ce conține o inedită Nichita, rubrici de artă, eseuri și un impecabil interviu luat în 1990 lui... Vladimir Ilici Lenin de Milorad Bențe !

MERCI, PARDON, SCUZAȚI (tot Timișoara, nr. 7) e o (declarată) revistă de humor. Abil concepută, revista aduce, totuși, prea mult a gazetă de perete și n-avem motive să pardonăm asemenea mostre de humor :

„La noi de douăzeci de ani
Domnește despotismul
Ce-a pauperizat țărani
Crescînd parazitismul".

Am extras catrenul dintr-o poemă de 43 de strofe ce au, asupră-le, ștampila „Umor cenzurat". Redactorul șef al revistei se numește nici mai mult decît Ștefan Popa-Popa's. Adjunctul său se iscălește, simplu, Ion Iliescu.

Iar noi,

GHEORGHE TOMOZEI ■

Univers sonor

Mă întorc acasă!

Viorica Cortez — triumfătoare personalitate, puternică în bucurie și sentiment, în iubire pentru artă și oameni. Revederea cu ea a fost, ca impact emoțional, cea mai fierbinte, plină de vibrația dorinței împlinite. Viorica Cortez, așa cum a cîntat pe scena Studioului Radioteleviziunii, s-a înclinat în fața jertfelor și a dăruit victoriei ofranda jubilației, în numele unei statornicii de o viață, a călătorului prin lume care nu poate uita dealurile molcome moldovene. În casa inimii sale — simțim asta — au trăit mereu țara și oamenii ei, găsind spre public calea glasului, forma cîntului. Este o superbă demonstrație care nu există în sine, pentru a fi aplaudată, ci din nevoia de a arăta că arta este și dragoste.

Viorica Cortez mărturisea, înaintea interpretării **Rapsodiei de Brahms**, că este „la fel de înaltă, de frumoasă și cîntă la fel de bine...". Jovialitate moldovenească pe care realitatea nu o contrazice, dimpotrivă o amplifică. Da, frumusețea și glasul fac pereche, iar prestanța prezenței are ținuta unei mari artiste care a fost luminată de reflectoarele celor mai prestigioase scene de operă ale lumii. Și care, cu glasul inconfundabil de catifea purpurie, a cîntat țării, anulînd o prea lungă absență, simplu, de neuitat : „Mă întorc acasă !"

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Colocviile presei independente

„Libertatea presei“

În după-amiaza zilei de 23 aprilie a avut loc, din inițiativa revistei **Flacăra,** primul colocviu al publicațiilor independente cu tema „Libertatea presei“ la care au participat ca invitați : Dan Diaconescu, Marius Pătrașcu și Dumitru Popescu **(Astra** — Brașov), Ioan T. Morar **(Cuvîntul** — București), Sorin Roșca-Stănescu **(România liberă —** București), Ion Spînu **(Situația** — Craiova), Petre Anghel **(Societatea de mîine** — București), Lucian Crăciun și Ana Maria Tatovici **(Timișoara** — Timișoara), Cassian Maria Spiridon și Ionel Săcăleanu **(Timpul** — Iași), precum și George Arion, Constantin Dumitru, Tudor Octavian, Ion D. Goía, Aurelia Boriga și Ion Zubașcu de la **Flacăra.** Au avut amabilitatea să fie alături de noi reprezentanții ROMPRES și ai Televiziunii Române. Colegi de breaslă de la **Adevărul** (Cristian T. Popescu și Lelia Munteanu), **Steaua** — Cluj (Virgil Mihaiu), **Universul** — București (Dan Mitescu) și **Universul** Hollywood, S.U.A., au ținut, de asemenea, să participe la aceste dezbateri, sporindu-le interesul.

George Arion, „Flacăra“, București : În primul rînd, bine ați venit în redacția Flacăra, la prima dezbatere pe care a inițiat-o revista noastră, o dezbatere pe o temă pasionantă, cum a fost și este și va rămîne problema „libertății presei“.

Personal, realizez de-abia acum ce descumpănit sînt, așa cum cred că mai sînt descumpăniți și alții.

Cu siguranță că înainte de decembrie 1989 mulți dintre noi ar fi știut să spună mai multe despre modul cum încerca, pe cont propriu, fiecare, să-și obțină propria libertate în presă. Am fi putut vorbi despre modalitatea de a înșela cenzura prin aluzii, prin șopîrle, prin fraze alambicate, în care cuvintele să capete dublu înțeles. Acum, însă, putem spune totul pe șleau, fără menajamente față de realitățile vizate. Acum sîntem încătușați numai de propria noastră conștiință. În aceste luni care au trecut, ne-am arătat exact așa cum sîntem. Poate niciodată n-o să mai avem prilejul să mai fim așa. S-ar putea ca posteritatea — dacă se va mai interesa de noi — să ne rețină tocmai această imagine a noastră, indiferent ce am face de-acum încolo.

Eu însă mă opresc aici și-i aștept pe invitații noștri să ia cuvîntul.

Sorin Roșca Stănescu, „România liberă“, București :

Presa cu adevărat liberă este, oriunde în lume și oricînd, o putere în stat. O putere care nu-și propune niciodată un monopol ci, dimpotrivă, luptă activ și uneori în condiții extrem de riscante împotriva tentativelor, pînă la un punct naturale, de a interpreta în mod unilateral și deci deformat, voința și interesele cetățenilor. Pînă la acest punct imaginea presei libere coincide aproape total cu cea sugerată la unul dintre mitingurile electorale ale domnului Ion Iliescu. Ce trebuie, însă, să știe cititorii noștri este că nu-i suficient ca jurnaliștii de curaj să-și asume răspunderea de a spune lucrurilor pe nume înfățișînd, fără operații plastice, diferitele fațete ale realității cotidiene, că nu este suficient ca libertatea presei să fie proclamată. Este obligatoriu ca toate publicațiile să beneficieze de condiții optime de apariție și difuzare. Oricum am judeca, nu pot exista impedimente de ordin financiar de care s-ar putea prevala guvernul, devreme ce este vorba, dacă ne gîndim strict în termeni economici, de una din cele mai rentabile industrii. În România, azi, este obligatoriu ca în competiția publicistică să prevaleze legea cererii și ofertei. Particulară sau nu, presa, sub forma impozitelor, aduce mari venituri statului. Și atunci, de ce nu s-a făcut nici un efort pentru aducerea de noi tipografii și modernizarea celor existente, pentru importul de hîrtie, pentru perfecționarea rețelei de difuzare, pentru asigurarea de spații redacționale ? Logic, nu există un alt răspuns decît intenția camuflată de a îngrădi, e adevărat, mai abil decît în trecut, dar de a îngrădi totuși, libertatea presei. Închei semnalînd faptul că toate demersurile făcute în această direcție de reprezentanții ziariștilor, în cursul tratativelor cu guvernul, au rămas fără nici un rezultat. Este presa cu adevărat liberă în măsura în care deciziile guvernamentale care o condiționează sînt adoptate în baza unor rațiuni de ordin politic ? Categoric nu !

Petre Anghel, „Societatea de mîine“, București : Aș vrea să nu uităm cîteva elemente. Mai întîi că presa a fost prima manifestare blocată de comunism, după război, iar meseria de ziarist, în mod sigur, a fost prima scoasă în afara legii. Pe de altă parte, în domeniul presei, a funcționat cu duritate adevărul că dacă altceva nu putea fi activistul, ziarist putea să fie. Vezi, mai departe, înființarea „Jdanov“-ului și a facultății „Ștefan Gheorghiu“. Paradoxal, eu consider că după Revoluție, prima profesie care a apărut în condițiile libertății, a fost aceea de ziarist. Și mai cred că dacă noi, cei de aici, și alții asemenea nouă n-am fi fost foarte prezenți la întîlnirea din 22 (și unii chiar din 21), mă refer la ceea ce însemna informația Bucureștiului, ar fi trebuit să treacă mult timp pînă cînd puterea nou instalată ne-ar fi dat libertățile pe care noi, ziariștii, ni le-am luat singuri. În altă ordine de idei, inegalitatea a continuat și continuă să existe. Mă refer la situația ziarului „Adevărul“, moștenitorul în întregime al „Scînteii“, cea mai opresivă dintre publicații (fac excepție „Săptămîna“, sau „Luceafărul“ pentru că ele nu erau publicații, ci buletine camuflate ale securității). ‚Adevărul“ a intrat în Revoluție cu o zestre falsă de hîrtie, de state de servicii și alte beneficii, ridicînd după aceea pretenții și stabilind un monopol asupra presei pe niște drepturi pe care nu și le cîștigase, fiindcă erau moștenite de la partidul comunist. De aceea, o lună, două, mai tîrziu cînd s-a pus problema să înțelegem momentul, datele problemei erau total false, pentru că un om care-și luase de la gura copiilor pîinea ca să scoată un mic ziar nu putea concura cu „Adevărul“. În concluzie, bănuind că s-a înțeles ce voiam să spun, nemaivrînd să lungesc povestea, afirm că purtătorii de cuvînt ai comunismului continuă să fie avantajați. Vreau pe de altă parte să-mi exprim convingerea mea că dacă noi nu vrem, nu se va putea pune pumnul în gură presei și dacă nu vom ceda în niciunul din punctele cîștigate pînă acum, avem toate sansele ca — de îndată ce baza materială va fi la înălțimea pretențiilor si dorinței noastre de independență spirituală — să devenim, cu adevărat a patra putere în stat.

Constantin Dumitru, „Flacăra“, București : E bine, poate, să clarificăm între noi, în mod colegial, un lucru important, de la bun început. Presa s-a făcut și se va face cu profesionalism. Libertatea proaspăt cîștigată a presei este libertatea ei reală și de noi depinde, de propria noastră capacitate de a înțelege că sîntem **in** libertatea presei, ca ea să se manifeste constant. Indiferent de moștenirea pe care am avut-o, de firma la care am lucrat după 22 decembrie e posibilă schimbarea la față a fiecărui ziarist în parte și a fiecărei publicații în parte, lucru care s-a și produs la multe publicații, sigur că în grade diferite. Așa că orice publicație, chiar și cea care reprezenta comitetul central al partidului comunist, are șansa reală și democratică de a deveni o publicație importantă, independentă. Sigur că zestrea de bani a fost mai mare sau mai mică, dar știm cu toții că această zestre este mai mult o convenție financiară. De fapt banii aceștia au un statut într-un sistem de stat, care continuă să existe : 70% continuă să-i ia statul, ca impozit. Nimeni dintre noi nu ia mai mult decît o leafă. Sigur că noi o să facem o presă de conștiință, independența noastră afirmîndu-se ca o competență reală de a afirma un ideal de pe o poziție independentă, altfel spus, o poziție neporuncită de vreun for înafara conștiinței noastre. Nu este, însă suficientă nici în această profesie doar o simplă opțiune de conștiință. Este nevoie de profesionalism. Au apărut sute, poate mii de publicații, — fără îndoială că multe dintre ele sînt pur și simplu niște afaceri mai mult sau mai puțin rentabile — cred că nu acestea fac obiectul dezbaterii noastre. Mulți vor pieri așa cum au apărut, în măsura în care cititorul va dobîndi în timp discernămîntul necesar. Această schimbare la față a publicisticii românești este reacția firească produsă de Revoluție, este efectul care ne oferă, acum, posibilitatea să fim ceea ce vrem. Vor apărea foarte mulți ziariști. Ei vor veni cu o gîndire proaspătă, chiar dacă la început vor fi mai stîngaci. Sînt reacții firești la oamenii care acum intră în presă. Apar, de asemenea noi publicații. În această discuție ne interesează presa independentă. Să gîndim împreună ce avem de făcut, cam ce înțelegem noi prin presă independentă, libertatea presei într-un sens mai exact, mai operațional, concret. Vor fi în continuare și ziariști de partid. Sînt foarte multe publicații clar angajate politic. Vom conviețui și cu aceia dintre cei care vor lucra la alte publicatii. Chiar dacă unul va fi liberal și altul democrat, vom putea merge împreună la o bere fără să ne dăm cu pancartele în cap. Probabil, însă, că presa independentă va avea un foarte mare rol, chiar de ordin psihologic sau sociologic. Înteleg că va trebui să contribuim noi, în primul rînd, care nu sîntem afiliati la o ideologie, la o comandă de partid, să creem o atmosferă detensionată în tară, astfel încît informatia să nu aibă efectul unei bîte. Ea va trebui să fie afirmată civilizat si, mai ales, cu prioritate în presa independentă. Cu umor, cu detașare în asa fel încît, pînă la urmă, cititorul să aibă o firească înclinație să afle adevărul de la noi, de la cei independenti. Indiferent de culoarea lui politică, cred că cititorul, cel care ne va face în continuare cenzura, se va orienta către presa independentă pentru că aici va avea șansa să afle lucrurile așa cum sînt.

În legătură cu libertatea presei, dincolo de posibilele obstrucții de ordin funcționăresc, există la ora actuală destul de multă inerție în noi, care ține tot de cenzură. Lucrul de care trebuie să scăpăm, de care e bine să scăpăm, este autocenzura. Ani în șir am exersat, la un moment dat chiar cu grație, autocenzura. După diabolica desființare a cenzurii ca instituție de stat, după instaurarea autocenzurii, am învățat destul de bine nu numai să amintim, dar și să înfrumusețăm adevărul. Anumite sechele din acest comportament gazetăresc există în continuare în fiecare dintre noi, nu sînt sigur că peste noapte am scăpat de ceea ce am putea numi efectul de biliard al scrisului. Încă ne mai gîndim, atunci cînd scriem ceva, unde merge bila, pe cine lovește, unde va ajunge. Nu se pot rezolva lucrurile peste noapte, dar cred că în ceea ce ne priveste pe noi, ca profesioniști, acesta este chiar primul lucru de care trebuie să scăpăm. Nu vom putea fi niciodată liberi în absolut, sîntem conditionati de interesele fiecărei publicații, sîntem condiționati de cititor. În functie de profilul publicației la care lucrăm, va trebui să știm pînă unde sîntem liberi ca să fim si utili si eficienti în fața cititorului. Sîntem liberi, de pildă să scriem niste lucruri extraordinare, într-un limbaj aproape ezoteric, astfel încît fiind foarte liberi, ne reducem singuri posibilitatea de a pătrunde la anumite categorii de cititori. Sîntem de asemenea liberi să vulgarizăm niște lucruri din dorința atragerii unor cititori care preferă acest gen. Și această libertate, ca și cea dinainte, costă. Există, însă, un calcul al libertății presei pe care ni l-am însușit și în funcție de care cred că vom reuși să ne identificăm o personalitate publicistică. Dincolo de strădania și lupta noastră comună împotriva oricăror piedici administrative cred că ne trebuie o egală strădanie și pentru a reuși să eliminăm piedicile din noi, propriile habitudini de presă. Eu cred că noi sîntem încă necesari, măcar o vreme, ca să pregătim generația de ziariști care se va naște după 22 Decembrie.

Cristian T. Popescu, „Adevărul“, București : Vizavi de intervenția domnului Petre Anghel, nu sînt contabil, deci nu știu în ce măsură fondurile moștenite din vechea structură au revenit și au putut fi utilizate așa cum a vrut fiecare, de vechile sau noile conduceri ale publicațiilor. Însă mi se pare corect să privim lucrurile și așa. Nu-mi aduc aminte ca în perioada dictaturii să fi existat vreo publicație care să nu facă politica p.c.r.-ului. Nu-mi aduc aminte ca în „România liberă“, în „Tineretul liber“ de astăzi...

Petre Anghel : Ba da, „Secolul XX“ !

Cristian T. Popescu : ...„Secolul XX“ e o revistă foarte stimabilă, dar e o revistă mică, să zic așa, o revistă elitistă. Noi discutăm de publicațiile de mare tiraj, nu ? Nici din „Secolul XX“ nu lipseau plăcintele acelea... Deci, sigur că da, „Adevărul“ poate fi incriminat pentru acest lucru, dar nu văd în ce măsură asta scuză și celelalte publicații care și-au păstrat, nu-i așa, identitatea. În ceea ce privește ziar[illegible]vărul“, vreau să vă spun că, în mod paradoxal, eu nu am fost membru p.c.r., aș putea spune chiar că am fost foarte departe de această calitate și fiind mai nou angajat la acest ziar, condiția pe care am pus-o la angajare a fost aceea de a nu fi obligat să scriu nimic din ceea ce nu cred eu, și nu vine în consens cu convingerile mele personale, — lucru care mi-a fost acceptat. Campania electorală căreia ziarul i-a dedicat acum o anumită porți[illegible] în pagina a doua a fost pornită exact sub aceeași deviză. Nu facem altceva decît să reflectăm ceea ce se întîmplă, în mod egal. Nu urmărim să facem campanie electorală pentru nimeni. O altă cerință care a fost exprimată a fost ca nici unul din membrii redacției să nu fie membru al vreunui partid. Atîta am vrut să spun.

Tudor Octavian, „Flacăra“, București : Aș începe prin a căuta o definiție a libertății. Vedeți, dumneavoastră, o să vă spun ceva ce o să vă deprime : eu sînt împotriva libertății. De pildă, într-o cursă de 100 m plat nu există nici o libertate. Sînt niște reguli foarte precise, în care toți au condiții egale. Deci, libertatea este ceva atît de corect statuat din start, libertatea celui care aleargă, încît nu mai rămîne loc decît pentru adevăr. Noi nu avem o lege a presei, noi funcționăm în virtutea unei legislații vechi. Nu funcționăm în momentul de față ca presă liberă, noi funcționăm ca **presă tolerată.** Dacă s-a dat, de pildă, un decret pentru eliberarea pușcăriașilor, într-o primă etapă a Revoluției, e de înțeles ! Au fugit toți paznicii și au rămas pușcăriașii fără paznici și fără bucătari. Dar al doilea decret care trebuie dat, dacă acesta a fost primul, trebuia obligatoriu să fie decretul privind li[illegible]tatea și condițiile libertății presei. [illegible]asta o spun pornind de la realitatea că televiziunea a fost presă, că ziarele au apărut odată, sau în aceeași zi, cu eliberarea televiziunii, că bătălia s-a dat pentru televiziune și pentru presă, pen-

e frică !

tru libertatea de exprimare, că nu era indiferent nimănui, nu-mi era nici mie indiferent cum se statuează și intră în masă această nouă libertate. E foarte simplu acum să condamni extremiștii, să condamni pe cei care fac atac la persoană, cei care calomniază, dar noi să fim bine înțeleși, nu prea știm bine ce-i aceea calomnie întrucît — pe de o parte — nu prea am practicat-o, sau dacă am practicat-o, am făcut-o într-un cadru dirijat, calomniile erau livrate în articole bine simțite, transmise de secția de presă, nu ? — deci nu am avut nici practica, nici teoria calomniei. Nu putem să știm, prin urmare, nici ce-i aceea calomnie, ce consecințe are ea, ce-i un atac la persoană — nu c-am fi niște inocenți — le știm, dar cînd toate adevărurile acestea pe care le știm sînt bine statuate, și devin legi, atunci știi precis care-i adversarul tău, care-ți sînt prietenii, în ce condiții lupți, în ce condiții financiare, în ce condiții legale. Vreau să vă spun că aceste chestiuni nu le sînt străine diriguitorilor. Dovadă că, iată, se mai întîmplă cîte-o diversiune : li s-au dat ziariștilor încă 30 lei pe zi la deplasări. Deci o seamă de noi elemente ale legislației au fost luate în discuție. Nu au fost finalizate prin niște legi, sau prin niște decrete, decît lucruri neesențiale. Lucrurile esențiale ar fi fost acestea : un decret pentru hotărîrea condițiilor de funcțiune ale televiziunii și ale ziarelor.

Să știți că dacă apar o mie de ziare, asta nu înseamnă libertate, ci înseamnă sp[illegible] haosului. Haosul se conduce dup[illegible] statistice, societățile omenești se conduc după legi elaborate de oameni. Nu după legi statistice. În momentul de față, în presa noastră funcționează o anume legislație de tip statistic. Fiecare se orientează în ce direcție lovește, face ceva în special ca să se vîndă, se dau fotografii lubrice dar asta nu este libertate ! Asta este dans, este lambada presei. Numărul publicațiilor este imens. Faptul că au apărut [illegible] mie de publicații este ceva extraordinar pentru că numai din o mie de publicații noi se pot naște cîteva bune publicații noi.

Chestiunea nu e să dai bani presei, nu să-i asiguri transportul gratuit, acestea sînt mici diversiuni, niște modalități de a amîna o decizie finală. Acest decret al libertății presei, o lege a presei era singura lege care nu angaja guvernul provizoriu, era o lege care putea fi definitivă. În definitiv, nu faci decît să fixezi un cadru în care să se manifeste o instituție. Prima instituție care a fost din prima clipă eficientă, funcțională și mai ales foarte bună a fost presa. Nici o industrie din România nu funcționează mai bine, în clipa de față, ca industria minții. Dacă e vorba de sămînța care are o deosebită eficiență în planul ideologic, după părerea mea este limpede că această soluție vitală pentru o societate democratică, legea presei, a fost amînată pentru că în momentul de față este mai confortabil ca presa să fie haotică decît să fie orientată. Noi nu sîntem manevrați, dar nu trebuie neapărat să fii manevrat, este suficient să nu te lase să lucrezi. Nu e nevoie să ți se dea ceva ca să lucrezi bine, e nevoie să ți se ia ceva vital ca să lucrezi prost. Adevărul este că în momentul de față presa este amînată. Nu sînt foarte convins [illegible]upă 20 mai va apărea rapid o lege a presei. Sînt convins că și țărăniștii au motive să amîne o lege a presei pentru că aceasta ar așeza lucrurile într-un cadru mai exact. Ar fi obligați de pildă, să-și măsoare imprecațiile.

Imprecațiile lor au un rol pozitiv, în momentul de față. Nu lasă adversarul să doarmă. Nu ne lasă pe noi să ne stingem înainte de a înflori. Imprecația poate fi și-o politică bună, nu ? Poate că este o politică de afînare a intereselor publice. Presa să fie haotică, astfel încît toată lumea să se simtă motivată să participe la dezbateri publice. Să fertilizeze haosul. Vedeți, noi nu sîntem atît de pricepuți în aprecierea scenariilor viitoare încît să deosebim lovitura finală. În momentul de față, jocurile se fac ca la șah : cu șase mutări înainte. Noi sîntem, oarecum, excluși din aceste jocuri : pe de o parte nu avem informații, pe de altă parte, nu avem mijloace.

Sorin Roșca : În ianuarie noi am aflat că fără participarea nici unui ziarist domnul Mazilu pregătește o lege a presei. Ne-am dus la domnul Iliescu a fost acolo și domnul Roman, și Mazilu de față și primul punct din revendicările noastre a fost acesta : ca la elaborarea legii presei să participe ziariștii. Majoritatea țărilor democratice nu au o lege a presei. Dar date fiind condițiile noastre de acum cred că e necesară. Am îngropat acel proiect inițial al legii presei, am creat un nou grup cu juriști și ziariști, am făcut un proiect nou al legii presei pe care l-am prezentat acum o lună domnului Iliescu. Interpelat în Parlament în legătură cu ea, a spus c-a încredințat această sarcină juriștilor și durează probabil mai mult pînă fac proiectul legii presei, care era deja la dînsul ! Apoi l-a dat, nu știu de ce, domnului Pleșu care a fost suficient de amabil ca să-l plaseze ministrului justiției. Domnul Teofil Pop a fost, la rîndul lui amabil, și ne-a chemat să pregătim împreună proiectul legii presei pe care... îl pregătisem. În situația aceasta sîntem !

Ioan T. Morar, „Cuvîntul“, București : Eu aș avea o propunere. Să nu se numească legea presei, să se numească Statutul presei pentru că presa nu trebuie să țină cont decît de legile întregii țări. Dar aș vrea să atrag atenția asupra unui pericol imediat. Mie mi se pare evident, deși aș vrea să fie o alarmă falsă ce vă spun acum. Am văzut chiar o campanie făcută cu grijă la Televiziunea română liberă, în legătură cu atacul la persoană : toți cei intervievați, toți cei de la „Invitatul săptămînii“, dar mai ales în emisiunile electorale ale domnului Stark, sînt întrebați : „Ce părere aveți despre atacul la persoană ?“ Eu cred că se pregătește un consens ca toată lumea să condamne atacul la persoană și ziariștii să discute idei. De parcă noi o să votăm idei ! Dacă vine un criminal (ai dovezi că este criminal !) și propovăduiește o idee extraordinar de bună, ce faci ? Nu-l demaști ? N-o să fie considerată aceasta un atac la persoană ? Poate că sînt naiv, dar mie mi se pare că nu vom vota idei, ci vom vota persoane și din moment ce în Statele Unite, un candidat la președinție a fost văzut într-o companie, să-i zicem imorală, nici nu-și mai depune candidatura, mi se pare că acei care l-au demascat, publicînd fotografia, n-au făcut un atac la persoană ! Au dat un avertisment electorilor. Este de competența tribunalului să rezolve condițiile atacului la persoană. Este normal să țină de libertatea presei și atacul la persoană, dar să suporți toate consecințele. De aceea un ziar francez are 40 de avocați : pentru a găsi portița unde atacul la persoană nu e atac la persoană.

Cassian Maria Spiridon, „Timpul“, Iași : Sîntem o publicație absolut nouă, nu numai ca dată de apariție, în sensul că a apărut imediat după Revoluție, ci chiar ca și colectiv de redacție. Toți sînt oameni care au avut, în general, alte meserii : ingineri, economiști ș.a.m.d. Nici unul dintre noi n-a publicat pînă acum nimic care să ne compromită. Avem deci un ascendent moral. Facem și în continuare doar ceea ce credem de cuviință. Opinia ne este, deci, absolut independentă. Însă chestiunile legate de presa liberă sînt foarte acute. Ați auzit — cred — de greva noastră, de greva publicațiilor ieșene, cauzată de motive pur tehnice, în sensul că tipografia nu avea capacitatea și nici interesul să ne publice. Acuma, o problemă gravă este lipsa de hîrtie pentru că cei de la minister ne dau hîrtie doar atît cît doresc ei. Dacă am obținut prin greva aceasta dreptul de a rămîne întregi, în opt pagini, și să apară fiecare publicație așa cum s-a născut ea, în schimb, acum, Ministerul Culturii a intervenit cu măsura aceasta de-a ne reduce, o dată, periodicitatea, și încă o dată, modalitatea tipăririi. Pînă acum am reușit, pe plan local, să ne înțelegem, cu săru' mîna, mai ales că ei știu de greva noastră, dar asta nu este o cale de afirmare a libertății noastre. O altă problemă foarte gravă cu care cred să vă confruntați și dumneavoastră, de la toate publicațiile, este difuzarea presei. Efectiv, sînt multe județe care refuză să primească publicația noastră. Și nu numai a noastră. Sînt județe, Tîrgu Jiu, de exemplu, care refuză pur și simplu să primească „Timpul“. Ar trebui să existe o posibilitate de difuzare normală a presei. Pentru că degeaba scrii — cum spunea colegul Zubașcu —, dacă n-are cine să te audă. Nu scriem să ne citească zece oameni din două județe.

Legat de Legea presei, mi se pare că se face și aici deja, un abuz. Au trecut patru luni de la Revoluție, s-au dat o serie de decrete și de legi dar despre presă nimic...

Sorin Roșca : Nimeni nu s-a gîndit s-o abroge pe cea veche.

C.M. Spiridon : De o lege nouă a presei se pare că nimeni nu are nevoie !

Petre Anghel : Fiind mai în vîrstă și știind ce pîrghii are puterea, autoritatea de stat — răspund în felul acesta și întrebării domnului Zubașcu — dacă este presa liberă ? Deocamdată **este lăsată** să fie liberă. Dar mîine, prin pîrghiile pe care puterea le are la dispoziție — tipografie, difuzare, hîrtie — putem fi tratați ca persoane particulare, deci să nu mai existăm. Adică, printr-un simplu telefon, ministrul poate interzice apariția tuturor ziarelor de aici. Or noi trebuie să militām ca aceste posibilități ale forței să dispară. Ziarele să apară pentru că vreau colectivele redacțiilor lor să apară și au cititori cărora să li se adreseze. Nici un prim ministru, nici un președinte sau alt înalt demnitar de stat nu trebuie să aibă posibilitatea de-a opri apariția unei publicații cu un simplu telefon !

Sorin Roșca : În ianuarie am discutat cu domnul prim-ministru Roman și i-am spus ce urmează să se întîmple : era logic că o să apară nenumărate publicații, că o să apară publicațiile de partid și ne-a spus : „aveți hîrtie“. Adică aveam hîrtie la nivelul anului trecut. Am înțeles că va importa. N-a importat !

C.M. Spiridon : Nu e vorba numai de deficitul de hîrtie ci și de actualele mijloace tipografice.

Petre Anghel : Nu te lasă să le imporți tu ! Nu ai cadru legal de a importa tu, de a-ți aduce tu mașina din străinătate. Prin natura meseriei noastre, noi putem să nu cerem nimic guvernului. Nu vrem să ne facă el rost de hîrtie, dacă nu este în stare, înțelegem că are multe pe cap, și asta înțelegem, dar măcar să ne creeze cadrul legal de-a ne descurca singuri.

Tudor Octavian : În nomenclatorul meseriilor din România, nu există profesiunea de ziarist. Nu există din niște pricini foarte clare : în baza legislației O.N.U., ziaristul are niște atribuții foarte precise. Noi încă sîntem profesori pe post de redactori. Noi nu sîntem încă ziariști. Carnetul acela de ziarist este o diversiune, astfel încît noi să fim amăgiți cu iluzia că sîntem ziariști. Sîntem în continuare profesori sau ingineri, sîntem ceva pe posturi de altceva.

C.M. Spiridon : Aș mai ridica o problemă : cenzura... tipografilor. La noi s-au întîmplat cazuri. Și în 46 s-a întîmplat treaba asta. Ziarele partidelor n-au apărut pentru că domnii tipografi n-au vrut să le tipărească. Și la treaba aceasta trebuie să fim foarte atenți !

Ion D. Goia, „Flacăra“ : Cîteva cuvinte voiam să spun și eu, referitoare — bineînțeles — la libertatea presei. Libertatea de expresie este libertatea de a spune **nu** pentru că în cea mai crîncenă dictatură există libertatea de a spune da ! Deci, numai după ce putem să spunem **nu**, putem considera că avem libertatea presei. Chestiunea de bază pentru noi, acuma, este dacă această libertate a presei există și ce revendicări am mai avea de făcut în cazul cînd această libertate există — poate fi perfecționată și desăvîrșită —, iar în cazul că nu există, să o dobîndim. Prima chestiune : există libertatea presei în momentul de față în România ? Avem libertatea să scriem potrivit conștiinței noastre ? Aș spune că, din multe puncte de vedere, da ! Firește, a fost cu totul altceva înainte de 22 Decembrie față de ce e în prezent. Dar libertatea nu înseamnă numai proclamarea ei, ci și asigurarea elementelor concrete, materiale, în care intră și ceea ce s-a evocat aici. Din acest punct de vedere, lucrurile la noi sînt foarte complexe. Pe de o parte, libertatea presei — așa cum s-a remarcat — o avem atîta cîtă ne-am luat-o noi în momentul Revoluției ! Nu există nici un soi de reglementare în această privință din punct de vedere juridic. Partea cealaltă — și cred că majoritatea luărilor de cuvînt s-au referit la asta —, cum o practicăm noi, cum ne este asigurată posibilitatea de a o practica, aici sînt foarte multe dificultăți, începînd cu baza materială, proastă pe care într-adevăr, am moștenit-o din trecut. Regimul trecut n-a avut nici un interes ca ziariștii să aibă la dispoziție mijloace profesionale perfecționate pentru a-și susține părerea, chiar așa comandată cum era. A doua chestiune pe care, de asemeni, trebuie s-o avem în vedere e moștenirea unor inechități în repartizarea acestor mijloace, așa puține cum sînt ele. Sigur, că putem pune problema dacă e cazul sau nu să redistribuim ce are „Adevărul“, care moștenește de la „Scînteia“ asemenea condiții pe care nu le are nimeni, ca să poată fi comparate cu ale celorlalți. Ne putem întreba dacă este cazul ca această inegalitate să persiste în continuare și să se răsfrîngă într-un fel sau altul asupra celorlalte publicații. Sînt de acord că, din punct de vedere al salariilor, redactorii de la „Adevărul“ nu primesc mai mult decît legal. Da, dar aceste posibilități materiale lărgite le creează alte facilități, de-a pătrunde masiv pe piață, de-a influența mai mult cititorul și în felul acesta de-a putea să aibă un ecou mult mai mare pe baza moștenirii inechitabile a mijloacelor materiale de mai înainte.

Problema libertății presei și problema presei independente sînt două noțiuni strîns legate între ele și aș putea spune că presa independentă este de două ori liberă : este liberă prin acest climat general de libertate a presei existente acuma la noi și în al doilea rînd, fiindcă nu trebuie să execute politica vreunui for politic, partid, ș.a.m.d., ziaristul avînd posibilitatea deplină de a se exprima pe sine. În străinătate, marile organe de presă cu influență pe plan internațional, în orientarea opiniei publice, sînt firește, independente. Din acele publicații, ziare sau reviste care sînt de partid afli ce vrea partidul respectiv, dar marile organe de presă sînt independente.

N.R. Una din casetele pe care s-au înregistrat dezbaterile nu a putut fi momentan utilizată. De aceea, intervențiilor colegilor de la Brașov, Timișoara și Hollywood le vom dedica un spațiu într-un număr viitor.

Reprezentanții publicațiilor : **Astra, Cuvîntul, Flacăra, România liberă, Situația, Timișoara, Timpul** întruniți astăzi 23. 04. 1990 la redacția revistei **Flacăra** în cadrul Colocviilor Presei Independente au hotărît să se constituie în Asociația Presei Independente din România. Asociația noastră este deschisă tuturor publicațiilor care vor dovedi prin activitatea lor că respectă criteriile unei prese independente.

Pentru informații suplimentare sînteți rugați să vă adresați la redacția revistei FLACĂRA din București sau a ziarului TIMPUL din Iași.

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE“

Cum spuneam în numărul trecut al revistei, Mihail Manoilescu a fost un fervent sprijinitor al urcării prințului moștenitor Carol pe tronul României. Prințul, după cum se știe, renunțase însă la domnie, preferind autoexilul împreună cu Elena Lupescu.

Printre cei care s-au străduit din răsputeri să-l convingă pe ex-prințul Carol de eroarea comisă și să-l hotărască să revină în fruntea statului, s-a numărat — la loc de frunte — Mihail Manoilescu. După moartea aproape concomitentă a regelui Ferdinand I și a atotputernicului prim-ministru I.I.C. Brătianu, România traversa o păgubitoare perioadă de instabilitate, căreia Regența se arăta în neputință de a-i face față.

Mulți oameni politici — mai puțin național-liberalii, care sancționaseră prompt gestul grăbit al prințului moștenitor — vedeau soluția redresării țării prin revenirea asupra Actului de la 4 ianuarie 1926.

În mod firesc, odată cu Restaurația din iunie 1930, Mihail Manoilescu se va bucura de atențiile speciale ale noului suveran. Doar Mihail Manoilescu riscase condamnarea într-un faimos proces anticarlist și tot el readusese în țară (pe pașaportul propriu, în chip de soție) pe Elena Lupescu.

Grațiile regale n-au durat prea multă vreme. Pe lîngă adversitățile pricinuite de lideri național-țărăniști — precum Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, Eduard Mirto — ministrul favorit Manoilescu a intrat, pînă la urmă, în conflict chiar cu tînărul monarh sedus de utopiile economico-financiare ale unui alt „amic“, Aristide Blank.

„Divorțul“ s-a petrecut în prima parte a anului 1931, cînd ministrul industriei și comerțului, șicanat (din inspirație regală) pînă la vot de neîncredere al majorității parlamentare național-țărăniste, a fost nevoit să demisioneze, totul petrecîndu-se, de altfel, pe un fond de acută criză guvernamentală.

După nouă ani de ignorare reciprocă — împrejurările de acum fiind dramatice pentru statul național unitar român —, regele Carol al II-lea a apelat din nou la serviciile lui Mihail Manoilescu, care a acceptat colaborarea.

Oportuna reconciliere este rememorată, justificată de însuși M. Manoilescu în cele de mai jos.

STELIAN NEOGOE ■

INTRODUCERE

Deschid acum capitolul cel mai dureros al vieții mele. Pînă acum dramele mele politice au născut mai ales din neastîmpărul meu în urmărirea pentru țară a unor idealuri de înălțare și perfecțiune. De data aceasta, tragedia țării și a mea n-a mai fost în jurul unor năzuinți **spre mai bine**, ci în miezul însuși al unei probleme **de existență**.

În iunie 1940 am întreprins o călătorie mai lungă în Germania, întîi ținînd conferințe cu subiect economic la Viena și Berlin și apoi conducînd, în calitatea mea de președinte al AGIR-ului, delegația de ingineri români, sosită acolo după mine pentru a întoarce o vizită a inginerilor germani. Dacă voi da cîteva amănunte asupra acestei călătorii este că ea a avut un rol decisiv în hotărîrea regelui Carol II de a mă numi ministru de externe.

La 1 iunie soseam cu avionul la Viena. O conferință la Asociația Economiștilor despre **Problematica Sud-Estului European** mi-a adus succesele și manifestările de simpatie care de mult nu-mi mai făceau nici o impresie. Îmi amintesc numai cu deosebită plăcere de un banchet dat de economistul Riedl, fost ministru plenipotențiar al Austriei la Berlin, în onoarea mea, în care am trăit mai mult o atmosferă echt-vieneză decît una nazistă. La Berlin am debutat cu o conferință ținută la Handelshochschule, ilustrată de prezența lui Sombart, profesor acolo, și de foarte mulți economiști de seamă. Titlul ei **„Drei wirtschaftliche Legenden“: Die Goldlegende, Die Kapitallegende und die Meisbegünstigungslegende.** Titlul ca și conținutul ei revoluționar au avut un răsunet aproape unic în cursul carierei mele de conferențiar străin. Revista oficială **Das Reich** a publicat-o aproape întreagă iar radioul german mi-a difuzat ideile chiar și la emisiunea în englezește, probabil pentru împunsăturile pe care le conțineau, în armura ruginită a liberalismului economic anglo-saxon.

Cînd a sosit la Berlin delegația inginerilor noștri, au început o serie întreagă de recepții și sărbătoriri. Cea mai strălucită din toate a fost cea de la Ausslandesklub unde la sfîrșitul mesei era programată o mică conferință a mea cu impresii din Germania. În adevăr aveam materialul pentru dînsa, fiindcă în scurtul timp cît trecuseră cu inginerii prin Viena, München, Nürenberg, Salfeld, Marseburg (la uzinele Leuna) și Jena, evenimentele luaseră curs unic în istorie. Cînd eram la München intrase Italia în război; peste două zile la Merseburg, am aflat de căderea Parisului, iar sosind la Berlin se anunța capitularea Franței.

Merită notat, din această epocă înfrigurată, calmul extraordinar al germanilor care nu-și pierduseră deloc capul. Orașele erau liniștite și nici în conversațiile particulare, nemții nu-și luau aere arogante de cuceritori ai lumii. Era oare aceasta semnul superiorității morale a unui popor de calitate sau presimțirea bănuitoare a ceea ce putea și avea să urmeze?

Cert este că impresiile mele relatate în speach-ul de la Ausslandsklub au trezit o reală emoție și că marele gentleman care era ducele de Mecklemburg, vechi prieten al meu, a putut să-și iasă din distinsa lui rezervă pentru ca, într-o cuvîntare ținută în calitate de președinte, să mă copleșească cu o serie de recunoașteri și măguliri neobișnuite.

A doua zi Völkischerbeobachter publica profilul meu executat de un trimis special, iar prietenul meu Max Ilgner, abilul „ministru de externe“ al Concernului I.G. Farbenindustrie îmi sufla la ureche informația mai veche a Berlinului că eu aș fi în România „the coming man“.

Dar aceasta mi-a fost fatal. Între inginerii din delegația română era și Urdăreanu, fratele mareșalului Palatului, care întors în țară a alergat să-i raporteze regelui ce prestigiu și ce presă am eu la Berlin.

Nenorocirea mea a fost că **din aceste date exacte și regele — și poate și eu însumi — am scos concluzii false.** În adevăr, creditul meu la Berlin deriva din legăturile mele ca om de știință și de gîndire. Intelectualii germani, începînd cu Alfred Rosenberg și cu Göebbels și sfîrșind cu marele profesor Karl Schmid, cu Hunke, Gotfried Feder, von Statuss etc. ca și cu toți conducătorii ingineriei germane, aveau pentru mine o prețuire personală **al cărei accent nu era în primul rînd politic.** Eu eram apreciat ca un prieten al Germaniei și mai ales în urma publicării volumului LE PARTI UNIQUE (pînă atunci numai în ediție franceză și spaniolă), ca un teoretician al dreptei **pe plan european.** Dar eu nu eram nici cunoscut, nici cotat de forurile politice propriu-zise, cum era Goga sau George Brătianu, care vizitaseră pe Hitler și, cum voi arăta mai tîrziu, încercaseră legături politice, oficiale sau neoficiale, cu noul Reich.

Eu aș fi putut de mult să fiu primit de Hitler, dar m-am ferit totdeauna de a intra pe calea care ar fi putut să mă ștampileze cu formula simplistă de filogerman. Complexul gîndirii mele politice mă situa pe un alt plan, care nu se potrivea cu acela al unei acțiuni directe și limitate. Din punct de vedere ideologic eu eram, cum am arătat în scrierile mele, atașat de ideea unei Europe de dreapta, iar din punct de vedere românesc, cum am expus în discursurile mele în Senat, din 1936 și 37, eu nu urmăream o politică de afiliere față de puterile Axei, ci una de **neprovocare** față de ele și de demnitate în raporturile cu Aliații noștri. Ceea ce mă despărțea ca concepție de Goga și de George Brătianu era mai mult decît o nuanță, iar în politica practică mai mult decît o diferență de tactică.

Imagine de epocă: **Mihail Manoilescu „flancat“ de Puiu Dumitrescu (dreapta) și D. Gatoschi (stînga) – secretari particulari ai regelui Carol al II-lea**

Toată acțiunea mea, dictată nu de prudență, ci de o dispoziție temperamentală spre independența individuală a spiritului, mă făcea să nu mă angrenez niciodată total și, de aceea, unii prieteni spuneau fără răutate că Manoilescu nu numără niciodată pînă la 100! Și, în adevăr, nu am numărat pînă la 100 nici cu legionarii, cu tot paralelismul și cu toată intimitatea politică ce se marcase între ei și mine în anii 1936 și 1937, după cum nu am numărat pînă la 100 nici cu italienii sau germanii, de care mă despărțea egoismul lor și patriotismul meu.

Întors în țară, către 24 iunie, am intrat în săptămîna dramatică a ultimatumului U.R.S.S. pentru cedarea Basarabiei. Voi arăta mai în urmă, într-o privire aruncată retrospectiv asupra evenimentelor de atunci, înțelesul acestui fapt pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor. La data aceea nu cunoșteam nimic mai mult decît omul din tramvai asupra substratului diplomatic al notei tragice din seara de 26 iunie 1940.

Nu aș spune decît lucruri de la sine înțelese dacă aș arăta cît de zguduit am fost și eu și toți ai mei de pierderea Basarabiei și a Bucovinei de nord și cît am suferit pentru basarabeni. Dar nici durerea pentru ceea ce se întîmplă, nici afinitățile mele de sînge prin strămoșii mei, preoți Manoiliști și boieri Bădărăi, veniți tot de dincolo de Prut, nu m-au putut face să socotesc cedarea noastră ca o crimă și să preconizeze o rezistență. Evident, se puteau multe discuta, cum voi face mai în urmă, asupra greșelilor politice **anterioare** cedării, greșeli fără de care s-ar fi putut cel puțin micșora sacrificiul nostru, dar în momentul **ultimatumului**, nu mai era altă cale decît resemnarea.

La 1 iulie i-am scris regelui o scurtă scrisoare în care, după ce reaminteam faptul că de ani de zile nu-l văzusem și nici nu-i mai scrisesem, încheiam:

„Dacă Majestatea voastră va socoti că un devotat al Majestății voastre, care vreme de zece ani nu s-a lăsat abătut din calea lui de vîntul nenorocului, v-ar putea spune astăzi un cuvînt folositor pentru țară, aș fi fericit să mă pot prezenta în audiență“.

Era din partea mea, în acest gest, o înfrîngere a mîndriei mele în fața lui Carol, care în ochii mei nu merita nici un semn de preocupare, dar eram prea amărît pentru ceea ce se întîmplase cu cîteva zile înainte și prea îngrijorat de ceea ce se mai putea întîmpla. Răspunsul regelui a venit peste trei zile într-o formă neașteptată.

În ziua de 4 iulie, eram la Regimentul 2 Geniu, unde fusesem concentrat de la începutul lunii cu gradul meu de căpitan, mai mult în calitate de tehnician și profesor la Politehnică, deoarece ca ofițer figuram în artilerie. Către ora 10 sînt chemat de acasă la telefon ca să mi se comunice că un trimis al lui I. Gigurtu va veni cu mașina să mă ia de acolo. Am bănuit că este vorba de ceva important politic. Pe drum mi s-a spus că regele mă pusese pe lista guvernului Gigurtu, care trebuia să se formeze în aceeași zi, ca ministru de externe.

La Gigurtu am întîlnit pe generalii Niculescu și David Popescu, care urmau să ia Războiul și Internele și am văzut lista celorlalți miniștri, cu surprinzătoarea participare a legionarilor Horia Sima, Noveanu, Bideanu. În guvern mai erau oameni de toată respectabilitatea ca doctorul Gomoiu, fost mare adversar al regelui, chemat astăzi — cum eram chemat și eu — la ananghie, profesorul Caracostea, profesorii Leon Gruia și Nichifor Crainic.

Asupra înțelesului politic al guvernului nu era mult de discutat: Noi eram **guvernul disperării regale**, prin care Carol încerca să mai potolească puțin din ura hitleriștilor și fasciștilor împotriva lui. Eram guvernul care trebuia să facă suprema încercare de a păstra granițele cît mai rămăseseră și — în gîndul lui Carol — de a-i apăra tronul de amenințările care-l înconjurau din afară și înăuntru. Eram, cu o expresie uzată dar de data aceasta foarte nimerit, un guvern de sacrificiu.

Așa l-am văzut din prima clipă și tot așa îl socotea, cu perspicacitatea ei politică, soția mea, dar tot ea care disprețuia atît de mult vanitățile puterii și se îngrozea la gîndul că voi fi din nou ministru, m-a sfătuit de data aceasta, cu o fermă hotărîre, să accept. Căci raționamentul nostru era acesta: Carol și cu politicienii lui favoriți făcuseră, e drept, toate greșelile posibile, provocînd inutil Italia și Germania, care puteau hotărî acum singure soarta noastră; pasivul nostru politic în fața acestor puteri era imens și perspectivele noastre mai mult decît întunecate, căci aveam să plătim acum noi urmările unei politici, bune sau rele, dusă de alții. Și totuși, dacă înainte de pierderea Basarabiei aș fi putut să refuz serviciul care mi se cerea, după această nenorocire era imposibil să mă sustrag. De ce? Fiindcă puteam socoti că, în orice caz, eu personal aș fi putut evita cel puțin exasperarea acuității în raporturile noastre cu Germania și Italia ferind țara, dacă nu de rău — ceea ce la vremea aceea devenise imposibil — cel puțin de maximul răului.

După atîția ani de atunci, scriu astăzi cu seninătate ca și cum ar fi vorba de un altul și păstrîndu-mă cu sfințenie pe linia probității sufletești, mărturisesc în fața lui Dumnezeu că **acesta și numai acesta a fost motivul hotărîtor care m-a făcut să primesc atunci o sarcină ce mă condamna dinainte la sacrificiu.**

Ar fi fost temerar la vremea aceea să mai cred că aș putea reuși pe deplin, căci fusesem chemat prea tîrziu pentru a avea timpul să îmblînzesc pe Molochul ce stăpînea atunci Europa și lumea, dar puteam crede, cu drept cuvînt, că nu s-ar găsi mulți care să poată face în locul meu, mai bine și care mai ales, să nu se gîndească deloc la dînșii și să împlinească cu un dureros curaj ceea ce ar fi fost necesar pentru țară. Căci, norma vieții mele a fost dictată parcă de Wilhelm de Orania, care socotea că **nu este nevoie să învingi pentru ca să lupți, nici să speri pentru ca să întreprinzi,** atunci cînd un suprem **trebuie** îți șoptește în urechea sufletului.

Pe atunci protocolul Curții cerea prezentarea la Palat în uniforma Partidului Națiunii. Eu nu eram înscris în acest partid, după cum nu fusesem nici în celălalt partid „totalitar“, Frontul Renașterii Naționale. Am telefonat la Palat că voi veni în uniforma de căpitan și mi-am trecut peste ea, după regulă, Marele Cordon al Coroanei.

La Palat, în noua sală a Tronului, de un gust îndoielnic, făcută de arhitectul Lorentz — vărul Elenei Lupescu — fără nici o grandoare și mai ales fără să amintească cu nimic că este Palatul regelui **românilor**, spectacolul era aproape grotesc. Alături de generalii-miniștri în ținută corectă și de civilii în uniforma Partidului, cei trei miniștri legionari se prezentaseră așa cum erau prinși **de** pe stradă, în sacouri ponosite și cu cămăși colorate.

Eu nu am disprețuit niciodată **forma**, care, mai ales la conducerea unui stat, marchează totdeauna tradiția și demnitatea sau cel puțin cuviința.

Depunerea jurămîntului în asemenea condiții mă impresiona dureros, fiindcă simboliza caracterul de improvizație grăbită și hibridă pe care-l avea guvernul însuși.

După retragerea celorlalți miniștri, am trecut cu Gigurtu sus în cabinetul regelui. Abia atunci am avut o sumară orientare asupra situației politice externe așa cum era în toată grozăvia ei. Mai bine că nu am știut-o înainte de a depune jurămîntul, căci poate aș fi făcut un act de lașitate și m-aș fi retras. **Și nu aș fi avut dreptul să o fac.** Fiecare om trebuie să-și urmeze destinul la care este chemat. Și eu verificasem doar pînă atunci că destinul meu acesta este: în viața publică să nu am nici o bucurie, dar să mă încarc de toate răspunderile. Să-mi fac însă totdeauna datoria.

Podul de flori de la Prut

APEL

Prutul a fost și va rămîne o apă ce unește două maluri ale Moldovei. De cînd acest rîu a despărțit frate de frate, sufletul înjumătățit al românului a tot umblat desculț peste apa lui ca Isus peste apele mării. Conștiința, credința, spiritul n-au avut hotare. Cei care au încercat să le hotărnicească s-au făcut de rușine în fața lui Dumnezeu și a lumii întregi. Noi, românii, sîntem la noi acasă „De la Nistru pin' la Tisa“, din vîrful Carpaților pînă la Mare. Și această casă o vrem de acum înainte cu ușile deschise, pentru a ne vedea la față cu frații de același sînge și pentru a ne întregi sufletele. O vrem noi, cei de la răsărit de Prut. O vrem noi, cei de-a dreapta Prutului, frați de dincolo de Iordanul aspirațiilor noastre încă nebotezate. Este o vrere certificată de Revoluția română care așază într-o altă perspectivă România în pragul mileniului al treilea.

Prin distrugerea dictaturii comuniste în România a fost lichidată cea mai gravă consecință a celui de-al doilea război mondial suportată de către poporul român. Nu se pot uita nici consecințele Pactului Molotov — Ribbentrop, în urma căruia Basarabia și Bucovina de Nord au fost rupte din trupul țării, dar înțelegem să NU evocăm aceste probleme ale istoriei în contextul spiritual și umanist al acestor momente prin care trece Europa. Ele au fost supuse atenției domnului Mihail Gorbaciov și Congresului al doilea al deputaților poporului din U.R.S.S. într-o scrisoare semnată, în numele Comitetului Național de Acțiune București — Chișinău de Gheorghe Gavrilă Copil, ca și de Frontul Popular din Moldova, în platforma sa și în numeroase întruniri publice în care s-a lansat același gînd :

LIBERA TRECERE PESTE PRUT, ÎN AMBELE SENSURI, FĂRĂ PAȘAPOARTE, FĂRĂ VIZE, FĂRĂ TAXE VAMALE.

La dorința firească a fraților de a se vedea unii cu alții, în mod normal și fără impedimente, s-a răspuns pînă azi cu tăcere, deși se solicita atît de puțin și de firesc.

Pentru ca Prutul răbdării noastre să nu dea peste maluri, propunem desfășurarea PODULUI DE FLORI DE LA PRUT.

Duminică 6 mai 1990, cugetul românesc se va afla pe malul Prutului pentru a acoperi cu flori această rană vie din trupul Moldovei. Vor veni, așadar, la apa Prutului, într-un binecuvîntat pelerinaj, români din toate colțurile țării, constituindu-se de-a lungul rîului într-un lanț uman cuprins între localitățile Miorcani — vizavi de Perorita lui Grigore Vieru — în punctul de sus și Giurgiulești din dreptul Galaților, în punctul de jos. Din partea opusă vor veni, în același lanț uman, basarabenii, aducînd și ei brațe de flori — unele tocmai de pe malurile Nistrului.

Acțiunea va începe duminică, exact la orele 12.00, ora Bucureștiului, cînd în toate bisericile sau chiar pe malul Prutului, în dreptul așezărilor omenești, preoții vor oficia un Te Deum de pace, liniște sufletească și înțelegere între oameni. La orele 12.30, în dangăt de clopot și sunet de bucium și de fanfare, florile vor fi lansate, ca un adevărat pod pe apa Prutului.

Întreaga acțiune va fi o minunată dovadă a frățietății și armoniei pe care reporteri din țară și din străinătate, precum și reprezentanți ai ambasadelor de la București și Moscova o vor consemna în spiritul adevărului și demnității NU SE VA ȚINE NICI UN DISCURS, NU SE VOR AFIȘA LOZINCI, NU VA FI LANSAT NICI UN ALT APEL. Nu se vor săvîrși gesturi necugetate. Va domni peste toți bucuria revederii fraților după atîta amar de vreme.

Nu sîntem un popor încorsetat de gîndire medievală. Nu vom răspunde prin violență la tratamentul barbar la care am fost supuși timp de o jumătate de secol. Vom respecta cu sfințenie testamentul Revoluției Române izbîndite de copii și tineri care murind secerați de gloanțe murmurau cuvintele „Fără violență“.

FRAȚILOR,

Participați la PODUL DE FLORI DE LA PRUT, moment sfînt al cugetului și simțirii românești.

Lansați florile frăției ca o punte a frăției.

Cei din zonele apropiate, treceți în următoarele puncte stabilite oficial, în R.S.S. Moldovenească, COSTEȘTI, SCULENI, UNGHENI, LEUSENI, ȚIGANCA, CAHUL, GIURGIULEȘTI. Se va trece fără documente de frontieră, fără nici un gînd de expansiune și de schimbări sau modificări ale pactelor și tratatelor oficiale, cu simpla conștiință că spiritul și credința nu au hotare. Este înțelesul larg al viitoarei Case comune europene, întrevăzute de Mihail Gorbaciov.

Vor fi primiți cu pîine și sare, cu dragoste și frumusețe.

Faceți ca manifestarea noastră să fie un moment de liniște, înțelegere și nădejde.

Viitorul se află în frumusețea gestului nostru de astăzi.

PODUL DE FLORI DE LA PRUT să fie un început simbolic. Același FUS ORAR să ne unească sufletele începînd de la 6 mai 1990.

**SEMNEAZĂ, ÎN NUMELE
LIGII CULTURALE PENTRU
UNITATEA ROMÂNILOR
DE PRETUTINDENI**

VICTOR CRĂCIUN

**ASOCIAȚIEI CULTURALE
BUCUREȘTI — CHIȘINĂU**

GHEORGHE GAVRILĂ COPIL

**FRONTULUI POPULAR DIN
MOLDOVA**

ION HĂDÎRCĂ

**COMITETULUI DE ACȚIUNE
CHIȘINĂU — BUCUREȘTI**

**IURI ROȘCA
SERGIU BURCĂ**

**LIGII CULTURALE PENTRU
UNITATEA ROMÂNILOR DE
PRETUTINDENI — SUCURSALA
CHIȘINĂU**

GRIGORE VIERU

Vom fi împreună

— Am aflat, stimate domnule Victor Crăciun, la conferința de presă organizată la 26 aprilie despre această minunată idee pe care o folosim și noi ca titlu : PODUL DE FLORI DE LA PRUT. În același timp, iată că unele publicații de la Moscova se arată contrariate în legătură cu această acțiune care va avea loc la malul românesc al Prutului dar și pe pămîntul Basarabiei. Iată de ce ne grăbim să deslușim — poate să fim primii ! — despre ce este vorba în realitate. Așadar, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, pe care o reprezentați în calitate de prim-vicepreședinte, își propune să acopere Prutul cu flori ?

— Sigur, ar trebui să explicăm, să nuanțăm multe lucruri înainte de a răspunde la această întrebare. Dar nu este momentul de spus acum decît că Liga noastră a fost rugată să preia această idee care nu ne aparține. A fost lansată de Asociația culturală București — Chișinău, prin domnul Gheorghe Gavrilă Copil, dar a preluat-o pentru a-i da amploarea și prestigiul ce i se cuvin. Liga noastră are în momentul de față această forță, prin tradiția ei (împlinește în toamnă onoranta vîrstă de 100 de ani și îi vom sărbători centenarul), prin minunata contribuție adusă de Nicolae Iorga și, în sfîrșit, prin acțiunile pe care le-am realizat de la data reconstituirii ei, 24 Ianuarie 1990.

Avem cîteva fapte incontestabile : am sfințit statuia lui Eminescu din fața Ateneului Român, am organizat Colocviul eminescian în aceeași sală, a Ateneului, în care au participat 42 de intelectuali basarabeni și, pentru prima oară, cinci scriitori din Cernăuți, am făcut un pelerinaj la Mînăstirea Cernica, la mormintele bărbaților din Sfatul Țării, asigurăm cîteva monumente în Basarabia, o mare bibliotecă a Ligii prinde viață la Chișinău, vom începe lucrările de reconstruire și refacere a picturii într-o serie de biserici basarabene, toate intrate în patrimoniul cultural universal.

— Mulțumim pentru aceste explicații care ne conduc spre... manifestarea de la Prut, care are loc la 6 mai 1990. Cum se va desfășura ?

— Simplu. Este duminică, În Basarabia această zi este o mare sărbătoare religioasă : Sfîntul Gheorghe, pe stil vechi. Așadar, după serviciile religioase care se vor desfășura în localitățile din apropierea Prutului, chiar pe malul apei, la ora 12,00, ora Bucureștiului, se vor oficia Te-Deumuri de pace, liniște și înțelegere între oameni, sfințindu-se florile aduse de populație. La ora 12.30, cu aceste flori în mîini, mulțimea de-a dreapta și de-a stînga Prutului se va apropia de apă. La ora 13.00 se vor lansa florile în apă, după care oamenii se vor îndrepta spre așezările și casele lor.

— Doar atît ? Și ideea de înțelegere, de frățietate între oameni ?

— Fără îndoială că mai este ceva. Florile sînt simbolul acestei înțelegeri. Ele se întîlnesc, cele dintîi, în apa Prutului despărțitor. Se unesc, pornind alături, spre Dunăre, spre mare, spre eternitate.

— La noi mi se par simple lucrurile. Conducerea țării, C.P.U.N. au o deplină înțelegere față de acest moment simbolic propus. Dar cum stau lucrurile în Basarabia ?

Poetul Dumitru Matcovschi citind un recent poem al său în prezența soției, a domnului Ion Ungureanu, ministrul culturii din Basarabia, și a lui Victor Crăciun

— Tot atît de simplu. Am avut bucuria de a fi primit excelent de domnii Petru Lucinschi, primul secretar al C.C. al P.C. din R.S.S. Moldovenească, și Mircea Snegur, președintele parlamentului republicii, de arhiepiscopul Vladimir al Chișinăului. Am avut discuții în același sens cu un vechi prieten, Ion Hadîrcă, președintele Sfatului Țării, Iurie Roșca, vicepreședinte al Frontului Popular din Moldova, cu Grigore Vieru, cu domnul Ion Ungureanu, ministrul culturii, cu atîția alții printre care Iacob Burghiu, Andrei Strîmbeanu, Vasile Malanețchi, Grigore Grigoriu, Nicolae Răileanu, Haralambie Moraru, Gheorghe Vodă, Pavel Balbuși și, vai, nu pot să-i enumăr decît pe cîțiva.

Important este că domnul Petru Lucinschi sprijină total ideea Podului de flori de la Prut în care vede, ca și noi, un moment de consolidare a Casei comune europene, idee afirmată și sprijinită de Mihail Gorbaciov, idee care, neaparținînd vreunui sistem politic, e sprijinită de întreaga Europă.

**A consemnat
CONSTANTIN DUMITRU ■**

MESAJ DIN CERNĂUȚI

Salut din toată inima lumina nouă pe care o răspîndește Flacăra *în aceste momente de renaștere a țării întregi.*

Vă mulțumesc pentru grija frățească de care dați dovadă față de românii care — nu din vina lor — au nimerit în afara hotarelor, dar care au ținut întotdeauna să nu iasă din spațiul nostru spiritual comun și de neîmpărțit.

Vă rog să nu uitați nici o clipă de românii bucovineni, cei din nordul ținutului, de prin locurile unde sînt încă vii urmele pașilor lui Eminescu.

Aș vrea să popularizez revista Flacăra *în regiunea Cernăuților. Ne-ar fi de un real folos în activitatea Societății de cultură românească „Mihai Eminescu“.*

Contăm pe sprijinul dumneavoastră !

VASILE LEVIȚCHI ■

Cuvînt către moldovenii „din dreapta“

Îmi iau îngăduința să mă adresez tuturor conaționalilor mei de bună-credință cu speranța că-mi vor ierta îndrăzneala de a le da povețe, precum și tonul poate cam dulceag.

Moldoveni dumneavoastră ! Știți cum se spune pe la noi : „Măi, care-o fost gospodar, gospodar este și azi !“ Vă place limba asta corcită, horcăitul acesta din colonița a doua ? Ați fost oare întrebați de vă vine la socoteală o limbă în care nu poți nici gîndi, nici visa ? Dacă limba asta nu-i pe gustul vostru, cumpăniți în gînd cuvintele din prima coloniță și veți vedea că aveți de ales între pietre scumpe și gunoaie, între o limbă învăluită în odăjdii aurite și o limbă îmbrăcată în piei de fiară. Veți observa că limba română vă merge drept la inimă, și vă veți simți proaspeți ca pruncul de curînd născut, și vă veți înălța spre lumină, și nu veți mai rosti nici un cuvînt fără să-l cîntăriți. Sfătuiți-vă cu voi înșivă și veți înțelege că limba română înseamnă **regăsirea de sine.** Colonița a doua de mai sus este urzeală sucită, umbră moartă, stigmat al înrobirii, pecetea prefacerii voastre în neoameni. Dacă nu vreți să vă numiți români, numiți-vă moldoveni, dar să știți că asta-i limba voastră : ROMÂNA. Ne-a spus-o și poetul nostru național de azi, Grigore Vieru, și-ar fi o tragedie să nu-l credem : „Pe pămînt străvechi și magic / Numai dînsa ni-i stăpînă : / Limba neamului meu dacic, / Limba noastră cea română“.

Regăsiți-vă pe sine, coborîtori din neam de daci !

Nu vă lăsați vrăjiți de închipuiri înșelătoare, nu vă legănați în dulcea iluzie că vă cunoașteți limba „la perfecție“. Nu de alta, dar, vedeți, chiar și noi, care ne învîrtim în lumea cuvîntului scris, am ajuns să încurcăm „pigmeii“ cu „pigmenții“ și „a da de gol“ cu „a da de sminteală“.

Au trecut atîtea decenii din 1917 încoace și este poate mai actuală ca oricînd chemarea lui Mateevici : „Înviați-vă dar graiul !“ Cum, cum să nu fie actuală dacă pînă și mamele noastre cele dragi și trudnice s-au rătăcit în hălăciuga de cuvinte și își îndeamnă pruncii să ciripească moldo-rusește : „Dă-i lu ghiaghia dosfidania !“ Năpastă, oameni buni ! Copiii cresc și se simt amarnic de loviți în suflet cînd înțeleg că trebuie să se lepede întîi și-ntîi de limba mamei lor.. Năpasta-i mare, căci se îndîrjește la mămuța sa cu „zdrasti“ ; mama își crește fetița cu „nani, nani, puiul mamei“, iar fetița devenită femeie îi vine într-o bună zi și-i pune în poală un „pațancic“, mama își alintă băiețașul cu Ghiorghieș, cu Ghițișor, iar băiețașul ajuns flăcău îi răsare dinainte și zice că-l cheamă Jora sau Joric.

Numai moliciunea voinței noastre ne face să fim slabi și să gustăm din bucate în care a fost pusă o otravă ucigătoare...

Moldoveni dumneavoastră ! Vorbiți limba moldovenească populară așa cum o „meliță“ și o „torc“ frații noștri moldoveni-români de pe „tărîmul celălalt“, de dincolo de Prut, îndrăgi-i-ar ciorile pe cei care ne-au despărțit. Să știți de la mine, dacă n-ați știut, că orice moldovean este în același timp și român (pînă mai deunăzi se considera oficial că **moldovean** înseamnă „român“, de aceea era interzisă această formă, iar **moldovan** înseamnă... „antiromân“) și că orice cuvînt moldovenesc este în același timp și românesc. De vă place mai mult **cușmă,** spuneți-i **cușmă,** dar nu cred să vă displacă zicala „Bună ziua, **căciulă,** că stăpînul n-are gură !“. De vă stă mai la inimă cuvîntul **miță,** spuneți-i **miță,** dar nu uitați nici zicala „Cînd pisica nu-i acasă, joacă șoarecii pe masă“. Cine a făcut să se sfădească **cușma** cu **căciula** și să se mănînce între ele **mița** cu **pisica** ? De nu vă este pe plac forma literară **pătrunjel,** spuneți **pitrinjăl,** dar nicidecum **pitrușcă.** Doar nu-i spuneți cîinelui **șobacă...** Ptiu ! Asta **ne-ar** mai lipsi...

Limba noastră-i lată la rostire și nu trebuie să ne rușinăm cu asta, dar nu-i nici „țaranskii“ (chipurile, vrednică de dispreț) și nici „sobacii“, cum ne mai spun și azi cei care au încercat să o „sobacizeze“. Au încercat și au izbutit în parte. Știu că avem și moldoveni care se duc în România la neamuri, vin înapoi și se „laudă“ : „Eu mă obrașceeam la dinș moldovenești, da ei nu înțălejeu nici, niște ostalîie români iștea !“ Știți ce să-i spuneți unui asemenea moldovean?“ Măi frate ! Nu ești tu dracu care rîde de porumbe negre, da' pe sine nu se vede ?“.

Vorbiți, dragii mei, cu miere în două, nu cu scîrnăvii, de-ați deprins cumva năravu ista urît. Vrednic de respect este omul împodobit în cuvinte alese și bine orînduite. Adunați în gură cît mai multă dulceață, iar apoi, pe temeiul comorilor de limbă populară, înfruptîndu-vă din literatura unui Sadoveanu sau a unui Druță, căutați să ajungeți — prin știință și chiteală — la „catul de sus“, la strălucirea nepieritoare a limbii culte, a limbii literare, a limbii naționale — limba comună și unică a tuturor membrilor unei națiuni.

Asta va fi LIMBA NOASTRĂ CEA ROMÂNĂ ! O limbă care a trăit, trăiește și va trăi și acum și pururea și-n vecii vecilor.

VALENTIN MÎNDÎCANU ■

În deplin consens

Ce i se-ntîmplă acestui domn care conduce un chioşc de îngheţată ni se întîmplă şi nouă cîteodată: aşteaptă marfă. (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

AŞTEPT
MARFĂ

ASOCIAŢIA FOŞTILOR
DEŢINUŢI POLITICI
ŞI A VICTIMELOR
DICTATURII
DIN ROMÂNIA

Apel

În vederea publicării unei gazete a asociaţiei noastre, facem apel către toţi foştii deţinuţi politici, care au scris şi doresc să publice, să se constituie ca membri ai colegiului de redacţie.

Gazeta noastră va fi, în egală măsură, atît un organ de atitudine reflectînd poziţia asociaţiei noastre faţă de felul în care politica guvernului reflectă şi respectă „Declaraţia Universală a Drepturilor Omului", cît şi unul de informare a opiniei publice asupra doleanţelor, cererilor, plîngerilor etc. primite din partea membrilor noştri.

Gazeta noastră îşi asumă, de asemeni, dificilul rol de a zugrăvi în faţa istoriei, adevăratul chip al comunismului, chipul celor mai hidoşi criminali ce au întinat pămîntul, în care sens vă rugăm să ne trimiteţi, indiferent de gradul de realizare artistică, orice fel de materiale, din care să rezulte atît ororile comise de Securitate în anchete cît şi regimul exterminator din lagăre, închisori, celule ale morţii etc.

De asemeni, rugăm pe cei ce au fost întemniţaţi alături de mari personalităţi ale neamului românesc, pierite în bezna temniţelor, să ne trimită amintirile lor legate de aceştia, oricît de vagi ar fi, orice amănunt fiind deosebit de valoros şi binevenit.

Temniţa s-a dovedit, în egală măsură, loc al meditaţiei religioase, filozofice, poetice ori politice, motiv pentru care aşteptăm eseurile, disertaţiile, demersurile dvs. pe aceste teme, convinşi că şi în aceste domenii, încă, avem ceva de spus.

Alături de versuri ale unor poeţi cunoscuţi, vom face parte dreaptă şi celor încă neştiuţi de nimeni, astfel încît aşteptăm, mai ales, acele versuri care s-au dovedit a fi, nu o dată, unicul mod de a ne alina dorul de cei dragi, setea de dreptate ori de a ne ogoi cumplita singurătate din celulele de izolare.

Gazeta noastră vă aşteaptă să păşiţi cu încredere căci, iată, noi cei ce am iubit Adevărul, cu suflete temătoare, aşteptăm ca EL să ne dăruie Cununa Vieţii, căci EL ESTE CALEA VIEŢII ŞI ADEVĂRUL.

Înfrîngeţi-vă orice reţinere, aşterneţi pe hîrtie fără nici o teamă tot aurul sufletelor voastre, scrieţi din curăţenia inimii voastre şi trimiteţi-ne poezii, proză, eseuri, amintiri, cu convingerea că astfel contribuim la refacerea adevăratului profil al neamului românesc.

Vă aşteptăm, prin poştă sau personal, **zilnic între orele 12—14, în str. Mîntuleasa nr. 10.**

Aviatorii vor să fie civili

În Bucureşti, la Statuia Aviatorilor, pe Bulevardul Aviatorilor, aviatorii au demonstrat pentru ca aviaţia civilă să fie redată civililor. Ei au cerut, de asemenea, „Aviasanul", precum şi hangarele care intraseră în „grija" securităţii. E cineva care simte că o să „zboare" dacă se îndeplinesc cererile aviatorilor ? (fotografii de **Gabriel Bugnar**).

Bobîrnac

Totul e bine ?

Sărac dintotdeauna, românului i-au rămas moştenire mai ales vorbele. Una din vorbe e asta : totul e bine cînd se termină cu bine ! Ieri am văzut la brînză. N-au apucat toţi însă brînza s-a terminat cu bine.

TRAIAN FURNEA ■

Interval

Cu siguranţă cea mai frumoasă revistă literară apărută după Revoluţie, **Intervalul** braşovean tinde să devină prin sumarul său şi una dintre cele mai substanţiale reviste ale literaturii noastre tinere şi mai ales libere. Redactorul ei şef, poetul Alexandru Musina, avînd un puternic colectiv redacţional de prozatori şi tineri poeţi, Gheorghe Crăciun, Ovidiu Moceanu, Caius Dobrescu, Marius Oprea, Andrei Bodiu ş.a., în prezentarea grafică de excepţie a lui Ovidiu Coşuleţ, au reuşit să facă din revista **Interval** lansată în zilele Adunării Generale a scriitorilor o dovadă vitală de solidaritate întru ideal şi valoare căreia îi urăm să dureze! **(I. Z.)**

Catedrală

La cererea şi din iniţiativa unui mare număr de credincioşi, recent s-a hotărît să se construiască în municipiul Drobeta-Tr. Severin un impunător lăcaş de cult : Catedrala ortodoxă „Naşterea Domnului". Amplasată pe bd. Tudor Vladimirescu, pe un teren situat între străzile Crişan şi Antoninii, noua ctitorie, ale cărei lucrări de edificare vor începe curînd, se realizează prin subscripţie publică. Ea va fi nu numai un monument de cult înălţat în memoria eroilor căzuţi pentru dreptate şi libertate, ci şi un adevărat monument de arhitectură unicat în ţară. Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Olteniei a dispus ca pr. Grigore Petrescu, protoiereul judeţului, să fie preşedintele activ al comitetului de construcţie, pr. pensionar C. Inescu, preşedinte de onoare, iar pr. Crăciun Pufan, parohul parohiei, responsabilul direct al întregii lucrări.

Proiectul monumentalei construcţii va fi asigurat printr-un concurs organizat de arh. Ion Mircea Enescu, preşedintele Filialei România a U.M.R.L. **(M. Stan)**

De la coadă adunate

— Nu vă supăraţi, rămîneţi ? Mă duc să iau rînd şi dincolo şi vin.

Bătrînelul, cu o tehnică bine pusă la punct în ale aşteptatului la cozi, se întoarce, într-adevăr, foarte repede şi, sociabil, atrage pe nesimţite vreo trei-patru în discuţie.

— Am zis că dacă au murit ăia, scăpăm şi noi de coadă şi de chin. I-aţi văzut la televizor ?

— I-am văzut, zice o doamnă, cam gospodină după înfăţişare. Că şi vorbeam cu gineri-miu, că la noi în casă el e cu politica şi-i tot înjura pe ăia de la televiziune, că de ce ne-o fi stricat duminica, să ni-i arate iar. Ce, ne era dor ?

— Măcar să fi arătat tot. Ca atunci de Crăciun.

— Păi, a arătat mai mult, dom'le, îl pune la punct pe bătrînel un atletic cam impulsiv.

— Nu la film mă refeream. Parcă a fost ceva mai lung, dar tot tăieţei. Vorbeam de spicheri. Să-i fi arătat şi pe ei ca atunci cînd ne-au ţinut o noapte întreagă cu promisiuni. Nu mai ştiţi cum zîmbea Victor Popescu...

— Petre Popescu. Îl confundaţi cu Victor Ionescu, ăla cu ochelari.

— Toţi au ochelari — şi Alexandru Valeriu şi Emanoil Stark. Nu ţineţi minte cum ziceau, cu laboratorul, cu dulapul, că e încuiat, c-a trimis pe cineva acasă la ăla cu cheia şi nu mai venea de parcă plecase pe jos pînă-n Dămăroaia. Mie mi-ar fi plăcut să-l văd pe spicher cum dă iar din colţ în colţ şi nu mai ştie ce să mintă.

— Hai, că aici ai plesnit-o, nene !, se bagă în vorbă un tînăr bărbos. Nu ştiau, pe dracu' ! Păi ăştia au antrenament la minţit de pe vremea ălora din film.

— Eu zic, se bagă o bătrînică, bine au făcut că ni i-a arătat. Că lumea uită şi lumea e rea şi vorbeşte. Şi mereu tot nemulţumită şi tot contra. Că aia nu e, că aia lipseşte, că cine a dus-o bine înainte acum o duce şi mai bine. Da nu se gîndeşte şi ei un pic, că nici domnul Iliescu n-are de unde să ne dea la toţi, că s-a înmulţit lumea, ceva de speriat şi trebuie să ne mai aducă aminte cine e de vină, de n-avem nici unele.

— O nimerişi, mamae — se răţoieşte impulsivul. Păi, dacă în loc de ce ne trebuie o să ni-i tot dea pe ăia... ne-a văzut Dumnezeu ! Eu zic aşa : Vrei putere ? Vrei să fii în faţă ? Ai promis c-o să faci, c-o să dregi ? Apăi, fă, dom'le, nu ne lua de fraieri. Măcar acu', pînă-n alegeri, că ne-am mai deşteptat şi noi. Nu poţi, dă-te la o parte, că s-or găsi alţii.

— Domnu' Raţiu al dumitale — zice atleticul, cam cu venin.

— Una, că nu-i al meu şi p'ormă, înţeleg unde baţi dumneata. Nu ne vindem ţara ! Noi, salam cu soia, el cu icre negre".

Bătrînelul intervine, moderator :

— Aţi aflat cum e cu pensia ? Cînd pica litera ta duminica, ţi-o aducea de sîmbătă. Am întrebat-o pe poştăriţă : acum, cum o să fie ? Veniţi sîmbăta sau sînteţi în S.R.L., ori în grevă şi ne-o aduceţi luni ? Ştiţi ce mi-a răspuns ? „Asta era înainte de revoluţie. Să zici mersi dacă o primeşti marţi".

— Adică revoluţia e de vină, că merg toate ca pe roate pătrate. Şi ce dracu face aia, se enervează bărbosul, de nu se mai mişcă de loc coada ?

—Ei, tinereţe, tinereţe — oftează bătrînica. Te grăbeşti ? te aşteaptă vreuna îmbrăcată în lambada ?

— Lambada, pe naiba ! Intru în tură şi dacă n-apuc acu' pîinea, diseară... sufletu' ! Că mai bine de asta ne-am ocupa, decît de decrete şi legi. Să mai încercăm şi altceva, nu chiar aşa ştiinţific, de planificat, de etatizat, de centralizat, de organizat... Aşa, mai ca în tinereţile matale, mamae, cînd nu erau nici cozi, nici cei care le gospodăresc cu atîta pricepere.

Şi coada mai înaintează cu un pas.

LIANA TATOS ■

Aveţi dreptul ! Aveţi dreptate ?

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

Cu cine să votez ?

Grea întrebare ne pune corespondentul nostru **Romeo Onoiu** din Hunedoara, str. Chizid nr. 47 : „Noi, micii meseriaşi liber profesionişti, am fost discriminaţi sub vechiul regim, stare de lucruri care persistă şi acum. Copiii noştri nu au avut drept la alocaţie. Cît timp au fost raţionalizate alimentele, noi primeam numai dacă rămîneau celor ce lucrau în sectorul socialist. Chiria am plătit-o dublu faţă de ceilalţi, ceea ce se întîmplă în continuare. Nu ştiu, care partid va aplica adevărata democraţie ?"

Parcă noi ştim ? În orice caz, la capitolul „promisiuni" stăm bine !

Viaţa în color

E dreptul lui **Gheorghe Druică** şi al concetăţenilor săi din Corbiţa, judeţul Vrancea, să vadă, dacă aşa doresc, viaţa în color: „În comuna noastră, pînă la ora actuală, nu există nici un televizor color".

După cine ştie ce criterii — şi fără nici un fel de drept — Direcţia comercială a judeţului Vrancea ignoră listele de înscrieri pornite din sate şi comune. De ani buni, Gheorghe Druică se tot înscrie pentru cumpărarea unui televizor color, pe fel şi fel de liste. După revoluţie a crezut — ce naivitate ! — că, în sfîrşit, cea din urmă listă pe care s-a înscris — la CPADM Corbiţa — îi va îndeplini visul să vadă şi el, în sfîrşit, viaţa altfel. Era primul pe listă, şansele păreau a fi, toate, de partea lui. Se trezeşte acum însă, din nou la coada listei, lămurit că pentru cei de la sate, nici vorbă, deocamdată, de a privi altceva decît cenuşiul de care s-au săturat. Chibzuit, omul se gîndeşte să facă măcar o propunere. „Aşa cum merg lucrurile, cei de la ţară n-au nici o şansă de a primi televizor color în acest secol. Propun ca, măcar trimestrial să se repartizeze şi la nivel de comune cel puţin un televizor color".

Restanţe

Ilie Mazilu din Baia de Arieş (str. Arieşului, 13, judeţul Alba), nu este, nici pe departe, aşa cum crede, singurul în această situaţie. „Un nepot al meu, Cristian Popescu, stabilit în Franţa, a expediat din Paris, pe adresa mea, un colet poştal, pe care nu l-am primit nici pînă azi, deşi au trecut mai bine de trei luni. În regimul trecut, atît de dezavuat acum, am primit tot ce mi s-a trimis din Franţa. Mă întreb : în actualul regim, să fie mai rău decît înainte de Revoluţie ?"

Să fim drepţi, organele competente au făcut mari eforturi pentru a face faţă avalanşei de colete sosite după revoluţie în România. După cum se vede, mai sînt şi restanţe, pe care, nu ne îndoim, le vor lichida cît mai curînd.

Dreptul la replică

Revista dumneavoastră nr. 13, în articolul „Punct ochit", redă reclamaţia domnului Stroe Alexandru, proprietar al apartamentului 7 din blocul E12, Aleea Bucşeneşti nr. 1, sector 6, Bucureşti, reclamaţie al cărei text ne era deja cunoscut din alte scrisori cu conţinut similar, trimise diferitelor foruri. Dl. Stroe dovedeşte faptul că nu cunoaşte decît drepturile de proprietar, ignorînd că există şi obligaţii ce decurg din dobîndirea unui bun imobiliar. Obligativitatea participării proprietarilor particulari cu cote părţi alături de stat la repararea şi întreţinerea fondului locativ de stat cu destinaţia de locuinţă, pentru asigurarea bunei conservări şi funcţionalităţi a clădirii nu rezultă din ambiţia ICRAL Giuleşti, ci din legislaţia care este, încă, în vigoare. În existenţa acestui bloc — de 22 de ani — „milioanele" cheltuite de ICRAL Giuleşti pentru lucrările solicitate şi de Asociaţia locatarilor, menite să asigure buna conservare şi funcţionalitate a blocului, ating o valoare de circa 600 000 lei. Dacă dl. Stroe ne-ar fi criticat pentru întîrzierea execuţiei unor lucrări (şi de cîte ori nu am fost reclamaţi pe această temă !) critica era întru totul justificată şi ne-am fi cerut scuzele de rigoare. Menţionăm că domnului Stroe Alexandru, ca şi celorlalţi proprietari particulari, ICRAL Giuleşti le-a transmis acceptul anticipat pentru lucrările ce urmează a fi executate, comunicîndu-le şi sumele maxime estimate pe care urmează să le plătească după terminarea şi recepţionarea lucrărilor. Dar dl. Stroe a preferat o reclamaţie publică şi vehementă în locul unei vizite la sediul întreprinderii noastre, unde, oricînd va fi bine venit, pentru a încerca să ajungem la „consens".

Director,
Sturza Gheorghe,
ICRAL Giuleşti

Rubrică realizată de
LIANA TATOS ■

Poşta redacţiei

Dragoman Liviu — Bucureşti : Scuze pentru paginile albe, deşi nu e vina noastră. V-am expediat un exemplar complet. ● **Scecinca Mihai** — Cluj-Napoca : Nu ştim, dar ce fel de viitori detectivi sînt aceia care încearcă să se descurce sub deviza „mama împunge şi eu trag" ? ● **Anghelus Adriana** — Lugoj : Nu credeţi în zvonuri, în nici o împrejurare, niciodată. Credeţi în ce vedeţi şi auziţi dv. Şi citiţi publicaţiile (sînt multe !) de profil. ● **Iordache Oana** — Iaşi : Iată prilejul visat. Concursul de interpretare din cadrul Festivalului naţional de muzică uşoară „Mamaia 1990", 22—26 august, este deschis tuturor soliştilor vocali de muzică uşoară, pînă la vîrsta de 25 ani. Cererile de înscriere, însoţite de un repertoriu de 10 lucrări de muzică românească, vor fi depuse pînă la data de 4 mai (data poştei) pe adresa Ministerului Culturii, Direcţia spectacol instituţionalizat Piaţa Presei libere nr. 1, sector 1, cu menţiunea „Pentru concursul de interpretare „Mamaia 1990". Succes ! ● **Sora Maria** — Breaza : 1) Deocamdată, legislaţia în vigoare nu are o astfel de prevedere. 2) Adresaţi-vă medicului specialist. ● **Orza Gavril** — Gherla : Sperăm că acum v-aţi schimbat aprecierile. Vă dorim sănătate. ● **Bumbaru Dumitra** — Bucureşti : Oficiul poştal are un diriginte căruia este normal să-i cereţi relaţii. Noi nu ne pricepem la cîntărirea şi taxarea coletelor. ● **Kiss Sigismund** — Oţelul Roşu : Posibil, dar nu obligatoriu. ● **Ionescu Ilinca** — Bucureşti : Îndreptăţită şi frumoasă scrisoarea dv. Între timp, la majoritatea întrebărilor aţi putut afla răspunsuri mulţumitoare în presă, cum aţi dorit. ● **Felmerer Friederich** — Tg. Mureş : Domnului Iosif Sava îi puteţi scrie pe adresa Televiziunii Române.

REGHINA VĂRVICI ■

Renașterea societății „Progresul silvic"

În anul 1886, o mînă de silvicultori entuziaști, cu un puternic simț al realității și o remarcabilă intuiție a viitorului, au înființat societatea apolitică „Progresul Silvic". Țelul ei a fost unul singur : încurajarea și dirijarea cercetărilor privind îngrijirea pădurii românești. Astfel, în 60 de ani de existență, prin diligențele acestor oameni de bine, au fost create o știință silvică și un învățămînt silvic național, precum și o tehnică forestieră adaptată specificului cadrului nostru natural, s-a elaborat un set de legi care a facilitat apărarea pădurii și promovarea unei economii forestiere elevate, s-a fondat „Institutul de cercetare și experimentație forestieră a României", (1933), s-a militat pentru indivizibilitatea și integritatea vegetației forestiere. Grație acestor măsuri și demersuri, în perioada 1893—1900, pășunatul în pădure a fost suprimat în totalitate.

Prin publicația sa de specialitate, „Revista Pădurilor", publicație de nivel european și care a apărut fără întrerupere timp de 104 ani, societatea „Progresul Silvic" a luptat eficient pentru consolidarea ideii de corp silvic și pentru constituirea conștiinței forestiere.

În anul 1946, ca urmare a unui articol de lege, a măsurilor arbitrare, samavolnice, specifice dictaturii comuniste, societatea „Progresul Silvic" a fost desființată. Suprimarea ei a favorizat înființarea Întreprinderii „Sovromlemn", care a dus la cea mai catastrofală distrugere a pădurii românești.

Victoria revoluției, instaurarea democrației și liberei inițiative a făcut posibilă, între altele, și renașterea societății „Progresul Silvic". Actul de reconstituire a avut loc la 12 februarie 1990 în aula Academiei de Științe Agricole și Silvice în prezența unui număr de 61 de oameni de știință, cercetători, silvicultori și alți iubitori ai pădurii românești. A fost adoptat un statut adaptat imperativelor actuale, prin care se propune în esență rezolvarea gravelor probleme acumulate ca urmare a inexistenței unei forțe sagace și eficiente, opozabile forțelor entropice distructive. Societatea își propune salvgardarea pădurii, redresarea echilibrului ecologic, conservarea ultimelor vestigii ale vegetației forestiere, conservarea comunităților de viață prin parcuri naționale și rezervații, creșterea recoltelor agricole și stabilitatea producției acestora, restructurarea pădurii în întreaga ei complexitate. Vivat, crescat, floreat !

dr. CRISTIAN STOICULESCU ■
inginer silvic

Se spulberă un mit:

România, țară a pădurilor

● 35 ANI DE ECOCID FORESTIER ● MODEL AUSTRIAC ȘI DR. RADU REY ●

— Cît am stat pe băncile școlii elementare, dar și pe cele ale liceului, am învățat că țara noastră este acoperită de un imens covor de vegetație forestieră. Alături de petrol, cereale, sare și gaz metan — ni se spunea — lemnul reprezintă o mare bogăție a României.

— Această poveste romantică a început să se spulbere chiar de la începutul acestui secol. Dar tăierile nemiloase, iraționale au atins ritmuri paroxistice abia după cel de al doilea război mondial. Crearea întreprinderii „Sovromlemn" a dus, într-un răstimp de numai șase ani, la cea mai vertiginoasă escaladare a tăierilor din istoria țării, de la 13 la 27 milioane metri cubi pe an. Ridicarea, mai apoi, a celor 22 combinate mamut de prelucrare a lemnului (mai multe decît în tot restul Europei !) a desăvîrșit epuizarea drastică a fondului forestier într-un interval record de 45 de ani. **Caz unic în lume !** Nu e de mirare deci, că față de pădurea românească naturală, ce ocupa 75—80 la sută din teritoriu, în prezent aceasta, . antropizată și epuizată, mai deține doar 26 la sută din fondul funciar al țării și abia o mică parte mai este constituită din arborete naturale. Procentul actual de împădurire, de abia 26 la sută, se situează sub media europeană (29%) și mondială (29%) și este cu 25—56 la sută mai mic în comparație cu cel al celorlalte state danubiene zonale, cu relief asemănător. Mai notăm că suprafața de pădure pe locuitor a ajuns la 0,27 ha, față de media europeană de 0,32% și că este de 7 ori sub cea mondială (1,88%.) Aceste cifre demonstrează că România este nu numai o țară săracă în păduri, ci una din cele mai sărace. Trist dar adevărat.

— Pentru stoparea acestei curse sinucigașe, ce amenință însăși stabilitatea ecologică a patriei, prima măsură, bănuim, este reducerea masivă a tăierilor.

— În perioada dictaturii comuniste, s-au scos din codrii României peste un miliard de metri cubi de masă lemnoasă. Astfel, la ora actuală, pădurea nu mai poate oferi economiei naționale mai mult de 15,8 milioane metri cubi pe an, nivel care, în anii următori poate scădea la jumătate. Dar mai trebuie să avem în vedere poluarea, turismul necontrolat, adversitățile naturale, tehnologiile neecologice de exploatare a pădurii și multe alte practici, ce constituie tot atîtea agresiuni asupra pădurii, ce-i reduc acesteia în mod drastic capacitatea biogenă (generatoare de viață) și bioforă (purtătoare de viață), cu grave implicații asupra ambianței și societății.

— Ați făcut parte, de curînd, dintr-o delegație care a vizitat Austria. Poate constitui această țară — recunoscută pentru excepționala grijă acordată conservării vegetației forestiere — un model pentru silvicultura românească ?

— Modul cum este organizată în Austria economia montană frizează perfecțiunea. Imaginea globală este copleșitoare. Am notat cu interes și admirație tot ce am văzut și mi s-a relatat acolo, dar am făcut-o cu inima strînsă de durere, gîndindu-mă la situația din țara noastră. Austriecii au o tradiție îndelungată în domeniul silviculturii, au învățat multe din greșelile trecutului și au ajuns să prețuiască fiecare metru pătrat de teren. Țăranul, el însuși, posedă o gîndire ecologică. Și un lucru extrem de important : omul de la țară a devenit un profesionist de elită. Voi da un singur exemplu : o familie de agricultori montani este alcătuită în medie din 5—6 persoane. Proprietatea nu se împarte prin moștenire tuturor copiilor, ci se transmite unuia singur, de regulă celui mai mic. Acesta va continua profesiunea de țăran de care va fi foarte mîndru. Astfel, după absolvirea celor 9 clase obligatorii, tînărul urmează una din școlile de specialitate de 2—4 ani sau chiar un institut de agricultură și silvicultură. El revine în satul lui ca țăran dar cu cunoștințe de pedologie, economie forestieră, silvicultură, exploatarea și prelucrarea lemnului, creșterea animalelor, producerea și valorificarea laptelui, cărnii, lînei, utilizarea mașinilor agricole și chiar a celor de calcul. Terenul pe care îl moștenește (de cîteva zeci de hectare) este de regulă alcătuit din pășune, fînețe și pădure.

De vorbă cu silvicultorul dr. ing. Cristian Stoiculescu

— În călătoria pe care ați întreprins-o v-ați aflat și în compania medicului veterinar, Radu Rey. El este autorul lucrărilor „Viitor în Carpați" și „Civilizația montană", prin care se vizează restructurarea economiei românești de la munte. Flacăra a acordat spațiu larg acestor idei novatoare în care i-a plăcut să vadă tot atîtea soluții pentru modernizarea și rentabilizarea agriculturii carpatine.

— Mărturisesc că nu mă număr printre adepții domnului Rey. Mă refer în special la problemele silviculturii și agrosilviculturii unde autorul lucrărilor amintite a pus în circulație idei greșite, chiar periculoase. De altfel, în cursul călătoriei, am avut numeroase ocazii să ne amendăm reciproc părerile. Domnul Radu Rey s-a înregimentat într-un partid politic, unde, după propria sa mărturisire, a devenit președintele zonei montane. Rolul său ar putea fi unul extrem de nefast dacă — investit cu puteri de decizie — ar pune în practică măsurile preconizate.

— Ce îi reproșați, **în esență doctorului Rey ?**

— Raporturile dintre agricultură și silvicultură sînt în concepția dumnealui cu totul inacceptabile. Doctorul Rey demonstrează carențe impardonabile dar și lipsa cunoștințelor elementare atît în domeniul agriculturii și silviculturii, cît și în cel al istoriografiei agrosilvice românești. Dumnealui pledează pentru divizarea României în trei zone altitudinale distincte ce ar urma să fie gospodărite după trei modele occidentale : zona montană și deluroasă, după modelul austriac, cea colinară după modelul francez, iar cea de cîmpie după model american. Adoptarea fără discernămînt a acestor idei ar duce la dispariția restului de originalitate a satului românesc și ar fi la fel de funestă ca și colectivizarea impusă după alt șablon străin. Domnul Radu Rey mai susține pășunatul în pădure cu toate că acest lucru periclitează stabilitatea arboretelor fără a îmbunătăți furajarea de bază a vitelor. A susținut această părere și în Austria cu toate că a fost combătut de țăranii și dezavuat de specialiștii zootehniști care au arătat cît de periculoasă poate fi o asemenea practică.

— Să revenim, domnule inginer la pădurea românească. Cele spuse, m-au umplut de amărăciune. Amărîți și revoltați se vor arăta desigur și cititorii noștri. Totuși, ce e de făcut ?

— Tragedia pădurii românești e mult prea mare pentru a vorbi despre ea într-un colț de pagină. Specialiștii au întocmit un plan vast de măsuri, dar redresarea fondului forestier este o problemă de durată. Silvicultorii gîndesc de la un secol la altul. Doresc totuși să se rețină un singur lucru : în prezent, pădurea trebuie să rămînă în patrimoniul statului. Privatizarea ei ar constitui un veritabil dezastru. Țăranul nostru nu are nici cunoștințele necesare și nici nu va fi dispus să lupte pentru conservarea vegetației forestiere. Și aici, atenție mare. La orizont a mai apărut un dușman potențial al pădurii ! Acesta este politicianul care, în goană după alegători, poate fi tentat să promită acestora privatizarea pădurii. Ar fi o măsură iresponsabilă care ar provoca în timp record dispariția vegetației forestiere în țara noastră și declanșarea dezastrului ecologic. Să nu uităm adevărul celor spuse de Chataubriand : „Pădurile preced civilizația, iar deșertul o succede".

LIVIU TIMBUS ■

„Aprinde o țigară..."

Peste tot, în hale, avertismente severe : „Fumatul interzis". Și asta într-o fabrică a cărei producție oricum se transformă în scrum. Întreprinderea de Țigarete București. Peste 19 milioane de țigări mulțumesc zilnic o mică nebunie. A rotocoalelor de fum aspirate cu nesaț și cu un dram de inconștiență. „O ultimă țigară uitată pe un colț de etajeră". Versul șlagărului adună parcă în el toate povețele medicilor, obosiți de atîtea explicații despre plămîni înfundați, artere chinuite. Degeaba ! Ispita noastră se numește în continuare tutungerie. Nu rezistăm unei mici bucurii vinovate chiar dacă știm că prin bobița de jar ne fumăm sănătatea. D-ale vieții ! Regimul ceaușist a reușit performanța de a ctitori cozi și la ușa debitului. Sute de oameni se înscriu din zori pe liste cînd „se bagă" Bucegi. Bussinesmanii cu genă brunetă ofereau în gang și Carpați alături de Kent. Marfă de shop !

„Planificări aberante ne-au obligat să micșorăm producția de Carpați și Bucegi dilatînd fără rost fabricarea unor sortimente fără priză la fumători, povestește directoarea Mariana Cojocaru. Din decembrie, în urma unui studiu al pieții, am crescut de 10 ori cantitatea de Carpați și Bucegi. Fabricăm lunar 100 tone de Snagov cu filtru fin în loc de 10. Am menținut și tipul Dacia, țigară cu preț accesibil, cu filtru, de larg consum. Nu mai fabricăm sortimente sortite e[illegible] ca Golf și Snagov, ambele fără filtru, Pescăruș, Top, Start, Club, Record. Continuăm să producem țigările superioare Golf, Doina, Neptun, Tomis, cu filtru fin și foiță din import. În curînd, în tutungerii se vor găsi și RT și Virginia din tutunuri din import. Altădată, livrate doar Comturistului. Din păcate, cantitățile nu vor fi mari căci ele necesită operații complicate executate manual. Și totuși, avem destule motive să oftăm. În această primăvară, C.A.P.-urile au însămînțat doar jumătate din suprafața plantată în alți ani cu tutun. Nici țăranii împroprietăriți nu s-au prea înghesuit la contractări. Deși prețul tutunului a crescut de la 17 lei/kg la 42, recolta anuală de pe un hectar valorează cît o Dacie break. La noi se adună de fapt toate greutățile sectoarelor ce concură la plămădirea unei țigări. Ne aflăm la capătul unui lanț de suferințe. Și devenim paratrăsnetul de descărcare a nemulțumirilor masei de fumători".

Șefa CTC-ului, Sanda Mira, nu este o fumătoare pursînge, nici de șuetă sau snobism. Pentru ea, fumatul reprezintă o sarcină de serviciu. Analizează umiditatea pe feutronul electronic, nicotina pe spectrograf, încărcarea microbiană, dar, pînă la urmă, calitatea o determină și cu plămînii. Pufăie un Carpați pentru a sesiza dacă s-a respectat compoziția de jumătate tutun din Banat și Bărăgan de calitatea I, II și restul de-a IIII-a și a IV-a. „Aparatura" ei sigură se compune din propriile papile gustative. Acum, învăluită în fumul unui Bucegi, pune note privind tăria, puterea de satisfacere. Amendează gustul înțepător, iritarea gîtului, salivația. Șarja de Bucegi a fost botezată conștiincios cu sosuri din esență de vermut și din tutun Virginia, cu aditivi de ardere și umectanți. „Am revenit la vechile rețete. În Snagov se amestecă Virginia din țară și din import tipul Burley cultivat la noi și tutun oriental parțial procurat din străinătate. Îi adăugăm sosuri din cafea naturală, miere, arome. S-a renunțat la înlocuitorii chimici. Tocmai testăm o foiță îmbunătățită produsă de Letea — Bacău. Fabrica de hîrtie producea această foiță pretențioasă și din deșeuri textile cu amestec de fibre sintetice, vinovate de combustia defectuoasă și gustul iute. Foița de calitate slabă se chircește și sugrumă arderea. Astfel, fumătorii aproape descarcă o brichetă tot aprinzînd aceeași țigară. Oricum, hîrtia fabricată acum cu adaus de celuloză înnălbită din import ne-a adus vești bune de la băcăuani".

Cu viteză de prestidigitatoare, Maria Ciupitu confecționează o jumătate de milion de țigări în 8 ore. Deși mașinile meritau să se odihnească demult la pensie. Specialiștii italieni aflați în vizită la Întreprinderea Țigarete București au crezut în primul moment că se află într-un muzeu al tehnicii. S-au mirat cum Ion Stan și ceilalți mecanici le-au tot cîrpit cu dispozitive ingenioase menținîndu-le în viață. Tehnologiile au și ele vîrsta bunicii. Smulgerea mecanică a nevurilor tutunului se aplică doar la țigările de 23 de lei, astfel că în Carpați, Bucegi se mai strecoară și cîte o așchie, numai bună de pus printre vreascurile din sobă. Pentru țigările de top RT și Virginia Superlong, Maria Pîrjolea și celelalte fete defrișează cu mîna zeci de mii de nervuri din foile de tutun. La ieșirea din schimb degetele lor par biciuite de urzici. Oricum, în hale normele s-au micșorat. Hei-rup-ul nu mai intimplă ca pachetul să se descleieze timp să se umidifice, să devină elastic. Ca țigara să nu mai slăbească scuturîndu-se în pachet. Totuși, necazurile sînt destule ca să nu dispară cît ai fuma o țigară". Hîrtia de ambalaj își schimbă mereu calitatea și Gheorghe Iordăchel nu mai pridideşte cu reglarea utilajului de împachetat și potrivirea adezivului. Se mai intimplă ca pachetul să se descleieze și buzunarul să-ți devină un debit de țigări. Și cît de ușor devin toate un fum înșelător și efemer de țigară !

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

La iarbă verde, stînd față-n față, Cer unii bere și alții gheață

Damen tango

Deși pregătirile pentru petrecerea cimpenească nu erau terminate (se aștepta aprobarea de la ecologiști pentru tăierea vreascurilor de foc, domnul Mița încă nu prinsese mielul care trebuia sacrificat în această sfîntă zi de sărbătoare, domnii Ilianu și Câmpescu se pofteau politicos să indice locul unde se va săpa groapa pentru foc, pledînd pentru acest stil autohton in pofida recomandărilor domnilor Dacan și Sațiu care aveau soluții mai occidentale), a început muzica. După acordurile valsului „Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă...", orchestra a atacat cu vigoare toate melodiile la modă, pe principiul „dacă e bal, bal să fie". Valsuri, tangouri, lambade : „Olé, olé, olé, olé / Maiul ăsta ce mai e ? / Iu-ni-e !", „Trăim, trăim / și-apoi vă părăsim", „Niciodată nu uita / cine e de partea ta". S-a cintat, evident, și retro : „Hei rup, hei rup / cad stinci de fier". Lumea era entuziasmată. Chiar și domnul Mița a uitat să alerge mielul. Apoi, intr-o tăcere ușor invidioasă, cu o cofiță cu apă rece, purtată pe-umăr alb, rotungior, doamna Dornea s-a apropiat sfios de domnul Toposu. **Damen tango** a răcnit Nelu Doican Moculescu, șeful orchestrei. „Ra-ta-ta-ta" a răspuns ca un ecou bateristul Man Iosip.

— Îmi place să dansez cu dumneata, a șoptit doamna Dornea.

— Și mie, a recunoscut domnul Toposu. Cred că amindoi regretăm că logodna noastră din anii 38 a fost ratată. Dacă nu era Câmpescu...

— Te inșeli, dragule... Cu Câmpescu a fost o eroare. Mai ales cind am aflat că e văr cu Ilianu. Pe-amindoi ne-au înșelat. Și nu doar pe noi. Ai aflat, desigur, că soțiile lor au fost colege de școală de partid la Osaka. De-aia strigă mulțimea „Cine-a stat pe la Osaka / Nu poate să stea-n Oraca". Dar ce-a fost, a fost. Să nu ne luăm după zvonuri.

Orchestra a trecut la o nouă lambadă. Domna Dornea, cu ochii spre domnul Dacan, l-a invitat pe domnul Ilianu. Apoi, păstrind direcția privirii, pe domnul Sațiu. Apoi, in aceleași condiții, pe domnul Lunescu. Domnului Câmpescu i-a spus că are agenda ocupată. În sfirșit, l-a invitat și pe domnul Mița. De emoție, acesta a scăpat din brațe mielul pe care abia-l prinsese.

Petrecerea a durat de duminică seara, ziua și noaptea, pe ploaie și pe soare. În sprijinul orchestrei au sosit, in zorii unela din zile, polițiști cu ciini. Dar mielul n-a mai putut fi prins. Petrecerea a continuat doar cu muzică. S-a făcut astfel și economie de mincare, a fost protejat și mediul înconjurător, ce mai, a fost o petrecere foarte reușită. La „Actualități", T.V.R.L. a transmis momentul semnificativ al pătrunderii maselor de pădurari care au redat această minunată poiană circuitului internațional.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Un adevărat consens

Totul s-a petrecut în cea mai desăvirșită armonie. La cițiva metri susura un riu cristalin cu apă rece și nepoluată pentru că Fabrica de Fibre era mai la vale. Drept pentru care domnul Dacman a propus ca navetele cu bere și vin să fie puse la răcit în riu.

Prin prezența-i feminină, D-na Dornea a reușit să obțină consensul de a nu se discuta politică. Ce rost ar fi avut, mai ales că TVRL nu transmitea. Deghizat în lăutar, am reușit să fiu prezent pentru a vă relata despre sărbătorirea acestui 1 Mai liber cu adevărat. Vă aduceți aminte, că spre ghinionul nostru, mereu eram sub o dictatură, de stinga sau de dreapta. Numai dictatura de centru ne-a cam ocolit.

Masa a fost bogată. S-a băut palincă de Turda, vin roșu de Toulouse și lichior de migdale amare pentru d-na Dornea. Fripturile, care se pregăteau mai încolo, la marginea unui pilc de salcimi, erau aduse calde de băieți de la organizațiile de tineret. D-na Dornea a oferit în cantități suficiente delicioase prăjituri de casă.

Cind conversația amenința să alunece spre privatizare și capital străin, d-nul Ilianu, instalat pe un scăunel in capul mesei improvizate, a propus să povestească fiecare o amintire.

Chiar dinsul a inceput, depănîndu-și copilăria și tinerețea de băiat sărac dar sirguincios și care a apucat pe un drum, pe care mai apoi l-a părăsit, dindu-și seama că mai multe sint căile care duc spre Europa.

Așa este, a spus d-nul Dacman, propunînd Toulousul capitală a noii Europe, pe motiv că este familiarizat cu străzile și nu se poate rătăci în frumosul oraș.

Domnii Cimpescu, Sațiu, Toposu și Bunescu s-au referit mai mult la perioada dintre cele două războaie mondiale, cind erau tineri și viața părea plină de frumoase perspective. D-nul Cimpescu a asigurat asistența că viața în străinătate e grea și stresantă. Muzica de acordeon și plimbările prin Place Pigale nu au nici un farmec cind se intimplă departe de casă.

Fie piinea cit de rea, tot mai bine-i in țara ta, a subliniat d-nul Toposu, apreciind elogios piinea de casă adusă de d-na Dornea.

Mai tinăr, d-nul Mița a propus să se facă baie in riu in grup, ceea ce i-a adus mustrări prietenești din partea companionilor mai virstnici. „Nu te juca cu sănătatea, dragă Mița", a fost sfătuit.

În încheiere, d-nul Ilianu a mulțumit pentru atmosfera sentimentală și căldura sufletească în care s-a desfășurat această masă la iarbă verde, sugerind ca mitingurile electorale să împrumute, pe cit posibil, ceva din consensul realizat cu această ocazie.

D-nul Sațiu a propus d-nului Ilianu să nu participe la alegeri, însă acesta a spus că nu cedează.

O lupă-i viața, deci te luptă, a intervenit d-na Dornea cu timiditate și cu erudiția proprie unui profesor.

Toți participanții s-au îndreptat apoi spre locuințe și sedii.

OPREA GEORGESCU ■

Epopeea consensului

Cintă zeiță de veselia ce-l apucă pe domn' Ilianu
Cind pe o pajiște grasă il intilni pe domnu Toposu.
Se strinseră-n brațe cu bucurie firească
Și-și amintiră cu drag crimpeie din viață.
Astrul cel roșu era de trei suliți pe cer
Cind cei doi vrednici bărbați auziră un vuiet mare.
Puseră mina la ochi ca mai bine să vază
Și cu plăcută uimire zăriră un mindru alai.
În curind ei văzură cum spre ei se indreaptă
Zvelta domniță cu numele Dornea, in lume vestit.
Lingă ea cu uitătură voioasă și vrednicie călcau
Dacan cel bine-imbrăcat și plăcut la privire
Cimpescu cel care nu-și iese vreodată din fire
Visătorul Bunescu insoțit cu sfială
De o Miță ieșită intiia oară din urbe.
Slujitori descărcară in grabă butoaie de bere
Și sticle cu-n vin cam mieriu, minunată licoare
Mirodenii și piini cit o roată de car
Și alte bucate pe care oricare din noi le are pe masă.
Iar intr-o groapă cu jar trintiră berbecii
Ce-ndată incepură să răspindească un strașnic miros.
La amiază-n consens ospățul se-ncinse cu-un whisky
Turnat dintr-o sticlă pe care țuică scria
Apoi o măslină, puțin cașcaval și-o slănină
Și felii din acel renumit salam de Sibii.
Au avut la festin și ciorbă cu carne gustoasă
Și apoi au trecut la friptură ruptă-n hartane.
Multă vreme suav se-auzi clefăiala
Celor infruptindu-se fără de Sațiu
Ce-a uimit și pe Zeus cel mare aflat în Olimp
Care-a privit cu mulțam această-ntimplare
Socotind că e semn de belșug pentru Terra.
Mai spre seară cind toți disipară și vinul
Se-ncinse o horă din aia focoasă
Ce-a ținut pină-n zori cind convivii plecară
Iar pe cimp, lăcrimind fericiți, doi ca unul
N-au mai rămas decit domn' Ilianu cu domnul Toposu
Ca să joace o țurcă să se limpezească.

GEORGE ARION ■

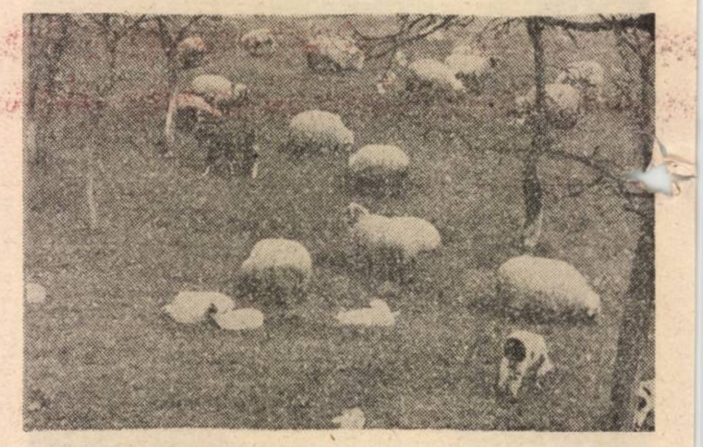

„hirș și hirș și hirș și hirș
n-avem oi dar avem urși"

MIRCEA DINESCU

Declarația agentului Ursu

Stimate domnule președinte al Tribunalului teritorial București.

Subsemnatul Ursu Ion, de profesie plutonier, numele de cod Capră, domiciliat in strada Lișiței, 5, numele tatălui Sile, numele mamei Veta, declar sub jurămînt următoarele : in dimineața zilei de 1 Mai mă găseam in dispozitiv împreună cu agenții Vacă, Oaie și Lupu (nume de cod : Viezure, Bursuc și domnul maior Lupu) pentru a-mi îndeplini misiunea. Eu aveam sarcina cea mai grea deoarece, spre deosebire de cei instalați în pădure, supravegheam locul dinspre cîmp. Din care cauză, (ca să nu fiu descoperit) a trebuit să pasc. În legătură cu aceasta, declar, ca observație strict personală, că iarba era verde, fapt care m-a făcut să cred că era vorba de o întrunire legionară. Numiții Ilianu și Dacan au sosit primii și au descărcat dintr-o mașină Dacia neagră tip 1415 (cu blindaj îmbunătățit) o oală cu sarmale mirosind a carne de vacă irlandeză și a porc național. Erau foarte veseli, rideau mereu și se înțelegeau mai mult prin semne, astfel că nu am auzit ce-și spuneau. Nu am remarcat dacă aveau bunuri provenind din ajutoare, afară de cutia de carton „Akai" din care au scos mămăliguța. Eu am păscut mai departe liniștit pină ce au apărut numiții Câmpescu și Sațiu. Ambii vorbeau și rîdeau în dialect. „Ce-i aici, a întrebat Sațiu, brecfast sau brecdans ?" La care Câmpescu a zis doar atit : „Me, ui !". În acest moment era să fim deconspirați pentru că agentul Oaie (nume de cod Bursuc) a greșit făcînd și el, foarte clar și în mod repetat, „Me-e-e !". Numitul Sațiu a zis atunci : „Eu pun la bătaie stecul de berbec" și a cărat din automobil (marca Mercedes, anul de fabricație : 1989, seria motorului : B 145237, înregistrat la Londra. Pentru alte date, raport separat). Stecul era, se părea, foarte fierbinte și împachetat în hîrtie albă. Întrucit nu avem așa ceva în dotare nu pot să spun ce calibru putea să aibă. Numitul Câmpescu zicea cind „ui", cind „me". Dar ridea cu măsură, mai ales către Ilianu. Și ei păreau oarecum înțeleși dinainte, în sensul că în loc să-și spună ce aveau de spus, se băteau amical pe umăr. Numitul Mița și doamna Dornea au sosit imediat foarte nervoși. Mai ales Mița care se scuza că a greșit coșul și că în loc de slană și palincă a adus exemplarele xeroxate ale Proclamației de la Timișoara. (Am verificat : în coș se găsea numai Proclamația de la Islaz, de unde trag concluzia că numitul a mințit în fals). Doamna Dornea a scos din poșetă mustar de Dijon, cafea de Guadelupa și scobitori chinezești. Știu că erau chinezești deoarece, după masă, le-au aruncat neglijent în iarbă și vroind să mă apropii păscind liniștit am înghițit două. (Pentru costul operației precum și pentru dezintoxicare — am gustat din curiozitate ambalajul brînzei numită „Fromage" — prezint decont separat). Ultimii s-au ivit Toposu și Bunescu. Nu erau deloc voioși și nici prea prietenoși. Poate și din cauză că au fost aduși într-o căruță. „Unde-i pachetul cu de-ale gurii ?" a întrebat conducătorul atelajului. La care conducătorul partidului a răspuns : „V[illegible] că-i sub capră !". Aceasta, d[illegible]nule președinte, cred că a fost o diversiune întrucit sub mine nu era absolut nimic. Din căruță, numitul Toposu a adus salam cu înlocuitori, din cel de vară, bun, o oală cu supă de oase (de 4 lei kg. fără măduvă), o tochitură moldovenească din gheare de pui de o lună, care mirosea foarte frumos a „Vegeta" și ceva rotund și negru, pe care l-a aruncat cam în glumă lui Ilianu î[illegible] cap zicind : „Na și hlebă". [illegible]anu i-a zîmbit cu calm și ra[illegible]ne întrebîndu-l de niscaiva ve[illegible]deturi. Am avut indirect confirmarea caracterului extremist al întrunirii. Drept care semnez și vă rog să mă iertați că nu pot declara mai mult. Acum nu mai e ca în vechiul regim. Înregistrarea convorbirilor, separat, la agentul domnul maior Lupu.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Reconstituirea"

...Nu, domnilor — nu se poate astfel ! (și iată cum mă simt obligat a folosi acest cuvînt, **care nu-mi aparține** — cu riscul ca cuvîntul să dispară din dicționarul în care abia a apărut acum vreo douăzeci și ceva de ani, și scuzați-mi cacofonia în sensul că categoria de imagini la care mă refer include, și nu implică !) — așadar, domnilor, **nu se poate astfel !**

Nu se poate să faci de **domeniul public** — chiar și dacă **doar în presă !** valori intime ale unor personalități absolut anonime, dar care au dreptul, firesc, a-și petrece, așa cum vor :unu mai, altul douăzeci, s.a.m.d. Este dreptul firesc al fiecăruia să și-l petreacă absolut cum dă Dumnezeu, iar dacă niște impostori semnează anonim, cu numele lor direct, relatări fanteziste asupra petrecerii **unor**, fără însă a relata și nepetrecerea **altor** — în acest caz, se impune o **reconstituire** !... Chiar și dacă efectuată anticipat.

La urma urmei **ce cunoaștem**, ce am aflat din cele tipărite mai sus ? ! Că niște domni și doamne, eroi ai unor „microreportaje" (și cărora, împotriva probabilei Legi a Presei, li se folosește numele lor **real !**), și-au petrecut ziua de unu... în mod divers : la iarbă verde, la fugărirea unui miel, la o gargară de pahar... etc. Vă mărturisesc, cu toată convingerea, că TREBUIE să luptăm cu toții, împotriva unor astfel de cazuri care nu fac cinste, nu reprezintă poporul român și, cred că sînt în asentimentul tuturor, sînt provocări desăntate ale imperialismului de pretutindeni și agenților săi de aiurea !

Reconstituite în mod cinstit, lucrurile s-au petrecut astfel :

Doamna Dornea, precum și domnii Cimpescu, Ilianu, Toposu, Bunescu, Mâță și Sațiu (pentru că din motive ce ne scapă, numai dînșii au fost vizați — pînă una-alta !), și-au petrecut, unu, **împreună**, „la iarbă verde", fiecare distanțat față de celălalt, ocupînd în mod disciplinat cîte o parcelă din vastul teren încadrat — în toate cele patru zări, și departe de domniile lor — de către forțele de ordine, menite a le asigura integritatea persoanei, și care strigau, abia șoptit : „Fără Violență". Și-au instalat corturile și au trecut, pașnic, la desfășurarea propriu-zisă a ieșirii la iarbă... (este de menționat că formula „la iarbă **verde**" este strict literară, nu e vorba de **verde** în sine, adevărul e că terenul era de mult bătătorit și, în lipsa ploilor, devenise de un **maroniu cald și perfect neutru** — chiar și dacă sîntem obligați, conform legii, să menționăm și înflorirea unor cîțiva maci !). În tot acest timp — și printre toți aceștia — s-au plimbat, îmbătați de aerul curat, și de lipsa **oficială** de la serviciu, oameni simpli, în majoritatea lor — puțină de altfel ! — ~~muncitori~~, țărani și intelectuali din internele ministerelor de profil.

Că a lăcrimat, uneori, d-na Dornea ? !... Că, timp de cîteva minute bune, dl. Ilianu nu a mai putut zîmbi ? !... Că dl. Toposu a cerut bani împrumut spre a-și cumpăra o B.R., sau că dl. Bunescu a citit o carte, sau că dl. Sațiu și-a scos papionul spre a lega unul din bețele susținătoare ale cortului de producție autohtonă ? !... Sau că dl. Mâță, prins în propria-i sa goană după miel, s-a trezit că el e cel alergat, și nu lupul ? !... Că dl. Cimpescu a înjurat de mamă simțind un cuțit între coaste ? !... ASTEA sînt relatări, ASTEA sînt argumente (atenție : putînd fi **interpretate !**), în „descrierea" felului în care toți cei de mai sus și-au petrecut modestul lor timp, ÎN DEPLINĂ LIBERTATE... ? !

Am înțeles — și repet : nu sînt singurul ! — că **reconstituirea** aceasta vorbește de la sine, cu multă înțelepciune și, mai ales, cu mult și firesc **calm.**

Solicit așadar, în numele meu și al întregului popor, să înțelegem prin acest „mai", nu neapărat „încă" sau — și mai grav ! — „ăsta e, bă, ce dracu' poți face ? !"... Să purcedem cu ~~încredere cu dragoste și devo~~tament, în judecarea adevărată a sensului lui UNU, fără a-i discredita pe ceilalți. Să fim lucizi așadar : cu jos ăla, cu sus ăl'laltul : cu vrem asta, vrem ailaltă — sau nu vrem nimic : cu cine sînt ăia care au... cine sînt ăia care ne... cine sînt ăia care se (crrsovx — **tras,** pvw ; xxq **conduc** [illegible] **ascund,** bvSy, cules H.P.) nu ajungem la nimic : recon[illegible]tuirea de față demonstrează, cred .în mod evident acest lucru ! Și nu din alte motive, ci exact pentru că **morții nu ne lasă** (mă refer, mai ales, la cei din morga unității sanitare timișorene).

Punînd astfel toate lucrurile la punct, vă invită în încheiere să priviți viitorul „en face" și cu sincer „smile" — și mai ales în deplin consens.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fantome şi voturi

Cităm dintr-o telegramă a Agenţiei France Presse : „Televiziunea română a transmis duminică seara (e vorba de duminică, 22 aprilie, n.n.) un film cu procesul, executarea şi înmormîntarea lui Nicolae şi Elena Ceauşescu. Din această versiune a filmului lipsea însă scena în care Elena Ceauşescu strigă şi se zbate cînd soldaţii îi leagă mîinile la spate, în timp ce Nicolae Ceauşescu îi lasă să facă acest lucru imobil şi tăcut, cu lacrimile curgîndu-i pe faţă. Autorităţile române nu au explicat motivele pentru care au hotărît să retransmită această înregistrare a faptelor petrecute între 25 şi 30 ianuarie".

Desigur, ne putem întreba de ce la prezentarea lui pentru telespectatorii români filmul a fost ciuntit, pe cînd la televiziunea franceză (TF 1) el a fost transmis în întregime, fiindcă secvenţele eliminate nu sînt mai dure decît unele din cele rămase şi, pe de altă parte, telespectatorii români nu sînt deloc mai puţin maturi din punct de vedere intelectual şi psihic decît cei francezi. Dar nu aceasta-i important. Chestiunea care interesează cu adevărat este cea cuprinsă în ultima frază a ştirii AFP. Aşadar, de ce au hotărît autorităţile române să retransmită filmul cu procesul, execuţia şi înmormîntarea ceauşeştilor ?

Precizez că retransmiterea o consider, în sine, utilă, întrucît a permis ţării întregi să ia din nou şi mai pe larg cunoştinţă de evenimente de referinţă ale istoriei noastre contemporane. De asemenea, nici un fel de obiecţii cu privire la justeţea sentinţei pronunţate, la legalitatea ei. Oricînd şi orice tribunal, indiferent cît ar fi durat procesul, nu putea să ajungă la altă încheiere ; cei doi şi-au meritat pe deplin pedeapsa.

Însă nu de hatîrul informării a fost reprogramat filmul cu procesul foştilor dictatori. Adevărul este că în cadrul dezbaterilor se vorbeşte de F.S.N. Cei care îi judecă pe ceauşeşti amintesc de mai multe ori că F.S.N. este cel care conduce ţara, că el a făcut cutare şi cutare lucru. Toate acestea spuse prin viu grai. În acelaşi timp, cei ce au hotărît retransmiterea filmului mizează pe subtext ; ei vor să spună, în esenţă, următoarele : Fraţi români, iubiţi alegători ! F.S.N.-ul este cel care v-a scăpat de ceauşeşti şi de ceauşism, fără acţiunea hotărîtă şi curajoasă a F.S.N.-ului, care şi-a asumat răspunderi şi riscuri (nu ca acei care vin acum şi dau tot timpul cu gura şi care atunci nu s-au văzut) cine ştie ce s-ar fi întîmplat – poate cei doi ar fi fost readuşi la cîrmă, poate-i aveaţi pe cap şi-acum ! Deci, votaţi F.S.N.-ul, cel ce a izbăvit ţara de odioasa dictatură !

Că F.S.N.-ul de atunci, organ provizoriu al puterii de stat, era cu totul altceva decît F.S.N.-ul de acum (partid politic) nu-i deranjează deloc pe organizatorii campaniei electorale feseniste ; dimpotrivă, pe ambiguitate se şi mizează, deoarece cu cît confuzia dintre cele două F.S.N.-uri va fi în mintea alegătorului mai profundă, cu atît folosul va fi mai mare. Şi pentru aceasta nici un mijloc nu-i de prisos („Scopul scuză mijloacele, a spus nemuritorul Gambeta"), inclusiv reluarea la televizor a filmului cu procesul ceauşeştilor. Sînt bune şi voturile obţinute de pe urma fantomelor.

ION D. GOIA

Din presa străină

Publicăm în cele ce urmează un fragment din articolul „Încotro se îndreaptă ţara ? Soarta complicată a luptei preelectorale din România", de Viaceslav Samoşkin, apărut în ziarul sovietic „Sovetskaia Rossia" : „În principiu restructurarea noastră şi însăşi personalitatea lui M. S. Gorbaciov se bucură în România de o largă popularitate şi de respect. Toţi sau aproape toţi înţeleg că fără reformele din U.R.S.S. actualele schimbări din Europa răsăriteană, printre care şi cele din România, ar fi fost imposibile. Pe de altă parte, caracterul unic al revoluţiei române, care într-o singură noapte a distrus toate structurile de partid şi de stat de tip stalinist, a generat în societate speranţa în posibilitatea unei rapide avansări spre democraţie. În acest sens, multora li se par insuficiente ritmurile restructurării în condiţiile româneşti". Dacă înlocuim, în ultima propoziţie, „ritmurile restructurării" cu „ritmurile transformărilor democratice" (fiindcă în România prin „restructurare" se înţelege un fenomen specific sovietic), sîntem întru totul de acord cu aprecierile de mai sus.

● *Într-o corespondenţă transmisă din Bucureşti Agenţia Associated Press scrie printre altele : „Ion Iliescu i-a calificat pe demonstranţi «golani», ceea ce a declanşat protestele parlamentarilor din opoziţie, care au făcut un paralelism cu limbajul similar folosit de Ceauşescu pentru a-i eticheta pe oponenţii lui politici. Este prima oară de la înlăturarea lui Ceauşescu cînd forţele de poliţie au fost folosite pentru a împrăştia pe demonstranţii anticomunişti. Generalul Diamandescu, inspectorul general al poliţiei, a afirmat că nimeni nu a fost molestat în timpul intervenţiei poliţiei din 24 aprilie, în schimb trei poliţişti au fost spitalizaţi în urma rănirii lor de către demonstranţi. Această afirmaţie a fost contestată atît de parlament, cît şi de către demonstranţi, arătîndu-se că, dimpotrivă, demonstranţii au fost bătuţi"*

ION D. GOIA

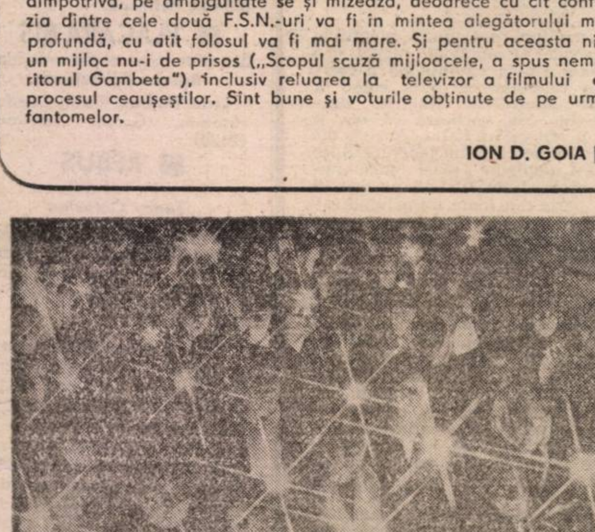

Un eveniment internaţional : Paştele în România

„Paşli ! Koneţ !" la Budapesta

În toată Europa de est şi Mittel Europa, după căderea asurzitoare a „cortinei de fier", prăbuşită ca o ghilotină peste ceafa absolutismului a răsărit soarele libertăţii şi adevăratei democraţii.

În 4 aprilie a.c. am văzut pe străzile marii metropole ungare de pe Dunăre afişe cu „cefe de tauri" tunse scurt, milităreşte, acoperite de calotele caschetelor pe care se putea citi : „Paşli ! Koneţ !". Atîta rusă ştiu cît să-mi dau seama ce înseamnă cuvintele de pe afişul care stătea nesmintit lîngă celelalte afişe electorale. Care va să zică a sunat gongul marelui spectacol în aer liber al unei piese care, cu mii şi mii de figuranţi în distribuţie cazonă şi nerespectînd clasica regulă a celor trei unităţi : de acţiune, de loc şi de timp, îşi are propriul ei prolog în mănosul alföld ungar şi epilogul acolo de unde a purces — de la Moscova. După care ungurii, care au aşteptat din anul 1956 această premieră, aplaudă, dar nu strigă „bis", şi se întorc liniştiţi pe la casele lor fără grija de a se mai întîlni pe stradă cu soldaţi şi ofiţeri ai Armatei Roşii.

În revista „Reform" din 6 aprilie a.c. am văzut fotografii cu chipuri triste de soldaţi care părăsesc raiul unguresc pentru a se întoarce în purgatoriul rusesc scuturat de credinţele „păgîne" ale republicilor de a-şi proclama autonomia faţă de puterea Kremlinului „ortodox". În Ungaria, pentru soldaţii şi ofiţerii sovietici, preţurile la produsele alimentare nu au crescut ca şi la îndelungatele lor gazde fără voie. Cu legitimaţie cu litere slave aveai infinit mai mult succes decît cu o legitimaţie cu litere latine. Mi-am adus aminte de un banc care circula în ţara în care se fac cele mai multe bancuri — România (măcar dacă ar fi fost bancuri de peşti care să ne ţină de foame în „epoca de aur" !) Bancul era următorul : Care este cea mai mare ţară din Europa ? Răspuns : Ungaria. De ce ? Pentru că din 1956 ruşii au tot mers prin ea şi nu i-au mai dat de capăt ca să iasă de acolo !

Dacă revoluţionarii lui Bela Kun din 1919 erau cît pe ce să facă joncţiune cu detaşamentele proletare bolşevice, nu putem spune că ruşii au mai ajutat în vreun fel revoluţiile maghiare care au izbucnit înainte şi după 1919. În anii 1848—1849, Rusia ţaristă în cîrdăşie imperială cu Austria cuprinsă de spaimă în faţa avîntului revoluţionar unguresc nu a ezitat să ajute contrarevoluţia plănuită în Hofburgul vienez şi să spînzure la Oradea pe polonezul Rulikovski, ofiţer în armata ţaristă şi care a fraternizat cu armata lui Iosif Bem. În 1956, o altă revoluţie anticomunistă a fost înfrîntă de o armată sosită ca şi cea ţaristă — tot din Răsărit. Aşa că Ungaria priveşte cu speranţă spre soarele ce apune, nu spre cel ce răsare, aşa după cum am văzut şi din faptul dezvelirii unei plăci comemorative în memoria grofului Andrassi care a militat pentru buna înţelegere între unguri şi austrieci. În stînga, jos, pe placa de marmură era înscris cu litere aurite numele lui Gyula Horn. Cînd am să revăd oare în Budapesta o placă comemorativă evocatoare a destinului tragic al lui Ioan Dragoş, deputat de Beiuş în Parlamentul de la Budapesta care a militat, cu bună credinţă, pentru o înţelegere între unguri şi românii din Transilvania ? Dacă revoluţia de la 1848 ar fi învins, dacă ungurii şi românii ar fi luptat şi învins împreună, probabil, că alta ar fi fost istoria Europei. Deocamdată, groful Andrassi are mai multă trecere decît deputatul român din Beiuş care a luptat pentru împăcarea românilor cu ungurii şi a suferit moarte cumplită, fiind ucis de ai săi.

Revoluţia anticomunistă din anul 1956 nu a fost uitată la Budapesta. Tot în 4 aprilie, pe bulevardul care duce la Piaţa Mileniului şi la intretăiere cu Bajza utca, în apropiere de sediul Uniunii Scriitorilor Maghiari, a fost dezvelită o placă comemorativă în amintirea soldaţilor unguri ucişi în anul de tristă amintire pentru Ungaria — 1956.

La Debreţin, statuia celui care a pretins că imperialismul este stadiul cel mai înalt dar ultim al capitalismului a fost smulsă, pentru că ungurii şi-au pierdut răbdarea să tot aştepte prăbuşirea capitalismului. Din 1917 pînă în 1990, să fii piatră şi nu poţi aştepta atît. Tot în oraşul cu aerodrom sovietic de unde zbîrnîie avioanele peste oraş isterizîndu-l, mulţimea a dărîmat o statuie a unui soldat sovietic „eliberator". Oricît de mult s-au străduit patrioţii unguri, totuşi, pe soclul răbduriu a mai rămas bocancul sting care să mărşăluiască în continuare. Din 1956 bocancul sovietic a prins rădăcini în stare să străpungă şi piatra. Darmite mănosul sol al pustei maghiare ! Bănuim, însă, că într-o bună zi (sau noapte !) bocancul să-şi ia tălpăşita. Are mari probleme de rezolvat în stepa de baştină !

PAŞCU BALACI

MONDORAMA

Mai întîi timişorenii şi, apoi, ceilalţi am ieşit în stradă, în decembrie trecut, pentru a-l arunca la coş pe Ceauşescu. Sînt convins că în mintea tuturor în acele clipe de fantastică încordare naţională nimeni nu era obsedat de platforme ci de imperioasa necesitate de a pune punct dictaturii. Săptămînile şi lunile au trecut, lucrurile au început să se sedimenteze, dar mai repede decît ne-am închipuit s-au cristalizat platformele. Bune sau rele, infantile sau mai puţin, totuşi, s-a cristalizat. În jurul platformelor s-au coagulat grupurile de susţinere şi, pînă la urmă, colective mai largi.

Azi nu mai ieşim în stradă în general. Ieşim cu prilejul unui miting. Mitinguri şi contramitinguri, spontane sau premeditate, excelent organizate sau organizate în stil gigă. Ne-am despărţit. Nu mai sîntem o masă omogenă. Sîntem partizanii înverşunaţi sau cuminţi ai unor idei sau ai altor idei. Doar mitingul rămîne o categorie în sine, o instituţie, un mecanism subtil şi dominator. Departe, dincolo de Prut, un personaj şlefuit îndelung la şcoala mitingurilor profesioniste, Boris Elţin, povesteşte (în „Paris Match") ce crede dînsul despre această hidră sau căţel, de la caz la caz : „Cînd mi-am făcut campania pentru alegerea ca deputat de Moscova, am ţinut nişte mari mitinguri. Uneori, la Lujniki, pe marele stadion din Moscova, erau cîte o sută de mii de oameni. În aceste condiţii este imposibil să distingi feţele, să priveşti în ochii alegătorilor. Contactul nu se realizează la fel. Totuşi, mitingurile sînt o şcoală fantastică — fără îndoială cea mai grea — pentru un om politic. Este de ajuns un cuvînt pentru a obţine adeziunea mulţimii. Tot astfel, o singură frază nefericită te poate arunca jos de la tribună. Mitingul este, în lupta politică, o armă redutabilă. În cadrul său nu se poate pune problema să-ţi reprimi emoţia sau să foloseşti fraze meşteşugite ca în Parlament. Cel mai mic discurs trebuie să fie bine cîntărit, pentru că fiecare cuvînt contează. Nu aş putea să dau o cifră exactă, dar am participat probabil la peste douăzeci de mitinguri importante. Ce sentimente confuze, complexe, mă cuprindeau cînd mulţimea, zărindu-mă, începea să scandeze : „Elţin Elţin". Bărbaţi, femei, tineri, bătrîni... În mod curios, nu simţi în acel moment nici bucurie, nici plăcere. Singurul gînd este să te năpusteşti la tribună, să pui mîna pe microfon şi să vorbeşti, să vorbeşti, pentru a frîna acest val de entuziasm. Cînd publicul ascultă, atmosfera se schimbă. Mulţimea este versatilă, şi din acest motiv mă tem de momentele sale de euforie. Într-o zi te ridică în slăvi, iar a doua zi îşi pierde încrederea în tine. Nu trebuie să ne facem iluzii".

Chestia cu „iluzia" mi-a plăcut enorm. E bine ca cel de la microfon să poată să nu îşi facă iluzii. E bine ca şi cei înghesuiţi în neantul de sub tribună să nu îşi facă nici o iluzie. Numai că dacă nimeni nu se iluzionează mitingurile nu mai pot fi organizate... ● Uneori casele preiau ceva din tainele proprietarului, se naşte o comuniune spectrală între edificiu şi personajele ocupante, un fel de relaţie fantastică între un mod de a gîndi şi un mod de a trăi. Kremlinul sugerează ideea de ţarism, Casa Albă ideea de democraţie, Westminster ideea de stabilitate conservatoare, Casa Poporului din Bucureşti ideea de gongorism păgubos. „Le Monde" abordează destinul unei asemenea clădiri înfăşurate în legende şi evenimente care au bifurcat destinul unei ţări, al unui continent şi, chiar, mai mult : „Reichstag-ul a fost ridicat din ruine în 1971. Dar nu mai poartă nici urmă de putere. Statutul cvadripartit al Berlinului îi interzice încă orice exerciţiu de suveranitate. Timp de două decenii, el a rămas o dependinţă îndepărtată a Bundestag-ului, izolată de Berlin de Tiergarten, Spree şi Zid. Clădirea adăposteşte un muzeu al parlamentarismului şi 120 birouri ocupate sporadic de diverse partide sau deputaţi sosiţi de la Bonn.

Semn al timpului, alegerile din R.D.G. i-au redat un suflu viu. Partidele din Vest l-au folosit ca pe un cartier general, în cursa pentru putere a fraţilor lor din Est. Birouri, telefoane, ordinatoare, maşini de serviciu. Reichstag-ul a oferit, pe cheltuiala statului federal, toată logistica ce-i lipseşte celeilalte părţi". În afara logisticii care îi lipseşte estului şi s-a perfecţionat în vest în deceniile capitalismului postindustrial, ceea ce îi mai lipseşte estului este încrederea că vestul a înţeles ceva din „greşelile trecutului" şi, acum, în numele propriului său viitor nu le va mai repeta. Să credem? Să nu credem? ● Şi pentru că a venit vorba de relaţiile intime est-vest să nu îi uităm pe cei mai „vestici" dintre partenerii noştri : americanii. Noi, est-europenii, trecuţi prin toate gropile, măcelurile şi trădările posibile avem o părere despre dînşii, dar şi dînşii au o părere despre noi. Dînşii ne privesc, desigur, global. Ne privesc şi ne avertizează. Citez din „Financial Times" : „Europa trebuie să procedeze cu grijă. Voi, băieţi, deveniţi prea insulari. Uitaţi de restul globului". Această remarcă, aparţinînd unei oficialităţi americane care are legături strînse cu N.A.T.O. şi relaţiile est-vest, poate părea exagerată europenilor care s-au obişnuit să se considere pe ei ca avînd o perspectivă globală, iar pe americani ca proiectaţi spre interior şi chiar, uneori, neoizolaţionişti. Şi totuşi ea reflectă o opinie din ce în ce mai răspîndită printre factorii de decizie din Washington şi anume că răsturnările din Europa răsăriteană duc la o îngustare a viziunii". Îngustă sau nu, viziunea noastră perfectată de curînd este, însă, incomparabil mai bună decît viziunea globală, amplă, ocrotind toate orizonturile pe care am avut-o altădată cînd „internaţionalismul" ne muşca de ficaţi...

RADU BUDEANU

Sportul în fața ușilor deschise

Toată lumea face sport

● O privire din afară, concretizată într-o declarație, ne poate da o idee în legătură cu problemele actuale ale sportului în țările din Estul Europei. La recenta reuniune de la Lausanne la care au participat reprezentanți ai comitetelor olimpice din țările respective și ai Comitetului Internațional Olimpic, președintele acestui for, Juan Antonio Samaranch, a spus : „Trebuie să convingem popoarele (din aceste țări) că este nevoie să protejeze sportul de mare performanță. Ca să ajungă la nivelul înalt pe care il au acum în sport, țările din Est, au fost necesare mult timp și multă muncă. Să distrugi este foarte ușor". ● Este clar că această luare de poziție se bazează pe anumite informații privind o tratare superficială a sportului de către noile structuri de putere din țările estice. ● În aceeași ordine de idei, s-a amintit de fondul „Solidarității olimpice", estimat la 75 milioane dolari, din care ar putea fi donate sume importante pentru dezvoltarea sportului, și nu numai pentru ajutoare în privința transportului și cazării pentru o parte din loturile olimpice la Jocuri. ● Internaționalul israelian Ronny Rosenthal, sosit aproape incognito la Liverpool, pentru a fi văzut la lucru în vederea unui eventual transfer, a făcut furori, marcînd 5 goluri în patru meciuri (dintre care trei la debut, în partida cu Chelsea !), antrenorul Kenny Dalglish titularizîndu-l, în locul lui Peter Beardsley (e-adevărat, accidentat). Cu aceasta, însă, problemele clubului englez, paradoxal, au crescut, întrucît evoluția excelentă a fotbalistului israelian a făcut să-i crească prețul, evaluat acum de F.C. Bruges, de unde va fi transferat, la 1 milion de lire sterline. Mai mult, și alte mari echipe s-au arătat interesate. Să vedem cine îl va adjudeca pe Rosenthal la previzibila licitație. ● Mulțumit, evident, de cucerirea celui de-al 40-lea titlu de campioană a Scoției de către Glasgow Rangers, managerul Graeme Souness este totuși nemulțumit de faptul că, încă, gruparea scoțiană rămîne „un club mic". „Nu ne putem compara cu uriașii A.C. Milan sau Real Madrid ori Olympique Marsilia, a spus Souness. Explicația e simplă : la Glasgow, un bilet de intrare costă 4 lire, în timp ce la Milano 70 (peste 100 dolari ! — n.n.)". ● F.C. Bruges, asigurată de titlul belgian la fotbal, după ce a surclasat (cu 3—0) pe Anderlecht, îl va pierde cum scriam mai sus pe Rosenthal, dar a cîștigat un alt jucător, tot atît de „exotic", australianul Frank Farina, cumpărat pe mai nimic de la Antipozi. Recrutorii din Bruges fac, iată, o treabă excelentă, renunțînd la căile bătute de atîția alții. ● La aniversarea a 30 de ani, fotbalistul vest-german Pierre Littbarski, căpitanul lui F.C. Köln, a primit cadou, din partea soției, un telefax. Încîntat, Littbarski a anunțat că de acum ziariștii vor trebui să apeleze pentru interviuri la modernul aparat, formulîndu-și întrebările de la distanță. „Astfel voi putea face o selecție, și nu voi răspunde decît întrebărilor inteligente", a spus Littbarski.

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

MARCA „ION ȚIRIAC—MIRELA"

Împrejmuit de un loc al crescătorilor de animale mici și de o bandă rulantă care livrează permanent pietriș fabricii de ciment Leimen, se află Centrul de performanță al juniorilor din Baden (R.F.G.). O construcție adecvată, modestă și albă cu trei terenuri de tenis. Pe unul din ele, iugoslava Mima Iausovec, acum în vîrstă de 32 de ani, cîștigătoarea la Roland Garros în 1977, joacă în compania unei fetițe de 11 ani ! Adversara fostei campioane se numește Mirela Vlădulescu și este, după opinia lui Țiriac, un mare talent. „Îmi amintește de Steffi Graf" — spune președintele uniunii de tenis din Baden care a trăit lansarea lui Graf și a lui Becker.

Ion Țiriac, interesat numai de vîrfurile tenisului mondial, a făcut un contract cu fetița. Nu fără motiv : pe terenul de tenis, Mirela dă dovadă de o mare stăpînire de sine indiferent dacă îi reușesc sau nu loviturile. „Puterea de concentrare este fantastică pentru vîrsta ei" — apreciază antrenorul uniunii din Baden, iugoslavul Boris Breskvar, care i-a format și pe Graf și pe Becker. Iugoslavul a luat-o pe Mirela pe lîngă alte 20 de fete și de băieți la o selecție la Karlsruhe. În tribună era și Ion Țiriac. Observa talentele, muncă de rutină. „Un al doilea Ilie Năstase" — a spus spontan după ce a văzut cîteva ghemuri jucate de Mirela. Apoi a făcut ceea ce nu mai făcuse de mulți ani. A luat o rachetă și a jucat un set de antrenament cu Mirela. Pe urmă i-a ascultat și pe concetățenii săi, Ilie și Viorica Vlădulescu, povestind despre fiica lor. Familia Vlădulescu provine din Reșița. Acolo, la 6 ani, a învățat Mirela tenis. În condiții grele, fiindcă îi lipseau multe lucruri necesare. A început în pantofi de stradă și cu o rachetă de lemn peste care întinsese o sfoară de undiță. „Mă bucuram pentru fiecare minge de tenis", povestește Mirela.

Țiriac a discutat contractul cu părinții ei. Această „asociere", cum o numește Dan Petrescu, reprezentantul lui Țiriac, include pe lîngă antrenamente la Leimen, o locuință în apropiere, un echipament de tenis și un profesor de limba germană. Acum Mirela se antrenează zilnic. Dimineața pînă la 2 ore cu parteneri ca Mima Iausovec. După-amiază, pînă la 3 ore, antrenament de rezistență. Dacă Breskvar o întreabă pe teren : „Te-ai antrenat destul ?", Mirela răspunde : „Nu !" chiar dacă e obosită și are arsuri la tălpi. Tatăl, Ilie : „Fiica mea e posedată de tenis !"

CRISTIAN ȚOPESCU ■

ROTARIU ȘI MARADONA

Iosif Rotariu nu știe să se răsfețe în teren. De aceea l-am invitat în aceste rînduri. El joacă, nu se joacă. Chiar dacă pe tricou, uneori, poartă numărul 4, alteori, 11, 5 sau 10. „Trebuie să-ți faci meseria conștiincios, în orice post. Așa poți să atingi și o valoare adevărată. Seara, după etapă, îmi spun : Roti, iar ai fost un prost. Ai alergat tot timpul, ai pasat mereu. Nu te-ai menajat nici un pic să reușești și tu 3—4 recitaluri. Meciul următor, iar dau drumul la minge de parcă m-ar frige. Și Rotariu devine iar doar unul din 11. Ce să fac ? Așa mi-e sufletul. Mă bucur cînd ajut un coleg înghesuit de adversar, sau cînd îi servesc o ocazie de gol". Omul-furnică al Stelei ! La el se înnoadă în teren toate rosturile echipei. Fără să ajungă niciodată prim solist. „M-a mîhnit cînd am aflat că, deși m-au solicitat și pe mine echipe din străinătate, nu figurez pe lista jucătorilor exportabili. Ar fi fost o mulțumire pentru inimă". N-a driblat niciodată nevoile echipei. Joacă asemenea unui profesionist și în fața stoperilor, și ca fundaș, deși : „Cel mai mult îmi place rolul de coordonator. Din păcate, primesc sarcina de conducător de joc doar cînd Hagi strînge 2 cartonașe. Am învățat lecția gîndirii în teren de la Dumitru, una dintre cele mai limpezi minți din fotbalul românesc. Alături de Iordănescu și Bölöni. Loți nu era înzestrat cu calități fizice și tehnice deosebite, dar în fața inteligenței lui nu stăteau mulți".

Discuția se poticnește mereu. Acroșerul din teren are ceva din sfiala unei fete de liceu. „N-am dat niciodată vreun interviu". Modestie, boală grea ! Îmi pun speranțe în vizionarea unui meci al Stelei alături de el. Are o întindere și, lîngă mine, în tribună, se așează un om trist. „Cînd mă accidentez, în nopțile de dinaintea meciului și de după, de-abia închid ochii 2—3 ore. Acum, gîndul mai face și naveta între București și Timișoara. Se apropie finala Cupei și trebuie s-o cîștigăm, iar nevasta mi-a spus la telefon că băiețelul meu, născut acum o lună, n-a avut ieri poftă de biberon. Cu toate insistențele fetiței mai mari. Bat la ușă și examenele anului IV de la Academia Tehnică". Adversarul cel mai dificil de marcat ? „Lupu. Balonul parcă face parte din anatomia piciorului lui". Cel mai incomod apărător ? : „Andone". Cel mai bun prieten ? „Lung. Nici nu știi ce să admiri mai întîi, omul sau sportivul".

Nu s-ar zice că Steaua a ghicit azi o zi prea fericită. Jocul se lăbărțează de-a latul terenului ca o peltea. „Deschide-l pe Balint !". Strigătul însă parcă trece la un kilometru de Ciocan și Rotariu își lovește cu năduf genunchii. „Iubesc un-doi-urile. Partenerul ideal era Pițurcă. Se demarca și anticipa de parcă se cuibărise în gîndul tău". Puștii au adulmecat că Roti se află în tribună. Îi întind foi de matematică, ba chiar și bilete de tramvai pentru autografe. Cu o astfel de semnătură pot umfla pieptul în cartier. O elevă îl roagă să-i scrie cîteva cuvinte pe o foaie de calendar cu poza color a lui Maradona. Rotariu zîmbește. „Se vorbește că eu îl voi marca în Italia. Am să mă lipesc de el ca un plasture. Sper să-l împiedic să-și facă numerele. I-am învățat pe de rost o parte din fente tot privind casetele. Oricum, meciul nostru cel mai greu este cel cu URSS. Nu-mi plac pronosticurile, dar, la întoarcere, nu vom roși". Două seri îi apasă amintirile ca niște pietre de moară. Cele ale meciurilor cu Milan și Eindhoven. „Barcelona se îmbrăcase toată în culorile clubului milanez. Spaniolii parcă nici nu erau la ei acasă în mijlocul larmei celor 70 000 de tifosi. Numele vedetelor olandeze și prima uluitoare de joc oferită de Milan jucătorilor săi ne-au adus în stare să ne simțim cu picioarele ca în ghips. Am pierdut finala încă din autobuzul ce ne ducea la stadion. Nu știu dacă soarta ne va mai așeza curînd în fața milanezilor dar, oricum, datele ar fi altele. O fază din meciul cu Eindhoven îmi provoacă și acum coșmare. Într-un duel unu la unu, arbitrul a acordat lovitură liberă pentru olandezi. Deși, eu am ieșit cu glezna umflată. Din acea secvență, Eindhoven a egalat. Probabil că aceste meciuri au fost trenurile vieții mele. Am rămas pe peron". Steaua cîștigă chinuit meciul cu Petrolul. De undeva, de sus, din tribună, cineva strigă : „Unde e Rotariu să vă limpezească și să vă remorcheze 90 de minute". Și Roti își pleacă privirea.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Flacăra

EDITOR:
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihai Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man.

■ FOTOREPORTAJ (2528) **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Adrian Erdeli, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanța Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu

Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor șef adjunct :
Tudor Octavian

Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane : 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457 ;** redactor șef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacție ; **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Luna lui Florar este apreciată de meteorologi ca fiind cea mai călduroasă și instabilă lună a primăverii. Deseori, în această lună, zilele însorite și calde sînt succedate de zile răcoroase și ploioase cu averse ce au uneori caracter torențial. Gradul de instabilitate a vremii este evidențiat prin valorile medii a sumei cantităților de precipitații, care, doar în zona Litoralului sînt mai mici de 50 l/mp. Cele mai mari cantități de apă sînt totalizate în subcarpații Olteniei și ai Munteniei, unde totalizează în medie 100—120 l/mp, iar în zona arcului carpatic între 120—160 l/mp.

Temperaturile medii multianuale pentru prima săptămînă a lunii mai au următoarea distribuție : valorile maxime diurne normale sînt cuprinse : în zona de cîmpie între 19°—24°C, în depresiuni : 15°—19°C, iar pe Litoral 16°, 17° C ; valorile minime normale : la cîmpie 6—10°C, în depresiuni 2—5°C iar pe Litoral 8°—10°C. Față de aceste valori climatologice de referință răcirea consemnată în zilele de 7, 8 mai anul precedent a fost deosebit de accentuată. Semnalam atunci valori termice la amiază, de numai 4°C la Cluj (cu 17° mai mică decît media multianuală) și 3°C la Bistrița și Petroșani. De excepție au fost și precipitațiile mixte semnalate pe arii relativ extinse în zona deluroasă din nordul, estul și centrul țării. La Huedin și Cluj, în 7 mai s-a produs cea mai tîrzie ninsoare de pînă acum. Intervalul următor 2—8 mai a.c. va debuta cu o vreme răcoroasă, în regiunile din jumătatea de nord-est a țării, și ușor mai caldă decît normal în celelalte zone.

Brîul anticiclonic format în Europa Centrală va determina pentru zonele țării noastre o circulație nord-estică. În aceste condiții regiunile extracarpatice vor avea un cer mai noros și temporar va ploua.

În celelalte regiuni cerul va fi variabil iar ploile se vor semnala pe arii mai restrînse. La munte la peste 1800 m trecător va ninge. Se vor produce intensificări ale vîntului din sector nord-estic în Moldova, Bărăgan și Dobrogea.

Temperaturile maxime diurne 10°și 20° în celelalte zone. Minivor fi cuprinse între 14° și 22°C în Crișana, Maramureș, Transilvania, Banat și Oltenia și între mele nocturne se vor încadra între 2° și 12°, mai coborîte local în Crișana, Maramureș și Transilvania.

În a doua parte a intervalului, se va produce un proces de încălzire treptată a vremii iar condițiile de ploaie vor fi din ce în ce mai reduse. Deci, primele zile de după „week-end" vor fi mai stabile... din punct de vedere meteorologic.

OTILIA DIACONU ■

ULTIMA NOUTATE !

Ana, Luca și cu Dej

Au băgat spaima-n burgheji !

Unde sînt americanii ?

S-au ascuns ca șobolanii !

Biblioteca

Biblioteca municipală
ODORHEIU-SECUIESC

Moldovenii cînd se strîng
Şi-n petreceri se avîntă,
La un colţ de masă plîng
La alt colţ de masă cîntă

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) ● Nr. 19 ● Miercuri 9 mai ● Ediţia internaţională: 10-17 mai 1990

Podul cu flori va dura!

Fotografie de PAUL AGARICI

Fotografie de **GABRIEL BUGNAR** ■

Fotografii de **PAUL AGARICI** ■

INSULTA E NEPUTINTA EXASPERARII
INSULTA E DECLARATIA INFRINGERII

Fotografie de **GIG MOTOIANU** ■

Ultima soluție: DIALOGUL

După ce Universitățile Cambridge, Oxford, Harward, Sorbona s-au declarat „universități de golani", e greu, oricîtă meșteșugită propagandă ar intra în priză, să se mai spună că săptămînile de demonstrație continuă din Piața Universității București au fost un moft, că o mînă de tineri fără căpătîi s-au purtat ca niște golani și atît. E adevărat, în seara primei duminici au fost doar vreo două sute. Au blocat circulația, au încălcat și legea (era singurul mod de a demonstra că e o revoluție, nu un miting oarecare, aprobat între orele și orele). Apoi ,demonstranții s-au înmulțit. Mai ales ziua, mai ales după-amiezile și serile. Nopțile rămîneau cîteva sute, apoi cîteva mii de veghe. Cîteva mii după ce bastoanele de cauciuc ale miliției-poliției au intervenit brutal în a doua dimineață. Atît de brutal că n-au cruțat nici niște biete călugărițe care se rugau în fața crucii înălțate în amintirea eroilor. Ziua n-au prea fost demonstranți, pentru că mergeau, ca niște golani adevărați, la școli și la muncă. Seara veneau multe zeci de mii, iar în zilele libere din „zona 1 Mai" s-a ajuns chiar la o sută de mii. Între golani au apărut imediat cei mai de seamă oameni de cultură, profesori universitari, artiști, scriitori. Au venit mulți muncitori, mulți au și vorbit. Cam zece ore pe zi, manifestația era un adevărat spectacol. Au apărut și cunoscutele imnuri „Noi de-aicea nu plecăm!" și „Imnul golanilor", ale căror refrene („Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă / Pînă nu vom cîștiga, libertatea noastră" și „Mai bine haimana decît trădător / Mai bine huligani decît dictator / Mai bine golan decît activist / Mai bine mort — decît comunist") circulă acum în întreaga țară, după ce — e adevărat — au devenit șlagăre la alte posturi de radio și tv. Cînd să lansăm și noi o modă, am preferat (simplu reflex?) s-o luăm tot din Occident.

Declarîndu-se clar în afara oricăror partide, opunîndu-se oricărei campanii electorale (apariția domnului Rațiu a venit să demonstreze că nu doar domnul Iliescu face gafe — de, așa e febra alegerilor!), sutele de mii de oameni ce s-au perindat în Piața Universității (majoritatea bucureșteni, dar și veritabile delegații din alte orașe) au cerut libertate, dreptul la altă opinie decît aceea a puterii, și-au exprimat temerea că, folosind vechea nomenclatură (cea de „linia a doua"),comunismul vrea să se reinstaureze, susținînd, în consecință, Proclamația de la Timișoara. Inițialele atacuri împotriva F.S.N. s-au domolit, ba s-a propus chiar dialog cu feseniștii prezenți și ei în număr destul de mare. S-a promovat ideea unității întregului popor român, nu în jurul vreunui partid (c-am mai avut parte de așa ceva), ci în jurul ideii de libertate, de democrație.

Atmosfera generală a fost aceea de dialog, de sărbătoare, de încredere. S-a cîntat aproape tot timpul. Umorul n-a lipsit nici măcar atunci cînd erau incriminați diferiți membri ai guvernului (domnul general Chițac îndeosebi): „Să le crească nasul!", striga mulțimea. Cînd reprezentanții F.S.N. au afirmat la tv că demonstranții sînt plătiți de domnul Rațiu (ar fi trebuit miliarde, totuși) s-a strigat: „F.S.N., F.S.N. / Las-o jos că măcăne!".

Important e că n-au fost (exceptînd „numărul" poliției) acte de violență. Simpatizanții F.S.N. au fost aplaudați. De altfel, mulți dintre aceștia s-au întors acasă cu alte gînduri decît acelea cu care plecaseră. Pe măsură ce se anunța că Timișoara a ieșit în stradă, că la Constanța s-a blocat circulația în centru, că Brașovul, Craiova au ieșit în stradă, „golanii" aplaudau și cîntau.

De la balconul universității au vorbit sute de oameni. Poate mii. Unii aveau talent oratoric, alții nu. Dar toți erau sinceri. Între cei fără talent a fost și doamna Doina Cornea. Dar a fost, alături de Victor Rebengiuc, Petru Creția, Ioana Bulcă, Virgil Tănase și mulți, mulți alții, foarte mult aplaudată. Cum aplaudați au fost și muncitorii de la Galați, Brașov, Călărași, cei din marile întreprinderi bucureștene. Cum aplaudați au fost și marii noștri interpreți care au cîntat zile întregi, au cîntat răgușiți, au stat cîteva minute în balcon și sute de ore în piață. Îndemnul lui Vali Sterian n-a rămas fără răspuns: „Cine are conștiință, să vină!".

Și totuși, în seara zilei de 1 Mai, a apărut buldozerul. Radu Filigă (sîntem încredințați că netrimis de nimeni, mai exact, pornind de la ce a înțeles el cînd domnul Iliescu a spus că F.S.N. s-a opus ca să vină muncitorii să radă cu buldozerul piața) de la Antrepriza nr. 3 Dîmbovița, a vrut să facă ordine (erau măcar o sută de mii de oameni). A avut ghinion, căci în fața buldozerului s-au așezat imediat sute de oameni cîntînd „Nu plecăm acasă", apoi chiar muncitorii care se pricepeau au intervenit. Buldozerul a rămas abandonat lîngă primărie. Lui Filigă îi plac fetele (așa rezultă din fotografiile care erau la bordul utilajului). În piață erau foarte multe. Dar nu le poți cunoaște venind cu buldozerul.

Demonstranții au strigat frecvent la început: „Ultima soluție / Încă-o revoluție". Apoi, pe măsură ce ideile se cristalizau (căci o platformă politică s-a creat, totuși, spontan, în Piața Universității) s-a cerut insistent dialogul. Un dialog care înseamnă o necesară recunoaștere a faptului că acești golani sînt concetățeni ai noștri de cea mai bună calitate. S-ar putea (s-a și propus acest lucru), ca Piața Universității să se numească Piața Golanilor. Și această piață va avea, în pofida oricăror opinii contrare, un loc în istoria democrației noastre. Cîștigul imediat ar fi dacă, din această experiență absolut unică, am învăța cu toții dialogul. Cîștigul de perspectivă va fi acela că în viitoarea Românie democratică nu poate și nu trebuie să fie ignorată nici o voce. Vremea etichetărilor a apus.

CONSTANTIN DUMITRU ■

La data cînd revista noastră era în tipar, am aflat de la Rompres de declarația domnului Iliescu privind acceptarea unui dialog cu reprezentanții organizațiilor participante la manifestația din Piața Universității, avînd drept scop eliminarea tensiunii politice apărute în ultimele zile. Așa cum am anticipat, dialogul este ultima soluție.

De asemenea am luat notă de regretul domnului Iliescu de a fi folosit etichetarea de „golan" la adresa celor din Piața Universității, informațiile pe care dînsul le deținea la acea oră nefiind măgulitoare pentru unii din organizatorii disimulați ai demonstrației și incomplete în raport cu ansamblul manifestanților.

Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Sperăm în intenții bune și de o parte și de alta. (O.G.)

Către Televiziunea română

Într-un articol preluat de primul număr al programului TVR (8—14 ianuarie) din revista **Flacăra**, îmi exprimam, cu entuziasmul zilelor unice ale Revoluției, bucuria că Televiziunea Română — prin devotamentul ei față de popor și curajul egal cu al celor ce mureau în stradă — a devenit în cele mai teribile clipe ale noii noastre istorii o forță de masă în casa nouă a conștiinței românești. Românii și străinii au apreciat pe merit uriașul rol al Televiziunii numind victoria noastră din acele clipe istorice „telerevoluție“. Îmi exprimam atunci speranța că Televiziunea care a fost din prima clipă de partea vieții și a demnității umane va rămîne în continuare o poartă prin care viitorul libertății și al adevărului va intra întotdeauna în destinul eroic al poporului român.

Lacrima de bucurie și speranță din decembrie s-a schimbat în lacrimă de suferință și rușine pentru că — în mod inexplicabil — poarta aceasta s-a închis atît de repede. Stau de zile și nopți în Piața Universității împreună cu sutele de mii de oameni de aici, în mijlocul acestui spațiu care nu se poate compara decît cu agora ateniană, în care se învață în mod public și în absolută libertate democrația. Au venit aici să vorbească oameni din toate straturile sociale, din toate colțurile țării și din toate colțurile lumii, au venit televiziuni din multe țări străine, numai Televiziunea Română, nu ! Nu atît cît ar merita ceea ce se întîmplă de atîta timp aici ! În Piața Universității este un eșantion puternic al poporului român liber și al lumii libere iar televiziunea trebuie să rămînă de partea poporului și a libertății, nu de partea celor pe care poporul îi ține pe umerii săi.

Se exprimă în Piața Universității oameni liberi din toate categoriile sociale, muncitori și maiștri de la „Grivița“ și „23 August“, de la Metrou și Marină, juriști și diplomați, gazetari, scriitori, filosofi, cîntăreți, studenți, militari și preoți, oameni veniți din Timișoara, Teleorman, Buzău, Brașov, Craiova, Iași, Constanța (unde au ieșit — de asemenea — în stradă), spun versuri, cîntă și cer un singur lucru : „Jos comunismul și fosta lui nomenclatură !“. Poate cineva să spună că nu acesta e poporul român, că nu aceasta e dorința întregului popor român ?

Trebuie ca România să afle din nou de la „Europa liberă“ și de la alte posturi străine adevărul despre ceea ce se întîmplă în Piața Universității ? Au început să se solidarizeze sindicate și organizații din alte țări ale lumii cu oamenii din Piața Universității, au și vorbit aici americani, francezi, belgieni. Pînă și un tînăr australian a venit în grabă de la capătul lumii să vadă ce se întîmplă aici și a spus cuvinte fantastice. Trebuie să afle, mai întîi, toată lumea ,din nou, despre ceea ce se spune și se cere în Piața Universității și abia la urma urmelor mult mințitul popor român ? Poate veni cineva din Australia pînă aici iar Televiziunea Română de la doi pași să ignore aproape cu desăvîrșire momentul istoric, curat și unic, din Piața Universității ?

Cred că aici se întîmplă ceva nou și nemaicunoscut de poporul român : o mamă care a născut în ziua de 1 Mai a ținut să se solidarizeze, imediat ce a coborît de pe masa de naștere, cu Piața Universității, în numele fiului ei de abia cîteva ore. Poate tot ce se întîmplă aici de atîtea zile și nopți în șir e o naștere dureroasă, adevărata renaștere la frumusețe și cinste, la adevăr și adevărată democrație a poporului român. Poate aici se naște cu adevărat o lume nouă, o credință nouă, sau o religie nouă (de ce nu ?), poate acum e un moment crucial al unui ciclu istoric mai vast, întins pe milenii, poate acum se trece din istorie în post-istorie, poate aici și acum se marchează sfîrșitul lumii prezis de Apocalipsă și se intră într-o lume nouă și într-o civilizație nouă, se face saltul uriaș, în altă paradigmă a civilizației umane, fără structuri ale puterii, de partid și de stat ?

Poate cineva să știe cu exactitate ce va însemna Piața Universității în perspectiva istorică a viitorului mileniu ? Cine se teme de o naștere, cine are dreptul să ascundă o naștere ca și aceea care se întîmplă în Piața Universității ? Nici măcar Irod, acum 2000 de ani, cu tot sîngele pruncilor vărsat, n-a putut să înăbușe nașterea lui Isus în istorie. Cu atît mai mult acum, cînd locul celor trei magi vestitori și al stelei înaintemergătoare este luat de miile de ochi magici ai televiziunilor lumii și de sateliții de informație !

S-ar putea ca tot ce se întîmplă aici, acum, să fie doar o utopie, un vis frumos de absolută democrație ,trecător ca atîtea vise frumoase ale omenirii, ca atîtea mari iluzii ale omenirii. Poporul român întreg are, însă, dreptul să fie părtaș la această utopie, la acest vis și nu la ignorarea lui prin indiferența inexplicabilă și inadmisibilă a Televiziunii Române. Televiziunea noastră trebuie să asiste și la această naștere și să vestească poporului român adevărul despre durerile și chinurile facerii. S-ar putea pune întrebarea : la ce-ar folosi poporului român dacă s-ar ști în toată țara ce se întîmplă cu adevărat în Piața Universității ? Dar la ce folosește un copil cînd se naște ? În clipa aceea, la absolut nimic ! El e folositor din perspectiva socială și istorică a ceea ce poate deveni ulterior, prin educație și ascensiune morală, valorică, în istoria poporului său !

Pot spune cu mîna pe conștiință : toate programele Televiziunii Române din 21 aprilie încoace, de cînd a început să „emită“ Piața Universității, sînt fade, banale, plictisitoare, serbede, față de uriașa pregnanță a realității din Piața Universității, de adevărul cinstit și eroic al miilor de oameni care veghează, zi și noapte, în Piața Universității, flacăra de nestins a Revoluției.

Oricine are dreptul și motivația să lipsească în aceste clipe de aici, numai Televiziunea Română, nu. Cel puțin atîta timp cît își spune și **Liberă**. Prin ea a început Revoluția, prin ea trebuie să continue pînă la capăt. Absența ei prin transmisii directe și netrunchiate — așa cum a făcut-o în nopțile deja legendare ale primului nostru Crăciun liber — va fi mai tîrziu o împovărătoare vină istorică pe care oamenii lucizi și conștienți ai televiziunii nu o merită.

ION ZUBAȘCU

„ADĂPAȚI !
NU RENUNȚAȚI
ILISTROIKA
DĂRÎMAȚI !

Fotografii de **GABRIEL BUGNAR**

GOLAN
MEDITEZ
FESENIȘTI
(GRATIS)

Fotografii de **PAUL AGARICI**

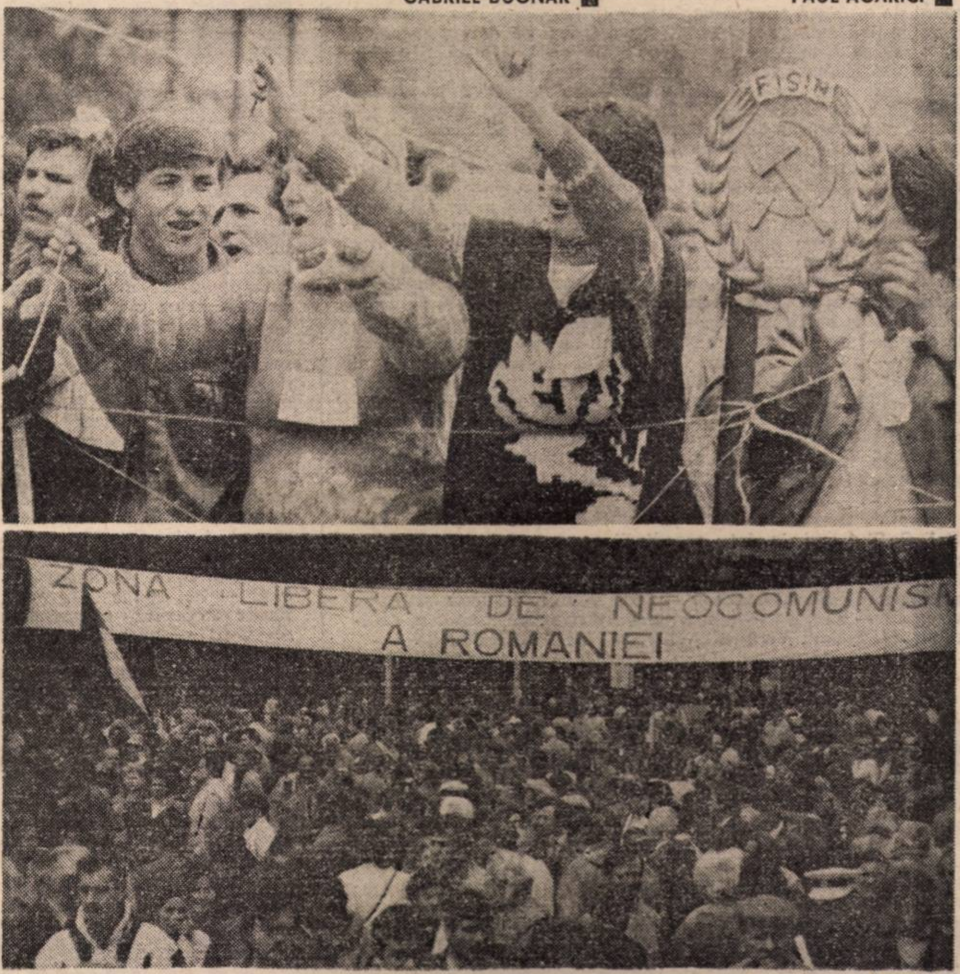

Fotografii de **ADRIAN ERDELI**

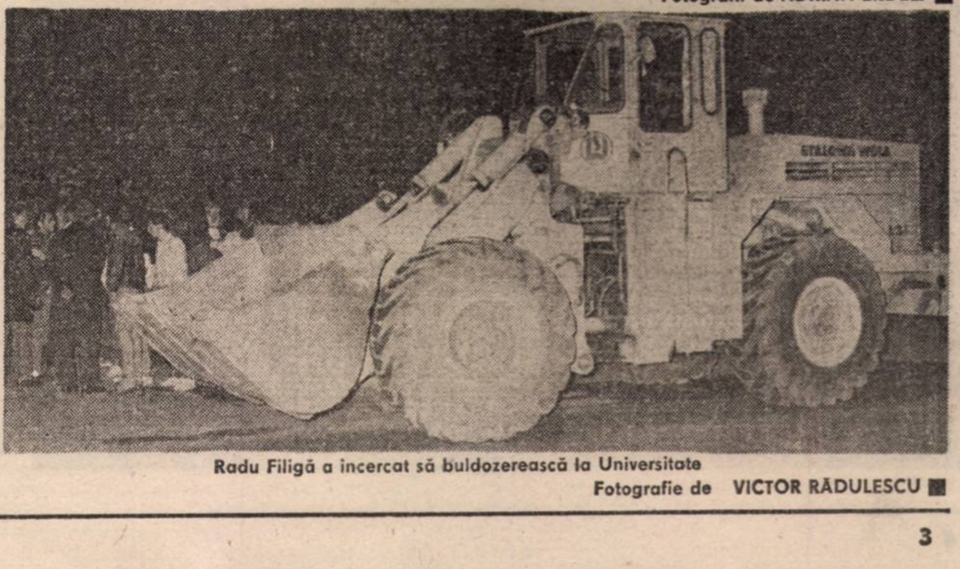

Radu Filigă a încercat să buldozerească la Universitate
Fotografie de **VICTOR RĂDULESCU**

Mitingul „golanilor"

Și totuși, Timișoara n-a ajuns duminică 29 aprilie la „ultima soluție". Istoria nu se repetă identic, iar apelul tinerilor din București a trezit, în prima etapă un ecou de solidarizare nu prea eficient în rezultate imediate. În realitate, adevăratul catalizator al primei adunări populare a Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara a fost dl. Ion Iliescu ; cu nefericita-i inspirație, de a arunca în piața bucureșteană un cuvînt. Cuvîntul „golan" a fost „prins" imediat, relația sinonimică huligan-golan a creat relația paralelă (care — oroare — mai are și rimă) Ceaușescu — Iliescu, iar mitingul a dobîndit și o scînteiere de carnaval, cu mulți participanți „deghizați" în golani, cu etichete la vedere. A fost un miting adevărat și a mai fost — simultan — un miting-spectacol, un miting de culoare timișoreană, adică inventiv, imprevizibil, încăpățînat. „Golanii" au afirmat ce au avut de afirmat cu limpezime și decență. Conceput de o uriașă alianță de forțe politice și apolitice, Protestul a dobîndit structură și forță. Nu a fost, însă, un protest cu ținta la sol. E adevărat, s-a dorit și la Timișoara un „Nu plecăm" unit cu un „Nu plecăm" al marilor orașe românești și, dacă acest lucru nu s-a realizat, faptul se datorează fireștii dorințe de a nu „fierbe în suc propriu". De aceea, „mitingul golanilor" (la care au participat și au vorbit reprezentanți a zeci de organizații — politice sau nu — din întreaga țară) s-a desfășurat — cum spuneam — pe două coordonate diferite. Cel spectaculos, entuziast, al momentului, și cel grav, fundamental, al duratei. Mulți cred că adunarea de duminică a lăsat foștilor comuniști o șansă. Nu le-a lăsat. Și asta nu fiindcă în piață s-au strîns cîteva mii de semnături care contestă candidatura d-lui Ion Iliescu la președinția țării, ci fiindcă, **prin forță și platformă, Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara a impus structura viitoarei Constituții a țării și a închis orice cale de infiltrare a neocomunismului.** Toate supapele — de la cele politice pînă la cele polițienești, de magistratură și securitate — au fost închise. Programul, Memoriul-Protest și „ușoara" demonstrație de duminică au avut un mesaj complex și clar. Mai trebuiau cîteva sute de mii de oameni ? Mai trebuiau cîteva săptămîni de protest ? „Mitingul golanilor" a fost cu totul altceva decît am crezut cu toții. Tenacitatea ideilor a luat locul violenței. Jocul provocatorilor n-a fost făcut. Timișoara se eliberează de falsificare, de suspiciune și de ignoranță.

R. C. ■

P.S. Și totuși, la data expedierii acestui material la București (seara de 31 aprilie) cîteva sute de timișoreni continuă demonstrația. A trecut o zi, o noapte și încă o zi de la mitingul organizat de Alianță. Acasă — însă — nu s-a plecat și nu se va pleca — se pare — nici în zilele următoare. Lupta se radicalizează. Pașnic. Va exista, oare, atît de doritul dialog ?

Din 11 aprilie 1990, zilnic între orele 17—18 se desfășoară în fața Catedralei ortodoxe timișorene veghea de protest inițiată de Societatea „Timișoara". O formă de luptă pașnică, dar tenace, cu obiective clare : impunerea Proclamației de la Timișoara, aflarea adevărului despre represiunea din decembrie, demisia ministrului de interne Mihai Chițac, precum și a magistraților, polițiștilor și securiștilor vinovați de represiunea singeroasă a Revoluției. Numărul celor care veghează e în creștere. Căci e în creștere tensiunea, nemulțumirea, și fierb în noi întrebările fără răspuns. Cînd vom afla și vom pedepsi vinovații ? De ce nu acum ? De ce ?

DIN TOATE
ORASELE
UNITI-VA

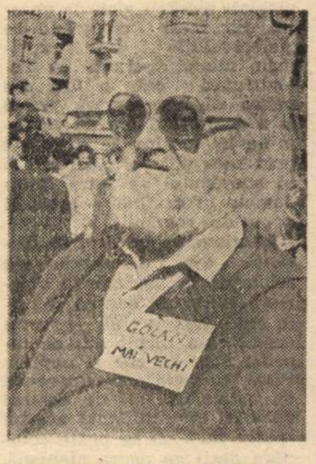

Proclamația, o formă a speranței

Proclamația de la Timișoara e o sinteză, un rezultat și un punct de plecare. O sinteză — în primul rînd — umană. Societatea — care a luat ființă la mijlocul lunii ianuarie — păstrează o parte din nucleul Revoluției din Timișoara zilelor de 16—22 decembrie. Forțele unite ale acelui curaj nebunesc, disperat și lucid — acum s-au dispersat. Dar n-au dispărut. Le păstrează parțial (și le transferă un sens nou, de angrenare politică) Frontul Democratic Român (născut primul, în 20 decembrie). Le păstrează, însă, și Societatea „Timișoara", care a conștientizat la scară națională ceea ce la început — să recunoaștem — era o (fundamentală) latență : anticomunismul. Antitotalitarismul. Antiextremismul, fie el de stînga sau de dreapta. „La drept vorbind — îmi spune dl. prof. Vasile Popovici, președintele societății — ne-am organizat la început în vederea unei ofensive strict gazetărești, prin ziarul „Timișoara". Ofensiva a fost înțeleasă, în primele zile, la propriu. Neștiind că se va ivi posibilitatea înființării unui ziar — așa zicînd — particular (adică nu finanțat de stat), am ocupat redacția fostului ziar de partid „Drapelul Roșu" (transformat în „Luptătorul bănățean" și apoi „Renașterea bănățeană") și am realizat acolo primele două numere ale ziarului nostru. Apoi am revenit la intenții (și relații) mai bune, am obținut un sediu și ne-am conceput un ziar „de opoziție" față de orice idee sau acțiune de tip comunist. Am obținut toate acestea prin forțele noastre, dar și cu ajutorul unor oameni de bine, dintre care unii s-au desprins ulterior de Societatea noastră — ca Viorel Oancea (atunci doar ofițer de armată, acum șeful poliției județene) sau Claudiu Iordache (atunci doar revoluționar, acum șeful F.S.N. din Timiș). Treptat, ne-am făurit o linie politică clară și a apărut necesitatea unei cristalizări și unei platforme ideologice de pe care să comunicăm cu țara. Pe măsură ce și-a lărgit componența. Societatea și-a disociat activitatea pe patru secțiuni : politică, socială, culturală și de relații externe. Structura atitudinii noastre politice în acest moment e reprezentată de Proclamație — pe care nu mai e cazul, acum, s-o rezum. În celelalte domenii amintite dorim — pe scurt — sprijinirea luptei sindicale, (în general deschiderea spre probleme civice), organizarea de acțiuni culturale de ținută (spectacole, contact cu personalități de prestigiu, conferirea — la sfîrșitul acestui an, a premiului „Timișoara" acelei personalități care, prin realizări și concepții, ar putea reprezenta aspirațiile noastre, lupta noastră, programul nostru), precum și legături trainice cu asociații politice și culturale din străinătate, cu mass-media occidentală.

Deci, un rezultat, o treaptă a evoluției rapide și bine construite, de la atitudinea publicistică la clarificarea ideologică. Firesc, Proclamația — citită la 11 martie și asumată politic prin numeroase adeziuni, și-a căutat, într-o etapă superioară, mai concretă — strategia. Cristalizarea teoretică devine, prin Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara, aplicare concretă, program de luptă, șansă de deschidere. „Proclamația e scrisă de noi" — mai spune Vasile Popovici — dar ideile sînt ale Revoluției. Iar Revoluția continuă. Nu violent, nu în stradă, nu cu pumnul lozincii în obrazul adversarilor.

RADU CIOBOTEA ■

APEL DIN TIMIȘOARA
REZEȘTE DOAMNE ȚA

OAMENII LUI CEAUSESCU
VOTEAZA CU ILIESCU

Fotografii de **GABRIEL BUGNAR** ■

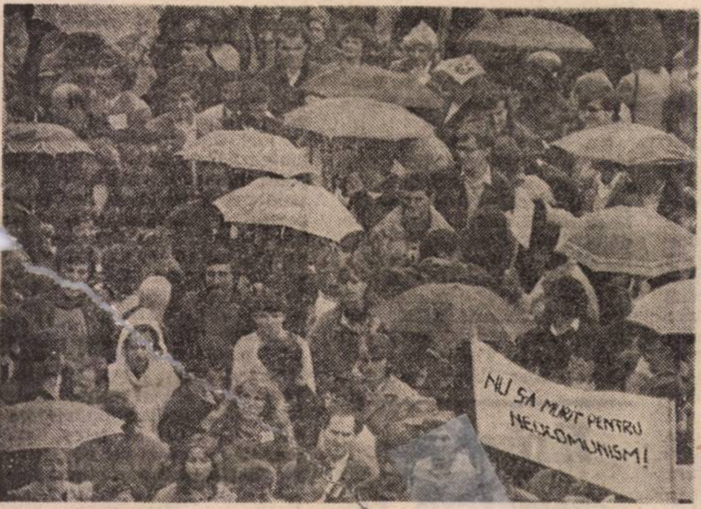
NU S-A MURIT PENTRU NEOCOMUNISM!

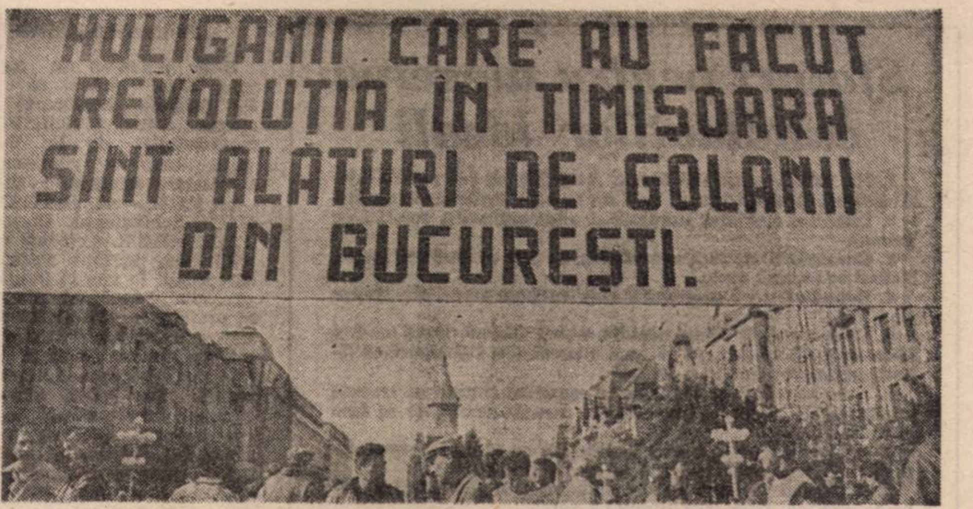
HULIGANII CARE AU FĂCUT REVOLUȚIA ÎN TIMIȘOARA SÎNT ALĂTURI DE GOLANII DIN BUCUREȘTI.

GOLAN DE BRĂILA

GOLAN ANTI...
GOLAN PROFESOR ARAD

ILIESCU PREȘEDINTE CA SĂ FIE CA-NAINTE
Huligan

GOLAN BĂTRÎN

Fotografii de **GABRIEL BUGNAR** ■

Teama de falsificare

La 28 și 29 aprilie, istoria s-a făcut, din nou, la Timișoara. Ceea ce toată lumea credea că va fi ușor, limpede și cordial — constituirea Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara — a fost, de fapt, incredibil de dificil și sinuos, iar efortul conducătorilor Societății „Timișoara" a fost asemănător cu cel al artizanilor în mozaic. Ansamblul a trebuit creat din fragmente izbitor diferite ca mărime, forță de sugestie și culoare (politică). În dimineața zilei de sîmbătă s-au întîlnit, la sala „Capitol", (după o armonioasă repetiție a Filarmonicii „Banatul") reprezentanți ai celor 51 de sindicate libere și federații sindicale, 29 asociații profesionale și culturale independente, 154 de colective din întreprinderi și instituții și 24 de partide politice care au aderat la Proclamația de la Timișoara. Instrumentiștii unei orchestre care (după un calcul aproximativ) numără 3,5 milioane de cetățeni. Că aderarea nu a însemnat, automat, unitate, s-a constatat imediat. Mulți participanți aveau partituri diferite. Asta nu înseamnă, totuși, că în 28 aprilie nu s-a născut o forță capabilă să-și susțină ideile la nivel parlamentar. Dintru început, însă, ea pare a suferi de o anume fragilitate internă. Care e forța, care e fragilitatea ? **IDEEA.** Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara e solidară cu manifestația din Piața Universității bucureștene, dar, în același timp, face un pas înainte. Nu se oprește la negare („Jos"), ci continuă prin construcție. Nu jinduiește după cantitate (deși 3,5 milioane de oameni constituie cea mai largă alianță autentic democratică a românilor), ci luptă pentru afirmarea concretă a ideilor sale. Nu are un trecut, dar se conjugă frumos și logic la prezent și la viitor. Nu își arogă drepturi politice și juridice iluzorii, ci, acceptîndu-și caracterul temporar, impune un dialog clar, rațional, cu forțele politice ale momentului. Scop imediat : dezamorsarea stării de tensiune prin eliminarea comunismului și a totalitarismului de orice fel. Scop de durată : democratizarea reală, prosperitatea și re-europenizarea României. Mijloace : dialogul, atitudinea, demonstrația. Repulsii : violența, manipularea, diversiunea.

IDEILE. La plural, ideea generoasă a înființării Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara a riscat (și riscă încă) să devină altceva. O sumă de „idei" și de voci electorale. Fiindcă, pînă la urmă, sprijinirea Convenției de constituire și a Programului Alianței a însemnat o „luptă de sală" cu nimic mai prejos decît spectacolele C.P.U.N.-ului. (De fapt, protagoniștii au fost, uneori, aceiași). În esență, întreaga întrunire a fost minată de diferențele dintre intențiile Societății „Timișoara" și modul în care s-a încercat, în unele cazuri, traducerea lor în fapt. La prezidiu, Vasile Popovici, George Șerban (președintele, respectiv vicepreședintele societății) susțineau caracterul european democratic al alianței, în sală tinerii arborau eticheta „Golan din Timișoara", iar reprezentanții P.N.Ț.-c.d. și ai Ligii muncitorești anticomuniste canalizau acțiunea — exclusiv — spre distrugerea F.S.N. și a lui Ion Iliescu. „Alianța de idei" era pe punctul de a deveni o luptă pentru microfon, iar sala amenința să se transforme în stradă. Au apărut lozinci, s-au încercat scandări. După întîlnirea cordială urma — iată — confruntarea. Săltînd de pe trambulina vastă a Convenției, d-na Doina Cornea lansa duioase mărturisiri („Eu n-am intrat niciodată în F.S.N., ci doar am ieșit") iar dl. Nica Leon nici nu se atingea măcar de sforile electorale („Ăia ne dau în cap și noi stăm ? Concret : cum îl dăm jos pe Iliescu ?"). Treptat, pozițiile s-au clarificat și sala alianței s-a scindat. Unii au cerut răspicat redactarea pe loc a contestării d-lui Ion Iliescu. Alții (reprezentanți ai sindicatelor, ai unor C.P.U.N. și organizații de tineret) și-au anunțat retragerea — în acest caz — a adeziunii la Proclamație. Că la Timișoara s-au încercat manipulări cu diverse nuanțe electorale — iată un fapt limpede, exprimat chiar în timpul ședinței. Organizatorii, însă, n-au cedat, pentru simplul motiv că adeziunile s-au strîns pentru Proclamație (deci pentru întreaga luptă anticomunistă) și nu pentru contestarea unui singur om. Îl acceptă „Timișoara" pe Ion Iliescu ? Nu. Dar „Timișoara" nu e o organizație politică și nu participă la bătăliile electorale. Neacceptarea lui — ca exponent al fostului partid comunist — e un fragment dintr-o luptă de durată, deschisă, cinstită, democratică. Deocamdată, prin intermediul noii alianțe, d-lui Ion Iliescu i se propune un dialog. O discuție limpede, cu întrebări și răspunsuri. Un imens și viu contact cu acea parte a țării care nu are culoarea trandafirului.

CE S-A APLAUDAT ? Sensul și intensitatea unei întruniri se simte și din direcția în care bat aplauzele. În ordine cronologică, au fost aplaudați : Doina Cornea și Nica Leon (în aceste cazuri aplauzele s-au produs la intrare, în poziția ridicat), cuvîntul „anticomunism", denumirea de „Asociație a cetățenilor care nu au fost membri de partid", cererea de revenire la hotărîrile privind expulzarea lui Doru Braia și acordarea vizei de intrare pentru ex-regele Mihai, cererea demisiei generalului Chițac, scoaterea de sub controlul guvernului a Radioteleviziunii române, prezentarea adevărului despre evenimentele din 16—22 decembrie și 28 decembrie 1989, 12, 28—29 ianuarie, 18—19 februarie 1990, incidentele de la Tîrgu Mureș și solidarizarea cu demonstrația din București — Piața Universității. Fapt liniștitor : aplauzele au fost unanime, dar lipsite de ritm.

RADU CIOBOTEA ■

TIMIȘOARA ORAȘ MARTIR — SALUTĂRI DE LA CUGIR

ILIESCU — K.G.B.

Sfaturi pentru alegerea candidaților ideali

1. Nu există candidați ideali. Alegeți-i pe cei perfectibili. Alegătorii și aleșii învață unii de la alții legile democrației.

2. Între un candidat simpatic și unul antipatic, votați-l pe primul.

3. Comuniștii cu față umană au, ca toți oamenii, și spate. Vedeți ce ascund acolo.

4. Repudiați-i pe candidații care vorbesc prost. Ne-ajunge un bîlbîit.

5. Între un tînăr și un vîrstnic, votați tînărul. Dacă au fost îndeajuns de maturi, ca să facă o revoluție, fiți siguri că tinerii pot să conducă și o țară.

6. Nu-i ascultați pe cei care vă spun tot timpul ce trebuie să faceți. Un candidat bun e acela care dă seamă de ce face el pentru voi.

7. Dați voturi și opoziției, indiferent ce gîndiți despre oamenii ei. Nu există democrație cu un singur partid.

8. Nu faceți pasiuni pentru oamenii zilei. În politică, iubirile cele mai frumoase durează 4 ani.

9. Alegeți-i pe economiști, pe ingineri, pe profesori, oricît de mult i-ați stima pe poeți. Toți dictatorii au scris poezii, toți poeții visează să fie cîndva dictatori.

10. Adevărații dizidenți au trecut prin închisori. Fiți prudenți cu cei care au ajuns în opoziție, fiindcă n-au reușit să devină membri supleanți.

11. Fiți rezervați cu independenții. Sfîrșesc întotdeauna ca membri de vază ai unui partid.

12. Atenție la apatici, votează de obicei cu trecutul. Atenție la cei cărora le place să aplaude ; nu le place să gîndească. Atenție la cei care vă dau sfaturi ; nimeni nu-i în stare să dea sfaturi bune în politică. Aveți un cap ; folosiți-l !

13. Unde există victime, există și vinovați. Nu-i votați pe ucigașii copiilor și ai părinților voștri, pe cei care au condus represiunea, pe cei care au hotărît-o.

14. Nu votați niște oameni, ci destinul patriei. Nu putem construi o țară nouă cu politicieni vechi.

15. Nu-i votați pe vîrstnicii zîmbăreți. Un bătrîn care rîde tot timpul e la fel de plictisitor ca un tînăr în permanență încruntat.

16. Dacă între candidați se găsește un agronom, votați-l ! După Franța, avem a doua suprafață agricolă pe cap de locuitor din Europa.

17. Nu-i votați pe cei care au mințit o dată. Vor minți și a doua oară.

18. Votați pe unguri, pe germani și pe oricari alții, dacă sînt mai vrednici decît românii. Indiferent de rasă, religie și naționalitate, numărul oamenilor cinstiți și al lichelelor rămîne constant.

19. Nu dormiți în noaptea dinaintea alegerilor. Stați treji și responsabili și convingeți-i pe indeciși că nu trebuie să lipsească de la urne. Am avut o noapte de 45 de ani. Încă una ne poate da gata.

TUDOR OCTAVIAN ■

Timișoara — competiție și „free-show"

Aritmetica străzii

S-ar putea să nu fie nimic. S-ar putea să fie. Pe străzile Timișoarei se speră într-o victorie a manifestației de la București, care va continua cu o pondere eficientă : Iliescu — da, F.S.N. — nu, căci F.S.N. = P.C.R. Echivalența Iliescu = F.S.N. = P.C.R. („cu fața umană") este, de fapt, sîmburele discordiei. În stradă (după aproximativ 40 de interlocutori) se preferă o altă aritmetică : Iliescu + Roman + Câmpeanu, într-un guvern de largă coaliție, orientat spre dreapta liberală. Dar pînă una-alta, campania își urmează cursul rapid și sinuos. Propaganda electorală e dominată net de P.N.L. : afișele color și presa („Dialog liberal" și „20" cu ediții bisăptămînale de 25 000, respectiv 10 000 exemplare) la care se adaugă buna difuzare a presei liberale centrale sînt prezente nu ostentativ, dar tenace. Concurența (teoretic numeroasă, odată ce în Timișoara pulsează 34 de formațiuni politice) e palidă și poate fi percepută vizual cu mare dificultate. De fapt, însăși campania e minată, în orașul Revoluției, de dificultăți subterane.

Cine a pierdut startul ?

— Am pierdut startul — îmi mărturisește, cu o tristă luciditate, dl. Morar Petrișor, președintele Frontului Democratic Român (înființat la Timișoara în 20 decembrie 1989). Dar sperăm într-o pondere rezonabilă în Parlament a grupării partidelor democratice de centru, din care facem parte. Concret, cu nici patru săptămîni înainte de alegeri, avem un sediu neîncăpător și un singur telefon, mobilierul precar adunat din donații, o platformă-program care se tot tipărește de trei săptămîni, afișe electorale care vor fi gata tot peste vreo trei săptămîni (!), carnete de membru care sînt la tipar de mai bine de o lună. Campania noastră se va consolida, de fapt, după alegeri, fiindcă F.D.R. va continua lupta pentru împlinirea idealurilor Revoluției.

Nu toată lumea acceptă, însă, o victorie parțială sau riscurile unei înfrîngeri cu porțile deschise spre opoziție. Dacă F.D.R. are, chiar în județul Timiș, doar cîteva filiale, F.S.N. își are reprezentanții — provizoriu — legali în toate orașele și comunele județului. Problema F.S.N. Timiș e alta : sediu restrîns și slab dotat în Timișoara, mobilier sărac, lipsă de hîrtie (deocamdată nici un afiș electoral în afară de puținele primite de la București) și de fonduri (nu există cotizații, doar donații care merg de la 25 la 2 lei). Ziarul formațiunii („V") a apărut în două numere în cursul lunii ianuarie și abia în aceste zile continuă, gîfîind, cu numărul 3. „Avem o singură mașină de scris, iar fondurile noastre nu ajung pentru „suplimentele" grase cerute de tipografi pentru editarea ziarului — îmi spune Carmen Uțan, redactor al ziarului. Principalii adversari ai F.S.N. sînt cei care „nu fac politică", adică Societatea „Timișoara". Societatea „Timișoara", F.S.N. și F.D.R. au sediul în aceeași clădire. Prima — la etajul I. Accesibilă. Al doilea (front) la etajul II, prima pe stînga. Al treilea la etajul II, prima pe dreapta. Clădirea de pe strada Mihai Eminescu e o expresivă și paradoxală sinteză.

P.N.L. Timiș are și el probleme, deși, după aspectul și dotarea sediului, s-ar zice că n-are. Ca să intri, o ții tot la dreapta și iar la dreapta, pînă dai de o încăpere elegantă, unde vorbești cu mulți tineri cu idei, dar nemulțumiți. Se lansează împotriva lor campanii de zvonuri (de exemplu, uciderea soției lui Radu Câmpeanu la Timișoara), li s-a spart sediul din Lenauneim, reprezentanții lor nu pot intra în componența C.P.U.N. [illegible] la Dudeștii Vechi iar tînăra liberală Ana Vuth a fost amendată în tren (după cum scrie pe chitanța) pentru „Nereguli împotriva F.S.N. : afișarea unui afiș al P.N.L." Sînt, însă, optimiști. Au fonduri, au cont telefonic, au telex, au chef de muncă și vor să cîștige. Nu, startul nu e pierdut.

...Iar la P.N.Ț.-cd Timiș se intră greu, cu legitimări, cu însoțitori, cu ochii-n patru. Discut în colectiv cu președintele partidului din județ, dl. Ion Magheț, care se exprimă concis, eludînd amănuntele. N-au fonduri, n-au material propagandistic, (doar cîteva afișe și un ziar — „Vestul"), n-au mijloace de transport, n-au sedii în județ, n-au reprezentant în C.P.U.N. Făget, care e sută la sută fesenist. F.S.N. = C.P.U.N., deci F.S.N. are de toate și manipulează. P.N.Ț.-cd. n-are mai nimic și — evident — nu manipulează. Clar.

Spectacole

În Timișoara cam lipsesc spectacolele și singurul cu miză — campania electorală — se pare (din cîte declară unii participanți) că a pierdut startul. Se aleargă, deci, fără start, numai cu finish, dar în loc de finish timișorenii — mucaliți — au afișat în tot orașul o altă linie de sosire, nu lipsită de umor : „Free-show". În sfîrșit, în 20 mai vom avea primul spectacol liber. Cu condiția să nu tragem în pianist.

RADU CIOBOTEA ■

DEZECHILIBRU DE FORȚE

În Adunarea Deputaților și în Senat trebuie să-i alegem pe cei mai buni dintre cei buni. Să lăsăm la o parte zvonurile alarmiste și informațiile după ureche. Deși cooperativa ochiul și urechea și-a reintrat în atribuțiuni. Nimănui nu-i este îngăduit să manifeste pasivitate față de calitățile moral-volitive și intelectuale ale aleșilor obștei. Alegerea în sine implică deopotrivă răspundere morală, civică și politică, pentru că este elementul esențial al vieții politice al națiunii. Nu prin pasivism și îngăduitoare toleranță ne vom manifesta civismul și patriotismul, ci prin implicare directă și responsabilă. Prin votul nostru concret, cinstit, nemanipulat de varii interese de castă, ne vom putea exprima și exercita o anume independență și suveranitate personală și colectivă. Așadar, să alegem în fruntea obștei și a țării pe reprezentanții loiali poporului și intereselor sale. Să-i alegem dintre noi pe cei mai capabili, cinstiți, corecți, inteligenți și, mai ales, fără nici un fel de legătură oneroasă cu trecutul.

Aceste aspecte și altele cîteva le-am urmărit zilele trecute la Vrancea în cadrul circumscripției electorale nr. 40. Din capul locului trebuie să spunem că apropiata campanie electorală nu este deloc echitabilă. Ba chiar se manifestă un frapant dezechilibru de forțe între F.S.N. și partidele istorice de tradiție. Dl. Vasile Crintea este pe deplin convins de reușita fesenistă. Cunoaște moldovenii și știe că sînt mai conservatori din fire. Nicolae Giurgea și Dinu Constantin, din partea F.S.N.-ului, sîntem încredințați, de asemenea, că au șanse reale la alegerile din mai. Depunerea de candidaturi se face din partea a 21 de partide și a independenților. Bătălia electorală se va da, se pare, între F.S.N. și partidele istorice (P.N.L. și P.N.Ț.-c.d.). Acel echilibru de forțe de care aminteam nu există. Dl. avocat Alexandru Huhanu, secretar al Filialei Vrancea al P.N.Ț.-c.d., ne relata că la Păunești, Jariștea, Balotești, Străuani, Poiana Cîrstei, Gura Caliței, Mărășești și în alte cîteva localități, fie că au fost devastate sediile partidului țărănist, fie că reprezentanții acestui partid au fost molestați. Ion Dincă a fost tăiat grav cu cuțitul (la Păunești) și se află în stare gravă la spital. Pe candidatul partidului pentru senat, Iordache Hărăbor, l-a lovit foarte brutal Petre Ursei, fără ca acesta din urmă să pățească ceva. Inginerul Constantin Banu de la I.A.S. Panciu a avut de asemenea de suferit și este la un pas să fie dat afară din serviciu pentru ideile sale exprimate liber și deschis. Părintele Enache Graur, președintele filialei partidului țărănist din județ deși avea autorizația legală nr. 54/268, din 20 aprilie 1990, parafată de poliție, pentru a se întîlni cu simpatizanții partidului țărănist din comuna Păunești, a fost amenințat cu moartea. Deci, n-a putut trece pragul comunei. Cei care au încercat, atît la Păunești cît și la Răstoaca, au fost bătuți sau mașinile care i-au adus au fost puse pe chituci.

Întrebarea este firească : oare cine-i violentează pe țărăniști ? Ați ghicit. Reprezentanți ai fostei nomenclaturi ceaușiste de la diverse nivele. Această nomenclatură anacronică, vetustă, se compune pe plan local din „foștii" președinți de C.A.P., magazionerii, brigadierii, lucrătorii comerciali și, de ce nu, șefii de post, căci nici aceștia nu s-au „rotit", așa cum era indicat. Cu alte cuvinte, totul este ca înainte ! C.A.P.-ul s-a dovedit a fi o văcuță bună de lapte, de care au profitat din plin factorii locali și notabilitățile de la diverse nivele. Cum să lase ei țîța asta lăptoasă din gură ? Folosesc toate mijloacele pentru a nu înțărca joiana.

Aspect din cadrul Circumscripției electorale nr. 40 – Vrancea

Cu Partidul Național Liberal din Vrancea și, respectiv, Focșani, lucrurile stau ceva mai bine. În rîndurile partidului s-au înscris intelectuali tineri de cea mai bună clasă. E drept că la această simpatie ușor mascată a participat și figura telegenică a d-lui Radu Câmpeanu. Inginerul Marin Cristian Vasilescu, președintele Filialei Vrancea al P.N.L., ne asigură că liberalilor nu li s-au întîmplat atît de grave vătămări corporale precum țărăniștilor, cu care se înțeleg altminteri minunat. Apariția ziarului liberal „Realitatea" (25 000 exemplare un prim tiraj) a stîrnit o adevărată furie fesenistă. Cum, nu le ajunge „Milcovul liber", al fostei județene de partid ? au proferat cîte unii. N-a ajuns. Între timp în județul Vrancea au apărut următoarele ziare și reviste : „Gazeta Vrancea", „Pur și simplu", „Glasul nostru", „Revista V", „Viitorul" și, firește, „Realitatea", aflat deja la al doilea număr. Jurnaliștii și editorii trăiesc cu oarecare strîngere de inimă, întrucît băieții care au vîndut ziarul „Realitatea" au fost bătuți măr în plin centru al Focșanilor și sub ochii prostiți de mirare ai trecătorilor.

Nu înțelegem în atari situațiuni de ce nu-și intră în atribuțiuni organele de ordine. Să vezi și să nu crezi : Inspectoratul județean al poliției Vrancea amendează pe Mihai Ștefănică pentru că rupea materialele de propagandă aparținînd de Filiala Vrancea al P.N.Ț.-c.d. Sancționat contravențional a fost și Vasile Pîrvu de la IJPIPS, întrucît l-a acostat și amenințat violent pe Vasile Stoica, membru al P.S.D. Vrancea. Aceste două exemple circulă și pe la primăriile municipală și județeană. Vorba cuiva : frecție bună la picior de lemn. Sînt măsuri de aruncat praf în ochii lumii. Categoric, însă, că sînt insuficiente și ineficiente pentru paza și protecția sediilor partidelor de tradiție istorică dar, mai cu seamă, pentru protecția liderilor acestor partide de frumoasă și nobilă tradiție.

Profesorul de îndoieli, Nae Ionescu, spunea undeva : „în momentul în care și-a înfrînt adversarul partidul politic și-a subscris propria sentință la moarte". Să se fi gîndit în devans cu 50 de ani ? Tot ce se poate. Ce ne-am convins, la drept vorbind, cu ochii și urechile noastre, este că acest dezechilibru de forțe pentru apropiatele alegeri electorale există și este abitir cultivat pe plan local. În această legislatură lucrurile vor sta cum vor sta în Vrancea, dar în următoarea ? Sau vom ajunge la spusele epocale ale tătucului Stalin : depinde cine va face numărătoarea voturilor !

DORIN SĂLĂJAN ■

Sondaj de opinie

ȘTIȚI SĂ VOTAȚI?

Se apropie cu pași repezi alegerile. Numărătoarea inversă a și început. Întrucît pînă la scrutinul de la 20 mai a.c. au mai rămas doar cîteva săptămîni, la sugestia mai multor cititori, am venit să aflăm, cu un ceas mai devreme, dacă alegătorii cunosc sau nu tehnica votării, dacă birourile secțiilor de votare au întreprins sau își propun să întreprindă ceva în această privință.

Așadar, știți să votați ? am întrebat, deloc prematur, mai mulți cetățeni întîlniți în cale. Aceeași întrebare am adresat-o și cîtorva salariați tineri de la Întreprinderea de Pompe „Aversa“ din Capitală. Și iată, succint, răspunsurile :

Domnul Nicolae Chiran, profesor de matematică : „Nu, să fiu sincer, nu prea cunosc. Fiind primele alegeri cu adevărat libere din ultimii 40—45 de ani, sînt convins că au particularitățile lor specifice, cu totul deosebite de cele din timpul dictaturii ceaușiste. Încă nu știu cum arată buletinele de vot, nici cîte sînt“ ; doamna **Mariana Trică,** cooperatoare la „Arta aplicată“ : „Mă pricep întrucîtva ; doar nu-i prima oară cînd particip la vot. Am aflat că sînt trei tipuri de buletine : pentru candidați la președinția Republicii, pentru candidații de deputați în Parlament, în Senat... precis însă nu știu, o să aflu cînd ajung la secția de votare“ ; **ing. C. Constantinescu,** Calea Moșilor nr. 222, sc. B : „Sper să nu fie deloc complicat. Pui ștampila în dreptul candidatului sau partidului preferat, împăturești frumos buletinele, avînd grijă să nu se vadă ștampila și le introduci pe rînd în urnă. Ce poate fi mai simplu ? ! ; domnișoara **Mirela Miclea,** studentă la Politehnică, str. Mihai Eminescu, bl. 31 A, etaj 2, ap. 46 : „Eu voi vota prima oară, nu știu concret cum, dar am încă de pe acum destule emoții“ ; **Matilda Băloi,** pensionară, str. Mendeleev nr. 17, ap. 34 : „Nu știu. Poate că presa, radioteleviziunea ne vor informa la vremea potrivită“ ; **Ilie Ene,** administrator de bloc, Calea Moșilor nr. 221, sectorul 2: „Știu eu ceva, dar nu tocmai bine“; fizician **Mihai Radu,** întreprinzător Întreprindere Mică de turism internațional : „Mă descurc. Mai mult n-am ce să vă spun, că încă nu cunosc nici eu, și mă și grăbesc“ ; **Valentin Cristescu** (lăcătuș), **Florică Chițoi** (strungar), **Valeria Nane** (economistă), inginerii **Mihăilă Dragoș și Nicușor Ciobanu,** precum și strungarul **Grigore Gavrilă** — toți de la I. P. „Aversa“, pe care i-am interpelat în corpore, s-au dovedit a stăpîni cel mai bine procedura de vot. Sondajul nostru instantaneu a relefat însă că nici unul dintre cei interpelați încă nu stăpînește complet, suficient de temeinic, tehnica de votare ! Într-un fel, e și firesc, normal. Din eșantionul de 12 subiecți numai 3 au știut să răspundă aproximativ exact la întrebare... În rest, aproape toți și-au exprimat în schimb opinia — și au avansat și propuneri de rigoare — în sensul că, date fiind particularitățile deosebite ale scrutinului de la 20 mai, instruirea cu tehnica de vot să se facă neîntîrziat și cît mai temeinic, spre a se evita cu desăvîrșire riscul eventualelor surprize neplăcute.

Spre a oferi alegătorilor cîteva informații utile pe această temă, ne-am adresat juristei **Virginia Răducanu,** secretarul Primăriei Sectorului 2, care, binevoitoare, ne-a răspuns : În conformitate cu prevederile Decretului-lege nr. 92/1990, instruirea alegătorilor cu procedura de vot cade direct în sarcina birourilor electorale ale circumscripțiilor. Cum în aceste zile, pînă la 5 mai, respectivele birouri sînt în plină constituire, și cum pînă la scrutin rămîn mai bine de două săptămîni, **va fi** timp și pentru o astfel de acțiune. După cum am aflat chiar acum de la dl. președinte al Biroului Electoral Central, deocamdată cele 3 tipuri de buletine de vot sînt la tipărit. Imediat ce se va intra în posesia lor, va începe și acțiunea de popularizare, de cunoaștere exactă a modului de votare. Nu se va lăsa nici treaba asta pe seama ultimului moment. Contăm mult în acest sens pe sprijinul mijloacelor de informare mass-media, inclusiv pe prețiosul sprijin al revistei „Flacăra“ pentru care vă mulțumim anticipat.

MIHAI STĂNESCU ■

Tangou la urne

Cum să votăm altfel decît studiind cele 73 de platforme program strînse cu trudă de la prieteni, rude, biblioteci, ambasade, apelînd eventual și la unii cititori în stele (nu în cinci colțuri) și, în final, executînd cîteva gesturi precise în fața urnelor. Ca într-un dans cunoscut. Doi pași la dreapta și unul la stînga. Nu e bine ? ! Doi pași la stînga și unul la dreapta. Nici așa ? ! Un pas la dreapta și unul la stînga. Nu merge ? ! Bătînd pasul pe loc. Of !

Cum este cu acest dans am vrut să aflu de la un grup de studenți. Mă uitam la ei : blugi, tenuri galbene, beau cafea din pahare de plastic, mîncau sandvișuri cu salam de vară, fumau țigări proaste și, sub braț, țineau cărți, adevărate arme albe. Nu prea aveam motive să-i iau în seamă, dar era sarcină de serviciu.

„Pentru a afla cum se votează mai este timp. Dar, pentru o informare corectă asupra programelor, nu mai e.“ (Simona Toma, filologie). O privesc lung pe interlocutoarea mea. Adică în timpul vacanței nu putea să rezerve și ea o săptămînă în care să facă două, trei drumuri dimineața, două, trei după-amiază să strîngă documentația de la sediile partidelor. Ar fi vrut ca, pe criza aceasta de hîrtie, cînd toate publicațiile importante au fost reduse, să se tipărească volume cu programe electorale. Ar fi fost un gest retoric, oricum.

Le zîmbesc indulgent. „Campania electorală e puerilă“ (Daniel Popa, arhitectură). „Frontul va cîștiga alegerile în virtutea inerției“. (Tomașian Radu, matematică) „N-am înțeles nimic din legea electorală. Am impresia că și în Parlament sînt mulți care habar nu au pe ce lume trăiesc.“ (Valeriu Ghircu, matematică). „Nu voi vota. Cei care pot să conducă țara nu s-au angajat în această dispută“ (Firschi Margareta, filologie). Ia să fiu mai severă ! Îmi pun ochelarii cu lentile negre.

Și trebuie să vă spun că am fost consternată văzînd că patru dintre ei nu știau precis cum este cu cele trei liste, cu ștampila și cele trei urne. O gală a umorului negru. „Nu prea știu cum se votează.“ (Cristi Iosuf, filologie) „Bănuiesc că nu va fi mare diferență de cum se vota înainte“ (Frolu Teodor, matematică) „Se dau trei plicuri pentru președinte, partid și senatori.“ (Tomașian Radu, matematică) „Cei care sînt acolo o să-mi spună cum să procedez.“

Și să nu credeți că aveau vreun sentiment de vinovăție. Știau că orice student o să învețe în cinci minute mecanismul. Dacă o să îl explice cineva vreodată... Unul chiar mi-a spus „Există mulți care nu știu să citească, nu știu să scrie. Sînt și la bunica mea în sat. Pot fi foarte ușor păcăliți“ (Valeriu Ghircu, matematică). Televiziunea nu poate programa pînă la alegeri cîteva lecții intensive, să învețe și analfabeții trei inițiale ? !

AURELIA BORIGA ■

ULTIMUL MOHICAN

Am auzit vorbindu-se că Timișoara a imputat Oradei că nu s-a ridicat la luptă odată cu ea împotriva dictaturii comuniste. Se pare că acum Oradea, cuprinsă de remușcări, a îmbrățișat cu trup și suflet Proclamația de la Timișoara, care a dat ocol întregii lumi. Pe străzile Oradei s-au strîns nenumărate adeziuni pentru celebra proclamație și încă mai celebrul ei punct opt. Multă lume, sătulă de comunism și amenințată în ființa ei de posibilitatea apariției unui neocomunism „cu față umană“, și-a întors fața de la F.S.N. În C.J.P.U.N. Bihor, majoritatea membrilor lui au alte opțiuni politice. Cîțiva, Constantin Bozîntan, Davidescu Radu, Pavel Constantin, Ionescu Elena, participanți activi la revoluție, sînt candidați independenți. În C.J.P.U.N. Bihor a mai rămas un singur F.S.N.-ist. Acesta este chiar președintele F.S.N. filiala Bihor, subinginer Hedea Vasile Ionel, care așteaptă cu sufletul la gură rezultatul alegerilor.

PAȘCU BALACI ■

Ce nu afli de la primărie, afli din ziarul particular al primarului

„O lacună“

La Buzău, primarul municipiului, domnul Petre Partal, ne spune că pregătirea alegerilor se desfășoară conform programului transmis de guvern. „Am întocmit liste electorale. Am confecționat panouri de afișaj pentru toate partidele din Buzău. Printr-o decizie s-au stabilit 15 locuri publice de afișaj. Dacă întrebați de unde află oamenii cum vor vota, trebuie să spun că aici e o lacună care se resimte. Pînă acum, astfel de informații s-au oferit numai prin ziarele locale ale partidelor. Mai pot să vă spun că am obținut deja autorizație pentru un ziar particular pe care îl voi scoate cu un grup de prieteni și care vreau să acopere această necesitate, să dăm astfel de informații. Va apărea în prima jumătate a lunii mai. Deocamdată omul nu știe cum se va vota. El crede că, dacă l-a votat pe Iliescu, poate să plece. Or, în acest caz, votul este anulat. Fiecare alegător trebuie să pună nu o ștampilă, trebuie să pună trei ștampile pe buletinul de vot. Birourile celor 310 secții de votare din județ sînt în curs de constituire. Azi, 24 aprilie, se trag la sorți numele președinților acestor birouri în zonele Nehoiu și Pătîrlagele. Cabinele de votare și urnele au și început să fie executate. Ni s-a transmis să fim pregătiți și pentru observatori străini. Știu doar că vor sosi în țară vreo 300, dar cîți vor ajunge în județ la noi nu știu“.

În oraș n-am întîlnit oameni care să-l dezmintă pe domnul primar. Mai mulți locuitori ai municipiului și cîțiva din Rîmnicu Sărat, aflați cu treburi la județ, ne-au confirmat că nu știu cum se va vota. Așa încît depunem mărturie că domnul primar are dreptate : lacuna de care ne-a vorbit este reală.

Nu putem ști în ce măsură privata domniei sale gazetă va acoperi lacuna. Numai că asemenea informații de care au nevoie alegătorii nu este normal să depindă de o inițiativă particulară. Domnul primar ne-a asigurat că, deși domnia sa candidează pe lista F.S.N., publicația sa — care se va numi „Lotus“ — va fi independentă și de largă informare.

DORIN GHERGHINESCU ■

Un viitor candidat independent ?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Totul

Poți spune în mai multe feluri că nu mai e nimic de făcut, dar cînd nu mai e absolut nimic de făcut, nu mai e nevoie s-o spui. E destul să afirmi că trebuie făcut totul. Cer totul copiii, îndrăgostiții, senilii și oamenii politici care nu se pricep la nimic. Puțin e întotdeauna mai mult decît nimic, iar **ceva** e mai mult decît totul. Nici Dumnezeu nu-i dă și nu-i ia omului **totul**. Acest cuvînt stă la temelia totalitarismului. În regimurile totalitare, nu încap părți și nuanțe. Existența individului se desfășoară tensionat ca într-un sfîrșit de partidă : tot ori nimic. Sistemul e perfect și dacă nu-și dezvăluie în totul perfecțiunea e pentru că indivizii sau nu știu să facă totul, sau nu vor.

Cînd eram copil eram educat cu o lozincă bună la toate : „Nu știi, te învățăm. Nu poți, te ajutăm. Nu vrei, te obligăm !". Cînd viața e cuprinsă în lozinci, totul se rezolvă cu un număr redus de îndemnuri. Lexicul totalitarismului are un număr redus de pagini. În „Dicționarul analogic și de sinonime" cuvîntul tot are o sumedenie de trimiteri, aproape toate de natură să-ți întoarcă mintea pe dos. Pentru a pricepe ce-i cu acest **tot**, cartea te face să cauți la : alb, alimentație, animație, asemănare, atenție, bucurie, călătorie ,cerere, cochetărie, curiozitate, desăvîrșire, destăinuire, efort... Lista trimiterilor se sfîrșește în pragul absurdului cu : ...supărare, timp, tristețe, urcare și vigoare.

Tot e un cuvînt fără sinonime. Fiindcă tot e tot. După el urmează : total, totalitarism, totalitate, totaliza, totdeauna, totemic, totemism. Printr-una din acele stranii potriviri de lucruri, după tot, termenul următor e **tovarăș**. Și cum două potriviri te trimit cu gîndul la destin, cuvîntul vecin cu tot atîtea trimiteri ca tot e „a trage".

Nu trebuie să facem totul, indiferent cine ne-o cere și în numele a ce. E suficient să fim ceea ce sîntem și să facem doar cît putem. Oricîte ambiții ar consuma un guvern și un șef de stat, nu putem fi nici mai mult, nici mai puțin decît sîntem. Dacă România nu poate să aibă un țel, și „un viitor luminos" e pentru că nici omenirea nu-l are. Fiecare om, în parte, da, luptă să dea existenței un sens, dar nimeni nu are dreptul să ne vorbească și să ne ceară să construim un viitor, să facem totul pentru acest viitor. Nu e nici o nădejde de viitor bun dacă prezentul e mizer. Să nu-i urmăm pe conducătorii care ne învață ce **trebuie să facem**. Să luăm aminte doar la spusa acelora care se pricep să ne arate cum e mai potrivit să facem un lucru sau altul. Nu de dădace și tătuci duce lipsă țara noastră. Dădace șefe, dădace adjuncte, director dădacă, maistru dădacă și chiar muncitori dădacă. Ani de-a rîndul, textele așa-zis economice din presă cuprindeau în titluri chemarea imperioasă a lui „trebuie". Sigur că trebuie să trăim bine, să cîștigăm mult, să muncim cu folos și să ne educăm frumos copiii. Problema e cum să o facem, cu ce principii, în ce direcție, în termenii cărui contract și împreună cu cine.

Rolul unui funcționar e să funcționeze. Conducătorii unei țări sînt funcționarii superiori ai țării. Mai presus de toți ceilalți, dar tot funcționari. Nu ei trebuie să ne spună nouă ce să facem. Ei sînt obligați să știe ce să facă, astfel ca țara să prospere. Ei sînt aceia care trebuie să facă totul. Tot ce privește postul pe care-l ocupă, datoriile lui, consecințele lucrărilor corecte și ale celor rele. Ei sînt obligați să facă totul, întrucît știu totul. În statul democratic contractul are alte clauze decît în cel totalitar. Aici poporul își conduce conducătorii. Cei mulți le spun celor puțini ce au de făcut.

Să nu facem totul ! Să ne străduim să facem doar ceva mai mult și mai bine de la o zi la alta la slujbă și acasă, în treburile obștești și în cele domestice. Să învățăm să fim noi înșine ca să-i putem învăța, la rîndu-ne, pe politicieni să se cunoască pe sine, în raport cu nevoia de normal a cetățeanului.

TUDOR OCTAVIAN ■

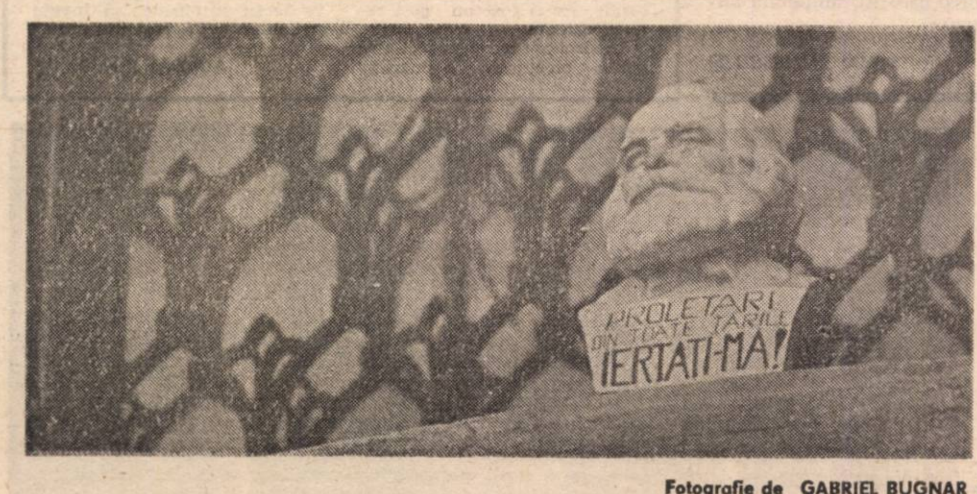

Fotografie de **GABRIEL BUGNAR** ■

CLASA MUNCITOARE VA AJUNGE ÎN PARADIS?

(despre o mică prăpastie)

Pe un mal : Atelierul de proiectare al secției „Autoutilare" din întreprinderea „Electroargeș". La ora 7 dimineața, fără să exagerăm, condica de prezență este semnată de cei 32 de ingineri tecemiști, electroniști, electricieni, un metalurg (?) și cîteva desenatoare. Puține minute de rememorare a viselor ce au străbătut noaptea abia stinsă. Urmează dezmeticirea. „Ai văzut la televizor..." Și impresiile sparg barajul somnolenței, se adună, dau în afară, fiecare vrea să dovedească ce bine este informat. Prin definiție (se știe) inginerul trebuie să fie informat ! Se pune de cafea. Și cafeaua fierbe o jumătate de oră. Se bea cafeaua pe-ndelete și se ascultă „Curierul melodiilor". Un curier ce poartă imaginația celor 32 de specialiști în concediu, pe malul mării, soare, liniște... E frig, încă ! De la 9 la 10, „Răspundem ascultătorilor". Cei de la radio ne răspund și noi să nu-i ascultăm ? Se poate ! Îi ascultăm. Între două răspunsuri poate fi completat un bon, un bilet de voie, se mai trage o linie, două, hai trei pe desenul de ansamblu. Proiectarea (se știe !) înseamnă tact și documentare. De la orele 10 la 11 se lucrează, se fumează (în draci), ne pregătim pentru masă. După pauză, o siestă binemeritată pînă la ora 12 sau 12,30. Apoi pornim cu motoarele ambalate : toată lumea gîndește, desenează, de aceea sînt inginerii, să gîndească. „Ce-ar fi să formăm un sindicat al inginerilor proiectanți? — zice un electronist și... pînă la ora 13,30 sindicatul se formează, ființează și se desființează. Ura ! Au venit ziarele. La această oră e liniște. Se citesc ziarele, se devorează, se buchisesc, se înjură, se aplaudă, se mototolesc, se păstrează la colecție, ce bine că s-a făcut ora de plecare !

Pe celălalt mal : Secția „Autoutilare" din întreprinderea „Electroargeș". La ora 7 dimineața, fără să exagerăm, cei cinci maiștri fac pontajul : frezori, strungari, rectificatori, lăcătuși, electricieni. În jurul mașinilor se adună cîte trei, patru muncitori la o țigară: cu pămînturile ce facem, azi, mă duc să tai lemne cu drujba, dacă ne vin patroni la fabrică rămînem șomeri... Cîțiva dorm în picioare, lîngă calorifere. Sînt navetiștii ! De fapt sînt țărani tineri cu liceul la seral. În satele din împrejurimi ei au gospodării frumoase pentru că în zona Argeșului, zonă de dealuri, cooperativizarea n-a ajuns. Și pentru că „o înțeleaptă politică" a plantat I.P.E.E. Electroargeș în mijlocul livezilor de meri și peri, țăranii de aici au învățat să facă produse electronice și electrotehnice. Deci, inginerește gîndind, țăranul român „e mai multilateral" dezvoltat decît țăranul japonez, sau invers, muncitorul român față de cel japonez știe să lucreze pămîntul. Cum o răsucim, tot noi sîntem deasupra japonezilor. Pe la ora opt navetiștii se trezesc și dau drumul la mașini, să se încălzească pînă la opt jumate, nouă. Mîinile muncitorilor miros a șpan ars, a ulei încins... E bine ! Mașinile merg în plin, fac zgomote pînă la pauză. După pauză se așteaptă ziarele. Se citesc sprijinite de manetele mașinilor. Curățenia începe cu o oră înainte de ora trei. Urmează schimbul doi care începe să citească ziarele lăsate de cei din schimbul unu.

În paradis clasa muncitoare va ajunge, căci n-are păcate.

PETRE BARBU ■

Mai bine golan decît activist

Nu știu cît de mare-i buchetul de trandafiri a cărui rouă ar mai vrea să se strîngă în strachina politică în care dl. Iliescu a călcat de curînd, dar sigur este că dezinvoltura cu care președintele C.P.U.N. și al F.S.N.-ului s-a aplecat peste microfon și i-a insultat pe manifestanții din Piața Universității a dat un accent într-adevăr personal operei sale teoretice și practice de pînă acum. Prin urmare, „golani"?

„Jos comunismul!". Vuietul mulțimii adunate în Piața Universității se aseamănă la anumite ore, mai ales după-amiaza și seara, cu al unui avion cu reacție. Și cum nu lipsesc nici momentele cînd totul pare un mare spectacol de muzică și poezie, peste prima zonă liberă de comunism și neocomunism din România se întind acordurile chitarei, iar mulțimea de mii de manifestanți reia refrenul: „Mai bine golan decît activist".

Nu e prima oară cînd dl. Iliescu scapă cuvintele ca din praștie. Dar e prima oară cînd i se spune că gumilasticul i-a scăpat din mînă.

Discursul politic al domnului Iliescu poartă în mod evident pecetea unei școli. E școala la care învățăceii sînt crescuți în cultul puterii. Originalitatea personajului reprezentat de dl. Iliescu constă însă în faptul că domnia sa este o personalitate, ca să zicem așa, de nivel județean, adusă de împrejurări să joace un rol de anvergură națională. Desigur, încălcarea statutului de neutralitate politică, promis inițial, în decembrie, a îngăduit speculații asupra unor posibile angajamente anterioare pe care și le-ar fi luat dl. Iliescu, dar nu asupra acestui lucru ținem să insistăm acum. Deocamdată interesează doar modul convingător sau nu în care domnia sa a făcut pasul din rîndul doi al nomenclaturii comuniste în rîndul întîi al liderilor politici. Or, în această perspectivă a credibilității sale, tot mai mult s-a accentuat impresia că eroarea pe care a făcut-o este că a luat în antrepriză revoluția din decembrie ca pe-o campanie agricolă de sezon, bunăoară ca pe-o campanie de recoltare a porumbului, în tehnicile căreia dl. Iliescu se va fi exersat mult și bine la timpul potrivit.

Nu se poate spune că nu a făcut efortul de a se adapta. A și fost ajutat, de altfel, uneori chiar în mod dramatic, să înțeleagă că românii vor o „schimbare de lume" și că nu și-au propus să dedice sacrificiul copiilor și fraților lor unei simple „avansări" a domnului Iliescu. „Nu mai da din mînă!", i s-a strigat. Și într-adevăr, nu prea a mai dat din mînă. Însă deprinderile sînt vechi și multe, din păcate. Încă nu l-a strigat nimeni, bunăoară, să nu mai spună că ar trebui „să facem totul". Și dacă nu i-a spus nimeni, dl. Iliescu n-a reușit să se corecteze singur. Însă acesta nu e decît un singur exemplu că la școala unde dl. Iliescu și-a învățat discursul politic limbajul este sumar. Posibilitatea evocată de domnia sa, ca mase de muncitori bucureșteni „să curețe" ori „să șteargă" manifestanții din Piața Universității „ca un buldozer", ne-a reamintit de vremuri nu de mult trecute. Nu Ceaușescu avea o predilecție deosebită pentru cuvinte precum „a lichida — lichidare"? Românii erau puși să lichideze tot felul de inamici potențiali, neajunsuri, rămîneri în urmă. Frecvența și modul apăsat, foarte plin de spirit revoluționar, cu care Ceaușescu arăta că e mereu de lichidat pe undeva ceva, erau semne ale unei naturi criminale, cum s-a și dovedit între timp. În condițiile atît de diferite în care ne aflăm azi, ne întrebăm însă de pe pozițiile cărei concepții politice crede dl. Iliescu că muncitorimea ar fi gata să se urnească asemeni unui „buldozer", exact în direcția pe care dînsul o socotește justă? Nu cumva simpla evocare a unui scenariu „lichidatorist", în bună tradiție stalinistă, reprezintă o jignire adusă muncitorilor? Pînă una-alta se cere domnului Iliescu să-și retragă cuvintele și să înțeleagă că numărul cetățenilor care s-au solidarizat cu manifestanții din București se ridică la peste 3,5 milioane.

La ora cînd aceste rînduri merg la tipar — miercuri, 2 mai — manifestația din Piața Universității continuă, iar manifestații asemănătoare se desfășoară simultan la Timișoara, Constanța, Brașov. Fidelitatea domnului Iliescu față de crezul politic moștenit din familie n-a trecut neobservată și ea n-ar fi fost comentată de nimeni în mod public, desigur, dacă dl. Iliescu ar fi exprimat-o în cercul amicilor invitați acasă la domnia sa, la o tratație cu cafea și fursecuri. În afară de asta, distanța pe care dl. Iliescu a ținut să o ia față de „comunismul totalitar" a fost receptată ca un act necesar dar nu și suficient, cîtă vreme lasă să se înțeleagă că ar putea exista și un „comunism netotalitar" — ceea ce ar fi o contradicție în termeni. Și dacă dl. Iliescu vrea, iată că alții nu vor să treacă peste această contradicție.

În urma repetatelor dezbinări pe care societatea românească — și nu ne mai întrebăm sub patronajul cui — le-a suferit după decembrie 1989, Proclamația de la Timișoara cheamă la unitate. Această unitate ar urma să se înfăptuiască pe o bază morală ce este resimțită ca o condiție esențială a eficienței reformei. În primul rînd a reformei economice. Domnul Iliescu, bunăoară, ne spune că a citit de curînd un studiu al economistului american Galbraith și s-a lămurit cum trebuie făcută trecerea României la economia de piață. Că ea trebuie făcută treptat. Dar dacă mîine citește alt studiu, care susține că trecerea trebuie făcută mai rapid? Doar economiști celebri sînt mulți, și toți au lucrări de specialitate. Încît se pune și întrebarea dacă, potrivit anumitor lecturi de ultimă oră, dezvoltarea de viitor a României nu riscă să se producă printr-o alternanță de ritmuri: o zi așa, o zi altfel. Domnul Iliescu nu trebuie să se mire de ce pentru mulți români — în spiritul Proclamației de la Timișoara — domnia sa nu poate reprezenta „un simbol al despărțirii noastre de trecut".

Ce dulce ar fi fost viața dacă, uite, acum, toți țăranii ar fi fost mobilizați și toată suflarea satelor ar fi fost chemată pe cîmp în campania de primăvară. Ole! Plus refrenul acelui cîntec al cărui ecou s-a întins peste țară și nu mai poate fi ajuns de bastonul nici unui polițist: „Mai bine golan decît activist".

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Democraţia la ore tîrzii

Liberă sau nu, televiziunea română este, în orice caz, cîştigătoare. Pentru că şi dacă o socoteşti liberă, şi dacă ai încă serioase rezerve în credibilitatea afirmaţiei, tot în faţa micului ecran îţi petreci viaţa ; zilele şi nopţile ţi le împarţi între „actualităţi" şi „studiul electoral", acestea fiind două din căile forte de demonstrare a libertăţii televiziunii.

Să ne oprim puţin asupra „studiului electoral" de luni, 1 mai, cînd, la o oră de maximă audienţă, a fost prezentat Partidul Naţional Progresist.

Ce este, deci, şi ce vrea, Partidul Naţional Progresist ? Este un partid ce aşază la mare cinste masele populare. Iar asta ne-o declară atît domnul preşedinte, Iosipescu Zambra, cît şi doamna vicepreşedintă. Iosipescu Zambra, care ţine să sublinieze apăsat că această legătură cu masele este extrem de puternică şi nelegată de campania electorală. Am mai aflat că ele, masele, au, ca şi guvernul, în concepţia acestui partid, rolul, istoric, era să zic, inspirată de tonul preşedintelui, de a ajuta mandatarii şi liber profesioniştii.

Şi, ca şi cum această idee năucitoare nu era de ajuns de şocantă pentru nişte bieţi telespectatori, acelaşi partid nea a-nunţat că, dată fiind poziţia geopolitică favorizantă a României (?!!!), partidul îşi propune, „într-o mare concepţie de viitor", cum a numit-o domnul Stark, o extindere universală a ideilor sale.

Nu ştiu cum va fi primit pe alte meleaguri statutul mandatarilor şi liberilor profesionişti avînd în slujba lor masele şi guvernele, însă hotărîrea de încetare a mitingurilor se va bucura, cu siguranţă, de o largă audienţă, mai ales în ţările cu tradiţie democratică. „Poate am greşit în comunicatul nostru că i-am numit golani şi huligani, (n.r. — pe manifestanţii din Piaţa Victoriei), îşi exprima îndoiala domnul Iosipescu Zambra, poate am greşit cu termenii". Sigur, trebuia să-i fi numit altfel, nu oricine îşi poate permite să folosească un asemenea limbaj ; dar cum faptele rămîn fapte, hotărîrea a fost luată în consecinţă : „o să le interzicem (n.r. — e vorba, bineînţeles, de mitinguri) dacă nu sînt foarte bine organizate", fără a specifica ce înţelege prin aceasta, şi nici de unde are convingerea că va fi cel în drept să o facă.

În încheierea emisiunii, după ce şi-a exprimat convingerea că Televiziunea română este liberă cu adevărat, domnul Iosipescu a dat glas regretului său că timpul nu îi permite expunerea pe larg şi a altor puncte din programul partidului.

În ceea ce ne priveşte, regretăm numai că televiziunea română înţelege să-şi demonstreze libertatea în acest mod şi că are o atît de proastă părere despre coeficientul nostru de inteligenţă. Chiar nu ştie domnul director Emanuel Valeriu că din influenţa pe care mass-media o exercită asupra populaţiei peste 70% revine televiziunii ? Retoricul întrebării este, desigur, evident. Admirăm modestia, atunci cînd este reală, şi nu doar o formă de politeţă sau de eschivare, iar dacă îi mulţumim domnului Emanuel Valeriu pentru excepţionala dezbatere — programată însă după ediţia de noapte a „Actualităţilor" — organizată cu cinci dintre intelectualii de marcă ai ţării, asta nu înseamnă că nu sîntem siguri că atît domnia sa cît şi ceilalţi specialişti din conducerea televiziunii cunosc prea bine importanţa majoră a orei de difuzare a unei emisiuni. Cum se explică, atunci, programarea celor două emisiuni amintite la orele la care au fost transmise şi nu, cum ar fi fost mult mai firesc, exact în ordine inversă ?

Să fi fost, oare, mai de folos democraţiei române, detalierea unei platforme-program incoerente decît această dezbatere ? Răspunsul nu poate fi decît unul singur !

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Nu înţeleg!

Domnul Iliescu a făcut din nou apel la calm şi bună cuviinţă în campania electorală. Pînă aici, înţeleg şi subscriu. Dar atunci, de ce nu-l ascultă, nu zic opoziţia, că d'aia e opoziţie, mai mult să întrebe decît să asculte, de ce nu-l ascultă chiar partizanii entuziaşti ai domniei sale, organele şi organizaţiile F.S.N. şi C.P.U.N. ? De ce-l pun, de pildă, pe domnul general Diamandescu, proaspăt numitul nostru prim-adjunct al ministrului de interne, într-o situaţie cel puţin jenantă ? Domnia sa ne-a povestit pe scurt că domnul Raţiu, ca să scape nelinşat la Buzău, a apelat tocmai la vajnica noastră poliţie, care abia l-a scos, pe căi ocolite, din ospitalierul oraş în care avea de gînd să facă, cu calm şi bună cuviinţă, propaganda sa electorală. Am înţeles de aici că, ori strigi cu calm şi bună cuviinţă ce trebuie, să zicem „Iliescu — F.S.N.", ori n-ai ce căuta în oraşul nostru, în judeţul nostru, în Moldova noastră, în Muntenia noastră, mai pe scurt, în ţara noastră, dacă nu vrei să fii cotonogit. Poate nu înţeleg eu bine ! S-ar putea, pentru că după capul meu, dacă atîtea zile şi nopţi centrul capitalei este blocat de nişte tineri care manifestează, nu trebuie să dai fuga tocmai pînă la Iaşi, să intri, cum s-ar zice, în „dialog la distanţă" cu ei, mărturisindu-le cît de rezistent eşti la presiuni. Cum ar veni, „dacă nu mă vreţi voi, mă vor alţii, care umplu o piaţă cel puţin la fel de mare", sau poate, „dacă nu-mi bate vînt prielnic dinspre vest, mă trag şi eu mai spre răsărit". Cam aşa am înţeles. Să nu-mi explicaţi că a lăsat dînsul în Bucureşti pe domnul Roman care să vegheze şi să administreze, fiindcă eu cu ochii mei l-am văzut la televizor avînd cu totul alte îndeletniciri : pe unde a trecut buldozerul odiosului, uite cum facem noi sfeştania excavatorului ! Cînd să mai stea de vorbă cu golanii, cînd să ne mai explice şi nouă de ce l-a schimbat pe şeful Poliţiei ? Sau noi, fiind mici şi proşti, nu trebuie să ştim de ce ?

Aşadar, după ce ne-am delectat cu antrenantul spectacol pe care ni l-a oferit TVRL, transmiţînd înregistrarea şedinţei C.P.U.N., aceeaşi serioasă instituţie ne-a prilejuit, cum ziceam, o reîntîlnire cu domnul Iliescu aflat în campanie electorală la Iaşi. Atmosferă sărbătorească ! Entuziasm aproape strivitor ! Au fost însă şi unele, hai să le zicem „pete-n soare". De'o pildă, unde este orientarea politică a gazdelor cînd oferă oaspetelui lalele ? Ce, el era Luigi Ionescu ? Nu ştiau că dintre flori, cea mai aleasă (de F.S.N.) e trandafirul ? Bine, cel puţin, că nu i-au oferit „gura leului", floarea preferată a domnului Nica Leon, sau inflorescenţa viu colorată care te poate duce cu gîndul, acum, în plină campanie electorală, la divergenţele dintre Partidul romilor şi cel al ţiganilor (cu sediul la Sibiu). Sau, de ce atîta lipsă de inspiraţie poetică, tocmai într-un tîrg vestit prin barzii săi ? De ce s-or fi luat după alţii, localizînd, doar, o frumoasă lozincă versificată, pe care au făcut-o să sune : „Iliescu nu uita / Şi Moldova e a ta !" Păi, chestia asta cu uitatul au strigat-o şi entuziaştii din Valea Jiului, şi cei din Maramureş, şi cei de pe malul Dunării. Devine cam îngrijorător dacă atîtea mii de oameni îţi strigă să nu uiţi ! Se vede că au cam băgat ei de seamă cum stai cu memoria.

Dar, să nu uit eu ! Cînd cu demonstraţia tinerilor din Piaţa Universităţii, domnul Dinescu, incomodul coleg de C.P.U.N. al unor domni foarte serioşi, de altfel, în viaţa de toate zilele, după cîte am auzit, dar care se dau în stambă cum se îndreaptă camera TV spre ei, domnul Dinescu deci, a zis : „Poate vin minerii să facă ordine" (în atari circumstanţe miliţienii trebuind să fie primii care să se înscrie în Partidul timizilor). Asta m-a făcut să ciulesc urechile. Iar cînd l-am auzit pe domnul Iliescu spunînd, ce e drept, cam în barbă, „se poate" atunci, chiar m-am speriat. I-am şi văzut cu lămpaşe şi topoare, cu rîngi şi alte argumente să le explice ei golanilor cum e cu democraţia, să-i înveţe să nu mai acţioneze ca agenţi ai unor „agenturi străine" din S.U.A., din Vest, care, urmăresc destabilizarea, cum frumos ne-a explicat un domn de la Arad (tinerii manifestanţi — muncitori, studenţi, ce-or fi ei — neavînd capacitatea să scoată din capul lor nişte idei aşa de subversive : „Jos comunismul !", „Jos nomenclatura !" etc.).

Mi-am imaginat cam cum ar arăta o confruntare „civilizată de idei" între minerii scandînd „La muncă, nu la demonstraţie !", „Marş în front !" şi tinerii apărîndu-se cu „Fără violenţă !".

Acuma, drept să spun, nici pe demonstranţii aceştia nu-i înţeleg. Cînd domnul Raţiu a trecut „întîmplător" pe acolo (aşa-i place dumnealui, să caute beleaua cu lumînarea) tinerii au scandat : „Nu facem politică !" şi „Fără partide !". Dar tot ei strigă : „Jos Iliescu" „F.S. Niet", etc. Asta n-o fi vreo politică, ceva ? Adică, dacă ar scanda „Nu mai rupeţi flori, copii !" ar însemna că se aliniază platformei politice a partidelor ecologiste, dar dacă cer să demisioneze guvernul, asta nu mai e politică ? Sau, domnul Iliescu îi taxează în C.P.U.N. drept golani. Cu umor şi tinerească sfidare ei adoptă epitetul drept emblemă, pe care şi-o prind în piept : „Golan". Asta pricep. Nu înţeleg însă, de ce erau necesare lozinci de tipul „Cine este fesenist, ori e prost, ori securist ! Mr. Brucan". Nu s-au gîndit şi ei un pic, cît de mare e F.S.N.-ul, de unde atîţia securişti ?

Şi toate astea se petrec sub privirile unui organ al puterii, care este foarte exigent ca-n legile şi decretele care se aprobă pe bandă rulantă, să nu se strecoare, Doamne fereşte !, un „ori" în loc de „sau". Păi, n-avea dreptate mini-deputatul (aşa se cheamă membrul miniparlamentului, nu ?) că demonstranţii urmăresc, citez cu sfinţenie : „o destabilizare a unei situaţii care şi aşa nu este stabilă" ? Ori, nu mai înţeleg eu nimic ?

LIANA TATOS ■

Timişoara

Procesul văzut din penitenciar

Ultima zi a „celei de-a doua runde". Cortina procesului de la Timişoara se închide din nou, pentru o pauză febrilă, menită exclusiv cercetărilor penale şi strîngerii de noi probe. Renunţ la asistenţa comodă din sală, încercînd „a doua variantă". Vedere din profil. Dimineaţă rece şi umedă în faţa penitenciarului timişorean. Nu, nu se poate intra. În spatele porţii — motorul unui camion. Pe şosea — un „Aro" militar şi o blindată. Mult mai în faţă, o „Dacie" a poliţiei. Ieşirea „celor 21" spre sala procesului are, să recunoaştem, iz de serial programat sîmbătă seara. Se deschid porţile şi convoiul (ceva mai ingenios decît îmi imaginam) porneşte în viteză. O mînecă vărgată şterge fereastra din spate, ca pentru a recupera o imagine pierdută. Revin la poarta metalică. Solicit intrarea. Numele meu străbate coridoarele temutului fort pînă într-un punct de unde, în sfîrşit, soseşte decizia. Favorabilă. Identitatea mea particulară (buletinul) rămîne la intrare, am dreptul de a o păstra numai pe cea oficială. Brusc, legitimaţia devine fierbinte, sau aşa mi se pare.

— Bună ziua, domnule maior !

Comandantul penitenciarului îmi zîmbeşte, dar nu se prezintă. Nici el nu e o persoană particulară. Discutăm gazetărie. Discutăm agricultură. E timpul, totuşi, să forţez intrarea în subiect.

— Da, îmi răspunde. Pentru „cei 21" a fost un şoc. Mulţi dintre ei au trimis oameni la închisoare, dar n-au văzut-o în viaţa lor. O văd acum, sub presiunea unor acuzaţii foarte grave, şi asta le produce unora un fel de depresiune nervoasă. Cel mai „marcat" pare Ion Deheleanu, fostul şef al Miliţiei judeţene. Mai are şi acum momente în care plînge şi se roagă. Inculpaţii l-au descoperit — se pare — pe Dumnezeu.

— Unii nu l-au descoperit la timp. S-a vorbit mult despre sinuciderea lui Petre Moraru, fostul adjunct al generalului Nuţă.

— S-a vorbit mult şi s-au făcut unele afirmaţii fără temei. Unele ziare au întrebat (dar nu *ne*-au întrebat, în prealabil) de ce i s-a lăsat cureaua de la pantaloni — insinuînd că în penitenciar lucrurile nu prea sînt clare. Dimpotrivă, sînt foarte clare. Conform Legii nr. 23 din 1969 — în vigoare — tuturor deţinuţilor li se acordă dreptul de a purta anumite obiecte de îmbrăcăminte asupra lor. Iată legea. Iată lista obiectelor.

— Într-adevăr, e limpede.

— Moraru, poate, ştia multe şi moartea lui e o pierdere pentru justiţie. S-a spînzurat în WC, de ţeava caloriferului, adică la înălţimea de 1,30 metri. Sinucidere atipică, în poziţie flexată.

— Se poate vorbi de o „adaptare" a „celor 21" ?

— Da. După o perioadă de criză, au început să suporte mai uşor regimul de penitenciar. Nu au nici un privilegiu faţă de alţi deţinuţi. Sînt tunşi, nu au cafea, nu şi-au lăsat barbă — cum se întîmplă în capitală cu fraţii Ceauşeşti. Au primit, însă, pachete de la familii şi — de la noi — ouă roşii şi cozonac de Paşti. Un singur „avantaj" : asistenţa medicală cu totul deosebită.

— Se obişnuiesc cu sentimentul culpabilităţii ?

— Nu. Toţi se consideră nevinovaţi şi sînt siguri că vor fi achitaţi.

— Spuneaţi că în penitenciar se află şi oameni trimişi aici chiar de unii din „cei 21". Care e deci atmosfera ?

— La început a fost tensionată. Deţinuţii de drept comun vociferau şi îi ameninţau pe ceilalţi. Mai ales pe anchetatori. Pe Corpodeanu, Veverca, Avram... Am luat toate măsurile pentru ca orice întîlnire între deţinuţii de drept comun şi cei „politici" să fie exclusă. Chiar şi orele de plimbare sînt diferite.

— Şi... în afară de proces şi plimbări ?

— Unii stau ore întregi şi se gîndesc. Alţii mai citesc. Beletristică. Ziare nu, decît „Gazeta sporturilor". Televizor, nu. E interzis contactul cu orice mijloc mass-media care le-ar putea oferi informaţii sau sugestii în privinţa depoziţiilor lor în proces.

— Care dintre ei vi se pare cel mai echilibrat, mai — să zicem — detaşat ?

— Teodorescu. Pare a fi obişnuit cu orice Meseriaş.

Recunosc, cu un fior, zgomotul porţilor metalice şi sirena poliţiei. Comandantul e de acord să încheiem discuţia („De fapt, nici n-aş mai avea ce să vă spun, noi asigurăm paza, nu facem anchete, şi, oricum, procesul e în curs") cu o imagine. În curte, cei 21 coboară din autocamion. Unii mai greu, mai nesigur. Deheleanu-tulburat. Macri impasibil. Corpodeanu încruntat. Teodorescu, firesc. Zîmbeşte, privind coloana poliţiştilor cu caschete albe. Face cîteva mişcări de gimnastică. Se încolonează toţi, cîte trei. În hainele groase, vărgate, par la fel. Dar nu sînt. Teodorescu are pantofi sport.

RADU CIOBOTEA ■

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

Continuăm să prezentăm paginile din Introducerea la Memoriile lui Mihail Manoilescu. Autorul înfățișează punctul său de vedere asupra nereprezentativului și efemerului Partid al Națiunii, creație politică ieșită din străduințele unui neofit în materie : mareșalul palatului, Ernest Urdăreanu. De asemenea, este descrisă cu oarecare obiectivitate componența guvernului Ion Gigurtu, memorialistul optînd pentru constituirea cabinetelor ministeriale de personalități (precum cele conduse de N. Iorga, I. Gigurtu), în contrast cu cele impuse de interesele și capriciile liderilor de partide politice ; se face o singură excepție, cele două guverne prezidate de Al. Averescu (în ultimul fiind cooptat și... M. Manoilescu).

Desigur, în astfel de situații partizanatul politic este inerent și — cu toate criticile îndreptățite aduse inconsecvențelor șefului statului, regele Carol al II-lea — nu putem să nu sesizăm memorialistului unele slăbiciuni omenești, generate de resentimente mai mult sau mai puțin discutabile, vis-à-vis de oameni politici ai vremii aureolați totuși de nimbul autenticului patriotism în întreaga lor activitate (vezi cazul lui Nicolae Titulescu).

Revelatoare este și analiza pasivului politic al României față de Italia și Germania, așa cum apărea el la 4 iulie 1940. Am avut, se știe, în această privință unele momente bune, unele rezultate pozitive, însă și destule oscilații, atitudini neinspirate — cu consecințe păgubitoare iminente..

În această ultimă ordine de idei, Mihail Manoilescu dezvoltă o interesantă teorie a alternativelor în politica noastră externă care — dacă nu era nouă, ci se sprijinea pe înțelepciunea unor tradiții seculare — în orice caz avea meritul și cutezanța de a propune o soluție viabilă pentru salvgardarea ființei național-statale românești, la ceasul cînd Europa era practic invadată de hoardele imperialismului revanșard și revizionist. Dar, despre toate acestea, mai pe larg, în numărul următor al revistei.

STELIAN NEAGOE

[III]

Înainte de a intra în povestirea evenimentelor și a acțiunii mele, va trebui să fac, întîi, o lungă prezentare a situației noastre externe de atunci și, o dată cu aceasta, să destăinuiesc și unele dedesubturi ale politicii interne pe care le-am aflat mai tîrziu, dar care definesc exact rolul și sensul guvernului Gigurtu. Prefer astfel ca, atunci cînd cititorul acestor rînduri va ajunge la faptele care urmează datei de **4 iulie 1940, să înțeleagă de la început și tîlcul lor adînc**, asa cum l-am înțeles eu mai tîrziu încetul cu încetul.

Dar, fiindcă viața politică nu poate fi concepută fără înțelegerea oamenilor care îi dau caracterul, este bine să încep **cu o** prezentare **a** fizionomiei acestui guvern.

Guvernul Gigurtu nu se baza **pe nici o formație de partid**, fiindcă nu poate fi numit astfel așa-zisul Partid al Națiunii, creația copilăresc de artificială a lui Ernest Urdăreanu. De altfel, este amuzant să relatez că, în cursul lunii iunie, cînd i-am dat lui Urdăreanu să citească volumul meu **Le parti unique**, mi l-a restituit după o noapte de citire înfrigurată, spunîndu-mi, cu o sinceritate care atenua în adevăr enormitatea mărturisirii : „Și eu care am făcut un partid unic, fără ca să știu ce este asta ! Abia acum îmi dau seama că habar nu am avut de chestie".

Singurul **partid** reprezentat în echipa noastră era Mișcarea legionară, dar gradul ei de atașament față de guvern ca și față de regele însuși, s-a vădit prin tot ce s-a petrecut în urmă !

Ion Gigurtu era un industrias norocos care, după o carieră destul de ștearsă, a căzut peste o mină de... aur, grație căreia și-a făcut o mare situație în viața economică. **Este drept să i se recunoască în această privință și mari merite, fiindcă a reușit să creeze un mare concern industrial, curat românesc, fără concursul, ba chiar cu dușmănia permanentă a** Partidului Național Liberal, singurul deținător în România **al** mijloacelor economice și financiare, începînd cu Banca Națională.

Pe de altă parte, Gigurtu — pe care lumea l-a socotit cu nedreptate totdeauna ca pe un mediocru — are multe calități de om de stat și anume, cel puțin una care este hotărîtoare : **nu este demagog** și, cînd este vorba de o linie politică socotită de el în interesul țării, **nu pregetă să o urmeze cu hotărîre fără a se gîndi prea mult la dînsul.** În această privință, el pare să asculte vocea strămoșilor lui din același neam cu Nicolae Bălcescu.

Vorbind cu toată obiectivitatea, trebuie să mărturisesc că Gigurtu a fost loial față de mine în politica externă pe care am făcut-o amîndoi, împreună cu regele Carol, afară doar de unele meschinării pe care i le-a inspirat anturajul său totdeauna indispus de contrastul pe care opinia publică îl făcea între noi doi și temător de eventualitatea ca eu să-i iau locul la președinția Consiliului. Unde însă Gigurtu **a** constituit pentru mine **un** adevărat handicap, **a fost în** vizitele hotărîtoare **pe care** le-am făcut la Roma și Salzburg, unde dreptul lui protocolar la primul și cel mai lung cuvînt a constituit o **reală stînjenire pentru desfășurarea disponibilităților mele intelectuale.** Acest lucru îl îngrijora chiar și pe Urdăreanu, care ar fi vrut la un moment dat să-mi asigure posibilitatea de a lucra eu singur *).

Uitam să spun că guvernul avea un vicepreședinte de Consiliu, pe generalul Gh. Mihail, numit probabil anume de Carol ca nu cumva președinția Consiliului să-mi revie mie în lipsa lui Gigurtu, așa cum cerea vechimea mea. Mihail era un om inteligent și delicat, care mi-a făcut totuși unele greutăți în acțiunea mea cînd, spre sfîrșitul guvernării, a devenit Șef al Statului Major al Armatei.

Dintre ceilalți colegi de guvern, amintesc pe profesorul economist George Leon, ieșean și prieten de copilărie al meu, căruia fantezia regelui îi încredințase în chip mussolinian numai trei departamente : finanțele, agricultura și industria, ceea ce ar fi depășit desigur și pe un om cu umerii mai tari ; pe profesorul și scriitorul Nichifor Crainic care, cu tot caracterul său imposibil, vădit și în cursul guvernării, a fost desigur o personalitate culturală de marcantă originalitate și una din valorile generației mele ; pe profesorul Dumitru Caracostea, om de înțeles, deși cu acea prezumțiozitate universitară care caracterizează mai ales pe intelectualii de specialitate literară ; doctorul Victor Gomoiu, minunat răsad de țăran mehedințean, constituind prin onestitatea lui rustică o permanentă sfidare aruncată lichelelor din lumea politică și intelectuală ; generalul Const. Niculescu, ministru de război, frumoasă figură de militar demn și incapabil de tranzacții, oferind în discuții numai bine, acea rezistență care e semnul omului pe care la nevoie te poți sprijini ; generalul David Popescu, om inteligent și de un stil sufletesc cu totul remarcabil, care fusese pe vremuri, în Moldova refugiului [1917—1918], idolul intelectualilor, elevi ai Școlii de ofițeri de rezervă din Botoșani ; I. V. Gruia, om de valoare, dar pedant și încrezut, așa cum îi stă mai bine unui profesor de la Facultatea de drept, obligat să creadă că dincolo de „știința" dreptului nu există nimic mai înalt pe pămînt ; Horia Sima, care de la prima impresie nu poate fi caracterizat mai bine decît cu calificativul francez de „sournois", impenetrabil și plin de ascunzișuri, urmărind totdeauna un joc mai mult personal decît pur politic, așa cum s-a dovedit și mai tîrziu ; Radu Budișteanu (intrat după el în guvern) tip de legionar „subțire" ; V. Noveanu și Aug. Bideanu, tineri ardeleni simpatici și neobișnuit de prezentabili.

Ca fizionomie generală, guvernul cuprindea oameni de treabă, de o reală probitate sufletească, veniți toți cu gîndul să ajute cu ce pot într-o clipă așa de grea pentru țară și — după cum s-a văzut mai în urmă — gata să sacrifice orice năzuinți de demagogie naționalistă, pentru a aduce unei Românii în primejdie puțină jertfă. Cu excepția lui Horia Sima, care s-a grăbit să plece din guvern ca să-și pregătească o platformă patriotică pentru mai tîrziu și a lui Crainic, **care a făcut la** vremea cînd i **se părea că se scufundă** corabia, **o** ofensivă oportună împotriva politicii mele de „cedări", solidaritatea ministerială s-a păstrat destul de onest. De altfel, eu nu socotesc ca o desolidarizare nelegitimă actul de conștiință pe care l-au putut face mai tîrziu acei dintre miniștri care, în tragicul Consiliu de Coroană de la 29—30 august, au votat împotriva arbitrajului de la Viena. Căci eu cred că în politică oricine este în drept să-și urmeze linia conștiinței lui, cu condiția să nu bată monedă din acțiunile pe care le simpatizează la un moment dat opinia publică, nici să arunce blestemul asupra celor care preconizează resemnările inevitabile.

Pentru mine, care eram acum în al cincilea guvern al carierei mele, a fost interesantă verificarea că guvernul Gigurtu, ca și guvernul Iorga pe care partidele politice îl numeau în disprețul lor pe tot ce nu e partidism „guvern de adunătură", se prezenta, atît ca valori intelectuale cît mai ales ca nivel etic și ca ținută politică, mult superior guvernelor de partid (cu excepția doar a guvernelor generalului Al. Averescu, în care au fost strînși totdeauna oameni de calitate).

S-a dovedit, o dată mai mult, că metoda de a face o selecție persoană cu persoană în alcătuirea guvernelor, după criterii de valoare și de prestigiu, este mai bună pentru țară decît respectarea absolută de către suveran a capriciilor șefilor de partid ! Dar Carol n-a știut în timpul domniei lui să aplice cuminte și serios acest principiu bun, cum n-a știut să aplice cu vrednicie nici una din ideile frumoase care se păreau de multe ori că-l inspiră.

Anterioritățile politicii noastre externe și situația noastră externă la 4 iulie 1940

Cititorul acestor **Memorii** nu va putea, la vremea lui, să înțeleagă mare lucru din expunerile mele, dacă nu va avea un tablou clar al situației lumii și nu va fi pus în ambianța acelor vremi.

Cum problematica noastră externă era dominată atunci de extraordinara importanță pe care o căpătaseră puterile Axei, Germania și Italia, este firesc să reconstitui întîi foarte scurt raporturile noastre mai vechi și mai recente cu aceste două țări. În această reconstituire, aduc ca aport și unele documente găsite de mine în timpul ministeriatului meu, din care o parte vor merita să fie publicate în întregime, odată cu acest memoriu (În atenția fiului meu).

La 4 iulie 1940, Germania și Italia puteau dispune în chip absolut de soarta noastră. Și aceste două țări nu ne erau prietene. Aceasta era, în două cuvinte, moștenirea pe care o primeam eu ca ministru de externe. Și această moștenire vreau să o inventariez în cele ce urmează, stabilind **originea** ostilității Germaniei și Italiei **față de noi și evaluînd pasivul politic pe care îl preluam eu.**

În această privire îndărăt, nu voi să judec și să scuz pe nimeni, fiindcă pentru aceasta ar trebui să anticipez, stabilind care **ar fi trebuit** să fie în anii care au precedat al doilea război mondial politica noastră, ci vreau numai să constat **în ce măsură misiunea mea a fost îngreuiată de politica — bună sau rea, nu discut — pe care o făcuseră înaintea mea alții.**

Începînd cu Italia, amintesc că în 1926 — 27, generalul Averescu avusese o politică externă excelentă, de care de altfel, am mai vorbit în aceste Memorii, reușind să obțină recunoașterea Basarabiei, **fără ca în același timp să indispună Franța,** ba dimpotrivă, reînnoind tratatul de amiciție cu Franța, pentru care primise, el ca șef de guvern și ministrul său de externe, I.M. Mitilineu, marele cordon al Legiunii de Onoare.

Sub influența lui Nicolae Titulescu s-a lăsat însă să cadă tratatul încheiat de Averescu între Italia și România, lucru împotriva căruia eu am protestat în Senat între altele și la 27 noiembrie 1933, cînd am făcut, cum spuneam în discursul meu **„inventarul erorilor noastre în politica externă". *)** Dar marea noastră vrăjmășie cu Italia data din 1935, din timpul sancțiunilor, cînd noi am fost **cel dintîi stat din lume care am pus în vigoare sancțiunile împotriva Italiei**, pe cînd ungurii care fuseseră ajutați atît de mult de Societatea Națiunilor încît primiseră și un împrumut de acolo, au refuzat să aplice sancțiunile, creîndu-și în fața Italiei un titlu excepțional la recunoștință.

Și totuși, mai tîrziu, în primăvara anului 1937, contele Ciano întîlnindu-l pe Nicolae E. Lahovary, ministrul nostru la Tirana, îi face propuneri îmbietoare de prietenie cu România, **înlăturînd orice idee de modificare teritorială în Transilvania**, numai cu deziderătul de a se oferi un regim mai bun minorității maghiare. Mai mult, Ciano se oferise să ne viziteze la București pentru a pecetlui această apropiere ! La telegrama prin care Lahovary raporta ministrului său de atunci Victor Antonescu, această importantă „Ouverture" a lui Ciano, **n-a primit nici un răspuns**. (Toate aceste amănunte sînt consemnate în scrisoarea lui Lahovary către mine de la 17 iulie 1940).

Trec peste alte momente din relațiile noastre cu Italia de care voi aminti poate mai tîrziu, pentru ca să evoc numai incidentul penibil petrecut la Societatea Națiunilor în 1936, cînd Titulescu a cerut darea afară a ziariștilor italieni cu faimoasele cuvinte : „Chassez-moi ces barbares". Vorbele acestea au pătruns așa de adînc în masele populare italiene, încît mai tîrziu, pe cînd niște ingineri agronomi români vizitau lucrările agricole din Campagna Venezziana, un țăran le-a spus la despărțire : „Vedeți că nu sîntem atît de barbari cum crede dl. Titulescu".

În ceea ce privește Germania, voi culege din raporturile noastre cu ei, cîteva momente care ar fi putut fi hotărîtoare. La 7 noiembrie 1936, Gheorghe Brătianu, aflat ca simplu particular la Berlin, primește din partea lui Göring o sugestie : ca România să rămînă neutră în viitorul război, iar în schimb, declară Göring, „putem merge pînă la garantarea frontierelor (României) așa cum am făcut cu Iugoslavia" (vezi nota de conversație depusă de Gheorghe Brătianu la Ministerul de Externe aflată și în dosarul meu).

La aceeași epocă, la 16 decembrie, Hitler îi declara lui Brătianu că o apropiere de Germania nu înseamnă părăsirea alianțelor sale, **„toată lumea poate avea alianțele care îi convin, nu avem nimic împotriva alianței franceze, polone sau iugoslave".** Mai departe, confirmînd că dacă politica României se desface de influența sovietică și realizează mai bune legături economice cu Germania, România ar căpăta ca și Iugoslavia asigurările Germaniei împotriva revendicărilor revizioniste. Hitler precizează : „Aș merge în cazul acesta foarte departe și aș spune-o în mod public și oficial, la Roma și la Budapesta, și mai cu seamă la Budapesta". Hitler a autorizat pe Brătianu să comunice regelui și oamenilor de răspundere aceste declarații.

La aceeași dată, Alfred Rosenberg publică un articol în „Völkischer Beobachter" împotriva revizionismului unguresc, vorbind de unele dorinți de revizuire fantastice care sînt atitudini cu totul străine de orice realitate și declarînd că ei, germanii, nu sînt dispuși să fie apostoli ai eliberării pentru nimeni. La toate aceste „avansuri" ale germanilor, Bucureștiul nu dădea nici un răspuns.

La 4 decembrie 1936, Göring îi comunică lui N. Petrescu — Comnen, ministrul nostru la Berlin, din ordinul lui Hitler, că Germania se bucură de îmbunătățirea relațiilor româno-poloneze, că nu are nimic împotriva Micii Înțelegeri cîtă vreme rămîne la primul ei obiectiv, frînarea Ungariei, **și că nici alianța României cu Franța nu ar constitui o dificultate pentru apropierea României de Germania. Singurul lucru pe care îl cere României fiind ca să nu intre în nici o combinație împotriva Germaniei.** Punctul culminant în declarațiile lui Göring (vezi la documente, telegrama Comnen din 5 decembrie 1936) este în aceste cuvinte : „Vă oferim amiciția noastră. Dacă dvs. refuzați, ne vom căuta prieteni în altă parte și să nu vă mirați dacă vom întări legăturile noastre cu Bulgaria și Ungaria". Göring a adăugat că Hitler era gata să-l primească personal pe Comnen pentru a-i confirma aceste propuneri. Bucureștiul a continuat să rămînă pasiv, iar în raportul său de la 25 martie 1937, Comnen precizează o declarație a lui Göring, după care, în timp ce Hitler și el așteptau un răspuns din partea guvernului român, au aflat că România este pe punctul de a lua noi angajamente față de Franța și Cehoslovacia. Göring repetă, de data aceasta și mai categoric, că dacă România se va angaja să rămînă neutră într-un viitor război, atunci „Germania va spune tuturor vecinilor României, cum a spus-o și pentru Iugoslavia : nu aveți dreptul să vă atingeți de pămîntul românesc. Vom spune, la Budapesta ca și la Sofia, **că orice tentativă împotriva României ar fi urmată de apariția avioanelor noastre asupra Budapestei și Sofiei**". „Nu mai încape îndoială, de asemenea, că orice tentativă din partea Sovietelor de a trece granița dv. ar găsi la cererea dv., în dosul armatelor românești, legiunile noastre".

În timp ce noi tratam cu indiferență toate aceste sugestii, ungurii își continuau politica lor abilă de cultivare a Germaniei, ceea ce nu-i împiedica de altfel să cultive în același timp pe englezi și francezi. De altfel merită menționat detaliul politic și psihologic important că Bethlen, primul ministru ungur, pe cînd era în vizită oficială la Berlin în 1932, **înainte de ascensiunea la putere a lui Hitler** l-a vizitat pe acesta, sporindu-i enorm prestigiul. Și acest lucru, Hitler nu l-a uitat niciodată.

**) Un alt handicap în acțiunea mea îl constituia neseriozitatea procedeelor Palatului care recurgea de multe ori la mijloace curat copilărești, în credința că realizează niște rezultate diplomatice. Astfel a fost, de pildă, trimiterea la Berlin la 2 iulie (înainte de constituirea guvernului nostru) a Secretarului General al Partidului Națiunii, Victor Moldovan, care a tratat prin cafenelele de acolo cu personagii de mîna a cincea o alianță cu Germania (!) pe baza păstrării integrale a granițelor țării și care raporta isprăvile sale direct Palatului, ajungînd la un moment dat să-l entuziasmeze pe rege de marea lui reușită !*

***) La 4 martie 1934 „Corriere della Sera" relevase atitudinea mea din Senat în această privință : „Dl. Manoilescu a cerut să se arate situația actuală de fapt a relațiilor României cu Italia și pentru ce motiv tratatul de amiciție italo-român, prelungit din șase în șase luni, nu a fost reînnoit formal". Reamintesc cu acest prilej și cele scrise de mine în „Lumea Nouă" din 1933 despre pericolul blocului central germano-italian, care urma să despice în două Europa, bloc menit să înfioare pe toți cei care au ceva de pierdut la o revizuire a tratatelor.*

Podul de flori de la Prut

Din inițiativa Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni, a altor societăți culturale din România, în colaborare cu Frontul Popular din Moldova (R.S.S. Moldovenească), a oficialităților din cele două teritorii ale limbii române unice, a avut loc duminică 6 mai intîlnirea neamului nostru de-a lungul graniței de la Prut, realizîndu-se prima trecere liberă, în ultimii 46 de ani, fără pașapoarte, vize sau taxe vamale, în punctele Miorcani-Pererita, Stînca-Costești, Sculeni-Sculeni, Ungheni-Ungheni, Albița-Leușeni, Fălciu-Ţiganca, Oancea-Cahul, Galați-Giurgiulești. Întreaga manifestare, fără precedent ca amploare și semnificație politică, din 1944 încoace, – sfințită cu slujbe religioase și continuată cu lansarea simbolică a unui adevărat pod de flori peste granița curgătoare a Prutului, a constituit o mare sărbătoare a întregii spiritualități românești, o victorie reală a civilizației politice actuale.

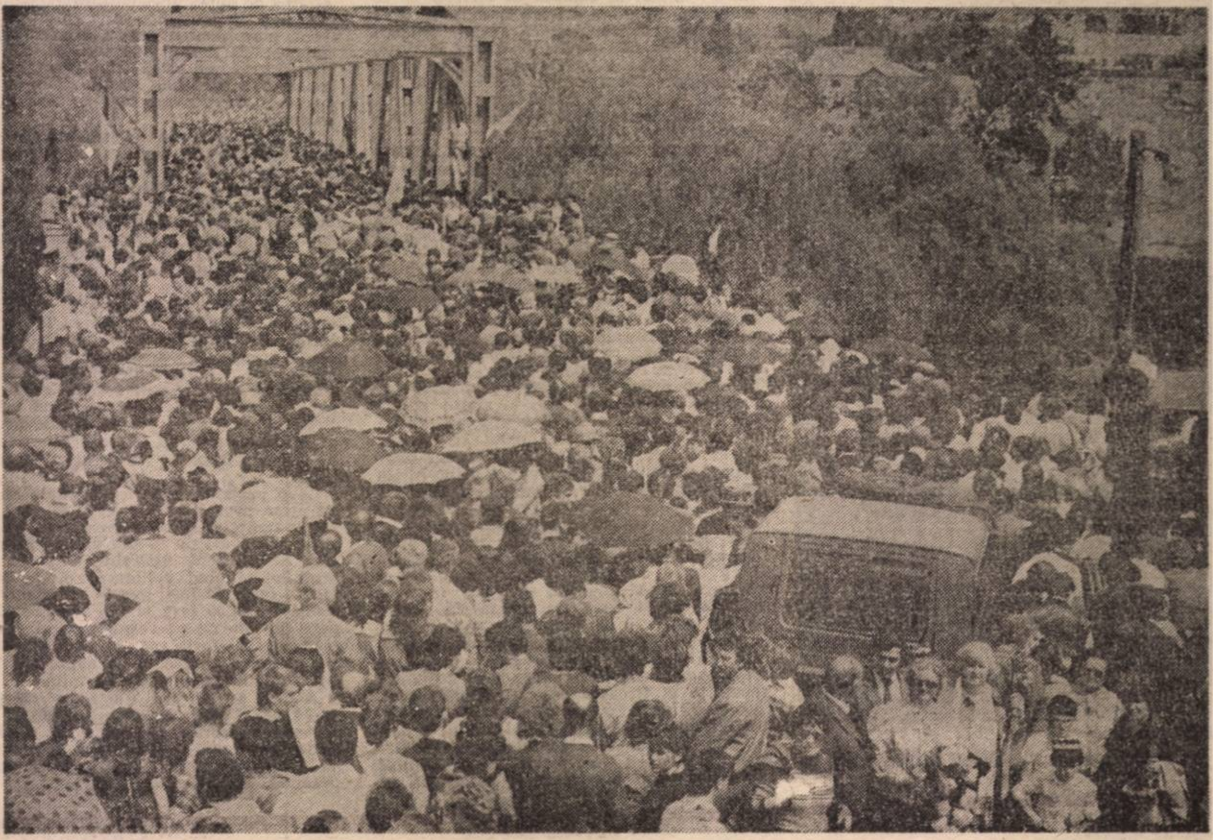

Peste 1 milion de oameni s-au intîlnit duminică la Prut. O parte dintre florile aduse pentru pod au fost dăruite grănicerilor de pe ambele maluri, care, în această zi, cu prețul unor eforturi de apreciat, au contribuit la realizarea unei imagini a umanității care începe să uite legile sîrmei ghimpate. Fotografie de ELENA GHERA ■

La Albița-Leușeni, punctul de trecere cel mai populat, alături de sutele de mii de oameni veniți – unii – de la sute de kilometri, oficialități de pe ambele maluri ale Prutului și-au unit, simbolic, buchetele de flori. Vom reveni, cu un reportaj mai amplu în numărul viitor al revistei

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Marea care trece rîul

La ora 6 dimineața, duminică 6 mai, a intrat în gara din Iași un tren care a traversat toată România, pe vagoanele căruia scria „Trenul prieteniei", „Apel din Timișoara, trezește, doamne, țara" și pe ferestrele căruia fluturau drapele tricolor, amintind de trenurile care se îndreptau în 1918 spre Alba Iulia. La ora 6 dimineața în Iași țara era trează. Numai din Timișoara au venit din toate liceele orașului peste 600 de elevi — într-unul din compartimentele trenului, profesoara Lucia Damșa refăcea secvențe obscure ale Revoluției. Cea mai nouă istorie a noastră se întrepătrundea cu durerile noastre mai vechi.

Toate gările și șoselele Iașului sînt numai inimi și flori. După primul nostru Crăciun liber, după primul nostru Paști liber, iată prima noastră zi de Basarabie liberă. Întîlnirea cu frații de dincolo e o stare de spirit atît de concretă încît frontiera menținută, încă, între noi este pură abstracțiune, rîul însuși care ne desparte nu e decît cea mai verde, cea mai curgătoare, mai trecătoare abstracțiune.

Dincoace de Prut — localitatea Ungheni, dincolo de Prut — a doua jumătate a localității Ungheni. Granița a trecut, pe aici, prin mijlocul casei, rîul a rupt familii în două, limba română în două, vai ,atît de nedrepte jumătăți. Între ele doar un rece pod de cale ferată. Sute de mii de oameni veniți din toată țara așteaptă să se facă ora 12, să poată trece prin gîtul acesta subțire de clepsidră dincolo. La un capăt de pod, o mare de oameni, la celălalt capăt de pod, altă mare de oameni așteaptă de 50 de ani îmbrățișarea. Pe Prut trec valuri de flori, cei din punctele mai nordice, de la Miorcani, Stînca și Sculeni, dăduseră drumul unor sticle pe jumătate umplute, astfel încît să-și păstreze verticalitatea, plutind. În ele, flori — garoafe, bujori. Prutul e o grădină curgătoare, un rai plutitor în matca sufletului nostru comun.

Lumea trece pe podul acesta nedrept de îngust și înalt, pas cu pas, traversă cu traversă, cei de pe mal aplaudă și cîntă, îi îmbrățișează pe cei trecuți și plîng. Așa am învins în istorie, pas cu pas. Așa au trecut dincolo, pînă spre seară, sute de mii de oameni. Înaintea acestei întîlniri s-au făcut planuri amănunțite, s-au fixat ore exacte, condiții, modalități. Ceea ce s-a întîmplat, însă, a depășit — la Ungheni și pretutindeni — toate previziunile. După Revoluția din Decembrie, este a doua mare ieșire nestăvilită a mulțimilor de oameni din matca nedreaptă în care a încercat să-i fixeze istoria. Am să risc, chiar, afirmînd că ieșirea românilor la Prut, trecerea pașnică a rîului cu flori în brațe și în inimi, de-a lungul întregii frontiere, de la Miorcanii nordului bucovinean pînă jos la Galați este — cel puțin ca amploare și spontană deschidere de masă — un fenomen comparabil întru totul cu Revoluția din Decembrie.

Am străbătut străzile orașului Ungheni pînă la cealaltă margine a sa, nu cunoșteam pe nimeni și nici nu căutam pe nimeni pentru că, toată lumea îmi era cunoscută, prietenii din Iași, scriitorii Cassian Maria Spiridon și Ștefan Prutianu (în această zi superbă toți românii se puteau chema cu acest nume generic !) opreau oameni de pe stradă și le dăruiau revista lor, *Timpul*, calendare cu Eminescu, toți oamenii aveau cărți de literatură în mîini, Călinescu, Arghezi, Blaga, abecedare și manuale diverse. În microfoane se anunța clipă de clipă : familia Ionescu din Constanța caută familia Bîrsan din Orhei, familia Lupașcu din Oradea așteaptă, lîngă stație, familia Aioanei din Soroca... Tot orașul Ungheni e o sărbătoare, în pomi flutură drapele tricolor, pe toată palma de iarbă din parcuri grupuri de oameni se bucură cunoscîndu-se, nici un român n-a mutilat nici o statuie, toate firmele magazinelor scrise cu litera slavă au rămas neatinse, Lenin însuși din centrul orașului n-a fost jignit cu nici o umbră, dimpotrivă, cred că a fost cel mai singur și ignorat dintre pămînteni. Iată că se pot întîlni frați de sînge și de istorie fără nici o violență, numai iubire și lacrimă, numai suflet curat și cutremur adînc de ființă.

Apoi, în marea de oameni, ne-am întîlnit cu scriitorii Nicolae Dabija, Leonida Lari și mulți alții din Chișinău, fără să-i căutăm, ci doar pentru că dumnezeul limbii române ne-a vegheat și ne veghează destinele, am cîntat și am spus versuri care vor rămîne suspendate în aerul acelei clipe și acelui loc pentru totdeauna, ne-am dus la casa domnului Tudor din Ungheni să-i cunoaștem familia, împreună cu Constantin Pricop, Mariana Codruț și Al. Dobrescu, am plîns și am cîntat împreună, ne-am pierdut din nou în marea de oameni. Și în tot acest timp, mulțimea trecea peste podul de cale ferată și cred că jumătate din sufletul ei nu se va mai întoarce niciodată din Basarabia.

Și acesta e doar începutul. Să nu uităm, că urmează Eminescu, în 15 iunie, iar în 28 iulie — 50 de ani de cînd dîra de sînge a Prutului, din sufletul nostru comun, începe, iată, să devină calea noastră cea bună de ieșire spre mare.

ION ZUBAȘCU ■

Soldatul în permisie

Duminică după-amiază m-am simțit ca soldatul în prima sa permisie. Soldatul care se gîndește la lăsarea la vatră. Am trecut podul peste Prut de la Galați — Larga — Giurgiulești cu sentimentul straniu al îmbătrînirii pe care îl capătă recrutul. Într-o permisie de șase ore, de la 12 la 18, soldatul s-a întors să mîngîie lemnul porții, devenit dintr-o dată sîrmă ghimpată. Giurgiuleștii, comună mică, adîncită în Prut, și-a vopsit gardurile caselor în alb, a sărbătoare. Fanfara a atacat răgușit hore și sîrbe moldovenești. Olul cu vin a trecut de la buze la buze, într-o împărtășanie a sîngelui. Duminica aceasta a fost elegia omului-fantă, prin care se vede dincolo : sîngele vechi cu lumina sa hieratică — și cinul străbun. Galațiul a migrat mai la est și atunci cînd ne-am întors nu l-am mai găsit la locul său, ci risipit în Basarabia. Cerul era atît de limpede, și aerul transparent, încît cu ușurință se putea vedea pînă la Cetatea Albă. Acolo unde, în urmă cu nouăzeci de ani, s-a născut bunica mea, și ea ca orice bunică, mamă a mamei unui soldat. O familie modestă, Vanea și Frosea Trifan, m-au înfiat la ieșirea de pe pod, m-au dus în casa lor din Giurgiulești, cu înflorituri pe fațadă (cum șade bine și se obișnuiește la români), m-au pus la masă și ospătat cu bucatele și rodul pămîntului din acele locuri. Am stat apoi la povești pînă tîrziu, cînd ne-a cuprins înserarea. Afluenții torențiali ai Dunării începuseră să curgă spre pod, spre întoarcere. Ei m-au condus pînă la pod, ne-am îmbrățișat și am trecut printre mesele încărcate cu mormane de flori unde trebuia să prezinți hatișeriful de trecere. Din mers m-am întors la jumătatea podului și i-am văzut, micșorîndu-se pînă ar putea încăpea într-o fotografie de nuntă, pe Vanea scărpinîndu-se în cap cu mîna lui mare de țăran — și Frosea privind îngîndurată spre malul românesc. (Însă aici, după cum puteți să vă dați seama, adevăru-i că mă fistîcisem, și nu mai știam care e malul românesc și încotro s-o apuc). M-am întors pentru ultima dată, de la capătul podului, în timp ce mergeam mecanic și pașii mei se auzeau sacadat pe ciment : i-am văzut, amîndoi cu mîinile încleștate de ochiurile gardului de sîrmă ghimpată, uitîndu-se după mine. Și aici, stop cadru.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Ultima soluție : Munca
Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE

OCTAVIAN GOGA Ardealul la Chișinău...

Niciodată, poate, n-a fost un timp mai potrivit pentru a medita asupra rolului pe care istoria îl rezervă hazardului, întîmplării fatale dincolo de limitele prevederii. Cei trei ani de războiu au izbutit în mai multe rînduri să scoată la iveală acest joc misterios al sorții și să ne aducă aminte de cuvintele resemnate ale cronicarului cînd vorbește de „bietul om subt vremi". Atîtea combinații raționale s-au năruit în duelul cumplit al forțelor ce se ciocnesc, de atîtea ori am înregistrat evenimente neașteptate, că astăzi mintea noastră, obosită uneori de logica înfrîntă, rămîne dezarmată în fața faptelor și le primește ca venite dintr-o orînduială supremă, din acea poruncă tainică care croiește legi nestrămutate eroilor lui Sofocle...

Cu astfel de senzații am cetit primul număr din gazeta **Ardealul** ce apare la Chișinău de vre-o două săptămîni. Cine ne-ar fi putut profeți în toamna anului trecut că o volbură uriașe are să miște din temelii vechiul imperiu moscovit și că pe urmele acestui cataclism o seamă de pribegi de la Sibiu vor trece Prutul, ca să răspîndească efigia lui Mihai Viteazul în casele românilor din Basarabia ? Minunea s-a întîmplat... După o serie de năzuinți culturale, după cursurile de învățători, după revista școlară și abecedarul care se tipărește, moldovenilor li se dă acum prilejul să cetească cu alfabetul național al vremilor noi și ziarul trimis de la Chișinău soldaților ardeleni răsfirați prin toate colțurile Rusiei. În adevăr, destinul e insondabil în drumul lui. Istoriograful de mîine cînd va așeza pe hîrtie aceste zile zbuciumate va sta o clipă pe gînduri și-și va evoca, poate, amintiri răzlețe din tragediile grecești.

Și cu toate aceste sînt lucruri limpezi, elemente cu desăvîrșire normale în această poveste care pare miraculoasă. Rolul cultural al cărturarilor ardeleni în Basarabia are la bază o realitate. Este conștiința unității de rasă care n-a încetat o clipă să îndrume sufletul neamului nostru de pretutindeni. În puterea acestei stări pozitive istoria ducîndu-și înainte evoluția ei firească creează situații analoage cu cele cunoscute din alte timpuri în diferite părți ale românismului. Acum o sută de ani, în epoca lui Gheorghe Lazăr, misionarii culturali ai Ardealului aruncau aceeași scînteie la București, în mijlocul unei societăți cu obiceiurile corupte de domnia fanarioților. Sămînț[illegible] a prins, fiindcă aducea cu ea adevăr[illegible] implacabile ale sîngelui. Lucrul se re[illegible] acum la Chișinău cu același rost, cu aceleași consecințe. Reacțiunea mediului e și-aici vie, fiindcă nu s-a găsit încă puterea care să poată distruge impulsurile de rasă în conștiința unui popor. Din fericire, vremea actuală devine tot mai străină de opresiunea culturală a naționalităților și cu deosebire solul agitat de peste Prut pare pentru multă vreme pus la adăpost de astfel de tendințe. În acest chip noi vedem după frămîntarea chinuitoare a prezentului deschizîndu-se perspectiva unui cîmp nou de manifestare națională.

În afară însă de bucuria ce ne-o trezește redeșteptarea culturală a unui colț de românism este o constatare de ordin superior care se desprinde din mișcarea națională a Basarabiei. Se afirmă încă odată principiul de unitate sufletească, suprema dogmă a religiei noastre naționale. Scutul cu care ne apărăm de loviturile destinului devine tot mai puternic. Încercările la care sîntem supuși astăzi iau aspectul unor nenorociri vremelnice, care nu pot dărîma un altar. Toate svîrcolirile dușmanilor, fie ordine de generali nemți afișate pe zidurile de pe Calea Victoriei, fie circulare de miniștri unguri, sînt zădărnicii efemere care se rostogolesc neputincioase, strivite mai curînd ori mai tîrziu de carul de triumf al adevărurilor organice. Conștiința de rasă se afirmă la noi și palpitarea ei vie ne dă fiorul eternității.

La o parte deci cu ieremiadele sinistre pe urma prozei lui Slavici și pe urma tuturor amărăciunilor cu care soarta umple cupa suferinții pe seama generației noastre. Acum cînd Ardealul vorbește Chișinăului și cînd voluntarii de la Murăș vin în lagăr la Iași, poarta viitorului nostru e deschisă larg și noi trebuie să [illegible] dem dincolo de ea **veșnicia rasei...**

În această forță morală vom găsi energia cu care va trebui să suportăm liniștiți ziua de azi și ziua de mîine.

Articol apărut în „România" (Iași), anul I nr. 254, din 29 octombrie 1917.

Articol interzis să apară în cartea : Octavian Goga — Ne învață Mărășeștii... *— Ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, Editura Junimea, 1983).*

La Căpriana pe-nserat

La Căpriana pe-nserat,
La Căpriana pe-nserat,
La mănăstirea Căpriana,
Bătrîne clopotele bat,
Bătrîne clopotele bat,
Și aerul purificat,
Și aerul purificat,
Îmi oblojește dulce rana.

Aici luptăm poporul tot,
Aici luptăm poporul tot,
Aici luptăm poporul tot,
Cel însetat de răzbunare,
Și ne conduce-un voievod,
Și ne conduce-un voievod,
Un cel mai mare voievod,
Pre nume Ștefan, zis cel Mare.

Răsare iarba din pămînt,
Răsare iarba din pămînt
Și blînd se leagănă stejarii,
Și cad barbarii rînd pe rînd,
Și cad barbarii rînd pe rînd,
Și-și cer iertare, ca barbarii.
Dar împăratu-i împărat,
Dar împăratu-i împărat,
Și nu știe să uite răul,
Crucea în sus a ridicat,
Și sabia a fulgerat
Și a lovit în cap călăul.
La Căpriana toate vin,
La Căpriana toate vin
Din vremea cea îndepărtată,
Noi, moldovenii, să le știm,
Și moldoveni să ne-nfrățim
Cu moldovenii de-altădată.
Bat clopotele repetat,
Bat clopotele repetat,
Bat clopotele repetat
La mănăstirea Căpriana.
Aici un meșter, un bărbat,
Aici un meșter, un bărbat,
Îndrăgostit, ne-nduplecat,
În piatră o zidi pe Ana.
Bat clopotele pe-nserat
La Mănăstirea Căpriana.

DUMITRU MATCOVSCHI

Cuvînt către moldovenii „din stînga"

Moldoveni din partea stîngă a Nistrului ! Soarta voastră a fost amară. Fiind voi înșivă români ca și noi, basarabenii, ați fost înspăimîntați poate mai mult decît noi cu... românii și cu... limba română, propria voastră limbă. Cine știe cîte sute de ani ați știut să vă păstrați graiul, cu toate că nu prea înțelegeți ce-i cu graiul ista și de unde își trage el rădăcinile. Alți pămînteni de-ai voștri, răzlețiți dumnezeu știe pe unde, prin fundul necuprinsului imperiu de altă dată, ori mai aproape de voi, prin satele moldovenești dăruite Ucrainei de către Stalin, nu și-au păstrat limba nici atît, au fost cu totul rusificați și ucrainizați. Voi, în felul vostru de a grăi, mai păstrați forme de-a dreptul latinești (cuvinte ca **arină, șanti, per,** nume de familie ca **Longus, Andrus**). Nu-i vina voastră că ați fost în anumită măsură ucrainizați și mai ales rusificați. Este vina celor care s-au străduit să vă sugrume conștiința națională, să vă întunece mințile și să vă asimileze. Este vina „oaspeților" pătrunși mai ales prin orașele voastre și care, slugăriți de moldovenii nemoldoveni, vă pun să vorbiți numai în limba rusă și se zborșesc la voi cînd vă luați inima în dinți și o întoarceți pe limba voastră. Acum „oaspeții" au încetat grevele, dar au făcut-o de nevoie, să nu credeți că v-au îndrăgit. Acum ei umblă, ca și găgăuzii noștri, cu ideea unor republici autonome rusești pe pămîntul Moldovei.

Împotriviți-vă acestei idei nesăbuite !

Fiți tari, înfruntați primejdia, vorbiți peste tot locul în limba mamelor voastre. Cu cît veți vorbi mai mult și mai bine, cu atît mai repede vor înțelege „frații mai mari" că nu sînt stăpîni **nici** pe pămîntul, nici pe sufletul vostru.

Știu, din toată **drujba asta** v-ați ale[illegible] cu o limbă cam stricată, deși n[illegible] bit-o niciodată atît de anap[illegible] fost învățați. Căutați și voi [illegible] cum puteți și cît puteți, [illegible] seamă îndrumați-i pe copiii [illegible] tre o limbă sănătoasă. Urma[illegible] frumoșilor voștri pămînteni (sîn[illegible] — scriitori, jurnaliști, artiști, î[illegible] tori) care „s-o dat cu basaraben[illegible] țelegînd că noi — cu toții — n[illegible] altă limbă decît LIMBA NOA[illegible] CEA ROMÂNĂ.

Vă poftesc să nu vă asemuiți [illegible] dul care zice că nu există sunete fiindcă nu le-a auzit niciodată. Nici mie nu-mi place, bunăoară, muzica de orgă dar asta nu înseamnă că trebuie s-o urăsc.

Și încă ceva.

Poate ați auzit că noi, basarabenii, avem un cuvînt de ocară — **șantist** — (din **șanti**). Urît cuvînt, recunoaștem, dar nu vă privește pe voi. Îi privește pe „nacialnicii" care ne-au venit după război cu „șanti" pe buze și cu pistolul în buzunar. Ei erau porniți pe vrăjmășie, pe vătămare, pe distrugere. Nu ne

Capra cea sfîntă (răvaș din spital)

Mi-a povestit cineva un lucru cutremurător ; atunci cînd bunica sa a fost smulsă din cuibul ei, ca atîția alți români basarabeni, și dusă în fundul Siberiei, bătrîna a reușit să ia cu dînsa un lăiceraș și (nu se știe prin ce minune) o capră. Acolo, în sălbaticul frig siberian, pe cine credeți că învelea cu lăicerașul femeia ? Pe capră. Capra a răsplătit cu lapte iubirea acelui suflet creștin, salvîndu-l de la pieire sigură.

În anii de năruitor îngheț spiritual din Basarabia postbelică, cîntecul popular pe care barbarii n-au reușit să-l omoare cu totul, apoi Eminescu pe care l-am cunoscut abia la facultate, prin anii '50, apoi cărțile unui Druță, iar mai pe urmă marii scriitori dintre cele două războaie, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Gala Galaction, Lucian Blaga, George Bacovia, Tudor Arghezi, Ion Pillat, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, Adrian Maniu, Aron Cotruș, Ion Vinea, apoi scriitorii postbelici, unii dintre ei la fel de mari, Zaharia Stancu și Marin Preda, Eugen Barbu și Fănuș Neagu, Ștefan Bănulescu și D. R. Popescu, Mihai Beniuc, mai ales cel din Cîntece de pierzanie și Al. Philippide, M. R. Paraschivescu, cel din Cîntice țigănești și A. E. Baconsky, George Lesnea și Geo Bogza, Ion Lăncrănjan și Nicolae Velea, Paul Anghel și Constantin Chiriță, Constantin Țoiu și Ion Băieșu, Aurel Baranga și Horia Lovinescu, Maria Banuș și Radu Boureanu, Alexandru Andrițoiu și Aurel Rău, Vasile Nicolescu și Tiberiu Utan, Ion Brad și Radu Cârneci, dar și cei din exil : Petru Dumitriu, Horia Vintilă, Ion Caraion, Ion Negoițescu, Paul Goma, Dumitru Țepeneag, Dorin Tudoran și, desigur,

Europa Liberă, dar și Cenaclul Flacăra creat de Păunescu, cenaclu pe care tineretul basarabean îl asculta în fiecare joi seara ca pe o slujbă religioasă, cîntînd și acum cele mai frumoase piese muzicale din repertoriul lui — toți și toate au fost pentru întreaga suflare românească din Basarabia un fel de capră sfîntă care ne-a alăptat ființa națională.

Datorez alcătuința, mai exact creșterea mea poetică numai și numai Cărții Românești ce cu atîta greu am sclipuit-o de-a lungul anilor, lui Eminescu în primul rînd, marilor poeți dintre cele două războaie și, desigur, des[illegible]ur, desigur generației lui Nicol[illegible] și Nichita Stănescu, alcătuită d[illegible]eți de maximă importanță, unii dintre ei atinși de raza geniului : Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Anghel Dumbrăveanu, Ion Gheorghe, Grigore Hagiu, Cezar Ivănescu, Mircea Micu, Florin Mugur, Gabriela Melinescu, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Doina Sălăjan, Gheorghe Tomozei, Romulus Vul-

Naiul de aur

Lui Gheorghe Zamfir

Pe ramuri păsări au muțit
Și-n codru vînt s-a liniștit –
[illegible]ultă doina din strămoși
Sub mari luceferi luminoși

Se-aude suflet românesc
curgînd prin naiul cel domnesc,
De crezi că ar sufla Iisus
În focul vetrei lui de sus.

Există un drag trandafir
Românesc,
El se numește Zamfir
Românesc,
Ferice de țara de vis
Românesc,
Ce l-a născut și deschis
Românesc !

Pe lume este un Mihai
Și un Enescu și un grai,
Avem cu ei un legămînt,
Deci, încă-i bine pe pămînt.

Se-aude suflet românesc
Curgînd prin naiul cel domnesc,
De crezi că ar sufla Iisus
În locul vetrei Lui de sus.

Există un drag trandafir
Românesc,
El se numește Zamfir
Românesc,
Ferice de țara de vis
Românesc,
Ce l-a născut și deschis
Românesc !

GRIGORE VIERU ■

știau aproape de loc limba, ne urau de moarte și ne făceau rumînskaia șliuha, iar noi, ca să ne răcorim, le-am zis șantiști. Sămînța lor mai trăiește, o gă- [illegible] Tiraspol, pe la Rîbnița, pe [illegible]uri, dar și pe aici prin Basa- [illegible]nde s-au ijdărît și neoșantiști [illegible]ină" (aceeași mancurți). Șan- [illegible]seamnă, de fapt, „stalinist". Voi [illegible]nteți șantiști, chiar dacă rostiți [illegible]tul „șanti". Rostiți-l sănătoși, că-i [illegible]nt latinesc !

[illegible]aca vine vorba de limbă, trebuie să [illegible] spun că înaintașii din R.A.S.S.M. au [illegible]st mai cinstiți și mai obiectivi decît [illegible]i care au întocmit astăzi legea cu [illegible]vire la limba de stat. Ei n-au um- [illegible]at cu tainica formulă „identitatea lingvistică moldo-română", ci i-au spus limbii pe nume : „...s-a hotărît ca în școale, case și așezămintele de cultură moldovenească să se întrebuințeze **limba românească**" („Plugarul roș", 21-VIII-24.) Da, ei înțeleseseră că a sosit timpul să-și facă semnul crucii și să sărute mîna sfintei Fecioare care este Limba Română.

VALENTIN MINDICANU ■
din rev. „Nistru", nr. 2
1990, Chișinău

---

pescu, Horia Zilieru și neîndoios celor mai tineri ca mine cum ar fi Daniel Turcea sau Mircea Dinescu. Îmi plac și optzeciștii, îi admir mult, deși ultimele învățături tot la poeții dintre cele două războaie și la cei din generația mea le fac.

Sînt adînc mișcat de iubirea și stima ce-mi poartă cititorii și colegii de breaslă din partea stîngă a Prutului. M-a tulburat pînă la lacrimi premiul ce mi-a acordat pe anul 1989 revista Flacăra. Cum să vă spun, frații mei dulci de la Flacăra, de la Luceafărul și România Literară, de la Cronica și Convorbiri Literare, de la Steaua și T[illegible]a, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Gheorghe Tomozei, care sînteți cu adevărat mari și mă elogiați, prea darnici prin cronici și prefețe, cum să vă spun — nu harul, ci lacrima mea este mare. Vă mulțumesc vouă și celorlalți confrați că o ați zărit.

Christos a înviat !

GRIGORE VIERU ■
20 aprilie 1990, Chișinău

Și în Moldova nasc oameni

Fotografie de **MIHAI POTÎRNICHE** ■

Cunoașterea de sine

Sofiei Vicoveanca

Ea e lacrima doinei străvechi
Și izbînda cea mare.
Cine are ieșire la lacrima ei,
Are ieșire la mare.

Ea e însăși permanența carpatică,
Pacea culmilor cărunte.
Cine are ieșire la starea ei,
Are ieșire la munte.

Ea e focul ce îmblînzește
Crivăț și geruri.
Cine are ieșire la cîntecul ei,
Are ieșire la ceruri.

Ea este un măr de aur
Pe care Dumnezeu din mînă
L-a scăpat pe-o apă frumoasă
Numită Rapsodia Română.

Ea este între noi o Mioriță,
Ea poartă neagră năframa,
Ei i-ar fi spus cu iubire „Fata mea",
Dacă trăia mama.

Ea e atît de aproape
Și atît de departe
Ea este ! Și-n preajma ei
Te simți nemuritor
Sau intri liniștit în moarte.

GRIGORE VIERU ■

Scrisoare de mir tămăduitor către Dumitru Matcovschi

Rezistența unei națiuni, pe lîngă resursele colective, sociale și spirituale, este suma rezistenței individuale. Mă gîndesc la acest adevăr istoric al rezistenței milenare a națiunii noastre, privindu-l frățește în ochi pe Dumitru Matcovschi. El stă și va sta mărturie a acestui fapt care explică istoria și devine istorie. Zice, înțeleptul nostru popă. „Nu da, Doamne, omului cît poate duce el". Dumnezeu i-a dat lui Matcovschi exact cît a putut duce el ca să reprezinte rezistența acestui neam. Reinviat prin propria lui forță, el s-a lăsat reinviat de chiar spiritul acestui neam prin cei care i-au stat alături cu știința lor hipocratică și dumnezeiască.

Cînd, la 15 ianuarie 1989, de sfînta zi a Voevodului Eminescu, aflat la Chișinău, Leonida Lari îmi oferea revista „Nistrul" conținînd miracolul expresiei „De la Nistru pin' la Tisa", Dumitru Matcovschi ni s-a înfățișat dintr-odată nu numai drept poetul nostru de conștiință pe care îl știam, ci Apostolul lui Eminescu printre noi. Un Apostol grav și demn, urmărit de păginitatea modernă a urii adevărului.

CETATENE! SUSTINE PRIN
ГРАЖДАНИН!
УЗНИКОВ СОВЕСТИ!

Dreptul la convingeri

Fotografie de **MIHAI POTÎRNICHE** ■

Acum, la începutul acestei primăveri, cu atitea nădejdi frumoase în sufletele noastre, privindu-l în față, în spațiul lui de suferință și în trupul lui de tragică revenire spre un alt Meșter Manole, – căci Meșter Manole este și el – mi se luminează acest adevăr.

Simbol al pătimirii suferinței naționale, Dumitru Matcovschi a devenit însăși suferința întruchipată într-un individ. Molestată fizic pînă la martirizare, suferința poetului a și luat proporțiile hiperbolice ale tragediei acestui neam. Dacă omul fizic poate să o adeverească, conștiința poetului o confirmă. Îl vizităm, deci, în timpul lui de tragică revenire, de după moarte, și ne minunează cu trei poeme, ca o treime de credință și ca o troiță: Basarabia, Ștefan cel Mare și Căpriana:

Aici un meșter, un bărbat
Aici un meșter, un bărbat
Îndrăgostit, ne-nduplecat,
În piatră o zidi pe Ana.
Bat clopotele pe-nserat
La Mănăstirea Căpriana.

Bat clopotele ne-ncetat și în sufletele noastre, ca și în sufletul lui Dumitru Matcovschi: îi mai aducem o nădejde. LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI, reînviată ea însăși, după o sută de ani, în vremea revoluției purității românești, îi propune prin semnatarul acestor rînduri, poetului de pe limba de pămînt dintre Prut și Nistru să vină în România, într-un sanatoriu care să-i ofere sprijinul grabnicei însănătoșiri. Dumitru Matcovschi și soția sa Alexandrina acceptă să vină printre frați. Nu este „pe-nserat" ca în poezia sa. Bat clopotele de dimineață, sîntem înaintea Paștelui Blajinilor și avem credința că vom birui, întru chiar sfînta biruință a neamului.

Mîine vom fi la Căpriana, și vom sfinți cu duh Ceresc această credință.

Frate Dumitru Matcovschi, frățietatea unge cu mir tămăduitor.

Vă așteptăm în România.

VICTOR CRĂCIUN ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sint de citit mii de cărți

Poetul care a spus NU

Mircea Dinescu începuse să fie privit ca un adversar al dictaturii încă înainte de a acorda ziarului francez „Libération“ istoricul interviu din 17 martie 1989, încheiat cu o frază zguduitoare: „Spuneți acolo unde o să mergeți că Dumnezeu și-a luat fața de la români“. Chiar și pe vremea cînd nu își declara deschis opoziția față de regim, era considerat un personaj suspect din cauza comportării sale. Într-un mod de-a dreptul scandalos, obișnuia să fie tînăr și frumos, să rîdă din toată inima, să scrie versuri fermecătoare, să aibă succes la public. Informatorii simțeau că ceva nu este în regulă cu el, dar cînd se apucau să-și întocmească rapoartele nu prea știau cum să-și formuleze acuzațiile și rămîneau multă vreme cu stiloul în aer. Drept urmare, îl urau și mai tare pe poet.

Fiind integral și definitiv o „ființă liberă“ — după cum îl caracteriza cu admirație și dragoste Marin Preda —, Mircea Dinescu a căzut inevitabil în dizgrație. Poemele sale din volumul **Moartea citește ziarul** au fost gazul turnat pe foc, în 1988. Totul în acest volum, inclusiv titlul, constituia o sfidare. În consecință, s-a interzis publicarea lui.

Și totuși nici una dintre cărțile anterioare ale lui Mircea Dinescu nu a ajuns atît de repede la public ca **Moartea citește ziarul.** Seiful de la Consiliul Culturii în care se păstra manuscrisul s-a dovedit ineficace. Milioane de oameni au luat cunoștință în detaliu de mesajul poetului, l-au transcris, l-au memorat, l-au rezumat pentru cunoscuți.

Așa se face că volumul recent apărut la Editura „Cartea Românească“ era cunoscut de toată lumea înainte de a ajunge în librării. Mulțimea care a luat cu asalt librăria „Mihail Sadoveanu“ din București în ziua lansării cărții a făcut-o mai mult ca să obțină autografe decît pentru a-și satisface curiozitatea.

Poemele din **Moartea citește ziarul** sînt scrise cu febrilitatea și, în același timp, cu începutul de resemnare cu care aruncă un naufragiat în valuri sticla cu apelul său către umanitate. În fața evidenței că nu se mai poate face nimic, poetul recurge la soluția disperată a redactării unui text. Și se descifrează în fiecare vers presimțirea că S.O.S.-ul său va fi citit doar de posteritate.

Niciodată nu s-a mai arătat Mircea Dinescu atît de descurajat, cuprins de o asemenea oboseală morală. Scrise în ultimii ani ai dictaturii, poemele sînt documentul stării de spirit a unui întreg popor. Umorul plin de grație al lui Mircea Dinescu s-a convertit în simț al grotescului. Degradarea vieții este reprezentată printr-o animație caricaturală, prin acea efervescență fetidă pe care o cunoaște orice organism în faza de descompunere. Frenezia cu care poetul face cronica întîmplărilor din această lume condamnată are ceva rău: „Încep din nou spectacolele: teiul / își joacă vag mireasma cabotină“; „Moartea s-a suit pe casa noastră / pune țiglă și cîrpește fumul“; „Vine Haplea dă cu lingura-n sate / soarbe clopote pe nerăsuflate / ară biserici seamănă panică / și-apoi o seceră cu limba mecanică“; „Fratele meu orbi într-o seară de iulie. / În creuzetul fabricii de azot Natura-și scotea impudică / ciorapul de plastic“; „Din ceasul primăriei ieși în loc de cuc / șeful de post cu-nsemnul lui grav de cauciuc, / s-anunțe că din pricini ce nu de dînsul țin / tainul sfînt al orei s-a micșorat puțin“; „Ce să facă și ei profeții / beau bere acră și le urcă revolta c-un semiton“ etc.

Cartea reprezintă **o culme a poeziei sarcastice.** Nu mi l-aș fi putut închipui pe poetul care exclama cu douăzeci de ani în urmă, ca un zeu al tinereții neînfricoșat de moarte „Sînt tînăr, Doamnă, tînăr cu spatele frumos!“ înmuindu-și penița în acid sulfuric: „cui să te plîngi / cînd telefonul colcăie de gărgărițe / și oricum n-avem chef să fim arestați înainte de ceai / și de-altfel prea-s matinali delatorii...“ Stilul atît de tăios este o dovadă că poetul a îmbătrînit în istovitoarea sa luptă cu dictatura. Mircea Dinescu cel de altădată, cel care oferea flori soldaților și era convins că dacă așază un fluture pe calea ferată trenul îl va ocoli, acel Mircea Dinescu a căzut sub gloanțele totalitarismului. Ne vorbește acum un Mircea Dinescu vîrstnic, obosit, dezgustat. Faptul că talentul său a rămas intact nu mă consolează. Mi-e dor de poetul care oprea fetele pe stradă și le cînta „Lăncrănjan la oi m-aș duce“. Pe lista crimelor săvîrșite de dictatură ar trebui să figureze și uciderea acelei vîrste a lui Mircea Dinescu.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Univers sonor

Ce facem pentru tineri?

Ușor nu este să vorbești despre tineri, simțind că argumentul anilor te separă de această vîrstă minunată. Dar, important mi se pare a nu face din acest handicap un hotar separator. Dacă țara are nevoie de tineri, acum cu atît mai mult cu cît le datorează propria renaștere, să nu uităm a răspunde cu adevărată dragoste. Adică prin situare la unison cu visele și realitățile lor, ceea ce nu mi se pare imposibil, ci necesar. Desigur, nu de declarații de principiu au ei nevoie, ci de atitudini concrete, mergînd în întîmpinarea așteptărilor. Mult prea mult s-a frînat accesul acestor tineri spre muzică, fie prin filiera procesului de formare, fie prin orizontul mereu îngustat al finalizării eforturilor de afirmare. Știm bine, România urcase cîndva în fruntea clasamentelor competitive muzicale, pentru ca apoi să dispară treptat, ca și cum izvorul generos de talente ar fi secat. Nicidecum! Să nu descriem acum procesul de sărăcire al mai multor generații, ar însemna să reluăm gînduri dureroase. Dar să facem, la timpul prezent, cît mai mult pentru ca o cotitură să fie reală și optimizantă pentru viitorul culturii noastre muzicale.

Am ales cîțiva reprezentanți al acestor tineri, ascultați de curînd pe podiumul de concert. Ce facem pentru a le valoriza potențele de care dispun? Iată-l pe Liviu Prunaru confruntîndu-se în simfonicul Orchestrei Naționale Radio cu **Concertul pentru vioară** de Brahms. Ascensiunea este temerară, dar tînărul artist are forță și învinge redutabilele înălțimi ale unui asemenea examen. Etapa următoare a vieții sale ar trebui să treacă prin frecventarea unor cursuri de măiestrie și a competițiilor internaționale. Se poate? Două tinere voci aduc argumentele perspectivei tonice a viitorului teatrelor noastre lirice. **Soprana Adina Nițescu surprinde prin franchețea** expresiei, subliniat dramatică, cu o voce ale cărei resurse operistice se pot descifra dincolo de prudența repertoriului Mezzo-soprana Claudia Codreanu va fi, cred, o revelație a vocilor grave, prin distincția cîntului și culoarea particulară a glasului. Pronosticuri? Poate chiar un semn al certitudinilor, așa cum indică organizatorii festivalului tinerelor talente de la Rîmnicu Vîlcea, propunîndu-le pentr ediția de la finele lunii aprilie. Avem impresari care să le asculte, înainte de a le trece timpul curajului? O ultimă consemnare readuce numele pianistei brașovene Dana Nigrim, cîntînd în fața publicului prea puțin numeros din Studioul Radioteleviziunii **Concertul nr. 5.** de Beethoven (în compania Filarmonicii din Brașov dirijată de Françoise Legrand). Dana Nigrim impresionează din nou prin aliajul de feminitate, fermitate și lirism dramatic al talentului ei. Este o muziciană tînără pe lîngă care, pînă acum, au trecut prea nepăsători cei datori a-i deschide calea spre marile noastre scene. La fiecare dintre cei amintiți — și nu numai la ei — poate reveni întrebarea: **ce facem pentru tineri?** Ce le oferim în afară de recomandări privind modestia și răbdarea cu care să-și aștepte rîndul? Rîndul la ce? La ocazii, la relații, la tranzacții pentru o posibilă afirmare sau... la altă vîrstă?

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Civilizația ochiului

Început continuu

În vremuri strîmbe, normalul are înțeles revoluționar. În ultimii ani, lucrări de artă de calitate medie și chiar lipsite de valoare au contat, pentru multă lume, ca însemnate repere culturale pentru că autorii lor făceau figură de revoltați. Astăzi, o antologie a poeziei conspirației intelectuale n-ar fi receptată astfel decît de un număr redus de inițiați iar o seamă de poeme, îndelung comentate cîndva, ar uimi și le-ar aduce autorilor lor numai pagubă. Adevărul e că opere obișnuite au aflat în conștiința publică o reflectare urieșească și că gîndul colectivității, ordonat și de ură dar și de nevoia unor acte eroice, a recreat operele și, uneori, autorii. De unde se vede încă o dată că discuția valorii are întotdeauna viguroase componente sociale. O asemenea antologie de texte ar putea suporta, e drept, și o interpretare favorizantă, cu temei de manifest vizionar întrucît, ca artă autonomă, critica e în stare să ridice pe piedestalul capodoperei orice.

În artele plastice, lucrurile au fost dintotdeauna mai limpezi, dovadă că pictorii „blestemați“ expun și astăzi ce-au mai expus, că operele lor nu comportă, post festum, victorioase dezveliri de sens. Un comentariu aparte pretind doar manifestările de grup.

Un astfel de grup — cu foarte puține ieșiri și intrări de membri pe parcurs — organizează aproape în fiecare an o expoziție cu un nume benign: PROLOG. Componența echipei — **Constantin FLONDOR, Paul GHERASIM, Ion GRIGORESCU, Florin NICULIU, Horea PAȘTINĂ, Mihai SÎRBULESCU, Afane TEODOREANU și Vasile VARGA** — precum și antecedentele artistice ale membrilor ei ne-au obligat să citim în programul simplității și-al unei evlavioase supuneri la real conținut de fiecare piesă și, cîteodată, mărturisit și în cataloage, nu o subtilă (ori, mai bine zis, o prea rafinată) atitudine iconoclastă, ci o normă estetică riguros asumată. Nu o încontrare la un timp neprielnic românului, cît o reacție la ceva neprielnic libertății. Fiin nu există temniță mai g pentru un artist decît pres nea cugetului colectiv. Acu cînd totul se poate chema art — par să spună pictorii grupării — cînd vechi și solide bariere ale profesionalității sînt ignorate de tot soiul de tribuni ai șevaletului, cînd interesele pieței fac din creator un cabotin la discreția unor scenarii compuse de negustori, e de datoria fiecăruia să se adreseze naturii și lecțiilor de căpătîi ale măiestriei. Tema permanentă a acestor „Prolog“-uri e **grădina** iar metoda, devenită ritual, **observația directă.** Pentru studenții de la belle arte, îndeosebi, o expoziție cu un astfel de criteriu echivalează cu un curs universitar.

TUDOR OCTAVIAN ■

Nu mai sînt bilete...

Spectacolul străzii a furat publicul sălilor de teatru. E momentul ca dialogul să înceapă nu doar în piețe ci și pe scenă pentru ca oamenii să se reintoarcă la casele de bilete. Primul număr din revista „Teatrul azi“ reușește o radiografie a ultimelor luni de teatru, a premierelor dar, mai ales, a întrebărilor la care oamenii de teatru vor trebui să răspundă. (Aurelia Boriga)

Lanterna magică

Doar un film sexosovietic...?!

Cu filmul sovietic **„MICUȚA VERA“** (regizat de **Vasili Piciul** după un admirabil scenariu semnat de **Maria Hamelic**), prezentat în premieră la cinematograful Patria, cu reclama vizuală corespunzătoare și caracteristică oficiului de bună gazdă pe care îl oferă îndeobște colectivul acestei prime săli de proiecție bucureștene — dincolo de valoarea strictă artistică a peliculei: departe de a fi o capodoperă, dar un **foarte** bun film fiind! — ni se oferă și un alt spectacol, în paralel aș zice, și anume unul social, **de public.** Iar acest spectacol, **al doilea,** merită atenția noastră.

Este incontestabil faptul că zeci de ani de interdicție a prezentărilor de orice fel a trupurilor goale „în public“ (deci în presă, film și Tv., mai ales), au creat în spectatorul român obișnuit un „vid“ estetic în a privi nudul, sărutul, și mai ales ceea ce urmează după...! Or, acest film, fiind primul în care toate cele de mai sus sînt înfățișate în (de ce nu?!) întreaga lor frumusețe — fiind deci **primul** film, hai să-i zicem „sexy“, prezentat pe unul dintre marile noastre ecrane, reacția sălii este surprinzătoare: în locul fluierăturilor de rigoare, țîșnite din gîturile înfierbîntate ale unor derbedei chiar și doar la o simplă mîngîiere a unui genunchi feminin, asta pînă nu de mult, aici — la acest film, **„MICUȚA VERA“,** sala, aflată pesemne sub un șoc teribil... tace! Foarte rar, cîte o încercare de acest gen, este stopată imediat de către cei din jur. Mă rog, asta la Patria...! Vom vedea ce se va întîmpla la cinematografele de cartier, acest aspect deocamdată este mai puțin important: esențialul e acela că un prim pas a fost făcut în ceea ce privește receptarea civilizată a unui film, altfel **destul de dificil...** Pentru că erotismul, **în sine,** speculat din plin în acest film, este departe de a fi cel ce îi determină **substanța** — care este, mai ales și mai ales acum — **politică.**

Este de acum un lucru bine cunoscut că actrița principală, **Natalia Negoda,** a devenit peste noapte, și în urma acestui film, un star de talie mondială: invitată de onoare la prezentarea premiilor Oscar, sau pe copertele celebrei reviste „Play-boy“ într-o îmbrăcăminte extrem de apropiată cu cea cu care s-a născut, etc. Și este, într-adevăr, o foarte bună și tînără actriță. Acest film însă rulează în Uniunea Sovietică, de mai bine de trei ani, cu casa închisă (și se știe că spectatorii sovietici sînt de acum chiar și sătui de filme așa-zis „decoltate“; la Paris același film face săli pline (iar despre „pudicitatea“ spectatorilor francezi ar fi inutil să mai pomenim...!). Care este atunci misterul, șarmul — prin ce **„MICUȚA VERA“** impune într-adevăr?!

Printr-o sinceritate cuceritoare. Prin înfățișarea tineretului, parte din el teribil de debusolat, cu un fel de dureroasă cruzime. Prin analiza dramatică a familiei contemporane sovietice, a alcoolismului, prin etalarea deschisă și ușor comică a violenței miliției. Prin **adevărul,** moral, social, material, al unei uriașe comunități aflate la răspîntie și din rîndul căreia — ca întotdeauna — tinerii sînt cei care riscă; riscă ei înșiși, și mai ales riscă să nu fie înțeleși! Este suficient să urmărești „exterioarele“ din acest film, puține de altfel (în general acțiunea se consumă în cîteva încăperi și, firește, într-un ...pat!), acele ruine metalice, sau smogul de peste oraș, sau jalnicul teren de dans, sau ruinele metalice ale vapoarelor, sau murdăria plajei mării — pentru a simți un profund sentiment de amărăciune, de promiscuitate, de sfîrșit de veac și lume...! În asta constă partea gravă, profundă a filmului. Și încă în ceva: în admirabilul dialog în care, rîzînd în cele mai multe dintre cazuri, eroii își aruncă unul altuia adevăruri **cumplite.**

În mod straniu, după exact o săptămînă de proiecție, ac film a fost scos de la cinematograful Patria — exact în momentul, sau în acele ultime zile, în care cozile la bilete deveniseră interminabile. Să fie vorba de dorința organelor difuzării de a ...dezaglomera zona cinematografului respectiv?!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Despre congres cu anticipare

La Poiana Braşov (fostă a Soarelui, fostă Stalin, fostă Kronstadt, fostă...) se va desfăşura [illegible]iiul Congres al ziariştilor. [illegible] doar apariţia rîndurilor de [illegible]ă el îşi va fi încheiat lucrările, dar anticipîndu-le, cred că nu e potrivit să glosez, cu totul în treacăt, înspre un meşteşug ce nu-mi e străin.

Nu e clar **cine** participă la Congres. Toţi ziariştii (scriitorii au avut de curînd o adunare generală) sau numai delegaţi ai lor ? Aleşi cum ? După care criterii?

Şi apoi cine e la ora aceasta membru al obştei ziariştilor ? Automat, fiecare component al **unei redacţii, de la director la dactilografă ori numai cei care efectiv – iertare de vorbă proastă – scriu ? Ce ne facem cu ziariştii reinregimentaţi (la propriu dar mai ales la figurat), ce facem cu excelenţii ziarişti ocazionali (cu scriitorii de-o pildă) le conferim statut de profesionist, semi-profesionist (o invenţie din lumea sportului), ii lăsăm pe ei muncilor nobile creditîndu-i cu trista condiţie de amatori?**

Mister. Avem, se pare, circa o mie de publicaţii noi (şi Institutul medico-legal editează una !). Dar n-am găsit spaţiu tipografic să vorbim puţin şi despre problemele ce frămîntă lumea cernelii jurnalistice. Se puteau avansa idei, ele puteau fi [illegible]laudate sau contestate, [illegible] ziaristicii putea să capete contur meritat. Fiindcă oricit de bine organizat ar fi un Congres (mape de vinilin, banchete, ciocan de lemn la prezidiu etc.) **el e din start în criză de timp, edictual şi prezumţios spre a oferi cadru propice dezbaterilor. Ziariştii, e ştiut, scriu cel mai bine cu pixul, maşina de scris (arhaică) şi mai nou cu scule nipone despre existenţa cărora aproape că am aflat.** Ziariştii se ceartă şi se împacă mai ales în văzul (auzul) lumii, misterul ambiţiilor lor e la **vedere.**

În anii dictaturii (dictaturilor) pe care nu-i mai enumăr, ziaristica a fost pe cît posibil desfiinţată, înlocuită fiind cu texte circumstanţiale cioplite de grefierii dărilor de seamă, ai telegramelor de mulţumire şi ai comunicatelor de front.

Orice activist, zootehnist sau pirotehnician trebuia să devină dacă primea sarcina asta, ziarist. Cimitir al elefanţilor, redacţia unui ziar putea fi brusc împroprietărită cu cei căzuţi din cin. Ziaristul era fabricat sau **numit.** Ziaristica şi talentul – noţiuni incompatibile. Micii şi **marii satrapi de rubrici considerau că scriind îşi pierdeau din prestanţă. Cunosc eterni redactori şefi ce n-au apucat să iscălească baremi un biet articol, ştiu subşefi incapabili să alcătuiască o ştire în trei rînduri. Ei nu puteau greşi nicicum, greşeau numai cei ce... scriau.**

Şi iată, Revoluţia a readus în viaţa noastră spectacolul, după credinţa mea **latin** al presei adevărate, au apărut sute de iscălituri noi, un aer de prospeţime a înmuiat plumbul. Oameni ce n-au citit un jurnal în ani şi ani fac acum coadă la chioşc şi-şi burduşesc sacoşele cu ziare şi reviste. Gîndim la abonamente ca la un vis prea frumos după ce o jumătate de veac am fugit din calea poştaşilor.

Cum se scrie? Ardent, pătimaş şi, sub specie statistică, am zice că mai ales prost, dar **ziaristica nu se învaţă chiar peste noapte, legile sale există şi sînt implacabile. Dar e cert că din toţi acei extrem de numeroşi amanţi ai lui Gutenberg se vor alege în final (care final?) cei cîţiva ziarişti aşteptaţi.**

Pentru ei se deschide, de fapt, Congresul de care vorbim. Obştea îi aşteaptă şi e firesc să gîndească de pe acum cadrul organizatoric al Societăţii impunînd în locul unui club al veleitarilor o... redacţie comună, simbolică, în care fiecare osteneşte spre a rosti şi a impune Adevărul. Ii vom expedia spre alte profitabile munci pe **scandalagiii cu orice preţ, mitocanii literei tipărite, siluitori ai limbii române şi ai eleganţei, cumpănirii româneşti, instalaţi prin fraudă în jilţuri de diriguitori ai opiniei publice? Vom impiedica vedetele? Vom produce ziarişti milionari? Vom face din ziaristică o trambulină spre înalte dregătorii? Vom preface redacţiile în anexe mecanice ale partidelor ? Greu de spus.**

Sper să nu uităm că noi lucrăm cu buna credinţă a unui cititor îndeobşte plin de farmec ingenuu. Să facem astfel încît să ne impunem în faţa lui stîrnind respectul şi niciodată teama. Să apărăm idei şi să ne apărăm de minciună, delaţiune, corupţie. Congresul trebuie să devină şi un tribunal al onoarei jurnalistului. Congresul, deci Societatea ziariştilor.

Dar de ce spun (scriu) atît de lejer **noi,** cînd s-ar zice că nu sînt decît scriitor?

Fiindcă în anii mai înainte evocaţi scriitorii s-au nevoit să menţină sus, cu mijloace nu totdeauna specifice, calitatea de ziarist, că am slujit-o cu har, cu „viclenie" benefică şi devotament.

Chiar dacă li s-a refuzat accesul oficial în obştea ziariştilor.

Fac prinsoare că nici acum, **în** mai 1990 Geo Bogza nu e membru (de onoare ori de rînd) al Societăţii ziariştilor!

GHEORGHE TOMOZEI ■

De la CC la Muzeul Naţional de Artă

Lucrările de artă (pictură şi grafică) aflate la fostul sediu al comitetului central au intrat, de curînd, în urma travaliului unei echipe de specialişti, în patrimoniul Muzeului Naţional de Artă. Colecţia, numărînd cca. 500 de piese cu valoare patrimonială (aproximativ 90 de artă universală şi 400 de artă naţională) a constituit o reală şi plăcută surpriză şi pentru specialişti. O parte dintre tablouri erau cunoscute din reproduceri mai vechi, fuseseră publicate cu mai multe decenii în urmă, altele, de asemenea cunoscute, fuseseră împrumutate *sine die* **din depozitele diferitelor muzee, dar majoritatea, achiziţionate de la colecţionari particulari de către fosta gospodărie de partid sau provenind din alte surse, sînt inedite şi vor constitui, cu siguranţă, o surpriză pentru iubitorii de artă, pentru viitorii vizitatori ai Muzeului şi, nu în ultimul rînd, pentru cercetătorii de istoria artei şi critici.**

Marii maeştri români : Aman, Grigorescu, Andreescu, Luchian, Petraşcu, Pallady, Dărăscu, Tonitza, Iser, Ghiaţă, Ressu, Ţuculescu sînt remarcabil reprezentaţi, fiecare prin mai multe piese, toate de prima mînă, unele accedînd chiar, după părerea noastră, la rangul de capodoperă naţională, altele constituind „momente" plastice aparte, mai neobişnuite în creaţia fiecăruia dintre artiştii mai sus menţionaţi.

Numeroase „noi" lucrări datorate unor pictori de prestigiu din secolul trecut (Szathmary, Sava Henţia), din perioada interbelică (Theodorescu-Sion, Băncilă, Schweitzer-Cumpăna, Ştefan Popescu, Adam Bălţatu, Aurel Popp, Rodica Maniu, Lucian Grigorescu ş.a.), postbelici (Baba, Ciucurencu) şi contemporani (Almăşanu, Piliuţă, Sălişteanu, Gh. Ionescu ş.a.) vor face parte din expunerea permanentă a Galeriei Naţionale atunci cînd primul Muzeu de Artă al ţării va fi reamenajat.

În ceea ce priveşte piesele de artă universală ele sînt datorate unor mici maeştri din secolele XVIII şi XIX, aparţinînd şcolilor de pictură italiană, olandeză, austriacă, germană, maghiară, franceză.

Atracţia principală a colecţiei a constituit-o, pentru toată lumea care l-a putut admira, un mic tablou de Jan Bruegel cel Bătrîn, piesă de mare valoare, în faţa căreia ai, indubitabil, revelaţia operei de excepţie. Intitulat „Vizita la fermă", tabloul provenea iniţial, aşa cum o atestă certificatele ce-l însoţesc, din prestigioasa colecţie a baronului François Empain ; licitată în 1935 pentru suma de 4,8 milioane de franci belgieni şi autentificată la vînzare printr-un certificat eliberat de Auktionsinstitut Kunsthandlung, piesa a ajuns, nu ştim încă în ce mod, în posesia ultimilor ei proprietari.

Şi, ironie a sorţii, în timp ce lucrările din patrimoniul Muzeului de Artă, atît cele aflate în expoziţia permanentă cît şi în depozite, au „beneficiat" în ultimii ani de un regim de conservare mai mult decît vitreg (posibilităţi reduse de întreţinere şi restaurare, praf, oscilaţii mari de temperatură şi umiditate într-un mediu privat total de sistemul corespunzător de climatizare), fapt ce a provocat acutizarea proceselor de degradare, cele 500 de lucrări recuperate de la fostul sediu c.c. al p.c.r. şi intrate de-acum în patrimoniul naţiunii se află într-o stare de conservare impecabilă (cu excepţia cîtorva, atinse de gloanţe), păstrîndu-şi intactă calitatea materiei picturale, luminozitatea cromaticii, preţiozitatea şi prospeţimea.

RUXANDRA BALACI ■

Terapia prin adevăr

— Interviu cu prozatorul VASILE ANDRU

— Ce se poate spune, Vasile Andru, despre momentul cultural de faţă ?

— Este un timp de recăpătare a graiului. Asta se petrece în cultura noastră şi-n viaţa noastră socială acum, în aceste luni după revoluţia din Decembrie : restituirea graiului. Oamenii se exprimă liber şi dezlănţuit : demonstraţiile, presa. Deocamdată lumea nu se interesează de cărţi. Nu cred că în aceste săptămîni cineva citeşte cărţi, nici măcar cărţi mari. Nici în luna următoare nu va fi timp pentru citit. Ziarele, televiziunea, dezbaterile, strada ne absorb. Este normal să fie aşa.

— Dar cît timp ? Cînd vom reveni la literatura mare ?

— După această terapie prin adevăr. Libertatea de rostire şi de manifestare operează o terapie psihică. Eu o numesc terapia prin adevăr. Venim după 45 de ani de ideologie impusă cu forţa, 45 de ani de centralism cultural rigid, mai curînd anticultural. Este acum o explozie a adevărului. Presa este într-o formă sclipitoare. Sigur, pe parcurs, se va alege presa mare de cea mediocră. Dar acum, cu mici excepţii, presa este într-o formă sclipitoare. Şi este ce povesti, este ce dezvălui ! Documente, mărturii, stenograme, strigătele mulţimii. Triumful gazetăriei împotriva cărţilor ţine de brusca dezinhibare a naţiunii.

[illegible]ă întreb dacă cineva a scris o pagină de literatură „pură" în aceste zile ?

— Mai puţin. Sau deloc. Nimeni nu se preocupă pe moment de cuvîntul ca vehicul al eternului, ci ca vehicul al clipei. Chiar scriitorii refractari la gazetărie şi la efemer, chiar asceţii textului, în acest moment, se exprimă prin opinii, mărturii, interviuri. E atît de nou climatul acesta pentru români ! Şi, lucru important : scriitorul nu recurge la opinie doar pentru defulare şi despovărare lăuntrică ! El încearcă să influenţeze bunul mers al revoluţiei, întărirea democraţiei.

— Da, trebuinţa de a fi în mulţime, în nucleul fierbinte unde se face istoria ! Măcar ca martor. Toţi avem senzaţia că acum se modifică ceva pentru mult timp de-acum înainte. Niciunul nu vrem să ratăm clipa istorică.

— Se modifică, sau mai precis se recapătă un bun jefuit: democraţia. Noi am avut-o în cîteva perioade istorice. Acum, după 22 Decembrie, cred că noi am devenit la fel de mari ca marii români interbelici. De aici senzaţia că, la o răscruce istorică, ceea ce contează este trăitul, nu scrisul.

— Totuşi, pe scriitor trebuie să-l intereseze istoria ca laborator de creaţie. Istoria socială se scrie cu trupul, cea literară cu spiritul. Ieşind în stradă şi devenind actant al istoriei, scriitorul nu trădează specificitatea uneltelor sale ? Se descurcă în arenă la fel de bine ca în pagină ? Şi în arenă e la fel de util ca-n literatură ?

— Este doar o problemă de etapă, această lăsare a textului în favoarea acţiunii directe. Trăim un moment iniţiatic. Prin efectele sale asupra trupului social şi individual, prin înnoirea şi activarea purităţii fiinţei, momentul acesta poate fi numit iniţiatic. Istoria literaturii ? Nici o grijă... Vom valorifica îndată cărţile de sertar, manuscrisele oprite care aşteaptă de ani de zile. Acum scriitorul are alte priorităţi. Am fost de multe ori în Piaţa Victoriei, multe ore, la manifestaţii. Am constatat că oamenii, cei mai mulţi, se tem să nu li se fure revoluţia, ei strigă : „Alegeri, nu realegeri !" Ei resping comunismul, pentru că acesta i-a siluit atîta vreme. Ei sînt decişi să apere ce-au cîştigat. Am văzut-o şi-n manifestaţiile din 15 februarie, 25 februarie, 19 martie. Această voce puternică a străzii obligă guvernul să ţină cont că s-a petrecut o revoluţie. Asta e mai important ca scrisul de proză, acum.

— Ce trebuie să facă un scriitor în continuare ? Care-i lucrul cel mai bun din punctul de vedere al momentului istoric ? Scriitorul are de ales între pagină şi participare politică ; între microfonul tribunei ca transmitere de mesaj imediat, şi pagina literară ca durată estetică. Care-i lucrul cel mai potrivit ?

— În aceste luni, scriitorul care se izolează greşeşte pentru altă jumătate de secol ! E nevoie de vigilenţă inteligentă. Scriitorul poate să-i ajute pe oameni să controleze politicul, cîrmuirea. Există o artă de a controla politicul, o mobilizare non-violentă de a controla guvernele. Să învăţăm asta ! Mai tîrziu, după ce lucrurile se vor aşeza, scriitorii vor folosi democraţia, fiecare în funcţie de structura sa. Unii — exclusiv pentru scris, alţii vor folosi prestigiul lor literar ca să-şi extindă participarea socială. A venit timpul să vedem şi scriitori miniştri, scriitori în parlament. În statul civilizat, asta trebuie să fie posibil.

— Iar în ce te priveşte ?

— Acţiunea mea este, în primul rînd, textul. Am predat un roman „de sertar", **Muntele calvarului.** În acelaşi timp, îmi voi reactiva cenaclul de dinamică mentală. Întrevăd un elan impetuos de redeşteptare spirituală, la nivelul ţării. Şi aici va fi la fel de greu ca-n politică : va începe haotic şi se va rîndui încet, şi aici e vid de personalităţi, în sensul că există prea puţini îndrumători de practici spirituale. Prea puţini în raport cu setea şi cu frustrarea naţiunii. Iată, în ce mă priveşte, nu aleg numai scrisul, ci şi acţiunea : consider că practicile contemplative sînt acţiune.

— Se conturează un semn de întrebare. Nu a creat mai bine scriitorul în liniştea cochiliei, cînd nu avea posibilitatea unei acţiuni personale, frustrat de libertate publică ?

— Iată cum punea problema Ştefan Heym, un fost disident din Germania de Est care, deodată, se vede liber. Zice : „Scriind contra a ceva, contra unui sistem sau a unui partid, poate că se scrie mai uşor : adversarul e acolo în faţă şi asta te stimulează. Acum lucrurile se schimbă rapid : va trebui să reîncepem a gîndi la ce şi **cum** scriem". Deci, unii scriau mai uşor cînd îşi cunoşteau cu precizie adversarul. Ştiai precis ce să ataci, ce rău să distrugi. Era uşor să scrii, dar imposibil să publici. Fără adversar e invers : uşor să publici, greu să scrii.

— Să fie literatura un mod de adversitate ? Nu există o literatură fără adversar ? Cel care scrie, nu se are ca adversar, în primul rînd, pe sine însuşi ? Nu crezi că, în sfîrşit, e momentul să scriem cu noi înşine, nu cu jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop care am fost pînă acum ?

— Ai pus o întrebare care conţine răspunsul. Ai anticipat ceea ce voiam să spun. Să nuanţăm. Înţelegem prin adversar ceea ce siluieşte condiţia umană, ceea ce sluţeşte şi mutilează omul. Noi vedem că „adversarul" nu dispare de tot. Nici chiar adversarul exterior, în speţă politicul impulsiv, nu dispare odată cu revoluţia. Ci el îşi rafinează agresivitatea.

— Se camuflează. Poate că urmează o societate şi un timp chiar mai complicate, fără polaritatea alb-negru de odinioară ?

— Aşa este. În acelaşi timp, marea încercare a literaturii este adversarul lăuntric. Demonii abisali. Toată literatura psihologică, de tip dostoievskian, rezultă din ciocnirea cu adversarul lăuntric. Dostoievski însuşi a fost şi un luptător social, el a ajuns în faţa plutonului de execuţie. Şi totuşi, literatura lui nu-i o luptă cu ţarul Rusiei, ci cu demonii lăuntrici.

ION ZUBAŞCU ■

Marioara Pavel, neștiind dacă străinii care pozează tractorul au venit cu gînd curat.

Dumitru Pavel – zis Mitel – lingă telefoanele lui de paznic pe care, la 59 de ani, știe că nu va trece mult și le va părăsi.

Doi oameni și tractorul lor

De la Buzău pînă la Scorțoasa urci prin sate așezate pe dealuri. Uneori terenurile cultivate îți fac impresia că au fost săpate de alpiniști legați în corzi. De la poarta lui Dumitru Pavel din Scorțoasa pînă la casă, sui un deal. Nu-i distanță mare. În fața casei găsim tractorul nou pe care l-a cumpărat de curînd, de la Brașov. Este un **Universul 445.** Speriată de niște străini care fotografiază, soția gospodarului, Marioara Pavel, ne spune că e singură. „El este la serviciu. E paznic la «Ceramica» din Sătuc. A plecat de ieri dimineață la Piața Neamț să caute plug cu brăzdare mici și ce ne mai trebuie la tractor. Iese din schimb mîine dimineață". Privește atentă legitimația, vrea să fiei polticoasă — și este — dar n-o părăsește neîncrederea. Restituie actul parcă prea mic, după ce a citit atent și zice mai mult pentru sine : „Tot un fel de partid... Eu cred ce ziceți... numai să fie așa..."

Frica pe care le-au băgat-o în oase acestor țărani cei care au reușit nemernicia colectivizării pe asemenea pripoare e ca o durere mută pe care n-ai cum s-o mai scoți ușor din oameni. Au trecut zeci de ani în care s-a sedimentat frica în ei. Ochii de cerboaică hăituită ai acestei femei probează una din cele mai cumplite crime împotriva umanității. Pentru care nu există tribunal. Numai Dumnezeu mai poate s-o judece. Nu ca să condamne : să ierte. Pentru ca oamenii, toți oamenii, să redevină oameni. Țăranii aceștia chinuiți care și-au iertat călăii au împlinit judecata lui Dumnezeu, fiind aproape de El și cînd nu s-au dus la biserică. Pentru ca oamenii, toți oamenii, să redevină oameni.

La Scorțoasa, ei, acești țărani, au desființat teribil de originalul colhoz.

Pe Dumitru Pavel îl găsim la postul lui de paznic de la poarta Întreprinderii „Ceramica" din localitatea Sătuc.

„Ce-mi mai trebui ? Plug, discuitor, semănătoare, freză de mărunțit terenul, remorcă. De la Piara Neamț m-am întors cu mîinile goale. Mi-au spus că abia peste vreo două luni vor începe să fabrice asemenea lucruri pentru tractoarele mici. Cabină cumpăr de la S.M.A. Este a unui tractor dat la casare. Eu am luat cinci hectare. Am scos mărăcinii care inundaseră jumătate din teren. Nu-i ușor, dar va fi bine. N-a fost tocmai ușor nici să scăpăm de ceape. Dacă puteți, e drept să scrieți că ne-a ajutat primarul. Îl cheamă Ovidiu Ionescu. Este profesor de geografie. Am înființat Asociația Țăranilor Liberi din comuna Scorțoasa."

Să fie într-un ceas bun !

Cît despre sprijinirea țăranilor cărora li s-a împărțit pămînt și vor să-l lucreze singuri, întîrzierea cu care fabricile le oferă utilaje arată o distanță prea mare de la vorbă la faptă. Mai rămîne ca, la toamnă, țăranilor să li se impute tot ce nu se va culege. Cei care se vor grăbi să-i acuze vor uita cum și cît i-au sprijinit.

Dumitru Pavel a scos mărăcinii de pe terenul lui. Mai greu sînt de scos ciulinii care au prins rădăcini prin birouri ministeriale.

DORIN GHERGHINESCU ■

Fotografii de
ELENA GHERA ■

Întrebări pe stomacul gol

PREMIERĂ MEDICALĂ

Reapariția cafelei în magazine a deteriorat grav relația dintre medic și pacient. Și cum, deopotrivă, s-au mai aflat la vînzare brînză olandeză, unt nemțesc, miel autohton și țigări BT, situația s-a complicat și mai mult. Doctorii, sărmanii, au anunțat din vreme noul tarif, dar cum n-au făcut-o la televizor (mare greșeală !), unul ca mine s-a prezentat la policlinică aducînd un simplu surîs. Oribil ! Medicii, chelnerii și frizerii sînt ființe sensibile și nu suportă asemenea acte de indelicatețe. De aceea, omul m-a primit cu plictiseala și dezgustul (justificat !) al insului sătul de glume proaste și mi-a ordonat scurt : „dezbracă-te !"

Am observat că momentul în care un pacient face nudism la comandă, coincide neapărat cu soneria telefonului. Dacă nu e telefonul, atunci pe ușă va intra obligatoriu sora șefă cu brațele încărcate de eprubete. Sau un bun și vechi prieten al doctorului care, examinîndu-te ca între bărbați, va observa că și el are din naștere o coastă mai ieșită. Dacă totuși, în cabinet nu apar aceștia, atunci se va înființa, negreșit, mama medicului. Aceasta își va așeza plasele cu zarzavaturi pe birou și, privindu-te cu duioșie, îți va șopti : „Nu e nici o rușine domnule. Cîte n-am văzut eu în război !" Dacă totuși nu e nici telefonul, nici sora șefă, nici prietenul, nici inimoasa mamă, atunci, obligatoriu, din pereții camerei, din halatul sau barba doctorului se va întrupa o muscă gigantică. Iar aceasta se va așeza, firește, exact acolo unde se poate umbla numai cu mîini personale.

În cazul de față, ora mea de nudism dură cam 20 de minute, timp în care doctorul fu nevoit să dea cîteva telefoane foarte urgente. Nu m-am plictisit. Am intrat în vorbă cu două paciente, sosite pentru semnarea unor rețete, de la care am aflat informații prețioase despre ultima vizită de lucru a domnului Ion Iliescu. În cele din urmă, doctorul își aminti de mine și întrebă fără chef : „Ce te doare ?"

— Nimic, i-am răspuns, cuprins deodată de o veselie subită. Și am început să mă îmbrac. De cîteva zile, do[illegible]re, mă tulbură o întrebare. Î[illegible] rînd, vor apărea o sumede[illegible] cabinete particulare. Omu[illegible] va alege medicul după bunul plac și nu va mai face aeroterapie publică. Ce se va întîmpla cu sutele, cu miile de medici obișnuiți să scrie doar rețete și foi de trimitere ?

— Așa este, a oftat bietul om.

— Fiindcă pentru toți aceștia, să recunoaștem, socialismul s-a dovedit un suflet de mamă. Leafa, leafă, clientela asigurată și cîte pe deasupra.

— Așa este, a mai oftat o dată medicul. Noroc că mai sînt pe lumea asta oameni înțelegători. Și privindu-mă cu dragoste, adăugă : sper că n-ai să mă părăsești...

La plecare mi-a dăruit un set de chiloți „Dior" („pentru doamna") și o spată de porc afumată. Sînt primul pacient care primește ciubuc de la un medic. Trăim, într-adevăr, vremuri revoluționare !

LIVIU TIMBUS ■

Primii vor fi cei dintîi

Cu puține zile în urmă, în peisajul economic al Sectorului 2 al Capitalei, pe str. I.L. Caragiale nr. 21-23, a apărut o firmă insolită : Întreprinderea de confecții „Moda Nouă"; întreprinzător : Constantin Gheorghițoiu. În fapt, o primă microunitate meșteșugărească, manufacturieră, dintr-o serie întreagă menită să materializeze în zonă posibilitățile de afirmare a inițiativei particulare, a înseși perspectivelor largi de privatizare deschise de Revoluție.

Unitatea a pornit la drum cu o mînă de lucrători confecționeri care produc, la prețuri avantajoase, cîteva articole de excelentă calitate, mult solicitate îndeosebi de tineret, precum treninguri, bluze tip sport, rochii de vară, sacoșe pentru piață — toate din țesături fine de bumbac, imprimate în modele noi, originale. Valoarea producției marfă, pe primele 6 luni, se ridică la 4,5 milioane de lei.

— O întreprindere particulară destul de serioasă... Nu vi se pare cam riscantă, domnule Gheorghițoiu ?

— Deloc. Înainte de-a lua hotărîrea, înainte de a porni pe acest drum dificil, am reflectat profund în familie asupra avantajelor și dezavantajelor, asupra întregii eficiențe economice. Am analizat totul cu luciditate, cu multă chibzuință și am ajuns la concluzia că-i singura cale care ne duce repede la bunăstare.

— Cu cine v-ați hotărît să lucrați ?

— Cu 20 de confecționeri, specialiști de clasă ridicată...

— Întreprinzători, selectați și pe criterii de suflet.

— Practic, sîntem 3 întreprinzători principali : eu, ca maistru confecționer și conducător unic ; soția, calificată inginer textilist, e conducător tehnic ; feciorul, student la Electrotehnică, anul III-seral, are în răspundere întreaga gestiune... Avem apoi, oameni competenți, de încredere, cu aprovizionarea, cu prospectarea pieții, cu desfacerea. Întregul proces tehnologic e organizat într-o concepție proprie.

— Plătiți mult impozit ?

— Sub 250.000 lei pe an.

— Fondul de salarii ?

— 1.083.000 lei. Mie și familiei ne-ar reveni cam 350.000 lei anual, iar la o producție valorică de 8 milioane, cît ne-am propus să atingem pe acest an, ne-ar reveni dublu. Lucrătorii primesc și ei între 4 000—6 000 lei lunar, ceea ce e foarte convenabil pentru toți. Ne-am definitivat bugetul, planul de venituri și cheltuieli. Fiind rentabili, beneficiul pe care-l vom obține, în jur de 10—12 la sută, va fi folosit pentru dezvoltare, pentru asigurări sociale, petrecerea timpului liber, excursii colective etc.

— Ce ne puteți spune despre aprovizionare, desfacere ?

— Momentan, le realizăm în directă colaborare cu Cooperativa de consum București 1. Pe măsură ce ne înviorăm vom dobîndi independență deplină și vom merge pe propriile picioare. Desfacerea producției o avem contractată și asigurată prin magazinul „Unirea". Ne-am propus să pătrundem și pe piața externă. Curînd, v[illegible] avea magazinul nostru de prezentare și desfacere, în str. Galați nr. 129. Am asigurat deja, prin cooperare, aprovizionarea cu materiale textile și coloranți pentru o perioadă de cel puțin 6 luni. Noua imprimare și ea aproape gata. Peste numai o zi-două, livrăm primele produse.

— Dispuneți, se vede treaba, de tot ce trebuie...

— Absolut. Inclusiv de autorizație de funcționare, eliberată în conformitate cu prevederile Decretului 54/1990 ; am obținut o [illegible] din creditele necesare [illegible] curării unor noi u[illegible], pregătirii spațiului de producție. Menționez că ne-am bucurat îndeaproape de sprijinul Primăriei municipiului, Primăriei Sectorului 2, Cooperativei de consum București 1, Băncii Naționale a României, atît în ce privește întocmirea formalităților de rigoare, cît și în privința demarării neîntîrziate a procesului productiv, fapt ce se cuvine să aduc tuturor cele mai călduroase mulțumiri.

...Am aflat, abia acum, o definiție completă.

Definiția oamenilor întreprinzători. A acelor oameni care, riscînd conștient, cu nonșalanță, știu să și cîștige întreit, prin muncă, prin cinstea și truda lor.

MIHAI STĂNESCU ■

Cu privatizarea stăm bine

În Caraș-Severin privatizarea stă bine. Adică e solid fixată în cablurile ultimelor — generoase — legiuiri, ca să nu sufere Doamne ferește, vreun tangaj. Îmi poate rezuma domnul Edgar Blazius, primarul județului, care sînt inițiativele particulare și cum pot fi ele soluționate ? Da, poate. Cu o maximă solicitudine, mă roagă să notez cele cîteva zeci de inițiative și notez cu o sîrguință disperată, simțind că mă dor degetele și că articolul mi s-a înfundat definitiv : zugrăvit, dulgherie, curelușe de transmisie, arhitectură interioară de mobilier, pictură, floricele de porumb, bijuterii din metale neprețioase, comerț ambulant cu mărunțișuri, asociație familială birt, mică întreprindere de îmbuteliat bere (o, ce veste minunată!), înghețată, instalație de încălzit, confecționat cipici din resturi de cauciuc, proiectare (9 inițiative), serviciu de intermedieri și vize pașapoarte. Total — vreo 40 ; sedii — 4. Ceilalți n-au cerut ? Nu, fiindcă n-aveau bani. Iar credite nu pot lua, tot fiindcă n-au bani.

Concret. Ion Șuta a preluat și vrea să amenajeze fostul ștrand al IJGCL. A cerut credit și banca i-a răspuns favorabil, cu condiția să ipotecheze (drept garanție) casa. Dar casa e luată în rate și ratele nu s-au terminat. S-a terminat, însă, cu ștrandul. Alții (mulți) nu cer sediu fiindcă un sediu trebuie dotat, iar ei nu sînt dotați financiar, așa că decît să împrumute (de unde?) sume cam măricele, mai bine așteaptă. De fapt, aici e toată chestiunea. Libera inițiativă așteaptă vremuri mai bune, fiindcă degeaba e liberă dacă nu se poate materializa. Dar nu așteaptă numai libera inițiativă. Așteaptă și capitalul străin, fiindcă — vorba ceea — „noi am vinde-o, dar nu ne-o ia nimeni". Județul nostru e înfrățit cu landul Stiria din Austria — îmi explică dl. Blazius. Dar legăturile noastre se mărginesc, deocamdată, la ajutoare umanitare — de la ei spre noi, firește — fiind[illegible] pentru a investi capital [illegible] tr-o întreprindere — fie ea veche sau nouă — e necesară, în primul rînd, o politică stabilă și clară în toate articulațiile ei. Or, la noi, totul e, acum, instabil. Așteptăm alegerile".

Așteptăm. Așteptăm și privatizăm. Stăm. În Caraș-Severin, cu privatizarea stăm bine.

RADU CIOBOTEA ■

LUNETA

TRIBUNĂ DE EXPRIMARE
A TIPOGRAFILOR
ROMÂNI

Supliment lunar al revistei FLACĂRA

Anul III ● Nr. 3 (13)

Fotografie de **GIG MOTOIANU** ■

Baricada vie

O baricadă vie sintem
O baricadă de golani
Bătuți de vînt
Bătuți de soartă
De patruzeci și cinci de ani.

Nu cerem pîine
Nu vrem bani
O baricadă de golani
Noi mergem doar spre libertate
Dreptatea să ne fie frate !

Nu cerem pîine
Nu vrem bani
O baricadă de golani !
Nè ajutați doar să murim
Ca să trăiți
Să stăpiniți
Cu legea pumnului în gură
Fără sfieli, fără măsură.

Nu cerem bani
Nu cerșim pîine
Dar vrem și pentru noi un MÎINE
Nu baricadă de morminte
Din trupurile noastre sfinte !

Golani să fim,
Golani în toate,
Dar să trăim
Și să murim
În LIBERTATE !

28 aprilie 1990
ELLA RADU ■
(Operator la stația de calcul a C.P.B.

TE PUI CU DEMOCRAȚIA ?

Iertați că mă plîng, dar fac parte dintr-o generație de sacrificiu. Să nu gîndiți că-s din generația celor care au făcut frontul. Nu ! N-am făcut nici măcar Frontul Salvării Naționale și cu atît mai puțin Frontul Democrației Populare sau Frontul Renașterii. Vreau să spun că nu am fost pe front în cea de-a doua conflagrație mondială. Deci, pînă aici este clar !

Fac parte, totuși, din acei „sacrificați" pe altarul democrației. Am fost învățat să trăiesc și să muncesc „în liniște". Și iată, culmea, ceea ce îmi doream — libertatea — simt că mă stresează. Păi cum să nu fiu stresat în această diversitate de idei și de luări de poziție contradictorii ?

Să mă explic. M-am gîndit să propun ca suplimentul nostru să se numească „Luneta liberă". Da, domnilor, este un titlu la modă. Vedeți dumneavoastră : „Presa liberă", „Radio-televiziunea liberă", „Tineretul liber", ș.a.m.d.

Exprimîndu-mi părerea în miniparlamentul familiei, culmea, că n-am obținut consensul așteptat, fiind combătut printr-un consens al „opoziției", riscînd să nu mai mănînc ciorbă caldă.

O avalanșă de contraargumente mi-au fost servite, cum ar fi că acest cuvînt seamănă cu o firmă în spatele căreia se pot ascunde multe, că este o tactică întrebuințată pînă nu de mult la noi și în alte țări care se declarau libere, socialiste, populare, democrate, etc., dar care s-au dovedit că duceau o politică contrară „firmelor", că se bătea monedă forte pe libertatea cuvîntului, pe bunurile făcute cu poporul pentru popor, pe creșterea nivelului de trai, în concluzie, cum spunea mama, praf aruncat în ochii oamenilor.

Bine, mi-am zis, dar nu mă dau bătut pentru că în această democrație putem gîndi liber și independent. În consecință, avansez propunerea (pentru a-mi aduce și eu contribuția la actualele transformări revoluționare) ca suplimentul să se numească „Luneta independentă". Pentru un moment am avut certitudinea că geniul din mine a făcut explozie, venind cu o idee spontană... pe care o gîndisem mai de mult, cum a fost cu platforma F.S.N.-ului.

Deci... iar opoziția, acum reprezentată de soție, îmi destabilizează convingerea, spunînd că treaba cu „independent" este tot superfluă, că degeaba scrie pe lup „miel" sau pe TV liberă, TV independentă, că vede mereu ziar independent, publicație independentă, cotidian independent, revistă independentă, că oamenii pot discerne eventuala apartenență fără a le țipa în urechi. În sfîrșit multe altele pe care nu le voi așterne pe hîrtie, simțindu-mă deja marginalizat.

Da ! Am apucat vremuri încîlcite. Îmi voi găsi oare liniștea undeva ? Se fac pașapoarte **libere, independente** pe unde vrei să mergi... Dar nu, nu plec peste graniță, deși aici sînt un neînțeles. Dacă plec, cred că nici „Europa liberă" nu mă va insera în emisiunile sale printre cei care au părăsit țara din motive politice și, mai mult, fiind în afara hotarelor țării risc să fiu etichetat ca golan și să nu mai am dreptul de a candida pentru Parlament sau Senat sau ca... (De ce nu ?)

În consecință am hotărît, **independent** de ce zice familia, să mă închid în mine, să tac și să aștept altă șansă. „Luneta" rămîne „Luneta" iar eu sper... Te pui cu democrația ?

M. UNGUREANU ■
maistru tipograf
dependent de C.P.B.

Intrarea în literatură

O primă lucrare literară consacrată perioadei de ilegalitate a revistei noastre este pregătită pentru tipar. Titlul : **Acțiunea „Luneta"** Autorul : Ion Aramă. Cartea are ca subtitlu : **Un tipograf înfruntă dictatura.**

Tipografii din Călărași
au înființat
Societatea „Gutemberg"

(Amănunte in numărul viitor)

Ora exactă a tipografiei în România:

Epoca de piatră

Aplicarea ultimelor cuceriri ale științei, inclusiv din domeniul microelectronicii și informaticii, au permis scurtarea substanțială a ciclului de fabricație a unui ziar.

În țara noastră, după revoluția din decembrie 1989, numărul de publicații precum și tirajele acestora au crescut considerabil.

Numai în Combinatul Poligrafic București numărul ziarelor a crescut cu 50 la sută, iar tirajele s-au dublat. Posibilitățile tehnice ale redacțiilor de a prelua știrile, de a le prelucra, precum și cele ale tipografiei de a le multiplica sînt cu mult sub cerințele actuale. Această creștere a interesului cititorilor este justificată în condițiile în care accesul la informații nu mai este cenzurat, cînd în presă se pot publica știrile cele mai diverse, iar ziariștii pot într-adevăr să-și facă meseria. Libertatea de a publica și de a tipări necesită însă și crearea posibilităților tehnice, mai bine spus pretinde înzestrarea redacțiilor cu mijloace de recepție și prelucrare electronică a informațiilor de text și ilustrații, iar a tipografiilor cu tehnologii moderne.

Sîntem printre foarte puținele țări din lume cu cea mai veche tehnologie (culegere linotip : se obțin rînduri monolit din aliaj tipografic pe bază de plumb ; paginația normală ; calandrarea paginilor normat și obținerea unor matrițe-copii ale paginii ; turnarea după aceste matrițe a plăcilor semicilindrice de stereotipie — tot din aliaj tipografic —, plăci care constituie formele de imprimare ; în fine, imprimarea pe mașini rotative de tipar înalt). Utilajele noastre poligrafice au o mare uzură fizică și morală. Folosim mașini fabricate în anul 1952, toate amortizate, aflate la al 4-lea ciclu de reparație capitală, în condițiile inexistenței pieselor de schimb și ale unei exploatări non stop.

Continuăm să lucrăm deci cu aliaj pe bază de plumb, foarte toxic. Iresponsabilitatea vechiului regim rezultă și din faptul că, deși orice medic de bună credință recunoaște influența nocivă a plumbului asupra organismului, începînd din anul 1969, printr-o decizie absolut arbitrară s-a mărit concentrația maximă admisibilă a vaporilor de plumb de la 0,02 mg/m^3 aer la 0,2 mg/m^3 aer, exact de 10 ori.

Pentru că este toxic, ocupă spațiu de producție foarte mare, impune mari eforturi fizice ale muncitorilor de la

(Continuare în pag. 18)

ing. **MIRCEA MITREA** ■

DUMINICA ORBULUI

Proști mulți și deștepți puțini. Este tabloul României pictat de maestrul Silviu Brucan. Așa o fi : prea e confirmat maestrul de sondajele de opinie ale televiziunii, radioului și ziarelor. Dar al cui a fost interesul să fie așa ? Cine a distrus invățămîntul românesc ? Cui îi trebuia prostia noastră ? Și cine o folosește acum intr-un mod original, distilînd-o în fanatism ?

Sigur, alegerile le vor cîștiga cei mulți. Dar ce iese din această alchimie ? Dacă în România comunismul — care a fost adus cu tancurile și plantat în umbra baionetei — nu a avut niciodată legitimitate, acum „avem toate condițiili" să legitimăm comunismul la 20 mai prin propria noastră prostie, nu-i așa, tovarășe Brucan ?!?

Nu degeaba duminica a șasea după Paști se cheamă în calendarul ortodox DUMINICA ORBULUI.

MIHAI STAN ■

LUNETA — CU OBIECTIVUL —

La aceeași oră, în același colectiv de muncă, două feluri de-a înțelege democrația

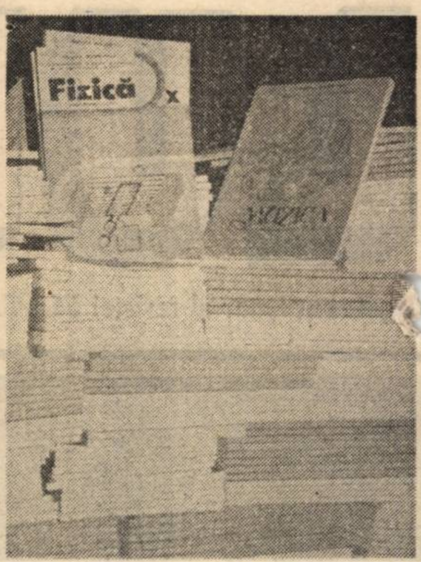

Vrem ca în anul școlar viitor cărțile copiilor noștri să ajungă la vreme și în număr suficient pe băncile lor

Rampa de lansare a „Lunetei" : atelierul de stereotipie (masă plastică). Aici a lucrat și lucrează în continuare Valentin Hurduc. In imagine, Gheorghe Cociș și Ion Manole, doi dintre colegii care l-au înlocuit întotdeauna cînd dispărea, ca să apară „Luneta".

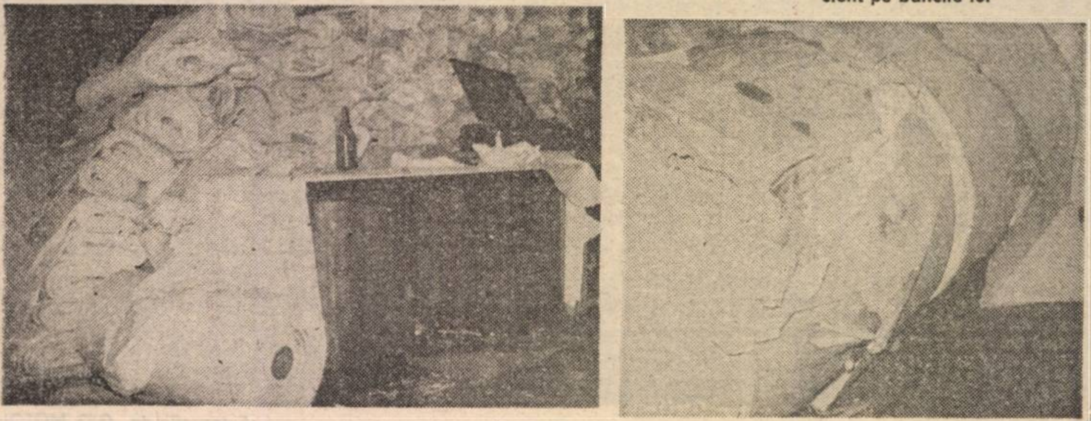

Așa ajunge hîrtia la Combinatul Poligrafic București. Dacă toți cei care o transportă ar avea grijă de ea și s-ar evita atîta rebut, am tipări mai multe ziare, iar muncitorii din fabricile de hîrtie și-ar putea lua liniștiți sîmbetele libere. Cu grija pe care le-o cerem, cei din transporturi și-ar ușura și ei munca : aceste rebuturi sînt, totuși, cărate

Fotografii de GIG MOTOIANU ■

Epoca de piatră

(Urmare din pag. 17)

stereotipie și rotativă (fiecare manipulează zilnic peste o jumătate de vagon de plăci, numai o placă de stereotipie cîntărind peste 22 kg) și este un material deficitar, aliajul tipografic nu-și mai găsește locul în tipografiile moderne.

Evoluția tehnicii în domeniul reproducerii, utilizarea microelectronicii și informaticii au făcut ca o serie de meserii cu tradiție și tehnologii considerate de bază în producerea de ziare să fie abandonate datorită noilor posibilități oferite de CALCULATORUL ELECTRONIC, de MICROPROCESOARE, VIDEOTERMINALE DE ÎNREGISTRARE, VIDEOTERMINALE DE CORECTURĂ, VIDEOTERMINALE DE MACHETARE ȘI PAGINARE.

Influența cea mai puternică a pătrunderii electronicii în tipografie se constată în operațiile de pregătire a formei de imprimare cu prelucrarea textului și imaginii pe calculator.

Extinderea rapidă a prelucrării textului și imaginii pe cale electronică a dus și la schimbarea radicală a MUNCII ZIARIȘTILOR ÎN CADRUL REDACȚIILOR.

Este clar că centrul de greutate al pregătirii formei s-a mutat în redacții. Acolo, telexuri, telefaxuri, videoterminale (care au luat locul mașinilor de scris) de înregistrare, de corectură și de machetat-paginat execută preluarea știrilor, conceperea articolelor direct pe videoterminale, prelucrarea totală a textului în redacție. Tipografia primește practic o copie pe hîrtie fotografică sau direct pe film la format 1/1.

În tipografie se execută deci operațiile de copiat a montajului paginii de pe film pe un suport, de fapt viitoarea formă de imprimare (de regulă plăci de aluminiu presensibilizat, care înlocuiesc plăcile de stereotipie din aliaj). Forma de imprimare (placa de steoreotipie) din aliaj tipografic toxic folosită la tiparul înalt cîntărește 22 kg și are o grosime de 11 mm, în timp ce forma de imprimare la offset are cîteva sute de grame și o grosime de numai 0,3 mm.

În situația în care un redactor își concepe articolul prin culegere direct în redacție, pe videoterminalul personal, din start ciclul de producție se reduce la timpul care ar fi fost consumat în tipografie pentru culegerea după manuscrisul dactilografiat.

Pe plan mondial, în prezent, aproape în totalitate, culegerea cu aliaj tipografic nu se mai folosește. I-a luat locul FOTOCULEGEREA. Mai bine zis culegerea textelor prin procedee electronice, direct pe film. De asemenea, tiparul înalt a cedat locul offsetului, un procedeu care permite obținerea unor tipărituri de mai bună calitate și într-un număr mai mare de culori (policromii).

Genul de tipar offset a determinat introducerea fotoculegerii ca sistem de pregătire a formei mult mai avantajos : informațiile de text și imagini (ilustrații) se realizează prin același procedeu — pe film fotografic ; ocupă un spațiu mult mai mic decît culegerea clasică ; elimină toxicitatea aliajului pe bază de plumb ; ciclul de fabricație este mult mai scurt ; oferă posibilități mult mai rapide de corectare a textului.

Videoterminalele se compun dintr-un dispozitiv cu claviatură și ecranul de vizualizare (display) a textului cules. Fiecare clapă corespunde unei litere a alfabetului, unei cifre sau unui cod pentru asigurarea tehnoredactării dorite și anume : lățimea de culegere a rîndului, familia și tăietura literelor, interlinierea, retragerile, alinierile stînga sau dreapta, centrarea etc.

Aceste indicații sînt înregistrate odată cu textul, prin claviere, claviatura fiind de fapt legătura între redactor (operator) și videoterminalul propriu-zis, care asigură operațiile de codificare a indicațiilor de tehnoredactare, de înregistrare a textului conform manuscrisului, de corectură, de machetare și paginare a textului și ilustrațiilor, de transmisie și înmagazinare a informațiilor în calculatorul sistemului de fotoculegere.

Pentru a se deosebi de text, claviatura comenzilor cerute de tehnoredactare se face începînd cu un semn de cod marcat pe una din clape. (La videoterminalele mai moderne, așa-numitele clape de multicod înglobează sub aceeași clapă un șir de comenzi, de coduri de înregistrare.)

Deci, simplificînd prin apăsarea unei clape, un circuit electronic primește semnale (impulsuri). În funcție de clapa apăsată se produce o combinație de semnale electrice ce acționează un dispozitiv de înregistrare care este astfel programat încît pentru fiecare combinație de comenzi să producă o înregistrare anumită.

Productivitatea unui operator care lucrează la un videoterminal este mult mai mare ca a unui tasterist sau linotipist în condițiile în care calculatorul sistemului de fotoculegere, prin programul — softul — pe care-l are înregistrat, execută automat operațiile de împlinire a rîndului, de despărțire în silabe, de alegere a corpului și familiei de literă etc.

Calculatorul a permis automatizarea prelucrării textului după reguli tipografice și lingvistice.

Odată cu perfecționarea tehnicilor de înregistrare și cu mărirea capacităților de înmagazinare a textului în memoria calculatoarelor, vitezele de prelucrare și expunere a textului au crescut incredibil, echivalînd cu munca a peste 1000 muncitori (productivitatea mașinilor de generația a V-a, cele mai perfecționate, ajungînd la 6 milioane de semne expuse pe oră).

Aceste viteze de lucru au devenit posibile prin creșterea performanțelor videoterminalelor care pot executa atît operațiile de înregistrare, de corectare a textului, de machetare și paginare la formatul finit al paginii de ziar direct pe film.

Se tinde spre eliminarea totală a imprimantelor (corecturilor intermediare) atît pentru economisirea de materiale cît și pentru economisirea de timp, acest element atît de prețios în procesul de execuție a unui ziar.

Cîteva cuvinte despre următoarele faze ale procesului tehnologic de obținere a unui ziar tipărit.

Montajul finit al paginii de ziar obținut pe film fotografic de format 1/1 se introduce în instalațiile de prelucrat plăci (forme de imprimare), compuse din rame de copiat și secțiunea de developat a plăcilor. Într-un timp fo[illegible] scurt (2 minute față de 35 minut[illegible] sistemul de obținere a plăcilor de s[illegible]reotipie în sistemul tipar înalt) se obțin formele de imprimare — plăcile de aluminiu — care sînt trimise la rotativele offset de imprimare, unde se obține produsul finit — ziarul.

Mașinile de imprimare offset, perfecționate din punct de vedere mecanic, beneficiază tot mai mult în ultimul timp de sisteme electronice de control și reglare automată a alimentării cu cerneală a suprapunerii culorilor, a registrului precum și a relației apă — cerneală din sistemul de umezire.

Dacă în cazul pregătirii formei procedeele electronice de fotoreproducere și de realizare a montajului de text și imagini asigură atît o calitate deosebită cît și calea cea mai scurtă de reproducere, imprimarea prin folosirea exclusivă a electronicii nu asigură, deocamdată, o calitate comparabilă cu cea obținută pe mașinile rotative convenționale. (Microelectronica și informatica în domeniul mașinilor de imprimare au un aport decisiv la realizarea sistemelor de control și reglare automată a parametrilor variabili.)

Instalațiile computerizate de transport, numărare, ambalare și cartare electronică devin decisive și în rezolvarea problemei atît de spinoase a expedierii ziarelor.

Cum o fi neică la pușcărie?

Subofițerul P. H. își amintește :

Îl priponiseră ai noștri pe Vasile Bărbulescu și l-au adus sub escortă. Mi-a venit rîndul să-l păzesc. Am dat mîna cu el. A prins un strop de curaj. Știam cîteva amănunte despre familia lui. A fost surprins. Chiar emoționat. Sau, cel puțin, așa mi s-a părut mie. Cînd s-a simțit mai în largul lui (era lipit de sobă cu spatele), s-a înclinat spre mine : „Auzi, neică, vreau să te întreb ceva. Cum o fi, neică, la pușcărie, o fi frig ?"

A stat la noi duminică, 24 decembrie, apoi luni, marți, miercuri, joi și abia vineri a schimbat gazda. Mi-a mai venit rîndul de două ori să-i țin de urît. Nu se mai ferea să intre în v[illegible]bă cu mine.

La un moment dat, l-am întreba[illegible] cum ajunseseră ei la îndrăzneala de a raporta cifrele acelea atît de gogonate la producția agricolă. Știți ce a zis ? „Nu știu, neică ! Șoferu' mă ducea. El știe drumurile. Eu nici nu știam pe unde ajungeam."

LUNETA

Redevenim prieteni

Împreună cu acelea publicate în numărul trecut al „Lunetei", listele alăturate de informatori ai securității din tipografiile bucureștene sînt cele găsite după revoluție de către o comisie de muncitori în biroul ofițerului de securitate din combinat. Le facem publice nu pentru a pune [illegible] pe cineva, ci, dimpotrivă, pentru ca și lor, și celor pe care i-au pîndit să le fie mai ușoară viața descătușată în decembrie. Înțelegem teama din care a izvorît colaborarea lor cu ochii și urechile dictaturii. Acum, cînd noi nu ne mai temem de ei, nici ei nu trebuie să se teamă de noi. Gestul de a publica aceste liste este simbolic, arată că i-am iertat. Pe toți, de pe toate listele care vor fi existat vreodată. Că pot să se simtă iarăși alături de noi. Din această clipă, nu-i mai socotim informatori. Au fost. Atîta vreme cît listele acestea ar mai fi rămas secrete, ei înșiși nu se puteau socoti foști informatori, ci în continuare așa. Vrem să le luăm de pe suflet această apăsare. Redevenim cu toții prieteni. Așa cum eram înainte de „recrutarea" lor. Pe această pagină a „Lunetei" înmormîntăm public suspiciunea și ni-i readucem între noi, sufletește, pe toți aceia pe care propria lor frică îi îndepărtase. Tipografiile din București nu mai au iscoade. Este voința și este gîndul bun al tuturor muncitorilor tipografi care au insistat ca, prin publicarea acestor liste, să reinstaurăm între noi lipsa de teamă, omenia și calmul.

De azi, sîntem, iarăși, cu toții la fel.

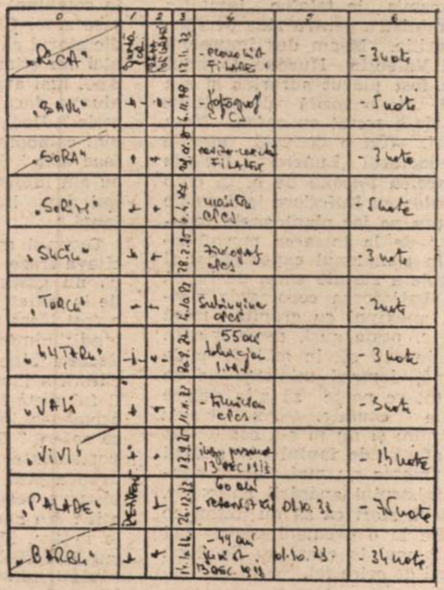

0	1	2	3	4	5	6
„RICA"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	- [illegible] FILARET		- 3 note
„SAVU"	+	+	[illegible]	- fotograf CPCS		- 5 note
„SORA"	+	+	[illegible]	[illegible] FILARET		- 3 note
„SORIN"	+	+	[illegible]	maistru CPCS		- 5 note
„SUCIU"	+	+	28.2.25	fotograf CPCS		- 3 note
„TORCĂ"	-	+	[illegible]	[illegible] CPCS		- 2 note
„LUTARU"	+	+	[illegible]	55 ani [illegible] I.M.I.		- 3 note
„VALI"	+	+	[illegible]	- [illegible] CPCS		- 3 note
„VIVI"	+	+	[illegible]	[illegible] 13 DEC 1912		- 14 note
„PALADE"	[illegible]	+	[illegible]	60 ani [illegible]	01.10.33	- 75 note
„BARBU"	+	+	[illegible]	- 44 ani [illegible] 13 DEC. 49	01.10.33	- 34 note

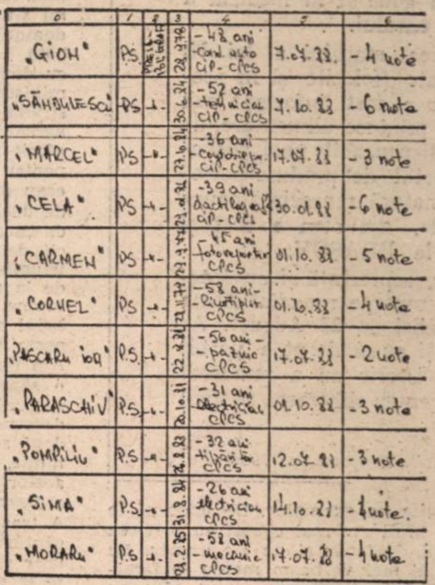

0	1	2	3	4	5	6
„GIOH"	P.S.	[illegible]	[illegible]	- 48 ani cond. auto CIP-CPCS	7.07.33	- 4 note
„SĂHBULESCU"	P.S	+	30.6.24	- 52 ani - tehnician CIP-CPCS	7.10.33	- 6 note
„MARCEL"	P.S	+	[illegible]	- 36 ani - [illegible] CIP-CPCS	17.07.33	- 3 note
„CELA"	P.S	+	[illegible]	- 39 ani dactilografă CIP-CPCS	30.01.33	- 6 note
„CARMEN"	P.S	+	[illegible]	- 45 ani fotoreporter CPCS	01.10.33	- 5 note
„CORNEL"	P.S	+	[illegible]	- 58 ani - linotipist CPCS	01.10.33	- 4 note
„PASCARU ION"	P.S.	+	[illegible]	- 56 ani - paznic CPCS	17.07.33	- 2 note
„PARASCHIV"	P.S	+	[illegible]	- 31 ani electrician CPCS	01.10.33	- 3 note
„POMPILIU"	P.S	+	[illegible]	- 32 ani [illegible] CPCS	12.07.33	- 3 note
„SIMA"	P.S	+	[illegible]	- 26 ani electrician CPCS	14.10.33	- 4 note
„MORARU"	P.S	+	[illegible]	- 58 ani - mecanic CPCS	17.07.33	- 4 note

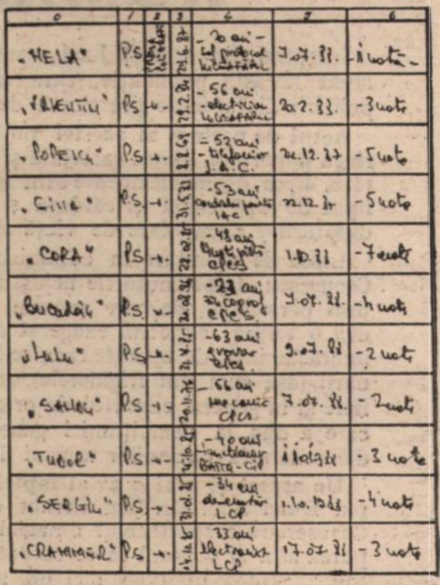

0	1	2	3	4	5	6
„HELA"	P.S	[illegible]	[illegible]	- 70 ani - [illegible]	7.07.33	- 4 note -
„VALENTIN"	P.S	+	[illegible]	- 56 ani - electrician [illegible]	20.2.33	- 3 note
„POPESCU"	P.S	+	[illegible]	- 52 ani - telefonist I.A.C.	24.12.37	- 5 note
„GINA"	P.S	+	[illegible]	- 53 ani [illegible] IAC	22.12.37	- 5 note
„CORA"	P.S	+	[illegible]	- 48 ani [illegible] CPCS	1.10.33	- 7 note
„BUCĂTARU"	P.S	+	[illegible]	- 23 ani [illegible] CPCS	7.07.33	- 4 note
„LULU"	P.S	+	[illegible]	- 63 ani gravor CPCS	9.07.33	- 2 note
„SANDU"	P.S	+	[illegible]	- 56 ani mecanic CPCS	7.07.33	- 2 note
„TUDOR"	P.S	+	[illegible]	- 40 ani [illegible] BAZA - CIP	[illegible]	- 3 note
„SERGIU"	P.S	+	[illegible]	- 34 ani [illegible] LCP	1.10.1933	- 4 note
„CRAMMER"	P.S	+	[illegible]	33 ani electronist LCP	17.07.31	- 3 note

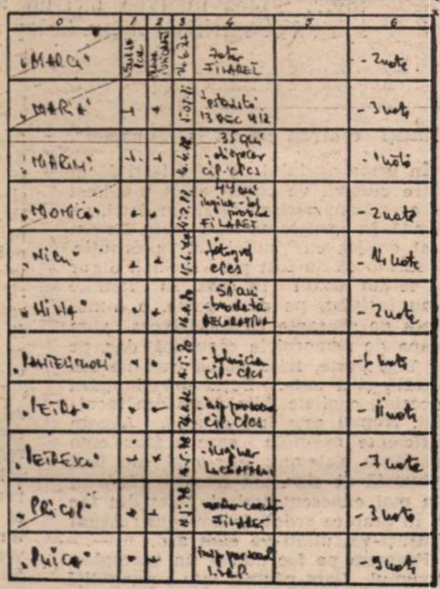

0	1	2	3	4	5	6
„MARCU"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] FILARET		- 2 note
„MARIA"	+	+	[illegible]	[illegible] 13 DEC 412		- 3 note
„MARIN"	+	+	[illegible]	35 ani [illegible] CIP-CPCS		- 1 notă
„MONICA"	+	+	[illegible]	44 ani inginer - [illegible] FILARET		- 2 note
„NICU"	+	+	[illegible]	fotograf CPCS		- 14 note
„MIHAI"	+	+	[illegible]	51 ani - [illegible] DECORATIVĂ		- 2 note
„PANTELIMON"	+	+	[illegible]	- [illegible] CIP-CPCS		- 4 note
„PETRU"	+	+	[illegible]	- [illegible] CIP-CPCS		- 11 note
„PETRESCU"	+	+	[illegible]	- inginer [illegible]		- 7 note
„PRICOP"	+	+	[illegible]	[illegible] FILARET		- 3 note
„PUICA"	+	+		[illegible] I.C.P.		- 9 note

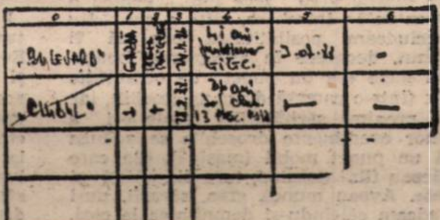

0	1	2	3	4	5	6
„BULEVARD"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	41 ani [illegible] GIGC.	3.07.33	-
„CHIRIL"	+	+	[illegible]	[illegible] ani [illegible] 13 DEC. 1912	—	—

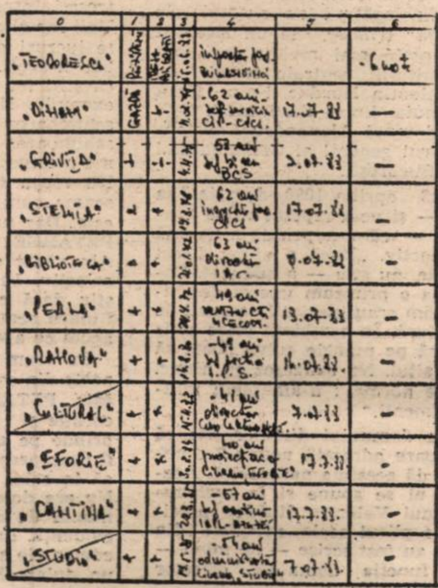

0	1	2	3	4	5	6
„TEODORESCU"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] BIBLIOTECA		- 6 note
„DIHAM"	[illegible]	+	[illegible]	- 62 ani - [illegible] CIP-CPCS	17.07.33	—
„GRIVIȚA"	+	+	[illegible]	58 ani [illegible] CPCS	3.07.33	—
„STELUȚA"	+	+	[illegible]	62 ani [illegible] CPCS	17.07.33	—
„BIBLIOTECAR"	+	+	[illegible]	63 ani director IAC	7.07.33	-
„PERLA"	+	+	[illegible]	49 ani [illegible]	13.07.33	-
„RAHOVA"	+	+	[illegible]	- 49 ani [illegible] I.P.S.	14.07.33	-
„CULTURAL"	+	+	[illegible]	- 41 ani director [illegible]	7.07.33	-
„EFORIE"	+	+	[illegible]	40 ani [illegible] EFORIE	17.7.33	-
„CANTINA"	+	+	[illegible]	- 57 ani [illegible]	17.7.33	-
„STUDIO"	+	+	[illegible]	- 57 ani administrator [illegible] STUDIO	7.07.33	-

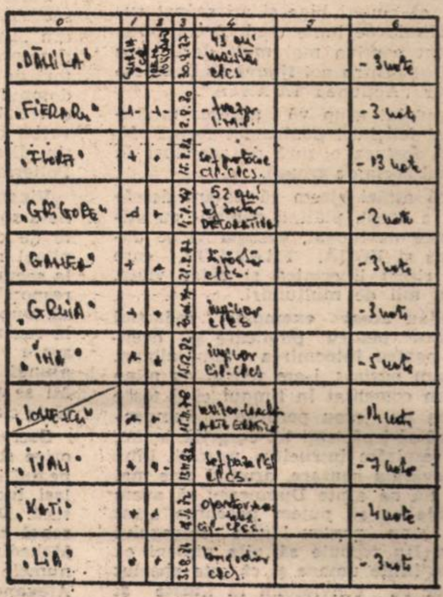

0	1	2	3	4	5	6
„DĂNILA"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	43 ani - maistru CPCS		- 3 note
„FIERARU"	+	+	[illegible]	- [illegible]		- 3 note
„FLORA"	+	+	[illegible]	șef [illegible] CIP-CPCS		- 13 note
„GRIGORE"	+	+	[illegible]	52 ani [illegible] DECORATIVĂ		- 2 note
„GAMFA"	+	+	[illegible]	[illegible] CPCS		- 3 note
„GRUIA"	+	+	[illegible]	inginer CPCS		- 3 note
„INA"	+	+	[illegible]	inginer CIP-CPCS		- 5 note
„IONESCU"	+	+	[illegible]	[illegible] ARTE GRAFICE		- 14 note
„IVAN"	+	+	[illegible]	șef [illegible] CPCS		- 7 note
„KATI"	+	+	[illegible]	operator [illegible] CIP-CPCS		- 4 note
„LIA"	+	+	[illegible]	[illegible] CPCS		- 3 note

Drum bun, pensionari

Cei mai mulți, care au acumulat în trupul lor destul plumb, destulă cerneală, destule alte nocivități, destulă oboseală, stres și nerăbdare, fac tot ce pot ca să iasă la pensie.

Da, vor să mai trăiască, vor să se refacă, vor să-și plimbe nepoții prin parc (de ce nu, să-și bea cafeluța pe vreo terasă și să înjure guvernul, cum zice poetul), să facă politică, să-și refacă mădularele pe la Amara, Herculane sau Felix, să se bucure de tot ce le-a lipsit pînă acum, să călătorească sau pur și simplu să nu facă nimic ori să facă numai ce vor.

Dar mai sînt cîțiva, puțini, e drept, care nu vor să plece. Stau lipiți (precum se lipește guvidul de piatră ca să nu-l ia valurile). Motivele: fie că se consideră de neînlocuit (abia am scăpat de cel ce se credea la fel), fie că n-au „adunat" încă destul, ori nu și-au „aranjat" copiii sau protejații în posturile cele mai bune, dacă nu cumva vor pur și simplu să pună bețe în roate...

N-ar fi mai onorabil să plece cu fruntea sus, de bună voie, indiferent dacă sînt portari sau directori?

Nu ne părăsiți

Mult iubite și stimate tovarăşe director, vă rugăm din inimă să nu cumva să ne părăsiți tocmai acum, după ce ați rezistat eroic atîtor momente grele, cînd ați dat dovadă de un nețărmurit spirit revoluționar în inestimabila dumneavoastră activitate teoretică și practică, profund ancorată în vasta experiență pe care ați dobîndit-o de atîția ani de cînd sînteți director, o adevărată epocă purtînd marca strălucitei dumneavoastră personalități, activitate consacrată apărării combinatului nostru de golanii, pardon, de huliganii care, vă amintiți, desigur, erau gata-gata să ne sucească și nouă mințile în ziua de 22 decembrie, cînd coloanele turbulente se scurgeau de la Băneasa spre centrul Bucureștiului într-un entuziasm deșănțat pe care unii nici să-l vadă n-au mai vrut, așa că și-au luat zborul, în mare grabă de pe un acoperiș. Mă gîndesc — dacă-mi dați voie să duc sinceritatea pînă acolo — la cel mai mare pitic de al cărui tablou nu vă venea să credeți că o să vă despărțiți. Tabloul acela știți cît v-a dat de furcă pînă în seara zilei de 22 decembrie, cînd v-ați luat inima-n dinți și ați consimțit să fie coborît de pe peretele de unde ani de zile v-a vegheat. Sigur că nu era ușor să vă simțiți dintr-o dată lipsit de simbolul protector. Dar nu fiți trist. Sper că n-ați dat și cuiul jos.

Cu atît mai mult ne puteți înțelege și pe noi care nu vrem să ne trezim lipsiți de protecția dumneavoastră. Nu ne părăsiți! Cine ne-ar mai apăra pe noi, la o adică, de huligani? Cine ar mai avea grijă să se încuie ușile combinatului, ca nici unul din noi să nu iasă și să fraternizeze cu ei? Cine ne-ar mai îmbrăca, la iuțeală, în costume de gărzi și ne-ar mai înarma cu cozi de lopeți, așa cum ați știut, ca nimeni altul, să faceți dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe director, în 21 decembrie, ca să ne putem apăra cu fermitate de huliganii ce se autointitulau revoluționari? Cum să uităm de cîtă îndrăzneală ați dat dovadă atunci cînd, fără să clipiți, în 23 decembrie dimineața, muncitorilor care apăraseră cu brațele goale televiziunea și au venit la dumneavoastră să vă solicite arme și muniții, le-ați spus că n-aveți nici urmă de așa ceva? Doar acum știm bine că aveați gloanțe și arme să țineți un front întreg. Cine ar mai fi avut curajul dumneavoastră de a-i minți pe niște golani atît de periculoși? Și cine ar mai fi făcut-o cu atîta pricepere încît să fie și crezut? Unde să găsim noi altul cu aceste însușiri ca ale dumneavoastră, probate strălucit de atîtea ori? Chiar dacă v-am supărat vreodată, nu puteți avea inima să ne lăsați fără dumneavoastră tocmai acum, mult iubite și stimate tovarășe director. Cred că nici n-am putea suporta o asemenea pierdere ireparabilă. Mai gîndiți-vă, vă implorăm! Mai dați-ne o dată costumele de gărzi, să îngenunchem îmbrăcați în ele cînd vă rugăm, cu ochii în lacrimi și cu glasul întretăiat de emoție: NU NE PĂRĂSIȚI!

VASILE BRAȘOVEANU ■

P. S. Nu vă trimit scrisoarea în plic. Ați putea spune că n-ați primit-o, așa cum afirmați că n-ați primit plicul cu „Luneta", dovedindu-vă, încă o dată, nedezmințitele însușiri cu care ați fost de neînlocuit atîția ani de zile. Știți că mă gîndesc la manifestele pe care, în realitate, nu numai că le-ați primit, dar le-ați și înmînat în taină cerberului securității din combinat.

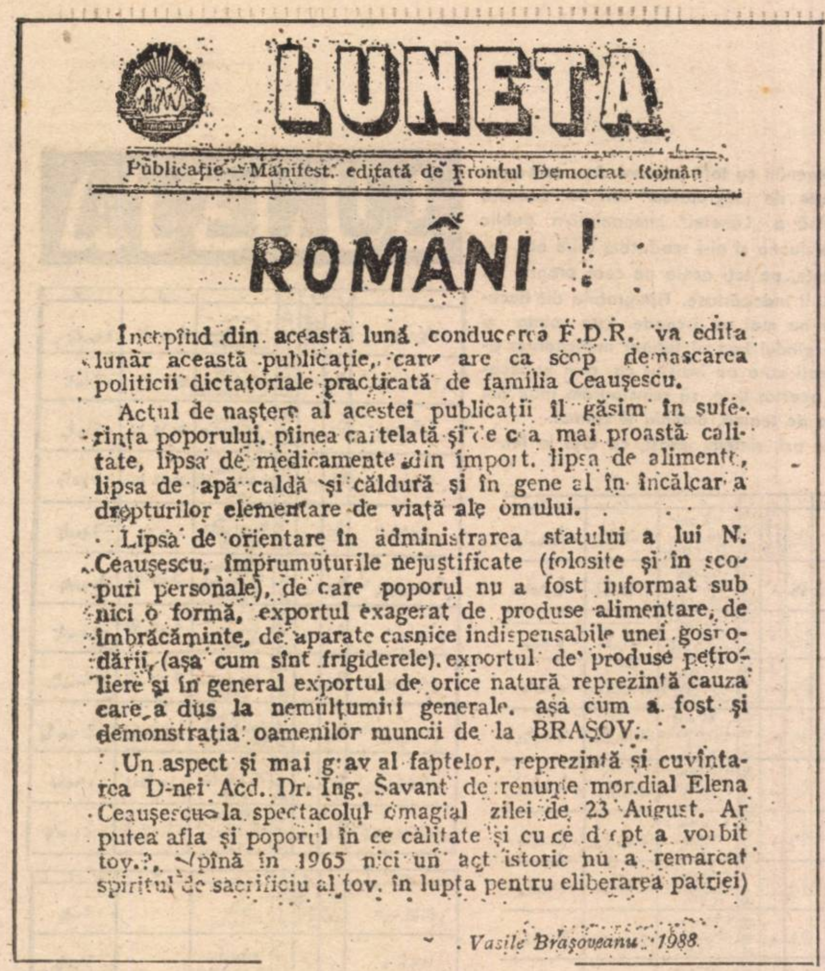

LUNETA

Publicație — Manifest editată de Frontul Democrat Român

ROMÂNI !

Începînd din această lună conducerea F.D.R. va edita lunar această publicație, care are ca scop demascarea politicii dictatoriale practicată de familia Ceaușescu.

Actul de naștere al acestei publicații îl găsim în suferința poporului, pîinea cartelată și de cea mai proastă calitate, lipsa de medicamente din import, lipsa de alimente, lipsa de apă caldă și căldură și în general încălcarea drepturilor elementare de viață ale omului.

Lipsa de orientare în administrarea statului a lui N. Ceaușescu, împrumuturile nejustificate (folosite și în scopuri personale), de care poporul nu a fost informat sub nici o formă, exportul exagerat de produse alimentare, de îmbrăcăminte, de aparate casnice indispensabile unei gospodării (așa cum sînt frigiderele), exportul de produse petroliere și în general exportul de orice natură reprezintă cauza care a dus la nemulțumiri generale, așa cum a fost și demonstrația oamenilor muncii de la BRAȘOV.

Un aspect și mai grav al faptelor, reprezintă și cuvîntarea D-nei Acd. Dr. Ing. Savant de renume mondial Elena Ceaușescu la spectacolul omagial zilei de 23 August. Ar putea afla și poporul în ce calitate și cu ce drept a vorbit tov.?, (pînă în 1965 nici un act istoric nu a remarcat spiritul de sacrificiu al tov. în lupta pentru eliberarea patriei)

Vasile Brașoveanu 1988

Stimați confrați editori ai „Lunetei",

În urma apelului pe care l-ați făcut către cititori, vă trimit acest manifest pe care l-am păstrat. Găsisem două, pe stradă, în apropierea casei mele. Le-am luat de jos cu suficientă precauție. Credeam că au fost puse special. Sigur că le-am arătat în casă. În familie s-au instalat, pe de-o parte, o atmosferă de speranțe că încet-încet vom scăpa de nemernicia ceaușistă, dar, pe de altă parte, frica aceea care ne era băgată și-n oase. Soția mă și vedea cercetat, copilele date afară din facultăți. Numai asta îmi spunea. Aveam suficiente exemple care arătau cum reacționa sistemul. Într-o zi, am luat o bucată de ziar, am frecat-o pînă nu s-a mai cunoscut scrisul, i-am dat foc și, în timp ce ardea, le-am spus : Acum liniștiți-vă, uitați-vă cum ard.

Pusesem pe foc numai un exemplar. Scrumul l-am păstrat într-o pungulită de plastic vreo zece luni, pentru o eventuală întrebare, știți a cui. Nu excludeam posibilitatea de a mă fi văzut, deoarece în apropierea locuinței mele era un punct de observație fix (într-o cameră dintr-un imobil), iar în preajma sărbătorilor legale ori a unor evenimente deosebite se adăuga și un punct mobil (mașină), din care făceau filaj nonstop, ture din băieți și fete. Aveau muncă grea, săracii, nu-i vedeam călcîndu-și demnitatea la cozi.

Acest exemplar al „Lunetei" l-am purtat cu mine, l-am arătat la rude, la cunoștințe din București, Constanța, Iași, Reghin, Brăila, Brașov, Săcele, Sibiu și Timișoara. L-au citit în casă profesori universitari. Toți doreau să aibă cîte un exemplar. De unde să le dau ? Mult am mai căutat cu privirea să mai descopăr și un alt număr. Eu și cu ai mei vorbeam mereu în familie. Pînă la urmă am crezut că v-au prins. Și parcă aveam pe unul dintre noi la închisoare. Cînd v-am văzut la televizor am avut un moment de fericire, că sînteți bine și ați scăpat curați. Nimic pe lume cred că nu ne-ar fi putut captiva mai mult decît ceea ce a fost pentru noi **filmul acela extraordinar „Acțiunea LUNETA"**.

Întregului grup vă adresez mulțumiri și felicitări pentru tot ce ați făcut. A fost ca o gură de aer liber în regimul acela de groază.

Dacă astăzi zicem că ne-am descătușat, e drept, plătind cumplit cu atîta sînge nevinovat, aceasta vi se datorează și VOUĂ, FRAȚILOR, care v-ați riscat libertatea și chiar viața. Mii și mii de mulțumiri.

Predau acest exemplar redacției „Flacăra" pentru publicare și eventual, pentru întocmirea unui album. Eu l-am păstrat, l-am purtat cu mine și l-am comentat în timpul cînd toate acestea nu erau permise ; dumneavoastră să-l păstrați tot cu grijă, acum, cînd respirăm întrucîtva ușurați. Pînă la adevărata ușurare, drumul este mai lung. Să ne ajute Dumnezeu să avem sănătate ca să putem parcurge acest drum lung pentru binele întregului popor. Nu trebuie să uite nimeni că sîntem ființe umane și că este absolut necesar să conviețuim în liniște și pace.

VASILE TUDORAN

Povestea „Lunetei" (8)

Amnezii și insinuări

● Cafea, țigări și o promisiune uitată ● Memoria selectivă a unui director ● Întimplarea îi joacă un renghi ● Un șomer care nu șomează ● Listele sînt scrise de mîna mea, dar numele meu nu era trecut ● Dacă-i dăm la ziar cine mai colaborează ? ● La securitate se poartă schimbarea de nume și schimbarea de armă ● Am făcut parte din comandamentul cazului PETARDA ● Un dulap plin de documente ● Nu știu cine le-a distrus, dar nu le mai căutați, nu e bine !

În secvența trecută, solicitam domnului general colonel Victor Atanasie Stănculescu, ministrul apărării naționale, sprijin pentru a face publice documente întocmite de urmăritorii grupului „Luneta" în perioada de ilegalitate. A doua zi după difuzarea revistei, mi s-a transmis la telefon invitația domnului ministru pentru ziua de sîmbătă, 14 aprilie. M-am dus împreună cu domnul Valentin Hurduc. Domnul ministru a fost plăcut surprins și s-a străduit să fie o gazdă deosebit de agreabilă. Ne-a servit cu cafea. Ne-a oferit țigări. (Ca o delicată atenție pentru redactorul „Lunetei", țigările erau din acelea folosite de el în chip de declanșator cu întîrziere la focurile cu care a pus pe jar plantoanele „epocii de aur" de la intrarea mocofanotriumfală în complexul expozițional și de la apropiata statuie care, de lungă vreme, ne batjocorea cerul prin simbolul altei anexiuni cu granița trasă peste suflete, peste guri, peste minți). Am fost asigurați că, în mai puțin de o săptămînă, domnul ministru ne va comunica tot ce poate să afle despre documentele căutate. Au trecut două săptămîni și nu ni s-a comunicat nimic, în afară de faptul că autorii acelor documente nu mai sînt în subordinea ministrului apărării naționale. A tras cineva sfori ca să nu găsim ce căutăm ? De la o vreme încoace, mai ușor găsești acul în carul cu fîn decît pe trăgătorii de orice fel.

•

Pornind de la cele relatate în altă secvență, în legătură cu exemplarele din „Luneta" trimise, la un moment dat, prin poștă mai multor conducători de instituții centrale, însoțit de domnul Valentin Hurduc, i-am făcut o vizită unuia dintre destinatari. Este vorba de domnul Alexandru Constantin, directorul general al Combinatului Poligrafic București.

Vineri, 13 aprilie 1990, domnia sa ne-a spus — și ne-a repetat cît se poate de clar — că n-a primit niciodată plicul respectiv. „Dacă a ajuns direct la securitate, nu știu — a adăugat. Corespondența o primeam uneori deschisă. După cum erau inspirați oamenii de la registratură. În combinat orice scrisoare venită pe numele cuiva poate să ajungă la altul. Nu exagerez cu nimic. Mi se pare normal : n-am făcut militărie cu oamenii."

Secretara domnului director știe că orice scrisoare adresată nominal dumnealui i se dă acestuia nedeschisă. Același lucru ni se spune și la registratură. Domnul Valentin Hurduc precizează că pe plicul acela, expediat din Mehedinți, au fost scrise — de mînă — numele și funcția domnului director Alexandru Constantin.

Dar dacă omul spune adevărul ? Poate că n-a primit acel plic. Pe cine să mai întreb ?

O întîmplare îmi oferă însă posibilitatea unei ultime verificări.

A doua zi, 14 aprilie, sînt căutat, de cine credeți ?, chiar de fostul securist al combinatului, maiorul Mihail Stănciulescu. Stăm de vorbă în prezența domnului Valentin Hurduc. Domnul maior a venit să insiste să întrerupem publicarea listelor de informatori găsite de muncitori în biroul său, după ce s-a făcut nevăzut de teama revoluției. Este foarte nemulțumit că în graba de atunci s-a gîndit numai la alte lucruri și de ele a uitat, sau cel puțin așa pare după străduința pe care o pune în mersul său neașteptat. „Tabelele sînt scrise de mîna mea, dar eu nu-mi scriam numele sus, vă asigur că l-a scris altcineva. Și sînt liste vechi. Ce rost mai are să fie publicate ? Atunci nici nu erau mulți, păi știți cîți aveam în combinat anul trecut ?, cred că vreo șase sute. Că, din 1988, dăduse ordin dictatorul să avem rețea de masă. Unii nici nu știau că erau pe listele mele. Apoi mai avea și miliția alții. Unde-am ajunge dacă ar fi publicate toate numele ? Dacă-i dăm în ziar, cine va mai colabora ? Nu e bine, nu se poate face asta ! Sînt rațiuni de stat ! Păi, eu am informatori care, la ora actuală, îmi dau informații de mare importanță."

Domnul maior afirmă, totuși, peste cîteva fraze, că a fost trecut în rezervă, că nu găsește de lucru, ne spune, ca de la suflet la suflet ce greu îi este, că a fost lăsat pe drumuri, că nu s-a mai gîndit nimeni că el s-a purtat întotdeauna bine cu tipografii în mijlocul cărora a lucrat mulți ani. Atunci cine îl folosește ? Cui furnizează domnia sa asemenea informații ca acelea la care se referă ? Să fie doar reflexul comportamental al unui om versat în a arunca praf în ochii altora pentru a le observa reacția ? Dar dacă nu e doar atît ? Ne spune și alte lucruri pe care le notăm. „Prin noiembrie 1989, dosarul PETARDA a fost distrus. Nu-l mai căutați, nimeni nu-l mai poate găsi ! Nu mai umblați după asta, că n rost, umblați degeaba, vă spun eu. Cei care l-au avut sînt morți. Vă rog să treceți între ghilimele cuvîntul morți. Unii fac altceva acum. Se-ntîmplă multe lucruri de care dumneavoastră habar n-aveți. Nu vă supărați. Nu cred că știți tot ce se-ntîmplă. Vă dau un exemplu. Nu cred că știți : se poartă schimbarea de nume la securitate ; și schimbarea de armă. Lucruri mari, mă-nțelegeți ? Eu, acuma, sînt șomer. Nu vreau să mă plîng, dar vă dați seama cum îmi este de ușor. Ei, asta este. Dar nu mai căutați. Din arhiva PETARDEI nimeni n-a preluat nimic. Am văzut eu fișetul gol. Era al unui colectiv. Vreo șase-opt persoane. știu dacă e bine să vă spun nu, fiindcă serviciul respectiv lucrează și acum cu aceiași oameni.

Eu eram în obiectiv, dar am făcut parte din comandamentul pe caz. Cazul ăsta, PETARDA. Se promiseseră decorație și avansare celui care îl va prinde pe autorul „Lunetei". Iar, dacă îl descoperea altul în sectorul tău, știai că te calcă în picioare, era dezastru. Nu era dosar, nu există înregistrat un număr de dosar, nu-i trecut în nici o evidență. Era un caz, nu un dosar. Documentele acestui caz umpleau un fișet, un dulap. Nu, nu știu cine a ordonat distrugerea lor. Nu știu cine a făcut asta. Nu știu unde. Nici cum. Nici cînd. Dar nu le mai căutați, nu e bine, dacă vă spun... Cele două numere — cred că erau tipărite unul după altul — pe care le-a primit prin poștă domnul director general Alexandru Constantin mi le-a dat mie. M-a chemat la dînsul și mi le-a dat în mînă. Am făcut raport și le-am înaintat."

Să fie acestea ultimele informații despre urmărirea autorilor „Lunetei" pe care le mai putem afla ? Cine știe ? Să nu ne grăbim în pesimism, cu toate asigurările date atît de stăruitor de fostul „prieten" al tipografilor.

DORIN GHERGHINESCU

AMÎNĂRI

● De ce mănușile antiacide și mănușile clasice de protecție — strict necesare în procesele poligrafice — continuă să lipsească din B.A.T.M. a Capitalei ?

Prelungirea acestei situații ne va pune în curînd în imposibilitatea de a mai pune la dispoziția publicului : ziare, reviste, cărți etc.

● De ce nu se asigură cantitatea necesară de săpun, reglementată prin prevederile legale, pentru igiena strict necesară și civilitatea muncii noastre ?

● De ce echipamentul de lucru (halate, salopete, pantalon cu pieptar) continuă să fie confecționate din materiale inestetice și nerezistente ?

● Cînd se va îmbunătăți cu adevărat cantitatea laptelui distribuit ca antidot ?

M. LUPAȘCU

Tehnician pr. protecția muncii C.P.B.

TABLOU CU CERCEL

Grupul „Luneta" nu s-a reunit nici o dată înainte de revoluție. Acum, nu mai trebuie să ne ferim. La o recentă întîlnire, colegul nostru Mihai Stan — subinginer la o unitate din Drobeta-Turnu Severin a Trustului de Instalații și Automatizări București, omul cu care, în 1980, am proiectat mașina de tipărit și am pregătit primele acțiuni, precum și schema de funcționare a grupului — ne-a relatat cîteva fapte grăitoare pentru obiceiuri vechi de care unii se despart greu, al dracului de greu.

Mihai Stan a avut ocazia să simtă direct aversiunea pe care, la început, unii, știți dumneavoastră cam cine, nu și-au ascuns-o față de primii huligani, cei ce au făcut Revoluția din decembrie. Mihai a venit la București cu primul tren în care a putut să urce. Aici a participat la Revoluție. A luat chiar, la un moment dat, legătura cu domnul Marcel Dănilă, director adjunct al trustului, în dorința de a obține radiotelefoane pentru acțiunile revoluționare.

După trei zile, se întorcea la Severin, fericit că a participat și el la marea descătușare. Abia aștepta să-și revadă colegii și să le povestească. Dar, de necrezut, întîlnea numai priviri încruntate din partea șefilor. Explicația a căzut ca un trăsnet : șeful de brigadă Dumitru Cercel îl pusese absent nemotivat. I se ivise ocazia pe care o aștepta de mult. Mihai Stan încercase de mai multe ori să dea pe față incorectitudinile și abuzurile sale. Reclamantul fusese pus mereu la punct. Tot el. Acum trebuia să se învețe minte definitiv. Mihai Stan află chiar că, în timp ce el era la București, domnul Cercel îl eticheta drept element periculos, ca și pe alți tineri care participau la revoluție.

„De mirat, nu m-am mirat prea tare, conchide Mihai. Domnul Cercel era chiar omul care, la 22 decembrie — mă aflam încă acolo și am asistat la scenă — după ce se anunțase fuga dictatorului, a avut surpriza ca un tînăr, Ștefan Iordache, să intre într-unul din birourile conducerii și să dea jos tabloul celui care ne bîlbîise atîta vreme „magistrale cuvîntări". Șeful nostru de brigadă nu bîlbîit, în schimb. Cu mîna sigură, a pus tabloul la loc, pe perete. Pe Ștefan Iordache l-a dat afară ca pe ultimul golan."

Mihai Stan privește lucrurile destul de calm. Poate chiar mai calm decît s-ar cuveni. Pentru că încă se mai țes, în umbră, ițe împotriva lui. Cum altfel ar putea fi înțeleasă încercarea de a-l transfera tocmai la Arad sub cuvînt că aceasta ar fi nici mai mult nici mai puțin decît o tandră recunoaștere și o răsplată a competenței lui profesionale, a pasiunii lui de inventator ?

Mai rămîne doar ca trustul să-i dea brevet de huligan. Dar am și eu o rugăminte : lui Cercel să-i dea tabloul.

VALENTIN HURDUC

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

Droguri și tăcere în Carpați

De astă dată (2)

Austriacul SOMBORI ALFONS, zis BONNES KLAUS, privește resemnat revărsarea de lumină din sala de ședințe a Judecătoriei Sectorului 4. Pe masa completului de judecată se află un pachețel cu o sută de grame de cannabis ce-i aparține. Poate sentința pronunțată este prea aspră. Iar el are dreptate. Să capeți patru ani și jumătate, aproape maximum prevăzut de legea română, doar pentru deținerea unei sute de grame de praf, nu i se pare corect. Așa reproșau ochii săi albaștri, cind traducătorul aduce la cunoștință sentința penală.

Deci, iată trei cazuri de descoperiri de droguri petrecute în Bucureștiul pentru care stupefiantele nu mai erau o noutate.

Și totuși... S-ar zice că severitatea instanțelor de judecată bucureștene nu a fost cunoscută dinainte de alți confrați întru trafic de-ai lui BONNES KLAUS. Deoarece iată-i sosind în curind, la București pe CHEHADE FARS KANNAON și ABDALLAH AHMED AMMAR, oameni de afaceri libanezi, însoțiți de iordanianul ABDEL QOADER AHMAD TADALLAH MUHEISEN, veniți într-un Citroen, imediat remarcat între Dacii și Moskviciuri. Cel mai mare oraș al nostru are încă firme luminoase ce înfiorează noaptea cu o sumedenie de culori iar privit ziua de pe înălțimea hotelului Intercontinental, unde cei trei amici s-au cazat, Bucureștiul pare o mare fosforescentă din valurile căreia își înalță frunțile insule de verdeață. Dar ei nu au ochi pentru asemenea frumusețe. Dumnezeul lor este banul, devenind suspecți pentru poliție prin modul de comportare și îndeosebi pentru faptul că nu scapă din ochi nici o clipă autoturismul aflat în parkingul hotelului, verificîndu-l, pe rînd, de cîteva ori pe zi. Acest amănunt a fost de altfel decisiv în luarea hotăririi de a se trece la controlarea mașinii, în pofida protestelor și amenințărilor făcute de oamenii de afaceri libanezi (Dacă bănuielile nu s-ar fi adeverit, să fiți siguri că aceste amenințări nu ar fi rămas fără urmări pentru lucrătorii de poliție deoarece, fosta conducere a Ministerului de Interne era deosebit de sensibilă la asemenea proteste. În ochii lumii trebuia fluturată ideea că legalitatea este respectată pe deplin în România).

Dar nu a fost să fie așa. Într-un lăcaș amenajat special sub scaunele din față ale Citroenului, polițiștii au descoperit 10,268 kg de hașiș, dar de astă dată lichid. Iată o premieră pentru țara noastră. Poate Bucureștiul o merita, ca altădată Parisul liturghia.

Denumirea de hașiș lichid este dată concentratului de cannabis, mai cunoscut și sub numele de extract de cannabis, ulei de hașiș ori chiar cannabis lichid. Se prepară prin distilarea repetată a frunzelor ori a rășinei de cannabis, obținîndu-se, astfel, o substanță viscoasă, consistentă, de culoare închisă, insolubilă în apă, cu un conținut deosebit de ridicat în tetrahidrocannabinol, substanță activă (THC).

Prin diluarea sa cu alcool, se pot realiza „n" doze de hașiș lichid. (O singură picătură de hașiș lichid pusă pe o țigară, dă suficiente satisfacții unui consumator).

Achiziționat în Siria, drogul respectiv era destinat comercializării sale în Danemarca și nu pe o sumă oarecare. Și acum să aruncăm o privire pe sentința penală nr. 226 din 17 decembrie 1973 a Tribunalului Municipiului București : care-i condamna pe : CHEHADE FARS KANNAON la 5 ani ; ABDALLAH AHMED AMMAR la 4 ani iar ABDEL QOADER AHMAD TADALLAH MUHEISEN de asemenea 5 ani închisoare. A fost un caz „croșetat" frumos de către lucrătorii de miliție, dîndu-le acestora o și mai mare încredere în forțele proprii. Dintre acești anonimi luptători pe frontul ce nu cunoaște armistiții, front nevăzut pînă la Revoluție, trebuie să-l evidențiem pe fostul lt. colonel Emanoil Prodan, răpus în urmă cu doi ani de o boală necruțătoare, un adevărat profesionist al muncii pe linie de stupefiante, de la care s-a putut învăța, pe lîngă tainele meseriei, și multă, multă omenie, și care a fost vioara întîi în soluționarea acestui caz.

Epilog. Ancheta a fost minuțioasă și datele obținute, prețioase. De reținut și faptul că descoperirea unui caz de trafic de stupefiante nu are importanță prin ea însăși, dacă prin aceasta nu se ajunge la stabilirea legăturii existente între traficanți și rețeaua din care fac parte aceștia. De asemenea, unul dintre scopurile majore ale unei anchete pe linie de stupefiante este tocmai obținerea de noi informații ce vor permite cunoașterea locurilor de achiziționare și de distribuire a drogurilor. Interesează, de asemenea, ca de la traficantul cercetat să se afle, în afară de unde venea și încotro mergea, în momentul capturării sale, ce mijloace logistice are (au) la dispoziție rețeaua respectivă, cu ce persoană trebuie să ia legătura și o mulțime de alte întrebări ce trebuie să limpezească cazul de trafic și să pregătească terenul pentru alte interceptări de droguri. Cine nu crede că munca de poliție este simplă ?

JEAN DRĂGAN ■

EPOCA DE ZAHĂR

Cine zice că privatizarea stă pe loc minte.

Acela nu poate fi decît un răuvoitor pus pe denigrare, ori un întreprinzător ratat, fără inteligență, fără idei, fără supleţea de a se adapta unei situații complexe impuse de o economie atît de bine structurată ca a noastră.

Da, cu siguranță e vorba de un așa-zis întreprinzător, care și-a propus, și, bineînțeles, nu a reușit, să înființeze o întreprindere și să producă acolo cine știe ce chestii complicate pentru care e nevoie de utilaje, de materii prime, de specialiști, de spații amenajate, în timp ce marea industrie poate face același lucru în mod strălucit.

Ei bine, își merită soarta ! Cum, cînd privatizarea înaintează cu pași uriași către o epocă de zahăr presărată cu triumfătoare chioșcuri din PFL, el se gîndește la întreprinderi ?

Să vină observatorii străini la alegeri și să vadă pe români exploatați de proprii lor frați, deveniți, peste noapte, capitaliști ?

Știm, știm că au reușit și cîțiva asemenea ambițioși încăpățînați, dar cum sînt încă într-o hilară inferioritate, vă propun să nu ne lăsăm ! [illegible] nostru viitor e vata de zahăr, imaterială, inefabilă, superbă metaforă a banalului „fîs" românesc, nu vulgar consistentă ca produsul unei întreprinderi. Să ne manufacturăm aparate, sau să le căutăm prin mica publicitate, să ne ridicăm în grabă chioșcuri cît mai hidoase, și să începem producția ! „Nici un cetățean fără vata lui de zahăr !" să fie deviza noastră, prin care, în scurt timp să depășim recordul mondial pe cap de locuitor.

Nu e de pierdut nici un moment. Alegerile se apropie. Observatorii vor începe să sosească din toate colțurile lumii. Nu prin vorbe, ci prin fapte îi putem convinge. Am fost și vom rămîne niște originali. Noi n-avem nevoie de modele. Noi avem vata noastră de zahăr.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Mult a fost puțin a rămas

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Cu noi cum rămîne?

Au venit în straiele de du[illegible] de duminica asta, de duminica trecută și de atîtea duminici cîte ar măsura — pentru unii — drumul străbătut de la începutul colectivizării pînă azi. Au fețe osoase, aspre și își ascund mîinile în spatele păläriei curate (negre odată) care au împrumutat de mult culoarea timpului. Așteaptă, răbdători și tăcuți, să le vină rîndul, intră în birou, semnează și abia după ce ies din clădirea C.A.P.-ului scot banii din buzunar, și-i numără încet, scuipîndu-și în vîrful degetelor și oprindu-se din cînd în cînd, ca pentru a face o socoteală. N-au prea mult de numărat. Cea mai mare pensie a unui membru cooperator din Gătaia (județul Timiș) este de 1040 lei. Omul are cu ce se mîndri și, fără îndoială, îl cunoaște toată comuna. Ceea ce pare un fleac, dar nu e. De regulă, însă, pensiile sînt mai... rezonabile („căci, stimați tovarăși față de perioada anilor trecuți, ele au crescut cu atîta la sută"). Gavrilă Foriș a primit 500 de lei. „[illegible] mult ?" „Da, e mult — [illegible] Pînă acum aveam 90 de lei. Acu' la aproape 80 de ani m-am văzut și cu banii ăștia și cu pămînt... în folosință. Deocamdată, zic, e bine. Apoi, om mai vedea". Sătenii înclină și ei din cap. Da, om mai vedea. Că problemele cele mari nu-s încă rezolvate. Mulți (peste 400) sînt bătrîni. Pensionari. La lucru îi mai ajută copiii, nepoții. Dacă au timp. Alții nici nu mai vor atîta pămînt. Pentru ei e prea tîrziu. Dar chestiunea împroprietăririi ? „Eu am mai trecut printr-o împroprietărire — zice Alexandru Foriș. Aia din '45. Nici pîinea nu ne-am scos-o. Acu, dacă vine vorba, întreb cine poate fi proprietar de pămînt ? Noi, cooperatorii, adică cei care am dat pămîntul la colectivă ? Păi noi, acuma, n-avem cu ce-l lucra. La noi în comună or cerut pămînt numai ăia de n-au fost cooperatori. Și, după împroprietărire, cine ne mai dă pensie ?" Ecaterina Sturza are 59 de ani și lucrează de 30 de ani în C.A.P. Mai are un an pînă la pensie, că țăranii „ies" tot la 65 de ani — bărbații, și 60 — femeile. „E mai ușoară munca la cîmp ? — întreabă femeia. Să vină orășenii de 60 și de 65 de ani o zi la săpat. Numai o zi. Ș-apoi om vedea".

„Om mai vedea — spune și președintele C.A.P.ului, Neculai Bujor, împreună cu inginerul-șef Ioan Körösy. Întîi, om vedea din ce plătim salarii și pensii pentru 1066 de membri cooperatori, că producție nu se prea face și datorii avem din belșug. Vorba aia, „față de aceeași perioadă a anului trecut" stăm prost.

RADU CIOBOTEA ■

Io, adică un țăran din Covurlui

(piesă într-un singur act, cu țărani și fără Dinu Săraru)

Scenariul unei zile de primăvară, decorul, personajele

vară, decorul, personajele

Sub umbrar, în curte, vinul cel de doi ani e mai rece, mai bun, respirînd tăria miresmei de acum două veri. Omul care stă în fața mea se cheamă Șerban Gheorghe, și, de cum am intrat în comuna Barcea, într-o mașină galbenă, a pîndit clipa să-și spună păsul. Are fața arsă de soare și palmele cît frunza de lipan, de poate să facă vînt la nepoți, numai cît le adie prin aer. L-am cunoscut abia de jumătate de oră, însă îmi turuie vrute-și-nevrute, cu o familiaritate de parcă aș fi leat cu el, păstrînd totuși blîndețea moldovenească, reverențioasă, a pronumelui de politețe. În spatele nostru, o casă mare, de gospodar, cu cerdac și multe camere, cu acareturi, orătănii, și cîte și mai cîte, un petec bunișor de vie în fundul curții, fată măritată la Galați (Barcea e mai aproape de Tecuci, pînă la Galați să cam tot fie vreo sută de kilometri). Gospodarul se cam îndreaptă spre vîrsta unui bunic, să zicem șaizeci-șaizeci și ceva de ani. Pe vreo douăzeci-treizeci de metri, comoară de care e foarte mîndru, ține îngropate în pămînt, cîteva sticluțe cu vin vechi, numai bun pentru împărtășanie.

Un tractor contra un cal

Și zic : „Ei, care-i păsul, nea Gheorghe ?" Se scarpină la ceafă : „Păi, cari să fie, iaca io aș avea nevoie de-un tractor, că io decît să țin un cal, mai degrab-aș ține-un tractor, că iaca, am mare trebuință să fie al meu, pentru gospodăria mea, că, vezi matale, io cînd vreu ar, io cînd vreu merg la moară, io cînd vreu semăn, io cînd vreu mor, că asta-i treaba cu țăranul român, dom'le, trebuie să fie mai liber, să nu stea după mila cuiva..." Mă uit la pămîntul din fundul curții, la vie, și-l întreb : „Ai mult pămînt de muncit, nea Gheorghe ?" „Păi, cam trei palme de pămînt de 5000 m^2 fiecare, una pentru nevastă, una a mea, una a fetei, bașca 1000 m^2 bucățica mea de curte..." „Și ce-ai pune pe el, nea Gheorghe ?". „Iacă, să știi dumneata, aș pune porumb, numa' să-l ar cum vreu io... Da de unde tractor ? Pe la-nceputul anului, cîteva zile după Anul Nou, m-a înscris un om, Buliga Fănică, el a fost acolo, la Brașov, la uzinele de tractoare, și am 4 025 numărul la cerere; și-acum am auzit că-s deja 28 000, înscriși numai la Brașov. Io atîta aș vrea să știu, se poate ori nu se poate să primesc tractor ? Acuma am auzit și altfel, că nu dă decît la colectivități...

Indicații de regie

În acest timp reporterul își moaie cu osîrdie mustățile în licoarea rubinie și hotărăște să plaseze o întrebare. „Da' cu împărțitul pămîntului cum a fost, nea Gheorghe ?"

„Ehe, zice el, și dă din cap cu subînțeles, la împărțirea pămîntului cam așa a fost : cine a putut lua unde vrea, a luat pămînt mai bun, cine a luat doi ari la pepeni, ori mai mult, și care lucrează și-a lucrat — numai un ar, un ar jumate, de ce a luat mai mult ? unii, care au avut bani, au făcut ce-au făcut, și-au luat mai mult..."

Intervine un al treilea personaj, care completează, în timp ce deretică prin bucătărie : „După cunoștință și putere s-a împărțit pămîntul..." Și ultimul pasaj, în care reporterul mai plasează o întrebare indiscretă „ca să vă pun o întrebare grea, nea Gheorghe, cu cine votați ?" „Să se împartă fără mită pămîntul, să fie o lege dreaptă, cu aia aș vota, să știi, că io nu mă prezint la vot, nu mă prezint... pînă nu se face dreptate, nu... Și să se mai schimbe lucrurile, că io ca țăran, nu vreu nimic că io ca țăran, nu vreau nimic decît drept-cinstit."

Finalul (dramatic ?) fără cortină : În loc de cortină, începe să cadă seara. Stăm amîndoi, io (care io ?) și nea Gheorghe și privim grădina dumisale și mîndrețea de vie, și prin umbrele îngroșate de noapte, o nălucire ca un tractor, bîntuie și ară grădina.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Efectul de ecou necontrolat

O dilemă care se vrea rezolvată după 20 mai. Să privim la stînga, să privim la dreapta ? Ce-ar fi să privim în sus ? (Fotografie de **Sorin Moise**)

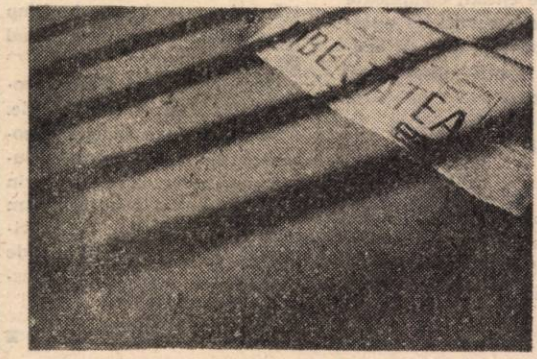

Din imagine, s-ar părea că Libertatea e încă în spatele gratiilor. Depinde doar de noi s-o trecem de partea cealaltă. (Fotografie de **Sorin Moise**)

Umorul e periculos?

La 18 aprilie, revista **Flacăra** a publicat sub semnătura G.A. — C.D. (adică George Arion — Constantin Dumitru) un grupaj cu două titluri : „E oportun să vină regele Mihai I ?“ și „E oportun să mai vină vreun rege ?“, în care, pe scurt, autorii (nici monarhiști, nici republicani, în acest context) afirmau că în locul oricărui rege (al bumbacului, al scobitorilor de plastic etc.) ar prefera... o regină. Considerînd că teama în legătură cu venirea regelui este nițel ridicolă (teama, nu regele !) am ales varianta umorului. Ținta nu era regele, ci atitudinea față de venirea în țară a acestuia. Curios, la redacție n-au sosit doar reclamații de la antimonarhiști (Avriloaie Pascoe din Constanța ne înjură zdravăn, cea mai „moale“ apreciere fiind „slugi regale“), ci și de la oameni care-l respectă pe Mihai I. Aceștia din urmă, ca și cei dintîi, au luat textele **ad litteram.** Promitem, inclusiv domnului medic primar Viorel Moraru din Lupeni, pe care-l asigurăm că nici înainte n-am purtat steluțe securiste pe umeri, ca altă dată să precizăm cînd glumim. Și, pentru a nu uita între timp, sperăm că ați băgat cu toții de seamă că, în actuala atmosferă politică încrîncenată, **Flacăra** încearcă să mai salveze ce se poate salva și cu puțin umor. Dacă o să avem o autentică democrație, nu prea contează cu ce partide se face și nici dacă va fi sau nu monarhie. Iar dacă n-o s-avem democrație, iar nu contează.

Și totuși, dac-ar veni o regină... **(G.A. — C.D.).**

Invitație

Maiorul Radu Olah din Satu Mare, str. Uzinei, Bl. CU 2, ap. 5, face pe această cale invitația ca doi copii din Basarabia sau Bucovina să-și petreacă o parte din vacanța de vară în familia dînsului. Are doi băieți, unul de 11 și celălalt de 17 ani. Posedă un apartament spațios, are mașină cu care se vor deplasa la rudele dînsului de la țară. Copiii se vor putea familiariza cu frumoasele obiceiuri tradiționale din zonă, vor merge în excursii, la ștrand, se vor cunoaște mai bine cu copiii de vîrsta lor din România. Cărțile din biblioteca familiei le stau la dispoziție.

D. Radu Olah se gîndește că poate ar fi mai bine ca acești copii să fie frați, însă este departe de dînsul ideea de a impune o condiție.

Familia Olah suportă toate cheltuielile acestui sejur, inclusiv transportul dus-întors.

Doritorii îl pot găsi pe Radu Olah la adresa de mai sus sau la telefoanele 997 — 30 576 sau 997 — 16 514 (dimineața) pentru relații și pentru obtinerea, dacă este necesară, a unei invitații oficiale. De asemenea, cei care vor să dea curs invitației familiei Olah ni se pot adresa și nouă, care vom mijloci legătura dintre gazde și musafiri.

OPREA GEORGESCU ■

De la coadă adunate

Nostalgii

— Nu știți, are și „Flacăra“ ?

— Are de toate, doamnă !

— Dar, de ce nu vinde ?

— Le numără. Abia desfac pachetele.

— Ce dracu, dom'le, le numără pe dește ?

— Poate vrei să le numere pe computer. Uite, a început să dea.

— Ce o fi făcînd ăla cu maldărul de ziare ? A luat pentru tot blocul ?

— Vrea omu' să fie informat. Ia „Dreptatea“ și „Adevărul“, „Azi“ și „România liberă“ și împarte la doi.

— Păcat de atîta hîrtie prăpădită ! Ați auzit ce spunea la televizor, că copiii n-are cărți, de atîtea ziare.

— Și mai publică și murdării. Femei goale cu cîte o lozincă. Cică asta e politică. Eu nu știu cum nu le interzice.

— Cine să le mai interzică acu' ? Nu e democrație ?

— Și ce ? Adică, dacă-mi vine mie un chef, gata, scot un ziar și scriu ce vreau în el ? Da', ce sînt de capu' meu ?

— N-ai decît să-l scoți, dacă e așa simplu.

— Că n-or fi destule ! Am auzit că sînt vreo mie. Eu le-aș interzice pe alea de publică murdării.

— De ce nu le interzici ?

— Păi ce, m-ascultă cineva pe mine ? Mai 'nainte nu apărea, dom'le, atîtea ziare, și trăiam și fără ele. Eu, dac-aș avea vreo putere, le-aș interzice p'alea cu femei goale.

— Dar ce-ai, nene, cu femeile, de te tot împiedici de ele ?

— Am, c-ar trebui să le interzică. Se mai uită și copiii la ele.

— Nu ți-am spus ? N-ai decît să le interzici dumneata.

— Hai, că mă iei subțire ! Cum pot eu...

— Nu le cumperi, nene, nu le cumperi !

LIANA TATOS ■

Cu parul

La așa-zisul Dialog electoral, din cadrul așa-numitului Studiou electoral, unde sînt invitate, pentru cel mult o oră, cîteva zeci de persoane, ca să multilogheze, o jună bate cu ceva în altceva, făcînd un zgomot care ne crește și nouă tensiunea, spărioși cum sîntem, darmite sărmanilor politicieni, concentrați și, firește, emoționați. Pentru a evita infarcturile, propunem ca eventualele luări de cuvînt să fie citite de crainicii radio de la „Minut cu minut“, în frunte cu Ilie Dobre. **(L.O.)**

Flacăra retur

Dragă domnule redactor,

Se întîmplă că, de două săptămîni, primesc revista „Flacăra“ în dublu exemplar.

Avînd în vedere costul unui exemplar, cererea mare de care se bucură această publicație returnez dubletele fiind sigur că se vor găsi bucureșteni cărora aceste reviste să le facă plăcere, mai ales că s-au plimbat prin lume.

Dorindu-vă sănătate, succes la alegeri și o soartă mai bună, rămîn același fidel abonat al revistei.

Horia Ionescu,
Leverkusen, Deutschland

Mulțumim d-lui Horia Ionescu pentru bunele cuvinte și pentru exemplarele pe care le-am dăruit în numele D-sale. La rîndu-ne, cînd dl. Horia Ionescu va veni în țară, îl invităm să ne facă o vizită în redacție.

MARATON
SPRE 20 MAI

Deși n-a fost maraton, ci doar o cursă cu obstacole neașteptate, aceasta a intrat în ultima tură de stadion. (Fotografie de **Sorin Moise**)

Aveți dreptul ! Aveți dreptate ?

PUNCT OCHIT
PUNCT LOVIT

Un semnal de alarmă

Semnează **„un om între oameni“.** Atît. Rîndurile sale ni-l înfățișează ca pe un om cu gîndul la toți oamenii: „De ce, după sîngele vărsat de către cei ce au devenit eroii Revoluției din Decembrie 1989 în România, nu mergem pe calea cea bună ? Noi, cei care am rămas, trebuie să ne întrebăm mereu: încotro? După cum se vede, la noi, în România, se ia tot drumul cel rău. Fraților, hai să ne ferim cu toții de calea minciunii, să nu ne mai urîm și să nu ne mai înșelăm unii pe alții. Voi, cei de la putere, lăsați joaca cu decretele, folosiți principiul dreptății și al intereselor acestei țări. Dați pămîntul înapoi țăranului, pentru a îndrepta un mare păcat și, prin el, multe altele. Pămîntul e sfînt și pe el se pot petrece numai lucruri bune. Ajutați pe cei ce au gîndul bun și suflet curat. Așa, va fi bine în țară“.

Privatizarea face primii ei pași. Cifrele de afaceri sînt deocamdată modeste. (Fotografie de **Gig Motoianu**).

Nu s-a schimbat nimic?

Întrebarea ne-o pune nouă, dar din chiar rîndurile domniei sale, **Ștefania Beches** din București (Bd. Bucureștii Noi nr. 97 bl. B-3, sc. C, ap 123, sector 1) se poate întrezări răspunsul : „Mama mea, Rădulescu Virginia, suferind de hipoacuzie bilaterală, folosea un aparat auditiv. „Folosea“, pentru că în prezent nu-l mai poate utiliza din cauza lipsei acumulatorilor. Dacă pînă în 21 decembrie 1989 îl procura cu greutate — dar îl procura ! — prin Ministerul Sănătății și prin Centrul de audiologie Panduri, acum nu se mai poate. Ministerul o trimite la Panduri, unde, în mod invariabil, i se spune în fiecare lună: luna viitoare, după 20. Oare cum este posibil să nu se fi schimbat nimic, ba chiar să fie mai greu să-i ajuți pe acești handicapați ?“

Iarăși, ITB-ul

Deși este semnată **„Un grup de cetățeni“,** n-avem nici un motiv să considerăm scrisoarea de mai jos o simplă anonimă pe care nu merită s-o iei în considerare : „Se simte peste tot, „în toate domeniili“, cum ar fi spus știm noi cine, efortul, strădania sau, poate, de ce să nu recunoaștem, deocamdată, doar dorința de a schimba totul din temelii, de a schimba, desigur, în mai bine. Domeniul care ne „doare“ pe noi cetățenii cartierului Pantelimon este transportul. Veți spune, desigur, știm, s-a mai scris. Am dori să reamintim, totuși, I.T.B.-ului (pentru a cîta oară ?) că sîntem unul dintre puținele cartiere din București, dacă nu chiar unicul, care nu are o legătură directă cu centrul, cu Universitatea. De ce un traseu de maximum 15—20 de minute trebuie parcurs într-o oră și chiar mai mult, din lipsa acestei legături ? Transbordarea la Foișorul de foc, în asteptarea altui mijloc de transport, nu ar putea fi evitată prin prelungirea traseului autobuzului **322** ? Sau, poate, ITB-ul așteaptă noi dotări, peste cîțiva ani, cînd se va materializa cooperarea cu firma „Mercedes“, cu actualele autobuze 322 fiindu-i jenă să iasă mai la centru ?“

Grupaj realizat de
LIANA TATOS ■

Poșta redacției

Moraru S. — Tg. Mureș : Noi nu sîntem în drept să verificăm suspiciunile dv. referitoare la starea materială a nici unei persoane. Dacă aveți dovezi, adresați-vă poliției sau procuraturii. ● **Albu Georgel** — Fieni : În nr. 18 al revistei veți găsi explicația faptului că nu primiți la timp revista „Rebus“. Vă rugăm să insistați la oficiul poștal. ● **Ilie Alexandrina** — Roman : Toți cetățenii români pot beneficia de o călătorie dus-întors, în toată rețeaua europeană de cale ferată, cu plata în lei a biletelor. Pentru situații deosebite sau excepționale — decese ale rudelor apropiate, procese, apărarea drepturilor patrimoniale, participarea la congrese și simpozioane științifice, la concursuri profesionale, tratamente medicale avizate de Ministerul Sănătății — se mai poate beneficia de o a doua călătorie pe calea ferată cu plata în lei. ● **Dragoș Iulian** — Craiova : Comisia pentru cercetarea abuzurilor care au dus la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului și pentru reabilitarea victimelor dictaturii, înființată prin Decretul-lege nr. 82/1990 al C.P.U.N., funcționează în București, str. arh. Grigore Cerchez nr. 16, sector 1, tel. 33.01.81 și 33.49.92. Această comisie se ocupă în principal de probleme grave, rezultate în urma abuzurilor săvîrșite de factorii politici care au folosit metode de influențare a organelor de cercetare și justiție. ● **Corbu Ion** — Constanța, **Vasile Nicolae** — Călărași : Nu. ● **Iorgu Ana** — Turda : Beneficiază de burse de școlarizare pentru învățămîntul primar, gimnazial și liceal elevii orfani de ambii părinți, cei necuprinși în casele de copii deși îndeplinesc condițiile pentru a fi primiți în aceste unități, cei proveniți din case de copii sau din plasament familial ori din familii care nu le pot asigura o educație corespunzătoare și cei care au fost bolnavi TBC și sînt în evidența dispensarelor medicale, ca și elevii din învățămîntul primar și gimnazial care învață în altă localitate deoarece nu au școală în localitatea de domiciliu.

REGHINA VÂRVICI ■

Civilizația sportului

Feriți copiii!

[illegible]onstantin Ica, str. Negru Vodă, bloc E 5, Pitești : „Ca orice [illegible]n bunic, m-am hotărît să-mi duc nepoțelul, Radu în vîrstă de 11 ani, pentru prima oară pe stadionul 23 august ca să asiste la meciul Dinamo—Anderlecht. Ca orice om prudent am plecat la stadion cu două ore mai devreme, cu toate că biletele cu locuri numerotate mi-ar fi dat dreptul să cred că pot să ajung pe stadion cu 15 minute înainte de începerea meciului, fără a mă teme că voi găsi locurile ocupate.

În sectorul 26, unde aveam biletele, am găsit grupuri de gălăgioși neobrăzați. Cîțiva astfel de „suporteri“ nu ne-au dat voie, mie și nepoțelului ,să ne ocupăm locurile, spunînd că nu se respectă cele scrise pe bilet, adresîndu-mi injurii și jigniri atunci cînd i-am întrebat cum pot, la vîrsta mea și cu un copil, să stau în picioare.

Pe rîndul 9, o familie tînără mi-a oferit un loc realizat prin strîngerea rîndurilor, iar pe nepotul meu l-am ținut în brațe. Am zis că, în sfîrșit, totul este normal. La începerea meciului, am crezut că publicul va fi al 12-lea jucător, disciplinat și civilizat.

Cu toate că sînt din București și în tinerețe am fost „microbist“ pe stadioanele ANEF și Venus, nu am putut să-mi imaginez că pot exista și astfel de grupuri de tineri lipsiți de cel mai elementar bun simț. Îmi era frică în mijlocul lor !

După ce a început meciul, în loc să susțină echipa noastră cum era normal, au proferat „pomeniri“ ale părinților jucătorilor atunci cînd se întîmpla ca aceștia să piardă balonul. Cred că mamele jucătorilor noștri au sughițat foarte mult atunci cînd, pe stadion, fiii lor încercau să apere prestigiul fotbalului românesc.

O asemenea comportare nu poate să ne califice ca un popor civilizat, bine crescut și educat. Cred că președintele romilor din parlament ar trebui să vină și domnia sa la meci să vadă ce bine s-ar simți.

Cred că acesta este un motiv pentru mulți de a nu se mai duce la meciuri pentru a susține echipele românești. Eu am crescut în Ferentari printre țigani, dar asemenea expresii ca acum nu auzeam din gura tinerilor“.

Stimate corespondent, e trist dar adevărat. Libertatea mult [illegible]isată a scos la iveală și urîțenia din oameni sub diversele [illegible] aspecte. Cum poliția face încă parte, vorba poetului Mircea Dinescu, din partidul timizilor, cum federația nu are nici o putere (ia să ardă niște suspendări grele echipelor pentru comportarea suporterilor lor, după exemplul U.E.F.A. pentru englezi...), nu ne mai rămîne decît să stăm acasă, dumneavoastră, eu și ca noi mulți alții. Să se joace cu tribunele goale, ca la finala Cupei României, altminteri un meci splendid la sfîrșitul căruia, pentru prima oară după mulți ani pe un stadion românesc, învinșii i-au felicitat pe învingători sărutîndu-i !!!

Stăm acasă, domnule Ică, stăm acasă. Educația nepoțelului dumneavoastră și a atîtor alți nepoței îndrăgostiți de fotbal este în mare pericol. Revoluția au făcut-o copiii. Legea pe stadioane o fac huliganii. Feriți copiii !

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

6–4
ca la teatru

Multe poante, adică goluri, în această finală a „Cupei României“ la fotbal, spectatorii s-au distrat de minune (la supeul de după rînjind, vom reveni), mai ales că pe lîngă replicile mult gustate au mai fost și bîlbîielile, împiedicările la intrarea în scenă, care, nu-i așa, fac deliciul publicului. „Ai văzut, Artimon (sau cutare) nu putea cu nici un chip să spună replica aia“ (marcajul), „Da' parcă alții n-au făcut la fel ?“, „Au fost și multe dubluri, dragă“, comentariile piesei de miercurea trecută, de pe „23“ (și-atît) merg de la înțelegere la nemulțumire, de la satisfacție la îngrijorare.

Datele principale ale problemei sînt acestea : ambele echipe au intrat în teren cu o serie de rezerve („avantaj“ Steaua), meciul a fost practic ultimul cu vedetele care ne vor reprezenta la „Coppa del Mondo“. A lipsit și Hagi pentru care vom deschide o paranteză. Sîmbătă, înaintea finalei, într-o ședință a Federației române de fotbal s-a propus ca sancțiunile din campionat să nu fie luate în considerație în cupă. Argumentele și continuarea ni le oferă dl. Mircea Pascu, președintele F.R.F.: „Am pornit de la ideea ca finala să reunească în condițiile date, cele mai bune echipe posibile. Apoi, ar fi fost pentru Hagi ultimul meci cu miză pînă la „mondiale“, pentru că în partida cu Belgia nu va fi folosit, fiind suspendat la partida de debut, cu U.R.S.S., din turneul final. Mai departe, există precedente: suspendările U.E.F.A. nu acționează în competițiile F.I.F.A. și invers ; în Italia, sancțiunile din campionat nu sînt luate în considerație în cupă (vezi cazul finalei-retur A.C. Milan — Juventus Torino, în care au jucat Van Basten și Rijkaard, suspendați în campionat). Dar cum autonomia federației este încă un deziderat, a trebuit să apelăm la factorii implicați. Dinamo a fost împotrivă (normal — n.n.), iar Ministerul Sportului a cerut să se respecte regulamentul, care pînă acum a permis confundarea celor două competiții. Deci, neîntrunind consensul, măsura federației n-a putut fi aplicată“.

Clar. Să revenim la meci. Această finală ne-a arătat destul de evident că fotbalul nostru nu dispune, la ora actuală, de o bază de valori pentru ca indisponibilitățile de marcă să poată fi cît de cît înlocuite. Steaua, cu un lot subțire (numeric, în primul rînd, n-a putut nici măcar completa foaia cu cele 5 rezerve!) a plătit pentru această situație, problemă de fond a fotbalului nostru. În perspectivă, cu transferurile previzibile în străinătate lucrurile vor fi și mai evidente. Să avem grijă, vom înscrie în toamnă 5 echipe în cupele europene !

Campionatul mondial, ceea ce ne interesează în primul rînd, se apropie. De mîine, selecționabiiii vor fi scutiți de prezența în campionat, începînd pregătirea centralizată, o lună întreagă. Timp ar fi și sîntem optimiști, nu doar pentru a mai însenina tonul acestor rînduri. Departe de patimile dezlănțuite (superbe gesturile de simpatie ale adversarilor de miercuri la decernarea trofeului!), jucătorii de la lot vor avea liniștea și, sîntem convinși, și condițiile cele mai bune de pregătire. Două „sprinturi intermediare“, la 20 mai, cu Egiptul la București, și la 26 mai, cu Belgia, în deplasare, vor reprezenta ultimele, norme de control“. Ne va rămîne campionatul nostru cel de toate zilele, reechilibrat tocmai prin această măsură unică : neparticiparea celor mai buni jucători la ultimele etape. De urmărit, nu-i așa ?

LUCIAN OPREA ■

Rapid nu-i iubire comodă

„Rapid nu-i iubire comodă /, Rapid e un club de săraci, / Rapid e o stea populară, / Rapid nu-ți dă dreptul să taci“. În holul bloculețului din Tîn-[illegible]i, versuri. Pentru echi-[illegible]manță și mingea ei neîncruntată. Clădirea pentru cantonament e închiriată. E sîmbătă după amiază și băieții privesc la video. Filmul meciului cu echipa din Caracal. „De ce te complici în 6 metri, Constantinovici ? Degeaba ai depanat toate greșelile echipei dacă acum ne aduci la un pas de infarct“. Liberoul din Grant parcă copie la xerox, a alurii lui Belodedici, pleacă privirea. Mustrarea, deși rostită ca de un camarad mai mare, vine totuși de la antrenorul Teofil Codreanu. Fosta zvîrlugă a Rapidului de aur cu Dumitriu II, Puiu Ionescu et. co. „Încă de puști, luam tramvaiul din Colentina spre meciurile Rapidului, spune băiatul sfios ca o liceană în care cu greu recunoști stoperul ferm dar tehnic din teren. Iubesc broderiile cu balonul și le fac pentru galerie. La Slatina, după ce am agățat o minge, am driblat tot pînă la centru unde am pasat greșit. Golul primit mă apasă și acum pe suflet. Îmi propun mereu [illegible]învăț din jocul lui Gică Po-[illegible]. Dar artificiile îmi fac

cu Cîrstea alunecă mereu spre trista poveste a drumului spre B. Pe masa de biliard a campionatului, bila hărăzită să pice în groapă purta demult numele Rapidului. Cine dirija tacul, se știe. „Victoria ne-a învins cu 14 jucători, 3 echipați în negru. Clujenii aveau punctele de la Moreni în buzunar înainte de a se sui în tren. Și acum, unii ar dori să ni se trîntească în nas ușa A-ului. Agreați sînt severinenii lui Balaci“.

Ca de obicei, ghinionul îmbracă echipamentul Rapidului. „Mereu 2—3 jucători sînt accidentați“ oftează antrenorul secund Niță. Acum, starul Giuleștiului, Goanță, și Rada sînt clienții medicilor. A rămas să producă frisoane adversarilor Țîră. Lăcătuș-ul de Giulești. După desființarea Victoriei, deși curtat de echipe de A, n-a stat nici o țîră la îndoială și a revenit la iarba verde de acasă. „Suflete ca aici, mai rar. În ultimul timp, talciocul de duminică dimineața ne-a furat o parte din spectatori. Îi facem noi să regrete cînd ne vor vedea în primii șase ai A-ului“. În cantonament, e responsabil cu rîsul. Șugubăț ca prenumele lui, Fănel. Îl observă pe Caciureac răsfoind o carte de arbitraj. Maramureșeanul înfiat de Grant își reamintește cele învățate la școala de arbitri. [illegible]ntru vremea cînd va schim-[illegible]l cu fluierul. „Te dotez [illegible]a mea de cartona-[illegible] Antrenorul [illegible] că zîmbe-[illegible] Sprin-[illegible]nă cu nume l-ar împinge în lotul național de 22. Ca și pe Goanță“.

De curînd, Teofil Codreanu a trecut la cîrma locomotivei Rapidului. Președintele clubului, Mihai Zaharia, rapidistul care a sărit primul în țară peste 8 metri, a decis ca veșnicul secund să devină antrenor principal. „Rapidul, al rapidiștilor, le-a răspuns antrenorilor veniți să cocheteze cu postul vacant. Destinul echipei s-a scris mereu cu inimă de giuleștean“. Fără răsfățul unor condiții deosebite, fără al doilea teren de antrenament, dar împins ca de un piston de publicul credincios și la bine și la rău, Codreanu a pornit să plămădească o echipă competitivă. Poate și pentru Cupa UEFA. Din toamnă, se pare, că va purta și emblema unui sponsor. „Le-am spus de la început că dragostea pentru Rapid au construit-o generații și generații de fotbaliști. Echipa de pe vremea mea a mai adăugat o picătură, cîștigînd de regulă derbiurile cu Steaua și Dinamo și constituind sarea și piperul cuplajelor. Ei trebuie să țină în viață acest fior de iubire. Avem probleme cu demarcajul, circulația jucătorului fără balon. Trebuie să regăsim perpendiculara pe poartă. Căutăm pentru fiecare compartiment cîte un jucător nou“. E 10 seara și în camere luminile se sting. Alți tineri au întîlnire cu Lambada la discotecă. „Rapid nu-i echipă de fotbal, / Rapid este noapte și zi, / Rapid e o stare de spirit, / Rapid e un mod de a fi./“

FLORIN CONDURAȚEANU ■

Patru generații într-un singur meci (de fapt un sfert de set, și acela original) încărcat de emoții : Gogu Viziru, Ilie Năstase și Ion Țiriac, Toma Ovici și Dumitru Hărădău și Dinu Pescariu. O istorie a tenisului românesc de 50 de ani ilustrată pe viu timp de un sfert de oră.
Foto : AUREL D. NEAGU ■

„Cupa Davis“

Succes (doar) organizatoric

N-a fost să fie ! Meciul de „Cupa Davis“ cu reprezentativa Marii Britanii s-a încheiat respectîndu-se aproape în întregime calculele hîrtiei, care, cifrele din clasamentele ATP o spun, clar, au fost net în favoarea oaspeților. Acest 3—2, poate fi deci explicat prin faptul că prima rachetă a oaspeților Jeremy Bates, de pildă, se află pe locul 72 în lume, în timp ce jucătorul nostru cel mai bun, Florin Segărceanu, apare pe undeva prin apropierea cifrei 300. Iar Florin, un excelent jucător de „Cupa Davis“ și-a depășit condiția „cifrică“, să spunem așa, punctînd de două ori. În ce-l privește pe George Cosac, v-aș propune să nu aruncăm piatra. E-adevărat, a jucat prost, (sub nivelul lui, vă asigur, l-am mai văzut), dar nu trebuie să uităm că acest meci i se datorează, el reușind să facă punctul decisiv în partida din turul precedent, cu Irlanda, în deplasare. Este clar că mai avem mult pînă departe, cîțiva ani cu adevărat buni, în care tinerii jucători de acum, Cosac, Pescariu, Pavel și alții să aibă — și vor avea — posibilitatea să joace multe turnee pentru a reintra în circuitul veritabilelor valori. Este exact ceea ce ne-a declarat căpitanul-nejucător al britanicilor, Warren Jacques : „În doi-trei ani, acești tineri pot ajunge, jucînd mult, la standardul unor tenismeni care să alcătuiască o echipă de grupă mondială“. Răbdare și turnee...

În schimb, din punct de vedere organizatoric, meciul a fost un succes total, confrații englezi declarîndu-ne cu mîna pe inimă că totul a fost comparabil cu orice mare turneu, începînd cu Wimbledon-ul și continuînd cu Roland Garros-ul. Acest lucru se datorează atît federației noastre (secretar general Lucian Vasiliu) constructorilor, clubului (șef complex Leonard Sciglie), Ministerului Sportului, cît și domnului Ion Țiriac, care și-a pus la dispoziție întreaga competență și influență. Această impresie formidabilă lăsată cu organizarea va avea și rezultate palpabile, în curînd, poate chiar în acest an.

LUCIAN OPREA ■

Paralele între meridiane

La demonstraţie, cu tractorul. Fermieri din R.F.G. participînd, la volanul a cîtorva sute de tractoare, împotriva politicii C.E.E. în domeniul agricol.

ISTORIE LA INDIGO

Politica are la bază interese, nu sentimente. O ştie toată lumea. Ceea ce nu înseamnă că politicienii trebuie să-l lipsească dimensiunea morală. Din păcate, adesea, această dimensiune a lipsit. Astfel, pentru a-şi asigura lor o poziţie şi o situaţie confortabile, la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, puterile occidentale au sacrificat ţările din Europa răsăriteană şi centrală ; acestea au fost crucificate şi calvarul lor a durat 45 de ani.

Dacă ne referim, de pildă, la România, vom constata uşor că toate eforturile românilor, toate zbaterile lor din anii 1944, 1945, 1946 pentru a salva cît de cît democraţia noastră au fost zadarnice, Apusul nu ne-a ajutat, dintr-un motiv pe care aveam să-l aflăm cu mult mai tîrziu : jocurile fuseseră făcute, Yalta avusese loc, lumea era deja împărţită, noi, viitoarele „ţări socialiste“, eram moneda cu care Occidentul îşi cumpăra libertatea şi bunăstarea. Ce contau în acest joc zecile şi zecile de milioane de existenţe sacrificate ?

Ce se întîmplă acum ? Vîntul de libertate din ultimul timp — şi trebuie să recunoaştem, după cum am spus-o şi în alte rînduri, că acest vînt a fost puternic stimulat de deschiderea gorbaciovistă făcută prin perestroika şi glasnosti, chiar dacă ştim că acestea erau, la rîndul lor, imperative ale vremii, erau, într-un anumit fel, inevitabile — părea a duce la destrămarea celor două imperii sovietice, imperiul exterior şi cel interior. Triumfalul an 1989 a dus entuziasmul la cele mai înalte cote posibile. Acum însă lucrurile s-au mai schimbat. Glasnostiul însuşi pare a fi îmbătrînit, pare a se fi perimat, iar perestroika n-a dat deloc rezultatele scontate.

În ceea ce priveşte imperiile, să le luăm pe rînd. Mai întîi cel din afară. Faimosul lagăr socialist nu mai există. Dar oare aceasta înseamnă că a dispărut şi imperiul ? La început lumea aşa a crezut, dar pe măsură ce timpul trecea lucrurile apăreau într-o altă lumină. Se pare că scăpate de-a binelea sînt doar Cehoslovacia şi RDG. În celelalte ţări frăţeşti, situaţia este foarte complexă. După unele începuturi în trombă, asistăm la o temporizare vizibilă. De ce oare ? Mulţi cred că noi ne-am grăbit cînd am socotit că URSS este dispusă să renunţe de bunăvoie la avantajele pe care i le conferea uriaşa ei capacitate militară. În prezent, se creează destul de limpede impresia că URSS este preocupată de menţinerea unui cordon sanitar de la Baltica la Mediterana. În această idee, statele limitrofe, foste componente ale lagărului, par să fie pregătite pentru rolul de state tampon, astfel încît sovietele să nu intre în contact direct cu rînduielile occidentale. Ca atare, în aceste ţări (Bulgaria, România, Polonia, în bună măsură şi Ungaria), există ameninţarea ca pe plan intern să se pună în aplicare nu măsuri radicale, ci paliative, să se recurgă la surogate şi la cosmetică, la jumătăţi de măsură. În acest scop, Kremlinul va încuraja şi susţine la cîrmă echipe pe care să poată conta. În România, de exemplu, domnii Iliescu, Roman, Voican Voiculescu, Celac şi ceilalţi din garnitura guvernamentală au o presă excelentă în U.R.S.S. şi se arată foarte siguri pe ei, ca şi cum ar şti că orice ar zice şi orice ar face alte forţe politice, populaţia, ei sînt tari pe piaţă, sînt de neclintit, sînt cei unşi.

Cît priveşte imperiul interior, cazul Lituaniei este edificator. Moscova nu vrea cu nici un chip să permită nici o emancipare, nici o scăpare de sub tutelă, nici o desprindere, nici o breşă, fiind gata să ia, pentru aceasta, cele mai drastice măsuri de represalii (deocamdată) economice.

Dar Apusul ? El nu dă nici un fel de semne că ar fi dispus să pună piciorul în prag. Modul cum se desfăşoară evenimentele lasă să se înţeleagă că şi în acest caz jocurile sînt făcute sau ca şi făcute, fiindcă de aceea avem Yalta, Malta, Washington şi care-or mai fi. Sînt numeroase asemănări, mergînd pînă la identificare, ale unor realităţi de astăzi cu cele de la sfîrşitul războiului şi din perioada imediat următoare. Istoria pare că se scrie la indigo. Occidentul ţine la siguranţa, la confortul şi la bunăstarea lui şi dă semne că, pentru a şi le asigura, este în stare să ne lase să fim ţintuiţi pe cruce a doua oară.

ION D. GOIA ■

MONDORAMA

Noi ştim mai bine decît alţii ce înseamnă mizeria. Aceasta nu este o virtute şi nici un capital moral pentru viitor. Experienţa declinului românesc asigură premisele unui succes românesc ? Cu alte cuvinte amărăciunea ultimelor decenii şi călcarea centralizată în toate strachinile asigură stîngii, centrului sau dreptei coerenţa necesară pentru a repara, a cîrpi, a imprima un salt acestei biete ţări ? Să ne uităm unii la alţii şi împreună la televizor şi să ne răspundem. În Polonia care şi-a inaugurat un nou început cu mult înaintea noastră lucrurile au evoluat spectaculos, apoi promiţător şi, în ultima vreme, decepţionant. Nu au existat acolo bune intenţii inteligenţe, competenţe ? Au existat şi există şi totuşi ● „US News and World Report“ notează : „Neliniştea a luat locul euforiei ce cuprinsese Polonia cu numai o jumătate de an în urmă. Economia se prăbuşeşte în pofida ajutorului promis de Vest (circa 10 miliarde dolari) şi unui împrumut de 360 milioane dolari de la Banca Mondială. La începutul anului, preţul de vînzare cu amănuntul s-a majorat cu 60—70%. în schimb sălariile au crescut doar cu 1,3%. O pîine costă 40 cenţi. Venitul lunar al unui polonez obişnuit este, în medie, 60 dolari. Somajul urmează o verticală abruptă. Nemulţumirea pluteşte pretutindeni în aer. Politicieni de dreapta şi demagogi de stînga atacă instituţiile politice ale ţării. Tendinţe de autoritarism au apărut pînă şi în rîndurile „Solidarităţii“. Întrebat ce crede că ar face primul ministru Tadeusz Mazowiecki în faţa unui nou val dezlănţuit de mişcări greviste şi demonstraţii, unul dintre cei mai reputaţi economişti polonezi, zîmbind cu amărăciune, a răspuns : „Va declara o zi de rugă la scară naţională“. Zile de rugă putem decreta şi noi mai ales că ne-am ...„făcut mîna“ în emiterea de acte publice cu grad mare de emotivitate. Scapă, însă, emoţia vreo economie intimidată pînă în plăsele ? ● Polonia nu este singura ţară despre care se vorbeşte de la est la vest. Nici România, nici Ungaria, nici Bulgaria nu scapă de această ransfocare de altfel cît se poate de logică. Germaniile sau, mai exact, viitoarea Germanie constituie capul de afiş al acestei surescitări analitice. Ce se va întîmpla cu cele două surori, care pe care o va ajuta şi o va... asimila, cine pe cine dintre cei mari îl va ajuta pe celălalt pentru a se ajuta, de fapt, pe sine însuşi — iată întrebări în lanţ şi lovind în aceeaşi ţintă. O remarcă „Time“ punînd un număr de puncte pe i-urile imediate : „După căderea zidului de la Berlin în noiembrie anul trecut, lumea a început să se gîndească serios la o mai veche întrebare, într-o versiune nouă : poate exista compatibilitate între interesele tuturor europenilor şi aspiraţia celor 78 milioane de germani de a trăi în cadrul unui singur stat ? Alegerile din Germania răsăriteană au amintit lumii că germanii înşişi vor decide asupra datei unificării. Şi totuşi, comunitatea internaţională are ceva de spus în chestiunea unificării — mai exact, implicaţiile sale asupra NATO, integrării europene şi reformelor din Uniunea Sovietică. Poziţia preşedintelui Bush este simplă şi curajoasă : el vrea ca NATO să rămînă în continuare o realitate a Europei, Germania unită membră a NATO, trupele americane să nu părăsească Germania, el vrea ca un adept al reformelor să rămînă la Kremlin şi un cancelar conservator la conducerea Germaniei“. Dacă fiecare ştie ce vrea e un lucru în firea personajelor dominatoare. Problema este să nu vrea, fiecare, acelaşi lucru... ● Şi pentru că ne aflăm la capitolul dorinţe, fie ele fierbinţi sau reci, imperioase sau răbdătoare să cităm din „Le Figaro“ care abordează problema, de mult la ordinea zilei, a dosarului lituanian : „Banca Franţei îi va restitui Lituaniei cele 2,2 tone de aur pe care această ţară i le-a încredinţat în ajunul semnării pactului germano-sovietic din 23 august 1939. Banca şi-a respectat întotdeauna angajamentele şi va reda acest aur autorităţilor lituaniene pe care guvernul francez le va fi recunoscut“. Această declaraţie făcută de reprezentanţii băncii centrale franceze a surprins şi a iritat într-o oarecare măsură oficialităţile ministerului Afacerilor externe şi al finanţelor. Pentru primii, diplomaţia este o cu pripeala şi cu declaraţiiile „la cald“. Pentru ceilalţi, chiar dacă în fondul el declaraţia este conformă cu respectarea dreptului, ea îngreunează reglementarea contenciosului franco-sovietic asupra rambursării datorilor ruseşti“. Nu-i nimic ! La atîtea contenciosuri de abia deschise sau care se vor deschide 2 tone de aur nu mai contează...

RADU BUDEANU ■

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACŢIA :
REDACTOR ŞEF :
George Arion
Redactori şefi adjuncţi :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacţie :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIŞTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătraşcu.

■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : **Dorin Sălăjan,** Paşcu Balaci, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihai Gălăţanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂŢĂMÎNT (1700) : **Ion Zubaşcu,** Sorina Man, Margareta Mureşan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACŢIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanţa Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ştefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacţie:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurăţeanu, Cornel Speriatu. (2128).

■ REBUS
Redactor şef adjunct :
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elen Grecescu, Bogdan Vlad, Ştefan Alexandrescu, Si a Simzianu (2036).

Adresa redacţiei şi administraţiei : Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane : 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor şef : **2002 ;** redactor şef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457 ;** redactor şef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacţie ; **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul poligrafic BUCUREŞTI

24 pagini 3 lei

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

Ultimele zile ale lunii aprilie au fost deosebit de reci, temperaturile înregistrate fiind mult sub valorile medii multianuale. S-au înregistrat valori maxime record ale zilelor de 29 şi 30 aprilie, la Vîrful Omu —9° (faţă de —7°).

Luna lui Florar a debutat cu o vreme rece şi în general instabilă. Cea mai rece noapte a fost cea din 4 mai, cînd temperaturile minime au fost cu 2—9° mai mici decît mediile multianuale. S-au înregistrat două valori record pentru această zi : —4°C la Miercurea Ciuc, (faţă de —2°) şi —2° la Sibiu (faţă de —1°). Cea mai rece zi, în care valorile înregistrate la orele amiezii au depăşit mediile multianuale (în sens negativ), a fost 3 mai ; cu excepţia Banatului şi Crişanei, temperaturile au fost cu 2°—14° mai mici decît cele normale. Începînd de marţi vremea s-a încălzit uşor. Instabilitatea atmosferică s-a manifestat mai ales în zonele extracarpatice, prin averse de ploaie, descărcări electrice şi căderi de grindină. Precedînd perioada „sfinţilor de gheaţă“ consemnată în meteorologia tradiţională a Europei Centrale, în intervalul 5—12 mai, pe teritoriul ţării noastre s-au produs, de-a lungul anilor, răciri bruşte şi spectaculoase (1915, 1935, 1957 şi 1989). De asemenea, precipitaţiile sub formă de ninsoare şi-au făcut apariţia nu numai la munte ci şi în zonele deluroase din centrul ţării.

Dar cum va fi vremea în următoarea săptămînă 9—15 mai ?

O vreme tipică de primăvară, cu schimbări de la o zi la alta, fără a se produce însă variaţii majore. Din punct de vedere termic, prognozăm o vreme caldă, ce se va concretiza prin temperaturi maxime cuprinse la scara întregii ţări între 20° şi 30°, valorile cele mai mari înregistrîndu-se în sudul ţării. Minimele nocturne se vor încadra între 6° şi 16°.

În primele zile, instabilitatea atmosferică se va manifesta mai ales după-amiază, prin înnorări ale cerului, averse de ploaie şi descărcări electrice, cu deosebire în zonele de deal şi de munte.

În a doua parte a intervalului un sistem frontal va afecta regiunile din vestul, centrul şi nordul ţării, determinînd ploi pe arii extinse şi o uşoară scădere a temperaturilor din cursul zilei.

În celelalte zone, vremea va fi în general frumoasă, ploile semnalîndu-se doar pe alocuri spre sfîrşitul intervalului.

„Litoralul vă aşteaptă“.. . d
nu vă garantăm o vreme
te bună. Va fi mai cal
acum, dar este posib
tor să plouă.

Şi la munte
aici şanselc
descărcări
sînt mai

ULTIMA ORĂ

În presa comunistă

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
[illegible]-SECUIESC

Biblioteca

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) ● Nr. 20 ● Miercuri 16 mai ● Ediția internațională: 17-24 mai 1990

**Cine are o poziție are opoziție?
Cine are opoziție are o poziție?**

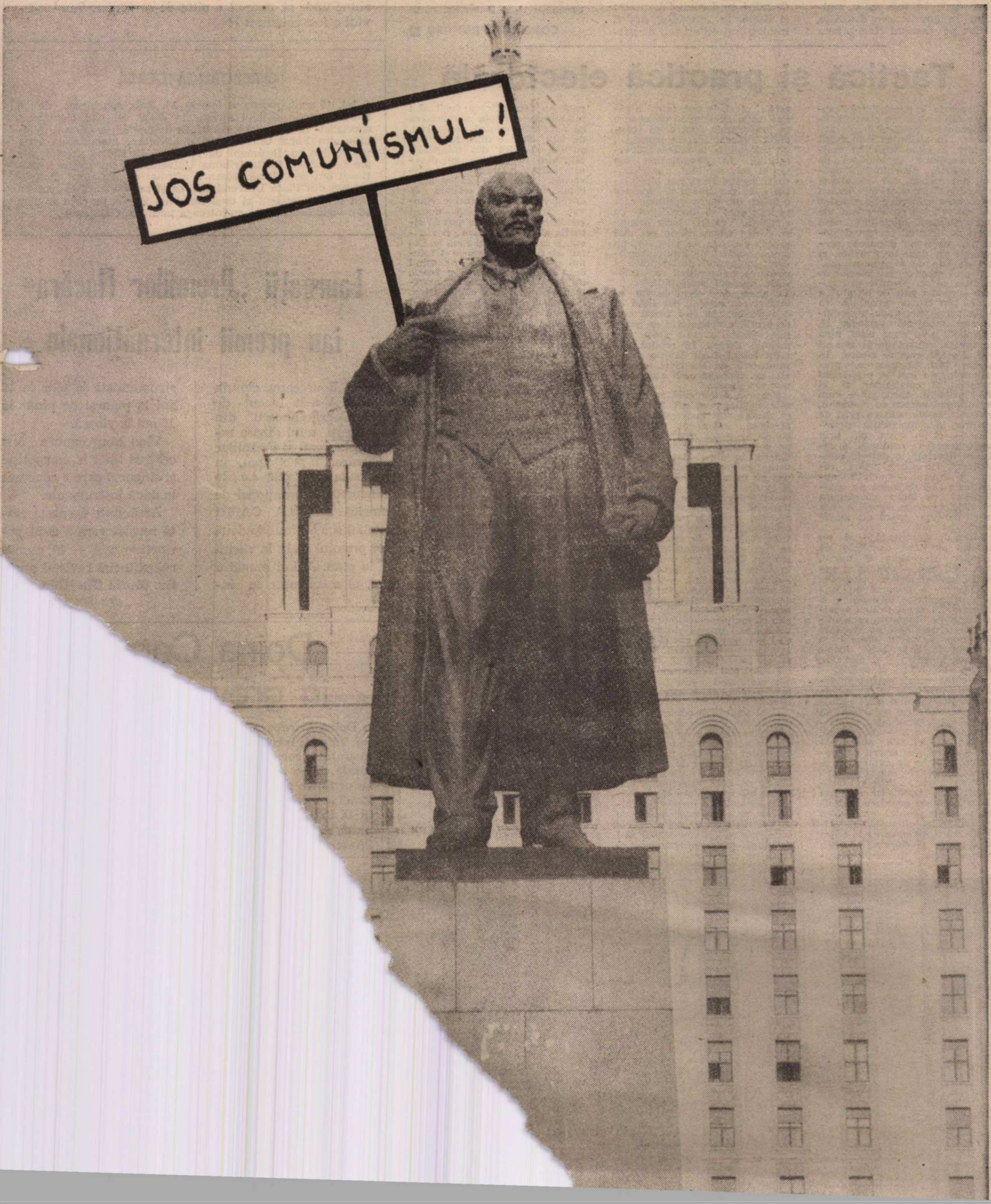

Prietenia candidaţilor

Cei care îl cunosc de mai mulţi ani pe domnul Ion Iliescu ştiu că domnia sa n-a suportat **organic** cultul personalităţii. Nu doar cultul lui Ceauşescu, ci însăşi **instituţia** acestui cult. Ştiu că nu-i plăceau temenelele, că avea şi ironia şi detaşarea necesare faţă de obedienţa mai bine sau mai prost mascată a interlocutorilor. Imaginile de acum, cu mîinile ridicate (din proprie iniţiativă sau de către permanentul său însoţitor din dreapta ?) în faţa unor mulţimi dezlănţuite din dragoste, îl fac pe domnul Ion Iliescu de nerecunoscut. Nu întîmplător, oameni care-l stimau (intelectuali îndeosebi) sînt derutaţi. „Îi place sau n-are încotro ?“ — se întreabă ei.

Circula, de curînd, zvonul că, pentru a-şi dovedi buna credinţă şi pentru a contribui direct la dezamorsarea tensiunii din ţară, pentru a arăta oamenilor că democraţie nu înseamnă triumful zdrobitor al **unui** partid, ci echilibrul politic al unui **sistem pluripartid,** domnul Iliescu va apărea de mînă cu domnii Câmpeanu şi Raţiu. În „prezidiu“ ar fi invitaţi toţi ceilalţi şefi de partide. Mulţimea ar aplauda cu calm democraţia. Aşa cum se întîmplă la meciuri : adversarii se îmbrăţişează şi îşi schimbă tricourile. Sigur, unii cîştigă. Spectatorii sînt mulţumiţi nu doar de rezultat, ci şi pentru că a fost un meci fair play. Pe cînd un miting (ne) electoral al democraţiei ? Este singurul pe care am uitat cu toţii să-l organizăm. Este singurul care nu s-a organizat (încă) spontan. Dacă domnul Iliescu are într-adevăr o astfel de intenţie, nu ştim cine l-ar putea refuza. Nici Piaţa Universităţii n-ar fi un loc rău.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Tactică şi practică electorală

Cu ocazia împuşcării lui Ceauşescu, am realizat cu claritate inconvenientele oricărei democraţii tinere. În ţările cu democraţii mature, în etate sau chiar senile, preşedinţii se împuşcă pe nepregătite, de entuziaşti apăruţi din popor. Iar instalarea preşedintelui nou se face numai după ce alegătorii s-au convins că cel vechi e cît se poate de mort. Odioasa dictatură ne-a lipsit de dreptul, perfect democratic, de a ne împuşca preşedinţii nu doar de Crăciun, ci ori de cîte ori simţim nevoia.

Faptul că avem un început de tradiţie nu ne permite să ignorăm practica atît de bogată a unor ţări foarte avansate în toate privinţele, unde preşedinţii sînt împuşcaţi periodic şi, cîteodată, unul după altul, pînă ce învaţă, direct de la izvorul viu al vieţii, cum se moare. În aceste ţări, împuşcarea preşedintelui nu mai e privilegiul familiei, al generalilor şi al unor prieteni apropiaţi — cum se întîmpla adesea cu monarhii, în evul mediu, sau cu şefii de guverne în democraţiile petroliere —, ci un drept şi, prin perfecţionarea continuă a cadrului libertăţii, o datorie cetăţenească. De aceea, prima regulă a oricărei democraţii autentice e să-i deprindă pe conducători cu ideea că singura veşnicie, oarecum sigură, e cea care durează patru ori maximum opt ani.

Lipsa de experienţă — şi nu proasta creştere, carenţele de caracter şi spaima de trecut, cum cred unii — explică şi excesele confruntărilor electorale.

Dacă ne e greu să incriminăm precaritatea mijloacelor şi pripeala, în cazul primei rezolvări absolut democratice a problemei preşedinţiei pe viaţă în ţara noastră, avem datoria să învăţăm de la societăţi foarte evoluate legile scrise şi, mai ales, nescrise ale luptei de opinie.

În ciuda unei uşoare înviorări a limbajului în presa de partid, îndeosebi a celei ţărăniste, textele care urmăresc să demonstreze superioritatea platformelor proprii — dezvăluind, fireşte, slăbiciunile adversarilor — se încheie destul de monoton. O serie de expresii precum, „Te bag în mă-ta“, „vă mîncăm fripţi“, „lichele ordinare“, „la ocnă cu voi“ sau „Huo“, atît de populare odinioară, şi-au pierdut mult din prospeţime şi eficienţă datorită utilizării lor abuzive în afara campaniilor electorale. Lumea s-a schimbat în aceşti patruzeci şi cinci de ani, totuşi a rămas ca o chestiune de onoare ca propaganda pentru un candidat să conteze, în principal, pe înjurături la adresa adversarului. În democraţiile din vestul continentului, specialiştii şi gazetarii cei mai bine plătiţi şi-au dat silinţa să găsească o ieşire din acest veritabil cerc vicios : cum să discreditezi cu eleganţă, astfel încît oricine să-şi dea seama că, în cea mai groasă sudalmă, se păstrează un anume respect. În Franţa, bunăoară, indiferent de lungimea şi savoarea imprecaţiei, se foloseşte pluralul majestăţii.

De aceea, cînd scriu despre ameninţarea secetei, dat fiind că e o treabă, ca să-i zicem aşa, de profil, e obligatoriu ca gazetele ţărăniste să-l atace pe domnul Iliescu. În replică, ziariştii fesenişti au datoria să amintească de legionari, ori de cîte ori răspund unui atac ţărănist sau liberal.

E aproape o regulă ca procesele vechilor conducători să nu se desfăşoare concomitent cu alegerea celor noi. Cetăţenii simpli ar putea să-i confunde pe politicienii din boxe cu candidaţii. În plus, datorită frecvenţei cu care şi unii şi alţii apar pe prima pagină a ziarelor şi în orele de vîrf ale programului televizunii, e posibil ca limbajul electoral să se contamineze, pînă la confuzie, de cel penal. În Statele Unite, justiţia veghează, de asemenea, ca să fie evitate procesele de calomnie. Cu atît mai mult cu cît în orice anotimp electoral, calomnia e totul. Iată un exemplu de oratorie socratică în stare să dea gata un adversar prin mijloace de tot inocente : „Deşi ştiu că merită, conştiinţa mă împiedică să-i promit domnului Y că-l voi ajuta, în caz că pierde, să-şi găsească de lucru, împreună cu întreg partidul, la canalul Bucureşti — Giurgiu. Cum s-o fac cînd ştiu precis că, pentru moment, şantierul e închis ?“

Dacă împotriva educaţiei şi a principiilor democraţiei trebuie să calomniezi, e obligatoriu — pentru a nu te trezi în faţa tribunalului — ca fiecare calomnie să fie urmată de o dezminţire întărită de scuze. Istoria dovedeşte că o minciună, oricît de discret e plasată, nu poate fi ştearsă din memoria cititorului de o întreagă serie de articole adevărate. Un articol care ţine cu tot dinadinsul să-l convingă pe un simpatizant că omul pe care-l susţinea e fără pată nu face altceva decît să-i întărească acestuia convingerea că nota calomnioasă n-a spus, de fapt, decît o mică parte din adevăr. Adică din minciună. Mai bine zis a minciunii devenite adevăr. Or, poate, a adevărului care seamănă cu minciuna. În fond, nu trebuie să dovedeşti că adversarul e vinovat. Trebuie să creezi numai condiţiile ca el să fie pus în situaţia să probeze că e nevinovat. E ca atunci cînd sună telefonul şi ridică nevastă-ta telefonul şi o aude pe una întrebînd dacă domnul Popescu e acasă, iar dacă nu e să i se transmită doar atît, că l-a căutat Gina. Nu există bărbat, pe care nu-l cheamă Popescu, în stare s-o convingă pe soţia lui că nu e vorba de o înţelegere şi că Gina nu e, în realitate, numele sub care se ascunde necunoscuta aceea care sună cînd îţi e lumea mai dragă, ca să se scuze viclean că a greşit numărul.

Un lucru pe cît de civilizat, pe atît de apreciat — de ai tăi, dar şi de alţii — e lauda meritelor adversarilor politici. Toată chestiunea e să evidenţiezi merite care nu au nici o însemnătate, arătînd că ele fac să fie iertate unele slăbiciuni, care — bineînţeles — sînt mult prea importante, ca să poată fi trecute cu vederea.

Florile rămîn, de asemenea, un argument electoral esenţial, de natură să pună în valoare sufletul deschis şi sensibil al celui care le oferă. Mai ales că la noi aşa-numita „bătaie cu flori de la şosea“ ar putea fi considerată un precedent naţional original. Ţărăniştii, de exemplu, ar putea să-i bată peste faţă pe fesenişti cu suavul Eryngium campestre* iar feseniştii pe ţărănişti cu trandafiri. Sau, dacă cheamă şi minerii, cu flori de mînă.

Şi pentru că toată lumea e cu ochii pe noi, e oportun ca fiecare bătaie să fie urmată de îndemnuri la calm şi raţiune din toate taberele. Cei care, din pricini care nici nu mai trebuie elucidate, nu se supun acestui imperativ al oricărei campanii electorale civilizate, trebuie ajutaţi, prin toate mijloacele — prin toate mijloacele unei democraţii tinere, bineînţeles — să se integreze.

Tactica şi practica electorală dovedesc că încăierările care nu-s urmate de o perioadă de calm n-au fost bine pregătite.

*) Scaiul dracului

TUDOR OCTAVIAN ■

Gheorghe Zamfir – golan, dar nu la televiziune

În Piaţa Universităţii, Gheorghe Zamfir s-a solidarizat cu Mitingul Golanilor. „Satan nu va reuşi, Dumnezeu este cu noi, golanii.“ A promis că va spune la televiziune adevărul despre Piaţa Universităţii, că va merge prin oraşele şi satele ţării pentru a-i face pe toţi să înţeleagă realitatea. Cînd închidem ediţia nu ştim dacă a pornit prin ţară. A ajuns însă la televiziune unde se pare că a uitat de ce venise. Sau interviul a fost cenzurat ?!

O REPUBLICĂ IDEALĂ

Joi, 10 mai, reputatul istoric Al. Zub, considerat de o mare parte a opiniei autorizate drept cel mai competent specialist în probleme de istorie naţională, a adresat golanilor din Piaţa Universităţii o cuvîntare memorabilă, care va rămîne ca document de referinţă în istoria acestor zile ale revoluţiei. De la tribuna Universităţii bucureştene, distinsul om de cultură ieşean a afirmat că iniţiatorii demonstraţiei din Piaţa Universităţii, ca şi participanţii la aceasta sînt primii cetăţeni ai unei republici ideale, pe care ar dori să o vadă confundată cu întreaga ţară. (M. Gălăţanu)

Laureaţii „Premiilor Flacăra“ iau premii internaţionale

Vlad Bourceanu, elev în clasa a V-a la Liceul de artă „George Enescu“ din Bucureşti, unul dintre recenţii laureaţi ai Premiilor „Flacăra“, a participat, în perioada 2—6 mai a.c., la concursul internaţional de muzică INSULA CAPRI (Italia) şi a obţinut de două ori premiul trei : la vioară şi la pian. Avînd numai 9 ani, el a concurat cu instrumentişti de pînă la 12 ani la pian şi de pînă la 16 ani la vioară.

Vlad Bourceanu a fost cel mai tînăr în competiţie şi singurul care a concurat la două instrumente.

Amănunte despre această reuşită care a avut peripeţiile sale — în numărul viitor al revistei no
tre. **(Dorin Gherghi**

Doina Cor
în grev

Doina Cornea a
joi, 10 mai, înce
modului incor
torală. Acest
autorităţile
Proclamaţi
în 18 mai
putea p
„Avem

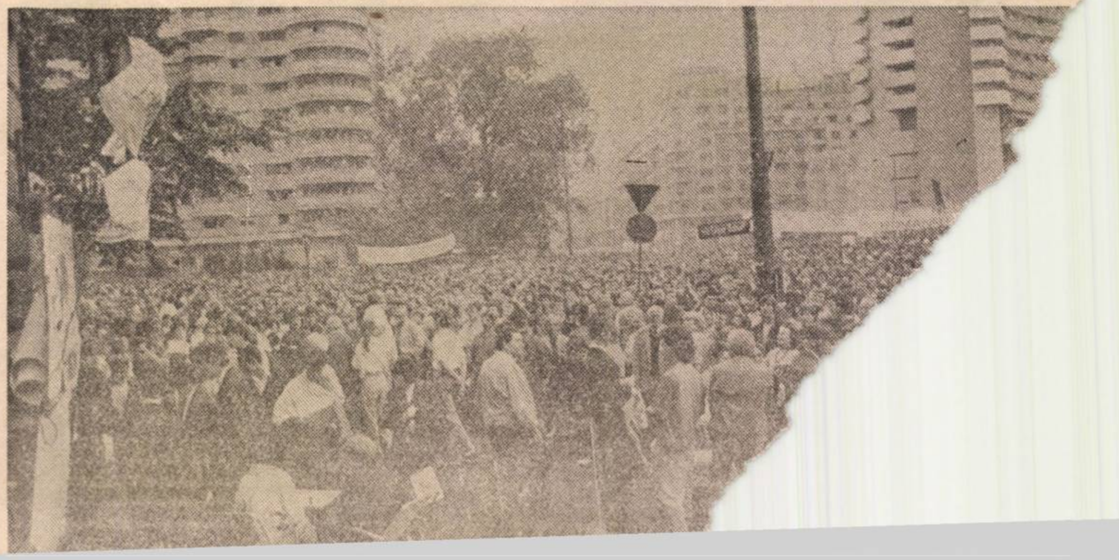

BASARABENII aderă la PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA

Către Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara

Declarație de adeziune

Noi, românii de la răsărit de Prut, sîntem parte integrantă a poporului român și primele victime pe care România le-a suportat în urma impactului ei cu comunismul. Anexarea în 1940 a Basarabiei și Bucovinei de Nord de către U.R.S.S. este o crimă împotriva națiunii române, fără termen de prescripție.

Sistemul comunist ne-a desființat ca neam și este obligația morală a fiecărui român de a nu accepta sub nici o formă comunismul.

Sistemul comunist a fost impus României prin forță dar el nu ar fi fost atît de viabil dacă în slujba lui nu s-ar fi pus români. Activiștii români care au contribuit la instaurarea și menținerea regimului comunist nu pot avea dreptul moral să pretindă posturi înalte în viitoarea Românie necomunistă.

Pentru românii din toate provinciile românești, dictatura comunistă a însemnat un regim de ocupație. Revoluția din decembrie a răsturnat acest regim redîndu-ne și nouă celor din stînga Prutului speranța în viitor și mîndria de a fi români. Victimele sîngerosului regim comunist sînt victime din trupul nostru comun. Apreciem eroismul fără seamăn al tineretului român care a făcut să cadă crunta tiranie comunistă și ne exprimăm totodată deosebita admirație față de timișoreni care au dat primii tonul. Începînd cu 16 decembrie 1989, Timișoara a devenit inima însîngerată a României, un simbol al libertății tuturor românilor. Veștile care ajungeau pînă la noi ne exasperau în neputința noastră de a fi și fizicește alături de timișoreni pentru că sufletește nu am încetat nici o clipă să fim împreună. Dovadă este și aderența noastră totală la Proclamația de la Timișoara pe care noi, românii de pe teritoriile ocupate de comuniștii sovietici, o considerăm drept DOCUMENTUL FINAL AL REVOLUȚIEI ROMÂNE.

În virtutea faptului că noi, românii din stînga Prutului, sîntem lipsiți de posibilitatea de a ne exprima votul nostru, în alegerile de la 20 mai; fiind conștienți că de rezultatele acestor alegeri va depinde soarta de mîine a națiunii noastre; în speranța că glasul nostru va fi auzit și înțeles de tot ce este românesc în țară,

Facem apel către toți românii care nu sînt indiferenți față de soarta fraților din afara granițelor artificiale să adere la Proclamația de la Timișoara !

Sfatul Frontului Popular din Moldova (Basarabia)

Chișinău, 13 mai 1990

Foarte curînd: FLACĂRA-BIS!

Zilele acestea, va intra în chioșcurile de difuzare a presei o nouă publicație : „FLACĂRA-BIS“. Editat de redacția publicațiilor „FLACĂRA“, noul magazin se prezintă în condiții grafice corespunzătoare evului publicistic în care intrăm. În 32 pagini color, realizată cu profesionalism de specialiștii Întreprinderii poligrafice „Arta grafică“, revista lunară „FLACĂRA-BIS“ vă oferă, încă de la primul său număr, prilejul de a intra în contact cu stilul de presă practicat de marile publicații ale lumii.

FLACĂRA-BIS va intra în catalogul presei, ceea ce vă va oferi posibilitatea, avînd în vedere că tirajul este extrem de limitat, să vă asigurați primirea revistei noastre prin abonament.

Deocamdată lunar, întîlnirea cu „FLACĂRA-BIS“ va fi, pentru cititorii celorlalte publicații ale noastre („Flacăra“ și „Rebus“), pentru noii noștri cititori, un contact necesar între cei mai avizați lectori și cele mai interesante texte și imagini. „FLACĂRA-BIS“ este chiar publicația pe care o așteptați, este chiar publicația pe care o meritați !

PROTEST

În ziua de 11 mai a.c., cu ocazia impiedicării ținerii mitingului electoral al domnului Ion Rațiu în fața Casei de cultură a sindicatelor din Oradea, fotoreporterului TIBERIU KATONA **de la „Gazeta de vest“ i s-a smuls cu sălbăticie aparatul de fotografiat cu care a fost lovit puternic în cap. Apoi aparatul a fost trîntit la pămînt și distrus pentru ca imaginile demascatoare să nu mai vorbească despre violența acelei zile blestemate care a pătat bunul renume de pînă acum al Oradei, de oraș calm și civilizat. Îmi exprim în mod public protestul energic pentru această criminală molestare a unui coleg de breaslă, slujitor al adevărului gazetăresc.**

PAȘCU BALACI ■

Căile încurcate ale d-lui Petre Roman

Joi, 10 mai 1990, Senatul Institutului Politehnic București nu a omologat tentativa de ocupare a unui post de profesor universitar de către domnul conf. univ. dr. ing. Petre Roman. Lucru neașteptat, dacă te gîndești că, la concursul pe care l-a susținut, domnia sa a ieșit pe primul loc. Mai mult chiar, dinainte de concurs se știa că va fi primul : era singurul concurent. În Senat s-a ajuns la rezultatul amintit îndeosebi datorită votului studenților. Pentru a respecta adevărul, trebuie spus că, din ședință, unii membri ai Senatului au ieșit pe jumătate consternați, pe jumătate hotărîți ca, prin discuții de la om la om, să schimbe destule opinii încît, la o nouă votare, să iasă alt rezultat. Nimic de zis, aproape orice se poate obține — cu perseverență — pe această cale poli... „tehnică“. Oricum, pentru decizia Senatului se pare că a contat afirmația autobiografică a înaltului concurent — în interviul luat de domnul Emanuel Valeriu și televizat nu de mult — că a beneficiat de bursă de studii în Franța ca șef de promoție. Ei bine, și ce-i cu asta ?, veți spune. Ce să fie, o nimica toată : acest lucru nu-i adevărat. De altfel, în același interviu, proaspătul politician pretindea senin că bunul său tătic a fost antistalinist. Să fie tînărul studios atît de puțin citit încît să nu aibă habar ce conțin cărțile lui Valter Roman ? Acolo, bunul tătic îl prezenta ca pe un geniu pe criminalul tătuc. Așa antistalinist mai rar !

„Crima“ studenților din Senatul Politehnicii bucureștene este că au curajul să sancționeze minciuna și se află în contrast cu „înțelepciunea“ celor dispuși s-o poleiască ori măcar să n-o observe (că și ei or avea lucruri pe care să nu dorească să le observe alții). În cazul dat, nu este vorba de două neadevăruri care se bat cap în cap și dau un adevăr ; sînt două minciuni complementare. Care te îndeamnă să te gîndești cîte ar mai putea urma.

DORIN GHERGHINESCU ■

Alte amănunte despre reacția Senatului Institutului Politehnic — în numărul viitor al revistei

Ceasul deșteptător al neocomunismului nu va suna în Piața Universității

Mă spăl pe dinți și mă uit la ceas. Este foarte tîrziu pentru ceea ce mi-am propus. Prind primul metrou. La ora asta (fixez încă o dată ceasul care-mi apare clar : cinci și zece) probabil că domnul Ion Iliescu doarme. Tai Cișmigiul pustiu, adormit, ajung pe Edgar Quinet cu două lucruri ascunse în buzunar : pixul și carnetul de notițe. Numai curiozitatea nu mi-o pot camufla. Piața Universității nu pare, nu este pustie. În stînga, la rondou, **golanii** au aprins un foc mic. Stau pe scaune pliante sau se încălzesc tropăind, suflîndu-și în pumni. Am senzația că o iarnă tristă a căzut peste Zona Liberă de Neocomunism a României. Aproape de corturi, cu tomberoanele lîngă ei, cîțiva **golani** adună hîrtii. Nu-mi vine să cred ! În dreapta, doi oameni de ordine mătură platoul. Mă retrag lîngă unul și cu o seninătate jignitoare (de abia după ce-i pun întrebarea îmi dau seama de gafă) îl întreb de ce face asta. Se oprește, mă privește clipind și nu-mi răspunde. Își reia treaba, clătinîndu-se. În tabăra corturilor izbucnește prima lozincă : „Somn ușor, somn ușor / Vă treziți c-un dictator !“ Un copil cu fesul tras pe cap doarme înfofolit într-un sac și-o pătură, direct pe pămînt. Să-l trezesc, să-l întreb cum îl cheamă, promițîndu-i că-i voi da numele în ziar, să nu facă pneumonie. Altă gafă ! Prefer să mă întorc în fața balconului. **Golanii** în greva foamei sînt în picioare, au dat drumul la stație (ca răspuns la „bună dimineața“ pentru cei care au scandat „Somn ușor...“), fac același joc de dezghețare, a mai trecut o zi. Urmează alta, „mai lungă decît un veac... de comunism“, așezată în dreptul numărului optsprezece. Încerc să-mi notez ceva chiar în zonă, dar nu fac decît să mă sprijin cu pixul în foaia carnetului, să nu pic de somn. Oare s-au spălat pe dinți, pe față ?...

Domnul Ion Iliescu (îmi place să cred) încă mai doarme. **(P. Barbu)**

Cei din urnă vor fi cei dintîi?

DA

Să stăm strîmb (poziţie mult exersată de vreo patru decenii şi jumătate încoace) şi să judecăm drept (chiar dacă nu la toţi ne vine la socoteală de vreo patru luni şi jumătate încoace).

De ce am învăţat „drumul străzii" (aşa am auzit că se zice acum) înarmaţi cu tot felul de „obiecte" din inventarul recuzitei electorale, destinate celor pe care-i bănuim a gîndi „Nu" ?

De ce ne-am îmbogăţit brusc vocabularul cu termeni ca „vid" (de putere), sau „manipulare" (de forţe), pe care le scoatem la iveală ori de cîte ori nu ne miroase a bine ?

De ce ne înghesuim prin Piaţa Universităţii şi alte pieţe, decretate „zone libere de neocomunism" ?

De ce afirmăm pe tonuri calme ori violente, ferme sau mai puţin, în scris ori verbal, pe străzi sau la TV, că nu Cutare şi Cutare e poporul, ci „Noi sîntem poporul !" ?

De ce unii zîmbim, pe cît de seducător ne ţin curelele, la „Studioul electoral" şi alte studiouri, promiţînd marea cu sarea, iar alţii gîndim că marea-i cam departe şi s-ar putea să ne trezim doar cu sare-n ochi ?

De ce se găsesc din cei dispuşi a înghiţi şi cîte o chelfăneală, ori măcar cîteva ouă aruncate-n parbriz (de, dacă se găsesc !) sub ochii candizi ai poliţiştilor care o ţin una şi bună : „Fără violenţă !".

De ce furnica refuză vehement să stea alături de trandafir, ochiul aruncă priviri bradului şi ne jucăm cu regele jocul de-a „uite viza, nu e viza" ?

De ce vrem să descoperim cea mai adevărată regulă a democraţiei, rumegîndu-le pe toate — chiar aduse din locuri unde umblă cîinii cu covrigi în coadă, reguli conform cărora punctul de bază ar fi „că sîntem de acord să nu fim de acord", dar încercăm să ajungem la „consens" ?

De ce vorbim şi-n somn de „primele alegeri libere" şi stăm de veghe să nu iasă altminteri ?

De ce au murit tinerii ?

Pentru că a existat şi există speranţa : speranţa într-un DA frumos, curat şi adevărat.

Şi dacă speranţă nu e, nimic nu e !

LIANA TATOS ■

NU

● Cine caută, în orice situaţie, partea bună şi partea rea gîndeşte ca un comunist, nu ca un democrat. Într-o cangrenă nu există parte bună. În democraţie, ca şi în chirurgie, trebuie adesea să spui **NU**.

● Aleşii noştri **NU** sînt aleşi ca să ne spună ce trebuie să facem. E suficient să dea seamă de ce fac ei pentru noi. Nici cel mai deştept preşedinte **NU** ştie să-mi arate ce am de făcut la locul meu de muncă şi ce e nevoie să întreprind ca să devin mai productiv.

● Vizitele de lucru şi consfătuirile cu cadrele **NU** sînt bune. Şi ele **NU** sînt bune **NU** fiindcă un preşedinte rău le face rău, iar unul bun le face utile. Ele **NU** sînt bune întrucît omului **NU** trebuie să-i povesteşti tot timpul ce are de făcut ca să **NU** greşească. E suficient doar să-i asiguri cadrul în care să **NU** poată munci decît bine, să **NU** aibă cum să greşească.

● Ca să lucreze şi să trăiască mai bine, cetăţeanul trebuie să aibă motive. Vita e îndemnată şi biciuită, ca să tragă la jug. Oamenii nu-s sensibili atît la îndemnuri, cît la motive. Comunismul a inventat cea mai sinistră instituţie : C.A.P.-ul, o întreprindere în care ţăranii ştiu cît au de trudit dar **NU** află niciodată cît primesc pentru osteneală. Cine mai organizează după 20 mai, vizite în agricultură, ca să le spună ţăranilor ce au de făcut trebuie dat în judecată pentru prostie dacă nu cumva pentru rea-voinţă.

● Cică un om s-a dus la prietenul său — un medic care-i vindecase soţia — şi i-a spus : Dragă, nici nu ştiu cum să-ţi mulţumesc! La care prietenul i-a răspuns : De cînd s-au inventat banii, asta **NU** mai e o problemă.

● În democraţie, aleşii au mai multe obligaţii decît privilegii. De fapt, singurul privilegiu al unui preşedinte, într-o democraţie, e posibilitatea de a intra în istorie pe uşa din faţă şi de a ieşi tot pe acolo. Democraţia, cînd e adevărată, **NU** are decît o uşă. Sistemele cu mai multe intrări şi ieşiri se cheamă dictaturi.

● Oamenii **NU** sînt buni sau răi, ci bine sau rău folosiţi. Prima grijă a unui preşedinte democrat **NU** e să se priceapă la hidrotehnică s-au să navlosească flota ţării. Prima lui datorie e să schimbe legile, ca să se schimbe structurile. Vechile structuri nu sînt abstracţii, ele înseamnă oameni şi legături întărite de timp. Aceste legături refac — precum se reface coada ciuntită a unei şopîrle — întregul sistem, dacă **NU** sînt atacate prin legi.

● **NU**-i criticaţi pe noii aleşi. Critica **NU** slujeşte la nimic. **NU** insultaţi puterea. **NU** e niciodată util să-ţi batjocoreşti conducătorii. Dintre toate vieţuitoarele planetei, singur omul ştie să rîdă. Unui şef ajuns de rîsul lumii **NU**-i rămîn decît două căi : să-şi revizuiască deciziile — dovadă că e capabil să-şi revadă ideile — sau să renunţe la funcţie. Doar dictatorii ies din ridicol cu ajutorul armatei.

● Cei din urnă **NU**-s niciodată cei dintîi. Întîi şi întîi vine întotdeauna poporul. Dacă vom continua să vorbim de „primul bărbat al ţării", vom ajunge din nou — şi încă repede ,deoarece avem de-acum exerciţiu — la vorbe ca „primul miner", „primul agricultor" şi, cu ajutorul poeţilor de prima pagină şi al făcătorilor de imnuri, la laude de tipul „primul pescar", „primul orator" sau „primul dintre înţelepţi".

● **NU** sînt buni preşedinţii care **NU** ştiu să scrie şi să citească. Sînt buni preşedinţii care au o facultate sau două, care se pricep binişor într-un domeniu, care aspiră să scrie cărţi, nu cuvîntări, inclusiv cei care au lucrat un timp într-o editură, împreună cu alţi specialişti, absolvenţi de o facultate sau două, dar numai dacă, din cînd în cînd, visează că ies în stradă şi strigă „jos preşedintele !" şi-şi pun în piept insigna pe care stă scris cuvîntul „golan". **NU**-i greu să fii academician doctor inginer, cînd poţi să-ţi dai singur acest titlu. Greu e să obţii, din dragostea unei mulţimi, cinstea de a te numi „huligan" şi „golan". Primul golan al ţării! — iată într-adevăr o onoare.

TUDOR OCTAVIAN ■

DEPINDE

Sigur, ei vor ieşi cîştigători în alegeri. Vor fi aleşi pentru propria valoare (sau promisiune de valoare), mai ales în cazul candidaţilor independenţi. Vor fi aleşi — mulţi — pentru că reprezintă o platformă politică, un partid care, înainte de a cîştiga o parte din sufragii, a cîştigat încredere. Deci — şi unii şi alţii, fie că sînt mai bine cunoscuţi, ca persoane, fie că sînt recunoscuţi mai uşor, prin semnul electoral al partidului — cei aleşi vor fi expresia **increderii** electoratului. Cu toţii au promis cîte ceva — unii mai mult, alţii mai puţin, cîţiva au promis chiar totul. Nu cred că vor cîştiga cei care au promis cel mai mult. Poporul român are o justificată neîncredere în promisiuni exagerate, pentru că adesea i s-a promis marea cu sarea şi a rămas doar cu frecatul la ochi. Dar, oricum, pentru început, cei din urnă vor fi cei dintîi.

Au doi ani să confirme sau să infirme valoarea în care s-a sperat. Se vor confirma nu doar pe ei, respectiv partidele reprezentate de ei, vor confirma şi înţelepciunea celor care i-au ales. Adică ne vor arăta şi nouă, simplilor alegători, dacă am fost, în acest moment de răscruce al istoriei Europei, cei din urmă sau cei dintîi. Constituanta care, practic, se alege acum, va elabora legea fundamentală ce va călăuzi viitorul României. Statele Unite ale Americii au o constituţie bicentenară. Cei care au elaborat **atunci** această constituţie sînt şi **acum** cei dintîi pentru electoratul, pentru poporul american. Sînt cei dintîi pentru că, indiferent cine a cîştigat sau a mai pierdut alegerile, totdeauna a cîştigat democraţia.

A cîştiga alegerile nu [illegible]seamnă un triumf absolut [illegible] le pierde nu înseamnă o tragedie absolută — dacă este democraţie. Oricînd, cei care au pierdut pot recîştiga. Oricînd cei care au cîştigat pot pierde dacă electoratul nu-i mai vrea. Dar numai dacă e democraţie. România a simţit prea mult pe pielea ei ce înseamnă să nu mai poţi schimba echipa de conducere, ce înseamnă dictatura.

Cei din urnă vor fi cei dintîi aleşi liberi. Ei vor fi bine aleşi numai dacă vor putea fi schimbaţi atunci cînd nu mai sînt aleşi. Că de alegeri cîştigate înaintea alegerilor sîntem sătui. Şi de strigăte isterizate gen „Ceauşescu reales indiferent de Congres".

Cei din urnă vor fi cei dintîi dacă-i vom alege cu înţelepciune. Cu înţelepciune, nu cu dragoste fierbinte şi aleasă recunoştinţă. În politică trebuie să primeze calculul, nu dragostea. Atunci cînd angajezi un administrator la bloc îţi faci socoteala să-l dai şi afară dacă nu e bun gospodar. Dacă nu alegi pe cine trebuie, te pomeneşti că te dă el, administratorul, afară din apartament. Un adminis[illegible]or bun e acela care, gospodar fiind, se îngrijeşte ca lumea de bloc. Dar, înainte de toate, el trebuie să rămînă administrator, să nu devină stăpîn preaiubit, cel dintîi bărbat al ţării, geniu. Adică el trebuie să poată fi schimbat. Dragostea e pentru familie, pentru copii, pentru iubite şi iubiţi, pentru prieteni. Dragostea e pentru ţară, pentru frumuseţile vieţii. O politică din dragoste e o nenorocire. Hitler a fost iubit. Să nu ne înşelăm, şi Ceauşescu a fost iubit. În 68, cîţi dintre noi n-ar fi sărit în foc pentru el ? Nu ne mai trebuie conducători iubi[illegible] Ne trebuie administratori buni, ne trebuie oameni inteligenţi şi serioşi, care mai ştiu să facă şi altceva, care trebuie să aibă şi altă şansă decît puterea. Că, dacă n-au altă şansă, nu mai lasă puterea.

Depinde, deci, dacă, într-adevăr, cei din urnă vor f[illegible] cei dintîi. Depinde de noi !

CONSTANTIN DUMITRU ■

NEBUNIA POLITICĂ

Avem opţiuni, nu-i aşa ? Opţiunea este un cuvînt care la ora asta umple gura românului ca miezul dulce şi aromat al unui măr domnesc.

Îmi aduc aminte că pe cînd eram elev de liceu, într-a opta sau a noua, am fost martorul unei scene simpatice avînd ca personaj principal un coleg de clasă. Scos la tablă şi chestionat despre lecţia la zi, el a fost întrebat, la urmă, de profesorul care vroia probabil să se amuze puţin : Pentru ce optezi, pentru 9 sau pentru 10 ? Colegul nu ştia însă cuvîntul cu pricina şi a răspuns cinstit : Oftez pentru 10.

Astăzi, românul nostru pentru ce oftează ? Sau pentru ce optează el ?

Ideea că la 20 mai s-ar desfăşura din nou, după 50 de ani, alegeri libere, a creat tuturor o stare de spirit specială. Dar unora le-a creat o stare de spirit atît de specială că ei ar fi putut să declare deschis, în piaţa publică, adevărul că se cred Napoleon Bonaparte sau, bunăoară, nu cetăţeni într-o ţară ci lupi într-un codru.

Acum cîteva săptămîni, într-o noapte, drapelele naţionale arborate la filiala din Giurgiu a Partidului Naţional Ţărănesc —creştin şi democrat au fost sfîşiate de o gheară care a ţinut să rămînă anonimă şi despre care refuz să cred că a putut face vreodată semnul „V" al victoriei. Ne putem înregistra, astfel, cu o prioritate foarte „protocronistă" în istoria lumii. Între timp, probe la fel de sigure de nebunie politică au apărut la lumina zilei şi tot mai frecvent.

Sedii devastate, afişe rupte, oameni bătuţi, răniţi, omorîţi. O nebunie politică furioasă, cu accente de spontaneitate, ici-colo, dar şi cu eficienţa la care alteori se poate ajunge numai printr-o evidentă bună organizare. O nebunie pusă la cale şi cu atît mai vinovată, aşadar. În plus, cuvîntul nu se mai mlădiază pe jocul de mătăsuri fine al ironiei faţă de adversar, ci prin calomnia făţişă el se încarcă de forţa fizică experimentată în mînuirea bîtei cioplite cu maximă productivitate din lemnul tare al stejarului de la Scorniceşti. Forţa argumentului dispare brusc iar vidul creat sistematic de o maşină de propagandă pentru care orice este posibil şi este scuzabil se umple treptat şi sigur de neghiobie pură sau de mocirla parfumată intelectual a unor afirmaţii de felul aceleia că, în România, comunismul a fost adus la putere de partidele istorice şi de regele Mihai. Nici mai mult, nici mai puţin.

În aceste condiţii, încercarea de atentat la viaţa unui candidat la preşedinţia României, dl. Radu Câmpeanu, n-a mirat decît pe cei care aveau interese specifice să pară miraţi. Fiindcă intrarea în acţiune ,şi la Brăila, a ceea ce s-ar părea că reprezintă veritabile batalioane de asalt, n-a reuşit decît să aducă un exemplu în plus, ce-i drept mai grav decît altele de pînă atunci, pe lista exemplelor care au ilustrat destul de convingător, în această campanie electorală, că bestia umană poate fi şi românească. În orice caz, o anume semnificaţie ar fi de întrevăzut şi în faptul că, împotriva agresiunilor săvîrşite asupra liderului liberal, guvernul american şi-a exprimat protestul cu o zi mai înainte ca guvernul român să se hotărască a-şi exprima „regretul". Să fie acesta un semn că a rămas încă valabilă mai vechea teorie a domnului Iliescu, teorie propovăduită prin luna ianuarie, că partidele politice nu reprezintă o garanţie a democraţiei ? Din nefericire, domnul Iliescu nu şi-a dus ideea pînă la capăt, adică n-am aflat încă de la domnia sa ce alternativă ne oferă, dar sigur apare deocamdată că de n-ar fi existat acele partide atît de puternice încît să propună candidaţi la preşedinţie, P.N.L. şi P.N.Ţ.-c.d., n-ar fi survenit nici incidentul de la Brăila, cu dl. Câmpeanu, nici cel de la Buzău, cu dl. Raţiu. Şi ce linişte ar fi fost, ce linişte ! Ca să nu se mai îndoiască nimeni că democraţia originală e una a nonevenimentului. Stăruinţa domnului Petre Roman de-a vorbi neapărat unor elevi care nu vroiau să-l asculte, la Liceul „Gheorghe Lazăr" din Bucureşti, reprezintă cumva un angajament de viitor, o promisiune în acest sens ? Cel puţin aşa ar lăsa să se înţeleagă faptul că stăruinţa aceea părea să se inspire, la un moment dat, din celebra zicere „Dacă voi nu mă vreţi, eu vă vreau !". Nu e mai puţin adevărat că simptomaticul episod s-a produs, totuşi, după sugestia unui scenariu de domeniul trecutului. Schimbarea la faţă a oratorului, pe măsură ce efortul său verbal se desfăşura pe un fundal sonor cît se poate de jenant, a developat brusc în memorie şi a apropiat instantaneu imaginea unui alt vorbitor, al cărui discurs, din 21 decembrie, a avut acelaşi final apoteotic : „Timişoara! Timişoara!".

Ne amintim cu exact acea plăcere cu care-ţi aminteşti de o iluzie rapid pierdută că dl. Petre Roman spunea ceva interesant acum vreo cîteva luni : că alegerile trebuie să fie libere nu doar din punct de vedere tehnic, al corectitudinii operaţiunilor pe care ele le presupun, ci şi din perspectiva unei stări de confort, de mulţumire şi linişte sufletească, pe care alegătorul se cuvine s-o aibă pentru a putea cumpăni şi vota într-adevăr cu sentimentul că soarta ţării depinde şi de el. Nu era uitat nici amănuntul înduioşător că alegătorul nu trebuie să se prezinte lihnit de foame la cabina de vot. Dar despre ce libertate interioară poate fi vorba atunci cînd, deşi e discutabil dacă tot românul a apucat să mănînce, între timp, pe săturate, e sigur în schimb că blajinul cetăţean riscă a se trezi oricînd cu o bîtă în cap din direcţi[illegible] contrară opiniei politice [illegible] care el îndrăzneşte s-o exprime? Drept răspuns avem imaginea dramatică şi acuzatoare a atîtor zeci de oameni care fac greva foamei din motive politice, în timp ce Crucii Roşii române, mută şi surdă şi oarbă, pentru a marca definitiv obedienţa ei — tot de natură politică — faţă de guvern, nu-i mai rămîne decît să-şi aprindă singură o candelă în bezna propriei umbre.

Fotografie de
PAUL AGARICI ■

Să-l tai se strică,
Să-l las mi-e frică,
Că vine altul
Şi mi-l ridică!

DACĂ

Vorba cuiva : E primăvară, soare, fete tinere şi subţiri merg zglobii pe stradă. Un spectacol încîntător. Vai, însă, multe din ele se vor transforma în neveste încruntate, nemulţumite şi cicălitoare. Acum toate sînt tentante, promiţătoare. Ne vom însura cu una din ele. Cum o alegem ?

Trebuie s-o cunoaştem bine, vor spune unii. O luăm pe cea care promite mai mult, pe cea mai frumoasă, pentru că nu ştim ce se ascunde în sufletul lor. Pe cea care ne vrea, vor fi de părere cei modeşti. La noroc, pentru că ce ţi-e scris în frunte ţi-e pus, vor hotărî pesimiştii. Alţii se vor interesa dacă n-are sau are rude în străinătate. Acum e mai bine să aibă că nici capitalul străin nu strică la casa omului. Multi vor accepta şantaje sentimentale sau de altă natură : că e orfană, că sînt prea mulţi copii acasă etc.

Sperăm că pentru cei mai mulţi iubirea va fi criteriul de bază. În orice caz, viaţa fiecăruia va fi esenţial influenţată de fata ce-i va deveni nevastă.

Cam în această situaţie sîntem acum. Alegerea o facem pentru o lungă perioadă de timp. Această alegere va hotărî soarta copiilor noştri, liniştea din casă, cum ni se vor cheltui banii pe care-i cîştigăm prin muncă grea.

Divorţul este posibil, dar ştim la ce situaţii penibile duce, la cît timp pierdut înseamnă el. De multe ori rămînem cu nevasta pe care ne-am ales-o pentru că n-avem încotro, sîntem plictisiţi şi obosiţi. Vorba ceea : Aşa neagră cum era, ne făceam treaba cu ea.

Dacă am greşit, nu ne putem schimba nevasta după noaptea nunţii. Vrem nu vrem, trebuie să rămînem cu ea măcar pînă la divorţ. Mai putem da divorţul acela, mai sîntem în stare ? Poate că ne e frică. Avem datorii, casa i se atribuie ei, ce-o să facă ăia micii ? ce-o să spună tata socru ? Şi uite aşa ajunge omul la nunta de platină, după care nu mai e nimic de făcut cu odioasa lui soţie.

Femeile după ce se văd cu măgarul legat la gard obişnuiesc să se mai schimbe prin punctele esenţiale : Nu mai bea, Mitică ! De ce să te întîlneşti cu prietenul tău din copilărie, nu mă ai pe mine ? Lasă-l naibii de Rapid, că n-ai nimic de cîştigat de pe urma lui.

Dacă ne-am alege o fată cu care să ne petrecem concediul la mare n-ar trebui să ne batem capul atîta. Toată lumea ar fi mulţumită, dar tare mi-e frică să nu ne alegem acum o nevastă totalitară şi unică şi pe toată viaţa şi să facem aceleaşi greşeli ca unchiul Costache sau vecinul Spiridon, de exemplu.

Pînă la urmă, tot omul se însoară. Chestia e cu cine.

OPREA GEORGESCU ■

POATE

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care spun **Da** să fie în deplină cunoştinţă de cauză de alegerea pe care o fac. Înainte de a pune pecetea acolo unde vor socoti ei de cuviinţă, să-şi ia răgazul de a se mai gîndi încă o dată la importanţa gestului pe care îl vor face. Altfel...

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care vor spune **Nu** să aibă în vedere că negaţia e constructivă doar atunci cînd se desparte de simpla frondă. („Spune Nu doar acela care-l ştie pe Da." — Nichita Stănescu). Altfel...

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care spun **Dacă** vor lega împlinirea de ceva ce priveşte întreaga colectivitate şi nu de interese strict personale. Altfel...

Poate, dar numai cu condiţia ca toţi cei care vor spune **Depinde** nu se vor menţine în expectativă şi vor alege fără să şovăie la nesfîrşit, încercînd să găsească soluţia ideală, care nici nu există. Altfel...

Poate, cu condiţia ca toţi cei care vor spune **Poate** să renunţe la îndoială şi să aibă încredere în puterea lor de a impune societăţii o altă orînduire. Altfel....

GEORGE ARION ■

Cel puţin aceasta este situaţia astăzi, cînd rîndurile de faţă merg la tipar, cînd mai sînt exact zece zile pînă la 20 mai, cînd manifestaţia anticomunistă din Piaţa Universităţii continuă, ca şi strîngerea de semnături pentru susţinerea Proclamaţiei de la Timişoara.

Aflînd despre ienicerii politici gata să treacă la atac, prin diverse locuri din ţară, atunci cînd aud scandîndu-se „Jos comunismul", un străin care ştia că a venit într-o ţară unde s-a produs o revoluţie anticomunistă n-a putut să nu întrebe : „Cine şi ce sînteţi voi, românii ?". I s-a explicat că românii cei mulţi şi, deocamdată, tăcuţi, chiar prea tăcuţi, nu pot fi confundaţi cu ienicerii politici.

Vom opta doar atît, pentru ceva mai multă mîncărică şi căldurică, pentru dreptul de-a aprinde un bec în plus ori de-a căuta cu ceva mai mulţi sorţi de izbîndă un medicament ? Se ştie că est-germanii, ca şi cehii sau slovacii, au toate acestea aşa cum noi n-o să le avem, probabil, nici într-un cincinal de-acum încolo, şi totuşi s-au ridicat pentru că, mai mult decît orice, au vrut libertate. Iar libertatea şi comunismul stau alături ca apa şi focul.

Vom şti să optăm în aşa fel încît să nu oftăm după aceea ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Rugă pentru F.S.N.?

În satul Fizeş, comuna Sig, judeţul Sălaj (tocmai Sălaj !) la sfinta slujbă de Paşti, preotul, aşa cum obişnuia, pe vremuri să incanteze : „Ne rugăm pentru conducătorii Republicii Socialiste România", acum a cintat : „Ne rugăm pentru Frontul Salvării Naţionale ! ?"

Motiv, credem, legitim de uimire şi revoltă că politica şi propaganda de partid se împarte credincioşilor odată cu trupul şi sîngele lui Cristos răstignit pentru mîntuirea noastră. Chiar dacă părintele din parohia respectivă ar fi spus : „Ne rugăm pentru Partidul Naţional Ţărănesc Creştin şi Democrat, ori pentru Partidul Naţional Liberal, ori pentru Mişcarea Ecologistă", nu putem încă să ne revenim din această buimăceală : să vinzi indulgenţe politice în biserică de Sfintele Paşti pentru iertarea păcatelor bieţilor credincioşi, vinovaţi, probabil, de neorientare politică ?

Or fi primit preoţii satelor noastre niscaiva „indicatii preţioase" pentru întoarcerea oiţelor rebele la turmă ? E prea multă linişte în ţara asta încît să se poată comite liniştit sacrilegiul de a face politică şi a aţiţa patimi chiar în lăcaşele care ne-au păstrat fiinţa Neamului ? Sfînta noastră biserică ortodoxă şi greco-catolică a făcut nu o politică efemeră şi circumstanţială. A făcut o politică mult mai mare : de apărare a limbii, a tradiţiei, a etniei, a credinţei. Să fi coborît acum biserica noastră de pe piedestalul nemuritor în bîlciul pieţei unde se vîntură toate patimile politice care nu sînt altceva decît deşertăciuni lumeşti?

Nu amestecaţi cele lumeşti cu cele dumnezeieşti. Dacă în anii trecuţi „conducătorii" R.S.R. voiau să fie şi în raiul epocii de aur (pentru ei) pe pămînt şi în raiul din cer, pentru că e bine să fii frate şi cu dumnezeu şi cu dracu şi admirabilii noştri preoţi erau **obligaţi** să-i pomenească pe dărîmătorii de biserici şi distrugătorii de credinţă, acum, pur şi simplu, nu-mi vine să cred că în primul nostru Paşte liber, fără oprelişti religioase, într-o biserică dintr-un mic sat din Ardeal se tulbură inimile credincioşilor cu o erezie laică, politică, cu ambiţii politice, indiferent din care partid ar fi emanat ele.

Cum se apropia Duminica Tomii şi alte sărbători, mi-am propus să mă duc iar la biserică şi nu la întruniri ori adunari îndepărtate. Vin alegerile şi eu încă nu ştiu cu cine votez. Dar la biserică voi afla. Dar vreau să ştiu şi pe preotul care, cădelniţînd peste capetele aplecate ale credincioşilor să exclame : „Ne rugăm pentru Partidul Liber Schimbist din România".

PAŞCU BALACI ■

Lumina, drumul, aşteptarea

Mulţi nu i-am văzut decît pe ecranul televizoarelor sau în paginile ziarelor. N-am desluşit mai nimic. Sau n-am vrut, n-am avut tăria de a desluşi imaginea lor adevărată. Şi totuşi, Revoluţia n-a fost o minune şi nu s-a întîmplat dincolo de realitate. Întruchiparea ei a fost — atunci — atrocitatea. Sentimentul ei acut a fost durerea. Durerea ridicată la puterea şi la demnitatea Istoriei. Nimeni n-a ştiut, la început, adevărul. Nimeni n-a crezut că mai era posibilă o întoarcere la noi înşine. Şi totuşi, oamenii aceştia erau arestaţi. Anchetaţi. Torturaţi. Ucişi. Aruncaţi într-o groapă comună. Sau trimişi la morgă şi apoi — morţi fiind ! — furaţi. Ascunşi. Plimbaţi prin noaptea ţării pînă în capitală. Arşi. Închişi în cutii. Aruncaţi în canale. Ce să mai fi făcut, Doamne, cu ei, ca să nu se poată întoarce în visele lor, în viaţa lor, în conştiinţa lor — atîta cîtă o aveau ? Şi totuşi, ei au rămas şi au luptat mai departe, ca şi cum incredibilul nu s-ar fi produs, ca şi cum n-ar fi avut timp, atunci, să moară, n-ar fi avut rost, atunci, să moară, fiindcă toate abia începeau să se împlinească. Morţii Timişoarei au fost izbucnirea, au fost crima şi pedeapsa crimei, au fost adevărul Revoluţiei. Şi au făcut — alături de cei vii, care începeau din nou (misterios) să mai moară cîte puţin de mîna nu se ştie cui —, Revoluţia pînă la izbîndă. Abia tîrziu, cînd ninsorile sărace ale primei ierni libere au început să se aştearnă, ne-am dat seama că ei nu se mai întorc. Şi am căutat, răscolind spitalele, beciurile, puşcăriile, arhivele, pămîntul. Pe unii — în pămînt — i-am găsit. Pe alţii — nicăieri. Şi n-avem unde îngenunchea pentru ei decît lîngă groapa comună din Cimitirul Săracilor. Numai de acolo le putem vorbi, de acolo îl mai putem chema în singurătăţile acestei primăveri incerte. Din strămoşi ştim că lumina noastră îi însoţeşte pe cei duşi, dar — iată — de data aceasta drumul e lung şi lumină ne trebuie multă. În Cimitirul Săracilor (ce trist destin adună această denumire) lumînările nu s-au stins şi nu se vor stinge. Drumul lor — şi al nostru, dincoace — e lung şi greu. Prea lung. Prea greu.

RADU CIOBOTEA ■

Campanii suprapuse

Campania electorală intră în linie dreaptă pe ultima sa turnantă, cu toate cancanurile, răutăţile, inveninările posibile şi imposibile că, deh, asta este politica şi basta. Timp în care, iată, campania agricolă bate straşnic pasul pe loc. Pe o distanţă de peste 200 km între Bucureşti, Buzău şi Focşani nu am văzut ţipenie de om în cîmp. Veţi spune că nu se pot observa prea multe în goana maşinii. Totuşi, se pot. În plin cîmp am văzut tractoare şi maşini agricole nenumărate, abandonate, ca nişte bieţi copii ai nimănui la orfelinate de mîna a treia. O blîndă excepţie a făcut-o ferma nr. 4 viticolă, pendinte de AEIV Coteşti. Fireşte că ne-am fi bucurat nespus să-i găsim în cîmp pe inginerul Rădulescu, şeful fermei, chiar pe directorul asociaţiei viticole, Dumitru Lizea, dar nu ni s-a făcut o asemenea favoare.

Echipa lui Ionel Lăutaru planta vie. Femeile şi-au adus copiii în cîmp ; se zbenguiau care încotro profitînd de aerul curat. Tehniciana Constanţa Giurea ne relata că asociaţia viticolă Coteşti are ferme de profil, deci viticole, cu sute de ha de vie. Ferma nr. 4 are 130 ha şi mai trebuie să planteze vreo 30—40 ha. Nu prea le avea cu cifrele, căci grija tehnicienilor constă îndeosebi în aducerea oamenilor şi grija pentru pontaj, masă şi casă. Altfel nu mai vin. Soiul care se planta era „Fetească regală“, care domină în genere zona vrînceană şi chiar buzoiană. I-am prins oarecum în „ofsaid“, cu 30—40 de oameni în vie. În zilele mai bune vin şi oameni din localităţile Urecheşti, Slobozia Bradului, Cornetu, Homocea, etc. „Cum cîştigă oamenii ?“ am întrebat. „Cam o sută de lei pe zi, plus masa şi cazarea gratuite“. E ceva. Tarifele la plantat de vie — 0,70 lei de groapă săpată, care înseamnă 15—20 cm adîncime, la o distanţă de 1,20 m — se mai pot îmbunătăţi. E drept că acum oamenilor nu li se reţine 20 la sută pentru plan. Ştim bine că planurile erau făcute de regulă „de sus“ şi după ureche, iar nu după realitatea din teren. Notăm şi cîţiva oameni statornici ai fermei viticole amintite din comuna Urecheşti : Lia Constantinescu, Florin Hortoncea, Vasile Miroiu şi, de ce nu, Ionel Lăutaru, Constanţa Giurea şi alţii.

Tînăra familie Giurea este angajată trup şi suflet, ca să zicem aşa, în asociaţia viticolă Coteşti. Bărbatu-su este şofer la asociaţie, şi-l cheamă Aurel. Tinerii soţi Giurea au primit cîte 2 500 m.p. pămînt, în special vie. Iar bătrînii din Budeşti, unde soţii Giurea convieţuiesc, au mai primit cîte 5 000 m.p. teren, deşi au respectabila vîrstă de 67 şi, respectiv, 83 de ani. Ioan şi Aniţa Giurea ştiu bine că şi-au trăit traiul şi au mîncat mălaiul, cum se spune îndeobşte. Dacă tinerii vor să cîştige mai bine, să facă bine să pună mîna atît duminicile. cît şi în zilele libere. Iar Constanţa şi Aurel Giurea nu se feresc de muncă, doar sînt prunci de ţărani deprinşi cu muncile şi zilele cîmpului.

În loc de concluzii alarmiste de tot felul, în loc de sfaturi de care sînt pline şi podurile, preferăm, totuşi, să tragem un discret semnal de alarmă. Au trecut Paştile libere, pe care le-am sărbătorit în libertate cu toţii. Au trecut şi „paştile roşii, comuniste“, cum se spunea înainte la 1 şi 2 Mai. Puse cap în cap am avut parte de 7 zile libere. Cu chiu, cu vai, vor trece şi alegerile, care ne macină starea şi nervii. Vă spun sincer, nu sînt un sfătos din fire şi nici sfătuitor de ocazie nu sînt. Au făcut-o alţii, înainte. Şi au făcut-o prost. Dar, pe legea noastră creştină, vă zic, dacă nu vom munci nu vom avea ! Buzunarele şi hambarele ţării sînt goale-goluţe. A apela din nou la împrumuturi străine nu este o soluţie viabilă nici pentru noi, nici pentru ţară. Iar ţara trebuie să meargă înainte, cu noi, numai înainte ! Ar fi trist să nu ştim să profităm de această libertate şi democraţie, în sensurile lor cele mai acute, adecvate momentului. Să-i lăsăm, aşadar, pe politicieni să se ocupe de campania electorală, iar specialiştii din agricultură să facă bine să se ocupe de agricultură.

DORIN SĂLĂJAN ■
Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Viţa de „Fetească regală" creşte supărător de încet, dar vinul de Coteşti rămine ghiurghiuliu

Şeful de echipă, Ionel Lăutaru, cu echipa sa, la plantat de vie în ferma nr. 4, aparţinind de A.E.I.V. Coteşti

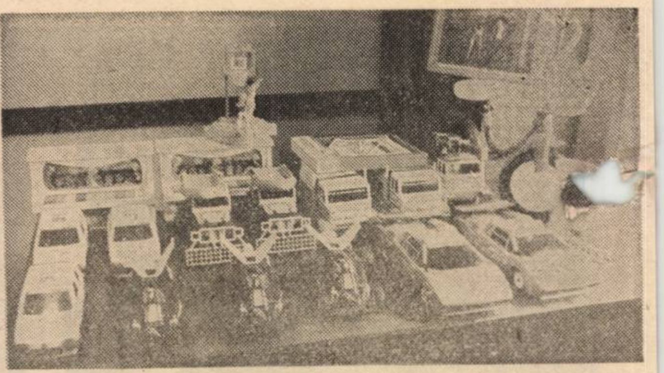

Jucării la poliţie

...M-a „acostat“ un tînăr, în timp ce şedeam la coadă, la ziare, mărturisisem, nici eu nu mai ştiu de ce anume, că **lucrez** la „FLACĂRA“ : tînărul m-a apucat de braţ, strîns. În prima clipă mi-am închipuit că omul este de la poliţie... ! Chiar **era** de la poliţie, lucrător la Biroul economic al Secţiei nr. 7, sectorul 2, şi-l căuta pe „Agarici“ (care stă la două blocuri mai încolo... !). Nefiind, eu, Agarici, dar fiind coleg, şi bun prieten, şi vecin cu acesta — am aflat ce vroia tînărul în civil : să sesizeze PRESA asupra unui anume fapt. Un fapt nu numai reprobabil, dar urît, murdar — o mîrşăvie, oameni buni ! — un gest abominabil, efectuat de către o **femeie,** împotriva bucuriei **unor copii** (prin însăşi definiţia lor, neajutoraţi).

Despre ce este vorba ?

Biroul economic de poliţie al Secţiei nr. 7, a depistat, nu cu multe zile în urmă, un FURT grosolan, efectuat asupra, şi din, o cantitate de **jucării** destinate **unor copii... !** Ştim, cunoaştem : s-au făcut furturi din pachetele sosite din străinătate, medicamente, alimente, etc., dar... **jucării ?!** Mizeria umană a celor care pot practica o astfel de josnică îndeletnicire, mă interzice !

Expeditor : Spania (ajutoare copii români, expediate prin Crucea Roşie).

Destinatar 1. : România

Destinatar 2. : „Creşa de copii TEOFIL“ (strada Litovoi Voevod, nr. 47 — pendinte de „Întreprinderea textilă SUVEICA“).

Conţinutul coletelor : Jucării (printre care : maşinuţe „Peugeot“, „Lamborghini“, „Toyota“ ; maşinuţe de curse „Drangster“, camioane „Monroe““, automacarale, jocuri mecanice, sportive, lucrate la scară, care-ţi iau ochii pur şi simplu — multe dintre ele avînd încorporate motoraşe electronice... ! ; piane minuscule dar funcţionale, xilofon metalic, etc. — multe atingînd, per bucăţi, valoarea de 1 000 lei !).

Recepţioner creşă : Enache Zoe Eugenia (soră medicală, coordonatoare creşă : din 90 de jucării aduse la creşă, numai 5 au ajuns la copii. Restul au fost date personalului. Ofiţerii secţiei de poliţie le-au recuperat, înmînîn[illegible] adevăraţilor destinatari. Adresa domniei sale — pentru că este bine să fie cunoscută de către toată lumea, chiar mai mult decît cea a viitorilor candidaţi ai ţării ! — „Aleea Circului nr. 1, blocul 1, scara D, apartamentul 87“.

Mulţumim încă o dată domnului lt. Cristian Stoicescu, precum şi domnului lt. Gheorghe Cristescu, de la Secţia 7 poliţie, pentru comunicarea acestui caz.

HORIA PĂTRAŞCU ■
Fotografie de **SILVIU STAN** ■

P.S. — O ultimă [illegible]tare : pînă a primi „oferta“ de a se legitima în faţa organelor de poliţie, numita Zoe Enache a „oferit“ copiilor **din subordine** — în locul superbelor jucării străine, puse bine — cîteva **mingi din plastic.** Aşa — cu plastic — să-i ajute Dumnezeu !

Fotografii mişcate :

Cine le developează în camera neagră?

Am văzut cîndva — şi cred că mulţi dintre noi îşi aduc aminte de aşa ceva — fotografiată prin nişte procedee speciale, şi, probabil, mărită la microscop, aura bioenergetică a unei plante. Dacă, după cum se ştie, ea există şi la oameni, atunci, cu siguranţă, ea apare, cel mai des, la ţărani, făcînd, în amurg, ca palmele lor să strălucească orbitor, printre snopii foşnitori, la capătul miriştii.

Schiţă pentru un portret anonim

În afară de poza de nuntă, Vasilica Ciorici, din comuna Ţepu (la aproape 20 de kilometri de Tecuci) nu s-a mai aflat niciodată în faţa aparatului de fotografiat. Să developăm acum filmul acestei vieţuiri. De atunci, de la nuntă, dînsa a crescut doi copii, a avut grijă să muncească la ceape patruzeci de ani, şi să împlinească pe rînd anii, pînă la 58. De curînd, li s-a împărţit şi lor, în sat, cîte o brumă de pămînt. „Ni s-a dat 1 000 m², zice dînsa, 500 pentru lucernă, 500 pentru sfeclă. Nu s-a împărţit deloc pentru porumb, nici nu ştiu să se fi-nsămînţat. Nici vie nu s-o dat, cine ştie de ce nu s-o fi dat vie... Acu', pe anu' acesta, am 25 de norme înregistrate, „plecări“, c-aşa se spune la noi, „plecări“, pe 11 norme tot am mai luat nişte bani, da pe restu'... C-am fost la încărcat azot, domnişorule, pe la gară, că la noi, e muncă grea, domnişorule...“

Mic tratat despre circuitul azotului în natură

„Noi lucrăm, deci trebuie să „plecăm“ 2—3 zile, să facem 2—3 „plecări“, ca să ni se puie o normă... Şi nici măcar nu ni s-au dat maşini, să plecăm să transportăm azotul, aşa că nici nu s-o-nregistrat norma la azot.“ „D'apoi cum e cu azotul ăsta — întreabă reporterul, şi el ca neştiutorul. „Apoi, norma, la noi, la azot, diferă la categorii : este 70 lei, sau cu 20 mai mult la ceape... Încărcăm, cu găleata, de jos, şi-l ducem pe cîmp, apoi, dacă nu ştiţi domnişorule, iertaţi-mă, ăsta-i îngrăşămînt, d-aista, cu chimicale şi s-o pietrificat, şi noi l-am spart cu mîna, şi l-am dus să îngrăşăm pămîntul. Norma, la fiecine, e de 11 tone, da' noi putem să încărcăm 11 tone... ? ! M-am şi certat cu economista din pricina asta. Acu' să vedem la prăşit cum om ieşi. Ş-apoi, mai e un păs, domnu' preşedinte a spus tot la 60 de ani femeile, şi la 65 bărbaţii se pensionează, că pentru noi ţăranii, nu s-a dat nici o lege cu pensia...“.

Scorpion, zodie de pămînt (schiţă pentru un alt portret)

Dinţi galbeni (de la tutun), pulover gri, faţa ridată intens, pălărie de-un verde decolorat, cămaşă cadrilată, nebărbierit, fumează tot timpul, slab ca un ţîr. O variantă moldovenească a lui Moromete. „Fac şaişdoi,la toamnă, pe 2 noiembrie.“ — zice şi îşi şterge gura de vin, cu mîneca, după ce a pus paharul jos pe masă. A umblat binişor după mine prin comună, cu o cerere în mînă. „Ferţu Sevastian îmi spune, am lucrat 34 de ani şi cu şase... apoi 40 la un loc şi vreau să ştiu şi io dacă am dreptul la pensie ori ba ; vreau să văd decizia; măcar să văd actul ca un merit...“.

De ce Dumnezeu m-a făcut sărac ?

„Apoi dumneata crezi în Dumnezeu? Io cred şi io de 34 de ani cred, da' spune-mi dumneata de ce Dumnezeu m-a făcut sărac ? Am muncit mai mult ca un chiabur...“

Doctorul dă reţeta, da' io cu ce le plătesc ?

„De la cine trebuie să-mi vină decizia de pensie ? De la ceape... Că nu mai pot... acum trebuie să fac 56 de norme, la boala mea, în loc de 120 norme pe an, da' tot îi greu. Că dacă nu faci 120 de norme pe an, ca bărbat, ori 100 pe an, ca femeie, nu-ţi mai păstrezi dreptul de folosinţă al pămîntului... Dacă mi-o dat pămînt ? Păi da, da' de-acu' degeaba îmi mai dă, că am ciroză, mi s-o descoperit boala din iunie '89 — şi nu pot să lucrez pămîntul. Iau şi doftorii, doctoru' mi-a dat reţeta, da io cu ce să le plătesc ?“

La lucernă înainte, la porumb înapoi

„Pămînt pentru porumb nu s-o dat, da' mia îmi dă pămînt deocamdată, pentru lucernă, şi să ştiţi, avem, domnu' şef, şi pentru sfeclă, domnu' şef, o mie de metri patraţi şi de-o parte şi de alta, şi 3 000 de metri pătraţi — la grîu.

C-am intrat la 22 de ani în ceape, 5 000 de metri patraţi la porumb, domnu' şef, ar fi mulţumitor, la familia mea, s-a dat şi la alţii, civilizat, frumos, că porumbu', aici e aici, domnu' şef“.

De din vale, din Rovine, vorba poetului, din rovinele Covurluiului, grăim, Doamne, către Tine, nu din gură, ci din carte, că ne eşti aşa departe...

> *„Subsemnatul Ferţu Sevastian din comuna ţepu judeţu Galaţi Mă Adresez Dumneavoastră sunt Membru cooperator Din Anul 1952 şi am lucrat în sectorul Zootehni 34 de ani zile în 1989 mam îmbolnăvit avînd spitalizare de 30 zile Diagnostic ciroză şi am avut 137 zile concediu medical în toată perioada asta eu nu am fost Ajutat cu Nimic şi După atîta muncă am pe cartea de m[illegible] 34 ani de zile mam adresa[illegible] către consiliu de conducere al CAP şi ma respins căci nu beneficiez de Drept de Boală căci nu am prestat Norme eu nu am reuşit sa fac Decât 21 de norme. De asta ma Adresez redacţiei să luaţ măsuri cu Mare Respect*

Semnez personal Ferţu Sevastian“
Către Dumnezeul care l-a făcut sărac pe Ferţu Sevastian...

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

Droguri și tăcere în Carpați

Nu întotdeauna din păcate, organele române însărcinate cu combaterea traficului de droguri au ieșit victorioase din această luptă.

Cu voia dumneavoastră, în cele ce urmează, ne vom referi nu numai din amuzament la o serie de abandonări de droguri, făcute de către traficanți, pe teritoriul țării noastre, în scopul evitării reținerii lor de către organele de frontieră ori de poliție. De asemenea, ne vom strădui să prezentăm și acele cazuri, în care nu s-a reușit stabilirea unei legături directe între persoanele bănuite de activități interzise cu droguri și cantitățile descoperite de substanțe și produse de această natură.

Unele dosare vor rămîne „mute“ pentru vecie. Așa că nu vom putea cunoaște cum a ajuns în București, într-un sfîrșit de noiembrie al anului 1970, moderata cantitate de 16[illegible]me de hașiș, după cum, se [illegible]e, că nu se mai poate afla nici ce pasăre măiastră a pierdut din zbor, aproape jumătate de kilogram de același stupefiant, în primăvara anului imediat următor, tot în capitala noastră.

Așa stau lucrurile cu cele 50 de grame găsite „fără stăpîn“, la bordul navei „Mercur“ sub pavilion grecesc acostată la o dană din portul Brăilei, în toamna anului 1973. „Stăpînul“ s-ar putea să fi fost numitul JASWINDER SING, un cetățean indian, marinar de profesie, interpelat de poliție mai în fiece port în care atingea pămîntul cu piciorul, despre părerea sa cu privire la droguri și posesia acestora în afara dispozițiilor legale. Și de fiecare dată se jura dulce că el le este un dușman declarat. Aceleași jurăminte au fost formulate și de egipteanul SOBHY ABDRABBU HASSAN EL LEATHY, cînd pe motonava „Nadia-K“, înregistrată în Beirutul libanez, s-au descoperit 8 turte cu hașiș, în greutate de peste 3 kg, în aceeași toamnă, în același an, dar la Sulina. Și chiar dacă nu a fost crezut, vinovăția sa, ca și a lui JASWINDER SING, nu s-au putut proba.

(Fiece eșec de acest fel îți creează, fără voie, sentimentul neplăcut, de lucru nedus la bun sfîrșit, de posesor al unei polițe neonorată față de societate, din propria-ți vină.)

Sulina, portul de la gura Dunării, cu statutul său aparte, ne va pricinui, de-a lungul anilor, multe necazuri, dar și cîteva zîmbete (Oare ce se poate întîmpla, dacă ne-am pierde umorul, pe care cititorii ni-l pot nega, însă nu ni-l pot confisca ? !).

Sîntem la sfîrșitul verii anului 1975 și prima lună de toamnă, în Sulina, nu a avut nimic deosebit în ochii vilegiaturiștilor. Adică, se alerga la fel ca și acum după apa minerală, bere rece și sprayuri contra țînțarilor. Iar cît despre pește, ca și despre icre, să auzim numai de bine...

Mai întîi își face apariția în fața farului binecunoscut cargoul „Siskina“, sub pavilion panamez. O navă arsă de sarea mării, obosită, dezvelindu-și, cînd nu este încărcată, burta ruginită de sub linia de plutire trasată cu vopsea roșie. Controlul efectuat de vameși și în cabinetul medical duce la descoperirea într-un borcan a circa 80 de grame de frunze tocate. După aspect păreau a fi frunze de coca, lucru ce stîrnea uimire. Desigur, vă veți întreba, de ce uimire totuși ? !

Iată pentru ce ! Arbustul de coca, cocaierul, cu numele științific ERYTROXYLON COCA, crește în general în regiunea geografică a Americii de Sud. Frunzele de coca, cunoscute și masticate de milenii de către indigenii sud-americani pentru a îndepărta senzația de oboseală și foamea, nu erau îndeajuns de cunoscute în Europa acelor ani. Cocaina nu inundase încă, suprasaturînd, piața nord-americană, iar traficanții columbieni nu începuseră să-și elaboreze planurile lor cu bătaie lungă, de cucerire a vechiului continent, în vederea asigurării desfacerii clorhidratului de cocaină, existent în cantități imense.

Oricum, doi marinari egipteni de pe „Siskina“ sînt deja considerați suspecți de a ști mai multe lucruri, deoarece fuseseră văzuți de ceilalți membri ai echipajului, mestecînd frunze din borcanul respectiv.

JEAN DRĂGAN ■

(Va urma)

Ura, avem la ce căsca gura!

Mi-a venit o cunoștință din provincie : „Acum, că ne-am cam lămurit cu alegerile, ia să dau o fugă prin capitală, să văd ce mai e pe acolo, că de auzit, am auzit atîtea, de mi se învîrtește capul“.

I-am zîmbit ca o gazdă primitoare, desigur, făcînd în gînd inventarul rafturilor din frigider, ceea ce a dus la o oarecare tendință spre crispare a zîmbetului meu. Habar n-aveam că nu aceea era direcția din care mă pășteau grijile cele serioase. Examenul greu de trecut a fost ăl de ghid prin București. Am început să-i testez gusturile. „Vrei să mergem la cinema ?“ „Nu, că avem și la noi, la Runcu !“ „Poate te-ar interesa vreo expoziție ?“ „Să spun drept, nu mă prea dau în vînt“. „Atunci, vrei să vezi „Casa nebunilor ?“ „Ferească Dumnezeu !“ „Păi, să mergem prin magazine“. „Asta da, că la noi la Runcu nu ne putem lăuda și, ca să ți-o spun p'a dreaptă, chiar m-am gîndit de acasă, de cînd am văzut la televizor magazinul ăla nou... o fi departe ?“

Și așa am pornit spre pomul lăudat. De la început m-am compromis ca ghid în fața vizitatoarei mele, cînd, văzînd un grup mare și cam agitat, am propus, din prudență, să trecem pe trotuarul celălalt. Amica, cu ochi ager, a și văzut pe deasupra capetelor firma : „DEFONSECA“. „Ba nu, că ăsta e, hai să intrăm“. Ușor de zis ! Coada n-ar fi fost chiar ca la ulei — cînd se aduce — dar partea proastă era că nu se mișca de fel. Cine intra în magazin, nu mai ieșea cu una, cu două. Și prăvălia mică, și vînzoleala mare, și vînzătoarele cam autohtone, ușor reciclate, și „N-am de unde să dau rest...“ Ba, un domn musculos a ieșit în prag fluturînd o bancnotă verde : „Vă rog, cine-mi schimbă 20 de dolari ?“

Ne-am lămurit brusc asupra situației și, strugurii devenind instantaneu prea acri, am încercat să ne strecurăm printre zecile de cucoane, să vedem măcar prin geam despre ce e vorba, pentru a putea decreta că „Nu ne place !“ Dar, ce poți să vezi într-o vitrină care-i mai mult fier decît sticlă ? Ne-a mai rămas o singură soluție, e drept, destul de costisitoare chiar și pentru bietul nostru orgoliu de cetățeni de categoria a doua : să tragem cu ochiul la mărfurile pe care le etalau, ca pe prețioase trofee, semenii și mai cu seamă semenele noastre mai bine înarmate în lupta pentru existență. Niște papuci de casă, (Par a fi comozi, dar...), niște sandale de pînză (Culoarea e frumoasă însă...), niște blugi (Chiar că n-au nimic deosebit, tu !).

Am plecat cu mult mai puțin entuziasm din fața magazinului cu care ne-a blagoslovit cooperația noastră plină de inițiativă, filozofînd asupra vechilor vorbe din noul folclor al „epocii de aur“ :

— Cum e, Bulă, în America ?

— Păi, ca la noi : cine are dolari, se descurcă !

LIANA TATOS ■

Încă un dialog amînat

„Las' că vă aranjăm noi !“

Cu vizita la Liceul „Lazăr“ din București, se știe că domnul prim ministru Petre Ro[illegible]an a nimerit ca simplul ce[illegible]țean Ieremia cu oiștea-n [illegible]ardul altei opinii. Gardul [illegible]vea și poartă : se putea intra [illegible] dialog. Numai că totul era nou. Și gardul, și opinia, și poarta în fața căreia a stat. N-a intrat. A întors spatele. Și a ieșit din scenă.

Neplăcut. Trebuie să recunoaștem. Nu-i tocmai o bucurie să intri cu afișul unui zîmbet pe buze și să ieși cu coada-ntre picioare încălțate comod. Devine totul cam incomod.

După ce mă asigură că domnul director este plecat la o înmormîntare, un profesor al liceului — care insistă să nu-i dau numele — își amintește : „Domnul Petre Roman a stat în amfiteatru circa un sfert de oră. Nu se știa de ce s-a autoinvitat la noi și nici nu s-a grăbit să spună copiilor ce dorește. Eu nu fac politică, dar să fim drepți : copiii n-au avut manifestări anormale. Aici, lîngă Universitate, este oare de mirare că tinerii din liceu au îndrăznit să-și spună părerea lor ? Atît li se poate reproșa : că nu mai vor să asculte pe nimeni fără să gîndească. Oare numai ei s-au săturat în țara aceasta de „ovații și urale“, de „aplauze prelungite“, de scandări fanatice ridicînd în slăvi un „escu“ și fetișizînd un „ism“ ?...

Pe culoarul de la ușa care dă în scenă, ca să zic așa, era liniște. La un moment dat, a apărut un grup de 12—15 [illegible]pii. Le-am explicat că e bine să lăsăm în perfectă liniște acel culoar pe care va ieși din amfiteatru, la sfîrșitul întîlnirii, neașteptatul musafir care ne făcea onoarea aceea. Au înțeles. Erau cuminți, acesta-i adevărul. Dar, tocmai atunci, a ieșit din amfiteatru unul din cei care îl însoțeau pe înaltul oaspete. Tînăr, subțirel, nu prea înalt. S-a repezit și a început, pur și simplu, să-i îmbrîncească pe copii. Dar, chiar mai mult decît aceasta, m-au încremenit vorbele care i-au țîșnit din gură : «Vine 20 mai, las' că vă aranjăm noi !» Nici nu cred că elevii au înțeles ce-a spus, altfel nu m-aș fi mirat să-și piardă și ei cumințenia.

Din amfiteatru, domnul Petre Roman și însoțitorii — era și domnul ministru adjunct de la învățămînt, Octavian Stănășilă — au ieșit în bulevard, pe ușa principală.“

Ce ar fi putut auzi domnul Pedro

Un grup de tineri mă privesc, la început, cu suspiciune. Sînt elevi ai Liceului „Lazăr“. Cînd se conving că nu le voi scrie numele, o fată se decide să vorbească : „Da. Am fost în amfiteatru. L-am huiduit pe domnul Pedro, cînd a șters-o de acolo. A plecat pentru că n-avea replică. Noi i-am pus în față nu numai o altă opinie, ci și cîteva lozinci scandate orbește de susținători ai Frontului. I-am amintit, în acest fel, cum îi prostesc pe oamenii simpli. Cu cîtă lipsă de rușine îi umilesc și îi asmut. Poate că brusc, i s-o fi făcut și domniei sale rușine. De fapt, asta cere tineretul din piața Universității celor pe care-i vizează : un pic de bun simț și de rușine. Punctul 8 al Proclamației de la Timișoara nu înseamnă altceva. Dar cine se opune ? Cine refuză dialogul cinstit ? Nu vedeți cine încearcă să aducă la cîrmă tocmai nerușinarea ? Nu l-ați auzit pe domnul Roman cum spunea, la o conferință de presă televizată, că nu folosește forța împotriva manifestanților din piața Universității doar pentru că nu conduce un guvern emanat de alegeri generale ? Ca să știm ce ne așteaptă. Trandafirul, nu-i așa ?!?

Mai mult decît unei persoane, mai mult decît unui simplu cetățean, noi ne opunem minciunii. Democrația nu se poate cînta pe o singură voce. Nici pe o singură coardă. În schimb, fățărnicia zîmbăreață întinde prea tare coarda. Va plesni.

Credeți că-i prea devreme, credeți că-i indecent să spunem ce gîndim ? Credeți că merităm să fim sfidați, să fim loviți, să fim umiliți, să fim nesocotiți, să fim făcuți golani pentru asta ? Și totul în numele democrației ? Și credeți că trebuie să răbdăm asta din partea celor care ne-au umilit părinții, v-au călcat în picioare sufletele și demnitatea aproape tuturor celor de dinaintea noastră, asta credeți, chiar așa credeți ?

Peste zece-cincisprezece ani, noi, oricum, vom conduce țara. Nimeni nu e veșnic, iar copiii cresc și nu vom muri toți tineri.

Poate n-ar trebui să vă spun, dar cred că, încă de pe acum, nouă ne este deja milă de niște bătrînei din acel viitor, care vor privi în jur speriați de propriile lor fapte de azi.“

Un semn de sănătate

Domnului profesor Octavian Stănășilă i-am pus o singură întrebare, în biroul său de la Ministerul Învățămîntului : **Vă puteți permite libertatea să vorbiți despre întîmplarea din amfiteatrul Liceului „Lazăr“ fără să aprobați ori să dezaprobați neapărat pe cineva ?**

Iată răspunsul :

„Unul din falsele mituri ale generației mele s-a risipit de tot : mitul **unanimității mereu crescînde**. Este un semn de sănătate pentru tineretul nostru și pentru noi toți că depășim monologul, monologul cenușiu, dreptatea unilaterală și monopolul adevărului unic.

Indiferent de funcție, de nivel teoretic, de autoritate, ne confruntăm cu vocea pămîntului, cu vocea celor care — în definitiv — reprezintă menirea noastră de a fi.

Desigur, se poate discuta motivația uneia sau alteia dintre lozinci în școală. Școala nu trebuie să aibă lozinci, trebuie să aibă icoane. Icoane — în cel mai larg înțeles al cuvîntului — și simboluri de certitudine. Nu formule de-o zi.

Dar una din lozincile reamintite acolo m-a pus pe gînduri. Dovedea nu doar o ironie fină, ci și o atenționare a celor care ascultă fără să audă, fără să înțeleagă. Un grup mare de elevi a scandat nemilos : «Noi muncim ; noi nu gîndim !» Nemilos, cel puțin pentru mine, care nu sînt reprezentantul F.S.N., al niciunei forțe politice, sînt, deocamdată, doar un tehnician.

Se poate scrie un lung eseu despre falsul cult al unei clase, pretins conducătoare, ținute în mizerie și dezinformare, despre cultul perspectivei «luminoase» a iraționalității și întunericului.

Pe scurt, dincolo de manipulări, reale sau imaginate, convingerea mea este că elevii, mulți dintre ei luptători de linia-ntîi ai revoluției, au simțul personalității proprii, reprezintă o forță pe care nimeni nu o poate neglija și nici bănui a priori că «e cu noi».“

Ochii și urechile din umbră (sau un cadou care dă frisoane)

Plecarea precipitată a primului ministru de la Liceul „Lazăr“ i-a lăsat pe mulți profesori încruntați în tăcere la gîndul că își îndreaptă caravana spre colegii lor de la „Sf. Sava“. Numai că intempestivul musafir nu a mai ajuns acolo. Domnul director Alexandru Burcin ne răspunde începînd prin repetarea întrebării : „Cum am primit xeroxul ? Simplu. Neașteptat de ușor. Ne-am pomenit cu un camion aici. Ciudat este altceva. În ziua aceea trebuia să vină la noi domnul Petre Roman. Am primit un telefon de la cineva care a spus că este de la o revistă de tineret (pe care copiii n-au văzut-o) și care ne anunța că primul ministru sosește peste o oră în vizită la noi. Eu le-am spus elevilor că, dacă tot vor să scandeze lozinci, ar fi bine să scandeze și „xerox, xerox, xerox“, în speranța că poate, cine știe, ne alegem cu atîta lucru pentru școală. La ora 14 trebuia să vină oaspetele. N-a venit. În schimb, a sosit un camion, care a descărcat șase mașini de copiat ; trei pentru noi, trei pentru Liceul «I. L. Caragiale». Sînt mașini mai simple, nu chiar xeroxuri, dar ne prind bine, copiii își pot face revista școlii cu ele absolut independenți. Este uimitor că s-a aflat atît de repede ce doream și ni s-a și împlinit dorința.“

Un alt profesor al Liceului : „În ziua proiectatei vizite, a apărut o gașcă de la Liceul «Metaloglobus». Auziseră că ai noștri gîndesc asemănător cu cei de la «Lazăr» și sperau să producă dezordine. Vă rog să mă credeți că sînt foarte periculoși, așa că vă rog să nu-mi dați numele. Sper că mă înțelegeți...“.

Domnul director Alexandru Burcin este convins că, aici, se putea purta un dialog civilizat și că era dorit de elevi.

DORIN GHERGHINESCU ■

Vom trece prin Duminica Orbului cîntînd

DEŞTEAPTĂ-TE, RO

Minciuna – cauză şi garanţie a adevărului

Cel mai bun lucru care ni se întîmplă e că ni se întîmplă numai rele.

Iar cel mai bun rău e minciuna din tot ce se scrie în presă, din ce se spune la radio, din ce ni se arată la televiziune.

Niciodată n-a fost presa noastră mai mincinoasă. Pentru că niciodată oamenii n-au citit mai multe ziare, n-au privit mai mult la televizor şi n-au ţinut mai mult aparatul de radio deschis. Nicicînd nişte oameni obişnuiţi să fie minţiţi n-au căutat mai îndîrjit adevărul. Trebuie să le fim recunoscători gazetarilor pentru că ne dau posibilitatea ca, prin neputinţa lor de a cuprinde adevărul, să ne formăm fiecare un adevăr personal. Francezul merge la chioşc şi-şi cumpără zilnic acelaşi ziar. Ce-l minte publicaţia preferată, aia e ! Românul vine acasă cu un braţ de ziare şi reviste, nevasta se încuie într-o cameră, bunica în alta, copiii hăpăie şi ei articole pe unde apucă, iar capul familiei, cu bărbia căzută în farfuria de ciorbă şi nasul vîrît în gazeta rămasă din marea împărţeală, mestecă laolaltă cu dumicatul idei şi sentimente. Mai ales sentimente. Presa e mincinoasă fiindcă, întocmai ca noi toţi, nu răspîndeşte idei şi informaţii, ci mai ales invective şi sentimente. Nu-i vina presei. Ea dă, de fapt, ce i se cere. Lumea vrea să simtă intens prin cuvinte şi imagini. Lumea n-are nevoie de adevăr, deoarece acum adevărul doare. Ce să ne arate gazetarul ? Că am fost cu toţii băgaţi pînă-n gît în mocirlă ? Vor oare medicii adevărul despre felul în care şi-au făcut meseria ? Vor scriitorii să ştie care le e locul real în cultură, după o viaţă de bălăceală oportunistă ? Vor cei din comerţ să ştie din ce şi-au clădit bunăstarea ? Vor simplii cetăţeni să descopere cît de simpli au fost ? Vrea careva să i se confirme că va rămîne în continuare ce a fost, că revoluţia nu schimbă picioarele de lemn cu picioare vii şi trecuturi pămîntii cu o biografie parţial color ? Cea mai mare nenorocire ce ni se întîmplă e că aflăm ce sîntem fiecare în fapt, care e locul nostru în sistem şi ce putem spera de la anii ce vin. Cei mai mulţi dintre noi iubim minciuna fiindcă adevărul ne privează de speranţe.

Nimeni nu vrea să vorbească în numele său. Nimeni nu spune ce gîndeşte şi ce nădăjduieşte el de la sine însuşi. Toţi vorbim în numele unor colective şi, cînd nu ne mai încap colectivele, în numele ţării. Le spunem celorlalţi ce se cuvine să facă, le dezvăluim gustul binelui şi al răului, dar nu avem vreme să ne întrebăm ce preţ are viaţa pe care o ducem, ce curs poate să ia.

Cel mai nenorocit lucru ce ni se poate împlini la 20 mai, e că, prin rezultatul alegerilor, prin chipurile celor care vor ieşi din urne, vom şti, în sfîrşit, cine sîntem şi cît sîntem în stare.

Ar trebui să ne iubim mai mult aşa cum am fost. Nu vom fi alţii, dacă vom importa sulimanuri franţuzeşti. Vom mirosi niţel altfel, vom graseia cîteva cuvinte, dar alţii nu putem spera să fim decît prin copiii noştri. Un crud proverb european spune că dacă nu găseşti ceva mai bun ,te culci cu propria-ţi nevastă. De unde să scoatem în faţă personalităţi, dacă prin politica nemernică a cultului unei singure persoane — politică la care, într-un fel sau altul, prin participare imediată dar şi prin tactica struţului — am tăiat cheful realelor personalităţi ale naţiunii de a se manifesta ca atare ?

Nu-i simptomatic — pentru iubirea noastră de minciună — că oameni pe care — vreme de decenii — i-am crezut cărturari, pictori, gînditori, cunoscători ai sufletului omenesc se vădesc acum a fi nişte bieţi veleitari în cîmpul luptei electorale ? Vrea cumva pictorul, care ne-a amăgit timp de zece sau douăzeci de ani că e mare artist, să fie stimat fiindcă schimbă, pe un dram de notorietate, ceva ce semăna a destin ?

Singurul adevăr absolut dinaintea alegerilor e că ne temem de adevăr ca de dracul. Tot ce vrem e să-l rostească alţii. Să-l enunţe în numele nostru domnii Iliescu sau Câmpeanu sau Raţiu sau o mulţime de alţii, treziţi ca şi noi, întru adevăr odată cu revoluţia.

Nu fac isterii de dragoste după nici unul din oamenii zilei, fiindcă nu sînt nebun să schimb, pentru ceva ce trece, o ordine interioară pentru care am luptat. Priorităţile în viaţa mea de om ca toţi oamenii sînt copiii, liniştea familiei, satisfacţia în muncă, prietenii buni şi, poate un ceas de spectacol pe zi. Să-i mulţumim viitorului că, prin schimbarea politicienilor, vom avea, în sfîrşit, ocazia să pricepem ce nu e necesar să se schimbe în gîndul şi în fapta fiecăruia. Rostul lor e să se rotească, al nostru să rămînem.

Nu e păcat ca acum cînd, în fine, am obţinut garanţia că nu ne mai procopsim cu nişte conducători pe viaţă, să ne manifestăm ca şi cum i-am dori pe vecie ? Îi cinstesc pe cei care se înghesuie să ajungă în faţă şi-i căinez întrucît nu ştiu bieţii ce-i aşteaptă acolo. Cea mai folositoare minciună pe care o trăim, de fapt, o trăim, prin reprezentanţi : campionii momentului cred că vor dobîndi de la viitor ceea ce foştii campioni au obţinut de la trecut.

Să ne înfruptăm din minciună cît mai avem timp, să ne îngrăşăm cu deliciile unei realităţi imaginare pînă ce nu se prăvale peste noi adevărul. Nu unul de import, ci un adevăr cauzat şi garantat de patruzeci şi cinci de ani de neadevăr.

La alegeri, ne vom alege noi din noi înşine cu grija veche şi grea că, din prea multă trăire, am pierdut din vedere clauza dintîi a anului ,90 : adevărul.

Nişte nedezmeticiţi ce alegem pe nişte nedezmeticiţi.

Dumnezeule al urnelor, dacă exişti, dă-ne un semn şi spune-ne pe cine să ştergem din liste !

TUDOR OCTAVIAN ■

JOS STAT
MIŞCARE
ŞI
VA

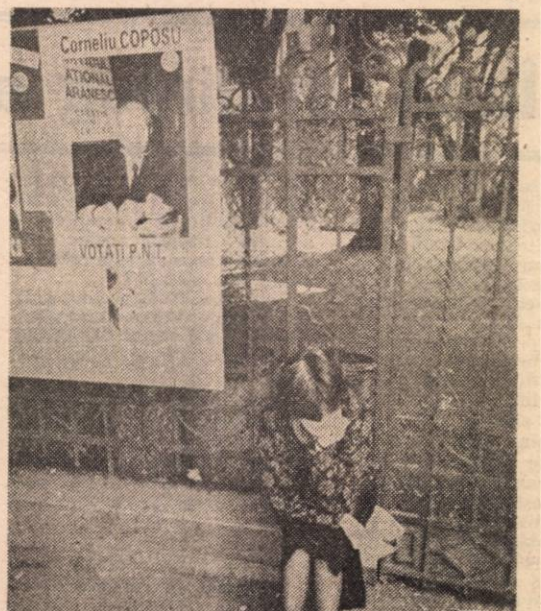

Sculaţi-vă, voi, răposaţi Că-i musai să votaţi!

Cum viii se lasă, orişicum, mai greu de manipulat decît morţii care au amuţit de vreo doi anişori încoace, iată, că s-ar găsi unii ca să voteze în locul bieţilor răposaţi, scutindu-i de amarnica dilemă a alegerii care ne chinuie minţile. Doamna secretar Marin de la Primăria comunei Popeşti din Bihor, întocmind sacrosanctele liste de votare, nu ştim cum a procedat că, de bine de rău, pe respectivele liste au cinstea de a figura şi oameni trecuţi pe lumea cealaltă şi care nu sînt interesaţi deloc să voteze „catindaţi" pentru Parlamentul iadului ori Senatul raiului.

Dacă această obişnuită întocmire a listelor a fost făcută cu bună credinţă, omiţîndu-se din pură şi simplă eroare de a se mai verifica dacă alegătorii sînt mişcători ori nemişcători, n-avem nimic de zis. Dar dacă morţii cu pricina au fost (să folosim un termen foarte la modă acum !) „manipulaţi", apelîndu-se la clemenţa creştină a Sf. Petru de a-i întoarce de la poarta raiului, pînă [illegible] alegerile ? Pentru că, pe cînd morţii au dreptul de a vota, alţ cetăţeni aflaţi bine mersi în viaţă nu-l au, din simplul motiv că au fost „uitaţi" să fie trecuţi pe listele electorale, aşa cum se destăinuie domnii Gheorghe Crişan şi Crăciun Porţan. Şi ei continuă : „Noroc că nu l-au trecut (printre cei morţi, bineînţeles n.n.) şi pe Ceauşescu pentru a lua parte la vot î circumscripţia electorală Popeşti".

Probabil că acolo au vrut unii să „popească" alegerile. Treaba de a-i „învia" pe morţi la alegeri ş de a-i „omorî" pe cei vii este un vechi truc electoral care s-a folosit şi în 1946. O afacere murdară indiferent ce partid ar urmări asemenea lucruri, un fel de trafic neruşinat cu conştiinţele morţilor, un fel de negoţ cu „suflete moarte".

Ce ar zice bietul răposat că a fost luat cu japca din tihna morţii sale şi aruncat în vîltoarea ambiţiilor politice ale oricărui partid ? Max „De mortuis nihil nisi bene" (despre mo ceva decît bine) a fost amarnic încălcat mună din Bihor, dacă nu cumva or ma asemenea exemple de morţi care vorbe care tac.

PAŞCU

Dacă răspundeai, preşedinte ajungeai !"

Personalul 1098 ar fi oprit cu respect şi răbdare în fiecare haltă, obligîndu-mă să-mi citesc ziarele „din scoarţă-n scoarţă", să dorm pînă la Chitila sau să privesc tîmp desfăşurarea cîmpiei. Ce frumos ar fi fost ! Cîtă linişte ascunde mersul roţilor de tren

Am preferat însă autostopul : rapid, sigur, eficient. Timp de un ceas, în bătaia vîntului, ameninţa de ploaie, cuprins de o uşoară disperare, am făcut fel de fel de semne, am strigat, am dat şi din mînă (zîmbind !), în sfîrşit, o „dacie" galbenă cu număr de Argeş a oprit, miloasă. M-am instalat pe bancheta din spate. Spre Bucureşti, la Bucureşti, pînă la capăt ! — îmi repetam înviorat. Înăuntru era cald era bine. La volan, accelerînd cu pasiune, un bărbat cu şapcă, alături o femeie... o femeie şi-atît N-am îndrăznit să-i studiez, am privit tîmp cîmpia. Femeia reluă firul discuţiei întrerupt la urcarea mea. Unde rămăsese ? A, da ! La politica internă, externă, păreri preluate din familie, de la vecini viteza creşte, atacă, apără, propune, depăşeşte cinci sute de cuvinte pe minut, peisajul îmi scapă, dă verdicte, iar el, şoferul, nefiresc de calm, ascultă, accelerează, aprobă, ce frumoasă este viaţa cînd eşti „pe consens" cu cineva ! Eu sînt pregătit să adorm la kilometrul patruzeci. „Uite că s-a pornit să plouă !" — mă trezeşte ea. Nu-mi pasă — mă bucur — plouă şi eu alerg cu o sută pe oră. Ei continuă jocul, mie îmi trec prin cap tot felul de nimicuri.

— Dumneata cu cine votezi ?

Ploaia se inteţeşte, în sufletul meu e [illegible].

— Dumneata cu cine eşti ?

Ei m-au interogat. Întîi ea, întoarsă, cu ochii neliniştiţi de curiozitate, apoi el cu glas grav, ameninţător. Repet numai pentru mine : „Cu cine votezi, cu cine eşti ?" Încerc o retrospectivă a celor auzite pînă atunci. Ţineau cu Frontul, vor vota cu Iliescu, au criticat partidele, toţi sînt răi, Frontul e bun, că a dat benzina la liber. Eu ? Sincer : Eu sînt cu opoziţia permanentă. Să le-o spun ! După atîta drum ? Aud tunete sau timpanele îmi bat de emoţie ? Şoseaua e pustie, ştergătoarele parbrizului sînt harnice. Ei aşteaptă. Să le zic că sînt cu Fron-

MÂNE!

tul. Ce mă costă ? Sau că-i votez pe ecologişti, ăştia sînt cu natura, vor asfalta şoselele, vor planta plopi. Orgoliul nu mă lasă. Să găsesc un partid, unul obscur, din Botoşani sau Caracal, unul mic, foarte mic, de care numai eu am auzit, cu el ţin la alegeri ! Sau sînt apolitic. Mă vor crede ? Şoferul încetineşte, parcă ar vrea să oprească în mijlocul cîmpiei, în puterea ploii. Dau din cap şi mă pregătesc să răspund...

În Bucureşti am ajuns noaptea, foarte tîrziu, fără umbrelă.

PETRE BARBU ■

Mîndre-alegeri cărăşene

Caraş-Severin n-a fost niciodată un judeţ-dinamită. Undele de şoc ale campaniei electorale aflate acum pe ultimii metri ajung aici mult diminuate faţă de tensiunea înregistrată în capitală sau la Timişoara. Între Băile Herculane şi Gătaia e relativ linişte.

— Stare de lucruri firească — îmi spune dl. Kurta Cazimir, împuternicit cu problemele minorităţilor naţionale în C.P.U.N. judeţean — chiar dacă în judeţ trăiesc şi sînt organizaţi politic nu numai români, ci şi maghiari, sîrbi, germani, romi, ucraineni, cehi. Campania electorală nu eludează spiritul unei frumoase tradiţii de prietenie şi conlucrare între naţionalităţi.

Sincer să fiu, „conlucrare“ mi s-a părut a fi un cuvînt cam dogit de vremurile apuse şi, poate, uşor forţat. Fiindcă într-o campanie fiecare vrea să cîştige. Că mă înşelam, aveam să constat odată cu începerea şedinţei comitetului U.D.M.R. din Caraş-Severin. La care — surpriza — participă şi reprezentanţi ai altor naţionalităţi. Organizarea alegerilor e o chestiune de interes general. La fel şi propaganda. Se primesc, la toate forumurile naţionalităţilor, afişe bilingve şi sînt invitaţi la acţiunile itice sau culturale reprezentanţi ai C.P.U.N. şi ai iei locale. Ziare nu prea apar, deocamdată, că nu sînt mijloace. Cu o excepţie : săptămîna- „Fruncea ţiganilor“, editat de Organizaţia de- ocratică a romilor (cu sprijinul ziarului bănăţean „Fruncea“) şi vîndut cu frenezie în trenuri (deh, tradiţia...)

Totul e clar, în afară de o singură problemă.

— Cu cine votează (în afara candidatului propriu) U.D.M.R. din Caraş-Severin ?

— Nu ştiu — îmi răspunde dl. Bela Penzeş, preşedintele organizaţiei amintite. După părerea noastră situaţia în ţară este încă extrem de instabilă. Pot apărea revelaţii de ultim moment. În orice caz, vom vota pentru acea platformă care ne poate asigura, cu certitudine, respectarea tuturor drepturilor. Nouă, minorităţilor, şi poporului român. Fiindcă, nu-i aşa, votăm în limba română.

LOCUL UNDE NU SE VA ÎNTÎMPLA NIMIC

Pe străzile Caransebeşului, campania se rostogoleşte exactă şi tăcută, venind de undeva şi trecînd către altundeva, fără escală. Trecerea-i fu scurtă de-astă dată. Două din cele şase formaţiuni politice cu filiale aici n-au apucat încă nici instalarea într-un sediu (e vorba de Partidul Democrat Român şi de Partidul Republican), una singură (F.S.N.) a „prins“ un măreţ miting cu participarea d-lui Ion Iliescu, nici una n-a putut convinge tipografia locală de oportunitatea tipăririi unui ziar (unicul, „Lumina“ al F.S.N. a fost programat săptămînal şi a reuşit cam două numere în trei luni de efort). Competiţia propagandistică se desfăşoară în spaţiul strict delimitat al 12 panouri (odinioară dedicate fruntaşilor în producţie) cu precizarea că cel ce va păcătui, prin afişare în afara panourilor repartizate va fi pedepsit fără îndurare cu 5000 lei amendă. Legea-i nulă, dar e dură. Aşa că în oraş proliferează cele mai diverse anunţuri — de la meciuri de box, la spectacole folclorice („Mîndră floare cărăşană“) — numai cele electorale nu.

— Am interzis orice acţiune „contra“ — îmi spune dl. Mihai Stănescu, preşedintele P.N.Ţ.-c.d. iliala Caransebeş. Cred că am desfăşurat o camnie liniştită, corectă (deşi foarte scurtă). De fapt, ă fiu mai exact, adevărata confruntare de idei nu s-a produs aici, ci la Televiziune şi în presă.

Afirmaţia îmi confirmă prima impresie, anume că, totuşi, campania s-a făcut în altă parte.

În rest — aflu de la primărie — totul e pregătit. Secţiile de votare, cabinele, urnele, adeverinţele pentru flotanţi, listele, ştampilele, creioanele. La Caransebeş scena e pregătită, conform tradiţiei. În 20 mai spectacolul va fi — se preconizează — la înălţimea celor din anii precedenţi. Inclusiv decorurile şi travestiul.

RADU CIOBOTEA ■

La sat, vor cîştiga ai noştri

Nu ştiu dacă Biledul e chiar singura comună timişeană în care funcţionează un C.P.U.N., dar, cu certitudine, e una din puţinele de acest „tip“. În general, sătenii din cîmpia Banatului s-au lăsat bucuroşi de politică şi s-au apucat, cu nădejde, de agricultură. Din asta au trăit (cum au trăit) pînă acum, din asta vor trăi (neapărat mai bine) de acum înainte. Şi totuşi, duminică se vor duce, în straie de sărbătoare, întîi la biserică şi apoi la vot. Iar votul lor va contribui la impunerea viitoarei puteri politice în România. Întrebare : Ştiu oamenii cu cine şi de ce votează ?

— După cum vedeţi — îmi spune primarul Tiberiu Neu — în comună nu există afişe electorale, nici sedii ale formaţiunilor politice ! Întrunirile electorale ale Frontului Democrat Român, Partidului Naţional Liberal, Partidului Naţional Ţărănesc creştin şi democrat şi Frontului Democrat German — căci astea sînt formaţiunile — au loc la căminul cultural sau la sediul primăriei. Nimeni nu a cerut nimic în plus.

— Nici membrii C.P.U.N. ?

— Ba da. Ei au cerut un post de radio (radio Biledul liber), o judecătorie şi vînzarea liberă a oilor deţinute de primărie. Cereri respinse ca nefondate legal.

După cum se vede, în comună nu există F.S.N. Dar există un „fesenist“. Sau cel puţin aşa e considerat dl. Matei Uzun, directorul şcolii generale.

— Ce F.S.N., domnule — îmi răspunde amărît. Că eu nici n-am aderat la F.S.N. Vorba aia : simpatizez. Şi ce campanie ? Eu nu fac nici o campanie electorală ! **De fapt, aici nu s-a făcut campanie electorală !**

După discuţii îndelungate cu alţi săteni, ajung, vrînd-nevrînd, la aceeaşi concluzie. Aici nu s-a făcut campanie electorală.

După sondajele — şi opiniile — primăriei, oamenii vor vota, majoritatea, cu F.S.N.

În comuna învecinată — Becicherecul Mic — lucrurile stau şi mai clar. Nu există C.P.U.N., nu există sedii ale partidelor, nu există altă propagandă electorală la vedere decît a P.N.L. şi nici altă opţiune decît F.S.N.

— Să nu exagerăm — mă tempereazǎ dl. Eugen Ispas, secretarul primăriei locale — după sondajele mele, cu F.S.N. nu votează decît vreo 95 la sută din locuitori.

— Şi totuşi, ce activitate au membrii altor formaţiuni politice ?

— Aici — nici una. Pentru activitatea politică se duc la Timişoara. Dacă au timp, că acum, la cîmp e de lucru, nu glumă...

În această parte a Banatului confruntările electorale sînt excluse. Fiindcă — nu-i aşa — dacă nu-s alegeri, nu-s nici confruntări şi uite-aşa iese la iveală democraţia şi la sate. Unde (e drept) e prea mult de lucru ca să mai fie timp şi pentru alte adevăruri decît cele deja ştiute.

RADU CIOBOTEA ■

P.S. Sper că am terminat articolul la timp ca să mai fie **pre** şi nu **post** electoral (ceea ce, oricum, se pare că e cam acelaşi lucru). La primăria din Biled se aduc ziarele. Ziarele se numesc — toate — „V“. Pe ele scrie citeţ : „La 20 mai, votaţi trandafirul !“

Biserica lui Hristos a devenit lăcaşul lui Irod?

Sigur că, într-o firească libertate a conştiinţei, adică şi a cultelor, biserica noastră strămoşească — adică biserica creştin-ortodoxă — nu poate avea alt privilegiu decît pe acela al tradiţiei, al recunoştinţei pe care cu toţii trebuie să-l purtăm rolului său spiritual şi naţional. Şi tot de aceea, degradarea înfiorătoare a spiritualităţii neamului nostru, a conştiinţei sale de sine, inclusiv a spiritului său creştin nu poate fi despărţită de lipsa de vlagă a bisericii strămoşeşti, nu poate să nu stîrnească întrebări privitoare la trădarea sa. Regimul comunist a făcut tot ce a putut spre a ne strica biserica. Mai întîi, a martirizat clerul său adevărat ; apoi a tolerat un cler obedient, colaboraţionist. Sigur că prin mănăstiri şi chiar prin parohii (mai pe la fund de ţară îndeobşte, dar, cîteodată, chiar în oraşe mari) au mai fost — şi mai sînt — şi preoţi cinstiţi. Dar cîţi ? Cîţi au fost cu sfînta cruce, cu icoane în faţa copiilor jertfiţi în decembrie ? Poate nu mureau atîţia oameni. Cîţi au încercat, apoi, să înţeleagă de ce au murit aceşti oameni ?

Cunoscutul şi sub numele de Antichrist, Teoctist deloc preasfîntul, ceauşist înrăit, adulator de sărbători închipuite, neiertînd nici un prilej laic spre a înjosi rosturile sfinte ale misiei sale, l-a felicitat pe Ceauşescu-Irod pentru că îi ucidea pe copiii Timişoarei. S-a retras, apoi, dar numai spre a-şi face vînt în fruntea lăudătorilor în sutană. Încă n-a apărut anatema „golanilor“ din Bucureşti şi din ţară, dar ea nu e departe.

Mor oameni prin sate, prin satele ortodoxe îndeosebi. Sînt tăiaţi, alungaţi, molestaţi. Se ceartă frate cu frate, copil cu părinte. Patimile politice au încins creiere şi au încremenit inimi. Popii mănîncă prescuri şi-şi fac socotelile cam cine va ajunge la putere, pentru a şti cu o clipă mai devreme să se închine în faţa noului viţel de aur. Ne-au pîngărit, de atîţia ani, marile sărbători punîndu-ne să ne rugăm pentru „sfinţii Nicolae şi Elena“ lîngă care Dumnezeu însuşi mai încăpea abia cît să-şi exprime adeziunea la dărîmarea creştinismului. Acum, se dau în stambă şi cînd trebuie şi cînd nu trebuie, slujesc de parcă-ar fi făcut teologia la „Ştefan Gheorghiu“ (cine-a mai pomenit parastas la 100 de zile ?) şi privesc, la fel de impasibili ca poliţiştii de decor, cum furia necontrolată (sau foarte bine controlată ?) a celor fără Dumnezeu îneacă în sînge dreptul omului de a grăi sau de a gîndi aşa cum îl duce cugetul.

De ce popii (cărora preoţi ar trebui — dacă-ar merita — să le spunem, cu respect) nu ies măcar **acum** în faţa mirenilor, de ce nu încearcă să-i împiedice pe credincioşi şi necredincioşi să fie violenţi, să se bată şi să se omoare ? Citeva excepţii vin doar să ne arate cît de laşă e turma păstorilor. La vremea cînd puteau să moară în revoluţie, popii n-au murit. La vremea cînd puteau fi bătuţi sau puteau împiedica violenţa, popii n-au fost acolo. Vocaţia de martir a slujitorilor Domnului lipseşte aproape cu desăvîrşire în sînul clerului bisericii strămoşeşti a românilor. Nu vor lipsi, însă, popii la parastase şi la pomeniri. Şi nu vor prididi să-şi ia prescurile.

Iar dacă în ţară va mai curge sînge, credinţa în Dumnezeu va rămîne. Dar nu şi în slujitorii lui Irod care-şi fac cruce în formă de stea cu cinci colţuri. Nomenklatura popilor va ieşi din istoria bisericii ortodoxe române dacă acestei biserici îi e dat de Dumnezeu să dăinuie.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Proclamarea independenței absolute de stat a României

— 9 SAU 10 MAI ?! —

Independența absolută de stat a României a fost proclamată într-un context internațional deosebit de complex și tensionat.

Pe fondul creării dualismului austro-ungar (1867) — cu vechi și noi apetituri imperialiste în Peninsula Balcanică — și al absenței drumului deschis pentru poruncile testamentare ale țarului Petru I înspre lumea slavă de peste Dunăre, au început la anul 1875 mari răscoale antiotomane. S-au ridicat, mai întîi, Herțegovina și Bosnia ; apoi, au intrat în luptă bulgarii, sîrbii, muntenegrenii.

Confruntările armate au luat proporții, criza orientală riscînd să se transforme într-un conflict european, în urma înăbușirii în sînge a răsculaților de către Poarta Otomană — susținută încă de marile state apusene. Este momentul în care Rusia își asumă dreptul de apărătoare a creștinilor din Balcani în calitate, chipurile, de mandatar european. Vizînd neutralizări reciproce, imperialii de la Petersburg și Viena au încheiat la Reichstadt, în Boemia (vara lui 1876), un tratat de împărțire a zonelor de influență și dominație în Peninsula Balcanică. Cu care prilej, între altele, cancelarul Gorceakov a confirmat presupunerea unei eventuale ocupări, anexări a Basarabiei (cele trei județe din sudul Moldovei, revenite la matcă după Tratatul de la Paris, 1858).

În atari împrejurări, România autonomă, stînjenită în dezvoltarea ei de avatarele unui protocol de suzeranitate orientală revolută, se arăta tot mai interesată de mersul evenimentelor internaționale, atingătoare într-o măsură sau alta de împlinirea dezideratului secular al independenței absolute de stat.

Așa se face că prim-ministrul Ion C. Brătianu, însoțit de cîțiva colaboratori credincioși vederilor sale politico-diplomatice, a ținut să sondeze intențiile celor doi mari vecini — împărații Franz Iosif și Alexandru al II-lea. Pe primul l-a salutat cu prilejul vizitei monarhului la Sibiu (august 1876). Cu cel de-al doilea și cu sfetnicii săi imperiali a avut prilejul să facă un larg schimb de opinii, la Livadia, în Crimeea (septembrie 1876).

Convins că Austro-Ungaria nu se va opune intervenției rusești în Balcani, I. C. Brătianu începe să pregătească terenul pentru o apropiere de Rusia ; dacă, fatalmente, armatele țariste ne călcau teritoriul spre a duce un nou război antiotoman, atunci să fim cobeligeranți (condiționat) decît ocupați și atentați la independența și integritatea țării.

La Livadia, arogantul Gorceakov a amenințat, la un moment dat, că trupele rusești vor trece în mod necondiționat teritoriul „unor provincii integrate Imperiului Otoman". I. C. Brătianu i-a răspuns că nu mai era vorba de două provincii dunărene, ci de un stat modern autonom cu care trebuie să se încheie convenții, tratate politice și militare. Altminteri — declara Brătianu — „nu mă îndoiesc că ne veți zdrobi, dar, totuși, ne vom împotrivi la Prut, după puteri, unei armate dușmane și vom vedea dacă va conveni Rusiei, care merge să elibereze creștinătatea din Orient, să zdrobească pe primii creștini, pe care-i întîlnește în calea sa !".

Între timp, în Turcia se încearcă paliative. O nouă Constituție urma să creeze **un singur stat indivizibil,** cu largi autonomii provinciale nu numai pentru răsculații antiotomani, ci chiar și pentru România al cărei domnitor era categorisit ca „șef al unei provincii privilegiate". Megalomania celor de la Constantinopol a atras după sine frumoasa mînie a Brătianului : „România se află în fața călcării drepturilor sale pentru care, secole, românii și-au vărsat sîngele, pe care drepturi, ca să le revendice și să le apere, generațiile de astăzi luptă de o jumătate de secol... Nici sabia lungă a lui Baiazid și Mahomed nu a putut să pătrundă pînă în munții României, unde cutează astăzi să străbată Mithat-pașa cu Constituția lui...

Să nu așteptăm ajutorul de la nimeni. Experiența trecutului ne dovedește că drepturile cuiva nu se respectă și nu se găsesc apărători la străini decît cînd acela care le are în contra căruia se fac încălcări este un om care are conștiința datoriei sale și e capabil să facă sacrificii pentru a se apăra".

Otomanii vor boicota Conferința internațională de la Constantinopol, vor respinge Protocolul de la Londra — făcînd inevitabil războiul cu Rusia, situație în care se intensifică negocierile româno-ruse. Titular la Ministerul de Externe este desemnat Mihail Kogălniceanu, care deja încheie — la 4 aprilie 1877 — Convenția de trecere a trupelor rusești pe teritoriul țării noastre.

Evenimentele s-au precipitat și la 12 aprilie, Rusia a declarat război Turciei. Trupele țariste au trecut Prutul înainte ca Parlamentul român să fi ratificat Convenția din 4 aprilie.

La 16 aprilie 1877, Parlamentul român a adoptat Convenția româno-rusă. Prudenților excesivi, partizani ai unei neutralități ambigue, premierul I. C. Brătianu le amintește că statul modern român nu era o creație a Tratatului de la Paris (1858): „Națiunea română este ea oare o societate anonimă, privilegiată de cele șapte puteri, ca, atunci cînd privilegiul s-ar ridica..., existența ei să fie periclitată ?... Oare România este o configurație convențională... care rezultă numai din conveniențele Puterilor Europene ?... În România, oriunde vei pune piciorul, dai de un mormînt frămîntat și plămădit cu sîngele a sute de generații românești, fiecare vîlcea, fiecare rîu, fiecare colină a României are suvenire de fapte eroice care fac ca pămîntul unei țări să primească întipărirea nației și să devină astfel proprietatea, patrimoniul ei... Ființa noastră trebuie s-o căutăm în bărbăția noastră !".

Începînd din 16 aprilie 1877, ministrul Kogălniceanu este omniprezent în Camera deputaților și la Senat, dînd explicații la Convenția româno-rusă, răspunzînd la interpelările parlamentarilor. Rostește ample și documentate discursuri referitoare la locul și rolul României în contextul crizei orientale.

La 29 aprilie 1877, după vii dezbateri, se votează o Moțiune dintre cele mai însemnate : „Adunarea deputaților pe deplin satisfăcută de explicațiile d-lui ministru de externe, considerînd că Turcia prin declarațiunile și actele sale de agresiune în contra României a rupt singură vechile legături ce ne uneau cu dînsa și s-a pus în starea de război față de statul român,

Luînd act de declarația guvernului că tunul românesc a răspuns deja la declararea de răzbel făcută de Turcia.

Adunarea națională recunoaște starea de răzbel ce este creată României prin însuși guvernul otoman, aprobă atitudinea guvernului față de agresiunea străină...".

La rîndu-i, Senatul — după ce ascultă explicațiile șefului diplomației române — votează următoarea Moțiune, la 30 aprilie 1877 : „...Senatul recunoscînd că Turcia a violat dreptul de autonomie, de libertate și de independență garantate României prin tratatele de la 1391, 1511, 1529, care sînt confirmate și prin Tratatul de la Paris, și protestînd contra acestor violențe, autorizează guvernul să apere cu energie, atît prin memorii către Puterile Garante, precum și cu armele, drepturile suveranității naționale și integritatea teritoriului".

După intrarea primelor trupe rusești pe teritoriul României, Turcia a renunțat la politica de persuasiune, trecînd la amenințări, măsuri „diplomatice" și, în fine, la agresiuni, fără o declarație de război prealabilă. După acte de piraterie, jafuri, incendieri etc., turcii au început să bombardeze, la 21 aprilie 1877, Brăila și Galații unde ajunseseră deja trupele rusești. De la 26 aprilie înainte încep să bombardeze Calafatul, Bechetul, Oltenița și Călărașii — cu toate că în aceste orașe nu se aflau trupe rusești.

Românii n-au răspuns la primele cinci lovituri de tun îndreptate de otomanii de la Vidin asupra Calafatului. După care, tirul otomanilor continuînd, artileria românească a replicat provocării turcești, deschizînd foc asupra Vidinului. Momentul ca atare consemnînd începutul războiului pentru neatîrnare și independența românilor.

În aceste condiții, cînd întreaga suflare românească era indignată de agresiunea otomană și își manifesta cu fervoare voința de libertate absolută, oficialitățile politice și militare s-au grăbit să-și declare consensul național întru apărarea integrității teritoriale și cucerirea independenței definitive de stat ale României.

În ședințele din 9 mai 1877, Corpurile Legiuitoare, prin parlamentari prestabiliți, provoacă noi declarații politice — de cea mai mare însemnătate — din partea ministrului de externe al României. Astfel, deputatul N. Fleva a prezentat interpelarea : „1. Dacă guvernul a comunicat oficial tuturor Puterilor ruperea legăturilor noastre cu Turcia și prin urmare independența absolută a României ; 2. Dacă în starea de război în care ne găsim, în urma provocațiunii Turciei, dl. ministru de externe a rechemat pe agentul român din Constantinopol și dacă s-a comunicat în mod oficial Puterilor această stare de război și dacă s-au luat toate măsurile necesare ?".

Dezvoltînd interpelarea, deputatul Fleva mai sublinia faptul că „dacă în timpii cei vechi părinții noștri au știut să lupte dînșii în timpi de mărire, astăzi românii vor lupta cu aceeași bărbăție și mult mai lesne pentru instituțiunile și independența patriei lor".

În răspunsul la interpelare, Mihail Kogălniceanu a declarat, între altele :

„...D-lor, și Camera și Senatul... **au recunoscut** că sîntem în stare de răzbel, au recunoscut că sîntem dezlegați de legăturile noastre cu Înalta Poartă și că aceste legături sînt rupte mai întîi de către Înalta Poartă. Aceste două voturi au hotărît situațiunea și nu mai avem nevoie de un comentariu mai mare. În stare de răzbel, cu legăturile rupte, ce sîntem ? Sîntem independenți ; sîntem națiune de sine stătătoare. **(Aplauze).** Avem domnitor de sine stătător. Însă, d-lor, aici se oprește travaliul nostru ? Aici se oprește misiunea noastră ? Am ajuns la scopul urmărit nu de azi, ci, pot zice, de secole, și mai cu deosebire urmărit de la 1848 încoace ? Mai întîi de toate, d-lor, să ne facem întrebare : ce am fost înainte de declararea războiului ? Fost-am noi dependenți către Turcia ? Fost-am noi provincie turcească ? Fost-am noi vasali ai Turciei ? Avut-am noi pe sultan ca suzeran ? Străinii au zis aceasta ; noi nu am zis-o niciodată. Noi nu am fost **vasali.** Sultanul nu a fost suzeranul nostru. Însă, era ceva : erau niște legături **sui generis ;** niște legături care erau slabe cînd românii erau tari ; niște legături care erau tari cînd românii erau slabi **(Aplauze generale)...**

În acest mod rezistența Turciei ni s-a manifestat mai cu seamă în acești din urmă 20 de ani, nevoind să intre în înțelegere cu noi spre a preface acele legături **sui generis,** care nu mai sînt ale secolului actual și care, dacă nu mai erau de folos pentru noi, nu mai erau de folos nici pentru Turcia. Rezultatul a dovedit aceasta.

D-lor, eu nu voi să fac procesul Turciei... Oamenii politici otomani sînt datori să vază că au greșit cînd au răspuns pururea și într-un mod sistematic cu **non possumus** la toate cererile noastre. Aceasta este ceea ce ne-a adus pe noi în trista necesitate...

Fiindcă tunul raționează și pune în aplicațiune amenințările cuprinse în nota din 2 mai a lui Savfet-pașa, asemenea și noi am făcut recurs la tun, și tunul nostru răspunde tunului otoman. **(Aplauze)...**

Așadar, d-lor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frică de a declara în fața reprezentațiunii naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă. **(Aplauze îndelung repetate).** Însă, d-lor, acum încep greutățile, fiindcă noua noastră condițiune cu definirea independenței noastre într-un mod mai determinat și mai absolut trebuie să fie acceptată de Europa. Aci este chestiunea, aci se reclamă patriotismul, aci se reclamă prudența, aci se reclamă sîngele rece...

Mă rezum, d-lor ; voim să fim independenți, pentru că voim să trăim cu viața noastră proprie, pentru că nu voim să mai pătimim pentru greșelile altora, pentru că voim ca la gurile Dunării de Jos să fim un bulevard în contra răzbelului. **(Aplauze)".**

În spiritul celor expuse de ministrul de externe, Adunarea deputaților a votat Moțiunea : „Camera, mulțumită de explicările guvernului asupra urmărilor ce a dat votului ei de la 29 aprilie anul curent, ia act că răzbelul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială. Și contînd pe dreptatea Puterilor Garante, trece la ordinea zilei".

După un discurs asemănător, rostit de Kogălniceanu și în fața Maturului Corp, senatorii adoptă o Moțiune în termenii cuprinși în cea votată de colegii lor de Parlament, deputații.

În aceeași ședință din 9 mai 1877, Corpurile legiuitoare adoptă două legi importante, menite să accentueze suveranitatea noastră națională de fapt : instituirea ordinului „Steaua României" și transferarea tributului către Poartă (914 000

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

Mihail Manoilescu a făcut parte din pleiada oamenilor politici români care n-au fetișizat posibilitățile garanțiilor franco-engleze pentru țara noastră, în preajma și în timpul izbucnirii celui de al doilea război mondial.

Dimpotrivă, Manoilescu, asemeni altor figuri reprezentative ale vieții politice românești din anii interbelici — precum Gh. Brătianu, Octavian Goga, Ion Mihalache, Al. Averescu ș.a. — a militat pentru întreținerea bunelor relații, cel puțin economice și culturale, cu Italia și cu Germania, fără să periciliteze tradiționalele noastre legături cu democrațiile occidentale.

Așezarea geografică, forța noastră politică și militară ne indicau o diplomație prudent-înțeleaptă, însă elastică, receptivă tuturor alternativelor care ar fi concurat cu succes la salvgardarea ființei naționale a statului — în prag de agresiune și, la un moment dat, supus unor rășluiri teritoriale pe cît de brutale, pe atît de imperialiste, de nedrepte și abominabile.

Politica aceasta a alternativelor, pentru orice eventualitate ce s-ar întîmpla statului național unitar român, nu era nouă. O aflăm în strategiile tuturor marilor voievozi și domnitori din evul de mijloc, a fost prezentă în ceasurile de grea cumpănă de la anii 1856—59, 1877—78, 1914—18. Înaintașii noștri au fost franco, anglo-fili pe cînd imperativele naționale le dictau să fie astfel ; au fost germano sau ruso-fobi, iarăși după împrejurări atingătoare de independența națională și integritatea teritorială ale patriei. Românii au fost pururi de partea dreptății și libertății naționale, veștejind cu toată energia acțiunile războinice revanșarde și revizioniste.

Pe aceleași coordonate de veghe la dăinuirea și devenirea românească în integralitatea ei se înscriu și Memoriile **lui Mihail Manoilescu din vara pătimirii noastre. Chiar unele judecăți subiective, ce transpar din textele memorialistului, trebuie privite din unghiul și prin prisma preocupărilor asidui pentru destinul României într-o Europă prinsă în apocalipsa dictaturilor totalitare.**

STELIAN NEAGOE ■

[IV]

Un al doilea moment decisiv, din raporturile noastre cu Germania **a** fost în martie 1939, cînd noi am cerut (știu pozitiv că Al. Crețeanu a fost trimis la Paris și Londra **ca să le ceară !**) și am obținut garanțiile anglo-franceze pentru respectarea granițelor României. Evident că germanii nu au avut dreptate, principial, să se supere pentru acest lucru, fiindcă o țară mică este bine să se acopere **de cîte ori poate și de unde poate,** dar fapt este că ei s-au supărat și au repetat aceasta în toate ocaziile de o mie de ori. Între altele, la 20 iulie 1940, cînd Hitler a primit pe ministrul nou al României la Berlin, Al. Romalo, i-a spus de la început că suferințele de atunci ale României se datoresc politicii greșite de a fi primit garanțiile.

De altfel povestea garanțiilor este interesantă și pentru a caracteriza politica anglo-franceză față de noi. Gafencu ne spune în volumul său **Preliminaires de la guerre à l'Est** (pag. 320) că îndată după izbucnirea războiului în sept. 1939, garanțiile nu mai erau valabile **cel puțin față de U.R.S.S.**

„Le gouvernement anglais pri a le gouvernement roumain, par l'intermédiaire de Lord Lloyd, en novembre 1939 de ne pas poser la question de l'étendu de la garantie (adică valabilitatea lor față de U.R.S.S. — n.a.) car, le gouvernement britanique n'était pas en mesure de donner des explications publiques à ce sujet". La 14 dec. 1939 — o spune tot Gafencu — ministrul Angliei la București, Sir Reginald Hoare, leagă valabilitatea garanțiilor de condiții imposibile, ca participarea Turciei la executarea garanțiilor și abținerea Italiei, ceea ce dovedește o bizară concepție despre sfințenia cuvîntului dat !

De aceea Gafencu, ale cărui sentimente anglo și franco-file nu pot fi bănuite, a putut conchide după pierderea Basarabiei (pag. 343) : „Si les garanties n'avaient pas joués c'est que les Puissances garantes étaient **hors d'état de pouvoir tenir leurs engagements".**

Acceptarea garanțiilor de către România nu l-a împiedicat totuși pe Hitler

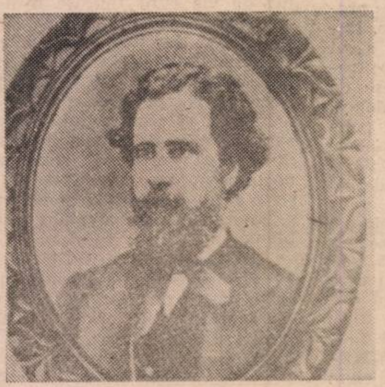

Ion C. Brătianu

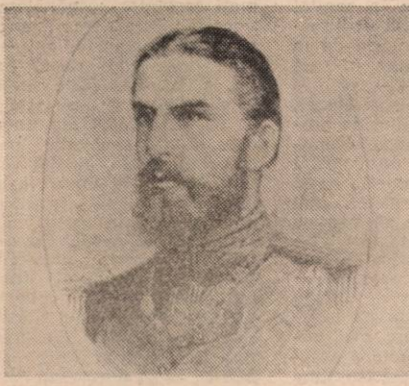

Domnitorul Carol

Mihail Kogălniceanu

lei), în beneficiul înzestrării armatei române.

În încheierea lucrărilor lor, Camera și Senatul au hotărît ca a doua zi, 10 mai, să se prezinte în fața domnitorului Carol, spre a-l felicita cu ocazia dublei sărbători : urcarea pe tronul lui Cuza Vodă, la 1866, și proclamarea independenței absolute a statului român.

În „Monitorul Oficial" din 10 mai 1877, a fost publicat Ordinul de zi al domnitorului Carol către Armata română : „În momentele grave prin care trece țara noastră, România întreagă are ochii ațintiți asupra voastră ; ea pune în voi toate speranțele sale.

În ora luptei, aveți înaintea voastră faptele bătrînilor osteni români ; aduceți-vă aminte că sînteți urmașii eroilor de la Racova și de la Călugăreni.

Drapelul sub care luptați este în mijlocul vostru însăși imaginea Patriei. Urmați-l dar vitejește, și cînd odată laurii păcii vor reînverzi pe munții și pe cîmpiile României, Patria, cu recunoștință, va înscrie numele bravilor ei apărători pe frontispiciul edificiului independenței române".

Tot marți, 10 mai 1877, „în revărsarea zorilor, 21 lovituri de tun" anunță Capitalei a 11-a aniversare a suirii pe tron a domnitorului.

La ora 11, s-a oficiat la catedrala sfintei Mitropolii, de către p.s. vicarul, asistat de înaltul cler, un Te-Deum, de față fiind miniștrii, senatorii, deputații, membrii Înaltelor Curți de Casație și de Conturi, ofițerii superiori, consiliul municipal, înalți funcționari ai statului și un numeros public. În curtea bisericii, un regiment de infanterie se afla aliniat în ținută de paradă, cu „steagul și muzica".

La ora 12 1/4, familia domnitoare a primit felicitările din partea miniștrilor și ale Casei civilă și militară domnești. Este momentul în care prim-ministrul I. C. Brătianu rostește un discurs încărcat de toată răspunderea și emoția acelor ceasuri istorice : „...Poporul român păstrează încă înțelepciunea și energia care, în timp de secole, au inspirat pe străbunii noștri și i-au făcut a păstra o patrie liberă, în mijlocul celor mai teribile cataclisme...

Cînd, însă, a încetat orice speranță că turmentele de peste Dunăre se pot potoli pe cale diplomatică, cînd războiul dintre Rusia și Turcia a izbucnit, și cînd nimic nu se poate asigura despre consecințele acestei teribile convulsiuni pentru Peninsula Balcanică, cînd, înainte chiar de a fi sigură că va ieși victorioasă din acest război, din teribila criză politică și socială pe care o străbate. Turcia, în Circulara către Puteri, ne croiește, prin capriciul urgiei sale, o soartă care nu este conformă nici cu drepturile, nici cu dorințele noastre ; cînd programa din această circulară este deja pusă în executare... ; cînd într-un cuvînt, vedem patria noastră amenințată de toate ororile invaziei sălbatice din secolele trecute ; același simțămînt de prudență și de înțelepciune, care ne-a condus totdeauna, ne impune astăzi datoria de a ne ridica cu toții de a ține piept pericolului, spre a salva individualitatea politică a statului român...

În marginile dar ale României actuale, care de fapt și de drept public european este patriotismul nostru, credem că nu vom demerita de la solicitudinea și protecțiunea Puterilor Garante, dacă ne vedem siliți astăzi a lupta, și de a lupta pînă la extreme pentru apărarea drepturilor și independenței noastre.

Cu Dumnezeu dar, înainte Măria Ta !"

Iată și răspunsul domnitorului : „Vă mulțumesc, d-lor miniștri, pentru îndemînarea cu care ați urmat impulsurile sentimentului național în îndeplinirea dorinței celei mai scumpe a țării întregi.

Sper că cu concursul dv. și cu sprijinul Națiunii, acest mare fapt va rămînea neșters în istoria noastră. Europa și marile puteri, care au arătat întotdeauna bunăvoință și solicitudine acestei țări, vor recunoaște, sînt sigur, în îndeplinirea dorinței noastre naționale, manifestată încă de Divanul ad-hoc din 1857, un pas mai mult făcut spre a asigura în mod statornic liniștea și pacea pe țărmurile Dunării".

Solemnitatea a fost continuată, apoi, în sala tronului. Între vorbitori, vicepreședintele Senatului, Dim. C. Brătianu : „Astăzi, 10 mai, o vedeți Măria Voastră, toate inimile tresaltă de bucurie ; eroismul străbunilor noștri a reînviat în ai lor strănepoți și aspirațiunile noastre au devenit realitate...

Prea Înălțate Doamne, Camera și Senatul au recunoscut Independența României față de Turcia. Măria Ta, în capul eroicei noastre armate, vei face a se impune inamicului și a fi recunoscută și de Puterile Garante ca necesitate salutară Europei !

Trăiască România independentă și liberă !".

Din răspunsul domnitorului : „Unanimitatea cu care Senatul a proclamat ruperea unor legături care de mult își făcuseră timpul, care nu făceau altceva decît a impiedica România în calea ei de pace și de civilizație, făcînd-o solidară cu greșeli străine și atrăgînd asupra pămîntului nostru rele și calamități neprovocate de noi, această unanimitate este o puternică dovadă că viu este între dv. spiritul bătrînilor noștri, spiritul acelor mari strămoși care, în timpurile cele mai grele, n-au disperat niciodată de soarta României".

Președintele Camerei, C. A. Rosetti, amintește, mai întîi, vorbele lui Carol, la venirea în țara noastră : „Punînd piciorul pe acest pămînt sacru, am și devenit român". Pentru ca în încheierea cuvîntării sale să releve : „Națiunea vede deja albind zorile zilei în care se va redobîndi vechea independență, pentru care toți domnitorii ce erau adevărata expresiune a țării, luptaseră secole întregi fără alt rezultat, decît de a însemna urmașilor lor calea care avea să-i ducă la țelul dorit...

Adunarea deputaților este fericită de a saluta marea zi și de a aclama în Măria Ta pe suveranul neatîrnat al românilor".

Domnitorul Carol, în replică, evocă drumul parcurs pentru apropierea și identificarea sa cu destinul poporului român. „O singură umbră acoperea acum anii trecuți — remarca domnitorul ;... pentru înlăturarea acelor legăminte nepotrivite... au lucrat două generații de români.

Și sînt în drept de a susține că alegerea mea, că chemarea mea la gurile Dunării, tocmai de la sorgintele marelui fluviu, că însăși misiunea domniei mele n-a însemnat decît emanciparea României de aceste legăminte...

România nu reclamă decît ceea ce îi revine ca popor demn de a fi liber, ca țară care n-a demeritat de așteptările Europei...

Aceasta să o sperăm, să o credem, să o voim, și independența României departe de a fi o îngrijire pentru pacea Europei, pentru liniștea statelor vecine, am ferma convicțiune că va fi nu numai o satisfacțiune dată numai trebuințelor noastre naționale, dar va îndestula totodată și un mare interes european.

Încă o dată vă mulțumesc, d-lor deputați, de bunele cuvinte ce-mi adresați în această memorabilă zi".

Au mai luat cuvîntul : mitropolitul Moldovei și Sucevei, președintele Curții de Casație și Justiție (Al. Crețescu), președintele Curții de Conturi (Em. Grădișteanu). Tuturor le-a răspuns domnitorul prin scurte alocuțiuni. Cităm un pasaj din una dintre ele : „În noua pozițiune ce este făcută astăzi țării noastre, prin puterea evenimentelor și prin patriotismul fiilor ei, vocea neînvinsă a dreptului trebuie să se unească cu răsunetul armelor, spre a afirma atît drepturile poporului român la o viață națională absolut independentă, cît și puternica lui voință de a susține și de a face ca ele să fie pretutindeni recunoscute".

Să reținem că în după amiaza zilei de 10 mai 1877 vine de la Ploiești — unde-și avea cartierul general militar — la București, marele duce Nicolae, fratele țarului Rusiei, spre a felicita pe domnitorul Carol cu prilejul fericitelor împrejurări.

Pe adresa prim-ministrului Brătianu, apoi direct pe cea a domnitorului Carol, sosesc zeci și sute de telegrame de felicitare din întreaga țară, cu prilejul zilei de 10 mai, — aniversarea a 11 ani de la urcarea pe tron și proclamarea independenței absolute de stat, evenimente istorice sărbătorite cu mare entuziasm de întreaga suflare românească. Zeci de delegații județene sînt, de asemenea, primite în audiențe de felicitare la palatul domnesc. Tuturor le răspunde domnitorul Carol printr-o scrisoare deschisă adresată prim-ministrului I. C. Brătianu, în care mărturisește că este „fericit de a vedea răsunetul ce votul Corpurilor Legiuitoare a avut în țară" și că „ziua de 10 mai a dobîndit o nouă sfințenie" pentru el, „în urma marelui act al Reprezentanței Naționale".

În anul următor, la 10 mai, întreaga țară sărbătorește cu mare fast dubla semnificație a memorabilei zile : 12 ani de la urcarea pe tron și 1 an de la proclamarea independenței absolute de stat a României.

Camera și Senatul trimit telegrame de felicitare domnitorului Carol, aflat pe frontul de luptă. Mișcat de gestul reprezentanților națiunii, domnitorul le mulțumește, invocînd Providența care i-a „acordat favoarea ca ziua suirii pe tronul României să fie și ziua în care i-a fost dat a vedea realizate și cele mai scumpe și cele mai legitime ale noastre aspirațiuni, independența absolută a României.

Asociindu-mă într-un cuget cu națiunea, zic împreună cu dînsa : Trăiască România glorioasă, liberă și independentă !".

De aici înainte, an de an, ziua de 10 mai a fost sărbătorită în dublă semnificație : urcarea pe tron a domnitorului, la 1866, și proclamarea independenței absolute de stat, la 1877.

Pînă în 1881, cînd România a devenit Regat. Într-adevăr, la 14 martie 1881 a avut loc la palatul domnesc ceremonia în cadrul căreia a fost promulgată legea privind proclamarea regatului. Moartea țarului Alexandru al II-lea amînase ceremonialul de proclamare : funeraliile (desfășurate la 15 martie) au făcut să se amîne și festivitățile consacrate proclamării regatului, pînă la... 10 mai 1881.

Așa se face că de la această dată înainte și pînă în anul 1947, marea sărbătoare națională de la 10 mai a încorporat în ea trei date aniversare istorice : urcarea pe tron, proclamarea independenței absolute de stat, proclamarea regatului.

Din 1948 monarhia fiind abolită, s-au pierdut și semnificațiile zilei de 10 mai. Ba mai mult, s-a impus data de 9 mai ca zi a independenței României, suprapusă și cu sărbătorirea lui 9 mai 1945 — ziua victoriei asupra fascismului.

Astăzi, după Revoluția Tineretului din decembrie 1989, ne aflăm în fericita situație de a putea recupera dintre semnificațiile zilei de 10 mai măcar pe cea referitoare la proclamarea independenței absolute de stat a României. Cu siguranță că se vor statua în calendarul nostru de sărbători naționale 24 Ianuarie, 1, 16 și 22 Decembrie însă este imperios necesar ca românii să aibă o sărbătoare națională și în primăvară-vară.

Dacă 70 de ani, poporul român a sărbătorit proclamarea independenței absolute de stat — la 10 mai (aceasta fiind data originală), de ce oare n-am relua acea minunată tradiție ?

Este acesta un punct de vedere, țara însăși va fi însă în drept să decidă.

STELIAN NEAGOE ■

---

să-i declare lui Gafencu, în timpul vizitei acestuia la Berlin la 19 aprilie 1939 (vezi raportul oficial al lui Gafencu despre această vizită, aflat în actele mele) : „Nu vom sprijini nici o revendicare îndreptată împotriva României care, **atîta vreme cît se va arăta prietenă**, va avea parte la rîndul său de prietenia noastră".

Nu înțeleg însă cu ce îndreptățire scoate Gafencu în același raport concluzia că „dacă ne-ar ataca cumva Rusia, știm că ne apără numaidecît Reichul german". Acest optimism care nu se baza pe nici o asigurare din partea Germaniei, a fost în urmă categoric desmințit în timpul crizei basarabene !

Revenind la nemulțumirile Axei, nemții mai știau că în timpul prăbușirii Poloniei, în septembrie 1939, guvernul Armand Călinescu se pregătea să împingă țara în război împotriva Germaniei și a Rusiei Sovietice în același timp (!) **Acest lucru mi-a fost confirmat mie personal în iulie 1940 de către mareșalul palatului** care mi-a povestit cu multe detalii, cum numai lui personal i se datorește împiedicarea acestei intenții a lui Călinescu *).

O altă cauză de supărare a nemților era faptul că o scrisoare personală a lui Göring către regele Carol, din martie 1940, a rămas fără răspuns ! Acest lucru mi-a fost comunicat mie la 21 august 1940, de către faimosul șef al poliției secrete Moruzoff. În sfîrșit, nemții aflaseră din documentele capturate în timpul cuceririi Franței, în iunie 1940, despre faptul că primul ministru Gh. Tătărescu încheiase un aranjament cu Anglia și cu Franța pentru distrugerea exploatărilor petrolifere românești și pentru asigurarea unei despăgubiri materiale corespunzătoare din partea celor două puteri !

În același timp germanii erau foarte contrariați și de măsurile interne împotriva lor, căci ministrul Germaniei Fabricius îmi arăta, de pildă, la 12 iulie 1940 (vezi nota de conversație) că guvernul Tătărescu dăduse astfel de ordine în Ardeal, încît „un jandarm a avut naivitatea să destăinuiască și lista acelora dintre sași care erau destinați să fie omorîți în cazul unui conflict al nostru cu Germania".

Dacă spun toate aceste lucruri este pentru a scoate numai o singură concluzie și anume că **atît italienii cît și germanii erau, la data la care încep relatările mele, extrem de ostili României și că puteau invoca — cu drept sau cu nedrept — atîtea fapte care păreau să le justifice această ostilitate.**

Aceasta și nu alta era moștenirea pe care o primeam și sub povara ei trebuie să duc o luptă **de existență** pentru țară.

★

Cum se prezenta însă situația mondială la data de 4 iulie ? Lumea era împărțită întreagă în două tabere — tabere constituite simetric. De o parte, Anglia lupta, după căderea Franței, singură în fața Germaniei, fiind susținută indirect, politic și economic, prin aprovizionări masive de către Statele Unite. De cealaltă parte, Germania lupta și ea **singură** (căci de ajutorul italian nu se putea vorbi) fiind susținută indirect, politic și economic, prin aprovizionări masive alimentare, de către Rusia Sovietică. Noi, românii, eram și geografic și politic incluși în tabloul al doilea germano-rus, întrucît, la 2 iulie, primul ministru Tătărescu și cu ministrul de externe Const. Argetoianu renunțaseră formal la garanțiile franco-engleze.

În cursul lunii iunie, războiul evoluase fulgerător ; la 11 iunie căzuse Parisul, iar la 22 iunie Franța semnase armistițiul la Compiegne. Puterea Germaniei părea de neînvins. Însuși ministrul Americii la București, Gunther, spusese la 6 iunie lui Gigurtu, pe atunci ministru de externe în guvernul Tătărescu, că este foarte pesimist asupra soartei războiului pentru Aliați", iar Gigurtu nota : „Nu am avut impresiunea că Statele Unite sînt dispuse să intervină".

La 13 iulie, Thierry, ambasadorul Franței la București, îmi spunea cu o nesfîrșită tristețe că războiul s-a sfîrșit (document de convorbire).

Tot în iulie, fostul prim-ministru Tătărescu publica broșura **Evacuarea Basarabiei** în care afirma categoric că ziua de 10 mai **„lichidează** acea ordine europeană instaurată prin victoria Aliaților din 1918, cu întreg echilibrul pe care îl făurise".

Nu insist asupra poziției favorabile pe care o avea atunci Germania pentru a pregăti justificarea politicii pe care am făcut-o pentru bunul motiv că, după cum voi arăta în urmă, **politica noastră nu a fost bazată pe ipoteza unică a unei victorii definitive a Axei.** Ea a fost o politică de alegere, dintre mai multe rele, **a răului celui mai mic și mai ușor remediabil.** Această politică a luat în considerare **și ipoteza unei nesiguranțe asupra victoriei Axei**, ceea ce nu modifică însă cu nimic premisele situației noastre de atunci.

---

*) *De altfel, în timpul aceleiași guvernări, s-a aranjat trecerea clandestină a întreg tezaurului Băncii Naționale a Poloniei prin România și îmbarcarea lui, în timpul nopții, pe un vapor englez sosit anume la Constanța, ceea ce nu a lipsit să ne fie notat de nemți în catastiful actelor de răzbunat.*

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărţi

Votez cu Marin Preda

Se împlinesc zece ani de cînd a murit Marin Preda. Îmi amintesc perfect ziua : vineri, 16 mai 1980. Vestea a străbătut atunci rapid toată Casa Scînteii. Reacţiile au fost diferite. La redacţia „Luceafărului", echipa ieşise din birouri şi umpluse culoarul cu vacarmul stupefacţiei ostentative. Se simţea că vor cu toţii să contracareze un apăsător sentiment de vinovăţie – după ce ani la rînd îi făcuseră opoziţie lui Marin Preda, în consens cu Eugen Barbu. La „România literară" stăpîneau tăcerea şi dezolarea. Valeriu Cristea era prăbuşit. G. Dimisianu vorbea dezarticulat.

Duminică, la ora 12, am fost la morgă, împreună cu soţia mea, Domniţa. Mai veniseră : Valeriu şi Doina Cristea, Eugen Simion şi soţia lui, Dorin Tudoran, Viola Vancea şi un frate al lui Preda, Gheorghe, parcă, împreună cu un nepot al lui, un copil.

Cadavrul lui Preda era aşezat în capelă, jos, într-un colţ, pe o targă metalică. Simion, Valeriu, eu şi un om de serviciu l-am ridicat şi l-am aşezat pe catafalc. Avea o figură impenetrabilă, gravă, cu trăsăturile nu destinse, ci căzute, ca ale unei măşti de plumb. Mîinile îi stăteau încrucişate pe piept, cu o notă de stîngăcie. De sub giulgiul alb, din material plastic, prea scurt, îi ieşeau picioarele încălţate cu pantofi noi (greu de uitat tălpile lucioase, cu care nu păşise niciodată).

Am depus flori, am păstrat cu toţii cîteva minute de tăcere. Se auzeau distinct, de afară, vocile unor zugravi, zgomotul unei găleţi lovite din cînd în cînd cu o unealtă metalică, huruitul maşinilor de pe stradă.

La un moment dat, a apărut cineva din administraţie care ne-a anunţat iritat :

– Gata, trebuie să-l băgăm înapoi la frigider !

La aceste cuvinte, Marin Preda a fost singurul care nu a tresărit.

Trecuse vremea cînd Ceauşescu organiza funeralii naţionale pentru Arghezi şi stătea de gardă la catafalcul lui. Scriitorii nu mai reprezentau decît o masă mică, dar incomodă de posibili dizidenţi...

★

Astăzi am avea cu toţii mare nevoie de Marin Preda. Cuvîntul lui conta. Marin Preda ştia să fie cu adevărat **independent** şi să pledeze pentru fericirea semenilor săi ca un logician, fără exaltare. Dar dacă el nu mai există, putem să-i recitim cărţile. Aproape nici o afirmaţie de-a sa nu s-a perimat. Unele pasaje ar merita să fie scrise pe pancartele purtate de demonstranţi :

„...dacă ne ridicăm statui, curînd după aceea ciocanele cu aer comprimat încep să pîrîie la baza acestor statui şi le vor doborî fiindcă au fost ridicate datorită ştiinţei noastre de a specula ceea ce au în ei imbecil, oamenii."

Alte pasaje merită să le citim în singurătate, şi să medităm profund asupra lor înainte de a ieşi în public şi a ne avînta în lupta politică :

„Ideile sînt viaţa noastră ! Ne facem despre noi înşine şi despre lume o idee, sau un sistem de idei, şi nu renunţăm la ele nici atunci cînd vedem că din pricina lor ni se destramă căminul, ne pierdem prietenii şi, uneori, în condiţii excepţionale, de convulsie socială, ne pierdem chiar libertatea şi viaţa.

Dacă această identificare a noastră cu o idee nu ne-ar duce adesea şi la o neasemuită trufie, ar trebui să ne admirăm de dimineaţa şi pînă seara. Dar curînd această identificare devine intolerabilă. Începem să pretindem ca toţi ceilalţi să adopte ideea noastră şi devenim cu atît mai agresivi cu cît ni se sugerează de ici, de colo un compromis cu alte idei, ale altor oameni."

★

Marin Preda a murit convins că „întoarcerea" este „imposibilă", că ţărănimea va rămîne definitiv o clasă desfiinţată. Această convingere încărcată de tragism a fost poate singura care i-a fisurat echilibrul sufletesc. Ca un ţăran adevărat, s-a împăcat cu gîndul că realitatea este aşa cum este, dar n-a încetat niciodată să regrete vremea cînd pămîntul aparţinea ţăranilor. Vremea cînd aproape fiecare om din sat era un rege în curtea lui. Nici în visurile sale cele mai îndrăzneţe scriitorul nu şi-ar fi putut imagina că timpurile de altădată s-ar putea întoarce.

Acesta este un motiv în plus ca să deplîngem faptul că a murit. După atîta muncă – grea şi norocoasă – la masa de scris, ar fi meritat cu prisosinţă o asemenea răsplată : să vadă că întoarcerea a devenit posibilă. Că sînt şanse mari ca ţăranii să redevină suverani ai pămînturilor lor.

★

Marin Preda a fost întotdeauna sceptic în ceea ce priveşte posibilitatea de a-i schimba pe oameni, de a construi un „om nou" :

„Toţi cei care au fost nemulţumiţi de natura umană şi au încercat s-o modifice conform dorinţelor lor, oricît de bine intenţionaţi au fost, n-au stîrnit drept consecinţe decît un număr uriaş de fărădelegi. Aşa s-a întîmplat. În loc să-l slujească pe om şi să-i schimbe natura, n-au făcut decît să-l înjosească, să-l arunce într-o mare de chinuri."

Acesta poate fi un memento pentru revoluţia noastră, care trebuie să aibă ca obiectiv nu impunerea unui nou proiect de fiinţă umană, ci **revenirea la firesc.** Mărturisesc că acasă la mine, închis în bibliotecă, fără martori, exact ca într-o cabină de la o secţie de votare, votez cu Marin Preda.

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

Lanterna magică

Păzea, oameni buni: năvălesc premierele

În ultima apariţie a acestei rubrici, îmi manifestam nedumerirea apropo de scoaterea de la cinematograful „Patria“ (o sală **de excepţie** — repet ! — printre cinematografele bucureştene), după numai o săptămînă de proiecţie şi abia cînd lumea începuse să „dea buzna“, a unui destul de interesant film sovietic cu şi despre tineri. Iată însă că, mai zilele trecute, dornic să văd cu ce anume s-a înlocuit „MICUŢA VERA“, mi-am explicat — mă rog, pînă la proba contrarie — fenomenul : în marea vitrină lateral-dreapta, cea de pe bulevard, sînt anunţate nu mai puţin de 5 (cinci !) **premiere** absolute, şi asta numai pentru luna în curs ; indiferent în ce săli vor fi ele programate în cele din urmă, mă simt dator să le expun, pe rînd, şi mai ales aşa cum sînt ele prezentate, adică titlul, plus un scurt comentariu, plus o fotografie de reclamă : **„STARMAN“** (OZN-urile, o realitate ?) ; **„LAMA ZIMŢATĂ“** (film poliţist) ; **„ROBINSON CRUSOE“** (Producţie „Animafilm“); **„INVINCIBILUL KUNG-FU“** (un film spectacol) ; **„O MIE DE MILIARDE DE DOLARI“** (o anchetă Tragică)... iar în centrul vitrinei beneficiind de două fotografii — dintre care, în cea de sus, o frumoasă interpretă îşi expune privirilor un bust gol cu doi sîni adorabili : **„COROANA DE FOC“** (SERGIU NICOLAESCU în TRIPLĂ IPOSTAZĂ). Privind acei sîni superbi, bănuim că este vorba de un film interzis de către fosta dictatură... Aşadar, stimaţi spectatori : **năvălesc premierele** ! Este firesc deci ca, după atîta amar de ani — sătui pînă peste cap de diverse reluări ale unor foste succese de public (bănuiesc, nu ştiu de ce, că aceste **reluări** ale unor pelicule ce-şi încheiaseră proiectarea **contractată,** au dat ceva bătaie de cap, şi dureri aşişderea, unor personalităţi juridice anume... !), sau producţii autohtone de „crapă şi pradă“ în care era terfelită istoria naţională, sau filme de actualităţi din care realitatea părea coborîtă din panopticum — este firesc, deci, să ne bucurăm în faţa unor noutăţi. Iar prima fiind **„STARMAN“** — să purcedem spre ea...:

Dincolo de titlu, marele afiş frontal al cinematografului ne mai avertizează : „Producător-executiv actorul MICHAEL DOUGLAS, fiul lui KIRK DOUGLAS“, şi, încă : „JEFF BRADGES — interpretul principal — a fost nominalizat la OSCAR pentru acest rol“ ; „Un love-story cu extratereştrii !“...

Mărturisesc că, după o astfel de reclamă, am intrat la film gata-gata montat pentru o „întîlnire de gradul III“, ferm decis să-l muşc de ureche pe cosmicul vizitator al blajinei noastre planete şi concepînd cu anticipaţie o super-cronică — fireşte, distructivă ! — la toate super-film-man-starurile sosite şi văzute de peste ocean. **M-am înşelat.**

„STARMAN“ este un film oferit — şi produs — de către un om de bun simţ. Iar interpretul (chiar şi interpreta) — **fermecători.** Oscilînd între parodie şi film S.F., o cuceritoare poveste de dragoste născută între un extraterestru şi o tînără văduvă ne prilejuieşte contactul cu o lume de vis (sînt folosite mijloace tehnice de filmare destul de sofisticate, dar departe de a dori, neapărat, „să-ţi ia ochii“ !), **o** lume **ambiguă —** acţiunea se petrece, totuşi, pe **acest** pămînt — frumoasă şi rea, primitiv-civilizată, în care dragostea, iubirea dintre doi parteneri (simţămînt necunoscut pe **alte planete** — sic!), rezolvă cele mai complicate şi aparent nerezolvabile probleme.

„Defineşte cuvîntul „dragoste“ — o roagă străinul pe tînără, la un moment dat, iar ea încearcă: „Dragostea este... ăăă... atunci cînd... (se întristează, din motive întemeiate)... cînd omul moare... (izbucneşte brusc în plîns: nu ştie, **nu poate** defini acest sentiment ; şi, exasperată, adaugă :) **...rahat !“** ; „Defineşte cuvîntul „rahat“ — continuă celălalt, imperturbabil. Este doar o mostră de dialog.

...„STARMAN“ — la rîndul său — este tot o mostră : de **film comercial bine făcut,** atingînd uneori, în treacăt, poezia — alteori, şi asta în cele mai dese dintre momentele acţiunii, încercînd să NE privească detaşat şi caustic. La fel de simplu şi de moral ca şi cele mai bune „benzi desenate“ el are un plus faţă de producţiile asemănătoare ca gen : este **un film,** în adevăratul înţeles al cuvîntului, înduioşător fără a fi naiv şi amuzant pînă la o anumită tristeţe... dar **tonic.**

Realizat în cea mai bună tradiţie a „clanului“ Douglas.

HORIA PĂTRAŞCU ■

Viaţa pe scenă

Sindromul Trahanache

Unul dintre paradoxurile stării noastre de astăzi pare să fie şi acela că, pe măsură ce aflăm tot mai multe, adevărul istoriei noastre recente devine tot mai greu accesibil. Să fie, oare, aceasta numai efectul proliferării mijloacelor de informare şi, în multe cazuri, de dezinformare în masă la care contribuie sutele de publicaţii ? Sau acum, strategiile vehiculării informaţiei politice încep să marcheze un moment al stării de tranziţie. Să spunem, deocamdată, că acest moment este afectat de **sindromul Trahanache.** Cîte pagini nu s-au scris pentru a lămuri dacă personajul lui Caragiale ştia sau nu ştia de amorul ilicit al Zoei cu Tipătescu. Vă întrebaţi, poate, ce legătură are acest lucru cu situaţia teatrului românesc de azi ? Mă întreb şi eu şi încerc să răspund — dumneavoastră şi mie.

Oamenii de teatru, fie ei regizori sau actori, critici sau dramaturgi şi scenografi, nu se regăsesc acum în casa teatrului pe care o locuiesc sporadic precum comis-voiajorii mereu pe drumuri. Dorinţa aprigă de a cunoaşte adevărul anilor mulţi din urmă îi absoarbe, deturnîndu-i de la ceea ce ştiu ei cel mai bine, adică **teatrul.** Spectacolul politic şi social — în care unii dintre ei joacă deja un rol semnificativ — e mult mai captivant acum cînd drama e a noastră, a tuturora şi nu doar cea prezentată odinioară pe scenă. Ca şi aceia care încercau să dezlege enigma Trahanache, ei, dar ce spun ei, noi toţi vrem să dăm măcar un răspuns precis, lipsit de orice fel de echivoc, în legătură cu propria noastră atitudine faţă de tot ceea ce se întîmplă. Căci acest răspuns înseamnă cel puţin şi o decizie interioară. Omul de teatru, ca oricare altul, e atins de sindromul Trahanache. E o mare şi dramatică, dacă nu neputincioasă şi dezasperantă, nevoie de a şti. De a decide asupra unei interpretări plauzibile şi a unei căi de urmat. E, aceasta, semnul timpului care va marca, sînt sigur, teatrul anilor '90. Cum tot atît de sigur e că „libera iniţiativă“ îşi va croi şi în teatru un drum, mai plăpînd, mai ambiţios, sau fără să-şi pună probleme morale.

Toată lumea pare să fie de acord că vom vedea un teatru bun pe scenă, poate, numai în stagiunea viitoare. Pînă atunci inevitabil vom pierde. O mare baricadă a împotrivirii care este teatrul, va rămîne o vreme părăsită de toţi cei ce luptau cinstit şi energic contra acelora care nu aveau ochi de văzut şi urechi de auzit. Şi asta pînă cînd sindromul Trahanache nu va mai fi actorul unic al scenei de azi. Pînă cînd, deci, vom începe să cunoaştem adevărul. Scena teatrală a fost de multe ori şi cu mari sacrificii — fizice şi morale — locul unde gherila artei contra Puterii a întreţinut starea de încredere, fragilă, într-o altă societate. Va veni vremea ca acestei societăţi teatrul românesc să-i fie un purtător de cuvînt important.

MARIAN POPESCU ■

Univers sonor

Să înveţi să zbori

Să retrăieşti o legendă, să descrii un mit, mi se pare imposibil. Şi totuşi... Un deceniu după dispariţia în legendă a mitului numit Maria Callas, o tînără actriţă din Lyon a încercat acest pariu cu imposibilul. Ecoul succesului repurtat ajunge, după doi ani, să se concretizeze în spectacol, pe scena Majesticului, şi în faţa noastră, în cadrul manifestărilor „Le printemps de la liberté“ (teatrul „L'Attroupement II“ din Lyon, regizor Dominique Lardenois). Cuvîntul în slujba muzicii, arta actorului în serviciul cîntului ? Da, un spectacol de teatru, pentru a descrie visurile unui artist de operă care şi-a pus amprenta pe întreg secolul nostru.

Callas vorbeşte, se destăinuie, ne face complicii propriilor nelinişti. Pentru aceasta, Elisabeth Macocco construieşte un monolog în care Diva, prin intermediul interviurilor, se priveşte în oglinda propriei noastre memorii. Viaţa, marile momente ale ascensiunii, clipele tragice străbat asemenea unor fulgere aceste confesiuni. Dar, dacă în mare, orice iubitor de operă ştie cîte „ceva“ în această privinţă, dincolo de perdeaua de fum a evocărilor descoperim mult mai mult, căci autenticitatea documentelor pledează pentru o recompunere a personajului. Ca un leitmotiv revin, în cuvintele Mariei Callas, cîteva idei — cea a unei imense munci fără oprire, în care ea consideră că se află secretul creaţiei artistului, şi cea a obligaţiei de a te bate cu înverşunare pentru realizarea idealului. Vulnerabilă şi de neclintit, rînd pe rînd feminină, delicată, disperată, furioasă, tandră şi capricioasă, Divina se confruntă cu Destinul. Trebuie să ştii să-l recunoşti în împrejurările vieţii, trebuie să ai forţa să accepţi momentele în care el te părăseşte...

Elisabeth Macocco face să retrăiască această palpitantă epopee a trăirilor cu o sinceritate prin care uiţi că este, de fapt, un intermediar între mit şi public. Să înveţi să zbori, să simţi cum te înalţă muzica pînă în Arcadia cea fericită a frumuseţii pure, iată ce vrea să ne spună actriţa, pentru a ne face să înţelegem ce a lăsat moştenire oamenilor Maria Callas. Bineînţeles, tuturor celor care îi admiră arta, uitînd capcanele vieţii de star, amplificate în epocă de comentariile reporterilor şi intrigile culiselor. Există ceva nobil, incomparabil, în acest zbor la care ai vrea să iei parte, cel puţin cu închipuirea. Analiza şi descrierea glasului şi tehnicii de cînt şi interpretarea se opresc, undeva, la marginea pămîntului. Actriţa a ales din interviuri cele mai interesante cuvinte şi le-a spus, cu o impresionant de simplă franchete, sensibilă la fiecare nuanţă. Atunci, de-abia atunci, cînd Elisabeth Macocco tace, înclinîndu-se în faţa Divinei, de dincolo de lume se înalţă incantaţia Vocii, pură, inconfundabilă şi de neuitat. Mitul şi legenda redevin, după o clipă de adevăr, ceea ce trebuie să fie — o minune nerepetabilă, care a schimbat lacrimile în mărgăritare.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

22 decembrie 1989:

GUVERNE, GUVERNE

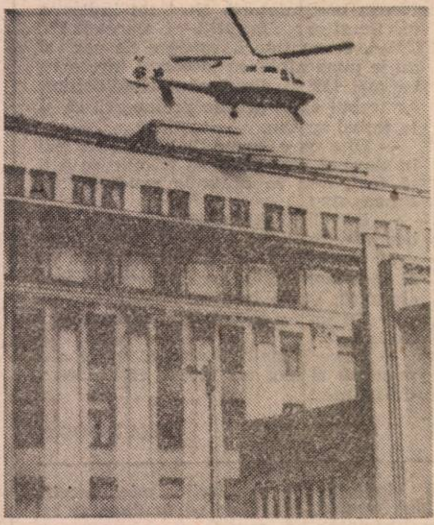

Primul moment : fuga lui Ceauşescu cu elicopterul

Guvernul Dide se resemnează

De la Dide, ştafeta trece la Verdeţ

Cearta nomenklaturiştilor : Dăscălescu (în vertiginoasă coborîre) — Verdeţ (în iluzorie urcare)

Intervine Mazilu — apare şi platforma-program

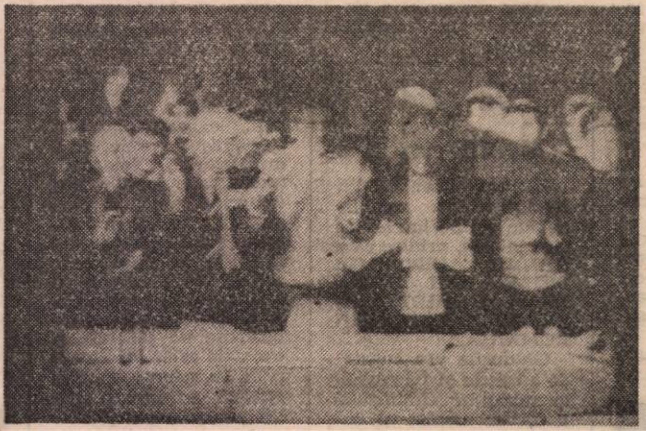

Între timp, la televiziune lucrurile se clarificau : domnii Iliescu, Roman, Mazilu şi Brucan sînt în faţă. Mai în spate — Gelu Voican Voiculescu

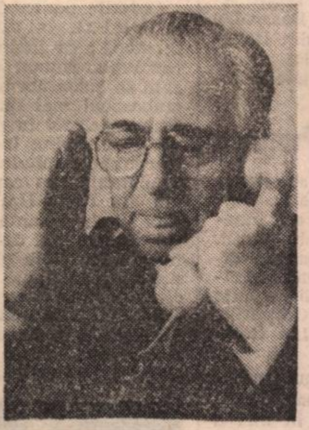

Iulian Vlad telefona cu succes (pentru cine ?)

Domnule Iulian Vlad, vi-l mai amintiţi pe Florin Bădinici ?

Dan Iosif dînd îngrijiri unui terorist care, ulterior, a „scăpat".

1. Niki Dide este cascador. A intrat în clădirea c.c. cu primul val. În acel moment, cîţiva securişti, ofiţeri ai direcţiei a V-a şi-au lăsat armele jos. N-au tras. „Dacă am fi vrut, puteam ţine în loc o armată întreagă. Aveam muniţie pentru cel puţin o săptămînă. Eram lucizi", îmi spune un ofiţer.

Sărind cîte trei trepte deodată, în fugă, Dide a început să strige. Mulţi au venit spre el ; Dide a început să ordone scurt : tu te ocupi de armată, tu de telefoane, tu de balcon, tu scotoceşti peste tot. Cei din clădire au început să-l asculte. Cineva filma lipindu-şi pe aparat o foaie de hîrtie pe care a scris „cinematografia liberă".

Dide a ajuns la balcon. Mai erau instalate microfoane şi un mare covor persan. A strigat „sîntem liberi". Lumea din piaţă a izbucnit în urale, apoi a început să fluiere şi să huiduie ; un elicopter alb îşi lua zborul de pe clădirea c.c.

În aceste împrejurări în care ceauşeştii fugeau, România a avut o primă conducere : **guvernul Dide.** Poate este impropriu sau prea mult spus, dar prima formă de organizare a aparţinut acestui tînăr.

Guvernul Dide a fost efemer ; a fost, l-aş numi, guvernul bunului simţ şi al sincerităţii pentru că n-a avut nimic de-a face cu păstrarea puterii. La puţin timp, în camera din spatele balconului este găsit Ilie Verdeţ. Calm, liniştit, fumîndu-şi o ţigară lungă (Kent) declară că nu a vrut să fugă şi nici să se ascundă. Rostul lui este să ajute pe unde se poate. În acest moment, Dide hotărăşte : „domnule Verdeţ, vă rog să preluaţi formarea unui guvern".

Încadrat de cîţiva ofiţeri printre care şi colonelul Pîrcălăbescu, şeful gărzilor patriotice, Ilie Verdeţ încearcă să se adreseze celor din Piaţa Palatului. Lumea protestează, strigă : „fără comunişti !"

2. **Ilie Verdeţ** urcă la etaj, exact deasupra faimosului balcon, într-o sală de consiliu. Se formează al doilea guvern al ţării. Pe lista minimă sînt 19 propuşi. Trei sînt muncitori. Cineva strigă : „să vină Dăscălescu ! E şi el aici, n-a fugit". Verdeţ spune : „domnilor, să fie linişte, eu vă ajut, ştiu ce e politica. Sînt comunist din tată în fiu şi nu mă dezic, dar, fără Dăscălescu, că e compromis !" Apare, adus, C. Dăscălescu. Verdeţ îi întoarce spatele. Dăscălescu zice : „Voi nu ştiţi ce a fost la Timişoara. Vin de acolo, am fost cu Bobu. Au dat drumul la puşcăriaşi din ordinul lui Ceauşescu şi ăştia umblă pe străzi. Voi nu ştiţi nimic..." În acest moment, un grup de tineri împinge cele două uşi ale camerei şi pătrund în interior. Unii se aşază pe scaune, cuminţi, chiar sfioşi. Alţii fac imposibilă funcţionarea guvernului Verdeţ. O fantomă !

3. Pînă să se lămurească, Dide mă trage de mînecă şi coborîm împreună în balcon ; Ernest Maftei, Mircea Diaconu, Dan Iosif, Valentin Hossu Longin, Adrian Sîrbu (să mă ierte cei pe care, din lipsă de spaţiu, nu-i pot numi. Bănuiesc, însă, că au „Diplomă de Revoluţionar" emisă de C.F.S.N !). În Piaţă se strigă „Mănescu, Mănescu". Cineva roagă lumea să nu fumeze pentru că s-a spart o conductă de gaze şi e pericol.

În c.c. este adus Florea Ceauşescu. Busculadă. Mulţi vor să se răfuiască direct cu el, alţii intervin şi se face ordine. Apare şi mitropolitul Banatului, Nicolae. Unii îi pupă mîna. Urcă spre balcon ; în anticameră îl întîlneşte pe generalul Iulian Vlad care vorbeşte la telefon cu Sibiul : „nu se poate aşa ceva, vă ordon să nu mai trageţi, ce e la voi ? Nu trageţi, măi, să mi se raporteze. Nu vă jucaţi !" Urmează Braşov, Timişoara, Craiova...

4. Dumitru Mazilu se află înconjurat de o mulţime de **tineri** într-una din marile camere. Citeşte platforma-program a guvernului României Libere. Uneori trebuie să strige, e vacarm, fiecare spune cîte ceva.

Între 17,30 şi 17,45 apare, adus prin uşa din spate a c.c. Ion Iliescu. Dumitru Mazilu a fost primul ; venea din închisoare. Se formează C.F.S.N. adică un fel de C.C. al F.S.N. Modelul ?

5. Iulian Vlad vorbeşte cu Nicolae Popovici. Fac un guvern ?

Este aproximativ ora 18. Sporadic, în Piaţa Palatului încep împuşcăturile. În jurul orei 20, e ca la război. **Nu se trage în balcon !**

Se pare că cineva nu s-a înţeles cu altcineva. Unii cred că trăgătorii nu sînt din tabăra lui Ceauşescu ! Se bat guvernele între ele ?

În c.c. şi în Piaţă unii mor. Împuşcaţi profesional ! Mulţi dintre ei, din spate.

Peste cîteva zile, de Sfîntul Eugen, moare Eugen Micu. Pe la ora 3 dimineaţa. Avea 27 de ani. Apăra Spitalul de Urgenţă. Era împreună cu un coleg de serviciu, Cristi Văcăroiu. Erau în costume de gărzi patriotice. Au apărut doi civili, au scos pistoalele (tip Carpaţi) şi au tras de la circa 4 metri. Eugen a fost lovit mortal, în cap, Cristi a scăpat, gloanţele ricoşînd în omoplat. Eugen este dus la morgă, fără acte. Îşi lăsase borseta la un prieten ca să fie mai liber !

Ştefan Micu, tatăl lui Eugen a aşteptat 4 ore la uşa de la morgă ca să poată intra şi să-şi recunoască fiul. Pentru el, nimeni nu mai avea timp. Intrăm împreună. Printre morţii Revoluţiei, Eugen îşi aştepta tatăl, îşi aştepta identitatea.

Acum cîteva zile, lîngă Piaţa Universităţii, îl întîlnesc pe Ştefan Micu. Se lipeşte de mine ; „domnule, zice, nimeni nu-mi mai dă copilul înapoi. Nici o răzbunare nu m-ar linişti. Am pierdut totul. S-au folosit mulţi de moartea băiatului meu. Eu sînt om simplu, m-am gîndit, că i-am văzut la televizor cu unul blond în spate, cînd au avut ei timp să-şi facă şi gardă personală ; asta înseamnă că au fost organizaţi. Am umblat mult, în fiecare zi la cimitir, la băiatul meu, am vorbit cu multă lume la fel ca mine. Eu cred că s-a tras special, au ucis numai tineri, au tras în cap, **Au tras numai ca să nu se creadă că n-a fost o revoluţie.** Au murit ca şi cum le-ar fi socotit cineva moartea. Se zice că unii de la putere au vrut asta şi d-aia nu ne spune nimeni nimic. Există însă un Dumnezeu. Nu ştiţi ce băiat am pierdut... Ce-o să fac eu la bătrîneţe ?"

Aş vrea, în final, să scriu ceea ce nu toţi ştiu :**Niki Dide** este acum prin guvernul provizoriu un fel de funcţionar (derivat din dreptul lui de participant la Revoluţie) la biroul de informaţii şi presă şi, cînd e cuminte, participă la Comisia de ocrotire a copilului. **Ilie Verdeţ** îşi fumează liber Kent-urile pe care, acum, şi le cumpără din pensie, **Constantin Dăscălescu** este arestat şi în anchetă, **Iulian Vlad,** arestat într-un tîrziu, iar **Nicolae Popovici** a renunţat la calitatea de Procuror-şef al României.

Ion Iliescu, venit mai tîrziu la Revoluţie, este acum primul. Este preşedinte al Consiliului Frontului Salvării Naţionale, preşedinte provizoriu al Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională, preşedinte al Frontului Salvării Naţionale Unii greşesc, deocamdată, numindu-l Preşedintele ţării.

Am uitat un singur lucru : Ştefan Micu mi-a spus că, în locul în care a murit fiul său, între Spitalul de Urgenţă şi Centrala Electrică din şos. Ştefan Cel Mare şi Calea Floreasca într-un loc în care nu deranjează pe nimeni, a pus o cruce mică. Poate să o lase acolo ? Să meargă la Guvern să ia o aprobare ? Unde să meargă ? La cine ?

PAUL AGARICI ■

P.S. La marea majoritate a evenimentelor consemnate, subsemnatul a participat direct. Aşa a fost să fie ! Unele amănunte mi-au fost relatate de persoane care, pînă la un anumit moment, doresc să rămînă anonime. Din motive absolut profesionale, autorul acestor rînduri nu poate face la fel.

Simpli participanţi la revoluţie s bătuţi sau morţi

Coadă la Statuia Libertății

În fața ambasadei S.U.A., e permanent coadă pentru vize. Cum în București se găsesc de toate, bănuim că dorința de plecare peste ocean ține de curiozitatea conaționalilor noștri de a privi Statuia Libertății. De unde ne vor aduce și nouă, cînd (dacă ?) se vor întoarce, niște frumoase ilustrate color. Nu de alta, dar de statuia asta și de simbolul ei ne e și nouă tare dor. (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

Cea mai tînără universitate a țării

Începînd cu anul universitar 1990—1991, Institutul de Subingineri Oradea se transformă în Universitatea Tehnică din Oradea, care va funcționa cu două facultăți distincte : Facultatea de Științe și Facultatea de Inginerie. Prima facultate are în componența sa secțiile : Matematică-Fizică ; Limba Română — o limbă străină ; Educație Fizică, iar în cea de-a doua vor funcționa secții în profilele : Mecanic ; Electric ; Electromecanic ; Energetic.

Alegeri libere, jocuri libere!

Tot mai mulți amatori de poker ar dori să practice acest joc al riscului și al liberei inițiative în deplină legalitate. Nu de altceva dar se pare că e suficient, în actualele condiții, ca unele persoane să fie discret șantajate pentru această nevinovată distracție. În ceea ce ne privește, pledăm pentru bridge. Și ne mărturisim spiritul retrograd în ceea ce privește barbutul sau „alba-neagra". **(C.D.)**

Cursa de cascadorie la I.T.B.

Absolut gratis, puteți urma cursuri practice (că teorie se tot face / de patrușcinci de ani încoace) de cascadorie folosind mijloacele (neprivatizate) ale I.T.B.

(fotografie de **Gabriel Bugnar**)

Cărți pentru Basarabia

Acțiunea de colectare a cărților de beletristică, manualelor, rechizitelor școlare etc., pentru Basarabia și Bucovina, continuă.

Toți cei care, din sentimente de patriotism și solidaritate, doresc să întindă o punte spirituală de comunicare spre frații noștri de peste Prut sînt rugați să aducă donațiile la sediul Asociației „Pro Basarabia și Bucovina" din București, str. Donici, nr. 32 și la sediile filialelor județene. **(T. F.)**

De la Göteborg la Cornel Pumnea

Zilele trecute s-a desfășurat după cum se știe, la Göteborg, finala Cupei Cupelor între echipele Sampdoria și Anderlecht. Partida s-a încheiat cu binemeritatul scor de 2—0 în favoarea echipei lui Vialli. Toate bune și frumoase. Numai că, transmisia directă de la Göteborg a întîrziat exact 5 minute. Prilej pentru Cornel Pumnea de a face ironii gratuite despre reprezentanții P.N.Ț.-c.d. și P.N.L. Chipurile, din cauza domnilor Radu Cîmpeanu și Ion Rațiu s-a întîrziat transmisia directă !

În aceste cîteva minute dl. Radu Câmpeanu a transmis (și nu în direct) un comunicat cît se poate de interesant către țară. Și-poi, să nu uităm în nici o împrejuurare, că acest „dar" (cum s-a exprimat cineva într-o avancronică a meciului) îl datorăm și partidelor noastre istorice, care au permis oarecum și democratizarea vieții noastre sportive, inclusiv a transmisiunilor sportive directe. Rogu-vă să nu punem campania electorală sub imperiul calomniilor și al ridiculizării gratuite. Dinamoviștii, dinamoviști, dar să știm și noi ! Adică să știm cine a programat **înregistrările** pe începutul **transmisiei ?**

DORIN SĂLĂJAN ■

De la coadă adunate

Cu tocătorul pe masă

— Lasă, că după alegeri o să fie bine !

— Sigur ! Toată chestia e pe cine votezi. În problema președintelui ne-a lămurit domnul Rațiu : intră omul în cabină, își scoate conștiința din buzunar sau de pe unde o ține și-o ia la întrebări : „Să-mi spui tu mie, care din ăștia trei vine cu democrația ?" La ce nu-s eu dumirit, e cum facem cu senatorii și deputații.

— Dacă nu te uiți și mata la „Dialog electoral".

— Ăla e dialog ?, cu ochii pe ceas și tocătorul pe masă ? Se distrează fata aia care-l ține, ceva de speriat. Au trecut două minute — gata : poc, poc ! Nevastă-mea s-a și speriat prima dată, a zis c-a căzut vreo mobilă, ceva. Pe-urmă ne-am obișnuit, e chiar distractiv !

— Pentru dumneata o fi ! Dar bieții candidați ? 25—30, cîți vin acolo, la ei nu te gîndești ? Au mai încercat unii cîte o introducere cu înflorituri, da' s-au ars, că n-au mai ajuns nici la cuprins, darămite la încheiere. Nu știu ai cui erau, că de frica tocătorului uitau să spună și cum îi cheamă. Alții, mai parșivi, se fac surzi și-i dau înainte, da' fata cu tocătorul, nimic : Poc ! Poc !

— Nu, că unul s-a și certat cu ei. „Ați vorbit." „Am intervenit". „Ba, ați vorbit !" Și p'a lor a rămas !

— Asta trebuie c-a fost confruntarea de idei și opinii, „fără mitocănii", cum cereau prezentatorii. Nu-i tot îndemna dl. Serafim : „Ascuțiți-vă floretele !" ! Că ei, prezentatorii vorbesc cît vor și nu le pune nimenea tocătorul în coaste, ba mai iau și din timpul candidaților. Ar trebui să le acorde prelungiri, că și la fotbal se dau.

— Uite ce e, domnule ! Dacă nu ești în stare să spui în două minute ce poți să faci, n-ai ce căuta la candidatură ! Eu așa zic !

— Păi, după dumneata, ăla de la „Liber schimbiști" e bun, că el s-a încadrat în timp. L-au și felicitat ! Da' și el le-a zis-o : „Ce ne displace-i doar ciocanul, că ne taie tot elanul !"

— Eu tot nu m-am lămurit cum o să fie la vot.

— Mare lucru ! Ei s-au făcut că ni-l prezintă și noi ne facem că-i votăm. Ca-nainte !

LIANA TATOS ■

Cazare pentru R.F.G.

Cererile pentru plecare în R.F.G. sînt din nou la modă ; ca înainte de revoluție. Numai că acum se poate sta în fața ambasadei mai fără fereală. Inclusiv în proaspătul camping încropit în centrul Capitalei. La concurență cu campingul din Piața Universității (unde se cîntă și se scandează „Noi de-aicea nu plecăm / Nu plecăm acasă / Pînă nu vom cîștiga / Libertatea noastră")., în fața ambasadei R.F.G., cuvîntul de ordine ar putea suna astfel : „Noi de-aicea nu plecăm, pînă cînd plecăm". Iată două moduri de a cîștiga libertatea. Să mai spună cineva că n-avem democrație. (fotografie de **Gabriel Bugnar**).

Un ghid pentru viitor

Editura Cronos din București va publica un set de lucrări de larg interes, printre care GHIDUL ADRESELOR UTILE DIN BUCUREȘTI și GHIDUL ADRESELOR UTILE DIN ROMÂNIA.

Ghidurile vor cuprinde adresele și telefoanele unităților administrative, economice și social-culturale, unităților cooperatiste, unităților de prestări servicii și alimentație publică, partidelor, sindicatelor, uniunilor de creație, diferitelor asociații și organizații, ziarelor, revistelor, reprezentanțelor firmelor străine, întreprinderilor mici, asociațiilor particulare și familiale, precum și ale persoanelor fizice autorizate să desfășoare o activitate independentă (toate categoriile de liber profesioniști, avocați, medici, artiști plastici, artiști instrumentiști, experți contabili, economiști, proiectanți, meditatori, fotografi, traducători, dactilografe, meseriași etc.). În primul ghid vor fi prezentate numai adrese din Capitală, în timp ce în cel de-al doilea vor fi publicate adrese din absolut toate orașele țării (grupate pe județe), cu excepția celor din București. În schimb, ambele ghiduri vor avea și spațiu pentru reclamă.

Adresele (chiar provizorii) vor fi incluse în cele două ghiduri numai la cerere. Toți cei interesați sînt rugați să contacteze de urgență

Editura Cronos. C.P. 1—517, 70 700 București 1.

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Primar nou, politică veche

Savant încurcata lege după care oamenii muncii aveau dreptul la obținerea unei locuințe continuă să lase mii și mii de oameni pe drumuri. **Codreanu Petrică,** „locuitor al orașului Galați doar cu numele", are o adresă pur și simplu fictivă, deși îi este înscrisă pe buletinul de identitate din anul 1983 (adresa fostei soții, care „i-a permis s-o folosească în acte"). De vreme ce, prin hotărîre judecătorească se stabilește că semnatarul rîndurilor sosite la redacție este scos din spațiul locativ al fostei soții, ar avea dreptul la o garsonieră, pentru care a bătut vreme de șapte ani la toate ușile. A fost și la noul primar al Galațiului — cel de după Revoluție, se înțelege — dar s-a lovit de aceeași veche practică : locuința se repartizează prin întreprindere. Perfect ! Numai că, în cazul de față, este vorba de o situație, dacă nu inedită, în mod cert mai deosebită. „Sînt angajat la Întreprinderea Antrepriză Poduri București, Brigada 6. În orașul Galați există Brigada a 8-a A.P. București și numai angajații acesteia pot beneficia de locuințele din Galați". Pentru acești oameni nu există, deci, nici o soluție. Pînă cînd ?

Cui să te rogi

Corespondentul nostru, **Papuc Ion,** din satul Rădești, comuna Stîlpeni, județul Argeș, ne pune o problemă cu care, mărturisim, n-am fost pînă acum confruntați. Domnia sa cere tipărirea unor cărți bisericești. Dacă pînă nu de mult puțini ar fi fost cei care să fi avut curajul de a face o asemenea cerere, acum, cînd fețele bisericești sînt la mare cinste, dovedesc o lipsă de preocupare pentru ceea ce-i doare pe credincioși (ne referim la cei mai de rînd, nu la cei ce-și fac campanie electorală) de-a dreptul stupefiantă. „Am trimis 5 sau 6 cereri către organe ale Bisericii ortodoxe române și 3 sau 4 la Ministerul Cultelor și n-am primit nici un fel de răspuns. Am cerut și eu să primesc cîteva cărți de rugăciune și cîteva studii teologice. Nimeni nu m-a ascultat". N-ar fi neinteresant de aflat, într-o asemenea problemă, cui trebuie să te adresezi, de cine să te rogi ?

LIANA TATOS ■

Opinii

Am exact 50 de ani de conviețuire în zona Ferentari, cu populația țigănească a orașului. În copilărie, tinerețe și apoi matur, viața mea s-a împletit cu observarea obiectivă a acestei colectivități etnice numeroase, cu gingășiile și duritățile specifice, avînd prieteni pe care i-am lăsat cu regret în urmă, datorită studiilor care mie mi-au fost permise, iar lor nu.

E cert că a existat și există o segregație socială, care din start îi face pe romi indezirabili pentru o largă zonă de civilizație dar, e la fel de cert că, în ultimii 45 de ani, degradarea morală a acestei etnii s-a accentuat și, îndrăznesc s-o spun, acest lucru s-a petrecut pe fondul unei premeditări de natură politică foarte cinică. Din nefericire, sociologic vorbind și lăsînd la o parte pudoarea găunoasă, avem în față o populație țigănească marginalizată la un nivel de educație inacceptabil pentru evoluția vieții de astăzi și trebuie urgent să ne aplecă cu toată seriozitatea spre rezolvarea problemelor de fond. Liderii romilor cred că sînt alături de mine în aprecierea că nu va exista apropiere socială fără educație socială. Noi, cei ce-i înțelegem, îi respectăm și-i așteptăm cu toată încrederea că vor găsi calea cea bună. Avem datoria să ne scuturăm rapid de prejudecăți și să le întindem mîna pentru parcurgerea drumului greu care-i așteaptă".

Nicolae Mihăilescu
Str. Toporași nr. 31, sector 5 București

Poșta redacției

David Ion — București Nu. ● **Ionescu Anca** — București : În Capitală, farmaciile nr. 1 și nr. 5 asigură medicamente gratuit răniților din timpul revoluției, pe baza rețetelor și a documentelor care să ateste că suferința este cauzată de incidentele din timpul revoluției. ● **Jurry Al. Livschitz** — Kiev : Ne bucurăm că ne-ați „deranjat". Sîntem oricînd la dispoziția cititorilor. Vom încerca să vă ajutăm, Succes în realizarea dorinței dv. ● **Popa Nicolae** — Deva : Nu numai că și noi considerăm că cele propuse de dv., referitor la publicarea listelor cu informatorii securității „care au adus amărăciune în familiile multor cetățeni cinstiți", sînt oportune, dar am și publicat astfel de liste. Poate și ziarele locale o vor face. ● **Cîrjoabă Nicolae.** — com. Potcoava (Olt) : Vă sfătuim să cereți din nou și neîntîrziat trimitere la spitalul nr. 9, fără teamă, doar noi trăim aici. Tratamentul trebuie respectat cu multă grijă și neîntrerupt. Cînd veniți, adresați-vă Ministerului Sănătții și, eventual, Societății de Cruce Roșie. ● **Sănduță Maria** — satu Rișești, com. Drînceni (Vaslui) : Dacă prin vechimea în C.A.P. întruniți condițiile de a primi pensie, chiar dacă ați renunțat în favoarea pensiei de urmaș, aveți dreptul să primiți lotul de 0,5 ha, ca și ceilalți membri cooperatori sau pensionari. Cereți primăriei și conducerii C.A.P. să respecte prevederile legii. Dacă este cazul, reveniți cu amănunte, eventual vă putem ajuta cu o anchetă. ● **Onescu Sorin** — Bîrlad. ● **Dan Maria** — Brăila : Toți, cîți am fost, ne-am întors cu aceleași minunate sentimente și năzuinți de pe „podul de flori". Sigur, putem să-i ajutăm. Ei, frații noștri de dincolo de Prut, neavînd cărți tipărite cu alfabet latin, deocamdată, să le trimitem cărți, manuale, rechizite școlare și alte tipărituri. Cine dorește o poate face și prin Asociatia culturală „Basarabia și Bucovina", sediul central în București, str. Alex. Donici 32 și prin filialele județene.

REGHINA VĂRVICI ■

Noi și germanii

Nu voi realiza, oricît de mare ar fi tentația, o incursiune în istoria relațiilor dintre România și Germania. Acest lucru este necesar să se facă, întrucît sînt multe prejudecăți de înlăturat, multe erori de corectat și adevăruri de restabilit. Însă cu alte prilejuri. Aici am în vedere doar situația românilor din România în comparație cu cea a germanilor din R.D.G.

Cînd, mai cu seamă în ultimul deceniu, se compara nivelul de trai mizerabil din România cu cel din alte state, se evita raportarea la țările occidentale, care erau privite ca și cum s-ar fi aflat pe altă planetă, și se luau în considerație doar nivelurile din țările „cu care ne puteam măsura", adică situația de la frații socialiști, din lumea săracilor. Și de fiecare dată măsurătorile arătau că redegiștii se aflau pe primul loc, iar pe ultimul, la mare distanță, noi, românii. Față de felul cum se trăia la noi, în R.D.G. era raiul pe pămînt. Și totuși, germanii din R.D.G. erau foarte nemulțumiți, întrucît se comparau mereu nu cu noi, ci cu conaționalii lor din R.F.G. Nici în ceea ce privește regimul politic, lipsa libertăților democratice, raportul dintre România și R.D.G. nu se prezenta prea diferit. Da, aveau și redegiștii pe Honecker, aveau STASI (securitatea), dar acestea păreau foarte modeste în comparație cu teroarea instituită de geniul Carpaților.

Și a venit pentru fiecare ceasul izbăvirii de dinozauri. Ce-a urmat ? S-o luăm cronologic. După căderea lui Honecker, s-a continuat cu schema deja cunoscută a cursei nomenclaturiștilor comuniști din eșaloanele doi și trei pentru preluarea și menținerea puterii. S-a jucat piesa socialismului cu față umană, care a avut două acte : Egon Krenz și Hans Modrow. Se poate spune oare că aceștia n-au avut merite, și încă destul de mari, în izbăvirea țării de honeckerism și în introducerea pluripartidismului ? Da, au avut, însă redegiștii și-au dat seama că aceștia erau oameni crescuți la școala totalitarismului, comuniști incurabili și prezentînd, de aceea, un pericol mare pentru viitorul țării. Est-germanii au simțit că Modrow a fost de acord cu abolirea monopolului partidului comunist exclusiv sub presiunea momentului și fără să aibă intenția de a lua în serios partidele nou create, ori sperind că acestea nu se vor putea impune. Pentru germanii din R.D.G., era limpede că atita vreme cît la cîrma treburilor țării se va afla un lider comunist, libertatea și democrația adevărate nu vor trece dincolo de declarațiile de bune intenții. Urmarea – nu i-au mai votat pe comuniști. Și astfel, atît în alegerile parlamentare din 18 martie, cît și în cele locale din 6 mai, cîștigător a fost Uniunea Creștin-Democrată (principalul partid de opoziție), pe locul doi situîndu-se Partidul Social-Democrat, în timp ce partidul comunist, rebotezat între timp Partidul Socialismului Democratic, a ocupat de-abia poziția a treia (la alegerile din 6 mai procentele sufragiilor au fost, pentru formațiile amintite, în ordine, 34,37 la sută, 21.27 la sută și 14,59 la sută). Și astfel, redegiștii au înțeles că ei se prezintă la urne nu pentru a răsplăti prin voturi meritele, mai mari ori mai mici, mai reale sau mai inventate, pe care un candidat sau altul le-au avut cîndva, ci pentru a-și hotărî soarta, viitorul. Această înțelegere i-a scăpat de comuniști sau criptocomuniști, cu sau fără față umană. Mai amintim, în treacăt (fiindcă aceste probleme se cer analizate separat), că negocierile privind reunificarea Germaniei, așa-numitele negocieri „2 + 4", au început deja, că a fost realizat acordul privind uniunea monetară dintre cele două state germane și că în timp ce la noi prin rafturile magazinelor bate vîntul, în R.D.G. (deocamdată se mai cheamă așa) se iau măsuri concrete pentru ca nivelul de trai al germanilor din est să-l egaleze într-un timp cît mai scurt pe al celor din vest.

Prin urmare, redegiștii au știut de ce votează, pentru ce și pe cine. Acum e rîndul nostru. Fiindcă noi cu ce-am greșit ? Noi ce cusur avem ? Noi de ce să trebuiască să ne prezentăm la urne spre a răsplăti presupuse merite, „asumări de răspunderi", și nu spre a ne hotărî viața, viitorul ? De ce între Pădurea Neagră și Carpați să existe mereu diferențe în defavoarea noastră ? Că doară bătrînul Danubiu trece și printr-un loc, și prin altul.

ION D. GOIA ■

MONDORAMA

Ne uităm dincolo de Elba ca la un paradis. Vrem fripturile de acolo, pantofii de acolo, automobilele de acolo, țigările de acolo, lenjeria de acolo. Și cei din vest se uită la noi cu același entuziasm, dar cu alte exigențe. Noi vrem praful de pe tobă, lucruri mărunte, elementare și de doi bani. Ei vor cîte ceva de milioane, dar care să-i coste cu ceva zerouri mai puțin. Pînă a investi în economia suspectă din est, vestul visează să-și cumpere secțiuni stabile de peisaj estic. „Corriere della Sera" ne luminează : „Proprietățile imobiliare în Europa de Est încep să atragă atenția celor ce doresc să participe la cursa marilor ocazii. Iar englezii, care-și îmbină în chip fericit insularitatea cu sensibilitatea pentru comerțul internațional, sînt în prima linie. Ambasadele țărilor postcomuniste și marile agenții imobiliare sînt asaltate cu cereri de informații. Nu întotdeauna curiozitatea le este satisfăcută : birocrația e departe de a fi operativă și va mai trece timp pînă vor vedea cataloagele elegante cu fotografiile și descrierile „ocaziilor". Vînătorii, însă, nu se dau bătuți. Cunosc, din informații luate la prima mînă, prețul ridicol de scăzut în raport cu parametrii occidentali, al unui castel în Polonia, al unui palat nobiliar în Cehoslovacia, al unei cabane din lemn în munții Transilvaniei, al unei case pe malul Mării Negre". Am dat lovitura ! Dar ei au dat-o ? Nu-ne-vin-dem-țara ! Dar nici nu ne-o cumpărăm... ● Puterea însemna infanterie. Aveai infanteriști — aveai teritorii. Apoi, puterea a însemnat cavaleriști. Mai tîrziu artileriști. În sfîrșit, aviatori. După cel de-al doilea război mondial a avea bomba atomică, o masă de infanteriști, de artileriști și de aviatori însemna a ține în mînă echilibrul terorii și a-ți putea teroriza în voie propriul popor și popoarele frățești. În ultima vreme a avea bani pare să însemne mai mult. Gorbaciov a înțeles acest mic detaliu fundamental. „Time" recunoaște evidența și descrie fenomenul : „Intențiile lui Gorbaciov au devenit evidente în decembrie 1988 cînd, de la tribuna O.N.U., a anunțat o reducere unilaterală a efectivelor cu o jumătate de milion și cu 10 000 a numărului de tancuri. Și-a însoțit aceste schimbări strategice cu măsuri de „curățire" a eșalonului de comandă : ministrul apărării, șeful statului major și locțiitorul său, comandantul Pactului de la Varșovia și adjunctul său, plus toți comandanții districtelor militare ale Uniunii Sovietice au fost înlocuiți din funcție ; mai mult, Gorbaciov i-a trecut pe toți mareșalii la pensie. A mai anunțat că pînă la sfîrșitul lui 1991 bugetul militar se va reduce cu 14,2% iar producția de armament cu 19,5%, scontînd pe economisirea, prin aceste măsuri, a 49 miliarde dolari în următorii cinci ani. Liderul sovietic și-a exprimat totodată hotărîrea de a proceda la reorientarea uzinelor militare spre activități productive civile ; 400 uzine au suferit deja această transformare. Un articol în cotidianul „Trud" arăta nu de mult că un colaps financiar reprezintă o amenințare mult mai reală decît un potențial atac din exterior din care cauză menținerea „unei uriașe armate bazată pe serviciul militar obligatoriu constituie nu numai un anacronism, ci și o povară economică pe care Moscova nu și-o mai poate permite". Mai bine!

RADU BUDEANU ■

Cînd a fost făcut filmul cu execuția ceaușeștilor

Difuzarea la TVRL și la TFL a filmului privind execuția celor doi dictatori ai României a stîrnit unele controverse cu privire la faptul dacă imaginile au fost luate imediat, sau scena a fost reconstituită mai tîrziu. Publicăm, în relatarea AFP, părerile unor specialiști în criminalistică și replica dată acestora.

Imaginile privind executarea soților Ceaușescu sînt o „înscenare" și nu se poate să fi fost filmate exact în momentul execuției conducătorilor români, afirmă Loic Le Ribault, directorul Centrului de Aplicare și de Cercetare de Microscopie Electronică (CARME), un laborator particular din regiunea Bordeaux, specializat în criminalistică. Potrivit lui, rigiditatea cadaverică a Elenei Ceaușescu dovedește că s-au scurs mai multe ore între moartea sa și momentul în care medicul legist îi întoarce corpul în fața camerei. „Din punct de vedere tehnic, este imposibil ca aceste imagini, care nu arată de altfel execuția soților Ceaușescu, să fi fost filmate imediat după moartea lor", a explicat dl. Le Ribault. „Focurile de armă care se aud, ca și constatarea medicului legist, sînt un simulacru destinat numai camerei de luat vederi". În momentul ascultației, corpul Elenei Ceaușescu reacționează mai mult ca un bloc de beton decît ca o păpușă de cîrpă și sîngele nu mai curge. „Moartea a intervenit cu cel puțin patru ore înainte", a confirmat un medic legist care a analizat imaginile împreună cu CARME. Potrivit domnului Le Ribault, soții Ceaușescu ar fi fost executați cu unul sau mai multe gloanțe în tîmpla dreaptă, răni confirmate de urmele de sînge și de hematoamele constatate pe fețele cadavrelor, iar după moartea lor au fost împușcați cu gloanțe. „Avînd în vedere înălțimea impactului gloanțelor, vizibil pe peretele din spatele celor două corpuri, soții Ceaușescu ar fi trebuit să fie loviți la picioare, ceea ce nu este cazul", subliniază directorul CARME. Absența sîngelui pe hainele lor ciuruite de gloanțe dovedește că a avut loc un al doilea foc, mult ulterior execuției lor, asupra corpurilor deja neînsuflețite". CARME a fost unul din primele laboratoare franceze care au aplicat micro-analiza în criminologie. Expert al tribunalelor începînd din 1986, acestui laborator i s-au încredințat peste 500 de cazuri criminalistice.

Într-un interviu acordat cotidianului francez „France Soir", viceprim-ministrul român Gelu Voican a calificat drept „absurde" concluziile laboratorului CARME, întrucît, dacă paralel cu vizionarea filmului se ascultă și banda sonoră, se aude că Elena Ceaușescu emite un ultim sunet și se observă că gura lui Ceaușescu se închide singură cînd medicul îi întoarce capul. Viceprim-ministrul a contestat, de asemenea, versiunea formulată de CARME, potrivit căreia sîngele vizibil aproape de capul soției dictatorului ar fi fost coagulat. Cu privire la absența sîngelui pe hainele găurite de gloanțe ale cadavrelor, el a arătat că trupurile au fost străpunse de gloanțe și, prin urmare, „sîngele s-a scurs prin spate". În plus, „ei au primit fiecare circa zece gloanțe" și amîndoi purtau „mai multe straturi de îmbrăcăminte", a precizat Voican. În ceea ce privește urmele gloanțelor, vizibile în partea de jos a peretelui, în timp ce condamnații au fost loviți în cap, domnul Voican a confirmat acest fapt, dar a adăugat că soldații „au tras cu arma la șold, fără a ochi". După ce a afirmat că s-au scurs doar „cîteva minute" între verdict și execuție, Gelu Voican a explicat în final că „scenariul execuției a fost tulburat de [illegible] soldaților", care au tras fără a aștepta ordinul, în timp ce el însuși se mai afla în sala tribunalului". **(I.D.G.)**

Le Monde, 12 aprilie 1990

„Adevăratul genocid, refuzul de a judeca trecutul"

„Sînt disperat ; toate iluziile mele s-au spulberat", declară de la bun început scriitorul Octavian Paler.

— Ați avut încredere la începutul revoluției ?

— Da. Poate prea mult. Am crezut că tot răul era în Ceaușescu și acoliții săi... Ceaușescu a căzut, dar dictatura a rămas în noi. Am avut șansa de a ne face procesul, lucru care ne-ar fi permis să intrăm în convalescență... Dar au avut loc procese penale, nu politice. Invocarea „genocidului" este un abuz de limbaj. Victime sînt și cei vii. Toți au ceva mort în suflet, de pildă acest refuz de a judeca trecutul. Iată adevăratul genocid.

Am văzut cum judecătorii acestui proces s-au încăpățînat să evite punerea în cauză a sistemului. Poate că așa au primit ordin, poate că le este teamă... Nu știu. La primul proces, atunci cînd un martor a atras atenția asupra unor chestiuni mai largi, judecătorii au intervenit și au întrerupt interogatoriul.

— Pentru dumneavoastră a fost o revoluție ?

— Nici unul din actualii conducători nu avea înainte un post important și nici putere de decizie. Ei erau marginalizați. Ținînd cont de spaima ce domnea în România, nu a existat nici o posibilitate de a organiza o conspirație. Conducătorii de acum se retrag în spatele unei tăceri cochete în fața teoriei loviturii de stat care a circulat în Occident : ei nu pot spune „da, e adevărat", pentru că ar urma întrebări fără răspuns : cine, cum... Iar acest mit le convine, pentru că le conferă o semilegitimitate.

— Mai sînt și alte mituri ?

— Sînt multe. De pildă, problema „teroriștilor" a fost, cred, în mod deliberat „umflată"... Au existat, fără îndoială, unii fanatici. Dar mitul a fost exagerat, dacă nu chiar provocat. Cum se face, bunăoară, că nu există urme de gloanțe pe pereții televiziunii, în vreme ce zidurile din față sînt distruse ? Cum se explică numărul mic de răniți ? Eu am fost în stradă, nu am văzut nici un terorist. Mitul teroriștilor a avut două consecințe : pe de o parte, revoluția a fost ocultată, întreruptă, multă lume a stat închisă în casă ; pe de altă parte, autorii acestei ocultări au obținut un capital moral prezentîndu-se sub chipul celor care au rezistat în fața teroriștilor.

— Ce părere aveți despre recentele confruntări dintre românii și maghiarii din Transilvania ?

— Eu cred că minoritatea maghiară are motivele sale pentru revendicarea unor drepturi normale. Noi, dacă am fi în locul lor ce am cere? Avem de a face în România cu o nevroză colectivă, o febră a revendicărilor ; era normal ca revendicările naționale să ocupe scena. Pozițiile s-au radicalizat, șovinismul maghiar l-a provocat pe cel românesc. Dar logica întrebării „cine a început" este falsă. Problema trebuie pusă altfel : nu se înfruntă două naționalități ci două naționalisme, și amîndouă sînt de condamnat.

— Puteți publica acum ce doriți în România ?

— Da. Se poate vorbi de libertatea expresiei și chiar a calomniei. Există o plăcere de a murdări cum nu vă puteți închipui ! Cei mai înverșunați sînt cei care au cel mai mult conștiința încărcată... prostituații vechiului regim. Ei îi împroașcă cu noroi în special pe disidenți. Multe publicații, subvenționate de Front și poate chiar de Securitate, au drept scop compromiterea disidenților. De exemplu, o publicație intitulată „Democrația" îl atacă în mod regulat pe Băcanu. Ea este condusă de Florescu, unul din consilierii lui Ceaușescu, ani de zile șeful secției de presă a comitetului central. A transformat vechea revistă a partidului comunist „Viața de partid" în „Democrația", beneficiind de aceleași mijloace tehnice și financiare, și avînd, cred, aprobarea Frontului la înalt nivel.

— Credeți că alegerile prevăzute la 20 mai pot schimba ceva ?

— Nu știu... Dacă aș putea crede că răul se află doar în mentalitatea și greșelile conducătorilor, atunci ar fi mai simplu. Dar răul este în noi și nu văd nici o ieșire. Alegerile îi pot înlocui pe actualii conducători cu alții. Nouă ne trebuie însă altceva : o purificare morală. Poate că sînt un maniac..."

SYLVIE KAUFFMANN ■
Traducere de **SORINA MAN** ■

Sportul în faţa uşilor deschise

Cine mai poate purta tricoul lui Hagi

S-a înserat şi Pavel Badea răsfoieşte un curs de comerţ. „În faţa porţii îl admir pe scamatorul de mingi Van Basten, în faţa vieţii, pe managerul Ţiriac. Cînd mă va pensiona gazonul, poate mă veţi întîlni într-o întreprindere particulară.“ L-am marcat strîns cu privirea în meciul abia încheiat. Ca să-i developez jocul. Altfel, topit în lucrarea echipei. Tînărul mijlocaş coordonator al Universităţii Craiova nu este „one show man“. Nu-şi permite perioade de „relache“ în partidă pentru solo-uri sclipitoare. De fapt, la el se înnoadă toate atacurile craiovenilor. E schimbătorul de viteză al echipei, dispecerul centrărilor şi al lansărilor ca din tun ale lui Stoica, Neagoe, Ceauşilă. Desenate pe trasee imprevizibile. „Iubesc pasa de gol. Deşi nu mă dau înapoi nici de la cursele cu doi apărători în coastă, nici de la şutul decisiv“. Nu reuşeşte să uite după amiaza de tristeţe a semifinalei Cupei. „Din vina noastră am ajuns la acele penaltiuri blestemate. Am tras la colţ, tare. Deşi s-a dus pe minge, Stelea n-avea nici o şansă. A existat din păcate şi o bară. O săptămînă n-am ieşit din casă de ruşine. Noroc că a venit meciul cu Steaua. Am marcat cele 2 goluri şi am scos un balon de pe linia porţii. Iar n-am putut părăsi apartamentul cîteva zile. Din pricina îmbrăţişărilor de pe stradă“.

Badea parcă ar avea două perechi de plămîni : una pentru faza de atac, una pentru apărare. Cînd nici nu te aştepţi, şarjele adversarilor sînt retezate de acroşajul lui ferm, dar nu în pragul clinicii de ortopedie. „Regret accidentarea lui Dan Petrescu. Pur şi simplu ne-am ciocnit genunchi în genunchi“. Vorbeşte molcom, cu sfială. Nu regăsesc exuberanţa oltenească. Nici tupeul lui din teren. „Sînt de fapt un timid. Moralul meu e legat de reuşitele echipei. Ajunsesem internaţional de juniori, tineret, olimpici. Aveam în faţă încă o treaptă: lotul naţional. Dar atunci Craiova gîfiia pe locul 16. Şi jocul meu s-a înmuiat. Atunci a venit la cîrma echipei Cîrţu. Am fost copilul de mingi al campioanei unei mari iubiri. Visam la idolii Balaci şi Cîrţu. Primele vorbe ale lui nea Sorin : „Trebuie să deveniţi un comando pentru renaşterea gloriei Craiovei. Ne-a zgîndărit orgoliul“. Un pursînge craiovean, sentimental, a ghicit 11 sentimentali, toţi născuţi pe meleagurile oltene. Pe atunci nişte necunoscuţi. „Îl simţeam de-al nostru. Ne-a găsit fiecăruia partitura cea mai potrivită. Şi o tactică 1-3-5-2 de continuă ofensivă. Numai noi ştim cîtă sudoare curge acum la pregătiri. Dar după antrenament, mai rămînem fiecare, de drag, să finisăm defectele jocului“.

Îi spun că nu-i lipseşte nimic ca să facă parte din lotul naţional de 22. Poate doar un tricou de la Dinamo sau Steaua. Mai ales acum, cînd, în Italia, Hagi va sta un meci pe coji de nuci. Pleacă privirea şi-mi arată un angajament scris de Gigă Popescu, mai în glumă, mai în serios : Universitatea, campioană în 1991 şi Badea, Stoica, Săndoi, A. Popescu şi Gică, titulari în naţională. „Nu cred că moralul meu e conectat la mobilizarea reprezentativei“. Modestie, boală grea ! „Deşi, dacă aş intra pe teren o repriză...“ Bucurii ? „Să joc în continuare pentru tribune pregătind golul şi să părăsesc gazonul cu aceeaşi legitimaţie a Universităţii“. Şi Badea se reîntoarce printre filele cursului de comerţ. Antrenament de marketing. „Mai bine un dram de minte decît un kilogram de muşchi“. Demonstrase în acea după amiază şi pe teren.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

„Centura de aur“

Cam strîmtă...

Doar 7 ţări — Cuba, U.R.S.S., Bulgaria, Mongolia, Japonia R. P. D. Coreeană şi Turcia — au onorat invitaţia Federaţiei Române de Box, pentru cea de-a 19-a ediţie a „Centurii de Aur“. Situaţie intrucîtva previzibilă, pentru că nici noi, anii trecuţi, nu am răspuns la toate solicitările. Acum, în schimb, turismul este în floare, iniţiativa privată aşişderea, aşa încît ne putem aştepta la un veritabil val de participări la proxima ediţie a competiţiei...

Despre oaspeţi, numai de bine. Sovieticii şi cubanezii, în special, au venit cu valori, dacă nu certe, de reală perspectivă, care, alături de ai noştri, au dat un ton destul de bun competiţiei, mai ales în ce priveşte dîrzenia, mai puţin tehnica şi tactica. În aceste condiţii, pugiliştii români prezenţi în ringul instalat la „Polivalentă“ au dat un examen — cu public cam puţin — mulţumitor pentru etapa în care ne aflăm : jumătatea ciclului olimpic.

S-o luăm pe îndelete, începînd cu remarcările. În primul rînd, am putut vedea că unicul nostru campion mondial, Francisc Vaştag, îşi menţine tonusul de mare performer, în ciuda unor evenimente extrasportive care l-ar fi putut abate de la pregătire : s-a căsătorit, anul trecut, de la 27 februarie are un băiat (Victoraş) şi a părăsit clubul Dinamo Bucureşti, întorcîndu-se acasă, la Reşiţa, şi la antrenorul Vasile Bala, care l-a descoperit. Feri, însă, este un veritabil profesionist, un sportiv pe care nu trebuie să-l mii de la spate. Dacă adversarii avuţi la „Centura de Aur“ nu au fost prea concludenţi („welterul“ nostru a înregistrat numai victorii înainte de limită), stilul bătăios, de mare regularitate şi eficienţă al lui Vaştag a impus încă o dată.

Imediat după liderul actualei generaţii s-a situat cel mai bun prieten al acestuia (şi... cumnatul său), „cocoşul“ Adrian Mărcuţ. Cu un culoar extrem de dificil, Mărcuţ a intrat, pentru prima oară, în posesia trofeului bucureştean de o manieră care ne bucură. Boxer cu „inimă mare“, stelistul şi-a cizelat în perioada din urmă şi tehnica, loveşte mai curat, acţionează după un anumit plan, adică exact ceea ce-i lipsea pentru a urca în ierarhia internaţională. Iar finala, disputată în compania cubanezului Angel Moya Mervillet, va rămîne unul dintre meciurile de referinţă ale turneului. Un alt component al secţiei de la Steaua (antrenor coordonator Gheorghe Chivăr, secundat de Constantin Ciucă şi Alec Năstac), „musca“ Nicolae Aliuţă s-a vădit, şi el, în progres, a devenit, cum se spune în preajma ringului, „mai boxer“, adică a adăugat, ca şi Mărcuţ, vitalităţii acea luciditate şi acurateţe care fac un campion veritabil. Alte remarcări : Vasile Nistor („pană“), Daniel Lingurici („semigrea“), cîştigători ai „Centurii“, ca şi cei citaţi mai sus, şi Vasile Cîtea, finalist la mijlocie-mică. şi „supergreul“ Vasile Adumitroaie, învins de arbitri.

Acum, şi despre cazurile-problemă. Despre Rudel Obreja, vicecampion european şi medaliat la „Mondiale“, n-am putut afla mai nimic. El nu a mai apărut în lumea boxului (se pare că este în conflict cu secţia de la Dinamo) şi avem motive să ne temem că şi-a încheiat cariera (la 24 de ani !). Poate invitaţia făcută de federaţia S.U.A. de a participa (alături de Vaştag şi Vasile Adumitroaie) la „Goodwill Games“, în iulie, la Seattle, să-l aducă la sentimente mai bune. O altă problemă deosebită o prezintă Petrică Paraschiv. Cu două luni în urmă, la o gală de selecţie în Giuleşti, decizia i-a fost atribuită, nedrept, în urma intervenţiei unui grup violent, condus de... mama sa, iar acum, la „Centură“, scenele s-au repetat, năbădăioasa madam Paraschiv şi brunetele sale însoţitoare s-au repezit, cu palmele, cu un scaun chiar, la arbitri. Iar băiatul mamii, înjurînd ca la uşa cortului, a făcut o serie de gesturi care intră sub incidenţa Decretului 153, cel cu huliganismul. Este de datoria Biroului federal să discute toate acestea şi să ia o decizie drastică.

Pînă la veşti mai bune din boxul românesc, iată lista cîştigătorilor „Centurii de Aur“ 1990, în ordinea categoriilor : Sultan Abdurazakov (U.R.S.S.) ; Nicolae Aliuţă ; Adrian Mărcuţ ; Vasile Nistor ; Hidayet Andognas (Turcia) ; Farhad Bakirov (U.R.S.S.) ; Francisc Vaştag ; Jorge Guzman, Alfredo Duvergel (ambii Cuba) ; Daniel Lingurici ; Arsak Avartakian (U.R.S.S.) ; Jorge Luis Gonzales (Cuba).

LUCIAN OPREA ■

Toată lumea face sport

● Încă un mare fotbalist va spune adio competiţiei : danezul Soeren Lerby (32 de ani). Retras din reprezentativă după neuitatul (din motive diferite) meci România — Danemarca, Lerby a renunţat şi la PSV Eindhoven. De fapt, clubul olandez a renunţat la el, refuzînd reînnoirea contractului, iar ofertele de la cluburi mai mici nu l-au tentat pe internaţionalul danez. ● Fostul campion mondial de box la toate categoriile, americanul Mike Tyson, îşi va face reintrarea la 16 iunie, la Las Vegas, capitala jocurilor, bineînţeles, pentru o bursă de 2 milioane de dolari, în timp ce adversarul său, Henri Tillman, va primi doar un sfert de milion. Meciul are şi un „clou“ publicitar : Tillman are în palmares două victorii asupra lui Tyson, pe vremea cînd erau amatori, unul dintre aceste succese împiedicîndu-l pe viitorul campion mondial de a participa la Jocurile Olimpice. ● În legătură cu actualul deţinător al „Centurii cu diamante“, Tyson a declarat : „Îi place să se plimbe, etalîndu-şi titlul suprem, dar nu vrea să lupte. Eu am deţinut centura timp de 3 ani şi mi-am apărat-o de 11 ori. Dacă Douglas se face, însă, că n-aude, mai ales că are şi probleme judiciare, fiind adus în faţa tribunalului, pentru nerespectarea contractului, de fostul său manager Don King. ● La sfîrşitul unui sezon mai slab, echipa belgiană F.C. Malines este pe cale să se destrame : portarul Michel Preud'homme va pleca la Torino, pentru 200 milioane de franci belgieni, Marc Emmers — la Feyenoord Rotterdam, Erwin Koeman va evolua la fosta echipă a fratelui său, PSV Eindhoven, iar Johny Bosman are de ales între Barcelona şi Anderlecht.

LUCIAN OPREA ■

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Zilele lui Florar ne-au desfătat în ultimul timp cu o vreme caldă şi în general frumoasă. De data aceasta, frumoasă şi pentru agricultori : a plouat cîte puţin în aproape fiecare zi în cea mai mare parte a Olteniei, Banatului, Crişanei, Maramureşului, Transilvaniei şi a nordului Moldovei. În restul teritoriului lucrătorii pămîntului sînt încă în aşteptarea ploii.

Prognoza pentru săptămîna care debutează azi este una din cele mai grele prognoze. De ce ? Pentru că acest interval conţine şi ziua de 20 mai — zi în care trebuie să recunoaştem sincer şi deschis că vremurile sînt foarte greu de prognozat, dacă nu chiar imposibil.

Situaţia sinoptică pe care contăm în următoarele şapte zile nu va diferi esenţial de cea care a determinat vremea în ţara noastră în ultimul timp. Nu aşteptăm ca regiunile ţării noastre să fie traversate de vreun front atmosferic, ci cel mult,... de un front... politic.

Deci, în continuare, vremea va fi caldă, îndeosebi în sudul şi sud-estul ţării. Circulaţia atmosferică de la înălţime, predominant din sector vestic, va determina la începutul intervalului unele înnorări mai accentuate în Crişana, Maramureş, nordul Transilvaniei şi al Moldovei unde local va ploua sub formă de aversă însoţită şi de descărcări electrice. Apoi situaţia atmosferică se va ameliora treptat. În celelalte regiuni va predomina un cer mai mult senin şi doar după-amiaza, izolat, condiţiile locale vor determina apariţia unor nori purtători de ploaie, îndeosebi în zonele de deal şi munte.

Vremea caldă pe care o prognozăm se va concretiza prin valori diurne ce vor ajunge pînă la 25°, 32° în Banat, Oltenia, Muntenia, Dobrogea şi jumătatea de sud a Moldovei, şi pînă la 20°, 26° în rest, izolat chiar mai coborîte în primele zile, cînd nebulozitatea va reduce substanţial din amplitudinea termică noapte-zi. Dimineaţa, la ora înregistrării temperaturilor minime, se vor consemna frecvent 8°—14°, mai ridicate pe alocuri în sud şi sud-est, dar mai coborîte la început în depresiuni.

Pentru că a început, e drept timid, „să înflorească“ turismul la munte şi la mare (şi acolo sînt urne de vot), considerăm necesar să vă oferim cîteva informaţii pronostice pentru următoarele zile. La munte se va consemna ceva instabilitate atmosferică mai ales în Orientalii de nord şi Apuseni. Treptat în a doua parte a intervalului instabilitatea va diminua. Termic şi aici vremea va fi caldă urmînd a se înregistra 5°, 8° dimineaţa şi 13°, 18° ziua.

Şi la mare vremea va fi caldă cu un cer variabil mai mult senin. Şansele de ploaie sînt foarte reduse. Baia în mare nu v-o recomandăm. Apa are în jur de 15°C.

IOANA MAŞEK ■

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ“
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACŢIA :
REDACTOR ŞEF :
George Arion
Redactori şefi adjuncţi :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacţie :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIŞTI COMENTATORI : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătraşcu.

■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128) : **Dorin Sălăjan,** Paşcu Balaci, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălăţanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂŢĂMINT (1700) : **Ion Zubaşcu,** Sorina Man, Margareta Mureşan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACŢIE (2123, 2559) : **Mircea Popp,** Constanţa Balaban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ştefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ **FLACĂRA BIS**
Secretar general de redacţie:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurăţeanu, Cornel Speriatu. (2128).

■ **REBUS**
Redactor şef adjunct :
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ştefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacţiei şi administraţiei : Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane : 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor şef : **2002 ;** redactor şef adjunct, coordonator „Rebus“ : **1457 ;** redactor şef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacţie ; **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul poligrafic BUCUREŞTI

16 pagini 3 lei

ULTIMA ORĂ

Ne vom îndrepta cu paşi repezi spre economia de Piaţă a Universităţii?

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Popoarele
au conducătorii
pe care
îi merită.

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (serie nouă) ● Nr. 21 ● Miercuri 23 mai ● Ediția internațională: 24-31 mai 1990

Trebuie să fie doi cîștigători: un președinte și democrația

Fotografie de P. PROFIR ■

Trăiască artiștii și nebunii!

Pe lîngă comuniști, sindicaliști, odusiști, activiști, securiști, și oportuniști au existat și alte categorii de cetățeni organizați în cluburi, confrerii, grupări sau reuniuni : rebusiști, analiști, coriști, bridgiști, bicicliști, nudiști, filateliști, parașutiști, ariviști, copiști, iredentiști, elitiști, soliști, artiști...

Cu excepția artiștilor și, de la o vreme, a iredentiștilor, citați cînd la lipsuri, cînd la realizări și, într-un singur rînd, a bridgiștilor și a elitiștilor, secțiunile amintite ale societății nu apăreau nici în cuvîntări, nici în rapoarte. Fapt care, în perspectiva evenimentelor, ne apare ca semnificativ, mai ales că unii – de exemplu ariviștii – aveau tot ce le trebuia ca să se manifeste ca partid. Dovadă că o și fac.

Excentricitatea unor preocupări dintotdeauna de opoziție, cum ar fi bunăoară cele ale rebusiștilor și nudiștilor, le-a oferit un nemeritat spor de încredere. În schimb, unele asocieri extrem de bine închegate, pe care comuniștii le ignorau doar pentru că nu erau suficient de inteligenți ca să le bănuiască, rămîn și astăzi în umbră.

E vorba de bolnavii de rinichi.

Perfida și atît de nobila afecțiune renală a dat la noi o congregație cu legi tari. Tari ca piatra.

Puțin interesați de chestiunile pe verticală ale ligii, nefriticii respectă mult celula de bază, organizarea pe orizontală. Aceasta e seria.

Eu, de pildă, aparțin seriei Olănești de la sfîrșitul lui mai, începutul lui iunie, cînd masa autenticilor nefritici nu e discreditată de năvala cetățenilor cu boli asociate. Cotizanții seriei sînt puri, fără să fie fanatici. Forța lojei nefriticilor autentici, a celor puri, vreau să zic, o asigură principiile ei, iar farmecul acestor principii vine din efecte.

Unul din cele mai populare efecte e schimbarea modului de viață. Pentru aproape toți nefriticii adevărați, faptul că li se întîmplă și lor ceea ce socoteau că li se poate întîmpla numai altora echivalează cu o iluminare.

Cei mai puțin imaginativi dintre noi își schimbă nevasta. Cei mai lucizi, profesiunea, credințele și chiar caracterul. Fapt e că, dacă nu înnebunesc de durere, mulți devin peste noapte artiști. Cîțiva, și nebuni, și artiști.

La Olănești, am devenit, prieten pe viață cu un economist care, după prima operație pe rinichi, a devenit pictor. Dintr-un comerciant cu viitor, e pe cale să ajungă un artist cu trecut. Sub bisturiu, se rupe întotdeauna ceva în om. Și tot atunci ceva se lipește, se scurtcircuitează, se alege.

Într-un ziar olandez din decembrie se vede, pe pagina întîi, o mare fotografie. Două mulțimi, față în față. Una cu scuturi, alta cu mîinile goale. Și între ele, îndemînînd pe cei fără arme să înainteze, prietenul meu. La cîțiva pași de barajul soldaților, cu rinichii expuși, simțind respirația întărîtată a acestora în coloană, în ficat și în nodulii superiori ai sărmanilor săi calculi renali.

Orice revoluție mare e urmată de a doua, tot așa cum o lovitură de tun e urmată de ecou. „Zona liberă de neocomunism" de la Universitatea din București nu-i altceva decît ecoul salvei de artilerie din decembrie. La orientarea ideologică a mulțimii, o contribuție decisivă au avut-o doi oameni. Primul e domnul Iliescu. Ignorînd efectul de ecou, i-a dat manifestării o identitate și un conținut. Resimțind drept în conștiință tunetul celei de a doua revoluții, prietenul meu i-a dat un imn : „Mai bine haimana, decît trădător / Mai bine huligan, decît dictator / Mai bine golan, decît activist / Mai bine MORT decît comunist". Cînd zeci de mii de oameni cîntă, trei săptămîni la rînd, aceste stanțe simple, cel mai bun pictor din lume are dreptul să se simtă realizat ca poet.

Cu această ocazie mi-am reamintit o întîmplare istorisită de prietenul meu, artistul total. Într-o zi, pe vremea cînd mai era încă economist, l-a aruncat pe fereastră de la etajul unu pe un șef de cadre care nu vroia să-i acorde transferul soției. Vreau să spun că prietenul meu a dat de mult semne că are ceva dintr-un poet și că, tot ca poeții, e cam lipsit de simțul conservării. Nimeni, nu-i așa ?, nu aruncă un șef de cadre de la etaj înainte de a se asigura că n-o să mai scape.

După ce am cîntat la Universitate „Imnul golanilor" luptînd seară de seară împotriva comunismului, adică împotriva mea însumi – ca om de presă am fost, se înțelege, membru de partid – m-am trezit inspirat și am compus cîteva versuri : „Mai bine zurliu, decît senator / Mai bine în mulțime, decît pe cuptor / Mai bine neferitic, decît sănătos / Mai bine anonim, decît os de ros".

Strofa nu e perfectă. Pot însă explica, dacă e nevoie, ce am vrut să zic. În orice caz, sper că măcar o idee răzbate din ea. Ideea că maximum de consens există doar într-o turmă de oi. Nu există oaie care să nu vrea să-și urmeze cîrmaciul.

Și, în definitiv, de ce-i rău să fii oaie ?

Trăiască artiștii și nebunii ! Fără ei am fi păscut încă iarba mucedă din pășunea comunistă.

Trăiască în veci opoziția : libretiștii, punkiștii, colectiviștii, semănătoriștii, automobiliștii, ziariștii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Oamenii zăpezilor și OZN-urile

Cu toate că la prima vedere între „oamenii zăpezilor" și OZN-uri nu poate fi nici o legătură, nici o asemănare, în realitate, există o trăsătură comună, și încă una foarte pronunțată : și despre unii, și despre alții, numai se vorbește că ar fi, dar existența lor n-a fost dovedită, pentru că nu s-a putut captura nici măcar un singur exemplar. Și unii și alții au fost ba văzuți (nu prea clar), ba fotografiați (cam în ceață), ba auziți (cam slab), dar niciodată prinși. „Oamenilor zăpezilor" și OZN-urilor trebuie să li se adauge acum încă o categorie : teroriștii din timpul revoluției române din decembrie 1989.

Da, la fel ca și în cazul misterioșilor humanoizi de pe Himalaya sau al obiectelor zburătoare neidentificate, existența teroriștilor noștri este cu totul incertă. Dar dacă în primele două cazuri dezlegarea enigmei are doar importanță științifică și valoare de fapt divers, în cazul teroriștilor care se presupune că ar fi acționat în România în decembrie 1989 chestiunea capătă dimensiuni de tragedie, întrucît de lămurirea ei depinde răspunsul la întrebarea care ne macină pe toți : cine ne-a omorît copiii în timpul revoluției ? Cine și de ce ? Pentru că cele petrecute atunci stîrnesc o mulțime de nedumeriri, dintre care relevăm aici doar cîteva : de ce, dacă într-adevăr au existat teroriști, ei n-au tras nici un glonț în seara de 22 decembrie în balconul de la sediul fostului c.c., unde se aflau toți cei pe care adversarii revoluției ar fi avut interesul să-i omoare ? De ce, dacă într-adevăr au existat teroriști, nici unul dintre ei n-a nimerit cu vreun glonț în zidul clădirii televiziunii ? De ce, dacă într-adevăr au existat teroriști, nici unul din ei (unul adevărat, nu pîrît) n-a fost prins ?

E drept, eforturi de-a explica fenomenul „teroriștilor" s-au făcut. Cei care au fost judecați pînă acum au fost chestionați cu grijă și cu insistență asupra acestui subiect, doar-doar cei din boxă vor recunoaște că teroriștii erau chiar ei și că ei au tras asupra oamenilor ; dar încercările acestea n-au dus la nimic. Într-o vreme, pentru că un țap ispășitor trebuia găsit, a fost luată în colimator securitatea, dîndu-se aproape ca sigură formula : terotiști=securiști. Și a fost o campanie foarte susținută împotriva securității, încheiată cu așa-zisa ei desființare.

Mă refer doar la faptul că securiștii au fost prezentați ca fiind cei ce trăgeau în mulțime și în armată, deci ca fiind ei teroriștii. Dar nici acest lucru nu s-a putut deloc dovedi. În sfîrșit, au fost transmisie, nu de mult, la televizor relatările unor militari care s-au aflat la TV în zilele revoluției. Cu rezultate dezolante. Cu cine s-a luptat armata română la televiziune timp de mai multe zile în decembrie 1989 ? Cu un individ drogat, cu trei civili și cu doi plantatori de simulatoare ?

Putem conchide că explicațiile care s-au dat pînă acum cu privire la teroriștii din decembrie 1989, precum și vagile promisiuni că se va face lumină seamănă mai curînd cu basmul cu cocoșul roșu. Noi însă vrem să cunoaștem adevărul și întrebăm, în diferite stiluri : precum Vlahuță — unde ni sînt teroriștii ? Precum Costache Conachi — fost-au, n-au fost sau au fost vis acei teroriști ? Și exclamăm ca Arghezi (vizîndu-i pe teroriști, desigur) — vreau să te pipăi și să urlu : este ! În sfîrșit, încă o întrebare, de astă dată după Coșbuc (despre cei căzuți în revoluție): Morți pentru cine? Fiindcă pînă nu se va arăta țării și lumii că în zilele de după 22 decembrie a existat un inamic și că acesta a fost suficient de puternic pentru a pune armata română în dificultate și a sili noile autorități : 1. Să ordone armatei române foc astfel încît să fie deteriorate grav clădiri tezaur ca Palatul regal și Biblioteca Centrală Universitară, precum și casele din jurul televiziunii și să provoace și alte distrugeri ; 2. Să ceară ajutor militar străin ; 3. Să cheme cu disperare populația, mai ales tineretul și copiii, să vină să apere cu piepturile lor obiective vitale (clădirea c.c., televiziunea, radioul ș.a.); 4. Să-i împuște pe Ceaușești utilizînd procedura de urgență, pînă atunci vom fi chinuiți de cumplitul gînd că minunații noștri copii, ca și ceilalți eroi ai revoluției au pierit numai pentru ca echipa domnului Iliescu să nu se cheme că ar fi emanația unei lovituri de stat, ci a unei revoluții. Și vai, cum am fi preferat ca guvernul domnului Iliescu să fi fost o emanație a unei lovituri de stat și să nu fi murit nimeni.

ION D. GOIA ■

„Flacăra" crede în lacrimi

Mai mulți cititori ne-au întrebat de ce lăsăm fără răspuns o serie de atacuri (în evasitotalitatea lor, nesemnate) apărute în cîteva publicații (înrudite, e drept) cărora nu le place **Flacăra**. Sau de ce măcar nu protestăm față de tonul subsurban în care e exprimată această inapetență.

Întîi, pentru că e firesc ca înjurătura să se asocieze calomniei, așa că nu sîntem surprinși. Apoi, pentru că nu vrem să facem publicitate, nici cu plată nici fără plată, respectivelor publicații. În sfîrșit, pentru că vremea substituirii inteligenței publicistice prin bîrfă și a mistificării adevărului începe să apună.

Flacăra nu a atacat, după revoluție, nici o publicație și nici nu o va face de acum înainte. Nici măcar nu va răspunde atacurilor, mulțumindu-le d[illegible] celor care ne citesc, indife[illegible] cu cîți ochi răi ar face-o.

Noi avem încredere în cititor și în discernămîntul domniei sale. Și mai sîntem încredințați că dacă fiecare cititor își alege publicațiile conform propriei personalități, fiecare publicație are, pînă la urmă, exact cititorii pe care-i merită.

Un ministru care se ține de cuvînt

Excelenta intervenție, în ultima sesiune a fostului provizoriu mini-parlament, a domnului Andrei Pleșu ni l-a reamintit pregnant pe autorul Minimei moralia, **estompat o vreme de ministrul silit mai mult să taie (între altele și o treime din „Flacăra"). Nu știm, cînd scriem aceste rînduri, dacă domnul Pleșu a fost ales în Parlament, dar sîntem încredințați că merită. După cum sperăm că partidul care, singur sau în coaliție, va guverna nu va ezita să-i încredințeze unui independent veritabil portofoliul de la cultură. Oricum, domnul Andrei Pleșu are timp să se țină de cuvînt. Sîntem după 20 mai, deci „Flacăra" va trebui să redevină un săptămînal în 24 pagini. Nu de alta, dar, așa cum s-a observat, tocmai paginile de cultură ale publicației noastre au avut cel mai mult de suferit.** (C.D.)

Basarabia e cu no

Am fost în Piața Universității, luni 14 mai, cînd Marian Munteanu, liderul Ligii Studenților, a citit Declarația de adeziune a Frontului Popular din R.S.S. Moldovenească la Proclamația de la Timișoara, document istoric de-o importanță imprevizibilă pentru momentul revoluționar pe care îl trăim. Înainte de a apărea în paginile ziarelor și revistelor din zilele următoare, preluat ca text oficial difuzat prin Rompres, Piața Universității a meritat să fie primul **cotidian viu** din istoria noastră care a luat la cunoștință hotărîrea românilor de dincolo de Prut, reprezentată prin organismul lor politic revoluționar numit Frontul Popular din Moldova.

După citirea primului paragraf al Declarației, miile de oameni aflați în Piața Universității, în jurul orei 20, au izbucnit într-o flacără de nestins de acum înainte. ROMÂNIA MARE, ROMÂNIA MARE. Sînt exact cuvintele care au cutremurat inimile și conștiințele tuturor românilor în preajma anului 1918 și dacă ele au izbucnit iarăși din acest crater în erupție continuă de idealuri care este Piața Universității, vuietul lor nu va putea fi stins pînă la împlinirea marelui vis al românilor dintotdeauna.

Mii de oameni au scandat cu inimile și conștiințele lor, minute în șir, CINSTE LOR, CINSTE LOR iar apoi, TRĂIASCĂ, TRĂIASCĂ, SĂ TRĂIASCĂ / MOLDOVA, ARDEALUL ȘI ȚARA ROMÂNEASCĂ. După duminica trecerii noastre libere peste granița geografică a Prutului, luni, 14 mai, s-a mai trecut o graniță : cea istorică. Începînd din clipa aceasta, frontiera dintre românii de dincoace și de dincolo este o pură formalitate, comunicăm prin limba română la același unison politic, simțim împreună adevărul aceleiași clipe istorice. Și dacă Basarabia — ca primă provincie a țării mutilată de comunism — a înțeles exact sensul Revoluției românești și are curajul să-și exprime opțiunea și solidaritatea cu Proclamația de la Timișoara, fiindu-se încă în U.R.S.S., atît mai mare este responsabilitatea noastră, a celor de acasă, de a înțelege exact sensul istoriei și a ne trezi în zorii unei noi victorii murmurînd versurile imnului din Piața Universității : „Libertate te iubim, / Ori învingem ori murim !"

Declarația Frontului Popular din Moldova basarabeană, de adeziune la Proclamația de la Timișoara, nu este atît o lecție pentru provinciile românești care nu s-au trezit încă la adevărul real al clipei istorice de acum și al celei viitoare, cît mai ales începutul oficial al noii noastre istorii comune. Și chiar dacă ar rămîne numai această secvență de adevăr din tot ce s-a întîmplat pînă acum, aici, Piața Universității ar intra definitiv în istorie.

ION ZUBAȘCU ■

I. S. Reclama Comercială Recom

PENTRU RECLAMĂ —
adresați-vă profesioniștilor

Intreprinderea de stat RECLAMA COMERCIALĂ execută pe bază de comenzi ferme, prin atelierele sale de producție : firme și reclame luminoase, embleme, indicatoare, utilaje și suporturi de etalare, manechine, grossfotouri, fotografii, diapozitive color, montaj de firme și elemente ambientale, panouri publicitare, stradale sau pentru mantinelele stadioanelor, sălilor de sport, tipărituri de reclamă (pliante, calendare, agende, broșuri, afișe, afișete, fluturași, hîrtie de ambalaj, etichete de produs și preț etc.), mijloace publicitare radio-televiziune (anunțuri radio, reclame muzicale, scenete, filme publicitare color).

Adresați-vă la tel. 81 49 81 (centrală) și 31 62 79 (secretariat). Telex 10958. Cod SIRUES 0845498, str. Serg. Nuțu Ion, nr. 2, București, sector 5, Cod poștal 76234.

Anul I
epoca III
numer paru

Partide din toată țara, uniți-vă!

TROMBONUL LIBERRR

Organ periodic de informații și contrainformații al Ligii purtătorilor de față umană

Cîntec de răcoare

Privesc din Jilava prin gratii de fier
Afară e ploaie și vînt și mister
Acolo, departe, închisă și ea
M-așteaptă zadarnic prietena mea.

E mică, plăpîndă și fără-ajutor
Și-ascultătoare stă pe covor.
Nu cere nimica, e ca un vis
O tandră ființă, cu suflet deschis.

M-așteaptă în casă de zile în șir
Pisica mea blîndă cu ochi de safir.
Iar eu ca reporter, muncesc din greu
Însoțit prin celule de un ghid de muzeu.

GEORGE ARION ■

Cît de mare este sacul lui Moș Crăciun?

„29 decembrie 1995

Ieri noapte a fost un viscol teribil. Pe la ora trei Adela s-a adăpostit în pasaj, eu am rămas la cort, ca nu cumva vîntul să ni-l zboare din țăruși. Spre dimineață vijelia s-a potolit. În pasaj se strînseseră aproape trei sute de oameni. Se încălzeau în jurul focurilor. Beau ceai și cafea, scandau : „Somn ușor, somn ușor / Vă treziți c-un dictator !“ Și în holurile Intercontinentalului *s-au refugiat* golani. *[illegible] buletinul de știri de la ora [illegible] s-a spus că un grup de treizeci de persoane au blocat pentru două ore traficul metroului. Ne-am obișnuit.*

Astăzi s-a încercat ultima tentativă de dialog pe acest an. Delegația noastră i-a așteptat pe guvernamentali trei ore în sala de conferințe a hotelului București. *La radio s-a anunțat că șefii C.P.U.N. ne-au așteptat în același loc, o oră și ceva, cu reprezentanții presei și doi cameramani. Notez : o sută patru tentative de dialog eșuate. Nu-i nimic. Nu plecăm ! Nu plecăm ! Și jucătorii de fotbal din cele trei divizii naționale s-au solidarizat cu Proclamația de la Timișoara. Adela a reușit să cumpere cinci conserve de pește. La Unirea s-au dat portocale. N-a apucat.*

Spre seară a început să ningă. Am schimbat lozinca „Zona liberă de neocomunism a României“ care putrezise, cu una nouă, identică. Baricada noastră a rezistat viscolului. Astăzi, de la balcon, au vorbit : Doina Cornea, Stelian Tănase, Petru Creția. În jurul orelor 20 erau adunați în Piață peste 25 000 de oameni. S-au cîntat colinde, s-a strigat : „Jos comunismul !“ A fost frumos. Mi-am pierdut mănușile, cadoul Adelei de Crăciun și mor de ciudă. Nu puteam să aplaud cu mănuși, deși am un deget degerat.

Continuă să ningă, mîine dimineață ieșim la deszăpezirea Pieței. Am cumpărat șampanie pentru Revelion, dar nu i-am spus Adelei. Mi-au înghețat picioarele...“.

PETRE BARBU ■

Scrisoare închisă

Dragă Getuța,

Nu te speria ! Eu rămîn același al tău, chiar dacă sînt senator. Mă gîndesc la tine și la ăla mici și la biata mama, care nici nu gîndea să ajungă cineva din familie senator. Știi cum a fost, de nu puteai nici secretar 2 dacă n-aveai o proptea. Fără asta, tot la procese verbale rămîneai.

Reciclarea se apropie de sfîrșit. După cîte îmi dau seama, voi fi numit director la o fabrică de detectoare de minciuni. După ce-am lucrat în agricultură și construcții, nu cred că aici va fi mai greu, mai ales că tot omul o să vrea să aibă detectorul lui personal. O să luăm și noi unul de import și atunci vom cunoaște adevărul, motorul tinerei noastre democrații. Bine că am scăpat de pe șantier. Știi că nu ne făceam planul niciodată și toți se agățau de noi.

Pînă mă întorc, apelează la vechii noștri prieteni dacă ai nevoie de ceva. Îi găsești tot acolo. Ajută-mă să te ajut sau bine faci, bine găsești. Ideologia trece, proverbele rămîn.

Aici ne simțim bine. Am găsit vechi cunoștințe și de la municipiu și de la județ. Sîntem numai între ai noștri, ne spunem gîndurile deschis, pe față. Partea proastă e că trebuie să învățăm toată ziua și chiar noaptea. În ziua de azi, fără competență, adio liniște. Ține-te de ăia mici să învețe engleză sau așa ceva. Cu asta nu mori de foame. Dacă știam o boabă englezește, dar ce să mai vorbim... Ne-am descurcat noi și așa. Știi cît te iubesc. Familia a fost pentru mine celula societății și bine făcea dictatura cînd nu te lăsa să-ți faci de cap și te culca devreme, să te ocupi de copii și de nevastă.

Te îmbrățișează, Sile.
senator de 39.

P.S. Mă întorc cît de repede. Am aflat că ieri am dat examen. Urmează masa cetățenească, după care voi fi al tău, soț iubitor și neschimbat. Și vezi, nu te lăsa amăgită de privatizare. Tot la stat viața e mai dulce. Așa ne-au spus aici profesori cu experiență îndelungată.

Pt. conformitate :
OPREA GEORGESCU ■

Știri

ȘAMPONUL DE BINE

Pressconsens, București, 23 august 1992. Azi, în cursul dimineții, oamenii de bine care treceau prin zonă au fost surprinși de izbucnirea unui incendiu la baza statuii iubitului nostru președinte. Pompierii și polițiștii sosiți la fața focului au înlăturat cu fermitate pericolul topirii prestigiosului bronz. Ulterior, au fost îndepărtate toate urmele de funingine. Șamponul nostru național cu aromă de trandafiri și-a dovedit încă o dată neprețuitele calități. Fabrica producătoare a primit o importantă comandă suplimentară de la Ministerul de Interne. Cu ocazia conferinței de presă ținute la acest minister, s-a făcut cunoscut că pompierul Michi Țac a fost felicitat de domnul ministru Fedia Mandescu.

SOLIDARITATE

Pressconsens, București, 23 mai 1993. Muncitorii de la Uzinele John Rațiu sînt în grevă. Principala lor revendicare : mărirea salariilor cel puțin pînă la nivelul cîștigurilor celor din industria de abțibilduri cu portretele domnilor Ionîcă Iliescu, Dănuț Iosif, Gigel Voican și Petre Dizel. Sînt în curs discuții între reprezentanții sindicatului și ai patronatului. Greviștii amenință — în cazul unui refuz al cererilor formulate de ei — cu o mare demonstrație în parcul anume amenajat de curînd pe locul fostelor clădiri ale Universității, Teatrului Național și Hotelului Intercontinental. Studenții care au lucrat pe Șantierul Național al Tineretului la realizarea acestei epocale ctitorii au comunicat că se alătură greviștilor, așa cum anunțaseră, încă de ieri, soldații din garnizoana București care nu mai vor să poarte armamentul tradițional, de aseară, cînd fiecare și-a cumpărat cîte o pușcă din magazinele de jucării ale companiei internaționale Cîmpeanu.

Pentru conformitate,
DORIN GHERGHINESCU ■

Tot ziariști

Din nou, George Arion a schimbat pagina 42 a cotidianului „Flacăra pentru minte, inimă și literatură“. Ca să le facă pe plac linotipiștilor. Au zis că declară grevă dacă nu culeg cel puțin de două ori mai multe texte decît intră în fiecare dintre cele 27 de publicații ale trustului „Flacăra“.

Ion D. Goia scrie din ce în ce mai puțin la „Flacăra“. E ocupat cu traducerea în japoneză a studiului despre contribuția decisivă a domnului Ion Iliescu la dezvoltarea societății moderne în lumea contemporană. Concomitent, scrie prefața la ediția a XIII-a, în limbile engleză, germană și spaniolă, a monografiei „Gorbaciov — părintele criptoeconomiei de piață“. Noroc cu cele patru secretare pe care le are ; în fiecare zi, selectează din cele circa 12 000 scrisori de apreciere și adeziune pe care le primește, secvențe pentru noua sa rubrică. Nu-l mai trecem la semnătură, îl trecem la titlu.

Răzvan Bărbulescu a neglijat „Flacăra Bis“ pentru „Flacăra Tris“. Zice c-o face stereo și holografică.

Tudor Octavian s-a apucat de pictură. A schimbat și profilul revistei „Flacăra-Rebus“. Ca să publici un careu, trebuie să scrii o cronică plastică despre opera maestrului Tudor Octavian. Deviza este clară : de la critica de artă la rebus.

Ion Zubașcu a scos o nouă antologie de cîntece muncitorești revoluționare. Într-un singur exemplar. Așteaptă să-i crească valoarea.

Eu, de cînd primim salariile în valută forte, am mari probleme cu leii. Nu-i găsesc ca să cumpăr două topuri de hîrtie de scris. E rîndul meu și domnul Valentin Hurduc nu mă mai lasă să scriu la „Luneta“ dacă n-aduc hîrtie.

CONSTANTIN DUMITRU ■

EDIȚIE SPECIALĂ

TELEX

● Veșnicul miting de la Universitate, ai cărui protagoniști au ceva din japonezul care nu bănuia că s-a terminat războiul, va deveni o instituție serioasă cu o bază economică trainică și sprijin temeinic al primăriei. De altfel se întrevede posibilitatea încheierii unei minute cu municipalitatea privind libera circulație, pe cunoscutul principiu promovat odinioară adică, o duminică, buletinele sau carnetele de conducere cu număr par și o duminică ceilalți. În sfîrșit, în primăvara lui ’95, mitingul va sărbători cinci ani de existență printr-un nou dialog care n-a mai avut loc ● Best-seller-ul anotimpului va fi „Istoria romanțată a punctului 8“ ● Intrarea publicului în Teatrul Național se va face prin stînga, pe la PECO, ajungîndu-se astfel la mult rîvnita comuniune sufletească dintre actori și spectatori ● Membrii actualei nomenclaturi vor deveni acționari și vor ajunge la un consens privind stîrpirea din fașă a noii nomenclaturi. Pentru că nu mai e loc ● Mai bine de 70 de grupări politice vor sucomba demonstrînd că nu poți organiza un partid din ajutorul de șomaj ● Se va trăi binișor din opoziție, cei ce vor conduce în acel timp treburile țării străduindu-se să întrețină această situație, în virtutea ideii rău cu opoziție dar mai rău fără ea.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Corespondență specială din București

Agenția TASS, prin agentul său din România, transmite : Luni, 20 mai 1995, cu ocazia aniversării a cinci ani de la primele alegeri libere, Majestatea Sa, Regele Mihai I, a oferit la Casa Poporului o mare recepție la care au fost invitați membrii Corpului diplomatic, guvernul, reprezentanți ai partidelor, o seamă de personalități ale Revoluției, ziariști, observatori O.N.U. precum și o sumedenie de cască gură. Purtătorul de cuvînt al Casei regale a mulțumit celor prezenți pentru participare. „E o mare plăcere pentru noi, a spus domnul Doru Braia, să constatăm că, în mare, am rămas aceiași“. În cuvîntul de răspuns, Mircea Dinescu, președintele Republicii, a ținut să amintească, deși împrejurarea nu o impunea cu necesitate, că datorită relațiilor personale cu unii miniștri și șefi de partide a reușit să înapoieze familiei regale o seamă de clădiri și bunuri de patrimoniu, dobîndite nelegal de fosta conducere a Uniunii Scriitorilor în perioada dinaintea alegerilor. Liderul opoziției, domnul Ion Iliescu, a arătat că are mandatul minerilor pentru a susține, ori de cîte ori se ivește prilejul, cauza privatizării treptate, după un scenariu bine gîndit de un colectiv de specialiști. „Privatizarea rapidă și generală, asa cum s-a realizat la noi, a subliniat domnul Ion Iliescu, a fost o eroare, a fost victoria nesemnificativă a unui grup restrîns, nu emanația directă a Revoluției“.

Atmosfera, tensionată ca întotdeauna cînd aripa dură a opoziției își exprimă opiniile, s-a destins brusc în clipa în care noul ministru de interne și totodată primul civil numit în acest post la presiunea poporului, preafericitul Teoctist, sosit direct de la dialogul din Piața Universității, a anunțat, în aplauzele asistenței că F.S.N. a fuzionat cu P.N.Ț.-c.d. „E un moment istoric, a declarat desăvîrșirea sa, ministrul de interne. Și cum o veste bună nu vine niciodată singură, pot să vă anunț că mulțimea, stabilizată în ultimii doi ani la circa 50 000 oameni zilnic, se îndreaptă încoace avînd în frunte pe domnii Dan Hăulică și Andrei Pleșu“.

Într-adevăr, primii golani sosiți în Casa Poporului au fost urmați de un grup numeros în care se puteau distinge figuri cordiale, precum acelea ale domnilor Eugen Ionescu, Emil Cioran, Dan Petrescu, chipurile îngîndurate ale rectorilor Universităților din Oxford, Cambridge și Moscova, ultimii semnatari ai Proclamației de la Timișoara, personalități științifice de largă recunoaștere internațională, ca domnii Petre Roman, Silviu Brucan și Ion Mânzatu, feluriți barzi și bardeze, oameni de bine.

În aclamațiile participanților, pentru care toate cele 7 422 de săli ale edificiului, inclusiv dependințele și subsolurile, au devenit dintr-o dată neîncăpătoare, Regelui Mihai I i-a fost conferit titlul de „Golan emerit“. Primind din mîinile lui Iosif Visarionovici Dan înalta distincție, majestatea sa, vizibil mișcată, a fredonat în germană, în deplin consens cu membrii familiei regale, imnul de stat „Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă...“.

Sărbătorirea, care s-a prelungit cu mult peste ora legală aprobată de Inspectoratul general al poliției, a fost marcată, din păcate și de unele incidente. Astfel, călugărul Voican de la Mînăstirea pentru turiștii străini Cernica a părăsit ostentativ sala nr. 6 547 unde se aciuase, de fapt neinvitat, zăngănind ceva sub sutană. Domnul Alexandru Piru, directorul general al cotidianelor „Azi“, „Mîine“, „Zorile“, „Dimineața“, „Amiaza“, „Cina“, „Noaptea“ și „Dreptatea“, a criticat public calitatea whisky-ului românesc „Samogon“, fapt care poate afecta grav balanța exporturilor. În fine, parcă spre a îndurera suflarea românească din toată lumea, postul de radio „Europa Liberă“ – despre care se știe că e finanțat în secret de RTVL – l-a lăudat fără pic de rușine pe domnul Ion Rațiu, supranumit și „boss-ul șantierelor navale din Gdansk“.

În totul, corespondenții marilor agenții de presă de la București au apreciat că manifestarea, patronată și coordonată de domnii Radu Câmpeanu și Răzvan Theodorescu – magnații trusturilor P.N.L.R.C. și UNI-FUN – a fost o reușită și, în consecință, s-a semnat o moțiune prin care s-a solicitat ziarului „Adevărul“ publicarea unei știri.

Agent TASS IVANOV
p. conf. TUDOR OCTAVIAN ■

ANCHETĂ: CE-AȚI FĂCUT ÎN VIITORII 5 ANI?

Alegerile s-au sfîrșit. Începe sezonul estival.

La umbra cui vom face plajă?

I.H.R. Mangalia, cea mai importantă firmă turistică a litoralului, dispune în prezent de cca. 32 000 locuri de cazare în hoteluri, lor adăugîndu-li-se alte 4 000 în campinguri dispuse în cele patru microstațiuni din administrare : Mangalia, Saturn, Jupiter și Cap Aurora. Luni, 1 Mai, pe o ploaie torențială, am stat de vorbă cu domnul director **Drăgușin Alexandru** care ne-a dezvăluit cîteva din preocupările începutului de sezon. Și, cum era de așteptat, începutul de sezon '90 capătă o conotație mai largă, el fiind totodată un nou început de drum.

— Avem, spre deosebire de alte domenii, un ascendent : turismul se constituie într-o potențială sursă de venituri ușor de reînviorat, în parte datorită cadrului natural plăcut și a unei infrastructuri bune, ca punct de plecare. Însă, inexistența unei legislații facilitante pentru colaborarea cu firme din exterior face ca dialogul, odată început, să intre într-un unghi mort. Deci, pentru a fi mai explicit, voi spune că întreaga problemă gravitează în jurul datei de 20 mai — data alegerilor. Nimeni nu este dispus, și pe bună dreptate, să facă investiții fără prealabile garanții. Cu toate acestea, am fost contractați, în special în ultima lună, de cîteva firme din R.F.G. și Anglia interesate în general de realizarea unor construcții noi : parcuri de distracții, magazine, restaurante, hoteluri cu bază de tratament care să pună în valoare, așa cum se cuvine, renumitul nămol sapropelic al Dobrogei, cît și izvoarele cu apă termală. După cum vedeți, interesul există. Și pentru a vă da un exemplu concret : chiar ieri ne-a vizitat domnul Amatzia Sprukt, unul dintre directorii firmei Fardome Ldt, care posedă filiale în trei state : S.U.A., Anglia și Israel. Am convenit cu dumnealui și cu reprezentanții firmei amintite care-l însoțeau să începem colaborarea încă din actualul sezon, mai întîi prin mijlocirea de către dumnealor a sejururilor turiștilor din țările unde au filiale pe litoralul nostru și, pe de altă parte, prin deschiderea de magazine cu fond de marfă adus de dumnealor, cu vînzare în lei. Căi și forme de colaborare ar putea fi numeroase, însă cele mai potrivite mi se par a fi societățile mixte. Și nu cred că ar fi o pretenție restrictivă aceea ca noi să deținem cel puțin două procente mai mult.

— Ce a făcut I.H.R. Mangalia, prin propriile forțe, ce noutăți oferiți clientului în sezonul estival '90?

— Din păcate, la ora actuală sîntem în urmă chiar și cu lucrările de rutină : reparații, reamenajări... Ca și în alte domenii, după Revoluție oamenii s-au apucat mai greu de treabă. Din acest punct de vedere, n-ar fi prea multe de spus... O noutate plăcută cu siguranță este faptul că s-a alocat o sumă destul de mare în valută pentru procurarea de băuturi alcoolice și nealcoolice, cafea, țigări din import. Așa cum ați observat înainte de a începe discuția propriu-zisă deocamdată ele se găsesc în aceleași locuri ca și pînă acum : în magazinele Comturist și la bișnițari. Sînt sigur că vremea cînd turistul român nu va mai îndura nici un fel de lipsuri umilitoare nu este departe.

— Mai în glumă, mai în serios, dați-mi voie să vă adresez o ultimă întrebare : vă sperie inițiativa particulară ?

— E bine că ați pus întrebarea, dar e prematur să vorbim serios de concurență acum... Nu, nu ne temem de inițiativa particulară, ba din contră, aș putea spune că ne bucură. În actuala structură, I.H.R. Mangalia nu poate face față tuturor exigențelor clientului din varii motive, știute sau mai puțin știute. Acționăm în sensul degrevării întreprinderii de unele unități. Noi avansăm ideea mandatării, a „dării“ în arendă“ către persoane individuale sau asociații, ca un prim pas pe calea privatizării, dat fiind faptul că un hotel la nivel mediu valorează cel puțin 50 milioane lei (mijloace fixe plus mijloace circulante). Inițiativa particulară are de învins o serie întreagă de obstacole, printre care și aprovizionarea la un nivel competitiv, cu alimente. Orice s-ar spune, goluri mari sînt în special în industria alimentară. Peste toate, noi rămînem deschiși dialogului cu toți cei interesați. Și nu numai dialogu[illegible]

MARIUS STOIAN ■

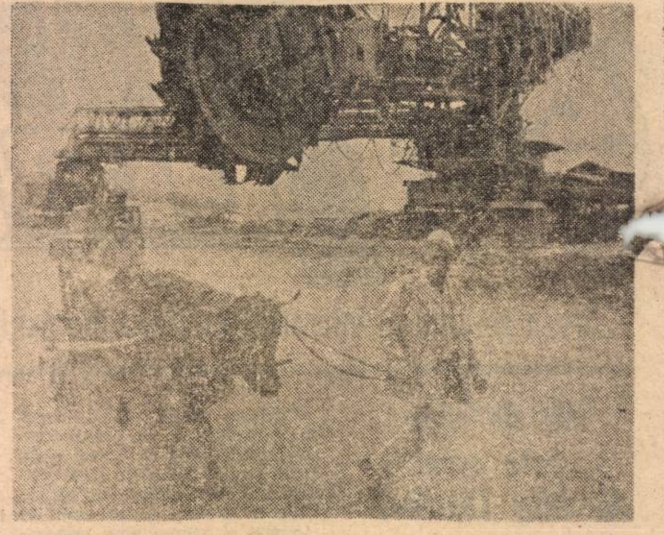

Unde sint șuruburile mele,
Care le-am pierdut ?
Fotografie de PAUL AGARICI ■

RESPIRAȚIE ARTIFICIALĂ

Sechele adînci în organismul economiei românești. Gîndirea comunistă a reușit să ctitorească un crah economic încă necunoscut în practica și teoria mondială. Un amestec de crize de superplanificare, de subproducție dar și de supraproducție, de subconsum, de mecanisme-cacealma, de harababura ciclurilor perverse, cu rezultate complet diferite de cele scontate. Greu de descîlcit un asemenea ghem de dezastre ! De curînd, o comisie guvernamentală a elaborat o strategie de trecere la economia de piață, după largi consultări cu specialiștii din țară și luări de contact cu economiile occidentale și est-europene în transformare. Un număr de 8 scenarii posibile vor fi oferite viitorului for legislativ. Va fi ales vreunul, sau va apărea altceva ? Obiectivele, din perioada „provizorie“ sînt clare : tranziția în termen cît mai scurt la economia de piață, concomitentă cu resorbția crizei profunde. Și asta în condițiile unui program de protecție socială și a creșterii nivelului de trai chiar în timpul acestei etape.

La conferința de presă de la Ministerul Economiei Naționale am reținut cîteva direcții de acțiune. Implementarea mecanismelor de piață poate fi realizată pînă la finele anului 1990 iar modernizarea ramurilor economice și a produselor urmează să se desfășoare în etape în 5—8 ani, beneficiind și de asistență străină. Se va practica o largă deschidere spre economia mondială, nu în condiții de neoiobăgie, ci prin atragerea de capital străin și împrumuturi raționale. Economia de piață va fi atotcuprinzătoare. La această competiție se vor alinia și întreprinderile de stat. Aplicarea ei limitată s-ar asemăna cu funcționarea șchiopătată a unui motor în 3 cilindri. Într-o serie de sectoare ca turismul, comerțul, proprietatea privată va deveni preponderentă chiar din acest an. În problema pămîntului, studiul propune o cale de privatizare radicală. Reglementată printr-o lege născută dintr-un referendum. Astfel, sectorul agricol de stat, profund modificat, nu va depăși 20%. Privatizarea industriei nu va arăta deloc ca o simplă operație estetică. Legea va încuraja investiția de capital, inclusiv străin. Obiective dificile, delicate, îngreunate și de starea de agonie a economiei ! Deprindem alfabetul unor acțiuni de amploare, menite să afle drumul adevărat spre revigorarea țării.

În aceste zile, aflat la București pentru o serie de conferințe, Antonio Marzano, profesor de economie politică și finanțe la Universitatea „La Sapienza“ din Roma, a încercat și el să ne limpezească o parte din aceste semne de întrebare, atît de fierbinți pentru noi. „Adoptînd economia de piață, Italia, săracă în resurse naturale, a reușit să devină a cincea putere economică a lumii. O economie de piață se bazează de fapt pe cîteva stimulente simple : întreprinderile private, familia, băncile și statul. Numai o luptă pentru profit maxim catalizează viața întreprinderilor particulare. Și acesta e secretul prosperității lor. De asemenea, concurența îi forțează mîna patronului să-și mențină tehnologiile la zi. Al doilea factor operant, familia, este cea care decide, prin nevoile ei, gama de produse cerute. Familia trebuie încurajată să facă economii pentru introducerea în circuit a fondurilor pentru investiții. Dobînzile ridicate au deschis pofta oamenilor pentru depunerea de bani. Italia se clasează pe locul 2, după Japonia în privința economisirii (20% din bugetul fiecărei familii). În capitalismul modern, băncile își asumă riscul pentru înnoirile tehnologice prin acordarea de credite întreprinderilor. Iar statul nu e necesar să se ocupe de ce se produce și consumă, de cît se economisește. El temporizează doar unele dezechilibre precum semnele de inflație și creșterea șomajului peste nivelul normal“.

— Și totuși, cum vedeți căile de însănătoșire a economiei românești ?

— Numai privatizarea poate aduce suflul revigorării. Deși nu cunosc realitățile românești, aș privatiza mai întîi turismul, comerțul, imobilele, și, în primul rînd, pămîntul. Fulger, de azi pe mîine. Cu industria se impune un procedeu în etape, cu pași moderați. Aș încuraja apariția de întreprinderi particulare mici, pentru a se naște capital. În Italia 70% din producție se adună de la fabricile cu pînă la 500 de muncitori, avantajate și de apariția microelectronicii. Coloșii industriali complet depășiți și nerentabili mai bine se casează cu redistribuirea forței de muncă. Cei ce pot fi reanimați prin grefarea de tehnologii moderne să fie conduși numai după criterii private. Deci capitalul lor să devină difuz în mîna unor proprietari.

— Dar la noi nu există forța financiară a individului pentru o investiție industrială.

— Pentru început, doritorii pot concesiona o întreprindere. S-o închirieze și s-o administreze un timp pînă adună capital pentru cumpărare. Dar să se legifereze posibilitatea de a i se retrage acestui gen de arendaș contractul de închiriere atunci cînd nu se dovedește un manager talentat. Concesionarea nu reprezintă cea mai fericită rezolvare. Dar poate constitui o soluție pentru prima etapă. De asemeni, și societățile cu capital mixt, de stat și particular, pot urni pentru început acțiunea de rentabilizare. Ca un pas provizoriu, pînă la preluarea lor completă de proprietari particulari. În Italia, aceste întreprinderi, cu logodnă de proprietate între stat și diverse persoane, tind să dispară. Acolo unde se simte ingerința statului, țelul nu mai este obținerea profitului maxim și fabrica devine necompetitivă. Cei ce vor urma să cumpere unități industriale trebuie încurajați și finanțați de băncile românești și chiar de cele străine. Oricum, apariția de mici unități particulare, multe, ca ciupercile, va naște capital și va permite generalizarea privatizării.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Rîșnița, o fantomă necesară

Pentru o consultație la un medic nu ne putem duce cu o pungă de cafea boabe. Cafeaua (cel puțin în București) se găsește pe toate drumurile. Ea trebuie rîșnită. Și dacă doctorul nu are rîșniță ? Căutăm acest aparat în magazinele de specialitate. Nu avem — ni se răspunde. Luăm drumul Argeșului, acolo unde (credem !) miroase frumos a... cafea rîșnită. „Electroargeșul“ e singurul producător intern de rîșnițe.

Ping-pongul, jocul preferat al fricoșilor

În biroul „Desfacere“ domnul Cîrciumaru se bîlbîie la întrebarea : „De ce nu se găsesc rîșnițe în magazine ?“ Se bîlbîie și ne roagă s-o așteptăm pe șefă, plecată pentru „un minut“ pînă undeva, dînsul — se scuză — nu este în stare să răspundă, așa singur, fără șefă de față. Așteptăm pe un scaun. Un individ din apropiere, auzind probabil întrebarea, ne agață misterios : „Domnule, eu știu de ce nu se găsesc rîșnițe, dar să nu publici asta ! Rămîne între noi, sînt multe scurgeri din depozitele noastre, tomberoane întregi de rîșnițe iau drumul Turciei...“ Apare doamna economist Medinski care ne liniștește : nu ne poate da amănunte, dar să avem răbdare, vor apare rîșnițe pe piață, este o chestiune de timp, să nu ne grăbim, se vor aduce rîșnițe și din străinătate și va fi bine ! Cu alte cuvinte, vrea să ne sugereze doamna economist, sînt atîtea probleme „arzătoare la ordinea zilei “și noi ne băgăm nasul în nimicuri.

Justificările, amante credincioase

Domnul Petre Bălălău, directorul comercial, este generos : de la începutul anului s-au livrat 65 000 de rîșnițe față de 81 000, cîte erau planificate. Nici una nu a luat drumul exportului. Rîșnița este un produs foarte căutat (dînsul deschide o paranteză necesară : omul de rînd, dacă vrea să facă un cadou unei cunoștințe, nu cumpără un porțelan, că-i foarte scump, cumpără bunuri pe care le producem noi, că sînt foarte ieftine). Asigurarea bazei materii prime rămîne prob[illegible]ma actuală. Piteștiul și Tele[illegible]jănul ne-au dat copolimer ABS doar 72% din cît era prevăzut în contract.

Despre organizarea muncii, despre disciplină, cointeresarea muncitorilor — „rele“ care stau la baza producției scăzute — ni se promite că se vor lua măsuri. Deja, unele dintre ele s-au și luat (? ?). La „Electro“ n-au fost greve, nu s-au dat concedii fără plată, de bine de rău s-a lucrat. Asta contează, că s-a lucrat !

Revanșa noastră în talciocul Stambulului

S-ar putea considera că boabele de cafea sînt singura moștenire „pozitivă“ a imperiului otoman lăsată românilor. Iată că, peste veacuri, le mulțumim turcilor cu un exod negru de rîșnițe. De vină sînt — afirmă directorul comercial — gestionarii magazinelor de specialitate, care vînd „la negru“ cîte patru—cinci rîșnițe la indivizi cu pașaport. Lucrul ăsta destabilizează balanța cerere-ofertă și implicit producția noastră.

N-avem idee cîte rîșnițe românești pătrund zilnic în Turcia dar, motivația de mai sus, dacă nu este o minciună, ni se pare totuși o exagerare.

Un sfat în loc de con[illegible]

Deci : dacă vreți să-i face[illegible] un cadou util unei cunoștințe, dacă aveți o lucrare la dentist sau dacă cererea pentru butelie încă nu vă este semnată, puteți încerca o excursie de trei zile în Turcia.

PETRE BARBU ■

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

Droguri si tācere în Carpaţi

La scurt timp, în portul Sulina îşi face apariţia cargourile „Ele Istria 3" din Cipru şi „Panaghia" din Pireu. Controalele ne arată că în farmaciile plutitoare ale ambelor nave există frunze similare cu cele descoperite pe „Siskina", fără a se cunoaşte cui aparţin de fapt, şi concluzia falsă este deja gata formată. Ne aflăm în preajma unei invazii de coca, lucru absolut surprinzător prin noutate şi uriaşa distanţă de locul de cultivare al plantei aflate acum în discuţie.

Dar nu a fost să fie aşa, cum credeam noi. Expertizele fizico-chimice efectuate în laboratorul de toxicologie al Institutului de Criminalistică din Inspectoratul General al Poliţiei ne readuc la realitate. Concluzia, în toate cele trei cazuri, este clară şi fără drept de replică, avînd în vedere competenţa celor ce le-au efectuat : substanţele vegetale (frunzele tocate) puse la dispoziţie în vederea constatării, nu au în compoziţia lor alcaloizi şi ca atare nu sînt supuse regimului. Dar ce sînt atunci ?

Şi răspunsul acesta ni-l vor da aceiaşi experţi, suverani din acest punct de vedere. Este vorba de betel. Cum aţi spus ? Betel ?

Unul dintre „precursorii" actualei gume de mestecat, betelul, este obţinut din frunzele proaspete ale unui alt arbust, şi anume piperul de betel (PIPER BETLE), în care se înfăşoară un amestec de praf de nucă de areca şi var (ori praf de mărgean). Compoziţia are un gust amărui şi un efect înviorător asupra organismului uman, excitant chiar, dar, ceea ce este mai important, nu creează euforie şi nici dependenţă ca drogurile propriu-zise şi ca atare nu este supus sub jurisdicţia internaţională.

Utilizat iniţial de către băştinaşii din Malaiezia, Micronezia, betelul a dobîndit o largă răspîndire în întreaga emisferă estică. De gustibus...

Să fie vorba numai de o coincidenţă surprinzătoare sau de o pasiune comună a marinarilor de pe cele trei nave, sosite din trei zări diferite, pentru mestecarea betelului ori o testare premeditată a vigilenţei organelor de frontieră şi a poliţiei române? Întrebări destule, după cum vedeţi. Răspunsurile sînt mai puţine, din nefericire, chiar şi după trecerea atîtor ani.

Cu toate acestea, deşi ne-am înşelat în aşteptări, uneori, atenţia nu a scăzut, iar în decembrie 1976, organele vamale din Sulina descoperă într-un butoi cu nisip de pe motonava „Larna", sub pavilion panamez, 850 grame de... frunze. Dar de astă dată, nu a mai crezut nimeni că sînt frunze de coca ori de betel. Aspectul, culoarea şi mirosul atestau că este vorba de cannabis, lucru ce s-a confirmat de altfel. Numai pe cel ce le ascunsese nu ni-l indica nimic şi nimeni. Nici atunci, nici acum.

De altfel, în Sulina s-au mai confiscat în timp şi în alte trei cazuri droguri, fără a putea fi traşi la răspundere penală cei ce le disimulaseră, în scopul derutării organelor de control.

Oare cu cine ţine Sulina ? Cu hoţii sau cu vardiştii ?

Aşa s-au petrecut lucrurile, bunăoară, cu cele 17,700 kg de cannabis, ambalate în doi saci, ascunşi în tubulatura electrică a unei nave sub pavilion străin, sosită tocmai din Togo, ca şi cu cele 1 500 grame de frunze şi inflorescenţe din aceeaşi plantă, identificate în sala maşinilor de pe alt vas, de asemenea înregistrat în străinătate.

Nu totdeauna poliţia poate ieşi victorioasă, cu toate că aşa ar trebui cînd este în discuţie drogul, iar acest lucru poate fi înscris printre celelalte reguli ale jocului, de care aminteam odată.

Sîntem în 2 martie 1978. În portul Constanţa, adică în locul ce-şi numără cu zecile de kilometri cheiurile, într-un geamantan cu fund dublu, organele de poliţie descoperă 4,700 kg haşiş lichid, ambalat în pungi de plastic. Investigaţiile de rutină şi cercetările întreprinse nu au reuşit să stabilească „păgubaşul".

Rugăm pe această cale persoana care a pierdut valiza respectivă să ia legătura cu poliţia, în vederea restituirii acesteia. Cu plata taxelor de depozitare, bineînţeles.

JEAN DRĂGAN ■

Întrebări pe stomacul gol

SECOL REBUSIST

Fără doar şi poate, trăim cu toţii într-un secol rebusist. Apetenţa tehnicienilor pentru abreviaţiuni este incomensurabilă. Oamenii lucrează, rîd şi se înfurie, amputînd şi anagramînd vorbirea ca într-un concurs de jocuri încrucişate. CUT-ul ia la telefon SPA-ul, directorul de la MEA e prieten cu cei de la TRAFO spre indignarea PRAM-ului şi a personalului CTZ. Şeful de atelier ridică receptorul şi-l ia la întrebări pe cei de la DDE: „Păi ce făcurăţi, domnule —! Uite e la mine ISC-ul cu avizul PSIM-ului şi referatul CAF-ului. Dacă nu daţi mîine STE-ul, scăpăm Pe-ul şi o încurcăm cu SIA".

E atîta euforie naturală în vorbirea cifrată că nu te-ai mira deloc să-l vezi în continuare adresîndu-se cu duioşie colegei sale mai tinere :

— „CMFFD ? (ce mai faci, fetiţă dragă ?)"
— „MFCTIPAID (mă fac că te iubesc, pe altul îl doresc)"
— „WC (vorba cîntecului)"

Dar uneori, iniţialele compun cuvinte de sine stătătoare, adevărate melodii ce-ţi fertilizează imaginaţia. E de ajuns să iei cartea de telefon ca să constaţi cîte ambiguităţi fanteziste se pot naşte în mintea colorată a tehnicianului. O adevărată lume cu persoane, lucruri şi întîmplări de basm :

CIMUIU : celebru antrenor de karate.
UREMOAS : rege asirian învins de Caracala.
ICILPÎLÎCIN : spiriduş în basmele mongole.
IPEMUIE : eunuc în haremul lui Baiazid.
FESDROL : chiloţi tetra produşi de casa „Dior".
IASLIT : tocană de berbec à la Turc.
BIBOZ : musca ţeţe în denumire locală.
CIPCIP : primul cuvînt rostit de primul extraterestru.
AIESSE : strigăt de luptă la negri Bantu.
BATMAASA : Bat fiul lui Maasa.

Pe vremuri, spun bătrînii, era mai simplu. Omul lucra la „Malaxa", cumpăra pîine de la „Herdan", îşi lua fata de la „APACA", se îmbrăca la „Cehoslovaca", greşea la „Coana Victoriţa" şi murea la „Bellu". Acum merge pe stradă şi citeşte pe pereţi : FSN = PCR. Iar cîţiva paşi mai încolo : PCR = MAI. Şi îşi aminteşte de o regulă din matematică : două mărimi egale cu a treia, sînt egale între ele. Sau vorba nu ştiu cui : Les amis de nos amis sont MAI.

LIVIU TIMBUS ■

Oră de caligrafie cu apă pînă la genunchi

Mulţi dintre elevii clasei a -a D din şcoala generală [illegible], Bucureşti, ajunşi (să presupunem !) ingineri, doctori sau profesori, se vor lăuda, pe bună dreptate, copiilor şi nepoţilor cum au învăţat tabla înmulţirii într-un subsol igrasios. Fireşte, nu vor fi crezuţi. Atunci părinţii îşi vor lua de mînă odraslele şi le vor arăta locul unde a funcţionat în cartierul Cringaşi şcoala 202. Vor descoperi (uimiţi) o şcoală cu şase etaje, cu clase spaţioase şi ferestre generoase. Dar toate aceste lucruri, sîntem siguri, se vor întîmpla peste treizeci de ani.

Acum şcoala 202 are trei nivele : etajul întîi, parter şi subsolul. Aici, datorită numărului mare de elevi, s-au amenajat săli de clase. Impresia de închisoare se conturează imediat ce cobori treptele : ferestre mici, dar fără grilaje (uf !), pereţii reci, un semiîntuneric apăsător, doar strigătele copiilor aflaţi în recreaţie acoperă un posibil zăngănit de lanţuri. Sumbră atmosferă. Clasa a II-a D, învăţătoare Gabriela Nicolescu (care-şi încheiase programul la ora descinderii noastre) cuprinde 35 de elevi şi spaţiul rezervat lor ocupă primul loc în topul claselor ...insalubre din şcoală. Directoarea adjunctă, doamna Rodica [illegible]u, ne explică tristă că, în ultima vreme, conducerea şcolii a solicitat alocarea de fonduri pentru construirea unui corp de clădire suplimentar. Inspectoratul a reacţionat imediat, trimiţînd o echipă de tîmplari care au montat pe podea bucăţi mari de placaj. Atît. Igrasia continuă să mănînce zdravăn din pereţi, doar trei neoane ard, zi lumină, din cele şase montate în tavan, inundaţiile repetate dau de lucru femeilor de serviciu, victime ale necruţătorului **Sanepid**, care ştie numai să amendeze. Deci, ca o previziune, viitorii specialişti ai ţării vor suferi de miopie, dar nu asta este primejdia esenţială ! (Vor purta ochelari !). Mai grav e faptul că mulţi elevi s-au îmbolnăvit de hepatită şi chiar de plămîni. N-am insistat asupra pregătirii şcolare a elevilor. Doamna Boaru a şovăit şi ne-a răspuns că notele elevilor sînt bunicele, dar mulţi copii lipsesc, fiind bolnavi. Această şcoală este veche de 50 de ani. Nu pledăm pentru demolarea ei, dar construirea unei aripi noi şi renunţarea definitivă la subsolul-închisoare ni se par acţiuni fireşti ale forurilor răspunzătoare de viitorul acestor copii, care încă nu ştiu să pună întrebări. Uneori nici n-au cui să le pună pentru că (am aflat în ultima clipă) actuala campanie electorală i-a sedus pe cîţiva profesori. Constanţa Petre, mama unei fetiţe din clasa a VII-a, ne-a mărturisit aproape disperată : „profesorul de engleză lipseşte de două săptămîni, fiind plecat la liberali".

Oricum, orele de aritmetică şi română continuă să se desfăşoare în subsolul friguros. Dar să fim optimişti ! Peste treizeci de ani şcoala 202 va fi o clădire cu şase etaje. Parol, băiete !

PETRE BARBU ■

Un perpetuum mobile de speţa întîi?

Acum cîteva zile a venit la mine un domn venerabil, trecut de optzeci şi (nu mai spun cîţi) de ani, îmbrăcat într-un costum de epocă, cu nelipsitele genunchiere celebre ale pantalonilor la bărbaţii de peste cincizeci de anotimpuri, puternic şi volubil, care m-a anunţat cu voce categorică, să fiu foarte atent, că are să-mi prezinte o descoperire epocală. Bineînţeles că întreaga redacţie a ciulit urechile (era să spun microfoanele, deh, vechile reflexe, precum atingerea genunchiului cu ciocănelul-jucărie), iar eu, emoţionat, am simţit privirea lui albastră de tip rază-radar, fixîndu-mă cu putere ca pe un mediu aflat în plină transă hipnotică. A scos tacticos, pe rînd, dintr-o veche plasă împletită din rafie, o vază pentru flori, din sticlă, de forma a două pînze de con (aproape un hiperboloid de rotaţie, cu două pînze în jurul axei verticale), apoi un pahar ieftin din sticlă groasă, în care se păstrează muştarul (bineînţeles, mai mic decît vaza ca înălţime). Despachetîndu-le uşor din ziar, m-a întrebat unde este toaleta, sau o sursă de apă. Era limpede : experienţa avea să aibă loc în toaletă. Am acceptat, din spirit pur şi simplu de devoţiune şi sacrificiu pe altarul ştiinţei. La urma urmei, nici o jertfă nu e prea mare pentru o descoperire care va revoluţiona istoria civilizaţiei. Domnul, despre care am aflat că se numeşte D. Gheorghe Sandu şi locuieşte în Bucureşti, mi-a comandat să mă-ndrept spre „laborator". Ajunşi acolo, a scos elementul-surpriză, o ţeavă de alamă îndoită într-un „dublu U", cu nişte manşoane asimetrice la capăt dintr-un soi de material plastic (ori cauciucat) rigid. Jucăria funcţiona. Introducînd fiecare capăt al tubului în cîte unul din cele două vase de sticlă apa se scurgea dintr-unul într-altul, datorită diferenţelor de presiune şi de nivel. După cîte am aflat, asta era a 394-a invenţie a domniei-sale, încă nebrevetată. Una din aplicaţiile principiului vaselor comunicante... Intenţia sa era s-o aplice în industrie şi în special în irigaţii, unde, după cum afirmase, nu mai era nevoie de pantă de scurgere. După cum mi-a împărtăşit mai tîrziu, dînsul avea şi un model de societate umană, original. În care oamenii să fie egali în drepturi şi să-şi capete, prin decont, de la stat, toate produsele necesare. În care să dispară banii. În care să nu mai existe administraţie, bănci, cecuri, case de finanţe, ci, după propria-i mărturisire, „numai şcoala, spitalul şi anchetatorii". Un perpetuum mobile ? Dar spuneţi şi dumneavoastră, ce ne trebuie nouă un perpetuum mobile ? Ce să mai facem cu unul în plus ? Nu ne prisosesc deja ? Dar industria noastră, care nu cheltuieşte lucru mecanic (căci cine se mai omoară azi la roboteală ?), şi totuşi funcţionează, nu e un perpetuum mobile de speţa întîi ? Dar agricultura, care merge înainte fără ţărani, dar, oricum **e pur si muove**, nu e un perpetuum mobile de aceeaşi speţă ? Dar şcoala românească, în care elevii trec clasa fără să depună decît un lucru mecanic tinzînd spre zero absolut, nu e şi ea un perpetuum mobile ? Dar oare noi, pînă acuma, n-am construit societatea ideală, în care totul să fie perpetuum mobile, oamenii să trăiască şi fără mîncare, căldură, lumină, salarii ? Nu sîntem noi ţara perpetuumurilor mobile, ţara însăşi — perpetuum mobile ? O ţară pe care, acum, alţii vor s-o zugrăvească în culori mai trandafirii ? La vie en rose, n'est pas ? Dar comunismul la noi în ţară, ei bine, nu e un perpetuum mobile de cea mai înaltă speţă ? Vorba poetului : „era pe cînd nu s-a văzut, azi îl vedem şi nu e..." Nu vor alţii s-o coafeze pe aceeaşi jeannetă altfel, cu fierul ţigănesc de lipit, în loc de drot ? Nu avem noi un preşedinte care, deşi a murit, face în continuare vizite de lucru la diferite întreprinderi din ţară, unde e primit cu aceleaşi ovaţii, în Valea Jiului, Rîmnicu Vîlcea, Ploieşti, etc. ? Nu este dînsul perpetuum comparat cu marele Amon-Ra, precum Ramses (ăla cu piramidele) sau precum suveranii Inca ? Dar vechile structuri, vechea oligarhie, vechea protipendadă zisă şi nomenclatură, nu este un perpetuum, fie el şi mobile ? Aşa că, ce să facem noi cu un perpetuum mobile în plus ? Ţara noastră a brevetat toate perpetuumurile posibile. Aşa că ştiţi ce i-am zis moşului ? Hai, ia-ţi jucăriile şi şterge-o, na şi de la mine un fişic de douj' de dolari, că tot îi am de săru-mîna, vin de la manifestaţie, hai şi şterge-o la ţărănişti, că ăia au mai mulţi dolari, strigi o dată „jos mai ştiu eu cine" şi faci de-un bilet de avion, şi hai, şterge-o repede la americani, că poate au nevoie ăia de-un perpetuum din ăsta, cum îi spui mata, mobile...

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

Flacăra speranţei, mereu treează
Fotografie de PAUL AGARICI ■

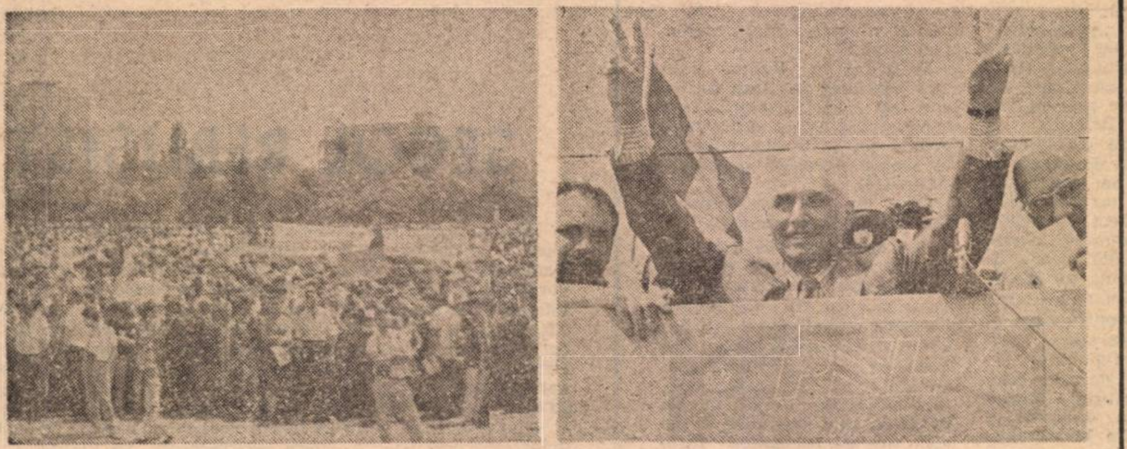

Votaţi pe Radu Câmpeanu, votaţi pentru un viitor sigur !

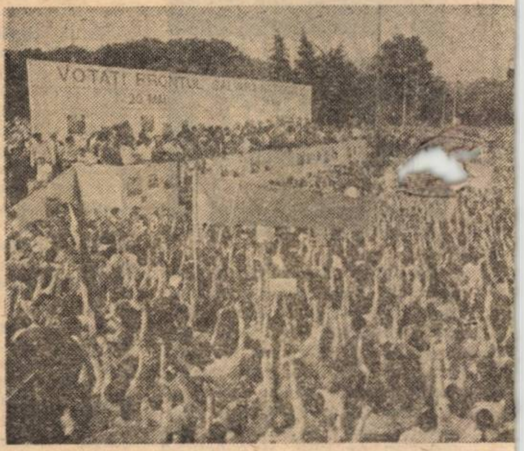

Votaţi pe

Înainte

DOMNUL CARAGIALE ESTE EMOŢIONAT

„În capitala unui judeţ de munte, în zilele noastre". Nu ! Nu este capitală de judeţ, dar a fost cîndva scaunul Ţării Româneşti... Curtea de Argeş. În faţa unui panou electoral sufocat de afişe intacte, aştept un moftangiu. Căldură mare. Un bătrînel cu basca îndesată pe frunte se opreşte speriat la întrebarea mea : „Vă duceţi duminică la votare ?" Dă din cap, da, şi se depărtează cu paşi adăugaţi. „Ştiţi cum să votaţi ?" — ţip şi trecătorii întorc privirea. „Dacă nu ştim, ne arată acolo". „Acolo" înseamnă secţiile de votare. Sînt 13. Ghinion la primele alegeri libere ? Domnul Deaconu Gheorghe, secretarul primăriei, mă convinge că listele alegătorilor au fost întocmite, verificate, pe ici pe colo s-ar putea să avem scăpări, au rămas de montat cabinele de votare, lemnul pentru confecţionarea lor a fost o problemă, pînă la urmă ne-am descurcat şi le-am reparat pe cele rămase de la alegerile trecute. Deşi atribuţiile dînsului se sfîrşesc sîmbătă seara, va fi prezent duminică la primărie, pentru orice problemă care s-ar ivi.

Domnul avocat Nicolescu preşedintele secţiei de votare Cicăneşti, (comună limitrofă Curţii...), are emoţii pentru duminică. Primele alegeri libere, prima funcţie de răspundere, miza este foarte mare, mai ales că în acest sat ziarele ajung greu sau nu ajung, oamenii nu ştiu cum să voteze, nivelul de civilizaţie (ah !) este scăzut. Grea misie ! Îmi enumeră cîteva întrebări la care va răspunde singur. Cine îi asigură transportul pînă la Cicăneşti ? Unde va dormi ? Unde va mînca ? Duminică se va trezi la ora patru. Nu ştie cum va fi (dar cine poate să ştie ?), dar speră că va fi bine, se va descurca.

Acostez pe rînd cîţiva bătrîni (ce comedie !), întrebîndu-i dacă au votat în '46. Unul e surd, altul nu vrea să-mi răspundă. Tudor Ionescu, pensionar, în etate de 76 de ani, îşi aminteşte că în acel an a votat undeva prin zona Călăraşilor. Cabinele de votare nu erau acoperite şi dacă aveai curajul să ridici capul, vedeai pe cer stelele (verzi ?). Dar asta s-a întîmplat în '46.

După

6—5 ZAR DE FUGĂ

Duminică, în cinstea alegerilor, la ora 11,30, şeful de post din comuna Cicăneşti, judeţul Argeş, asista apatic în localul „Poliţiei" la o partidă de table între doi consăteni. Probabil că vigilentul apărător al ordinei publice din această aşezare aruncată pe „coastele" dealurilor subcarpatice, îşi aştepta nerăbdător rîndul între două ţigări.

La trei sute de metri de „Poliţie", în curtea secţiei de votare 196, pe scările şi în holul clădirii, aproape două sute de săteni încercau să năvălească în cele şase cabine destinate votării. Exagerăm ! Ei stăteau cuminţi şi înghesuiţi, emoţionaţi, transpirînd, glumind, sperînd că aceasta va fi ultima „coadă" din viaţa lor. Nu ştiau cum arată un buletin de vot, dar nu-şi făceau probleme, important e să te vezi intrat la comisie, să prezinţi buletinul de identitate, preşedintele, avocatul Nicolaescu, are răbdare să-ţi explice cum se pune ştampila, pă toate trei ?, pe o pătrăţică, bade ! pă care ?, pe care vrei matale !, da' n-am ochelarii, Ioaneee, dă-mi ochelarii ! Şi perechea de ochelari trecea dintr-o cabină în alta. Ţăranul român, deşi nu citeşte ziarele, suferă de miopie. Bătrîneţile ! Sau miopia celor 45 de ani de comunism ?

Ţăranii din Cicăneşti au votat. Nu s-au gîndit că actul lor istoric ar însemna o viaţă mai bună, mai multe vaci şi capre, drumurile comunei asfaltate, mai multă ţuică, iernile mai blînde, biserica terminată, construirea podului(a singurului pod ce ar înlesni legăturile directe cu lumea), mai multă pîine adusă de la oraş, o şcoală nouă... De cincisprezece ani în Cicăneşti nu s-a construit o clădire : un cămin cultural vechi, o şcoală veche, o primărie veche, un dispensar medical ascuns într-o casă gata să se dărîme.

PETRE BARBU ■

Înainte

N-AVEŢI UN BULETIN DE VOT ÎN PLUS?

Din convorbirea cu domnii judecători Florian Gliga, Cornel Bambici, şi Ladislau Margoczy, de la Circa electorală judeţeană Bihor ,unde se centralizează rezultatele votării am aflat că mulţi cetăţeni au reclamat faptul că nu figurau înscrişi pe listele electorale. O deficienţă organizatorică a primăriei municipale care a fost rezolvată de către cei trei judecători în sensul că cetăţenii respectivi au fost îndrumaţi la camera nr. 13 de la primăria Oradei pentru a fi trecuţi în liste. Totuşi, în situaţia că unii alegători nu au verificat înscrierea în liste şi constată acest lucru chiar la data votării se recomandă totuşi primirea acestora la urnele de votare unde au obligaţia de a dovedi cu buletinul identitatea lor şi faptul că domiciliază potrivit legii pe raza secţiei de votare respective. Aşadar, numărul total al alegătorilor potrivit listelor nu este egal cu cel al cetăţenilor care s-au prezentat la urne. După listele de alegători Bihorul se prezintă în actuala campanie electorală cu un număr de 450 mii de alegători împărţiţi în 365 de circumscripţii electorale. Cîte circumscripţii — atîtea zile într-un an. Şi de un milion de ori mai multe speranţe într-o viaţă mai demnă şi mai bună. Preşedinţii şi locţiitorii secţiilor de votare au fost temeinic instruiţi asupra îndatoririlor ce le revin din noua lege electorală în ziua de 15 mai, într-o şedinţă ce a durat de la orele 11 pînă la orele 16. Prin consens şi dînd dovadă de cavalerism lăudabil, juriştii au acceptat să se deplaseze la secţiile de votare repartizate prin tragere la sorţi pe tot teritoriul judeţului, iar femeile cu pregătire juridică — judecători, procurori, avocaţi, jurisconsulţi — sînt preşedinţi ai secţiilor de votare din Municipiul Oradea. Din data de 18 mai s-au asigurat cu paza poliţiei secţiile de votare. Cu toate acestea se înregistrează o serie de contravenţii la Legea electorală prin săvîrşirea de către persoane necunoscute şi cu spirit gregar, de distrugeri, deteriorări, murdăriri, a platformelor program afişate, şi a altor afişe de propagandă electorală tipărită (art. 84 din Legea electorală, alin. 1 lit. D). Acest lucru îi determină pe activiştii fesenişti, ţărănişti şi liberali să se cocoaţe cît mai sus pentru a-şi lipi portretele de preşedinţi pe ziduri. Portretele puse mai jos suferă mutilări odioase care nu ne fac deloc cinste în faţa străinilor La începutul lunii aprilie a.c., am fost în Debreţin şi Budapesta şi nu am constatat astfel de mutilări, sfîşieri sau zgîrieturi ale afişelor electorale. Ziarele locale „Crişana", „Bihari Naplo", publică declaraţiile de bune „intenţiuni" ale „catindaţilor" la Camera deputaţilor şi Senat. Majoritatea lor sînt jurişti, doctori, ingineri, profesori, mai puţin muncitori iar ţărani aproape deloc. Bihorul are, potrivit Hotărîrii guvernamentale nr. 283 din 21 martie 1990, dreptul de a fi reprezentat de 11 deputaţi şi 3 senatori. De pe acum concurenţa se anunţă teribilă. Încurajaţi de „victoria" asupra domnului Ion Raţiu care nu şi-a mai putut ţine mitingul electoral la Oradea în faţa Casei de Cultură a sindicatelor, F.S.N. Bihor i-a invitat pe toţi simpatizanţii săi să participe la mitingul electoral organizat joi 17 mai. Manifestaţia va începe joi cu un marş (să fie oare marşul victoriei !?) care va porni la ora 15,30 de la noua Universitate tehnică fondată la Oradea, str. Armatei Roşii (sic !) Deci, de pe o stradă cu nume semnificativ a pornit marşul cel lung al feseniştilor cu rugămintea publicată în presa locală ca participanţii la marş să aibă o comportare decentă şi să nu răspundă la nici un fel de provocare. Dar de ce marş şi nu miting, întrunire sau adunare ?

După

SPERANŢA ÎN DUMINICA UNUI OLOG

În Duminica Orbilor am văzut ieşind din secţia de votare nr. 54 din Oradea trei ţigani cu trandafiri în braţe purtaţi în mod ostentativ. Am crezut că e o vedenie, dar mai departe, peste nici o jumătate de ceas, în apropiere, din secţia de votare nr. 44 ieşea o femeie corpolentă cu alţi trandafiri în mînă. Preşedinta secţiei de votare de aici mi-a mărturisit că i s-au dăruit trandafiri încă dis-de-dimineaţă. Un fel de parolă magică cu semn la vedere. La secţia nr. 34 o femeie în vîrstă de 90 de ani a venit tîrîş, grăpiş la votare. Aici i s-a făcut rău, a fost imediat stropită cu apă pe faţă apoi şi-a revenit şi a votat. Tot aici un bătrîn pensionar neavînd buletin de identitate a vrut să fie admis la vot cu carnetul C.A.R.P.O. A fost îndrumat la poliţie unde a stat de la orele 7,00 dimineaţa pînă la prînz şi a primit buletin nou-nouţ. La secţie a mai aşteptat cîteva ore pînă să-i vină rîndul la vot. Oamenii ţin morţiş să voteze, mai ales cînd au aflat că pe buletin se aplică ştampila „VOTAT". Lipsa ştampilei pe actul de identitate este considerată o ruşine. O abdicare de la datorie. Această duminică a fost şi duminica unui olog, a unui infirm pe nume Florian Paşca din satul Hidişelul de Sus nr. 4 zis Piţirig care a venit numai săltîndu-se în mîini cale îndelungată numai să-l voteze. Un avocat, Petre Stolnicu, de la secţia de votare din satul Burzuc, comuna Sîrbi a făcut preinfarct din cauza oboselii. Singurele incidente au fost la Cîmpani şi Văşad. La Văşad, P.N.Ţ.-c.d. filiala Bihor, a trimis doi delegaţi, nu unul. Unul din delegaţi avea un frate învăţat pe care l-a reţinut să-l ajute. „Ajutorul" a constat în aceea că se îndrumau unii ţigani neştiutori de carte unii bătrîni să voteze în contradicţi cu dorinţa lor. Alteori li se luau unc alegători buletinele de identitate, s aplica ştampila „VOTAT", dar nu li s mai dădeau buletine de vot, spunîndu-li-se că vor fi completate de cătr ei. Drept pentru care ţăranii s-au răsculat cu furcile ca să-l voteze pe Iliesc şi au impus astfel o blocadă pînă dimineaţa cînd au aflat că Iliescu cîştigat alegerile.

În Oradea, la secţiile de votare n 14, 20, 48, 49, 50, 51, 68, votarea s-a terminat tîrziu, la unele pe la orele trei şi jumătate noaptea. Primarul judeţului, Doru Drăghici, şi preşedintele circumscripţiei electorale judeţene au trimis ajutoare la aceste secţii. Ultimul termen pentru predarea situaţiei votărilor — luni, 21 mai orele 23,00. Am văzut şi am discutat cu nenumăraţi orădeni care au stat ore în şir la coadă s voteze. Mulţi speră să fie ultima coad din România. Să dea Dumnezeu să fi aşa şi să nu se întîmple cum au zi unele guri afurisite din Piaţa Universităţii : „F.S.N. dacă votaţi, trandafir o să mîncaţi".

PAŞCU BALACI ■

Înainte

FRAŢII LUI CEAU LA VOT

Comuna Jilava, din Sector Ilfov, este una din localităţil cu siguranţă în istoria revoluţi ne. Aici, în penitenciarul din munei, s-au produs multe din Uriaşului cu multe vieţi, care es porul român. Locuitorii comunei Jilav au asistat îngroziţi, în noaptea de 21 decembrie, la iureşul în care dubele miliţiei cărau revoluţionarii din Piaţ Universităţii. Tot ei au fost martori, doua zi, la Progresul, cînd cei care fuseseră arestaţi erau abandonaţi. Spectacolul era unic. Oamenii erau plini d sînge, loviţi, cu hainele rupte. Un eveniment în plus, dacă mai era nevoi să-i convingă pe cei 6 506 cetăţeni, c drept de vot, ai comunei să-şi manifest prin chiar actul votării, dorinţa lor d a înlătura din rădăcini comunismul di România, fireşte cum crede fiecare î cabina de votare. Ca măsură democratică, şi cei aproape cinci sute de deţinuţi din Penitenciarul Jilava, care n au primit sentinţa, au drept de vo **Printre ei se află Nicolae Andruţ Ceauşescu şi Maria Agachi, fraţi ai ultimului „ales" al comunismului. Oar către cine se vor fi îndreptat gînduril lor ?**

La primărie era linişte, nici măca firmă. Sectorul a comandat pentru toate primăriile, să fie la fel. Pînă atunc aşteptăm, spunea primarul Ion Gheorghe. Secretarul primăriei, Aurel Stanciu nu a văzut prea mulţi să se interesez de liste, oamenii îşi văd de muncă, şti ce au de făcut. Poliţia comunei ne asigura că în campania electorală nu s-a înregistrat evenimente şi este convins că nici nu vor apărea. Cel secţ de votare din Jilava, unde vota candidaţii la preşedinţie şi candidaţi pentru camera deputaţilor şi senat di circumscripţia nr. 41, Bucureşti, era asigurate ca totul să decurgă normal.

Cîţiva cetăţeni ai comunei, aleşi absolut la întîmplare, îşi manifestau încrederea că alegerile le vor asigura liniştea, dreptul la muncă, un alt tra

Ion Iliescu ! Avem incredere in el !

Votaţi pe Ion Raţiu, votaţi pentru prosperitate !

Petre Pise, electrician la turnătorie, la U.R.B. : Vor fi nişte alegeri cinstite. Nu vreau privatizare, să muncesc la patron. Cred că dl. Iliescu este cel care ne va aduce ceea ce ne dorim. Ce caută Raţiu, care a venit după 50 de ani în România ? Mie îmi convine regimul care este acum. Tăticu' Ceauşescu nu ne-a dat de mîncare cum ne-a dat tăticu' Iliescu. Am aderat la F.S.N. Nu am fost membru de partid. **Dumitrache Mihalache,** maistru mecanic la I.B.C.C. : Sîntem convinşi că alegerile sînt libere şi că votăm ce vrem. Ne prezentăm, fără discuţie, la secţia de votare. Am încredere în F.S.N. pentru că, aşa cum ni se vorbeşte de la conducerea F.S.N., ni se par promisiuni certe, vorbe concrete, faţă de alte partide care fac promisiuni inutile. Întîi cerem fapte şi după aceea votăm. Eu văd într-adevăr o democraţie în F.S.N., nu un neocomunism. Aşteptăm după alegeri numai lucruri frumoase şi bune. **Ştefan Popescu,** matriţer : Vrem stabilizarea guvernului, să mergem spre democraţie. Totul e să muncim, că munca-i sfîntă. **Ştefan Dumitrache,** gestionar la cantina C.A.P. : Am apucat privatizarea şi nu mă tem de ea. Pe cînd eram ucenic la o bumbăcărie ştiu că şi directorul şi portarul şi-au cumpărat cîte o fabrică, dacă au ştiut ce să facă cu banii. La pomul de Crăciun, patronul ne îmbrăca din cap pînă-n picioare. Dar cine nu-şi dea de treabă sigur că nu avea loc. [illegible] mpatizez cu Frontul. Am văzut Bucureşti cum rupeau unii afişe [illegible] nu sînt de acord cu ei. Ţara a ple[illegible] pe un făgaş bun şi cred că mergem [illegible] e bine.

Dincolo de convingerile politice ale amenilor din Jilava, care nu se vor anifesta ca altădată, ei îşi doresc aici o centrală telefonică, centru de butelii şi multe altele. Le aşteaptă.

După

SOŢIA GÎNDEŞTE CA MINE

Secţia de votare nr. 851 din comuna Jilava are observatori la un geam spart, aflat chiar în spatele comisiei. Pe aici se scurg buletinele celor care nu mai vor să piardă vremea la coadă. Dreptul de vot este transmis celor care au votat deja. ..Vezi. bă. strigă un alegător extern, celui care a preluat ştampila în numele lui, cu Iliescu şi cu ai noştri". Marin Floarea. membră a comisiei. înmînează buletinele de vot lui Vutov Dumitru pentru soţie. Motivaţii se găsesc. Alt alegător insistă pentru al doilea buletin. Preşedintele Damian Horia îl tempereaza : „deocamdată nu !" Îl liniştesc şi eu : „aveţi răbdare pînă plec eu". Iese tot nedumerit. „Cum nu ţi-a dat voie zice altul. că doar eu am votat pentru patru". La coadă mulţi cu cîte două buletine în mînă. „Bine pregătiţi" pentru alegeri libere. În cabine doi cîte doi. Se mai consultă oamenii ! Preşedintele şi observatorul introduc buletinele de vot în plicuri, pentru operativitate. Cînd sînt aduse în dezordine mai sînt răsfoite pentru a le aranja. Secretul rămîne secret.

ntrebări secrete în gura mare ale ătorilor pentru buletinul P : Unde e [illegible]scu ?, unde e trandafirul ?, unde e Roman ?, unde nu e Coposu ? Pentru deputaţi şi senat nu se prea pun ştampile. „Dacă nu-i cunoaştem !".

La secţiile nr. 849 şi 850, alegători mai puţini pe liste. Îngrămădeală mai mică. Corectitudine mai multă. Interes pentru importanţa alegerilor, firesc.

VICTOR RĂDULESCU ■

Înainte

MIZA PE ROŞU

Cînd cobori în gara Galaţi, ruleta începe să se învîrtă deja. O baracă, precum cele de tir, în care se fac jocurile. Numerele însemnate cu roşu sînt cele cîştigătoare. Mulţimea îşi agită ciclopic cocardele trandafirii. Poţi cîştiga o vază de sticlă, care imită prost cristalul.

O păpuşă de paie, sau un trandafir de plastic. Aici miza se pune pe roşu. Întîmplător numărul treisprezece se află pe fundal roşu. Cineva, un mare specialist în teoria confuziei planificate, spunea că nu trebuie să falsifici neapărat filele cu numere, aflate în urnă ; e de-ajuns să hipnotizezi mediumul-spectator.

Dacă te îndrepţi spre secţia de votare la care ai votat şi acum (patru ? cinci ? şase ?) nici-nu-mai-ştiu-cîţi ani, te-ai putea sprijini de acelaşi copac de care te-ai sprijinit şi mai înainte, atunci cînd ţi se făcuse rău. Numele alegătorilor, cu destule greşeli de tipărire, sînt afişate la un panou, acelaşi ca şi atunci. Aceeaşi incintă prăfuită : circumscripţia 6—7, str. Brâncoveanu, în incinta I.J.G.C.L. secţia apă-canal-termoficare. Nişte muncitori vopsesc un papagal în culori ergonomice. Ultima oară ai intrat în acelaşi cabinet medical, pe uşa căruia scrie „tratamente şi consultaţii".

Acolo erau urnele. Nu tocmai o simplă coincidenţă. Alegătorul e un bolnav cu o imaginaţie şubredă ; trebuie terapizat. Numele meu e scris greşit. Inutil, îmi spune o cucoană, aici nu vine nimeni. Înăuntru nişte scaune stivuite şi urnele vopsite cu un bleu şters, aducînd cu nuanţa bastoanelor pentru orbi. A mai venit unu' pentru adeverinţă, da' cine dracu' să-i mai dea şi adeverinţă ?

Cobor în curte, o străbat şi mă-ndrept spre cealaltă circumscripţie electorală, cea mai apropiată. Şi observatorii, şi delegaţiile cu reprezentanţi ai fiecărui partid, ce mit frumos... Însă miturile se dizolvă suav, ca piatra la rinichi. Un membru al Partidului Naţional Liberal, Petre Rău, m-a asigurat însă că această formaţiune politică a depus toate eforturile pentru a acoperi toate circumscripţiile de pe raza judeţului, inclusiv cele din comunele mai îndepărtate.

În continuarea periplului, ajung la secţiile de votare 4—5, cu sediul la şcoala generală nr. 28. Discut cu o parte din personalul şcolii. Nici aici nu ştie nimeni nimic. În clasele în care se improvizează secţiile electorale nu e nici ţipenie. În faţa complexului „Ancora" d-nul Ion Iliescu zîmbeşte la mine comercial, dintr-un afiş propagandistic. O femeie cu un copil se apropie şi sărută poza : „uite-l, mînca-l-ar mama" — spune — şi ridică copilul, care, la îndemn, sărută şi el fotografia, indecis. Icoanei i se face ruşine. Fotografia transpiră şi se chirceşte. Nu-mi vine să-mi cred ochilor. Mă frec cu amîndouă mîinile pe pleoape. În continuare, femeia (grizonată, 40 de ani) spune : „Ia să văd io acuma un liberal, că-i crăp capul !"... Mă-ntorc spre secţia de votare la care voi exersa loviturile de graţie cu ştampila. Aceeaşi secţie de votare, aceeaşi mînă, şi poate — cine ştie? — chiar aceeaşi urnă.

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

După

A fost ca înainte

Înainte

NU VOTĂM SĂ NE-AMUZĂM !

La ora prînzului, Brăila picoteşte sub soarele neiertător al miezului de mai. E anotimpul pufului de plop, al bişniţei pîrdalnice, al vorbelor înghiţite, al unei anume aşteptări febrile. Ce va fi pe 20 mai, ce va urma după ?... Oamenii mătură cu privirea circumspecţi afişele electorale, lasă să le răsară pe chip cîte un zîmbet sau o grimasă la vederea prăpădeniei infantile — în postere, Raţiu are ochii scoşi, Câmpeanu mustăţi, Iliescu coarne. Ca-n filme : toată lumea rîde, cîntă şi dansează.

Între timp, cele 110 secţii de votare de pe raza municipiului, constituite în circumscripţia 9 s-au pus pe picioare, iar Comisia electorală lucrează din plin. La sediul „Casei Albe", al actualei primării municipale, cei omişi de pe liste vin singuri, îşi fac timp să pună în ordine inexactităţi pentru care nu au nici o vină. Camera 19 este asaltată de zeci şi zeci de persoane în această situaţie. Dl. Murguleţ, ocupat pînă peste cap, mă trimite la dl. Mihai Niţă, secretar al Primăriei şi factotum în pregătirea alegerilor. „Înainte era simplu — îmi mărturiseşte acesta. Primarul chema secretarii de partid, directorii şi se dădeau ordine clare :tu faci aia, tu faci aia şi treaba mergea. Acum noi sîntem slujitorii partidelor (...). E greu ; avem aproape 160 000 de alegători. Recensămintele în baza cărora s-au întocmit listele au fost făcute de cadre didactice plătite să desfăşoare această activitate. Dar vedeţi şi dvs. — cîte omisiuni — străzi întregi, blocuri... În rest e-n regulă. Poate mai lipseşte pe la vreo secţie o cabină, poate la alta nu-i vopsită urna, deh"...

La şcoala generală nr. 6 este amplasat sediul secţiei de votare nr. 73. Dl. Vasile Roşu e contrariat de afişarea eronată a altui prenume al soţiei sale Dumitra şi nu Elena. Nici vîrsta nu corespunde. Măcar sexul e menţionat corect, tot e ceva...

Dl. Vasile Roşu : „Nu prea înţeleg nici chestia cu numărul de apartament. În buletin figurez ca locatar al blocului 10, ap. 8, iar pe listă apar ca locatar la 48 ! Situaţia asta au generat-o cei de la I.J.G.C.L., care ne-au schimbat numerele. Oricum, nu-i în regulă"... În faţa aceleiaşi liste, d-na Aurica Tănase rămîne privind cu mirare şi necaz : „Mie mi-au pocit prenumele. Ce Dumnezeu ,sînt romîncă, de unde să mă cheme Auricadru !, cînd e limpede că Aurica-mi zice ?".

Ceva mai departe, între şirurile de case ale gospodarilor brăileni, la clubul „Laminorul" din strada Transilvaniei nr. 5 se află sediul secţiei nr. 72. Oamenii vin, îşi notează numărul curent la care figurează în liste şi pleacă. Cei ce se regăsesc ; cei ce nu, ghinion — urmează să ia calea camerei 19.

Dincolo de opţiunile înscrise în buletinele de vot, opţiuni ce reclamă obiectivitate şi discernămînt, procedura electorală trebuie să-şi fi îndeplinit rolul determinant, acela de a garanta veridicitatea actului electoral în sine. E clar : nu votăm să ne-amuzăm ! Prin votul nostru ne aerisim conştiinţele, descoperim oglinda în care viitorul se piaptănă, se piaptănă alene...

CRISTIAN PAVEL ■

După

A fost ca înainte

Înainte

SCORNICEŞTI : „BASTION" ŞI PARTID UNIC

Scorniceşti, marţi, 15 mai. Atmosferă de tîrg liniştit. Calm. Poate chiar indiferenţă, faţă de alte locuri în care oamenii se frămîntă înaintea scrutinului. Secretarul primăriei, domnul Marian Lungu, ne spune : „Domnul primar Gheorghe Bădiţă şi domnul Ilie Manea, preşedintele C.P.U.N., sînt pe la secţiile de votare. Trebuie să se-ntoarcă". Peste o oră îşi aduce aminte că primarul este, de fapt, la Bucureşti. Nu se ştie cînd vine. Preşedintele C.P.U.N. a trecut, în grabă, pe la primărie şi a plecat la Slatina. Şeful poliţiei locale, domnul căpitan Dumitru Predescu, „e pe-aici prin oraş" ore în şir.

N-am aşteptat pînă seara, Seara, oricum, omul se duce acasă, nu la birou. Amabilitatea domnului Marian Lungu ne-a mai ajutat să aflăm că la Scorniceşti există un singur partid : F.S.N. „Are şi sediu. Alte partide — vreau să zic, de la Slatina, că la noi nu sînt — nici nu au cerut. Dar Frontul are sediu. În biroul acesta din stînga". Adică în biroul primarului, împreună cu el ? „Da".

În cele două birouri importante, al preşedintelui C.P.U.N. şi al primarului, în locul portretului, ştiţi dumneavoastră cui, s-a întins pe perete un tricolor stilizat : un dreptunghi înalt cu benzile de culoare verticale. Pare alt steag. Poate că nu e pus decît ca să conserve gaura cuiului pentru un nou tablou.

Jos, la uşa primăriei, singurul panou de afişaj aparţine, în exclusivitate, Frontului. Tabloul domnului Ion Iliescu, în trei sorto-tipo-dimensiuni de zîmbet, aşteaptă cuminte să treacă şi alegerile astea. Pînă în biroul primarului, se urcă o scară. O ramă, un scaun şi-un cui găseşte oricine. Poate să păstrează şi rama de mai an.

La Scorniceşti se păstrează, oricum, moda unui singur partid. Comod. Măcar n-ai dureri de cap, dacă optezi ca Adam, cînd Marele Grădinar i-a arătat-o pe Eva ca pe o unică emanaţie şi i-a zis zîmbind : «Alege».

Scorniceştenii par mulţumiţi. E drept că dînşii se deosebesc de noi toţi. Nicăieri... Niciunde ca aici, oamenii nu au răbdat, pînă în decembrie, DOUĂ dictaturi. Şi, pentru ei, cea locală a fost mai scîrbavnică decît cea de la Bucureşti. Acum răsuflă uşuraţi. Încă nu doresc mai mult. Dar Scorniceştiul nu poate fi luat ca model. (Chiar dacă, în centru, barul e plin de vodcă şi de coniac «Bastion», iar berea se vinde şi se bea pe stradă.) Ca şi pe vremea cînd raporta miraculoase producţii de grîu, Scorniceştiul are ceva care te sperie. Poate tocmai liniştea de faţadă. Mulţumirea cu puţin.

Sigur, nu ne facem iluzia că partidul unic n-ar avea suporteri şi prin alte părţi. Dar (deocamdată) la Scorniceşti lucrurile sînt prea limpezi : partidul comunist a fost schimbat cu F.S.N.-ul. Între ele nu există, Doamne fereşte, vreo asemănare. Dar susţinătorii ambelor seamănă teribil. De fapt, seamănă cu ei înşişi : sînt aceiaşi.

DORIN GHERGHINESCU ■

După

A fost ca înainte

Mai sînt de citit mii de cărţi

O veste senzaţională

Vestea este într-adevăr senzaţională: Geo Dumitrescu a împlinit 70 de ani ! Cînd i s-a întîmplat aşa ceva lui Mihail Sadoveanu (sau lui Tudor Arghezi, Al. Philippide) totul părea normal. Dar Geo Dumitrescu este prin structura sa un tînăr contestatar şi ne vine greu să credem că a ajuns la o vîrstă patriarhală.

Hugo Friedrich face următoarea remarcă în legătură cu poezia modernă : **„A obosit dafinul să mai fie poetic** — spune un vers de Garcia Lorca. Se vorbeşte deci, azi, în poezie despre alge, iarbă de mare, usturoi, ceapă, despre ciori, melci, păianjeni". Cu ascuţitul său simţ critic, Geo Dumitrescu a sesizat de la început, încă de la faimoasele sale volume din tinereţe **Aritmetică**, 1941, şi **Libertatea de a trage cu puşca**, 1946, „oboseala dafinului". Şi, drept urmare, a declanşat, cum s-a spus, o acţiune sistematică de „democratizare" a poeziei, introducînd în limbajul liric termeni şi procedee de la periferia literaturii. „Poezia sa — afirmă sintetic Nicolae Manolescu — nu numai că nu evită un conţinut străin, dar îşi face din acest conţinut raţiunea de a fi".

Geo Dumitrescu nu se confundă cu condiţia de poet, pe care o priveşte, dimpotrivă, cu maximă detaşare, ca pe un rol. Aceasta reiese şi din complicitatea care se stabileşte aproape întotdeauna între el şi cititor. Zîmbetul autoironic, atît de caracteristic atitudinii lirice a lui Geo Dumitrescu, este expresia directă a complicităţii sale cu publicul, **peste** convenţia poeziei. Poetul ne creează impresia că, de la o clipă la alta, va termina de demonstrat că poezia se poate face din orice, nu numai din elemente simbolice de mare nobleţe, şi, eliberat de această obligaţie, va coborî de pe podium şi se va amesteca printre noi.

Această scriere a poeziei „din afară", această supraveghere atentă, cu o pedanterie surîzătoare, a propriilor exerciţii lirice ne ajută să înţelegem şi cauza pentru care Geo Dumitrescu este considerat prin consens şeful generaţiei sale. Al. Piru aminteşte, de pildă, că încă din 1941 redactorul „Albatros"-ului era „foarte cunoscut în cercurile de poeţi tineri" şi socotit „reprezentantul lor **en titre**", iar membrii înşişi a ceea ce s-a numit „generaţia războiului" sau „generaţia pierdută" s-au declarat întotdeauna de acord cu această situare. Faptul este cu atît mai demn de interes cu cît printre colegii şi emulii lui Geo Dumitrescu se numără destui care şi-ar fi putut revendica titlul. Constant Tonegaru, de exemplu, avea mai mult talent, Dimitrie Stelaru era mai pătruns de importanţa „misiunii" sale de profet boem, Ion Caraion a afişat de la început o atitudine mai tranşantă în plan moral. Şi totuşi, autorul **Libertăţii de a trage cu puşca** a fost preferat pentru rolul de „lider".

Explicaţia constă, fără îndoială, în clara conştiinţă de sine a lui Geo Dumitrescu. El trebuie considerat nu numai poetul, ci şi criticul de direcţie al generaţiei sale, **ideologul** ei. Aproape toate versurile pe care le-a scris au, pe lîngă valoarea lor literară, şi o valoare demonstrativă. „Iată o cale posibilă !" — aceasta este exclamaţia care se aude în surdină.

Cărţile care s-au mai adăugat pe parcurs — **Aventuri lirice**, 1963, **Nevoia de cercuri**, 1966, **Jurnal de campanie**, 1974 — au consolidat poziţia lui Geo Dumitrescu nu numai în cadrul generaţiei sale, ci şi în contextul mai larg al literaturii române contemporane. Care este locul ocupat de el? Perpessicius l-a comparat, depăşind graniţele literaturii române, cu Whitman şi Maiakovski, Al. Piru — cu Poe şi Rimbaud, I. Negoiţescu — cu Bacovia, cu Camoes şi chiar cu... presocraticii şi cu Paracelsus, Eugen Simion — cu Ion Minulescu, Mihail Petroveanu — cu Geo Bogza, Silvian Iosifescu — cu Marcel Breslaşu şi Cicerone Theodorescu, Aurel Martin — cu Whitman, Maiakovski şi Miron Radu Paraschivescu, Gh. Grigurcu — cu Adrian Maniu, Tonegaru, Geo Bogza, Emil Botta, Arghezi şi Marin Sorescu, Petru Poantă — cu Ion Caraion şi Marin Sorescu. Dacă eliminăm apropierile ocazionale sau pur şi simplu excentrice, observăm că unele nume revin în comparaţii cu o frecvenţă semnificativă : Whitman, Maiakovski, Bogza, Sorescu. În **Evoluţia şi formele genului liric**, Edgar Papu subliniază rolul important pe care l-a jucat Whitman în emanciparea poeziei de sub tutela unei tradiţii prohibitive : „El sfărîmă ultimele oprelişti, care împiedicau lirismul să atingă necontenitul avans al celorlalte genuri în proză. Whitman dă forma cea mai radicală de pînă atunci versului liber, care existase şi mai înainte, şi totodată desfiinţează orice urmă **relicviară**, de convenţie **arhaică**, din lexicul şi imagistica poeziei". Cred că nu exagerez afirmînd că, pentru literatura noastră contemporană, Geo Dumitrescu a jucat un rol similar. Spre deosebire de poetul american, care a rupt toate zăgazurile pentru a ajunge pur şi simplu la o plenitudine a exprimării, el a avut însă un mai pronunţat scop polemic, ţinînd parcă permanent să demonstreze că poezia se poate fabrica şi din alte materii decît cele consacrate.

Toate generaţiile de poeţi mai tineri au beneficiat într-un fel sau altul de această achiziţie. Poate că adevărata operă a lui Geo Dumitrescu o reprezintă tocmai cucerirea de noi teritorii pentru poezie în folosul generaţiilor mai tinere...

ALEX. ŞTEFĂNESCU

Civilizaţia ochiului

Monumentul absolut al geniului

O planşă de mari dimensiuni expusă de VIOREL GRIMALSKI într-un ansamblu de picturi în ulei pe pînză vine să desluşească, pentru publicul care caută în orice tablou şi un **ce** literar, sensul demersului său atît în privinţa imaginatului, cît şi a formulei plastice. Explicaţia nu-i prisoseşte nici celui esteticeşte foarte bine orientat, deoarece pictorul procedează de astă dată ca un arhitect. Spun de astă dată, fiindcă în tot ce a expus Viorel Grimalski am întrevăzut un scenariu mai complex, în care tablourile propriu-zise aveau rol de secvenţe. Unii chiar au motive să socotească selecţia lucru de arhitect. Un proiectant vizionar, din cei pe care-i cunoaştem prin studiile şi albumele dedicate construcţiilor utopice. Dacă pînă acum aveam posibilitatea să întrezărim, cu fiecare pînză concepută de Viorel Grimalski, conturile unui complex monumental gigantic şi legendar, cu ocazia manifestării de la Galeria SIMEZA cunoaştem nucleul genetic. E vorba de o construcţie ce se inspiră din vechile situri rituale megalitice, autohtone şi de pe aiurea, un parc cu pietre, statui şi un fel de platou-ziggurat central închinat în absolut lui Eminescu. Cine are răbdare şi, mai ales, puterea de a închipui cu ochii minţii în spaţiu va fi încîntat de proiectul artistului şi, fără îndoială, îi va aprecia atît originalitatea cît şi calitatea de a-l putea condiţiona pe orice vizitator afectiv. E ca şi cum ar urmări un film.

O virtute niciodată îndeajuns de lăudabilă a picturii lui Viorel Grimalski constă în aceea că, deşi tot ce înfăţişează el în tablouri e în întregime inventat, senzaţia pe care o trăieşte privitorul e de adevăr, de univers verosimil ordonat de legi ancestrale, armonios sedimentate în obiecte. În fond, Viorel Grimalski e un pictor de arheologii, de teritorii sub semnul heraldicului şi al himerei. E pasionant şi, de ce să n-o spunem, plăcut de trăit cu gîndul în lumea de aur, marmură şi lapislazuli creată de Grimalski. Traseul expoziţiei te duce cu ideea la depozite cu comori neumblate de oameni, de oraşe sacre uitate, de fabuloase inventare cu sarcofage imperiale şi stele magice. Faptul cu adevărat excepţional e că totul respiră sublim eminescian. O pictură derivînd dintr-un vis de filozof, care izbuteşte să rămînă elocventă ca pictură. Misterul rezultă din jocul contrariilor. Memoria muzeală şi a lecturilor ne-au pregătit să vedem în vestigii şi o subtilă ameninţare dacă nu chiar un fantastic terifiant. Spaţiile lui Viorel Grimalski sînt însorite, au înălţare celestă, orizontul e vibrat de sunet de harfă, statuarul ce-l mobilează aminteşte de Ellada şi de Bizanţ, de ceva ce vine de departe ca să ne întîmpine solemn şi viu din viitor.

Nu e nevoie ca tablourile sale să aibă, ca titluri, versuri ale poetului. Poezia e aici implicită.

TUDOR OCTAVIAN

Lanterna magică

Micul „Hollywood" al României

(sau în aşteptarea unei veri... „fierbinţi")

Am informat, la timpul cuvenit, despre înfiinţarea Uniunii cineaştilor din România, a Centrului Naţional al Cinematografiei, despre alegerile ce au avut loc în scopul desemnării organelor lor conducătoare : ne-am referit deci, pentru a folosi un termen destul de general, la situaţia sectorului aşa-zis „de creaţie" al filmului şi se pare că vom fi nevoiţi să revenim asupra acestuia, cît de curînd, pentru a veni cu completări. De astă dată ne-am propus a face o scurtă prezentare a unui alt sector **de vîrf** în producţia cinematografică românească, şi anume cel care stă, prin firea lucrurilor, la însăşi baza respectivei producţii: sectorul tehnic, de aparataj — cu alte cuvinte tot ce se ascunde în spatele titulaturii de Studioul cinematografic Buftea micul... „Hollywood" aflat în imediata vecinătate a Capitalei.

Mi-am amintit, cu un soi de nostalgie, de primii ani de după 1950, atunci cînd, plin de entuziasm, contribuiam şi eu la „taxa de timbru" organizată pe plan republican pentru construirea „Casei Scînteii" şi a acestui studio — ambele după concepţie sovietică ! — visînd la marea citadelă a filmului românesc viitor, în care, speram, încă de pe atunci, să ajung odată şi odată. Am ajuns mai de mult, şi am revenit aici acum cîteva zile, pentru a afla de la domnul ing. **VLADIMIR MUNTEANU** — noul director al instituţiei şi om cu vechi state de serviciu în miraculoasa „cetate" a filmului românesc — cum se prezintă lucrurile în complexul de la Buftea : n-aş putea spune că m-am despărţit de acest om, binevoitor şi profund cunoscător în materie, **cu entuziasm !...** Pentru că — e bine să spunem de la început lucrurilor pe nume — situaţia studioului, mai exact **a studiourilor** de aici, precum şi a personalului (rămase moştenire de la fosta dictatură), este mai mult decît precară; deşi, am putut constata, domnul Munteanu este un optimist incorigibil, avînd încă speranţe !

Să luăm lucrurile pe rînd : construcţia studiourilor a început în anii 1951—1952, producîndu-se primele filme în 1956, şi vă rog să reţineţi **acest an** : este cel în care s-au făcut primele dotări cu aparatură sovietică „de cel mai înalt nivel tehnic din lume" (un anume ing. Alex. Petculescu — care studia pe atunci cinematografia la Leningrad, a trimis o scrisoare în ţară prin care-şi exprima nedumerirea şi revolta faţă de acel aparataj trimis României şi care, de fapt, era depăşit **încă din acel moment !** — a plătit-o cu vîrf şi îndesat)... Abia prin anii 1964—65, a început să se aducă aparatură din Vest : aparate de filmat cu optică modernă, corpuri de iluminat (apoi prin 1967 o primă maşină de developat corespunzătoare. Ei bine, la ora actuală, studioul, „citadela filmului românesc", lucrează, în proporţie de peste 70 la sută, cu exact acel aparataj din anii respectivi (şi este **un miracol**, realmente, faptul că s-a mai putut lucra cu astfel de piese complet scoase din uzul moral şi fizic — datorită doar entuziasmului şi priceperii lucrătorilor de aici, calificaţi în secretele tehnice ale cinematografiei peste noapte). Se lucrează deci cu „unelte" vechi de circa 40 de ani (la care se mai adaugă, către 1980, o instalaţie de copieri speciale „OXBERRY"-truca, din S.U.A., una de mixaj „MAGNATECH", două maşini de copiat şi două instalaţii de etalonare — **extrem de puţin !**).

La ora actuală, Buftea lucrează cu 25 aparate filmat de 35 mm (din care **unul singur** este modern, iar acesta desigur suprasolicitat !). Străinii care au vizitat acest studio au rămas — fără excepţie — **interzişi !**

Sînt scoase din uz, de asemenea, majoritatea mijloacelor de transport, speciale sau simple (au fost cazuri, datorită folosirii acestora „in extremis", în care s-au produs accidente grave !). Situaţia este la fel de neîmbucurătoare şi în ceea ce priveşte pelicula : începînd de prin 1963 s-a trecut la folosirea unor pelicule de calitate, la început Orwo, mai apoi „Kodak-Eastman", în sfîrşit „Fuji" — ultima fiind şi bună şi, mai ales, ieftină ; din 1980 s-a trecut din nou pe „Orwo" (în acel moment **depăşită** total, necesitînd de pildă, pentru filmare, o lumină de trei ori mai puternică decît ar fi firesc !)! Ba chiar, la insistenţele cabinetului 2, s-a cerut — şi s-a efectuat chiar, în multe cazuri — trecerea de la color, la peliculă alb-negru — **ceva de groază !** — blocîndu-se astfel orice posibilitate de a vinde filmul peste hotare... Tot datorită „obsesiilor" cabinetului 2, personalul studioului a fost redus sistematic şi drastic, domnul Vladimir Munteanu mărturisindu-ne că se întîmpină acum mari greutăţi **cu** angajarea oamenilor (**munca în studiourile cinematografice presupunînd o deosebită specializare !**). Apoi : dacă pentru procurarea tehnicii, către sfîrşitul anilor 1970 se mai primea încă nişte valută, începînd cu 1980 ea a fost sistată în întregime. Ca nivel tehnic al producţiei cinematografice, la ora actuală, sîntem depăşiţi — în sensul **coborît** al cuvîntului — **s-ar părea că numai de Albania !**

Dacă, în ceea ce priveşte producţia naţională, înainte lucrau între 13—14 echipe de film **simultan** anual — astăzi, cu greu, abia dacă se mai atinge cifra 9. Coproducţiile sau prestările de servicii către parteneri străini — care aduceau ţării o însemnată sumă în valută — se află puse, astăzi, sub semnul întrebării : deşi noi putem oferi, la preţuri avantajoase, decoruri oricît de complexe (şi pe care **ştim** să le facem !), actori foarte buni (şi care, pe străini, îi costă cu mult mai ieftin decît propriile lor vedete !), figuraţie de asemenea — pentru filmările **in sine** partea română nu mai dispune de aparatajul curent necesar, în acest caz acei posibili parteneri doritori a filma la noi fiind nevoiţi să vină cu propriul lor aparataj şi tehnică (ceea ce ne scade nouă, considerabil, posibilul venit în valută). „O investiţie în aparate de filmat, tehnică de iluminare, o **linie** altfel spus, în valoare de 1 (un) milion dolari — ne spune în încheiere domnul director Munteanu, pentru a ne oferi un exemplu — s-ar amortiza în numai 5 ani, restul devenind cîştig curat ; ca să nu mai vorbim de calitatea filmelor autohtone ce vor fi produse de abia de acum încolo !"...

S-au întocmit rapoarte, există propuneri, se aşteaptă, la Buftea... ! Deocamdată, aleile spaţioase, înverzite — precum şi lungile coridoare ale studiourilor de aici — par pustii. Nu se aude încă, niciunde, cunoscuta comandă : „Atenţie... motor !". Doar prin cîteva cabine de montaj se mai aude cîte ceva, se fac ultimele retuşuri la cele cîteva filme ale anului care a trecut. Să sperăm, totuşi, că şi aici — şi cît mai curînd ! — va sosi şi acea „vară fierbinte" în care se naşte miracolul : adică filmul **de calitate**, pe care îl aşteptăm cu toţii, de atîta amar de vreme.

HORIA PĂTRAŞCU

În piaţa Universităţii, în sălile de curs, pe podiumul de concert, studenţii sînt aceiaşi — dimensiune a tinereţii de azi şi maturităţii viitoare a vieţii noastre spirituale. Cred că de la această „fereastră" trebuie să-i privim, citind în ei promisiuni şi certitudini, contur al propriilor noastre speranţe. Traumele de generaţii, care s-au soldat adesea cu abandonuri sau ratări şi traversează comportamentul lor actual. Blazarea sau sfidarea frînează încă mecanismul unor solicitări puţin obişnuite, vizînd adesea performanţa. Nu mi s-a întîmplat să văd, în peste două decenii de viaţă în mijlocul lor, vreun student de muzică în stare să se impună valoric în afara unei munci extrem de încordate. În lunile din urmă, această tensiune „obişnuită" a existenţei lor s-a lovit de imposibilitatea singularizării în mijlocul tumultului .Întoarcerea la studiu, la acei „ani de galere" cum îi numea Verdi, a început, totuşi, să se producă, dacă nu cu totul, în mare parte totuşi. Nu înseamnă că studenţii Academiei de Muzică tind să redevină nişte izolaţi ai timpului trăit de noi toţi, dar economia de program se profilează deja. Este o reluare de conştiinţă a obligaţiei de a nu abandona, în vîltoarea evenimentelor, recucerirea armoniei.

Univers sonor

Studenţii muzicieni – promisiuni şi certitudini

Pînă la revenirea în „formă", pe plan mai general, vor mai fi necesare eforturi, totuşi semnele echilibrării se face văzute. Numai astfel Academia de Muzică va putea deveni o a treia forţă a vieţii culturale bucureştene, secondînd, dar nu imitînd orchestrele simfonice şi opera.

Iată două concerte-argument, desfăşurate în sala „George Enescu". Primul propune trei nume solistice şi un program clasic pre-vienez, alăturînd lui Bach şi Corelli pe Loeillet, Tartini şi cîţiva anonimi englezi. Pentru Ion Bogdan Ştefănescu, flautul este o cale de realizare a propriilor trăiri în cunoaşterea muzicii. Adresarea şi expresia supun instrumentul unor metamorfoze de desen şi culoare de-a dreptul cuceritoare. La polul opus, ca sunet şi maleabilitate, Florin Pane determină trombonul la reconvertiri stilistice care ne conving că el poate exista şi în afara vieţii de grup simfonic, iar pianista Oltea Şerban Pîrîu reconfirmă ideea că un muzician poate mînui mai multe mijloace de manifestare. În cazul ei, interpretul profită benefic de cîştigurile informaţionale ale muzicologului. Trei eşantioane de vîrf ale unei noi generaţii, îndreptăţind serioase speranţe.

În cel de al doilea concert am revăzut minunata orchestră de cameră „Concerto". Mai mult că oricînd avem nevoie de formaţii care să reprezinte studenţimea în ţară şi peste hotare. Programul propus figura într-un asemenee proiect, din păcate nefinalizat. Din nou am remarcat prezenţa acelui echilibru dorit pentru studiul muzicii clasice (Händel, Purcell), romantice (Elgar) şi moderne (Enescu, Silvestri). Nu aş vorbi de măiestrie, ci mai ales de plăcerea de a cînta cît mai bine. Profesorul şi dirijorul lor, Dorel Paşcu Rădulescu, este un artist care are orgolioasa modestie de a cuceri prin frumos iubirea studenţilor săi. Este, de astă dată, nu o promisiune, ci o certitudine.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Aşa cum anunţam în numărul trecut, revenim asupra succesului lui Vlad Bourceanu (9 ani, elev în clasa a V-a la Liceul de artă „George Enescu", laureat al „Premiilor Flacăra") la concursul internaţional de muzică INSULA CAPRI (Italia), ţinut între 2 şi 6 mai 1990 unde a obţinut premiul trei atît la vioară cît şi la pian şi unde, deşi cel mai tînăr, el a fost singurul participant care a concurat la două instrumente.

Contrar celor convenite înainte de plecarea din Bucureşti, la concursul de vioară, Vlad nu a fost acompaniat de profesoara sa de pian, care, aflată în Sicilia cu altă concurentă, la alt concurs (de pian), n-a mai venit la Capri.

Deocamdată Vlad se mai află în Italia, împreună cu mama sa, unde a fost audiat la vioară de către doamna prof. docent Ioana Ungureanu — preşedinta Asociaţiei „Dacia" din Roma — în vederea participării la un concert ce se va prezenta în capitala italiană în primele zile ale lunii iunie. El va participa numai dacă aceasta nu-l va împiedica să ajungă la Londra în ziua de 4 iunie.

O vioară pentru Europa

Între 4 şi 13 iunie se va afla în capitala britanică, împreună cu alţi tineri muzicieni români, în cadrul unei acţiuni izvorîte din simpatia întregii Europe pentru tinerimea noastră care a făcut revoluţia din decembrie.

Sînt invitaţi în Marea Britanie de Orchestra Filarmonică din Londra. Acţiunea este sponsorizată de firma RANK XEROX. Scopul declarat al acestei acţiuni : „perfecţionarea profesională a tinerilor muzicieni". Vor locui la membrii Orchestrei Filarmonice londoneze, vor repeta şi vor studia cu ei. La sfîrşit vor da un concert comun. (Toate încasările vor fi donate unui cămin de copii handicapaţi din România). În cadrul acestui concert, Vlad Bourceanu va susţine un scurt recital la vioară şi pian.

În prezent, tatăl se zbate să obţină sprijin din partea autorităţilor române pentru ca ei să poată fi însoţiţi, ca şi în Italia, de mama sa, doamna Maria Bourceanu. Are numai nouă ani şi jumătate. Să recunoaştem, alţii se descurcă greu în viaţă şi pe alte scene, chiar cînd au de patru-cinci-şase ori mai mulţi ani de la naştere şi mai mulţi bani de la... statul român. Acum, după unii, mai degrabă ar putea să rămînă acasă Vlad decît să renunţe unul din „oficialii" însoţitori şi să poată pleca mama acestui copil-vioară, ca el să-şi sprijine pe chipul ei privirea, să nu se simtă singur în sala de concert.

Peste zece sau douăzeci de ani, cînd vioara lui Vlad Bourceanu va cînta de la altă înălţime — care, poate, va fi unică — vor da năvală să se laude că l-au ajutat şi l-au preţuit toţi cei care azi îi împart numai zîmbete tatălui şi îl trimit după sprijin la alţii ; care fac la fel. „Alte măşti, aceeaşi piesă".

DORIN GHERGHINESCU ■

Înainte de premieră

Mozart, marea-n strălucirea verii, călătoriile, strugurii, oraşele noaptea oamenii îndrăgostiţi miresele, biserici, Saroyan şi Tennessee Williams, emisiunile de televiziune (sînt aproape telefagă), pixurile care scriu uşor şi fin, Bejart şi Plisetkaia, copiii, clopotele bisericilor ieşene, felinele, mirosul levănţicii, dansurile tinereţii — rock şi twist — ah, să dansez nebuneşte — sentimentul de melancolie, muzica grecească, soarele alb al Greciei şi marea cum se vede ea toamna din avion, Spania (unde n-am fost niciodată), vişinele, valurile mării cum se sparg de ţărm, merele coapte-n pom de ţară, în căldura verii, mirosul de fin, oamenii fericiţi, oamenii buni, John Steinbeck, filmele ruseşti, muzica rusească, Salvador Dali, sînzienele, tinereţea, Robert de Niro şi Dear Hunter şi nu numai, rochiile negre şi vaporoase, parfumurile italieneşti Gherrardini, Armani şi Trussardi, blănurile moi şi uşoare, un lynx imperial, de pildă, să domneşti peste sufletele celorlalţi, lumina din ochii celui îndrăgostit şi transa pe care ţi-o dă iubirea, alunele (deşi-mi fac rău), Celentano, busuiocul, lăcrămioarele, liliacul şi menta, femeile frumoase, bărbaţii frumoşi, actorii, Actorii, ACTORII, luna Aprilie — atunci m-am născut — prietenii mei, slujba din Vinerea mare, răspunsurile fiicei mele atunci cînd disperarea se cuibăreşte-n sufletul meu, ochii Dianei, poeziile Dianei, Diana, pisicile, castelele de pe Loara (pe care nu le-am văzut), dragostea, fericirea, imaginaţia, muzica de chitară, ploaia de mai la mare şi să fie la înălţime, să mă joc din cînd în cînd cu sufletele şi să fiu uneori centrul pămîntului.

Asta am găsit „mîncînd un strugure nespălat în mijlocul oceanului". Jucînd în acest spectacol mă simt nespus de bogată, nespus de frumoasă, nespus de limpede.

Mulţumesc soartei mele, mulţumesc lui Tudor Mărăscu şi lui Tennessee Williams şi lui Gershwin şi lui Duke Ellington şi lui Benny Goodman.

Le mulţumesc eroinelor mele Blanche, Wiflic şi Carol Cutrere.

RODICA MANDACHE ■

„De la Nistru pîn-la Tisa"

CAŢAVENCU (Bucureşti, nr. 6) se deschide cu un poem în proză semnat Fănuş Neagu („Mi-e inima sticlă de Murano şi Fetească pe din două..."). Revista dezvăluie un secret tenebros : la fiecare şedinţă a miniparlamentului se beau 2 000 de sticle de apă minerală...

Din ZIG ZAG (Bucureşti, nr. 8) aflăm că Zoe Ceauşescu ar fi fost „muza matematicii". E părerea confratelui Philippe Rochette de la „Liberation". Revista dă ca sigură iminenta întîlnire dintre Papa Ioan Paul al II-lea şi Nadia Comăneci !

THANATOS (Bucureşti, nr. 4) se menţine în „actualitate" oferindu-ne istorisiri despre... Jack Spintecătorul şi Mata Hari. Pe o singură pagină, alăturate în chip democratic, citim „Eseuri despre cîini", „Pisicile melomane" şi o poezie de M. Eminescu.

Jurnalistică de ţinută în OPINIA PUBLICĂ (Călăraşi, nr. 3), o frumoasă poezie religioasă de George Ţărnea în DREPTATEA SOCIALĂ (Bucureşti, nr. 10) din care citez :

„Şi-a pătimit, ca om sortit pieirii,
Şi a murit şi a-nviat apoi
Şi s-a-nălţat la cerul înnoirii
Lăsîndu-ne dovada unei ploi
Cernută lin, dinspre Treimea Firii,
Cu lacrima iertării, peste noi".

În TIMIŞOARA (Nr. 41) un interviu cu Monica Lovinescu : „Pentru moment trăiesc într-un fel de suprarealism între trecut şi prezent suprapunîndu-se, despărţindu-se". Revista găseşte în Şerban Foarţă un pamfletar impecabil.

Una dintre cele mai bine scrise publicaţii de după Revoluţie e, constant, ECO (Bucureşti, nr. 11) şi nu e de mirare dacă ştim că editorul său, Mişcarea Ecologistă din România, are în frunte un poet şi că un alt poet e redactorul şef.

STRADA (Bucureşti, nr. 3) asigură o lectură mai mult decît agreabilă. G. Ghimpăşanu răsfoieşte pentru noi Monitorul Oficial din 5 februarie 1948 şi desprinde cîteva nume trecute la index : Octavian Goga, Panait Istrati, Nicolae Iorga, Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu dar şi Vasile Alecsandri, Nicolae Filimon şi Mihai Eminescu ! Actorul Florian Pittiş se pronunţă într-un interviu despre utilitatea înfiinţării unui Minister al Tineretului şi despre... purtatul bărbilor în istorie. Sînt priviţi cu simpatie atît bărboşii cît şi „bărbierii".

SALONUL LITERAR (Arad, nr. 3) e o revistă de cultură ce-şi refuză atracţiozitatea cu orice preţ, mergînd pe „mîna" literaturii. Semnează Dumitru Toma, Florin Bănescu, Iosif Bîta. Un poem de Dinu Flămînd ţine loc de editorial :

„Aşadar îmi iau capul în palme (n-am de ales)
şi strivesc durerea la mijloc ;
durere de stînga, de dreapta, de centru,
social democratică, ţărănistă, proletară,
durere universală, durere a mea,
milă, milă, milă".

FORUM STUDENŢESC (Timişoara, nr. 4) face cinste presei studenţeşti şi nu doar ei. Desprind din sumar pamfletul „Cui foloseşte sîngele vărsat la Tîrgu Mureş" de Laszlo Moldovan, precum şi „Timişoara... Cluj... Sibiu" (text nesemnat). Dar, mă întreb, cîţi dintre autori vor ajunge să-şi practice meseria după terminarea facultăţii ? Tare mă tem că presa a pus ochii pe ei şi că vor fi racolaţi la „echipe" cu nume ceva mai sonore. Ar fi rău ? Ar fi bine ? După mine... mai mult bine.

UNITATEA (Alba Iulia, nr. 4) are dinamism electoral, nerv politic, promptitudine, Cel mai bun text e în fapt o reproducere din „Nouvel Observateur" şi se intitulează, fără dubii, „Unde e securitatea ?" Chiar, unde e ?

GLASUL sau, dacă am înţeles bine, L.S. GLASUL (Bucureşti, nr. 3) editat de Liga studenţilor, e un organ de presă deschis mai ales luptelor politice. Cazimir Ionescu e intervievat ca la... tribună, sînt apăsat marcate nostalgii după Doru Braia şi e cultivat, cu bune rezultate, humorul.

GLASUL (Bucureşti, nr. 5) e, se înţelege, alt... Glas. Devine supărătoare repetarea unor nume. Publicaţia e servită de articlieri rutinaţi între care Şerban Cionoff şi Henri Zalis, de un poet Horia Gane, cît şi de un fotoreporter ce ne oferă 9 (nu nouă, vorba lui Horaţiu... Mălăele) superbe poze cu demoazele nu de tot îmbrăcate.

Din DIVERTIS (Bucureşti, nr. 1) desprindem, cu foarfeca, evident un excelent tipar de fustă — pantalon întins pe două pagini.

În DEMOCRAŢIA (Bucureşti, nr. 15), citim în paginile 4 şi 5 informaţii care abia în pagina 7 sînt dezminţite ca apărînd „dintr-o eroare".

O surpriză e AGORA LITERAR-ARTISTICĂ (Slatina, nr. 3—4). Deloc provincială, tipăritura slătinenilor propune cu curaj noi nume de poeţi (I. Nijloveanu, A. Dinculescu, N. Dorobanţu, Marin Radă, V. Argeşanu), un prozator (Iancu Tănăsescu) şi cîţiva publicişti cu care s-ar împroprietări multe reviste de prestigiu. Elena Cruceru militează convingător pentru o „iertare" a poetului Adrian Păunescu pe care îl ura iniţial, dar pe care l-a îndrăgit în urma unui interviu auzit la „Vocea Americii". Articolul propune un subiect despre care e sigur că se va mai vorbi. Ca unul ce am fost departe de a-l urî pe Păunescu, ba, chiar aş zice precum că... ce mult l-am iubit, sînt sigur că poetul se va emoţiona de această mînă întinsă. Si nu doar el, ci şi cruzii lui duşmani. Aşadar, vorba Elenei Cruceru, „Fii calm, Poete ! Încă n-ai murit".

GHEORGHE TOMOZEI ■

Rubrica noastră comentează **cu prioritate** publicaţiile ce i se trimit semnatarului ei pe adresa redacţiei !

Regăsirea de sine

Adevărul nu-i decît unul

Hai să spunem adevărul pînă la capăt ! Minciuna sau semiadevărul nu poate uni popoarele nici în interiorul țării noastre, nici în exterior. Mai devreme sau mai tîrziu ceea ce-i clădit pe minciună se prăbușește. Minciuna nu este niciodată constructivă. Ea poate fi înlăturată numai prin redarea cristalină a adevărului : **vorbim limba română pentru că sîntem români și sîntem români pentru că vorbim limba română.** (Sînt conștient de faptul că această afirmație poate să zgîrie unele urechi, dar nu-i de mirare — și lumina supără ochiul ținut prea mult la întuneric). Cu adevărul nu te pui : a existat o unitate geo-politică a vechii Dacii, din care am făcut parte și noi („geții nistrieni“), și din această esență a evoluat unitatea națională română care nu se poate să nu presupună și unitatea de limbă.

Să nu-i credem oare nici pe clasicii marxism-leninismului ?

K. Marx și F. Engels au spus ori n-au spus că Basarabia este populată de români ? Iar V.I. Lenin a precizat că timp de mai bine de un secol (în anii 1812—1917) românii din Basarabia nu s-au putut reface într-o altă națiune, ci tot români au rămas.

Să nu-i credem și pe absolut toți clasicii literaturii noastre ?

C. Negruzzi a publicat (în 1855) o poezie intitulată „Eu sînt român“ și care începea cu niște cuvinte profund semnificative și pentru zilele noastre: „Francez, neamț, rus ce firea te-a făcut / Pămîntul tău e bine-a nu uita, / Ori cui e drag locul ce l-a născut“, însă nu asta am vrut să subliniez, ci conștiința de român a clasicului moldovean : „Eu sînt român și-mi place țara mea“. (N.A. : V. Alecsandri a explicat de ce ar fi fost mai bine ca rusul să stea la el acasă, în „locul ce l-a născut“ : „cine nu-și aduce aminte de propunerea făcută în Camera Valahiei de un agent rus anume Trandafiroff, poreclit de Eliad **Trandafir cu off în coadă,** pentru exploatarea minelor din Carpați și pentru aducerea în țară a unui mare număr de mineri muscali ? Guvernul de pe atunci (1844) sprijini orbește acea fatală propunere“, dar s-a găsit „...un luptător curajos, un elocvent apărător al drepturilor naționale. Costache Filipescu, înspăimîntat pentru Patria lui de scopul ascuns și perfid al lui Trandafiroff, luptă trei zile ca un leu, în contra lui și a guvernului, (...) și sărmanul agent rus văzu toate țesăturile planului său rupte și spulberate de vînt“).

Dar Luceafărul poeziei noastre ? Cum să-i atribuim lui Mihai Eminescu o dublă conștiință națională — de român și de moldovean ? Cine ne-a dat dreptul (poate concepția marxist-leninistă ?) să-l înfățișăm pe Eminescu drept un ins amoral care nu știa de ce neam este și-n ce limbă scrie, adică, să-i atribuim propria noastră amoralitate ? Eminescu se considera român și vorbea numai despre români basarabeni, iar în „Doina“ sa a spus-o în auzul și pe înțelesul întregii națiuni : „De la Nistru pîn'la Tisa / Tot românul plînsu-mi-sa...“ De la Nistru, nu de la Prut! Și: „Azi limba este una de la Satmar pîn-în Cetatea Albă de lîngă Nistru, de la Hotin pîn-în Granița militară, azi datina e una, rasa e una și etnologic e unul și același popor...“ Vasăzică, tovarăși ideologi ai minciunii, ce sîntem noi ? Ce sînteți voi înșivă ? Români ! Dar ce fel de români sînteți, dacă vă bateți cu pumnul în piept și strigați că n-ați fost, nu sînteți și nu veți fi niciodată români ? Poate vă convine să recunoașteți că sînteți mancurți ?

Basarabeanul A. Mateevici a scris în 1917 o poezie de puternică vibrație patriotică din care desprindem cuvintele : „Dar milă fie-ți de creștin / Ce spicul din sudori îl crește, / De-un biet nevinovat român / Ce spune-amarul românește“. Să-l fi compătimit Mateevici pe „nevinovatul român“ din cine știe ce sentiment „internaționalist“ sau poate de aceea că și el se considera român ? Da, se considera român ! Iată ce scria el în 1913 : „Sînt român din Basarabia... M-a atras totdeauna cu o putere deosebită folclorul românilor noștri... Știința rusească... nici nu-și bate capul de „moldovenii“ basarabeni (cuvîntul ‚român“ la noi nici nu se mai întrebuințează); (N.A. : Cuvîntul „român“ nu este întrebuințat la noi nici în „perioada sovietică“. Operele clasicilor sînt bine scuturate de „românism“ — cuvîntul „român“ e înlocuit peste tot cu „moldovenesc“. Într-un manual de literatură această „ingenioasă“ înlocuire a dus la un „calambur“ de toată frumusețea : „Prima gazetă moldovenească a fost „Albina românească“ ; rușii cred că „românii“ și „moldovenii“ sînt două vițe cu totul deosebite)... „Ia uitați-vă, domnilor tovarăși, pînă și Mateevici, în care v puneați atîtea speranțe după ce l- uns și pe el cu alifia descompune voastre morale, pînă și Mateevici vă spune verde-n ochi : „Sînt român“.

Vasăzică, ce sîntem noi ? Sîntem români. În ce limbă vorbim ? În limba română. Prin urmare, în legea „Cu privire la statutul limbii de stat a R.S.S.M.“ și în legea „Cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul R.S.S.M.“ trebuia să se spună negru pe alb că este vorba de recunoașterea limbii române și a alfabetului latin, de proclamarea limbii române ca limbă de stat și de luarea limbii române sub protecția statului. (N.A. : Are perfectă dreptate Constantin Tănase : „Îmbinarea **limbă moldovenească cu alfabet latin** este tot atît de deocheată ca și îmbinarea — pe care rușii n-ar crea-o niciodată — **limbă novgorodeană cu alfabet chirilic...** Îmbinarea **limbă moldovenească cu alfabet latin** camuflează denumirea adevărată a limbii noastre, limba română **(Tinerimea Moldovei, 18—X—1989).** „Constelația lirei“ ar mai fi apărut în România dacă n-ar fi fost scrisă românește ?

VALENTIN MINDICANU ■
revista Nistru, nr. 2, 1990

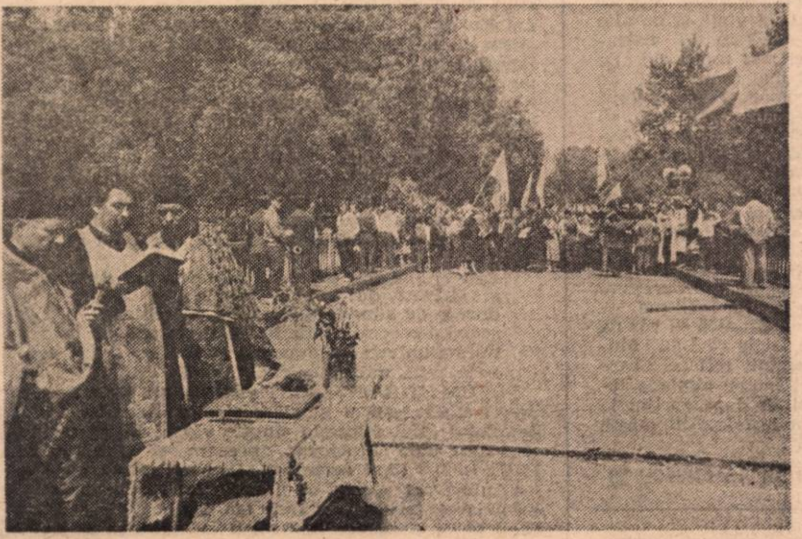

Fotografie de RADU GROZESCU ■

Hristos a înviat la Prut

6 mai, ora 12, Albița. Din cele două capete ale podului de peste Prut pornesc valuri de oameni. Au în mîini flori, tricolorul, pancarte cu numele celor căutați. Mulți plîng, mulți rîd. Românii din România și Basarabia au voie, după 46 de ani, să se revadă pentru cîteva ore. Pe dealurile din jur se văd sosind, de-a lungul a mulți kilometri, mașini cu numere de București, Brașov, Timișoara, Tîrgu Mureș. Sînt sute de mii de oameni. Apele Prutului s-au acoperit cu bujori, garoafe, lalele.

Basarabenii ne salută, „Hristos a înviat !“. Oare va reînvia și nația română ? ! Să fie un început sau doar iluzia unui început ? Din culisele puterii știm prea puțin. Ce gîndește Moscova, ce gîndește Bucureștiul... Vom ști cu precizie doar ce am spus noi cei de acolo. Adu, Doamne, bucurie și pentru români căci mult au mai suferit și mult dor au strîns în toți acești ani.

Ajungem pe malul Basarabiei. Îi vedem într-un Aro, pe ziariștii de la „Adevărul“. Au în spate printre hainele aruncate, ultimul număr din „România liberă“. Trecem dincolo de gardul cu sîrmă ghimpată printr-un loc în care oamenii au reușit să rupă firele. În lunca Prutului sînt hore, se împart ziare în limba română, cărți, de poezii sau rugăciuni. Mulți s-au așezat la umbră și ne invită să bem un pahar cu ei. Lăsăm să curgă o picătură pentru cei care nu au prins această zi. Îi întrebăm dacă sînt din Basarabia sau România. Nu ne deosebim deloc. Îmi spune un basarabean : „Noi eram considerați un popor de categoria a doua“. Aflu că la Chișinău încă se mai cenzurează și se mai interzic piese de teatru. Dramaturgul Andrei Strîmbeanu vorbește dar : „Aveți grijă cum votați pe 20 mai. Să nu iasă comuniștii, căci veți fi de rîsul Europei. E a șasea duminică după paști, Duminica Orbului“.

Oamenii de ordine s-au îmbrăcat în civil pentru a nu agita lumea. Oricum în această zi se dovedesc inutili, nu au decît să se alăture unui grup și să încerce să fie veseli cîteva ore.

Pe o scenă improvizată, Victor Crăciun, prim-vicepreședinte al Ligii românilor de pretutindeni, are în mîini, pe un prosop alb, pîine și sare. Rostește cîteva cuvinte. Toți sîntem sentimentali, vrem să spunem puține vorbe și să recuperăm prin trăire atîta amar de vreme. Camere video și casetofoane înregistrează continuu. Ceea ce vedem este istorie. Sînt înconjurați de ziariști, viceprim-ministrul Mihail Platon, ministrul culturii Ion Ungureanu, poetul Ion Hadîrcă, președintele Sfatului Frontului Popular din Moldova. Dacă n-am fi ziariști n-am fi aflat că sînt demnitari. Se poartă simplu, ca moldovenii între moldoveni.

Știm că ziua aceasta e doar un pas. Curînd, începem să fim siguri, vor cădea și gardurile cu sîrmă ghimpată, iar românii vor putea să circule liberi de pe un mal pe altul. Și atunci va fi al doilea pas la început de drum lung. Dacă în programul încărcat al politicienilor marilor puteri ar încăpea și cîteva secvențe cu imaginea oamenilor de pe malul Prutului, ar deveni, poate, mai meditativi atunci cînd ar semna tratate care împart țări și familii, prieteni și iubiri.

Ne retragem la umbra unor mesteceni, poiana nimănui a devenit Poiana Română. Cîtă liniște în natură și cîtă tulburare în sufletele noastre. Pe Prut curg flori.

Ora 18. Oameni cu megafoane în mînă cer ca lumea să se retragă în ordine. Doar așa vor obține aprobarea să se revadă peste cîteva săptămîni.

AURELIA BORIGĂ ■

Agricultura în România mare și mai tîrziu în Dacia antică

Aflîndu-mă în drum prin Dacia antică, povestește un istoric, dar nu Herodot, și trecînd prin ținutul dintre Prut și Nistru, unde locuiesc cei mai drepți și mai viteji dintre traci, care este deosebită parte a unui ținut și mai mare al lor, „de la Nistru pîn' la Tisa“, după cum zice un poet antic din aproape aceeași perioadă, am nimerit prin raionul căruia i se spune „al Vulcăneștilor“. Dacii care locuiau pe acolo în acel secol al mileniului trecut m-au primit cu multă dragoste, și m-au îmbrățișat ca pe unul de-al lor ce eram. (De altfel, neamul meu de-aici se trage, de unde un megieș de-al nostru, urmărind un bour cu adevărat semeț trecînd rîul și-a pierdut cățeaua în vîltoarea apei.) Portul lor, ce să spun, era ca și al nostru, cămeșă albă, cojoc, ițari, opinci, toate la fel înflorate, și limba aceeași, că ne-nțelegeam de minune. Apoi, bade Ioane, i-am spus io lui nea Ionel Trifan din comuna ceia, Giurgiulești numită, apoi matale, iaca, cum îți merge aici cu agricultura ? Și el m-a luat frumușel de mînă și m-a dus în spatele casei. Și acolo am văzut că avea un petec de cîteva sute de metri pătrați, să tot fie vreo șase, dacă nu mai mulți, pe care ca la omul rînduit, se găseau cuiburi de varză pe vrea cîteva zeci de metri pătrați, pe alte roșii, salată, ridichi, ceapă, și, ehei, mai avea și vreo sută-două de metri cu vie „di soiu' cela bun di o mie unu“. Și l-am întrebat dacă iese pe piață cu ele. „Apoi, mi-a răspuns, aistea-s pentru mine ca gospodar, da' dacă vreu pot ieși pe piață la Reni, că nu-i departe, iacă, de-aici la vreo patruzeci-cincizeci de kilometri, și-acolo îi piață bună“. Și m-a pus la masă și m-a ospătat, ca la om gospodar, a dat drumul la pick-up, pe care scria într-o limbă neînțeleasă mie, cu niște semne tare încîlcite. Pe masă a pus cîrnați, brînză de vaci, pilaf cu carne, ridichi, ceapă, salam, „kolbasa, am zis io, ăsta-i kolbasa, nea Ioane, nu-i așa ?“ „da de unde, mi-a răspuns el, aista-i mizel, de-a' nostru, sadea, salam di cela...“. „La noi în gospodărie, mi-a zis nea Ion, ești așa : ti duci și paști vitili, și păzești oili trii zili și-apoi seara li mulgi tot dumneata, nu altul, și așa cum mi li paști și păzești, așa lapte ai... Aici, cini li mulgi li și paști... că depi de undi știi să li duci, la iarbă bu grasă, cum ai grijă di eli... Și uiti imașul ista, islazul (și-mi arată un islaz de cîteva hectare, pornind chiar peste drum de la bătătura lui, pînă la clădirile gospodăriei) esti pentru toți, poți să te duci să li paști oriundi, și pentru tini, nu ți-a zice nimerea nimica“. Și-n grădină tot mai are un loc unde să pună o floare acolo, să vină să-și întîmpine cînd vin frații de peste Prut... Am văzut multe lalele, liliac moviu, și mulți stînjenei, care-s o floare tristă. Poate de asta-i atîta tristețe în acest ținut...

Comuna este mărișoară, frumoasă, cu uliți largi, ce-i drept nămolite, cu școală, primărie și cîrciumă, ca orice comună... Clădirile gospodăriei comune erau rînduite curat, paralele, cu acoperișuri cărămizii, de țiglă lucind la soare și alături cu autobuze curate odihnindu-se unul lîngă celălalt, ca într-o zi de sărbătoare ce era. Am trecut pe lîngă niște tractoare, destul de multe, parcate tot acolo și nea Ion, care-mi arăta comuna, mi-a spus că la ei toți robotesc cu tractorul, că toată munca se face cu tractorul, cu combina. Apoi am mai fost la mai mulți oameni, pe la diferite case, în vizită. Unul dintre ei mi-a spus că și la Reni oamenii au gospodării mari, măcar că-i la oraș, el avînd vreo sută de păsări. „La nunta fie-mii, păi am tăiat cîteva zeci de păsări, porc, orătănii, am avut din belșug vin ; ș-apoi am ținut-o cinci zile...“ Din fugă am privit și casele, arătoase, văruite cu multă grijă, cu prispă, polog, ca și pe la noi, peste tot oriunde mergi. Parcă doar prea mulți stînjenei... Și, aducîndu-mi aminte că drumețului îi șade bine cu drumul, mi-am luat picioarele la spinare. Cotrobăindu-mi prin bagaje, m-am trezit pe drum, în trenul de întoarcere, în traistă cu un bidonaș de trei kile de vin roșu, de razachie, c o pungă de plastic în care erau împachetate trei kile de brînză grasă, nesărată, de ți se topea în gură, și o bucată de pîine mare, țărănească, coaptă în vatră, precum colacii... Să ție de urît și de foame. C-așa se obișnuiește la români.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

La București, Capitala țării și a Revoluției, și la Timișoara, prima Capitală a Revoluției, orașe care au conturat serioase zone libere de neocomunism, febrilitatea preelectorală a fost dublată de o și mai puternică febrilitate electorală. Reportajelor din această pagină, despre orașele martir, le urmează reportaje din alte zone ale țării la paginile 8—9.

Înainte

ULTIMELE ORE ALE CAMPANIEI ELECTORALE

Traversez orașul spre Bulevardul Republicii, sediul P.NN.Ț.-c.d. Pe trotuar lume pestriță, discută, cumpără ziare. Încerc să aflu ultimele vești. Nu aștept prea mult. În încăpere intră o femeie timidă, supărată. Locuiește în sectorul 4, strada Ileana Cosînzeana, 2, bloc P 1, scara 1. Nu am scris adresa întîmplător. Din acest bloc, 19 apartamente nu sînt trecute pe listele de vot. Apar însă listele cu morții. La primărie sînt prea ocupați, așa încît rezolvarea s-a amînat pentru luni.

În încăperea din stînga filmează cei de la televiziunea japoneză, în cea din dreapta e televiziunea americană, în hol așteaptă ziariști nemți. Urc la etaj și urmăresc cîteva momente lucrările la viitorul post de radio. Aparatură sofisticată, dar nu asta e problema. Complicat este că au nevoie de un bec.

Îi întreb dacă au cerut pază specială. Domnul Diaconescu îmi spune că nu, oricum nu au încredere în forțele de ordine. Dr. Mihai Denischi, simpatizant al partidului, tocmai povestea cum zilele trecute, la Titu, i s-au spart geamurile de la mașină, în timp ce încerca să difuzeze materiale publicitare. Și nimeni nu a intervenit.

Urc în prima mașină cu materiale publicitare. Nu pleacă în satele din jur, merge numai în cartierul Titan. Ajungem. Stau deoparte și privesc reacția oamenilor. Trecătorii se opresc și se uită în jur. Doi dintre ei iau, totuși, afișele. Se comentează, se rîde, vreo doi înjură. Bunicii își trimit nepoții să le aducă și lor, șefa alimentarei trimite subalternele, de la geamurile blocurilor unii fac semne să oprească și pentru ei.

■

La întoarcere mă opresc în fața sediului P.N.L. Obișnuita mulțime de oameni, dar și un „argument electoral“ : mașina 1—B—41185 are tabla îndoită și geamul spart. În biroul președintelui, V.I. Săndulescu, aflu detalii. În seara zilei de 16 mai, aproape de miezul nopții, terminaseră de lipit cîteva afișe pe panourile electorale de la Poșta Titan. Dintr-o furgonetă cu numărul 21—B—4888 au coborît zece persoane, patru pregătiți cu bîte. Gabriel Mosor, candidat al partidului pentru Adunarea Deputaților, și soția au reușit să urce în mașină și să demareze. Ceilalți doi, Tudor Baboi și Ciprian Caraman, au fost ajunși de grup și mașina lovită. De neînțeles este faptul că au atacat încă o mașină aflată întîmplător acolo, iar femeii care se afla înăuntru i-au murdărit fața cu aracet. Cei loviți s-au dus la Circa 13 de poliție de unde au fost trimiși la circa 12. Poate se vor face cercetări...

■

A treia oprire la sediul F.S.N., sector 1, lîngă magazinul Eva. O persoană amabilă, în timp ce vinde tricouri și insigne unui grup de adolescente, mă sfătuiește să merg la cel din Varșoviei 4. Aici, un polițist îmi spune hotărît că mai departe nu se poate trece, pentru că birourile sînt în aranjare. Îmi schițează drumul spre sediul municipal din Modrogan, 22. Intru și eu pe lîngă cei care duc afișe la etaj. Descopăr, în spatele unei vaze cu trandafiri imenși, chipul surîzător al secretarei. Îi cer un pahar cu apă și în timp ce beau lichidul călduț, mă sfătuiește să merg la sediul de lîngă Eva, pentru că ei aici încă se mai organizează. Pornesc înapoi. Aceeași persoană care vindea tricouri mă pilotează spre o ușă. O încăpere mică în care se află secretarul și un minicomputer. Ce probleme au ? Li se rup afișele, primesc telefoane de amenințare, presa partidului rămîne nedifuzată. Discuția este scurtă pentru că au de pregătit mitingul Frontului. Ieș în bulevard. Grupul se îndreaptă organizat spre Piața Aviatorilor. Alte grupuri merg spre Piața Universității. Mai sînt puține ore și campania electorală se va încheia.

AURELIA BORIGA ■

A FOST SAU NU PREGĂTITĂ TVR[L] PENTRU ALEGERI?

Vor fi, în ziua alegerii, 20 mai, 4 camere de reportaj la Iași, Timișoara, Tg. Mureș, Craiova. Una este montată în București, la Biroul electoral central. Nu știm cu ce camere și-a făcut Frontul propagandă electorală, dar este cert că efectele speciale de la cronica electorală sînt realizate în Studioul 1, singurul din țară unde se puteau realiza asemenea efecte. Răposatu', le-a ordonat, în vara anului trecut, să cumpere 4—5 betacam-uri, că prea-l deranja lumina de la reflectoare. Le-a dat și valuta necesară pentru a procura betacam-uri SONY 3 CCD.

Aspecte din alte județe ale țării urmează să fie date pe postul național și de către corespondenții județeni TV. Aspectul suportă însă o completare. Corespondenții folosesc banda de celuloid de 16 mm. Pînă ce pelicula este prelucrată în laborator, pînă i se montează sunetul (vedeți, era să sărim peste drumul parcurs din provincie la București) trec exact 35—40 de ore bune, cînd informațiile electorale pot fi fumate de mult.

Se vede limpede treaba că străinii s-au organizat mult mai bine pentru alegerile din România. Firma INFAST din R.F. Germania care a fost prezentă și la alegerile din Ungaria și R.D. Germană, unde diferența de sutimi în pronosticarea electorală a făcut-o celebră, este prezentă și la noi. Cu cele 20 companii dependente este prezentă EUROVIZIUNEA. De asemenea, agenția de televiziune VISNEWS este prezentă cu aparatura la zi. Agenția VISENWS are un car, iar EUROVIZIUNEA are două care speciale pentru transmiterea prin satelit. S.U.A., Canada, Japonia și alte țări vin cu companii de televiziune fie independente, fie particulare. În același context, trebuie spus că sînt atașați, în aceste zile și ore fierbinți pre și electorale, sute de ziariști, reprezentanți ai diverselor firme și asociații, membri ai ambasadelor etc. Sediul central al presei va fi la Hotel „Intercontinental“.

Prin urmare, a fost sau nu pregătită TVR (L) pentru fierbințile alegeri din maiul curent ? Da și nu prea. Probabil că INTERFAS-ul a dat luni dimineață, un prim semn electoral. În cronicile de actualități, din timp în timp s-au prezentat rezultate parțiale. Cînd vom ști cu adevărat rezultatul alegerilor ? Un răspuns ferm nu ni-l pot da reprezentanții televiziunii. Va fi în funcție și de datele acumulate și calculate la Biroul electoral central.

DORIN SĂLĂJAN ■

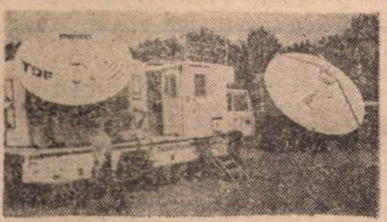

Cele două care de transmisie prin satelit ale EUROVIZIUNII, Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

După

IMPARȚIALITATE COLOR

Pe parcursul campaniei electorale, televiziunea a fost de o imparțialitate de care s-au plîns partidele (chiar și Frontul s-a numărat printre ele) și independenți și care a declanșat mai multe proteste decît aprobări. Astea se pot explica prin esența primei noastre campanii electorale adevărate, în care propaganda s-a bazat mai mult pe diminuarea și denigrarea adversarilor decît pe susținerea propriilor programe și platforme. Afară de asta, e un lucru verificat, mulți pun mîna pe coală și pix cînd e vorba să demaște și puțini o fac cînd e vorba să felicite.

Facem parte dintre aceia care cred că televiziunea s-a străduit, pe cît i-a stat în putință, să oglindească cu fidelitate o campanie de o coloratură din cele mai diverse.

În ziua alegerilor, prezentă în multe locuri din țară: comune, orașe, municipii și Capitală, alese unele din ele după temperatura înaltă înregistrată acolo în ultima perioadă, televiziunea a reușit să dea dovadă de neutralitatea necesară, avînd grijă ca prin intervențiile ei să nu influențeze opțiunile electoratului încă nedecis la ora aceea. E drept că nici mare lucru n-am aflat din ele. Un lucru esențial a reieșit însă. Oamenii așteaptă de la aleșii lor liniște, democrație, o viață mai bună, să li se spună adevărul. Și a mai reieșit din aceste reportaje atmosfera sărbătorească prilejuită de participarea cetățenilor la aceste de 45 de ani așteptate alegeri, credința multora că opțiunea lor politică va putea influența viitorul țării. Așa să fie!

OPREA GEORGESCU ■

Înainte

TIMIȘOARA... FĂRĂ UN MINUT

Ceasul al doisprezece-lea al campaniei electorale e pe sfîrșite, deși orologiul din Piața Operei s-a oprit definitiv în dreptul Punctului 8 al Proclamației de la Timișoara. Deocamdată, însă, Piața Operei a fost trecută pe linie moartă. Alegerile vor avea loc exact așa cum s-a stabilit în consens, ținîndu-se seama de adevărul istoric, obiectiv, că trandafirii înfloresc în luna mai (cu precizarea că termenul de garanție al înfloririi a fost extins de la 8 la 20 ale lunii). Cu un minut înainte, alegerile rămîn în primul rînd o chestiune tehnică, organizatorică și de protocol concretizată la trei nivele.

„Cele 106 secții de votare din Timișoara sînt amenajate. Inclusiv cele mobile din gară, autogară și aeroport. Material — de la urne pînă la buletine de vot — totul e pregătit. Un singur lucru am omis pînă acum : aplicarea amenzilor prevăzute de lege pentru afișele electorale expuse în afara locurilor stabilite“ **(Adrian Gaza,** secretarul Primăriei municipale Timiș).

„Pe ultimii metri ai cursei electorale totul pare a fi în regulă. Votează 227 000 de cetățeni în Timișoara și 483 150 în județul Timiș. Chiar în această dimineață (miercuri 16 mai — n.n.), am soluționat problema transportului membrilor birourilor la secțiile de votare și la prînz vom concretiza măsurile de protecție cu reprezentanți ai armatei, poliției și gărzilor naționale.“ **(Petrișor Nădăștean,** secretarul Primăriei județene Timiș).

„Îl așteptăm pe domnul Jimmy Carter cu un grup de senatori. Despre alți oaspeți la alegeri — nici o știre. Am înțeles din teleconferința de azi cu prim-ministrul Petre Roman că în țară vor fi aproximativ 600 de observatori străini, adică mult mai puțini decît ne așteptam. Oricum, protocolul e pregătit. Probleme : 1) Tendința unui mare număr de președinți și locțiitori de președinți din birourile secțiilor de votare de a se retrage din diverse motive. 2) Neprezentarea, pînă acum, a reprezentanților partidelor care fac parte de drept din birourile secțiilor (au răspuns la apel doar P.N.L., P.N.Ț.-c.d., U.D.M.R., și — mîine probabil — F.S.N.). Numărarea și centralizarea voturilor pot fi asistate, filmate. Alegerile sînt libere. Alegătorii — nu, fiindcă foarte puțini din candidații de pe liste sînt cunoscuți, ori libertatea alegerii presupune întîi a vota în deplină cunoștință de cauză. Totuși, un lucru este, din fericire, imposibil : procentul de 99,8. Cel cu care timp de 45 de ani comunismul a cîștigat „alegerile“. (Judecător **Valică Gheran,** președintele biroului electoral al circumscripției județene nr. 36 Timiș).

La Timișoara, 27 de formații politice, 196 de candidați pentru Camera deputaților și 39 de candidați pentru Senat se apropie de finish-ul primei campanii electorale ceva mai libere din România postbelică.

După

...FIX

Ora 6 a venit, Jimmy Carter n-a sosit. Păcat. La Timișoara i s-ar fi pus la dispoziție un hotel întreg. Așa, hotelul a rămas aproape gol, fiindcă observatorii străini ajunși aici sînt (astăzi 20 mai ora 11) exact 25 și mulți n-au nici măcar nevoie de cazare, fiindcă se grăbesc deja să se întoarcă. Sînt din S.U.A. (totuși), Austria, Jugoslavia, Marea Britanie, Noua Zeelandă, R.F.G., Ungaria, U.R.S.S. Cei din U.R.S.S. se numesc VALER CIUBOTARU și NICOLAE VÎLCU. Sînt reprezentate agențiile: FRANCE-PRESSE, REUTER, SYGMA, canalele engleze de radioteleviziune BBC și WTN. Tass — nu. Alegerile au început la 6 fix, dar nu se știe cînd se vor termina, fiindcă dificultățile sînt numeroase. În primul rînd listele alegătorilor sînt făcute, parcă, după cartea de telefoane valabilă acum zece ani. În biroul electoral județean reclamațiile curg cu o viteză ce depășește posibilitățile efective de rezolvare. La secția de votare nr. 10 Timișoara lipsește de pe listă o stradă întreagă — str. Aurora. Mă reped într-acolo. E adevărat. Mă întorc la biroul electoral. Sună telefonul, și nefiind nimeni prin preajmă, îl ridic. Biroul secției 29 reclamă faptul că nu sînt cuprinși pe liste locuitorii de pe două străzi. Promit să fac ceva pentru trimiterea unor buletine de vot în plus. Mașina de serviciu pleacă spre secția 49. O însoțesc. Acolo — recordul e depășit! — a fost omis un cartier întreg: Plavăț 2. Din nou la biroul județean. Sosește un student care are de făcut o sesizare importantă. Nimeni nu-l ascultă. Domnul Gheran, președintele biroului, n-are timp fiindcă tocmai sosesc niște ziariști străini. „Dar acum se votează viitorul țării, ascultați-mă o clipă!“ izbucnește studentul. Domnul Gheran are brusc o idee: „Domnule ziarist — mi se adresează — te rog să rezolvi dumneata problema reclamată de acest tînăr. Nu pot să-i las pe străini să aștepte, și am și așa prea multe pe cap“. Îi explic că nu am competența de a rezolva „problema“ care, de altfel e foarte gravă. Observ însă că vorbesc singur. Îl rog pe student să repete. Repetă: „La secția de votare nr. 43 — liceul de informatică — poate lua oricine buletine de vot și poate vota de oricîte ori. Probabil chiar așa se și procedează“. Nu cred nici acum, dar indignarea tînărului mă cucerește. Sărim în mașină și gonim pe străzile Timișoarei, senzația din ce în ce mai clară că acolo ceva trebuie salvat. Am ajuns. N-am timp s-aștept, tînrul e deja cunoscut, deci voi risca eu. Chestia nu m-ar costa, în definitiv, decît vreo cinci minute, plus o mîngîiere drăgăstoasă la poliție. Intru „cu tupeu“, pe lîngă oamenii așezați la rînd și cer biroului secției buletinele de vot. „Mi se dau fără comentarii. Cer lămuriri cu privire la votare. Mi se dau și lămuriri. Mai aștept cîteva clipe. Degeaba, nu mă „prinde“ absolut nimeni. Trec la următorul membru al biroului și cer ștampila. Mi se dă ștampila. N-am încotro și intru în cabina de votare. Nu ștampilez nimic fiindcă aș comite (încă) o ilegalitate. Îmi pun ecusonul de observator la vedere și legitimația la îndemînă. Ies. Președintele biroului, domnul Aurel Voicu, mă vede și înverzește pînă la înfrunzire. „Cum e posibil?!“ îl întreb și în acea clipă în secție se face liniște. „Cum e posibil — repet — să intru aici și să votez, fără să se știe cine sînt și ce fac? și mai ales ce se poate alege din astfel de... alegeri?“. Biroul intră în panică. Cetățenii vociferează. Președintele transpiră și-mi spune confidențial: „Ne-ați prins, dar vă rugăm și noi să ne ajutați...“ Îi ajut. Mă întorc la biroul județean, îmi mărturisesc fapta și o echipă pleacă să verifice. Sună din nou telefonul. Probleme la secția 59. Dacă tot sînt în „priză“, plec eu. Intru exact cînd doamna Minerva Patriciuc încearcă să obțină buletinul de vot, dar află cu stupefacție că **a votat deja!** Se mai verifică o dată. Numele și adresa coincid. A votat. „Dar eu n-am votat!“, insistă tînăra. Președintele — Martin Horst — găsește repede o explicație: cineva a completat lista cu un rînd mai jos și toate celelalte confirmări de votare au nimerit aiurea. Deci, cîte sînt găsite? Imposibil de aflat. Tot aici doamna Ionițoiu — reprezentanta PNL în biroul secției — e scoasă din birou fiindcă purta insigna partidului. Doi tineri liberali protestează. „Așa am primit ordin de la biroul județean!“ se apără președintele. Mă întorc la biroul județean. Nu, de aici nu s-a dat un astfel de ordin. Și nici nu era legal să se dea. (De altfel cel care a dat ordinul telefonic **nu s-a prezentat**). De la sediu pornesc mereu buletine de vot. Cifra lor (aproximativă) mă uluiește. Pînă acum (ora 18) au fost necesare peste 30 de mii de buletine în județ. Din care 20 de mii în Timișoara. Între timp, s-au întors și cei care au verificat constatările mele. La secția 59 domnul M. Horst spune că „n-a fost nici un ziarist de la **Flacăra**, iar acuzațiile sînt false“. Simt că îmi crește tensiunea. Cer o mașină ca să mă întorc și să restabilesc adevărul, dacă e nevoie, însoțit de un regiment de judecători. Nu se poate însă, fiindcă e tîrziu și mașinile sînt plecate pe teren. Mă așez obosit pe un scaun întrebîndu-mă — vorba cuiva — de ce toate astea trebuiau să mi se întîmple tocmai mie. Ziua alegerilor, marea zi a libertății noastre (de opinie) e pe sfîrșite. Abia acum observ că în birou e un televizor, iar pe ecranul televizorului apare un cunoscut și optimist crainic al actualităților, care transmite: „La Timișoara alegerile se desfășoară absolut normal“.

P. S. La ora 03,00 ultima secție de votare (nr. 1 — președinte Gheorghe Buș!) a închis urnele. Din primele date sosite în cursul nopții, la biroul electoral județean, complexul studențesc a produs prima surpriză. Radu Câmpeanu și PNL domină într-un raport zdrobitor (cinci la unu față de FSN). Se așteaptă cu febrilitate opțiunea satelor și a marilor întreprinderi. Oare studenții vor rămîne singuri?

RADU CIOBOTEA ■

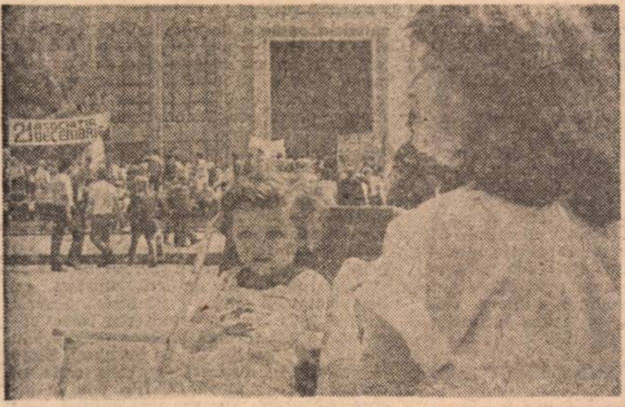

PAROHIA NR. 1

Ce complicat a devenit tot ce era simplu !

Ce simplu era totul pe vremea cînd totul era foarte complicat ! Pe pagina nr. 1 a cotidianului nr. 1 aflai cum omul nr. 1 mergea la circa nr. 1 din întreprinderea nr. 1 şi-şi dădea votul nr. 1. Şi fiindcă treburile erau atît de simple, şi nr. 2 venea la circa nr. 1 unde-şi dădea votul nr. 2 lui nr. 1. După care, nr. 3 lua votul nr. 3 şi-l introducea în urna nr. 1. Şi tot aşa, pînă la ultimul vot din întreprinderea nr. 1. Iar ziaristul nr. 1 de la ziarul nr. 1 nu avea altceva de făcut decît să se întîlnească la comitetul de partid nr. 1 cu muncitorul selectat nr. 1 care-i citea din dosarul nr. 1 adeziunea nr. 1. Mai multă evlavie nu aflai nici măcar la Mitropolie !

Complet lipsiți de simțul pioşeniei, ne-am gîndit să scriem, pentru ultima oară. sperăm, reportajul preelectoral nr. 1 la fosta „parohie nr. 1" adică la „Uzinele 23 August". Şi prima veste bună, pe care v-o putem oferi, e că din punct de vedere electoral nu vă putem da nici o veste. Nici măcar comanda pe care primăria a oferit-o pentru dotarea unei circumscripții nu poate fi o chestiune electorală, de moment ce nu e muncă patriotică. N-o să vă vină să credeți, dar primăria plăteşte !

Am conversat pe această temă cu domnul director administrativ inginerul Ovidiu Muşetescu, probabil unul din cei mai tineri directori din țară, devreme ce n-are nici 35 de ani şi, cu siguranță, un om cu care se poate sta de vorbă. Mai bine zis, cu care se mai poate sta încă de vorbă, întrucît — o dată cu schimbarea numelui prin referendum intern — uzina va proceda şi la o drastică revizuire a treburilor de protocol, în sensul că va acorda mult mai puțină importanță ziariştilor.

De altfel, nici nu-i treaba ziariştilor să bată uzinele, cît timp există legi financiare şi de producție, directori şi sindicate. Ca simpli cetățeni am conversat cu domnul Ovidiu Muşetescu despre acest lucru, despre mulțimea celor care, pînă nu de mult, păreau să aibă o treabă în uzină, singura lor treabă fiind, de fapt, încurcarea treburilor : activişti, băgători de seamă, organizatori de tot felul, muncitori cu vorba, oameni de legătură ai „sectorului" ş.a.m.d. „Mulți, domnule, foarte mulți, spune Ovidiu Muşetescu. Mai bine de 1 000 de oameni, parte din aceştia sosiți din locuri şi ocupații politice, unii întorşi la meseria lor, alții reveniți, cum s-ar zice, la gînduri mai bune. Ne-am temut de reacția muncitorilor dar, slavă domnului, muncitorii le-au dat o lecție de civilizație. În momentul de față, problema cea mai grea e una de legislație a muncii. Apreciem că vreo 500—600 de oameni nu vor, pur şi simplu, să munceascsă. Lipsesc, vin beți, îi strică şi pe alții. Nu putem să le desfacem contractul de muncă, deoarece legea spune că trebuie să avem acordul colectivului. Or, oamenii se tem de viitor şi îi apără pe puturoşi. Soluția ar fi noi contracte de muncă şi implicarea sindicatelor în respectarea acestora. Însă contracte care să poată fi reînnoite după un timp, după trei ani, de exemplu. Odată cu Revoluția, muncitorii şi, în general, cadrele din toate sectoarele şi de la toate nivelurile au căpătat conştiința că sînt îndreptățiți la ceva, că există drepturi care trebuie apărate ; trebuie însă conştientizată şi ideea că nu poți cere din altă parte decît din ce produci".

TUDOR OCTAVIAN ■

OPOZIŢIA ŞI LEGIMITATEA PUTERII

Succesul electoral al F.S.N., previzibil, de altfel, de la începuturi, se apropie de confirmarea sa oficială. Poate că proporțiile sale îi uimesc şi pe cîştigători, chiar pe suporterii lucizi ai acestora. Nu doar pentru că „n-ar da bine" în fața străinătății, ci pentru că, aşa cum e firesc într-o democrație reală, se anticipa o diferențiere mai pregnantă a preferințelor electorale, inclusiv afirmarea unei opoziții mai consistente.

Emisiunea TV care a încheiat campania electorală i-a pus pe cei trei candidați la preşedinție în situația de a **dialoga**, în competiție, desigur, şi a fost primul gest real de afirmare a valorii de căpătîi a democrației — **confruntarea** opiniilor şi opțiunilor. Mărturisesc că, urmărind această confruntare, mi-a trecut, la un moment dat prin minte următorul titlu: „Al patrulea candidat". Era vorba, desigur, chiar de Ceauşescu. Dincolo de diferențele, unele esențiale, dintre programele afirmate, toți cei trei candidați aveau de luptat, şi au luptat, cu Ceauşescu, cu regimul creat de acesta sau/şi care l-a creat pe dictator. Marea promisiune a fiecărui candidat şi, din această clipă, marea obligație a celui ales este tocmai demolarea în întregime nu doar a terorii regimului, ci a însuşi regimului terorii.

Ceauşescu a condus fără opoziție. A înăbuşit în faşă orice opinie diferită din chiar interiorul sistemului. Opunîndu-se lui Ceauşescu şi regimului său, noua putere, cu atît mai mult cu cît îşi poate permite o guvernare monocoloră (participările simbolice sau cosmetizante nu au relevanță politică), are **obligația** de a conduce împreună cu opoziția. Împreună nu înseamnă **integrarea** opoziției. Înseamnă foarte exact **întărirea** opoziției. Poate părea paradoxal, dar o sarcină de primă urgență a noii puteri, în plan politic, este sprijinirea formațiunilor politice confirmate, e adevărat, firav, pentru ca acestea să se poată organiza nestingherit. După o noapte de 45 de ani, nici zorii nu puteau dura doar cîteva luni.

Un prim cîştig există: am scăpat de unanimitate. Vă mai amintiți, chiar la forumul F.S.N. cineva a fost simbolic „contra" (apoi s-a abținut, după discuții) nu pentru că n-ar fi fost de acord, ci pentru că nu putea suporta ideea unanimității. Noua putere este legitimizată ca putere. Legitimitatea **în democrație** se confirmă doar dacă sînt create condițiile unor opțiuni reale — adică alternative reale. Şi pe vremea lui Ceauşescu puteai să alegi: ori stăteai la coadă la rație, ori nu mîncai. Dacă nu erai nomenclatură, se înțelege. Destui dintre foştii nomenclaturişti nu mai suportă astăzi **umilința privilegiului.** Cu toții vrem să trăim normal, să mîncăm normal, să gîndim normal. Adică diferit, în funcție de ce poftă avem, de cîți bani cîştigăm prin muncă, de ce idei sîntem în stare.

Puterea de acum e conştientă că reprezintă o **tranziție** spre democrație. Fiind confirmată la urne, ea trebuie să fie şi garanția acestei tranziții. Aşteptăm o Constituție democratică, aşteptăm afirmarea unui eşichier politic în care controlul prin opoziție să confere puterii posibilitatea de a-şi confrunta deciziile. Altminteri, ar însemna că şase milioane de români n-au nici un cuvînt de spus în țară.

CONSTANTIN DUMITRU ■

A TREIA FORŢĂ

În ultima şedință a Consiliului Provizoriu de Uniune Națională, ținînd să ia cuvîntul la punctul „Diverse", un partizan politic al domnului Iliescu ne-a avertizat că în ziua alegerilor se va întîmpla o minune. Cînd ne vom afla în cabina de vot, spune el, Dumnezeu ne va lua mîna şi va îndrepta-o, cu ştampilă cu tot, către careul în care stă scris numele domnului Iliescu.

Nu ne-ar mira să aflăm că vor fi existînd, bineînțeles, cetățeni gata să creadă că minunea s-a întîmplat aievea, aproape cu precizia cu care a fost promisă, ceea ce ar împinge gîndul chiar pînă acolo încît să credem că voința divină a fost mobilizată pentru îndeplinirea la „parametri maximi" a unui anume plan de vot, de cîştigare a alegerilor.

Cum se va trece însă peste neregularitățile observate în atîtea secții de votare?

Din motive pe care tot românul le ştie sau ar trebui să le ştie, corectitudinea alegerilor e contestabilă. La ora cînd aceste rînduri merg la tipar, alegerile n-au fost contestate oficial, dar o ştire de acest fel n-ar avea de ce să surprindă.

Surprinzător este altceva. Dincolo de rezultatele preliminare, fie şi de rezultatele finale ale acestor alegeri, cîştigătorii nu trebuie să-şi facă iluzii. Fiindcă opoziția nu va consta, de-acum încolo, doar din partidele cu care ei au intrat în competiție. Oricine a vrut să afle adevărul despre ceea ce se întîmplă în Piața Universității, în Bucureşti, sau în alte „zone libere de neocomunism" din țară, va fi înțele[illegible] că tineretul se constituie într-o forță [illegible]dutabilă, încă de pe-acum, şi apare [illegible] că intrarea în opoziție cu tineretul unei [illegible]ări nu e un mod de a-ți dovedi luciditatea alianței cu viitorul.

Într-adevăr, dincolo de F.S.N.-ul cîştigător, de celelalte partide concurente în campania electorală, în viața publică românească a apărut — poate mai greu sesizabilă de către unii — o a treia forță. Aceasta nu urmăreşte puterea politică. Dar ea scandează, zilnic, „Jos comunismul". În dreptul lui la replică, pe care şi-l caută tocmai pe la Londra, în ziarul „The Guardian", Silviu Brucan face pariu pe Marx-Engels-Lenin (Stalin va veni mîine) şi crede că poate răspunde turnînd gaz peste foc: Revoluția din decembrie a fost împotriva lui Ceauşescu, nu împotriva comunismului.

Silviu Brucan şi prietenii lui politici seamănă cu acei onorabili cetățeni care se duc la concert şi aplaudă cînd nu te aştepți, într-o pauză, cînd solistul şi orchestra se pregătesc să reia partitura.

Indiferent de rezultatul alegerilor din 20 mai, concertul continuă.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„COPPA DEL MONDO" ÎN ROMÂNIA

Toți aşteptăm Campionatul Mondial de fotbal şi sperăm, în pofida oricăror calcule, că-l vom cîştiga, Mai ales că, oricum, ne-am cîştigat dreptul la speranță. Şansele noastre sînt, oricum, în zona incertitudinii, Cert rămîne programul meciurilor. Şi despre incertitudini şi despre certitudini, adică despre programul transmisiilor tv — în suplimentul „Coppa del Mondo în România" editat de redacția noastră în colaborare cu publicația „Timp liber". Dacă vă grăbiți, îl mai găsiți la chioşcuri.

Scadență la promisiuni

Parlamentul şi preşedintele sînt aleşi. Nimic nu se mai poate schimba. Deşi poate unii dintre noi am fi vrut ca opțiunea noastră să cîntărească mai greu decît altele, n-am reuşit decît să punem micuțul dar importantul nostru vot într-una din multele balanțe ale acestor alegeri. Unii au fost de părere că de fapt balanțele au fost doar două : pentru şi împotriva neocomunismului sau, cum s-a exprimat d-l Rațiu : est sau vest, afirmînd că dînsul merge spre vest şi bănuindu-l pe d-l Iliescu că se pregăteşte să meargă cu arme şi bagaje spre est. Parafrazînd o cunoscută chemare pionierească inventată prin anii '60 : Spic cu spic patriei snop ! am putea spune şi noi : vot cu vot s-a ales Parlamentul.

Zarurile au fost aruncate cu nădejde şi destulă zornăială pentru că Cezar s-ar mai fi putut întoarce de unde a venit, însă trecerea Rubiconului la 22 decembrie a fost un pas făcut pentru totdeauna. Sperăm că asta e limpede pentru toți.

În campania electorală şi chiar înainte de ea, fel de fel de spaime, bănuieli şi procese de intenție au fost emise ca sigure. S-a luptat cu vocea, portavocea, camera de luat vederi şi maşina de scris în numele şi împotriva lor. Pasiunile au trecut deseori în zona patimilor şi chiar a violenței. Prieteni de-o viață au încetat să se mai vadă, soți au ridicat mîna asupra soțiilor pentru vina de a avea preferințe pro sau contra F.S.N., soacrele îşi acuzau ginerii că vor sau nu vor să-şi vîndă țara. Campania electorală a fost mai mult tragicomedie, ceea ce pînă la un punct nici n-a fost rău.

Ei bine, totul s-a terminat. Vom mai avea alegeri peste aproximativ doi ani, timp suficient pentru ca unii să cîştige teren iar alții să se compromită. Probabil numărul de partide va scădea, cele rămase în viitoarea cursă vor deveni mai puternice, mai reprezentative. Vorba Liber Schimbiştilor : Asta nu e ultima cameră.

Întrebarea e ce se va întîmpla de aici înainte. Ce aşteaptă cetățeanul de la această nouă dată de răscruce din istoria noastră ?

Cert este că o campanie electorală, nu la vîrf, ci mai liniştită, va continua îndeosebi prin presa de partid. Timpul zboară, Constituția se elaborează şi iată-ne din nou în fața urnelor. Cei care au cîştigat alegerile vor invoca stabilitatea ce trebuie să urmeze. Democrația nu înseamnă o stabilizare soră cu stagnarea. O anumită stare de efervescență politică va fi necesară pentru a nu se cădea din nou în aprobare fără discernămînt, unanimitate, adulare, ovații, voință unică, o țară — un conducător. O stabilitate politică va putea fi menținută doar prin stabilități economice, sociale, legislative. Provizoratul guvernului de pînă la 20 mai a fost şi o cocoaşă, dar şi o cîrjă. Guvernul nici n-a putut face tot ce şi-a propus, dar nici n-a căzut deşi s-a împiedicat de cîteva ori.

Democrația n-a încetat la 20 mai. Ea abia a început. Cei de la putere vor fi înțeles credem că democrația i-a adus aici şi tot ea îi va îndepărta dacă n-o slujesc.

Dacă în aceste cîteva luni am avut de înlăturat interdicții mai vechi sau mai noi, nedreptăți, totalitarism, prostie, incompetență — proces care e departe de a se fi terminat, ba în unele din cazuri nici n-a început — de acum înainte vom avea de protejat cîştigurile democratice, încă firave pe care le-am dobîndit.

Liberalizarea economiei, cointeresarea tuturor celor ce muncesc, privatizarea, repunerea învățămîntului în drepturile sale, crearea unui stat de drept autentic, iată cîteva căi de acțiune pe care trebuie mers cu pas viol. Prin ce s-a realizat în primele zile după revoluție, am crezut că am luat-o înaintea celorlalți estici. Între timp am dat înapoi, am pierdut teren.

Acuzațiile mai mult sau mai puțin voalate ale domnului Iliescu privitoare la presa care incită, care destabilizează, care n-a fost un cor de pension şi unde s-a mai strecurat şi cîte un afon, sperăm că nu vor încerca să se transforme într-o strîngere de şurub înceată dar sigură. O mai fi greşit şi presa pe ici pe colo, dar cît a greşit Consiliul Frontului, C.P.U.N. şi guvernul ? Fără o presă prin care să se poată trage zilnic sau săptămînal cuvenitul semnal de alarmă înseamnă că ne-am jucat de-a democrația, că puterea se lipseşte singură de o unitate de măsură recunoscută în toate țările civilizate.

Abia acum pentru putere urmează adevărata probă a democrației, a elasticității în gîndire, a rapidității cu care este capabilă să schimbe structurile nu atît anchilozate, cît prosteşti.

Se aşteaptă de la putere păstrarea şi dezvoltarea democrației, în nici un caz retragerea în buncăr. Simptomele sindromului se cunosc şi, cu siguranță, la apariția lor poporul va reacționa cu promptitudine.

OPREA GEORGESCU ■

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE“

Este de la sine înțeles că oricît de generoasă s-ar arăta cu spațiul acordat revista „Flacăra“, ar fi o imposibilitate să putem transcrie în coloanele sale întregul manuscris al Memoriilor **lui Mihail Manoilescu. Aceasta cu atît mai mult, cu cît distinsul editor al întregii opere manoilesciene, profesorul universitar doctor Valeriu Dinu are volumul respectiv deja pregătit și în curs de apariție editorială.**

În intenția noastră a fost, de la început, să propunem cititorilor doar o avanpremieră editorială, trezind astfel și mai mult interesul meritat pentru aceste substanțiale însemnări politice.

Desigur, există și alte surse documentare (inedite) referitoare la vara pătimirii noastre, însă noi considerăm că Memoriile **lui M. Manoilescu sînt determinante pentru perioada 4 iulie — 30 august 1940, întrucît ele aparțin chiar ministrului de externe din acea perioadă, care se întîmplă să fie un om politic de primă mărime în epocă și reprezentant ilustru al spiritualității românești.**

Astăzi — ca și ieri — omenirea în general și Europa în special traversează un timp al marilor convulsiuni. Tocmai de aceea, noi, românii — înzestrați cu un acut sentiment al istoriei — trebuie să facem din nou recurs la trecutul adînc pilduitor, spre a descifra calea liberă de vicisitudini pe care uneori au fost siliți să le îndure strămoșii, moșii și părinții noștri.

Așadar — făcînd un salt peste capitole din manuscris — ne vom grăbi să mai prezentăm cititorilor doar trei-patru episoade, lăsînd apoi loc actului editorial în integralitatea lui, atît de așteptat.

STELIAN NEAGOE ■

[V]

În timpul acesta, atacul contra Angliei părea iminent. Telegramele miniștrilor noștri din Lisabona (I. Pangal, 3 august) și Copenhaga (Al. Zamfirescu, 17 iulie) anunțau ca sigur acest atac. Alianțele noastre erau toate desființate sau inoperante. Franța era la pămînt, Polonia distrusă, Mica Antantă lichidată ; rămăsese doar Înțelegerea Balcanică /.../ care în timpul crizei basarabene își dovedise ineficacitatea, mai ales din partea iugoslavă !

Cît despre starea noastră militară, ea era caracterizată prin două momente asupra cărora nu aș putea îndeajuns insista. La 7 iulie (vezi nota de conversație) generalul Tenescu, Șeful de Stat Major, vine să-mi declare categoric că **este inimaginabilă o luptă a noastră pe trei fronturi** și că politica noastră externă trebuie să facă orice pentru a evita o asemenea luptă“. La 9 iulie vin să mă viziteze neanunțați generalul Niculescu, ministrul de război și generalul Tenescu, Șeful Statului Major, (vezi nota) și eu însemn la un minut după plecarea lor : „Amîndoi s-au arătat **de un pesimism extraordinar,** expunînd că armata noastră nu este pregătită în foarte multe domenii, că nu avem decît 80—100 avioane de luptă moderne, că avem o artilerie antiaeriană cu totul insuficientă etc.“ Ei socotesc, ceea ce e foarte semnificativ, că „totul trebuie luat de la început în organizația noastră“. **Așadar, în ziua cînd țării noastre i se pune o problemă de existență, cei doi șefi ai armatei, speriați de constatările făcute, veneau să-i spune ministrului de externe că nu are îndărătul lui nici măcar un instrument care să-i garanteze o rezistență trecătoare.**

În sfîrșit, pierderea Basarabiei dărîmase complet prestigiul politic al României, exasperase pretențiile ungare și bulgare și împinsese guvernul precedent Tătărescu să adîncească și mai mult politica de apropiere față de Germania, pe care o inaugurase în cursul lunii iunie. Dar despre aceste din urmă lucruri vorbesc mai jos.

Cele arătate pînă acum îmi îngăduie însă să conchid că, la data de 4 iulie 1940, **România se găsea lipsită de orice forță militară, izolată, fără aliați și fără prieteni,** strînsă între doi uriași : Germania ostilă și Rusia Sovietică, cel mult indiferentă.

. . . .

Arbitrajul de la Viena

Ajung acum la actul final și la deznodămîntul zguduitor al tragediei noastre : Arbitrajul de la Viena.

Pentru a înțelege cît de brutal, de neașteptat și de imoral a fost arbitrajul care ni s-a impus nouă, trebuie să adaug evocarea faptelor anterioare care arată nu numai că arbitrajul nu fusese niciodată înfățișat de noi ca o perspectivă acceptabilă, ci mai mult decît atît, că el fusese totdeauna respins de către puterile Axei ca o modalitate de soluționare a conflictului dintre noi și unguri.

Fără a voi să facem o incursiune pedantă, sprijinită pe texte de drept internațional public, trebuie să amintesc că atunci cînd o parte terță intervine în conflictele dintre două părți, intervenția poate să aibă trei forme : **arbitraj, mediație** și **bune oficii.**

Prin **arbitraj,** cele două părți litigante cad de acord din libera lor voință să se supună hotărîrii unui terț. Ele alcătuiesc împreună **un act de compromis,** în care se stabilește cu preciziune, cine sînt arbitrii, care este **mandatul și puterea lor** și în ce limite urmează să cadă hotărîrea lor, adică /.../ **obiectul exact asupra căruia au calitatea să se pronunțe.** Procedura de arbitraj este o **procedură judiciară** asemenea unui mare proces public, în care se prezintă dosare și probe, se ascultă martori și în care se dezvoltă larg și liber pledoariile celor două părți.

În orice arbitraj, fiecare parte are riscul maximal de a vedea pe arbitru pronunțîndu-se complet în favoarea celeilalte părți. De aceea, arbitrajele nu sînt acceptate de părți decît asupra unor obiecte de importanță relativ secundară, în care o țară poate prelua acest risc maximal și nu pot fi acceptate de bună voie în probleme teritoriale de importanță, cum este cazul Transilvaniei, în care s-ar juca soarta unei țări întregi.

Prin deosebire de arbitraj, **mediația** este o formă de intervenție în care un terț nu are să **hotărască** asupra soluției înseși, iar cele două părți în litigiu nu sînt **obligate** să accepte părerile lui. Mediatorul **propune** pe rînd diferite soluții și cele două părți se pronunță liber dacă le pot accepta sau nu.

În fine, **bunele oficii** constau numai în intermedierea între cele două părți ca să ajungă **să se pună în contact** și să înceapă conversații, rolul terțului mărginindu-se la această primă fază a procedurii.

După ce am lămurit și aceste noțiuni, trebuie să răspund la o întrebare care răsare firesc în mintea cititorului meu. Înainte de ziua fatală de 29 august s-a mai vorbit oare de arbitraj ? L-am acceptat noi principial ca o posibilitate ? Au lăsat oare puterile Axei să se întrevadă că ar socoti această soluție oportună ? Nicidecum !

Ideea a revenit de cîteva ori în discuțiile scrise și orale, fiindcă era firesc să revie atunci cînd se punea problema ce se întîmplă dacă nu ne înțelegem cu ungurii. Însă, de cîte ori această idee a fost evocată, noi am respins-o, ba — mai mult decît atît — nici nu era nevoie să o respingem, **fiindcă puterile Axei s-au grăbit să repudieze acest mijloc de soluționare a litigiilor noastre cu vecinii.**

Cu riscul de a mă repeta puțin și de a insista poate obositor asupra acestui punct, voi evoca numeroase împrejurări și fapte care dovedesc cele de mai sus.

1. La 5 iulie 1940, discutînd cu ambasadorul german la București, Fabricius, textul răspunsului pe care regele trebuia să-l dea lui Hitler, găsesc notat în foile mele de conversație, în ce privește rolul Germaniei în conflictul nostru cu ungurii : **„Nu arbitru, nici intermediar“.**

2. La 12 iulie, Clodius îi comunică lui Crutzescu (v. telegrama) că dată fiind „experiența făcută cu mediațiunea între Ungaria și Slovacia care a nemulțumit ambele state, Reichul nu s-ar arăta foarte doritor de a mijloci între noi și unguri“. Așa dar, nu numai că Germania nu era înclinată să primească rolul de arbitru, dar nici măcar pe acela de **mediator.**

3. La 13 iulie, în scrisoarea regelui Carol către Hitler, eu menționez după cum am arătat deja că dorim ca Germania și Italia să apese asupra ungurilor ca să se arate mai concilianți dar, **că nici într-un caz această intervenție nu poate să fie un arbitraj,** noi respingînd astfel **preventiv** ideea arbitrajului.

4. La 26 iulie, la întrevederea lui Gigurtu și a mea cu Hitler, acesta ne declară, invocînd iarăși precedentul arbitrajului Axei între Ungaria și Slovacia (după cum am arătat deja), că nu se amestecă în nici o formă în litigiul nostru și mai ales **că nu vrea să audă de eventualitatea unui arbitraj.**

5. La 27 iulie, în timpul vizitei noastre la Roma, ziaristul oficial Gaida (vezi raportul ambasadorului nostru Raoul Bossy din 1 august), spune că diferendele între România și statele vecine trebuie soluționate printr-o contribuție voluntară“ și prin „directă și **voluntară** înțelegere“, subliniind „acțiunea constructivă și **lipsită de presiune“** față de noi a Germaniei și Italiei, în contrast cu manevrele destructive ale puterilor democratice etc.

6. În întrunirea de la 2 august a fruntașilor ardeleni am explicat — după cum am relatat deja — **de ce arbitrajul era socotit de noi inadmisibil** într-o cauză mare națională ca aceea a Transilvaniei.

7. La 2 august, ziaristul oficial Megerle, în articolul deja citat prin care mă atacă pe mine, pune principiul că România și Ungaria „trebuie să-și ia hotărîrile lor **fără presiuni din afară** și fără a se amenința una pe alta, în **deplină libertate“.**

8. La 5 august (vezi telegrama Crutzescu) aflăm despre declarația lui Hitler, către primul ministru slovac Tisso, că „problema Transilvaniei este îngrijitor de grea și **că nu ar dori să intervină ca arbitru în rezolvarea ei“.**

Mai mult decît atît, Hitler a declarat că „nu se poate ocupa personal de ea înainte de terminarea războiului și că a recomandat statelor interesate să se **înțeleagă direct“.**

9. La 14 august Ciano îi arată lui Bossy (vezi telegrama) „via satisfacție pentru modul precis și constant cu care ați ținut la curent pe ministrul Italiei la București în privința negocierilor noastre cu vecinii“. Bossy adaugă : „(Ciano) mi-a arătat că **Ducele și Führerul au decis să nu intervină în tratativele noastre direct“.**

10. La 19 august, (vezi nota de conversație) notez după întîlnirea mea cu Fabricius : „În legătură cu tratativele de la Severin, ministrul Fabricius mi-a spus că sîmbătă seara (17 august) a primit vizita ministrului ungur Bardossy care i-a declarat că, dacă răspunsul delegației române de astăzi, luni, nu va fi satisfăcător, atunci ambele delegațiuni vor trebui să-și facă bagajele și să plece la Berlin, pentru ca Berlinul **să arbitreze** asupra chestiunii. Fabricius a răspuns lui Bardossy că „nici vorbă nu poate să fie de așa ceva, fiindcă Berlinul refuză să arbitreze și invită cele două părți să se înțeleagă **singure“.**

11. La 24 august, cu cinci zile înainte de arbitraj, cînd Bossy relatează lui Ciano (vezi telegrama Bossy din 24 august) impasul de la Turnu Severin, Ciano îi răspunde **„noi nu putem interveni direct, căci, cum v-am spus, Ducele și Führerul vor să rămînă în afara acestor tratative“.** După ce Bossy expune principiul adoptat de guvernul român : modificări teritoriale numai în funcție de schimbul de populație și îl întreabă pe Ciano dacă nu socotește acest principiu just și logic, acesta răspunde : „desigur că este logic, **dar noi nu putem interveni“.**

12. La 25 august, într-o convorbire cu Fabricius, după ce i-am arătat în legătură cu diferența de nuanță între Valer Pop și mine, că „în realitate eu socotesc că Valer Pop are dreptate“ și după ce i-am pledat teza **acestuia,** care este de a nu continua tratativele decît dacă avem în prealabil recunoașterea ungurilor pentru teza noastră, adică aceea că orice schimb de frontieră nu poate avea altă destinație decît de a permite schimbul de populație“, eu l-am întrebat „dacă guvernul german ar fi dispus să facă o **intervenție** pe lîngă guvernul ungar pentru a-l aduce să recunoască prealabil o teză care este și aceea a Führerului“, Fabricius mi-a răspuns textual : „În ce privește Germania, **ea a fost solicitată pînă acum de sute de ori de către unguri de a interveni și i-a refuzat,** așa încît este sigur că și pe noi ne va refuza, dacă vom face vreo intervenție de același fel“.

13. În fine, la 27 august, în întrevederea lui Bossy cu Makensen, ambasadorul Germaniei la Roma, acesta îi spune încă o dată : **„Germania nu vrea să audă de cuvîntul arbitraj“.** Cîteva minute mai tîrziu, Makensen este chemat la telefon de Ribbentrop care îl invită la întîlnirea de la Viena ce avea să ducă la arbitrajul de atîta ori repudiat sub toate formele de puterile Axei!

La atîtea fapte concordate, **cărora nu li se poate opune în toată arhiva ministerului de externe un singur fapt contrar,** nu mai am nevoie să pun concluzii. Acei care ar îndrăzni și de acum înainte să mai susțină, cum susțin unii astăzi, că noi **am știut dinainte că va fi arbitraj (!), ba că l-am solicitat (!) ba că i-am cunoscut anticipat și soluția (!!)** sînt niște pătimași de rea credință, pe care îi condamnă documen**tele.**

Din punct de vedere al raporturilor noastre juridice de la stat la stat față cu Ungaria, niciodată nu s-ar putea susține că noi am ajuns la soluția de la Viena printr-un arbitraj **cerut de noi** sau liber **acceptat.**

Nu numai tot ce s-a petrecut la Viena infirmă o asemenea teză, dar și tot ce s-a petrecut **înainte,** dovedește că **noi ne-am ferit continuu de ideea arbitrajului și că am combătut-o** în consfătuirile noastre interne și în manifestările noastre externe cu cea mai hotărîtă energie.

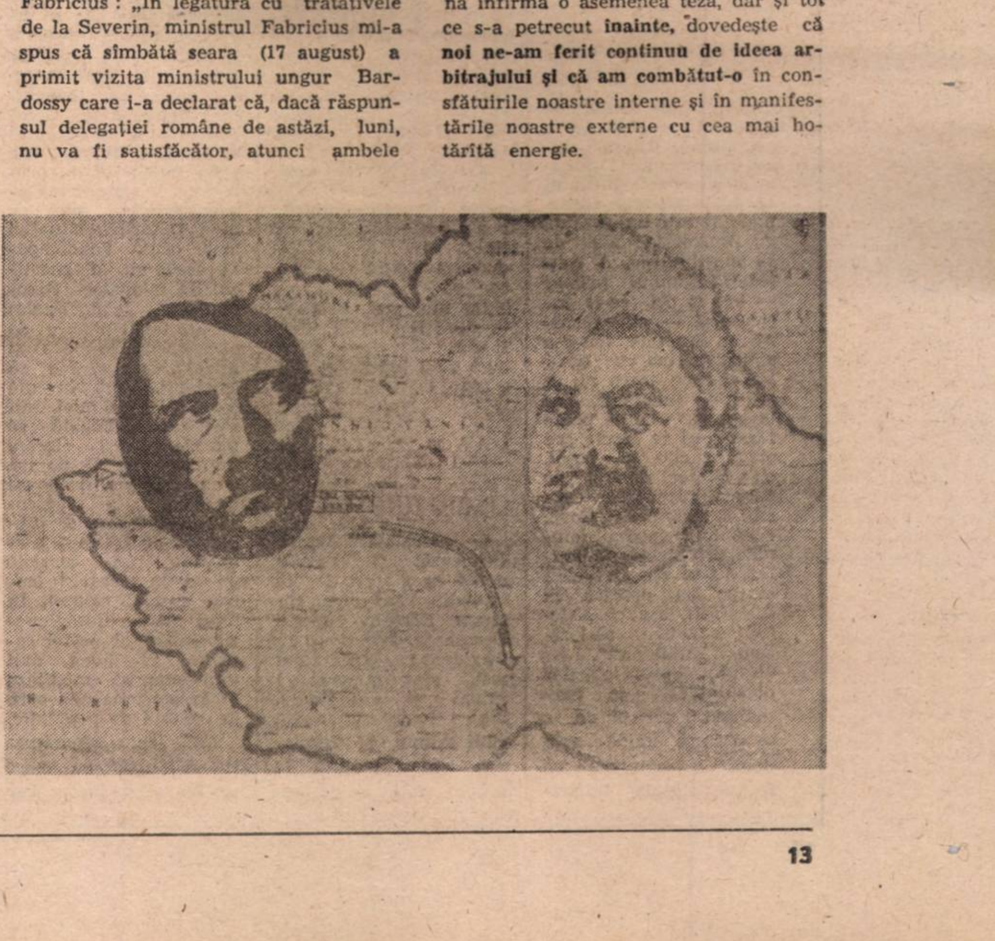

Efectul de ecou necontrolat

România mulţumeşte Elveţiei: gînduri bune şi un vin bun!

Domnul Henri Porchet, fostul primar al satului elveţian Perroy, care a adoptat satul Felmer din comuna Soarş-Braşov, s-a întors dintr-o călătorie pe care, împreună cu tînărul Rene Tourion, a făcut-o în satul românesc „înfiat". El a prezentat consătenilor săi impresiile acestei vizite. La fel a procedat şi prof. Pierre Javet în satul Grandson din cantonul Vaud, aducînd şi mulţumirile locuitorilor satului Pănceşti, din comuna Sascut-Bacău pentru ajutoarele primite din Elveţia. Participanţii la această întîlnire au fost trataţi şi cu un pahar de vin românesc, cadoul sătenilor din Pănceşti. (Ing. **Alexandru Spătaru**, Bucureşti).

Democraţia învaţă să meargă

În Piaţa Universităţii, păreri pro şi contra sau conflictul dintre generaţii. (Fotografie de **Gig Motoianu**).

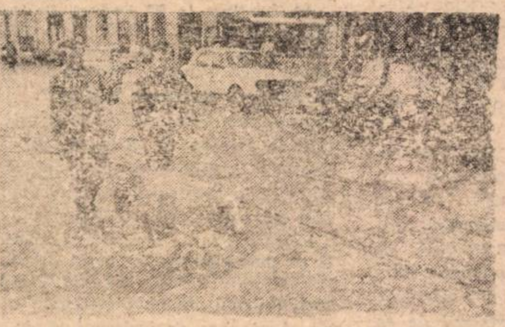

Zootehnie pe asfalt

Doi convinşi antivegetarieni de centru plimbă în Piaţa Sf. Gheorghe porcul în vară pentru cîrnaţii din iarnă. Hotărît lucru, aprovizionarea se va îmbunătăţi. (Fotografie de **Gig Motoianu**).

De la coădă adunate

Oricum, suna frumos!

— Bine le-a făcut ălora din Piaţă că le-a tăiat macaroana cu televiziunea.

— Stai dom'le, că nu-nţeleg. Adică, unde nu i-a mai băgat în seamă, sau ce?

— Nu, dom'ne! Nu ştii că ăia din Piaţă se tot luau de decretul ăla de pe vremea ailaltă, de zicea decretu' că televiziunea este a preşedintelui, adică, pe vremea aia, cum ar veni, a lui Ceauşescu? Şi ziarele — grămadă: că ce TVR Liberă, că nu e liberă dacă mai e decretul în vigoare.

— Ei, şi?

— Cum, ei şi, domne? Gata, nu mai e decretu' ăla. A făcut domnul Iliescu altu'. Nou. N-ai văzut că nu mai scrie la televizor „Liberă"? Gata!

— Şi acum, după decretul ăsta nou, de cine ascultă ăia de la TV — liberă, neliberă — cum o fi?

— Păi, acum ascultă de CPUN.

— Dar, ăsta, parcă s-a terminat Nu ne-a arătat la televizor, nopţi la rînd, de sînt şi acum chiaun de somn, cum s-au felicitat ei şi ce rău le părea că se despart?

— Păi, s-a terminat într-un fel, dar a rămas o conducere pînă acum, după alegeri, ca să aibă cine să dea în primire.

— Aha, ştiu. Biroul CPUN.

— Da. Biroul ăla politic, cu Caramitru, cu Cazimir Ionescu, cu Mînzatu, cu Cîmpeanu...

— L-ai uitat pe Iliescu.

— Ei, el e peste!

— Şi cum, dom'le, acum nu-i mai zice „Liberă"?

— Nu! Şi să ştii că mie-mi pare rău. Chiar dacă ce scria, cu ce era... deh, dar, oricum, suna frumos!

LIANA TATOS ■

Bobîrnac

Sarcina

Mai rar femeie devotată ca strungăriţa Popovici Maria. Toată fabrica era înţesată cu lozinci mobilizatoare pe care derbedeul acela pletos de-şi zicea pictorul întreprinderii scrise cu litere aplecate: „Să ne îndeplinim sarcinile cu 6 luni mai devreme!" Aşa se face că strungăriţa Popovici Maria născu la numai 3 luni un bebeluş rumen şi dolofan pe care îl botează cu numărul de telefon al Comitetului orăşenesc de partid.

TRAIAN FURNEA ■

Pentru românii de dincolo

Asociaţia culturală „Pro Basarabia şi Bucovina" a deschis contul curent nr. 45 11 0984, Sector 2, Agenţia Conturi organizaţii, **în care se pot depune cotizaţiile de membru la orice agenţie CEC din ţară.**

Pentru afilierea filialelor judeţene sau orăşeneşti se va trimite un exemplar din procesul verbal de constituire la sediul central din Bucureşti, care are personalitate juridică şi sediul în str. Alexandru Donici, nr. 32, Sector 2, Bucureşti, telefon 19,31.26.

Cît citesc mehedinţenii

În judeţul Mehedinţi, la fel ca în întreaga ţară, satisfacerea setei de informaţie a atins recent cote nebănuite. Drept urmare, de la Revoluţia din decembrie şi pînă în prezent, în Drobeta-Tr. Severin şi în alte principale localităţi ale judeţului s-a produs o adevărată explozie publicistică, aici apărînd nu mai puţin de 20 de publicaţii cotidiene şi periodice, printre care: Datina, Liberalul, Dimineaţa, Glia străbună, Lumina, Scorpionul, Donaris, Observator, Săptămîna fotbalistică, Cultură generală, Rok, Gazeta de Severin, Cuvîntul. Multe dintre ele sînt particulare.

Şi cînd te gîndeşti că, în aşa-zisa epocă de aur, apăreau doar un biet săptămînal şi, sporadic, eroica revistă de folclor Izvoraşul, tipărită cu mari greutăţi de regretatul învăţător Dumitrescu-Bistriţa! **(M. S.)**

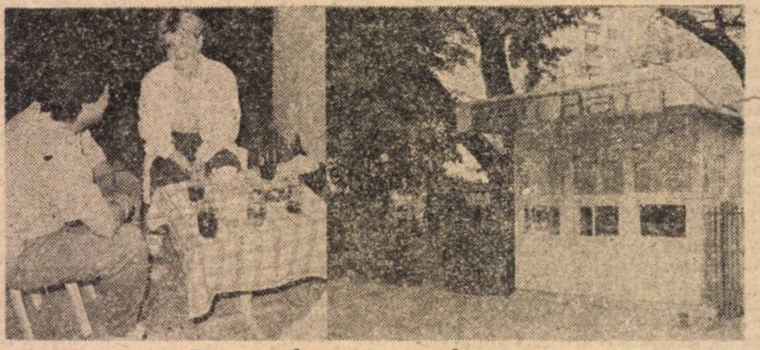

Pentru buzunare obişnuite

De o lună, d-l Anghel Ilie a deschis în Bucureşti, str. Tomis nr. 30, un Pati-Bar, unde se servesc deocamdată răcoritoare, pateuri şi cafea. Calitatea este deviza declarată a celor trei membri ai asociaţiei lucrative, pregătiţi să înfrunte concurenţa.

Neclarificarea modalităţii de aprovizionare a unităţilor de acest fel împiedică deocamdată diversificarea preparatelor. Preţurile sînt accesibile buzunarului obişnuit. Să sperăm că într-un timp cît mai scurt, spre binele tuturor, numărul unităţilor alimentare particulare va creşte. **(Gig Motoianu)**

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Onoarea se ţine o săptămînă

Domnul **Aurelian Radu** — primar provizoriu al judeţului Buzău — s-a dovedit o persoană de onoare şi de toată încrederea. Cuvîntul dat de domnia sa e cuvînt! — preţ de o săptămînă. Atît a durat promisiunea făcută **locatarilor blocului 41 din Cartierul Crîng,** adunaţi într-un miting de protest la data de 19 martie 1990. A considerat domnul primar — ca şi cei ce-l înconjoară — că oamenii au dreptate, sau s-a simţit strîns cu uşa? Pe vremea aceea nu se arătase judeţelor „de la centru" că se poate foarte să te faci „că plouă" zile şi nopţi, chit că zeci de mii de oameni blochează centrul oraşului. Ceva, ceva, tot prinsese domnul primar al judeţului Buzău despre cum merge cu politica la Bucureşti, aşa că a folosit o tactică, să-i zicem, „autohtonă". Le-a declarat proprietarilor blocului 41 — în permanent pericol de a se prăbuşi după cele două cutremure — că se va respecta hotărîrea judecătorească din anul trecut, ba, mai mult, cei trei sute de cetăţeni ameninţaţi de prăbuşirea blocului vor primi apartamente într-un bloc nou. După o săptămînă, delegaţia, reprezentînd asociaţia de locatari, este informată că „promisiunea nu mai e valabilă", şi se merge pe „modernizarea" blocului ce stă să cadă.

Felicitările noastre, domnule primar! Cu puţin antrenament, poate veţi ajunge să vă ţineţi cuvîntul dat — dumneavoastră şi cei ce vă înconjoară — chiar mai mult de şapte zile! Dacă veţi mai fi ales! Ceea ce, după cum stau lucrurile, nu e cazul!

Eminescu are dreptate

O scrisoare lungă, frumoasă şi emoţionantă ne-a sosit de la **Camelia Vlad** din comuna Săcele, judeţul Constanţa. Iată doar un fragment: „În felul meu, sînt o persoană calmă şi răbdătoare. Sînt, însă, momente cînd calmul şi răbdarea nu mai ajută la nimic. Iată o problemă: oficiul poştal din comuna noastră, ca de altfel toate oficiile din ţară, este închis sîmbăta şi duminica. Cu alte cuvinte, poşta ne interzice să murim, să ne îmbolnăvim sau să avem probleme urgente în zilele de la sfîrşitul săptămînii. Nu vreau să spun că oamenii care lucrează în acest domeniu nu au dreptul la sîmbăta liberă, dar s-ar putea lucra prin rotaţie. În problema abonamentelor, eu ce fac? Datorită situaţiei mele (sînt handicapată fizic, cu diagnosticul de miopatie coxofemurală congenitală) mi-am făcut o serie de abonamente la ziare şi reviste. Cum să fac să le şi primesc? Nu mă pot deplasa şi nici nu sînt atît de bogată să plătesc pentru fiecare număr cîte 25 de lei, cum se face, dacă ai cunoştinţe la chioşcurile de difuzare a presei. Ce-ar fi dacă s-ar înfiinţa un serviciu poştal cu olăcari? (curier special călare). În felul acesta funcţionarii actuali ai poştei române ar avea mai mult timp să mediteze la îndatoririle pe care le au faţă de populaţie.

Iată cum „democraţia originală" cu care cei de la conducere vor să ne fericească, a început să funcţioneze. O să spuneţi că absolutizez. Eu cred că viaţa se compune mai întîi din gesturi mici, cotidiene şi apoi din gesturi mari, puţine la număr, într-o viaţă de om. Dacă un serviciu atît de comun cum e poşta e „original" în funcţionarea lui, îmi închipui cum e în alte domenii. Mihai Eminescu scria: „A poruncit cîinelui şi cîinele pisicii şi pisica şoarecelui, iar şoarecele şi-a atîrnat porunca de coadă." Nu credeţi că Eminescu are dreptate?" Da, Eminescu are dreptate!

Contra sinucigaşilor

Corespondentul nostru **Vasile Niculescu** (str. Bîrlogeni nr. 70, sector 1, Bucureşti) face tot felul de presupuneri pentru a găsi o motivaţie faptului că tocmai acum, în sezon, lacul „Griviţa", situat între lacurile Străuleşti şi Băneasa, a fost golit de apă, creînd tot felul de inconveniente, pe care ni le şi aduce la cunoştinţă. Celor curioşi, ca şi celor responsabili cu lacul, scrisoarea le stă la dispoziţie, la sediul redacţiei noastre. Neajungînd la nici o concluzie logică în privinţa acestei ciudate acţiuni de golire a lacului, domnul Niculescu ne cere şi nouă părerea. După un timp de gîndire, am decis că nu poate fi vorba decît de un act de umanitate: s-or fi gîndit oamenii la candidaţii rămaşi pe dinafară după alegeri care, de disperare, mai ştii, ar fi în stare să-şi pună capăt zilelor. În lacul Griviţa, nu se mai poate!

Grupaj realizat de
LIANA TATOS ■

Poşta redacţiei

Paştiulea Gheorghe — Sebeş: Nu. ● **Ciubotariu Constantin** — Botoşani: 1) Sporul de vechime se consideră cel actual, chiar dacă aţi ales altă perioadă. 2) Nu se recuperează, pentru că veţi beneficia de pensie suplimentară. 3) Nu se include. 4) Aveţi dreptul la concediu de odihnă. ● **Ionescu Elena** — Bucureşti: Ajutorul pentru maternitate se acordă studentelor ai căror soţi sînt studenţi sau militari în termen şi studenţilor ale căror soţii nu realizează venituri şi constă în 600 lei pentru sarcină şi lehuzie şi 300 lei pentru procurarea rufăriei fiecărui copil. În perioada sarcinii şi alăptării, studentele vor putea servi masa la cantina dietetică, pe baza recomandării medicale. ● **Doncean Mihai** — Sibiu: Da. ● **Oprescu Valeriu** — Constanţa: Ajutoarele sociale se acordă studenţilor în cazuri de îmbolnăviri, pentru maternitate, pentru cei suferinzi TBC, pentru alimentaţie dietetică, procurarea protezelor dentare, chirurgicale sau ortopedice şi a ochelarilor medicali, pentru plata cheltuielilor de transport la sanatorii sau clinici de specialitate, în caz de deces, pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte (acesta din urmă se acordă studenţilor orfani sau celor care provin din familii cu venituri de pînă la 800 lei pe membru de familie, ţinîndu-se seama şi de rezultatele din activitatea profesional-ştiinţifică). ● **Popa Mihai** — Oradea: Nu mai este nevoie să se deplaseze în alt oraş. La Spitalul judeţean Oradea a fost pus în funcţiune de curînd compartimentul de hemodializă renală, dotat cu 7 aparate. Multă sănătate!

REGHINA VĂRVICI ■

Noi şi germanii [II]

Dacă lăsăm la o parte secolul de ocupaţie ţaristă, despărţirea românilor în două state datează cam tot de cînd există şi cea germană, de vreo 45 de ani. Este drept că Basarabia a nimerit în imperiul sovietic interior şi aceasta complică într-o bună măsură situaţia. O complică, dar nu-i schimbă esenţa, care este aceeaşi şi în cazul germanilor, şi în cel al românilor : barierele – ziduri, rîuri, plase de sîrmă prin care circulă curent electric sau altele – care rup în două aceeaşi naţiune, acelaşi popor, care separă frate de frate, au devenit anacronice, ele nu mai pot rezista în zilele noastre.

Că în tot acest timp, în ciuda a tot-felul de oprelişti şi dificultăţi, nici germanii, din ambele părţi ale zidului, nici românii, şi cei de la dreapta, şi cei de la stînga Prutului, nu şi-au pierdut speranţa într-o naţiune şi o patrie reunite este bine cunoscut. Iar cînd mersul istoriei a permis acest lucru, s-a trecut la acţiune. Primii care au putut s-o facă au fost germanii. Zidul a fost dărîmat şi acum se creează structurile economico-financiare şi se pun la punct detaliile politice ale reunificării. Pînă la o Germanie unită mai este încă, dar procesul se află în plină desfăşurare.

Dar românii ? Despre încercările crîncene şi suferinţele atroce îndurate de basarbenii subjugaţi, cu precădere în perioada de după război, am scris cu alt prilej. Da, aşa este cum spune Matcovschi : „Trecută prin foc şi prin sabie, / Furată, trădată mereu, / Eşti floare de dor Basarabie, / Eşti lacrima neamului meu". Cine să le întindă basarabenilor o mînă ? Căci la Bucureşti erau la cîrmă tocmai cei ce militaseră, la ordinul Moscovei, pentru dezmembrarea României. Iar Ceauşescu, concomitent cu vorbăria lui naţionalistă deşănţată, găunoasă, ridicolă şi agramată, se ducea şi făcea temenele lui Brejnev şi Bodiul, cei care, după Stalin şi Hruşciov, erau cei mai vinovaţi de tot ce se petrecuse şi se pretrecea cu Basarabia şi în Basarabia.

Fireşte, cel mai mult interesează ce e de făcut acum. Deşi chestiunea nu este simplă, venim din nou şi întrebăm : de ce germanii să poată să se reunească, iar românii nu? Noi ce cusur avem ? În momentul de faţă sînt coapte condiţiile pentru circulaţia peste Prut fără nici un fel de oprelişti, pentru realizarea unei strînse unităţi economice, culturale şi în alte sfere de activitate. În ceea ce priveşte aspectul politic al problemei el nu poate fi abordat altfel decît pornindu-se de la realitatea, cunoscută de toată lumea, că Basarabia a fost ocupată de U.R.S.S., la rînd cu Ţările Baltice şi cu alte teritorii, ca urmare a Pactului Ribbentrop-Molotov din 1939. Anularea consecinţelor acestui pact odios – fireşte, prin convorbiri şi tratative adecvate – este în zilele noastre de neocolit. Şi este de sperat că noua conducere a României post-revoluţionare nu va băga capul în nisip ca struţul, prefăcîndu-se că problema unităţii românilor, a înlăturării nedreptăţilor comise în legătură cu această unitate nu există. Ea există şi trebuie rezolvată. Desigur, cu înţelepciune, cu calm, cu răbdare. Nădăjduim că şi Kremlinul va înţelege – aşa cum a făcut-o referitor la alte chestiuni – spiritul vremii.

Dărîmînd zidul, nemţii au putut să-şi ia ca suvenir o cărămidă sau o bucată de mortar, pentru ca să le aducă aminte de anii despărţirii şi să se bucure că anii aceia au trecut. Cînd şi barierele dintre români vor cădea, noi nu vom avea posibiltatea să ne procurăm astfel de suveniruri, dar cred că trebuie să ne considerăm, din această pricină, privilegiaţi. Căci apa din Prut care acum ne desparte se va fi scurs toată, prin Dunăre, în mare, şi locul ei va fi luat de o apă nouă, care să ne unească, apă limpede şi curată ca lacrima noastră de regăsire.

ION D. GOIA ■

O marcă R.D.G. = o marcă R.F.G. Dar invers ?

MONDORAMA

Perestroika a reprezentat, în momentul naşterii, cel mai cuprinzător duş rece sub care a fost masată compacta armată a comuniştilor sovietici aflaţi în stare de somnolenţă de multă vreme. Perestroika a scurt-circuitat însă mai semnificativ şi mai profund nu Uniunea Sovietică, ci ţările socialiste satelite. Azi perestroika se promovează în continuare, dar uzura ei morală a devenit evidentă dacă nu chiar dramatică. Cine ar putea vorbi mai apăsat, mai informat şi mai aproape de „centrul" acestui proces decît Boris Elţin — „copilul teribil al perestroikăi" ? O şi face. În scris. În cartea sa apărută în editura Calmann Lévy sub titlul deloc echivoc „Jusqu'au bout" („Pînă la capăt") Elţin remarcă în legătură cu taifunul artizanat de Gorbaciov : „Lucrul cel mai teribil este că în momentul în care s-a hotărît să facă primii paşi s-a aflat practic singur, înconjurat de marii responsabili şi regizori ai stagnării care vegheau ca nimeni să nu se atingă de vechile obiceiuri. Din păcate, Gorbaciov nu spune clar în ce fel îşi imagina reconstrucţia „casei" noastre, după ce planuri, cu ce materiale. Drama lui Gorbaciov este că nu a avut niciodată şi încă nu are perspective elaborate strategic şi teoretic. Nu are decît sloganuri. Au trecut peste patru ani de la proclamarea perestroikăi. Şi, în mod curios, acest interval de timp continuă a fi considerat ca un „început", ca „o primă etapă", ca nişte „primi paşi"... Patru ani, nu reprezintă un timp atît de scurt ! În S.U.A. ei înseamnă un mandat prezidenţial. Dar situaţia s-a degradat în asemenea măsură încît sîntem în faza în care ne este frică de ziua de mîine. Din punct de vedere economic este o catastrofă. În acest domeniu, marele defect al lui Gorbaciov — incapacitatea de a lua măsurile decisive care se impun — s-a vădit în toată splendoarea sa". Aşadar, mai bine mai tîrziu decît niciodată ! ● Să plonjăm într-un subiect banal şi normal : automobilul. Automobilul este un obiect oarecare, dar tipic pentru o societate care are ce face cu ea însăşi şi cu propriile comodităţi. Automobilul o exprimă, îi conferă calibru şi îi trădează inteligenţa, potenţa, interesele. „Newsweek" notează : „Ghicitoare : cînd încetează un automobil străin să mai fie străin ? Răspuns : cînd a fost construit în America. Iar acum, din ce în ce mai multe automobile străine sînt nu numai construite în America, ci şi concepute, proiectate şi definitivate în America. Într-un efort de realizare a integrării pe verticală în cadrul facilităţilor lor auto din S.U.A., fabricanţii japonezi de automobile sînt pe cale de a-şi coborî unele din produse direct de pe planşeta de proiectare pe şosea — evident, pe pămînt american. Modelele Pathdinfer şi Pulsar **NX** ale firmei Nissan au fost fasonate în San Diego. Toyota Previa, actualmente expusă în saloanele auto, a fost proiectată la Newport Beach, în California. În toamna anului 1990, Honda-şi va scoate la lumină noul break cu patru uşi, Honda-Accord, un model în întregime realizat la Marysville, Ohio. Analiştii estimează că proliferarea „transplanturilor" japoneze va aglomera „şoselele" pe care se deplasează cei trei mari producători americani de automobile — **General Motors, Ford şi Crysler**. „Nu există pericolul ca industria americană a automobilului să dispară, afirmă Vladimir Pucik de la facultatea de comerţ din Michigan, dar proprietarii vor fi diferiţi". ● Se discută mult şi nu degeaba despre drepturile omului. Drepturile animalelor nu se mai discută, se execută. Mă rog. Despre drepturile omului s-a făcut, se face şi se va mai face un binevenit tapaj în cadrul O.N.U. E bine. Mai ales că O.N.U. este o instituţie cunoscută. Dar şi alte instituţii din „sistem" sînt cunoscute. Unele dintre ele tac şi fac. O relevă „Financial Times" : „O.N.U. este pe cale să lanseze un nou indicator economic mondial. Numit indicator al dezvoltării umane (IDU), el va măsura nu numai produsul naţional brut pe cap de locuitor dar şi felul cum ţările îşi folosesc resursele în domenii ca ocrotirea sănătăţii, educaţie şi distribuţia venitului.

Noul indicator va fi propus de Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) al cărui director, William H. Draped II, defineşte această organizaţie ca fiind „cea mai puţin cunoscută şi cea mai universală dintre agenţiile specializate ale O.N.U.", adăugînd că are „o reţea unică de contacte în întreaga lume". „În timp ce Banca Mondială este furnizorul de „hardware", noi furnizăm „software" — sfaturi despre educaţie, organizare şi management.

RADU BUDEANU ■

De la corespondentul nostru din Italia

Nimic despre Arezzo

Stafia lui Nicolae Ceauşescu bîntuie încă Europa. Nu se ştie prin ce fel de ceremonial de magie neagră vom izbuti s-o determinăm să-şi afle odihna, eliberînd de teroarea ei o mulţime de conştiinţe. Chiar dacă de cele mai multe ori este vorba de conştiinţe nu întru totul curate...

Un tur de orizont prin presa Italiei este revelator. La Moscova, aflăm din **Il Giorno,** cei ce l-au fluierat pe leaderul rus, în prima zi a lui mai, purtau şi pancarte cu un text mai special : «Ceauşescu s-a dus. Pe cînd Gorbaciov ?» În Elveţia, unde s-a exilat de demult, Ben Bela emite predicţii cu privire la atmosfera politică tensionată din ţara sa: «Dacă Chadli Benjedid nu se va retrage la timp — a declarat fostul leader algerian, într-un interviu acordat pentru **Stampa Sera** —, există pericolul s-o sfîrşească precum Ceauşescu : o judecată sumară ar putea să-l facă să plătească şi pentru culpele colaboratorilor săi, dincolo de vinovăţia proprie». O trecere în revistă a istoriei comuniştilor italieni, dezvoltată în **Il Venerdi di Repubblica,** a fost recent prefaţată de... un portret al dictatorului de la Bucureşti, surprins la tribuna găunoaselor lui discursuri. Acelaşi săptămînal, apreciind cu severitate ambiguităţile telejurnalelor emise de programul de televiziune RAI 3, alintat de milanezi cu pseudonimul Tele-Kabul, recurge la acelaşi reper : «...a dat probă de extraordinare echilibrisme lingvistice în momentele cînd zile la rînd a condamnat pe Ceauşescu, Securitatea, guvernul român, reuşind performanţa să nu le alăture niciodată noţiunea de comunist». În sfîrşit, a explodat în ziarele italiene şi o bombă de ultimă oră, preluată din **Washington Post :** Nicolae Ceauşescu a lucrat în mod cert pentru CIA ; pe o bagatelă de 40 milioane dolari, depuşi în Elveţia, a vîndut americanilor secrete ruseşti din domeniul armamentului clasic ; nu s-a încurcat cu nedemnitate în mărunţişuri, a negociat numai o duzină de instalaţii esenţiale, marfa fiind livrată onest la beneficiari. N-ar fi exclus ca Mihail Gorbaciov să ordone o anchetă asupra stării de impotenţă a KGB-ului vis-á-vis de manipulaţiile clanului Ceauşescu. Un nume care se mai păstrează în pagina tipărită şi are şanse să mai reziste în cap de afiş.

În contracurent faţă de informaţiile preluate din presa americană, **Corierre della Sera** întreabă : «Pe cînd descoperirea că Mihail Gorbachiov nu e nimic altceva decît un venerabil al lojii masonice Propaganda 2?». Din nou, din subtext, stafia lui Nicolae Ceauşescu se ridică energic peste valul uitării care ar putea s-o acopere mai devreme sau mai tîrziu. Ironia din întrebarea reputatului cotidian din nordul Italiei funcţionează doar în relaţie cu subiectul direct vizat. În schimb, relaţiile fostului dictator de la Bucureşti cu diverşi venerabili ai lojii masonice Propaganda 2 au fost cît se poate de cordiale, chiar dacă cerneala a curs în jurul lor cu discreţie, şi nici o ironie nu le poate escamota.

În urmă cu an **an şi ceva,** un prieten italian **mă consilia să obţin de la Agerpres o listă completă a peninsularilor** mai mult sau mai puţin importanţi care au vizitat România în epoca Ceauşescu şi, cu lista în mînă, să parcurg cu răbdare zecile de volume editate de autorităţile de la Roma cu privire la ancheta întreprinsă în cazul P 2. Aş fi ajuns la revelaţii senzaţionale. Însă, acelaşi prieten m-a asigurat că efortul va fi infernal, echivalînd cu căutarea unui ac în carul cu fîn : întîmplător sau nu, volumele în discuţie nu au indici de nume.

Nu de asta am renunţat, ci din convingerea fermă că, oricum, nu aş fi descoperit altceva decît o simplă găinărie. Şi oricare i-ar fi proporţiile, găinăria tot găinărie rămîne.

Timpul mi-a confirmat reticenţa. Parte din relaţiile clanului Ceauşescu cu venerabilii Propagandei 2, stabilite în urmă cu aproape două decenii, s-au desvăluit de la sine, în consecinţa evenimentelor din decembrie 1989. **Intr-un interviu acordat Marcellei Andreoli, pentru săptămînalul Panorama,** Licio Gelli **a mărturisit că povestea a început la un dineu oficial, în toamna lui '73, cînd generalul Juan Peron a vizitat Roma. Ex-şeful de azi al lojei** masonice P 2 a fost lovit atunci de norocul de a fi aşezat la masă în dreapta ataşatului comercial român în Italia, anume Ciobanu. Au schimbat cărţi de vizită şi Licio Gelli, răscolindu-şi acum memoria extenuată de atîtea anchete şi confruntări judiciare, a avut puterea să-şi amintească: «Quell' uomo mi aveva colpito». Adică Ciobanu — «în realitate era consilier politic» — l-a cucerit. S-au revăzut în săptămîna imediat următoare.

«Era un profesor — s-a confensat Licio Gelli, din ce în ce mai nostalgic —, un profesor de litere, mi se pare, dar ştia să trateze afaceri. Fără vreun preambul, am trecut direct la chestiunea preţurilor: a fost o adevărată surpriză... Un costum bărbătesc, haină şi pantaloni, ştofa şi confecţia incluse, pentru numai 11 dolari jumate». Cu alte cuvinte, profesor sau nu, respectivul Ciobanu era specialist în afaceri în pagubă şi nu mai e cazul să precizăm despre paguba cui era vorba. **Curînd,** îmbiat de mirosul banilor, Licio Gelli a luat avionul de Bucureşti şi ademenitorul contract s-a perfectat într-un timp record. La un preţ derizoriu, substanţial majorat la traversada mărfii peste **ocean,** zeci de mii de confecţii erau transferate din România direct în Statele Unite, etichetate fraudulos Made in Italy. Intermediar era societatea Giole din Arezzo. **«Americanii ştiau că acele costume pe care le cumpărau ca produse în Italia erau totuşi confecţionate în România ?» — a mai întrebat Marcella Andreoli. «Cine poate să ştie ? — Chestiunea — a** răspuns Licio Gelli — nu era de competenţa mea. În sarcina mea intra doar administrarea acordurilor cu Giole şi românii». Licio Gelli nu era competent decît în găinării.

În finalul confesiunilor sale, după ce a evocat întîlnirile frecvente cu Ceauşescu, Licio Gelli a refuzat să admită că masoneria din subordinea sa ar fi avut vreun rol în întreaga afacere. Cu Bucureştii nu s-a tratat niciodată chestiuni ezoterice. În schimb, l-a dezamăgit profund procesul sumar al lui Nicolae Ceauşescu. «Judecătorii care l-au condamnat la moarte — şi-a îngăduit venerabilul să observe — nu erau pregătiţi : n-au ştiut să-i adreseze întrebările corespunzătoare». Bineînţeles, Marcella Andreoli ar fi vrut să ştie despre ce întrebări era vorba. «Ştiu eu despre ce întrebări ar fi fost vorba. Sînt multe — a răspuns Licio Gelli, enigmatic şi sec —, dar nu le dezvălui. E un secret». Numai un secret de afaceri ?

Evident, a fora mai adînc în toate aceste matrapazlîcuri înseamnă a ajunge la alte găinării. Şi efortul ar fi inutil din punct de vedere moral. La urma urmelor, regretăm că nu am putut comunica cititorilor noştri nimic despre frumosul oraş italian Arezzo, locul de baştină al societăţii Giole, cîndva comanditată de Licio Gelli, în dauna travaliului industriei de confecţii din România. Însă nu am avut încotro. Arezzo nu e un cap de afiş decît pentru o mînă de turişti hăbăuci. Numai Ceauşescu e un cap de afiş veritabil, care continuă să bîntuie Europa, prea puţin afectat de rolul ingrat de stafie.

MIHAI PELIN ■

Sportul în fața ușilor deschise

UN LASER PENTRU FUNDAȘ

„Cînd m-am așezat pe masa chirurgicală, am observat doar un microscop și o dîră de lumină țîșnită dintr-un aparat. I-am căutat privirea doctorului Robert Huberty. Era calmă, sigură. Doamne, nu poți să mă lași să trec pe lîngă cea mai mare bucurie a vieții, Campionatul Mondial! Am luptat pentru ea. Și n-am lovit niciodată pe nimeni. De mi s-ar putea opera și disperarea. Mi-am făcut semnul crucii cu limba-n gură și-am adormit". Dan Petrescu. Un tînăr venit în Luxemburg tîrîndu-și ghipsul și-un vis înghețat în acel blestemat minut 16 de la Craiova. Pentru el, piciorul însemna totul. Și, poate, un macaz de viață. Auzise de laser dintr-o lecție de liceu și de la teleenciclopedie. Nici nu bănuia că într-o zi, raza miraculoasă îi va suda ligamentele genunchiului și o speranță nedrept retezată. „Cînd m-am trezit din anestezie, doctorul mi-a pus mîna pe umăr și mi-a spus că vine să mă vadă la meciurile din Italia. Am simțit că mă nasc a doua oară. Cîți oameni buni există pe lume! După accident, cînd mă încuiasem în casă cu suferința mea, încercînd zadarnic să-mi alung gîndurile negre privind cursurile de la facultate, Gațu, Jenei și Iordănescu se zbăteau să găsească un drum spre vindecare. Luciana și Dan Wild de la firma Maxi-Tour m-au dus de mînă la doctorul Huberty, cel care-l reîntorsese și pe Vujovici pe gazon. După operație, am locuit la familia Bartocci. Oameni modești, dar cu inimă mare. Venanzo și-a luat concediu ca să mă ducă zilnic cu mașina la tratament, iar Mariana, născută la Buzău, m-a îngrijit ca o mamă. Fiul lor, Vladimir, plînsese după finala de la Barcelona. I-am explicat că, înaintea meciului cu Milano, egalul de la Cluj ne cam înmuiase moralul. Că erupția de vulcan a tifosilor milanezi parcă ne-a pus picioarele în ghips. La despărțire, abia ne-am ascuns lacrimile".

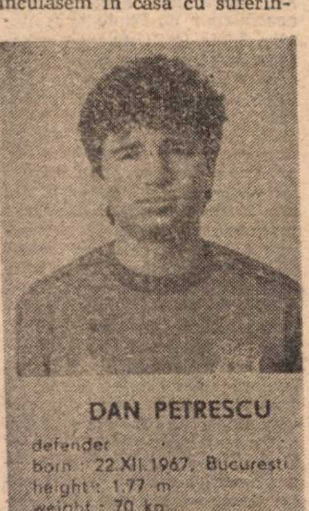

DAN PETRESCU
defender
born: 22.XII.1967, București
height: 1.77 m
weight: 70 kg
international: 3 A, 17 Y

Îl privesc. Vedeta din teren, cu sprinturi de mașină de formula unu și apariții năucitoare în atac, se poartă cu firescul unui tînăr oarecare. Nu umflă pieptul, nu rostește doar eu, eu. Știrea că, la bursa jucătorilor europeni, cota lui atinge cifre cu multe zerouri nu l-a îmbătat, nu l-a încărcat de fițe. „Eindhoven și-a trimis soli să mă curteze. Doresc însă să rămîn la Steaua. A început reconstrucția echipei. De la 9 ani învîrtesc mingea pe Ghencea împreună cu prietenul meu Ilie Dumitrescu. Cum să plec tocmai acum?" Încalță o sanda cu talpă de cosmonaut. Stîngul, încă în convalescență, se opintește să ridice kilogramele de plumb. Îi driblează pe medici și recomandarea lor de recuperare cu lingurița și mai fură 2 ore de gimnastică, executată de unul singur în odaia lui din Drumul Taberei. Exercițiile de dimineață cu maseurul Cosma nu-l potolesc nerăbdarea de a șuta cît mai curînd în minge. Își măsoară mereu pulpa slăbită cu 2 cm și iar pune la treabă piciorul. „Cînd curajul începe să gîfîie privesc caseta cu meciul Steaua—Galatasaray. Totul mi-a ieșit atunci, la milimetru. Un gol și 4 pase numai de împins în poartă. Iar atacantul turc marcat de mine parcă ieșise la pensie. Îmi spun: Dane, ăsta ești tu; nu-ți încuie ție o jenă la genunchi pașaportul pentru Napoli. Cum să rămîn la vatră cînd pe băieți îi va asalta Maradona et comp?"

Îmi arată că aleargă în linie dreaptă fără nici un șchiopătat. Pe furiș, a mai jongla și cu balonul. Cu milă. Cît să-i mai fie arestată pofta de minge? A încercat și cîteva piruete și schimbări de direcție. Au ieșit, chiar dacă a scrîșnit din dinți. „Nu mai rezist să dau în clocot pe banca rezervelor. Mai ales acum cînd Steaua e mai mereu pusă la colț pe nedrept. Pe alte stadioane se lansează petarde, iar terenul Stelei se suspendă fiindcă un inconștient a aruncat cu apă. Dan Petrescu nu va lipsi de la renașterea Stelei! Nici de la Campionatul Mondial!" Și iar sute de kilograme ridicate ca o macara de piciorul bolnav. Și iar sute de kilometri de fugă dureroasă adunați pe talpă. Singurătatea alergătorului de cursă lungă! Spre o speranță numită tricoul cu numărul 2, de santinelă lîngă poarta românească pe un teren din Napoli.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

A apărut FLACĂRA-BIS!

Citind-o, mulți prieteni ai revistei „Flacăra" au simțit nevoia să strige „Bis!". Și iată, dorința lor s-a împlinit. De ieri, revista (deocamdată) lunară FLACĂRA-BIS este în chioșcuri. Mulți dintre dumneavoastră n-o să puteți vedea acest prim număr, tirajul fiind extrem de limitat.

Și totuși, magazinul nostru, în 32 pagini color, realizat cu profesionalism de specialiștii întreprinderii „Arta Grafică", realizînd un prim contact cu stilul de presă practicat de marile publicații ale lumii, adresîndu-se chiar dumneavoastră, lectorii cei mai avizați ai celor mai interesante texte și imagini, nu vă poate lipsi. Citind în continuare „Flacăra", publicația cu cel mai popular preț din România, vă puteți abona și la FLACĂRA-BIS, magazinul ilustrat cel mai bun și mai ieftin.

Încercăm ca, în perioada de început, să asigurăm difuzarea liberă măcar în cele mai importante reședințe de județ. Vom onora, în ordinea ofertelor, și cererile difuzorilor particulari.

Toată lumea face sport

● Astă-seară, la Viena (începînd de la ora 21,15, A.C. Milan încearcă să intre în posesia ultimului trofeu din cele trei pe care le-a vizat în acest sezon: „Cupa Campionilor Europeni". După ce a pierdut campionatul în fața lui Napoli (suporterii lui Maradona au „cobit" Milanului: „Ai vrut totul, n-o să iei nimic!") și, apoi, „Cupa Italiei" la fotbal, cucerită de Juventus, care, mai modestă în pretenții, a obținut totuși și „Cupa U.E.F.A.", formația lui Berlusconi va înfrunta Benfica Lisabona în încercarea de a intra pentru a doua oară consecutiv în posesia cupei campioanelor europene. ● Miza pentru cele trei trofee, scrie ziarul milanez „Il Giorno", a fost fantastică, și probabil inhibantă. Se spune că dacă ar fi cucerit campionatul, cupa și „C.C.E.", jucătorii de la A.C. Milan ar fi cîștigat, fiecare, un milion de dolari! A făcut și Berlusconi o economie... ● Un conflict între echipa italiană de baschet Irge Desio și sponsorul ei, „Maglificio Irge" a ajuns în fața tribunalului. Firma refuzase să plătească suma prevăzută în contract (800 milioane lire italiene — aproximativ 660 000 dolari) în fața unui veritabil record stabilit de baschetbaliștii de la Desio: 30 de meciuri, tot atîtea înfrîngeri consecutive. Aceasta cu toate că au fost făcute eforturi financiare considerabile, prin achiziționarea a doi jucători americani, Mike McGee și Ray Tobert. Tribunalul a decis însă plata sumei de sponsorizare înscrisă în contractul inițial. „Ne-am făcut cea mai proastă publicitate cu putință și pentru asta a mai și trebuit să plătim", a declarat cu amărăciune un oficial din partea firmei italiene la aflarea hotărîrii judecătorești. ● Marginalizată, deși pe vremea aceea se spunea altfel, în 1968, datorită atitudinii de condamnare a invaziei Cehoslovaciei de către trupele Tratatului de la Varșovia, marea gimnastă Vera Ceaslavska a revenit spectaculos în primăvara aceasta la Praga, devenind președinta Comitetului Olimpic Cehoslovac. Posesoare a unui palmares fabulos (22 de medalii de aur, 10 de argint și 2 de bronz la Jocurile Olimpice, campionatele europene și mondiale), Ceaslavska a intrat în legendă chiar în anul „trecerii sale în rezervă" din motivele politice evocate, la Olimpiada de la Ciudad de Mexico din 1968, unde a cucerit 4 medalii de aur, ratînd „marele șlem" (argint la bîrnă) pentru numai 75 de miimi de punct. ● În actualul comitet olimpic au fost cooptați și alți celebri sportivi: atletul Emil Zatopek și soția sa Dana Zapotkova, gimnasta Eva Bosakova, cu toții campioni olimpici. ● Ca și cum n-ar fi fost de ajuns atîtea competiții atletice, federația internațională de specialitate a mai creat una: „Cupa Europei" pentru sportivi de 22 de ani și mai tineri, ce va fi organizată în anii cu număr par. Similară concursului clasic, „Bruno Zauli", „Cupa Europei" pentru tineret, să-i zicem, va cuprinde 16 echipe naționale, repartizate în două grupe valorice, de cîte 8.

LUCIAN OPREA ■

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA:
REDACTOR ȘEF:
George Arion
Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI: Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETĂ-REPORTAJ (2128): **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Aurelia Boriga, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu, DREPTURILE OMULUI (2600, 2542): **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici. CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (1700): **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHN[illegible] DE REDACȚIE (2123, 25[illegible] **Mircea Popp,** Constanța [illegible]laban, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ **FLACĂRA BIS**
Secretar general de redacție:
Răzvan Bărbulescu
Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Cornel Speriatu. (2128).

■ **REBUS**
Redactor șef adjunct:
Tudor Octavian
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.
Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: **2002**; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus": **1457**; redactor șef adjunct: **2124**; secretar general de redacție; **2143**; public relation: **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL:
Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

Vremurile sînt cum sînt
DAR VREMEA?

Parafrazîndu-l pe Caragiale, am putea spune că a trecut „o săptămînă furtunoasă". Debutînd cu o vreme caldă, în care temperaturile înregistrate au fost apropiate de cele normale și ușor peste acestea, a urmat un proces de încălzire treptată. Astfel, joi 17 mai, cu excepția zonei montane și a Litoralului, temperaturile maxime au fost cuprinse între 25°—31°C, deci o adevărată zi de vară. În cursul zilei de vineri, în jumătatea de nord a țării, temperaturile maxime scăzuseră cu 7°—9°, față de ziua anterioară. Zonele din sudul țării au avut încă o zi deosebit de caldă, cu valori maxime situate cu 4—8° peste cele normale. Sîmbătă însă, masa de aer rece a pătruns în toate zonele țării determinînd o vreme răcoroasă cu deosebire în nord-estul țării. O răcoare binevenită în „atmosfera încinsă..." premergătoare zilei de duminică.

Ne-am „răcorit" deci... din toate punctele de vedere.

Revenind la (pl)oile noastre, semnalăm odată cu pătrunderea masei reci și instabilitatea atmosferică manifestată prin averse de ploaie, descărcări electrice și intensificări ale vîntului.

Pentru ultima săptămînă a lunii mai, luna florilor, să reținem mai întîi cîteva date de referință. Valorile medii multianuale ale temperaturilor maxime se situează între: 23°—27°C în zonele de cîmpie, 20—25° la deal și podiș, 19°—22° în depresiuni și între 21°—22° pe Litoral.

Pentru temperaturile minime, valorile normale sînt distribuite astfel: 10°—14°C la cîmpie, 8—14°C la deal și podiș, 6—9° în depresiuni și în jur de 14°C pe Litoral.

Ce ne rezervă intervalul 23—29 mai a.c. sub aspect meteorologic? Circulația aerului s-a orientat din sector sudic — sud-vestic astfel încît vremea se va încălzi treptat începînd din sudul țării. Astfel temperaturile vor ajunge la valorile normale iar în partea a doua a intervalului vor depăși aceste valori. Ziua, maximele se vor situa între 24—30°C, ușor mai mici la începutul intervalului în sudul și vestul țării. Temperaturile minime nocturne vor avea valori cuprinse **între 6° și 16°, izolat mai coborîte** în primele nopți.

Cerul va fi temporar noros în regiunile vestice și nord-vestice precum și în zonele deluroase din rest, unde pe alocuri vor cădea averse de ploaie și se vor semnala descărcări electrice. În celelalte regiuni aversele de ploaie vor fi izolate și se vor semnala în cursul după-amiezelor.

La munte vremea va deveni caldă. După-amiezele cerul se va înnora și trecător vor cădea averse de ploaie. Și pe Litoral vremea se va încălzi treptat astfel încît maximele se vor încadra între 20—24°C iar minimele 10—13°C. Temperatura apei mării va fi de 14°—16°C. Cerul va fi schimbător și... nu sînt excluse ploile de scurtă durată.

OTILIA DIACONU ■

ULTIMA ORĂ

Cît vor dura următorii 45 de ani?

BIBLIOTECA MUNICIPALA
ODORHEIU-SECUIESC

Ce e val,
ca valul
trece...

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 22 ● Miercuri 30 mai ● Ediția internațională: 1-7 iunie 1990

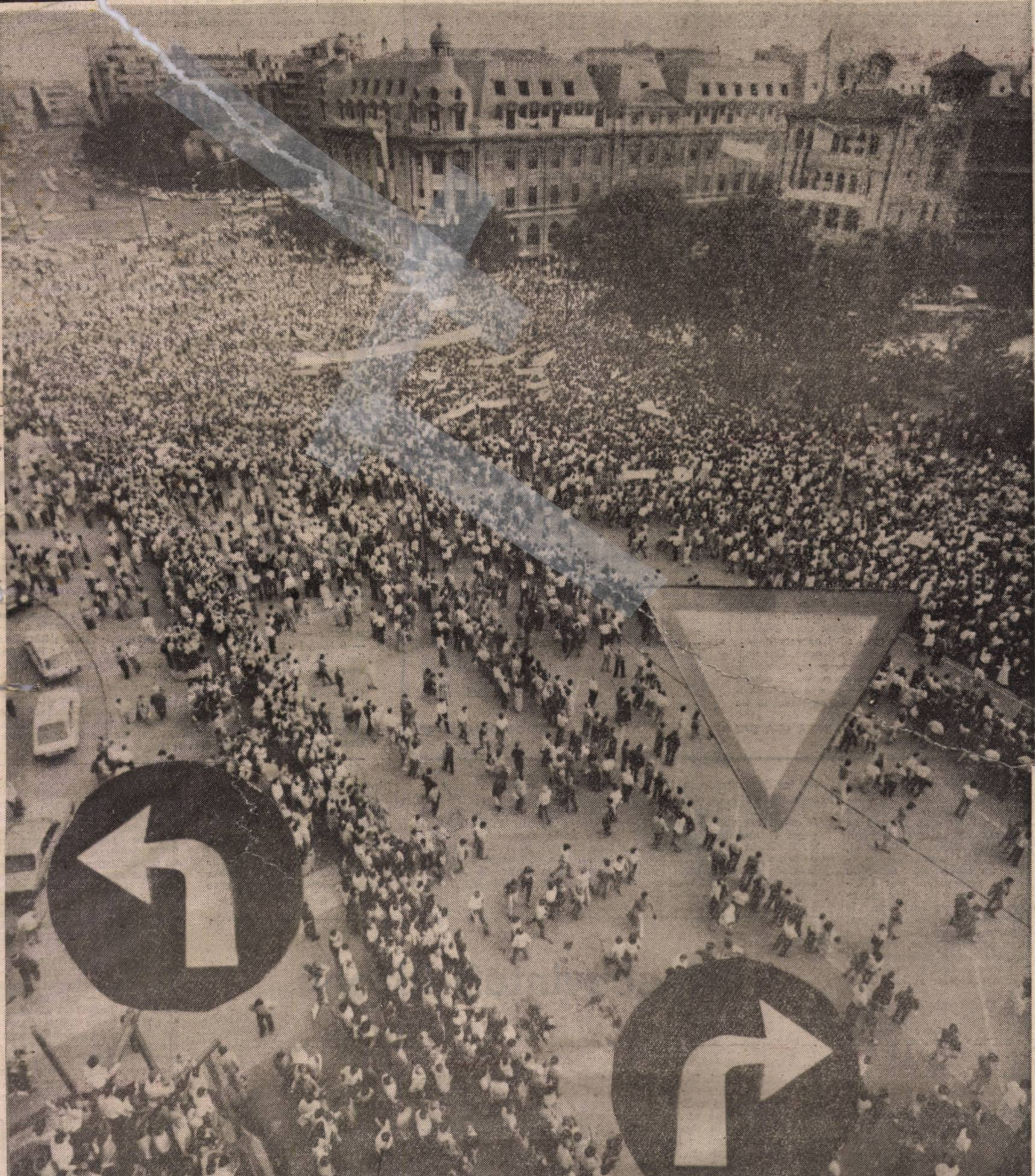

„Golanii“ vor pleca din zona liberă de neocomunism. Încotro?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Politica inimii și politica creierului

Iată cîteva ziceri din popor care, dacă nu au patetismul „adeziunilor" strînse în grabă de unele gazete au, în schimb, adevăr și farmec. Aproape totul, în ultimele luni, a fost o chestiune de sentiment. Să nădăjduim că problemele acute ale economiei ne vor trezi la politica ideilor, singura unde procentele au și temei și înțeles clar.

„MAMĂ, CE I-AM MAI TERCIUIT !" – ...Astfel, precum Ulise, își striga fericirea un cetățean care asculta la radio știrile despre cele 85 de procente cîștigătoare ale domnului Iliescu. Omul n-avea absolut nici o îndoială că Iliescu e totuna cu Frontul și, mai ales, că simțămintele sale sînt și ale țării. Oricum, ale celor care contează în țară ! Cetățeanul făcea politică în felul și cam cu aceleași cuvinte cu care, pînă nu de mult, făcea galerie pe „Dinamo". Politicienii de profesie ai democrațiilor bine așezate în matcă n-au, pur și simplu, destul vocabular ca să comenteze cele peste 95% obținute de președinte în Botoșani și Brăila. Cusurul fundamental al lui 95% e că amintește îngrijorător de 99,99%. Să sperăm că la următoarele alegeri reușitele nu vor fi nici nimicitoare, nici terciuitoare. Deși poate să pară o naivitate, eu cred că prima grijă a noilor conducători e încurajarea opoziției, astfel ca acolo unde Frontul, prin domnul Iliescu, a învins cu 95% să nu spulbere, la viitoarele alegeri, tot ce va intîlni în cale și să dobîndească un 101% unic în istoria democrațiilor și garantat original.

„PUPĂ-L TU, FATO, PE COPOSU!" – Două domnișoare, o fesenistă și o țărănistă de Obor, făceau ideologie de partid la coadă la cartofi noi. Cum pentru marea majoritate a doamnelor și domnișoarelor politica rămîne o afacere de inimă și, în ultimă instanță, una de pupat, e clar că domnul Coposu pleca în alegeri fără nici o șansă, pentru cel puțin jumătate din alegători, și că șansele lui Petre Roman sporeau cu fiecare apariție a domnului Coposu la televiziune.

N-aș vrea să se creadă că pun la îndoială discernămîntul electoral al femeii. Cum însă, în ultimul deceniu, îndeosebi, am trăit umilința de a vedea cum se cocoață în funcții mari tot felul de timpite, recunosc că – măcar cîțiva ani de aici înainte – mă tem de un guvern cu femei. La noi, emanciparea femeii va trebui să se producă în sens invers. În sensul redobîndirii unor drepturi și privilegii naturale. Englezii aleg, e drept, prim-ministrese, dar în Anglia femeile au știut să scrie și să citească mai bine decît bărbații încă din secolul al XIV-lea.

„DACĂ E BINE, E FOARTE BINE. DACĂ E RĂU, E ȘI MAI BINE" – Fraza aceasta a rostit-o un domn în etate. El vroia să spună că pe cîștigătorii în alegeri îi așteaptă doi ani extrem de grei și că totul permite soluții logice : dacă domnul Iliescu și guvernul vor reuși să-și onoreze angajamentele, le va fi bine și lor, și nouă. Dar mai ales nouă. Dacă nu, va fi rău și pentru noi și pentru ei. Dar mai ales pentru ei. Vor fi, adică, primele victime ale legilor pe care le vor instaura. În fond, Câmpeanu și Rațiu ar trebui să fie fericiți că n-au cîștigat.

„PĂI, CUM SĂ NU-L VREA DACĂ LE-A DAT PĂMÎNT ?" – În Banat și în București a fost revoluție. În Moldova, în Bărăgan, în Dobrogea n-a fost. Zonele agricole sînt mai deprinse cu răscoalele. Iar răscoalele s-au făcut dintotdeauna pentru pămînt. E o prostie să pui în discuție discernămîntul electoral al unor regiuni, cît timp 40% din populație trăiește la țară din munca pămîntului. Între promisiunea unei moșii, pe care n-ar ști cum să o stăpînească, și realitatea unui pogon, pentru care are și forță de muncă și sentiment, țăranul a ales pogonul.

„DU-TE LA ȚĂRĂNIȘTI CĂ SE DAU PAPIOANE !" – Țărăniștii și liberalii au pornit campania electorală agresiv și au încheiat-o belicos, întrecîndu-se în invective și dezvăluiri cu publicațiile F.S.N.-ului. E adevărat, liderii partidelor istorice și-au trăit anii cei mai frumoși în temnițe și ura lor e îndreptățită. Numai că ura nu-i niciodată o monedă bună în nici o împrejurare. Partide de oameni bătrîni, istoviți în așteptare... E dreptul și, la urma urmei, datoria tinerilor de aici, care în alegeri au stat în planul al doilea, să reconsidere nu atît țelurile, cît mijloacele politice ale opoziției.

Rostul presei e să fie în opoziție. Pentru partizanat există tipăriturile de partid și monitoare oficiale. Presa independentă a lucrat cît s-a priceput și ea la construirea unei opoziții ca să se poată urni morișca parlamentară. Filozoful grec n-avea nevoie decît de o pîrghie și un punct de sprijin pentru a urni lumea din loc. Îmi pare rău că trebuie s-o spun : diriguitorii partidelor istorice nu se pricep la psihologie. Mai bine zis, la psihologia particulară a unui popor care nu s-a hrănit niciodată cu ură. Românul e sucit, dar tolerant. Pe potențialii alegători ai țărăniștilor și ai liberalilor – pe cei care n-au lucrat pentru opoziție din calcul democratic – i-a speriat și papionul domnului Rațiu și graba pentru schimbare a domnului Câmpeanu. În parlament, țărăniștii și liberalii vor trebui să poarte cravată și să semene nițel a activiști, dacă vor să fie crezuți.

„LINIȘTE, MĂ, CĂ VĂ IA MAMA DRACULUI !" Domnul Iliescu, supărat cu dreptate și nu tocmai pe presă, cere liniște. Înclin să cred că nu vom avea liniște întrucît chiar asta am vrut să obținem prin revoluție : dreptul de a fi neliniștiți, dreptul de a nu mai crede pe nimeni pe cuvînt. Toate scenariile economice avansate de F.S.N. reclamă ani buni de efort orientat și solid fundat pe legi. Și, atunci, noi, oamenii de presă, ce trebuie să facem ? Să așteptăm cuminți cinci--zece ani ? Și dacă nu iese ? Să acceptăm scuze ? Pentru liniște desăvîrșită există soluții verificate : crearea unei secții de presă a guvernului, restricții drastice la hîrtie, invocarea unor priorități și urgențe, acordul poporului pentru temperarea presei „extremiste", cîteva buldozere și nițică securitate. Eu, spre exemplu, pot fi demascat în mai multe feluri : sînt cam meschin, am greșit cu femeile, sînt elitist, am neamuri în Canada... Sincer vorbind, repetatele supărări pe presă ale domnului Iliescu nu numai că mă neliniștesc dar mă și sperie. Mai ales că, printr-un efect de recurs, presa din opoziție i-a adus mai multă popularitate decît cea de partid.

TUDOR OCTAVIAN ■

Rezultatele alegerilor

Din datele furnizate de Biroul Electoral Central, la scrutinul din 20 mai,

PENTRU CANDIDAȚII LA PREȘEDINȚIA ROMÂNIEI

Numărul alegătorilor care s-au prezentat la urne a fost de 14 826 616 din totalul de 17 200 722 înscriși pe liste, adică 86,20 la sută din electorat. Numărul total al voturilor valabil exprimate este de 14 378 693, iar 447 923 (3,02 la sută) au fost declarate nule.

Pentru candidatul Frontului Salvării Naționale, dl. Ion Iliescu, au fost exprimate 12 232 498 voturi, ceea ce reprezintă 85,07 la sută.

Pentru dl. Radu Câmpeanu, candidat din partea Partidului Național Liberal, au votat 1 529 188 alegători (10,64 la sută).

Pentru dl. Ion Rațiu, candidatul Partidului Național Țărănesc — creștin și democrat, au votat 617 007 alegători (4,29 la sută din electorat).

ADUNAREA DEPUTAȚILOR

1. Frontul Salvării Naționale	— 9 089 659 —	66,31 la sută
2. Uniunea Democrată Maghiară din România	— 991 601 —	7,23 la sută
3. Partidul Național Liberal	— 879 290 —	6,41 la sută
4. Mișcarea Ecologistă din România	— 358 864 —	2,62 la sută
5. Partidul Național Țărănesc creștin și democrat	— 351 357 —	2,56 la sută
6. A.U.R. — Partidul de Uniune Națională a Românilor	— 290 875 —	2,12 la sută
7. Partidul Democrat Agrar din România	— 250 403 —	1,83 la sută
8. Partidul Ecologist Român	— 232 212 —	1,69 la sută
9. Partidul Socialist Democratic Român	— 143 393 —	1,05 la sută

Celelalte partide și formațiuni politice au obținut sub unu la sută.

SENAT

1. Frontul Salvării Naționale	— 9 353 006 —	67,02 la sută
2. Uniunea Democrată Maghiară din România	— 1 004 353 —	7,20 la sută
3. Partidul Național Liberal	— 985 094 —	7,06 la sută
4. Partidul Național Țărănesc creștin și democrat	— 348 687 —	2,50 la sută
5. Mișcarea Ecologistă din România	— 341 478 —	2,45 la sută
6. A.U.R. — Partidul de Uniune Națională a Românilor	— 300 473 —	2,15 la sută
7. Partidul Democrat Agrar din România	— 221 790 —	1,59 la sută
8. Partidul Ecologist Român	— 192 574 —	1,38 la sută
9. Partidul Socialist Democratic Român	— 152 989 —	1,10 la sută

Celelalte partide și formațiuni politice au obținut sub unu la sută.

În cele două camere ale Parlamentului, repartizarea mandatelor este următoarea :

Frontul Salvării Naționale — 325 locuri ; Uniunea Democrată Maghiară din România — 41 locuri ; Partidul Național Liberal — 38 locuri ; Mișcarea Ecologistă din România — 13 locuri ; Partidul Național Țărănesc — creștin și democrat — 13 locuri ; A.U.R. — Partidul de Uniune Națională a Românilor — 11 locuri ; Partidul Democrat Agrar din România — 9 locuri ; Partidul Ecologist Român — 9 locuri ; Partidul Socialist Democratic Român — 5 locuri ; Partidul Social Democrat — 2 locuri.

Alte 28 de locuri sînt repartizate unor partide și formațiuni politice, precum și unor candidați independenți.

În Parlament vor fi reprezentate 12 minorități din țară. Trei dintre acestea au cîștigat de drept, prin vot, locul în Parlament, iar celorlalte 9 li se acordă cîte un loc în Camera Deputaților, conform prevederilor Legii electorale.

Binecuvîntați bizonii

A fost odată o rezervație de bizoni unde veneau din cînd în cînd indivizi care trăgeau în ei și-i omorau. Pentru ca să-i salveze, un grup de copii și-au luat inima în dinți și, trecînd prin numeroase pericole, au izbutit să deschidă poarta rezervației. Dar bizonii n-au vrut să plece de acolo, se obișnuiseră așa, le era teamă de ce-o să fie mai departe de îngrăditura lor, nu știau ce-i libertatea. Eroismul copiilor a fost zadarnic. Ați recunoscut, firește, povestea, e dintr-un film al lui Kramer.

La 22 decembrie copiii noștri au sfărîmat porțile rezervației în care ne aflam de 45 de ani, dar la 20 mai noi n-am vrut să plecăm de-acolo. Cînd am scris recent într-un comentariu că Frontul și-a luat toate măsurile, că ceea ce era de lucrat se lucrase începînd chiar de la 22 decembrie, că jocurile erau făcute și că, prin urmare, în timpul votării nu vor avea loc, probabil, nereguli, am fost optimist. Nereguli au fost și ele au influențat în bună măsură rezultatele. Frontul n-a vrut să neglijeze nimic, n-a vrut să riște nimic, așa încît, în cele din urmă, a rezultat cum că și membrii partidelor de opoziție au votat pentru Front, care a putut obține astfel peste două treimi din sufragii, iar domnul Iliescu, la președinție, circa 85 la sută.

În legătură cu aceasta, unii feseniști regretă că nu s-a apăsat și mai tare pe pedală, că F.S.N.-ul n-a obținut ceva pe-acolo pe la 98,88 sau 99,99 la sută, realizînd astfel procentele clasice în lumea marxism-leninismului. Trebuie să înțeleg că din această categorie face parte și domnul Ion Iliescu, de vreme ce Domnia sa a introdus în ecuație un element senzațional : fraudele electorale comise de... opoziție. Aceasta, în mîinile căreia s-au aflat, nu-i așa, și primăriile, și comisiile electorale, și armata, și jandarmii, și minerii, și fostul aparat p.c.r.-ist, și fostul aparat securist, și economia țării, și banii țării, și mass-media, și tipografiile, și localurile de vot, și buletinele de vot, și urnele, s-
dat la măsluiri în sti
tocmai de aceea Frontul a avut sub baremele de 98 sau 99 la sută. Cred totuși că printre adepții F.S.N. sînt și din aceia care-și dau seama că Frontul, prin obstinația de a nu lăsa să-i scape nimic, de a nu risca nimic, de a lua el totul, a greșit. Fiindcă o victorie cu 51 sau 52 la sută e sfîntă, pe cînd una cu 85 la sută e stingheritoare prin incredibilitatea ei în condițiile unei competiții electorale civilizate.

Rezultatele scrutinului de la 20 mai îl fac, desigur, pe Ceaușescu să se răsucească în mormînt. Cum de nu i-a trecut și lui prin minte ? El s-a chinuit o viață întreagă să asigure domnia partidului unic în condițiile partidului unic, pe cînd F.S.N. a izbutit același lucru în condițiile pluripartidismului. Păi, sigur,
fi dat și el voie să se înființeze 50, 80, 100 sau oricîte alte partide, manevrînd astfel încît acestea să n-aibă nici o șansă. Și gata democrația !

Acum ne-am întors la partidul unic, „singur giudecător, singur pîrîș și singur plinitor al legii", cum glăsuia Ureche Vornicul. Europa, care a plîns de fericirea regăsirii în decembrie anul trecut, se uită stupefiată la noi, prietenii se simt jenați iar dușmanii încep să ne arate din nou cu degetul. Iarăși încheietori de pluton.

Ce concluzii putem trage ? Mai întîi, că românii, oricît de bine intenționați vor fi fost cei mai mulți dintre ei, au ratat șansa imensă de a se plasa chiar de pe acum în lumea civilizată și liberă. Pe urmă, că Frontul, la rîndul său, a ratat șansa de a-și fi creat o adevărată opoziție, pe care să poată conta în momente grele, cu care să poată împărți răspunderile, care să-i poată oferi lui însuși, Frontului, o alternativă, așa cum se petrec lucrurile în orice democrație ; în sfîrșit, că drumul spre ieșirea din rezervație este în România mai lung, mai anevoios și mai plin de obstacole și de pericole decît în celelalte țări frățești, dar nu e de nestrăbătut. Binecuvîntați bizonii, să țină la drum !

Prejudiciul foarte mare pe care-l va aduce românilor reinstaurarea guvernării partidului unic — în condițiile unui pluripartidism decorativ — se va vedea limpede peste un timp nu prea îndelungat, comparîndu-se realitățile și realizările românești cu cele din restul țărilor foste socialiste. Atunci cei mulți care au greșit la 20 mai vor vedea că au greșit și de ce au greșit. Și vor trage și concluziile. Fără supărare, pentru că vor înțelege că dreptatea nu este totdeauna de partea majorității, sînt numeroase cazuri cînd minoritatea are dreptate. Astfel, istoria a dat dreptate nu celor 97,73 la sută care la ultimele alegeri din timpul lui Ceaușescu au votat cu F.D.U.S., ci celor 2,27 la sută care au votat împotrivă. Și istoria, după cum se știe, judecă fără drept de apel.

ION D. GOIA ■

Permanenţa provizoratului

Rezultatele alegerilor de la 20 mai sînt considerate ca un fel de Posadă unde românii şi-au dat singuri cu bolovanul în cap.

Din altă perspectivă, aceleaşi rezultate au fost apreciate de dl. Iliescu drept un semn de maturitate politică.

Întrebîndu-ne asupra valabilităţii unei interpretări sau a celeilalte, nu facem decît să recunoaştem că viitorul stă sub semnul provizoratului. Şi parcă altceva am dorit la 20 mai, nu-i aşa ?

Avînd asigurate două treimi din voturile Camerei şi ale Senatului, Frontul a obţinut controlul absolut al Parlamentului. Prin avantajul atît de categoric pe care l-au creat Frontului, alegătorii au deschis calea pentru ceea ce este posibil să se numească, mai devreme sau mai tîrziu, „dictatura F.S.N.“. În acest caz, tot ce-ar mai rămîne de văzut este doar dacă dictatura va fi „luminată“.

Ce se poate afirma de pe acum este că dezechilibrul pe care alegerile din 20 mai l-au adus în viaţa politică a ţării nu reprezintă nicidecum o premisă favorabilă stabilităţii. Indiferent cum au votat, alegătorii au dorit cu toţii, fără îndoială, să ieşim din provizoratul instaurat în decembrie. Dar una e să vrei şi alta să ştii să reuşeşti.

Anularea practică a opoziţiei parlamentare, reducerea ei la rolul minim de simplă figuraţie, echivalează cu blocarea mecanismului democratic şi lasă deschisă posibilitatea oricărui scenariu de viitor. E motivul pentru care ieşirea din provizorat, dorită de toţi la 20 mai, s-ar putea să fie iluzorie.

Reflexele unanimiste ale unei mase atît de mari din electoratul român se pot explica, desigur, în multe feluri, inclusiv prin adevărul elementar că omul alege ceea ce ştie, ce consideră că îi este familiar sau cunoaşte mai bine. Paradoxul apare însă atunci cînd alegi ce ştii şi descoperi că te afli, de fapt, în faţa necunoscutului. Altfel zis, atunci cînd votezi ca să ieşi din provizorat şi reuşeşti să intri într-un provizorat perpetuat pe durată nedeterminată.

Românului i-a fost cultivată, de cîteva luni încoace, o aversiune stranie faţă de partidele ce au reprezentat principalii adversari ai Frontului în lupta electorală. Acum el se află în situaţia de-a vrea ca singura roată care a rămas în funcţiune să ajute căruţa democraţiei să meargă înainte. Dar o asemenea performanţă ce sfidează ideea de echilibru va prilejui clarificări ce se vor dovedi, în perspectivă, cît se poate de necesare.

Întrucît nu dispunem de nici o garanţie, ci avem numai speranţa că nu se va înstăpîni iarăşi teoria democraţiei „unice în felul ei“, care era la modă pînă în decembrie 1989, singura certitudine despre care putem vorbi este că România a inventat de pe acum democraţia — într-adevăr originală — a bunăvoinţei celui sau celor ce deţin puterea absolută. E o democraţie, ca să zicem aşa, a cuvîntului de onoare.

Cum va fi completată această poliţă în alb ? Pentru a folosi un cuvînt drag domnului Iliescu, va fi ea completată cu fapte care să denote ceva mai mult decît străduinţa unei puteri de a se menţine cu orice preţ ? Oricum, democraţia „pe cuvînt“, „pe încredere“, aceea pentru care la 20 mai au optat atît de mulţi, conţine în mod indiscutabil şi riscuri. Sînt riscurile asumate de oricine încalcă o promisiune. Şi, în mod egal, riscurile stării de provizorat şi incertitudine trăite de oricine se află în aşteptarea îndeplinirii unei făgăduieli.

Desigur, prin înţelegerea consecinţelor reformei economice, în primul rînd, îşi va face loc în conştiinţa publică adevărul că nimeni nu mai are nevoie de o stabilitate de felul aceleia de pînă în decembrie 1989. Dar să nu uităm că prima datorie a acestui Parlament va fi să adopte o nouă Constituţie. Va arăta această Constituţie în aşa fel încît ea să trebuiască să fie schimbată cu proxima ocazie ? O asemenea întrebare nu poate decît să alimenteze sentimentul real, încă de pe-acum, al permanentizării provizoratului.

Există, pe de altă parte, posibilitatea ca Frontul să încerce să asigure neapărat, şi pe orice cale, continuitatea regimului instituit de Constituţia fesenistă. Ca România să ajungă din nou „un caz“, „o excepţie“. Dar nici o excepţie nu poate fi continuă, ci tot provizorie. Chiar dacă ea înseamnă energie irosită pe apa sîmbetei şi timp pierdut.

D. CONSTANTINESCU ■

S-a votat şi la balamuc

Sanatoriul de neuropsihiatrie Zam, ceva mai sus de Deva, spre Zărand, judeţul Hunedoara. Art. 10 din Legea electorală, al. D, stipulează : „Nu pot alege şi nu pot fi aleşi alienaţii şi debilii mintali puşi sub interdicţie“...

De peste o lună publicaţii, afişe la vedere, cu liste „aflate la cantină“ pentru alegerea preşedintelui României şi etcetera...

Un ziar nou-născut în zonă semnalează, dă poze, dar ce le pasă domnilor cu campania alegerilor ? Secţia de votare-i gata, listele electorale întocmite, mulţi bolnavi psihic au fost puşi pe lista electorală. Cenuşe Marin, oligofren, nu ştie să scrie, nici să citească. Irecuperabil. Cezar Augustin, oligofren, idem. Gutuie Nicolae, Marila Silviu, Moţ Nicolae, Sur Vasile, Soare Marin, Vlăcioni Viorel, Vass Adalbert, Buză Costică, Suciu Leonard şi mulţi alţii, oligofreni, schizofreni, rupţi de realitate. Unii nu ştiu cine sînt, nici nu le-a fost stabilită identitatea elementară, ca persoane.

Ei sînt în altă lume, poate într-un comunism perfect, cu faţă brucană. Ce vină au ei ? Dar cine face, însă, ce se face la Zam, cum poate fi categorisit ? Cui îi trebuie voturile alienaţilor ? Huh Teodor, pe lîngă boala de bază, schizofrenie, este surd, orb, mut, figurează pe lista electorală ! !

Lăcomia n-are limite. Şi nici cinismul.

EUGEN EVU ■

Dosar perfect

Joi, 24 mai 1990, Senatul Institutului Politehnic Bucureşti a omologat, în fine, numirea domnului Petre Roman pe un post de profesor plin. Între altele, faptul atestă că aceasta nu se întîmplase la 10 mai, după cum dovedeşte şi că o asemenea decizie mai este încă de competenţa senatului, iar nu de competenţa consiliului profesoral al unei facultăţi, aşa cum scria, de curînd, într-un ziar cineva care uita doar să semneze. (Nici măcar sentimentala iscălitură : „un grup de tovarăşi“...). Cît priveşte obţinerea postului de prof. univ. de către domnul P.R., ea nu mai trebuie decît confirmată de Ministerul Învăţămîntului pentru ca toate actele respectivului dosar să fie perfecte. Şi vor fi, cred, din moment ce, pînă acum, faptele nu dezmint, ci accentuează sentimentul pe care îl exprimam în „Flacăra“ din 16 mai, sub titlul „Căile încurcate ale d-lui Petre Roman“, cînd scriam : „Nimic de zis, aproape orice se poate obţine — cu perseverenţă — pe această cale poli...«tehnică»“.

DORIN GHERGHINESCU ■

Alegerile din România văzute de străini

S.U.A. cer crearea comisiei de investigare

Departamentul de Stat al S.U.A. a cerut preşedintelui Ion Iliescu să revină asupra opoziţiei sale faţă de recomandările privind crearea unei comisii de investigare a eventualelor nereguli electorale şi înfiinţarea unei staţii de televiziune independente. Purtătoarea de cuvînt Margaret Tutwiler a reamintit că aceste recomandări au fost făcute de echipa de observatori trimisă de Casa Albă, dar au fost respinse de preşedintele Ion Iliescu. „Ca un important test al intenţiilor democratice ale guvernului român şi ca răspuns la o campanie electorală marcată de distorsiuni şi nereguli — a spus purtătoarea de cuvînt —, noi cerem preşedintelui Iliescu să reconsidere respingerea acestor măsuri, care, dacă vor fi adoptate, ar contribui la promovarea condiţiilor pentru instaurarea democraţiei şi ar oferi garanţii poporului român şi comunităţii internaţionale“. Margaret Tutwiler a informat că oficialităţile americane evaluează rapoartele echipelor de observatori din S.U.A. şi din alte ţări pentru a stabili dacă alegerile au fost într-adevăr libere şi corecte.

Rezultatele nu sînt expresia voinţei libere a poporului român

Dacă sînt analizate legea electorală, campania electorală şi recentul scrutin, se ajunge la concluzia că rezultatele nu sînt expresia voinţei libere a poporului român. Domnul Iliescu dispune în prezent de toate mijloacele pentru a instaura un regim totalitar în urma unui scrutin care nu poate fi declarat drept democratic. FSN, în calitate de succesor al PCR, a folosit cu bună ştiinţă şi planificat aparatul de stat pentru a conduce alegerile în direcţia pe care a dorit-o. Nici aceste alegeri nu pot fi considerate democratice, nici domnul Iliescu, nici guvernul său nu au fost legitimizaţi democratic, de aceea ei nu se află la înălţimea conducerilor din Ungaria, Cehoslovacia şi din Polonia. Avînd în vedere toate acestea, România nu va putea fi membră a Consiliului Europei şi nici nu va trebui să primească ajutor economic din Occident.

ANDREAS KOHL (Austria), secretarul executiv al Uniunii Democratice Europene, observator la alegerile din România

Doar Frontul a fost reprezentat...

Articolul 34 al legii electorale prevede o anumită componenţă a birourilor electorale şi modul de selecţionare a reprezentanţilor partidelor politice. Este imperios necesar ca, în alegerile pluripartite, interesele politice rivale să fie reprezentate în întregul aparat electoral : înregistrarea alegătorilor, asigurarea secretului votării, numărarea voturilor etc. Aceasta însă n-a fost cazul în majoritatea centrelor de votare pe care le-am vizitat în Moldova şi Oltenia. Aceste neajunsuri sînt evidente în special la ţară. În majoritatea acestor zone rurale numai Frontul Salvării Naţionale a fost reprezentat, deşi aproape 30 de liste de candidaţi au fost alcătuite pentru zonele menţionate mai sus. Au fost primite şi numeroase relatări cu privire la intimidarea reprezentanţilor altor partide. Au fost încălcate pe scară largă regulile privind asigurarea secretului votării. De notat, de asemenea, confuzia, dezordinea şi haosul de la centrele de votare. Schimbările de ultimă oră în anumite proceduri de votare au provocat, de asemenea, dificultăţi.

Din Comunicatul de presă al delegaţiei de observatori din partea Federaţiei Internaţionale „Helsinki“

Oamenii n-au fost ajutaţi să înţeleagă ce este democraţia

Cred că oamenii de aici nu au fost ajutaţi să înţeleagă ce înseamnă democraţia. Ei tot mai văd în partidele de opoziţie un duşman şi nu ştiu ce reprezintă dialogul politic.

ADELAIDE AGLIETTA, deputat din partea Partidului „Verzilor“ din Italia, observator la alegerile din România

Un guvern ales neregulamentar

România trebuie să ţină cont că va exista un guvern ales nereglementar, neafectat de împărţirea puterii, compus din persoane care, anterior, nu s-au bucurat de reputaţia de democraţi şi care urmează să elaboreze Constituţia în cadrul căreia acelaşi guvern îşi va exercita autoritatea. România este un butoi de pulbere, în care o a doua revoluţie sau lovitură de stat, fie de sus, fie de jos, ar putea fi declanşată de cea mai mică scînteie politică. În următoarele luni pot fi prevăzute manifestări violente în oraşe, în condiţiile în care un guvern falimentar încearcă să placheze de roadele libertăţii o naţiune înfometată.

„THE TIMES“, Marea Britanie

Opoziţia n-a avut nici o şansă

Opoziţia nu a avut nici o şansă, întrucît ideile ei nu au putut fi transmise majorităţii populaţiei, ţinută în întuneric de-a lungul generaţiilor în această ţară săracă şi înapoiată din Europa. Frontul a procedat la defăimarea adversarilor, la perturbarea brutală a adunărilor lor electorale, a organizat mari manifestaţii în sprijinul lui Iliescu, a intimidat (cu pierderea locului de muncă dacă nu vor vota „cum trebuie“), a apelat la tonuri naţionaliste.

„NÜRNBERGER NACHRICHTEN“, R.F.G.

A te face că nu vezi...

Observatorii străini au închis mai mult decît un ochi atunci cînd s-au pronunţat cu privire la alegerile din România. Ceea ce i-ar fi determinat pe democraţi cu siguranţă la atacarea procedurii electorale a rămas nesesizat.

„AACHENER VOLKSZEITUNG“, R.F.G.

Un milion pe lună

În după-amiaza zilei de 22 decembrie 1989, cînd s-a constituit Frontul Salvării Naționale și cînd din balcon d. Ion Iliescu s-a adresat mulțimii din Piața Palatului și întregii țări, s-a putut vorbi cu adevărat de consens. O țară întreagă ieșise pe străzi cu sufletul la gură urmărind sau influențînd evenimentele. A fost clipa de culme atît a Frontului cît și a domnului Iliescu. Încrederea și iubirea se revărsau către Front impresionant, copleșitor și, se părea, definitiv.

Dacă a doua zi oamenii ar fi fost chemați la vot, atît Frontul cît și d. Iliescu ar fi înregistrat cu siguranță unanimitatea. A nu fi fost atunci de partea Frontului și a președintelui său ar fi fost considerat un act vecin cu trădarea de țară.

Ce a urmat în cele cinci luni pînă la alegeri este bine cunoscut. La putere fiind, Frontul a hotărît și pus în aplicare multe lucruri bune pe plan social, al drepturilor omului, al asigurării libertății presei, al înlăturării unor nedreptăți pe care oamenii aproape începuseră să le creadă normale. Consiliul Provizoriu de Uniune Națională, format e drept la somația și presiunea partidelor care constatau că puterea politică și de stat se află din nou în aceeași mînă, a fost din nou dominat de Front, care deținea majoritatea din plecare și din care mai făceau parte, mai pe față, mai mascat, partide și grupări politice satelite ale acestuia. Deci, în aceste cinci luni Frontul a hotărît prin majoritatea pe care o deținea în C.P.U.N. și guvern toate lucrurile importante petrecute între timp.

Cea mai mare victorie politică pe care a obținut-o Frontul a fost însă păstrarea aproape intactă a structurilor sale constituite în ianuarie în organismele locale. Consiliile locale F.S.N. s-au transformat în Consilii locale C.P.U.N., conservîndu-și în majoritatea cazurilor aceeași compoziție, ca să nu-i spunem structură, un cuvînt care tinde să se tocească prin repetare. Că ceea ce spunem este adevărat ne-o vor confirma alegerile locale care vor avea loc peste circa un an, în care Frontul și președinții locali vor cîștiga zdrobitor alegerile. S-a văzut că dacă în cîteva din marile orașe campania partidelor a fost cît de cît tolerată, în comune și orașele mici ea a fost practic imposibilă. Majoritatea, după un mai vechi și verificat procedeu, a considerat și consideră că pruncul trebuie luat din fașă și nu lăsat să ajungă mare.

Rezultatele alegerilor se cunosc. Ele erau de fapt de multă vreme previzibile. La ora cînd scriem aceste rînduri, cele cîteva voturi care mai sînt de numărat n-au cum să le mai influențeze. Unii sînt de părere că în aceste alegeri Frontul și d. Ion Iliescu au înregistrat o victorie mai mult decît confortabilă. Îngrijorarea i-a cuprins pe cei care le consideră zdrobitoare, deloc încurajatoare pentru democrație. Cînd se va vota prin ridicare de mînă, în Camera Deputaților și Senat se va stîrni o adevărată vijelie a aprobării. Și pentru că unanimitatea a ajuns ceva de prost gust, vom avea iată și o opoziție decorativă și verbală.

Frontul și d. Iliescu pot fi mulțumiți de activitatea lor politică de pînă acum ? În cinci luni, d. Iliescu a pierdut în jur de două milioane de simpatizanți, iar Frontul aproximativ cinci milioane. Cifrele ar trebui să îngrijoreze în primul rînd Frontul. În doar cinci luni, pierderile sînt importante. Cinci milioane de cetățeni nu mai cred că Frontul e cea mai bună soluție de conducere a țării. Cam un milion pe lună. E mult, e puțin ? Nu cumva această substanțială reticență se explică prin lipsa de dorință sau de capacitate a celor care în cele cinci luni n-au reușit să dea garanția demolării vechilor structuri politice, birocratice și economice, n-au reușit să traseze graniță fermă celor 45 de ani de comunism ? Depinde deci cum privești lucrurile : ai cîștigat 65 la sută : sau ai pierdut 35 la sută din sufragii.

OPREA GEORGESCU ■

Inima fierbinte a prezentului și viitorului nostru

WELCOME TO GOLANIA

Fotografii de **GABRIEL BUGNAR**

Bravii tineri din Piața Universității au la activ peste 30 de zile de demonstrație, iar unii dintre ei fac greva foamei. Dl. Iliescu a refuzat dialogul deschis cu reprezentanții Zonei libere de neocomunism. **În faza preelectorală i-am înțeles gestul. „Golanii“ îl puteau compromite. Doar ei doreau prezența presei și a camerelor de luat vederi. Dar acum, după ce a devenit președinte, cu o majoritate copleșitoare, pentru orice om de bine și chiar de rău, ar fi trebuit să aibă un dialog cu reprezentanții studențimii. Și-a trimis însă emisarii. Mă rog, emisarii oficiali. Cum s-ar spune, doi înalți trimiși, în persoana domnilor Teofil Pop, ministru al justiției, și Sever Georgescu, secretarul guvernului. Era cît pe-aici să iasă cu tărăboi.**

Dacă în decembrie '89 n-am fost alături de acești frumoși tineri și copii, măcar acum s-o facem. Piața Universității a devenit un model european și, poate, mondial de luptă acerbă, îndîrjită împotriva comunismului și a nomenclaturii. Tineretul studios simte pulsul înnoitor al vremii. Tineretul însuși a devenit inima fierbinte a prezentului și viitorului nostru.

DORIN SĂLĂJAN ■

Arta în Agora

Cei care au căzut la rădăcinile crucilor din Piața Universității, în noaptea dintre 21 și 22 Decembrie, și în zilele următoare, au făcut mai mult decît să învingă și să intre prin lacrima mamelor în istorie : ei ne-au deschis ochii, murind, și ne-au întregit ființa cu marea credință că România este un loc binecuvîntat în lume, că însuși locul acesta numit Piața Universității — primul teritoriu al țării eliberat în absolut de comunism și neocomunism — este un loc binecuvîntat prin sacrificiul lor și prin speranța noastră că în curînd întreaga Românie va deveni o Piață a Universității, o Românie a Universității, exact în măsura în care Universitatea este în clipa de față a întregii României de acum și mai ales a României viitoare.

Aș vrea să cred că nucleul cel mai numeros, nucleul de sacrificiu al acestor zile de libertate și speranță este format din oameni curați, tineri care au luptat în timpul Revoluției chiar aici, că ei sînt jumătatea rămasă în lumină a fraților lor înghițiți de moarte chiar pe aceste locuri, oameni care vor mai mult decît ceea ce li s-a promis și s-a făcut pînă acum, pentru că Revoluția nu s-a încheiat, și dacă atîta lume stă de atîtea zile aici și e decisă să stea în continuare, înseamnă că nu e ceva în regulă, că a mai rămas ceva esențial de făcut, că a mai rămas poate exact lucrul cel mai important de făcut !

Așa cum o celulă canceroasă poate îmbolnăvi întregul trup sănătos al unui om, sau al unui sistem social, tot așa, dintr-o singură celulă bună a unui trup bolnav se poate reface, prin credința puternică în viață, sănătatea întregului. Cred că Piața Universității este celula aceasta tînără și sănătoasă, deplină întru speranță, curată și invincibilă, din care trupul întregii Românii, păcălită acum de neocomunism, se poate vindeca.

Datoria tuturor creatorilor este să lupte de partea fragilei ființe umane și nu de partea puterii, nu de partea sistemului de stat sau de partid, oricît de promițător ar fi el. Datoria tuturor creatorilor este să vadă ce se întîmplă cu oamenii, cu viețile lor, pentru că ele sînt unice și irepetabile. În Piața Universității sînt, în primul rînd, oameni vii, cu viețile lor fragile și trecătoare cărora le mai lipsește ceva esențial, de vreme ce preferă să stea în ploaie și frig, să facă greva foamei și poate chiar să moară decît să accepte cenușiul și ocrotirea călduței comodități materne sau sociale. Dar tocmai aceasta este materia primă a oricărei creații durabile : lumina și suferința din sufletul oamenilor. Acești oameni au nevoie, în continuare, de ceva ce guvernatorii nu le-au oferit pînă acum. Dar tocmai aceasta este datoria creatorilor : să fie în mijlocul oamenilor pentru a-i putea înțelege în perpetua lor „comedie umană“ și a putea despărți mai exact Infernul de Paradis.

Piața Universității e, în clipa de față, o scenă pe care se trăiește și se moare netrucat, sînt oameni vii care tînjesc după ceva mai presus poate chiar de puterea de înțelegere a ființei lor și tocmai de aceea, creatorii trebuie să fie de partea acestei materii umane, durabile, nu de partea guvernanților trecători. Firesc ar fi ca mulți poeți tineri, mai ales tineri, să li se alăture și să le vorbească, să le lumineze destinele cu perspectiva valorii durabile în istorie, pentru că nici un poem publicat într-o revistă, sau într-o carte, nu va avea succesul pe care-l poate avea aici și nu va dura mai mult decît în tiparul de conștiință vie a ființelor care speră aici, firesc ar fi ca pictorii tineri să lucreze pentru expoziția aceasta uriașă în aer liber care este, în clipa de față, Piața Universității, cîntăreții de muzică tînără și de toate muzicile, ușoare și grele, să dea valoare acestui spectacol pe viu care a început cu Revoluția și va continua cu Revoluția și mai ales actorii, să iasă din culise și cabine, din spectacole anacronice, să vină scenografii și regizorii și să facă din întreaga Piață a Universității o anexă a Teatrului Național, pentru că nici un teatru din lume nu va fi cu adevărat național dacă pe scena lui nu se vor auzi marile idei și speranțe ale națiunii, iar aici, în Piața Universității, tocmai aceasta se face : **se joacă** în aceste clipe destinul viitor al națiunii române.

Participăm, iată, de multe zile și nopți în șir la o piesă cum nu s-a mai jucat niciodată pînă acum în istoria României, o piesă în care personajele principale sînt ca în toate piesele, jumătate rele, jumătate bune. Personajele bune trebuie numite, ca ele să devină prin rostire perpetuă un invincibil memento : Libertate, Speranță, Adevăr, Omenie, Victorie.

Toți creatorii ar trebui să lucreze pentru acest mare, viu, fremătător, **cotidian**, care este Piața Universității, pentru acest spectacol în care se cîntă și se dau viitori președinți și miniștri în judecată, unde se recită poeme din Eminescu și se crede în eternitatea clipei pure, de absolută libertate, în fiecare zi să vină cu un poem, cu un cîntec, cu un copil de mînă, pentru această pagină vie de istorie care se scrie cu viața noastră și care în loc de litere are trupuri tinere iar în locul țăcănitoarelor mașini de scris din redacții și al linotipurilor din tipografii are bătăile propriilor noastre inimi.

ION ZUBAȘCU ■

Graniță între stat și particular?

Autorizația nr. 4, din 10 aprilie 1990, le-a permis lui Pogăceanu Mircea, Fekete Aron și Radu Ion să-și împlinească gîndurile. S-au scotocit prin bugetele familiale, au mai vîndut ce era de vîndut prin casă, chiar și autoturisme, au mai făcut un împrumut de la stat și iată-i, după trei luni de muncă, la prima masă oferită prietenilor care i-au ajutat, în restaurantul propriu, restaurantul TURIST din Tîrgu Mureș. Primul și deocamdată singurul din acest municipiu, o problemă în stăvilirea asaltului cu care sînt luate cele cincizeci de locuri, existente în prezent în salon. Într-un viitor foarte apropiat, acest local se va transforma într-un bar de noapte cu program, iar deasupra, la parter, se va amenaja un spațiu de restaurant de lux și afară, în grădină, o terasă cu zece mese.

Personalul a fost angajat prin concurs. Unul adevărat, vă dați seama. Au fost acceptați absolvenți ai liceelor comerciale și cunoscători a cel puțin unei limbi străine. Produsele ce se servesc în restaurantul TURIST sînt achiziționate în principal din sectorul particular și sînt întotdeauna proaspete. Mai puțin proaspete sînt băuturile, așa cum le stă lor bine. Țuică de prune, mere sau pere, chiar și de zece ani vechime. Vin din podgoriile Huși și Panciu, urmînd să sosească din Odobești și Argeș. Într-un decor frumos amenajat, după gustul celor trei soții, clientul poate asculta muzică ori viziona filme de pe casete video, într-o atmosferă clară pentru că nu se face economie la aerisirea printr-o instalație bine pusă la punct. Programul : cît îi vine bine fiecăruia. „Asta nu înseamnă că nu selectăm clientela după ținută“, îmi atrag atenția patronii. „Nu vrem să transformăm acest loc într-o bombă, un loc unde, dacă n-au unii unde să bea noaptea, pot veni aici“.

Pînă aici toate bune și frumoase, dar în privința materiei prime încurajarea din partea statului nu rămîne decît în textul Decretului nr. 54/90. Sînt produse care nu se pot achiziționa din sectorul particular cum ar fi cafeaua bătuturile fine, apă minerală, țigări sau chiar întotdeauna, carne și legume. Direcția comercială a județului a emis o hîrtie către depozitele I.C.R.A. prin care interzice eliberarea mărfurilor către întreprinderile particulare. Sigur, unele pe motiv că includ în preț subvenții de la stat. „Vă sprijinim, dar nu sîntem obligați să vă dăm“ li s-a spus. „Vreți să vă înscrieți în F.S.N.“ i-a întrebat cineva din C.P.U.N.-ul local. „Pe noi nu ne interesează politica“, au răspuns oamenii, în căutare doar de marfă. „Ei, atunci nu avem !“.

Cumpărînd materia primă din comerț nu primești bon, din sectorul particular nici atît, pe deasupra este altul și prețul. Întrebarea ce se pune este clară : cum se calculează venitul și cheltuielile ? Pot întreprinzătorii să fie corecți ori li se blochează această șansă, urmînd ce s-a mai întîmplat și altă dată ?

Dacă treceți prin Tîrgu Mureș să nu căutați firma Restaurant TURIST. Ea nu există pentru că un arhitect de la sistematizare, de la primărie, a interzis apariția unor firme alandala, trebuiesc uniformizate. Bravo lui !, că mult a mai priceput el ce se întîmplă în România.

VICTOR RĂDULESCU ■

Medicamente și sîmbete libere

Starea precară a economiei noastre se resimte și în industria farmaceutică, fapt ce se traduce prin lipsa medicamentelor din farmacii și spitale. În legătură cu aceasta, m-am adresat d-lui Mihai Gheorghiu, director general al Fabricii de Medicamente București. Motivațiile domniei sale sînt de ordin obiectiv, dar și subiectiv.

Din prima categorie ar fi : industria românească de medicamente nu s-a dezvoltat prea mult în trecut ; materia primă importată este în cantitate insuficientă ; criza cronică de medicamente a dus la **supraaprovizionare** (industria nu poate fi dimensionată pentru așa ceva) ; **necunoașterea exactă a necesarului de medicamente** (nu se cunoaște morbiditatea) ; **tehnologii perimate ;** instalații uzate și depășite (nu s-au făcut intervenții de ani de zile) ; cantitatea insuficientă și nu de cea mai bună calitate a materialelor indigene, etc.

Dintre cauzele obiective expuse se detașează una și anume aceea a neutilizării la capacitatea maximă a timpului de lucru. Legat de aceasta a intervenit problema **sîmbetelor libere.** D-l director Gheorghiu nu se pronunță împotriva luării sîmbetelor libere (necesare pentru refacerea fizică și psihică) ,dar susține faptul că **economia românească nu este pregătită** la această oră (comparativ cu alte state dezvoltate, chiar din est) pentru a-și permite neactivitatea productivă în toate sîmbetele din lună. Această părere personală, exprimată și cu alte ocazii, a atras dezaprobarea sindicatului liber din instituție, concretizată printr-o notă de protest. Domnia sa susține că este paradoxal ca avînd de lucru, cerințele fiind așa de mari, să nu se folosească tot timpul pentru realizarea acestor produse, mai ales că se pot realiza venituri suplimentare, ținînd cont de salarizarea diferită față de restul zilelor. Oricum, este o problemă de ordin intern și-și exprimă convingerea că se va ajunge la rezolvarea ei în interesul ambelor părți.

Pentru redresarea stării de lucruri pe ansamblul economiei naționale, implicit în industria farmaceutică, domnia sa propune : restructurarea industriei farmaceutice după modelul țărilor dezvoltate ; deschiderea spre piața externă (s-a luat legătura cu 53 firme străine) ; înființarea **societăților mixte** — firmele mari stau în expectativă. Alocarea mai multor fonduri pentru import ; tehnologii și utilaje de vîrf. Ca planuri de viitor, fabrica și-a propus să realizeze, printre altele și produse farmaceutice în bolile oftalmice și, în premieră, la noi, anticoncepționale.

GIG MOTOIANU ■

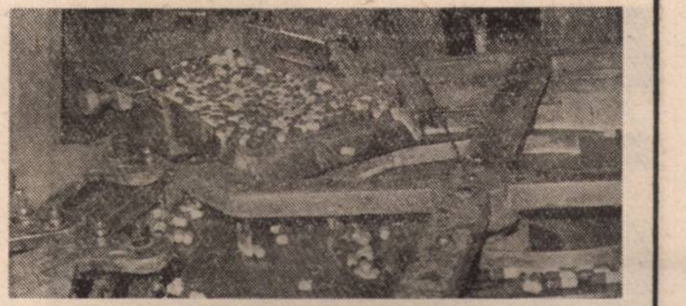

Cronica unei privatizări anunțate

Să ne privatizăm creierele!

DIN ISTORIA PRIVATIZĂRII UNIVERSALE

● Acum cîteva mili(oane ? arde ?) de ani, cu siguranță că, destabilizînd societatea semenilor săi și scandalizîndu-i pînă peste poate, pitecantropul a început, spre deosebire de alții din specie, prin a-și privatiza propriul creier. Printre primele inițiative de privatizare a fost descoperirea bîtei (folosită pe scară largă și astăzi), pîrghiei, săgeții cu vîrful de silex, focului. Dovezi clare că privatizarea l-a creat pe om. După epoca de piatră a urmat epoca de bronz, de fier, și, în fine, epoca de aur. Să ne oprim deci în preistorie, anul 1990, înainte de a doua eră a noastră.

CAREUL DE FUGĂ

În acel an s-a înființat, în cetatea antică Galați, o firmă numită SOFTEX, cu adresa : căsuța poștală 65,6.200, Galați, Întreprindere de Servicii Informatice. Firma, particulară, avea în componența inițială pe Grigorovici Viorel — director, Ionescu Viorel — director adj. (fizician, absolvent la București), Culache Dan — analist, Ileanu Stelian — analist. Toți au urmat cursuri postuniversitare de informatică, adaptate la problematica amplă a construcțiilor navale (fiind, de altfel, absolvenți ai facultății gălățene de acest profil).

Din izvoarele istorice aflăm că SOFTEX a pornit prin a-și deschide un cont în bancă, obținînd autorizație și constituindu-se legal. La început firma nu a avut sediu propriu, caracterizîndu-se printr-un specific neobișnuit. Acesta consta în executarea de programe de proiectare asistată, contabilitate, asistență-soft la propriile programe. Izvoarele istorice nu ne spun însă dacă întreprinderea și-a găsit pînă la urmă un sediu, însă părerea noastră este că, după cum mergeau treburile administrației locale în acele îndepărtate vremuri, nu ar fi fost prea mulți sorți de izbîndă. Ceea ce intenționa în continuare firma era să achiziționeze și să livreze echipamente cu program „la cheie“. În prima fază și-au propus să execute programe pe calculatoarele beneficiarilor, cu reducere de tarife și o normare reală, constînd într-un calcul sumar de adunare a salariilor executanților și un modest beneficiu al firmei. De aici rezulta o reducere de tarif pînă la 50% din tarifele de stat. Prioritatea o constituiau „softurile navale“. Oferta mai consta în consulting privind configurația și proiectarea globală a sistemelor de calculatoare și a studiilor pe acestea. Deja primiseră o primă cerere : de realizare a unor aplicații pentru S.N. Galați, privind optimizarea tehnologică.

UN NOU CAPITOL DIN ISTORIA PRIVATIZĂRII

Să nu ne închipuim acum că, în acele vremuri, privatizarea creierelor a decurs ușor. Erau și pe atunci unele persoane care considerau de mare viitor proprietatea comună asupra creierelor. De asemenea, apăreau și unele diferențieri : un creier de golan nu se putea compara cu unul de activist sau de despot luminat.

PATRU AȘI DE CULORI DIFERITE

Cei patru inițiatori ai firmei au adoptat orientări diferite : de la FSN la PNL. Și totuși conviețuirea era posibilă... Alcătuiau un colectiv care a lucrat și anterior împreună, realizînd conversia sistemului de proiectare asistată pentru corpul navei, pe calculatoarele de tip CORAL și INDEPENDENT, cuplarea între CORAL și PLOTTER-KONGSBERG, proceduri privind controlul numeric în debitarea tablelor corpului navei și mașini de debitat numeric în cadrul SNG. Un reporter din acele timpuri i-a întrebat : „Cum intenționați să investiți mai departe ?“ Ei au răspuns : „În echipamente, bineînțeles, în extinderea serviciilor de școlarizări, a cursurilor de informatică, în colaborarea cu o firmă de calculatoare, în tentativa de intrare pe piața calculatoarelor personale, către populație : jocuri, aplicații de uz casnic, contabilitate de familie, realizarea unor secții consulting-marketing.

MICELII INFORMAȚIONALE ?

În planul lor, încercau să contribuie la facerea de rețele pe zona Galațiului, de tip similar celor telefonice, cu ziare pe calculator, cu bănci de date, o reală infrastructură a sistemelor moderne. Declarau că : „Vrem să ne asociem cu o firmă producătoare, românească sau străină, care să ne desfacă produsele. Urmează să facem oferte și să trimitem pachete de oferte șantierelor navale din țară mai întîi, dar așteptăm și contactarea noastră în vederea nuanțării ofertelor“.

Acest ultim mesaj ne-a parvenit de curînd. Deci firma SOFTEX încă așteaptă propuneri de colaborare.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

În piața centrală a municipiului Tecuci, la 22 decembrie 1989

Județul Tecuci

Tecuciul, atestat documentar din 1435, a fost vreme de cinci veacuri, pînă în 1968, reședință a unei unități administrativ-teritoriale ținut, județ, raion. Situația aceasta Tecuciul n-a avut-o întîmplător. „Alegerea Tecuciului ca centru de ținut și de județ timp de multe secole — se spune într-un memoriu alcătuit de un grup de intelectuali tecuceni — s-a justificat prin amplasarea sa în lungul unei axe ce rezultă din prelungirea și unirea văii Zeletinului cu Berheciul și continuată cu valea Bîrladului. Forma fostului județ Tecuci se datorează tocmai considerentelor de natură fizico-geografică. Dealurile alungite ale părții centrale a Podișului Moldovenesc, orientate pe direcția Nord-Sud, despărțite prin văi înguste și adînci, au permis dintotdeauna o circulație mult mai lesnicioasă în lungul văilor spre Tecuci, toate căile de comunicație conducînd spre singura așezare urbană din zonă. Starea aceasta de lucruri se menține și astăzi, populația văii Zeletinului, a văii Berheciului și văii Bîrladului, pînă dincolo de Hanu-Conachi, și a Cîmpiei Tecuciului rămînînd în continuare atrasă spre Tecuci".

Pentru locuitorii comunelor și satelor care-l alcătuiau, desființarea județului Tecuci, a județului lor a însemnat dificultăți foarte mari legate de depărtarea de noul centru de județ, de distrugerea legăturilor economico-administrative tradiționale. Ce a suferit orașul Tecuci însuși se consemnează tot în memoriul amintit : „În ultimii 20 de ani, de cînd Tecuciul a fost integrat, împotriva voinței sale, în actualul județ Galați, nu s-a înregistrat o dezvoltare social-economică și culturală corespunzătoare, întrucît majoritatea mijloacelor financiare cuvenite Tecuciului erau reținute, în mod abuziv, la reședința de județ, fapt ce a condus la crearea în Tecuci a unui exces de forță de muncă (peste 2 000 de persoane la o populație de 49 000 de locuitori) și la nerealizarea a 1 800 de apartamente. Tecuciul a fost ocolit de fiecare dată cînd s-a pus problema amplasării unor obiective industriale. În ultimii 15 ani, deși i s-au făcut numeroase promisiuni pentru absorbirea forței de muncă disponibile — întreprinderi de confecții, tricotaje, încălțăminte, de produse zaharoase —, astfel de obiective s-au construit în alte localități, deoarece municipiul Galați era interesat să frîneze Tecuciului dezvoltarea, spre a beneficia doar centrul de investițiile alocate pentru întregul județ".

A sosit vremea să se facă dreptate și tecucenilor. Fiindcă există toate fundamentările, istorică, geografică, economică și psihologică (întrucît, sufletește, locuitorii comunelor din fostul județ Tecuci, repartizate altor județe — 24 Galațiului, 14 Bacăului și 4 Vrancei — s-au simțit totdeauna tecuceni), pentru ca să se reînființeze fostul județ Tecuci, în alcătuirea pe care a avut-o înainte de război.

ION D. GOIA ■

ORAȘUL VĂZUT DE JOS

Ceasul sosirii convențiilor. Tramvaiele și autobuzele revarsă în cartierul „Aeroport" lavina tăcută a masei de oameni ce se reîntorc de la muncă. O repetabilitate ciclică — un fapt cotidian trecut binișor cu vederea. Amiaza de vară timpurie surprinde chipurile emancipate ale oamenilor, mersul hipnotic-legănat spre casă, pașii tîrșiți fără grabă prin colbul potecilor de cartier, scurtînd pe ipotenuză aleile asfaltate. În mîna dreaptă, servieta jerpelită de muncă ; în stînga, sacoșa cu salată verde și pîine, sub braț „Dimineața" sau „Azi", jilăvite de transpirație. Uneori, o antenă „scoasă" din Combinat, doi metri de cornier sau fier-beton. Mușchii tresaltă insesizabil pe sub cămașa deschisă la piept. Foamea, setea, căminul, așteptarea.

Soțiile descind obosite în Alimentare, fac cozile cu stoicism (rasoale, costiță, slănină albă), trec pe la „remaiat" și „chimicale" după detergent, plătesc întreținerea la asociație, așa, numai bine, „pînă vine apa". Terasa de la „Prinț și Cerșetor" (după harul botezului autohton se-nvăluie de aburul greu al alcoolurilor ieftine ,al certurilor înfierbîntate, al pronosticurilor și-al invectivelor inerente.

Piața cartierului, crucificată de comerțul-pirat al bișnițarilor „de serviciu", viermuiește de lume. Flori, Assos, pătrunjel, blugi, borș, B.T., ceapă, aprinzătoare de aragaz, ouă, cartofi, poșirci, dresuri, tinichele, zarzăre mărunte. Călare pe butoaiele goale de varză, cineva bîltîcîie o sticlă, parafrazînd amuzical o romanță veche. Copiii fac o miuță, imaginează noi mitinguri electorale, niște bruneți îngălați rînjesc vinovat pe sub mustățile unui rest de înghețată. O fetiță rupe hîrtii și plînge.

Tații conștiincioși, bunii familiști, deschid larg ferestrele, lăsînd muzica să răzbată pînă-n stradă : grupul „Azur" și Lambada, Romica Puceanu, Ionela Prodan. Femeile trec neștiute în papuci după borș, cu gunoiul sau la întins rufele.

Cartierul respiră sacadat, ca un maidanez torcînd între uluci. Blocurile își coșcovesc invariabil varul superficial al fațadelor. Lipsesc florile, lipsesc cu desăvîrșire ele, singurele care ar putea compromite acest zbor planat, această perpetuă cădere. Aici totul se împarte riguros la același numitor comun, ireductibil, indivizibil, irevocabil. Viața se iluminează lăuntric de la bateria slabă a resemnării [illegible] conștiente.

Galați — Micro 39 C — orele serii. A venit apa caldă. De la ora 18,30 se poate face baie. De la ora 22 la 5 dimineața în general se doarme, se face dragoste și, desigur, adesea se visează. Moșul Ene vine în somn tiptil, îmbrăcat în salopetă și măsoară dreptul la fericire cu șublerul.

CRISTIAN PAVEL ■

Prețul pămîntului

În comuna Dridu din județul Ialomița revoluția din decembrie a adus multă libertate dar prea puțină democrație. Luni de zile s-a tot încercat să se țină o adunare cu toată suflarea satelor, problema pămîntului trebuia discutată fără prejudecăți în situația nou creată. Așa stau lucrurile teoretic, numai că practica a dovedit că dreptul la titlul de țăran îl au doar cei înscriși în colectiv și ca urmare adunarea generală s-a ținut între membrii cooperatori. Hotărîrile luate în aceste condiții s-au dovedit neprincipiale și neavantajoase pentru cei care în '58 au rămas fără pămînt. Una dintre problemele încă controversate este cea a prețului pămîntului. Pe o rază de cîteva zeci de kilometri același pămînt mănos al Cîmpiei Române are prețuri diferite : la Dridu costă un leu metrul pătrat, la Moldoveni optzeci de bani, iar la Coșereni, Movilița și Vasile Roaită doar cincizeci de bani. Diferențele de prețuri s-au menținut și cînd a fost vorba ca omul să-și cumpere o oaie sau un porc ; la Dridu ele costînd 60 lei kilogramul iar în celelalte comune doar 40 de lei.

ELENA GHERA ■

Din nou despre:

Omul care vede prin oameni

Mai sceptic și neîncrezător din fire, ca tot transilvăneanul, i-am pășit din nou pragul. A cîta oară ? Numele lui este Mihai Neamțu și locuiește în satul Prilog, comuna Orașu Nou, județul Satu Mare. Casa lui este un adevărat templu. Nu trebuie să ne ferim să spunem că Mihai Neamțu este călugăr și are circa 40 de ani de cînd practică această „meserie" nobilă de depistator al bolilor oamenilor și de vindecător al multor maladii. Notez cu mare atenție tot ce le spune „unchiul Mihai" oamenilor, vreo 70—80 la număr de data asta. Cristofie State din comuna Cucea, județul Dolj, a aflat prin viu grai despre călugărul din Prilog. Medicii Dumitru Emilian și Voicu Tănase vroiau să-l opereze de ulcer. A fugit, pur și simplu, din spital. Iată-l înfățișîndu-se înaintea acestui autentic medic popular. Nu numai că i-a „ghicit" boala dintr-o repede ochire, ci i-a și prescris un tratament cu ceaiuri din plante deosebit de sever, căci altfel, inevitabil „veți ajunge la cuțit" ; adică la operație. Tiberiu Mureșan este din Bistrița-Năsăud (str. Călin nr. 3). Este subinginer la IIRUC. Din cauza unei banale extracții de măsea efectuată neglijent, afirmă dînsul, de medicul stomatolog Tălmaciu, i-a sărit de la loc maxilarul inferior. După două luni medicii clujeni constată „tumoare parotidiană". Face un sever tratament cu radiații, cu cobalt. Starea lui se agravează. Este tînăr și are familie. Vrea să trăiască. Cu fața plînsă, îi solicită lui Mihai Neamțu sprijinul. În prima fază îl trimite la Vasile Nergheș, din localitatea Nărpradea, județul Sălaj, care se pricepe de minune la luxațiile de os. Asta pentru a-i pune repede maxilarul la loc. După care, va urma un tratament lung și greu, de circa 100 zile. Subinginerul bistrițean a promis că va reveni curînd la Prilog.

Prezent la fața locului, Ioan Petru Amza, profesor stagiar din Petroșani, ne declară : „După o lungă suferință de ulcer cu melenă și hemoragii ciclice, boala nu ceda, iar medicamentele nu-și mai făceau efectul. Durerile stomacale erau insuportabile. După o consultare prealabilă, unchiul Mihai mi-a prescris aceste medicamente : adică, ceaiurile de plante de pe listele 3, 4 și 10. Starea mea, după un tratament adecvat, este acum cu totul și cu totul alta. Îi mulțumesc din toată inima acestui om cu dragoste de oameni și surorii Domniei Sale, călugărița Ana". Semnează : Ioan Petre Amza, str. Independenței, bl. 12, sc. II, ap. 23, Petroșani, județul Hunedoara. Telefon : 4 30 48.

Printre pacienții găsiți în scriptele sale sînt și trei medici : sibianul Vasile Iacob, specialist în acupunctură, sătmăreanu I. Mărgineanu și maramureșeanul Serafim Man. Ultimul a suferit de c[illegible] la gît. A fost trimis a[illegible]să din diverse spitale. Urmînd tratamentul lui „badea Mihai" s-a restabilit complet și poate fi găsit în Rohia (Maramureș).

Vasile Tăut din Căianu Mic (județul Cluj) a suferit o intervenție chirurgicală la stomac. Stupoare : avea „carne vie", cum se spune la țară, crescută în stomac. 2 ani a trăit cu morfină și se pregătea, cum se spune, de obștescul sfîrșit. Cu un ceai special preparat de Mihai Neamțu, l-a făcut mai întîi să „deșerte", carnea vie din stomac. În fond, o tumoră. Vasile Tăut este găsibil și azi la Căianu Mic. Ion Coșar din Supuru de Jos (județul Satu Mare), suferea de leucemie. Tratamentul a fost de durată și se compunea din 75 de plante. Acum este în afară de orice pericol.

În orice caz, n-am vrea să se creadă, Doamne ferește, că expediem aceste cazuri foarte grave, în fond, cu ușurința cu care dai bună ziua. Numărul impresionant de mare de scrisori sosite la redacție pe numele subsemnatului, vorbește de la sine. În ultimii 5 ani ni s-a interzis categoric să mai scriem de Mihai Neamțu, din rațiuni care, bănuim, nu vă scapă. Așadar, mai bine de 40 de ani puși în slujba tămăduirii bolilor trupului de către acest om evlavios și iubitor de oameni. Este de o cinste și o corectitudine rare, iar oamenii vin cu încredere la el.

DORIN SĂLĂJAN ■

Televiziunea la ora mărturisirilor

Cine a zis că televiziunea noastră cea de toate zilele n-a fost suficient de obiectivă in timpul campaniei electorale ? E drept, a avut și ea stîngăciile ei, dar acestea sînt de fapt stîngăciile tinerei noastre democrații, și nu era posibil ca tocmai televiziunea să fie izbăvită încă din plecare de ele. Pe viitor va fi, evident, cu mult mai bine. Cam acesta a fost firul roșu al conferinței de presă cu tema „Rolul TVR în campania electorală“, ținută joi la Intercontinental de domnii Răzvan Teodorescu, Emanuel Valeriu, Dan Ursulescu și George Radu Serafim. (Gig Motoianu)

Spovedania unui director

Nu știm dacă a trădat taina confesionalului, sau este o „încercare literară“ a preotului **M. Panaiteanu** din orașul Bacău, cert este că rîndurile sale, pe care le vom reproduce, sînt însoțite de o explicație : „mai dăinuie directori întronați și apărați de odioasa dictatură, care folosesc tot felul de jonglerii, într-un veritabil stil ceaușist.“

Și acum, spovedania :

— Am sabotat pe directoare și în absența ei am devenit director, ideal atins.

— Am sustras toate reclamațiile și acuzările de la fostele autorități și am rămas tot director.

— Am îndepărtat rivalii care puteau să-mi ia locul în alegeri și am rămas tot director.

— Am măsluit alegerile și m-am asigurat pe mult timp director „ales“.

— Nu știu ce voi face cu privatizarea, dar am rude și prieteni și cred că voi fi director și în rai.

Pe cîte căciuli o plana musca asta ?

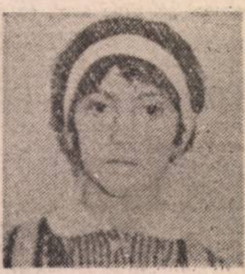

Au dispărut de la domiciliu, din București, **Botezatu Mihaela Aurora,** 31 ani (rochie vișinie cu dungi albe, sandale și ciorapi albi) și fiica ei, **Stancu Ionela Florentina,** 9 ani (pantaloni mov, tricou și jachetă galbene, ciorapi albi, espadrile negre). Cei care pot da relații sînt rugați să sune la circa 20 poliție, București, precum și la redacția noastră, tel. **17 60 10/2559.**

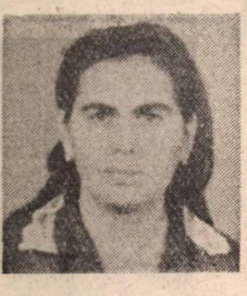

De la coadă adunate

Să tot trăiești

— Mamă ! Ce coadă lungă ! Nici într-un ceas nu scăpăm !

— Dacă stăm disciplinați la rînd, merge repede.

— Păi, de chestia asta cu disciplina în front, m-am săturat ca de mere pădurețe.

— Maică, eu zic să nu vă mai certați, că o dați pe politică și nu e bine. Mai bine să stăm cuminți, că are cine să facă politică. Noi să ne vedem de necazurile noastre, că uite vin acu' din piață și e ceva de speriat ! Țăranii ăștia parcă s-au învățat să numere doar din 15 în 15. Cît e mazărea ? 15 lei ! Cartofi noi — 15, o conopidă cît pumnul — 15 lei. Ce să zic, să tot trăiești ! Da' de unde să dai ? Că pensia e tot aia și leafa copiilor, în loc să crească, parcă tot scade, de nu ne mai ajungem. Și cînd îi aud la televizor pe unii, că inflație în sus, inflație în jos, că prea mulți bani pe piață, nu știu ce-mi vine să le zic ! Unde, ciorile, or fi văzînd ei atîția bani, de se sperie de ei ? Unde n-ar da Dumnezeu și peste noi o inflație, să nu mai știu ce să fac cu banii ?

— Ei, și dumneata, mamaie ! Inflația asta nu vine la toți odată. La unii a sosit... să fii mata sănătoasă, de cînd !, cu lefurile grase și suplimentele, cu învîrtelile și ciupelile, cu specula și bișnița. La noi, cum să ajungă ? Din leafă ? Că pleci cu suta și te întorci cu nimic. Și cum să nimerească ? Blocul DCM -1, scara 14, etajul 8, apartamentul 148, pentru Popescu, sunați de 3 ori. Ce, asta e adresă ?

LIANA TATOS ■

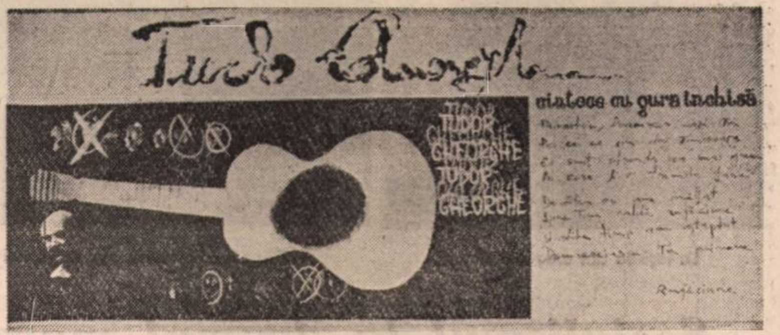

Agenția particulară de impresariat artistic „CAPO“ a avut o primă confruntare cu realitatea : a organizat în București spectacolul „Cîntece cu gura închisă“, susținut de Tudor Gheorghe. Intenția declarată este de a impune în țară și în străinătate artiști și spectacole de valoare. Totuși, observăm noi, să fii impresarul lui Tudor Gheorghe e un început, să descoperi un Tudor Gheorghe este o confirmare. **(Aurelia Boriga)**

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Chiria, cîinele și porcăriile

Profesorul **Ioan Mărcuț** din comuna Mișca, județul Arad, ne avertizează de la bun început că ceea ce are să ne comunice este „Urgent și important“. Lăsăm la aprecierea dumneavoastră, stimați cititori :„Am văzut cu toții că Revoluția a adus un suflu nou ; prima înnoire au făcut-o tot cei vechi : și-au schimbat declarațiile și, totodată, numele, păstrînd toate celelalte : structura, funcția, oamenii și, poate, și intențiile. Așa, bunăoară, vechea Miliție a fost prima care s-a grăbit să devină noua și revoluționara Poliție. În afară de nume și uniformă, altceva a mai schimbat ?

Consiliul F.S.N. a dat multe decrete favorabile Miliției (Poliției). A dat și alte decrete lăudabile și a dat așa de multe, că e firesc să fi uitat unele privilegii. Cum se face că Poliția, care nu mai este Miliție, nu mai este coruptă, nu mai este comunistă, ci cu totul nouă, nu și-a amintit de decretul care le reduce plata chiriei cu 50 la sută ? Frontul a uitat de decret (să-l abroge) dar ea, Poliția, putea din proprie inițiativă să fi cerut un decret care să anuleze acest privilegiu ceaușist. Căci, să am pardon, într-o Românie dreaptă, cinstită, liberă, acest decret, rămășiță ceaușistă, ar trebui să jignească noua Poliție, ca o moștenire rușinoasă a unei lumi în care oamenii nu sînt egali. Dacă Poliția ar fi făcut acest lucru, noi toți am fi exclamat : „Aici nu mai e vorba de Miliție, ci de ceva cu totul nou, capabil de gînduri, în sfîrșit, umanitare !“

Părinții primesc pentru un copil o alocație de 300 lei pe lună. Iată că tovarășul milițian și domnul polițist primesc pe lună 600—800 lei pentru întreținerea unui cîine de soi, iar la preluare e dotat și cu o butelie de aragaz. În România un cîine polițist e mai bine recompensat decît un copil handicapat ! Iată, stimați cetățeni, de ce are nevoie statul de taxa de celibat și nu vrea în ruptul capului să o abroge : cu banii aceia sînt plătiți „polițiștii tătici“ care cresc cîini de importanță națională.

În 22 decembrie a „emanat“ din balcon o voce egală în drepturi cu celelalte, adresîndu-se cetățenilor țării : „Țineți minte pe milițienii care au făcut porcării !...“

Adevărat, ținem minte și nu sîntem puțini cei care mai gîndim la „scena balconului“ din 22 decembrie 1989.

Simplă coincidență ?

Un grup de părinți, în numele căruia semnează **Gabor Vasile,** ai căror copii învață la Școala generală nr. 6 Mircea Eliade din Satu Mare, au simțit că se întîmplă ceva necurat. „Copiii noștri din clasa a VIII-a au o colegă cu numele David Monica Iuliana. Pînă în acest an a fost o elevă modestă în ceea ce privește îmbrăcămintea și alimentația, ca și copiii noștri. Din ianuarie 1990 lucrurile s-au schimbat. Fata vine la școală cu haine mereu noi „din pachet“, dulciuri străine, jucării mereu altele, fapt ce a stîrnit invidia copiilor“. Pe bună dreptate, părinții se întreabă : „Nu cumva e o strînsă legătură între această «schimbare la față» a Monicăi David și a fratelui ei Robert și faptul că mama celor două odrasle este directoare la Casa de copii școlari din Satu Mare, unde au sosit tot felul de bunuri și ajutoare străine pentru cei orfani ? Ne-am bucura să fie doar o simplă coincidență, pe care să ne-o confirme organele de resort“.

Reveniri inutile ?

Nu revenim la doleanțele corespondentului nostru **Neacșu Ion** din Plopeni, județul Prahova, din pricina amenințărilor domniei sale, că va face greva foamei în Piața Presei Libere, ci pentru că noi considerăm că are dreptate. În numărul 16 al revistei „Flacăra“ din 18 aprilie 1990 am publicat cererea sa. Că revista nu i-a căzut dumnealui în mînă, nu este de prea mare importanță. Mai grav rămîne faptul că cei în măsură să-i rezolve problema n-au citit sau n-au reținut nimic din necazul său. N-ar fi rău s-o facă acum, pentru că Neacșu Ion nu este singurul cetățean în această situație. „Pînă în anul 1981 un apartament proprietate personală costa 110.000 lei și nu 200.000 lei. Dobînda se ridică la 40 000 lei, sumă pe care statul o ia de la noi. Nu se poate reveni la vechea sumă ? Cît să mai așteptăm ? Ca să cîștig acești bani trebuie să muncesc la forjă ani grei, fără a mai mînca nimic. Și nici nu mai avem de muncă, iar planul se face la fel ca înainte, cu minciuni. Și noi ne lăudăm că trăim mai bine. Bine trăiesc cei care au trăit și înainte.“

Să sperăm că revenirea noastră nu va fi inutilă.

Opinii

„Mă pronunț pentru arenda în agricultură și nu pentru o privatizare generală“, ne scrie profesorul **Octavian Sava** din Rădăuți, str. M. Kogălniceanu nr. 24. Motivațiile domniei sale ar fi : „O reîmproprietărire n-ar fi posibilă azi, din lipsa de putere economică imediată ci o arendare a pămîntului, pe diferite termene, de cel puțin 10 ani, celor ce vor, pot și știu să-l muncească, cărora le place munca la cîmp ori în zootehnie, legumicultură etc., o arendare nu a întregii suprafețe mecanizabile, ci doar atît cît să le ajungă celor pe care „îi zgîrie la inimă“ orice buruiană din culturi, orice palmă de pămînt nelucrată ca lumea... Împărțirea terenului trebuie făcută judicios, de către comisii formate din oameni din partea locului, nu din cei care n-au pus mîna în viața lor pe sapă, sau de rău intenționați. Țăranul să producă cît mai mult, să vîndă cît mai multe produse la piață, deci să gospodărească ferma cît mai bine, pentru a putea plăti arenda și să-i rămînă și lui cît mai mult.“

Grupaj realizat de
LIANA TATOS ■

Poșta redacției

Chierciu I. Maria — com. Crasna (Gorj) : Conform legislației în vigoare, nu aveți dreptul la pensie de urmaș, pentru că nu ați fost căsătorită legitim 10 ani. ● **Pîrțac Anton** — Brașov : 1) Vă mulțumim la rîndul nostru. 2) În privința instalației pentru fabricat bere, nu am aflat încă dacă o puteți procura de undeva. ● **Bolog Iacint** — satul Vascu, com. Gura Teghii (Buzău) : Așa cum spuneți, încercăm (și nu numai acum, după Revoluție) să „lucrăm numai pentru dreptate“. Deci nu mușamalizăm nimic, dar scrisoarea dv. nu a ajuns la redacție. Vă rugăm să reveniți cu toată încrederea. ● **Dinu Constantin** — București : Sigur că ne interesează civilizația străzii și acest interes se va reflecta în paginile revistei. ● **Ionescu Leonora** — București : Da. ● **Voicu Ion** — Galați : Da, a apărut nr. 1 al revistei „Flacăra-BIS“ pe care vă sfătuim să vă străduiți s-o găsiți repede, tirajul fiind, deocamdată, destul de mic. ● **Iorgu Iosif** — Bîrlad : Nu. ● **Stroe Ion** — Ploiești : Repetăm pentru dv. și alți cititori interesați adresa biologului Nicolae Mateescu (referitor la cultivarea ciupercilor) — 78336 București, str. Aviator Traian Vasile nr. 39, sector 1. ● **Folea Tatiana** — București : Urmează ca în perioada imediat următoare să fie distribuite prin rețeaua farmaceutică 250 000 sterilete, 5 milioane ovule locale anticoncepționale, 500 000 bandaje igienice și 5 milioane bucăți tampax. Cereți sfatul și recomandarea medicului specialist. ● **Ștefănescu Ecaterina** — Băicoi : Începînd cu anul universitar 1990—91, în cadrul Institutului de învățămînt superior din Pitești vor funcționa două noi facultăți — cea de inginerie, cu secțiile autovehicule rutiere, tehnologia construcțiilor de mașini și electronică (cursuri de zi și seral), precum și cea de științe, cu secțiile matematică-informatică, chimie-fizică, biologie și filologie (specializările franceză-engleză și franceză-română). Examenele — în sesiunea din vara aceasta, iar pentru obiectele de concurs vedeți „Forum“ nr. 3. Succes !

REGHINA VÂRVICI ■

Cum se iese dintr-o fundătură ? Căci aşa am numit noi punctul, impasul colectiv, zidurile înalte şi igrasioase care închid drumul de sacrificiu „de făurire a s.s.m.d.". Risipite în spaţiul geografic, localităţile ţării îşi au ele însele, acum, propria lor mişcare de revoluţie. Cinci ore am încercat să ghicim în palma brăzdată de străzi a oraşului Urziceni. Am privit, am stat de vorbă cu oamenii şi am încercat să înţelegem cum sună aici deşteptătoarele.

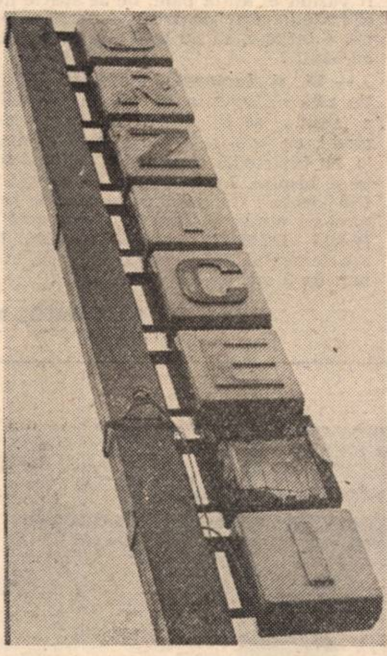

La ieşirea din oraşul Urziceni

DIN PRESA CARE NU AJUNGE LA NOI
ION RAŢIU
PREŞEDINTE

Din presa care nu ajunge la noi

Socialismul la drumul mare

R-o-g-v-a-i-v. Cerul unei dimineţi răcoroase subîntins de coarda curcubeului. Se pregăteşte să plouă. Oamenii trec grabnic prin culorile începutului de zi, amestecîndu-le. Urziceniul cască prelung, mijind ochii la repezeală. Cursele de convenţie, trenurile, bicicletele se pun în mişcare laolaltă, irigînd „cîmpul muncii" întocmai şi la timp. Trecătorii, urgisiţi parcă de orele abia drămuite pentru somn, împînzesc drumurile cu ochii pe ceas. Ici-colo, se deschid prăvăliile. La Alimentare se-ncheie distribuirea laptelui. Pentru vînzătoare, urmează o zi lungă şi liniştită de priveghere a stivelor de borcane asezonate ce nu se vînd nicicum.

La unitatea „Lacto-vegetarian" se dă cu teul pe jos. O femeie în halat alb mă priveşte pieziş. Îmi spune că „s-a pus de ciorbiţă", că este iaurt, dar chiflele sînt de alaltăieri. Chioşcurile de difuzarea presei stau să se plece sub povara maldărelor de publicaţii. O contabilizare rapidă, o simplă privire — există aici întîmplările ultimei săptămîni reflectate generos. „Dreptatea" şi „Azi" convieţuiesc paşnic zile în şir pe rafturi. Cozile sînt mici, pretenţiile şi mai mici. „«Viitorul» nu există !" — îmi spune un cumpărător de prin partea locului. Tuşesc şi mă cutremur de echivocul spuselor sale.

Între timp, afacerile pieţei (libere şi ea, musai) ating apogeul. Ţiganii mişună în voie, ca la ei acasă. „Peştii" cu ochi urduroşi revarsă pe tarabe colecţii întregi de kitsch-uri ţipătoare : cercei şi verighete calpe, broşe, tricouri cu imprimeuri în relief. Micii producători îşi bat gura repeziţi, te îmbie la o legăturică de zarzavat, se tocmesc fără spor şi piaţa zumzăie necontenit. Restaurantul autoservire „Unic" are grijă de reumatici. Aici pot lua loc să servească masa şi, cu puţin noroc, rezemîndu-şi coatele de sticla ce protejează feţele de masă, ar reuşi să ocolească slinul împrăştiat cînd şi cînd de o cîrpă mergătoare. Şi aici, „bruneţii" pretutindenari ospătează tihnit cu copii, cu saci, cu neamuri, cu bani în păr.

În colţul opus, fiinţează o florărie pipernicită cu nume fatidic : florăria „Trandafirul". Pînă la o previzibilă „restructurare" a sa, de după lacătul auriu (e aproape de prînz !) continuă să se vadă suspendate coroanele de flori din hîrtie pentru morţi şi lumînări de cununie, dichisite sinistru. Întreb în stînga pe cineva, privind fugitiv spre ceas dacă ştie ce fel de comerţ e ăsta. „Socialist nene, socialist. He, he, nu ţi-e clar ? Socialismul e maica noastră, a tuturor !".

Peste drum a deschis la gogoşi. Miros al naibii de bine.

La Vie en Bleu

Un specific al Urzicenilor

Oraşul îşi linge alene „rănile" de pe ziduri şi afişiere. Cometa electorală şi-a lăsat coada, şopîrleşte, la tot pasul. Locuitorii privesc cu mîndrie la pozele încă proaspete ale domnului Preşedinte. Trandafirii nu se ofilesc defel, fie şi pe fondul albastru — siniliu. Vitrina magazinului de încălţăminte din centrul oraşului, tapetată bucuros astfel, invită invariabil pe doritori să cumpere perechi din „înlocuitori". La vie en bleu, c'est ça. Puţin mai încolo, după colţ, „Pati-barul" etalează tejghelele strălucitoare din inox. Ne privim lung. Eu şi vînzătoarea. Sticle de sirop şi cutii de creveţi. „Vînzare bună !". Rîde frumos. Are mîinile delicate, pudrate uşor de făină şi zahăr farin. Frămîntă în ele, disimulat, aluatul unor gînduri nemărturisite.

Pe directorul Liceului industrial nr. 2 din Urziceni, dl. prof. Ion Dumitrescu, reuşesc să-l „prind" într-o recreaţie regulamentară. Facem cîţiva paşi împreună prin liceu. Tronează o linişte şi o curăţenie smerită. Domnia sa îmi expune jovial frămîntările dascălilor de aici, ale elevilor. Privesc colţul „Eminescu", aflat la etajul II, rînduit cu gust şi pricepere. Prin fereastră, zăresc în curtea interioară un grup de elevi dînd proba de rezistenţă. Ştiu, ştim, iar domnul director întăreşte persuasiv : tinerii noştri *rezistă*. Plec convins de căutările lor comune. Se apropie vara. O fată oacheşă, cocoţată într-un cireş, mă mitraliază duşmănos cu sîmburi.

„Gara-i moartă de mult..."

În Primărie am călcat cu stîngul. Doar cîteva personaje calme, indiferente. Doar ciripitul păsărelelor de prin copacii împrejurimilor. „Domnul primar...". „Lipseşte, e la judeţ !" (eram să scriu „judeţeană"). Nici domnul secretar nu e. E la masă sau oriunde altundeva. Refren : „Nu e nimeni pe stradă...". Schimb cîteva cuvinte cu dl. inspector C-tin Alexe, care se ocupă de două ori pe săptămînă de repartizarea locurilor de muncă din localitate. „Nu sînt probleme. Nu avem cereri nerezolvate în acest sens. Şomeri nu avem deloc (? — n.n.). Ba chiar am avea nevoie de forţă de muncă. Spre exemplu, la fabrica de ulei „Soia" ne-ar trebui cadre de specialitate". Tonul e optimist, privighetoarea cîntă şi trandafirul a-nflorit... Fie şi-aşa. Ura şi la gară.

De la distanţă, pare o cazarmă, un colhoz părăsit. Flash : scenă dintr-un film de război, retrăită pe viu. O bătrînă cară o sarcină de lemne. O ajut şi intrăm pe după şanţurile (tranşeele ?) săpate neglijent. În sala principală, măruntă, există o teracotă într-un colţ, o bancă scrijelată pătimaş cu numele cuplurilor îndrăgostite ce s-au mai perindat pe-aici. Un uncheş umezindu-şi degetele pentru a-şi număra la casă bancnotele rufoase. Pendula, amiaza, aşteptarea. Viaţa pe un peron. Fără Octavian Paler.

La bufet se mănîncă orez cu cîrnat. Pentru 10 lei porţia îţi potoleşti foamea. „E bine acu', ce mai ; *înainte* cine-i vedea şi p-ăştia ?" Un bătrîn atins de Parkinson risipeşte orezul în farfurie. De parcă ar semăna. Afară, ceferiştii moţăie pe o linie moartă, mamele-şi duc copiii la veceu, ţiganii încing gara cu reţeaua contrabandei lor deşănţate. Se-apropie un tren. Gara răsună la semnal ca un cavou, oamenii urcă maşinal în vagoane. Pe cărămida roşie a zidurilor urcă viţa sălbatică, cu fructe răzleţe şi acre cît bobul de orez.

CFR-iştii moţăie pe linii moarte

Aşteptînd un tren

Un articol pentru gazeta de perete

Oameni cu faţa de pap. De făină. Fabrica de pîine este micuţă. Pîinea se încarcă într-o dubiţă. Dubiţa cu pîine duduie. Miroase plăcut. Un prieten mi-a povestit cîndva că văzuse un cîine cu laba zdrobită de maşina de pîine. Pîinea este o conciliere naţională. Aici, în curte, un compresor îşi odihneşte la soare spinarea ruginită. Pe o uşă scrie: „PERICOL DE MOARTE". Apoi, un desen şui, reprezentînd clasicul cap de mort, cu două oase de-a curmezişul. Ca un steag de piraţi. Cineva îmi spune: „Apoi, domnule, au intrat copiii şi-au scris cu cretă". Fabrica are 89 de angajaţi. Echivalînd cu 20 tone pîine/24 h. La covrigi, linia e oprită din cauza cerinţelor mari de pîine. De aici se asigură pîinea pentru tot oraşul şi comunele suburbane. În curtea fabricii cresc maci. Papaver somnifericum. Au răsărit lîngă un bazin. Rînduiţi cu grijă, sacii de făină stau disciplinaţi prin magazie. Făina pluteşte prin aer. Sala de festivităţi are 20 de metri pătraţi. Băieţii de la reparat cuptoare se dezbracă în sala de festivităţi. Sala de festivităţi are o masă pe care sînt în ordine : ceapă, pîine, un capot, nişte haine aruncate la întîmplare. Pe nişte bănci (cu o blană) cineva a improvizat un culcuş. Gazeta de perete se numeşte „Cuptorul de aur". Nu are nici un articol. Aici sînt, de fapt, trei cu[illegible]toare. Două mari, unul mic. Toate d[illegible] Pe o bandă rulantă, pîinea se coace la 225° C şi se rumeneşte cu stoicism. Face 45 de minute dintr-un capăt în celălalt al benzii. Fabrica are doar şapte ani. Şapte ani de acasă.

Se lucrează în trei schimburi. Înlocuitoarea şefului de unitate, Mihaela Stan, este precum firul Ariadnei prin acest labirint. Malaxoarele frămîntă aluatul ca pe o iubită. Pîinea e o noţiune concretă. Nu are culoare politică ; din ignoranţă, probabil. Se rume-

În malaxoare se frămîntă pîinea noastră cea de toate zilele

neşte inconştientă, refuzînd cu încăpăţinare să bată în roz. Pun mîna pe una, frige, ţip. Se găseşte cineva care să rîdă de mine. Corpul femeilor, tînăr, prinde o suavă pojghiţă de sudoare pe sub halatele subţiri, apretîndu-le carnea.

Plec de acolo cu braţele încărcate de pîine care mă frige, „...dă-ne-o nouă astăzi“... Şi nu ne induce pre noi în eroare. Amin.

Pîinea se întoarce la sat pe bicicletă

Recviem pentru un cimitir înflorit

Nenea Costică Dinu mergea cu bicicleta pînă în anul 1976. Acum iese numai noaptea şi se plimbă cu ea printre tufele de iasomie. Care îţi iau nasul. Ziua bicicleta se odihneşte în căsuţa mică, tapetată cu plăci ceramice. Cu perdeluţe la geam. Ceva mai încolo, un mormînt în şantier. O groapă săpată, în lucru, cu schelărie din scînduri. Lemn de brad peste care se toarnă cimentul. Trandafiri. Liliac, „Căpitan aviator Răileanu Gheorghe, 3 septembrie 1936—13 mai 1966, căzut la datorie“. Cruci strîmbe, putrede. Un cimitir părăsit, fără luminări, lămpi şi candele aprinse. Trei cruci mici şi o cruce mare, de pitic, toate patru de-o şchioapă, repartizate pe ani, care cum au vieţuit : 1926, 1930, 1950, 1952. O familie de cruci. Un om cu calul prin cimitir în căruţă. Calul merge liniştit, [illegible] întoarce capul. La un moment [illegible] [illegible]lle i se înfioară. Adulmecă liliacul cu capul lui de cal bătrîn. Prin liliac, se spune, se întorc sufletele celor morţi pe pămînt.

Cimitirul e la marginea oraşului. De aici începe grîul. Aici, grîul creşte mai des şi mai înalt. Morţii stau bine la marginea oraşului. Nu încurcă pe nimeni. Edilii i-au lăsat în seama cucuvelelor. Oraşul de sub oraş. Ei sînt acolo, cu numele lor. Cu starea, cinul şi rangul. Calul fornăie. Un cimitir de provincie. Calul nechează. Omul din căruţă a început să descarce, cu o lopată. Nisip ? Pietriş ? Gropi proaspete, abia săpate, cu pămîntul reavăn întors, cu rădăcinile rupte din adînc.

Clopotniţa, pitică, văruită curat. Cu stampele răzuite. Abia se mai cunosc Sfîntul mare mucenic Dimitrie, izvorîtorul de mir, şi Sfîntul Gheorghe, biruitorul de balauri. Ar trebui restaurate. O mînă măiastră.

Doctorul Laurenţiu Cristian Şerbănescu ne mărturiseşte dincolo de moarte :

„Călătorule prin viaţă
în profesiunea mea de medic am şters sudoarea de pe frunţile multor suferinzi, alinîndu-le durerea. Pe mulţi i-am smuls din gheara morţii. Moartea s-a răzbunat şi mi-a tăiat devreme firul vieţii. Pentru binele făcut semenilor mei şi alor tăi, opreşte-te o clipă şi adu ca prinos anilor mei tineri un gînd pios“.

Nici resturi de colivă, nici ouă roşii, nici cozonac, nici măcar mucuri de lumînări. Somnul din somn, sau, cu adevărat a doua moarte. Pămîntul crăpat de arşiţă. Morminte cu cruci pe care nu mai scrie nimic. După gard, aruncată la ieşire, pe o tablă ruginită scrie:

„Linişte sfîntă. Cimitirul Sf. Vineri Urziceni jud. IL“

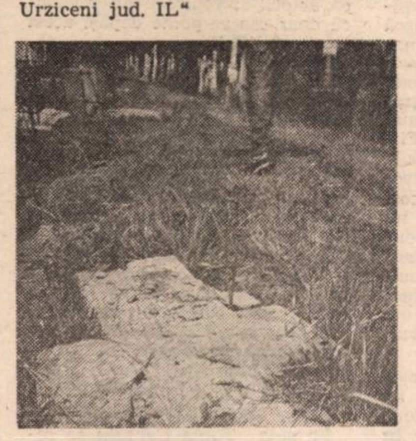

O vedere tristă din cimitirul Sf. Vineri din Urziceni

Unde punem cortul?

O intuiţie inspirată face ca fabrica de corturi, unica de profil din ţară, să fie amplasată în Urziceni. Pe holurile fabricii picturi abstracţioniste, aranjate cu destul de mult gust. Directorul comercial, Gheorghe Gheorghe, economist de profesie, mă primeşte într-un birou modest. De la el aflu că producţia la export merge bine, dar marfa (în valoare de 100 000 dolari) e în stoc, încă nelivrată.

Mă scarpin cu mîna altuia, spune el, în continuare. Asta ar fi atribuţia Întreprinderii de Comerţ Exterior „Te[illegible]a“. Ar trebui să tratăm cu [illegible]IM, însă nu se ştie sigur. În pri[illegible] materiei prime, la finele trimes[illegible] unu, următoarele articole nu [illegible] livrate : Trainica Pucioasa, res[illegible]ă 113 000 metri liniari, Articol Pu[illegible]asă ; de la Ţesătorie mătase Bistri[illegible], ţesătură Lera, culoare pai (căptu[illegible]ală cort), 221 000 metri liniari ; de la [illegible]etalurgica Iaşi — ţeavă oţel armă[illegible]ură 20x1, în loc de 60 tone au fost primite doar 1,1 tone. Convocaţi la o masă rotundă, fiecare dintre reprezentanţii întreprinderilor în cauză închid un cerc vicios al economiei : cei de la Iaşi nu au primit oţel de la Galaţi, ceilalţi n-au avut fir de la U. T. Arad. Astfel încît, acum se compromit pe plan exterior relaţiile fabricii cu nişte parteneri tradiţionali.

BĂRĂGANUL DIN BĂRĂGAN

Fabrica de corturi are un nume sugestiv : „Bărăganul“. Numele unei cîmpii nesfîrşite, cu dropii şi maci prin grîu. Prin care domneşte doar vîntul. Un vînt care aduce la oraş mulţi ţărani dornici de a se rostui într-un fel. Stau de vorbă cu o femeie, de la ţară şi ea — după port şi căutătură. „Numai să ne luăm banii, că din 2 400 de lei, cît mi-i salariu, luna trecută am luat 300, că nu am avut de lucru, ne dă drumu' acasă, nu-i materie primă... Şi migăloasă muncă, dar nu-i plătită îndeajuns“.

Deasupra fiecărei maşini de cusut din atelier este cîte un neon, dar nu toate funcţionează. Sînt arse, şi în comerţ nu se găsesc neoane de 40 de W. Multe femei au necazuri cu vederea (aici, asta a devenit o boală aproape profesională). În capătul atelierului — un stoc de marfă, gata ambalată pentru export. Pe o etichetă scrie :

18. 05. 1990
SAC DORMIT AIRIN SPANIA
IL 160 buc. :
ZAMFIR MARIA
at. saci de dormit
„B“

Castele în Spania ?

CORTUL ROŞU – POSTULAT LA TEORIA ONDULATORIE

„Corturile noastre nu prea se văd, spune d-nul director, pentru un motiv simplu : magazinele autohtone cu specific sportiv nu au spaţiu de desfăşurare pentru echipamente-camping. De multe ori ni se spune că ar trebui să facem corturi roşii. Însă culorile deschise amplifică lumina. Să stai un sfert de oră într-un cort roşu, pe un soare puternic, şi-apoi să vezi... Preferabile ar fi culorile închise“. Acum, fie vorba între noi, roşul nici nu mai e la modă, da' parcă poţi să ştii cînd vine moda „retro“ ?

Magnetul – piatra care iubeşte şi nu lasă

La recuperarea feritei se apelează tot la populara lopată

VOI POVESTI UN FILM SERIAL

A rulat cîndva la televiziune şi s-a numit „Omul din Atlantis“. O femeie rea (care în final s-a dovedit a fi o extraterestră) plănuise să cucerească Pămîntul cu ajutorul unei brăţări miraculoase (un magnet), montată prin viclenie sau forţă pe frunţile unor savanţi şi oameni politici pămînteni. „Tratamentul“ le tulbura gîndurile şi, dus pînă la capăt, ar fi împins omenirea spre un dezastru. Noroc că *Omul din Atlantis* a intervenit şi ne-a salvat.

CÎMPURI MAGNETICE ASCUNSE ÎN LANURI DE PORUMB

Locuitorii oraşului Urziceni nu s-ar mira, auzind într-o zi că un avion care împrăştia insecticide pe cîmpurile Bărăganului s-a prăbuşit la trei paşi de gardul înalt al Întreprinderii de Ferite. Fiind o unitate economică mică (1 400 de salariaţi), cu profil unic în ţară, ne-am apropiat curioşi, dar prevăzători la mărunţişul din buzunarele proprii, posibile victime ale magneţilor. Întreprinderea produce ferite moi şi dure, magneţi, perii colectoare al căror vector ajunge şi pe piaţa vest-germană. Faţă de anul trecut — ne mărturiseşte inginera-şefă, doamna Constanţa Drăghici — producţia a scăzut cu 10 la sută. Motivele : „agitaţia din viaţa politică a ţării“, utilaje şi tehnologii vechi de douăzeci de ani. S-au încercat contacte timide cu firme străine, serioase : promisiuni şi speranţe. Coborîm în atelierul de magneţi. În dreptul preselor citim o pancartă : „Aceste utilaje trebuie să funcţioneze pînă în anul 1991“. Pancarta a fost montată în anul 1970. De anul viitor, Dumnezeu cu mila ! Aflăm din explicaţiile lui Nicolae Dumitru, reprezentantul atelierelor de proiectare, că defecţiunile sînt foarte dese, s-a încercat asimilarea (dar nu s-a reuşit) a elementelor de încălzire la cuptoare, documentaţia este un handicap pentru inginerii din fabrică, iar oamenilor, în ciuda trecerii la săptămîna redusă de lucru, le-a scăzut interesul pentru muncă. Încercăm să vorbim cu Marin Nicolae, lăcătuş mecanic, navetist. Acasă are pămînt, îl lucrează cu nădejde, e mulţumit, la fabrică programul e lejer, cîştigă bine. Cît ?, îl întrebăm. Se face că n-aude. Se fereşte, zice că ia depăşire. Cît ? Nu vrea să ne spună. Se încăpăţînează dintr-o teamă ciudată şi repetă : e bine !

DE CE AM POVESTIT FILMUL ?

Cu doi ani în urmă, la poarta întreprinderii, a venit un particular turc, a cumpărat 2 000 (două mii !) de dispozitive „Lucab“ şi dus a fost, fără să mai dea o veste. Probabil avea nevoie de magneţi şi nu ştia cum să-i cumpere mai ieftin. În acel timp „Ferita“ producea dispozitivul de magnoterapie „Lucab“, recomandat (de inventatorii săi, Gh. Lucaci şi Cornel Abrudan) în tratarea bolilor reumatismale, a tulburărilor circulatorii, nevralgiilor dentare, nevrozelor. Tratamentul consta în acţiunea cîmpului magnetic produs de o brăţară ce se ataşa în dreptul afecţiunilor. Deşi a fost brevetat la Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci, Ministerul Sănătăţii nu i-a dat avizul, iar cele cîteva exemplare (preţ 65,50 lei), lansate pe piaţa internă, n-au avut succes. Specialiştii de la „Ferite“ ne-au vorbit despre „Lucab“, ca despre o frumoasă amintire. Ieşim pe poarta fabricii, verificîndu-ne (în glumă) mărunţişul din buzunare. Magneţii sînt pietre care ştiu să iubească.

UN MUZEU CARE A ÎMPLINIT UN VEAC DE SINGURĂTATE

Doctorul Filip Bonchiş, directorul spitalului din Urziceni, cunoaşte aparatul-minune „Lucab“, dar este pesimist în privinţa rezultatelor : n-a văzut pînă în prezent un bolnav vindecat în urma tratamentului cu o astfel de brăţară. Ne vorbeşte despre spitalul pe care-l conduce : o clădire veche de o sută de ani (ne convingem, vizitînd-o), cu 250 de paturi, număr insuficient, fără circuite normale, aparatura medicală depăşită, lipsesc medicamentele, mai ales antibioticele, farmacia săracă. În 1981 s-a hotărît construirea unui spital modern. Proiectul a fost aprobat, dar oraşul a trecut în judeţul Ialomiţa. Cînd Slobozia l-a aprobat, oraşul a trecut în judeţul Ilfov. Pasele au continuat şi pacienţii se vindecă aşa cum pot.

IA NIMICUL, ŢINE-L BINE !

Cele două „fotografii developate“ în grabă nu vor schimba configuraţia acestui oraş bine întins, ca o faţă de masă. Sperăm, totuşi, că vor „magnetiza“ atenţia localnicilor, a specialiştilor, a oamenilor politici, a unui *Om din Atlantis*...

La intrarea în oraşul Urziceni

Reportaje realizate de CRISTIAN PAVEL, MIHAIL GĂLĂŢANU şi PETRE BARBU

Fotografii de GABRIEL BUGNAR

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

Mai sînt mii de cărţi de citit

Soacra nemuritoare

Mi-ar fi plăcut ca însemnările de mai jos să poarte titlul **Toată lumea scrie roman** ; dar mi-a fost teamă să nu se creadă că pastişez titluri de largă circulaţie ca **Toată lumea face sport** sau **Toată lumea rîde, cîntă şi dansează.** În orice caz, realitatea aceasta este : mulţi autori, indiferent de genul în care s-au afirmat, sînt tentaţi să scrie şi cîte un roman. Poeţi şi dramaturgi, critici şi istorici literari şi, în ultima vreme, chiar foiletonişti şi epigramişti încearcă să cucerească statutul de romancieri. Uneori reuşesc, şi încă într-un mod spectaculos, după modelul lui Umberto Eco ; de cele mai multe ori însă eşuează.

S-ar putea face multe consideraţii în legătură cu motivele artistice, psihologice, sociale şi chiar financiare ale acestei preferinţe. Dar nu am la dispoziţie spaţiul necesar pentru o dizertaţie şi de aceea mă grăbesc să trec la exemplificări, aducînd în discuţie trei apariţii de dată recentă. Este vorba de romanele **Nisipul** de Constantin Ciopraga, **Valul şi stînca** de Gabriel Chifu şi **Cetăţile mele** de Alexandru Petrescu. Constantin Ciopraga este un distins critic şi istoric literar din Iaşi, autor, printre altele, al unui studiu fundamental pentru înţelegerea spiritului românesc : **Personalitatea literaturii române.** Gabriel Chifu, cunoscut ca poet, s-a format la revista „Ramuri" din Craiova, dar numele său circulă în toată ţara. În sfîrşit, Alexandru Petrescu este un ilustru necunoscut. Aceşti trei autori nu seamănă deci deloc între ei. Sau, mai exact spus, seamănă printr-un singur lucru : prin veleitatea de a deveni romancieri.

Constantin Ciopraga, pe care ne-am obişnuit să-l vedem în postura unui erudit, sobru şi sigur pe el, se arată vulnerabil ca prozator. În romanul **Nisipul** (Editura Cartea Românească) există şi pasaje eseistice în care recunoaştem cultura şi subtilitatea criticului şi istoricului literar. Însă numeroase episoade, şi anume cele care îşi propun să reprezinte viaţa în complexitatea şi dramatismul ei, sînt scrise fără dezinvoltură, cu trac, cam aşa cum se exprimă cineva într-o limbă străină imperfect cunoscută. Lipsa de firesc este cu atît mai evidentă cu cît romanul mizează pe sinceritatea confesiunii (nu întîmplător este redactat la persoana întîi). Naratorul, doctorul Antonini Borza, frecventează casa unchiului său şi nu se poate decide să aleagă între cele două fiice ale acestuia, Rafaela şi Ioana, amîndouă atrăgătoare, dar diferite ca temperament. Într-un fel, le iubeşte pe amîndouă, ca pe două versiuni complementare ale feminităţii. Această situaţie dilematică, interesantă ca subiect de roman, este tratată într-o manieră artificială, grandilocventă :

„Lîngă Ioana şi Rafaela (...) avusesem tonicul sentiment al comunicării universale cu pămîntul şi cerul".

„Ioana şi Rafaela, ierburile, arborii, păsările, apa, toate emanau acolo o senzaţie de fericire".

„Nu mai ştiam dacă pe Ioana, pe Rafaela, le cunoscusem aievea sau visam despre ele" etc.

Să trecem acum la romanul lui Gabriel Chifu, **Valul şi stînca** (Editura Scrisul Românesc). Este un roman dedicat Calafatului, oraş elogiat de autor în repetate rînduri, în mod explicit. Acţiunea se petrece în acest oraş de pe malul Dunării în două planuri temporale ; în zilele noastre şi în timpul războiului din 1877. În fiecare plan temporal există cîte o poveste de dragoste. Astfel, în zilele noastre evoluează cuplul format din fotograful Vlad Tudor şi cîntăreaţa de muzică uşoară Mariana. Iar în timpul războiului din 1877 apar ca protagonişti Alexandru Bretan, secretarul avocatului Emil Mironescu, şi fiica acestuia, Iulia-Lavinia. Ambele istorii sentimentale sînt romanţioase, de factură tradiţională. Autorul încearcă să modernizeze şi mai ales să postmodernizeze romanul. În acest scop inserează în text tot felul de aprecieri despre propria sa scriere, după o metodă autoreferenţială preconizată de adepţii textualismului. Rezultatul este un hibrid. Iscusit ca autor de proză tradiţională, Gabriel Chifu se dovedeşte în schimb neinspirat ca utilizator al tehnicilor narative de ultimă oră. Din cauza lipsei de umor, el ne apare — atunci cînd scrie despre modul cum scrie — ca un apologet al propriului său roman.

În sfîrşit, romanul lui Alexandru Petrescu, **Cetăţile mele** (Editura Cartea Românească), se remarcă prin excesul de sentimentalism. Autorul are un cult pentru propria sa biografie. Lui i se pare că fiecare moment din viaţa sa merită povestit cititorilor. Drept urmare, noi, cititorii, ne simţim ca atunci cînd ne aflăm într-o vizită şi gazda ne agasează arătîndu-ne un album cu amintiri de familie. În prima parte a romanului — **Chemarea morilor de vînt** — se evocă o excursie în grup la o mînăstire, făcută de autor şi colegii săi imediat după absolvirea liceului. Romancierul povesteşte minuţios cum se desfăşura programul fiecăruia. În a doua parte a romanului — **Spre ultima cetate** — se face un fel de memoriu de activitate profesională şi conjugală. Nu se omite nici un detaliu, de la deplasările în interes de serviciu pe care le efectuează naratorul şi pînă la meniurile preparate de soacra sa, căreia i se reproşează că n-a ştiut niciodată să gătească ca lumea. Poate că este aşa, dar aceasta nu-i dădea dreptul să devină nemuritoare. Dacă gătea bine, mai înţelegeam...

Concluzia ? Concluzia ar fi mai degrabă o reformulare : nu toată lumea scrie roman, ci toată lumea **crede** că scrie roman.

ALEX. ŞTEFĂNESCU

„Lunecau baletistele albe..."

Cine dansează cu Opera Română?

Sînt unul dintre cei pentru care baletul, dansul în general, constituie o sursă de mari bucurii şi chiar o necesitate de ordin estetico-educativ. Din experienţa mea de profesor care-şi duce des elevii la spectacolul de balet pot aprecia efectele asupra educaţiei şi comportamentului pe care le produce această minunată artă. Dar nu despre asta vreau să vorbesc acum, deşi este necesară o astfel de discuţie şi fac un apel la specialişti în acest sens deoarece consider că forţa de impresionare şi formativă a baletului asupra omului este uriaşă şi foarte benefică. Ceea ce mă nelinişteşte în momentul de faţă este situaţia actuală a baletului la noi în ţară şi, mai ales, ce se întîmplă la Opera Română din Bucureşti.

Balerin sau fotbalist?

Situaţia din ultima vreme mă alarmează. Observ un oarecare dezinteres în pregătire, care se manifestă în greşeli de execuţie la solişti şi de sincronizare la ansamblu. O lipsă de participare afectivă la spectacol, care se transmite imediat în sală şi face asupra noastră, a spectatorilor, o impresie greu de suportat. Aş zice că ceva este în neregulă în modul de organizare a muncii lor. Ştiu că baletul este o profesie deosebit de grea şi că viaţa balerinilor e aproape un calvar. Ştiu că opera nu le-a oferit şi nu le oferă condiţii bune de lucru, că salariile sînt foarte mici, că sînt obligaţi să danseze pînă la vîrste foarte înaintate, incompatibile cu practicarea baletului. Ştiu că în zilele reci temperatura pe scenă nu depăşeşte 2—3 grade, ceea ce este o crimă, după părerea mea. Nimeni nu s-a gîndit şi nu se gîndeşte la modul cum trebuie să se alimenteze aceşti oameni şi nu este un secret că hrana balerinilor nu poate fi una obişnuită — dat fiind specificul acestei profesii — iar în condiţiile ţării noastre procurarea ei este aproape imposibilă. Nu s-a pus şi nu se pune problema foarte importantă a recuperării după efort — deşi travaliul făcut de un balerin sau balerină nu este cu nimic mai mic, ba din contră, decît al unui fotbalist, iar în fotbal, această problemă a fost de mult rezolvată la noi în ţară. Mai ştiu de asemeni că nu se face absolut nimic pentru educaţia complementară atît de necesară oricărui artist, în cazul de faţă — o pregătire muzicală suplimentară, una estetică generală etc.

Şi mai ştiu că nu există la noi în ţară, în afara liceului, nici o altă formă de pregătire în balet. Este un lucru grav că în România nu există o instituţie de grad superior care să asigure ridicarea măiestriei profesionale la cotele necesare timpului în care trăim precum şi formarea coregrafilor şi a maeştrilor de balet de care orice instituţie cu asemenea specific are nevoie. În ultimii ani, nici un balerin şi nici o balerină nu au beneficiat de stadii de pregătire în alte ţări cu tradiţii şi instituţii de specializare de renume în balet.

Ocroteşte-i, doamne, pe maeştri!

În acest moment opera nu are nici un maestru coregraf, ceea ce este incalificabil şi aproape de necrezut. O instituţie ca Opera din Bucureşti, cu tradiţia ei recunoscută în balet, cu talentele de toate vîrstele pe care le posedă nu are de mai mulţi ani nici un maestru coregraf angajat. Am auzit că a existat un concurs, în acest sens, fără rezultat, deoarece Alexa Mezincescu şi Ioan Tugearu au fost respinşi, conform dispoziţiilor legale actuale, ca neavînd studii superioare în balet. Păi, cum să le aibă, dacă în ţară nu se pot face, cum am arătat mai sus, iar peste hotare nu i-a trimis nimeni să le facă ?. Cum s-a putut da o asemenea lege şi cum o mai consideră valabilă astăzi Ministerul Culturii ?

Şi peste toate, am auzit că peste cîteva luni cei doi mai sus citaţi vor fi scoşi la pensie, şi Opera, ca şi noi, îi va pierde de tot. Aşa ceva este de neconceput ! Ioan Tugearu şi Alexa Mezincescu trebuie să rămînă în continuare ca maeştri coregrafi ai Operei Române. Aceşti profesionişti de excepţie, aceşti artişti ale căror suflete sensibile şi calde s-au mistuit pe scena Operei pentru balet şi pentru noi, care au muncit fără preget şi în condiţii deosebit de grele, dedicîndu-şi viaţa artei, care nu ne-au înşelat niciodată aşteptările, care ne-au produs bucurii, care au animat şi înnobilat scena Operei Române trebuie să rămînă în ea. Sînt con_

Viaţa pe scenă

Mătase, aracet, cherestea

Nu este un secret că sălile de teatru sînt aproape goale. Pesimiştii au început să vorbească despre o criză a teatrului. Analiştii afirmă că spectacolul străzii şi televiziunea au furat publicul. Aproximativ adevărat. Programul televiziunii este mult mai lung, dar nu şi foarte bun. Filmele programate au fost deja văzute de bucureşteni în anii trecuţi, la bulgari. Cît despre acest fascinant spectacol al străzii nu împiedică pe nimeni să stea două ore într-o sală de teatru. Dacă are ce să vadă. Cînd se declanşează o astfel de stare de colaps, cauzele trebuie căutate în organismul bolnav şi nu în apartamentele vecine.

Stagiunea bucureşteană este îmbătrînită. În ultimele luni au fost puţine premiere şi, cu două excepţii, ele erau terminate în decembrie. Cele mai multe piese se joacă de mulţi ani. Pînă nu demult, politica teatrală cerea cît mai puţine montări pentru a nu cheltui banii pe decoruri. Spectacolele au supravieţuit, dar din ce în ce mai obosite, deseori fiind doar o palidă copie a premierei. Cînd publicul bucureştean se rărea începeau turneele şi agonia continua. Acest mod de a gîndi stagiunea trebuia să ducă, la un moment dat, la săli goale. Şi ziua aceea a sosit. Cred că pentru a reveni, publicul aşteaptă, în primul rînd, spectacole noi. Aşa cum oamenii nu mai vor salam cu soia, nu vor nici spectacole pudrate cu praf. Bineînţeles că actorii şi regizorii au realizat că doar aşa se poate depăşi acest moment dificil.

La Teatrul „Bulandra", am aflat că se repetă pe amîndouă scenele. Ritmul însă este şi aici, ca peste tot, dependent de starea generală de nelinişte pe care viaţa politică a provocat-o. În astfel de momente conştiinţa de locuitor al cetăţii poate subordona starea de creator şi nu consider asta ca o risipire. Ani mulţi artiştii s-au refugiat în artă, s-au apărat prin creaţia lor. A venit însă momentul ca ei să iasă în stradă să-şi cîştige dreptul de a trăi prin operă şi nu de a te ascunde prin ea. Fiinţa lor nu se risipeşte, doar astfel ea se va reîntregi. Nu este o stare de criză ci una de regenerare.

La sala Toma Caragiu se repetă „Merlin" de Tancred Dorst şi „Acul cumetrei Gutron" de William Stevenson, iar la sala Schitu Măgureanu, „Meditaţiile Ritei" de Willy Russell. Dar, pentru că teatrul este un fenomen social, el nu poate scăpa de limitele societăţii care îl generează. Spectacolele se lucrează pe scenă cu regizorul şi actorii, dar şi în atelierele de mecanică, tîmplărie şi croitorie. Iar pentru cei din ateliere dispare mirajul reflectoarelor, ei se confruntă cu rictusul contemporan al lui : „Nu avem", „Nu există", „Nu se poate". Scenografia la „Merlin" nu poate fi terminată pentru că nu se găseşte fier profil, ţeavă şi mătase. Nu pot lucra costumele la „Acul..." pentru că nu au douăzeci de metri de velur. Fiecare bucată de dantelă, fiecare sticlă cu aracet întîrzie cu multe zile premiera. Aceasta este partea prozaică a culiselor.

În Occident, un spectacol se lucrează în cel mult opt săptămîni. La „Bulandra" şi-au propus un astfel de antrenament prin cele două montări pe care Liviu Ciulei, director onorific al teatrului, le va lucra începînd cu martie '91 : „Deşteptarea primăverii" şi „Visul unei nopţi de vară". Colaborarea se anunţă în primul rînd foarte riguros organizată. Se ştie că în 7 iulie se va da concurs pentru angajarea de noi actori, că pe 30 august se vor preda schiţele de decor, în zilele acestea se va anunţa programul de repetiţii pentru lunile martie, aprilie, mai '91. Şi se exclude din start orice amînare. Mulţi văd în această întîlnire o şansă. Şi mi-ar plăcea să cred că vor reuşi.

AURELIA BORIGA

vins că viața lor în afara scenei, în afara baletului nu are nici un sens pentru ei.

Nu e nici un secret pentru nimeni că cei doi și-au cîștigat de mult și cu prisosință dreptul de a fi numiți maeștri coregrafi, deoarece, în paralel cu activitatea de soliști balerini, au semnat coregrafia multor spectacole foarte bune, dansate pe scena Operei Române. Nu vreau să intru în amănunte dar cîteva exemple sînt mai mult decît edificatoare.

Dans la paralele inegale

Telespectatorii au putut viziona recent o producție B.B.C. cu „La fille mal gardée", dansată de baletul Operei „Covent Garden" din Londra, în coregrafia celebrului Frederick Ashton. Noi, cei care frecventăm Opera Română, știm că spectacolul cu același titlu în coregrafia Alexei Mezincescu este mult mai frumos, coregrafia ei este mult mai armonizată cu muzica, incomparabil mai sugestivă în raport cu acțiunea și mai conformă cu specificul locului de desfășurare.

Recenta vizionare a acestui balet, în care a debutat pe 6 mai 1990 tînăra și minunata balerină Alma Munteanu, mi-a întărit această certitudine.

Să luăm apoi „Nunta însîngerată" în coregrafia lui Ion Tugearu. Este unul dintre cele mai frumoase balete pe care le-am văzut eu. Ceea ce se întîmpla pe scenă este un miracol. Coregrafia este copleșitoare prin perfecțiune, dramatism, și desfășurare. Semantica combinațiilor de mișcări coregrafice este de o densitate și profunzime tulburătoare. Muzica aleasă cu o inteligență și un gust de excepție! Mărturisesc că am văzut un singur spectacol care poate concura cu cel al lui Tugearu și anume „Casa Bernarda Albba", în coregrafia doamnei Birgit Cullberg. Ce realizări interpretative au în acest balet Ion Tugeanu, Madelin Vasilescu și Cristina Teodorescu — Palade, nici nu mai vorbesc! De ce televiziunea Română nu a dat niciodată acest spectacol? Orice scenă a lumii ar fi onorată cu un astfel de balet. Tot Ion Tugearu ne-a adus pe scenă o versiune de vis a „Femeii Îndărătnice".

Ce spectator de pe globul ăsta nu s-ar bucura să vadă acest balet cu Simona Somăcescu în rolul titular?

Aș mai aminti de baletul dedicat memoriei lui Horea, ca preludiu la cele întîmplate pe 21—XII—1989, ca și cel închinat lui Garcia Lorca pe muzica lui Ravel, ambele în coregrafia și interpretarea lui Ion Tugeanu. (Remarcabilă în ultimul balet MADALINA Slăteanu! Și atunci cum se poate renunța la acești oameni, cum să le aplici niște legi absurde, cum să-i îndepărtezi poate de singura rațiune de existență a lor? Este o insultă la adresa unor artiști mari și devotați artei și publicului, care au respectat întotdeauna instituția unde trudiră din greu au fost mai mult decît alături de tinerii lor parteneri întru balet și niciodată nu ne-au uitat pe noi, cei din sală, care-i urmărim cu sufletul la gură și care-i iubim și-i respectăm.

Viitorul vine-n pas de deux

Este oare nevoie să ieșim în stradă pentru ca acești oameni minunați să ocupe locurile pe care le merită întru binele Operei Române, a baletului românesc și al nostru? Dacă va fi nevoie o vom face! Consider însă că talentul lor, pregătirea lor, nivelul artistic atins, valoarea de coregrafi dovedită nu o dată, seriozitatea, competența, spiritul de sacrificiu — de multe ori și material — responsabilitatea, cutezanța și angajarea de care au dat dovadă, îi fac de mult cîștigători pe merit ai oricărui concurs pentru un post de coregraf la Opera Română din București. Nu de alta, dar ar mai exista și pericolul, cum s-a mai întîmplat cu mulți alții, ca Alexa și Ion să-și desfășoare activitatea pe alte meleaguri. Am pierdut în anii trecuți, din cauza prostiei, a răutății, a nepăsării, a neînțelegerii și a lipsei de patriotism un număr impresionant de balerini și balerine, de mare valoare pe care alte țări i-au primit cu brațele deschise. Mă gîndesc la Gabriel Popescu, Stere Popescu, Magdalena Popa, Sergiu Stefanski, Căciuleanu, George Rotaru, Cristina Manuel, George Iancu și atîția alții. Ar fi cazul să fie recuperați și antrenați întru folosul nostru. Ce țară din lume și-ar mai putea permite un asemenea lux? Tăria unei culturi stă în forțele creatoare și în măsura în care valorile obținute sînt difuzate în mase, devin bunuri ale fiecărui cetățean.

Tradiția nu trebuie pierdută, legăturile între generații trebuie cultivate și întărite astfel încît să nu se piardă nimic. Moștenirea trebuie transmisă fără pierderi, respectată și valorificată și în acest domeniu al dansului și al baletului. Nu vom putea altfel să ne reintegrăm în cultura Europeană, pas pe care-l dorește toată țara.

Nu este permis să renunțăm la valorile certe ale generațiilor mai vîrstnice, cu atît mai mult cu cît ele au încă forța și dorința necesară de a ajuta la ridicarea pe o treaptă superioară a baletului românesc.

Prof. VIOREL DANIEL ■

EMIL CIORAN

Pe culmile disperării

După antologia de eseuri apărută anul trecut la Editura „Cartea românească", marele filosof român Emil Cioran este prezent în librării cu celebra sa carte **Pe culmile disperării,** pe care editura „Humanitas" din București o reproduce după ediția din 1934, apărută la Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II". Deși titlul cărții are o rezonanță cel puțin stranie în actualul nostru context sociocultural, eseurile cuprinse sub acest generic sînt, în ansamblul lor, o formă paradoxală de afirmare a invincibilei vitalități creatoare prin care poporul român și-a depășit stările limită, tranzitorii, ale încercatei sale existențe spirituale de-a lungul istoriei.

Scriitorul să rămînă scriitor!

— Domnule Virgil Mihaiu, ați putea face o analogie de lucru între ce se întîmplă acum la noi și un alt moment din istoria țării sau a umanității ?

— Ideea mea e că istoria nu se repetă niciodată în forme fixe și în sine, ca manifestare. Revoluția care s-a petrecut la noi rămîne un fenomen incomparabil, avînd realmente un caracter de miracol.

— Ce credeți că trebuie să facă un creator în aceste clipe, lucrul cel mai bun din punctul de vedere al momentului istoric pe care îl trăim ?

— Și azi, ca întotdeauna, lucrul cel mai eficient pe care îl poate face scriitorul e să rămînă scriitor, să creeze. Cu amendamentul că eficiența sa diferă desigur, în funcție de epocă.

— Pot fi continuate creațiile anterioare Revoluției făcînd abstracție de ceea ce s-a întîmplat între timp cu omul și societatea lui ?

— Fără îndoială că nu se poate face abstracție de un eveniment atît de important dar această răsturnare socială se repercutează în conștiința scriitoricească în mod diferit, de la caz la caz, pentru că literatura rămîne, totuși, o artă individuală. În ceea ce fac eu, acest lucru se reflectă implicit în faptul că, finalmente, am dobîndit acum statutul social de care fusesem frustrat în toți anii de după absolvirea facultății. Spun aceasta pentru că, după cum probabil știți, lucrasem încă din studenție la revista de cultură **Echinox,** însă chiar din 1974, anul absolvirii facultății, am avut neșansa de a fi prima generație obligată prin decret să devină altceva decît își propusese să fie. Mai exact, mi s-au închis absolut toate porțile domeniului cultural, mai mult, chiar porțile învățămîntului superior la care ne-ar fi dat dreptul rezultatele la învățătură. Nici nu mai are sens să vorbesc despre mulțimea burselor și congreselor din străinătate rămase neonorate. După Revoluție am fost angajat la revista de cultură **Steaua** din Cluj, unde activasem, de fapt, constant — număr de număr — timp de aproape două decenii, fiind însă obligat să îndeplinesc și sarcina profesională în domeniul învățămîntului liceal, pe lîngă cea pentru care consider că aș fi avut o vocație reală.

— Ce credeți că va face literatura în continuare, atît din punct de vedere tematic, cît și estetic ?

— E dificil de estimat. Pot doar să îmi exprim speranța că vom avea înțelepciunea de a menține standardele de calitate afirmate de scrisul românesc chiar și sub cele mai noneuropene condiții de oprimare. Totodată, sper că publicul nostru își va menține spiritul de discernămînt periclitat în atîția ani de suferință și va ști să contracareze agresiunea subculturală și anticulturală ca să reziste chiar în epicentrul unor posibile societăți viitoare cu mare abundență materială. Sper din suflet să reușim să menținem cîștigurile acumulate prin propriile eforturi în atîția ani de încercări. Aici mă disociez de cei care vin, pentru a nu știu cîta oară, cu ideea de a face tabula rasa, idee atît de păgubitoare în trecutul nostru cultural. Am impresia că asemenea puncte de vedere ignoră, pur și simplu, faptul că la noi există — de exemplu — o poezie contemporană cum rar se mai întîlnește în Europa, sau o școală de compoziție perfect sincronizată cu nivelul actual de dezvoltare al artei pe plan mondial. Ca să nu mai vorbesc de renumita școală românească de teatru, celebră în deceniile șapte și opt.

— Ce așteptați de la noua conducere a Uniunii Scriitorilor ?

— Să confirme valorile perene ale literaturii române și să infirme dezastrul pe care, cu atîta nonșalanță, ni l-am provocat noi înșine.

ION ZUBAȘCU ■

Univers sonor

Nostalgii

Am trăit același timp, m-am bucurat de victoriile lor, le-am urmărit firul vieții, cu nădejdi și tristeți, m-am simțit adesea nu numai contemporanul ci și (uneori) prietenul lor. Să descriu impresia avută cînd, în fața mea, s-au deschis cărți cu amintiri? Adică cum, Ludovic Spiess și Dan Iordăchescu au și ajuns la acest popas? Cînd? Da, anii trec repede, prea repede. Totuși, cu greu accepți clepsidra cea neiertătoare ce măsoară clipele pentru toți... Deci, doi artiști de primă mărime s-au hotărît să treacă pragul unei generații, să se numere printre cei care povestesc. Recitesc rîndurile scrise de ei și, fără voia mea, intru în peisajul nostalgiilor.

L-am văzut pe Ludovic Spiess, tînăr participant la Concursul „George Enescu", adăugînd victoriei repurtate alți lauri, la fel de glorioși. L-am văzut urcînd spre zenit, devenind o celebritate. Se confesează acum lui Iosif Sava — pe care mai de mult l-am denumit „blîndul inchizitor", pentru inegalabila sa abilitate de a conversa cu artiștii aleși de el. Călătoresc împreună **Prin marile teatre ale lumii** (Editura muzicală). Lungul șir de debuturi, de succesive cuceriri ale publicului marilor metropole, este o istorie palpitantă. Destinul său s-a intersectat cu cel al unor mari vedete internaționale — cîntăreți, dirijori, regizori. Nu fuseseră adunate pînă acum toate împrejurările carierei sale; ele ne descoperă o imagine mult mai completă a artistului. Mă interesează în cel mai înalt grad felul în care, cu luciditate și subiectivism totodată, și-a apreciat colegii de carieră și și-a construit propria strategie de artist al marilor trasee solistice. Am senzația că ceea ce a visat s-a împlinit, într-o măsură plauzibilă, fără să-i epuizeze însă idealurile. „Aș dori doar ca... viața și lupta mea să-i învețe pe cei mai tineri...".

Deschid cealaltă carte — **Un drumeț al cîntului** (Editura Eminescu). Iată-l pe Dan Iordăchescu în fața promisiunilor tinereții, așa cum l-am văzut cînd eram student la Conservator. Apoi, marile scene, marile roluri, marile întîlniri. Este un periplu greu de cuprins într-o singură existență. Spațiul și timpul capătă o altă dimensiune, alternînd încordarea cu emoția, creația cu visul. În acest contrapunct complicat, „glasul melodios al baritonului devenea, în pianissimo, abur parfumat...", cum spunea cîndva Cella Delavrancea.

Cele două cărți mă lovesc ca o poruncă: privește-napoi și află! Ceea ce știai și ceea ce nu știai despre cei pe care crezi că-i știi, pentru că s-au aflat și pe teritoriul vieții tale... Cu dragoste, cu prețuire, cu nostalgie...

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Civilizația ochiului

Sculptura lui Marian Zidaru

Nu am scris, la vremea ei, despre expoziția personală de la Galeria „Orizont" a sculptorului **Marian Zidaru** deoarece ar fi trebuit să slujesc prin perifrază o seamă de evidențe. Nu toți artiștii dau o operă de natură a fi comentată și direct, în miezul ei, dar și cu volute stilistice, care filtrează adevărul pînă ce-l întorc în contrariul său. Pictorii pot fi, uneori, tot atît de oportuniști cît și prozatorii, deși e o veritabilă performanță să fii oportunist cînd practici crezul culorii. (Iată un exemplu: am văzut cîndva la Studioul armatei cîteva compoziții în care cîțiva soldați „de-ai noștri" sfîrtecau cu baioneta pe vrăjmași. Un critic — unul din acei critici capabili să evidențieze orice și oriunde, cînd e solicitat să o facă pe o remunerație corespunzătoare — arăta cît de vrednică e culoarea întrebuințată de artiștii studioului și ce emoții alese produce o imagine cînd, indiferent de temă, meșteșugul e arbitrul absolut. Se cunosc însă destule situații cînd treburile omenescului vin înaintea artisticului. Niciodată și la nici un artist reprezentarea unei scene în care — nu importă din ce motive — un om își ucide semenul nu poate să conteze doar ca un prilej de desfătare optică, de armonie a pigmenților).

Sculptura lui Marian Zidaru e aceea a unui melancolic chemat de adînci disperări. Și ea rămîne la fel în oricare climat social. Artistul nu-și selectează temele spre a le ilustra. De regulă, trece drept coerență a exprimării serialitatea — abordată, la rîndu-i, din rațiuni de scenariu. Marian Zidaru e coerent în tot ce întreprinde. E cel mai prolific, în teme, dintre sculptorii tineri și unul din cei mai neobosiți inventatori de subiecte din toată sculptura noastră. „Semnătura" pe obiectele concepute de el e dată de zodia sub care se nasc — a spaimei și a unei afectivități pe cît de intense, pe atît de vulnerabile.

Selecția de la „Orizont" a fost nu o prezentare de reușite ale unui artist, totuși, prea tînăr, ca să putem vorbi de etape, ci un întreg de idee și una din rarele manifestări personale ce se țin minte și datorită atmosferei. O expoziție poate să aibă sentiment printr-o regie bună, deci prin ceva extrinsec componentelor, tot așa cum se creează un mare succes teatral cu un text subțire. În care caz e mai potrivit să lăudăm ambientalizarea. Atmosfera ansamblului de lucrări expus de Marian Zidaru s-a constituit dinăuntru, dintr-o cauză intimă, din prinosul spiritual al fiecărei piese. Artistul nu e un geometrizant. Sculpturile sale trăiesc printr-o tactilitate cu atît mai convingătoare, cu cît definește o lume imaginară. Neobișnuitul se produce prin amputarea și ecorșarea obișnuitului. Cine a vizitat un muzeu al medicinei nu se poate să nu fi fost impresionat de anatomiile dezbrăcate de piele. În veacuri trecute s-au publicat mai multe tratate, spre uzul artiștilor și al filozofilor, cu „imagini de jupuiți". Mecanismele viului i-au sedus din totdeauna pe oameni, și graficieni pe jumătate savanți — Berretini, Valverde, Scheuchzer, Albinus, Vesalius, Estienne, Casserius — n-au făcut altceva decît să răspundă unui interes public marcat. Sculpturile lui Marian Zidaru ating dureros imaginația prin senzația de modelaj într-o materie vie.

TUDOR OCTAVIAN ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURA

Mihail Manoilescu

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

Așadar, guvernul român este „invitat", să trimită o delegație la Viena, pentru consultări... În acest sens, regele Carol al II-lea nota, la 27 august 1940 : „Seara o altă lovitură de teatru. Manoilescu și un alt delegat sînt chemați joi la Viena, unde vor avea discuții cu Ribbentrop și Ciano. Ce o fi și asta, ne găsim intr-o situație nouă, poate bună, poate rea ? Ni se va da posibilitatea de a expune mai clar teza noastră. Sint foarte ingrijorat totuși de situație. Această cedare de teritorii în Ardeal ce ni se impune, chiar cu perspectiva schimbului de populație, este așa de grea și, bineințeles, așa de rău primită in țară, incit nu știu ce se va intimpla din punct de vedere intern, mi-e teamă de o stare de nemulțumire așa de mare încît cine știe care vor fi consecințele... Gigurtu, Manoilescu și Valer Pop [la mine] cu privire la plecarea ultimilor doi la Viena. Am studiat toate ipotezele care mai mult, care mai puțin dureroase și am dat instrucțiuni hotărite lui Manoilescu că nu poate accepta altă ipoteză decit a schimbului de populație ; i-am ordonat să fie foarte dirz pe această chestiune".

Ministrul de externe italian, Galeazzo Ciano, nota — la rîndu-i — în legătură cu cele ce se pregăteau României la Viena : „Intilnirea de la Viena este hotărîtă pentru miine. Ungurii și românii vor sosi joi, Von Ribbentrop comunică telefonic că Führerul este de părere că românii ar trebui să cedeze patruzeci de mii de kilometri pătrați Ungariei, care țară a cerut șaizeci de mii. Mussolini nu are nici o idee clară asupra acestui subiect și imi dă deplină libertate de acțiune".

În aceeași ordine de idei, după o convorbire telefonică prealabilă cu Hitler, la 28 august 1940, Ciano nota : „Vorbim puțin despre problema ungaro-română. Lasă soluționarea practică a acesteia lui von Ribbentrop și mie. Singurul lucru la care ține mult este să se mențină pacea în aceste regiuni, iar petrolul românesc să continue să curgă in rezervoarele lui".

Acestea fiind zise — fără comentarii de prisos — să urmărim depănarea dramei de la Viena, așa cum reiese ea din Memoriile **lui Mihail Manoilescu.**

STELIAN NEAGOE

În ajunul arbitrajului (VI)

În ziua de 26 august dimineața aflu că Fabricius și Ghigi sînt chemați la Salzburg și Roma, unde vor trebui să plece a doua zi cu avionul pentru consfătuiri importante în legătură cu tratativele româno-ungare. În același timp erau chemați în aceleași locuri miniștrii Germaniei și Italiei la Budapesta.

Alte informații arătau că Csaky chemase în ziua de 26 august pe miniștrii Italiei și Germaniei la Budapesta și le comunicase că **este hotărit să dezlănțuie războiul.**

Aceste informații, evident, m-au alarmat și am căutat să aflu imediat în măsura în care ne era posibil, ce urma să se petreacă la aceste întîlniri.

În prealabil am pregătit două aide-memoire, aproape identice, către guvernul italian și cel german, în care am expus tratativele de la Turnu Severin, **demonstrînd că noi am păstrat în totul linia stabilită la Berchtesgaden și Roma și că ungurii sînt acei care au derogat de la ea**, venind cu pretenții pur teritoriale și exorbitante.

În același timp, la 27 august, am telegrafiat lui Bossy și lui Romalo, cerîndu-le să se prezinte miniștrilor de externe respectivi cu „rugămintea stăruitoare de a nu se lua nici un fel de hotărîre în ceea ce ne privește fără ca să fim consultați".

De fapt, după toate asigurările primite, **eu nu mă temeam de un arbitraj formal, ci mă temeam de un arbitraj de fapt** ca acela pe care îl făcuse deja Hitler între noi și bulgari, atunci cînd își spusese categoric opinia, pe deasupra capetelor noastre.

În adevăr, telegrama mea spunea celor doi miniștri : „Trebuie să găsiți dv. prilejul de a spune cu totul personal impresia dv. că **guvernul român este obsedat de precedentul care s-a creat sau de metoda care s-a întrebuințat în chestiunea Dobrogei de sud, în care recomandarea Führerului,** confirmată de Roma prin tăcere, a fost aceea de a se ceda întregul Cadrilater, fără să fi existat măcar procedura care să ne îngăduie o prezentare a tezei românești".

Evident că o asemenea hotărîre luată fără ascultarea noastră nu ar fi fost obligatorie pentru noi, dar ea ne-ar fi îngreunat enorm situația față de unguri așa cum ne-a îngreuiat hotărîrea lui Hitler de la 31 iulie, situația față de bulgari.

Ce au răspuns cele două guverne la aceste demersuri ? De la Romalo nu am primit absolut nici un răspuns, și nici o informație. Situația lui la Berlin era așa de slabă, încît nu a reușit să ia contact și să capete vreun cuvînt nici măcar de la vreun director de minister.

Bossy a luat contact cu ambasadorul Anfuso care i-a declarat (vezi telegrama din 27 august) : **„Nu este vorba de un arbitraj,** ci de o examinare a acestei chestiuni". Bossy a insistat, arătînd că „ar putea fi vorba de un arbitraj **de fapt,** dacă în urma întîlnirii ni se face o recomandare tot atît de categorică cum a fost aceea privitoare la Dobrogea de sud și a cerut lui Anfuso să transmită șefului său Ciano rugămintea călduroasă ce-i fac în numele guvernului român de a stărui ca înainte de emiterea eventualei **recomandări, să** fim ascultați și noi spre a ne putea apăra drepturile noastre." După ce Anfuso a vorbit cu Ciano, iată răspunsul său : „Chiar în momentul acesta îmi comunică telefonic că **contele Ciano ține să mă liniștească imediat,** anunțîndu-mi că von Ribbentrop a hotărît să invite pe excelența voastră la Viena, probabil că joi, spre a vă da prilejul **de a mai expune o dată în amănunt teza noastră.** La întrebarea mea, d-sa a adăugat că, după cît știe, va fi convocat într-o zi diferită și ministrul afacerilor străine al Ungariei".

Să ne oprim puțin asupra acestei importante comunicări pentru a face sublinierile necesare. Așadar, Ciano ținea **să ne liniștească că nu putea fi vorba nici măcar de o recomandare** ca aceea din chestia Cadrilaterului făcută în absența noastră, și cu atît mai puțin nu putea fi vorba de un arbitraj, întrucît la un arbitraj părțile în litigiu se prezintă **față în față** în aceeași ședință, iar nu sînt ascultate **pe rînd, într-o zi diferită,** așa cum anunța Ciano. **Nu era dar vorba nici de un arbitraj și nici de o hotărîre-recomandație dată în lipsa noastră.**

Mai mult decît atît, în ziua de 27 august, Legația germană din București îmi transmite următoarea notă pe care o dau textual :

„Vă rog să invitați imediat pe ministrul de externe român în numele guvernului Reichului la **o convorbire** asupra afacerilor ungaro-române, **cu guvernul Reichului și guvernul italian,** reprezentat prin contele Ciano, pentru joi la amiază (29 august) la Viena. Ar fi recomandabil ca ministrul de externe să primească depline puteri pentru tratative asupra relațiilor româno-ungare.

Rămîne la aprecierea guvernului român de a trimite un al doilea delegat, eventual pe președintele Consiliului de Miniștri".

Este extrem de important de subliniat că invitația se face **pentru o convorbire** și anume numai pentru una **cu guvernul Reichului și guvernul italian,** deci nu și cu ungurii, ceea ce exclude o dată mai mult noțiunea arbitrajului!

Mai mult decît atît, deplinele puteri trebuie să privească **numai tratativele**, iar nu eventualele încheieri, ceea ce înseamnă în corect limbaj diplomatic, că **eu trebuie să am mandat de a discuta ad-referendum** diferitele puncte, sub rezerva aprobării lor de către guvernul român.

(Va urma)

IN ROMANIA
DUPA GRATII

DORU NOVACOVICI

Gulagul românesc

Spre sfîrșitul anului 1983 apărea la München, în editura omului de cultură român Ion Dumitru, volumul memorialistic al lui Doru Novacovici, intitulat „În România după gratii". Cartea făcea parte din colecția „Mărturiile supraviețuitorilor" și se constituie ca atare, aducînd în cele 200 de pagini un rechizitoriu sever împotriva mijloacelor comuniste de represiune din țara noastră, culminînd cu acțiunile criminale ale securității din perioada 1959—1964, ani între care autorul a executat o parte din pedeapsa de 10 ani muncă silnică, în închisori și lagăre de exterminare, pentru învinuirea de-a fi tipărit și difuzat manifeste, împreună cu alți tineri luptători pentru libertate.

Scopul scrierii este mărturisit în chiar prefața volumului : „Rîndurile ce urmează sunt mărturii trăite de mine într-o veritabilă cetate a întunericului. Am căutat să descriu fidel trista realitate și n-am urmărit un anumit stil literar. O fac în memoria celor ce din mormînt nu mai pot vorbi, ca și în a acelora ce în România de astăzi sunt siliți să tacă".

Doru Novacovici s-a născut la București în anul 1933 și este inginer diplomat, expert în construcții civile și industriale. El nu a făcut parte din nici un partid politic. După eliberarea din închisoare în urma decretului de grațiere din 1964, reușește să ajungă în Franța în anul 1978. Actualmente funcționează ca secretar general al „Uniunii Mondiale a Românilor Liberi".

Cartea pe care o prezentăm (abia azi !) cititorilor din România este împărțită în zece capitole, primul fiind „Urmărirea" iar ultimul „Gherla". Ni se înfățișează, cu o brutală sinceritate, întregul periplu al autorului prin cîteva închisori (Văcărești, Jilava, Gherla) și prin unele lagăre de muncă din Cîmpia Română. Novacovici scrie fără menajamente, el nici nu îndulcește, nici nu înnegrește cea mai sumbră perioadă din istoria noastră contemporană. Modul abuziv în care a fost condusă ancheta, înscenarea procesului, condamnarea fără nici o probă materială la dosar a unui lot de tineri anticomuniști, suferințele fizice și morale îndurate de deținuții politici din coloniile Luciu-Giurgeni, Salcia sau Stoenești, toate aceste momente de disperare și groază, se derulează în fața ochilor stupefiați ai cititorului de bună credință, care la sfîrșitul lecturii se întreabă cutremurat : „Cum au putut fi posibile aceste orori?"

Pentru orice reclamație puteai fi arestat, judecat și condamnat. Bunăoară, pentru că au citit cartea „La forêt interdite" („Pădurea interzisă") a lui Mircea Eliade, ne relatează autorul, o serie de oameni de vază ai culturii românești ca Alexandru Paleologu, Constantin Noica, Dinu Pillat și regizoarea Marieta Sadova (cea care adusese volumul în urma unui turneu efectuat la Paris) sînt aspru condamnați.

Dar să-l lăsăm pe Doru Novacovici să vorbească : „La ora 17 m-au condus din nou la anchetă. Căpitanul Cosma părea mai calm, mi-a adus să semnez procesele verbale de interogatoriu ce le scrisese dimineața". „Din moment ce dumneavoastră le-ați scris, pentru ce mi le dați mie să le semnez ?" Și apoi am continuat : „Înțelegeam să semnez ceea ce eu am declarat!" — „Iar ai început?" îmi ripostează el schimonosindu-și figura. În acel moment intră în cameră maiorul Enoiu, care vine direct la mine și-mi arde două palme spunîndu-mi: „Mă banditule, profiți că ai un anchetator care se poartă cu mănuși ? Lasă, că ai să ai de-a face cu mine, dacă el este prea blînd !" Avînd deja obrajii fierbinți, i-am replicat : „Domnule, dacă scrieți neadevăruri, eu nu le semnez. Să le semneze cei ce le-au scris !". La auzul acestor cuvinte, Enoiu s-a dezlănțuit ca o fiară. A început să dea în mine cu pumnii și picioarele unde se nimerea. Mi-am acoperit urechile și capul între mîini, dar Enoiu a început să dea cu pumnii în burtă și cu picioarele în glezne. Căutînd să mă apăr, m-am retras în colțul din fund dreapta, unde sub loviturile puternice ale lui Enoiu m-am lăsat ghemuit, cu capul între mîini. Cosma s-a repezit și el și-mi trăgea mîinile pentru ca Enoiu să mă poată lovi în cap. Ca urmare a loviturilor mi-am pierdut cunoștința, nu știu ce s-a mai întîmplat și cît am stat pe jos în colțul camerei".

Aceste scene, de o cruzime de neînchipuit, se repetă de cîteva ori pe parcursul anchetei. Datorită lor s-au smuls declarații false așa-zișilor „dușmani ai poporului". În baza unui dosar măsluit, Doru Novacovici a fost condamnat la 10 ani muncă silnică. Lipsa de aer și hrană din închisori, munca forțată din lagărele din preajma Dunării, tensiunea nervoasă în care erau ținuți deținuții, toate aceste calamități îi sînt înfățișate cititorului fără menajamente. Poetul Andrei Ciurunga confirmă acest lucru, deoarece într-una din colonii l-a cunoscut pe autor, fiindu-i ani de zile coleg de suferință și unul dintre prietenii apropiați. Andrei Ciurunga, care apare în volum sub numele Robert E. executa o pedeapsă de 18 ani muncă silnică pentru poeziile scrise cu ani în urmă la Canalul Dunăre-Marea Neagră, unde se afla tot în calitate de deținut politic, pentru alte poezii îndreptate împotriva ciuntirii hotarului de la răsărit, elaborate în timpul războiului. De altfel, în cuvîntul înainte al autorului apare și un P.S. explicativ care precizează : „Numele colegilor de suferință ce sunt în România au fost modificate intenționat sau prescurtate, spre a nu crea autorităților comuniste posibilitatea de a face noi procese politice. Se mențin reale numele torționarilor, a acelora ce nu mai sunt, sau a acelora ce trăiesc în exil".

Se cunosc unele fragmente din cartea de față citite la postul de radio „Europa Liberă" prin anii 1984—1985. Dar abia acum volumul „În România după gratii" ar putea să se afle și în mîinile celor pentru care de fapt a fost scris. Aflăm că în vederea publicării, Doru Novacovici a fost contactat de o editură bucureșteană. Cartea și-a făcut în orice caz datoria peste hotare, aducînd o merituoasă contribuție la cunoașterea în lume a stării de lucruri din România regimului terorist. S-a bucurat de un mare succes de librărie, mai ales ediția tradusă în limba franceză. Ea a fost scrisă în urma legămîntului făcut de autor colonelului Andreescu, un co-deținut care, cu cîteva ore înainte de a muri într-o celulă din Gherla, i-a spus : „Domnule inginer, ești tînăr, caută să reziști, spre a putea ieși din acest infern. Apoi încearcă să cutreieri lumea, spre a relata tuturor crimele ce s-au făcut aici, în frumoasa noastră țară România. Spune-le tuturor despre trista noastră soartă, deși noi n-am ucis pe nimeni și-am dorit numai să trăim demn și liberi ! Mărturisește altora ce ni s-a petrecut nouă, spre a nu cădea și ei în aceeași prăpastie fără fund".

„Dimineața la ora 5, continuă Doru Novacovici, cînd s-a dat deșteptarea, colonelul Andreescu nu mai mișca, se stinsese din viață în timpul nopții".

Poate dormi liniștit, zicem noi. Doru Novacovici și-a făcut datoria.

ADRIAN MITU

Un poet din Bucovina de Nord

Ne-a vizitat de curînd poetul Vasile Tărîţeanu *din Cernăuţii eminescieni ai Bucovinei de Nord. Impreună cu distinsul său coleg,* Vasile Leviţchi, *au constituit prima delegaţie de scriitori bucovineni sosită în Bucureşti după aproape o jumătate de secol !*

Vasile Tărîţeanu s-a născut la 27 septembrie 1945 în satul Sinăuţii de Jos, de prin părţile Herţei, într-o familie de ţărani. E autorul a trei culegeri de versuri apărute la editura „Carpaţi" din oraşul Ujgorod : „Harpele ploii", „Dreptul la nelinişte", „Linia vieţii". E gata să vadă lumina tiparului „Teama de înstrăinare".

Poet de infinită graţie şi de rafinament stilistic, Tărîţeanu nu pare nicicum „înstrăinat" de liniile de forţă ale poeziei româneşti tradiţionale.

Discret, melopeic, poetul nostru *e marcat decisiv de magia versului eminescian ca şi de Ion Pillat (din „Satul meu") năzuind totodată să se apropie de sensurile modernităţii.*

Să-i spunem Bun venit ! primind versul românesc în tipar românesc şi să-l primim în inimile noastre ca pe un frate de departe.

Şi nu chiar de departe...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Fotografii de MIHAI POTÎRNICHE ■
(Chişinău)

Iu

Lui Grigore Vieru

Aproape de mine, aproape
şi totuş atît de departe
şi atît de străină, străină,
dulce lumină.

Departe de mine, departe
şi totuşi atît de aproape
şi atît de amară, amară,
Sfîntă povară.

Poetului Arcadie Suceveanu

Mi-e tîrziu şi mi-e departe
ca din viaţă pînă-n moarte,
mi-e departe, mi-e tîrziu
şi mai cum nici nu mai ştiu.

Că din moarte pînă-n viaţă
am trecut prin foc şi ghiaţă,
dar din viaţă pînă-n moarte
mi-e acum şi-mi este foarte.

Invăluite în mister

În căutare de cuvînt
mă cutremur, mă frămînt,
ca o frunză mă-ntomnez,
ca un Do in Do-diez.

Ca o apă mă-nfior
şi de umbra unui dor.

Cad şi mă ridic din nou
revenind ca un ecou,
caut iar şi nu găsesc,
dar nici nu mă prăpădesc.

Căci cuvintele, oh, ele
luminînd ca nişte stele
învăluite în mister,
nu mă lasă ca să pier,

ci mă eau şi mă tot poartă
dintr-o soartă-n altă soartă.

VASILE TĂRÎŢEANU ■

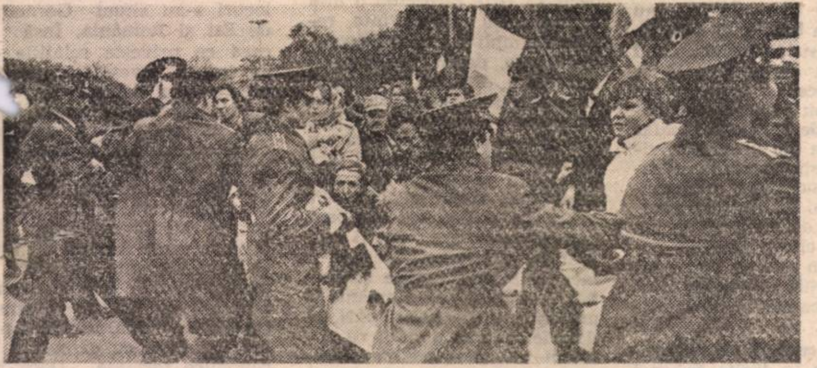

Se vinde şi în România

Revista „Literatura şi arta" care apare la Chişinău, în R.S.S. Moldovenească, se vinde în chioşcurile din România. Pentru prima dată după o jumătate de veac de înstrăinare reciprocă forţată, cea mai fierbinte revistă a românilor de peste Prut poate fi cumpărată în chioşcurile din România, ca oricare alt ziar românesc. La preţul incredibil de... 1,25 lei ! Pe lîngă faptul că vine spre inima noastră atît de departe, din istorie şi geografie, este pe deasupra şi cea mai ieftină revistă care se află în clipa de faţă în difuzarea noastră de presă.

Scriu aceste rînduri pentru că nu mi-a venit pur şi simplu să cred cînd am văzut revista „Literatura şi arta" într-un chioşc de presă din Crîngaşi, alături de celelalte zeci şi sute de reviste româneşti. În clipa aceea, pe lîngă ţipătul interior de bucurie, am realizat, însă, faptul că lumea nu ştie, încă nu ştie că revista „Literatura şi arta" vine tocmai de la Chişinău şi este a fraţilor noştri de peste Prut. Că în noiembrie, anul trecut, cînd ni s-a oferit, timp de trei zile, posibilitatea de a ne abona la presa externă, ne-a fost interzis abonamentul tocmai la această revistă frăţească în paginile căreia s-au exprimat mari luptători pentru literă latină, statalitatea limbii române şi tricolor românesc, ai Basarabiei contemporane. Tocmai această revoluţionară revistă basarabeană prin care Frontul Popular din Moldova şi cei mai curajoşi oameni de spirit ai Moldovei au cîştigat marile victorii ale limbii şi spiritualităţii româneşti de dincolo de Prut ne-a fost interzisă de securitatea ceauşistă. Doar pentru o lună ! Pînă la Revoluţia din decembrie ! Şi acum, iat-o pe piaţa liberă a României libere !

Intîmplarea face că în acest nr. 17 al revistei „Literatura şi arta" din Chişinău, primul pe care l-am cumpărat din România, să citesc pe prima sa pagină un interviu cu Nicolae Costin, preşedintele Comitetului Executiv al Frontului Popular din Moldova şi proaspăt primar al Chişinăului, pe care cu puţin timp în urmă l-am cunoscut în Basarabia cînd am aderat la Frontul Popular de aici, împreună cu cîntăreţul Victor Socaciu. Nu ştiu exact de cînd se vinde „Literatura şi arta" în România, dar această iniţiativă, oricui aparţine ea, o consider de cel mai bun augur şi de cel mai vital viitor pentru cultura noastră comună de mîine.

N-am făcut niciodată reclamă comercială vreunui produs, dar în clipa aceasta îmi vine să ies pe străzi cu vrafuri de reviste „Literatura şi arta" în braţe şi să strig în gura mare : români, cumpăraţi cea mai curată revistă a limbii române, cea mai înlăcrimată şi mai curajoasă revistă a limbii române în care scriu cu sufletul în mînă mari valori ale limbii române de peste Prut de la Grigore Vieru, Nicolae Dabija şi Leonida Lari la Valeriu Matei. „Literatura şi arta" — săptămînal al Uniunii Scriitorilor din Chişinău — o revistă a speranţei în inevitabila patrie comună a Limbii Române !

La preţul de numai 1,25 lei, primiţi, vă rog, cu conştiinţele deschise cel mai frumos cadou săptămînal al fraţilor noştri de dincolo de Prut !

ION ZUBAŞCU ■

Regăsirea de sine

Spectrul „Romanizării"

Nu avea nici un rost să dosim adevărul sub enigmatica formulă a identităţii lingvistice moldo-române. Ceata moldo-ruso-şantistă din Tiraspol, care nu se deosebeşte prin aproape nimic de cea din anii treizeci, s-a priceput ea, fiţi pe pace, că este vorba de limba română şi a tăbărît asupra noastră sub acelaşi steag negru al combaterii „naţionalismului" românilor basarabeni. Cîtă ură şi cît venin „frăţesc" musteşte, bunăoară, dintr-o „obraşcenie" lansată de ea în ziua de 12 septembrie 1989, la cîteva zile după cea de-a treisprezecea sesiune a Sovietului Suprem al R.S.S.M. „Trudiaşciesia Moldavii ne dopustiat rumânizaţii culiturî i iazîca drevnego moldavskogo naroda" — se spune în acest „document". Adică : jos cu românizarea, sus cu rusificarea ! „Priniatîi sessiei sakon „O vozvrate moldavskomu iazîcu latinskoi grafichi facticeschi soverşil act scrîtogo ghenoţida po otnoşeniiu c moldavskoi naţii..." Adică : stălineii noştri, cînd le-au tăiat gîtiţa celor ce introduseseră grafia latină aici, la Tiraspol, au îndeplinit un act de caritate, iar deputaţii voştri, care au hotărît să revină — fără vărsare de sînge — la grafia latină, sînt nişte ucigaşi. Sinistră logică !

Politica de înăbuşire a conştiinţei naţionale, de deznaţionalizare şi de rusificare a românilor basarabeni n-a fost o fatalitate oarbă, a fost şi este o politică gîndită la rece, abil dirijată, promovată din cele mai vechi timpuri şi prin cele mai perfide mijloace, însoţită (mai ales în perioada postbelică) de cultivarea urii faţă de românii de dincolo de Prut şi faţă de limba lor. Scopul urmărit de ea stă la suprafaţă : să uităm că sîntem români, deci să uităm şi limba română ; să credem că sîntem alte seminţii de oameni, că avem alte datini, alte obiceiuri, alte jocuri, alte cîntece şi că vorbim o altă limbă, iar din moment ce o altă limbă nu poate fi decît una alterată, în două cu străinisme, s-o îmbrăţişăm „tovărăşeşte" şi să-i zicem „moldovenească" pînă la ...uitare.

De ce am fost izolaţi cu atîta osîrdie de fraţii români ? Păi nu cunoaştem noi vorba că depărtarea e soră dreaptă cu uitarea ? Că ochii care nu se văd se uită ? Răspunsul stă pe vîrful limbii : ca să uităm pînă şi de ce culoare sînt ochii fraţilor noştri de sînge şi să-i privim cît mai galeş pe fraţii adoptivi (exact cum a spus Eminescu !) care în ultimul timp ne arată zi de zi, prin atitudinea lor ostilă, că nici adoptivi nu vor să ne fie.

Naţionalismul supuşilor

Se sluţeşte treaba atunci cînd perverşii fac cîrdăşie cu ignoranţii şi teoretizează strîmb în jurul unor lucruri sfinte. Aceasta duce la vicierea gravă a minţii unor oameni care, în fond, nu s-au născut cu judecata inversată. Apare un soi de naţionalism „moldovenesc", de naţionalism al supuşilor, bazat pe lepădarea de mamă, pe „convingeri" de mancurt : „Eu îs moldovan, nu-s român !" Încearcă tu să-i zdruncini „convingerile" !— Mai degrabă ai învăţa porcul să zboare decît mancurtul să judece omeneşte. Cum să-i lămureşti să înţeleagă că tocmai din opoziţia fatală „moldovan -român" s-a născut şi mişeleasca opoziţie „limbă moldovenească-limbă română" ? Ţi se face milă de el, vii să-l slobozi din descîntece... Degeaba ! Se stropşeşte la tine ca un apucat : „Nu vreau tămîie, vreau tutun. Tabac !" Pentru cariera de mai-mare naţionalismul acesta pe dos este cea mai înaltă virtute să nu fii român ! Pentru moralitatea individuală însă...

Ştiţi... Potrivit unei prejudecăţi religioase, dacă rosteşti cuvîntul „drac", e ca şi cum l-ai chema singur lîngă tine. Şi-atunci îl iei pe departe — îi zici ucigă-l crucea, ucigă-l toaca, îi zici sarsailă, îi mai zici şi michiduţă, dar... tot un drac ! O teamă vagă, aproape superstiţioasă, îi macină şi pe supuşii noştri. Ei se tem să şi rostească cuvîntul „român", darămite să recunoască adevărul că sînt români (unii îl recunosc abia după ce devin „jospuşi"). Te pomeneşti că vor da năvală afurisiţii de români şi-i vor alunga de prin dregătorii ! Dar, mă întreb eu, dacă îşi vor zice moldoveni, românii nu-i vor mai cunoaşte că-s tot români ? De ce să ne jucăm de-a v-aţi ascunselea în propria noastră daună ? Marxism-leninismul ne învaţă să spunem lucrurilor pe nume. Minciuna este incompatibilă cu moralitatea individuală şi se transformă într-o pacoste pentru moralitatea publică. Oamenii îşi pierd totul — cultul strămoşilor, dragostea pentru pămînt, respectul faţă de limbă, interesul faţă de carte...

Să stăm strîmb şi să judecăm drept. Frontiera n-am tras-o noi pe Prut, a instalat-o acolo Iosif Vissarionovici cu mijloacele sale „specifice" şi pînă s-o descurca istoria (poate la moş-aşteaptă, poate ceva mai înainte) în machiaverlîcurile interne şi externe ale acestui paranoic, pînă se va ajunge la înţelegerea adevărului că Prutul este cea mai absurdă frontieră etnică dintre cîte au fost înscrise cîndva pe o hartă, n-avem ce-i face, trebuie să acceptăm această frontieră. O acceptă şi românii propriu-zişi, că nici ei n-au încotro. Şi din moment ce această situaţie încîlcită poate dura la infinit, n-ar fi mai înţelept să terminăm cu minciunile „oficiale" şi să făurim **aici**, în cadrul federalismului socialist, o republică-ţărişoară cu adevărat suverană, întregită măcar între hotarele **acestei** părţi din Moldova lui Ştefan ? N-ar fi mai cu cale să transformăm frontiera sovieto-română într-o frontieră a adevăratei prietenii şi să întreţinem cele mai strînse legături cu românii de peste Prut? Doar vorbim întruna despre integrare... Doar s-a deschis acum şi graniţa dintre R.D.G. şi R.F.G. În felul acesta, dacă nu sînt prea utopic, vom pune capăt şi migrenei sociale : încadraţi în cultura noastră (nu numai în economie) şi cunoscîndu-ne limba, rusofonii ne vor lăsa în pace cu „românizarea", se vor simţi în apele lor atît în Moldova de aici, cît şi pe tot cuprinsul României, iar noi ,avînd strînse contacte cultural-spirituale cu românii „de dincolo", nu ne vom mai pierde cumpătul ca găina umbletul şi nu vom mai asista deznădăjduiţi la propria noastră înmormîntare.

VALENTIN MÎNDICANU ■
Revista „Nistru" nr. 2, Chişinău

Eliberările noastre

„Hotărîrea preşedintelui S.U.A. de a nu face paşi în legătură cu situaţia din Lituania trebuie aplaudată. În ultimele cîteva luni, zeci de milioane de oameni din Europa răsăriteană au fost eliberaţi de preşedintele Gorbaciov. În Occident, noi salutăm fiecare acţiune a sa. Dacă el consideră că nu poate merge în prezent mai departe, trebuie să-l credem. Numai el poate aprecia pe deplin situaţia din Uniunea Sovietică. Acordarea independenţei Lituaniei poate fi în momentul de faţă un pas peste măsură de mare. Dacă Apusul reacţionează belicos, urmările pot fi îngrozitoare. Preşedintele Bush a dovedit că înţelege acest lucru". În ansamblul său, acest text, apărut în ziarul britanic „Today" („Azi"), nu face decît să oglindească egoismul Occidentului, practica lui de a-şi apăra cu orice preţ şi cu orice mijloace liniştea, bunăstarea, confortul economic şi politic, sacrificîndu-i fără să clipească pe cei în necaz, cărora le întinde o mînă numai dacă trage vreun folos din asta. În articolul de faţă am însă în vedere doar afirmaţia cu privire la eliberarea de către Gorbaciov a popoarelor din Europa răsăriteană. Mai precizez că deşi cele scrise de „Today" au fost reproduse în presa sovietică, semn că sînt agreate în U.R.S.S., observaţiile mele nu-l vizează pe liderul sovietic, ale cărui merite în propăşirea politică a ţărilor fostului lagăr socialist le-am subliniat în mai multe rînduri, ci au în vedere exclusiv publicaţia engleză.

Aşadar, după „Today", preşedintele U.R.S.S. a eliberat ţările est-europene. De cine ? Ştim că şi Rusia ţaristă, şi U.R.S.S. s-au afirmat ca mari specialiste în „eliberări". De-a lungul vremurilor au fost „eliberate", printre altele, Ucraina, Georgia, Armenia, Finlanda, Polonia (în mai multe rînduri), Siberia, Basarabia, Letonia, Estonia, Lituania, pe urmă, la sfîrşitul ultimului război mondial, alte ţări, printre care cele din Europa răsăriteană, ce aveau să alcătuiască faimosul lagăr socialist. Eliberările erau de sub diferite juguri : suedez, polonez, turcesc, iranian şi, pentru cele mai recente cazuri, fascist. De prisos să mai spunem că toate aşa-zisele eliberări nu erau decît ocupări şi anexiuni. Acum însă, faţă cu cele scrise de „Today" ne aflăm într-o mare încurcătură : dacă U.R.S.S. ne-a eliberat cu 45 de ani în urmă de sub jugul fascist, în 1989 de cine ne-a eliberat ? De ea însăşi ? De noi înşine ? Sau e vorba cumva de alde Honecker, Kadar, Jivkov, Ceauşescu, Jakes şi încă vreo cîţiva de aceeaşi teapă ? Însă după ştiinţa noastră, aceste regimuri — de altfel, făcute după chipul şi asemănarea celui sovietic — au fost măturate de popoarele din ţările respective. Mărturie poate depune, de pildă, Frontul Salvării Naţionale, care, emanaţie a revoluţiei numindu-se pe sine, neagă cu tărie orice idee cum că ar fi o emanaţie a lui Mihail Gorbaciov. Mai mult chiar, F.S.N.-ul neagă şi informaţia, auzită eronat la televizor de întreaga ţară, cum că el, F.S.N.-ul, ar fi cerut ajutor Moscovei pentru a le veni de hac teroriştilor, care se dădeau de ceasul morţii ca să salveze odiosul regim ceauşist. Lucrurile prezentîndu-se aşa, nu ne rămîne decît să regretăm din tot sufletul lipsa de informaţii exacte a confraţilor de la „Today".

ION D. GOIA ■

Cu cine va vota Todor Jivkov?

Şi bulgarii au simţul umorului şi fac sumedenie de bancuri, mai ales politice. Acum, cînd şi Bulgaria se pregăteşte de alegeri, sînt la modă bancurile sub formă de zvonuri, lansate atît de guvern (la putere se află P.S.B., fostul partid comunist), cît şi de opoziţie (U.F.D., adică Uniunea Forţelor Democrate, care constituie o alianţă a tuturor partidelor de opoziţie).

În faţa unui reprezentant al „mijloacelor de informare", Todor Jivkov a declarat că avînd în vedere, faptul că schimbările în Bulgaria continuă să fie doar cosmetice, că încă nu sînt lichidate relicvele totalitarismului, că socialiştii şi-au schimbat doar culoarea, îşi va alege singur calea spre democraţie votînd pentru U.F.D.

Aşadar, se zvoneşte că Todor Jivkov va vota cu opoziţia. La noi însă se zvoneşte că Nicu Ceauşescu a votat cu guvernul. Aşa să fie oare ?

(I.D.G.)

„România va rămîne în urmă"

Interviu cu
TORU KURO-IWA,
şeful Biroului din Londra
al ziarului japonez
MAINICHI

— Care sînt impresiile dumneavoastră cu privire la alegeri şi la situaţia politică din România ?

— În România foarte multă lume este antrenată în politică, la mitingurile la care am fost de faţă a participat un mare număr de oameni, cu nespus entuziasm. Mulţi vin din curiozitate, ca la meci. Cred că aceasta se datorează mai ales faptului că în timpul lui Ceauşescu n-au avut nici o şansă reală de a participa la viaţa politică, este vorba deci de o reacţie sănătoasă şi normală a oamenilor. E adevărat că în aceste manifestări politice care au loc se observă o imaturitate politică a populaţiei, ce se manifestă printr-o critică nefundamentată, prin injurii, prin violenţă, prin împiedicarea desfăşurării unor acţiuni, prin intimidarea adversarului care dispune de mijloace mai puţine de către cel care are din belşug astfel de mijloace etc. Uitîndu-ne însă şi la ce se întîmplă în alte părţi ale globului, observăm că asemenea manifestări, chiar dacă nu aşa de virulent, apar şi în ţări civilizate (S.U.A., Anglia), ceea ce arată că România nu este un caz aparte, că manifestările amintite constituie un fenomen natural, izvorît, în ceea ce priveşte România, din faptul că acum oamenii învaţă democraţia. Zilele trecute am fost la mitingul de la Cluj al P.N.Ţ.-c.d., unde domnul Raţiu s-a adresat mulţimii. Un mic grup de adepţi ai Frontului au deranjat mitingul. Am fost impresionat de faptul că la sfîrşit, marea mulţime a celor prezenţi acolo nu au intrat în dispută violentă cu scandalagiii, nu i-au luat la bătaie, ci s-au limitat la a striga lozinci. Cred că dacă în etapa actuală se poate petrece aşa ceva, ca cei mulţi să nu folosească violenţa faţă de cei puţini, chiar dacă aceştia din urmă sînt vinovaţi, există speranţa dezvoltării democraţiei în România. Am mai fost în ţara dumneavoastră de două ori şi am cunoscut cîteva familii, poporul român este un popor tolerant, deschis pentru cei dinafară, totdeauna bucuros de oaspeţi.

— Cum credeţi că va evolua situaţia în ţările Europei răsăritene ?

— Am vizitat mai multe ţări din Europa de Est în decursul timpului şi de fiecare dată am fost întrebat despre atitudinea lucrătorului japonez faţă de muncă în comparaţie cu atitudinea faţă de muncă a lucrătorilor autohtoni. Am constatat că ţara care se apropie cel mai mult de modelul japonez este Germania de Est. Acolo se munceşte cu rigoare şi cu tragerea de inimă necesară, oamenii ştiu că dacă vor să trăiască mai bine trebuie să muncească mai bine. Est-germanii, ca şi germanii din Vest, nu se tem de înnoiri, pe ei nu-i apucă groaza la gîndul că mîine vor trebui să muncească altfel decît azi. În România e altfel. Nu că oamenii n-ar fi harnici şi pricepuţi, nu, dar ei vor să lucreze pe îndelete, să lucreze „aşa cum au apucat", li-e frică de orice schimbare, în care nu văd altceva decît o ameninţare la adresa traiului lor, care este de fapt la nivelul cel mai modest, al supravieţuirii. Dar ei consideră că mai bine este să rămînă aşa, decît să rişte încercînd o altă formulă. Cu alte cuvinte, românii simpli vor mai degrabă stabilitate, decît progres şi bunăstare. Ei „se mulţumesc cu puţin", şi fiindcă nu ştiu cum este să ai mai mult, dar mai cu seamă pentru că nu agreează riscul. Or, riscul face parte din regula jocului, numai cine riscă cîştigă. Pe scurt, în ţările est-europene lucrurile stau aşa : vor fi cele mai dezvoltate acelea care vor face cele mai rapide schimbări. Faptul că România a preferat pe Iliescu şi F.S.N.-ul dovedeşte încă o dată că românii au optat pentru stabilitate, în înţelesul arătat mai înainte, dar acest lucru înseamnă că România va rămîne în urmă faţă de celelalte ţări est-europene, care sînt pentru schimbări mai dinamice. Mai e o problemă. Desigur, oamenii de aici au dovedit [illegible] pot lucra în condiţii grele [illegible] să numai cu eroismul de a[illegible] tip nu poţi ajunge departe. Singura cale sănătoasă a eficienţei şi dezvoltării este stimulentul material al celui care munceşte, să cîştige mai mult dacă lucrează mai mult şi mai bine, iar acest lucru trebuie asigurat chiar din startul procesului de dezvoltare. Nu-l poţi face pe om să muncească mai bine, dacă nu se uită în sus, spre un cîştig mai mare. Trebuie neapărat să existe o diferenţiere de salariu, pentru a-l face pe om să fie cointeresat. Pe acest lucru s-a bazat dezvoltarea japoneză. Şi încă ceva. În Japonia avem un obicei care e păzit cu străşnicie — clientul este Dumnezeu, este stăpînul, dorinţele lui sînt literă de lege şi sînt îndeplinite cu sfinţenie. În România ai impresia că clientul este un fel de slugă sau rudă săracă a celui ce prestează servicii, căruia trebuie să-i dea şi bacşiş şi să-i mai şi mulţumească. Clientul apare de multe ori şi jumulit de bani, şi prost servit şi umilit. E de la sine înţeles că pentru ca activitatea în toate domeniile să devină rodnică, competitivă, această optică din România trebuie să se schimbe radical, clientul să fie stăpînul.

— Cum apreciaţi perspectiva dezvoltării relaţiilor româno-japoneze ?

— În prezent, în Japonia există un mare interes pentru România, din toate punctele de vedere. În cadrul unui sondaj făcut printre studenţi cu privire la ţara pe care ar dori s-o viziteze, pe primele două locuri s-au situat Germania de Est şi România. Însă în ceea ce priveşte relaţiile de anvergură, investiţiile masi[illegible] acestea vor depinde de [illegible] cum va evolua situaţia [illegible]tică în ţara dumneavoastră, de cît de solid şi de agreat de popor va fi guvernul rezultat din actualele alegeri. Regimul de pînă acum a fost larg şi cu vehemenţă contestat. Va fi şi de acum înainte tot aşa? Oricum, Japonia nu are în momentul de faţă siguranţa necesară cu privire la situaţia din România, pentru a putea inaugura cu ea relaţii economice serioase. Dacă lucrurile se vor linişti şi România va reveni la normal, atunci, desigur, altfel se va pune problema.

ION D. GOIA ■

MONDORAMA

Dărîmarea oricărui sistem este, întotdeauna, o operaţiune mai complexă decît pare în primele clipe de entuziasm purificator. Oricît ar părea de paradoxal, o revoluţie este mai grea în a doua ei etapă decît în prima. Stockmayer spunea că „dacă un lucru pare uşor, e greu ; dacă pare greu, e imposibil". Parafrazîndu-l, aş spune că o revoluţie este o imposibilitate realizabilă. Dărîmarea părţii văzute a icebergului este o treabă care, cu patos, se poate finaliza. Ce ne facem, însă, cu partea nevăzută ? Aici patosul este necesar, dar şi insuficient. Culisele de oţel ale revoluţiei româneşti, adică tubulatura securistă, nu puteau lipsi din scenariul românesc de amenajare a noii situaţii. Aceste culise, toate de oţel, s-au aflat şi se află la ordinea zilei şi în celelalte ţări foste socialiste. Să ne referim la celebra „Stasi" est-germană. „Newsweek" deconspiră : „Foşti agenţi ai organizaţiei afirmă că cele 26 departamente ale sale aveau 115 000 angajaţi, iar surse neoficiale arată că două milioane de indivizi lucrau pentru Stasi spionîndu-şi colegii, prietenii şi cunoştinţele. Cartierul general din Berlinul răsăritean este un complex format din 48 clădiri foarte înalte, inclusiv o arhivă centrală conţinînd 6 milioane fişe ale „observatorilor" şi ale celor „observaţi" ceea ce înseamnă peste o treime din populaţia ţării. Un comitet cetăţenesc însărcinat cu supravegherea dizolvării organizaţiei a identificat cel puţin 2 386 proprietăţi imobiliare ca aparţinînd poliţiei secrete ; aceeaşi sursă afirmă că alte 10 000 apartamente au fost folosite pentru întîlniri clandestine. Rămîn încă de localizat o serie întreagă de depozite de arme. La Erfurt, un comitet similar a descoperit schiţele unor centre de detenţie unde erau internaţi disidenţii politici în momentele deosebit de critice ; un foarte important fost oficial al Stasi a declarat televiziunii vest-germane că ofiţerii de securitate din acest oraş efectuau de două ori pe an exerciţii pentru a-şi perfecta metodele de neutralizare a disidenţilor". Au fost securiştii români mai buni, mai mulţi, mai bine dotaţi decît colegii lor est-germani ? Cine răspunde corect, exhaustiv şi fără teamă ?... ● Plutonierii de securitate şi generalii de securitate au lefuri diferite, inteligenţe diferite şi mize diferite. Toţi au, însă, gustul secretului, savoarea organizărilor disimulate, cultul pentru obscurul eficient. Evident eficient pentru puterea pe care o servesc. Dar există şi civili notorii, funcţionari celebri care îşi astupă gesturile reale prin... propriul patron. O asemenea „eminenţă cenuşie" este comentată cît se poate de colorat de „Time". Personajul ? Jacques Attali : „Nimeni, nici chiar primul ministru, nu poate ajunge la preşedinte fără a trece mai întîi prin biroul său somptuos aflat în imediata vecinătate a cabinetului prezidenţial. Este eminenţa noastră cenuşie fără robă de cardinal", observa un influent membru al guvernului. El are însă multe alte „feţe". Este companionul nedespărţit al preşedintelui la întîlniri internaţionale, nepierzînd o clipă scena de sub ochi, disecată cu vicleană abilitate din spatele ramei de aur a ochelarilor săi. Cînd preşedintele părăseşte palatul pentru o plimbare pe străzile Parisului, este adesea însoţit de acelaşi personaj, causeur inepuizabil cu duh şi şarm. Înapoi la palatul prezidenţial, aşezat la biroul său, iniţial confecţionat pentru Napoleon Bonaparte, Attali devine rezidentul intelectual. „Pentru a-i prinde ideile avem nevoie de aceleaşi plase mari cu care alergi după fluturi", afirma unul dintre colegii săi de la Elysée. Mai presus de orice, Attali este gurul a cărui minte a fecundat multe dintre ideile şi iniţiativele datorită cărora Mitterand a devenit dintr-un politician de talie naţională un om de stat de anvergură mondială. Cum Franţa încearcă să-şi asume rolul de lider al noii Europe, preşedintele său depinde mai mult ca oricînd de abilul său consilier . Deci : să dăm consilierilor ce este al consilierilor şi să sperăm că şi consilierii se aleg în mod democratic, în consens cu... aspiraţiile vitale ale poporului... ● Şi pentru că ne aflăm în contextul subteranelor puterii să mai relevăm rolul unei instituţii serioase, bine organizate şi cu o influenţă mult comentată : C.I.A. „Newsweek" remarcă evidenţa : „De la Lituania la America Latină, toate deciziile de politică externă ale preşedintelui Bush se bazează, cel puţin parţial, pe datele oferite de către Agenţia Centrală de Informaţii (C.I.A.), iar Bush, veteran al serviciului, este considerat de cei apropiaţi ca cel mai sofisticat consumator de „produse" C.I.A. de la Dwight Eisenhower încoace. Cum vede Casa Albă performanţa agenţiei ? Răspunsul este paradoxal. În timp ce preşedintele s-a declarat mulţumit de C.I.A. — comunicarea fiind făcută direct boss-ului suprem, William Webster, unul dintre principalii săi consilieri în probleme de politică externă a fost mai puţin generos, caracterizîndu-i activitatea doar „corectă". „Oamenii săi sînt foarte buni analişti ai tendinţelor dar nu au fost la înălţime în a anticipa, temporal, evoluţiile ce au marcat prăbuşirea fostelor regimuri est-europene", remarca acesta. Mai bine să se înşele C.I.A. pe acest subiect decît invers. Sper că sînt în asentimentul general...

RADU BUDEANU ■

Vă aşteptăm cu „La mulţi ani"

Antrenament al naţionalei cu pedala de acceleraţie apăsată pînă la capăt. „Pasaţi dintr-o bucată ca şi cînd v-ar curenta mingea", cere Jenei. În meciul cu Egiptul, unii au privatizat cam mult balonul. Bombardament de şuturi. Sprinturi şi iar sprinturi. În [illegible]it, antrenorii sună aduna[illegible]. Pe seară, mai urmează o [illegible]ză de sudoare. Lăcătuş [illegible]ă cu călcîiul mingea şi o [illegible]tă peste... secundul Drăgu[illegible]n. Fotbalul mai ştie să facă şi cu ochiul. Un roi de puşti se învîrt în jurul internaţionalilor. Cu carneţele, foi de matematică pentru autografe. Îl asaltează şi pe Jenei. „Doar un antrenor a adus în România Cupa Campionilor Europei şi acum ne-a calificat şi la Mondiale", rosteşte grav un licean cu ochelari. Cu braţele lui Păsări-Lăţi-Lungilă, Lung ţine de umeri 7—8 prichindei. Semnează pe bandă rulantă. La toată ceata. „De ce să rămînă vreun copil mîhnit?", zice portarul, parcă 2 metri de suflet. În cantonament, băieţii s-au retras în camerele lor. Pe o bancă, Jenei a rămas singur. Cu grijile lui. Şi cu un rid în plus pe frunte. „S-au făcut mari eforturi pentru recuperarea lui Lung, Dan Petrescu, Iovan. Oricum, în Italia, echipa va juca frumos, la spectacol. Ar fi păcat ca o generaţie de mari talente să fie încorsetată într-o tactică meschină. De ciupeală a unui egal. Motto-ul jocului nostru va fi ofensiva. Nu orbească, ci nuanţată. Sprijinită pe o apărare fără rom[illegible]tisme. Nu ne vom purta [illegible] nişte out-sideri. Preocupaţi doar să contracarăm jocul adversarilor. Vom căuta să ne impunem personalitatea noastră. Ii învăţ pe băieţi să atace de la început, nu doar după primirea unui gol. E bine că avem vîrfuri tip săgeată ca Balint, Răducioiu şi atacanţi buldozer, precum Cămătaru. O victorie cu URSS ar reprezenta un fel de apă vie pentru toţi. Sperăm ca România să nu rămînă în [illegible]intire doar ca o partici[illegible]ă la fazele de început. Sa[illegible] păstreze laudele cucerite pînă acum."

Mai toţi băieţii spun că le-a venit inima la loc simţindu-l pe Lung în poartă. La tirul lor de baloane răspunde cu salturi de panteră. Unde este durerea ca o văpaie din spate? „Medicii m-au sfătuit să pun punct fotbalului. Soţia şi fetiţa mi-au făcut transfuzii de curaj cînd luptam cu recuperarea muşcîndu-mi buzele. În primul meci după boală, cu Jiul, tremuram ca un debutant. După primul plonjon am ştiut că voi para şi golurile de la Napoli". În camera de alături, doi prieteni: Hagi şi Balint. Gică nu vrea să discutăm despre solii de la Real Madrid veniţi pentru el. „În fotbalul nostru au apărut multe personalităţi şi e firesc să ne bată la uşă străinătatea". Promite să joace la Coppa del Mondo numai în viteza a patra. Fără relaşurile presărate printre curse sclipitoare. „Te obligă miza. Şi-apoi pentru mine începe un nou drum. E ca şi cum după ce ai urcat în Himalaia, îţi apare în faţă Everestul. Mă aflu la vîrsta să atac şi această escaladare". Ne e dor, Hagi, de bomba ta din superfinala cu Kievul. Cînd portarul şi zidul au rămas cu gura căscată. „Reuşita loviturilor libere depinde şi de dispoziţia din acea zi. Sper să-mi manipulez bioritmurile astfel încît să nu-i iert pe adversarii obligaţi să ne oprească dribleurii prin fault". Încă mult timp va mai circula Balint în echipament de sperietoare prin coşmarurile danezilor! Şi totuşi goluri ca acelea care i-au adus pe aceştia în pragul infarctului nu i s-au prea mai înghesuit în vîrful bocancului. „Îmi doresc să fac cît mai multe pe teren. Cînd scîrţîie o pasă, un şut, mi se retează curajul. Hagi mă ameninţă că-mi va servi ca pe tavă cîteva mingi de gol şi să îndrăznesc să nu marchez".

De departe cel mai optimist pare apărătorul de fier Gică Popescu. „Nu prea mă tem de Maradona fiindcă la meciul cu Argentina vom fi deja calificaţi. Formula ideală de apărare: Lung — Dan Petrescu, Belodedici, Andone, Rotariu şi eu în faţa lor, mijlocaş de acoperire. Deviza noastră: pe-aici nu se trece." Modest, Săndoi nu cîrteşte împotriva eternului său rol de rezervă. „Nicicînd naţionala nu a avut dubluri atît de aproape de valoarea titularilor. Şi asta poate cîntări enorm". Andone şi Klein chiulesc cîteva minute de la programul de somn. Cantonamentul nu-i un pension de domnişoare. Nevestele le-au adus de-acasă cireşe. Însă Andone nu vede în faţa ochilor decît pe Valdano, Protasov, Milla. „Am mai dat piept cu argentinienii în 85, într-un turneu. L-am marcat pe Diaz dar l-am acroşat de cîteva ori şi pe Valdano. Acum, am să mă lipesc de el ca un plasture şi nu va zburda în voie". Klein a mai semnat condica la un turneu final: europenele. „La Paris nu puteam îndrăzni mai mult. Acum, la acea experienţă s-au mai adăugat maratoanele din cupele intercluburi. Fotbalul românesc şi-a cîştigat o prestanţă. Nu-şi poate permite să se împiedice în grupe."

Luni, 28 mai, la hotelul Intercontinental, s-a semnat primul contract profesionist din România privind un fotbalist, fiind vorba de Gheorghe Hagi de la echipa Steaua. Acesta va juca după mondiale la echipa Real Madrid. Cosemnatari au fost dl. Favier Gil de Biedma, vicepreşedinte al Realului şi dl. Nicolae Gavrilă din partea Stelei. Îi dorim lui Hagi aceleaşi succese de răsunet!

În timpul antrenamentului am urmărit morişca Hagi—Sabău—Lăcătuş. Mingea aproape dispărea. Fantezia şi viteza aminteau de fachirii din echipa de handbal a României, campioană mondială. Acum, Sabău se odihneşte printre paginile unei cărţi. „Simt că am ieşit din eclipsa de formă. Inima îmi obosise să facă naveta la Cluj, la familie. Jenei m-a simţit şi mi-a dat o permisie să stau cîteva zile cu ai mei. Zilele acestea, soţia îmi va naşte al doilea copil. Cadoul meu de departe va fi un gol în poarta lui Dasaev." După ce toată dimineaţa au învîrtit balonul pe teren, Lupu şi Timofte îl ţăcăne acum într-un joc electronic la televizor. „Fotbalul e boală nevindecabilă", zice Lupu. Idolul lui e Dobrin. Se spune despre Lupu că mingea ar fi o prelungire a piciorului. „Mai am de finisat şutul, deposedarea. Mă perpelesc noaptea în pat cum să-l suplinesc pe Hagi în primul meci la coordonare. Dar încă nu sînt sigur de titularizare."

Lăcătuş îşi pregăteşte bagajele pentru Italia. „Laşi acasă nervii?" „Nici nu mă gîndesc! Cineva trebuie să aibă tupeu ca să le reteze băieţilor timiditatea. Şi-apoi, eu pun inimă şi în ascuţitul unui creion. Cum să nu mă consum pentru fazele din teren?" **Năstase al fotbalului. Colorat, imprevizibil, cu patimă şi scurtcircuite sufleteşti. După meciurile cu Spartak Moscova, Lăcătuş a devenit un fel de bau-bau cu crampoane pentru jucătorii sovietici. „Apărarea trebuie să primească cît mai puţine goluri. Oricum, noi, atacanţii, vom marca mai multe. Italienii se tot interesează de jucătorii români. Le vom oferi posibilitatea să ne urmărească chiar la ei acasă în cît mai multe meciuri ale mondialelor". 5-4-3-2-1, start! Băieţi, vă aşteptăm la întoarcere în aeroport, antrenaţi să cîntăm „Mulţi ani trăiască!"**

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Crampoane şi tocuri cui

Fugă pe extremă, un-doi şi mingea se odihneşte în plasă. „Ura! Mama a dat gol!" Pe banca rezervelor, un prichindel ţopăie ca pe arcuri. Şutul mamei, Vasilica Bujor, mijlocaşul, pardon, mijlocaşa Unirii Tricolor, a fost viclean, cu boltă. În poarta IMGB-ului, Florentina Bărbuţă îşi prinde cu năduf încă o agrafă în plete. „Cum m-a păcălit balonul ăsta lobat? Tocmai acum cînd Angelo Niculescu şi Cornel Drăguşin m-au selecţionat în lotul lărgit al naţionalei. Bine că nu se află în tribună Dragoş, prietenul şi colegul meu de la Institut. Iar ne-am fi certat. Am plonjat degeaba şi bara mi-a desenat încă o vînătaie pe picior. Adio, fustă [illegible]ni! Iar trebuie să îmbrac [illegible]iteva zile blugii". Are 20 de ani şi o vreme a jucat fundaş. Pînă cînd o „talpă" i-a smuls ligamentele. Pe femei să nu le atingi nici cu o floare! În tensiunea meciului, fetele însă uită şi se mai mîngîie între ele cu crampoanele. Medicul i-a recomandat Florentinei să spună „la revedere" fotbalului. Şi-a tăiat singură ghipsul şi a devenit portar.

Pe teren se aleargă, nu glumă. Fără relaş cu mîinile în şold. Stopurile, pasele dintr-una nu s-ar ruşina în faţa celor din C. „Fetele joacă şi se antrenează cu seriozitate. Ambiţia e totuşi un substantiv feminin, spune profesorul de liceu Gheorghe Cristescu, cel care a reclădit de la zero echipa Unirea Tricolor. Joacă cu inima, nu cu gîndul la portofel. Nu cer nimic de la fotbal. Dau doar cu pasiune".

Geni Negru agaţă în ultima clipă un balon în 16. Fosta campioană de juniori la garduri a votat acum, la 26 de ani, pentru postul de libero în apărarea IMGB-ului. „Caut să pun frînă egoismelor noastre femeieşti şi să joc pentru echipă. Precum Ungureanu. Nu pot însă să-mi refuz bucuria executării loviturilor libere. În meciul cu Giurgiu am înscris de la 40 de metri. Tata a fost arbitru, soţul a jucat extremă, eu de ce să stau pe tuşă?" Matriarhatul se poate sprijini şi pe numărul de goluri înscrise. Soţul, tipograf, o aşteaptă acasă cu fetiţa să meargă într-o vizită. Dimineaţa, ghete cu crampoane, după-amiază, pantofi **cu toc cui**! „Ne-am certat doar cînd m-am tuns scurt. Bretonul mă împiedica să lovesc balonul cu capul".

Fotbalul, sportul-rege! De ce nu sportul-regină? Inimoasa Rodica Şiclovan şi o mînă de oameni pasionaţi au reuşit să pună pe picioare într-o singură lună un sport: fotbalul feminin. Pînă acum, pe post de cenuşăreasă. În cîteva zile peste 600 de jucătoare au primit legitimaţii, s-au înfiinţat 30 de echipe în ţară, a pornit la drum Cupa Libertatea. „Din cele 6 grupe, alcătuim la toamnă campionatele A şi B, spune Rodica Şiclovan, preşedinta recent înfiinţatei Comisii Centrale de Fotbal Feminin. A trebuit să alcătuim şi o naţională, deja invitată la un turneu în Italia".

După pauză, în echipa Unirea Tricolor intră vîrful Radu Diana. Un metru şi-un pic, 30 kg, clasa a VII-a. Cascadă de fente, ca un titirez, pase cu călcîiul. Un Hagi cu codiţe. „La Severin am driblat-o pe tanti stopera şi mi-a spus că-mi rupe urechile. M-am hotărît să vin la echipă căci, în faţa blocului, băieţii nu jucau fotbal cu mine. Acum, iar îmi întorc spatele. Fiindcă-i păcălesc cu mingea şi-i fac de rîs". Primeşte o pasă în adîncime de la colega Margareta Frăţilă, tehnician auto la ITA. „Deşi am atins 40 de ani nu părăsesc gazonul, spune. Am iubit toată viaţa fotbalul şi handbalul. Cînd am meci, soţul găteşte şi supraveghează fetiţa. Antrenamentele mă relaxează. Parcă aş lua o vitamină pentru munca de acasă şi de la serviciu". Meciul s-a încheiat cu 1—0 pentru Unirea Tricolor. Antrenorul IMGB-ului, Gheorghe Marinescu, oftează. Două jucătoare de bază au stat pe tuşă. **Internaţionala** Barbu Lizica a ratat în meciul trecut o „foarfecă" (culmea, ea care-şi coase singură rochiile) şi de atunci şchioapătă. Iar vîrful, Mariana Constantin, a făcut rost de o suspendare tot cicălindu-l pe arbitru. În metrou, un pîlc vesel de fete. Adversarele şi coechipierele din teren au devenit gospodine. Cristina Cinezean, într-o mînă cu sacul cu echipament şi în alta cu o plasă cu salată, le dă reţeta unei prăjituri după care se dau în vînt băieţelul şi fetiţa ei.

Înaintea finalei de Cupă, galeria dinamovistă şi stelistă atinseseră temperatura de fierbere. S-a disputat în deschidere un meci de fete. Mîinile făcute pînă atunci pîlnie la gură pentru un „Huo" zdravăn, au aplaudat. Femeia, eterna poveste! Chiar şi în ghete cu crampoane!

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Citiţi revista de la început!

A apărut FLACĂRA-BIS!

BIS
ROBINSON CRUSOE

Citind-o, mulţi prieteni ai revistei „Flacăra" au simţit nevoia să strige „Bis !". Şi iată, dorinţa lor s-a împlinit. Deja, revista (deocamdată) lunară FLACĂRA-BIS este în chioşcuri. Mulţi dintre dumneavoastră n-o să puteţi vedea acest prim număr, tirajul fiind extrem de limitat.

Şi totuşi, magazinul nostru, în 32 pagini color, realizat cu profesionalism de specialiştii Întreprinderii „Arta Grafică", realizînd un prim contact cu stilul de presă practicat de marile publicaţii ale lumii, adresîndu-se chiar dumneavoastră, lectorii cei mai avizaţi ai celor mai interesante texte şi imagini, nu vă poate lipsi. Citind în continuare „Flacăra", publicaţia cu cel mai popular preţ din România, vă puteţi abona şi la FLACĂRA-BIS, magazinul ilustrat cel mai bun şi mai ieftin.

Încercăm ca, în perioada de început, să asigurăm difuzarea liberă măcar în cele mai importante reşedinţe de judeţ. Vom onora, în ordinea ofertelor, şi cererile difuzorilor particulari.

Din sumarul revistei:

- Revoluţia cu mîinile goale — **Recviem pentru martirii neamului**
- Ieşim din ţară — **cum călătoresc turiştii români ?**
- Mama Gioconda — **era Gioconda însărcinată ? sau „Cît surîde Gioconda, e bine !"**
- Intrarea în Europa — **cîteva opinii despre democraţie ale d-lui** Alajos Chrudinak, **redactorul şef al emisiunii de politică externă „Panorama" a Televiziunii maghiare**
- Acum 60 de ani : Concurs de personalităţi — **va mai avea România un guvern de domni ?**
- Basarabia — **visul de aur al românilor de aici şi de dincolo de Prut**
- Vom avea un muzeu naţional de rang european — **cu cît mai repede, cu atît mai bine !**
- Oamenii zilei — **Gabriel Liiceanu, Ion Iliescu, Radu Câmpeanu, Petre Roman, Corneliu Coposu**
- Premiile Flacăra — **vă aşteaptă !**
- Traficanţii de droguri — **fotografii — document**
- Idolul salvat — **scurtă proză poliţistă**
- Două dispariţii ca în Triunghiul Bermudelor — **titlu de roman poliţist — întîmplările (din păcate) adevărate !**
- Confesiunea unui superspion : Oleg Gordievski — **dezvăluirile celui mai important agent dublu al serviciului secret englez şi unul dintre cei mai importanţi agenţi ai Occidentului în interiorul KGB-ului în perioada postbelică**
- Umor — **sau** Dreptul la zîmbet
- Cascadorii — **meseria lor e riscul...**
- Lambada — **a fost lambada. Revine Lambada ! ? !**
- Sport : Toate drumurile duc la Roma ? — **avem dreptul şi la optimism**

SEVGHIN OMER ■

Atenţie la S.U.A.!

La 8 iunie începe marele „turnir" al fotbalului — „Coppa del Mondo 1990". Gazdă, ţara a cărei reprezentativă a cîştigat titlul suprem pînă acum de trei ori : Italia.

S-a scris şi se scrie încă mult despre componenţa grupelor turneului final, despre caracteristicile şi şansele echipelor calificate, despre pregătirile din cele 24 de „tabere". Cum de la momentul scrierii acestor rînduri şi pînă la cel al apariţiei, orice informaţie ar putea să fie depăşită, învechită, cunoscută, ne-am gîndit să vă oferim — ca avancronică la Cupa Mondială — părerea despre fotbal a unui om de fotbal a cărui competenţă este mai presus de orice dubii : italianul Enzo Bearzot, tehnicianul care a condus „squadra azzurra", la a treia victorie mondială, cea din Spania anului '82.

„Aud adesea că reprezint un fel de steag al fotbalului mondial dar eu aş vrea să fiu un stindard care se mişcă, nu o emblemă statică. Mi-ar plăcea să se recunoască în mine cel ce răspîndeşte cîntecul „azzurrilor" (...) Cînd s-a produs catastrofa de pe Heysel, în 1985, eram cu naţionala într-un turneu prin Mexic ca să ne pregătim pentru mondialele ce aveau loc în anul următor. Jucam contra englezilor şi asta ne-a ajutat, cred, să nu dramatizăm situaţia. În afară de suporterii lui Liverpool, violenţi şi beţivi, la Bruxelles au fost şi alţi răspunzători de dezastrul care ar fi putut fi evitat. Totuşi, ne-a învăţat că fotbalul este un fenomen atît de dilatat încît riscă să devină imposibil de stăpînit. (...) Anul 1982 şi El Mundial-ul spaniol nu mi le mai amintesc decît pentru anumite aspecte negative : neînţelegerile dintre diferiţi componenţi ai echipei, echivocurile. Din punct de vedere omenesc am suferit mult. Victoria a fost un obiectiv profesional iar clipa de fericire a fost în cea care m-au îmbrăţişat jucătorii şi m-au purtat pe umeri. Dar amintirea cea mai frumoasă nu aparţine zilei finalei, ci este o sărutare fugară a lui Zoff în timp ce vorbeam într-o emisiune TV după succesul asupra Braziliei. Atunci n-am băgat de seamă. Am văzut asta mai tîrziu, urmărind o înregistrare a emisiunii respective. A fost un moment frumos şi tot aşa a rămas după atîta timp. (...) N-am fost profet în ţara mea şi mai ales faţă de ziarişti. Dar m -au răsplătit numeroasele aprecieri venite de peste hotare. Cred că am dat tot ce am putut. Desigur, fiecare are alt punct de vedere în diverse lucruri. Aveam ideile mele şi am căutat să merg înainte cu ele, chiar dacă uneori m-am simţit marginalizat. Fotbalul este o lume a suspiciunilor. Şi ca să eviţi suspiciunile, cel mai bun lucru este să te izolezi, să fii doar tu cu echipa de care te ocupi. Este singurătatea comandantului, a responsabilităţii. (...) Trebuie să ştii să închei ciclurile şi să accepţi cu seninătate înfrîngerile. De fapt acestea te maturizează mai mult. Şi cum atît ca ajutor, cît şi ca antrenor le-am cunoscut bine, ştiu că nu se poate învinge mereu. Nici o victorie nu-l face pe om să crească aşa cum o fac durerea, înfrîngerea. Cel ce intră în Olimpul fotbalului învaţă imediat cît de efemer, chiar fals e succesul. Asta am înţeles-o la 18 ani şi la 58 ani încă n-am uitat-o. (...) Dacă ai un orizont mai larg poţi găsi soluţia mai potrivită în orice domeniu de viaţă. Noi, antrenorii, trebuie să găsim totdeauna soluţia cea mai directă care să ne ajute să învingem. Pentru că la urma urmelor numai victoria contează. (...) E grea viaţa pe banca tehnică. Se fac mereu încercări de ţi se schimbă părerile, hotărîrile. E ca şi cum în timp ce dv. scrieţi, ar veni cineva şi v-ar conduce condeiul cum crede el. Tu vrei să construieşti ceva şi ceilalţi n-au răbdare să-ţi termini opera. (...) Astăzi, fotbalul îi consumă mai repede pe jucători. La 30 de ani, nervii sînt uzaţi. Dacă cineva simte că şi-a împlinit ţelul poate abandona fotbalul. Cred că momentul cel mai bun se situează între 29 şi 34 de ani. (...) Am fost întrebat dacă fotbalul e o boală. Dacă îl înţelegi ca un sacrificiu, nu. Dacă e o plăcere, un divertisment, cum a fost şi pentru mine, atunci da. Sînt mulţi cei care mai joacă şi la 50 de ani, cheli şi cu burtă, riscînd chiar şi un infarct. Şi nu o fac pentru bani. Ce poate fi asta dacă nu o boală. (...) Italia '90 va însemna o creştere de atenţie pentru fotbal din care va trebui să se tragă foloase nu numai sportive, ci şi culturale, turistice. (...) Pericolul cel mai mare este că fotbalul a devenit atît de industrial, încît s-ar putea să distrugă regulile jocului. După cum ştiţi, în bătălia comercială nu există reguli, se luptă fără a se ţine seama de lovituri. Aşa cum vedem în disputa dintre Coca-Cola şi Pepsi-Cola. (...) Pe plan tehnico-tactic, Italia '90 s-ar putea să aducă unele noutăţi. Fotbalul din lumea a 3-a a făcut mari progrese. Întîlnirea dintre reprezentanţii unor şcoli diferite ne va face pe toţi mai completi. Totuşi, vor rămîne anumite particularităţi ; de exemplu, englezii nu vor putea executa lovirea mingii ca brazilienii. Vor apărea noi forţe. Atenţie la S.U.A. ! Am vizitat colegiile americane şi am văzut ce serios se munceşte pentru formarea şi pregătirea fotbaliştilor. (...) Fotbalul este o lungă aşteptare. Trebuie să fii mereu gata să porneşti ca şi cum ai sta în blocstarturi pentru o alergare de 100 metri. Important este ca această aşteptare să aibă un conţinut bogat. E întrucîtva o metaforă a vieţii. Vai de cel ce pierde trenul. (...) Pronosticurile mele pentru semifinalele de la „Coppa del Mondo" sînt : Italia, Olanda, Brazilia, R.F.G.".

Traducere şi adaptare
CRISTIAN ŢOPESCU ■

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu
REDACŢIA :
REDACTOR ŞEF :
George Arion
Redactori şefi adjuncţi :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacţie :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIŞTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătraşcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Paşcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălăţanu, LianaTatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURA-ÎNVĂŢĂMÎNT (2569) : **Ion Zubaşcu,** Sorina Man, Margareta Mureşan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACŢIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Spe[illegible]tu, Angela Ştefănescu, **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanţa Balaban, Mihaela Moroşanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Răzvan Bărbulescu (2128)

Liviu Timbus, (1700) Aurelia Boriga, Florin Condurăţeanu

■ REBUS

Tudor Octavian (1457). **Adrian Mitu, Alexandru Păsărin,** Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ştefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacţiei şi administraţiei : Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor şef : **2002 ;** redactor şef adjunct : **2558** (C . Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacţie : **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREŞTI

16 pagini **3 lei**

Vremurile sînt cum sînt
DAR VREMEA?

Vremurile par a se mai fi potolit, dar vremea nu ! Capriciile lui Florar au determinat frecvent alternanţe spectaculoase... chiar şi după alegeri.

Astfel, vineri s-au atins şi depăşit în multe localităţi cele 30°C care definesc ziua călduroasă. Temperaturile maxime de la Sibiu (30,4°), Rădăuţi (31,2°), Bucureşti-Filaret (35,6°) şi Craiova (32,6°) au depăşit recordul absolut al zilei şi s-au apropiat foarte mult de cel al lunii. Şi noaptea de 25 spre 26 a fost foarte caldă, înregistrîndu-se la Miercurea Ciuc cea mai caldă noapte de mai, din şirul nostru de observaţii. Duminică, însă au fost bătute alte recorduri zilnice, de data aceasta în celălalt sens. Astfel s-a înregistrat cea mai rece zi de 27 mai la Craiova, Bucureşti şi Deva.

Spectacolul vremii din ultimul timp n-a constat numai în teribila evoluţie termică ci şi în variaţiile celorlalte elemente de vreme. Cerul mai mult senin la început, a fost apoi continuu acoperit în majoritatea regiunilor (evoluţie destul de rară în lunile de primăvară) şi a plouat foarte mult. S-au depăşit în unele localităţi 25 1/mp în 12 h, iar izolat în sud chiar şi 50 1/mp în aceleaşi 12 h. Vîntul s-a intensificat frecvent în sud-estul ţării şi la munte.

În săptămîna care urmează, veştile meteorologice nu prea par a fi îmbucurătoare, decît cel mult pentru agricultori. Apreciem că vremea va fi în continuare în general închisă şi răcoroasă, mai ales în primele zile. Va ploua în toată ţara, iar vîntul va mai prezenta intensificări la munte şi în estul ţării. Spre sfîrşitul intervalului în regiunile sud-vestice vremea se va ameliora treptat. Datorită nebulozităţii accentuate diferenţa termică noapte — zi, va fi destul de mică. Astfel temperaturile minime vor fi cuprinse în general între 5° şi 15°, iar cele maxime între 12° şi 22°, uşor mai ridicate în vest.

Cu riscul de a ne atrage antipatia celor ce lucrează în turism, trebuie să-i informăm pe cei ce şi-au plănuit un week-end la mare sau munte, că nu le recomandăm nici baia în mare şi nici urcuşul pe cărări alunecoase.

IOANA MAŞEK ■

Să tot fii
paznic
de noapte
la un bar
de zi!

BIBLIOTECA MUNICIPALA
ODORHEIU-SECUIESC

Biblioteca

Soarele lui Dumnezeu
răsare peste cei buni
şi peste cei răi
şi plouă peste cei drepţi
şi peste cei nedrepţi

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ŞI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 23 ● Miercuri 6 iunie ● Ediţia internaţională: 7-14 iunie 1990

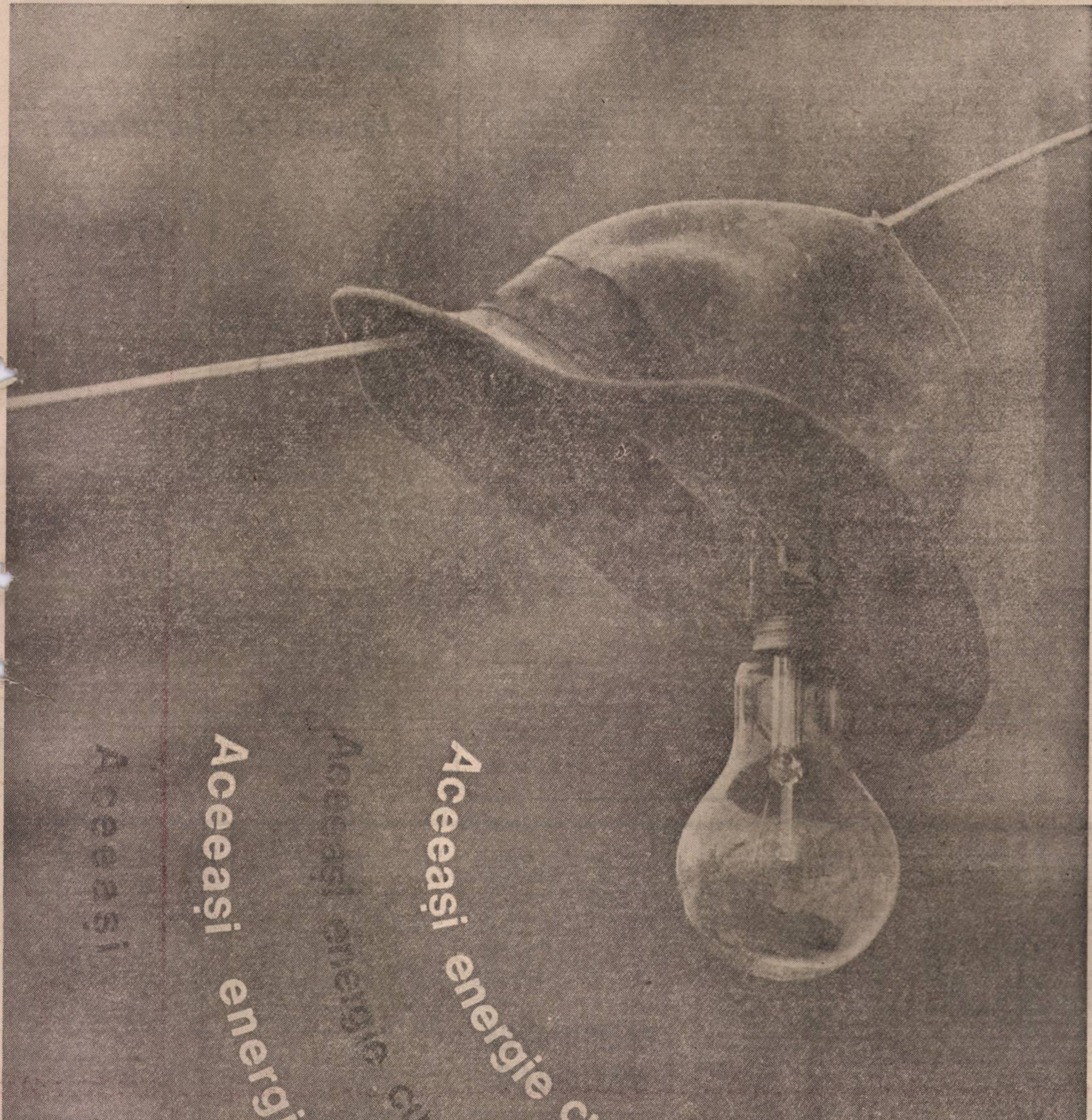
Aceeaşi energie cu altă pălărie
Aceeaşi energie cu altă
Aceeaşi energie
Aceeaşi

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

GREȘELILE OPOZIȚIEI

Nu e nici o indoială că Frontul Salvării Naționale, instalindu-se la putere cum s-a instalat, manevrind cum a manevrat și acționind cum a acționat, concentrind in miinile sale tot ce se află in de Dumnezeu blagoslovita și de oameni năpăstuita Românie, ar fi ciștigat alegerile oricum, indiferent de ce ar fi făcut opoziția. Totuși, numărul de voturi in favoarea lui Ion Iliescu și a F.S.N.-ului ar fi putut să fie mai mic dacă opoziția n-ar fi făcut mai multe greșeli. Precizăm că in analizele noastre pornim de la ideea că ducerea de către partidele de opoziție a unei campanii electorale inteligente și formarea in parlament a unei opoziții puternice și deci eficiente nu constituie doar o chestiune personală a ei, a opoziției, o afacere a unor partide, dacă or să aibă un număr mai mare sau mai mic de deputați și de senatori, ci o problemă de interes național. Ca atare, purtind pe umeri această povară uriașă, a creării factorului de echilibru necesar unei vieți politice democratice, evoluate, opoziției ii revin mari răspunderi, ea trebuie să fie gata la concesii, să lase la o parte pornirile pătimașe, limbajul violent, rigiditatea. Paradoxal, in timpul campaniei pentru alegerile de la 20 mai, opoziția a procedat ca și cum ar fi fost vorba de dispute in sine, și nu de ciștigarea de voturi. Or, dacă voturile le dorești, trebuie să cunoști bine și psihologia celor care urmează să introducă buletinele in urnă, și caracteristicile exacte ale momentului. A cunoscut opoziția această psihologie ? Da, insă n-a luat in calcul celălalt element, și el de importanță decisivă : fugirea ireparabilă a 44 de ani (fugit irreparabile tempus). Cu aceasta ajungem la cea dintii și cea mai importantă greșeală a opoziției in campania ei electorală.

Intr-adevăr, opoziția a știut că punctul sensibil al alegătorului român este nu obținerea bunăstării la parametrii cei mai inalți, ci siguranța zilei de miine, la indiferent ce nivel, dar a crezut că-i poate promite această siguranță in aceeași termeni ca in 1946. Or, atunci, siguranța zilei de miine a românului era amenințată de comunism, prin pierderea de către oameni a pămintului și a tot ce aveau (cum s-a și intimplat). De aceea, românii au votat in 1946 masiv cu opoziția de atunci (aceeași cu cea din 1990), fiind singura care putea să-i salveze de comunism (că rezultatele alegerilor au fost falsificate, e o altă problemă). In 1990 insă, situația se prezenta exact invers. Aceasta in primul rind datorită „specificului" comunismului românesc, „originalității" lui. In celelalte țări socialiste din Europa comunismul a avut destule fisuri. In Polonia, de pildă, agricultura a rămas necolectivizată, acolo nu mai era de rezolvat chestiunea intoarcerii la gospodăria țărănească individuală – ea exista dintotdeauna ; tot in Polonia, muncitorimea era cu „Solidaritatea", dorea schimbări in sensul trecerii la economia de piață și era gata să facă sacrificii pentru aceasta ; la unguri, mica inițiativă privată fusese incurajată sub Kadar, oamenii aveau un exercițiu al economiei de piață ; elemente menite să ușureze trecerea la reforme vizind abandonarea comunismului existau și in celelalte țări frățești est-europene. In România insă, comunismul a fost beton armat, existența cvasitotalității populației depindea de structuri de tip comunist iar oamenii se dezobișnuiseră să se administreze singuri, gindeau și hotărau alții pentru ei. De aceea românii nu voiau schimbări, voiau continuitate. Da, comunismul nu este in firea românului, dar, cu forța fiind el impus, oamenii s-au obișnuit cu structurile sale : muncitorii, cu intreprinderile, oricit de ineficiente sau chiar falimentare ar fi fost acestea – asigurau o leafă, fie ea și mică, fie ea și ciuntită, oamenii nu erau, care va să zică, muritori de foame ; la fel țăranii, cu colhozurile noastre, botezate g.a.c.-uri sau c.a.p.-uri – viață mizeră, vai de ea, dar ieșea de-o piine sau de-o mămăligă. Funcționarii aveau și ei slujbele lor și trăiau din ele cum puteau. Venind opoziția și propunind darea inapoi a păminturilor la țărani, privatizarea in industrie, investiții străine, reformarea administrației, toți s-au simțit amenințați in existența lor – ce-o să fie cu ei ? In această situație, i-a fost foarte ușor F.S.N.-ului să-i ingrozească pe oameni cu șomajul ori cu pierderea pămintului și să-i ciștige de partea lui, asigurindu-i că lucrurile vor rămine incă multă vreme așa cum sint, că schimbările vor fi, dacă vor fi, line, fără zguduiri. Toți s-au agățat de F.S.N. ca de un colac de salvare.

Altă greșeală importantă a opoziției a fost pedalarea prea accentuată pe inlăturarea de la conducerea societății a nomenclaturii comuniste, pe desființarea securității. I-a fost ușor F.S.N.-ului să bage electoratului frica-n oase cu anticomunismul celor din opoziție, prezentați ca niște monștri setoși de singe de membru de partid. Foștii membri p.c.r., ca și securiștii, au văzut in Frontul Salvării unica lor pavăză.

Opoziția n-a ales nici tonul cel mai potrivit pentru disputa electorală. Unele publicații ale partidelor, poate și din cauză că au fost nevoite să apeleze la ziariști improvizați, s-au dedat la atacuri la persoană și la violențe de limbaj cu totul gratuite. I-a fost foarte ușor F.S.N.-ului să-și pună mass-media, și ea impănată cu neprofesioniști, cu ziariști fără nici un har, gata la orice, să acopere cu noroi pe reprezentanții și pe susținătorii opoziției, să folosească un limbaj mult mai violent și de o trivialitate rar intilnită.

Și astfel, opoziția a contribuit și ea, intr-o oarecare măsură, fără să vrea, desigur, la amploarea victoriei F.S.N.-ului, in dauna tuturor, inclusiv a F.S.N.-ului, dar mai ales in dauna poporului român – nevoit să suporte acum un stăpin unic –, pentru că o opoziție puternică este singurul leac eficient și sigur impotriva totalitarismului (despotismului), de orice fel, troglodit sau luminat.

ION D. GOIA ■

Pauza s-a terminat

Mai sînt cîteva zile și va fi definitivat noul guvern al României. Timiditatea, indecizia și încetineala manifestate în trecerea spre economia de piață, pașii nesemnificativi în direcția descentralizării, privatizarea frînată, e drept de birocrația din eșalonul secund, nu vor mai putea fi explicate prin starea de provizorat la care a fost obligat guvernul.

Vom avea deci un guvern legitim și stabil. Va depinde de el să nu cadă. Celui de pînă acum trebuie să-i recunoaștem merite. În doar cinci luni s-au îndreptat anomalii economice flagrante, s-au rezolvat probleme sociale importante, s-au înlăturat măsuri aberante în domeniul legislației muncii. Dărnicia lui a fost în unele situații excesivă și fără acoperire economică. S-au luat măsuri sub presiunea grevelor sau a străzii după principiul : să-i dăm celui care plînge mai tare. Și calculele electorale au avut cu siguranță rolul lor. S-a creat deja o denivelare nedorită a cărei singură rezolvare este nivelarea. Depinde la ce nivel va fi hotărîtă ea.

Credem că pe agenda viitorului guvern prioritatea priorităților este să hotărască oamenii să se pună pe treabă, să vină la program, să muncească repede și bine. Munca și ideea trebuie să se transforme cinstit în bani. Politica trebuie să se facă în afara orelor de program. Nu se pot plăti salarii fără rezultate. În nici un caz salarii mai mari cu muncă mai puțină.

Trebuie în primul rînd schimbată mentalitatea față de muncă. Criteriul cantității și calității muncii, deteriorat îngrijorător în ultimii ani, va trebui repus în drepturile sale suverane. Promovările după merite politice sau apartenența de partid, după sex și dărnicia lui, după relații de prietenie și rudenie vor trebui tratate ca infracțiuni de subminare a economiei naționale. Unitatea de măsură a muncii va trebui cunoscută de toți și aplicată pe față și la lumina zilei.

Se vorbește de diferite modele economice demne de urmat : japonez, american, francez și aici ar putea fi înșirate mai toate țările capitaliste unde se trăiește bine. Aceste modele au la bază munca susținută, corect și stimulativ plătită, în nici un caz liber consimțită, patriotică, generoasă sau altruistă. Munca nu e un scop în sine, ci un mijloc. Pauza s-a terminat. Credibilitatea noastră economică în fața dornicilor să investească în România va fi dată numai de seriozitatea cu care ne hotărîm să muncim.

Inteligenți și inventivi sîntem, de umor nici nu mai vorbim, minți luminate am dat, vioi și talentați am dovedit că sîntem, însă cînd trebuie să punem osul la muncă, o bună parte din noi ne simțim jigniți și nedreptățiți. Din păcate, fără muncă nu se poate. Nu avem de unde cere dacă mai întîi nu dăm. Primul respect față de muncă este evaluarea și retribuirea ei corectă. Aceasta ni se pare prima grijă a noului guvern.

OPREA GEORGESCU ■

RĂZBUNAREA MATURILOR

Națiune, fii deșteaptă și nu uita să-ți iei doza zilnică de liniște, ai destui profesori de anestezie și somnoterapie ce te supraveghează pe cele mai diverse canale de comunicare în masă, ai aproape totul, partid unic, centru vital, o mie de publicații, conferințe de presă în limbi străine, acces în shop, liberă inițiativă, pașapoarte, ceea ce în timpul barbarilor tirani recent repartizați în iad, nici nu visai. Ai numeroase curți ale miracolelor, viitoare topos-uri ale prosperității în viziunea miracolului japonez, totul e de vînzare ; pînă și juna Rodică s-a decis să accepte un rol de romîncă reprezentativă în night-clubul sponsorizat de agenturi străine. Ai mîncare, electricitate, fotbal, circ, sîmbătă liberă și chiar pustie devreme ce totul e-nchis spre tihna și-mpăcarea oamenilor, reculege-te deci, puțin somn nu strică după tautologicul zbucium electoral, livrează-te din toată inima Domnului, el va gîndi pentru tine și pentru fiecare în parte, e mult mai comod să știi că acolo sus cineva te iubește, tatăl cel bun care a ucis minotaurul și care te va chema la el pe cele mai înalte piscuri ale consensului.

Adoră-l, și ciobul de sticlă al dezbinării se va topi și sufletul tău se va elibera de păcatul neliniștii ; tu vei avea totul dacă vei ști să înțelegi noua doctrină a împăcării întru Domnul, nu ai decît să urmărești seminariile teologice (iar nu ideologice cum erau odinioară) ale televiziunii, căci nu-i zi de la Dumnezeu să nu ai parte de-o slujbă, de-o prăznuire, de-un hram sfințit și chiar de propovăduitori din străinătate (Jesus is the Lord), specialiști în adormirea conflictelor de tot felul. De altfel vor fi organizate și cursuri de înot pentru toți cetățenii, în vederea abilitării lor întru plutirea pe apele imprevizibile ale economiei de piață.

Relaxează-te națiune ! Tu ți-ai făcut-o, cu-o mînă pe inimă și cealaltă pe ștampila electorală, fii deci liniștită, mortul din casă nu contează, opoziția dacă se opune, cu atît mai rău pentru ea, evenimentul principal al zilei fiind, evident, răcirea vremii ; străinătatea n-are decît să bîrfească, așa sînt străinii, tu nu trebuie să te aliniezi la vreun model căci drumul tău e menit să fie oricum unul original, spre uimirea și umilirea Europei.

Ce atîta politică, la ce bun vacarmul atîtor voci și păreri, de ce confuzionismul intelectualist al atîtor grupuscule. Fă ca și cum n-ar exista, tu trebuie să-ți exerciți încrederea în zîmbetul recent descoperiților handicapați, în agențiile matrimoniale și în gentilețea crainicelor noastre TV care parcă țin cu tot dinadinsul să recupereze masiv și incontinent, anii de sobră absență a zîmbetului de care ne-au privat pe cînd eram și noi și ele mai tinere. Branșați-vă, dragi telespectatori, la zîmbetul acela matern, încărcat cu atîta disperată umanitate, și veți fi fericiți. Bucurați-vă de această liniște trandafirie emanată din studiouri, criza voastră de identitate s-a rezolvat, voi nu mai sînteți un popor vegetal și nici orfan, totul este ca și rezolvat sau în implozie, ceva ceva probleme mai sînt, ca de exemplu curățirea orașului mai ales în centru și lipsa deodorantelor și a răcoritoarelor, reclamate mai ales de intelectuali. Totul le miroase acestor indivizi încinși. Le vor avea, să vedem pe urmă ce mai vor acești îmbufnați contestatari, etern crispați și nemulțumiți, sterili în neputința lor de a se bucura de o victorie absolută.

Inima lor e ruginită ireversibil în timp ce mintea lor e pornită ca o mașină infernală a problematizării, vor politică și iar politică și coerență morală, peste tot văd neajunsuri, mituire, propagandă, conspirații cu mineri, confiscarea revoluției, a proceselor, gerontocrație, proclamații, nomenclatură (ceva între nomina odiosa și numerus clausus).

Că sînt de rea credință o poate dovedi și luminoasa viziune pluralistă a desfășurării procesului domnului Nicu C... Totul, începînd cu magistrala prezență a actorului-inculpat și terminînd cu absența delicată a președintelui tribunalului, a contribuit la succesul acestui tele-show în spiritul non-violenței tradiționale, contaminate de contribuțiile lui Ghandi și Tolstoi.

Depoziția junelui-prim, emisă pe fondul unui zîmbet sinceramente cinic-complice, a fost consemnată cu pietate și dacă am fi să ne luăm după dînsa, primul tovarăș de la Sibiu este victima inocentă a unei grosolane erori judiciare, în baza căreia așa-zisul inculpat ar trebui să primească substanțiale despăgubiri în valută. Astfel am putut afla că fiul odiosului fusese un dizident notoriu mare amator de metafore și, odată dumirit cine e în spatele „afacerii" se decide pe 22 decembrie să dea o fugă pînă la București în vederea unui dialog, gata să-și aducă aportul la restabilirea liniștii de care **avem atita nevoie.**

Oricum, condescendentul și fercheșul star comunist din boxă, conform unei știri pentru care nu băgăm mîna-n foc, a semnat un contract cu un editor italian pentru un volum intitulat „Io, fiul celui mai iubit fiu al poporului". Ban la ban trage !

Bucură-te, deci, națiune, zburdă ! Afacerile merg strună pentru Dl. De Fonseca, monștrii s-au dizolvat într-o direcție necunoscută, factorii disconfortului național sînt minori în timp ce tu ești matură și trebuie să te bucuri ca un copil de soporifica libertate pe care ți-ai dorit-o prin matura ta opțiune.

Pîinea și circul te așteaptă și seminariile teologice pe la sfintele lăcașuri și idilicul zîmbet al crainicelor TV și, culme a jubilației postelectorale, La Coppa del Mondo. Hai, România !

GEO VASILE ■

„Vino, Doamne, să vezi ce-a mai rămas din oameni“

În jurul lor, liniște nu-i niciodată. De dimineață pînă seara, se discută întruna. În jurul lor se dă o luptă. Ideea care prinde teren aici, pierde teren ceva mai încolo, la douăzeci de metri. Totul depinde de calitatea oamenilor și a grupurilor.

Un pensionar voinic și probabil sănătos tun întreabă de ce nu s-or fi ducînd „ăștia“ la muncă. Dar succesul întrebării lui e îndoielnic. Unii dau din cap, încuviințînd, alții îi cer să le spună el ce-a muncit și chiar să le arate mîinile, să vedem cît de bătătorite sînt. Indignatul de pe aleea din fața Teatrului Național, a cărui robustețe te face să te gîndești că pe vremea lui Ceaușescu s-a hrănit cu specialități de la bufete cu circuit închis, își ține mai departe mîinile în buzunarele canadianei și își ridică glasul ca și cum ar cere cuiva ajutor : „Eu am muncit 38 de ani !“. De alături, un tinerel părînd a nu avea mai mult de cîțiva ani de cînd s-a liberat din armată, începe prin a spune că el e șofer și-i răspunde cu o încordare ce-i întipărește pe față, neașteptat și straniu, expresia unui adînc sentiment de tristețe : „Bine, tată, ai muncit ! Și ce ai reușit să faci din țara asta decît o groapă ? Dumneata nu vezi și nu simți ruina pe care ai construit-o ?“. Preopinentul ridică din umeri și pleacă îmbufnat. Va fi reperat ceva mai tîrziu pe aleea din partea cealaltă, dinspre „Intercontinental“, plimbînd printre oameni aceeași întrebare : „De ce nu se duc ăștia la muncă ?“

Această întrebare cade, adesea, ca o pasăre de pradă într-un gol de aer. În general, ceea ce vor să spună tinerii alături de care se află, e drept și destui oameni vîrstnici, e simplu de înțeles : toți vrem să muncim și la urma urmei nimeni nu susține că în țara asta nu s-a muncit, de patruzeci de ani încoace, dar măcar astăzi e obligatoriu să înțelegem cum s-a întîmplat că țări europene care se aflau în urma României, acum o jumătate de veac, au ajuns între timp la un nivel de dezvoltare incomparabil cu al nostru. Or, pentru a înțelege asta, trebuie neapărat ceva mai multă elasticitate a minții, ceva mai multă elasticitate decît pot avea lespezile de piatră de pe aleile ce mărginesc careul greviștilor foamei. Altfel, nu e deloc sigur că viitorul se va înfățișa ca o masă îmbelșugată și la oră fixă.

O femeie scundă și grasă, de ale cărei mîini spînzură două sacoșe pline, își trece cumpărăturile într-o mînă și arată cu degetul spre corturi, țintind cu degetul ei bondoc masa încărcată cu sticle în care se zărește un lichid gălbui. Respectiva, în echilibru instabil pe muchia vîrstei de 50 de ani, explodează într-un acces de veselie ca și cum ar fi prins-o pe maică-sa umblînd cu lingurița în chiselele de dulceață păstrate pentru oaspeți : „Uite, ăștia beau bere, ehe, vedeți ?“. O clipă mai tîrziu, doamna Laura Stoica se îndreaptă spre ea cu o sticlă din care toarnă într-un pahar și-i dă să guste. Ambasadoarea mahalalei tace. E cam nedumerită și ochii parcă i s-au dilatat puțin. „Bere ?“. „Nu, ceai !“.

Doamna Laura Stoica, profesoară de latină, face parte din conducerea Forumului Antitotalitar Român, care-i susține pe greviști. Zice : „Oamenii aceștia atît de diferiți, dar care s-au întîlnit aici în numele unei idei, și-au asumat o răspundere. Sensul gestului lor e acela al unui apel la demnitate. Așa cum sînt ei, cu luminile și umbrele lor, prin noblețea gestului la care s-au hotărît ei încearcă să spele de păcate pe toți aceia care greșesc în primul rînd pentru că gîndesc greșit. Guvernul nu are dreptul să nu vină aici și să stea de vorbă cu ei. Cei din guvern trebuie să fie oameni, în primul rînd, nu funcții“.

Fiindcă e totuși primăvară și învie muștele, din Dealul Mitropoliei s-a făcut un asemenea apel, astăzi, și din partea Patriarhului Teoctist. Tocmai cînd unii dintre drept-credincioși erau gata să creadă că înaltul prelat a rămas conservat în eternitatea dogmei ca o muscă surprinsă de un val de ger între două rînduri de geamuri.

Astăzi s-a împlinit o lună de cînd un grup de oameni au intrat în greva foamei aici, într-o latură a Pieței Universității.

A 30-a zi e o zi friguroasă și cenușie.

Pe 30 aprilie, în prima zi, au fost 14. Pe 5 mai, numărul lor a crescut la 47. Pe 15 mai declaraseră greva foamei 85 de oameni. Atunci au fost cei mai mulți. După 20 mai, ziua alegerilor zise libere, numărul lor a început să scadă. Dănuț Lungu e unul dintre ei. Bucureștean, 28 de ani, muncitor constructor. Din 3 mai și pînă acum a slăbit 22 de kilograme. E lesne de priceput cam ce înseamnă asta, fiindcă și-așa nu pare să fi fost decît o mînă de om. Îmi arată registrul cu un tabel ce cuprinde nume, prenume, data intrării în grevă. Azi dimineață a mai renunțat unul. Un bărbat de 81 de ani, Virgiliu Vasile. În noaptea trecută a avut o criză tahicardică violentă și s-a lăsat convins să meargă acasă, văzîndu-se cu inima în pioneze. Așa încît grupul, deocamdată, s-a redus la 11. Dănuț Lungu e trecut, în tabel, pe locul al patrulea. Ceilalți sînt : Victor Dumitrescu, 30 aprilie ; Bogdan Gradin, 1 mai ; Dorina Cobzaru-Purice, 2 mai ; Ovidiu Poclitaru, 6 mai ; Gheorghe Tăbăcaru, 7 mai ; Marius Borza, 30 aprilie ; Ionel Constantinescu, 11 mai ; Valentin Anton, 15 mai ; Adrian Iancu, 15 mai ; Gabriel Niculăiță, 26 mai.

Costel Posmagiu a făcut greva foamei între 4 și 19 mai iar Corneliu Puiu între 30 aprilie și 21 mai. Acum, spun ei, vor să se alăture din nou grupului.

Gheorghe Tăbăcaru, preot, 62 de ani, din satul Sarighiol de Deal, comuna Beidaud-Tulcea : „Sînt aici, pe baricadă, pentru că văd că atît în Biserica Ortodoxă cît și în actuala conducere a statului, ca și înainte de revoluție, nu funcționează adevărul, dreptatea, respectul față de principiul sfînt al libertății oamenilor“. Adaugă că a fost caterisit, cu mai mulți ani în urmă, întrucît n-a vrut să fie informator al Securității. Crede că nu e de ales : „Ori învingem, ori murim“. „Eu, de aicea, nu plec“. Acasă, la Sarighiol, pe unde a întors capul numai feseniști a văzut.

Dintre susținători, dintre cei care-i înconjoară pe greviști cu simpatie și își găsesc timp să le aducă mîngîierea unei vorbe bune, doamna Tomnița Florescu, asistentă la Institutul de Arhitectură, ne spune următoarele : „Cred că protestul lor s-a definit mai bine în ultimul timp. În general, greva foamei o faci pentru ceva bine precizat, nu pentru țeluri difuze. Nu faci greva foamei propunîndu-ți ca obiectiv, bunăoară, „Jos comunismul“. Același obiectiv îl poți urmări concentrîndu-ți atenția asupra unor lucruri concrete și realizabile. Or, tot ce vor greviștii acum e relativ ușor de îndeplinit, cu condiția să existe un minimum de înțelegere din partea celor datori să-i asculte. Ei au acum un singur țel : înființarea unui post de televiziune independent, radio și presă libere. Va recunoaște oricine că e o cerere minimă într-o țară ce se pretinde democratică“.

Mihai Trifu, de fel din Medgidia, macaragiu, vicepreședintele Asociației „16—21 Decembrie“ : „Sîntem alături de ei, susținîndu-i moral și asigurîndu-le protecția fizică, împreună cu membrii mai multor grupuri și mișcări independente precum Asociația „21 Decembrie“, „Alianța Poporului“ sau Forumul Antitotalitar Român. Amînarea dialogului poate avea consecințe tragice pentru acești oameni care — e clar, nu-i așa ? — nu au venit aici ca să-și apere vreun interes personal“.

Camelia Doru, Dragoș Nicolescu și Gabriel Niculăiță sînt medicii care au venit printre primii în ajutorul greviștilor.

Gabriel Niculăiță, 30 de ani medic chirurg, a lucrat pînă nu demult la Spitalul de Urgență. Gîndul lui este ca mai tîrziu să deschidă un cabinet particular în care să poată primi asistență medicală gratuită toți cei care au fost răniți în revoluția din decembrie. Pe 24 aprilie, spune Gabriel Niculăiță, s-a alăturat manifestanților din Piața Universității iar de pe 10 mai a început să-i ajute, pe cont propriu, pe cei care intraseră în greva foamei. Ei au voie să consume lichide fără zahăr, fără calorii : apă minerală, ceai și cafea neîndulcite, zeamă de lămîie. Dacă asta au voie, e clar că orice altceva n-au voie. Încît greva foamei duce la o creștere a „corpilor cetonici“, organismul încercînd să supraviețuiască din consumarea propriilor sale rezerve de proteine, care nu sînt nelimitate. În plus scăderea glicemiei sub limite normale și pe o perioadă îndelungată afectează celula nervoasă și duce la o anume stare de iritabilitate, de labilitate psihică. Auzind adeseori cum de pe margini curg injuriile și insultele, văzînd chiar indivizi care au scuipat, cu un fel de dispreț, către acești oameni dintre care unii au declarat că vor merge pînă la sacrificiul suprem, doctorul Gabriel Niculăiță s-a alăturat el însuși greviștilor foamei, pentru a-și exprima indignarea și în semn de protest față de modul de-a dreptul barbar al unor concetățeni de a-și dovedi „civismul“. Asta nu înseamnă că nu ajută în continuare, cît poate, ca medic. În urmă cu două zile a fost nevoie ca Dorinei Cobzaru-Purice să i se facă a patra operație de reanimare. Ajunsese să aibă tensiunea 7 cu 3,5. I s-a făcut perfuzie aici, într-unul din corturile pe care Crucea Roșie română s-a hotărît să le pună la dispoziție greviștilor, în cele din urmă.

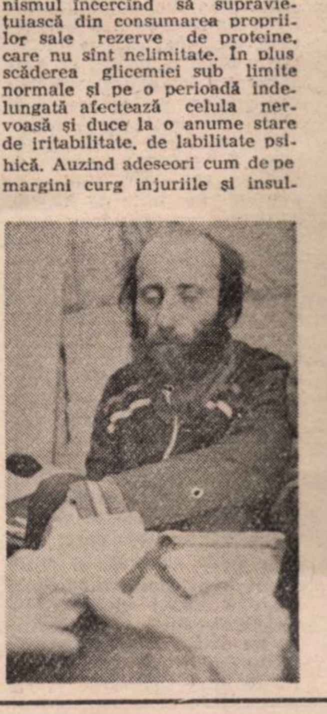

Doctorul Gabriel Niculăiță are patru copii : Mihai, 9 ani, Elena, 8 ani, Monica, 5 ani, Mădălina, 5 ani.

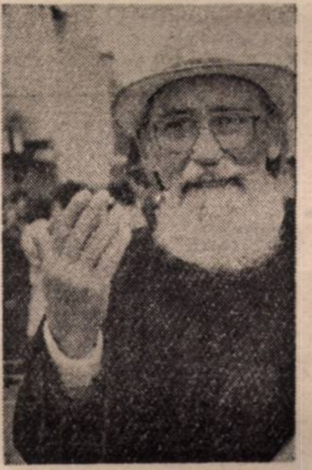

Cineva dă de veste : un individ și-a tăiat venele de la mînă lîngă troița ridicată în Piața Universității în amintirea eroilor din decembrie. De unde s-o fi adunat, atît de repede, atît de multă lume ? Unii parcă ar vrea să închidă ochii cînd văd cearșaful de pe jos, cu pete mari de sînge. Totuși privesc, lacomi de curiozitate, îngîndurați și tăcuți. Pînă la urmă, bărbatul acela despre care se zice că ar fi din Constanța e dus la spital. Se aude, ceva mai tîrziu că tăietura n-a fost atît de gravă pe cît părea. Între timp, lumea a rămas să discute în grupuri. Două femei din comuna Voluntari spun că pînă în alegeri au putut să cumpere pîine albă, pe urmă li s-a vîndut pîine neagră. Uite-așa i-a jucat pe oameni F.S.N.-ul, zic ele. De pe margini, un tînăr rupe o înjurătură crîncenă și cu adresă fixă. Ori e tîmpit, ori e provocator. Cîțiva îl privesc lung și-i întorc spatele.

Vălurită de vînt, pătura cenușie de nori alunecă într-o parte de pe trupul masiv și amorțit al Bucureștiului și în lumina sîngerie a amurgului Hotelul „Intercontinental“ se înalță brusc, ca un trandafir auriu-roșcat și uriaș, crescut după metode supermiciuriniste. Spectacolul ține puțin, cît mă întorc să mai vorbesc cu unul dintre greviștii foamei.

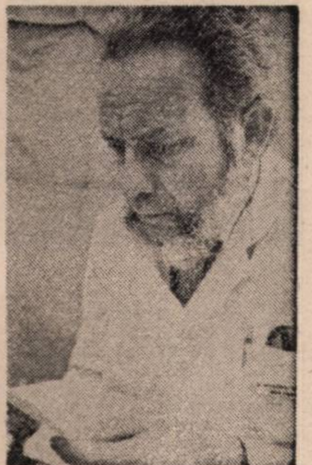

Bogdan Gradin n-a mai mîncat nimic de la 1 mai. Bucureștean, 35 de ani. A fost trei ani student la fizică, dar a părăsit facultatea pur și simplu pentru că la un moment dat și-a dat seama că tatăl lui îi punea pile la examene. Acesta a fost modul pe care și l-a ales, atunci, de-a protesta împotriva corupției. Apoi a făcut diverse munci, a fost hamal în portul Constanța sau lucrător în ferme agricole, avînd o viață — cum s-ar spune — de scriitor american. Cîteodată a cîștigat un ban și de pe urma traducerilor, fiindcă e un bun cunoscător de engleză. Pe 24 aprilie, dimineața, cînd poliția a dat buzna în Piața Universității, a fost lovit de trei ori la cap. Cîteva zile după aceea s-a hotărît să declare greva foamei. Transcriu frînturi din dialogul cu el : „În clipa de față sînt un om fericit. Dacă aș înceta greva foamei, aș fi un om disperat. Pentru că nimic nu e mai exasperant ca sentimentul pasivității“. „Sînt hotărît să merg pînă la capăt. Asta mi se pare o necesitate. Blaga spunea : «Nici un popor nu e atît de decăzut încît să nu merite să te sacrifici pentru el»“. „Aici, în grupul celor care fac greva foamei, s-au perindat pînă acum 119 oameni. Dintre ei, 70 la sută sînt muncitori. În sprijinul greviștilor au semnat o bună parte dintre manifestanții din Piața Universității. Dintre aceia, o treime erau muncitori“. „Subscriu la ideea unei televiziuni independente, dar nu-mi fac nici o iluzie că o vor admite. Nu-mi fac iluzii în ce privește dialogul cu autoritățile, pentru că nu există acea minimă bază comună de înțelegere“. „Un punct de vedere strict personal este că trebuie să se instituie un boicot economic imediat și total din partea statelor democratice“.

De jur împrejur, prin deschizătura de-o palmă dintre pînza de cort și pămînt se vede cum a început să plouă. Și plouă, și plouă mereu — ca o cuvîntare de Ceaușescu — peste pămîntul îmbibat de apă.

Mai e puțin și se lasă noaptea. Dacă la noapte o să plouă tot așa ? Bogdan Gradin se face că nu mă aude.

În noaptea următoare a plouat aproape tot timpul.

A doua zi, dimineața, primarul a încercat să „evacueze“ Piața Universității dar n-a reușit.

A doua zi, la prînz, a fost cutremur. Au murit oameni. Mulți au fost răniți. Cum cetățenii, s-a spus, trebuie să ajungă repede acasă, s-a făcut o nouă tentativă, rămasă tot neizbutită, de a deschide circulația la Universitate. Să scapi de un cutremur și să încerci să-l „valorifici“ politic, iată ceva nemaipomenit.

Tot a doua zi, peste 150 de scriitori bucureșteni și un grup de artiști plastici au cerut guvernului să intre urgent în dialog cu greviștii foamei din Piața Universității. Din acel loc unde s-a cîntat : „Doamne, vino Doamne, să vezi ce-a mai rămas din oameni“...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Fotografii de
GABRIEL BUGNAR ■

CINE-I IA LOCUL LUI NICU?

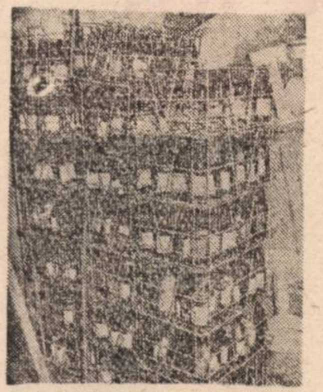

Siguranța de sine a lui Naidin Călințaru, șef de sală la restaurantul „Moldova“ era absolută :

— Un pic de apă minerală...

— N-avem !

— Atunci, pepsi...

— N-avem !

— Măcar bere...

— N-avem !

— Dar la masa aceea, sînt niște tineri...

— Au venit de dimineață !

— Dar, după perdea...

— Și-au adus de-acasă !

— Ei, nu mai aveți ca pe vremea cînd venea Nicușor...

— Acum, alții sînt mai tari! (priviri spre perdea).

În secvența a doua, cu sprijinul (agresiv) fizic al cîtorva colegi, N.C. a tăiat scurt discuția „cu presa“ :

— Care instrucțiuni că n-au voie oamenii cu produse de acasă ? Ce dacă beau ăștia bere lîngă bar, sînt oamenii care cară marfă ! Și ce, dom'le, mă anchetezi ? Aici, eu fac ce vreau. Unul dintre „colegi“ (folclorul : a lucrat la miliție) a continuat cu umor : Maradona dă interviuri pe dolari. Vreți să aflați, plătiți !

În secvența a treia, cu poliția (inclusiv poliția economică) :

— Noi sîntem mereu niște oropsiți, niște slugi, toți fac ce vor cu noi. Cîteva sticle, pot să spun că sînt pentru noi, nu ?

Între aceste secvențe de interior, cîteva — semnificative — de exterior. Un ospătar plantat la intrare șoptea scurt către obișnuiții casei : „Azi, o lăsăm moartă !“. Un taxi oprește, din el coboară o femeie care urcă în „Dacia“ neagră 16-B-5286. Mașina, parcată la poarta de aprovizionare a restaurantului, pornește în viteză. Numărul e notat din rutină. Precipitat pleacă și „Dacia“ galbenă 1-B-17388. Poate n-au nici o legătură. În fața stau „Dacia“ albă 6-B-982, apoi „Dacia“ albă Break 4-B-939. Bărbați tunși mai scurt, mai cu cravate renunță să intre sau intră pentru cîteva minute. Ce se poate nota, se notează ce se poate înregistra, se înregistrează. Apare și Agarici. Sute de fotografii, ca de obicei. Poate se publică una-două. Lucrătorii de poliție încep să observe. Profesioniști. Nu vor să li se dea numele. Prin spate, iese cineva cu trei sticle de „Fetească“. N-aveau.

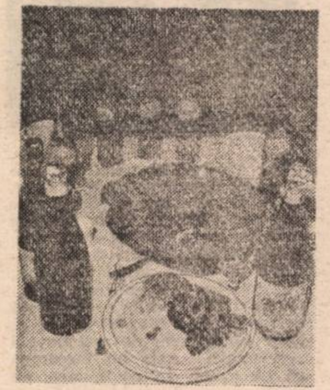

Vine și poliția economică. Începe numărătoarea. Prin bar, pe sub lăzi, mai apare cîte-o sticlă de vin, mai apar cîteva zeci de sticle de pepsi. În cramă, e ca-n paradisul comunist. Cu cîteva ore înainte trebuia să fie închisă (că nu erau clienți). Acum, se lăfăie sticle de bere și pepsi. Norocoșii. Explicația șefului de unitate, Ionel Horia, sosit și el la secvența a treia, e simplă : e altă gestiune, aici jos erau de toate. Ba nu erau. N.C. o-ntoarce ca la Ploiești. Că nici n-am fost jos, că nici n-am stat de vorbă. Îl văd convins că acum ne vedem prima oară și că totul e în ordine. La magazie, mii de sticle de apă minerală, sute de sticle de vin. Cheile-au fost la șefu' E clar ! Se semnează procesul verbal, a doua zi se vor plăti amenzile.

Ce s-a întîmplat la „Moldova“ cu o vreo săptămînă în urmă, se întîmplă în multe locuri, poate c-avea dreptate N.C. să protesteze zicînd că sînt altele mai grave în țară. Sigur, nu la efecte trebuie să „umblăm“, ci la cauze. Dac-ar exista marfă destulă, n-ar fi nici servire preferențială. Sigur, dacă, în servicii, inițiativa particulară va depăși stadiul floricelelor și al vatei de zahăr, n-o să mai acceptăm, **pe banii noștri,** să fim umiliți. Dacă... Pînă atunci, mecanismul p.c.r. (pile-cunoștințe-relații) funcționează mai abitir ca înainte. Mulți beneficiari noi, mai lacomi, mai pofticioși.

Dar în toată această poveste, mai interesantă este o paranteză. Îi spun paranteză pentru că n-aveam de gînd să-i acordăm mare atenție. E vorba de grupul de după perdea pentru care erau de toate. Cînd au început să se facă fotografii, convivii ne-au îmbrățișat cu dragoste explicîndu-ne că au adus totul de-acasă (adică de la restaurantul „Odobești“), că muncesc și ei, că au puțin timp, că... I-am înțeles. Dar peste cîteva minute, au dispărut pe o altă ușă lăsînd (la gheață !) vreo 7 sticle de vin nebăute, mormane de apă minerală, pepsi, cafele, mîncare. Cine pleacă-așa în grabă, se vede că are treabă — ne-am zis. O parte am continuat numărătoarea sticlelor, alții au urmărit, la întîmplare, „Dacia“ 4-B-939. Să vezi potriveală, drept la „Odobești“ s-a oprit. Restaurantul — închis pentru ceilalți. Din nou zeci de fotografii. La ieșirea din „Odobești“, barmanul (cum se vede în fotografie) primește ultimele instrucțiuni. Cînd intrăm și noi, lucrurile sînt clare. De aici s-a luat totul, s-a plătit totul, s-a dat și bacșiș. Ne încercăm norocul cerînd un pepsi. Aia e, că aici nu e pepsi de mai multă vreme. Deci, tot de la „Moldova“ săraca...

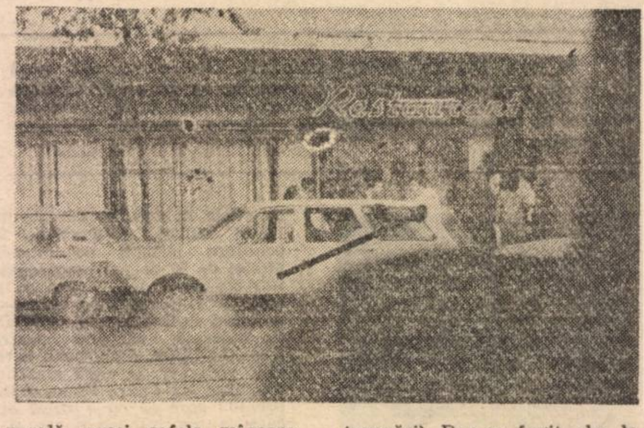

Apoi, au început telefoanele. Care pe-acasă, care la redacție. Repet, pentru servirea preferențială vinovați nu sînt clienții. Nu le-am fi acordat nici acestora mai multă atenție, deși din profesionalism din rutină, a trebuit să aflăm cine sînt, ce învîrt, de ce se simțea șeful de sală atît de acoperit. Telefoanele acelea au constituit, însă, o eroare. Mai ales cel prin care ni s-a spus că **ar fi înțelept** să nu scriem că niște ofițeri superiori de poliție, niște oameni acolo și ei, în fond, erau după perdea. Că de fapt, colonelul e băiat bun, că altul e adjunctul generalului... că altul e... he, he... și tot așa. Nu ne îndoim o clipă că sînt băieți buni, că aveau ore de recuperare, că au plătit (cu bacșiș, ca niște domni, nu ca înainte de pomană, ca niște tovarăși). Dar au fugit de „la locul faptei“ și-au nimerit-o greșit cu sursa de pepsi. Ca-ntre profesioniști, nu merge !

„Moldova“ a fost, cîțiva ani, „crîșma lui Nicu“. Nici măcar o simplă coincidență nu trebuie să ne dea de gîndit precum că numai „nicii“ s-au schimbat. Și nici telefoanele (glumețe, desigur) de amenințare nu ne plac. Cum n-avem nici umor (că n-avem timp !) să gustăm amenințarea lui Mihai Radu care nu va fi nevoit să ne caute în gaură de șarpe pentru banalul motiv că n-o să ne ascundem. Ba, dimpotrivă, chiar în colaborare cu poliția (care ne-a sprijinit excelent în această anchetă) o să cam începem noi să căutăm. Că asta ne e meseria !

CONSTANTIN DUMITRU
PAUL AGARICI
(împreună cu o echipă de anchetă „Flacăra“)

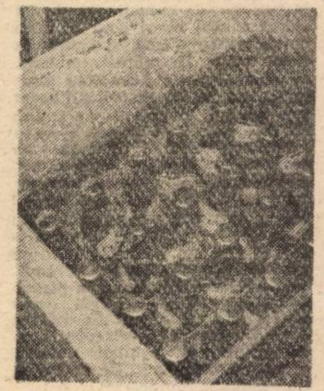

Trenul „Foamea“

În '45, '46, '47, oamenii se urcau în trenul „Foamea“ la Iași ca să ajungă în Banat. Erau după război, în primii ani de comunism, își părăseau casele, gospodăriile, după o bucată de pîine. Se urcau cu miile într-un marfar sub formă de tren de călători, un tren plin cu speranțe. Îi mai zicea și trenul „Sîrma“. Cei ce circulau pe acoperișul trenului strigau „sîrmaaa...“ de cîte ori se apropiau de cîte un fir de telegraf ca să nu fie decapitați la trecerea trenului pe sub sîrmă...

E drept, azi nimeni nu mai circulă deasupra trenului, dar tot „Foamea“ îi zice. Un tînăr conductor îmi povestește că în urmă cu trei-patru ani, trenul Iași-Timișoara, cum oprea într-o gară mai mare, pînă să plece mai departe se golea autoservirea gării. Mulți moldoveni și-au părăsit casele în anii din urmă plecînd spre zonele industrializate ale Ardealului. Lăsau cîmpul și plecau într-o fabrică unde de cele mai multe ori începeau cu o muncă necalificată. Mulți mai circulă și acum cu trenul „Foamea“ pentru aprovizionare, alții în vizită la rudele strămutate dincolo de munți. Piața din zona vestică de frontieră încă mai este rentabilă. De la blugi la baterii de ceas aduse din Iugoslavia încă mai sînt produse pe care se poate obține un preț bun la Iași.

Stau de vorbă cu cîțiva călători. Îi întreb de ce-i zice trenul „Foamea“. Unii-și amintesc „ca ieri“ de '46, '47. Alții încă mai au umor („cică-i zice «Foamea» că n-are vagon-restaurant ; conducătorul zice că s-a defectat la București și alt vagon n-a avut să pună ; așa o fi...“) De multe ori se întîmplă să fie și doi p-un loc. „Asta nu e rău“ îmi spune un tînăr, „numai că depinde cu cine pici pe scaun“. Și toate se sparg în capul conductorilor ; și problema locurilor, și a furtului de bagaje, și a lipsei vagonului-restaurant... Oamenii au dreptate, la 17 ore de mers vor să stea pe scaun, vor un tren curat, nu claie peste grămadă și mizerie. E drept, polițiștii au devenit mai umani după Revoluție, nu mai controlează bagajele, nu mai confiscă tîrguielile făcute în Ardeal, nu-i mai terorizează pe conductori. E mai bine, dar consecințele se arată : a crescut îngrijorător numărul de furturi de bagaje de la Revoluție încoace, a crescut consumul de semințe și de profeți care pentru cinci lei îți povestesc viitorul, a început să se facă simțită tot mai acut „libera inițiativă feroviară“ Dar e bine, poliția e cu noi.

GABRIEL BUGNAR

Sanatoriul pivot

Anul trecut, pe primăvară, întreprinzînd o anchetă la Sanatoriul balnear de recuperare copii handicapați din Băile „1 Mai“-Oradea, am avut prilejul să vedem pe viu condițiile cu totul improprii oferite micilor pacienți. În pofida unor eforturi susținute, depuse cu probitate, cu înalt profesionalism de personalul medico-sanitar și didactic, rezultatele nu erau pe măsură ; existau destule cazuri cînd bieții copii nu se puteau bucura, în măsura în care ar fi trebuit, de efectul terapeutic al miraculoaselor ape geotermale și se întorceau dezamăgiți în sînul familiilor lor neputincioase. Una din cauzele fundamentale peste care nu se poate trece o constituie însăși clădirea în care e adăpostit sanatoriul : o construcție veche, aproape seculară, cu aspect de cazarmă insalubră și rece, absolut reticentă la mai toate reparațiile ce i s-au făcut. Și i s-au făcut !

Revenind deunăzi la Oradea, doamna dr. Rodica Szabó, directoarea sanatoriului, ne-a destăinuit marea ei bucurie : în locul vechii clădiri sanatoriale, aparținînd unei comunități religioase, s-a hotărît construirea unui mare Centru de asistență psihiatrică și recuperare neuro-motorie pentru copii. Noua construcție, amplasată într-un parc de aproape 80 de hectare, va adăposti practic un complex ultramodern cu 3 pavilioane (secții) distincte, însumînd 400 de locuri pentru copii și 50 de locuri pentru mamele însoțitoare. Separat, vor funcționa baza de tratament, pavilionul de asistență paraclinică și blocul administrativ, cîteva mici buticuri, școala, cinematograful, o sală de teatru și un teatru în aer liber. Subunitățile acestea sînt însă astfel concepute constructiv și funcțional încît să constituie un tot unitar și armonios, aidoma unui mic oraș în care micii pacienți să se miște liber, să poată chiar munci și învăța. În scopul creșterii eficienței terapeutice, copiii vor avea la dispoziție multiple terenuri de joacă și sport, un complex ergoterapeutic exterior, o mică grădină de legume și flori, precum și o microfermă zoologică în care vor munci chiar ei, copiii. Un personal de specialitate, totalizînd peste 400 de medici, surori, profesori și educatori etc., se va îngriji de sănătatea și învățătura lor. Cu ajutorul unor prestigioase firme din R.F.G., centrul va beneficia de dotări tehnice și utilități de ultimă oră, de înalt nivel.

Investiția a fost aprobată. Ea se realizează după un ingenios plan semnat de arhitectul Arnold Szabó din Oradea.

MIHAI STĂNESCU

FOTOGRAFIATUL INTERZIS

În urmă cu ani, colegul și prietenul meu Emanuel Tânjală a plecat de la Flacăra, iar apoi și din România și a ales Universul, un ziar din S.U.A. (director – Aristide Buhoiu) care se citește cu sufletul la gură.

Nu mai avea ce face la noi.

Uneori, privind la tăblițele pe care scria „Fotografiatul interzis" – și care se înmulțeau vertiginos la noi în țară – aveam impresia că ele au fost plantate special pentru bunul meu amic care, iscoditor, cu un talent ieșit din comun, înregistra pe sensibila lui peliculă, de fotoreporter iscusit, tot ceea ce era împotriva rînduielilor firești ale vieții.

Ochiul său sesiza durerea umană, jignirea celor fără de putere, nemerniciile mai marilor zilei, trufia lor deșănțată, înfricoșătoarea dorință a unora de a-i domina pe cei din jur, drama celor obișnuiți ca să piardă

Pentru acest ochi care cînd plînge, cînd rîde, am să votez întotdeauna.

GEORGE ARION ■

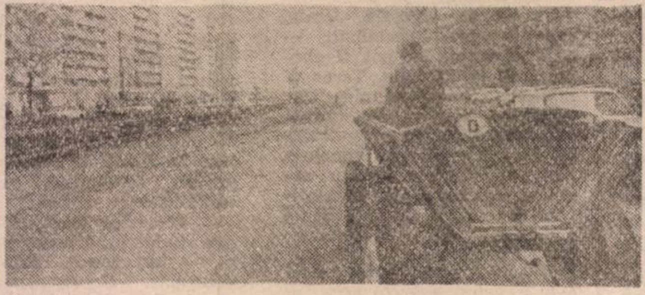

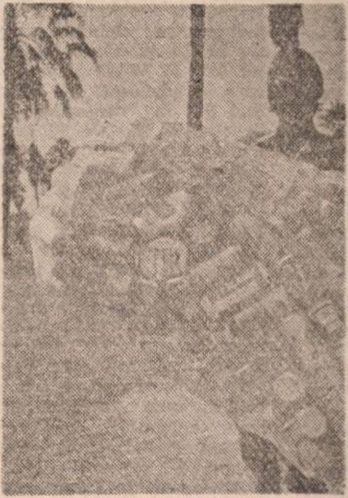

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

EXCLUSIVITATE „FLACĂRA"

Droguri si tăcere în Carpați

Moş Crăciun nu vine cu mîna goală (I)

1975 va fi unul dintre anii cei mai plini, pentru funcționarii însărcinați să împiedice pătrunderea și proliferarea drogurilor și consumarea acestora pe teritoriul românesc. Sigur, „în năvod" au intrat în continuare și „peștișori" dedați la abuzul de stupefiante, cum ar fi grecul SIDEROPOL EFTAGIOS și italianul NICOLA CARRIERI, fochist pe motonava „Oscar Sinigaglia", aflați în posesia unor cantități reduse de cannabis, achiziționat în scopul fumării, din portul algerian Anage și respectiv Dakar, capitala Senegalului. Ambii au fost sancționați contravențional și invitați ca la următoarea vizită în țara noastră să-și revizuiască cu atenție proviziile de fumat.

Dar anul respectiv consemnează însă, din păcate, și o recrudescență a cazurilor de trafic ilicit de stupefiante, propriu-zise, situație perfect corelată ori dacă vreți, calchiată, după cea existentă pe plan mondial în general și european în special.

La 14 ani de la semnarea în anul 1961 a Convenției unice privind stupefiantele, cantități sporite de cannabis sînt cultivate încă în diferite regiuni ale lumii și apoi introduse în circuitul ilicit, în vederea alimentării non-stop a piețelor clandestine, de unde se aprovizionează numeroșii lui adepți.

Cannabisul avea temporal, un statut special în țările în care consumul era tradițional, cu alte cuvinte, anterior adoptării convenției menționate, potrivit căreia, utilizarea sa trebuia limitată în general doar la scopurile medicale și științifice, deși încă din anul 1952 Organizația Mondială a Sănătății etichetase drept inoportună utilizarea în terapeutica medicală a acestei plante.

Dar cu toate acestea, la vremea respectivă, dintre toate drogurile plasate sub controlul internațional, cannabisul bătea recordul în ceea ce privește folosirea sa, în afara cadrului medical ori științific, milioane de indivizi, devorîndu-l zilnic, în afara acelora ce-l îngurgitau, potrivit obiceiului dobîndit, paralel cu laptele matern. Se căutau cu febrilitate măsuri noi menite să reducă atît numărul traficanților dar și pe cel al consumatorilor.

Și în privința traseelor folosite de către traficanți se observau anumite schimbări de itinerarii. Ruta balcanică ce includea într-un segment de-al său și România, se reactiva, văzînd cu ochii, cum se spune. Totodată, cantitățile de cannabis traficate deveneau, pe plan european, din ce în ce mai mari, un rol principal printre ele jucîndu-l și hașișul lichid, proaspăta noastră cunoștință, care necesita îndeosebi o fermă combatere, datorită înaltului său conținut de principii active.

Așadar, raportînd toate aceste date și tendințe vizibile pe plan european la țara noastră, se întărea convingerea că în anul 1975, traficanții, dat fiind diabolica ingeniozitate de care dispun, vor efectua noi tentative de a penetra teritoriul românesc, pe alte itinerarii și folosind noi metode de ascundere a cantităților de droguri vehiculate. Din păcate, aceste previziuni pesimiste și-au dovedit veridicitatea, după cum vom vedea de îndată, cu voia dumneavoastră.

Iată-l pe IOANNIS ANGHELAKAKIS, un bărbat de 37 de ani, născut în localitatea Lavaron din Grecia, marinar pe nava „Gay Fidelity" sub pavilion elen, care acostează, în aprilie 1975, în portul Constanța. Sosea din Karachi. Adică din Pakistanul a cărei frontieră nord-vestică era infestată de mac opiaceu și cannabis, cultivarea acestor două plante fiind de altfel o ocupație predilectă a locuitorilor din zonele tribale. De curînd, aici, autoritățile pakistaneze au descoperit că se fabrică în laboratoarele clandestine — morfină. (Greu e începutul. Foarte curînd laboratoarele de acest fel se vor multiplica și perfecționa activitatea).

La control, bagajele și obiectele de îmbrăcăminte ale lui IOANNIS ANGHELAKAKIS nu au relevat nimic suspect, ca de altfel întreaga sa cușetă. Și totuși, flerul îl îndeamnă pe vameșul român să deșurubeze capacul din spatele aparatului de radio, ce lansa în spațiul strîmt al cabinei, în mod neîntrerupt muzică și... surpriză ! Carcasa din material plastic ascundea 145 grame de rășină de cannabis, precum și 30 de țigări burdușite cu hașiș.

Deși la fel de ingenios, nici AHMED ASHKAR ALI, un sirian de 22 de ani, mecanic-motorist pe nava „Farah", sub stindard libanez, intrată la încărcare în portul Brăila, nu a fost mai norocos. În cureaua de la pantalonii săi s-au găsit 200 de grame de cannabis.

JEAN DRĂGAN ■

Lăstunul — doar o „păsărică"?

Despre „Dacia 500" (Lăstun") mai aflăm cîte ceva numai din bancuri. Că e mic și plăpînd, că tușește, că merge încet, că în el n-ai loc să faci dragoste, că e mașina sinistrului și odioasei, ce mai încoace și încolo, mai mult subiect de cancan decît obiect de cumpărare. Toate astea se spuneau, pînă acum, cu perdea, fiindcă acolo, sus cineva... Acum se spune fără perdea, între glumă și răutate, iar bietul „Lăstun" devine un fel de țap ispășitor pentru o politică economică de o remarcabilă cretinitate. Ar fi, poate, timpul să vedem cu ceva mai multă atenție ce se întîmplă, de fapt, cu mașinuța noastră (că, vrînd-nevrînd, tot a noastră e), dacă e sau nu falimentară, dacă are sau nu șanse de redresare în viitorul apropiat. De fapt, expresia „șanse de redresare" îi aparține domnului Cristian Dulgheru, directorul Întreprinderii de Autoturisme Timișoara.

— Spun „redresare" — îmi explică acesta — referindu-mă la un serios handicap tehnic și moral. Pentru surmontarea lui am oprit producția „Daciei 500" din luna aprilie și o vom relua, probabil, în luna iulie. Pînă atunci avem de rezolvat cîteva probleme urgente, începînd cu piesele de schimb, care ne vin cu mare dificultate de la furnizori. Fapt explicabil. Multe piese pentru „Lăstun" sînt identice cu cele pentru „Dacia 1300", altele pentru „Oltcit", dar întreprinderile producătoare trebuie să ni le furnizeze la un preț mai scăzut, ceea ce, bineînțeles, nu e, pentru acestea, prea avantajos. De exemplu: carburatorul se vinde cu 286 lei pentru fabricarea „Daciei" și cu 225 lei pentru fabricarea „Lăstunului". Culbutorii — cu 60 lei pentru „Oltcit" și cu 48 de lei pentru „Lăstun".

— Domnule director, cît costă fabricarea unui „Lăstun"?

— Aproximativ 80 000 lei.

— Dar se vinde cu 48 000 !

— Exact. Din „inițiativa" foștilor dictatori, prețul de vînzare fixat este artificial. Lucrăm, „programat", în pierdere.

Pierderile I.A.T. sînt ușor de calculat dacă socotim că pînă acum s-au produs 3 260 de mașini. Așa stînd lucrurile, **cum de întreprinderea supraviețuiește?**

Îmi răspunde domnul director tehnic Dan Dobrescu.

— Ponderea fabricației „Lăstunului" la nivelul întregii întreprinderi este de 10 la sută. Principala noastră activitate (care mai amortizează o parte din pierderile financiare... automobilistice) constă în producția de piese de schimb pentru mașini agricole, obiecte din sîrmă, cabluri de comandă auto pentru toate tipurile de mijloace de transport.

Ce-i de făcut pentru ca „Lăstunurile" noastre să devină, totuși, rentabile ? Specialiștii timișoreni tratează problema în mod realist. În primul rînd — spun ei — a avea o fabrică de mașini nu înseamnă a avea mașini. Mai trebuie furnizori, calitate, concurență. Prima șansă a „Daciei 500" ar fi, deci, piesele și subansamblele de calitate livrate corect, iar asta se poate realiza mult mai rapid în condițiile concurenței între diverși furnizori, mai ales între cei particulari și întreprinderile de stat. Investițiile particulare de mare succes pot fi cele orientate spre producerea pieselor auto. „Lăstunul" ar putea fi relansat prin aprovizionarea de la firme mici, specializate, interesate în dezvoltarea rapidă a unui automobil aflat abia la început. Începutul însuși trebuie să mai aibă, deci, o șansă. Ca să lanseze un tip de mașină cu ușoare schimbări față de cel precedent, firma „Renault" face o mie de încercări. „Daciei 500" nu i se acordă decît cel mult o sută de încercări, deși e o mașină absolut nouă, construită fără o puternică bază tehnologică. „Lăstunul" pierde, inevitabil, startul în producție, și trebuie remediat — cum se întîmplă acum — pe parcurs. Pentru remedieri trebuie subvenții. Pentru subvenții trebuie acordul guvernului. Aici lucrurile s-au împotmolit. Dar, trecînd peste momentul de blocare a hîrtiilor în birourile guvernamentale, aventura mașinii continuă sub amenințarea aceleiași incertitudini. Pentru folosirea eficientă a subvenției, trebuie oameni pricepuți. Or, linia de producție fiind acum închisă, șase sute de meseriași (cei mai buni) au plecat. Aceiași sau alții, mai buni, vor reapărea (și vor rămîne) doar în condițiile unei munci rentabile. Ca să devină rentabilă, mașina trebuie să se vîndă. În pofida ideii că „Lăstunul" e prea scump. „E prea scump la 40 000 lei — spune directorul C. Dulgheru — cînd, la noi, totuși „Dacia" e 90 000 de lei, cînd în Ungaria „Fiatul Polski" 126 P (de mic litraj) e 150 000 forinți sau o simplă motocicletă IJ (producție URSS) e 32 000 lei. Un lucru trebuie să fie, deci, clar. Prețurile mașinilor sînt mari și vor crește în continuare. Pentru cei care „nu-și pot permite", „Dacia 500" e soluția rezonabilă de a alerga, totuși, cu 120 km la oră. Cu o precizare: uleiul trebuie să fie M 15 W 40 Super 2 (și nu M 15 W 40 Super 2 R, care, e adevărat, se găsește mai des în magazine), iar benzina să fie de 98 octani. (Nota bene: ultimele verificări ale I.A.T. arată că benzina de „98" din stațiile noastre PECO ajunge, în cele mai bune cazuri, la 95 de octani).

Fără discuție, în acest moment „Lăstunul" a pierdut teren pe piața internă și nu pare a avea deloc pe cea externă. Deși prinși sub focul încrucișat al unor deficiențe grave, timișorenii vor, totuși, să-și salveze mașina prin soluții tehnice inteligente și prin colaborări cu firme străine. Dacă nu vor reuși, putem să-i sictirim — cum se zice — pînă la Dumnezeu și înapoi. Înainte de asta n-ar fi rău, însă, să le înțelegem greutățile și — dacă nu-i putem ajuta — să avem, măcar, puținică răbdare.

RADU CIOBOTEA

Țăranii au ieșit în larg

Țăranii din Biled (județul Timiș) n-au așteptat alegerile, chiar dacă după ele s-o fi decretînd că sînt „liberi". Cu bună socoteală și... fără violență, cei 618 membri cooperatori (am inclus aici și pensionarii) au înșfăcat C.A.P.-ul și l-au ascuns bine în dosul unei istorii de care nu mai vor să-și amintească. În locul lui au înființat — tot ei — o asociație pe care au numit-o, limpede, „Asociația țăranilor liberi". S-au desprins de U.J.C.A.P. și de Direcția județeană a agriculturii. Cu aceasta din urmă, însă, au întemeiat raporturi de colaborare, reciproc avantajoase. Apoi, țăranii au ieșit în larg. Și-au asigurat „încărcătura" recoltei viitoare, contractînd semințe cu „Agrosem". Cei de-acolo, la început, au refuzat. Nu înțelegeau prin ce resorturi va funcționa îndrăzneața asociație. Apoi au acceptat. Clientul se angaja să plătească bine. Și chiar a plătit din primele cîștiguri realizate direct pe piață, din vînzarea de animale. Acum, semințe sînt. Specialiștii — cînd e nevoie — pot fi chemați de la Direcție. Teren și muncă — har Domnului. Dar viitorul ? Viitorul are, deocamdată, forma unor contracte. Cu o firmă din München, pentru desfacerea roșiilor, ardeilor, castraveților, cartofilor, pepenilor. Cu o firmă austriacă, pentru obținerea — contra produse — a unor utilaje agricole moderne. Căci ăsta e, acum, marele necaz al țăranilor liberi din Biled. Mecanizarea. Cu SMA-ul treaba iese prost și scump (opt milioane pe an). 15 mașini (tractoare, combine și altele), strict necesare, ar costa la jumătate prețul. 4 milioane. Care se obțin, deja, de la banca de credit. Au credit țăranii în fața băncii de credit ? Au. La un hectar de grîu banca poate împrumuta 1 200 lei. Cu suprafața cultivată, asociația poate obține un împrumut de 32 de milioane. Dar nu e nevoie de atît. Cu cele patru milioane, oamenii s-au dus la Brașov, de unde așteaptă, acum, vești bune. În vara asta vor strînge recolta cu utilajele lor, dacă vor avea motorină, fiindcă asta e o mare problemă în România de azi. Recolta o vor vinde în țară și în străinătate. Vor cîștiga bani. Vor investi bani. Vor investi banii în recolta viitoare. Noi vom mînca mai bine. Ei vor cîștiga mai mult. Discutînd despre toate acestea cu președintele asociației, dl. Dănuț Mureșan, nu mi-am putut „cenzura" o întrebare :

— Dacă ar fi să formulați o cerere, una singură, către conducătorii țării, care ar fi ea ?

— Dacă statul nu ne poate ajuta mai mult decît a făcut-o pînă acum, am vrea numai atît: să ne lase să ne muncim pămîntul.

Și la Asociația particulară a crescătorilor de animale din aceeași localitate am găsit starea de spirit care s-ar putea numi „spaima de decrete". Oamenii nu mai vor libertăți date în folosință, ci libertate. Afirmată limpede și ferm, exact prin munca lor. Animalele le aparțin : 186 de vaci, 100 de cai, 750 de oi, 100 de capre. Atît, deocamdată. De la primărie au primit pămînt : pășune, fîn de baltă, borceag, sfeclă furajeră, porumb. Asta înseamnă, pentru ei, pămîntul. L-au curățat, l-au fertilizat, au plătit cinstit aratul, semănatul și semințele.

— Din banii cîștigați din ce am vîndut pînă acum pe piață — îmi spune tehnicianul veterinar, Constantin Ilie, membru în comitetul de conducere al asociației, vrem să ne cumpărăm un tractor. Sîntem 179 de membri asociați și ne-am repartizat pămîntul după norma de consum a fiecărui animal. Vorba aia: științific. Avem deja cont în bancă și treaba începe să meargă bine. De ce? Fiindcă muncim pentru noi și știm foarte bine ce avem de făcut.

De o jumătate de secol au fost învățați mereu să facă agricultură. Și — grei de cap — tot n-au priceput. Acum, țăranii cu pămîntul, cu animalele, cu socotelile și cu sufletul lor prind vînt bun dinspre libertate. Și, în felul lor, ies în larg.

R. C.

SURPRIZE LA HANOVRA:

TEHNICA ROMÂNEASCĂ PREZINTĂ O ALTĂ FAȚĂ OCCIDENTULUI

În fiecare an, la Hanovra (R.F.G.) are loc deschiderea Tîrgului internațional de tehnică generală, cea mai mare confruntare tehnico-științifică de pe continentul european. România a participat și ea cu un stand modest, aruncată pe piața mondială într-o competiție inegală cu firme, concerne și monștri industriali din toată lumea. Nu e de mirare că o bună parte a produselor indigene prezentate au trecut neobservate. Au existat totuși și unele surprize. Faptul că servomotoarele cu rotor disc, concepute la ICPE București, au atras atenția unor prestigioase firme occidentale, ar fi una din mărturiile că economia națională nu duce lipsă de minți îndrăznețe, de inteligență nativă și cultivată. Despre toate acestea am avut un schimb de idei cu interlocutorul nostru, inginerul Sigismund Slaiher :

— La Hanovra, ICPE și IFMA, unitatea producătoare, s-au bucurat de o măgulitoare atenție din partea unor firme și oameni de afaceri din Europa, Canada, S.U.A. și chiar din Republica Sud Africană. Am expus servomotoare de 350 W, 1 000 W și 2 000 W și un model secționat. Firme celebre („Engel" din Wiesbaden, „Mattke" din Freiburg, „B.B." din Freiburg, „Stromagg" din Viena și „Cloos" din Austria) și-au manifestat intenția de a cumpăra motoarele noastre, sau de a colabora la producerea lor, urmînd ca tranzacțiile să fie perfectate în următoarele luni. E adevărat, la Hanovra ne-am prezentat cu o excelentă carte de vizită : s-a aflat, acolo, că, încă de anul trecut, am încheiat un contract de patru milioane de mărci cu o firmă din Heidelberg și că multă vreme servomotoarele românești au devenit componente ale roboticii din Cehoslovacia și R.D.G.

Dar să nu ne lăudăm prea mult. Succesele ne bucură bineînțeles, dar cred că mai importante ca orice se dovedesc semnele de îmbunătățire a relațiilor comerciale dintre România și țările apusene. Am putut constata pentru întîia oară un vădit interes pentru economia națională, au dispărut reticențele, străinii ne privesc cu alți ochi,

— Ce a împiedicat pînă acum instituirea unor schimburi echitabile, a colaborării și competiției valorilor ?

— O, Doamne, Dumnezeule ! Dar nimic nu a făcut și totul a împiedicat ca asemenea contacte între oameni să poată avea loc ! După ce și-a văzut banii înmormîntați în construcții faraonice, iraționale, lipsite de rentabilitate, Ceaușescu a dezlănțuit o veritabilă ofensivă împotriva adevărului, sfidînd cele mai elementare legi ale economiei mondiale. De la bun început, dementul a considerat că în țara aceasta putem produce orice. A ridicat, împrumutînd miliarde de dolari, coloșii industriali bine cunoscuți. Apoi, cînd a început să dea de fundul sacului, avînd numai datorii și nici un beneficiu, a ordonat ca întreaga muncă de producere a unor noi motoare, agregate, elemente de precizie să se desfășoare prin forțe proprii. Trebuia să realizăm în concepție originală și cu materiale autohtone orice, de la ceas la avion. Am să dau un singur exemplu: servomotoarele cu rotor disc se produc în Europa numai în două țări: în Franța și România, iar în lume în alte numai trei țări : S.U.A., Japonia și Canada. Iată deci o excelentă conjunctură pentru ca România să iasă pe piața mondială. Dar dacă, sub raport conceptual, motoarele noastre sînt egale sau chiar superioare cu ale celor din vest, materialele și unele piese de care dispunem sînt inferioare. Ne lipsesc rulmenții de calitate, periile, magneții. Ducem lipsă de cupru. Firma din Heidelberg, care ne-a cumpărat servomotoarele anul trecut, ne-a trimis rulmenți de calitate. Ea ne-a propus, de asemenea, ca, într-o eventuală perspectivă de colaborare, de înființare a unei întreprinderi româno-germane, să ne livreze cupru, utilaje moderne, rulmenți etc. Bineînțeles că oferta a fost refuzată ! Ceaușescu interzicea orice cheltuială în valută, chiar dacă toate calculele și asigurările partenerilor străini demonstrau că e vorba de o afacere rentabilă. Pînă la asemenea cote ajunsese dictatura prostiei !

— Cum vedeți ieșirea din infern ?

— Domnule, eu, între altele, mă analizez pe mine însumi. La Hanovra m-am regăsit alt om. Am început să gîndesc nu numai ca un tehnician, ci și ca un om de afaceri. Am dus acolo și planurile motoretei mele electrice, brevetată și produsă în cîteva exemplare la Fabrica de biciclete din Zărnești. Ea se recomandă printr-o concepție originală, avînd un motor cu două rotoare legate în paralel, ceea ce asigură o pornire lentă, nu dă șoc în baterie, iar la frînare motorul devine generator și încarcă bateria. Nemții au apreciat aceste caracteristici și ne-au făcut o propunere concretă : să dotăm autovehiculul cu baterii Warta. În felul acesta s-ar putea vinde pe piața din R.F.G. Altă idee : autoturismele moderne posedă servomotoare de 30 W care acționează, la o simplă comandă, geamurile portierelor, deschid capota, reglează scaunul. Dar noi producem servomotoare ! Totul e să găsim tehnica pentru a le executa la aceste dimensiuni pe scară industrială și la prețuri competitive (3 000 bucăți zilnic cu 500 lei bucata). Am cîștiga sute de milioane de mărci sau de dolari. Ei bine, cu numai cîteva luni în urmă, nu mi-ar fi trecut prin minte asemenea propuneri.

— Credeți că va merge ușor ?

— Deloc. Cei așezați în fotolii confortabile, cu salarii grase, puși să conducă, nu să gîndească, n-au nici un chef să intre în jocul activ al însănătoșirii economiei naționale. Pentru simplul motiv că, în asemenea situații, își vor deconspira incompetența și se vor dovedi inutili. Tocmai de aceea, să nu audă de privatizare și colaborare cu firme din străinătate. Dar degeaba. Istoria e de partea noastră.

LIVIU TIMBUS

Efectul de ecou necontrolat

Că starea drumurilor din Bucureşti este infloritoare stă dovadă imaginea de faţă. Una din puţinele gropi semnalizate. Capitala noastră mai deţine un trist record : este oraşul cu cele mai proaste drumuri din ţară. De mult n-am mai simţit în nări mirosul de asfalt încins.

(Silviu Stan)

În sfîrşit veşti bune

Nu este nici o exagerare, de la Revoluţie e prima veste bună pe care o primim la redacţie : „Urmare a scrisorii doamnei **Capătă Steliana** din Sibiu, str. Şerpuită nr. 36, Primăria municipiului Sibiu comunică : petentei i s-a repartizat recent un apartament cu două camere şi dependinţe în cartierul Valea Aurie, din cota anului 1990."

S.O.S. pentru un acoperiş

E aproape incredibil, dar **Oprica Stăvaru** din comuna Ostroveni, sat Lişteava, judeţul Dolj, deşi are patru pereţi, trăieşte de un an de zile sub cerul liber. Acoperişul casei sale a ars şi femeia e prea săracă pentru a-şi putea construi altul. „Am făcut nenumărate demersuri la primăria comunei Ostroveni pentru a fi ajutată, dar fără nici un efect. Nu vreau un palat, ci doar un acoperiş deasupra uneia din cămăruţe, în aşa fel încît să nu mai fim expuse ploilor şi ninsorii, aşa cum s-a întîmplat, fiica mea — debilă mintal — îmbolnăvindu-se grav de pneumonie. Lansez un ultim strigăt de ajutor, deoarece am ajuns să nu mai am aproape nici o speranţă."

Confirmări nedorite

Articolul colegului Liviu Timbus, „Premieră medicală", ar fi putut fi interpretat şi ca o amuzantă ficţiune. Cititorii ne confirmă, însă, trista realitate. Fragmentele din scrisoarea **Marcelei Rădulescu** (Ploieşti, str. Iederei nr. 15) sînt mai mult decît edificatoare : „La Comisia de expertiză şi recuperare a capacităţii de muncă — teritorială, care funcţionează în policlinica Andrei Mureşanu — oraşul Ploieşti, se desfăşoară un „spectacol" care merită popularizat.

Bolnavii sosesc la orele 6, la ora 8 sosesc asistentele şi pe la ora 9 apare şi doctoriţa. Îmbrăcată după ultimul jurnal, începe „parada modei" — zeci de drumuri între cabinete — cu ibrice, cafele, plonjoane şi ceşti aburinde — timp în care bolnavii sprijină pereţii şi privesc „încîntaţi". De regulă, la ora 11 începe verificarea actelor şi, indiferent de diagnostic, vîrstă, de faptul că ai fost verificat la Institutul de expertiză a capacităţii de muncă — Bucureşti (în care ai fost internat 14 zile) eşti rechemat peste şase luni, la o nouă verificare. Şi totul se ia de la capăt. Dacă se poate, publicaţi rîndurile mele, care nu sînt scrise întîmplător, ci în speranţa că Ministerul Muncii va acţiona în îndreptarea acestei situaţii, rămasă moştenire de la dictatură."

Poate că revoluţia nu ne-a adus atîtea bucurii cîte aşteptam de la ea, dar ne-a dat posibilitatea să ne căsătorim cu ajutorul unei Agenţii matrimoniale, a cărei reclamă ne asigură de discreţie şi solicitudine. Presupunem că discreţia înseamnă păstrarea secretului unui eventual eşec, iar solicitudinea — insistenţă pînă la găsirea perechii ideale. Dacă o asemenea pereche există, bineînţeles.

(Gabriel Bugnar)

În lipsa calului, patronul acestei întreprinderi de transport merge înainte .În privatizare, totul este să nu te laşi copleşit de concurenţă.

(Paul Agarici)

Banca de idei

Din Dorna Candreni, judeţul Suceava, inginerul **Mihail Vleju** ne trimite următoarele rînduri : „Silvicultura este, la ora asta, asaltată de animalele domestice, mai ales bovine şi ovine. Blîndele dobitoace nu fac altceva decît să pască bruma de iarbă ce creşte în pădure, iarbă de proastă calitate (ca şi pădurea) ! Prin călcătura de copită, rănesc arborii tineri şi puieţii, îmbolnăvindu-i cronic. Deci, în momentul actual, nu facem nici zootehnie ca lumea, dar nici silvicultură.

Scăpaţi de „indicaţii", ca inginer agronom, socot că ar fi necesar în zona de munte să stabilim, împreună cu silvicultorii, programe viabile, bazate pe creşterea randamentului terenurilor din zonă şi să slăbim „presiunea" animalelor domestice asupra pădurii.

În ograda noastră, a agriculturii, stă rezolvarea problemei, pentru că noi sîntem ruginiţi în prejudecăţi.

Vrem să facem o producţie de lapte la nivel mondial ? Cu ce ?

Vrem să facem zootehnie la munte fără să obţinem producţia de furaje ? Prejudecata spune că la munte terenul nu poate produce cereale pentru boabe. Experienţa mea şi a altor colegi arată că, în afară de porumb şi orez, restul cerealelor cresc şi rodesc în etajul molidului. Iar cartoful se poate cultiva cu rezultate foarte bune.

În fapt, noi facem o monocultură barbară."

Grupaj realizat de LIANA TATOS

De la coadă adunate

'Om apuca, n-om apuca ?

— Oho ! Cedar !

— Ce dar, domne' ce dar ?

— Caşcaval, nene ! Se dă caşcaval „Cedar".

— Aha ! „Ce-dar"... Bună, mi-a plăcut ! Ce-dar, dar-ce coadă !

— Ei, ce te plîngi ? La vot n-ai stat ? Şi cu ce te-ai ales ? Aici, stai şi apuci... dacă o să fie pentru toată lumea.

— Ce vrei să spui cu votul, domnule ? Eu am votat cu FSN-ul. Şi am cîştigat. Majoritate zdrobitoare !

— Şi ce te bucuri aşa ?

— Păi, cum să nu mă bucur, dacă au ieşit ai noştri ?

— Aoleu, nene... da' nu prea stai bine cu ale politicii ! Crezi că domnul Iliescu e chiar aşa fericit, ca dumneata ? Să n-aibă şi el o opoziţie mai de Doamne' ajută, ca-n ţările alea, democratice ?

— Ai nimerit-o ! N-ai auzit cum le-a zis la ziariştii străini că nu luăm noi lecţii de democraţie de la alţii ? Şi p'ormă, la ce e bună opoziţia asta ? Adică, să-ţi tot stea unu' cu sula-n coastă şi cînd zici tu că e albă, să vină el : „Nu, că-i neagră !", ba, să te mai şi bucuri pe deasupra. Ce idee !

— Nu ştii dumneata, dom'le... caşcavalul are şi găuri. P'alea cu cine le împarţi ? Dacă ai o opoziţie, e altceva ! Cel puţin juma' le treci pe socoteala lor... găurile, vreau să zic.

— De, aici nu-i rău gîndit. Dar, nu mi-e mie frică, nici ăia nu s-or lăsa. N-au zis domnul Raţiu şi domnul Cîmpeanu, atunci cînd s-au întîlnit ei, toţi trei, cu domnul Iliescu, la Televiziune, înainte de alegeri, că, dacă sînt în opoziţie, or să lupte ? Ba, domnul Cîmpeanu a zis şi după ce s-a votat.

— E drept, a zis. Da' a mai zis şi că sînt puţini. Nu văd cum or apuca să se mai întindă la caşcaval.

— Linişte ! Strigă ceva vînzătoarea... Na !, am stat degeaba ! S-a terminat caşcavalul.

— Deh, ce să-i faci ? Am spus eu că s-ar putea să nu fie pentru toată lumea.

LIANA TATOS

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Tot pe drumuri

Să fim, oare, de-a pururi condamnaţi ai neclintitei birocraţii ? Să ne poarte ea, mereu, pe drumuri ? De ce trebuie ca **Anton Florea** din Bucureşti (str. Mitropolitul Varlaam, nr. 161, sector 1), bătrîn, bolnav şi peste măsură de îndurerat de moartea soţiei, să alerge după o prăpădită de pensie C.A.P., de la Oficiul poştal 61 din capitală la C.A.P. Crevedia, judeţul Dîmboviţa, pe urmă iar la Oficiul 61 şi iar la Crevedia ?

Cînd vom fi lăsaţi, măcar să ne plîngem morţii în linişte ? Poate ne veţi răspunde întîi dumneavoastră, distinşi domni de la C.A.P. Crevedia.

În familie

Întregul personal al **Cantinei I.F.A. Măgurele** a răsuflat uşurat la vestea că fostul administrator **Dumitru Predimcea** — cunoscut de mult pentru abuzuri, plocoane cu de-ale gurii şi beţii de pomină — şi-a cerut pensionarea. Bine şi aşa, şi-au zis angajaţii, ce se străduiseră din răsputeri după Revoluţie să-l scoată în afara colectivului lor. Numai că, bucuria le-a fost de scurtă durată. În locul administratorului „de tristă amintire", va sosi domnul Cilibiu, un fin al celui de mai-nainte. Afacerile vor continua „în familie" ?, se întreabă oamenii. „Solicităm — ni se scrie la redacţie — ca rectoratul Universităţii să privească cu toată seriozitatea problema noastră, care ne împiedică să desfăşurăm o activitate normală, în beneficiul studenţilor fizicieni, pe care nu-i putem pedepsi şi prin recurgerea la grevă". Just !

Un om periculos

Judecaţi şi dumneavoastră ce „om periculos" este **Vasile Creangă** din oraşul Rupea, str. Boieriu Nicolae nr. 9, judeţul Braşov : „În perioada 1987—1989 am fost anchetat de două ori de către organele de securitate pentru refuzul de a mă prezenta la vot la ultimele două campanii electorale şi la Referendumul pentru reducerea forţelor armate, ca şi pentru scrisorile adresate ambasadelor R.F. Germania, Canada şi Austria în care arătam lipsa de drepturi ale omului în ţara noastră".

Urmarea ? În ianuarie 1989 lui Vasile Creangă i se desface contractul de muncă şi i se pune pecetea de „om periculos", ceea ce, evident îl lasă fără pîine. Asta se întîmpla înainte de Revoluţie, veţi spune.

De acord. Să vedem care este situaţia acum, după Revoluţie : „După apariţia decretului nr. 33/1990, am primit repartiţie la Întreprinderea „Mecanica" din oraşul Rupea, dar şeful serviciului personal (fost secretar P.C.R. pe oraş) refuză să mă primească. În baza promisiunii domnului Iliescu, din decembrie 1989, că unele hotărîri judecătoreşti nedrepte vor fi revizuite şi modificate, am făcut un memoriu la Procuratura generală, dar am fost, pur şi simplu, trimis la plimbare.

Nu sînt beţiv, bătăuş, hoţ şi se spune că sînt un bun profesionist. Singurul meu păcat este că nu suport hoţiile, minciunile şi afacerismul. De ce, atunci, mi se refuză un drept elementar, dreptul la muncă cinstită ?" Poate, tocmai pentru că în ochii celor pripăşiţi după Revoluţie în posturi călduţe, cînd ar fi trebuit trimişi la răcoare, păcatul dumneavoastră este de neiertat. Ne întrebăm, însă, ce fac „oamenii de bine" din oraşul Rupea. Din aceştia, nu aveţi ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Apel la unitate şi solidaritate

Din iniţiativa unui grup de cadre medicale şi jurişti, în municipiul Ploieşti a luat fiinţă şi şi-a început oficial activitatea, la 1 iunie 1990 SOCIETATEA OBŞTEASCĂ INDEPENDENTĂ A PARALIZAŢILOR „NEVRAXUL" — PRAHOVA. Scopul societăţii este ajutorul medical, material, social şi umanitar al bolnavilor paralizaţi. Sediul societăţii este în Ploieşti, str. Italiană nr. 24, judeţul Prahova, telefon 971/45025. Pentru cei ce doresc să facă donaţii, societatea are deschis la filiala CEC Ploieşti, contul nr. 45.11.09.91 „Facem apel — declară domnul preşedinte Oprea Pescaru — la toate asociaţiile înfiinţate în România cu aceleaşi scopuri, pentru a ne organiza intr-o uniune naţională a handicapaţilor neuromotori. Întrucît societatea noastră nu este subvenţionată de stat, iar necesarul de aparatură şi medicamente depăşeşte posibilităţile de care dispunem, dorim să colaborăm cu societăţi de caritate din ţară şi din străinătate. Orice semn de solidaritate şi de sprijin este aşteptat la adresa de mai sus. Donaţiile de la persoane fizice şi juridice se pot face direct în contul menţionat".

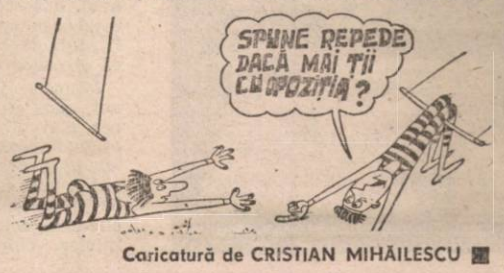
SPUNE REPEDE DACĂ MAI ŢII CU OPOZIŢIA ?

Caricatură de CRISTIAN MIHĂILESCU

Poşta redacţiei

Dumitru Vasilică — Botoşani, str. Marchian 68, bl. A 7, sc. B, parter, ap. 16 : Fiind în vîrstă, doreşte să vîndă colecţia revistei Flacăra pe anii 1957—1989 şi alte publicaţii. Doritorii pot suna şi la telefon 1 29 41. ● **Balasan Dumitru** — Băileşti (Dolj) : Vă asigurăm că revista noastră nu este cenzurată de nimeni din afara redacţiei şi putem publica orice text interesant, bine scris şi care se înscrie în profilul revistei. S-ar putea ca primul dv. text să îndeplinească aceste condiţii, dar vă mărturisim că nu v-am putut descifra scrisul. ● **Nour Gheorghe** — Petrila : Într-adevăr, membrii grupului „Luneta" merită admiraţia dv. Ei sînt prietenii şi colaboratorii noştri, ne vedem cu Valentin Hurduc în fiecare zi. Dacă doriţi să le scrieţi, faceţi-o pe adresa redacţiei, cu menţiunea pe plic. Despre carte, să mai vedem, întîi să apară. ● **Sirbulescu Elisabeta** — Timişoara : Sperăm cu toţii ca gîndurile dv. — şi nu numai ale dv. — bune şi înţelepte să se realizeze încet, încet. ● **Socaciu Ioana** — Tîrnăveni, **Vîlcu Dan** — Zalău : Da. **Papuc C. Ion** — satul Rădeşti, com Stîlpeni (Argeş) : Am aflat pentru dv. că există în Capitală cîteva magazine unde se vînd şi cărţi bisericeşti sau studii teologice. Mai ştim că se găsesc şi la unele mănăstiri. Sînt destul de scumpe şi nu ştim ce vă interesează. Soluţia ar fi să vi le cumpăraţi singur. ● **Costin G. Radu** — com. Ileanda (Sălaj) : Banii pentru autoturism se depun la C.E.C. ● **Oprescu Ştefan** — Făgăraş : Elevii liceelor şi şcolilor profesionale care au beneficiat de burse pe bază de contract şi au fost examtriculaţi sau nu îşi respectă obligaţiile contractuale, din motive imputabile lor, sînt obligaţi să restituie contravaloarea alocaţiei de hrană, a cheltuielilor de regie pentru internat şi cantină, precum şi a sumelor de bani acordate lunar elevilor care se pregătesc în meserii specifice domeniilor : mine, petrol, geologie, metalurgie şi sectoare calde — turnătorie, forjă. ● **Cosma Ileana** — Craiova : Nu.

REGHINA VĂRVICI

CINE-I HARNIC ȘI MUNCEȘTE, ARE TOT CE VREA, CINE-I LENEȘ ȘI CHIULEȘTE, ARE TOT AȘA !

Aveam în redacție, la secția culturală, un afiș de toată frumusețea, dar și de toată noblețea. Cum spunea cineva o vorbă de duh, mai de Doamne ajută, cum mintea luminată a cuiva scăpăra vreo idee și în cameră mirosea a creier ars, cum era pus să o scrie și să o semneze, pentru paternitate, pe respectivul afiș buclucaș țintuit pe interiorul ușii. Nu zic întîmplător „buclucaș“, pentru că niște oameni de bine l-au confiscat iar căutările noastre s-au dovedit a fi zadarnice pînă la această oră. Țin bine minte că am rîs pînă la lacrimi atunci cînd scriitorul Fănuș Neagu ne-a onorat cu o atare butadă, parafrazînd un cunoscut poet : „Nu de vodcă mă cutremur, ci de consecințele ei“. La scurtă vreme ne-a delectat cu un alt calambur verbal, regăsit și într-una din scrierile sale : „Munca l-a creat pe om, dar nici lenea n-a ucis pe nimeni“. Interesant acest sîmbure de adevăr și, ca tot sîmburele, este un adevăr amar. Chiar și genericul paginilor noastre : „Cine-i harnic și muncește are tot ce vrea, cine-i leneș și chiulește are tot așa“, în partea a doua a spunerii devenită populară ascunde acel adevăr alunecos al problemei pe care-l dezbatem în paginile noastre. O altă variantă a acestui trist adevăr devenit paroxistic, la granița dintre aberație și fantezie ieftină, sună astfel : „Cine-i harnic și muncește ori e prost, ori nu gîndește“.

Lăsînd gluma la o parte, lăsînd paradoxurile în altă parte, să ne întoarcem la munca noastră cea de toate zilele. Nu înainte, însă, de a cita un coleg : „Adevărata artă trece pe la casierie“. Parafrazîndu-l, noi am spune că adevărata muncă trece pe la casierie. Iar menirea gazetarului este să scrie adevărul și numai adevărul. Asta am făcut-o. Cine și cum muncește ? Cum se cîștigă banii, prin muncă sau prin alte mijloace ?

Să ne debarasăm urgent de tristul adevăr devenit, din păcate, axiomatic : ei se prefac că ne plătesc, noi ne prefacem că muncim.

DORIN SĂLĂJAN

Sîmbătă, la schimbul doi, suta de lei miroase a sudoare

Se spun lucruri rele despre Combinatul Siderurgic Galați : că este un „colos industrial falimentar“, că a fost construit prost, că a înghițit mii de suflete sub greutatea betonului și a oțelului incandescent, dublînd numărul de cruci din cimitirul orașului, că poluează apa și aerul Dunării, că din cauza lui nu mai plouă în Cîmpia Covurluiului, că deși a oferit locuri de muncă pentru oamenii din sudul Moldovei, din cei 50 000 de salariați, numai o treime muncesc cu adevărat, „pun osul și mintea la treabă“ și fac oțelul... Pe cîțiva dintre acești oameni am încercat să-i găsesc sîmbătă seara.

„Iadul pe pămînt“ nu este o metaforă

Ora 14,30. Peste o sută de muncitori așteaptă cursa-convenție care întîrzie de cincizeci de minute în stația din Cartierul Dunărea. Schimbul doi a început la ora 14. Oamenii nervoși o asediază cu reproșuri pe dispecera care țipă mai tare decît toți : nu sînt mașini, a cerut prin stație, dar nu i s-au dat, I.J.T.L.-ul este înjurat împreună cu foștii și actualii directori.

După un sfert de oră sînt în burta balaurului. Aleg **Oțelăria doi,** neagră ca salopeta unui miner. E o simplă și nevinovată alegere.

Pe un perete negru văd scris cu creta : „Spre iad“. Direcția nu este indicată. Iadul este peste tot : trei convertizoare, melenjorul de 2 500 tone, mașina de deșarjare, troacele cu fier vechi, macaralele de 16 t, lingotierele, praful care-ți intră în ochi, în nas, de parcă un diavol vrea să te vadă căzut aici pentru vecie, căldura care te obligă să ceri și să bei apă din cinci în cinci minute și mai ales șerpii oțelului din convertizoare gata să-ți prindă privirea, să te hipnotizeze. Urc la dispecerat, inima oțelăriei. Sînt la cota 9 000, adică 9 metri, mi se explică. Hala are o înălțime de 43 de metri, tavanul e negru, reflectoarele prinse acolo nu funcționează, oțelarii se mulțumesc cu lumina cînd roșie, cînd galbenă, cînd albă a oțelului răzvrătit.

La ora 15,05, șeful schimbului doi, subinginerul Luca Ștefanache, contactează telefonic toate posturile de lucru, întrebîndu-i pe șefii de echipă, dacă muncitorii au venit la lucru. Au venit. Numai că unul, Jighineanu, este beat. Șeful îl cheamă în dispecerat. Omul apare după cinci minute : este nebărbierit, fața obosită, salopeta îi atîrnă, nu se clatină, dar se cunoaște că este beat. I se amintește că decretul 400 n-a căzut. Foarte bine — răspunde el — ceaușescu a dat decretul, deci o să cadă și decretul pînă la urmă... Vorbe de om beat. Este trimis acasă.

„Poiana lui Iocan“ răspunde la interiorul 23 31

Ies pe platforma dispeceratului. Caut cu privirea printre convertizoare pe oamenii acestor catedrale. Nu-i găsesc sau nu știu unde să-i caut. În așteptarea trenului cu var, a fierului vechi, a fontei, oțelarii stau de vorbă, citesc ziarele, fac politică în dispecerat. Sînt nebărbieriți (doar n-au venit la nuntă !), cu fețele arse, căștile îndesate pe cap și ochelarii de protecție ridicați. Probabil că ritualul este același în fiecare zi. Pornesc cu „ștabii din București“, îl iau la rost pe Plătică — ajuns deputat din partea feseneului — ajung la șefii lor.

Stoica Mînzariu, prim topitor, are 5 500 pe lună și e nemulțumit : ăia de la metrou, care lucrează la cravată, au făcut grevă pentru salarii de zece mii de lei. Noi nu facem, că sîntem proști. În luna asta am luat salariul de bază, ne-au dat și-o primă de o sută de lei... „Numai nebunii lucrează aici !“ — zice un tînăr cu mustață, țigănos. A venit de la fabrica de bere, acum vrea să scape de iad. De ce ? — întreb. Aici nu se știe cînd îți sună ceasul. De fapt nu există nici ceas. Mi se arată o groapă. Un om a fost surprins în ea de o oală cu oțel care a făcut expansiune. Se întîmplă un accident pe lună. Tehnologia este rudimentară, nu există instalații de ventilație, de aerisire, opt ore în praf, cu riscul să mori fără cruce. De aceea vrea să plece tînărul cu mustață.

Oțelul contra „Oțelul“

Ajung pe urmele unui oțelar în atelierul lăcătușilor. Mare veselie. [illegible] masă lungă se joacă remy și [illegible] pe un dulap funcționează televizorul. Începe meciul de fotbal Belgia — România. Imaginea este proastă, antena nu-i bună, dar oamenii rezistă. Își amintesc de Călugăru, Burcea, Ralea și alți fotbaliști gălățeni plătiți din buzunarele lor. Ce ușor se cîștigă un ban, dînd cu piciorul. Televizorul continuă să-i necăjească. Renunță la meci, la remy, antena le-a tăiat cheful de joc, de viață. Ceasul e privit cu insistență.

Ora 23. Sosește tramvaiul. Opt ore de muncă și două de așteptare. Oțelarii nu fac grevă, pentru că știu să muncească și să îndure. Au făcut zece șarje, puține. Nu au fontă. Capacitatea oțelăriei este de 24 de șarje pe schimb. Se grăbesc să prindă la televizor procesul lui Nicușor.

PETRE BARBU

Bacșișul, o banalitate

Nu mai există gesturi frapante. Niște oameni dau bani, alții primesc fără bucurie, fără supărare, ca într-o obișnuită convenție de zi cu zi. Și nu gîndeam asta pentru că pielea îmi ardea pînă la durere sub casca de uscat părul. În urechi aveam doar zumzetul hîrîit al motorului iar cei din fața mea se mișcau precum niște siluete dintr-un film mut. O femeie plinuță în rochie de stambă ușor decolorată pune în buzunarul altei femei plinuțe în halat alb bancnota uzată de 25 de lei. Un schimb mecanic de zîmbete. Pînă azi nu s-au văzut niciodată și poate nici nu se vor mai vedea. Apoi își ia plasa agățată de un scaun și iese ducînd cu ea un miros acru de fixativ. Obișnuita imagine a unui salon de coafură. Absolut întîmplător mă aflu în cel de pe strada Academiei, dar imaginile pot fi regăsite în oricare altul. Poate doar bacșișurile diferă. Aici, îmi dau imediat seama, după cum sînt sortați banii la casierie, că la coafat se dau 25 de lei, la manichiură 10, la spălat, 5. Primul gînd a fost să merg într-o zonă interlopă. Și am urcat la Intercontinental, la mezanin. Un spațiu elegant dar, deși era zi de vîrf, nu am văzut nici o clientă. Cele două coafeze, Ștefania și Mariana, dacă rețin corect numele, fumau în hol. Așa am ajuns pe Academiei unde era ceva clientelă. Din cele zece coafeze patru lucrau, la două era și coadă. Trei stăteau pe fotoliu și vorbeau despre privatizare. „Ca să faci milionu' trebuie să mori la servici !“.

Situația s-a mai animat cînd cineva a scos „Tineretul liber“ și mai multe perechi de ochi au început să citească, avid, horoscopul. Din cînd în cînd mai evadez de sub casca încinsă și mai aud frînturi de conversație. „Mimi, îți spun că și covoarele s-au scumpit !“ .

Minutele trec. Încerc să fac un calcul, cam cît cîștigă Mioara, evident cea mai bine cotată. Adun, împart și ajung la concluzia că, dacă am să adaug și ceea ce îi voi da eu, își va putea lua un kilogram de căpșuni, unul de cireșe și unul de roșii. În lipsă de clientelă celelalte fumează, Kent bineînțeles, schimbă apa la flori și bîrfesc pe vînzătoarele de la magazinele de încălțăminte. Privirea îmi alunecă pe chipurile femeilor din jur, fețe obosite, haine de gata, sandale din sezonul trecut. Nu-mi imaginez ce ar gîndi o coafeză dacă cineva ar uita să-i lase bacșișul. Poate nimic. Cu timiditate mă gîndesc ce ar zice una din aceste gospodine chinuite dacă le-aș propune să nu dea cei 25 de lei, să ia mai bine un taxi pînă acasă, să nu mai aștepte în stația de troleibuz. Bineînțeles că nu rostesc întrebarea pentru că mai am agățate în păr cîteva bigudiuri. În timp ce gîndurile mele aleargă utopic, pentru că e riscant să hotărăști să-i schimbi cuiva obiceiurile, atmosfera se însuflețește din nou. În salon intră o femeie în rochie galben strălucitor, are profil de medic sau avocat. Coafeza se îndreaptă spre ea cu pași energici, lovește bigudiurile care se risipesc pe podea, le strînge repede și le pune în punga de plastic transparent. Manichiurista Mihaela păzește casca pentru a fi gata de start în clipa cînd noua venită va avea nevoie, pedichiurista Nuți își stinge țigara și începe să șteargă instrumentarul. O tînără blondă, care plutește într-o rochie plisată, încearcă să protesteze spunînd că este rîndul ei, dar amuțește speriată de vocea vehementă a coafezei. Pe acest moment optimist, cu părul proaspăt periat, părăsesc încăperea.

AURELIA BORIGA

Dacă munca l-a creat pe om, creația l-a muncit

Ca să ajungi în Oltenița cu trenul, aflîndu-te în București, trebuie să parcurgi un traseu demn de Guiness Book [illegible] la gura metroului bucureștean [illegible]a 23 August) pînă la Gara Oltenița, în total 59 de kilometri, îți irosești două ore (măsurate pe ceas), dacă nu ți se întîmplă să mai aștepți prin halte. Trenurile japoneze pe pernă de aer ar fi invidioase pe personalul de dimineață care merge cu fantastica viteză de aproximativ 29 km pe oră, viteză-record în Europa și în lume. Pe la ora zece orașul moțăie încă. Autoservirea din fața gării este în renovare. Pornesc pe strada principală a orașului mestecînd pe tălpi gudronul fierbinte. În rînd cu magazinul FORTUNA se află un vast șantier de construcții: blocuri cu magazine la parter. Un tractor cu nr. 41—CL—689 își lasă remorca încărcată cu cărămizi în fața blocului în construcție, parcînd-o, conform ultimei legi a lui Murphy, în locul unde traficul este cel mai intens. Va fi descărcată abia peste trei ore umătate. La parterul aceluiași bloc un muncitor în cămașă roșie, cu o șapcă bleumarin în loc de cască, îndreaptă pe o piatră o bară de fier cu ciocanul. La fel procedau strămoșii săi în epoca timpurie a fierului.) Pe șinele macaralei, la vreo trei metri de momîia galbenă cu cioc de barză, altul (în salopetă) stă așezat, fumînd. Un excavator ruginit lîncezește cu o falcă într-un morman de pămînt. Cabina e deschisă și vîntul flutură o haină roșie, agățată înăuntru, ca pe o capă în fața unui taur iluzoriu. O basculantă cu nr. —CL—1808, aparținînd de I.J.T.-1 Călărași, Autobaza 2 Oltenița, a poposit în spatele terasei MODERN. Prin portiera deschisă se poate privi șoferul trăgînd aghioase cu capul pe volan. Volanul îl acceptă cu docilitate și compasiune. În apropiere a înflorit un atelier de reparat brichete (ghiocel obraznic al privatizării). Pe terasa MODERN, la o bere, se încinge un barbut scurt (acțiune de masă înlocuind CÎNTAREA ROMÂNIEI și DACIADA), la care participă cam 12 concurenți, unii îmbrăcați în salopete. Bronzații și-au lăsat marfa lîngă zid („ciocolată pentru copii, ciocolată...“) și se solidarizează cu grupul care învață atent [illegible]bla înmulțirii pe zaruri. La panoul de afișaj al orașului, aceleași filme, interesante de altfel pentru foetușii aflați în perioada de gestație: „Compania a 7-a sub clar de lună“, „Alerg după o stea“, „Moarte pe Nil“, „Filiera franceză“.

Ora 13,30: Pe șantier un bătrînel cu cască și salopetă amestecă mortarul cu o lopată. Cîțiva s-au tras la umbră pe cîte o piatră. La terasa de la DUNĂREA apare o femeie cu ten de creolă, și ea în haine de lucru, ferfenițate, cu un bidon de trei kile în mînă. Se bagă în față. „Alo, șefule, dă-ne și nouă niște bere, pupa-ț-aș gura ta, că sîntem d-aici, d-alături, vecini cu mata, și m-așteaptă băieții că le e sete...“ „Șeful“ se execută. Excavatorul e la locul lui, în aceeași poziție. Basculanta, la fel, împotmolită în aerul lipicios al amiezii, precum arca lui Noe cu chila-n Ararat. Amîndouă ascultă de legea conservării materiei și energiei deopotrivă. Astfel blocul se înalță singur. Astfel cresc — fiecare, sfînt trup și hrană sieși — întregi cartiere de locuințe, din neant.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

La „Relaxa“, oare cin' să-și scoată masca?

Mizilul rămîne pe mai departe același tîrg[illegible]r prahovean scufundat într-o amn[illegible]zie anume. Prea mult nu s-a făcut pe-aici în vremea „celui mai iubit“ — cîteva blocuri, cîteva spații comerciale și cîteva întreprinderi. În rest, aerul vetust, cazon al străzilor, gara măruntă, casele înșiruite muntenește, larma țiganilor ce dau viață și cursivitate „comerțului“, toate laolaltă, dînd o notă aparte de farmec imaginii prin care orașul se înfățișează ochiului. Și aici, ca peste tot în țară, se muncește și se năzuie către mai bine, se speră cu simplitate. Drumul deschis acum pentru toți e nesigur; un urcuș a pus totdeauna probleme. Ascensiunea prin competiție va fi singura asigurare a noastră înșine. De fapt, cine și cum muncește? Sînt întrebări la care am reușit să primesc răspunsuri oneste și deschise la întreprinderea „RELAXA“ din localitate. Muncitoarele din schimbul 1, secția saltele, din cadrul atelierului tapițerii al întreprinderii m-au privit la început reticente. Cînd am promis omiterea firească a numelor lor în aceste rînduri, chipurile li s-au destins, ba chiar au devenit surîzătoare. Le-a mirat faptul că nu m-am adresat „conducerii“, că mă interesează cum muncesc, ce muncesc, care e secretul frumuseții lor ascunse. Le-am spus zicala cu tîlc („Cine-i harnic și muncește...“) și au înțeles că întrevederile „oficiale“ sînt aride și convenționale. Pe cînd stînd de vorbă așa, e incomparabil.

Secția saltele are 4 linii: cea de produse „Rel[illegible]“ (pentru Olanda), cea de saltele [illegible]tașabile finite, cea de saltele [illegible] și linia de export pentru [illegible]tele vorbesc repede și gesticu[illegible]rogramul de lucru e prevăzut [illegible]ele 7,30—15,30, cu pauză de ma[illegible]0 de minute. Pînă pe la ora 8 [illegible] aprovizionarea cu materiale: fe[illegible]ață, lazardă. Apoi, lucrul decurge normal. Culorile saltelelor sînt pretențioase — albul și cremul se murdăresc ușor. Camera în care se face casetarea miezurilor e mică, fără ventilație, iar prenadezul e toxic. Încărcarea electrică ce se produce în timpul casetării reprezintă un permanent pericol de incendiu. Acordul individual al muncitorilor este sub „atenta“ observație a maiștrilor. Unii subalterni mai uită cîteodată să contribuie la „cheta generală“ de ziua acestora, alții să-i mai cadorisească cu vreo ocazie, deh, ca peste tot... Și-atunci se operează la închiderea de lună, în pontaj sau altcumva.

Între cei care au știut și știu în continuare să muncească cu folos am regăsit oameni cărora nu le place să vorbească mult, mai ales despre sine. Maria Luca, muncitoare în cadrul liniei de saltele semifinite, poate fi un exemplu. Chiar și în pofida unei sănătăți șubrede, a lucrului greu din schimbul 3, ea a reușit să se realizeze pe deplin, atît familial, cît și material. La fel e cazul lui Ilie David, reglor în cadrul secției, om pentru care munca, fie în cîmp, acasă, fie în întreprindere, a reprezentat un reflex aducător de bună-

Acești oameni se bucură de rezultatul propriei munci. Și totuși, ce au pe suflet cei de aici? Dincolo de subiectivismul sau pripa care le-ar putea nuanța mărturiile, adevărul transpare cu evidență. Aflu că directorul comercial, dl. Gheorghe Florea, discipol al fostului director Nicolae Marin (actualmente promovat în minister), s-a dezis de metodele dictatoriale de altădată. Nu mai vorbește urît, nu mai impune program de 12 ore zilnic, plus duminicile. Maistrul Vasiloiu, unul din „abonații“ și mijlocitorul afacerilor cu R.F.G.-ul, este cel ce coordonează activitatea actualului sindicat. Care sindicat pare a fi nul, inactiv. „Nu se observă nici o schimbare după Revoluție. Nici măcar despre biletele de odihnă nu ni s-a comunicat nimic.“ O altă persoană deloc lipsită de interes(e) **este dl. Petrescu, de la serviciul „desfaceere“. Dacă nu neapărat harnic, dar activ tot se pare că este.** Și strîngător: garsonieră proprietate în Ploiești, televizor color, video, mașină dînsul, mașină fiica.... Cum se vînd garniturile de mobilă „pe ochi frumoși“ sau cum dispar, pur și simplu, peste gard, în spatele fabricii, fetele nu știu, nu cunosc amănuntele în detaliu. De fapt, se și tem oarecum. La întrebările mele, fac ochii mari și dau semnificativ din cap. Răspunsul e vînare de vînt, vorba celebrului refren. Important e că în spatele acestor afaceri rentabile sînt oameni care știu să rînduiască lucrurile fără scrupule. Oameni mascați temporar. Nici dl. Mitică Muja (fostul șef al depozitului de mobilă), nepotul contabilului-șef, nici dl. Vasile Lazăr (actualul șef de depozit), nici d-na Florica David (primitor-distribuitor) nu pot fi cu totul străini de aceste vînzări „privilegiate“, de expedierile „eronate“ (1—2 garnituri în plus), de soarta seturilor refuzate la export și „uitate“ prin magazii, care toate, unele peste altele, le-au rotunjit și lor, la rîndu-le, binișor bugetul.

Fetele își privesc mîinile asprite de muncă și continuă cu tristețe: „Majoritatea șefilor și-au aranjat copiii pe la birouri, în posturi călduțe: și domnul Petrescu, și maistrul M. Cristea, și d-na Merișor. Pînă și secretara, d-na Manta; cu toții au găsit cîte o soluție convenabilă pentru fiicele lor... La administrație, dl. Marius Zoenescu promovează fără remușcări favoritismele (nu tocmai dezinteresate — n.n.) la repartizarea locuințelor. Se ocupă și de protocol în general. Să-l vedeți ce bine arată, hrănace și vînjos (...)“.

Fetele derulează mai departe cu amărăciune firul epic al relatării lor. Se opresc și se gîndesc la „represalii“. Le asigur că nu vor fi. Tremurul vocii li se atenuează. Au obosit și nici nu speră că s-ar putea îndrepta ceva. Mi-au zis că așteaptă rîndurile acestea ca pe **o șansă** și atît. Pășesc peste o cale ferată, pe lîngă secții și nimeni nu mă inoportunează cu vreo întrebare. Trec pe sub nasul lui nea Mitu, portarul, la fel de neobservat ca și cei care au prădat mașinile TIR încărcate cu pluș, la începutul lunii mai, în parcare sau ca atîtea alte transporturi cu destinație „precisă“. Dincolo de poartă îmi aprind o țigară. Saltelele văzute au parcă în ele ceva provocator. Te îmbie la somn. Așa e mai lesne. Dormi și uiți.

CRISTIAN PAVEL ■

Capcana barbugiilor

Jocul e în toi. Ca să pricep și eu cum devine treaba, mă vîr mai în față, cît mai aproape de unul zis Mihăiță care, sub privirile curioase ale unui cerc de gură-cască, mînuie cu dezinvoltură zarurile. Disputa are loc în fața marelui magazin universal Bucur-Obor, chiar jos, pe asfaltul piațetei. Un carton numerotat cu pix albastru, un pahar de plastic și două zaruri de culoarea sidefului învechit alcătuiesc împreună tot arsenalul de... lucru.

Iar barbugiii, acești incorigibili amatori de cîștiguri ușoare, nemuncite, se îmbulzesc precum muștele la miere. Unii, mai prudenți, pun la bătaie, cîte 5—6 lei. Cică, pentru **miză mică.** Sînt și dintre cei care doar se uită sau stau în expectativă. Alții, mai încrezători pe propria lor pungă, dau jos 50... 100 de lei și strigă: **miză mare!** Apoi, zarurile se agită scurt în pahar și se aruncă pe masa cea improvizată. De data asta cad 4 cu 2... Cei cu miza mică își iau banii înapoi. Pierd doar acei care au mers pe miză mare. Numai „barbugiul-staroste“, stăpînul zarurilor sidefii, își mai trece în cont încă două-trei sute. De regulă, șmecheria se repetă. 7—7 e cacialma curată. O astfel de dublă nu cade niciodată. Ea e o mostră a înșelăciunii și nebăgării de seamă. Barbutul proliferează prosper. Iar banii, mototoliți și murdari, se strîng grămadă în mîna celui mai versat barbugiu. Bancnotele de 50 și 100 de lei și le pune insul, cu grijă, în buzunarul doldora de la piept. Doar măruntișul, moneda de metal, adică, rămîne toată la vedere, chiar jos, la marginea cartonului. E și asta un fel de momeală pentru micii naivi. Pentru copii, adică. Barbugiii mizează mai ales pe creduli și naivi.

Jucătorii înrăiți au psihologia lor. Operează fără precepte.

Încerc o discuție ad-hoc cu barbugiul mînuitor de zaruri. „Maistre — îi zic în șoaptă —, n-ar fi mai bine să muncești cinstit undeva, decît să te amăgești cu jocul ăsta păcătos, interzis de lege?“. „Nu! îmi răspunde el flegmatic. Și de ce-aș face-o, bre, dacă și așa cîștig, iată, destul de bine. Fără să mă spetesc muncind?!“. „Pun jos 1 000 de lei! — îl ademenesc eu —, numai dacă-mi destăinui și mie secretul cîștigului și îmi spui, întîi și întîi, de unde ești și cum te cheamă cu adevărat!“... Brusc, insul ascunde instinctiv zarurile și mă privește nedumerit cîteva clipite. Face ochii mici, mici de tot, apoi, ca și cînd s-ar feri de cine știe ce himeră, întoarce... foaia și mă pune la punct: „Dom'le, mergi mata și vezi-ți nițel de treabă; caută-ți de drum cît încă nu-i prea tîrziu!“

...Mi-am dat repede seama că individul nu era deloc naiv. Devenise doar inabordabil și numai cu ajutorul poliției mai putea fi legitimat. Mă îndrept, așadar, spre Secția 8 Poliție, hotărît să solicit sprijin, dar cînd să mă legitimez, la intrare, ia portofelul de unde nu-i. Sincer să fiu, pe moment parcă mi se muiaseră picioarele; am încremenit. Dezmeticindu-mă, abia realizez că, în acea învălmășeală din fața marelui magazin de la Bucur-Obor, borseta mi se deschisese și portofelul meu fusese sustras cu acte cu tot. Adio, deci, buletin de identitate, carnet de conducere-auto, certificat de înmatriculare!... Adio, legitimație de serviciu, și tu, abonament de autobuz!...

Ce aș mai fi putut face fără identitate?! Am alergat tot într-un suflet la redacție, am luat o delegație și iată-mă din nou la Secția a 8-a Poliție. I-am povestit domnului maior Iulian Dragomir cele întîmplate, și de la dumnealui am aflat că, doar cu circa 30 de minute mai înainte de sosirea mea, o formațiune de polițiști finalizase o acțiune fulger, întreprinsă în zona Bucur-Obor. În circa o oră, fuseseră surprinși în flagrant delict și identificați nu mai puțin de 12 barbugii și bișnițari notorii. Printre ei, Ștefan Enache din Slobozia, Florin Zapodeanu din Iași și Mihăiță Hacichian, tizul meu, bucureștean de origine, 21 de ani, fără ocupație, domiciliat în Sectorul 3, bd. I. B. Tito nr. 35, bl. M-5, ap. 196. După spusele d-lui cpt. Gheorghe Păcureț, șeful biroului pază și ordine, în ziua de 25 mai a.c., în numai cîteva ore de joc, tînărul M.H. cîștigase la barbut suma de 4 500 de lei. Pentru fapta comisă, i s-a aplicat, conform legii, o amendă contravențională de 4 000 lei, urmînd ca, la prima abatere de acest fel, să fie deferit instanței de judecată. Barbutul e un joc de noroc interzis în societate.

Pungașii încă n-au fost prinși. L-aș ruga, totuși, pe cel care m-a prădat să binevoiască a-mi restitui actele. Drept recompensă, doresc să-i fac o mică destăinuire: banii pe care, probabil, îi căuta (...și erau cîteva mii, că atunci luasem salariul) se aflau în aceeași borsetă, dar în compartimentul de vizavi. Curînd, foarte curînd, îl asigur că o să cadă și el în capcană. Precum au căzut confrații lui, bișnițarii și barbugiii din zona Bucur-Obor.

MIHAI STĂNESCU ■

Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

Mai sînt mii de cărţi de citit

Totul sau nimic

Cunoscutul filosof francez de origine română Emil Cioran s-a născut în 1911 la Răşinari, lîngă Sibiu şi şi-a publicat prima carte, **Pe culmile disperării,** în 1934, la Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II" din Bucureşti. Autorul avea deci în momentul debutului douăzeci şi trei de ani şi se poate presupune — luînd în considerare timpul necesar elaborării şi tipăririi cărţii — că încă de la douăzeci de ani, dacă nu şi mai devreme, începuse să se ocupe sistematic de filosofie. Este un fapt biografic important, deoarece dovedeşte o precocitate ieşită din comun. În poezie s-au mai întîlnit cazuri de opere strălucite create în adolescenţă (Arthur Rimbaud, la francezi, şi Nicolae Labiş, la români, au scris tot ce-au scris înainte de vîrsta de douăzeci şi unu de ani), dar în filosofie nu există un precedent.

Şi mai surprinzătoare însă decît această precocitate este **consecvenţa** cu care s-a manifestat de-a lungul timpului Emil Cioran. Mulţi români sînt la curent cu ce a publicat conaţionalul lor după ce s-a stabilit (în 1941) în Franţa, chiar dacă regimul comunist a făcut tot posibilul să împiedice răspîndirea operei sale în România. În ultimii ani s-a ajuns, la noi, chiar la o modă Emil Cioran. În schimb, în mod paradoxal, este mai puţin cunoscută cartea de debut, scrisă şi publicată în limba română. Iată că de curînd Editura Humanitas (fosta Editură Politică, remaniată de Gabriel Liiceanu, el însuşi un prestigios filosof contemporan) ne-a pus la dispoziţie o nouă ediţie din **Pe culmile disperării.** Avem astfel prilejul să comparăm concepţia gînditorului din perioada postbelică cu ceea ce afirma el în anii studenţiei, cînd îl avea ca profesor pe Nae Ionescu şi era un entuziast cititor al lui Kirkegaard. Ei bine, făcînd această comparaţie, constatăm că Emil Cioran a rămas mereu el însuşi sau, mai exact, că a fost de la început el însuşi. În esenţă, nu şi-a schimbat niciodată modul de a gîndi.

Bineînţeles că o dată cu înaintarea în vîrstă şi-a perfecţionat tehnica de reflecţie, ajungînd la o siguranţă şi la o detaşare pe care nu le avea în tinereţe. Pe vremea cînd scria **Pe culmile disperării** se apropia de fiecare idee cu febrilitatea cu care un adolescent îmbrăţişează o femeie, înspăimîntat la gîndul că ar putea să scape prilejul de-a o poseda. Ulterior, însă, devenind un... seducător experimentat, Emil Cioran şi-a putut permite să nu se mai grăbească în găsirea cuvîntului ce exprimă adevărul, să procedeze calm şi totuşi operativ, să controleze perfect actul posesiunii. În cărţile maturităţii, eleganţa stilului este desăvîrşită şi ne face să ne gîndim la textele clasicilor (nu întîmplător, în manualele şcolare din Franţa figurează ca modele de limbă franceză literară extrase din scrierile lui Emil Cioran). În afară însă de această evoluţie firească, nu se constată nici o renegare. Frazele pe care le-a scris în studenţie, filosoful le poate semna şi acum, eventual după o nesemnificativă revizuire de ordin stilistic.

Emil Cioran a fost de la început un **radical.** Nu a recurs la jumătăţi de măsură — ca orice dialectician care se respectă —, ci a vrut totul sau nimic. Românii, de obicei, nu sînt aşa. Ei relativizează orice afirmaţie, îi aduc amendamente, îi găsesc exemplificări care dizolvă sublimul în ridicol. Foarte rar duc ceva pînă la capăt. Dar şi atunci doar sub forma unei explozii, după care se întorc la starea lor predilectă, de compromis (curajul colectiv magnific din 22 decembrie şi resemnarea care a urmat constituie cea mai bună ilustrare a incapacităţii spiritului românesc de a suporta multă vreme radicalitatea). Nu este locul — şi nici nu am grandomania necesară — ca să dau verdicte în legătură cu felul de a fi al unui popor, ca să stabilesc dacă face bine sau nu atunci cînd refuză să aibă o atitudine radicală. Dar nu pot să nu observ că lucrurile stau aşa şi că de aici provine incompatibilitatea dintre Emil Cioran şi ţara sa de origine.

Am urmărit, recent, la TV, interviul pe care i l-a luat Marilena Rotaru la Paris şi am tresărit auzind ce spunea filosoful, la aproape optzeci de ani: dacă nu-l dădea pe Eminescu, poporul român chiar că nu avea nici o scuză în faţa umanităţii, putea să-şi dea demisia. Radicalitatea gîndirii lui Emil Cioran a rămas aceeaşi, acum, cînd gînditorul şi-a pierdut orice vigoare fizică şi merge ca bătut de vînt. El a zîmbit sarcastic în momentul în care a auzit-o pe Marilena Rotaru exprimîndu-şi speranţa că Dumnezeu va ajuta poporul român. „Da, a comentat Emil Cioran cu o fină batjocură la adresa divinităţii, să sperăm că de data aceasta va face un efort..."

Această superbie a gîndirii îi era proprie lui Emil Cioran şi la douăzeci de ani. De pe atunci avea curajul să meargă cu luciditatea pînă la ultimele consecinţe, nerespectînd tabuurile. De pe atunci tăia nemilos cu bisturiul pentru a vedea ce se ascunde dincolo de aparenţa trufaşă a fiinţei umane. Înţelesese bine că întinzînd prea mult coarda riscă s-o rupă: „Simt cum trebuie să plesnesc din cauza a tot ce-mi oferă viaţa şi perspectiva morţii. Simt că mor de singurătate, de iubire, de disperare, de ură şi de tot ce lumea asta îmi poate oferi. Este ca şi cum în orice trăire m-aş umfla ca un balon mai departe decît rezistenţa lui. În cea mai groaznică intensificare se realizează o convertire înspre nimic." A înţeles de la început toate acestea, dar a continuat să răsucească butonul existenţei sale spre maximum...

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

Am o libertate care ţipă-n mine...

Motto.

Perfecţiunea este legea cerului
A dori perfecţiunea — norma de conduită a omului
Goethe

1977 — **Sebastian** — de Menolli
Othello — pe colaje muzicale
două spectacole de succes, mare succes pe scena de la GRANDE THEATRE de BORDEAUX
1984 — Don Jose în **Carmen** de Bizet
Bolero de Ravel
două reuşite pe scena de la BOLŞOI TEATR

Da, îl ştiu! Îl ştiu bine. Îl ştiu dansînd. Îl ştiu îmbrăcat în negru. Îl ştiu luptîndu-se, agitîndu-se, strecurîndu-se. Mereu atent. Mereu interesat. Concentrat.

Îl ştiu.

În total dezacord cu disperarea, cu neîncrederea, cu pasivitatea, cu lipsa de generozitate.

Îl ştiu activ, sufleteşte activ, exprimîndu-se pentru el şi pentru toţi ceilalţi. Îl ştiu şi nu cunosc mulţi artişti atît de fericiţi cînd îşi fac meseria.

Îl ştiu ca o obsesie vizuală în căutarea sufletului pierdut. Viaţa pentru el e o continuă descoperire. Artist — esenţialmente poetic.

Da, artist cu un somn tulburat şi grad de trăire intens, profund.

Îl aştept. Îl aştept să vorbesc cu el despre... apare...

Siluetă juvenilă, neastîmpăr, maldăr de margarete în mînă.

Mă cuprinde o bucurie, o linişte, încredere în ce va fi. Mă simt Eu.

Nu ştiu cum să-ncep. A umblat prin lume ca Nathan rătăcitorul. Să ştiţi, dragi copii, care aţi făcut atît de mult pentru naţie, să ştiţi că-n anii de sufocare, cînd exodul românesc atinsese proporţii obscene — românul Ion Tugearu era chemat, căutat, dorit pe scenele lumii. Multe posibilităţi de plecare. Oamenii cei puternici sînt cei care resping tenace siguranţa spirituală şi materială şi n-o schimbă cu Dorul, dorul de pămînt.

Prima întrebare îşi face loc în mine...

— Ai putea pleca din ţară?

— Eu? Eu am avut un contract pe 10 ani în Italia şi... Nu. Nici dacă ar veni urgia urgiilor. Eu nu pot respira în altă parte multă vreme. Crăp. Nu exist. Odată eram la Belgrad, eram cu soţia mea şi deodată i-am spus: „În noaptea asta trebuie să dorm acasă...". Cum să plec?

— Unii pleacă atunci cînd le intră disperarea în oase.

— Ţara asta îmi este datoare şi eu îi sînt dator.

Da! Poate aici începe povestea despre iubirea neamului, despre respectul pămîntului.

— Acum cîteva zile erai fericit şi mi-ai spus...

— A luat fiinţă prin decret o companie de balet modern BALET ORION BUCUREŞTI (ştii, explică el copilăreşte, ORION este o constelaţie care pleacă toamna şi călătoreşte pînă-n vară.) ORION e o constelaţie care are stagiune.

ORION — companie mică de 15 persoane.

ORION — companie strict modernă.

ORION — companie sub egida Ministerului Culturii.

— Deci balerinii vor fi salariaţi de stat?

— Da. Fiindcă ORION este o companie strict de stat. La Casa Presei s-a înfiinţat o Agenţie de Impresariat a Ministerului Culturii, ea se numeşte ARTEXIM sau ROM-STAR şi noi aparţinem bugetar de ei şi vom fi afiliaţi la Teatrul Bulandra. Spectacolele se vor da la sala din Grădina Icoanei.

— Ce simţi?

— Simt că Idealul de Frumuseţe e gata să fie atins. Eram singura ţară europeană care nu avea o companie modernă.

— Ce înseamnă asta?

— Vezi, eu sînt un coregraf de idee. La Opera de Stat putem monta **Giselle** sau **Don Quijote** sau **Coppelia,** dar nu poţi supune 30 de oameni unei idei, unui gînd fulgerător. Dar 10 dansatori pot transpira pentru asta. Pentru mine e un extraordinar prilej de lucru. ORION va fi sub direcţia mea. Eu am început, vor continua. Poate o vor face mai bine.

— Cine te-a ajutat?

— Andrei Pleşu. A auzit clopotul care suna în mine. A înţeles şi vrea să însămînţeze binele oriunde poate. E o perioadă grea dar de mari transformări şi un astfel de timp aduce la-nceput cu sine fenomenul negării. Marea lui calitate e că ascultă clopotele dureroase ale culturii noastre. Pentru mine el este marea şansă a artiştilor acestor vremi şi a celorlalte.

— Practic, ce s-a întîmplat?

— Baletul era Cenuşăreasa acestei ţări. Dansul, e sufletul meu, viaţa mea. M-am dus la Pleşu şi l-am implorat: „Dacă o să faceţi să fiinţeze un muzeu de artă religioasă, dacă o să faceţi să fie şi ce nu a fost niciodată, trebuie să faceţi ceva şi pentru Dans. Eu am un salariu, şi soţia mea are. Deci, am din ce trăi. Nu trebuie să mă plătiţi pentru asta. Vrem să punem baza unei companii de balet. Pe urmă, s-or găsi continuatori. Baza confează".

Şi el a făcut totul. Acum, noi trebuie să punem umărul. Îmi aştept colegii. Compania are uşile deschise pentru toţi coregrafii din ţară. Toţi cei ce vor să încerce ceva, toţi cei mistuiţi de o idee.

Le sîntem datori, tin[illegible]r! Am senzaţia că m-am spălat de toate angoasele, de toate fricile lumii. Da! Şi m-am purificat

Lanterna magică

Dintr-un jurnal de creaţie şi viaţă

...A început să-şi ţină un jurnal personal încă de la primele spectacole puse în scenă, de la primul film pe care l-a realizat, Liana — soţia sa, şi colega noastră de redacţie — a descoperit ceva mai tîrziu acest lucru. Astăzi, avem acces la acest veritabil document de creaţie şi viaţă. Din care spicuim, iată, cîteva pagini:

Miercuri, 23 august 1989: „*Conflictul în ceea ce priveşte distribuţia nu s-a elucidat încă. Mult stimatul tov. Dulea tace şi face: adică, a ajuns să ceară fetelor de la Secţia Actori propuneri pentru distribuţie. Mă mir că nu-i cere şi Ilonkăi, cea care face cafelele... Ştiu ce-mi asum, pentru că ruptura va fi definitivă: cel puţin atîta timp cît acest tovarăş va ţine în mînă destinele cinematografiei, nu se va mai pune problema să lucrez. Ceea ce, poate, nici nu mă sperie: în actuala condiţie şi conjunctură, de mult îmi propusesem să nu mai lucrez... Am avut neîncetat speranţa că nu va mai dura mult. Acum nu o mai am. Chiar dacă printr-o întîmplare miraculoasă, odiosul nostru conducător va dispare, sistemul este atît de bine pus la punct, iar cei care sînt în fruntea bucatelor vor face tot posibilul ca să nu-şi piardă definitiv privilegiile, încît, „coroborat" cu pasivitatea masei, schimbările de la noi vor fi foarte greu posibile.*"

Miercuri, 20 sept. 1989: „*Astăzi încep filmările la „CINE ARE DREPTATE?"... Să mă ajute Dumnezeu! Cu atît mai mult, cu cît niciodată nu-mi amintesc să fi început un film în această stare... Sînt sătul de toată tracasarea la care am fost supus, care m-a făcut să-mi treacă orice chef... Tot eu îmi spuneam, cu ani în urmă, că dacă de fiecare dată cînd începi un film, nu ai aceeaşi emoţie şi fervoare ca la debut, înseamnă că eşti un artist obosit şi terminat. Nu ştiu dacă mă pot considera aşa! Mă tem că lucrurile sînt mult mai grave: că* terminat *este totul în jurul meu, cel puţin pentru o bună bucată de vreme.*"

Joi, 9 noiembrie 1989: „*Am încheiat filmările. De acum înainte începe o altă etapă, la capătul căreia voi trage linia şi voi constata cît am reuşit din ceea ce mi-am propus. Vor începe din nou îndoielile, proiecţiile dezamăgitoare, iarăşi speranţele... Începe acel suspens, care face ca profesia noastră să fie palpitantă şi unică.*"

Marţi, 19 decembrie 1989: „*Am terminat P.S. (post-sincronul —* n.a.) *la film, care n-a ieşit rău, am mai avansat cu montajul, mă apropii de acel „4 benzi pentru vînzare" (n-am ce face, o să trebuiască să-l vînd, pentru salariul oamenilor)... mi-am cam pierdut cheful şi entuziasmul ...nu-mi place nimic. Poate sînt obosit, dar şi, mai sigur, dezamăgit. Văd că toţi din jurul nostru au scăpat de sistemul cumplit al comuniştilor, numai noi continuăm să trăim în anormalitate, într-un coşmar care nu se mai termină, pe care-l înghiţim fără să cîrtim.*

Dar, iată, tocmai cînd mă apasă aceste gînduri, la Timişoara a izbucnit o demonstraţie spontană, cu mii de oameni pe străzi. Să fie începutul sfîrşitului? Dacă ar mai izbucni asemenea mişcări şi în alte oraşe, speranţele vor creşte, fără îndoială. Hai, Români, treziţi-vă! Să dea Dumnezeu să vă treziţi!"...

...Peste numai cîteva săptămîni, autorul acestui tragic jurnal de conştiinţă avea să plece din rîndurile noastre, răpus de o boală necruţătoare. Premiera filmului „CINE ARE DREPTATE?", are astfel loc fără participarea regizorului ALEXANDRU TATOS!

HORIA PĂTRAŞCU ■

Caricatură de
AUREL ŞT. ALEXANDRESCU ■

Civilizaţia ochiului

Vernisajul unei galerii

Cinci pictori importanţi din generaţiile de mijloc — **ŞTEFANIA GRIMALSKI, RĂZVAN IONESCU, THEODOR MORARU, ION DUMITRIU** şi **ALEXANDRU CHIRA** — au expus la **Galeria de artă a „Societăţii de mîine"** inaugurînd-o. Ce este această „Societate..." a explicat, în mai multe rînduri, criticul şi istoricul literar Eugen Simion: „...un grup interdisciplinar care nu vrea să facă prognoze sociale, (un grup care) îşi propune ceva mai simplu şi, în acelaşi timp, ceva mai greu: să gîndească formele democraţiei româneşti şi să exprime cîteva opţiuni". Aşadar, între atîtea [illegible]cietăţi pe acţiuni, una pe [illegible]ţiuni, adică o utopie cultur[illegible] din cele care n-au condiţio[illegible] niciodată direct economicul, d[illegible] în absenţa cărora economicul nu[illegible] şi fapt de civilizaţie. Mi-ar plăcea să vorbim de un „Club" fiindcă formula clubului artistic îmi pare o soluţie pentru intelectualii cu vocaţia amiciţiei şi a taifasului, dar ar fi să reevaluez prin sacrificiul lor. Fiind **acum** lîngă ei, m-au făcut să-mi retrăiesc tinerețea și să fiu cum aș fi vrut să fiu în anii '60, atunci cînd eram biologic tînăr. Aș fi vrut să fiu curajos pînă la uitare.

— Cum va fi această COMPANIE ?

— Intenția mea e să fie spectacole cu specialiști de diverse nuanțe artistice.

1. **Actori.**
2. Cîntăreți de operă.
3. Instrumentiști.

Am în față un imens șantier. Și mă bucur. Chiar și în fața greutăților. În această companie [illegible] există ierarhizare. Toți balerinii vor fi egali. Și aș dori și pe scenă să fie... de fapt doresc să ajungă toți să fie personalități artistice.

— Riști.

— Nu m-am gîndit la risc. Nu pentru că o conduc eu. Spun că va fi minunat. Cred în succesul ei mai mult decît în propria mea carieră. E o sete de cultură în țara asta cum n-a fost niciodată.

— Cum poți crede asta, acum, cînd sălile sînt goale ?

— După această oprelişte cumplită, ținerea-n frîu a curgerii energiei ce dorește să fie liberă, nu se poate să nu facă minuni. Explozia tinerilor, a sufletului românesc de o zi și jumătate a repus valoarea, sistemul valoric, în conținut adecvat.

— Spre ce mergi acum. Cine are mai multe proiecte, interpretul sau maestrul de balet ?

— Am fost norocos și doresc multe... Dar acum mă interesează aluatul pe care îl pot modela. Omul tînăr care se uită la mine cu încredere. Am o febră să scot din ei ca din marmură sculptura. Știi, dacă s-ar lua cu încetinitorul mișcarea expresivă a unui dansator, totul este operă de artă, iar OMUL — perfecțiunea naturii. O mișcare ți-o dezvăluie pe următoarea. UN MISTER...

— Ce stiluri te-au influențat ?

— Nu există stiluri. Există [illegible]ări mari ale, coregrafilor mari.

Eu sînt greu de potolit ca ființă. Am o libertate care țipă în mine. E o răzvrătire (asta pentru că ai har băiatule, gîndesc eu în sinea mea).

Beatrice Bleonț și Ion Tugearu în „Taverna" din spectacolul „Theatrum Mundi"

Nu există stil care să mi se impună. Dar sînt coregrafi care mă fascinează, care mă fac să visez. Ei sînt : CRISTOPHER BRUCZ, KILLIAN, MATS ECK, NEUMAIER, ROBERT NORTH, BALANCHINE și OLEG DANOVSKI.

Legile noi ar fi tot cele vechi : Inventivitate, Intenții, Idee. De fapt, greșesc. Am fost influențat tare de cineva. Întîlnirea nr. 1 a vieții mele a fost Floria Capsali — doamna teatrului românesc care mi-a înrîurit cariera, mintea, sufletul...

Aș vrea să-nchei acest interviu cu o mărturisire a lui Ion Tugearu. De fapt, așa începe „Sacrificiul îngerilor“. (Eu scriu mărturisirea care a fost imprimată pe film la televiziune în vremea cînd era liberă, dar nu s-a dat pe post. Poate nu li s-a părut important. Poate că trebuie să fii artist ca să intri în miezul lucrurilor).

Pe 22 decembrie dimineața m-am dus la operă. Repetiție. Studii. Nimeni nu se putea concentra.

— Hai la Universitate ! Hai să vedem ce e acolo ! (ridică privirea și mi-o prinde pe a mea și ochi în ochi am ascultat următoarele :) Ne-am dus și am intrat în vălmășag. Umăr la umăr am fost împinși spre Dalles, apoi spre Biserica Italiană. Acolo erau tancurile. Era momentul zilei în care se spunea : „Generalul Milea a fost omorît“. Anunțul a coincis cu pornirea motoarelor tancurilor. M-am uitat în sus, jos, dreapta, stînga... „Acum va fi măcel !“ mi-am spus. Și am fost martorul unui moment unic. O să-l numesc ceremonial. Pe tanc era un militar cu pușca în poziție de tragere, cu mușchii încordați. Eu am ochiul format în ceea ce privește limbajul mușchilor. Mîna era încrîncenată pe pușcă.

Un copil. Aici începe senzaționalul — un tînăr-tînăr cu o spaimă cumplită-n ochi, și-a pus brațul pe tanc, apoi pe cizmă, pe genunchiul soldatului, apoi s-a lipit de el, l-a sărutat, i-a mîngîiat pușca, și pușca rece și fără viață a căzut. Se topise răul. Între mine și el erau treizeci de ani... El urca cu puritate, urca, toți îl vedeam cum urcă, cu groază așteptam, fiind covîrșit și de splendoare-n același timp. Și-n acel moment tancurile s-au pulverizat.

Cînd vezi așa ceva nu poți să nu te gîndești că ești obligat să trăiești și să faci ceva pentru țara asta și copiii ei...

Sigur, căderea comunismului... sigur, a dictaturii... dar nu era numai asta. Mi-au revenit în minte haiducii, eroii supranaturali, basmele, Făt-Frumos din Lacrimă... baladele...

RODICA MANDACHE ■

țelurile întreprinderii. Expoziția e una tipică de club, din clasa celor cunoscute în Olanda sau Franța. Ea e sortită să devină etalon valoric și, totodată, un exemplu (pentru artiștii plastici) de felul în care se pot sprijini acțiunile societății.

În ce mă privește, sînt dispus să-i acord ceva mai multă im[illegible]tanță, întrucît ea ar putea să deschidă seria manifestărilor „non-profit“ cu un public selectat și cu adevărat oportun. Mare parte din publicul expozițiilor din galeriile cu tradiție e inoportun, în sensul că pășește în săli controlat de prejudecata că ar[illegible] adevărată e întotdeauna și foarte populară. Sau că ar trebui să fie. Or, se cunoaște, există tot atîtea trepte ale interesului în artă cîte categorii de public numărăm.

Arta e și o chestiune de protocol. Emoția atinge un maximum cînd cadrul e preparat. Cadrul în care cei cinci pictori își prezintă lucrările e pentru oameni care au un cuvînt de spus în profesiunile lor. Selecția însăși operează pe criteriul investiției de încredere. Mircea Nedelciu repetă acum, cu șanse sporite, ideea încercată cu ani în urmă la librăria „Cartea Românească“ ; o idee pierdută din cauza precarității condițiilor de expunere, a programului instituției și, pînă la urmă, și a excesului de cuvinte cu care scriitorii consideră îndeobște opera de artă plastică. Artiștii în prezentare sînt personalități ale creației contemporane, autori împliniți cu o lucrare ce comportă un tratament monografic. De aceea, ne vom îngădui să amintim doar că operele lor au figurat în numeroase expoziții din țară și de peste hotare, că sînt colecționate și că, fapt cu totul excepțional, nu au avut niciodată caracter conjunctural. Dintr-o cercetare asupra caracterului modern și european al artei românești din ultimele decenii, numele celor cinci nu pot lipsi. Părerea mea e că sînt nu numai nume de referință pentru tot ce a dat mai durabil arta noastră de azi ci și pentru deceniile ce urmează. Ei sînt chiar pictorii societății de mîine.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Mai mult decît simple coincidențe

Fiecare gest contează pentru a repara cîte ceva din ființa noastră culturală, ieșită prea mult din circuitul relațiilor normale cu lumea largă. Este adevărat, muzica românească nu a pierit și nici nu a fost total ignorată, dar mai mult datorită, în ultimii ani, contribuțiilor individuale forțate să se rupă de țară. Să încercăm acum să redeschidem căile firești ale legăturilor cu oamenii de pretutindeni, iată un efort necesar, în mare măsură prioritar.

Privesc în jurul meu și, dincolo de acțiunile ministeriale, caut să descifrez aceste deschideri care, bineînțeles, trebuie să fie multiple, pornite de pretutindeni. Totul seamănă cu o grădină în care au fost replantate răsaduri. Unele cresc, se înalță și, iată, se vede semnul repopulării unui peisaj care fusese umbrit și năpădit de volbură. Un semn vine de la Uniunea compozitorilor care a conferit titlul de membru de onoare unor mari compozitori ai timpului nostru, legați de România prin clipa și locul nașterii — **Jannis Xenakis** (Brăila, 1922), **Roman Vlad** (Cernăuți, 1919), **György Ligeti** (Tîrnăveni, 1923). Bine ați venit printre noi, dragi maeștri ai muzicii ! Un alt dirijor de seamă, **Erich Bergel**, acceptă, după Sergiu Celibidache, același titlu de Director de onoare, în fața Filarmonicii din Cluj. Prin concertul din 2 iunie se marchează evenimentul, odată cu împlinirea a 60 de ani de viață ai ilustrului muzician, în compania lui Mozart și Messiaen.

Tinerii noștri au reînceput să iasă în lume și nu așteaptă prea mult ca să-și demonstreze talentul. Cristina Iordăchescu este una din primele noastre mesagere. Elevă a maestrei Arta Florescu, ea aduce acasă de la a VI-a ediție a Concursului internațional „Butterfly“ din Miami un prețios premiu V, într-o întrecere cu peste 100 de concurenți din lumea întreagă. Studenții și elevii muzicieni sînt, la acest început de iunie, oaspeții Filarmonicii londoneze, prin mijlocirea firmei RANK-XEROX. Vor poposi în mijlocul artiștilor englezi un timp, vor afla multe despre ce și cum se face muzică într-unul dintre cele mai de seamă centre culturale și, cine știe, poate își vor pune în valoare propriile talente.

Pentru că vorbim de drumuri, au început în fine să reintre în obișnuit turneele orchestrelor noastre. După Filarmonica din Cluj în Belgia, Filarmonica din Brașov în Franța, Opera Română în Italia, un nou proiect se materializează — Orchestra Națională Radio în Spania. Fiecare ieșire este un semn, nu numai pentru cei ce pleacă, ci mai ales pentru cei care revăd un context cultural ce își recapătă vigoarea în dialogul cu publicul de pretutindeni.

Deschiderile includ și proiecte de mai îndelungă prospectare. Pedagogia pianistică românească s-a reunit în „Asociația națională a profesorilor de pian“ (președinte prof. Dragoș Tănăsescu, membru fondator, pianista Aurora Ienei) urmînd să se înscrie în E.P.T.A. (reuniunea europeană a acestei bresle). Tinerii muzicieni au pornit alcătuirea „Junimii muzicale“, vizînd un cumul de acțiuni și inițiative care să le îngăduie aderarea la **Jeunesse musicale.** Bucureștiul va găzdui, în mai 1991, prima ediție a „Săptămînii internaționale de muzică nouă“, așezîndu-ne astfel pe linia unor prestigioase reuniuni de artă contemporană, deja existente. Să nu închei aceste note fără a gîndi la ce poate deveni Festivalul internațional „George Enescu“, însoțit din nou de concursul abandonat cu ani în urmă. El va fi ocazia de a se vedea ce am făcut în tot acest scurt răstimp, pentru a ne recîștiga locul. Pentru a fi din nou o voce a lumii, nu doar o fantomă a trecutului, care se hrănește cu amintiri nostalgice.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

ANCHETA „FLACĂRA“

Din dorința de a oferi cititorilor noștri o imagine cît mai exactă asupra a ceea ce se întîmplă în arta românească, cu speranța că oamenii de cultură pot contribui prin valoarea demersului lor la înălțarea condiției umane deasupra precarităților istorice, revista Flacăra **adresează creatorilor din țară și străinătate, indiferent de vîrstă și domeniul artistic în care lucrează, următoarele întrebări :**

1. Ați putea face o analogie de lucru între ceea ce se întîmplă acum la noi și un alt moment din istoria țării, sau a umanității ?

2. Ce credeți că trebuie să facă un creator în aceste clipe, lucrul cel mai bun din punctul de vedere al momentului istoric pe care îl trăim ?

3. Ce relații posibile întrevedeți între actuala revoluție din România și arta viitoare, atît din punct de vedere tematic, cît și stilistic ?

„Ține de condiția scriitorului să fie de partea celor slabi“

1. Istoria nu se scaldă de două ori în aceeași apă. De aceea analogiile, cînd se pot face, nu au semnificația reîntoarcerii la o situație din trecut, ci numai una instrumentală, de caracterizare mai bună a unui moment prin compararea cu altul cît de cît asemănător.

S-a vorbit la noi în ultima vreme de o posibilă analogie cu evenimentele din 1946. N-am să revin la ea. Găsesc însă o alta, la fel de puțin exaltantă, cu modul de comportare al coloniilor îndată după ce au fost eliberate. Aflu din cartea lui Alain Finkielkraut **La défaite de la pensée** că „independența îi claustrează pe beneficiarii ei într-o constrîngere a unanimității care-i urmează fără tranziție autorității străine“. Abia au apucat să strige „Victorie !“ și se grăbesc să se supună unei obligatorii omogenizări. Foarte curînd după ce strigătul de revoltă a încetat, comunitatea își încredințează vocea „solilocviului puterii“. Urmează guvernarea unui partid unic și, bineînțeles, dictatura. Iar toate acestea nu se întîmplă sub amenințarea cuiva, ci din proprie voință, sau mai degrabă dintr-un soi de religie a consensului. Citez din nou : „Dacă, cu o regularitate fără greș, aceste mișcări de eliberare au secretat regimuri de opresiune, faptul se explică prin aceea (...) că și-au întemeiat relațiile interumane pe o mistică a fuziunii.“

În ce constă analogia ? N-am fost și noi o colonie a partidului comunist ?

2. Nu vreau să spun generalități. Mă refer la cazul meu, în măsura în care sînt scriitor (de cuvîntul **creator** nu mă simt atras). Pînă la alegeri am fost prezumțios. Am crezut că — în mod virtual, desigur — mă adresez tuturor încercînd ca, împreună cu alții, să previn unele confuzii. Alegerile m-au făcut să înțeleg că de fapt, mă adresasem unei minorități. Acum știu că fac parte din minoritate, iar intenția mea este nu să continui de a mă adresa ei ci, atît cît voi putea, să mă exprim în numele ei și să-i apăr, chiar prin acest fapt, dreptul de a se exprima. Cineva ar putea să afirme că nimeni nu amenință acest drept. Nu sînt convins. S-a născut la noi, de teama așa numitei destabilizări, tendința de a-i cere celui care nu este de acord cu majoritatea să tacă. E o tendință a opiniei publice majoritare. Un fel de centralism democratic natural, potrivit căruia minoritatea trebuie să se supună necondiționat majorității. Unul, ce-i drept, bine controlat de putere. Nu-i vorba de a respinge rezultatul alegerilor. E vorba, repet, de dreptul la libera exprimare. Or, cum se asigură acest drept atunci cînd, de pildă, o manifestare care reunește zi de zi mii și zeci de mii de oameni nu trezește la televiziune nici un ecou ?

Și încă ceva. Fiindcă ține de condiția scriitorului să la partea celor slabi, cred că de aici înainte voi putea nu numai să iau atitudine publică, fie ea scrisă sau orală, dar și să scriu, în accepția literară a cuvîntului.

3. Înainte de a mă întreba în ce relații vor fi, ar trebui să aflu dacă există o revoluție actuală la noi. Sper că nu. Revoluția este un eveniment tragic : ea răstoarnă din disperare o dictatură și sfîrșește, de cele mai multe ori, prin a face loc unei noi dictaturi. M-aș mulțumi ca la noi să se petreacă o schimbare — dar una profundă — a lucrurilor în bine, chiar dacă faptul acesta n-ar influența structurile artei viitoare.

LIVIUS CIOCÂRLIE ■

O revistă cu cîntec

A apărut numărul patru al revistei „Actualitatea Muzicală“, editată de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Un lucru m-a frapat în mod neplăcut, încă de la început, și anume, lipsa oricăror informații sau ecouri, privind evenimentele ce frămîntă la această oră, întreaga noastră societate, cu atît mai mult cu cît o serie întreagă de personalități din țară și de peste hotare, și-au spus cuvîntul în aceste probleme.

Să fie oare indiferenți artiștii români față de opiniile unei mari părți a populației ?, să le fie indiferentă atît cantitatea cît și calitatea celor care-și revendică în continuare drepturile ?

Există, totuși, două articole care, fără a da nici un fel de amănunte, comentează, nu știu pentru cine (căci publicul este oricum ignorat) o divergență între instrumentiștii filarmonicii bucureștene și domnul Pascal Bentoiu.

Din ambele articole este însă imposibil de tras o concluzie corectă.

Ultima pagină a acestei reviste, mi-a produs o altă surpriză neplăcută : includerea în rîndurile semnatarilor acestei reviste a Uniunii Compozitorilor — ba chiar mai mult, în colegiul de redacție, a domnului O. Ursulescu (ar fi interesant de știut în ce calitate a fost invitat aici).

Nu este nici timpul și nici locul necesar pentru alte comentarii.

GABRIEL N. BASARABESCU ■

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE

Cobza de aur

Lui Tudor Gheorghe

Vine iarăşi din Craiova
Domn frumos din viaţă tare,
Răscolindu-ne Moldova
Cu adînca lui Cîntare.

Cobza lui ce-aduce dorul
De ce oare-i bucuroasă ?!
O sărută tricolorul
Şi basarabeana casă.

Cobza lui de paşnic aur
De ce oare-i sîngerată ?!
A rănit-o un balaur
Care-i sîrma cea ghimpată.

Doamne, pierde-m-aş în spaţii
Şi-n paiengenişul multor,
De n-ar fi sub cer Carpaţii
Şi alături os de Tudor.

Sărut sfîntul cobzei pîntec,
Cobza rodnică, măiastră,
Grea de al nădejdii cîntec
Şi de multă jalea noastră.

Sărut lacrima ce este
Vieţii mele începutul,
Ce adună-ntr-o poveste
Oltul, Mureşul şi Prutul.

GRIGORE VIERU

UN MOMENT ISTORIC

SOVIETUL SUPREM AL REPUBLICII MOLDOVA A ADOPTAT HOTĂRÎREA DESPRE RECUNOAŞTEREA LITUANIEI INDEPENDENTE

La 11 martie a.c., noul Consiliu Suprem al Republicii Lituaniene a adoptat Actul despre restabilirea statutului lituanian independent.

Sovietul Suprem al R.S.S. Moldova recunoaşte necondiţionat dreptul poporului lituanian, ca şi al oricărui alt popor, la autodeterminare şi la crearea unui stat independent ;

recunoaşte Consiliul Suprem al Republicii Lituaniene drept parlament ales în mod legitim şi democratic de popor, şi guvernul Republicii Lituaniene ;

declară că R.S.S. Moldova nu are pretenţii economice, financiare sau de alt ordin faţă de Republica Lituaniană ; în cazul apariţiei unor asemenea probleme, ele urmează să fie soluţionate prin negocieri ;

conform dorinţei R.S.S. Moldova de a întreţine relaţii diplomatice, economice, politice şi culturale directe cu Republica Lituaniană şi propune Consiliului Suprem al Republicii Lituaniene să facă un schimb de reprezentanţe permanente ;

cere suspendarea blocadei economice a Republicii Lituaniene şi cheamă guvernele U.R.S.S. şi al Republicii Lituaniene la un dialog constructiv.

Hotărîrea a fost prezentată Parlamentului Moldovei în seara zilei de 31 mai.

Regăsirea de sine (7)

Avem şi noi locuri de pelerinaj

Fiecare popor îşi are locurile sale sfinte, legate de naşterea, viaţa, activitatea sau trecerea în nefiinţă a celor mai mari fii ai săi. Poporul rus are şi el nenumărate locuri sfinte care îi inspiră adînci sentimente de veneraţie. La Iasnaia Poliana sosesc în pelerinaj mii şi mii de ruşi frumoşi la suflet şi curaţi la inimă... La mormîntul lui Esenin vin ruşii de cine ştie unde pentru a depune o floare la lăcaşul de veci al Poetului lor...

Să mi se răspundă : unde se găsesc toate locurile noastre sfinte ? La Tiraspol ? Poate la Balta ? Nu, ele se găsesc pe pămîntul şi în pămîntul României de la mănăstirea Putna şi pînă la cimitirul Bellu, unde îşi doarme somnul de veci Poetul nostru naţional, cel care a turnat „în formă nouă limba veche şi-nţeleaptă“. E de la sine înţeles că vizitarea acestor locuri ar avea o mare însemnătate pentru educaţia noastră. Obiectul aşezat înaintea ochilor aţîţă curiozitatea, zguduie închipuirea şi trezeşte sentimentele cele mai alese. Limba curată, vorbită de jur împrejur, ne-ar muia inima şi ne-ar stîrni gînduri lămuritoare...

Să mi se răspundă : cine are dreptul să ne răpească putinţa de a ne duce cîte unul, cîte doi, cîte şapte, care călare, care pe jos, cu familia, cu clasa, cu şcoala, cînd vrem şi cînd ne îndeamnă sufletul, la locurile noastre de pelerinaj ?

Ce interese partinice ori statale, de o parte sau de alta, ar putea sta în calea înălţării sufleteşti ?

Cum se face că ruşii au posibilitatea să-şi adape sufletul la icoanele neamului lor, iar noi n-o avem ?

Biografia documentară a lui I. Creţu despre Luceafărul poeziei româneşti se încheie astfel : „Generaţii după generaţii vor trece prin faţa mormîntului lui Eminescu, împrospătînd mereu în inima lor imaginea celui mai mare român“. Nu ştie I. Cretu că generaţiile de români basarabeni erau trecute în „cartea neagră“ numai pentru îndrăzneala de a-l citi pe Eminescu. Situaţia s-a ameliorat, desigur, fiindcă în ultimul timp ni se incriminează doar inofensiva meteahnă a „privirilor lingăreţe“...

Toate stelele

Sosit-a timpul să mărturisim în faţa „tribunalului senician“ că sîntem cu toţii nişte „hoţi de limbă“. Ştiţi de cînd ? Din clipa fatală cînd fluviul limbii române a fost oprit să curgă şi pe plaiurile basarabene. De acolo, din „munţii latiniei“, am cules noi toate stelele, din cerul de cuvinte al visului carpatin.

Cîntecul vocalelor clare şi al silabelor sonore ne venea pe calea nevăzută a undelor.

Cucernicia cuvintelor vechi, sprinteneala cuvintelor mai noi, desluşirea celor mai subtile sensuri ne veneau, boieri dumneavoastră, din dicţionarele româneşti, pe care le agoniseam cu osteneală, le foloseam cu primejdie şi le apăram cu cerbicie contra vîrcolacilor.

În dicţionarele apărute la Chişinău, fie-mi cu iertăciune, nu puteai avea încredere. Alcătuitorii lor se împărţeau în două, laşii se mocoşeau cu măsluirea faptelor de limbă, iar cutezătorii se opinteau să dreagă ceea ce stricau măsluitorii. Mai-marii lor îi băteau la tălpi deopotrivă : pe laşi pentru că nu erau destul de laşi, pe cutezători pentru că erau prea cutezători. Cîtă vreme îi păştea pe toţi „vaca cea cu două ugere“, nimic acătării nu se putea face, nici măcar o aşchie de dicţionar ortografic (cu sau fără elemente de ortoepie).

Numai dicţionarele româneşti ne-au ajutat să readucem limba literară la sinea ei, numai ele, sirecile, ne-au scos la limanul supravieţuirii şi al refacerii spirituale. De nu erau înţeleptele dicţionare româneşti, gata, memoria ni se făcea scrum, ne venea coneţul, nu mai aveam acum limbă literară, graiul nostru de aici ar fi stat şi azi drept ca funia în traistă, iar scriitorii basarabeni ar fi făcut smirna în faţa pînticochişioarnişelor şi a harmasarilor de zavod.

Să ne aducem aminte...

La puţin timp după apariţia catastrofalului „Dicţionar ruso-moldovenesc“ (1954) cu „ţîvliturile“ şi „iaşciururile“ lui de pomină ne-a căzut mană cerească „Dicţionarul rus-român“ în două volume avîndu-i ca redactori principali pe Gheorghe Bolocan şi Tatiana Nicolescu. Traducătorii, redactorii n-au pregetat să-l sărute ca pe un frate bun şi să-l pună la treabă. Pe furiş, desigur, ferindu-l de ochii tulburi ai nemernicilor cu mintea ca o strachină linsă...

A arat adînc şi a lăsat brazde luminoase, a stîrpit multe buruieni dicţionarul acesta, slăvită fie-le munculiţa celor care l-au migălit şi ni l-au trimis la ceas de cumpănă. A fost arat şi semănat vreo treizeci de ani, pînă ce s-a făcut ferfeniţă în mîinile celor care ştiau mult şi voiau să ştie şi mai mult (semidocţii păstrează cărţile cu filele netăiate !) şi pînă ce a apărut, în sfîrşit, pe baza lui, primul dicţionar bilingv demn de încredere (în linii mari) al Institutului de limbă şi literatură din Chişinău — „Dicţionarul rus-moldovenesc“ în trei volume.

Dar „Dicţionarul frazeologic rus-român“ ? (Acest dicţionar a fost pus în vînzare la Chişinău, însă mai apoi a fost sechestrat numai pentru faptul că oferea ca soluţie de traducere expresia „îi dai nas lui Ivan, el se suie pe divan“. Nu pot înţelege vigilenţa asta „de clasă“, doar e vorba nu despre un Ivan de azi, ci despre un Ivan ţarist care, după cum ne spune şi Engels, proceda „nu bine“ cu divanurile altora...)

Dar „Dicţionarul medical rus-român“ ?

Dar „Dicţionarul militar rus-român“ ? (A fost întocmit şi la noi un asemenea dicţionar, dar n-a mai văzut lumina tiparului. Motivul ? Cică nu avem armată ! Stau acum cei doi alcătuitori şi se frămîntă : cum ar face să înjghebe mai întîi o armie ?).

Dar „Dicţionarul economic-financiar rus-român“ ? Mititel cum este, trage şi azi la plug, contribuind la îmbunătăţirea economiei şi finanţelor Moldovei Sovietice.

Dar bătrînul dicţionar enciclopedic ilustrat al lui I. A. Candrea ?

Dar „Dicţionarul limbii române literare contemporane“ în patru volume ?

Dar „Dicţionarul limbii române moderne“ elaborat sub direcţia lui Dimitrie Macrea ?

Dar „Dicţionarul explicativ al limbii române“ apărut sub conducerea lui Ion Coteanu, Luiza Seche şi Mircea Seche ?

Dar „Dicţionarul de neologisme“ al lui Florin Marcu şi Constant Maneca ?

Dar „Dicţionarul enciclopedic român“ în patru volume ? Pe urmele acestui dicţionar, sub aspect terminologic, au mers toate cele opt volume ale „Enciclopediei sovietice moldoveneşti“.

Mă opresc aici, deoarece ar fi prea dureroasă o eventuală comparaţie între ceea ce au făcut lexicografii români şi ceea ce.... am fi putut face noi. Deşi am realizat şi noi lucruri bune, păcat de zis...

VALENTIN MÎNDICANU
Revista „Nistru“, nr. 2, Chişinău

MINISTERUL CULTURII
Uniunea Artiştilor Plastici — Muzeul Naţional de Artă lansează acţiunea

O OPERĂ PENTRU BASARABIA

Membrii Uniunii Artiştilor Plastici şi membrii „Atelierului 35“ sînt invitaţi să doneze o operă pentru constituirea unei colecţii de artă contemporană românească ce urmează să fie dăruită Muzeului de Artă din Chişinău.

Galeria Naţională şi Muzeul Colecţiilor de Artă (Calea Victoriei nr. 111) organizează primirea donaţiilor, expoziţia operelor donate şi publicarea catalogului. Lucrările vor fi primite la sediul Muzeului Colecţiilor.

Mihail Manoilescu

–ministru de externe, iulie-august 1940–

URMARE LA „MEMORIILE MELE“

În paginile din „Memoriile“ lui Mihail Manoilescu, redate de noi în revista „Flacăra“, autorul face curente referiri la fiul său, căruia îi lasă, ca pe un legat testamentar, grija tipăririi „memoriilor“. Din nefericire, fiul lui Manoilescu a încetat din viață cu ani în urmă în chip tragic, rămînînd fiicei memorialistului și cu deosebire soțului acesteia îndatoritoarea onoare de a pune ordine în arhiva lui Mihail Manoilescu și a o rostui publicării. Astfel încît ediția pregătită pentru tipar de către domnul profesor universitar doctor Valeriu Dinu va beneficia și de fireasca aparatură întregitoare a manuscrisului (anexe, facsimile, note, adustări etc.) noi rezumîndu-ne să redăm puținele texte ce le mai avem selectate doar în forma lor inițială.

Continuăm, deci, cu paginile din capitolul în care este descris calvarul zilelor și nopților dictatului fascist de la Viena.

STELIAN NEAGOE

(VII)

Las pe diplomați și pe istorici să califice cum se cuvine procedeul întrebuințat de germani și de italieni de a ne atrage sub pretexte false la o întîlnire care avea să se transforme într-o cursă. Să inviți pe om în casa ta pentru un scop și după aceea să-i pui revolverul în tîmplă pentru a-i cere nu numai cu totul altceva, **dar a-i pretinde un lucru pe care te-ai jurat sub toate formele timp de două luni de zile și pînă în ajun că nu-l intenționezi nicidecum !**

Poate să califice cineva de naivitate surpriza noastră în fața unui asemenea procedeu de gangsteri, dar oricine va trebui să recunoască că în vremea noastră nu mai este normal atunci cînd pleci la o întrunire diplomatică să te pui în ipoteza că te așteaptă acolo pumnalul și otrava ca în dramele politice din Quatrocento.

Notez că între timp presa ungurească înnebunise de-a binelea. Un avion unguresc doborît de aviația noastră de vînătoare pe teritoriul român și un altul după ce zburase pe teritoriul nostru, fusese prăbușit pe pămîntul unguresc. Presa care pînă la 25 august fusese violentă devenise acum trivială (vezi telegrama Crutzescu din 27 august). În frunte cu ziarul primului ministru „Magyrozag“, ea declara că proiectul de schimb de populație este o **„invenție diabolică“ a românilor,** ceea ce constituia un frumos omagiu pentru noi, care reușisem să-i încurcăm pe unguri în firele inextricabile ale acestei probleme !

★

În această atmosferă și sub astfel de [illegible]picii am plecat în după-amiaza de 2[illegible] august la Viena. Am luat cu mine ca expert militar, pe generalul Dragalina și alți ofițeri, iar ca expert etnografic și statistic pe d-nul Sabin Mănuilă, directorul Statisticii, cu un întreg stat major și cu tot materialul de hărți și documente.

Bineînțeles că înainte de plecare, regele, Gigurtu și guvernul erau informați în chip foarte complet. De altfel, conform regulilor, **regele și primul ministru primeau cîte o copie de pe fiecare act diplomatic intrat la minister și de pe fiecare telegramă a mea în afară.**

Cu toții eram în aceeași credință că la Viena se va face un pas mai departe în ce privește raporturile cu ungurii și că tratativele cu ei vor intra după intervenția celor doi miniștri de externe ai Axei într-o nouă fază. Eram sigur că mă voi întoarce de la Viena cu o informație completă în ce privește intențiunile Axei și că vom putea reexamina chestiunea într-un nou Consiliu de Coroană pentru a vedea ce este de făcut. Personal eu intenționam ca, după ce puterile Axei își vor fi dezvelit jocul, să reexaminez propria mea situație și să-mi scrutez conștiința pentru a stabili dacă în adevăr mai era sau nu util pentru țară să rămîn mai departe în fruntea Ministerului de Externe.

Cînd am făcut lista tuturor celor care trebuiau să meargă la Viena am constatat cu groază că numărul se ridică **la 22,** cifră care mi-a fost mie funestă în viață totdeauna. Întocmai ca regele din balada lui Schiller, am voit să închid ochii în fața avertismentului sorții și să schimb drumul ei reducînd delegația la 21. Dar acest artificiu pur [illegible]menesc n-a schimbat nimic în ceea ce [illegible]a prescris de destin.

De la București și pînă la Viena trenul nostru special a fost un vast atelier în care s-a muncit zi și noapte. După buna metodă românească, cu toată supravegherea mea continuă asupra lucrărilor pregătitoare, mai erau de făcut lucruri în ultimul moment.

Fiindcă ne era frică că nemții și italienii vor susține pe unguri în ideea unei seciuni teritoriale, fie chiar condiționată de strămutarea efectivă a ungurilor din România, am mai reluat pe drum studiul diferitelor ipoteze de strămutare a tuturor ungurilor, a ungurilor fără secui, a ungurilor din Diaspora etc.

Ultimele calcule ale lui Mănuilă arătau că dacă ar fi fost să strămutăm absolut pe toți ungurii din România la granița de vest, era nevoie să se detașeze din România un teritoriu de circa 10.000 km.p., iar dacă s-ar fi deplasat numai ungurii locuitori **rurali** era nevoie de 7.000 km.p.

Dar toate aceste calcule au fost pentru uzul pur intern și **ele nu au ajuns niciodată să constituie baza unei propuneri sau a unei acceptări din partea noastră față cu străinii.**

Sosirea la Viena era anunțată pentru **ora 1.** La gară ne aștepta protocolar ministrul Ribbentrop.

După ce Ribbentrop m-a condus la Hotel, sub saluturile în general destul de cordiale ale mulțimii, am rămas de vorbă cu Romalo, sosit atunci de la Berlin și cu Bossy venit anume de la Roma.

Informațiile lor nu erau prea complete și ei nu bănuiau nici pe departe ce pas teribil era să trecem peste cîteva ceasuri.

Din sursă puțin sigură mi s-a spus că politica noastră de a fi tratat în mod prea egal Germania și Italia ar trebui nuanțată de acum înainte în sensul ca să arătăm — și în formă nu numai în fond — prețuire mai mare pentru Germania. Dar toate acestea nu aveau nici o consistență și nici un fel de garanție de adevăr.

Totuși preocuparea mea era să pot vorbi cu Ribbentrop **fără Ciano,** înainte de orice conferință oficială.

La ora 2 mi s-a stabilit întîlnire cu Ribbentrop. Spre surprinderea mea, în același salon era Ciano. Ne-am așezat pentru conversație la o masă într-un colț din salonul mare al Hotelului Imperial. Eu stăteam pe canapea, la dreapta pe un fotoliu Ribbentrop, la stînga pe un alt fotoliu Ciano, avînd lîngă el pe Schmidt care îi traducea lui Ciano convorbirile nemțești.

Conversațiile s-au urmat ca la Turnul Babilonului. Eu vorbeam cu Ribbentrop nemțește, cu Ciano franțuzește și italienește, iar ei doi între ei vorbeau englezește, fie din obișnuință, fie din naiva închipuire că eu nu îi înțeleg. Interpretul îi traducea lui Ciano în italienește ceea ce se spunea de noi în nemțește.

După cîteva banalități de introducere, Ribbentrop mi-a spus că **în legătură** cu convorbirile româno-ungare trebuie să ajungem la un sfîrșit și la o înțelegere.

Înainte de a intra în materie, mi-a arătat că trebuie să-mi comunice un lucru, care i-a produs o impresie enormă atît lui cît și contelui Ciano și anume atitudinea și acțiunea ambasadorului român Grigore Gafencu de la Moscova.

Gafencu a arătat la Moscova că actuala politică a României nu este decît o adaptare trecătoare la împrejurările date, că victoria germană nu este deloc sigură și că, dimpotrivă, victoria Angliei fiind mult mai probabilă, România trebuie să țină seama de toate aceste circumstanțe. În concret, Gafencu **a pregătit o acțiune a României alături de Rusia și de Anglia,** acțiune care este tot ce poate fi mai contrar politicii preconizate de România de la instaurarea guvernului Gigurtu. Gafencu a împins așa de departe acțiunea lui încît — a adăugat Ribbentrop — **dacă trupele sovietice se găsesc astăzi la granița României gata să intre,** este și fiindcă au fost încurajate. *

Oricine își poate închipui cum m-au consternat aceste afirmări. Le-am spus că afirmații atît de grave ca aceasta ar trebui să fie și dovedite, la care Ciano s-a grăbit să-mi răspundă că este **în posesia unui document** în acest sens.

I-am replicat că nu poate fi vorba de un document emanat de la Gafencu, fiindcă chiar dacă Gafencu ar fi făcut imensa greșeală de a fi întreprins o asemenea acțiune personală, este prea inteligent pentru ca să fi lăsat urme scrise despre dînsa.

Le-am explicat de ce eu am hotărît trimiterea lui Gafencu la Moscova ; era a doua zi după cedarea Basarabiei și Rusia rămînea un factor important pentru noi, iar noi fără nici un ajutor lîngă ea. **Trebuia evitat un nou conflict cu Rusia și trebuia să dovedim, sub orice formă, că noi dorim menținerea raporturilor pașnice cu ea.**

Trimiterea la Moscova a lui Gafencu, fost ministru de externe, nu putea decît să măgulească pe sovietici, fiindcă sovieticii, ca orice regim nou, sînt snobi și ca atare se lasă măguliți de contactul cu oamenii de prestigiu.

Le-am adăugat apoi că procedînd astfel am lucrat și în interesul Puterilor Axei, fiindcă **nu era deloc în folosul lor ca să provocăm U.R.S.S.** și să ducem la război în Europa de est. Le-am declarat apoi că față cu asemenea situație, nu rămîne decît ca Gafencu să fie rechemat, lucru pe care însă Ribbentrop a mărturisit că nu-l dorește, fiindcă o astfel de rechemare ar însemna o iritare a rușilor care trebuie evitată !

Mă opresc o clipă asupra chestiunii Gafencu pentru importanța ei cu totul deosebit. Voi arăta mai în urmă schimbul de scrisori pe care l-am avut cu Gafencu după arbitraj și explicațiile pe care mi le-a dat acesta în ce privește acuzațiile lui Ribbentrop și Ciano.

Cum am spus și mai înainte, vina lui Gafencu nu este de a fi făcut o politică de apropiere **față de U.R.S.S.,** ci aceea de a se fi... lăsat prins de germani. În adevăr, după cîte am aflat în urmă, în special de la foarte tînărul dar extrem de inteligentul secretar de legație Paul Zănescu, a cărui mărturie nu pot să o mai invoc fiindcă între timp s-a pierdut în chip tragic, Gafencu a făcut imensa greșeală să se încreadă în loialitatea ministrului iugoslav Gavrilovici. Acesta, un politician cu sentimente notorii de stînga, l-a atras pe Gafencu, probabil intenționat, într-o cursă și i-a oferit prilejul de a se întîlni cu ambasadorul Angliei, Sir Stafford Crips, la un dejun în Legația iugoslavă. Gafencu și-a destăinuit sentimentele lui intime și caracterul misiunii lui acolo, iugoslavul a raportat conversația cît mai fidel cu putință ministrului său de la Belgrad, iar acesta a trimis telegrama respectivă direct lui Ciano !

Acesta era documentul pe care se lăuda Ciano că îl are în geantă în cursul întrevederii noastre. Din document ieșea compromis nu numai Gafencu, dar și guvernul nostru care îl trimisese acolo și mai ales regele Carol pe care nemții îl bănuiau că a dat lui Gafencu instrucțiuni mai largi decît îi dăduse guvernul și anume nu numai pentru o apropiere cu Rusia, ci pentru a stabili legături cu Anglia.

Cum am mai arătat și mai înainte, Gafencu ar fi fost liber să facă o politică cît mai pronunțată de apropiere **de U.R.S.S.,** fiindcă nemții erau în poziția de a nu putea să ne-o reproșeze nouă, atunci cînd ei proclamau prietenia lor pentru U.R.S.S. pe toate drumurile. Ceea ce era însă nepermis era ca — în poziția teribilă în care se găsea atunci România, strînsă pînă la strivire de Axă — Gafencu să-i sporească și mai mult dificultățile printr-un flirt **inoportun cu Anglia.**

După această dezbatere, care a fost destul de lungă și de vie, Ribbentrop a trecut la chestiunea principală și mi-a propus pur și simplu că deoarece nu am ajuns la nici o înțelegere cu ungurii, cel mai bun lucru este să facem un arbitraj aici la Viena, arbitraj **pe care de altfel** noi l-am cerut (? !) și care ar trebui să se efectueze chiar a doua zi.

Pentru simplificare, a propus ca să telefonez imediat din camera de alături pe un fir rezervat special, direct prin Belgrad la București, pentru ca să întreb guvernul nostru și pentru ca să capăt asentimentul pentru arbitraj pînă la **ora 8 seara.**

Ribbentrop a adăugat **că nici nu este nevoie ca această comunicare să fie cifrată** fiindcă asta ar cere multă vreme, iar ei doresc să aibă rezultatul pînă la 8 sau 10 seara, ca să poată face toate pregătirile în vederea arbitrajului.

I-am răspuns întîi dezmințind energic **că noi am fi cerut vreodată arbitrajul :** nici eu, nici primul ministru în **nici o împrejurare** nu am cerut arbitrajul și mai ales nu am putea să acceptăm un arbitraj.

Mai mult decît atît, însuși Führerul s-a declarat în fața noastră categoric împotriva unui arbitraj și a preconizat numai o înțelegere **liberă,** între cele două părți. De ce acum **se schimbă total ceea ce se hotărîse ?** Și care sînt motivele care determinau acum necesitatea unei hotărîri repezi ?

Ribbentrop a răspuns arătînd în termeni impresionant de apăsați, primejdia care așteaptă România dacă nu primește arbitrajul, fiindcă ei nu vor mai putea stăpîni pe unguri, care s-au **mai oprit o dată în clipa ocupării Basarabiei de către ruși, grație numai presiunii germane.** Acum ei nu ar mai putea să facă nici o presiune asupra ungurilor (!) care ar intra a doua zi în război. **Rusia l-ar urma imediat, fiindă chiar de conivență cu ungurii.** Rezultatul ar fi **sfîrșitul** României, nimicirea României ! Cuvintele „nimicirea României“ **au apărut** de mai multe ori în cursul conversației.

Ribbentrop a ținut să accentueze că Germania nu face niciodată **bluff,** că toți acei care au crezut vreodată că sub avertismentele Germaniei se ascunde un bluff s-au înșelat și că cel mai mult s-au înșelat englezii care au socotit că germanii nu vor să meargă la război. Nu este metoda noastră de a lucra astfel. Tot ce spunem noi se împlinește ; așa răsunau sinistre cuvintele lui Ribbentrop...

În paranteză, rog pe cititorul acestor amintiri să nu se mulțumească cu textul de față, ci să citească cu atenție una după alta toate telegramele mele anexate acestui text. Mai mult decît atît, deoarece în timpul transmiterii telegramelor, Bucureștiul ne-a implorat să scurtăm textul lor, am fost nevoit să suprim din conceptele originale fraze întregi, care aveau importanța lor, numai pentru ca să ajungă la vreme în fața Consiliului de Coroană. Aceste fraze se găsesc totuși în conceptele originale care formează un dosar aparte, lăsat de mine fiului meu și la nevoie ele vor putea fi publicate în fotocopii. Din frazele suprimate, extrag cîteva mai importante care urmează să fie publicate alături cu textele telegramelor transmise.

Reluînd relatarea conversației, ajung la punctul ei culminant. Ciano a cerut și el cuvîntul pentru ca să-mi spună că este autorizat de Duce să declare următoarele : **În cazul în care România nu ar accepta arbitrajul ,ar crea puterilor Axei dificultăți imense într-o situație foarte grea pentru ele. Aceasta ar îndreptăți puterile Axei să considere că, prin refuzul arbitrajului, România a trecut de partea dușmanilor Axei !**

Ce se ascunde sub această amenințare, putem înțelege foarte clar — și m-a lămurit și mai bine Fabricius într-o comunicare făcută la hotel lui Valer Pop — **în cazul cînd vom fi** în război cu ungurii, atunci — fiindcă noi am refuzat arbitrajul, iar ungurii l-au acceptat — Germania și Italia vor fi **de** partea ungurilor !

După aceste declarații teribile, Ciano s-a adresat lui Ribbentrop și l-a rugat să confirme și el această hotărîre **a** Axei. Ribbentrop, tot așa de solemn și de tăios a arătat că și **el este autorizat de Führer să facă aceeași declarație : în cazul** cînd noi nu vom primi arbitrajul, **ei ne vor considera ca dușmani ai Axei !**

În fața unei asemenea situațiuni, am căutat să obțin lămuriri asupra concepției lor despre arbitraj și am pornit, cu sînge rece, la o sistematizare a chestiunilor. Fără a lungi prea mult vorba, le-am arătat că sînt trei chestiuni care trebuie discutate : chestiunea **cadrului** unui eventual arbitraj (și în special a criteriilor de care va fi legată judecata arbitrilor) și, în sfîrșit, chestiunea **tehnicii** eventualului arbitraj și a modului cum se vor desfășura ședințele și se vor **pleda** cauzele celor două părți.

---

*) *Posterior, la 8 septembrie, Gafencu a dezmințit energic aceste aserțiuni. Dar asupra atitudinii sale stăruie o enigmă. Bizar este, de pildă, incidentul caracteristic pe care Gafencu s-a grăbit să mi-l comunice prin telegrama din 9 septembrie : „Consider de datoria mea a vă comunica atît de uimitoarea telegramă pe care o primesc chiar acum din Londra : «Vous serez reçu en audience ici. Telegraphiez. Semnat Tilea».*

Este de prisos să spun că această «invitațiune» dacă nu cumva este apocrifă, provine de la cineva care nu mă cunoaște. Gafencu".

CONSTRÎNGEREA ECONOMICĂ

Pentru țările din Europa răsăriteană și centrală care aveau să alcătuiască mai pe urmă lagărul socialist, la început a fost ocupația militară, cu alte cuvinte, constrîngerea extraeconomică. Ea a dat posibilitatea U.R.S.S. de a domina aceste țări pe plan politic, militar și economic. Cu timpul însă, prin toate mijloacele, dar mai ales prin intermediul C.A.E.R., economiile statelor din lagăr au fost astfel structurate încît să depindă în măsură hotărîtoare de schimburile și de conlucrarea economică cu U.R.S.S. În felul acesta, constrîngerii extraeconomice i s-a adăugat și cea economică.

În fapt, s-a creat o reciprocitate sui generis a serviciilor : țările socialiste sprijină Moscova din punct de vedere politic și militar, iar U.R.S.S. plătește prin livrări de materii prime și energetice de stringentă trebuință : petrol, gaze, cărbune, unele minereuri și altele. Pornind de aici, U.R.S.S. a pus țările frățești în fața dilemei : ori merg pe mîna ei și atunci le vor fi asigurate cele necesare în cadrul trocului socialist, ori dau semne de independență în politică și atunci n-au decît să cumpere valută liber convertibilă. N-a fost vorba de ceva retoric, amenințarea a fost „transpusă în viață", intre altele în cazul României, marginalizată în cadrul C.A.E.R. din cauză că Ceaușescu, autoproclamat „erou al păcii planetare", o făcea pe independentul în politica externă. Consecințele negative le-a suportat, evident, poporul român.

În urma evenimentelor din 1989, embargoul politic în Europa răsăriteană a fost ridicat sau aproape. E de presupus că după încheierea retragerii trupelor sovietice din fostele țări socialiste, constrîngerea extraeconomică va putea dispărea cu totul. Dar constrîngerea economică ? În legătură cu aceasta se pune problema C.A.E.R.-ului. Va supraviețui ? Se va „restructura" ? Va dispărea ? Desigur, răspunsul va depinde de atitudinea pe care țările membre o vor adopta față de acest organism. Cehoslovacia, Ungaria și Polonia, care insistă pentru trecerea imediată la economia de piață și pentru renunțarea la modelul de colaborare multilaterală în favoarea relațiilor bilaterale, se pronunță de fapt pentru desființarea C.A.E.R.(un C.A.E.R. în care schimburile să se facă în valută și unde să se practice prețurile de pe piața mondială este cu desăvîrșire inutil). La polul opus se află U.R.S.S., care nu pierde nici un prilej de a sublinia că își menține cu tărie rolul de lider al comunității. „Nu ne modificăm poziția principială față de C.A.E.R., a declarat premierul Rîjkov ; îl apreciem drept organ colectiv, reciproc util, de colaborare economică". Pe o poziție apropiată se situează Bulgaria și România. „Aceste țări, scrie «Pravda», care trec prin cea mai gravă criză economică în comparație cu alte state est-europene, vor suferi mai mult decît celelalte în cazul transformării în grabă a C.A.E.R.-ului într-o grupare bazată pe principii ale economiei de piață". Adevărul este că economia României depinde în prezent de unele livrări sovietice, deci și de colaborarea în C.A.E.R. De mare importanță pentru noi este care va fi durata acestei dependențe. Calculul e însă ușor de făcut : această durată va fi direct proporțională cu timpul necesar trecerii la economia de piață. Prin urmare, constrîngerea economică la care este în prezent supusă România de către U.R.S.S. va putea dispărea foarte repede, dacă trecerea țării noastre la o economie de piață se va face în ritm susținut, sau va dăinui sine die dacă schimbările se vor face cu pas de melc sau nu se vor face deloc. Oricum, această constrîngere economică se va menține pe toată durata socialismului românesc cu față umană.

ION D. GOIA ■

Peste „simplul cetățean" român istoria la zi pogoară un asemenea val de probleme, supra-probleme și ultra-probleme încît starea firească a consumatorului de politică este năuceala. Mîncăm politică pe pîine din zori și pînă noaptea ceea ce va asigura politicienilor un menu sofisticat și copios de largă perspectivă. Lăsîndu-i pe aceștia de o parte să ne întrebăm și ce bem, cum ne destindem, dacă ne delectăm cu libertatea la care se spune că am fost abonați ? Nu răspund la această întrebare pentru că în afara oboselii individuale ceea ce pot remarca în grotele mizeriei comerciale românești sînt rarele sticle de șampanie ieșite de mult din amărîta lor stare de garanție. De aceea, pentru a echilibra situația, citez din „Time" : „În țările mediteraneene și latino-americane, a bea implică întotdeauna o formă de sociabilitate. În Spania și Grecia, mănînci și bei cu prietenii într-un local (tapas sau ouzo). Aceste culturi — în special cea grecească — sînt inspirate de tradiția băutului moderat. Necazul începe abia cînd triburile nordice sosesc în călătorie (aducînd cu ele cultul climatului rece pentru băutul abundent, cîntecele macho și glumele deocheate) și intră în contact cu leneșul spirit mediteranean. Oamenii neobișnuiți cu căldura n-ar trebui să dea pe gît dintr-o dată paharele de ouzo sau de coniac spaniol ci — la fel ca localnicii — să se mulțumească cu bere de import, rece ca gheața.

În America Latină, mai mult încă decît în zona Mediteranei, viața continentului se reflectă în băuturile sale. Nici o altă țară nu are o băutură atît de unanim apreciată pe plan național ca Brazilia, al cărei caipirinha, un cocktail din zahăr, lămîi stoarse, gheață și cuchaca (un alcool foarte tare din trestie de zahăr) este renumit. Caipirinha se întrețese cu spiritul țării, dar și cu dezlănțuita samba, pe care de obicei o alimentează. Acest renumit alcool al carnavalurilor spune foarte multe despre dragostea de viață a brazilienilor, după cum și obsesia caraibienilor pentru rom stabilește o legătură între o băutură cu putere mitică și sugestia instantanee a unei bucurii frenetice". Doamneee... ! ● Într-o țară aflată la capătul lumii în raport cu România, într-o țară în care în 1945 totul era la pămînt și, acum, totul pare în stratosferă, lumea se gîndește la viitor cu bunăvoință, calm și inteligență. Mă refer la Japonia. A te gîndi la viitor înseamnă a te gîndi la tineri. „International Herald Tribune" oferă detalii : „Japonia este o țară de **nisei**, adică de persoane „din a doua generație". Să privim doar la parlamentul japonez (Dieta), unde 40% din membrii Partidului Liberal Democrat de guvernămînt sînt născuți în familii de foști sau actuali parlamentari.

MONDORAMA

În acest context, Zaikai Nisei Gakuin, care în traducere înseamnă Facultatea comercială pentru cei din a doua generație, slujește pur și simplu afacerile. Ea reușește acest lucru prin confruntarea studenților cu capcanele practice ale afacerilor și prin eschivarea problemelor teoretice. Ca parte integrantă din programa de studiu, studenții folosesc jocurile pe calculator pentru a deprinde luarea rapidă a deciziilor. Șeful planificării din facultate, Fumihiro Shibazaki, apreciază că este foarte normal ca studenții să nu-și piardă timpul cu studiul unor obiecte cu caracter de generalitate, cum se întîmplă în universitățile obișnuite ; chiar și limbile străine nu sînt necesare, deoarece un șef de firmă își poate lua oricînd un interpret"... Hm. Interpreți s-ar găsi, în cantități rezonabile, și în România de mîine. Mai trebuie să învețe japoneza. Căci în rest ne ajutăm singuri... ● Sărăcia și inteligența s-au combinat în Japonia cu rezultate pe care le cunoaștem. Bogăția și prostia s-au combinat în România cu rezultate pe care le trăim. Bogăția și inteligența se combină în emirate altfel. Ne-o spune „Time" : „În căldura deșertului strălucesc ca un miraj cîteva corturi în stil beduin, aflate în mijlo[illegible] unei oaze înverzite. Dar [illegible] călătoresc cu automobilul pe autostrada dintre Dubai și Abu Dhabi își dau seama foarte curînd că este vorba nu de un miraj și nici de o tabără de arabi nomazi, ci de ceva mult mai neobișnuit în deșert. Un indicator identifică locul ca fiind Clubul de golf al Emiratelor, un paradis al jucătorului de golf în care regula este inversată prin faptul că o oază artificială de 173 de acri, cu alei înverzite și lacuri cu apă dulce, este plasată în mijlocul nisipurilor nesfîrșite.

Cea mai mare dintre structurile în formă de cort este clădirea de marmură și oțel a clubului, ale cărei ferestre cu vitralii dau spre un lac în care mișună crapi japonezi. Alte șase clădiri mai mici adăpostesc un restaurant, un bar și un salon de jocuri. O firmă de arhitectură din Dubai, Brewer Smith and Brewer Gulf, a colaborat cu o companie de decorațiuni interioare Swedish Design din Dubai, combinînd stilul arab tradițional cu cel european contemporan. Șeicul miliardar Mohammed bin Rashid al Maktoum, proprietarul clubului, a insistat ca proiectul pentru clădirea clubului și terenul de golf să fie compatibil cu peisajul deșertului. Șeicul, al treilea fiu al căpeteniei din Dubai și ministru al apărării al Emiratelor Arabe Unite, este cunoscut mai puțin ca binefăcător al jucătorilor de golf — el nepracticînd acest sport — și mai mult ca proprietar de cai de curse campioni și promotor al curselor de cămile. Dar el împărtășește hotărîrea familiei sale de a transforma Dubaiul într-un Hong Kong al Orientului Mijlociu. Un Hong Kong al Balcanilor, am vrea să deve[illegible] și noi. Ba nu ! Doar nu ne[illegible]dem țara ! Noi ne apără[illegible]voile... !

RADU BUDEANU ■

ȘI CENTRUL EUROPEI ARE EST

Tragicomedia călătoriei feroviare spre meleagurile est-germane ia sfîrșit sub cupola de sticlă humuită a gării din Dresda. Vagonul de dormit rămîne prins în garnitura „Balt Orient"-ului pînă în Berlin — punct terminus. Pe scară, inspiră adînc aerul proaspăt însoțitorul de vagon, ițindu-se șmecherește și socotindu-și febril în memorie „buff"-ul cursei. Prosperă dînșii, ce-i drept, dar și transpiră — fie de teamă, fie de căldură. Cui nu-i priește provizoratul ?...

■

Gara își cască vitrinele luminoase cu rafinament și generozitate. Amprenta Occidentului se regăsește implacabil acum, fragmentată în oblonele chioșcurilor împestrițate de reclame și produse, în superbele ediții grafice ale periodicelor vest-germane, fluturate pe sub nas de vînzători ambulanți, în părul blondelor grăbite ce exală parfumuri discrete.

■

Am regăsit Germania răsăriteană la ora incertitudinii, a unei liniști interioare artificiale, deconcertată, zvîrcolindu-se intestin, cu decență și pudoare. Aparent, onorabila doamnă a Estului arian își conduce mersul mai departe, oarecum impasibilă, chiar și așa, curtată asiduu de Apus. Oamenii își văd pe mai departe de lucru, beau, rîd, își cresc copiii, însă nu-și pot repudia teama. Cînd se transmit știrile, aproape în fiecare cămin se face brusc liniște. Frămîntările consumă o mare cantitate de energie nervoasă. Iminenta reunificare reclamă, mai presus de orice, putere de discernămînt.

■

Am stat de vorbă cu mulți oameni de profesiune și formație diferită. Din discuțiile purtate, am încercat să le desprind temerile :

„Îi vezi cum se întind pas cu pas ? Vin peste noi și investesc. Vin cu produsele lor și pe ale noastre nu le mai putem vinde. S-au făcut ieftiniri cu 40%, să le putem ține piept. Și tot nu-i destul. Alaltăieri s-au închis două fabrici de ciocolată. Noi unde vom mai munci ?" (Brigitte Hillmann — 36 de ani, bucătar). „Pînă acum, îmi savuram sticla de bere liniștit. Puteam privi **prin ea**, te vedeam și pe d-ta, vedeam cît am băut. Prin cutiile **lor** multicolore nu văd nimic. Ia-o ca o pildă ; asta nu-ți spune nimic ?" (Edwin Hillmann — 41 ani, impiegat feroviar). „E absolut firesc să ne unim. Sînt frații noștri, **sîntem un singur popor.** Existența a două Germanii e un anacronism. Reunificarea reprezintă un proces legic, istoric. Va fi greu, avem multe de învățat, însă o Casă a Europei fără o Germanie unică este de neconceput" (Dieter Golhke — 43 ani, mic proprietar). „Am trăit pînă acum ca într-o pușcărie de proporții. Dialogul Kohl-Demesier va pune de acord întregul demers propriu reunificării, pornind de la unitatea monetară cu paritate 1 : 1. Cînd vom fi din nou uniți, vom putea afirma că ne-am redobîndit demnitatea" (Jörg Luhn —44 ani, inginer chimist).

■

Agitația străzii resoarbe cuvintele, devenind o mare eterogenă, în mișcare. Flash — primăvara vine și aici să disculpe existențele agitate, să irumpă cromatic și optimist, să patroneze vremelnic grădinile și parcurile acestor oameni care presară în brazdă, cu emoție, un dram de dragoste autentică pentru natură. Casele — unele arhetipale, brăzdate frontal de clasicele caroiaje germane, altele moderne și cochete, înălțate sub atenta observare a specialiștilor în design — se înconjoară fără excepție de mici grădini încîntătoare, îngrijite, aș spune, cu patimă. Aici se vede răsadul, urma neobositei greble, dincolo aleea, cu rondul plin de culoare și prospețime.

■

În fața ușilor, regăsești încălțămintea, laptele, presa. În magazine nu ești întrebat la intrare despre conținutul sacoșei proprii ; în plus, nu e nevoie să numeri niciodată restul. În restaurante, curățenia sclipește în jur, aerisirile funcționează, toaletele își onorează în mod obișnuit firma. În case, pe micile ecrane se recepționează 5—6 programe TV, iar cei ce dispun de antenă cu decodor tip SAT, se pot juca, schimbînd programele la nesfîrșit.

Și totuși, ce e dincolo de civilizația tradițională, de acest torent bulversant al epatării, fie ea și decentă ? Spiritul arian se lasă greu stilizat. Rămîne totdeauna un plus de automatism al trăirii, o infrastructură cerebrală și o oarecare prudență glacială.

■

Mulți s-au bucurat să știe că au un român în mijlocul lor. Au „făcut cinste", am băut și ne-am strîns mîinile. Mi-au cerut să le povestesc (din nou și din nou) cum noi, românii, l-am **omorît** pe Ceaușescu, cum am luptat și cum am ieșit noi învingători. Și eu le-am povestit, și lor le rîdeau ochii în cap și-și frecau bărbiile de satisfacție. Dacă aș fi pus să vorbesc din nou, probabil că mi-ar tremura vocea. Acest declic repetat în memorie, reașază cu încetineală în imaginea intim așternută figurile acestora, alături de disperarea mea : atît să fi înțeles alții din revoluția noastră ?

■

Undeva, nu în estul Germaniei, ci în cel al Europei, România e o țară din nou tînără, care aspiră. Peste lipsuri și inadvertențe sociale, răsar chipurile noastre surîzătoare totuși, răbdătoare și pline de speranță totuși, mînjite de cîntec pe gură.

Să te reîntoarci în patrie — un soi de „rîsu'-plînsu'" stănescian, trecut prin apa curată a firii.

CRISTIAN PAVEL ■

Dezbateri în Bundestag cu privire la unificarea celor două Germanii

Pase la o conferință de presă

Conferință de presă curată, [illegible]nici un as ascuns în mi[illegible]n organizarea clubului [illegible] Ping-pong de între[illegible]i răspunsuri sincere [illegible]e trecutul, prezentul și [illegible]rul acestui inepuizabil rezervor de campioni și recordmeni. Cîteva însemnări din carnetul de reporter :

— Colonelul Nicolae Gavrilă : „De la începutul anului 1990, sportivii militari au cucerit 2 medalii la campionatele mondiale, 19 la europene, 2 la întrecerile balcanice, 24 la concursurile sportive ale armatelor ; au adus în vitrina clubului 49 titluri de campioni naționali și 2 cupe ; au stabilit 2 recorduri naționale“. Recoltă bogată ! Și secerișul continuă.

— Achiziționarea lui Hagi — o victorie mult gustată de Real. Madrilenii dăruiesc Stelei statutul de club-frate. Colaborare pe termen lung în diverse ramuri sportive, conferințe anuale ale specialiștilor, schimburi de tehnicieni, meciuri între echipe de juniori și copii, un fotbalist în testare al Realului împrumutat un an Stelei, un autobuz și echipamente oferite cadou, propunerea președintelui Mendoza de a căuta un sponsor pentru fotbaliștii steliști. Are cotă driblingul lui Gică !

— Bursa transferurilor de jucători steliști după Revoluție și înainte : Hagi — 4 000 000$; Pițurcă — 300 000$; Bölöni — 100 000$; Stoica — 80 000$; Belodedici — donație în scopuri de binefacere pentru fotbalul iugoslav.

— Ministerul Sporturilor a stabilit decontul numit Hagi: 30 la sută Federația de Fotbal ; 20 la sută ministerul ; 50 la sută Steaua împărțind frățește suma cu Sportul Studențesc. Clubul militar e obligat să joace rolul Hagi Tudose, neputînd să răsplătească și pe primul naș al „perlei Carpaților“, clubul Farul.

— Din 86 pînă-n februarie 90, Steaua a fericit Banca Națională cu 3,2 milioane dolari. Marele ctitor al sportului de la cabinetul 1 nu i-a permis însă să cheltuiască nici cîțiva cenți pentru șireturi. Cum să vireze sumele promise cluburilor de baștină ale unor jucători steliști participanți la finalele cupelor europene ? Culoarea roșie a tricourilor Stelei a migrat și în obraji.

— Bate vînt de ducă prin planurile de viitor ale unor stele ale Stelei. Rotariu a cochetat pe cont propriu cu solii fotbalului Înaltei Porți și Galatasaray își freacă acum palmele. Ex-mijlocașul stelist va călca gazonul de lîngă Bosfor pentru o sumă de tarabă a soldurilor. 800 000$. Vina lui. Lăcătuș riscă să lufteze și el în fața unui transfer onorabil. Potrivit cu demarajele lui. Căpușele afaceriste ce roiesc prin piața transferurilor mondiale caută să trateze cu el lîngă tușă și nu cu clubul, după principiul cerere-ofertă.

— Dispută între francezi și firma Bayer pentru handbalistul-catapultă Marian Dumitru. Se pare că golgeterul nostru a înghițit aspirina. L-a cuprins febra plecării și pe Berbece.

— Cristian Gațu : „De un an de cînd sînt președintele secției de fotbal, n-am stat de vorbă în culise cu nici un arbitru, cu nici un diriguitor al altor cluburi, n-am manevrat nici o racolare de jucători. Echipa a beneficiat doar în parte de unele conjuncturi favorabile forțate de marii „gînditori“ sportivi Ilie și Valentin. Pentru care Steaua, în plină glorie, devenise o jucărie preferată și îndelung disputată. Recompensa pentru joaca de-a teatrul de păpuși ? Cîteva acadele sub forma aprobărilor de mașini, televizoare, dar, numai pentru puținii fotbaliști preferați. Acum, după ce-a ocupat 5 ani fotoliile de prim rang în fotbalul mondial, Steaua va intra firesc în reparații capitale. Să avem răbdare, s-o înconjurăm cu inimile noastre și să credem în destinul ei“.

FLORIN CONDURĂȚEANU

UN TRUP PENTRU ETERNITATE

Nadia Comăneci este un capitol viu nu numai din istoria sportului românesc ci din istoria mare a neamului nostru. Ea este, poate, partea cea mai înaltă de vis și realitate a tuturor celor care am fost martorii fenomenalei ei ascensiuni, prin muncă și sacrificiu, în conștiința și admirația întregii lumi. Prin performanțele Nadiei Comăneci, pămîntul românesc a modelat un trup a cărui perfecțiune gimnastă a rămas în memoria umanității.

Ea continuă să fie și azi, după mulți ani de la încheie[illegible]arierei sale performante, [illegible]biect viu, în prim-planul atenț[illegible] publice mondiale, un fenomen imprevizibil. De la senzaționala sa evadare din lagărul ceaușist și socialist, care a înfuriat dictatorul pînă la a face din granițele întregii Românii un veritabil zid chinezesc al securității și vigilenței patologice, pînă la ultimele ei apariții — cu secvențe biografice de senzație — în presa mondială, de la New York la Roma, peste tot pe unde trece, Nadia lasă urme, stîrnește valul acela inconfundabil care rămîne în urma marilor vedete.

Profesorul și poetul Gheorghe Izbășescu din orașul Onești, locurile natale ale Nadiei, ne propune — prin serialul pe care îl anunță în revista noastră — să nu uităm că Nadia nu s-a doar născut în România ci este în continuare a noastră, chiar dacă ea trăiește peste Ocean : nu ne putem despărți ușor de marea campioană pentru că ea aparține nu numai istoriei, ci și celei mai curate și înalte părți a biografiilor noastre.

În speranța că serialul lui Gh. Izbășescu va stîrni, în țară și peste hotare, interesul pe care îl merită minuțioasa și dificila sa investigație, prin publicarea lui în revista Flacăra, Nadia Comăneci continuă să rămînă între noi, la fel de fascinantă și pură, acasă.

ION ZUBAȘCU

Luminița Milea, Nadia Comăneci și Teodora Ungureanu, pe aeroportul Otopeni, iulie 1976, sosind de la Montreal.

Nadia Comăneci — povestea continuă (1)

În contextul politic tensionat de astăzi, cînd cititorii noștri devorează jurnalele urmărind în primul rînd drumul sinuos și fragil al noii democrații, ne întrebăm cu teamă dacă îi mai interesează date noi despre NADIA COMANECI (despre care s-a spus atît de multe, fie în ziarele românești și străine, fie în cărți și pe ecrane) — chiar dacă ea, numai cu un deceniu în urmă, domina gimnastica mondială, făcînd să zbîrnîie neputincioasele computere care trebuiau să-i acorde note maxime exercițiilor ei extraordinare, purtînd peste meridiane sub faldul triumfal al numelui ei și pe cel al României, dar și al orășelului moldovean Onești, în care s-a născut.

După mai multe consultări cu apropiați și rude ale Nadiei Comăneci, noi înclinăm [illegible] credem că da. Și asta din mai multe motive.

Nadia, sigur, **a fost** o mare campioană. Performanța ei e de domeniul trecutului. Rămîne de demonstrat dacă va fi și o mare antrenoare cum sînt soții Bela și Marta Karoly. Dacă va da și ea o nouă Nadiea. Dar modul cum a practicat gimnastica rămîne, în continuare, un model stimulatoriu. Se pare că ea a creat un **nou val** în România. Dovadă ? Rezultatele de excepție din luna mai a.c. ale fetelor Mirela Pașca, Cristina Bontaș (produs al gimnasticii oneștene, antrenor, prof. Mihai Săndulescu) și Maria Niculiță la Campionatele europene de la Atena, rezultate care ne fac să așteptăm cu emoție Jocurile olimpice din 1996. Vor trăi atunci românii o altă mare bucurie, precum cea produsă de Montreal în 1976 ? Va însemna acel viitor an și un triumf al antrenoarei Nadia Comăneci ? Vom vedea !

Oricum, despre Nadia se mai poate spune și că ea a simbolizat un nou mod de a gîndi copilăria. Ea a trezit în sufletele inocente de pretutindeni sentimentul afirmării, al competiției. A făcut pe mulți dintre copii să se gîndească la faptul că jocul lor poate să aibă și o latură gravă, cu satisfacții care să le egaleze pe cele ale maturilor. Aș da un singur exemplu: ceea ce s-a petrecut în orașul nostru, Onești. După succesul ei de la Skien și mai ales după cel de la Montreal, deodată, incintele dintre blocurile oneștene s-au umplut de fetițe al căror joc preferat era gimnastica. Încercau barele de fier pentru bătutul covoarelor, bîrnele de la casele bătrînești ale bunicilor din satele învecinate orașului, se arcuiau pe spațiile de iarbă și nisip încercînd „podul“ sau „spagatul“.

Despre Nadia s-au scris și cărți. Celor care ar vrea să le recitească le putem spune că în unele s-au strecurat și neadevăruri, după cum mi le-au semnalat apropiații campioanei. Iată cîteva, observate în cartea lui D. Dumitriu „Nadia Comăneci și echipa de aur“. Mi le-a relatat Luminița Milea (căsătorită Răileanu), prietena Nadiei și componentă a lotului olimpic între 1974—1977, maestră a sportului (în prezent Luminița Milea-Răileanu este colega mea, profesor la catedra de balet-gimnastică la Clubul elevilor). În primul rînd, ne spune Luminița, Nadia nu a fost selecționată de soții Bela și Marta Karoly, ci de antrenorul Marcel Duncan (afirmație confirmată și de prof. Gheorghe Poenaru, președintele Clubului sportiv-Onești). Apoi : Luminița Milea nu s-a născut în comuna Vlaicu Vodă, județul Bacău, ci în comuna Vintilă Vodă, județul Buzău (fiind în cauză, probabil, știe mai bine). Ei, Luminiței, colegele de lot îi spuneau Mișu și nu Prîslea, cum se spune în carte. Așa cum Nadiei îi spuneau Grigore iar Teodorei Ungureanu, Așchiuță. Ne oprim deocamdată aici, alte erori le vom prezenta pe parcursul episoadelor serialului.

Iată însă ce ne-a decis să pornim de la scrierea lui.

În primăvara acestui an ne-a căzut în mînă un text-manifest, difuzat anul trecut în California, în care se spune că Nadia ar fi de origine maghiară și că adevăratul ei nume este ANNA KEMENES. Iată-l :

Sigur, ca oneștean, m-am simțit dator să verific această afirmație și m-am dus la primăria orașului de unde am luat o copie de pe extrasul de naștere al Nadiei Comăneci pe care, iată, o reproducem : Cum se poate vedea, falsul e evident în textul difuzat în California.

(Va urma)

GHEORGHE IZBĂȘESCU

(Traducerea textului-manifest difuzat în California)

Bărbați și femei libere din America
AJUTAȚI LA STĂVILIREA
GENOCIDULUI

Ajutați cele 3 milioane de unguri să supraviețuiască în țara lor străbună. Guvernul șovinist-stalinist din România militează sistematic pentru distrugerea populației de origine maghiară.

În Transilvania se comit următoarele atrocități de către Români împotriva Ungurilor :

— închiderea forțată a școlilor și universităților ungare
— Ungurii nu pot vorbi limba lor maternă în locurile publice
— binecunoscuta deportare a oamenilor de bine maghiari
— pentru a promova, profesioniștii, artiștii, sportivii, trebuie să-și schimbe numele unguerești în nume românești.

Un exemplu grăitor :
NADIA COMANECI
medaliată olimpic cu aur
ANNA KEMENES
fiind adevăratul ei nume unguresc

Ungurii sînt determinați prin forță să renunțe la strămoșii lor și sînt întemnițați pentru motive minore și apoi brutalizați în închisori.

Bărbați și femei libere din America, voi sînteți ultima noastră speranță. Nu există drepturi umane și naționale pentru aceste trei milioane de oameni.

Unica soluție :
Reintroducerea Transilvaniei la Ungaria.

Vă rugăm trimiteți acest manifest deputatului și senatorului dv.
Arătați-l prietenilor dumneavoastră.
Așteptăm trecerea dumneavoastră urgentă la acțiune
Mulțumim și Domnul să vă binecuvinteze.
(Comitetul californian al drepturilor omului pentru Ungaria și minoritățile din România).

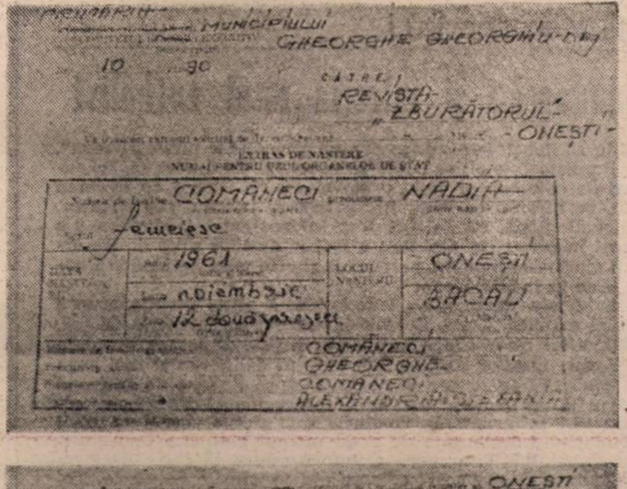

MUNICIPIULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
10 90
CĂTRE
REVISTA „ZBURĂTORUL" ONEȘTI
EXTRAS DE NAȘTERE
COMANECI NADIA
femeiesc
1961
noiembrie
12 douăsprezece
ONEȘTI
BACĂU
COMĂNECI GHEORGHE
COMĂNECI ALEXANDRINA

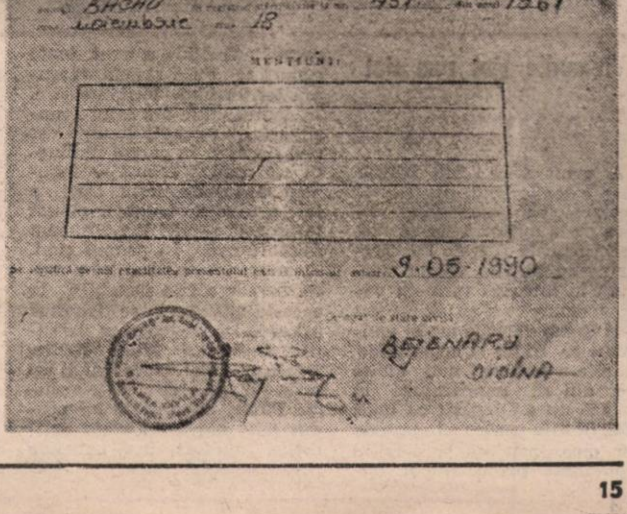

ONEȘTI
BACĂU 451 1961
noiembrie 18
MENȚIUNI
9-05-1990
BEJENARU DIDINA

Sportul în fața ușilor deschise

„Noi n-am îndrăznit mai mult. Acum se poate."

A fost un mare senior al careului. Cînd a dezbrăcat la vestiar ultimul echipament, a luat cu el în viață eleganța, echilibrul, prestanța dată de lucrul bine făcut. Ani de zile inima noastră a ticăit mai liniștită știind că în fața porții stau de santinelă devotamentul și deviza lui „pe-aici nu se trece". Costică Ștefănescu ! Am în față același om simplu, modest, fără focuri de artificii. Acum, în preajma marelui spectacol, parcă rana unei vechi tristeți s-a redeschis. „O carieră de fotbalist fără un turneu final de campionat mondial seamănă cu o floare frumoasă dar fără parfum. Și asta o spun după 68 de meciuri în națională, 490 în divizia A, după nu puține împliniri în cupele europene cu marea Craiovă. Scorurile blestemate de 0—0 cu Ungaria și 1—2 cu Elveția de la București ne-au închis ușa campionatului mondial în 82. Mi-am mușcat buzele pînă la sînge în 86 pe marginea terenului, cu cartonașele în buzunar, la meciul cu Irlanda. Privind neputincios la ultimul vagon al șansei mele spre mondiale. Argentinienii, sovieticii, camerunezii și sper că și alții vor avea de înfruntat însă acum un libero, pe Gică Popescu, cu 2 inimi : una a lui, una a lui Ștefănescu. Mă voi regăsi în tînărul stoper craiovean. Fostul copil de mingi din spatele porții mele e plin de calități : forță, calm, anticipație, orientare, joc aerian excelent. Sufletul abia-i încape în piept. Fotbalul nostru are un solid punct de sprijin. Acum, cînd pentru postul de libero numai Rednic mai prezintă un gir iar speranțele se numesc doar Bucur Bogdan și Artimon".

Dar Belodedici ? „Am fost primul care a văzut în el un star. Nu doar european, ci mondial. Se luptă piept la piept cu Baresi în topul stoperilor. Mi-e drag Miodrag și nu pot să-l trag de urechi. Dar a făcut 2 greșeli : nu trebuia să părăsească echipa înainte de mondiale și, apoi, această bîlbîială de a reveni la națională. Și-a driblat cel mai frumos vis neputînd să-și arate valoarea la turneul final. Sentimental, nu-l înțeleg chiar de loc. Pe mine și cîteva zile departe de țara unde m-am născut mă chinuie. M-aș urca în primul tren spre casă.

— Bănuiești ceva inovații spectaculoase de tactică în Italia ?

— Nu cred. Strategia se va învîrti în jurul ideii de grupare în propriul teren cu declanșare de atacuri tăioase. Jucînd pe atac, România, cu jucătorii ei tehnici, de rafinament, întreprinzători, are sorți de izbîndă. Atuurile noastre se numesc viteza lui Lăcătuș, incisivitatea lui Cămătaru sau Răducioiu, cursele de neoprit și șuturile lui Hagi, surprizele lui Ilie Dumitrescu, aparițiile din spate ale lui Klein, jocul cu capul practicat de Gică Popescu și Andone la centrări și cornere. Oricum, nu se vor mai înregistra scoruri astronomice nici chiar cu echipele din lumea a treia fotbalistică.

— Costică Ștefănescu a fost în miezul clocotitor al ultimei noastre participări în sfera înaltă a fotbalului : turneul final al europenelor. De ce am îndrăznit atît de puțin la Paris ? De ce ne-am mulțumit cu rolul de rudă săracă acceptată doar pentru moment în lumea bună a fotbalului ?

— Lipsa de experiență în pregătirea unui turneu final și-a spus cuvîntul. Psihicul nostru n-a fost antrenat să spere la mai mult. Ne-a frînat complexul de echipă fără nume. Deși am jucat mai bine decît Spania am fost satisfăcuți de 1—1. Era smuls unei mari firme. De-abia după ratarea lui Rednic ne-am dezmeticit că puteam cîștiga. Ne-am temut de mașinăria bine unsă a R.F.G.-ului. În plus, neșansa a îmbrăcat tricourile noastre. O nesincronizare de-o clipă între Lung și Andone, desprinderea o singură dată a lui Voeler de Andone au însemnat 2 goluri. Degeaba golul cu o înșurubare senzațională a lui Coraș dacă șuturile ulterioare ale lui și ale lui Bölöni au ocolit cu cîțiva milimetri bara. Partida cu Portugalia ne-a găsit obosiți, timorați de ideea de a învinge cu orice preț. Jocul s-a încîlcit într-un 0—0 cenușiu. Dar experiența de-atunci poate a netezit și ea drumul spre Italia. Luptele la baionetă din calificările la europene au rămas însă neșterse în amintire. Cum să uit acel 0—0 de la Florența după ce am rezistat în 10 oameni asaltului furibund al campioanei mondiale. În minutul 88, cînd Causio era singur cu poarta goală, am simțit că se năruie totul. Am plonjat de la cîțiva metri în calea lui ca un kamikadze. Stupefiat de disperarea mea sinucigașă, a tras afară. Și-apoi cele 100 000 de torțe după victoria de la București cu Italia, campioana mondială. Acum, Argentina, U.R.S.S. și România se prezintă sensibil egale valoric. Depinde de dispoziția din ziua meciului. Să îndrăznim, conștienți de șansa noastră. Cît mai multe goluri și puncte ! Ne vor ajuta și-ntr-o calificare de pe poziția a treia.

— Nu vreau să mai fac să sîngereze o mîhnire dar trebuie să știm adevărul despre divorțul tău de F.C.M. Brașov.

— Am reușit să supraviețuim 4 ani în A cu o trupă modestă. Luptam să conturez o echipă, părăsită mai mereu de cei ce se afirmau. După 5 etape de la venirea mea, inexpugnabila Dinamo a plecat învinsă de la Brașov. F.C.M. a disputat o semifinală de Cupă, primind 6 goluri dar și înscriind 3 în poarta Stelei. În 89, în sfîrșit, se cristalizase un nucleu de tineri talentați, apt să aspire la un loc în Cupele Europene. Se putea juca numai la cîștig. Dar trebuiau abandonate aranjamentele, forțarea mîinii pentru cedarea de puncte. Am învins Victoria cu 1—0. Felicitările au fost sportive : amenințarea cu distrugerea mea și retrogradarea echipei. Regia de culise a aranjat ca unii din propriii jucători să pună umărul la pierderea cu 6—0 a meciului de la Oradea. La masa de biliard a campionatului, prin ricoșeuri, Oltul ne-a smuls un egal la Brașov. Decontul indezirabilului Ștefănescu se împlinise. Primul secretar al județului mi-a întins o foaie să-mi scriu demisia. Am acceptat să fiu paratrăsnetul de scurgere a răzbunării ca să scape echipa. La plecarea mea, Barbu, Polgar, Moldovan, Selimeși și alții au intrat în grevă de antrenamente. Dar viața trebuie să meargă înainte. Sînt mulțumit că a rămas ceva în urma mea și, la Brașov, oamenii îmi string mîna pe stradă". Acum, Ștefănescu s-a întors la prima dragoste : Steaua. Amintindu-și că la 9 ani alerga pe bicicletă 20 km pînă-n Ghencea să nu întîrzie la antrenament.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-INVĂȚĂMINT (2569) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ **FLACĂRA BIS**
Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128). Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ **REBUS**
Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Civilizația sportului

Splendoarea și mizeria unui fotbalist

„Știu să dau într-o minge dar nu știu să fac nimic altceva". Vitor Baptista este cît se poate de conștient de drama sa. Splendoarea de odinioară a pălit, puțin cîte puțin, odată cu trecerea vremii, pe măsură ce Vitor îmbătrînea și talentul său ruginea.

Vitor Baptista, 40 de ani, fost internațional portughez, s-a prăbușit în prăpastie. Cel care a fost în anii '60 unul dintre artizanii glorioasei Benfica, precum și al echipelor Setubal și Boavista, este în închisoare.

Prestigioasa publicație „A Bola" ne-a atras atenția asupra tragediei marelui „fost". O tragedie care se prelungește de ani. În 1984, Vitor nu era încă închis dar, ros de disperare, era deja prizonierul fostelor succese. Iar vîrtejul delincvenței mai avea puțin pînă să-l antreneze în neant. O mică licărire de speranță a apărut la un moment dat. O echipă regională, Farathoes, acceptase să-l primească în rîndurile sale și mulțumită mișcării de solidaritate declanșate de acest modest club din împrejurimile Setubalului, Vitor avea o muncă asigurată chiar dacă nu mai dispunea de aceleași resurse din vremurile de glorie. Totuși, fericirea a fost de scurtă durată. Vitor a sucombat în paradisul artificial al drogului care-i provoca senzațiile cunoscute încă din vremea cînd activa ca jucător profesionist. N-a întîrziat să se integreze, inevitabil, delincvenței.

În închisoarea unde își ispășește pedeapsa (4 ani), Baptista rememorează momentele de glorie de altădată, viața frumoasă, vilele și mașinile pe care le-a avut. Femeile și caracterul lui flușturatec sînt la originea ruinei sale, opinează el. În închisoare se încearcă înțelegerea sentimentelor lui Vitor și atenuarea dramei sale. El nu mai poate nici măcar să profite de pasiunea vieții sale : balonul rotund. A format, totuși, două echipe ale deținuților, luînd rolul de antrenor. Din cînd în cînd, mai aleargă după balon și, antrenat de visul său, se crede golgeterul de altădată al Benficăi, după cum spune sociologul închisorii : „Joacă trei-patru minute, apoi nu mai ține. Cînd începe să joace, nu mai poți să-i iei balonul. Atunci realizăm cu toții că a fost un mare fotbalist, dar după ce face două-trei fente superbe, cade. Apoi rămîne așezat și privește în gol".

Vitor Baptista este trist, se simte abandonat, nici unul din „prietenii" săi de altădată nu-și mai amintește de el, nimeni nu-l mai vizitează. Problema majoră care i se va pune după executarea pedepsei este reintegrarea sa socială. Nu are nici o meserie și, în cel mai bun caz, va găsi de lucru la șantierele navale.

Vitor Baptista sau splendoarea și mizeria unui fotbalist.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

A venit vara ! Din păcate, doar calendaristic, pentru că meteorologic ne-am aflat undeva pe la mijlocul lunii mai. Deci, primele zile ale lui Cireșar ne-au oferit o vreme răcoroasă în întreaga țară, cu valori termice ce s-au situat cu 2—11°C sub valorile medii multianuale. Chiar și acolo unde Soarele a strălucit mai multe ore din zi, temperatura la amiază nu a depășit cu mult 20°C. Și asta pentru că masa de aer rece, instalată la sfîrșitul săptămînii precedente și împrospătată zilnic, a avut toate condițiile de a stagna deasupra teritoriului țării noastre. În depresiunile din estul Transilvaniei, în condițiile unui cer mai degajat, în cursul dimineții s-a produs brumă — fenomen destul de tîrziu. Deci a fost rece și a plouat. A plouat în această săptămînă din mai multe cauze. În primul rînd, structura termodinamică a masei de aer a fost instabilă, la aceasta adăugîndu-se fronturi atmosferice regenerate deasupra bazinului Mării Negre, Peninsulei Balcanice sau ajunse la noi pe o circulație vestică. Ploile, chiar dacă au produs mici neplăceri vieții cotidiene, au fost însă benefice pentru ogoarele țării.

Ce ne oferă însă în perspectivă săptămîna 6—12 iunie ? Materialele de care dispunem la ora la care redactăm prognoza sînt destul de optimiste. În primul rînd, vremea se va încălzi mai ales în regiunile sudice și sud-estice așa încît temperaturile vor depăși valorile normale. În general, la scara întregii țări, acestea vor fi cuprinse, la valorile minime, între 8° și 16°C, iar valorile maxime între 22° și 30°, ușor mai mari în zonele sudice și sud-estice.

Miercuri și joi mai sînt posibile ploi în zonele nordice și estice, la deal și la munte. Apoi, vor urma două-trei zile în care gradul de nebulozitate va fi redus iar ploile se vor semnala răzleț, mai ales la deal și la munte. În ultimele zile ale săptămînii regiunile din vestul, centrul și nordul țării vor fi afectate de nebulozitate și ploi. De asemenea, se va simți o ușoară scădere a temperaturilor din cursul zilei.

A început sezonul estival și pe Litoral. Deci, pentru cei ce vă aflați deja acolo cît și pentru cei ce urmează să plecați... vești bune. Vremea se încălzește. Nu veți avea însă zile complet senine, dar Soarele vă va zîmbi sperăm... suficient. În aer, la amiază, temperatura va fi de 20—25°, iar apa mării credem că se va mai încălzi, ajungînd la 17°—19°.

OTILIA DIACONU ■

ULTIMA ORĂ

La al XV-lea seism Cine va fi-n comunism?

dar apuc
pe cea opusă

Anul I (Serie nouă) • Nr. 24 • Miercuri 13 iunie ța internațională: 14-21 iunie 1990

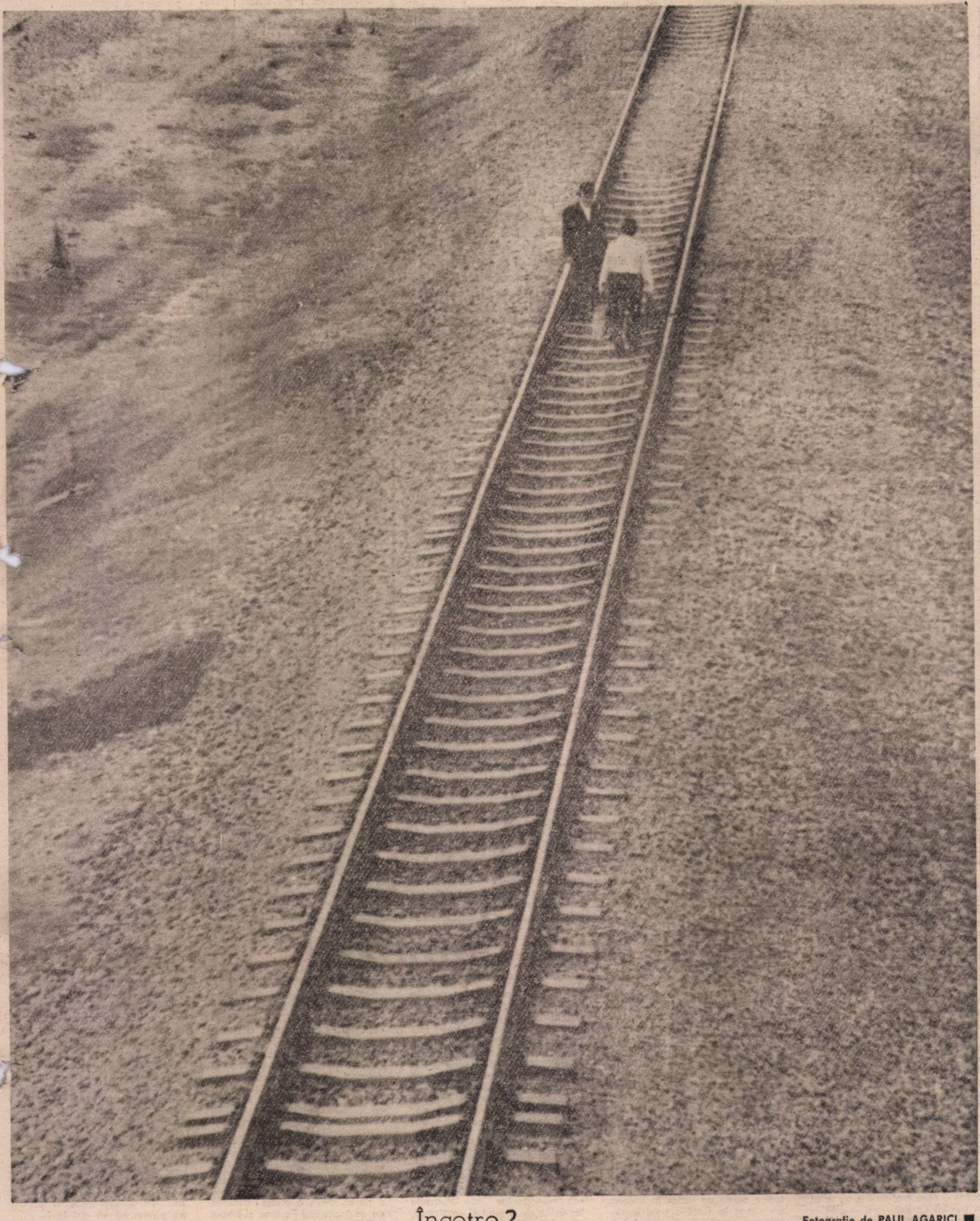

Încotro ?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

dorim

și noua administrație un

zoriu, trebuie să ne gîndim că nici doi ani în viața unei țări și a unui popor nu sînt de neglijat, mai ales dacă avem în vedere că în acești doi ani se vor putea stabili structuri și determina orientări care să influențeze destinele României pe termen lung. Iată de ce, după părerea noastră, stabilirea drumului pe care va merge noul guvern are o importanță covîrșitoare.

Am scris imediat după revoluție că România se afla, practic, la nivelul mării și putea să construiască în orice stil. Asupra chestiunii dacă să avem sau nu modele ne-am pronunțat, de asemenea, mai de mult, combătînd teza originalității, care nu însemna și nu înseamnă altceva decît o poliță în alb pentru înscăunarea și menținerea celei mai depline samavolnicii. Este de domeniul axiomei că atunci cînd alții au parcurs deja un drum, cînd există o experiență, să înveți din acea experiență, fie și pentru a nu descoperi din nou și din nou America. Ce-ar fi fost dacă, după apariția căilor ferate, a automobilului, a radioului, a laserului etc., cei din alte țări s-ar fi ambiționat să nu le preia, așteptînd ca ele să fie reinventate de către autohtoni ? Chestiunea se pune la fel în orice domeniu. Cînd a pășit, în secolul trecut, pe calea democrației, România nu s-a sfiit ca, după examinarea formelor de guvernămînt și a constituțiilor din Europa, să se oprească la modelul belgian, cel care se potrivea cel mai bine cu condițiile de la noi. Și am avut una din cele mai bune constituții și democrații ale vremii. Mai aproape de zilele noastre, Japonia, după ultimul război, nu s-a jenat să studieze bine și să aplice în construcția economică și în viața politică modelul american. După care, adică după ce Japonia a obținut răsunătoarele ei succese, alte țări au tras cu ochiul spre... Japonia și au aplicat modelul japonez, obținînd același boom economic (exemplul cel mai elocvent – Coreea de Sud).

Să vedem acum care este atitudinea stăpînirii actuale față de modele. Domnul Silviu Brucan (deși „retras din politică", îl avem totuși în vedere pentru faima lui de a fi ori de a fi fost, în ciuda recentei rebeliuni verbale de la televizor, ideolog și „eminență cenușie" a administrației FSN-iste), în spiritul ideilor sale postindustrialiste și postmarxiste, pare a înclina către ecologiști. Cum însă modelul acesta consistă deocamdată în declarații de bune intenții, fiindcă niciunde n-au guvernat, trebuie să scoatem și noi pînă una alta modelul ecologist din discuție. Fără să declare explicit că ar fi pentru modele, domnul Petre Roman pare a cocheta cu unele experiențe europene, în primul rînd (ați ghicit) cu cea franceză. În ceea ce-l privește pe domnul Ion Iliescu, poziția Domniei sale este oscilantă, chiar contradictorie. În multe dăți președintele ales al României a repudiat modelele. Noi l-am auzit făcînd-o de vreo cinci ori, ultima

să facem ca noi, nu ca alții. Aici sînt de făcut două corecții. Mai întîi, că românii au dus o viață îngrozitoare nu din cauza **unor modele** străine, ci din cauza unui **singur model** străin. A doua îndreptare, că nu împrejurarea de-a fi avut un model a fost de vină, ci natura, substanța, identitatea modelului, faptul că modelul a fost cel comunisto-bolșevico-stalinist. Prin urmare, falimentul nostru și al celorlalți frați întru marxism-leninism nu ni se trage de la faptul de-a fi avut un model, ci de la **ce model** am avut. Această poziție a domnului Iliescu, că nu vrem modele, este deosebit de îngrijorătoare, ca să nu spun periculoasă, întrucît prin ea șeful statului dă a înțelege că noi, românii, vom merge pe calea noastră, nestrăbătută de alții, adică vom experimenta. Pe spinarea cui vom experimenta ? N-am experimentat timp de 45 de ani ? Am vrea să reproducem aici textul de pe una din pancartele purtate de moscoviți prin fața mausoleului lui Vladimir Ilici la parada de 1 mai anul acesta (cînd Mihail Serghievici a plecat de la tribună) : „Experimentul de 70 de ani pe oameni a eșuat. Nu mai vrem să fim cobai !"

Pe de altă parte, domnul Iliescu a menționat și el modele, cel mai des pe cel suedez, adică modelul social-democrat în forma lui cea mai reprezentativă. De altfel, însăși rechiziționarea trandafirului ca simbol și unele elemente ale platformei electorale a „emanației", ba chiar și unele declarații explicite, par să indice că FSN-ul se vrea partid social-democrat. Lăsînd multe, din lipsă de spațiu, la o parte, trebuie să spunem că modelul suedez se potrivește pentru România de azi ca nuca-n perete. Social-democrația urmărește în esență împărțirea echitabilă a bogățiilor din societate, lucru care se poate face numai dacă aceste bogății există și sînt inechitabil distribuite. Or, România este foarte săracă, așa cum n-a fost niciodată, iar bunurile, atîtea cîte sînt, se află în mîinile statului. Ce să iei, de la cine să iei și cui să dai ? Se știe că social-democrația a apărut ca o mișcare revendicativă, după ce prin sistemul capitalist au fost acumulate în societate bogății. România trebuie să înceapă cu începutul, cu crearea bunurilor, a bogăției, deci cu producția și munca, puse pe baze sănătoase, eficiente, făcute cu cea mai mare seriozitate, rigoare, răspundere. Fundamentul trebuie să-l constituie cointeresarea, și nu lozincile.

Gurile rele spun că, în realitate, pentru domnul Iliescu modelul suedez este cel declarat, însă cel adevărat, prea iubit și venerat, ascuns ca o pisică siameză în sîn, ca să nu fie deocamdată la vedere, este perestroika.

ION D. GOIA ■

---

ezen-

oamei din

În acest

scop au fost desemnate persoane oficiale și s-a stabilit ca discuțiile să înceapă luni, 11 iunie, ora 15. În numele celor care fac greva foamei se vor prezenta doi tineri : Dănuț Lungu și Cornel Puiu. Amîndoi sînt muncitori, primul din București, al doilea din Focșani. „Nu sîntem membri ai vreunui partid politic sau vreunei organizații politice, ne-au spus dînșii cu cîteva ore înainte de întîlnire. Facem parte doar din Grupul de veghe asupra Democrației, constituit aici, în Piața Universității. Nu știm cine va discuta cu noi în numele guvernului. Nici dacă se va televiza discuția. Greviștii foamei au o singură revendicare : autorizarea unui post național de televiziune independent și privat. Altceva nu este de discutat. În cazul în care revendicarea lor nu va fi acceptată, vor amîna cu o zi-două ieșirea din greva foamei, pînă ce primăria Bucureștiului va stabili sediul TVRI, adică pen-

numească noul post. Noi av

o propunere concretă pentr

sediu. Discuțiile tehnice nec

sare le vor purta ulterior

chipe de specialiști din partea guvernului și din partea noastră. Azi vom afla doar dacă guvernul acceptă — *da* sau *nu* — această unică revendicare pe care o prezentăm".

Domnul doctor Dragoș Nicolescu, prezent aici din proprie inițiativă de la 3 mai („Ne ajută și doamna dr. Camelia Doru") precizează : „Dacă azi nu se rezolvă, va crește iar numărul greviștilor foamei. Acum sînt 19. Au fost și 72. În total, numărul fișelor a trecut de 110. Dintre cei 19, unul se află de 41 de zile, altul de 31 de zile în greva foamei".

Este ora 11,40. Cortul în care ne aflăm e zgîlțîit de rafale puternice de vînt. Afară, valuri de praf intermitente anunță ploaia. Care va fi trecătoare. Dar, după ce a fost stăruitoare, originală și provizorie, cum va fi oare, de acum, indiferența guvernului ?

DORIN GHERGHINESCU ■

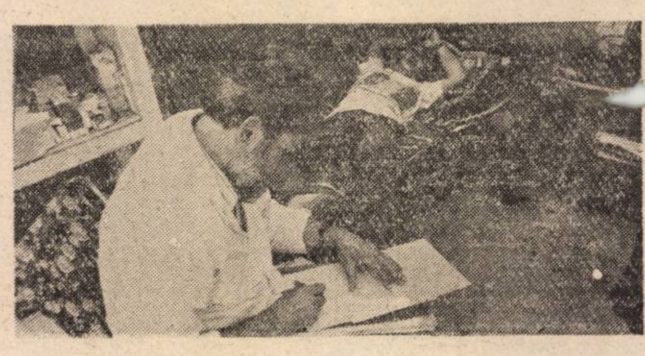

Să vină chinezii!

Un cotidian a dat zilele trecute o știre năucitoare : la Întreprinderea de automobile din Gorki au fost angajați primii 100 de chinezi dintr-un lot de 1 000. Se speră ca prezența asiaticilor să-i disciplineze pe muncitorii sovietici.

Orice idee foarte originală e și nițel disperată. N-aș fi fost mai mirat dacă aș fi aflat că Bush recomandă americanilor să citească în fiecare zi „Capitalul". La 73 de ani de la victoria „Marii revoluții din Octombrie", Uniunea Sovietică, „bastionul comunismului" a găsit de cuviință că nu există altă soluție pentru restaurarea nevoii de ordine și hărnicie la ruși decît infuzia de chinezi. În fond, nu-i tocmai o rezolvare rea. O dezordine endemică reclamă o intervenție radicală și ce poate fi mai radical, într-o lume ce s-a dezvățat să muncească, decît concurența chineză, prezența unor oameni pentru care supunerea și sîrguința sînt de acum fapt genetic.

Cît timp mai există chinezi în China, ne rămîne și nouă o nădejde.

Pentru început, ne-ar trebui chinezi în Senat și în Camera deputaților. Unii în locul definitivilor – care mai mult s-au aflat în treabă ca provizorii – alții în schimbul cîtorva parlamentari, care-s mai uimiți c-au ieșit în alegeri decît noi, cei care i-am văzut pe liste.

Ne-ar prinde bine, de asemenea, mai multe mii de chinezi în comerțul alimentar. S-ar descurca astfel ițele într-o afacere națională în formă și socialistă în conținut. Depozitele sînt pline de carne, magazinele sînt pline de vînzători și cu toate astea, trotuarele continuă să fie pline de cozi. Dacă e adevărat că nu mai exportăm carne, am putea în schimb exporta vînzători.

Și înainte noi ne-am impus prin originalitate în construcții. Nu muncea niment și, totuși, blocurile se înălțau și deveneau cartiere, iar cartierele orașe. Cînd mergeai pe un șantier de construcții, nu întîlneai om care să muncească efectiv. Într-un „National Geographic" era reprodusă, cu ani în urmă, o fotografie realizată de un american la Porțile de Fier. Pe o desfășurare gigantică de oțel și betoane crude un sudor își prăjea un cîrnat la flacăra unei instalații cu acetilenă cu care a-i fi putut frige un porc.

Cine străbate vastele platouri bucureștene cu șantiere abandonate, cu macarale spînzurînd a tristețe pe cer și cu zidiri ce-au prins să mucezească, în timp ce mii de locatari înoată prin noroaie și blocuri de locuințe cu apartamente pe jumătate terminate, are viziunea unei armate de constructori chinezi migălind să încheie lucrarea, suferind la gîndul că ar putea fi mutați înainte de a desăvîrși opera pe care au început-o. Sigur, nici un guvern n-are atîtea parale ca să aducă în București 15 ori poate 20 000 de constructori chinezi, dar pentru nițică inimă de chinez ar trebui să găsim bani. Să importăm măcar un dram de rușine chinezească, măcar o parte din sentimentul chinezesc al datoriei, o felie din somnul neliniștit al chinezului după ce și-a încasat salariul : oare nu cumva, a fost plătit mai mult decît i se cuvenea ?

Rușii, numai pentru disciplinarea muncitorilor din imensele lor uzine de mașini și camioane, ar trebui să solicite milioane de chinezi. Pentru China, cîteva milioane în plus, cîteva în minus aproape nu contează. Economia românească s-ar pune pe picioare înlocuind cu chinezi personalul unor ministere de bază.

În 1970 am trecut cîteva zile prin Beijing. La un moment dat, tentat ca tot europeanul să stabilească asemănări și deosebiri, am exclamat, văzînd doi bicicliști care se certau : Exact ca în România. S-au ciocnit și acum se scuză reciproc : tu ești vinovat ! ba tu ! Însoțitorul a zîmbit larg – știți, zîmbetul acela extrem de curtenitor pe care-l au chinezii cînd țin să te asigure nu că n-ai dreptate, ci că realitatea își îngăduie să fie alta decît crezi – și m-a lămurit : e invers ca la dumneavoastră. Se ceartă care din ei să-și asume răspunderea accidentului.

Discuția despre calitățile muncitorului chinez ar putea să ne facă să uităm virtuțile celui japonez. Ei, bine, știți ce mi-a spus un sud-coreean ? La noi, a zis el, avem o vorbă : puturos ca un japonez ! Pe cine chemăm să muncească în locul zecilor de mii de cetățeni care colindă bulevardele de dimineața pînă seara, cu aerul că au ieșit din sărbătorile Crăciunului și se pregătesc pentru ale Paștelui ? Pe cine punem să lucreze în locul zecilor de mii de funcționari care vin la slujbă ca să se odihnească după osteneala de acasă ? Cu cine disciplinăm sutele de mii de pierde-vară care sînt în grevă permanentă din ziua în care au semnat contractul de muncă ?

În fond, nici n-ar fi vorba de un număr prea mare de oameni. Chinezii plasați în posturile ce pretind o disciplină a minții chinezească și una a obiceiurilor tehnice japoneză, iar, mai presus de acestea, un orgoliu al desăvîrșirii prin disciplină sud-coreean ne-ar pune pe drumul cel bun.

Analizînd cu atenție și cu profund patriotism situația disciplinei în muncă din cîteva domenii – comerț, transporturi, poștă, construcții, administrație urbană, servicii și o seamă de industrii – am ajuns la concluzia că un număr de 1 783 214 chinezi ar fi exact ce ne trebuie.

Singura problemă care se pune e ce facem cu cei 1 783 214 români dislocați ? Cine ni-i ia ? Și, mai ales, cît trebuie să plătim ca să ni-i ia ?

TUDOR OCTAVIAN ■

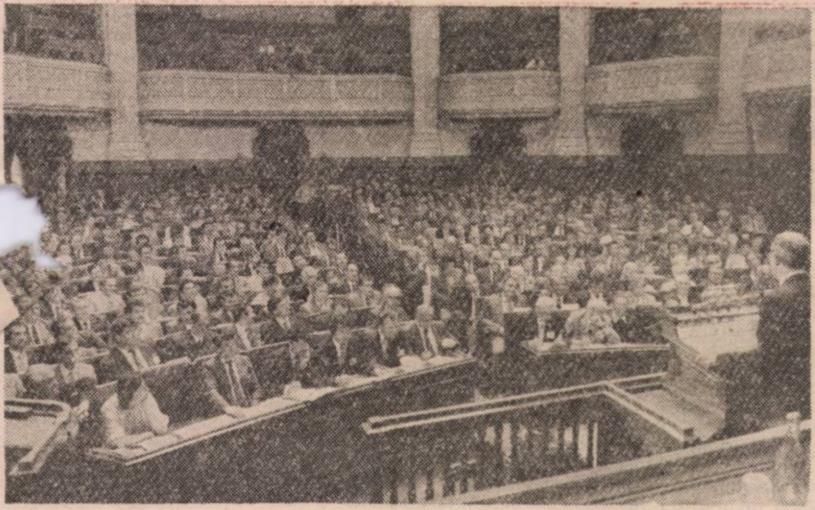

Deschiderea Camerelor

Generațiile de azi nu știu că pînă în preajma celui de-al doilea război, adică în timpul în care România a avut sistem de guvernare democratic, deschiderea lucrărilor Parlamentului — sau „deschiderea Camerelor“, cum se zicea în mod obișnuit —, după alegeri sau după vacanța parlamentară, însemna evenimentul politic intern cel mai important. În perioada de peste cinci decenii cînd n-am mai avut un sfat al țării adevărat, românii și-au pierdut complet interesul pentru activitatea parlamentară, știind că așa-numita Mare Adunare Națională era o parodie de parlament, dar instrumentul eficient și atroce al dictaturii comuniste.

Iată că sîmbătă a fost reînnodat firul tradiției vieții parlamentare democratice românești : a avut din nou loc, după o întrerupere de 53 de ani, deschiderea Camerelor — a Camerei Deputaților și a Senatului. Lăsăm acum la o parte și felul cum a fost ales actualul Parlament (am scris cu alte prilejuri), și multe alte elemente legate de conformația și reprezentabilitatea lui politică. Important este ce va fi de acum înainte. Cu o confortabilă majoritate fesenistă, Parlamentul de acum, care, să nu uităm, este înainte de toate o constituantă, poate impune poporului român orice dorește F.S.N.-ul, inclusiv o constituție așa cum o vrea el, F.S.N.-ul, cu sau fără legătură cu felul cum o vrea poporul. (Dar, despres constituție vom avea tot timpul să discutăm). Sperăm însă cu toții că F.S.N.-ul își va folosi majoritatea cu decență, cu măsură, cu înțelepciune, că nu va abuza de ea, că se va realiza în cele două Camere o colaborare adevărată între majoritate și opoziție, în interesul românilor și al României, că va prevala factorul calitativ și nu cel cantitativ. Se știe foarte bine că orice lucru prost făcut poate și trebuie să fie ulterior desfăcut. Numai construcțiile solide, frumoase și în armonie cu mediul ambiant și cu cei ce le vor utiliza scapă de demolare. Judecata istoriei asupra Parlamentului român care și-a început sîmbătă lucrările depinde exclusiv de felul cum el va construi. În orice caz, Camerele și-au început activitatea într-o atmosferă de înțelegere, conciliere și comunicare elevată. Fie ca aceste elemente să prevaleze în dezbaterile — oricît de furtunoase — care vor avea loc în următorii doi ani.

ION. D. GOIA ■

UN RAID CU POLIȚIA DE LA SECȚIA 8 DIN CAPITALĂ

Mult sau puțin pentru o noapte liniștită?

Secția de poliție nr. 8 răspunde de liniștea și uneori de [illegible] locuitorilor unei întinse zone dintr-un București în care se petrec multe și ziua și noaptea. Starea infracțională crește într-un moment în care poliția se reașază, și treaba asta se simte, deși pot depune mărturie, împreună cu colegul meu Gig Motoianu, după experiența unei nopți de veghe, că strădaniile poliției se văd chiar și pe întuneric, mai ales pe întuneric, timiditatea invocată după revoluție fiind de domeniul trecutului. Lucrurile nu sînt însă simple. Mulți au părăsit poliția. Au fost obligați s-o părăsească. Alții au devenit polițiști după revoluție. Cum este și cazul locotenentului major Carlos Neuhauser, neamț după numele de familie, dar de cel puțin șase generații în România. Visul lui a fost să devină polițist dar numele i-a ținut loc de dosar. În raidul acesta de noapte, o noapte liniștită, într-un fel plină de ghinion, pentru că noi plecasem să vedem cum se prind infractorii și infractori n-am prea găsit, am fost alături de locotenentul major Carlos Neuhauser și sergentul major Cornel Dragomir, o echipă alcătuită ca în filmele polițiste americane, primul la patru ace, al doilea în blugi și adidași, într-un hîrb de TV condus de un Piedone doldora de umor, sergentul major Victor Bucluc, și doi elevi fruntași, Marian Deacu și Florin Flutur. Dacă n-am prins criminali și spărgători, am scotocit o bună parte din București.

O noapte într-o dubiță plină de fum, fără stație radio pe ea, cu un schimbător de viteze care stătea mai mult afară decît în lăcașul lui, fără roată de rezervă, o rablă care se dezmembrează văzînd cu ochii, fapt care nu ține de neglijență, ci de dotarea secției, o dotare precară, deloc pe măsura aspirațiilor unei poliții moderne.

Undeva, în partea veche a Căii Moșilor, într-un scuar, cîțiva locatari, cărora le strălucesc doar dinții în noapte, întrețin un foc și o bună dispoziție suspectă. „Țiganului îi e frică de cutremur, ni se adresează o femeie, lăsați-ne bre aici !“. Hristo Botev, Rosetti, Republicii. 1,30 noaptea. Doi puști se întorc acasă fără grabă. Fieraru Dănuț și Radu Vasile, amîndoi elevi la Școala generală nr. 62, numără orele după cum cad zarurile. Unul are 13, celălalt 14 ani. „Am fost cu niște băieți, zice Radu, am jucat barbut, ne-a luat unu, Cărbunaru, apoi el a plecat cu o mașină mică și ne-a lăsat așa“. Rulăm pe Republicii, Muncii, Călărași, Iancului, Pantelimon, întoarcem spre Piața Obor. De la volan sergentul major Bucluc aruncă nostalgic : „Cine știe cîți hoți au trecut cu mașinile pe lîngă noi ! Mîine dimineață se fac socotelile : aflăm ce și unde s-a spart“. Ce-i drept, e drept, în țară au intrat în ultimele luni o mulțime de mașini puternice, Mercedesuri, Forduri etc., e greu să faci față cu un TV care moare cu fiecare kilometru. „Pe ploaie se dau spargerile, adaugă Cornel Dragomir, acum s-au potolit“. „O fi după cutremur“, zic. „Ei n-au chestii d-astea. S-au cam sucit lucrurile. Pe secetă n-a fost nici un incendiu, pe ploaie însă au fost trei, pînă și chioșcul de înghețată de la Foișor a luat foc“.

Pe Batiștei, la nr. 39 dăm tîrcoale unei splendide construcții acum aflată în paragină. În spatele ei se află un centru de minori. „Clădirea, explică lt. major Carlos Neuhauser, e în paragină și a ajuns un fel de cuib al infracțiunii pentru copiii de la centrul de minori. Intră pe o fereastră, majoritatea sînt sparte, inhalează aurolac, ajuns un fel de drog băștinaș, își depozitează lucrurile furate. Păcat de clădire ! Mai ales pe criza asta de spațiu. Cît despre copii, nu poliția trebuie să facă ordine în viața lor. Problemele sînt mult mai complexe“. Pînă una alta, delicvența în rîndul minorilor sporește. Formele primare — barbut, talpă, bișniță — au invadat Bucureștiul, țara, și de multe ori protagoniștii devin agresivi, cum s-a întîmplat deunăzi pe Lipscani cînd o nemțoaică, turistă, s-a încăpățînat să-și ceară cîștigul la „talpă“, 1000 de lei, și drept răspuns a primit o lovitură de cuțit. „Nu peste multă vreme, vor avea și avocați care să-i apere, zice lt. major Carlos, parcă-i văd cum o să ne strige să luăm legătura cu avocații lor. Deocamdată ne rîd în nas și ne strigă teroriștilor, ceaușiștilor.“

Din ianuarie și pînă azi, în acest sector s-au comis 332 de infracțiuni. După alegeri, poliția a devenit mai eficace, ocupîndu-se mai puțin de paza sediilor de partid și mai mult de hoți. Potrivit aprecierilor dl. maior Mircea Both, șeful poliției sectorului 2, problema nr. 1 o constituie minorii. Pe locul doi este specula și pe trei, deși ar putea sta mai în față, pasivitatea cetățeanului. Din teamă sau nepăsare Dacă toate mașinile și magazinele ar avea alarmă, s-ar fura mai puțin. Cît despre bișniță amenda prevăzută în lege nu depășește costul unui pachet de Kent la bișniță, 125 lei.

Ne întoarcem la sediu. În arest două persoane nevinovate, una, chiar o victimă : Petrică Zamfir, lovit cu cuțitul de fratele său, Zamfirescu Aurel, care a fugit, și Ionuț Năstase, de 8 ani, din Brașov. Să fie mult, să fie puțin pentru o noapte liniștită ?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Zamfir Petrică : M-a lovit frate-meu cu cuțitu. Era băut, a dat din senin.

Fotografii de
GIG MOTOIANU ■

Un copil își uită părinții, dar niciodată primul învățător. Ionuț Năstase invață la Școala nr. 12 din cartierul Bartolomeu, la clasa dnei învățătoare Canja

La „umbra“ acvariului – Kent, Marlboro, Nucrema, BT, textile etc. Nemțeanu Natalia are autorizație pentru pești exotici.

Economia, săraca

Magazinele noastre de bunuri de consum seamănă în mare măsură cu cutia Pandorei, din care a dispărut totul afară de speranță. Ori cu o vioară fără arcuș, prin care vîntul poate șuera în deplină libertate. Desigur, sînt și excepții, pe rafturi mai apare din cînd în cînd cîte ceva. Dar numeroase obiecte sau produse sînt practic de negăsit. Ele pot alcătui o grupă aparte, a obiectelor pierdute. Iată de ce ne-am gîndit să înființăm în paginile revistei noastre un birou al produselor pierdute, ca impuls pentru regăsirea lor. În numărul de față, prima tranșă.

Adidașii – istorie romanțată

E mult mai greu să scrii un articol despre o fabrică de strunguri decît despre una de adidași. Dintr-o fabrică de strunguri nimeni n-a plecat cu un strung în geantă. Prin urmare ,nu ești suspectat că urmărești altceva. Apoi, într-o fabrică de adidași apare riscul ca ziaristul să înțeleagă despre ce e vorba și să tragă unele concluzii stînjenitoare. În fine, dacă un text despre grijile fabricanților de strunguri e citit, în cel mai bun caz, de fabricanții înșiși, unul despre adidași află imediat interesații. Fapt e însă că, și într-o fabrică și în cealaltă, dai peste aceleași probleme. Iar prima dintre probleme e că dacă lucrurile or să meargă tot așa în continuare, n-ar să se mai producă nici strunguri, nici adidași.

Adidașii par o încălțăminte populară, în realitate fiind un produs elegant, pretențios și scump. Sînt niște încălțări specializate pentru anume categorii de sportivi și dacă toată lumea vrea să-i poarte nu e fiindcă toată lumea face sport. Peste tot, în Europa, echipamentul sportiv costă. Cererea, la noi, e mai mare decît oferta și din cauză că un articol care costă mult se vinde ieftin. Mult, în sensul că aproape toate componentele necesare fabricației se importă. Nu numai cauciucul natural pentru tălpi. „Pionierul", întreprindere care fabrică încălțăminte pentru sportivi sub licență străină, importă ori ar trebui să importe, pînă și țintele. Noi avem mai multe fabrici de ținte de cizmărie, dar dacă vrei să-ți vinzi marfa e necesar să cumperi, ca englezii, ca nemții sau ca francezii, ținte din Italia. „Pionierul" exportă numai o treime din adidașii pe care-i produce. Două treimi merg la comerțul intern. La bursa neagră, dat fiind că au calitate, adidașii se vînd cu un preț de cîteva ori mai mare decît cel oficial.

Directoarea întreprindeerii „Pionierul" e o persoană foarte amabilă, dar refuză să discute chestiunea. S-au scris mai multe articole din ianuarie pînă acum, spune domnia-sa, și dacă or să apară și altele, apar degeaba. E nevoie de legi care să ne permită să ne mișcăm liber, să ne organizăm altfel și să producem ieftin, nu de articole în ziare. Noi avem aproape trei mii de muncitori. În străinătate, nu există astfel de întreprinderi colos în industria încălțămintei. Cel mai rentabil e cînd lucrezi cu două sute de angajați : un șef, un computer, un contabil și muncitori. Fără portar, fără fel de fel de servicii care nu se justifică decît prin aceea că sînt tradiționale în orice întreprindere mare. Spuneți-mi, ce rost mai are Inspectoratul pentru controlul calității produselor din moment ce eu livrez marfa unor parteneri care nu o cumpără dacă nu e de calitate ? Și cine să știe mai bine decît noi ce e calitatea ?

Vreau să precizez că utilizez informații din discuția cu doamna directoare oarecum neautorizat. Îi cer iertare și le cer iertare și colegilor care or să mai încerce să scrie despre „Pionierul". E sigur că n-o să mai vrea să stea nimeni de vorbă cu ei. De fapt, ziariștii nici n-au ce căuta aici. Ziariștii, securiștii, activiștii n-or să rezolve niciodată problemele tehnice și administrative ale unei industrii, dacă legile după care e obligată să se conducă industria respectivă sînt moarte.

Concluzia nerostită a întîlnirii e următoarea : cu legile de pînă acum se va produce mai prost și mai scump decît pînă acum și, în orice caz cu un consum nervos suplimentar. E nevoie de schimbare și de înțelepciune în schimbare. Oamenii se tem de viitor. Se fură mult fiindcă întreprinderea e prea mare ca să poată fi controlată. Forța de muncă are calitate, orice maistru e mai priceput decît mulți din patronii din vest, numai că patronii sînt apărați de sistem. Ei lucrează eficient fiindcă sistemul nu- i lasă să lucreze în pierdere sau cu gîndul de a înșela cumpărătorii. Privatizarea e și necesară și posibilă. Dacă se amînă prea mult, trecerea la sistemul de piață se va petrece cu pierderi mari. Pînă atunci, omul care vrea să poarte adidași trebuie să-i caute la talcioc. Prețul e mare : 1500 lei. Mare, dar face. În el încap și impozitele pe lux și, poate, pe prostie.

Ciorapii femeilor cei de toate zilele

Nu avem ce face noi, femeile : oricît de ocolite ar fi căile de procurare a unei perechi de ciorapi, oricît de multe ar fi riscurile de a rămîne fără ei în chiar ziua încălțării, în primul tramvai, fie că fusta e mini sau maxi, deci sub toate dinastiile modei, trebuie să-i purtăm. Și astfel, femeia sfîrșitului de secol XX mai are încă o grijă : dresul de azi și dresul de mîine, adică dresul de rezervă. Româncele par a fi privilegiate însă, pentru că nu mai cunosc și povara dilemei de a alege un model, o culoare, o nuanță. Ce găsim, aia purtăm. Și deși nu găsim, purtăm ciorapi. Iată un mic paradox de actualitate al comerțului nostru.

Nu am făcut un sondaj de opinie. Nu era necesar. Pînă și unii bărbați știu aproape totul despre dresurile fabricate de cele două întreprinderi românești specializate, „7 noiembrie" din Sibiu și „Adesgo" din București. Am alcătuit, prin, urmare, un mic set de întrebări ca puncte de plecare într-o discuție cu domnii Petre Popescu, director comercial, și Petre Georgescu, director tehnic, în Centrala industriei tricotajelor. Răspunsurile și părerile consemnate credem că pot fi obiective concrete pentru cei ce lucrează în domeniu, dacă vor cu adevărat să scutească pe femei de grija nemeritată a ciorapilor de mîine. Asumîndu-ne riscul de a scrie un fel de proces-verbal, le sintetizăm în continuare.

Nu se găsesc la vînzare curentă. De ce ? Pentru că din necesarul minim estimat la circa 35 milioane perechi pe an, se ajunge în cel mai bun caz la 27—28 milioane perechi, consumînd cele 600 tone de fire supraelastice poliamidice pe care le poate livra Săvineștiul, plus 200 tone fire din import.

Nu sînt la fel de fini ciorapii românești ca și cei străini. De ce ? Pentru că deși finețea firului este aceeași, 20 DEN, finisajul dresului este mai greoi în fabricile noastre.

Nu există putința de a alege dintr-o varietate de modele. De ce ? Mașinile de tricotat ciorapi sînt vechi, chiar străvechi, depășite, uzate. Tot ce li s-a putut pretinde pînă acum să „creeze" li s-a pretins : banalele dresuri cu „buline" și cele cu un model lateral, vertical. Se pare că ar mai exista un sortiment cu un fir lurex în jurul gleznei, dar cine l-a văzut ? Cum cu două-trei modele nu se poate vorbi de varietate sortimentală, probabil că fabricile au renunțat să mai îmbulineze ciorapii. Iată deci că și această ramură a industriei noastre ușoare se înscrie pe lunga listă a celor ce se cer retehnologizate.

Nu se găsesc, nici cînd se găsesc totuși, mărimile IV și V. De ce ? Probabil pentru că prin fabricarea cu precădere de numere mici întreprinderile respective au descoperit că-și pot spori productivitatea muncii, prețul de cost fiind același la toate mărimile. Și astfel multe femei suportă și mai greu nedreptatea biologică și complexele ce decurg din faptul că nu reușesc să arate toată viața ca la 20 de ani sau nu îndeplinesc baremurile de participante la concursurile de frumusețe.

Nu e prudent să zici „hop" pînă nu te-ai încălțat. De ce ? Mica bucurie de a fi reușit să-ți procuri ciorapii mult căutați se poate spulbera într-o clipă : ori nu corespunde mărimea de pe ambalaj, ori „scapă" imediat firele din manșetă, ori se descos cusăturile, ori se descoase elasticul. Aici este vorba iarăși de finisajul după confecționare.

Nu găsești, tot cînd găsești, culoarea dorită. Aflăm că și problema coloranților este dificilă. Se poate. Și aceasta este în atenția specialiștilor, alături de problema materiei prime și a mașinilor. Dar să ne gîndim puțin : dacă unei purtătoare de mărime I, II, chiar și III îi stă bine cu ciorapi albi, roz ,bleu, cachi, liliachii, verzi ș.a., unei femei care poartă numărul IV sau V și care nici nu mai e la prima tinerețe nu-i prea e la îndemînă să arboreze culorile de mai sus, oricît de pastelate ar fi ele. Ar merita o oarece protecție de ridicol din partea celor care împart coloranții, atîta cîți sînt și cum sînt.

Ar mai fi o chestiune pe care am pus-o în atenția reprezentanților centralei, un mai delicată. Dumnealor [illegible] acceptat-o, se pare că o și cunoșteau. Cumpărătoarele preferă (și toate vînzătoarele știu asta bine), în situația ideală și rară cînd pot alege, ciorapii din Sibiu. De ce ? Pentru că sînt mai frumoși, mai elastici, îmbracă mai bine, respectă mărimea, pe scurt țin mai mult. Explicația ar consta pînă la urmă în reglarea mai fină a acelorași mașini, în finisarea mai atentă a acelorași fire tricotate. Cei de la Adesgo, deși mi s-a spus că nu acceptă această observație, pe care o consideră subiectivă și nereală, trebuie s-o mai analizeze. Îi rugăm mult. La Adesgo se fabrică totuși 60 la sută din ciorapii noștri de toate zilele.

Concluzia discuției aparține domnului Petre Popescu : „Atîta timp cît cererea e mai mare decît oferta, producătorii își pot bate joc de consumatori .Cînd vor fi depozitele pline, vor avea grijă de calitate și-de toate celelalte". Dar de ce să așteptăm pînă atunci ?

Lama de ras românească se numește „Resemnarea"

Stînd la cozile ce se formează la raioanele de parfumerie, cînd se bagă lame de ras „Gilette" sau „Astra", pierdem mai mult timp decît simpla radere a bărbii. Dar merită. [illegible] lame mai bune sau [illegible] proaste, care ne țin o lună sau cîteva zile, dar sînt lame de import ! Un lucru de care sîntem mîndri : nu sînt „cozi cu bătaie" la vînzarea lamelor românești, pentru că o asemenea lamă încă nu există.

Anul trecut, un grup de specialiști de la Institutul de Cercetări Metalurgice București, condus de cercetătorul principal, ing. Tașcu Geamalinga, a pornit în aventura de proiectare a unei lame autohtone. Scopul a fost clar : înlăturarea importului de 1,3 tone lame pe an. După un calcul matematic, pe care nu-l vom insera în aceste rînduri (o lamă cîntărește aproape 2 grame — ne convinge domnul Geamalinga), înțelegem că 1,3 tone nu acoperă cererea. Mai mult, în nici un an, din cauza lipsei de valută, nu s-a cumpărat cantitatea prevăzută în contract. Românii s-au descurcat (și se descurcă !) pe la frizeri, la rudele din străinătate, dar nu asta contează !

Cercetările au început promițător. S-au făcut analize pe lamele de import și s-a constatat că sobra noastră industrie metalurgică poate asimila astfel de benzi de oțel cu proprietăți de elasticitate și maleabilitate deosebite. Oțelul respectiv a fost elaborat (pentru faza încercărilor) la C.O.S. Tîrgoviște. Încercările efectuate la Mecanica Fină și la I.C.M. au dat rezultate, dacă nu foarte bune, măcar bune, apreciază specialiștii. După Revoluția din decembrie, micul proiect pentru mica lamă a fost uitat. Nu de grupul de specialiști care a lucrat pînă atunci. E adevărat, Ministerul Metalurgiei se confruntă cu problemele „giganților" de la Galați și Călărași. Specialiștii consideră că lamele de ras pot deveni o industrie foarte rentabilă, care nu cere capacități uriașe, ci doar niște ate-

Echipamente periferice

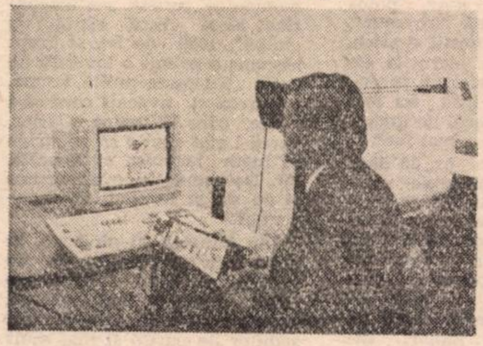

Microcomputer PC-AT realizat în colaborare cu firma belgiană ARELCO-BMx în incinta expoziției realizată la sediul IEPER conectat cu un plotter PIF-03 produs de IEPER testat de un posibil beneficiar.

Domnii Richard Shaap și Paul de Prez, reprezentanții firmei ARELCO-BMx, demonstrează facilitățile unui microcomputer PC-AT ce are în configurație un plotter de birou PIF-04 și o imprimantă IMPACT, produse de IEPER București.

În strînsă conlucrare cu firma belgiană ARELCO-BMx, Întreprinderea de Echipamente Periferice București (I.E.P.E.R) devine „colos de lume" și se lansează în afaceri. Nu de mult a organizat o expoziție de echipamente de tehnică de calcul de nivel tehnologic de ultimă oră, în colaborare cu belgienii cu pricina. Întreprinderea va promova deci unele produse din Vest configurate în diverse rețete cu produse românești, cum ar fi stațiile grafice (un microcalculator, un plotter, o imprimantă grafică și alta numerică) asistată de calculator, aparatură de birotică, editare de texte. Expoziția a făcut ceva vîlvă printre potențialii beneficiari, cu atît mai mult cu cît I.E.P.E.R. poate cumpăra din Vest subansamble la prețuri mult sub cele oferite de magazin, asigurînd aici asamblarea și testarea la prețuri competitive. Foarte multe întreprinderi, în special din provincie, doresc electronizarea și computerizarea. Pentru a le veni în ajutor, I.E.P.E.R. oferă în mod gratuit consultații prin delegații săi care se vor deplasa la locurile respective pentru a structura configurația necesară de tehnică de calcul și electronică pentru dotare. După ce se stabilește structura și necesarul de fonduri în lei și valută (nu prea multă), I.E.P.E.R. se va ocupa integral de achiziționarea acestor produse fabricate de ei și din import. Mai mult decît atît, se va asigura instalarea, școlarizarea personalului, contractul de întreținere și service timp de un an, piesele de schimb și materialele consumabile.

Că întreprinderile de export care au balanță excedentară vor fi primii beneficari, nu încape nici un fel de îndoială. Noutatea ar fi pentru celelalte întreprinderi de a lucra pe ideea de contrapartide, cu avantaj net pentru întreaga economie.

Succes !

SORINA MAN ■

liere înzestrate (însă) cu laminoare policilindrice (import) și linii de tratament corespunzătoare. De „sus“ n-au mai venit decizii și indicații și dacă „sus“ proiectul a fost uitat, o asemenea încercare nu poate decît să lase impresia că cercetarea în domeniu se (pre)face că lucrează. Nu sîntem grăbiți și nu grăbim pe nimeni, dar un pachet cu zece lame în talciocul bucureștean a ajuns la 80 de lei, cozile, (numai pentru lame), sînt foarte rare în peisajul obișnuit al magazinelor noastre.

Pentru că veni vorba

Specula sau bișnița apare doar la „momentul oportun“, adică atunci cînd, de exemplu, săpunul Rexona poate fi vîndut la prețuri de peste sută în defavoarea celui indigen, care sau nu se găsește sau este sub orice limită a calității admise.

Iată ce ne spune șeful secției fabricii „Stela“ din București : Săpunul se degradează cînd nu se respectă rețeta. Simplu și clar ! Ori din '82, ultimul decret, încă în vigoare, cei trei „R“, ne-au băgat pe gît, în locul grăsimilor de vită, toate scîrboșeniile sub denumirea de grăsimi tehnice. Teoretic suna acceptabil, doar că nici un utilaj și nici o distilare nu puteau prelucra reziduurile de grăsimi pe care eram nevoiți să le primim. Peste o asemenea absurditate am trecut încă din primele zile ale anului acesta. Am trecut peste decretul în vigoare, la unul mai vechi, din '77, ca să producem un săpun competitiv, cel pe care îl dădeam și la export. Beneficiind de libertate și privind situația cu destulă răspundere, de la începutul anului și pînă în prezent, am dat pentru țară 9.000 tone de săpun de cea mai bună calitate, preparat numai cu grăsime din import, ulei de cocos și de palmier. Dar în toată această perioadă n-am dat pentru export nimic, ori fără export nu putem exista, nu putem cumpăra uleiul de cocos.

OANA
săpun de toaletă
superior
OANA
săpun de toaletă
superior

Și pentru că vorbim de speculă, de anomalii, să ne mai oprim încă asupra unui aspect. Pe lîngă uleiurile de cocos și de palmier, în rețeta săpunului de toaletă, într-o proporție destul de însemnată mai intră și grăsimea animală, seul și untura de vită. Or, chiar și ea trebuie să fie importată ! De ce ? Pentru că revine mai ieftin !! Cumpărată cu dolari și transformată în lei tona de grăsime costă 10.000 lei. Am omis să menționăm că atîta îl costă pe stat, pentru că fabrica, la rîndul ei, plătește statului nu 10.000 lei, ci 32.000 lei ! Iarăși întrebăm : de ce ? Abatoarele, industria alimentară pot da un răspuns ? care să stea în picioare ? Pentru că dacă ne gîndim la faptul că grăsimea care însoțește cotletele ce se vînd la măcelării costă tot o sumă respectabilă : 31 de lei ! Dacă privim așa lucrurile, prin prisma cifrelor de afaceri, lucrurile pot fi înțelese, dar greu de suportat.

Nevroza ciocolatei

Printre ultimele maladii depistate de reputații noștri specialiști în ale medicinei, cu o evoluție mai spectaculoasă decît cea a sindromului HIV, este și o ciudată afecțiune a sistemului nervos : nevroza ciocolatei. Se manifestă în mod democratic atît la copii (în special) cît și la adulți, bătrîni, indiferent de sex, grad de cultură, origine socială, naționalitate, religie.

Cum se manifestă și cum apare

Așa, pur și simplu. Primul simptom este pofta. De exemplu, treci prin fața clădirii Universității și vezi un ciricliu vînzînd, între „dughene“ cu țigări „Camel“ și publicația „Horoscop“, ciocolată cu lapte „Primăvara“ (50 g. ± 1,5g., lei 5,50, I.P.Z. București, marcă înregistrată) cu 25 de lei, sau ciocolată vanilie (tot I.P.Z. Buc., 40 g., lei 4,75) cu 15—20 lei. Sau intri în Casa de Comenzi Athenèe Palace, de lîngă Inter, și găsești : Pale Ciocolată, 74 lei/kg. sau cutii cu bomboane de ciocolată „Pescăruș“ la 97,50 lei cutia (frumos încrustată cu „sigla“ casei). Dacă ești mai puțin inspirat și intri la magazinul FORTUNA (la intersecția Calea Dorobanți cu șos. Ștefan cel Mare) nu afli decît „Dextroză“ și drageuri cu aromă de zmeură. La rînd s-au așezat deja, cu stoicism, cel puțin 30 de persoane. Ciocolată... ioc. Dacă ești și mai norocos și aterizezi la cofetăria de pe șos. Viilor, transformată în unitate de instruire practică pentru cei de la liceul alăturat (cu profil alimentar) nu ți se oferă decît ciocolată la 2 lei, prăjituri „Anca“ (4 lei = blat + glazură ciocolată + moț cremă) și drageuri cu lapte la 2,25 lei (nu știm dacă se utilizează în prezența dentistului personal) și... țigări Golf fără filtru.

Ce spun specialiștii

La „clinica“ de zaharoase (aici apare din cînd în cînd fantoma diabetului care cotrobăie printre zaharicale), specialiștii în acest sindrom, d-na E. Tănăsescu, d-nul director comercial Pârvulescu Eugen și alte persoane din conducere, ne expun dificultățile terapiei. De curînd, ne spune d-nul Pârvulescu, am avut inițiativa scoaterii pe piață a unui tip de ciocolată de vanilie cu fernet, care să se numească : „1 Iunie“ și a unor bomboane în capsule de plastic de forma mascotei **„CIAO“** de la C.M. de fotbal. Am luat legătura cu întreprinderea colaboratoare „Luceafărul“, însă pînă s-ar realiza matrițele necesare pentru turnare în plastic ar începe C.M. '94.

Pînă atunci vom lansa în vînzare ciocolate cu ambalaj CIAO. În acest domeniu nu există o secție de marketing nici măcar la nivele centrale. Utilajele din întreprindere sînt vechi de peste 29 de ani ; peste ele au mai trecut 2—3 generații de utilaje noi în țările dezvoltate. Astfel încît o ciocolată românească făcută după rețetă franțuzească, dar pe un asemenea perimat sistem tehnologic nu va mai avea aceeași finețe. Intervine în discuție și d-na directoare a întreprinderii care consideră că, față de vechile structuri centralizate, ar fi necesară o mai mare autonomie. Astfel, firma nu-și poate diversifica sortimentele de ciocolată și nu poate scoate noi sorturi calitativ superioare, competitive cu cele străine vîndute de bronzații ambulanți cu 50 de lei în Pasajul Intercontinental (la ieșirea din metrou), deoarece anchilozatul Comitet de Stat al Prețurilor nu a mai scos un nomenclator oficial de prețuri din anul 1980. Din el, reproducem fidel :

GRUPĂ CIOCOLATĂ UMPLUTĂ	PREȚ VÎNZARE (LEI)
— ciocol. lapte, cremă ciocol., 100 g.	7,50
— ciocol. vanil. cr. fernet, 100 g.	8,75
— ciocol. lapte cr. portoc., 30 g.	2,25
— ciocol. vanil. cr. desert fructe, 100 g.	8,00
— ciocol. cr. fond. port. zmeură, 25 g.	1,75
— idem lămîie, 30 g.	2,25
— idem rom 25 g.	2,00
— idem coniac, 100 g.	10,00
— idem cacao, 100 g.	8,75
— ciocol. MIGDALINA, 100 g.	9,50
— ciocol. MODERN, 100 g.	9,50
GRUPA CIOCOLATĂ MASIVĂ	
— ciocol. amăruie cu lapte — 40 g.	4,75
— 100 g.	11,50
— cuvertură comerț — 1 kg.	75,00
SPECIALITĂȚI CIOCOLATĂ	
— Tomina, 250 g.	18,25
— Tomina, 500 g.	34,50

Umblînd prin fabrică, deslușim că există o opinie favorabilă dezetatizării întreprinderii. În acest mod personalul ar deveni mai interesat în obținerea unor parametri calitativi și cantitativi superiori. Așa că întrebăm (și nu numai retoric) : ce-ați spune de o privatizare pe acțiuni a acestui important trust ciocolatiu ? Ce-ar face atunci „ciocolatiii“ de pe stradă fără ciocolate vîndute la bursa... ciocolatie ? Pentru creșterea cantitativă a producției ar trebui noi investiții în utilaje, clădiri, piese de schimb, etc. Aceste utilaje ar trebui să fie moderne. Producția (de cîteva tone) de ciocolată este astfel — acum — fatalmente limitată de capacitatea tehnologică redusă.

Cum rămîne cu terapia

Și așa, ne întoarcem la ciocolatiii ambulanți cu ciocolata bulevardieră ? Sau rămînem să salivăm intens, precum popularul cîine al lui Pavlov ? S-ar putea ca specialiștilor care vor descoperi antidotul „nevrozei ciocolatii“ să li se decerneze, individual sau în comun Premiul Nobel pentru medicină și inteligență la un loc.

Grupaj realizat de : TUDOR OCTAVIAN ■, REGHINA VÂRVICI ■, PETRE BARBU ■, ELENA GHERA ■ și MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Se apropie secerișul

Comerțul de stat și-a trăit traiul

Zilele trecute, la unitatea Lactate din zona în care locuiesc, puțin după ora deschiderii, nu găseai mai mult de două produse : unt și biscuiți vrac. Vînzarea era pe măsură. Dar liniștea s-a tulburat dintr-o dată cînd una dintre vînzătoare exclamă furioasă : „Fir-ar mama lor a dracului, tocmai acum mi-au adus cașcaval ! Toată ziua mi-au mîncat-o, nenorociții, și aveam o grămadă de treburi în dimineața asta !“ Evident, nouă, celor trei, patru inși care ne aflam în magazin, ideea de cașcaval ne stîrnea cu totul alte sentimente, dovadă că imediat se instaură o coadă la fel de spontană ca și venirea cașcavalului cu pricina. Întîmplarea, lesne de observat, are tîlcul ei : rafturile goale au creat alte obișnuințe dintre care lenea comerciantului nu se află printre ultimele. Cam la fel se poate explica și golul din alte magazine care nu te inspitesc prin nimic, deși depozitele, așa cum au demonstrat-o colegii de la televiziune, nu stau chiar așa rău. În sfîrșit, **războiul salatei**, numim astfel ceea ce se petrece între I.L.F. și I.C.S.L.F., ne apropie de imaginea unui comerț care ține morțiș să nu-și schimbe apucăturile

Și iată acum o altă istorie care dă consistență celor afirmate.

Întreprinderea Zarea, care de ani de zile întreține iluzia că România mai este o țară viticolă, oferindu-ne dimineața, la prînz și seara delicioasa șampanie și, uneori, wine cooler-ul, și-a propus să lanseze un nou produs **Fructi-Zarea.** A făcut-o din două motive. Mai întîi, pentru că dispune de o linie complet mecanizată pentru un anumit tip de sticlă (330 g), și apoi fiindcă, descoperind o sursă de apă de mare adîncime, o apă foarte bună, a realizat o băutură răcoritoare din concentrate naturale de o excelentă calitate. Iată și cîteva detalii de la directorul întreprinderii, dl. Cornel Stoian : „Producînd în timpul iernii bitter și vermut, iar vara **Fructi-Zarea** reușim să fim eficienți, linia să producă încontinuu, să dăm de lucru oamenilor tot timpul anului și să oferim cetățeanului o băutură răcoritoare naturală. În ianuarie și februarie linia n-a funcționat. În martie am reluat producția de wine cooler, băutură pentru care consumăm o mare cantitate de vin în condițiile în care nu e vin“.

În consecință, întreprinderea, plină de elan și crezînd orbește că se apropie de descentralizarea de care tot pomenim, a întocmit documentația și i-a dat drumul prin labirintul avizărilor, vreo nouă instituții, departamente, ministere, centrale poticnindu-se la Ministerul Comerțului Interior, care i-a răspuns astfel : **„...Din analiza documentației tehnico-economice prezentată și mostrele, rezultă că nivelul calitativ al noului sortiment este inferior produselor existente în fabricație, prevăzute în nomenclatorul de băuturi răcoritoare aprobat pentru anul 1990“.** Mai reiese din adresa respectivă îndemnul fertil ca băuturile răcoritoare realizate de întreprinderile din subordinea Centralei vinificării, băuturilor diferite și produselor spirtoase să se realizeze **„în sortimentele omologate, în baza tehnologiilor și rețetelor aprobate“.** Semnează director general Nicolae Blăjan.

OTOPENI
APĂ DE IZVOR SPUMOASĂ
FRUCTI-ZAREA
PRODUS OBȚINUT DIN SUC DE FRUCTE ȘI APĂ DE IZVOR
330 g
Două băuturi pe care nu le vom avea la dispoziție din vina exclusivă a Ministerului Comerțului Interior

Mărturisim cu sinceritate că nu ne mai preocupă bîzdîcurile unuia sau altuia dintre ministere, uneia sau alteia dintre centrale. Dacă pentru o banală băutură răcoritoare e nevoie de atîtea avize ne întrebăm ce șanse avem să vedem la față economia de piață în mai puțin de douăzeci de ani ? Înțelegem că rostul unor atari avize nu este să susțină noul, ci salarii și posturi mai vechi.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un sat al uitării

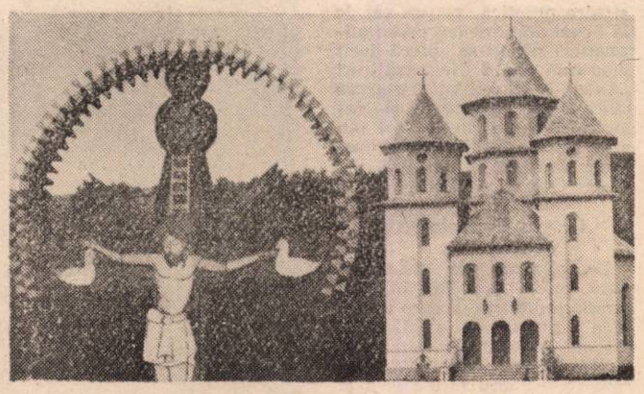

În județul Mureș, la vreo douăzeci de kilometri de Reghin, se strecoară printre dealuri și răzoare satul Băița. Nu este chiar așa de ascuns și nici greu de ajuns la el, dar asfaltul nu a fost suficient, s-a pierdut pe undeva, pe drum Și ar fi fost nevoie, că doar vin aici autobuzele cu navetiști în fiecare zi. De meritat, ar fi meritat oamenii, că doar sînt gospodari. Acum doi ani s-a sfințit în sat noua și frumoasa biserică, pentru care unii au donat și patruzeci de mii de lei. N-ar fi ajutat și la un biet drum? Soarta a fost, însă, mai puțin bună cu ei, pentru că nu au avut pe nimeni să dea din gură și și-au văzut de muncă.

În casa uneia dintre foarte multele familii Cotoi, care trăiesc în sat, s-a adunat mai multă lume. Cîteva familii Cotoi, unele înrudite, altele nu. L-au chemat și pe cel care citește mai mult presa, atîta cîtă ajunge pe aici, și le mai tălmăcește și spusele televizorului, atît cît sînt ele de adevărate, pe Iacob Cotoi, în vîrstă de 68 de ani, aflat de șase ani în pensie. Ne-au unificat mai întîi cu Frunzeni, povestește bătrînul, că acolo era Sfatul Popular. Apoi ne-au lipit de Lunca. S-au unificat și C.A.P.-urile. Noi aveam teren mai puțin și mai rău, zice el. Cînd au apărut județele, ne-a luat vreo 200 de hectare Bistrița, că așa a căzut granița. Apoi s-a înființat A.E.I. la Frunzeni și ne-a mai păgubit de 240 ha, care acum se află la Sîntu. Oamenii au plătit totuși la C.A.P. și s-au chinuit să cultive răzoarele de pe dealuri, cărînd bălegarul cu spinarea de multe ori. Și pămîntul i-a ascultat pînă la urmă, după ce au defrișat bine. pentru că era părăsit de mai mulți ani. Mulți ne invidiază acum cînd au văzut cum arată dealurile, cultivate cu porumb, sfeclă, cartofi, ovăz, de ți-e mai mare dragul, îl susține gazda, Iustina Cotoi.

După Revoluție, continuă moș Iacob, au despărțit toate satele. Dintr-un C.A.P. au făcut cinci. Noi de-abia am găsit un președinte, pe tehnicianul veterinar. Nici acesta nu vrea să stea mai mult de alegeri. Sîntem ai nimănui, oftează bătrînul. Primarul e la Lunca și n-a venit niciodată pe la noi, că zice că-i provizoriu. Nici pe timpul județenei nu a venit nimeni să vadă ce ne doare, nu se lasă Iustina. Dumneavoastră sînteți primul care ne întreabă ceva. Că și cînd era un singur C.A.P. nu ne plătea. Ziceau tovarășii că nu au producție, dar celelalte sate își luau cotele.

V-ajunge pensia? îi întreb. Apăi, decît 200 de lei, parca-i mai bine cu 500. Dar dacă se desființează ceapeul și rămînem fără ea, se destăinuie speriați oamenii. Nici cei care mai lucrează nu ar vrea să se desființeze, că nici ei nu mai au multă vreme pînă la pensie. Tineri nu prea mai sînt și se umblă din casă în casă să pună cineva sămînța în mașină. Dar fiecare își vede de treaba lui. Și pe urmă cu ce l-am munci dacă ar fi al nostru, gîndește sfatul bătrînilor, că doar atelaje nu mai avem, unelte de asemenea, că altfel ar ști fiecare ce are de făcut. Numai să nu ajungem slugi, zice Iustina, care n-a trăit decît cu comuniștii, e mai tînără cum s-ar spune. Am auzit eu de la părinți cum era pe vremuri cînd aveau numai unii pămînt. Cine știe ce fac partidele astea mai vechi, o trec ei pe politică. Ei știu una și bună. Frontul le-a dat de toate și poate că o să le mai dea.

În sat e un tractor, al lui Ioan Cotoi, făcut din piese, neînscris în circulație pentru că nu era voie. Dar omul își face treaba cu el de vreo șase ani împreună cu cumnatul Ioan Cotoi, și mai ajută și consătenii ori chiar C.A.P.-ul la transportul fînului și al lemnelor de la pădure. Pentru arat era mai greu, din lipsa motorinei. Alături de el, în curînd vor mai fi și alți beneficiari de tractoare particulari. S-au înscris și își așteaptă rîndul Biriș Maftei, Rusu Pompei, Rișcă Dumitru, Vodă Ion. Investiții care nasc speranță, și nu numai pentru ei. Poate că acum hărnicia oamenilor va scoate și satul din anonimat.

VICTOR RĂDULESCU ■

Industria discretă a florilor

O pasăre nu costă nimic fiindcă este o pasăre. O floare nu costă nimic fiindcă este o floare. Mult timp am crezut asta.

Unul din clanul de „industriași“ în ale florilor mi-a propus de curînd să intru într-o afacere cu flori. Avea o casă înspre Pitești, unde pe un teren frumos cultiva flori. Le căra cu trenul (în găleți cu apă) pînă la piețele bune de desfacere. Scotea cam 30 pînă la 50 de mii de biștari anual; plănuia însă o lovitură de 150 000—200 000 într-un an prielnic — și-apoi retragerea din afaceri în casa lui de la țară. Facem fifty-fifty, dacă vrei, zicea el, eu am aproape 50 de ani; nu mă mai țin puterile să muncesc singur pămîntul. „Materia primă“ o formau bulbii de gladiole și lalele, dar ehei, e și asta o știință cînd și de la cine le iei, la ce vreme, la ce preț, și pe urmă dacă-ți degeră, cum i s-a-ntîmplat lui și mai pierzi și așa cîteva miișoare, asta a fost acum doi ani, n-a prins vreme bună dom'le, și mai sar și zlătarii de prin împrejurimi gardul, și-ți mai ușurează din recoltă, iar pe urmă florile-s pretențioase, dom'le, trebuie pămînt bun, îngrășămînt de soi, îngrijite; bagi, să zicem, 50 de mii în bulbi, da' la primăvară trebuie să umbli, să-ți faci o filieră, dom'le, de plasare ,că dacă ai ca mine serviciu, cînd dracu' le mai vinzi; în loc să le dai cu șase lei firul, le dai cu trei, ca să faci, și alea, tuciuriile, le vînd la opt lei firul, și te speculează de cîștigă cinci lei la fir, mai mult ca tine, dom'le asta e... Și dacă dai 50 de mii cu trei lei, păi... Filiera, dom'le, filiera, asta-i totul...

În cartierul Militari, pe strada Valea Lungă, s-a deschis o florărie particulară (autorizație 1364). Pe la nouă dimineață, florăria e pustie. Unul din cei trei băieți bruneți, amabil, ne explică: „știți, domnu', florile vin tîrziu“. „Pe la cît?“ „Pe la zece.“ „Dar vin?“ „Vin, domnu.“ „Și aveți vînzare?“ „Avem, domnu'“. Așa și-așa. „Și ce flori?“ „Gladiole, trandafiri...“

În alt punct al orașului vizavi de Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu“, [illegible] au ieșit la colț, la drumul mare. O țărancă (după înfățișare) bătrînă îi dă cu 3—4 lei firul.

În florăria „CODLEA“ din Gara de Nord... minune. De data asta sînt flori. Trandafiri 6 lei, albi, roșii, alături garoafe, ficusul în ghiveci (probă pentru halterofili, un palmier în miniatură) — la 120 lei; în vecinătate „lebede“ de porțelan, de tip „galoș“ conținînd un ghiveci cu ferigi. Numai „lebăda“ costă 70 de lei.

In Piața Amzei, transformată într-o veritabilă piață de flori, în afară de tradiționalele gladiole (7 lei firul) poți găsi și maci în buchete (1 leu firul), nuferi (25 de lei buchetul de cinci), maci de California (15 lei bucata). La florăria „Codlea“ nr. 7 din Piața Amzei stăm de vorbă cu vînzătoarea, d-na Ghiță Victoria. Aici se vînd clasicele garoafe, ar mai fi trandafiri, dar nu vin..., astromeria, gerbera. Marfa se aduce de 2 ori săptămînal și e păstrată în frigiderele de la parter. Se vînd cam 1 000—2 000 de flori zilnic. Se fac și combinații florale. Cum? După inspirație... Pentru asta lucrează atelierul de jos. Aflăm că vînzătoarele de aici au o calificare măcar, cursuri de specialitate la Brașov sau liceu cu profil horticol.

În colț la Piața Romană, florăria aparținînd de întreprinderea Horticolă 1 Mai București este mai bine garnisită. Firul de gladiole galbene este șase lei; zilnic se vînd cam 500—600 de fire. De sfinții Constantin și Elena am vîndut aproape 20.000 de flori, ne anunță cu mîndrie o vînzătoare tînără și amabilă: gladiole, garoafe, trandafiri... Aici pensionarii se înghesuie la hortensii: 20 de lei ghiveciul. Un aranjament floral [illegible] coșulețe costă cam 114 le[illegible] Vizavi o ciriclie aruncă pe tarabă o găleată cu apă peste trandafiri, făcîndu-le respirația artificială.

Într-un asemenea carusel cromatic ochiul reporterului obosește. Dacă închizi ochii vei ameți și vor trebui să te ude cu apă de flori ca să te trezești.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Ortodonția care redă rîsul adevărat

Își amintește doar cum Dacia, parcă atrasă de un magnet, s-a înfipt în camionul din față. Cu un pocnet de nucă strivită. Dar, pe Andrei, cineva acolo sus îl iubește. S-a trezit la spital teafăr. În fața oglinzii însă a simțit nevoia să se sprijine de perete. În spatele buzelor se deschidea hîd un hău. Dinții din față rămăseseră undeva în mormanul de fier de pe șosea. Au urmat luni cînd putea zîmbi doar într-un colț de batistă. Un prichindel i-a strigat: Știrba-Baba-Cloanța. S-a închis în odaie cu lacrimile lui. „Nu le stă bine celor 14 ani ai tăi cu o proteză dentară. Cînd vei săruta prima fată să-ți amintești și de mine“, l-a bătut pe umăr doctorul Constantin Cojocaru. Și a pornit să rescrie o altă anatomie a gingiilor băiatului cu ochi albaștri și triști. Sub apăsarea sîrmulițelor și inelelor ortodontice dinții rămași au început să migreze spre spațiul gol mutilat de accident. Incisivii laterali s-au instalat în locul celor centrali retezați. Caninii și măselele s-au deplasat spre linia mediană. Andrei poate să rîdă iar. Cu poftă. Dezvelindu-și dinții. Ai lui. Nu unii mincinoși ai unei proteze de plastic. Tot cu aparate ortodontice dr. Constantin Cojocaru a restabilit și simetria maxilarelor fracturate ale mamei lui Andrei. Mici minuni plămădite de mîinile de artiști ai sănătății la Dispensarul Policlinic Universitar de Ortodonție. Pe strada Negustori din București, medicii scriu cu răbdare o erată la niște nedreptăți ale destinului: anomaliile dentomaxilare. Dizarmonii care încalecă dinții, urîțesc șiragul danturii, împing în față maxilarele unor copii și tineri, le îmbătrînesc fizionomia arestîndu-le zîmbetul.

„Aceste tulburări de creștere și dezvoltare ale aparatului dento-maxilar apar fie pe parcursul vieții, fie au la origine componente congenitale, explică dr. Constantin Cojocaru. Obiceiurile vicioase din copilărie ca suptul degetului, dormitul prea mult pe o parte și cu perne sub cap conduc la asimetrii faciale. Uneori, copiii moștenesc dinții mari și lați de la mamă și suportul alveolo-maxilar mai mic de la tată. Premise pentru anomaliile dentomaxilare, alături de rahitism. Cariile netratate la timp și extracțiile ulterioare fără substituție pot favoriza înclinarea și migrarea dinților vecini sau antagoniști. Atît la dantura de lapte cît și la cea definitivă. Anomaliile dentomaxilare atentează la frumusețe, la armonia figurii. De aici pînă la sufletele rănite, la complexele de inferioritate nu mai e decît un pas. Intervin și tulburări de masticație și alimentație cu cortegiul lor de boli digestive. Cuvintele sînt șuierate, se înghit silabe. Ei bine, ortodonția joacă rolul unui veritabil arhitect reparator al danturii“.

Pe ușa cabinetului, coborîtă parcă din poveste, intră o Scufiță Roșie. Ochii abia ascund bobițele lacrimilor. Nenea doctorul nu se dovedește însă a fi Lupul cel rău, ci un prieten care o trage de codițe. Fetița de 5 ani a venit să pună la colț o carie cît un vîrf de ac. Bunica se mîndrește cu șiragul de perle al dințișorilor aliniați ai mogîldeței. „N-are nici o strungăreață“. Doctorul Cojocaru descoperă însă un pericol ascuns. Dinții frontali de lapte nu s-au rărit pentru a crea spațiu suficient pentru răsărirea celor definitivi. Micul aparat cu șuruburi, strînse sau destinse din cînd în cînd de mama acasă, va stimula sau inhiba prin presiune centrele osteogenetice de creștere. Ancuța nu va fi o adolescentă întristată de dinții ei încălecați. „Medicii stomatologi din școli, grădinițe, pediatrii au datoria să depisteze din timp anomaliile dentomaxilare. Cu mai mult interes și pasiune le pot sesiza ușor. Centrul de Ortodonție asigură copiilor tratamente complexe, menite să-i ferească de suferințele ulterioare. Purtînd conștiincios și cu răbdare aparatele fixe sau mobile, dizarmoniile dentare se corectează după un timp“.

Pacientul următor, un elev de 13 ani, se prezintă la controlul final. Terapia s-a încheiat și de astă dată cu happy-end. „Voi păstra sîrmulițele ortodontice ca pe o amintire a dinților mei încălecați, înghesuiți, rotați. Un vis urît, acum uitat. Am mai tras chiulul la început ascunzînd aparatul în ghiozdan. Dar după 2 săptămîni m-am obișnuit cu el. Parcă mașinăria liliputană din gură făcea parte din dantura mea. După ce am citit cîteva zile lecțiile cu voce tare, vorbirea n-a mai fost sîsîită“. Au trecut 2 ani de cînd lui Cristian i se luau amprentele dinților chinuiți. Cu radiografiile panoramice în față, doctorul Constantin Cojocaru a măsurat cu compase, raportoare, rigle, necesarul și excedentul de spațiu în vederea alinierii danturii lui de iepuraș, cu călcătură strîmbă. Milimetri, grade de rotație, formule, desene cu geometria spațială a gurii. Fiecare forță dezvoltată de aparatul ortodontic a fost calculată la zecimală. „Ortodonția reprezintă un cocteil de principii de biologie și mecanică, spune dr. Cojocaru, de fapt, jumătate medic, jumătate inginer. Am iubit și anatomia și mecanica. Așa m-am logodit de 20 de ani cu această disciplină medicală, în care fiecare caz e o premieră. Dizarmonia dento-alveolară n-are vîrstă. Afectează și dinții de lapte ai copilului și cei definitivi ai adolescentului. Chiar și la adulți dinții pot migra dezordonat după extracții neurmate de substituții. Presiunea de masticație devine excentrică, țesuturile susținătoare ale dinților sînt suprasolicitate și apar paradentozele“. Uită să vorbească de cele 10 brevete, de sutele de studenți purtați de mînă printre tainele captivante ale acestei meserii, de stomatologii din Egipt, Grecia, R.D.G., Siria, specializați în policlinica de pe strada Negustori. De curînd, o tînără stomatologă i-a cerut împrumut un tratat. Cînd i l-a înapoiat, a găsit printre file o rețetă cu schița unui aparat ortodontic desenat de el acum 10 ani. Și-o poză a doctoriței de gît cu fetița și soțul. Abia atunci și-a amintit de adolescenta de demult. Retrasă, tristă, cu fața îmbătrînită de o dantură urîtă, dezordonată de boală. „Există bucurie mai mare decît să redai oamenilor rîsul adevărat?“.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Unde este valuta pentru răniţii revoluţiei?

Am primit din Oradea o scrisoare zguduitoare a unei soţii al cărei soţ — maior VASILE DINIŢA — zace de **5 luni** de zile la Spitalul Militar Central, grav rănit în noaptea de 23 decembrie 1989, ora 0,30, în luptele pentru apărarea Academiei Militare.

A suferit două operaţii foarte grele în 24 decembrie 1989 şi 21 martie 1990, dar tot nu s-a vindecat. Descurajat şi demoralizat complet, rănitul, elev ofiţer în anul I la Facultatea de arme întrunite şi tancuri din cadrul Academiei Militare, a solicitat Ministerului Apărării Naţionale să fie trimis în străinătate, unde, după cum am aflat de la unii medici, astfel de operaţii dificile se fac cu ajutorul laserului şi sub microscop. Soţia, din Oradea, cu o fetiţă de doi ani şi jumătate, care face o navetă absurdă între Bucureşti şi oraşul de pe Crişul Repede, a bătut la multe uşi, dar fără nici un rezultat. Oare aşa sînt trataţi eroii şi răniţii Revoluţiei noastre? În data de 13 mai, soţia rănitului a aflat de la dl. col. dr. Hodorogea că raportul rănitului a fost înaintat la Ministerul Sănătăţii şi că există intenţia de a fi trimis ofiţerul grav rănit în Italia. La data de 25 mai a.c. s-a comunicat însă, în mod absolut de neînţeles, că s-a contramandat plecarea.

„Mă întreb, scrie soţia revoltată, de ce nu există oare valută pentru salvarea unui om de numai 34 de ani, un om care a luptat cu arma în mînă pentru libertate şi democraţie şi care zace de 5 luni de zile între patru pereţi ai rezervei 17 din secţia urologie a Spitalului Militar Central? Celor care nu rezolvă situaţia soţului meu, le doresc doar o zi de suferinţă din cele 5 luni de zile şi atunci, cu siguranţă, că imediat l-ar ajuta cu plecarea în străinătate."

Ne întrebăm şi noi împreună cu soţia rănitului: unde este valuta pentru răniţii Revoluţiei noastre?

Aşteptăm un răspuns din partea Ministerului Apărării Naţionale şi a Ministerului Sănătăţii care au datoria morală de a salva pe acest om tînăr secerat de gloanţe şi care zace de 5 luni de zile în cea mai neagră disperare.

PAŞCU BALACI ■

Iarba creşte şi-nfloreşte

CALCATI IARBA
RUPETI FLORILE

Fericiţi cei însetaţi de libertate...

P
LIBERTATEA

În curind memoriile lui Constantin Argetoianu

Editura FORUM, fostă Albatros, care şi-a schimbat nu numai numele ci, şi profilul va deschide în curînd seria memoriilor lui Constantin Argetoianu. Primul volum: „Pentru cei de mîine. Amintiri din vremea celor de ieri" se referă la perioada 1913—1916. Îi urăm noii edituri viaţă lungă şi un profil cît mai instructiv şi atrăgător.

DE LA COADĂ ADUNATE

Cine-i omu'?

— Tu ce te bagi în faţă? Aşa te învaţă domnul Onoriu?

— Nici într-un ceas nu luăm pîine.

— Las', că nu-i chiar aşa. Dacă avem banii potriviţi, merge repede.

— Cînd s-o termina cu coada asta, că tare m-am săturat!

— Şi-atunci, ce-i vrea? Să ne călcăm în picioare, ca nişte necivilizaţi? Europa-i cu ochii pe noi, domnule!

— Stai, nene! Ce-ţi sări aşa muştaru'? Ce-am zis? Că vreau să nu mai fie coadă: măcar la pîine, că de altele, să zic că te mai poţi lipsi.

— Păi, cum să nu fie coadă, dacă e sîmbătă şi mîine e închis? E la mintea cocoşului!

— Mersi! Şi după mintea dumitale, d-aia s-a închis centrul de pîine de peste drum şi ne-a înghesuit pe toţi în ăsta, care era de răcoritoare. De ce s-a închis, poţi să-mi spui?

— Eu ştiu?! Mi se pare că se dă localul la un particular. Spun şi eu ce-am auzit la coadă. Mi se pare că s-ar face o coafură.

— Ei, da! Că asta ne lipsea... tichie de mărgăritar! Fugi, dom'ne, că nu pot să cred. Adică, ăia de la primărie, nu se orientează şi ei, ce i-ar fi mai de folos omului?

— Ba se orientează. Vorba e, cine-i omu'?

LIANA TATOS ■

Tecuci — Bucureşti, cu elicopterul

Aflăm că Primăria oraşului Tecuci duce tratative cu compania română L.A.R. pentru crearea în acest oraş a unei unităţi de transport aerian cu elicoptere pentru populaţie. Se scontează ca pe ruta Tecuci — Galaţi — Bucureşti să se poată pune la punct un trafic operativ, care să facă legătura între cele 3 localităţi. Cursele ar urma să poată prelua grupuri de 16—24 de pasageri, care ar putea efectua deplasarea spre Capitală în timp de 55 de minute, cu o viteză aeriană medie de 230 km./h. Nu se cunosc încă amănunte în legătură cu preţul unei asemenea eventuale deplasări, însă se crede că subvenţionarea acestei unităţi de către stat va fi absolut necesară. Oricum, costul unui viitor bilet de călătorie cu elicopterul nu poate depăşi pe cel al deplasării cu avionul în condiţii similare. **(C.P.)**

La orizont, nimic nou

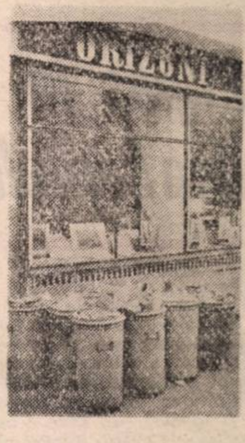

Vernisaj la Muzeul Satului

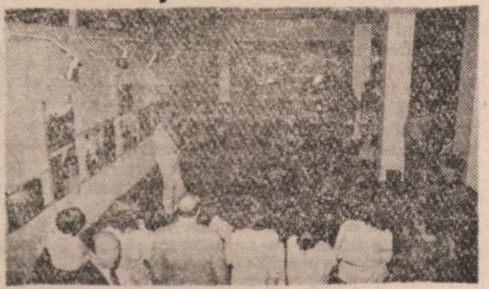

La Muzeul Satului s-a deschis expoziţia personală de fotografii a lui Dan Dinescu.

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Se preferă domnişoare şi valută

„Sindicatul liber de la noi nu apără drepturile muncitorilor, ci mai degrabă interesele şefilor", ne scrie **Daniel Turcu**, de la I.C. Tîrnava — Sighişoara, Atelierul 7 Tîrnăveni.

În momentul în care semnatarul rîndurilor de mai sus şi-a anunţat decizia de a intra în grevă, conducerea sindicatului „liber" l-a informat că nu mai face parte din rîndul sindicaliştilor. Departe de a ne declara adepţii unei asemenea forme de protest, considerăm că sindicatul — nou şi cît se poate de liber — de la I.C. Tîrnava, ar fi trebuit să se întrebe ce-l mînă pe un membru al său către o astfel de manifestare. Pentru că, dacă n-a aflat, îl informăm noi — motivaţia omului este de luat în seamă. Căsătorit, cu un copil pe drum, Daniel Turcu nu are casă. A făcut toate demersurile necesare înainte de Revoluţie, dar bani să dea n-a avut. Acum nu se mai poate pune problema, pentru că, după cum ne scrie „de cînd cu democraţia, se preferă valută". În mod ciudat, mai au prioritate şi domnişoarele. O sumedenie de dudui necăsătorite, ce păreau bine instalate în casa părinţilor, primesc garsoniere sau apartamente, criteriile după care sînt alese de pe listele de priorităţi rămînînd cît se poate de neclare. Le-o fi cunoscînd Primăria oraşului Tîrnăveni din judeţul Mureş? Şi într-un caz, şi în celălalt, noi aşteptăm un răspuns.

Asta, da, democraţie

Împlinind vîrsta de 60 de ani, **Gherghina Voicu** şi-a depus cererea de întocmire a dosarului de pensionare. Domnul preşedinte al C.A.P. Bujoru, judeţul Teleorman, Costache Valeriu, i-a comunicat că nu are dreptul la pensie şi nici la lot în folosinţă, pentru că în toţi aceşti ani (1969—1989) a muncit în contul soţului. Nemulţumită, femeia s-a adresat inspectorului-şef al U.J.C.A.P. Teleorman, care nu i-a dat doar dreptate, ci şi „hîrtie la mînă" către preşedintele C.A.P. Bujoru. Domnul Costache Valeriu a mai cedat cîte ceva — adică o bucăţică de teren — dar de pensie nici n-a vrut să audă.

Doar a fost Revoluţie — nu e aşa? — şi nu mai e cazul să ascultăm de şefii de la judeţ. Asta, da democraţie! Dacă femeia are sau nu drepturi, ce să ne mai punem problema?

Opinii

„Am citit în revista dumneavoastră — ne scrie **Iustin Boloc**, de la I.S.P.E. Bucureşti — două articole despre doctorul Andrei Firică, ce m-au determinat să aştern aceste rînduri, cu dorinţa de a le face publice. Sînt inginer geolog şi în urma unei fracturi bimaleolare cu deplasare, suferite într-un accident pe teren, am fost operat şi îngrijit de dr. Andrei Firică la Spitalul de Urgenţă din Bucureşti. Sînt convins că numai experienţa şi înaltul profesionalism de care a dat dovadă medicul, a determinat însănătoşirea mea în scurt timp şi revenirea în mijlocul colegilor de muncă. La patru săptămîni după operaţie eu puteam să conduc maşina şi să-mi reiau activitatea."

Alternativă

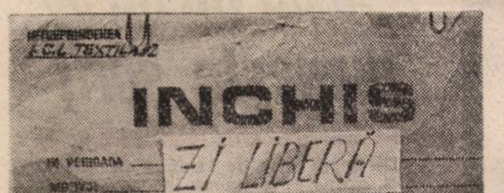

Întrebări dureroase

Mai sînt întrebări — de obicei dureroase — rămase fără răspuns. Spre exemplu, cea lansată de Asociaţia locatarilor din str. Dorohoi nr. 8, bl. E-19, sc. 2, sector 4: „Ce poate face o bătrînă în vîrstă de 80 de ani, în urma decesului soţului şi, apoi, a fiului ei, rămasă fără nici un sprijin pe lume?". **Crăciun Borbală** (apartamentul 23), îndemnată de vecinii ce încearcă s-o mai ajute, s-a adresat cu o cerere către Oficiul de pensii — sector 4, cerere rămasă fără răspuns. Primăria aceluiaşi sector, ar putea-o ajuta, cumva?

Grupaj realizat de
LIANA TATOS ■

Poşta redacţiei

Lucian Dorin — Tg. Lăpuş: Revista ilustrată „Flacăra-BIS" este pe piaţă. Costă 15 lei, dar merită. Pe scurt, este un mic almanah Flacăra, care va apărea lunar. Vom încerca să vă îndeplinim rugămintea. ● **Uleşan Simion** — satul Filpişu Mare nr. 63, cod 4259 (Mureş): Nu ştim, dar poate ştiu cititorii noştri, cărora pe această cale le transmitem rugămintea dv. de a afla de unde v-aţi putea procura o instalaţie de îmbuteliat sucuri sau o maşină de îngheţată. Vă dorim succes. ● **Costea Sanda** — Slobozia: Nu. ● **Stancu Veronica** — Tîrgovişte: Studenţii beneficiază de ajutor pentru supliment de hrană (cei bolnavi de tuberculoză pulmonară sau osteoarticulară) în cuantum de 75 lei lunar, pe toată perioada bolii în care frecventează cursurile, inclusiv vacanţele. Mai pot fi acordate ajutoare pentru alimentaţie dietetică (cu recomandarea medicului), pentru procurarea protezelor dentare, chirurgicale, a aparatelor ortopedice, ochelarilor medicali, pentru plata cheltuielilor de transport cu ocazia deplasărilor pentru internare în clinici de specialitate. ● **Rusu Floarea** — Roman: Nu vă încadraţi în prevederile legale. ● **Ciobanu Victoria** — Bucureşti: Credem că aveţi o idee excelentă — constituirea unui club al vegetarienilor. Nimeni nu vă opreşte să-l iniţiaţi. ● **Netea Gheorghe** — Craiova: A început importul de televizoare color. Probabil că timpul de aşteptare va fi mai scurt. ● **Constantinescu Lucian** — Bucureşti: Examenele pentru definitivare şi gradul II se vor desfăşura în septembrie, cînd se pot prezenta şi candidaţii care urmau să susţină examenul în decembrie 1989, ca şi cadrele didactice care nu au obţinut, în termenul legal, definitivarea. Informaţii suplimentare la inspectoratele şcolare. ● **Ciubotaru Ioana** — Tg. Jiu: Da. ● **Braşoveanu Ion** — Bacău: Vă aşteptăm la redacţie oricînd doriţi, luni — vineri, orele 11—14. ● **Popovici Viorel** — Ploieşti: Se acordă unele sporuri pentru condiţii deosebite de muncă şi izolare în industria extractivă de petrol şi gaze, precum şi concediu suplimentar. ● **Ivaşcu Ana** — Iaşi: Reveniţi.

REGHINA VĂRVICI ■

Imaginea Tecuciului de astăzi, cu împlinirile și neîmplinirile lui, cu păsurile și problemele lui, cu necazurile și bucuriile lui, cu decepțiile, dar mai ales cu speranțele lui, așa cum s-a încercat să se cuprindă în paginile de față, trebuie raportată neapărat la Tecuciul de altădată, la Tecuciul din vis, pentru a prefigura Tecuciul de mîine și dintotdeauna.

ION D. GOIA ■

Fotografii mișcate liber

După trei ceasuri de rulaj, motorul Daciei e încins. Picotim sporadic, amenințați de hurducăielile șoselei. Intrarea în Tecuci, aproape de neremarcat : plopi înalți, bariere, drumuri de fier întretăiate, gara Nord deșelată de calabalîcul călătorilor. O unitate militară, blocuri stas, unități comerciale, bicicliști și fete de liceu. Căutăm hotelul, ne foim și ne legănăm strașnic. Marian, călăuza noastră de la volan, pufnește neînțeles și dă să spună ceva, dar renunță. De la nivelul jos al ferestruicilor de portieră vedem furnicarul de lume agitîndu-se debusolat, într-o alergare inexplicabilă. Parcăm în fața hotelului. Recepționera e lividă și rotește tremurînd discul telefonului de serviciu. Din capul scărilor vine, val-vîrtej, o cameristă și anunță că la etajul întîi e „prăpăd". Cum, ce, de unde ? — întrebăm simultan fiecare și aflăm de cutremur. Cutremur ? Da, da, acum cîteva minute în urmă. Ne cutremurăm retroactiv și alergăm la etaj. Zidurile sînt crăpate serios, mochetele scărilor garnisite cu dărnicie de tencuială, curentul și telefoanele întrerupte. Fotoreporterul ia cîteva imagini. Părăsim hotelul, nedeciși în a rămîne sau nu.

Primăria e o clădire relativ mică, cu mai multe nivele. În anticamera domnului primar se precipită rapoarte și informări. Încă sub impresia seismului, oficialitățile orașului ne întîmpină cordial și scurtul dialog se derulează firesc. Domnul primar, Eugen Beceanu, vorbește părintește despre Tecuci : „Lumea e calmă la noi. Aici a fost liniște și **atunci.** Liniște și sublim. Acum **se încearcă să se muncească.** Problema economică rămîne fundamentală. Ne confruntăm cu lipsuri considerabile de materii prime". Întrebăm și ni se răspunde. Aprovizionarea cu alimente s-a îmbunătățit net, sînt încă mari dificultăți cu rezervele de apă, cu înlocuirea conductelor de 150 mm în diametru, cu locuințele. Pentru un număr de 1840 de cereri de apartamente, ritmul construirii pare dezastruos. Trustul de resort (T.A.G.C.M.), confruntat și acesta cu penuria de ciment și fier-beton, s-a angajat să poată finaliza pe acest an 170 de apartamente dintr-o ofertă inițială de 300. Pe anul trecut au fost predate doar 39 de locuințe. Chiar dacă se poate vorbi de un confort **acceptabil,** încetineala cu care avansează lucrările pune mari probleme primăriei.

Clic-clic. Domnul primar își potrifește nodul cravatei, scrutîndu-ne culant prin lentilele ochelarilor. Clădirea zvîcnește scurt, dimpreună cu noi. O scurtă replică seismică. Transpirăm și mai că ne-am face cruce. Fotografii mișcate liber. „Am dat aprobarea pentru construirea unei noi biserici, într-un cartier din zona industrială" — continuă, stăpînit, gazda noastră. „S-au aprobat proiecte noi, de construire a două noi școli, de extindere a spitalului de pediatrie. Ca noutăți, avem în vedere **crearea unei unități de elicoptere pentru transportul persoanelor pe ruta Tecuci-Galați-București.** Avînd capacitatea de a prelua 16—24 de persoane, transportul ar putea asigura deplasarea operativă spre Capitală în 55 de minute, cu o viteză aeriană medie de 230 km/h. Inițiativele particulare sînt și ele în atenția noastră. S-au deschis în oraș un salon particular de coafură, o cafenea, biroul de avocatură al d-lui Dan Frîncu. Vom încuraja ideile noi, nici vorbă...".

Ne luăm rămas bun. Clic-clic. O mînă, două, trei, întinse cu căldură. Pornim în tentativa de a descoperi Tecuciul, cîte ceva despre știutul și neștiutul său.

În dulce tîrgul Tecuciului

Popas în Calea Laptelui

Poate că pruncii Tecuciului, așezați la masă, somnoroși, privindu-și zilnic cana cu lapte, închipuie o imagine cosmică. Calea Lactee — Calea Laptelui. Laptele — dulce, acru, bătut — „apa vie" a copiilor și bolnavilor acestui oraș, vine pe o cale anume în case, spitale, grădinițe. Vine dintr-un loc simplu și modest, în care e curat și miroase a zer : **Centrul Tecuci al I.I.L. Galați.**

Pe d-na Victoria Bodea, șefa acestui centru, am găsit-o în birou, concentrîndu-se să deslușească noi soluții și pîrghii economice de rentabilizare în general. Aflu că după Revoluție s-au făcut și se fac eforturi de ameliorare și îmbunătățire a activității generale. Prin dirijarea producției către obținerea de produse proaspete, s-a venit direct în întîmpinarea cererii de consum imediat. De aici pleacă noaptea laptele, împreună cu produsele proaspete și acidofile (iaurtul, smîntîna, brînza proaspătă, telemeaua). „Livrările de lapte din zootehnie au crescut cu un procent considerabil, cca. 20%" — rețin din discuție. „Avem însă probleme cu livrările din partea particularilor, livrări care au scăzut apreciabil. Piața liberă le oferă posibilitatea de a vinde la prețuri mai avantajoase, superioare celor pe care noi sîntem în măsură să le oferim. Chiar dacă față de anul trecut prețul de achiziționare pentru caș l-am sporit de la 22,60 lei/kg la 53 lei/kg., producătorii încă preferă să și-l comercializeze singuri. Zilele trecute discutam cu un cioban care îmi spunea că printr-un simplu calcul matematic, la o cantitate de 100 kg de caș livrată statului (nouă, adică), **ar pierde** 1 000 de lei, comparativ cu situația în care ar vinde aceeași cantitate pe cont propriu. Noi mai mizăm și pe o posibilă scădere a prețurilor pieții, în condițiile în care aceasta e saturată. „În plus, mi se lasă să înțeleg că încă funcționează varianta socialistă a legii lui O(h)m : „ești om cu mine — sînt om cu tine". Adică, tradus cumva, cei de aici **fac rost** de mălai (cum, oare ?), și îl dau ciobanilor să se poată hrăni la stînă, în schimbul unor oferte mai generoase din partea acestora în privința livrărilor.

Facem împreună un tur rapid prin „centru". D-na Bodea continuă să-mi înșire problemele cu care se confruntă: „Mai sînt greutăți privind igiena. S-a revenit cu insistență asupra planului de igienizare și dezinfecție. Apoi, refrigerarea laptelui adus ca materie primă e defectuoasă. Mașinile-cisternă nu sînt dotate cu instalații de refrigerare corespunzătoare, iar cele ce au asemenea instalații funcționează cu agent (freon) din import, așa că se recurge la folosirea apei curente pentru răcire". Mă gîndesc la stadiul de înapoiere, la utilajele uzate moral, la privirile muncitoarelor, inundate parcă de teamă și sfială. Munca brută, nemecanizată, a făcut din femeile de aici niște roboți în halate. Roboții devotați ai Căii Laptelui. „Știți", conduce conversația șefa Centrului mai departe, „acum, la finele lunii mai, au loc multe fătări. În perioada aceasta, laptele nu mai corespunde calitativ, fiind lapte colostral, care precipită ușor, fiind bogat în albumine și dînd impresia de lapte acidulat. E greu de depistat și de eliminat, așa că de cele mai multe ori ajunge să fie combinat cu cel autentic și trece în fabricație. Oricum, laptele din comerț, **actualul lapte, nu respectă indicii calitativi** prevăzuți în norme". Întreb dacă acest aspect esențial nu s-ar putea înlătura prin privatizare, însă desprind din răspuns piedicile serioase ce se ivesc : tehnica modernă de industrializare a laptelui pare inaccesibilă, reviste de specialitate nu există, iar lipsa subvențiilor făcute de către stat în cazul prețurilor de achiziționare a laptelui de la C.A.P.-uri și I.A.S.-uri (6 lei/l de lapte de vacă, 12 lei/l de lapte de oaie) ar fi insurmontabilă. Rămîn de găsit **soluții viabile.** Tecuciul **trebuie să aibă șansa de a avea produse de calitate,** apetisante, ambalate competitiv. Altfel, Calea Laptelui nu va putea suscita nicicînd imaginația către astrologie, ci va rămîne aceeași stradă prăfuită pe care aleargă mașinile ticsite cu navete și pămînteni proaspăt ieșiți din schimb.

„Părintele" urbei, primarul Eugen Beceanu

Apă cu vin nu se numește șpriț

De la un grup de locatari din blocul A 2, strîns pe o bancă la o tablă, am aflat că apa caldă urcă la cele trei etaje de două ori pe săptămînă. Și vă convine ? Da, ne convine, că dacă ar curge toată săptămîna, am plăti mai mult la întreținere. Dar și așa întreținerea e scumpă, centrala termică nu are contor, s-au făcut adrese la E.G.C. pentru instalare, să vedem și noi cît trebuie să plătim, dar n-am primit nici un răspuns. Muncitorului Gh. Cîrciumaru, locatar în blocul A 1, etajul trei, îi plouă în apartament de cinci luni. A trimis și el numeroase adrese, dar cei de la E.G.C. tac. Cînd au pus smoală pe acoperișul blocurilor, spun locatarii, mulți muncitori au fost văzuți cu [illegible] vîndut persoanelor particulare car[illegible] și pînză de sac, iar întreprinderea motivează întîrzierea reparațiilor din cauza cartoanelor... care nu sosesc de la Galați. Blocurile A1-A5, construite cu 25 de ani în urmă, „victorii ale socialismului", n-au suferit reparații capitale, conductele nu au fost schimbate, instalațiile santiare la fel, 460 de oameni locuiesc în 152 de apartamente cu subsoluri inundate. Din cauza apei potabile, a lipsei de igienă, în toamna trecută a izbucnit o epidemie de hepatită. Adevărat ! — îmi confirmă Ștefan Epure, locatar în blocul A1, care de patru ani încearcă să-și schimbe cada din baie. Urc și cobor în blocul A1. Oamenii au dreptate de 25 ani.

Am plecat pe firul apei...

Astfel am aflat că la uzina (de apă) sînt așteptat. Nu puteam să dau înapoi. Mă interesez de calitatea apei, de coloanele subdimensionate, modul de distribuție. Directorul este plecat să evalueze pagubele cutremurului. Sînt lăsat pe mîinile maistrului Grigore Milea, care-mi explică : apa este captată din 28 de puțuri ale orașului și din 26 de puțuri aflate în Cosmești. Apa ne-ar ajunge, dar (ah, dar-ul ăsta !) nu avem sîrmă de bobinaj pentru motoare, nu avem vaselină, valvolină, conductele sînt vechi, nu ni se plătesc orele suplimentare, personalul este redus, prețul apei livrat populației este mic, 90 de bani/m³... Gata ! Îl întreb : Ce ați făcut în aceste condiții ? Îmi răspund[illegible] sînt subordonați Galațiului, că nu le dă sîrmă de bobinaj... (! ?). Epidemia de hepatită a pornit de la apa potabilă ? Maistrul Grigore Milea neagă : apa a fost bună, dar cei de la Sanepid ne-au găsit pe noi vinovați. Am primit penalizări, amenzi și am tăcut.

Stația de epurare miroase a cafea

Cea mai mare stație de epurare din Tecuci pare să fie foarte mică. Lucrările de extindere, începute în anul 1987 de Antrepriza Construcții Galați, pentru care s-au alocat 26 milioane de lei, se încheiau conform „planificării" la [illegible] ianuarie 1989. În curtea stației de[illegible]perim gropi uriașe, tuburi din beton, nici un muncitor ; lucrarea este abandonată. Lucrătorii au fost detașați pe șantierele blocurilor de locuit. Într-adevăr, a fost nevoie de ei acolo, anul trecut s-au construit numai... 39 de apartamente. Orașul a crescut și debit[illegible] reziduurilor a ajuns la 350 m³/s, cifră ce depășește debitul normal al stației. Specialiștii de aici ridică din umeri și ne invită la o cafea. Despre epidemia de hepatită aflu că nu apa a fost vinovată, ci alimentele.

Dacă nu vine apa, vine medicul (legist?)

Medicul-șef al Policlinicii din Tecuci, doctorul Trandafir Boboia, nu cunoaște în profunzime problema epidemiei... Că pe vremea aia nu era el șeful Policlinicii, dar ne dă cîteva amănunte : de la București și Iași au venit doctori și profesori care au studiat epidemia izbucnită, mai cu seamă în rîndul copiilor. Au fost peste 500 de cazuri. Nici apa, nici conductele vechi, nici sîrmele de bobinaj n-au provocat epidemia, ci alimentele de pe piață. Acum putem recunoaște asta, pe atunci nu puteam da vina pe mîncare. Apa potabilă a fost aleasă „țapul ispășitor", pentru că apa n-are miros.

...Și-am ajuns la barajul birocrației

La ora 14,30, zi de joi, nu găsesc [illegible] nimeni din conducerea Întreprinder[illegible] Exploatare și Gospodărire Com[illegible] Tecuci. Probabil că sînt plecați [illegible] ren sau la masă. Agentul consta[illegible] Nicuță Bejan, are bunăvoința (alții [illegible] avut-o) să-mi dea amănunte în priv[illegible] cartonului, a bitumului care lipsesc[illegible] desăvîrșire. În locul lor se folosește „giurgiuplastul", un material care se strînge la umezeală și de aceea plouă în apartamentele reclamagiilor ! Raza de acțiune a întreprinderii este foarte mare : 130 de blocuri, plus satele din jur. Iar se înșiră motive : lipsa țevilor din zinc, nerespectarea legilor de către locatari, imposibilitatea efectuării reparațiilor capitale... Cei de la E.G.C.

n. 1936, în Ucraina. Fiu de muncitor de la uzinele Dniepropetrovsk. Anii copilăriei, în Siberia. Școala de cinema, la Moscova.

în 1963 lucrează cu Paradjanov la „Caii de foc", **„un film capital de larg succes internațional, dar puțin cunoscut în țara natală".**

1965. Un izvor pentru însetați. **Scenarist — poetul Ivan Drach. Film arestat. Un arest de 22 de ani.**

1969. Ivan Kupala, **după Gogol. Film interzis pînă în 1987.**

1971. O pasăre albă cu o pată neagră : **„un film mai ușor de văzut la Tokio sau Toronto decît la Kiev".**

1981. Cîntecul pădurii **după piesa poetesei Lesia Ukrainka.**

1983. Legenda reginei Olha.

1990. Lacul lebedelor. Zona **scris în colaborare cu Serghei Parodjanov și interpretat de Victor Soloviov (născut în 1950 din părinți ruși.**

Tatăl său condamnat de Stalin și internat în Gulag).

EVADAREA CA FORMĂ A SPERANȚEI

„... o imagine e mai înțeleaptă decît un cuvânt, căci ea reprezintă, întotdeauna, o profeție. O profeție — mică sau mare — este, în același timp, o profeție care n-a fost încă întemnițată de cuvinte.

...Am făcut acest film pentru că mi-era imposibil să nu-l fac.

Este un film despre o evadare, despre un prizonier.

M-am simțit întotdeauna prizonier într-o Zonă. Eu și, alături de mine, toată națiunea mea.

Evadarea e ultima, e cea mai teribilă formă a speranței".

Illienko,
(extras dintr-o scrisoare)

căuș într-un ochi noroios. Sorbirea. Vomismentul. Altă sorbitură. Dispariția repulsiei. Hăpăitul milului. Pentru prima oară, iată obrazul, iată găvanele ochilor. Părul scurt. Încărunțit.

Polițistul. Patrula la umbra secerii. La umbra ciocanului. Acalmie. Plictiseala polițistului. Apariția musafirelor. Ciripitul fetelor. Plimbarea polițistului. Pușca pe spate și mîinile polițiste întinse pe umerii dolofani ai domnișoarelor. Cadoul polițistului : O petardă roșie ! Poc ! Chirăială.

Privire din interior. Secera și ciocanul albite de albeața zilei. Undeva, departe, norii.

Potop ! Ploaia țîșnește prin orificiile din pereții metalici. Off : Polițistul ciuciulete sub pelerina de plastic. Un puști gol țopăind sub răpăială. Torentul din sarcofag. Jgheabul revărsat. Coșciugul inundat. Părul cărunt lipit de tigvă. Gura. Gura umană. O gură imensă, mîncînd... ploaie.

Șoseaua. Schimbarea gărzii. Pe pod, nimeni. Pe pod, fugarul. Mîna întinsă. Autostop ! Mașinile nu se esc. Mașina obligată să se oprească. Fugarul deschide portbagaj, ia valizele, fuge.

Șoseaua. Polițistul în depărtare. Zeghea făcută mototol. Cămașa albă pe torsul scobit. Costumul, croială italiană. Pantofii cu tălpi de crêpe. Fugarul deghizat într-un gaspadin elegant. O limuzină oprește. „Gaspadin ! Gaspadin ! Dolar est?" Gaspadin tace. Portierele se deschid. Gealații sar. Polițistul patrulează. Valiza confiscată. Polițistul patrulează. Buzunarele întoarse pe dos. Polițistul patrulează în fața monumentului. Atenție ! Lîngă secera-și-ciocanul mai e ceva. Tot un monument, dar un monument mai puțin descifrabil. Descifrăm. Sînt litere chirilice de statura unor turnuri. Turnurile scriu cu majuscule : SLAVA.

Puștiul după ploaie. Frizură punk. Maiou cu inscripții lirice și desene erotice. Puștiul se cațără în seceră. Sticla de șampanie desfăcută. Cine a violat depozitul lui de băuturi spirtoase ? Privire spre pod. Gealații îi dau picioare
burtă. Fugarul K.O.
ă de vîrf. Asfaltul șoselei sub
utocamioanelor. Baraca de
onument. Blonda din ba-
iteva cadre mai înainte,
„gaspadin". Luciri în
lapte. Degete mani-
ații gospodărești.
ă.
n coșciugul
aminat în-
idul de
țiul

— mama, desigur — a plecat. E la ghișeul gării. Cere trei bilete pentru... „Spasiba !" După perdeaua-paravan, ochii puștiului. Gelozia din privire. Pînda.

Puștiul strecurîndu-se în mînerul secerii. Curba secerii devenite pat nupțial. Acuplare imobilă. Privirea fiului. Pumnii și picioarele puștiului lovind pereții de tinichea. Vacarm. Orgasmul privirii.

Plain air. Forfotă. Macara. O echipă de muncitori descinde să repare monumentul. Colțul secerei s-a deteriorat. Duduiala aparatelor. Astuparea orificiilor. Măștile nituitorilor. Jerbele de scîntei. Jubilația din pupila puștiului. Fugarul și blonda goi, mortificați. Puștiul lovind tabla cu pumnii. Nituitori sfredelind în tablă cu aparatele. Monumentul de tinichea transformat în infern sonor.

Așteptarea. Gara. Femeia blondă, buze carminate, gene rimelate. Geacă din piele de import. Așteptarea. Trenurile. Pe peretele gării, afișul cu chipul „lui" și cu textul „lor" : „se caută..." Așteptarea. Trenul vine. Trenul oprește. Trenul pleacă. Blonda rămîne pe peron. Undeva, cîteva cadre mai sus, puștiul în maieu din import se duce la „post", vorbește cu polițistul. Chipul blond — etalon de frumusețe slavă — mozolit de make-up.

Reintoarcerea în Zonă. Zăngănitul porților glisante. Uși de fier. Zăbrele. Lanțuri. Stîlpi cu „fire". Garduri cu sîrme electrocutante. Pasul temnicerilor. Scîrțîitul cheilor. Judecarea făptașului. Cinci luni, adăugate la pedeapsă, răsplata evadării. Disperarea. Nimic de făcut ? Ba da. Iată : un bidon cu vopsea. Ex-evadatul îl bea pe nerăsuflate. Decesul. Căruța mortuară. Căruțașul cioclu. Din nou zăngănitul porților glisante. Închisoarea se deschide. Căruța iese.

Drumeag de țară. Căruța mortuară. Căruțașul-cioclu. Leșul acoperit de prelată și calul oprindu-se singur în fața cîrciumii sătești. Bere ! Bere în pungi de plastic. Căruțașul bea din pungă. Căruța trece pe pod. Blonda privește din seceră. Puștiul spionează din tufiș. Noapte. Calul strănută. Clinchetul zăbalei. Monumentul. SLAVA.

Baraca-morgă. Îngrijitoarea — o babușcă. fostă prizonieră în Siberia — așteaptă. Piroști calde. Ouă roșii. Sticloanța. „Cristos a înviat" !

Transportarea leșului. Leșul e pe masă. Lîngă masă, o cadă, de baie, dezafectată. În cadă, un cadavru. Cristos a înviat !

Căruțașul înveselit de vodcă. Nu-i cioclu. E militar. Își scoate tunica. Își toarnă din sticloanță. La căpătîiul leșului, militarul bea vodcă. babușca bocește. Ciocnesc ouă roșii. Cristos a înviat !

Chef în doi în odaia alăturată. Geamătul în sala de morgă. Babușca și militarul sar arși. Leșul mișcă! Babușca aduce un furtun. Militarul scoate cămașa și întinde brațul. Babușca pune în mișcare un aparat din epoca de piatră. Halucinanta transfuzie. Cristos a înviat !

Masa de la morgă inundată de sîngele temnicerului și al întemnițatului. Leșul învie, chipul roșu al militarului pălește. Privirea i se tulbură. Mortul se ridică. Păzitorul se culcă pe locul păzitului.

Întoarcerea. Căruța mortuară. În căruță, trupul trei sferturi mort al fostului cioclu. Pe capră, evadatul aducîndu-și temnicerul la închisoare. Drum de țară. Noapte. Calul strănută. Podul. Secera și ciocanul. SLAVA.

Închisoarea. Porțile glisante nu vor să gliseze. Fostul evadat, fostul mort izbutește să convingă pe portari să-l lase să intre.

Interior închisoare. Fauna închisorii. Condamnații goi, în sala de dușuri. Defilarea spinărilor tatuate. Agitația delincventului pitic Reproșurile colegilor de celulă : „ești anticristul ! În venele tale curge sînge de temnicer".

Scena ispășirii. Pentru că „are sînge de temnicer" deținutul e obligat să facă gestul „defraternizării". Să-și scuipe „fratele simbolic". O face și cazierul lui crește.

Paznicii fac percheziție. Cruzimea plictisită a călăilor. Cruzimea înfocată a victimelor. Victima însetată de victime. Victima inventînd victime. Torționații, torționari. Nimeni nu-l iartă. Mai ales piticul. SLAVA.

Barele. Drugii. Plecarea la muncă. Ciorapii întorși pe dos. Hîrtia strecurată de „fratele simbolic" în buzunarul de la zeghe. Piticul vede. Piticul țipă. Piticul fură scrisoarea și citește hohotind confesiunea temnicerului către prizonierul său. Hohote generale. SLAVA. SLAVA.

În interiorul secerii. Femeia privind Zona. Lebedele.

Deținuții „la aer". Spinările tatuate fac plajă. Fostul evadat, „fratele", în cușcă rezemat de pereții de sîrmă. Trupul este imobil, doar degetele scormonind în încrengătura metalică. Deținuții joacă zaruri. Deținuții îi strigă fără să-l privească „cine are sînge de temnicer este un temnicer". Degetele evadatului au găsit căpătelul de sîrmă. Venele. Sîngele prelins pe peretele de drot. Balta de sînge lîngă lacul lebedelor. Spinările tatuate fac plajă. Zarurile. Trupul drept, înțepenit, mort, proptit de peretele carcerei de sîrmă. Gardienii privind giumbușlucurile piticului. Zarurile. Hohotele. SLAVA !

ECATERINA OPROIU ■

---

r) are o poziție privilegia-
un debut mai puțin ri-
l avînd, în principal,
le pictor monumental
a găsit **genul**, în
construit legi
odoxe Con-
oarecum
eral al ce-
ști, acti-
merară,
tăzi îl
arte
r

dintr-o fibulă a Tezaurului de la Pietroasa — toate celelalte piese din expoziție, deși comportînd o înseriere, pot fi cu greu discutate în cicluri. Cînd crezi că a ostenit născocind, descoperi că apetitul artistului pentru inovație e în creștere. Nu numărul elementelor „de inventar" impresionează cît proprietatea și îndrăzneala combinațiilor. Nircă riscă mereu și reușește mereu. Sînt convins că pînă și cei mai pătimași partizani ai formelor pure, ai unor geometrii sobre și cultivate, reacționează cu amiciție la sugestia de fabulos a ceramicii lui Constantin Nircă.

Consecvent principiului de a-și
e publicul în temă prin șoc,
ul deschide catalogul expo-
u un text al lui Alexan-
ienițîn despre forța artei.
sul său a fost susținut,
uvintele din final : „Nu
ește. Unele lucruri
a cuvintelor...
rtei ni se tri-
pe scurt —
le poate
rațională".
n ceramist
ă se expri-
e unde spe-
sale.

CTAVIAN ■

Eminescu și revoluția

Centenarul Eminescu, modul cum a fost înăbușit și mușamalizat, este una dintre cele mai grave și odioase siluiri din întreaga istorie a culturii poporului român. Despre felul cum (nu) „s-a desfășurat" Centenarul Eminescu pe meleagurile natale ale poetului, la Botoșani, vor depune mărturie scriitorii români prezenți în acele momente, acolo. La fel, despre „simpozionul" simulat la București de oficialități. În aceste rînduri aș vrea să aduc cîteva precizări în legătură cu ceea ce s-a întîmplat la mormîntul poetului, în Cimitirul Bellu, începînd cu după-amiaza zilei de 15 iunie 1989.

Deși ploua, era adunată o mare mulțime de oameni. Veneau în continuare grupuri compacte cu lumînări aprinse în mîini și cu flori. Se opreau sub crengile teilor, recitau versuri, cîntau cu pioșenie și parcă așteptau să se întîmple ceva anume. Se adunau în jurul cîte unui bătrîn, pe aleile din preajma mormîntului, ascultau amănunte din biografia poetului povestite în șoaptă de profesori și specialiști. Și nu se întîmpla absolut nimic altceva în afara cuvîntului și a cîntecului.

Te izbeau în prima clipă, aici, cîteva lucruri : sărăcia cumplită, jenantă, dezonorantă a mormintelor celor mai mari spirite ale culturii române (adunate și în moarte în preajma lui Eminescu) în raport cu cavourile opulente, aproape dezmățate ale celor din jur — tot felul de îmbogățiți ai vremurilor ; muntele de flori și lumînări care îngropa întru totul mormîntul poetului ; milițienii care „păzeau" coroanele oficiale, dînd impresia că din tot ce se întîmpla acolo, însuși Centenarul Eminescu nu e decît un pretext pentru a pune în evidență țipătoarele coroane oficiale.

Prezența milițienilor, de dimineață pînă seara, lîngă mormîntul lui Eminescu era strigătoare la cer. Pretextînd că stau acolo ca... să nu se fure garoafele din coroane și să se vîndă la suprapreț, să nu se producă dezordine (cozile interminabile de zi și de noapte de la alimentare nu erau, însă, supravegheate cu aceeași vigilență de oamenii ordinii !) ,ei ofereau, în realitate, un contrapunct dureros al sărbătorii : prezența unor uniforme înarmate la căpătîiul Poetului, în sfînta zi a primului său Centenar, strigătele lor necivilizate, brutale, „nu puneți mîna pe coroane", „nu vă apropiați de coroane", „mai repede, mai repede" absolut inutile pentru că totul se desfășura cu bunăcuviință și sfințenie, era un act sfidător prin el însuși la adresa întregii culturi române.

Dacă ar fi existat un pericol real din partea mulțimii de a profana mormintele, în acele clipe, el putea fi ocolit în mod civilizat prin organizarea de către Uniunea Scriitorilor a unei privegheri decente : grupuri de scriitori tineri, sau bătrîni, ar fi putut asigura foarte bine, prin rotație, „ordinea și disciplina" în acele zile eminesciene. În realitate, n-a existat nici o clipă o asemenea aberantă primejdie. Oamenii veneau cu adîncă pioșenie la mormînt, în cea mai tăcută reculegere, plîngeau si aprindeau lumînări, tinerii cîntau în șoaptă, totul făcea dovada unei funciare civilizații și a respectului adînc uman față de un asemenea moment istoric.

În realitate, forțele de ordine, vizibile și — vai ! — invizibile, erau acolo din cu totul alte motive : atîția oameni adunați la un loc, într-o comuniune necontrolată, erau o primejdie reală pentru dictatură. Revoluția plutea încă de atunci în aer și ea putea izbucni oriunde și din orice pretext. Centenarul Eminescu putea fi scînteia ideală pentru izbucnirea revoluției. Și **ei** știau foarte bine aceasta, mai bine chiar decît noi.

Cum se constituia pe aleile cimitirului un grup unde se discuta ceva, milițienii alergau imediat să audă ce se discută, nu se făceau că trag cu urechea, ci se înfigeau pur și simplu în mijlocul grupului, profanînd astfel cu prezența lor sfințenia momentului. Trei zile consecutiv, pînă la 18 iunie și după aceea, mulțimea a continuat să vină într-un pelerinaj incredibil și în toate aceste zile, patrula de „ordine" a fost la „datorie". Putea să fie o prezență discretă, să intervină doar dacă s-ar fi ivit probleme. Din păcate, însă, părea că întreg Centenarul Eminescu doar pentru prezența ei acolo s-ar fi întîmplat, că ea trebuia neapărat să fie cea văzută și respectată de mulțime și nu sfînta rămășiță pămînteană a lui Eminescu.

Peste cîteva zile aveam să aflu că exact în 15 iunie, la Budapesta, reînhumarea unei personalități revoluționare maghiare a fost un prilej de mari manifestări de masă. Bucureștiul se temea, probabil, să nu se întîmple ceva similar la Centenarul Eminescu. Se temeau pur și simplu de duhul eminescian ca de cel mai periculos agent provocator de revoluție. Această realitate a stat continuu în spatele întregului Centenar Eminescu ! Pe acest fond au fost „dezorganizate" toate manifestările comemorative. Forța brută intuia puterea invincibilă a spiritului. Și iată, a fost răpusă exact de ceea ce se temea mai tare !

Pot afirma fără nici o exagerare că ziua de 15 Iunie 1989 și următoarele au fost o repetiție superbă a Revoluției din 22 Decembrie, că Revoluția română, cu întreaga puritate eroică a generației tinere care a învins bestialitatea oarbă doar cu puterea spiritului, a solidarității, a credinței în valorile supreme, a cîntecului și cuvîntului versificat — această superbă victorie a luminii spirituale asupra bestialității și haosului a început, de fapt, în 15 iunie 1989 și că Eminescu, poetul nostru național, a fost sacralitatea de veghe continuă asupra miracolului renașterii noastre.

Într-un context în care pînă și biserica s-a compromis colaborînd cu teroarea și dictatura, Mihai Eminescu ar trebui să fie considerat sfîntul nostru național, sărbătorit ca atare în biserici și în calendare, să avem și noi de acum înainte ambasadorul nostru cel mai devotat pe lîngă Dumnezeul care ne va scoate în toate clipele de răscruce la liman.

ION ZUBAȘCU ■

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

În completare la cele relatate de Mihail Manoilescu în legătură cu „patimile" de la Viena, vom reproduce şi un fragment din însemnările celui de la doilea delegat român, Valer Pop : „Am sosit la Viena la ora 13,20 unde am fost primiţi de von Ribbentrop, W. Fabricius, de suita lor şi cu tot alaiul protocolar. De la gară am fost conduşi la Grand Hotel, masa am luat-o în apartamentul lui Manoilescu, împreună cu Romalo, Bossy, Crutzescu. Către sfîrşitul mesei, a venit şeful Protocolului, von Doernberg, să-l conducă pe Manoilescu pentru o convorbire cu von Ribbentrop ; Manoilescu nu a cerut să-l însoţesc, deşi putea invoca calitatea mea de delegat. Manoilescu se întoarse la ora 16,00 zdrobit, aruncîndu-ne vorba despre un dezastru neaşteptat pentru România. Aflarăm că ni se cere un arbitraj între 25—67 000 km pătraţi, acordîndu-ni-se termen pentru răspuns pînă diseară ; în caz de neacceptare, România va fi distrusă. După obţinerea acestor prime informaţiuni, am chemat la telefon Palatul din Bucureşti ; nu am dat însă decît de colonelul Rusescu, căruia îi dictai o notă pentru rege, în care arătam că situaţia este extrem de critică şi ceream imediat convocare a Consiliului de Miniştrii şi a Consiliului de Coroană, încă înaintea sosirii raportului telegrafic cifrat".

STELIAN NEAGOE

comunicam în aceeaşi zi în una din telegramele mele : „Totul apare ca o piesă scrisă dinainte, în care nici o singură vorbă şi nici un singur gest nu se poate schimba".

Am venit la hotel într-o stare de deprimare cum nu ştiu să mai fi trăi cîndva. În salonul meu mă aştepta Valer Pop, Romalo, Bossy, Crutzesc generalul Dragalina, Mătăsaru şi ceilalţi colaboratori. Erau cu toţii în tensiune, îngrijoraţi.

Am intrat cu vorbele : „Este îngrozitor ; ni se cere un arbitraj pe care trebuie să-l acceptăm pînă astă-seară şi care pune în discuţie o cesiune între 25 000 şi 65 000 km.p. Dacă nu îl acceptăm va fi sfîrşitul României. Mi-au spus-o clar".

Întorcîndu-mă spre masa nestrînsă pe care stăteau în dezordine farfurii şi pahare, le-am spus — cu acea preocupare de estetică care m-a chinuit totdeauna în viaţă — dar şi ca o răbufnire laterală a durerii care mă copleşea : „Trăim o dramă atît de mare într-un cadru vulgar. Faceţi vă rog să se strîngă resturile astea de pe masă".

Nu mi-am putut găsi uşor liniştea ca să le povestesc tot ce se întîmplase. Am dictat apoi lui Manarovici prima telegramă care trebuia transmisă cifrat, telefonic. Am împărţit cifrarea între neobosiţii şi devotaţii Blaga şi Manarovici. Curînd toată lumea era la lucru. Telefonul sbîrnîia într-una cerînd Bucureştii.

Nu voi uita niciodată noaptea sinistră pe care am petrecut-o cu toţii în aşteptarea arbitrajului. Feţele livide, oboseala şi tristeţea glasurilor, nervozitatea pregătirilor, totul crea atmosfera aceea pe care o trăieşte o familie numeroasă unde cineva stă să moa

Nu putem căpăta legătură cu Bucureştiul decît cu mare greutate. Abia am ajuns să pot vorbi în clar pe la ora 5 d.a. cu ministrul palatului Urdăreanu. I-am comunicat numai că deoarece sînt hotărîri importante de luat, necesar este să se convoace de pe acum Consiliul de Miniştri şi Consiliul de Coroană pentru ca să nu se piardă vremea în aşteptarea telegramelor cifrate care relatează situaţia.

Cu multă greutate am putut trimite telegrama nr. 1 care a ajuns recepţionată la Bucureşti abia la ora 6,45 ! Era o telegramă scurtă care sintetiza tragicul situaţiei. Am pornit curînd la a doua telegramă dar transmisiunea ei a trebuit să fie întreruptă de mai multe ori.

După telegrama nr. 2 am intercalat telegrama nr. 4 peste rînd, lăsînd la o parte telegrama nr. 3. În telegrama nr. 4 rectificam chestiunea minimului de 25 000 km.p.

Orele de primire a telegramelor văd din copiile alăturate. După te ma nr. 4 am dat drumul telegran şi numai tîrziu de tot telegra care privea propunerea mea idee veche pe care o d Bucureşti, întrebam gu este bine să fac lui Ri propunerea de a c **diat** 3 000 km.p cuprinzînd ora Mari, Orade pul de a rială mîr t

[VIII]

În ceea ce priveşte prima chestiune, oportunităţii acceptării arbitrajului, am revenit asupra faptului că România nici n-a propus şi **nici n-a acceptat vreodată ideea arbitrajului,** iar Führerul s-a pronunţat hotărît împotriva oricărei intervenţiuni cu caracter de arbitraj.

Mai mult, am accentuat că atunci cînd la Berchtesgaden s-a pomenit de ideea unui arbitraj, eu personal am demonstrat Führerului că **arbitrajul nu este posibil în chestiuni de aşa de mare importanţă pentru o naţiune.** Arbitrajul poate doar tranşa nişte negocieri în care s-a ajuns la două puncte de vedere **destul de apropiate** şi în care **fiecare parte are** ca maxim de risc, acela de a vedea **aprobîndu-se punctul de vedere al celeilalte părţi !** Arbitrajul în chestiuni teritoriale nu poate însă să se facă cu un risc **nemărginit**, fiindcă acesta echivalează cu a da dreptul cuiva să dispună **ad libitum** de teritoriul naţional, lucru la care n-ar consimţi niciodată un stat !

Trecînd la partea a doua şi anume la **criteriile** unui eventual arbitraj, am arătat că ideea arbitrajului are în general mai mulţi sorţi de a fi acceptată, cînd ar fi legată de anumite **norme** de judecată, în cazul nostru de norme **dictate de principiul etnic** şi al **schimbului de populaţie**, cu alte cuvinte dacă arbitrii s-ar lega de la început ca să traseze o graniţă determinată **exclusiv** de consideraţiuni etnice şi anume **ca o consecinţă a unui schimb de populaţie,** aşa fel încît **rezultatul final să fie ca nici** un ungur să nu **rămînă în România şi nici un român să nu rămînă în Ungaria.**

La spusele mele, amîndoi au sărit în sus, declarînd că aceasta înseamnează a refuza arbitrajul fiindcă **nu există arbitraj cu mîinile legate şi fiindcă libertatea absolută a arbitrilor este de esenţa oricărui arbitraj.** Le-am răspuns că nu au dreptate şi că chiar în chestiunile **economice,** arbitrii sînt legaţi de un act aşa zis **de compromis, prin care se stabilesc exact limitele** în care ei pot decide şi chiar punctul de vedere sau **criteriile** după care vor hotărî şi că, de pildă, în chestiunea dacă o anumită instalaţie este corespunzătoare sau nu, actul de arbitraj poate statua dinainte dacă arbitrajul se pronunţă numai asupra aspectului **tehnic** sau şi asupra aspectului **financiar** al chestiunii discutate.

Am revenit îndelung, susţinînd că dacă arbitrajul s-ar da pe criteriul principiului etnic, atunci tot ar exista o mărginire a riscului pentru noi, românii, care avem de partea noastră dreptatea etnică ! **Ei au rămas intransigenţi. Ribbentrop afirmînd că principiul etnic absolut nu se poate realiza**, că dacă ar fi să se realizeze un asemenea principiu el ar trebui să joace în favoarea saşilor din Transilvania (!), ceea ce este absurd şi că prin urmare **arbitrajul nu poate să fie decît o sinteză între principiul etnic şi principiul teritorial. (!).**

Le-am răspuns că ştiu ce este **principiul etnic**, care poate servi ca criteriu de trasare a unei frontiere dar că nu ştiu ce este **„principiul teritorial"**, care mi se pare un non sens menit să mascheze poftele teritoriale ale unora. Toată pledoaria mea asupra acestui punct a fost zadarnică, ei rămînînd la punctul de vedere că dacă acceptăm arbitrajul nu-l putem accepta decît cu deplină libertate pentru arbitri.

Trecînd la chestiunea a treia, şi anume la tehnica arbitrajului, **a rămas bineînţeles** că — în caz de acceptare **— cele două părţi vor putea să-şi dezvolte punctele de vedere în faţa tribunalului arbitral.**

Spre sfîrşitul conversaţiei, Ribbentrop a scăpat o vorbă referitoare la întinderea eventuală a sacrificiilor care se vor impune României. La teza mea, dezvoltată îndelung, asupra graniţei pur etnice, el mi-a răspuns că graniţa viitoare nu va putea să fie pur etnică, din cauză că schimbul de populaţie se face foarte greu, iar Ciano a adăugat că, la urma urmii oamenii nu pot fi mutaţi **obligator** ca dobitoacele (!). Cîtă ipocrizie în această declaraţie a lui Ciano care se găsea cuprins subit de un acces de umanitarism, pentru a justifica flagranta şi impudica schimbare de atitudine a lui şi a patronilor lui.

Concluzia lui Ribbbentrop a fost că dacă nu se poate o graniţă pur etnică, soluţia va trebui să fie o **sinteză** între principiul etnic şi principiul teritorial.

Interesîndu-mă asupra mărimii sacrificiului teritorial eventual, Ribbentrop m-a lăsat să înţeleg clar că ar trebui să fie cuprins între 69 000 km.p., cît au cerut ungurii la Turnu Severin şi între 25 000 km.p. cît am oferit noi (!?)

Eu am protestat imediat împotriva acestei inexactităţi sfruntate, deoarece noi n-am vorbit niciodată de aşa ceva ! Ribbentrop a răspuns că el îşi aduce aminte că da. Mai tîrziu, în cursul nopţii, chestiunea s-a lămurit cînd Fabricius a venit la hotel să-mi spună că **Ribbentrop a comis o eroare şi că cifra de 25 000 km.p. n-a fost niciodată propusă din partea României !** Se pare că a fost o simplă confuzie a lui Ribbentrop care se referea poate la vreo cifră calculată de experţii lor, în ipoteza schimbului de populaţie.

Merită semnalată impresia pe care o făcea Ribbentrop că este sub o presiune ungurească şi credinţa lui că armata ungurească nu va mai aştepta şi ne va ataca. Eu i-am răspuns că dacă ungurii sînt nerăbdători, îl rog să creadă că şi armata noastră este foarte nerăbdătoare să se bată cu ungurii. Dar imediat Ribbentrop mi-a replicat că **noi niciodată nu ne vom bate numai cu ungurii,** ci şi cu mulţii alţii (explicaţie care se lega cu ceea ce spusese la început) şi anume că **ungurii sînt secondaţi de ruşi şi că ei, germanii şi italienii, le vor da ajutor.**

De altfel, concepţia lui Ribbentrop a fost ilustrată şi printr-un alt răspuns. Atunci cînd eu am protestat împotriva unei eventuale cedări **importante** în Transilvania şi am ameninţat cu rezistenţa noastră, Ribbentrop a răspuns drastic : „Atunci veţi face război şi veţi pierde **toată** Transilvania !"

Pentru completarea acestei relatări, trebuie să mai adaug un lucru. L-am întrebat pe Fabricius, după întoarcerea la hotel, dacă nu ar fi mai practic ca, în loc de un arbitraj în care cele două părţi merg în necunoscut, să se facă o **mediaţiune** şi anume să **ni se comunice care este cesiunea teritorială pe care** o preconizează Germania şi Italia, pentru ca guvernul cu regele şi Consiliul de Coroană să poată judeca pe situaţii precis, iar nu pe nebulozitatea plină de riscuri a unui arbitraj.

Mi-a răspuns că acest lucru nu se poate dezvălui fiindcă este sigur că ungurii nu vor accepta niciodată o linie ca aceea care va fi hotărîtă prin arbitraj ! S-ar fi părut dar că linia care ni se înfăţişa ar fi o linie care să constituie o mare decepţie pentru unguri, **lucru care n-a fost** şi în orice caz nu a fost în măsura în care ne era anunţată.

Cînd le-am arătat celor doi miniştri că este nevoie de consultarea guvernului sau a Consiliului de Coroană pentru a decide asupra acceptării arbitrajului, mi-au dat a înţelege că **„pentru un stat totalitar ca România"** această consultare este superfluă ! Mai tîrziu, i-au spus lui Valer Pop, că, la urma urmei, Consiliul de Coroană nu este decît colecţia vechilor oameni politici cărora li se datoreşte situaţia dezastruoasă în care a ajuns România !

Am plecat de acolo consternat, zdrobit, cu sentimentul că cele două ţări puternice care dispuneau atunci de soarta lumii, nu erau dispuse să-şi schimbe cu nimic implacabila lor hotărîre ! În special, graba cu care mi se cerea răspunsul şi care a fost confirmată prin termenele din ce în ce mai scurte care ni s-au acordat în cursul nopţii, m-au făcut să văd în ce cleşte eram strînşi şi cît de neîndurătoare era presiunea care se exercit asupra noastră. Impresia statornică acestei dramatice întîlniri cu Rib trop şi Ciano a fost aceea pe

---

Cine trage iar în Călin Nemeş ?

Numele lui Călin Nemeş revine pe primele pagini ale ziarelor, provocînd multora coşmaruri. Se ştiu destul de multe lucruri despre cele întîmplate în timpul Revoluţiei la Timişoara, la Bucureşti, Sibiu, Braşov însă, în presa centrală din Capitală, au ajuns doar puţine amănunte despre episodul sîngeros din Piaţa Libertăţii clujene, în 21 decembrie. În acea zi, la ora 15 şi 40 de minute, cînd la Bucureşti se desfăşura încă „Mitingul", tînărul actor Călin Nemeş iese în faţa armatei, îşi desface cămaşa şi strigă soldaţilor : „Trageţi !" Şi armata trage. Doar de la cîţiva paşi. Cad pe caldarîm 28 de trupuri. Între care şi cel al lui Călin Nemeş. Se pare, însă, că Dumnezeu l-a avut în acea clipă în dreapta, cereasca Sa ocrotire. Călin Nemeş a înviat din morţi după cîteva luni de spitalizare. Şi nu tace ! Întreabă, caută, strînge dovezi, acuză !

Episodul acesta eroic, de un eroism **pur sînge,** în cutremurătoarea sa demnitate, îmi aminteşte de celebrul tablou al lui Goya în care un tînăr în cămaşă albă, cu pieptul dezgolit şi braţele larg desfăcute, înfruntă plutonul de exec aflat la doi paşi de baionetelor. Mi-am într multe ori conştiinţa d putut fi în locul a din tablou şi de r venea din bietul r locul răspun fierbinte p s-au întîr Călin N Goya. dezgoli al tutu cuvinte ochi. Se cu acel artei şi

este, şi ca lac cu

Regăsirea de sine

Ce ne lipsește?

Să lăsăm fudulia, pentru tonți și să recunoaștem cinstit că în domeniul culturii spirituale naționale, dată fiind izolarea noastră dramatică de restul poporului român, avem prea puține realizări de autentică valoare și prea multă „amețeală de pe urma succeselor". Te cuprinde groaza și rușinea cînd te gîndești că ajunsesem să vorbim despre tot felul de „școli antișcoli": Școala istorică a lui Grosul, Școala literară a lui Corbu, Școala lingvistică a lui Corlăteanu, Școala teatrală a lui Gherlac... Fală goală-traistă ușoară ! Ne-am făcut de rîs pe tot mapamondul cu ifosele noastre de „moldoveni sovietici".

Anticii nu-i înălțau niciodată pe pitici. Înainte de a spune că cineva a fost erou spuneau ce a făcut el pentru a deveni erou...

Avem, nici vorbă, și talente, chiar vîrfuri — în toate domeniile de activitate umană. Avem, slavă domnului, și o intelectualitate umanitară „paralelă", dar această intelectualitate s-a înălțat prin forțe proprii, în pofida „școlilor" mancurtizante și întunecătoare de minți. Se vede că există o lege a dialecticii : de unde-i întunericul mai des, de acolo țîșnește cu mai multă putere lumina. Avem o intelectualitate capabilă și harnică, înzestrată cu spirit creator, numericește mereu crescîndă, care sub aspectul culturii generale se situează la nivel. Ce-i lipsește acestei intelectualități ? Îi lipsește **legătura spirituală cu intelectualitatea de aceeași limbă și de același cuget.** Doamne, cîte sute, cîte mii de cărți strălucite au dăruit omenirii intelectualii români din țară și de peste hotarele ei. Ce ne-a revenit nouă, basarabenilor din această comoară ? Nimic sau aproape nimic Toate aceste valori spirituale ne-au fost interzise (și acum ne mai zbîrnîie în urechi : „Palizuiutsia rumânschimi cnigami"). Ca să ni se frîneze orice creștere spirituală națională Ca să uităm că și noi sîntem viță de geto-daci, că și noi am slăvit soarele acestui pămînt încă de pe vremurile marelui zeu Zamolxis...

Este imperios necesar să-i rugăm pe frații noștri din România și din străinătate să ne trimită cărți, cît mai multe cărți în limba română — de literatură artistică, de lingvistică, de cultivare a limbii, de istorie, de artă, de cult, de diferite specialități tehnice, de referință (dicționare, enciclopedii...).

E adevărat că pe plan național nimic nu se poate rezolva cu deplin succes — nici limbă, nici literatură, nici artă, dacă dezvoltarea nu este endogenă, dacă ea nu-și soarbe ceva dinăuntrul organismului. Cetatea nu poate fi salvată numai de către cetățenii ei, de aceea trebuie să încurajăm pe toate căile factorul creației, să dinamizăm activitatea creatoare a tuturor forțelor noastre intelectuale, a maselor largi populare Blestemul din „Biblie" ne privește și pe noi : „În sudoarea frunții îți vei cîștiga hrana". Dar tot atît de adevărat este că pentru a pune pe picioare cultura noastră națională avem nevoie de ajutorul intelectualilor români.

Să deschidem larg ușile și ferestrele pentru cărțile românești care nu trebuie să lipsească din nici o casă, din nici o școală, din nici o bibliotecă. Prin aceasta nu vom minimaliza realizările intelectualilor noștri. Cartea română va conviețui de minune cu cartea bună și înțeleaptă de la noi... Cartea română va face casă bună și cu cartea rusă. Numai ea ne va ajuta să adăugăm la civilizatia rusă ceea ce ne lipsește pentru a ne încadra în spiritualitatea europeană.

Casa comună a Europei ne așteaptă și pe noi, dar nu în postura de periferici.

VALENTIN MÎNDICANU ■
Revista
„Nistru" nr. 2, Chișinău

Scrisoare deschisă către Uniunea Scriitorilor

Prin incalificabilul act din 26 iunie 1940 (hotărît, de fapt, în 23 august 1939, între Molotov — comisarul lui I.V. Stalin pentru afacerile externe — și von Ribbentrop — ministrul de externe al lui Adolf Hitler), o suprafață de 44 500 km.p. și o populație de 3 200 000 locuitori din Basarabia, cît și 6 000 km.p. și o populație de 500 000 locuitori din Bucovina de nord, Maramureș și Herța intrau, printr-un ultimatum dat Guvernului Regal al României, în componența U.R.S.S. — anomalie istorică păstrată pînă azi cu urmări dezastruoase pentru populația română anexată și cultura sa spirituală.

Menționînd că la acea dată singurul partid politic care a aprobat acest rapt odios a fost P.C.R.-ul, aducem la cunoștința membrilor Uniunii și a tuturor iubitorilor de literatură și spirit că Societatea Scriitorilor Români de atunci s-a întrunit în seara zilei de 30 iunie 1940, hotărînd, spre cinstea ei, următoarele :

„1) Scriitorii, expresia cea mai curată a sufletului românesc, vor lua atitudine publică, prin organul lor constituit, care este Societatea Scriitorilor Români, în privința ocupației străine, produsă în Basarabia și Bucovina de Nord.

Domnii Liviu Rebreanu și Ionel Teodoreanu sînt delegați ca, împreună cu Președintele Societății, să redacteze un proiect de declarație.

2) Față cu împrejurările grele ce se pot ivi și spre a putea veni, în chip grabnic și real, în ajutorul scriitorilor refugiați și al celor mobilizați, Președintele este autorizat să ridice de la Banca de Credit Român din „Fondul Palatului", o sumă de circa 800 000 (opt sute mii) lei.

3) În cazul cînd țara va fi silită să intre în război, Societatea va pune la dispoziția Guvernului întregul „Fond al Palatului Scriitorilor", aflat la Banca de Credit Român, de lei 6 000 000 (șase milioane).

Ședința rămîne în continuare pentru Marți 2 Iulie, ora 8 seara, la sediul Societății".

La această ședință a comitetului de conducere al Societății Scriitorilor Români au participat, prin semnătura lor pe actul mai sus menționat, N.I. Herescu, Ion Marin Sadoveanu, I. Gr. Periețeanu, Corneliu Moldovanu, V. Voiculescu, Ion Pillat, G. Gregorian, Victor Ion Popa, Al. O. Teodoreanu, Tudor Vianu, Ion Valerian, Mihail Sadoveanu, Ion Minulescu, Ludovic Dauș, Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu și Radu Gyr.

Întrucît anul acesta, în iunie, se împlinesc 50 de ani de la raptul odios în urma căruia trupul României Mari, împlinit în 1918 la Alba Iulia, a fost din nou mutilat prin dezmembrarea Basarabiei, Bucovinei, Maramureșului și Herței, se cuvine ca măcar actuala Uniune a Scriitorilor „expresia cea mai curată a sufletului românesc", (întrucît de la actualul Guvern nu sînt speranțe) să ia atitudine publică în favoarea unității culturale a românilor de la dreapta și de la stînga Prutului.

Una din particularitățile distinctive ale istoriei noastre dintotdeauna e faptul că trezirea conștiinței naționale, dobîndirea imaginii de sine a poporului român ca identitate inconfundabilă în lume au fost posibile prin acțiunea implicată în istorie a omului de cultură : ideile de latinitate, unitate, continuitate, ideile de patrie și popor de sine stătător, iar mai tîrziu cele de independență, unire și suveranitate, însuși numele țării noastre, România, au apărut mai întîi în conștiința luminată a unor mari oameni de cultură aflați la răscrucea vremurilor și dăruiți pînă la sacrificiu luptei pentru afirmarea și emanciparea ființei noastre naționale.

În speranța că actuala Uniune a Scriitorilor din România va acționa după 50 de ani de tăcere vinovată față de limba și valorile române din Basarabia cel puțin la înălțimea iluștrilor predecesori, cu întreaga încredere și responsabilitate a omului de condei care sînt.

ION ZUBAȘCU ■

Fotografii de MIHAI POTÎRNICHE ■

nică printre creierele lor înghețate ca și cuburile de apă puse în tăvile din frigider !

Citiți, vă rog, stimați cititori, acest text al lui Călin Nemeș gîndindu-vă că el ar fi putut fi testamentul său artistic și uman dacă nu învia din morți : Atît în cuvintele, cît și în faptele sale, martirul Călin Nemeș, încă viu, n-a făcut decît să apere în fața călăilor de oricînd și de pretutindeni dreptul elementar la demnitate și libertate al fragilei, invincibilei condiții umane !

ION ZUBAȘCU ■

Aprobarea de-a fi om

Mergeam cu trenul din Moldova spre Ardeal. Mă urcasem la Adjud și urma să ajung tocmai la Cluj-Napoca. Trenul nu era aglomerat, la vagonul-restaurant era cafea, în vagoane era cald, totul era în regulă.

Deodată, undeva între stații, într-o localitate în care nu fusesem niciodată, trenul se oprește, în timp ce șuieratul locomotivei se aude continuu. Mă uit pe geam dar nu observ nimic : în fața trenului, linia liberă. Contrariat, trec la geamul de vizavi și văd o casă. În curtea casei, o mulțime de oameni. Stăteau în tăcere, cu capetele descoperite, ascultînd șuieratul locomotivei care a sunat timp de aproximativ trei minute. Întreb pe un om de jos, aflat mai aproape de tren, ce se întîmplă. Și aflu un fapt care — sînt sigur — vă va emoționa pe dumneavoastră, așa cum m-a emoționat și pe mine : În casa aceea murise un om. Mecanicul ceferist Mușat Gheorghe, de 51 de ani. Acum avea loc înmormîntarea lui. Iată de ce a sunat sirena locomotivei. Era ultimul salut al unor oameni și al unei locomotive, adresat unuia dintre ei, care nu mai era. Sînt sigur că și eu, dacă aș fi ceferist, aș încerca să muncesc și să trăiesc în așa fel încît să știu că la o zi după moartea mea, locomotiva pe care am lucrat se va opri să-și ia rămas bun !

Subliniez ca să se știe : cu toate că aceste trei minute nu au fost programate în „Mersul trenurilor", îmi dau cuvîntul de onoare că trenul a ajuns la următoarele stații fără întîrziere. Cel care a hotărît acest gest este șeful de tren Guteș Aurel, conductorul Bumbaru Sorin și mecanicul Vrînceanu Vasile.

Acestea sînt faptele. Poate se va găsi cineva care să se întrebe : cu a cui aprobare s-a oprit trenul acela ? Încerc să răspund : Cu aprobarea nescrisă a faptului că un mecanic a trăit și a muncit timp de peste 30 de ani pentru Căile Ferate Române, pentru ca eu și dumneavoastră să ajungem la timp acolo unde mergem. E o aprobare nescrisă, dar supremă : Aprobarea de-a fi om !

UN CĂLĂTOR CU TRENUL ■

P.S. Primul meu impuls a fost să trimit rîndurile de mai sus revistei „Lupta C.F.R.". Dar, gîndindu-mă mai bine, mi-am dat seama de faptul că lucrătorii ceferiști care ar citi despre cele relatate aici s-ar mira că eu am rămas atît de mirat de un obicei, probabil, normal între ceferiști. Dar noi, cei care nu sîntem ceferiști și nu cunoaștem acest obicei avem dreptul să ne emoționăm în fața unui gest de înaltă frumusețe umană.

Și pentru că nu e cinstit să scrii ceva fără să-ți pui și numele sub ceea ce scrii, iată datele mele : mă numesc Călin Nemeș, am 28 de ani, locuiesc în Cluj-Napoca, str. Moților, 91. V-aș ruga — dacă veți crede de cuviință că merită să publicați în revista dvs. faptul relatat, să nu-mi dați numele decît dacă este absolut necesar.

CĂLIN NEMEȘ ■

Nota redacției : **Da, Călin Nemeș, este absolut nevoie să vă semnăm pentru a înțelege, măcar acum, cei care au tras în dumneavoastră în ce fel de OM au tras ! Așa cum așteptăm, în continuare, mărturiile — de acum istorice — ale eroicului dumneavoastră destin.**

N-a fost nici o surpriză

De fiecare dată cînd s-au întîlnit coloșii, cei mici au avut de ce se teme. München 1938, Moscova 1939 (Tratatul Ribbentrop-Molotov), Ialta, Camp David, Viena, Malta au dovedit-o din plin. De fiecare dată, indiferent dacă au pornit la întîlnire cu capsa pusă, de credeai c-o să fie rupere de nori, sau cu zîmbetul pe buze, numai lapte și miere, cei mari au sfîrșit prin a se înțelege foarte bine pe spinarea restului lumii. Despre importanța întîlnirii de la Malta dintre liderii sovietic și american s-a scris foarte mult, a fost comparată cu Ialta și înțelegerilor din insulă li se atribuie cursul pe care au putut să-l ia evenimentele în 1989 în Europa răsăriteană. Deocamdată este greu să se confirme sau să se infirme o atare părere ; nu încape însă nici o îndoială că sferele de influență au fost delimitate și că acordurile respective sînt păzite cu sfințenie. În acest cadru, U.R.S.S. ar fi obținut, în schimbul cedării în Europa răsăriteană, asigurări că S.U.A. și, în general, Occidentul nu se vor amesteca în „treburile interne" ale U.R.S.S.

Și totuși, înaintea recentei întîlniri la vîrf americano-sovietice de la Washington, era evocată posibilitatea unei surprize. Bush, adică – se spunea –, își va lua inima-n dinți și-i va declara răspicat lui Gorbaciov : ajunge, gata cu blocada împotriva Lituaniei, altfel nu vom realiza nici o înțelegere, nu vom încheia nici un acord. Aceasta va constitui clou-ul întîlnirii și surpriza ei. Și o dezmințire a presupusei împărțiri a lumii la Malta. Dar, cum s-a desfășurat, în realitate, recenta întîlnire Bush-Gorbaciov, ce s-a întîmplat și ce s-a hotărît acolo ? Cei doi s-au înțeles, lucrurile s-au aranjat. Ca de obicei. Gorbaciov a lăsat să treacă de la el cînd s-a angajat să încheie pînă la sfîrșitul acestui an un acord pentru reducerea forțelor armate și a armelor convenționale în Europa, acord pe care sovieticii îl legaseră pînă atunci de soluționarea problemei germane. A urmat, evident, contrapartida – semnarea unui acord comercial care urmează să permită acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate Uniunii Sovietice. E drept că aprobarea de către Congres a acestui acord este condiționată de adoptarea de către Sovietul Suprem a unei legi de emigrare mai liberale, precum și de o „mai mare flexibilitate" a Kremlinului în problema lituaniană.

În acest aranjament, Lituania a fost, evident, sacrificată, Bush n-a bătut deloc cu pumnul în masă. Căci de la recomandarea unei „mai mari flexibilități" pînă la obținerea – așa cum se spera și cum aproape că se și promisese – a asigurării din partea lui Gorbaciov cu privire la încetarea blocadei economice a Moscovei împotriva Vilniusului distanța este ca de la cer la pămînt. De altfel, președintele Lituaniei, Vytanitas Landsbergis, a constatat plin de amărăciune că Bush n-a recurs deloc la mijloacele pe care le avea pentru a da greutate poziției sale în fața sovieticilor în legătură cu Lituania și că, de fapt, prin poziția adoptată și tîrgul încheiat, americanii dau sovieticilor mînă liberă pentru a continua blocada împotriva Lituaniei.

Așadar, la Washington n-a fost nici o surpriză, s-au încheiat o sumedenie de acorduri, mai importante sau mai puțin importante, dar ideea că jocurile au fost făcute încă de la Malta și că restul întîlnirilor americano-sovietice la vîrf vor fi de rutină nu numai că nu s-a infirmat, dar a dobîndit o și mai mare credibilitate.

ION D. GOIA ■

— Ce partide cunoașteți? — F.S.N.!

Despre alegerile din România de la 20 mai presa internațională a scris mult. În cele ce urmează facem cunoscute cititorilor noștri și aprecierile unor observatori din Cehoslovacia, Michael Lobkowitz și Jaromir Plisek, reprezentanți ai Comitetului Cehoslovac pentru Helsinki, aprecieri expuse într-un articol publicat în ziarul „Lidova Demokracie".

După decenii de totalitarism, locuitorii României au ales fără echivoc la 20 mai Frontul Salvării Naționale în frunte cu Ion Iliescu. Despre caracterul reglementar al desfășurării și despre rezultatul alegerilor atît în România cît și în lume au avut loc dezbateri furtunoase. Ca reprezentanți ai Comitetului Cehoslovac pentru Helsinki am participat la alegerile din România în cadrul delegației formate din 34 de membri ai Federației internaționale Helsinki pentru drepturile omului. Scopul călătoriei noastre în România a fost de a urmări desfășurarea alegerilor din punctul de vedere al legii electorale românești și de a aprecia dacă a fost, într-adevăr, vorba despre alegeri libere și democratice.

Trebuie subliniat că am avut condiții foarte bune de muncă și nu ni s-au impus nici un fel de limite, așa încît am avut posibilitatea să vizităm și să apreciem în total 152 de circumscripții electorale, inclusiv din spitale și garnizoane militare. Rezultatul observațiilor noastre poate fi prezentat succint astfel : în unele circumscripții electorale, în special în orașe și garnizoane, comisiilor electorale, comportamentului alegătorilor și desfășurării alegerilor nu li se poate reproșa nimic. Pe de altă parte însă, într-o serie de circumscripții, legea electorală a fost de regulă încălcată în puncte importante. Secretul votului, ca una din condițiile fundamentale, nu a fost deloc respectat. Au fost cazuri absolut curente cînd oamenii au intrat în cabină cîte doi pentru a se sfătui și a se ajuta reciproc. În unele cazuri, împreună cu cîte un alegător sau doi a intrat în cabină și un membru al comisiei electorale sau o persoană desemnată „să ajute", uneori chiar un membru al armatei, care îi sfătuiau pe oameni cum trebuie să voteze. Reprezentarea diferitelor partide în comisiile electorale nu a fost nici ea aproape nicăieri asigurată, deseori a fost prezent doar reprezentantul F.S.N., restul membrilor fiind „independenți", dar de regulă era vorba de membri ai administrației locale. În măsura în care a fost prezent un reprezentant al altui partid decît Frontul, atunci a fost frecvent vorba despre membrii unor partide satelit, foarte apropiate F.S.N. Partidele cu adevărat de opoziție au fost reprezentate în foarte puține cazuri.

Paradoxal este că toate aceste încălcări serioase ale legii electorale nu constituie, după părerea noastră, punctul cel mai important și, în esență, nu au influențat în mod pregnant rezultatele alegerilor. Rădăcinile victoriei unui partid ai cărui reprezentanți de frunte au fost pînă nu demult înalți funcționari comuniști, și care nici nu au făcut efortul ca, în afara schimbării numelui, să se distanțeze cumva pregnant de trecutul lor, rezidă în politica totalitară dură a regimului Ceausescu și în modul de desfășurare a campaniei electorale.

Am fost informați în România, în cîteva rînduri, că reprezentanții partidelor de opoziție au fost atacați și persecutați în fel și chip, lucru despre care noi înșine nu am avut posibilitatea să ne convingem. Ne-am convins însă despre starea culturii politice a populației rurale. La întrebarea ce partide și politicieni cunosc, țăranii simpli au răspuns : Frontul Salvării Naționale și Iliescu.

Indiferent cum a decurs campania electorală, un lucru este clar: acela care a avut posibilitatea să o dirijeze, nu a făcut-o în așa fel încît să aducă poporul la nivelul politic corespunzător ca să fie capabil să-și aleagă reprezentanții, ci dimpotrivă, astfel încît alegerile să fie în avantajul unui singur partid. Acest lucru, firește, nu a putut fi sesizat de majoritatea populației, așa încît ușoara îmbunătățire a condițiilor de trai, emisiunile televiziunii române, posibilitatea călătoriilor au făcut ca România — de data aceasta absolut de bună voie — să pornească din nou pe o cale pe care opinia publică democratică o consideră în cel mai bun caz ca foarte problematică.

Imamul Khomeini și Iranul

Zilele trecute s-a împlinit un an de la stingerea din viață a Imamului Khomeini, liderul Revoluției Islamice din Iran. Fiind o personalitate puternic legată de principiile islamice, acesta a reușit, în cursul deceniului anterior, să pună bazele și să conducă Revoluția, care a devenit o mișcare politico-religioasă nemaiîntîlnită în istoria de 14 secole a Islamului.

În ziua de 11 februarie 1979, prin înfrîngerea completă a regimului șahului, puterea a fost luată de Imamul Khomeini, iar în luna aprilie a aceluiași an, printr-un scrutin liber pe tot cuprinsul țării, s-a constituit Republica Islamică Iran.

După o boală îndelungată Imamul Khomeini s-a stins din viață și istoria a fost martora pierderii unuia dintre cei mai mari conducători religioși și politici. A fost o personalitate cu o popularitate imensă, la a cărui ceremonie de înmormîntare au participat peste 11 milioane de persoane, ceea ce a dovedit marea pierdere suferită de poporul iranian.

Iranul este o țară cu 52 milioane de locuitori care, după acceptarea Rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U. și după încetarea războiului nedorit și îndelungat, a anunțat că se pronunță pentru o pace trainică și definitivă. Iranul are în vedere reconstrucția și înnoirea țării, ridicarea nivelului de bunăstare a poporului.

În privința negocierilor de pace între Iran și Irak, la doi ani după încetarea focului și în urma acceptării Rezoluției 598 a O.N.U., se prevede începerea în curînd a unor noi runde de consultări în problema păcii.

În ceea ce privește relațiile de prietenie dintre Republica Islamică Iran și România, trebuie spus că popoarele noastre au dezvoltat de-a lungul secolelor relații bazate pe prietenie și pe respect reciproc. Ambele țări au contribuit și contribuie în măsura posibilităților lor la promovarea avantajului reciproc.

Republica Islamică Iran apreciază pozitiv victoria poporului român. Iranul respectă voința întregii națiuni române și își exprimă solidaritatea cu poporul român. În prezent ambele țări au în vedere continuarea dezvoltării relațiilor bilaterale, în interesul celor două popoare.

MONDORAMA

Se vorbește aprig și pe drept cuvînt despre „deliciile" nomenclaturii din est. Au mîncat cotlete și au băut băuturi scumpe, au avut mașini de serviciu și case de odihnă care erau ale întregului popor, deși acestuia i se sugerase ferm să nu le folosească. Dacă judecăm drept și în valori absolute deliciile nomenclaturii comuniste sînt de-a dreptul amărîte pe lîngă deliciile patronilor din lumea lăsată în pace să trăiască în putrefacția capitalistă. Cîrmacii comuniști au fost bogați în raport cu supușii care trăiau în cea mai dezvoltată mizerie inventată vreodată. Aceiași cîrmaci sînt niște penibile paparude în raport cu stelele lumii normale. Chiar și cînd o „stea" din cerul capitalist cade sau se retrage pe pămînt, scorurile, complexele și problematica morală sînt mai rotunde, mai relaxate, mai cuviincioase. „Newsweek" notează în legătură cu postfața unei mari cariere : „Ronald Reagan, leul în iarnă, are acum timp pentru lungi discuții, la masa de prînz, cu vechii săi prieteni. Cu puțin timp în urmă, el l-a vizitat pe fostul lui agent publicitar, Lew Wasserman (actualmente o figură de primă mînă la Hollywood) la sediul său de la Universal Studies. Wasserman l-a întrebat pe fostul președinte dacă este vreo șansă de a se lăsa din nou atras să joace în filme. Nu, a răspuns Reagan cu zîmbetul pe buze, ar fi ca și cum aș încerca să scot bani din funcția de președinte pe care am deținut-o. Dar bine, domnule președinte, i-a replicat Wasserman prompt, nu e neapărat nevoie să vă și plătim !

Scrupulele lui Reagan sînt binevenite, deși cam tardive. După ce a obținut 7 milioane de dolari avans pentru o carte pe care urmează să o scrie și alte 2 milioane pentru că a descins în Japonia, împărțind strîngeri de mînă și discursuri (sume care se adaugă pensiei sale de 133.172 de dolari pe an și unui venit din investiții de încă 300.000 de dolari), Ronald Reagan a devenit, în ochii publicului larg, un campion al încasărilor. În refugiul său idilic din California, fostul președinte se arată jignit și oarecum surprins de această deteriorare a imaginii sale și se străduie s-o corecteze". Bravo lui. Nu îl obligă nimeni și totuși se străduie. Bravo lui : reacție normală într-o lume normală. ● În timp ce pe solul nord-american poporul se plictisește în opulență, de partea cealaltă a atlasului strategic, în Uniunea Sovietică, popoarele imperiului sovietic nu se plictisesc deloc în plină precaritate. Totul se clatină, totul se contestă, nimic din ceea ce se speră în mod firesc nu se prea întîmplă. În locul unei mese copioase popoarele sovietice sînt lăsate să digere idei. Unele au grad mare de dinamitare. Ca, de exemplu, naționalismul devenit un fel de supapă pentru o gigantică oală sub presiune. Este naționalismul distrugător sau constructiv ? se întreabă „Newsweek". Și răspunde : „Rusia pentru ruși ! Jos comunismul ! Evrei, plecați în Israel !" Acestea au fost doar cîteva dintre lozincile strigate recent de un grup destul de mare de demonstranți în Piața Roșie din inima Moscovei. Această demonstrație a fost un eveniment care a dovedit că naționalismul rus, pe care occidentul nu l-a mai văzut de aproape un secol, a revenit.

Naționalismul este una dintre cele mai puternice forțe descătușate pînă acum de perestroika lui Gorbaciov. Uneori sentimentele sînt prea puternice, provocînd ciocniri violente, ca acelea dintre românii și maghiarii din Transilvania sau dintre armenii și azerbaidjenii din Transcaucazia. Dar din ce în ce mai des sîntem martorii naționalismului folosit pozitiv. În Polonia, Cehoslovacia, Ungaria și republicile baltice din Uniunea Sovietică, revenirea eroilor și a simbolurilor naționale precomuniste joacă acum un rol mai mult decît simbolic. Alături de o reîntoarcere la religie, naționalismul contribuie la umplerea golului lăsat de prăbușirea ideologiei marxiste și, ceea ce este și mai important, la unirea oamenilor în jurul noilor lor lideri într-un timp de dureroasă transformare socială". Că perioada este dureroasă, știm. Că ea implică transformări sociale, știm de asemenea. Ceea ce nu am aflat încă este cîtă durere va fi necesară pentru ca schimbarea să se materializeze în sfîrșit...

RADU BUDEANU ■

CLASAMENTUL FINAL

1. DINAMO	34	26	5	3	96–23	57
2. Steaua	34	26	4	4	89–30	56
3. Univ. Craiova	34	19	6	9	56–27	44
4. Petrolul	34	17	7	10	54–40	41
5. „Poli" Timişoara	34	17	7	10	65–40	41
6. F.C. Inter	34	16	4	14	52–42	36
7. F.C.M. Braşov	34	13	9	12	42–57	35
8. Corvinul	34	14	4	16	37–56	32
9. F.C. Farul	34	11	9	14	54–54	31
10. F.C. Bihor	34	13	4	17	61–59	30
11. Sp. Studenţesc	34	12	6	16	43–57	30
12. F.C. Argeş	34	13	3	18	38–45	29
13. Jiul	34	12	5	17	41–54	29
14. „U" Cluj	34	10	9	15	40–60	29
15. S.C. Bacău	34	12	5	17	43–56	29
16. Flacăra	34	10	8	16	37–48	28

Campionat dietetic

Şontîc, şontîc, tîrîndu-se printr-un calendar competiţional plin de fente, cu partide amînate, ba chiar rejucate (şi asta nu ca urmare a bisurilor din tribune), campionatul de fotbal a sunat stingerea. Fără să lase în urmă regrete. A cochetat mai tot timpul cu vodevilul. Înţesat de scoruri cacealma, turul s-a evidenţiat mai curînd ca o întrecere între epoleţii din culise. Iar în retur, carantina internaţionalilor a obligat echipele fruntaşe să se gîndească la introducerea în teren şi a copiilor de mingi. Campionat fără sare, dietetic. După victoria din toamnă a echipei Dinamo în Ghencea, suspansul privind campioana s-a cam dezumflat. A rămas lupta de ultim moment pentru un loc în U.E.F.A. şi pentru supravieţuirea în A. Cam puţin şi cam cenuşiu! Mai ales că, în aceste meciuri, se arunca balonul în faţă şi, ce-o ieşi. Am sperat iarăşi că întrecerea va fi plină de nerv, pe muchie de cuţit. Că va fi laboratorul de modelare a cît mai multe echipe performante. Vis amînat, din păcate. Oricum se simte pentru ediţia viitoare o nivelare a valorii echipelor şi deci o dispută mai echilibrată, la baionetă. Cînd ne vom vindeca oare de optimism?

Una peste alta, Dinamo a cîştigat campionatul. Şi-a conturat personalitatea, s-a învăţat să guste din bucuria golului. A privit cu un ochi la punctele din clasament şi cu celălalt, la aplauzele pentru spectacol. Şi a reuşit să placă. Steaua, pregătind reparaţia capitală după ce a stat 5 ani în fotolii europene de prim rang, a mai găsit suflu pentru locul secund, ba putea fi chiar pe primul, dacă România nu era situată în Balcani. S-a simţit totuşi că anii au mai înmuiat fibra veteranilor, că vedetele ei de multe carate se gîndesc mai mult la paşapoartele pentru echipe străine. Oricum, Dinamo a simţit-o mereu ca un junghi în coaste. Pentru craioveni, campionatul a fost poligonul de rodare a noii echipe. Instalaţi fără griji pe treapta a treia a podiumului, mînjii Universităţii şi-au obţinut certificatul de majorat fotbalistic. Cîrţu i-a pilotat mai mereu în viteza a cincea şi în Bănie se vorbeşte de viitoarea campioană a unei renăscute iubiri. La început, Petrolul şi Poli Timişoara şi-au propus doar să adune, ca nişte furnici harnice, provizii de puncte. Pentru a face uitat B-ul. Dar pînă la urmă, munca şi jocul colectiv le-au dăruit bucuria altor litere nesperate: U.E.F.A. Cu rezultate contradictorii de la o etapă la alta, F.C. Inter şi F.C.M. Braşov s-au autodriblat. Pentru cupele europene nu sînt suficiente doar pretenţiile. Cînd la pas cînd la galop, F.C. Bihor şi Sportul Studenţesc au ajuns în situaţia să privească cum li se face cu mîna de către Corvinul şi Farul, frisonate pînă de curînd de coşmarul retrogradării. „Atît am putut, atît am făcut. Bine că am rămas pe punte", îşi spun acum F.C. Argeş, Jiul, U. Cluj, S.C. Bacău. Săracii suporteri îngînă însă: „de ţi-ar spune poarta ta, cîte nopţi am plîns cu ea". Şi e păcat! Cînd nu-ţi propui însă să priveşti şi în sus, rămîi un veşnic locatar al subsolului. Fără un general îmbrăcat în tricoul clubului, Flacăra Moreni a rămas pe drept repetentă.

Noroc cu mondialele care ne-au absorbit cu totul. Şi ne-au tocit din severitate. Campionatul a putut să părăsească tiptil scena. Pe scara de serviciu. Şi asta nu-i viaţă!

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Fiesta fotbalistică a Timişoarei

Gazonul parcă dispăruse. Mii de timişoreni izbucniţi în teren ca o tornadă vie purtau pe umeri pe cei 11 magnifici ai Politehnicii. Bucuria la punctul de fierbere a înmuiat pînă şi stîlpii metalici ai gardului, încît trebuie să ne facem cruce că nu s-au auzit sirenele salvărilor. Deasupra stadionului, un tunet de patru litere: U.E.F.A. Ultimul meci al campionatului cu Sportul Studenţesc. Poli Timişoara încheie în triumf un drum, nu totdeauna asfaltat. Început undeva în B şi aflat acum, după numai cîteva luni, la intersecţia cu autostrada cupelor europene. Ca de obicei, fiestă fotbalistică timişoreană. Joc cu fantezie, în viteza a patra, condimentat cu farmecul celor 5 goluri în poarta adversarului. Dacă s-ar face şi un control antidoping psihologic, fotbaliştii lui Poli ar fi înregistraţi cu analiză pozitivă. Dopajul lor? Dragostea de fotbal.

Antrenorului Costică Rădulescu i s-a dus faima de depanator al echipelor împotmolite în zona retrogradării. Sub bagheta lui, acum 14 ani, Politehnica Timişoara a mai decolat din zona retrogradării în Cupa Balcanică. Apoi, Oţelul Galaţi, abia promovată, a smuls o victorie marelui Juventus în Cupa U.E.F.A. După [illegible] tot el a încărcat-o cu mun[illegible] fără rabat. Acum 2 ani a [illegible]it la Timişoara, deve[illegible]tele unei formaţii [illegible] A şi B. Cu ju[illegible] firmă. [illegible] citeva [illegible]ivi[illegible]detă nu poate fi decît echipa. Ne-am pregătit în forcing, nu în salturi. Paharul succesului se putea umple doar cu picătura. Viaţa mea a fost întotdeauna fotbalul. Nu l-am trişat niciodată. Băieţii şi-au însuşit şi ei această mentalitate, de muncitori ai fotbalului."

Adrian Crăciun, fostul junior din curtea Politehnicii, reciclat o vreme în B şi C, a devenit căpitanul echipei. Şi autor a 8 goluri. Deşi în distribuţie joacă rolul de stoper. „Unul din secretele noastre este că golgeterii se află şi în apărare, şi la mijloc şi în atac. Prin joc colectiv, dinamic, ofensiv, am reuşit să marcăm 65 de goluri plasîndu-ne pe locul 3, după Dinamo şi Steaua, în clasamentul eficacităţii. N-am să uit minutul 90 al unui meci în deplasare, cînd [illegible] egalat printr-o foarfecă laterală. Cîtă sudoare a curs la antrenamente ca să finisăm fiecare procedeu tehnic!" În atacul timişorean parcă evoluează o sosie a lui Ozon. Cascadă de fente, şerpuiri, şuturi de efect. Călin Rosenblum are doar 19 ani şi a fost descoperit în B, la Progresul Timişoara. Costică Rădulescu i-a developat talentul şi a modelat din el zvîrluga de pe extremă. „Nu ne permite să stăm la antrenamente nici o clipă cu mîinile în şold. Mereu ceva e de îndreptat. Mă cicăleşte precum o soacră. La fel ca tata după meci. Dar sfaturile lui, ca nişte picături chinezeşti, au făcut ca jocul nostru să însemne şi puncte în clasament dar şi spectacol pentru aceşti suporteri minunaţi". Sorin Vlaicu a venit din C, Timofte II de la Anina. Cu timidităţi şi cu un sac de vise. Povestesc cum Costică Rădulescu le-a corectat defectele de tehnică moştenite din categoriile inferioare. Prin mii de repetări. „Execuţiile cu balonul erau largi, lente. În jocurile şcoală nu ni se permitea niciunuia mai mult de 1—2 atingeri ale mingei. Oprirea balonului e curată sinucidere, joc static de old-boy, ne mustra. Acum Poli pasează dintr-una. Viteza se apropie de cursele de formula unu." Vitaminizat cu antrenamente de mare intensitate, fundaşul de buzunar al Politehnicii, Constantin Varga, are acum curajul să arunce mănuşa rivalităţii în top lui Dan Petrescu. Acroşaje la milimetru, travaliu de jolly-joker, şuturi de catapultă. „Fiecare ne putem exprima în teren personalitatea dar fără gratuităţi, numai în interesul echipei. Am speranţa că vom depăşi prima etapă a Cupei U.E.F.A. Timişoara şi-a făcut prin sacrificii un nume în Europa. Nu-i vom dezamăgi speranţele."

Am încercat să pătrundem în laboratorul secret unde s-au pregătit succesele unei formaţii care a făcut în cîteva luni saltul de la categoria B la Cupa U.E.F.A. O radiografie a echipei nu e suficientă. Trebuie aşezată alături şi electrocardiograma. Căci totul aici s-a făcut în primul rînd cu inima. În 22 de etape, Poli a fost învinsă doar de 3 ori. Un maraton spectaculos sprijinit pe muncă adevărată şi pe sudura sufletească dintre jucători, antrenorii Rădulescu şi Buzoianu şi conducerea clubului. „Ne aşteaptă o lungă vară fierbinte, se destăinuie conf. dr. Tadeus Schein, preşedintele clubului şi fosta extremă Anghel, acum vicepreşedinte. Trebuie să stăm cu fruntea sus în competiţia europeană. Se apropie şi examenele, unde jucătorii devin studenţi. Vom grefa la nucleul echipei cîţiva jucători talentaţi de la tineretul nostru şi din judeţ. Ne gîndim să întărim echipa şi cu 2—3 jucători consacraţi". Poli a dăruit o rază de bucurie timişorenilor greu încercaţi de istorie. „Imediat după Revoluţie, 3000 de spectatori au însoţit echipa la Oradea purtînd-o cu entuziasmul lor spre victorie, povesteşte Cornel Ruptaş, pilotul împătimit de fotbal care-şi alcătuieşte programele curselor şi după meciurile Timişoarei. Băieţii spun că sînt port-bonheurul lor şi nu acceptă pe altcineva la maneta avionului. Vor zbura cu mine şi spre altitudinile clasamentelor Europei". Sîntem convinşi.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Strălucită victorie în primul meci:

ROMÂNIA — U.R.S.S. 2-0

ITALIA'90
COPPA DEL MONDO

După marcarea primului gol, odată cu noi, cei din fața televizoarelor, s-au îmbrățișat și jucătorii români pe teren

Marius Lăcătuș, autorul celor două goluri

Silviu Lung, îngerul păzitor al buturilor românești

CLASAMENT

1. ROMÂNIA	1	1	0	0	2—0	2
2. Camerun	1	1	0	0	1—0	2
3. Argentina	1	0	0	1	0—1	0
4. U.R.S.S.	1	0	0	1	0—2	0

URMĂTOARELE JOCURI :

13 iunie :
ARGENTINA — U.R.S.S.
14 iunie :
CAMERUN — ROMÂNIA

Ricci e poveri

Se pare că Marius Lăcătuș se simte bine ori de cîte ori îl are în față de Dasaev : ambiția care îl caracterizează pe jucătorul român e pusă și mai bine în evidență dacă se confruntă cu cineva din elita fotbalului. Unul dintre cei mai imprevizibili fotbaliști ai noștri— atît în bine cît și în rău — cînd are chef de joc și de joacă poate să tragă după sine o întreagă echipă prin combativitate, incisivitate, aplomb, fantezie debordantă, prin puterea de a risca totul pe o singură carte, chiar dacă uneori cartea se nimerește a fi necîștigătoare. Iar cei care abordează o partidă cu prudență, încercînd să-și aducă aminte temele stabilite de antrenori, ultimele sfaturi primite la vestiare, atît coechipieri cît și adversari, constată cu surpriză în zilele de fast ale lui că nimic nu se mai potrivește, că tiparele sînt pulverizate, iar încleștarea sportivă ce trebuia să se desfășoare după canoane îndelung elaborate se metamorfozează într-un spectacol încîntător prin neașteptata înșiruire a secventelor. Acest Năstase al fotbalului românesc, capricios și fermecător, trufaș și generos, rău dar capabil să se copilărească, a purtat spre triumf echipa României sîmbătă, 9 iunie, pe stadionul San Nicola din Bari, în primul său meci din grupa B al Coppei del Mondo.

În 1988, în ziua de 7 noiembrie, la Moscova, Lăcătuș îngenunchea fără drept de apel pe Dasaev, marcînd un gol antologic. Atunci era un ger de crăpau pietrele. De data aceasta, portarul sovietic a fost învins de două ori (min. 42 și 57) de același Lăcătuș pe o vreme caniculară : 33 de grade. Dacă în primele minute, echipa U.R.S.S. a fost de cîteva ori pe punctul de a înscrie și numai Lung, prin intervenții sigure, a evitat miraculos deschiderea scorului, a urmat clipa în care Lăcătuș s-a dezlănțuit, iar acțiunile sale în aparență haotice au căpătat o coerență descumpănitoare pentru cei din fața lui.

Prin telefon de la corespondenții noștri în Italia, George Arion și Paul Agarici. Pînă acum n-a ajuns decît textul.

Echipa României a încetat să mai fie o sumă de individualități, unele chiar strălucitoare, cu o bogată experiență și a început să desfășoare o reprezentație fotbalistică deosebit de captivantă pentru cei 25 000 de spectatori prezenți (s-a stabilit cu acest prilej un record al încasărilor : 2 100 000 lire), în care rînd pe rînd, ca la o comandă a unui regizor, fiecare devenea cînd protagonist, cînd figurant. Tot ce a urmat a fost logic, tocmai pentru că s-a instaurat neverosimilul. Ca și în cazul celeilalte întîlniri din grupa B dintre Argentina și Camerun (cîștigată de camerunezi spre stupoarea specialiștilor și a publicului), out-siderul s-a instalat spectaculos în poziția de lider, cel pornit drept învins de dinainte executînd fără milă pe cel socotit deja cîștigător. A fost un spectacol fotbalistic deseori de o incredibilă frumusețe, inițiativa aparținînd românilor, cu mai mult elan, cu mai multă vigoare, cu mai multă imaginație, din care n-a lipsit umorul din moment ce ai noștri și-au permis numere personale mult gustate de cei din tribune. O echipă în vervă fără complexe, fără crispare, a învins o echipă care a amintit prea puțin de redutabilul „team“ de odinioară. O victorie ce nu poate fi pusă la îndoială chiar dacă, după cum toți susțin pe bună dreptate, arbitrul Cardellino (Uruguay) ne-a dăruit un penalty. (În treacăt fie zis, am fost furați de atîtea ori încît o recompensă din partea destinului ar fi fost de mult necesară). Dar am fi cîștigat și fără asta, dacă ne amintim uriașele ocazii de a înscrie pe care le-am irosit, dintre care cea mai stupefiantă îi aparține lui Sabău, aflat la un moment dat singur în fața cu Dasaev. În aceeași paranteză, să înregistrăm și declarația celui care pînă duminică era golgeterul campionatului mondial de fotbal din Italia '90, Marius Lăcătuș. Șeptarul român, după ce a suportat cu stoicism controlul anti-doping de după meci — nu i s-a dat, ca stimulent, nici o bere — a răspuns astfel la întrebarea unui reporter referitoare la faza din care s-a dictat penalty : „Arbitrul mi-a zis : Hidiatulin a atins balonul cu mîna, altceva nu știu“, ceea ce ne aduce aminte de celebra frază a lui Maradona, cînd a înscris un gol cu mîna : „Mîna a fost a lui Maradona, dar voința a lui Dumnezeu“. Iar Hagi, despre aceeași fază a punctat și el ca un ștrengar : „Îmi pare rău dar tocmai atunci mă uitam în alte parte“.

Comentatorul lui **Corriere dello sport** își încheie astfel prezentarea meciului dintre România și U.R.S.S. : „Acum magnificul stadion San Nicola așteaptă întîlnirea dintre România și Camerun. S-ar părea că ar trebui să fie partida dintre «rudele sărace» ale grupei B. Cu siguranță, însă, că una dintre aceste două „rude sărace“ va merge mai departe Și pe nimeni n-ar mira dacă echipa noastră ar fi aceea. Mai ales că Lăcătuș a promis că nu se oprește la două goluri... Și să nu uităm, vrăjitorii din Italia sînt de partea noastră. Spre bucuria suporterilor din țară, dar și a miilor de suporteri români veniți să încurajeze echipa și care, după meciul cu U.R.S.S., au sărbătorit îndelung, în centrul orașului Bari acest rezultat de prestigiu.

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ“
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-INVĂȚĂMINT (2569) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție
Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS
Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002;** redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

ULTIMA ORĂ

Calvarul României M

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Eşti floare de dor,
Basarabie,
eşti lacrima
neamului meu

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ŞI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 26 ● Miercuri 27 iunie ● Ediţie internaţională: 28. VI–4 VII 1990

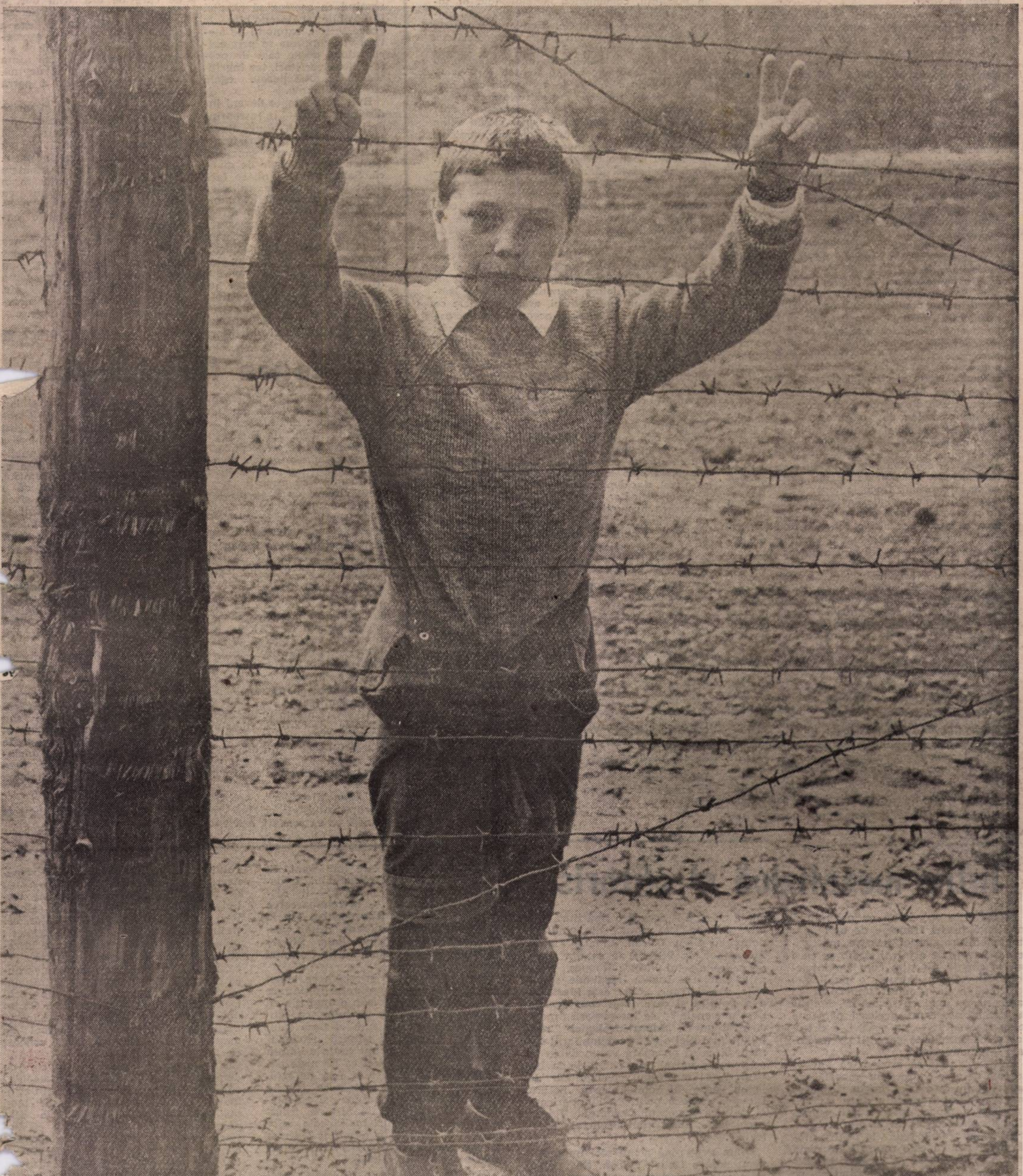

Pe Prut, 50 de ani de sîrmă ghimpată Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE

Concurs de scenarii

Cînd aceste rînduri vor ajunge la cititor, evenimentele din 13, 14 și 15 iunie vor părea foarte departe în timp, nu la distanță de cîteva zile, ele vor părea deja de domeniul istoriei. Pe de o parte, acest lucru este necesar, lumea trebuie să iasă din coșmar, cu cît mai repede, cu atît mai bine. Pe de altă parte însă, uitarea prea rapidă nu e bună, trebuie să medităm asupra evenimentelor, să înțelegem, să descoperim, să determinăm ce s-a întîmplat, pentru că numai astfel ne vom putea apăra de asemenea coșmaruri în viitor.

Așadar, ce s-a întîmplat în zilele de 13, 14 și 15 iunie în București ? Mai exact spus, ce se ascunde în spatele întîmplărilor cunoscute de toți, care e partea nevăzută a celor văzute ? Posibilități sînt multe și, ca urmare, și scenariile propuse, de factori politici ori de comentatori din țară și din străinătate, sînt numeroase. Firește, scenariile avansate de tandemul Iliescu-Roman trebuie respinse din capul locului, întrucît sînt trase de păr pînă dincolo de ridicol. Rebeliune legionară ? Pe ce bază s-a susținut aceasta ? Pe baza a două fițuici, agitate în fața camerelor de luat vederi, una de domnul Iliescu, mai de mult, alta de domnul Emanuel Valeriu, recent, la conferința de presă a TVR ? În orice caz, alte argumente nu s-au adus. Iar judecata sănătoasă ne spune că legionarii care au organizat puciul nereușit din 1941 ar avea acum în jur de 80 de ani și, după cîte am putut constata, cei ce-au ieșit în stradă pe 13 iunie nu erau octogenari. În ceea ce privește „tentativa de lovitură de stat”, trebuie să amintim că ceea ce s-a întîmplat pe 13 iunie nu întrunește nici una din caracteristicile unei astfel de acțiuni (participarea armatei, atacarea sediului guvernului, existența unui grup pregătit să preia puterea etc.). De altfel, este evident că scenariile președintelui și primului-ministru n-au fost propuse spre a fi crezute de cei în cunoștință de cauză, din țară și de peste hotare, ci pentru consumul intern al corpului electoral fesenist.

Așa stînd lucrurile, evocăm în cele ce urmează cîteva din scenariile avansate pînă acum. 1). Incapacitatea de a guverna a domnului Iliescu (și a echipei sale), el nu-i exact informat, nu știe prea bine ce se întîmplă în țară, ia de bune, ca Ceaușescu, strigătele din timpul mitingurilor organizate de autorități, este, cu sau fără intenție, boicotat de cei din jur, împins să calce în străchini. Dacă la toate acestea se adaugă duritatea, inflexibilitatea, încăpățînarea de a proceda numai cum vrea el, de a nu dialoga și a nu face nici o concesie, totul se explică, tulburări ca acelea din ianuarie, din februarie și din iunie vor mai avea loc. 2). Cele petrecute pe 13, 14 și 15 iunie în București sînt provocate de rivalii politici ai domnului Iliescu, dintre care s-ar evidenția domnul Brucan, care vor să-l compromită pe actualul președinte și să-l înlăture. 3). Acțiune deliberată a armatei de a slăbi pozițiile regimului Iliescu și de a și le întări pe ale sale, pentru ca la momentul oportun să preia puterea. 4). Mîna americanilor – aceștia vor ca, destabilizînd situația în România, să-i înspăimînte bine pe eventualii investitori europeni, aceștia să se retragă și să rămînă locul gol pentr capitalurile americane sau pentru cele japoneze. 5). Mîna Moscovei. Rușii au interesul ca românii să se simtă mereu în nesiguranță, pentru că numai astfel pot fi ținuți și pe mai departe în orbita lor și sub controlul lor. 6). Mîna ungurilor. În eforturile lor de a redeschide problema Transilvaniei, ungurii vor să dezechilibreze și în ultimă instanță să dezmembreze România, inclusiv pe calea unei intervenții militare străine. Pentru aceasta, ungurii au nevoie în fața mapamondului de probe indubitabile că românii sînt incapabili de-a duce o viață politică democratică, civilizată, că se pot manifesta ca în epoca de piatră (mărturie ar fi bandele de mineri înarmați care au terorizat Bucureștiul timp de două zile), că guvernanții români nu sînt în stare să apere viața, libertatea și liniștea cetățenilor, că, în general, românii nu merită să aibă un stat al lor și, mai ales, nu trebuie ca ungurii să fie lăsați într-un stat al românilor. După cele întîmplate în iunie în București, comunitatea internațională ar saluta, evident, orice intervenție menită să-i salveze pe unguri de bîtele, rângile și topoarele minerilor scăpați de sub controlul oricărei legi.

În cele ce urmează, voi propune și eu un scenariu. Mai mulți băieți de nădejde (care nu trebuie în mod necesar să fie toți foști securiști), primesc misiunea de a pune la cale atacarea Televiziunii (unde era să se lase cu bătaie și distrugeri, dar pînă la urmă se sparg doar niște geamuri), incendierea unor clădiri (din care personalul se retrăsese dinainte, strategic și lăsase spre a arde numai ce trebuia ars), incendierea unor autovehicule ; la acțiune se raliază și indivizi fără legătură cu scenariul – aceștia vor fi cei arestați, ca și în februarie ; se naște nevoia de forțe de ordine ; vin rapid minerii, în garnituri dinainte pregătite și conduși de alți băieți ; în București se instituie teroarea, în București se putea face orice și au loc, în sfîrșit, vandalisme de-adevăratelea (să se compare distrugerile de la Televiziune cu cele de la Arhitectură sau de la sediul P.N.Ț.) ; se poate umbla fără probleme la un seif ascuns într-un zid (un întreg scenariu s-ar putea imagina numai în jurul seifului, avînd în vedere ce instituție fusese în clădirea aceea și cine lucrase acolo) ; odată treburile făcute, minerii pleacă ; vinovați sînt găsiți studenții, legionarii, țiganii și ziariștii (cei nefeseniști, desigur). Aplicîndu-se acest scenariu, se realizează : a) Lichidarea manifestației din Piața Universității, care a deranjat foarte tare stăpînirea ; b). Intimidarea a și așa firavei opoziții, astfel încît în parlament ea să stea cuminte în banca ei, realizîndu-se astfel mult doritul consens ; c). Jugularea presei nefeseniste, aducerea întregii prese la același numitor, ca înainte de Decembrie, cînd toți trebuiau să susțină aceeași idee, după logica potrivit căreia pînă la alegerile din 20 mai a fost ce-a fost, dar după alegeri toți trebuie să laude partidul cîștigător și pe cei de la cîrmă. d). Înfricoșarea bucureștenilor, să se învețe minte să nu mai iasă altădată în stradă, să vadă în polițai niște îngeri în comparație cu brutele cu bîte ; e). Recuperarea unor documente (dintr-un seif zidit) și distrugerea acelei părți a arhivelor de la interne care deranja persoane astăzi în funcție ; f). Înlăturarea ministrului de interne Chițac, cerută de atîta vreme de toți protestatarii, dar care să se cheme că nu s-a făcut la dorința acestora, Chițac jucînd și rolul de țap ispășitor, pe seama căruia pot fi puse toate relele petrecute. Cît pentru partea neplăcută a punerii în practică a scenariului, indignarea și protestele din țară și din străinătate, acestea pînă la urmă se potolesc. Domnul Iliescu poate depune liniștit jurămîntul.

Care din aceste scenarii va ieși cîștigător la concursul istoriei ? Vom reuși să aflăm vreodată adevărul cu privire la cele întîmplate în zilele de 13, 14 și 15 iunie 1990 în București sau se va face totul pentru a se șterge bine urmele, ca în cazul lui Decembrie 1989 ?

ION D. GOIA ■

Urgențe parlamentare

Pe agenda Constituantei noastre s-au aglomerat multe și îngrijorătoare chestiuni de rezolvarea cărora va depinde, în mare parte, calitatea drumului pe care îl vom escalada în următorii ani.

Cele mai multe nemulțumiri pot fi generate, în continuare, de nivelul salariilor. O comisie parlamentară ar putea stabili operativ limite de salarizare pentru toate categoriile de oameni ai muncii, urmînd ca acestea să rămînă insensibile și intangibile la greve. **Altfel, vatmanii de metrou vor continua să primească salarii duble față de profesorii universitari, iar îngrijitoarea să aibă pensie egală cu învățătoarea.**

Ruinătoare poate deveni indisciplina aciuată în întreprinderi și instituții, după Revoluție. Se impun măsuri ferme cu recompense și sancțiuni pentru toate locurile de muncă. Salarizarea să nu se facă decît în funcție de calitatea și cantitatea muncii. Rămîne discutabilă măsura ca directorul să fie ales de masa salariaților, procedeu inexistent în țările dezvoltate. Oamenii competenți, cinstiți, dar intransigenți nu vor întruni sufragiile celor interesați să perpetueze stările de tipul „timpul trece, leafa merge”.

Aparatul birocratic specializat în „învîrtitul hîrtiilor” este imens. Numai o subțiere subită i-ar putea diminua ineficiența și oportunismul. De altfel, în privința intelectualității nu se poate spune decît că este mai divizată ca oricînd. Dacă privim la bravi moldoveni de peste Prut, înțelegem care ar fi putut să fie rolul acestui detașament luminat

Notabilă este eflorescența presei, dar polemica de idei, de care ne era atîta dor, a fost adesea substituită de invective și calomnii. **O lege a presei, dură chiar cu asemenea nechemați, ar sluji cu siguranță democrația și ar ajuta această instituție să devină, cu adevărat cea de a patra putere în stat.**

Să nu uităm apoi că orice grațiere trebuie făcută, cel puțin de acum înainte, după îndelungă chibzuință și cu analiza fiecărui caz în parte. Altfel, ce facem ? Îi scoatem din închisori și-i aruncăm în stradă ? Sîntem umani cu tîlharii și borfașii ca să periclităm viața și bunurile oamenilor cinstiți ?

Odată rezolvate asemenea urgențe, abordarea amplelor și complexelor chestiuni cum ar fi privatizarea, reașezarea culturii și învățămîntului etc. s-ar putea face într-o încordată dar benefică liniște.

VASILE GHICA ■

Legea fărădelegii

Multe lucruri sînt neclare în **afacerea 13—15 iunie, dar un** lucru e clar : în dimineața zilei de 14 iunie, la București era liniște. Totuși, minerii n-au fost trimiși acasă.

În al doilea rînd, deși toată lumea știe că minerii n-au făcut altceva decît să tulbure liniștea datorită lor.

Legitimitarea, în acest fel, a prezenței minerilor în București **deschide drum întrebării** dacă nu cumva ceea ce s-a întîmplat pe 14—15 iunie poate explica, fie și în parte, ce s-a întîmplat pe 13. Este știut că pe 14 iunie, pe unde au trecut, minerii au sustras o seamă de documente. Al cui interes impunea, bunăoară, ca atunci cînd minerii pătrund în Institutul de Arhitectură să sustragă de acolo, printre altele, dosarul cu membrii Ligii Studenților ?

A fost și acesta unul dintre excesele de care dl. Iliescu a considerat necesar să se delimiteze ulterior ? Sau delimitarea respectivă a avut în vedere numai excesele comise cu bîta ?

„Legea Minerilor”, aplicată Bucureștiului, îi califică pe mineri ca extremiști, oricît de ciudat le-ar suna asta **și** lor, și nouă. Dar ei n-au venit singuri la București, ci călăuziți îndeaproape de conducerea sindicatului lor. Opinia publi**că a luat act de existența a**cestei organizații extremiste, dar guvernul a luat act **că** i s-a contestat autoritatea **și** că un șef sindical a îndrăznit să ordone ca ziarul „România liberă” să nu mai apară **chiar** dacă guvernul va hotărî **altfel ?**

În fine, ce cred minerii despre democrație devine interesant prin chiar faptul **că ei** exclud cu desăvîrșire **ipoteza** că într-o bună zi țara ar putea fi guvernată de liberali **sau** țărăniști.

A fost, pe 13 iunie, o încercare adevărată de lovitură de stat sau a fost **ceva ce** trebuia să semene cu o **încercare de lovitură de stat ? Adevărul** se va ști, mai **devreme sau** mai tîrziu, fie ca **rezultat al cercetărilor aflate în curs, fie** din observarea comportamentului politic al celor **pe care** minerii i-au apărat **de liniștea** dimineții de 14 iunie.

D. CONSTANTINESCU ■

Între metafizică și clitoris

Interviurile acordate cu o anumită insistență presei franceze de unii din campionii revoluției noastre mărturisesc o nevoie de arbitraj străin pe care pur și simplu nu știm cum s-o înțelegem. Nu vedem întrucît o publicație pariziană e de preferat unui post de radio rusesc, mai cu seamă că, înainte de decembrie, cam aceleași persoane le-au frecventat — cu riscuri, e drept, dar și cu suficiente garanții de imunitate — pe amîndouă.

Sîntem tentați să credem că graba aceasta de a se confesa nu importă cui, numai să nu fie ziarist român, răspunde mai vechiului imperativ de a da ce-i mai bun la export. Intervievații, cunoscînd încrederea investită de compatrioți în mărfurile realizate pentru afară cît și pentru cele refuzate de piața externă, le vorbesc cu toată deschiderea occidentalilor convinși fiind că, pe o cale mai ocolită, opiniile lor se întorc în țară și ajung la popor cu un plus de prestigiu. Niciodată n-am primit mai multe știri despre felul de a fi și despre cugetarea conducătorilor — fie ei și provizorii — ai țării, ca acum, cînd avem drept cenzor Parisul.

Pe ocolite, dar cu girul de autenticitate pe care-l acordă o tipăritură din vest, primim, iată mostre din gîndirea domnului Gelu Voican. În „Le Figaro Magazine”, la întrebările ca din fișa de cadre ale lui France Roques, vice prim-ministrul român răspunde și adînc, dar și franc. **„Care este ideologia dvs. politică și care sînt convingerile dvs. personale ?”** se interesează monsieur Roques”. **„Lipsa ideologiei”** răspunde fără nici o ezitare demnitarul român. Și ca să nu apară vreun dubiu în ce privește sensul unui astfel de cuvînt venind, ori mai bine zis emanînd de la un personaj obligat, prin natura funcției, să facă politică, și nu oricare ci politica guvernului, domnul Voican precizează : **„Mai mult : refuzul ideologiei”.**

N-am avut pînă acum nici un sentiment pentru Gelu Voican. Ne părea prea solemn și prea secretos ca să fie autentic. Prea decis și prea ghevarian ca să fie simpatic. Prea prezent și, cu toate acestea, prea neutru ca să ne fie antipatic. Cu barba sa albă și cu mitralieră, seamănă cu Dumnezeul justițiar din filmele de anticipație.

De cînd cu interviul însă, domnul Voican nu ne mai este indiferent. El are un crez și, fapt remarcabil, îl declină ca pe un crez. **„...cred — îi răspunde** francezului — **în reîntoarcerea la surse, sînt un antimodernist. Țin la principiul filozofiei perene. Admit postulatul tradiției primordiale. Stimez inițierea. Admir simbolurile științei sacre”.**

Nu e cazul să ne întrebăm ce temeiuri spirituale au opțiunile inițiaților. E clar că domnul Voican e unul din ei. E loc pentru fiecare pe lume, cu condiția ca persoanele care oficiază reîntoarcerea la surse și admiră simbolurile științei sacre să nu caute a-i trata pe cei ce gîndesc altfel ca pe niște adversari. Nu e momentul să ne străduim să pătrundem legătura dintre principiul filozofiei perene și postulatul tradiției primordiale. Și nu e fiindcă, două, trei rînduri mai încolo vice prim-ministru român conchide asupra întregii sale condiții : **„De fapt, trăiesc între metafizică și clitoris”.**

Aici, dragă cititorule și, iertat să-mi fie, dragi cititoare am avut o reacție caragialeană.

„Păi, bine, neicușorule — ne-am zis — din ăștia-mi erai ? !”. Nu un apolitic din destin și un meditativ cu program, ci un mascul de omenie.

În franceză, panseurile parlamentarului nostru sună patetic. În românește, cele mai multe din ele sună atît de franțuzește încît nici nu mai trebuie traduse. Pentru mulți din alegătorii buzoieni ai actualului senator, cel puțin două cuvinte cer o adaptare : metafizică și clitoris. Stăm și ne întrebăm dacă nu au cumva dreptate cei care susțin că liderii de mare anvergură exercită asupra mulțimii o influență de natură erotică. Că devin o proiecție după ce au fost emanație. Că, în definitiv, domnul Voican are pricini să muncească pentru țară rezemat de muntele Venerei fiindcă a fost venerat cu un 95% absolut erotic.

Un lucru ar trebui să-l învețe pe domnul Voican colegii săi, parlamentarii, îndeosebi cei mai umblați prin străinătăți. Și anume că nu există mod mai sigur de a te discredita în fața unui franțuz decît blamîndu-ți, cu dicționarul celor mai tăioase insul[illegible] compatrioții. Trăind între metafizică [illegible] clitoris, senatorul de Buzău e stînj[illegible] în meditațiile sale de manifestanții din Piața Universității. Cu toate acestea găsește puteri ca să rostească una din propozițiile cu care ar putea intra în istorie.

În istoria, firește, a marilor cacialmale.

TUDOR OCTAVIAN ■

Calvarul Arhitecturii

Studenții de la Arhitectură și-au întrerupt activitatea. Nu sînt în grevă, pur și simplu institutul a fost devastat. Nu mai au ateliere, planșete, truse, încredere. Cînd din centrul Bucureștiului au dispărut minerii, am intrat să văd urmele acestei migrații. Bănuiam că nu a fost o intîlnire prea tandră. Realitatea a depășit însă imaginația. Pe caietul meu de însemnări nu am mai scris nimic, pentru că ar fi trebuit enumerat aproape tot inventarul institutului. Majoritatea ușilor din lemn masiv erau sparte, în multe ateliere ceea ce nu fusese jefuit zăcea distrus pe podea. Pe o scară care se clătina puțin am ajuns în vestiarele sălii de sport. Dulapurile rupte, costumele de sport risipite pe jos. Aici au fost găsite cizme. În schimb au dispărut adidașii studenților. Trec pe lîngă o ușă încă baricadată. Imaginile se multiplică fără a părea însă mai puțin șocante. În magazia bufetului zac amestecate boabe de cafea, ouă, chitanțe, carcase de telefoane, devenite oricum inutile pentru că nici centrala telefonică nu a scăpat. Biblioteca a fost inundată. În muzeu nu sînt distrugeri, doar unele exponate mutate din loc. Pe o statuie, o sticlă de vin ieftin. Îmi amintesc de o scenă dintr-un film polițist. Acolo se fura o statuetă, iar aici truse de desen, aparate foto, 20 de puști cu aer comprimat ale clubului de tir, aparate de filmat, creioane, echere, calculatoare. Celor care le aduc înapoi, multe mulțumiri. Dar să nu vină în haine de miner.

Drepturi de autor pentru scenarist

Filmul agresiunilor. „În noaptea de 12 spre 13 aproape toți studenții se aflau în facultate lucrînd pentru proiectele de verificare. Așa se obișnuiește de mulți ani de zile“, îmi spune rectorul institutului. La ora 5 dimineața poliția intră în facultate și arestează trei studenți.

La ora 11 o coloană de muncitori de la I.M.G.B. atacă institutul, sparg geamurile de la intrare, bat studenții. Cordoanele de polițiști aflate în stradă nu intervin.

La prînz încep luptele în stradă. Studenții rămîn în institut. Împreună cu ei este și ministrul Șora venit să vadă urmele trecerii celor de la I.M.G.B. Aveam să-l văd din nou sîmbătă privind ce a mai rămas în urma trecerii minerilor. Pe 14, în zori, în institut intră minerii. Sînt loviți 16 studenți și portarul. Ilie Mihai, un om de 55 de ani, tată a patru copii.

Studenți loviți de mineri

Baboș Alexandru Dumitru, președintele Asociației studenților arhitecți, student în anul III: „În seara zilei de 13 spre 14 am rămas în școală pentru că poarta era distrusă de coloana de la I.M.G.B., iar portarului îi era frică să rămînă de unul singur. Am stat pînă în jurul orei 3 noaptea pentru că afară era gălăgie. Armata lupta cu indivizii care atacaseră sediul Poliției și al Ministerului de Interne. Am asistat la evenimente din școală pentru că pe stradă se trăgea. La ora trei, soldații stăpîneau deja situația, era liniște, credeam că sîntem în siguranță și ne-am culcat. Ne-am trezit în jurul orei 5 și jumătate cînd am înțeles că în Piața Universității sînt mulți mineri și că au intrat deja în Universitate. Ne-am dat seama că vor veni și la noi. Ne-am baricadat într-un atelier, dar după o jumătate de oră ne-au găsit. Erau foarte mulți, cîteva sute în tot institutul. Cînd au venit în Piață nu mai era nici un manifestant, deci singura preocupare era să intre în instituții. Am fost bătuți din primul moment, nici nu s-a dialogat cu noi. Eu am luat peste 150 de lovituri. Nici nu le mai simțeam. I-am rugat să mă ducă la Ministerul de Interne. Ce m-a durut foarte mult este că pe stradă bucureștenii mă loveau și ei. Am ajuns la Ministerul de Interne unde era cea mai dură concentrare de violență. Am trecut prin barajul acela de bastoane, într-un ultim efort. Primului ofițer superior pe care l-am întîlnit i-am spus că dacă voi mai fi lovit voi protesta în mod oficial. A încercat să mă protejeze.

La Ministerul de Interne am fost luat de contraamiralul Dumitrescu Emil, care încerca să rămînă om în tot acel haos al violenței. După o oră mi s-a pus la dispoziție o mașină, care m-a dus pînă la prima stație de metrou“.

Bogdan Petrescu: „În jurul orei 6 și douăzeci cînd ne-au descoperit minerii, eram la ultimul etaj, baricadați într-un atelier. În timp ce încercam să le explic am primit pe la spate o lovitură la arcadă. Cred că asta a fost bafta mea. Imediat m-am umplut de sînge. M-au lăsat în pace. Am ajuns la etajul întîi cu sîngele șiroind și am nimerit un miner mai spălat care m-a întrebat ce caut. I-am arătat carnetul de student și acest miner s-a adresat celor din jur: „Mă, nu mai dați că e student aici“. M-au luat de brațe și m-au scos în stradă. Lumea mă înjura. Un unchi locuia în apropiere și m-am dus la el. Am apelat la un prieten student la medicină să-mi coasă arcada. N-am mai ieșit din casă pînă ieri“.

Stau față în față cu rectorul. „Și dacă mîine se vor găsi alți muncitori, alte fabrici care să atace Arhitectura ? !“ „Și noi ne gîndim la asta. Guvernul trebuie să aibă o opinie explicită în fața populației față de acest institut“.

AURELIA BORIGA ■
Fotografii de
GABRIEL BUGNAR ■

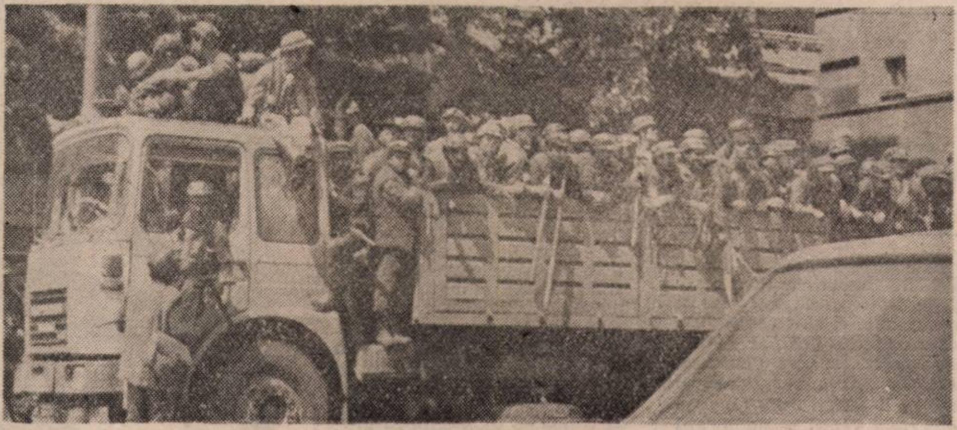
Au sosit minerii

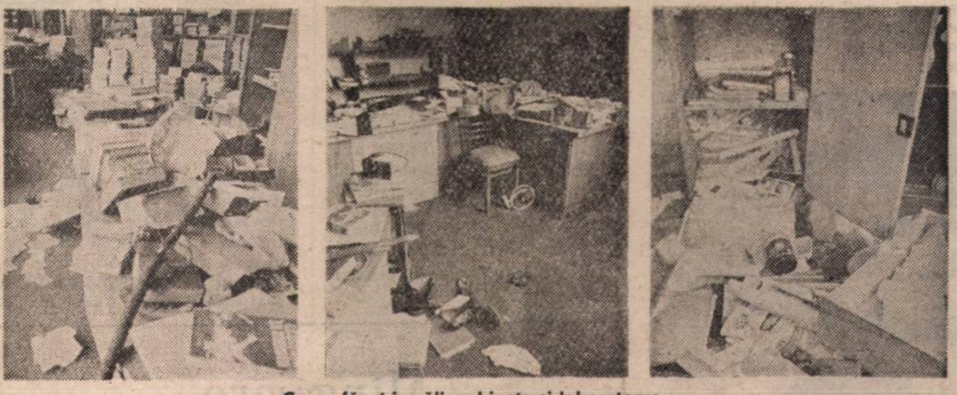
Ce-au făcut în săli, cabinete și laboratoare

CE AU LUAT

Materiale

Mașini de scris mecanice 6 buc. ; mașini de scris electrice 24 buc. ; mașini de scris cu memorie 2 buc. ; calculatoare birou 1 buc. ; camere video 2 buc. tip Ms 10, M 7 ; calculator buzunar 1 buc. ; casete video 3 buc. ; telefax 2 buc. ; portavoce 4 buc. ; xerox 2 buc. Nashua ; videorecorder Akaj 1 buc. ; gestander 2 buc. ; mașină de calcul 1 buc. ; radiocasetofon 1 buc. ; filme foto color Kodak 50 buc. ; telex 2 buc. ; reportofon Panasonic 1 buc. ; caiete, adeziv, pixuri, carioca, stilouri, benzi mașini de scris, scotch, conserve.

NOTĂ : 1. Materialele reprezentau donații făcute Ligii Studenților de organizații și asociații internaționale. O parte din ele urmau să fie distribuite unor organizații sau persoane fizice.

2. Toate materialele se găseau în stare de funcționare foarte bună.

Documente

1. Opis documente
2. Dosar relații externe
3. Agenda cu numere de telefon
4. Dosar cu membrii Ligii
5. Fotocopii cu documente legale.

Menționăm că sustrăgîndu-se opisul documentelor existente la sediul central al Ligii Studenților, constatarea ridicării documentelor de către mineri s-a făcut în prezența martorilor, minerii refuzînd întocmirea unui proces verbal. (Constatat astăzi, 15 iunie 1990, Mirela Moldovan, Bazil Constantinescu).

Martor ocular scăpat cu viață

La ora **6, în dimineața zilei de 14 iunie, sosiseră deja primele autobuze (galben-verde) cu minerii aduși din Piața Victoriei „pe picioarele lor“, înfierbîntați de discursul matinal al Președintelui. (De unde o fi știut exact la ce oră sosesc minerii și că ei se vor aduna, exact la ora 5 dimineața, în Piața Victoriei ?) Autobuzele erau trase lîngă Intercontinental. În clipa în care mai sosește un autobuz, coboară întîi un civil, în costum gri sau maro, foarte îngrijit călcat, în jurul lui se** face o roată de cîțiva mineri, un mic conciliu, apoi încep să roiască prin Piața înțesată de cei sosiți înaintea lor.

Minerii au în mîini drugi i țevi de fier înfiorătoare, nii răsucite de sîrmă de el, topoare și cozi de topoare (noi), bîte de mărimi incredibile, tîrnăcoape, diverse unelte metalice scoase ca dintr-un coșmar preistoric de pe fundul pămîntului. Ei caută dușmanii, legionarii, fasciștii și fiindcă la acea oră nu întîlnesc decît populația pașnică din zonă, care se îndrepta spre gurile de metrou (Piața fiind evacuată încă de ieri), pentru a ajunge la serviciu sau la gară, se reped asupra acestor oameni fără noroc.

În clipa în care un miner oprește un trecător, bărbat sau femeie, tînăr sau bătrîn, înainte ca acesta să aibă timp să scoată cîteva cuvinte, alți 5—6 se reped asupra lui și îl nimicesc sub lovituri pînă cade jos, apoi îl abandonează, sau îl tîrăsc la mașinile poliției, căutînd alte victime. Urmăresc un tînăr cu bluză roșie (ce i-o fi venit să se îmbrace în roșu în acea zi ? Se știe că roșul stîrnește !) care se aventurează să traverseze bulevardul, dinspre Batiștei, neînțelegînd probabil ce se întîmplă. Reușește să ajungă pînă la strădița ce intră în Calea Victoriei. Aici e oprit de un grup de mineri. Dă din umeri, nedumerit, e încă somnoros. Văd secvența de la cîțiva metri distanță, totul se petrece în fața mea. Nu apucă să spună nici cum îl cheamă, cine e și ce vrea, unde merge și ce face acolo în clipa aceea, are timp doar să se mire: „Ce-aveți cu mine ?“ În clipa aceea văd ceea ce nu mi-aș fi putut închipui că e posibil în centrul Capitalei unei țări în plină civilizație europeană : e izbit în cap bestial, peste umeri, peste mîinile care nu-l mai apără, peste față, cu drugi de fier, cu țevi, cu ciomege pînă cade jos. E abandonat. Tînărul reușește să se ridice, dar în loc să se retragă ținîndu-se de ziduri, se întoarce spre cei ce l-au lovit, voind măcar să știe de ce, și le strigă din nou cu sîngele șiroindu-i pe față și plîngînd : „Ce-aveți cu mine ? Ce v-am făcut ?“ Greșeală fatală ! Grupul de mineri se întoarce, îl iau în mijloc și îl dărîmă din nou sub drugii și țevile lor de fier. Un grup de locatari din preajma sediului „Ligii pentru apărarea drepturilor copilului“ încearcă să-l salveze tîrîndu-l într-un hol. Minerii năvălesc și acolo lovindu-i și pe ei. Într-un timp, ies din hol, unul cîte unul. Bănuiesc că l-au ucis pe tînăr. Dar după un timp iese și acesta tîrîndu-se cum poate. Are părul amestecat cu sînge, chiaguri negre îi acoperă o parte a feței. Urlă de durere, între viață și moarte. Încearcă să facă cîțiva pași pe trotuar. Un locatar din partea opusă editurii „Făt-Frumos“ îl trage într-un hol. Din josul străduței venea un alt grup de mineri ducînd de brațe, mai mult tîrîș, un alt bărbat tînăr. Are cămașa sfîșiată, gura larg deschisă, obrazul lovit, respirația tăiată. Îl aduc dinspre blocul turn, din piața Sălii Palatului. Nu știe încă ce-l așteaptă. Un băiat de vreo 18 ani, mic de statură, mai mult copil îi întîlnește pe aceeași porțiune. Din spate, un miner îi înfige mîna în păr și-l tîrăște după el, strigînd după „ajutoare“. Totul fără nici o explicație. Fără un schimb minim, uman, de cuvinte. Numai ferocitate pură. Pînă și un condamnat la moarte are dreptul la un sumar testament. Cu atît mai mult cu cît aici era o strădușă liniștită, se putea vorbi, nu era nebunia din Piața Universității. Cîmpul de sălbăticie din inima Capitalei ! Niciodată nu mi-aș fi putut imagina astfel omul. Oricine putea fi acum măcelărit în plină stradă, pe criteriul absolut al hazardului.

ION ZUBAȘCU ■

Nu vă fie frică!

Cine-i apără?

A acuza, a da în cineva este lucrul cel mai ușor din lume, este suficient să ai o bîtă sau o rangă pentru a-i pune la respect și a-i reduce la tăcere pe toți cei din jur. Cu atît mai ușor este cînd ai la dispoziție mai mult decît o bîtă. E mult mai greu să aperi, mai ales că există obiceiul ca cel ce încearcă să pună o vorbă bună să fie urgent împins printre victimele pe care vrea să le apere și să fie maltratat ca și ele. Evident, pe cei despre care va fi vorba mai jos eu pot să-i apăr doar cu condeiul. Însă deținătorii puterii, stăpînirea trebuie să-i apere cu mijloacele de care ea dispune.

Pe bucureșteni

Este greșită ideea că bucureștenii, din cauză că o mare parte dintre ei nu sînt născuți în capitală, ci sînt veniți din toate colțurile țării, ar constitui o populație fără identitate, fără marca locului. Adevărul este că după un timp nu prea lung, noii veniți se adaptează bine modului de viață bucureștean, psihologiei bucureștene, identității și specificului bucureștean. Dar care este acest specific ?

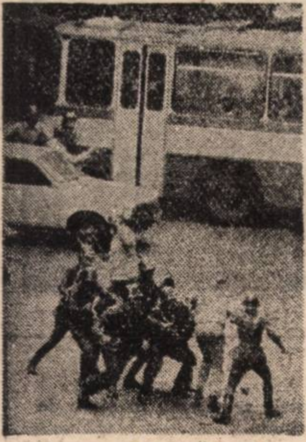

Bucureșteanul la el acasă

Bucureșteanul este un om foarte bun, muncitor și sufletist cît cuprinde. Mizeria cumplită în care a trăit în ultimul deceniu, pe fundalul mare al mizeriei comuniste datînd de 45 de ani, nu l-a dezumanizat, bucureșteanul a luptat cu robustețea lui fizică și spirituală de sorginte țărănească, nepierdută încă cu umorul lui. Desigur, viața grea l-a înrăit într-o oarecare măsură, s-a înghesuit la cozi pentru tacîmuri, a împins cît a putut la urcarea în tramvaie și autobuze, a strigat și uneori a înjurat. Dar a rămas om. Bucureștenii sînt demni în sărăcia lor, o cîrpesc cu zîmbete și o presară cu bancuri, sînt săritori la nevoie și omenoși, cum n-am văzut în nici una dintre capitalele în care am fost. Trăind în orașul care dă tonul în artă și cultură, în toată viața spirituală a țării, în modă (atît cît ne putem și noi permite din acest lux), bucureștenii și bucureștencele capătă și ținuta omului monden, stăpîn pe el, care-și duce existența cu o anumită eleganță.

Iată de ce ultragierea bucureșteanului, în orice fel și indiferent de cine, este nu numai nemeritată, ci pur și simplu revoltătoare. Da, firește, și cele întîmplate pe 13 iunie pot intra în categoria agresării bucureștenilor ; indirect însă, prin efectul incendiilor și al celorlalte manifestări de violență. Dar pe 13 iunie nici un bucureștean n-a fost agresat ca bucureștean, ca simplu cetățean al primei urbe a țării. Așa cum s-a petrecut pe 14 și pe 15 iunie. Cînd se va putea scrie despre ce s-a întîmplat atunci, vom povesti despre toate, așa cum le-am văzut și auzit, ca ziarist martor ocular. Le-am spus atunci colegilor că-mi este o imensă rușine c-am apucat aceste zile. Înlocuirea în București a ordinii de drept, a domniei legii cu domnia bunului plac, darea capitalei pe mîna unor grupuri de indivizi, mai exact, a minerilor, înarmați cu ciomege, răngi de fier și alte unelte de același fel, indivizi care-i acostau pe bucureșteni, printre altele, pe criteriul că arătau curați și îngrijiți, care au bătut și molestat cum au vrut, care au violat locuințe, au devastat instituții și au semănat peste tot panică nu are absolut nici o justificare. Un guvern sau este capabil să stăpînească situația cu mijloacele de ordine normale (poliția, iar în cazuri excepționale armata), sau lasă altuia locul (vivere și recte nescis, decede peritis). Ce s-ar fi întîmplat dacă, exasperați de suferințele și umilințele la care au fost supuși, un număr, să zicem, de numai 50 000 din cei peste două milioane de locuitori ai capitalei ar fi ieșit în calea minerilor cu aceleași instrumente ? Este o chestiune la care toată lumea trebuie să mediteze foarte serios pentru viitor.

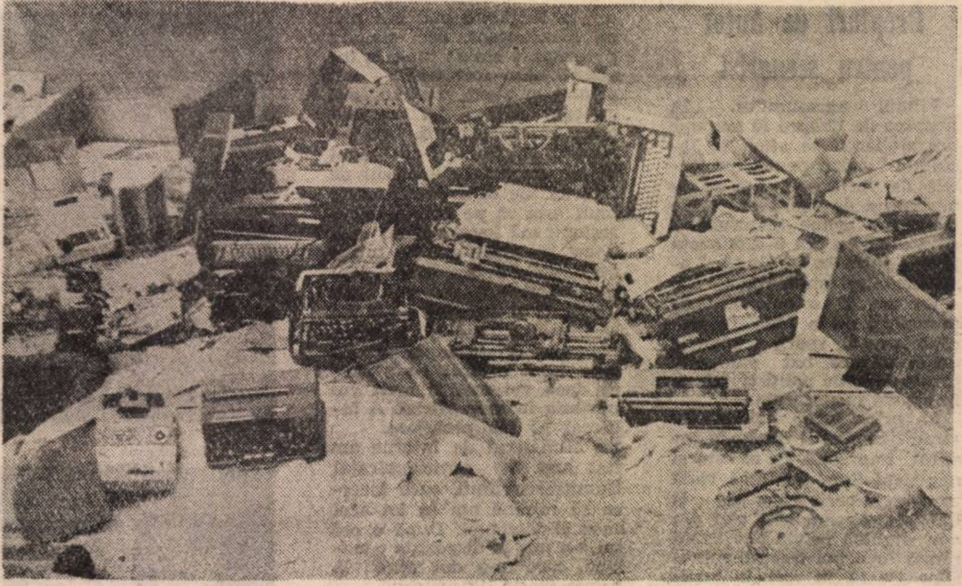

Suflet de ziarist, unde sînt uneltele tale ?

Mîngîiere

O babă chioară-așază
 tingirea cu păsat
Pe-o pirostrie șchioapă...
 Fiertura-n foc a dat...
Și scuipă biata babă,
 și blestemă, se-nchină ;
„Spurcatul !... Necuratu..."
 (El singur e de vină !)
Morala
Spre mîngîiere-adeseori
Ne trebuiesc... instigatori.

I. L. CARAGIALE

Pe ziariști

Ziariștii sînt oameni tracasați și foarte munciți, alcătuind breasla cu cea mai redusă medie de vîrstă. Mor repede ziariștii. Dar atît cît trăiesc, se străduiesc și ei cît pot și cum pot să-i informeze pe oameni de ce se întîmplă în jurul nostru, în țară și în lume, și să-și spună părerea cu privire la ce se întîmplă. Din cauză că nu pot să mulțumească pe toată lumea, nu sînt deloc răsfățați de public, ca sportivii, actorii sau cîntăreții de muzică ușoară. Dimpotrivă, ei întîmpină în facerea meseriei lor o mulțime de greutăți, sînt de multe ori primiți și priviți cu ostilitate, tratați cu refuz, cînd nu sînt agresați ori nu li se distruge aparatura ce o au asupra lor. Practic, ei n-au noapte, n-au zi, n-au sărbători ori SRL, în familie sînt musafiri. Cu excepția celor care vor să fie ori chiar sînt lăudați la ziar sau la televizor, toți ceilalți vor să aibă cît mai puțin de-a face cu presa. Cîștigul lor e cu totul cel obișnuit, ziariștii, cel puțin la noi, nu se îmbogățesc niciodată (cea mai sărăcăcioasă înmormîntare la care am asistat în ultimii ani a fost a unui coleg ziarist). Acum, la lista — care e departe de a fi completă — a dificultăților breslei, se mai adaugă una : orientarea politică a ziaristului ori a publicației la care lucrează.

Alo, aici totul este OK !

Da, e-adevărat, viața i-a dus pe unii la liberali, pe alții la feseniști, pe unii la presa independentă, pe alții la țărăniști ș.a.m.d., dar vreau să spun că oriunde ar lucra, la „Viitorul", la „România Liberă", la „Eco", la „Express", la „Azi", la „22", la „Dimineața", la „Baricada", la „Adevărul", la „Dreptatea", la „Cuvîntul" și la alte publicații, ziariștii adevărați (adică mucenicii scrisului, cei care se străduiesc cinstit și sincer să-și dea concursul la lămurirea și, prin aceasta, la rezolvarea unor probleme importante, și nu cei care urmăresc doar să provoace scandal) sînt frații mei de suflet și-i iubesc pentru apostolatul lor, pentru că îndură atîtea și continuă totuși să practice această meserie.

Și tocmai pentru că există atîția care le fac necazuri ziariștilor, cred că nu trebuie cu nici un chip ca ei să dea unii în alții. În mai bine de 30 de ani de gazetărie eu n-am lovit niciodată într-un ziarist, chiar dacă am fost atacat. Am lăsat să treacă de la mine. Pentru că ziariștii au menirea de a-și exprima opinia despre faptele de viață, despre realitatea înconjurătoare, și nu despre opiniile confraților ; cu alte cuvinte, materia primă a ziaristului nu este ce-au spus alți ziariști despre unele aspecte ale vieții, ci viața însăși. Ce ne facem însă cînd nici măcar de polemică nu-i vorba, ci pur și simplu de punere la zid ? Văzînd, de pildă, cele spuse sau scrise despre presă și ziariști de președintele TVR și de directorul „Adevărului", mi-a trecut prin minte că una din fabulele lui Alexandrescu le-ar fi putut fi dedicată. Fiindcă una este polemica, deci controversa într-o problemă sau alta, ceea ce înseamnă în ultimă instanță luptă de idei (oricît de ridicat ori de iritat ar fi tonul folosit), și cu totul altceva învinuirea, acuza, denunțarea, incitarea la represalii. Ziariștii împotriva ziariștilor ! Iată ceva mai mult decît trist.

Se-nțelege de la sine că în condițiile cînd unele redacții sînt atacate și devastate, cînd li se impun reguli de către alții și sînt amenințate că nu vor mai fi tipărite, cînd deci breasla gazetărească este lovită de oameni din afară, ziariștii trebuie nu numai să nu se alăture celor ce-i urgisesc, ci să se ajute unii pe alții în orice împrejurare. Pînă să-i apere altcineva, ziariștii să se apere ei înșiși.

Pe lucrătorii TVR

Voi face o distincție clară între activitatea oamenilor din televiziune, pe de o parte, și recenta ațîțare de către președintele TVRL a spiritelor

„E unul dintre noi cu ei ca să-i ajute ?"

împotriva unei părți a presei scrise, pe de altă parte. Chestiunea criticilor aduse activității televiziunii ar merit dezbătută in extenso, însă d păcate spațiul nu ne permite. Pe scurt deci, vom spune că, da, cea mai mare parte a criticilor ce se aduc TVR sînt îndreptățite : și faptul că selectează emisiunile politice, actualitățile astfel ca la telespectator să ajungă numai ce este agreat de stăpînire și nu și ce nu place guvernului (pu-

Pe unde au trecut ei

Încotro aţi plecat, doamnă, cu sacoşa ?

Din istoria declaraţiilor şi comunicatelor oficiale

Populaţia din Timişoara cunoaşte şi a văzut toate aceste distrugeri de tip fascist care au avut loc. Organele de ordine, procuratura au efectuat şi continuă să efectueze cercetările corespunzătoare pentru a stabili cauzele şi vinovaţii acestor acte cu caracter net fascist, provocator, de distrugere. Mă adresez cetăţenilor din Timişoara cu chemarea de a da dovadă de înaltă răspundere şi de a face totul pentru liniştea şi ordinea oraşului lor, de a contribui la liniştea şi ordinea în întreaga ţară. Este necesar să sprijinim în orice împrejurări armata noastră, apărătoare de nădejde a independenţei, suveranităţii şi integrităţii ţării.

Miercuri, 20 decembrie 1989

În cursul după-amiezii, acţiunile violente ale elementelor extremiste de tip legionar s-au intensificat. Ne adresăm tuturor forţelor democratice ale ţării cu chemarea de a sprijini acţiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare, de a conlucra cu forţele de ordine şi cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea şi arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în faţa justiţiei pentru a da socoteală de cele comise.

Miercuri, 13 iunie 1990

ţinele excepţii, introduse cu scop tactic, ca probă de obiectivitate, nu fac decît să confirme regula) ; selecţia se face şi în folosul propriu şi ea merge pînă la deformarea prin amputare (aşa s-a întîmplat cu transmiterea la televizor a conferinţei de presă a TVR de pe 16 iunie ; din ea a fost înlăturat cu grijă tot ce nu-i convenea conducerii televiziunii, în primul rînd imputarea ce i s-a făcut de a fi pus în pericol presa scrisă) ; şi comentarea evenimentelor, făcută cel mai adesea de crainici, deveniţi aproape toţi, nu se ştie cum şi de ce, comentatori politici şi reporteri de actualităţi, comentare tendenţioasă, partizană, net proguvernamentală şi contra opoziţiei ; şi contribuţia TVR la dezordinile din capitală prin apelurile făcute de pe micul ecran pentru venirea de mase de oameni, din ţară şi di Bu

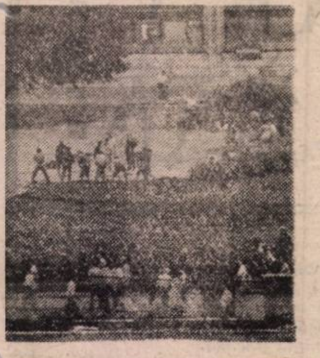

„Şi-au plecat mineri la sapă (în Bucureşti) iula, iula, la !"

şi ironia şchioapă şi veninoasă, care stîrneşte ilaritate şi enervare (un reporter admonesta pe lucrătorii de la un abator, care nu preluaseră la timp nişte porci din gară, în termenii : „Ce, aşteaptă să vină televiziunea să descarce porcii ?" ; bineînţeles, nimeni nu pretinsese aşa ceva) ; şi argumentări cusute cu aţă albă, trase de păr, pe care se vede de la o poştă că nici cei ce le folosesc nu le cred ; şi lipsa de modestie, aroganţa, infatuarea din anumite momente a unora dintre lucrătorii TVR (o reporteră, cînd cu pătrunderea în clădirea din Piaţa Victoriei, se comporta ca un anchetator feroce, ca un procuror care n-are mamă, n-are tată, deşi calitatea de ziarist nu-i dădea nici un drept la o astfel de atitudine) şi multe altele.

Toate acestea sînt adevărate, însă vina este doar parţial a lucrătorilor TVR. Ei ar putea să îndrepte cîte ceva, dar esenţa chestiunii trebuie căutată în altă parte, şi anume în faptul că televiziunea nu este un element al mass-media printre altele, ca multe altele, ci unul de o importanţă strategică imensă, covîrşitoare. Ar fi naiv să se creadă că, dispunînd de acest mijloc, stăpînirea ar putea să-l lase la latitudinea lucrătorilor de acolo, a conducerii televiziunii. Dacă cei ce conduc TVR ar face-o de-adevăratelea pe independenţii, ar fi înlocuiţi imediat. La fel s-ar întîmpla cu fiecare lucrător în parte. Prin urmare, colegii noştri de la televiziune, pe care îi stimăm şi a căror muncă o apreciem, despre care sînt valabile toate cele spuse mai sus cu privire la ziarişti, duc pe Golgota lor o cruce în plus faţă de ceilalţi ziarişti — imensa putere de penetraţie, care face ca independenţa lor, a ziariştilor de la televiziune, să fie în actualul cadru politic de la noi doar un vis frumos (sau un basm de-adormit copiii). Şi toate acestea fiindcă bîtele şi rangile minerilor nu pot pătrunde în toate casele, dar televiziunea — da.

Împotriva multor critici, TVR se apără, dar nu se apără bine, făcînd apel la eroismul din decembrie 1989, la faptul de a fi fost prima televiziune din lume care a transmis o revoluţie în direct. Da, ştim cu toţii acest lucru. Însă nimeni nu poate trăi pururi pe seama unor merite avute la un moment dat, aşa cum omenirea nu poate exista pe baza soarelui răsărit cu cîteva milenii, secole sau zile în urmă, ci numai pe baza soarelui de azi; soarele răsare în fiecare zi. La fel şi TVR, şi oricine altcineva care a avut cîndva nişte merite, trebuie să le confirme în fiecare zi.

Rondelul ţiganilor

Ţiganii merg fără-ncetare –
Nu ştiu nici ei cînd au pornit,
Dar se tot duc necontenit
Împinşi de-o veşnică chemare.

Cu galbeni ochi pierduţi în zare,
De cînd se ştiu s-au pomenit –
Ţiganii merg fără-ncetare :
Nu ştiu nici ei cînd au pornit.

Mereu ţigani – cu mic, cu mare,
S-au tot născut şi-au tot murit –
Şi tot spre visul ne-mplinit,
Răpiţi de-aceeaşi aiurare,
Ţiganii merg fără-ncetare.

ALEXANDRU MACEDONSKI

Pe ţigani

N-am să spun acum că o bună parte dintre ţigani nu ne creează o mulţime de dificultăţi, că dintre ei nu provine un contingent ridicat de delincvenţi, de bişniţari, de paraziţi ai societăţii. Într-adevăr, avem multe probleme de rezolvat în legătură cu ţiganii. Însă de aici şi pînă la a-i privi pe ţigani ca pe o categorie a populaţiei periculoasă în ansamblul ei, datorită originii etnice, este o cale foarte lungă.

Mărturisesc că şi eu am fost din vreme-n vreme tentat să scriu critic despre ţigani. De fiecare dată însă mi-am adus aminte de vorba bună pusă pentru ei de un Kogălniceanu, un Alecsandri, un Sion, un Miron Radu Paraschivescu şi am renunţat. Ce se poate spune totuşi în apărarea ţiganilor ? Mai întîi, că ţiganii, săraci şi în ţările bogate, sînt cu atît mai săraci în sărăcia noastră generală. Ei fac muncile cele mai neplăcute, deoarece instrucţia lor trece rareori de şcoala primară. Atunci însă cînd pot să se afirme, dovedesc calităţi şi talente. Valorificarea normală a acestor posibilităţi — iată, după părerea mea, elementul de căpetenie în rezolvarea chestiunii ţigăneşti. În nici nu caz nu trebuie admisă schingiuirea ţiganilor, organizarea de acţiuni de represalii împotriva lor. Ce li s-a întîmplat recent ţiganilor este cu totul condamnabil. După ce l-au votat cu mic, cu mare pe Ion Iliescu, ţiganii au fost daţi pe mîna minerilor. Am fost martor la maltratarea sălbatică a multor ţigani. Se dădea în ei de parcă ar fi fost buşteni, nu oameni. Spectacol umilitor pentru întreaga ţară.

Un scurt răgaz, între două bătălii

Parte integrantă din realitatea noastră, figuri pitoreşti şi simpatice, creatori de voie bună, cu păcate, dar şi cu multe însuşiri valoroase, ţiganii trebuie ajutaţi, nu bătuţi. Ei trebuie trataţi ca oameni la fel cu ceilalţi (cuvîntul „rom", cu care le place ţiganilor să fie numiţi, înseamnă „fiinţă umană" şi este el însuşi o chemare către restul locuitorilor globului de a-i trata pe ţigani ca oameni). Atîta vreme cît vor fi dispreţuiţi şi priviţi de sus (la conferinţa de presă a televiziunii de pe 16 iunie, doi ziarişti ţigani au fost trataţi de cei ce conduceau conferinţa de parcă ar fi fost văxuitori de ghete), ţiganii vor avea o reacţie de apărare, o atitudine de ripostă. Socializarea (în limbaj sociologic, aceasta înseamnă integrarea în viaţa societăţii la nivelul celorlalţi componenţi ai ei) autentică a ţiganilor este o operaţie enorm de grea, dar ea trebuie realizată — prin cercetări serioase, prin programe guvernamentale adecvate, printr-un intens proces de culturalizare (legat de aceasta, notăm că înfiinţarea de şcoli în limba ţigănească este o greşeală, ele sînt mai curînd piedici în ridicarea nivelului de cultură al ţiganilor) — pentru că aceasta, şi nu pogromul este calea de a-l scoate pe ţigan la lumină.

Pe mineri

Minerii au mai fost apăraţi, printre alţii şi de revista noastră, şi se pare că ei s-au obişnuit cu apărările acestea, au intrat în pielea celor ce ştiu că orice ar comite şi la orice s-ar deda, ei vor fi pînă la urmă apăraţi şi absolviţi, ba chiar li se va strînge mîna şi vor fi lăudaţi. Cu toate acestea, eu mă voi strădui să-i apăr şi pe ei, pentru că de fărădelegile comise recent în cel mai mare oraş al ţării nu sînt ei principalii vinovaţi.

Veniţi din nou într-un Bucureşti în care de fiecare dată populaţia i-a privit cu oroare, minerii s-au dedat în zilele de la jumătatea lui iunie la acte de violenţă fără precedent în viaţa răbdătoarei noastre capitale. Ţinta de căpetenie — intelectualii şi îndeosebi studenţii.

Desigur, ne putem întreba şi noi, ca şi alţii : chiar nici un miner din cei descinşi la Bucureşti (vreo 22 000) să nu aibă vreun fecior sau vreo fată, vreun frate sau vreo soră studenţi ? Ne putem pune multe alte întrebări (de exemplu, cum este posibil ca atîta amar de oameni să uite, fie şi pentru o perioadă limitată, de omenie, de copiii şi bătrînii lor de-acasă). **Rostul acestor rînduri este însă de a le găsi minerilor circumstanţe atenuante. S-a vorbit mult şi pe bună dreptate, de munca grea a minerilor în subteran, de cele îndurate sub ceauşeşti şi altele. Însă — şi aceasta este cheia problemei, lucrul cel mai de seamă ce se poate spune în apărarea lor — minerii au fost doar executorii, au fost mîna lui Maradona, în timp ce voinţa a fost, evident, a celui de sus. Care cel de sus le-a dat minerilor cele mai mari lefuri, la care muncitorii din alte branşe, care lucrează la fel de greu — metalurgiştii, constructorii şi alţii — nici măcar nu pot visa, le-a redus săptămîna de lucru pînă la numărul de ore pe care le lucrează minerii din Alaska, deşi condiţiile de climă din România nu sînt cele din Alaska. Prin aceste aranjamente, cel de sus şi i-a aservit pe mineri şi i-a transformat în detaşamente de şoc. Afirmaţia că venirea la Bucureşti a fost din iniţiativa proprie a minerilor este pur şi simplu ridicolă.** Cînd am întrebat cîţiva mineri mai cu caş la gură cine i-a mobilizat, sindicatul sau direcţia, înainte ca patru zdrahoni îmbrăcaţi civil să mă ia în primire, unul dintre mineri a apucat să spună : „Şi direcţia, şi sindicatele, şi alţii, şi toţi cîţi or fost". Şi, Doamne, or fost destui !

Pentru mineri, învăţătura de căpetenie pe care-o pot trage din evenimentele sîngeroase petrecute pe 14 şi pe 15 iunie la Bucureşti este limpede : intrarea în legalitate şi rămînerea definitivă acolo. Orice nouă implicare a minerilor în probleme care sînt de resortul şi de competenţa altora poate duce la o catastrofă naţională şi în faţa tribunalului istoriei pe mineri nu-i va mai putea apăra nimeni.

Cum se poate intra la facultate fără examen

ION D. GOIA

Copiii de țărani

Poate altădată erau mai multe sate și mai mari. Oricum de aici au pornit întotdeauna cele mai limpezi și mai răscolitoare minți. Vor fi existînd poate și alte cauze, însă cele mai numeroase izvorăsc din dreapta înțelegere din partea acestor oameni, a rostului muncii, din prețuirea axiomatică a principiilor morale, din confruntarea bărbătească cu asperitățile vieții, cu sărăcia și cu nedreptatea. Greu a fost aici întotdeauna. Necazurile nu așteptau trecerea anilor.

Pe la 4—5 ani puiul de țăran devenea „responsabilul“ unui cîrd de rațe sau gîște pe care le îndemna la gîrlă. Lua apoi în primire, treptat, cîțiva cîrlani, o juncă, vaca și boii, de hrana cărora trebuia să se îngrijească „din primăvară pînă-n toamnă“. Le rămînea puțin timp pentru carte și aproape deloc pentru joacă. Cînd ajungeau însă la liceu, uimeau prin sîrguință, limpezimea minții și seriozitate. Își ațințeau privirea spre o stea polară și nimeni nu le mai putea deturna mersul.

Consultați enciclopediile noastre și vă veți minuna ce izvoare de inteligență au însemnat satele noastre de altădată.

După colectivizarea forțată a agriculturii și odată cu imbecila industrializare ceaușistă, a început și marea tragedie a copiilor de la țară.

Învățămîntul din mediul rural a suferit mult din cauza fluctuației cadrelor didactice dar, în special, din prelungirea exasperantă a practicii agricole. În patru ani de gimnaziu, elevii din mediul rural stăteau aproape un sfert din perioada școlarității pe ogoare, fiind privați de cca un an de studiu față de colegii lor de generație la oraș, care mai aveau, mulți dintre ei, și cîte 1—2 meditatori particulari.

Dispariția burselor în cea mai „umană“ societate a constituit lovitura de grație. Ce țăran își mai putea permite să întrețină, cu cei 10—15 lei la zi-muncă, un copil la internat unde taxa era în jur de 700 lei lunar ? Așa se explică faptul că există astăzi multe licee și facultăți în care nu învață nici un copil de țăran.

Dar ce s-a întîmplat cu ei în ultimele decenii ? Dacă drumul spre învățătură le-a fost închis, nu le-a rămas decît să alerge spre marile aglomerații urbane, unde se înfiripau șantierele faraonice ale „epocii de aur“. Au dormit în vagoane sau în barăci insalubre, și-au astîmpărat foamea cu te miri ce sau au făcut naveta la zeci de km. cu trenurile groazei, fără uși, fără ferestre, fără becuri.

Asemenea vitregii nu aveau cum să nu corodeze vîna de cristal a inteligenței „celor mai buni copii ai firii“ cum le spunea poetul. Le-a alterat și moralitatea, conștiința marginalizării făcîndu-i, pe unii dintre ei, chiar agresivi, antisociali.

Necazul lor este adînc și serios. Priviți cu înțelegere după revoluție, destinul copiilor de la țară nu este compatibil cu soluții de tipul „deux ex mahina“. Nu trebuie irosită nici o posibilitate de a le veni în ajutor. Spre binele nostru, al tuturor.

Bursele promise de Ministerul Învățămîntului ar constitui primul pas. Să-i facem și pe ceilalți.

VASILE GHICA ■

JUDEȚUL TECUCI

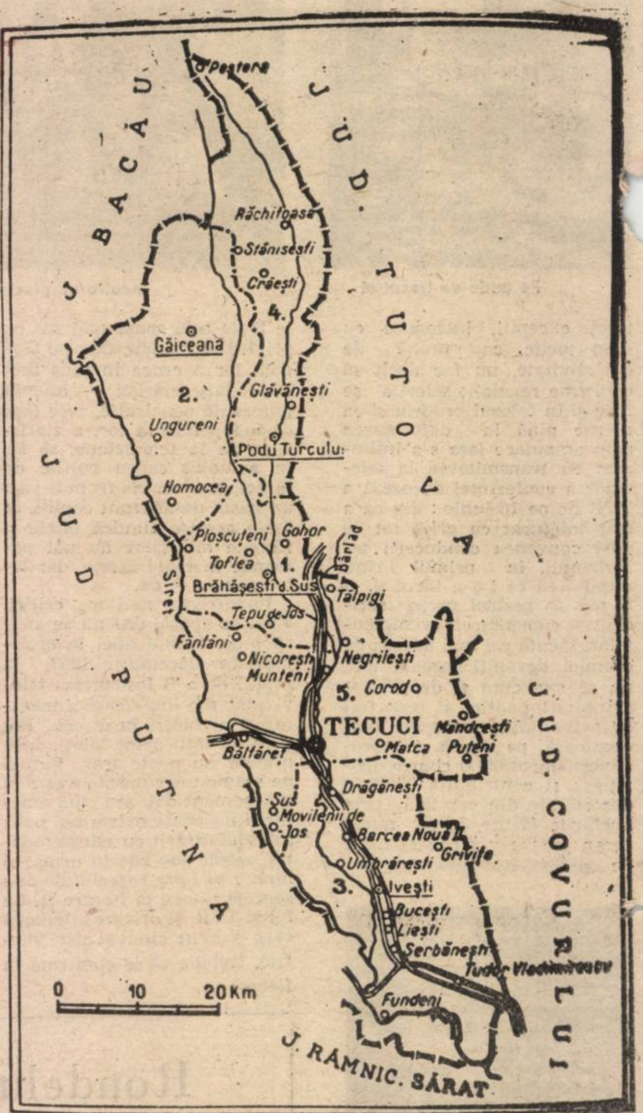

După ce-a apărut articolul nostru în care ne pronunțam pentru reînființarea județului Tecuci, „în alcătuirea pe care a avut-o înainte de război", tecucenii mi-au trimis harta de mai sus, mult dragă inimii lor. O publicăm ca ilustrație, la distanță de cîteva numere, a materialului amintit (I.D.G.).

Styxul nostru cel de toate zilele

Luntrea lui Caron

În secunda în care șoferul frînează, se aude o împușcătură imaginară și „concurenții“ pornesc în cursa contra cronometru, împingînd cu perseverență bocceluțe și catrafuse. Autobuzul 178, care face cărăușie cu suflete peste Styx, se umple de persoane agitîndu-și extremitățile încărcate sau libere ca pe niște cili vibratili în supa primitivă a amiezii. Podeaua mașinii frige și ea. Îi explic prin semne șoferului că vreau să stau de vorbă cu el. Îmi deschide ușa de la cabină și mă așez alături. Îl cheamă Anghel Valeri. Înalt, spătos, cu mustață tutunie. Are familie numeroasă, remunerație după buget, doi copii și soția casnică. De curînd a primit „casă“ de la întreprindere și mîine, cînd și-a luat un liber, are de gînd să-și aducă mobila în noua locuință. Se plînge de calitatea cauciucurilor („niște gioarse, și nici nu prea se găsesc, că nici nu știu ce făcea tața Ileana cu polimerii ei...“). Camerele de la roată le mai vulcanizează ei cum pot, dar cu cauciucurile... „Și uneori mai faci cîte o pană, cum a fost bunăoară ieri, și cînd ajung la garaj, la atelier aflu numai doi mecanici. Ce să facă doi mecanici la douăzeci de mașini defecte ?... Noroc cu adjunctul de autobază, Andrei Marius, tînăr tipul, da' întreprinzător, se dă peste cap, face pe dracu-n patru și-ți face rostu' de piese de schimb, din pămînt, din iarbă verde. Și oamenii ăștia, călătorii, uneori nici nu te-nțelegi cu ei. Într-o zi cînd așteptaseră mai mult, au intrat peste mine și mi-au umplut capul de pumni... Iar la Gara Basarab ți se mai urcă și niște hoți pă-n mașină, ai dracului ăștia ce tactică au : unu' ține ușa, altul forțează ca să se-nchidă, se-mpinge, buzunărește pe unu', îi aruncă ăluilalt portofelul și-apoi sar din mașină și p-aci ți-e drumul... Mă mai țin ș-acolo cinci minute cu ușa deschisă. La gară fiecare parchează cum vrea, de la un timp nici poliția nu mai supraveghează parcările.“ Îmi arată foaia de parcurs. La 05.00 dimineața pleacă prima mașină, iar seara ultima la 22.45—23.00. Aflu că acum li s-a mai îndulcit și șoferilor viața : sîmbăta e și la ei sîmbătă, duminica la fel, li s-au ridicat penalizările de la vînzarea tichetelor și alte penalizări de tot felul, ba unde mai pui că unii mai truditori iau pînă la nouă miișoare chiar, „și asta numai la lichidare...“. În timp ce-mi turuie el cîte și mai cîte, mașina și-a urnit mădularele ruginite.

Pragul maxim al entropiei se atinge în zona Sala Palatului—Gara de Nord. De la Sala Palatului urcă niște puști cu pachete de cîteva mii de ziare, învelite în cîteva exemplare din „Opinia Studențească“, „Dreptatea“, „Lumea Democrată“. Nu vor coborî decît la gară, probabil pentru a se îmbarca spre provincie. Pachetele ocupă destul de mult loc. La gară ei le descarcă cu deosebită dexteritate, aruncîndu-le din brațele unuia în ale celuilalt ; un pachet se rupe totuși.

Ce se citește în mașina 178 ? Printre altele, broșura „Ce este cu adevărat un bun creștin“ (elevă, aprox. 16 ani, de la țară după înfățișare) — contribuție a lui Luis Palau la dezvoltarea gîndirii religioase, „Adevărul“, „România Liberă“, „Libertatea“, o revistă de modă. Urcă cu greu și un întîrziat cu „Flacăra“-n mînă, dar este ținut pe scară drept pedeapsă...

Ce se mănîncă în mașina 178 : glucoză cu aromă de lămîie, înghețată extra-parfeu (țărancă, 60 de ani, batic negru), nuga de la țigani, cornuri (după o „radiografie“ scurtă pe sub scaunele autobuzului, unde au mai rămas resturi.) Eventual cornurile se pot arunca sub mașină (fată, 17 ani, urcînd). Am ajuns deja la serpentina de la Pasajul Grant (după numele unui general ?) O mimoză cu o rochie înflorată, intrată la apă pînă peste genunchi, picioare-standard, defilează cu nonșalanță prin fața mașinii, traversînd printr-un loc marcat numai de frumusețea ei brună, veritabilă. Șoferul frînează brusc și-și lipește cu un adeziv special, privirea de pulpele ei. La fel face întreg autobuzul, întorcînd capul, ca pentru onor la general. Totuși, măsura de aur... Un moș cu pălărie urcă la stația CRÎNGAȘI, aburcînd în circă doi saci de nylon cu pîine uscată, pentru porc. Coboară în zona cu case de lîngă cimitir. În acest timp autobuzul a intrat pe strada Virtuții... La cinema PACEA rulează (surpriză, cine credeți ?) „Bobby Deerfield“ cu Marthe Keller și Al. Pacino. Pe strada Dezrobirii se pot vedea pe geam rafturile goale ale alimentarelor, avînd doar o modestă ikebana de gem și conserve de legume. Așa ajungi la cimitirul Militari, cimitir sărac, de cartier, sari pîrleazul și...

Ce se transportă în 178 : 7 sticle de vinars, 36 de grade, bărbat, slab ca un țîr, aprox. 50 de ani (unde o fi găsit ?), mărar și borș printre altele.

Ce flori trec prin acest purgatoriu : crini și clasicele garoafe, bune la toate : la cununii, botezuri, nunți, mormințări, parastase...

Dacă veți întreba cu ce viteză oscilează acest miracol al tehnicii (vezi dualitatea corpuscul-undă), anume mașina 178, dispecera de la capăt vă va răspunde : păi, de toate-s cam 18 pe traseu (la ora 13,45, n.a.) și, de obicei, trebuie să vină la vreo cinci minute, dar uneori se mai blochează pe parcurs cîte 2—3 mașini, supraaglomerate, nu se-nchid ușile, apoi semafoarele — și ajung cîteodată toate la capăt, una în spatele celeilalte, unde se mai odihnesc și aici, și apoi...

La capăt, Complexul Comercial APUSULUI, lîncezesc cîteva autobuze în lichidul incolor al caniculei, fără să păstreze nici un număr (sau o tabelă) care să indice direcția de mers și traseul.

Aici este un alt tărîm. Privind o probă de cartier la microscop vom putea observa diferite forme de viață, puști fără căpătîi, vînzătoare de magazin ieșite la taifas în fața chioșcului de ziare, romi desfăcîndu-și marfa lor deochiată, sau țărani sosiți cu papornițele de la Autogara Militari. Așa îmi amintesc de o planșă cu viața în apele dulci-stătătoare : euglena verde, amoeba, parameciul, pe care reporterul le acroșează cu băgare de seamă în penseta sa minusculă, aducîndu-le mai aproape de ochiul său, și de ochiul etern al lui Dumnezeu.

MIHAI GĂLĂȚANU ■

Efectul de ecou necontrolat

Draga tatii
Fotografii de GIG MOTOIANU ■

Mai multe bacterii decît celule

În revista „Flacăra" nr. 14, din 8 aprilie 1988, a apărut, sub semnătura dr. G. Zarnea, articolul amintit mai sus. „Aflu cu acest prilej, spune între altele autorul, că în organism avem mai multe bacterii decît celule. Fără ele n-am exista, am fi năpădiți de microorganisme, iar lumea ar fi plină de cadavre. Este unul din cele **mai pasionante domenii** ale microbiologiei". Și da și nu ! Voi fi de acord cu autorul că, în condiții de mediu, formate din substanțe nutritive și temperatură optimă, acțiunea acestor bacterii este benefică pentru întregul organism. Dar cînd condițiile de mediu, prin alterare, devin nefavorabile vieții, bacteriile, pentru a supraviețui, se adaptează la noul mediu, prin fenomenul variabilității, transformîndu-se în germeni patogeni. Cu alte cuvinte :

1. Bacteriile din organismul uman al omului sănătos sînt folositoare pentru că au un mediu natural propice și
2. sînt dăunătoare, cînd sub influența unui mediu alterat, se transformă în germeni patogeni.

Este o părere personală, dar la care am ajuns după 34 de ani de studii și cercetări de microbiologie.

BORIS CULACHE
Urziceni

De la coadă adunate

Un sfert, nu-i puțin!

— Dacă vin căldurile, s-or mai micșora și cozile astea !

— Da' ce legătură are coada cu căldura ?

— Păi, are, că mai pleacă omul la munte, la mare, în vacanță, de ! Se mai golește capitala.

— Ce vacanță dom'le, că abia încep examenele. N-ai auzit ? Că au tot anunțat și la radio și la televizor, au scris și prin ziare... o să înceapă admiterea pe la facultăți.

— Da, chiar ! Să vezi teamă și emoții p'ăi bătrîni ! Or fi mulți, or fi puțini ?

— Cine ?

— Păi, candidații !

— Habar n-am ! Da, n-ar fi rău de știut : cam cîți studenți 'om avea la anu' ?

— Puțini nu rămîn ei ! Numa' un lucru mă bucură tare.

— Care ?

— Ce naiba, dom'ne, de ești așa dezinformat ! Cum, chiar nu știi ? Anul ăsta se primesc la Institutul de Mine și fete. Un sfert.

— Ei, și ?

— Cum, ei și ? Doușcoinci la sută n-or să mai fie mineri, or să fie minerițe. Ce e puțin ?

— Tot nu pricep, ce-i cu asta.

— Păi, ia gîndește-te puțin. O fată e mai delicată, are mîini mai fine ! E mai gingașă, ce mai !

LIANA TATOS ■

Către redacția revistei „Flacăra"

În articolul apărut în revista Dvs., în numărul 23 din 6 iunie a.c., intitulat „Surprize la Hanovra : tehnica românească prezintă o altă față occidentului", prezentat sub formă de interviu cu subsemnatul, s-au strecurat o serie de erori regretabile.

● La tîrgul de la Hanovra am participat împreună cu d-l. ing. Ion Lupei, directorul firmei producătoare de servomotoare, IFMA, și cu d-l. ing. Dinu Ionescu, din partea Întreprinderii de Comerț Exterior Electronum". Întreaga delegație contribuind la interesul manifestat de firme străine cunoscute, pentru produsele noastre.

● Servomotoarele cu rotor disc nu se fabrică în Canada, așa cum, din eroare, se indică în articol.

● La tîrg au fost duse nu „planurile" motoretei electrice, brevetate, ci doar un prospect tipărit în lb. germană, în care se scot în evidență avantajele acesteia.

● Finalul articolului menționat, de o notă pesimistă și fals „revoluționară", nu reprezintă punctul meu de vedere. Din contra, consider că factorii de decizie vor înțelege importanța pe care o prezintă posibilitățile de export ale acestor servomotoare și o vor sprijini în consecință.

Cu mulțumiri,
Ing. S. SLAIHER
cercetător ICPE

Se poate face și la noi comerț civilizat

Stimate domnule redactor șef

Am aflat despre articolul corespondentului dv. în Italia, dl. Mihai Pelin, apărut în ziarul dv. din 23 mai, care se ocupă de un fapt care atinge interesele întreprinderii mele. În acest articol, la distanță de cîteva luni de la publicarea în revista italiană „Panorama" la începutul lunii ianuarie a.c., este acum reluat un interviu al domnului Licio Gelli, care înfățișează în termeni falși și defăimători tema raporturilor industriale și comerciale pe care Societatea GIOLE le întreține cu parteneri din România încă de acum 20 de ani.

Nu consider aici locul potrivit pentru a preciza întreaga problemă sub toate aspectele sale. Mă limitez să vă spun că, din cauza afirmațiilor răuvoitoare ale d-lui Licio Gelli, am procedat la denunțarea penală la autoritățile judiciare în zilele imediat succesive interviului. Acest fapt a fost amplu relatat de presa italiană, cît și de unele ziare românești.

Permiteți-mi, însă, să vă exprim nedumerirea mea asupra motivelor care l-au determinat pe colaboratorul dv. să „relanseze" această problemă, fără să o însoțească de știrea denunțului penal, cum mi se pare că ar fi fost de datoria sa să procedeze pentru exactitatea informației.

Vă informez, de asemenea, că dl. Licio Gelli, ca urmare a denunțului meu, a fost dat în judecată de Procuratura Republicii din Milano (competentă pe acest teritoriu, întrucît „Panorama" se publică în acest oraș) cu procedură de urgență, care a fixat audiența dezbaterilor pentru 26 septembrie a.c.

Nu mă îndoiesc că veți binevoi să acordați solicitării mele amabila dv. atenție privind necesitatea restabilirii adevărului.

Cu mult respect,

ATTILIO LEBOLE

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Japca

Iată un prim subiect pentru rubrica propusă în numărul trecut. Semnează, **„un abonat telefonic clandestin"** :

Societatea de Telefoane percepe anumite taxe pentru servicii ca : fir lung, instalări de posturi noi, sonerii suplimentare, etc. Este ciudată, însă, perceperea unor taxe pentru NIMIC. Astfel, dacă în cazul unor lucrări ca instalații, accesorii suplimentare, se consumă materiale și manoperă, în cazul „schimbării de nume și responsabilitate", unde nu se consumă nimic, sumele percepute (circa jumătate din costul instalării unui post nou, adică 800 lei) nu sînt justificate în nici un fel, operația fiind o **japcă**. De pildă, dacă cineva își vinde apartamentul, cumpărătorul trebuie să-și treacă postul telefonic pe numele său plătind 800 lei, fără ca cei de la Telefoane să clintească instalația. Pentru a justifica suma, există, însă, un ritual birocratic. Astfel, cel care înstrăinează apartamentul, demontează aparatul și-l depune la un ghișeu. Cel care-l cumpără face o cerere, așteaptă, iar după un timp vine un tehnician. El instalează telefonul în același loc, utilizînd aceeași instalație și, posibil, același aparat. De ce să fie simplu, cînd se poate complica ?

Îndreptări

Nimeni nu poate pretinde că le știe pe toate. De aceea, ne bucurăm cînd ni se atrage atenția asupra unor omisiuni, cum se întîmplă și în cazul de față. „Referitor la articolul „Chiria, cîinele și porcăriile" apărut în Flacăra nr. 22 din 30.05.1990, țin să vă aduc aminte că ați uitat să-i pomeniți și pe cei din M.A.N. Așa că, atunci cînd cei din M.A.N. vor anunța chiria de sută la sută, atunci or face-o și polițiștii".

Am mulțumi pentru informație, dar nu știm cui. Binevoitorul nostru cititor **a uitat** să se mai și semneze.

Mărul discordiei

Fiecare este convins că dreptatea este de partea sa. **Sută Ion** din comuna Săcelu, județul Gorj, îngrijește cei șapte ari de pămînt de lîngă casă, dați de către C.A.P. ca lot în folosință, cu mult înainte de revoluție. Familia Murdaru îi pretinde acum, în aprilie 1990, ca moștenire a proprietății părinților din 1962 și distruge toată munca din toamnă și primăvară a lui Ion Sută. Conducerea C.A.P. dă din umeri. Primăria din Săcelu, așișderea. Cine are dreptate ? Scrisoarea lui Ion Sută îndeamnă la serioase meditații: „Ne certăm pentru o palmă de pămînt. Eu am considerat că prioritate are țăranul, cel care a iubit dintotdeauna pămîntul, nu cei care au trăit la oraș și acum i-a apucat, deodată, dorul de moșie. Oare este drept ca un biet țăran, necăjit, cu mîinile noduroase de atîta muncă a pămîntului să ajungă să fie purtat prin tribunale de niște oameni care, atunci cînd noi munceam cu capetele crăpate de soare și cu sudoarea șiroind pe frunte, stăteau la umbră ? Nu cred că asta este drept".

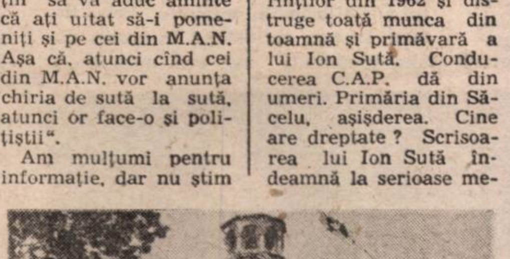

De ce să fie demolată această splendidă casă de pe Dudești ?

Cîți surzi avem?

E de neexplicat, sîntem de acord cu **Elena Oprea** din Giurgiu, Str. Tineretului, bl. 12/420, sc. A., ap. 12, cum se face că, de pe locul 5 020 (programarea din noiembrie 1989) a ajuns, în aprilie 1990 pe locul 7 020. De specificat : e vorba de înscrieri pentru bateriile necesare aparatelor auditive. La Spitalul O.R.L. Panduri, explicația dată pacientei noastre a fost cum că au existat „dereglări după Revoluție".

Să fi surzit chiar așa de mulți după 22 decembrie ?

Grupaj realizat de
LIANA TATOS ■

Poșta redacției

Marinescu Romeo — Rm. Vîlcea : Mulțumim pentru aprecieri. Atenție, revista apare acum miercurea. ● **Ciutescu D. Gheorghe** — Rm. Vîlcea : 1) Nu știm de ce nu v-a răspuns Ministerul Învățămîntului. 2) Credem că nu. Dar „răutatea" altora, oricîtă ar fi, nu o scade pe a noastră, dacă o dovedim. 3) Nu. 4) Nu vă încadrați în prevederile decretului. 5) Cititorii care ni se adresează nu au nici un fel de „obligații financiare" față de redacție. ● **Vîlceanu Dorel** — Baia Mare : Da. ● **Ungureanu Marian** — jud. Vîlcea : Dacă scrieți poezii nu puteți fi niciodată singur (o mulțime de cărți vă pot umple viața) și nici „înconjurat de negură" la 23 ani. Adresați-vă unei reviste literare. Aveți grijă de gramatică și ortografie. ● **Ioan Dumitru** — Craiova : Am trimis memoriul dv., cum ne rugați, Ministerului Transporturilor. ● **Iancu Marin** — com. Manasia (Ialomița) : Adresați-vă conducerii unității. ● **Tătulescu Maria** — București : Pentru a încerca să vă ajutăm, reveniți cu amănunte : ce fel de șantier era, ce se construia, de cine aparținea ? Altfel, e mai rău decît acul în carul cu fîn. ● **Iorgu Alexe** — Oradea : Școli postliceale vor funcționa în anul școlar viitor, în Oradea în cadrul Grupului școlar sanitar, str. L. Sălăjan 13, tel. **30644**, Grupului școlar industrial de construcții-montaj, str. Karl Marx 33, tel. **31694**, Grupului școlar economico-administrativ, str. Orșovei 5, tel. 36854, Grupului școlar de cooperație, str. Poeniței 25, tel. 43373. ● Un grup de domnișoare din R.S.S. Moldovenească ne scriu : „Dorim foarte mult să ne găsim prieteni în România, ca să întărim și mai bine relațiile dintre România și Basarabia. Vă rugăm să ne publicați adresele în revista dv.". Le îndeplinim dorința cu plăcere, numai că o vom face eșalonat, deoarece grupul se compune din 20 de domnișoare și spațiul este restrîns : **Iulia Brînză**, raion Cotovschi, cod. 278545, sat Cărpineni, str. Corciaghina 9 (16 ani, preferă muzica modernă, modă, ilustrate, sport) ; **Elizaveta Ion Badea**, Chișinău, str. Cuibîșeva 7/3, cămin 2, ap. 32 (18 ani, preferă muzica modernă, sport, șah) ; **Elena S. Casian**, raion Cotovschi, cod. 278545, sat Cărpineni, str. Leova 45 (16 ani, muzică diferite genuri, istorie, limbi străine, ilustrate).

REGHINA VÂRVICI ■

Țara vinurilor fără vinuri (I)

Între tradiție și necesitate

Cultivarea viței de vie, albinăritul și oieritul sînt unele dintre cele mai vechi și statornice îndeletniciri ale strămoșilor noștri. Dar, în pofida consistenței tradiției, vom constata că, deși avem podgorii renumite, cu vinuri de marcă și renume, pe piața internă nu sînt vinuri nici măcar de leac. Aceeași delicată problemă se pune și cu mierea; cît despre brînza de oi, ce să mai vorbim ? În privința viei și vinului, pretextul că am fi avut un an viticol slab (1989), nu stă în picioare. N-am avut vinuri nici în anii trecuți. Este inadmisibil ca în plin sezon estival, în plin campionat mondial de fotbal, la care, cu onor participă și echipa noastră națională, să nu găsești pe piața internă vin și bere, băuturi altminteri slab alcoolizate. Pe tejghelele alimentarelor și ale magazinelor de profil mai găseai, treacă-meargă, în anii trecuți, vin spumos, șampanie. Acum, parcă, s-au evaporat și aceste sorturi, ca de la sine. Cum se spune îndeobște, din mai bine în mai rău, pînă la victoria finală.

„Damaschin, cînd vede via, / Își ridică pălăria / Și salută cu ardoare / Vinurile viitoare" (Păstorel)

Am invocat tradiția nu întîmplător. Iubim tradiția, dar sîntem cu ochii limpezi spre necesara contemporaneitate. Fiindcă am invocat-o, să ne referim la două momente dramatice. Primul, cînd preotul Deceneu, la sfatul lui Burebista (sec. I î.e.n.) a dispus scoaterea unor mari suprafețe de vie, în speță de la hotarele țării, nu neapărat că tracogeților le plăcea atît de mult licoarea colilie cît, mai ales, pentru că barbarii au început să prindă gustul vinului și al năvălirilor de tot felul. Al doilea moment dramatic în istoricul acestei plantații l-a constituit perioada comunistă a colectivizării. Mii de ha cu vie au fost scoase din cultură, pe eternul considerent că nu sînt rentabile viile ! Așa s-a întîmplat și cu „hergheliile" de cai, așa s-a întîmplat și cu altele.

Ne-au rămas, totuși, podgorii renumite. Să le enumerăm pe cele mai cunoscute : Tîrnăveni, Blaj, Mediaș, Lechința, Teaca, Midiș, Buziaș, Recaș, Sarica-Niculițel, Babadag, Ostrov, Drăgășani, Valea-Călugărească, Urlați-Ceptura, Pietroasele, Odobești, Nicorești, Cotnari, Murfatlar, Panciu, Cotești etc. etc. Renumele lor a trecut de mult hotarele țării. Pe cît de renumite podgorii avem, pe atît de puțin vin avem pe piața internă ! Pliniu cel Bătrîn spunea undeva că „omul este singurul animal care bea fără să-i fie sete". Românii, mai hîtri și puși pe glume, spun că : „Mîncarea e fudulie, băutura e temelie". Zău, așa, uneori ni se face al dracu' de dor de o sticlă de vin și deloc n-o găsești, sireaca.

Să facem și noi ceva în ce ne pricepem. În viticultură am fost stăpîni și buni gospodari și, iată, am intrat în epoca de aur... Noi înșine am intrat în Magazinul Alimentara din Calea 13 Septembrie nr. 103—105 și am constatat, ca peste tot, de altfel, că rafturile cu băuturi sînt goale-goluțe. Și, cam de multișor povestea ! La o scurtă trecere bilanțieră a intrărilor și ieșirilor de vin și bere în magazine, din anul 1989 și 1990, pe primele 6 luni, constatăm, cu stupoare, că stocurile sînt în defavoarea anului curent. Aceeași situație și la Alimentara nr. 10 (Calea 13 Septembrie 58—60). De mult este așteptată berea și este așteptat și vinul în alimentare și în magazinele de profil, specializate. Trebuie să recunosc sincer și dezinteresat că o situație mulțumitoare am găsit la Restaurantul (fără nume), din Blocul 101, din aceeași zonă. Un „trio" de ispravă, băieți unul și unul, descurcăreți și serviabili (i-am numit pe Nelu Munteanu, Gică Udilă și Emil Gligore), se descurcă de minune. Am încercat să aflu cum anume se descurcă, dar mi-a fost imposibil. Știu sigur că funcționează aceleași legi ale comerțului socialist : dacă nu dai, nu ai ! Cu cît dai mai mult, cu atît ai mai mult ! Se pare că și poliției economice le place acest joc de-a datul și de-a luatul, altfel nu ne închipuim cum nu intervin, cînd unii șefi de unitate comercializează vin și bere cu bișnițarii, iar aceștia cu amărîții de oameni ai muncii însetați de pe străzile Capitalei, la prețuri de speculă.

Începe hora inversă. Ministerul dă vina pe anul viticol slab. Centrala de resort dă vina pe I.V.P.S., fostele I.V.V.-uri. Întreprinderile de profil dau vina pe I.C.R.A. Și, uite așa, I.C.R.A. dă vina pe transport (**Transcom** și I.T.A.), sau, în cel mai fericit caz, pe I.C.V.A. Așa e, sticlele sînt de vină, bătu-le-ar amarul ! Abordăm de trei cincinale acest subiect, în coloanele revistei, și nimeni nu se sinchisește. Nu-ți rămîne decît o singură alternativă : vinurile din depozitele și magazinele noastre s-au evaporat, ca aurul din tezaurul țării ?! S-a invocat și varianta exportului. Să fim sobri și regali. În anii trecuți exportam vin în Italia și Franța, țări unde vinul curge gîrlă, la prețuri derizorii. Acum ? Ni s-a spus că **s-a stopat exportul de vin !** E adevărat ? În orice caz, nu de justificări avem nevoie ; ne-am săturat de justificări ; iar de promisiuni, ne sînt pline și podurile palmelor. Vinul nostru, cel de toate zilele, trebuie să facă parte, indiscutabil, nu atît din tradiția noastră istorică (sau și din asta) ci, necesarmente, din viața noastră. Francezul nu concepe o masă fără un pahar de vin. Să nu uităm că vinul este și hrănitor și răcoritor. Tocmai aici vroiam să plasez, în final, dezlegatul limbii : dacă bei o picătură de apă, cum tot românul spune, „la un kil de vinișor"... Unul „mare", mare de tot, mi-a șoptit în taină, dar serios și grav : guvernul, fost provizoriu și din ce în ce mai mult definitiv în una, în alta, s-a gîndit ce s-a gîndit și nu s-a gîndit prea bine atunci cînd n-a ezitat să afirme că tot românul e născut politician ! „Domnilor, pare a vrea să spună stăpînirea, ia să terminăm cu băuturile (era să zic și cu cele răcoritoare). La muncă, tovarăși !" Vom fi oare reduși din nou la tăcere sau vom fi obligați să vorbim din ce în ce mai surdinizați, chiar și în patul de acasă ? Cît despre vin, elixirul vieții, să facem bine să ne punem pofta în cui ! Începe epoca gogoșilor.

În halta Murfatlar mărfarele duc dorul Californiei

Încerci să te ascunzi la umbră, cauți cu privirea o fîntînă, praful stîrnit te împiedică s-o găsești, în loc de înjurături repeți : „Dobroge, Dobroge, țară săracă / Bate vînt și crește piatră", nu-ți amintești autorul versurilor (ce rost mai are ?), tu „ai să mori de sete", într-o țară săracă. Dacă ai puterea, totuși, să caști ochii la sărăcia din jur, ai să observi că în curțile oamenilor nu există loc să calci printre aracii de viță de vie. Te afli în localitatea Basarabi, la cincisprezece kilometri de forfota Constanței. Soarele arde pămîntul, iar tu „mori de sete".

Vinuri alese pentru alte mese

Cu trei dolari, americanul poate cumpăra o sticlă de Pinot gris Murfatlar, dar preferă să dea cincisprezece dolari pe un vin franțuzesc, pentru că e vin... franțuzesc, cu tradiție și reclamă. Și **vinul de Murfatlar are tradiție, este medaliat la numeroase concursuri internaționale, dar nu are nici un fel de reclamă.** Același vin (fără reclamă), ajunge greu pe masa românului obișnuit cu „otrava" vinurilor de surcele, pe care o găsește cu noroc (în zilele de chenzină) la alimentara de cartier, stînd la o coadă respectabilă. Românul de rînd spune despre vinul de Murfatlar că e bun, și-atît ! Asta o spune din amintirea unui concediu petrecut pe Litoral, cînd și-a făcut curaj să intre, cu familia, într-un restaurant „pentru boieri". A fost vinul bun, dar scump...

De la începutul anului pînă în luna iunie, I.A.S. Murfatlar a livrat pe piața internă 566 de vagoane cu vin, ceea ce înseamnă 20 000 de sticle pe zi. Față de anul trecut s-a înregistrat o creștere cu 80%. Exportul s-a diminuat la 166 de vagoane, motiv pentru care s-a pierdut un partener vechi de douăzeci și cinci de ani, Germania răsăriteană. Nu este vina oamenilor care fac vinul Dobrogei, ci vina rețelei departamentale a vinurilor. În R.D.G. vinul de Murfatlar se vindea cu 9 mărci, un preț excelent, apreciază inginerul Victor Prelipceanu, specialist în combinatul de vinificație Murfatlar. Va fi greu să-i recucerim pe nemți ! (Dar pe români i-am cucerit ?) De la dînsul aflăm că s-au făcut importuri de vin din Spania, 750 de vagoane. Să fie acesta rezultatul vizitei primului ministru, Petre Roman, în țara coridelor ? În pofida datelor prezentate mai sus, magazinele noastre suferă de absența vinu
perioare. De ce ? În primul rînd
se explică — cererea este foa
(Beau atît de mult români
doilea rînd, producția de vin se af
sub nivelul normal din cauza ingheț
rilor petrecute în iernile 1985—198
Vița de vie nu se reface peste noapt
regenerarea ei durează ani buni. An
trecut a fost o producție modestă, pe
tru acest an nu se întrevăd progres
Și, în al treilea rînd, activitatea bir
cratică ,centralizată reprezintă o frî
în calea cointeresării oamenilor ce l
crează în combinat. Și iată un singu
exemplu : **sînt necesare plăci de filt
din import.** Ele sînt prevăzute în co
tract pe luna februarie a.c., dar acți
nea nu demarează, pentru că se a
teaptă compensația la export cu pr
duse alimentare. Ca pe vremuri !

Puțină istorie

Fostul dictator a vizitat o singur
dată stațiunea de cercetare viticol
Murfatlar, dînd „indicații prețioase
specialiștilor : să se mărească densita
tea aracilor la hectar. Cu cît mai mult
cu atît vin mai mult ! Specialiștii a
îndurat indicația și producțiile minci
noase pe care le raportau, altfel îș
pierdeau pîinea. Dacă vroiai să defri
șezi o vie bătrînă, îți trebuia o aproba

Locul unde ar fi trebuit să se găsească vi

re de la președintele țării ! — precizea
ză cu humor directorul stațiunii, ingi
nerul Ghiță Marin. Statul nu trebuie să
se amestece în munca viticultorilor
Aici lucrează generații de viticultor
care cunosc meseria din tată-n fiu. E
știu cînd să stropească via, cînd s-o curețe, cînd s-o culeagă, nu cei de la Minister.

În concediile sale pe Litoral fostul
dictator trăgea o fugă la combinatul de
vinificație, urmat de medici și bucătari
Cea mai mare jignire pe care le-a
adus-o oamenilor de aici a fost nu faptul că o săptămînă se pregăteau pentru „călduroasa primire", ci faptul că
nu le „gusta" vinurile din podgorie
preferînd să consume vinurile aduse
„în traistă", din străinătate. Oricum
dobrogenii sînt pe cale de a uita astfel
de istorii. La poarta combinatului staționează zilnic sute de camioane. „Daciile" negre cu număr mic au un regim
special... Iar pe lucrătorii unității aceste cozi îi obligă și-i îmbogățesc.

A-ți potoli setea nu înseamnă a-ți potoli și pofta

În drum spre haltă, treci prin parcul
din fața primăriei. Soarele se st
departe, nu te interesează. Pe o
că, doi tineri fumează. La picioar
descoperi o sticlă treisferturi, dej
tă. Unul dintre ei se chinuie s-o desfacă pe a doua. Îi întreb unde au găsit
vin. La alimentara de peste drum ! —
ți se răspunde. Alergi într-un suflet și
afli că acum cinci minute s-a terminat.
Au avut Merlot, la treizeci și cinci de
lei sticla, primiseră zece navete. În
prima cofetărie bei două pahare cu limonadă, să te saturi, să uiți că ai fost
la Murfatlar.

„Luceferi dragi, în nopți senine, / Dar raza lor nu-i pentru mine"

Cîte sticle cu căluşul în gură evadează peste hotare?

Denumirea Diosig nu vine de la Dionysos, după cum primarul comunei, Ioan Lobonţ, nu are nimic de a face cu „lobonţii“, ostaşii care luptau pentru cauza Imperiului habsburgic la sfîrşitul secolului al XVII-lea. Şi, totuşi, se pare că întinsa pe dealuri comună a Bihorului a fost vizitată de zeul Dionysos ori măcar de emisarii lui. Să recunoaştem chiar cu inima îndoită, înainte de revoluţionara colectivizare, aici se obţineau producţii enorme de struguri. Cîte două sute de căruţe încărcate cu ofranda acestui vesel zeu aşteptau şi cîte două zile pînă a fi deşertate! Mulţi ţărani îşi pierdeau răbdarea să tot aştepte şi căutau aiurea cumpărători, dînd strugurii aproape gratis. Se vorbea, pe atunci, că la Diosig şi în şanţurile drumurilor puteai să afli vin! Bineînţeles, că filoxera, care a decimat acum mai bine de 150 de ani în Europa frunzele şi rădăcinile culturilor de viţă de vie, nu a iertat dealurile domoale ale Diosigului. Oamenii au blestemat gîngăniile, socotindu-le, pe drept cuvînt, pedeapsa lui Dumnezeu, dar s-au apucat cu toţii să planteze vie nouă, bună, din soiurile renumite, unele nobile, altele locale.

Înainte de fatidicul an 1962, aproape 2 000 de hectare de pămînt îşi ridicau în toamnă, spre cer, dulcile trofee de izbîndă zemoasă. Ca şi înainte, cînd plantau, stropeau, tăiau, legau sau „cîrneau“ ori „ciupeau“ viile, oamenii din Diosig dormeau săptămîni întregi la „locul faptei“. Astăzi, iunie 1990, primarul comunei, cu nume de războinic, îmi spune trist, peste măsură, că paradisul zeului s-a strîmtorat rău de tot: 200 ha la I.A.S., 150 ha la C.A.P. şi aproape 100 ha la populaţie. Nu se mai munceşte ca odinioară, cînd ţăranul avea pămîntul cu via lui. Acum vin femeile cu secerile şi retează via, care pe unde apucă. Viţa de vie este una dintre cele mai pretenţioase culturi. N-o poţi face cu hei-rup-ul! Şi-apoi, unde dragoste nu e, nici recoltă nu e! În plus, imbecila politică a preţurilor achiziţie a strugurilor de pe vremea ceauşescului: de numai 2—3 lei kg de struguri, acest preţ neajungînd nici pentru obţinerea unui kilogram de struguri, darmite a unui kil de vin.

Din fericire (deocamdată!). Guvernul României a hotărît creşterea preţului de achiziţie al strugurilor: între 6—12 lei, în funcţie de calitatea strugurilor. Lucru care i-ar stimula pe ţărani şi unităţile C.A.P. şi I.A.S. Din nenorocire, însă, **ţăranii nu au fost împroprietăriţi cu cele 0,50 ha pe cap de membru cooperator, pentru ca oamenii să capete, în sfîrşit, încredere şi să facă din dealurile Diosigului o minune viticolă pe pămînt.**

Ca să fii viticultor bun îţi trebuie o mulţime de lucruri. De la vermorel, la substanţe contra dăunătorilor, de la unelte specifice, la pivniţa pentru păstrarea vinului. Actualmente unele pivniţe se prezintă într-o stare jalnică. Agricultor poate fi aproape oricine, pe cînd la statutul de viticultor nu se ajunge uşor. Am stat de vorbă cu un pensionar — absolvent al unei şcoli viticole! — care îmi spunea că înainte de 1962, la un hectar se aflau plantaţi zece mii de butuci (!) de viţă de vie, care dădeau apoi un vagon de struguri. În 1949 a absolvit această şcoală profesională, ajungînd un adevărat maestru, după ce a mai făcut patru ani de şcoală viticolă la Cimbrud. Trudă zadarnică, fiindcă a început colectivizarea, iar pivniţele oamenilor din Diosig au fost „măturate“ cu buldozerul. Nu o mie şi una de nopţi, ci o mie şi una de pivniţe, distruse pentru că reprezentau un simbol al proprietăţii individuale, care nea colectivismul stalinist! Cu ce mă au mai lucrat oamenii la via ceapeului, vă închipuiţi şi dumneavoastră, nu ?! Pentru ca viticultura să o ia din loc este absolută nevoie de specialişti, muncitori agricoli calificaţi, plată corespunzătoare, substanţe eficiente în lupta contra dăunătorilor, aduse din import ori produse în industria noastră

O bătălie bine condusă nu-i niciodată dinainte pierdută (bucureşteni luînd cu asalt un TIR care a adus vin ; navetele n-au mai putut fi descărcate, s-au vîndut chiar din maşină)

chimică. Împroprietărirea ţăranilor ar face, probabil, cît toate acestea la un loc! Pentru că 5 ari de vie necesită, pe puţin, o investiţie de 20 mii lei. Un fir de butaş de viţă de vie costă de la 7 la 10 lei. La o populaţie de 10 500 locuitori (şi numai 1 000 de navetişti), Diosigului nu-i este teamă că nu-şi va recăpăta faima de odinioară de capitală a vinurilor bihorene. Recolta din anul trecut a fost slabă. Ploile din august, îndelungate şi reci, au dus la crăparea şi mucegăirea boabelor. Ultima producţie bună a fost cea a anului 1983. De atunci, se tot aşteaptă marea producţie. Dar de unde nu e, nici zeul Dionysos nu ia! Să fie numai mersul vremii de vină?

Anul acesta, am aflat că am importat vinuri din Spania. Pînă cînd nu vom da ţăranului ce-i al ţăranului, (adică pămînt, fie el acoperit şi cu viţă de vie, dar în proprietate !), multe vise au să cutremure somnul vrednicilor oameni de la Diosig, cu imaginile din copilărie, cînd căruţele stăteau „la coadă“, ca să fie descărcate. O „coadă“ ciudată şi binecuvîntată a belşugului, nu o coadă reală a foametei şi, aşa cum am constatat acum, a setei după... un banal litru de vin!

O veche maximă spune: „In vino veritas“! În vin e adevărul! Eu m-am străduit să-l spun cu gura arsă de sete. Pentru că „adevărul lichid“, închis în sticle cu căluşul în gură, atît cît a mai rămas!, **se mai exportă, pretinzîndu-se că mai sînt de onorat contracte încheiate înainte de revoluţie!** Or fi, dar principiul „pacta sunt servanda“ nu ne ţine de sete, dar, mai ales, **încalcă o hotărîre a Guvernului, aceea de a nu se mai exporta produse alimentare!** Ar fi bine de ştiut cîte sticle, cu căluşul în gură, trec frontierele de stat din podgoriile vestite din alte zone ale ţării? Ţară de vinuri, România nu are vinuri în alimentare, nu are vinuri cît să ospătezi un drumeţ la o masă de seară, ca emisarii zeului care-şi trage obîrşiile de pe la noi.

Mai aproape decît haina e cămaşa

In vino veritas?

Şi la Bacău, ca peste tot. Îţi pui mîna streaşină la ochi, te uiţi prin vitrină, îţi adevereşti presupunerile şi pleci. Îţi pui pofta-n cui. E cald şi îţi arde gîtul după o bere. Dacă ai baftă, supravieţuieşti unei cozi haotice şi interminabile, ieşi victorios, jumulit de nasturi şi mărunţiş, cu o halbă-două deasupra capului şi te grăbeşti să le sufleci, fie ele şi aşa, îndoite cu apă sau cu guler cenuşiu. Berea ca berea. Seara însă ai bea un vinişor. — poate la meci, poate cu oaspeţii deja anunţaţi, poate cu oricare alt prilej. Nici o tărie n-ar fi de lepădat. Alergi iarăşi, degeaba. Barurile sînt mai mult închise, cîrciumile au şi ele, sporadic, cîteva lăzi cu sticle de vin la trei-sferturi. Pentru acasă, nici pomeneală. Rafturile alimentarelor sînt veşnic goale sau spulberate în cîteva minute. Unde ar trebui să şadă vinul la loc de cinste, tronează sticlele cu suc de roşii. De-ar fi votcă, tot aş mai zice...

Îţi iei, aşadar, capul în mîini, îi zici una pe româneşte să te răcoreşti, dai ocol pieţei cu întreprinzători ochioşi (mai-mai că te-ar ispiti licorile lor contrafăcute) şi pînă la urmă te întorci resemnat de unde ai plecat. „In vino veritas!“. Ha! Stai şi te întrebi: care vin? care adevăr? Vinul nu-i şi gata — adevărul umblă rupt de şale şi cu capul spart. Ce ţi-e şi cu latinii ăştia...

De-am mai duce-o pîn' la toamnă...

Platforma Mărgineni, nu departe de Bacăul liniştit al Moldovei. Întreprinderea de Vinificaţie şi Produse Spirtoase Bacău (I.V.P.S.) — o unitate nu prea mare, care pare a face eforturi susţinute pentru a traversa perioada de criză generală. Pe directorul şi inginerul-şef al întreprinderii, dl. Jenică Axente şi respectiv dl. Dan Mandrea i-am aflat proaspăt întorşi de la sediul viitorului magazin de prezentare şi desfacere al I.V.P.S. din oraş. Sînt preocupaţi de a găsi căi pentru depăşirea greutăţilor de moment şi onorare a firmei proprii. Le propun un dialog deschis, debarasat de convenţionalisme, care să pună cumva „degetul pe rană“. Se oftează pe rînd, adînc, apoi în spatele unui zîmbet uşor tranşant primesc acceptul. Mergem în laboratorul întreprinderii, unde şefa acestuia, d-ra Calancea, participă constructiv şi îndatoritor la discuţia comună. Întreb ce se-ntîmplă cu vinul în ţara vinurilor şi mai ales prin I.V.P.S.-urile neînvecinate cu marile regiuni viticole. Domnul director J. Axente are aerul unei persoane căreia nu-i place să se lungească la vorbă. După o minimă concentrare, dînsul punctează **situaţia alarmantă** în care se află sectorul viticol: întreprinderile producătoare de profil fac eforturi apreciabile de **a gospodări** fondul de marfă deja împuţinat. **O mare parte din livrări ia calea speculei,** speculă a cărei reţea a devenit puternică, putîndu-se presupune că ea porneşte încă de la cei ce preiau în mod legal transporturile din I.V.P.S. Restaurantele, magazinele alimentare, precum şi reţeaua turistică resimt o lipsă acută de băuturi, permanent amendată de populaţie, în timp ce „la negru“ un litru de vin a atins preţul de 60 de lei. „Actualele noi preţuri de achiziţionare şi contractare a strugurilor şi fructelor, stabilite prin ordinele nr. 23 şi 25/1990 ale Ministerului **sînt cu totul necompetitive** faţă de ofertele făcute C.A.P.-urilor şi producătorilor individuali de către fabricanţii clandestini actuali şi de virtualii proprietari de localuri, care urmăresc să-şi asigure stocurile necesare de vinuri. Ei oferă producătorilor 15—20 lei/kg. de struguri şi 8—10 lei/kg. de prune, spre exemplu, **preţuri duble faţă de cele pe care noi le putem practica legal.** În aceste condiţii, cînd lucrurile vin în contradicţie cu regulile economiei de piaţă liberă, cînd ponderea gospodăriilor şi viilor particulare a crescut considerabil, se poate crea un precedent negativ grav. Contractările din acest an reprezintă abia 40% din cele ale anilor trecuţi, atît timp cît particularii **refuză categoric** contractările la aceste preţuri, gîndindu-se la creşterea lor necontrolabilă din toamnă“. E cald şi în laborator, afară se lucrează la încărcarea maşinilor cu navete, iar mirosul de etanol stăruie greu şi în încăpere. Domnul director îşi continuă argumentaţia: „Bunăstarea trebuie să fie materializată concret. **Trebuie răspuns cumva protestelor justificate ale populaţiei.** Nici o eventuală pierdere a pieţelor de desfacere a vinurilor exportate nu poate fi privită cu seninătate. Nevoia de valută, fie că e destinată direct întreprinderii, fie că vine să mai rotunjească pe ici, pe colo bugetul statului, rămîne o problemă pe rol. În plus, miile de restaurante şi shop-uri, în care exigenţele sînt pe drept sporite, ar putea să se confrunte cu lipsuri catastrofale. Măsurile care se impun a fi luate vor fi hotărîtoare“. Toamna aceasta va fi cap — compas pentru viticultura românească, urgisită în fel şi chip. Cum ne vom descurca pînă atunci?

Nu ştim nici ce l-om face...

Inginerul-şef Dan Mandrea preia ştafeta, precipitat: „Sectorul viticol este într-un real declin. Direcţia Agricolă de Stat deţine practic 23% din totalul suprafeţei viticole din ţară. Trist, dar adevărat. Unde să mai adăugăm că 30% din suprafeţele raportate sînt inexistente sau pur şi simplu în paragină? Restul e în proprietatea C.A.P.-urilor şi a particularilor. Cu ce avem, cu ce n-avem, se mai ridică încă o problemă absolut delicată: cu ce forţe vom culege recoltele de acum înainte? Fără ţărani autentici, fără elevi, militari, studenţi sau deţinuţi, strugurii vor pune eficienţa cantitativă sub semnul întrebării. Perioada lor de maturare tehnologică este de 20—25 de zile pentru fiecare soi; dincolo de perisabilitatea lor însă, se vor pierde mari cantităţi: neculese, sustrase, afectate de dăunători sau de boli ale viţei-de-vie. Dacă alăturăm acestei posibile stări de fapt viitoare şi **debandada producţiei clandestine,** se conturează o perspectivă nu tocmai roză“. D-ra Calancea intervine la timp, completînd: „Însuşi procesul de fabricaţie, ambalarea şi comercializarea alcoolului e supus acum unei proceduri anarhice. Am primit şi noi, la laborator, probe de băuturi produse „artizanal“ şi am constatat cu îngrijorare lucruri grave: în afara oricărui control sanitar, ele conţin substanţe toxice, conservanţi interzişi, adevărate otrăvuri (metale grele, de exemplu). Luînd legătura în ţară cu colegii şi cu reprezentanţii poliţiei, am putut consemna mii de îmbolnăviri şi intoxicaţii. Distileriile clandestine s-au înmulţit vertiginos şi ele consumă şi o bună parte din zahărul cuvenit populaţiei. Ca atare, ar fi necesară instituirea unei Legi a Monopolului vizavi de alcool.

La această oră, viile îşi întind impasibile şirurile pe colinele dulci ale dealurilor. Îmi sună în minte un refren al Mariei Tănase. Pentru întîia oară îl rememorez şi-mi pare fals. Transpir şi ascult mai departe.

Fabrici ar mai fi ele, vin pe piaţă nu e

Cine şade pe banca de idei?

Dl. Mandrea intuieşte neliniştea mea şi se grăbeşte să mi-o spulbere: „Există multe propuneri care, la iniţiativa colegilor noştri de la I.V.P.S. Prahova, au fost reunite într-un memoriu şi înaintate ministerului de resort. De analizarea lor, cît mai ales de concretizarea lor va depinde practic însăşi viitoarea existenţă a noastră ca întreprinderi de profil. Sînt multe astfel de propuneri...“. Le ascult, însă dintre toate o reţin pe cea mai dureroasă: sporirea preţurilor la vin cu 50% şi la spirtoase cu 100%! Aceasta pentru a se ajunge la rentabilizare, chipurile, mai aproape de preţurile pieţei libere. „Căci mai aproape decît haina e cămaşa“ — spune o zicală cu har. Dar **cine va răspunde, totuşi, cerinţelor omului de rînd?** Ideile par în genere interesante, însă nu vizează soluţii clare. De unde se vede că această bancă de idei pîrîie neliniştitor sub şezutul dolofan al birocraţiei mioape.

Grupaj realizat de DORIN SĂLĂJAN, PETRE BARBU, PAŞCU BALACI
şi CRISTIAN PAVEL
Fotografii de GIG MOTOIANU

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt mii de cărți de citit

Arhimede și soldatul român

Mircea Dinescu a făcut public faptul că în perioada 13—15 iunie Ana Blandiana era căutată, pe străzile Bucureștiului, de un fel de detașamente de pedeapsă. În aceeași perioadă, indivizi înarmați cu drugi de fier și topoare întrebau de Gabriel Liiceanu, în fața Casei Presei Libere (libere...). I-am văzut și i-am auzit chiar eu, astfel încît — dacă va fi necesar — pot depune mărturie. Din relatările unor cunoscuți știu că și Octavian Paler, Petru Creția, Petre Mihai Băcanu se aflau pe lista neagră. Un grup punitiv a scandat chiar la un moment dat „Moarte intelectualilor !“

Este un fapt fără precedent, peste care nu se poate trece. Nici legionarii, care au săvîrșit crime monstruoase împotriva unor intelectuali, nu au avut nerușinarea să declare că îi urăsc pe intelectuali în general. Ar fi fost o greșeală ireparabilă, pentru că s-ar fi lovit ca de-un zid de respectul aproape religios față de cultură al majorității românilor. În satele din nordul Moldovei din care provin părinții mei, țăranii au pentru Eminescu, Sadoveanu sau Labiș sentimentele frumoase pe care le mai au numai față de învățători și preoți. Muncitorii pe care i-am cunoscut de-a lungul anilor în diferite întreprinderi industriale colaborează strîns cu inginerii lor, îi stimează, îi consideră un fel de muncitori cu foarte înaltă calificare. Stupidul poncif discriminator „teoria ca teoria, dar practica te omoară“ l-am auzit rostit nu de muncitori, ci de activiști de partid, care erau în marea lor majoritate fie muncitori ratați, fie intelectuali ratați. Tipografii cu care am lucrat atîtea nopți ca ziarist, respirînd împreună cu ei mirosul de plumb și de hîrtie proaspăt tipărită, înțelegeau mai bine decît activiștii ce importanță are introducerea computerelor în munca lor și, deci, intelectualizarea acestei munci.

Așa stînd lucrurile, nu-mi vine să cred că ura față de intelectuali are vreo bază în rîndurile muncitorilor sau țăranilor din România. Este o ură artificială, pe care o întrețin foștii beneficiari — beneficiari prin impostură — ai regimului comunist, reușind să o transmită sporadic unor oameni cinstiți, dar influențabili, sau unor oameni de nimic, nerealizați profesional, care urăsc din principiu tot ce este elevat și demn.

Dar oricîte explicații aș căuta, tot nu pot să uit — și n-am să uit niciodată — că a existat un moment în care, în țara mea, scriitori importanți ai țării mele, de la care am avea cu toții ce învăța, erau căutați de indivizi încruntați ca niște gorile, înarmați și agresivi. Am fost, atunci, atît de tulburat încît am simțit nevoia să vorbesc despre cele întîmplate cu oameni de pe stradă. Și mulți mi-au dat dreptate, dar a fost și unul — un bărbat în vîrstă — care m-a contrazis : „Lasă, dom'le, ce faci atîta caz cu intelectualii ăștia, ne putem oricînd descurca și fără ei !“

Mi-am dat seama atunci cît de ridicol sînt cu pledoaria mea sentimentală pentru intelectuali și m-am gîndit că o metodă mult mai bună de convingere pentru interlocutori de acest fel ar fi să-i pedepsim să trăiască într-o lume fără intelectuali. Într-o asemenea lume, cărțile, ziarele și revistele ar apărea cu paginile albe. Pe ecranele televizoarelor ar pîlpîi la nesfîrșit o lumină lipsită de sens. Spectatorii din sălile de spectacole ar sta în fața unor scene pustii. La căpătîiul bolnavilor din spitale n-ar veni nimeni care să descifreze mecanismul secret al suferinței lor și să lupte cu această suferință. Vrafurile de medicamente din farmacii ar zăcea nefolosite pentru că n-ar avea cine să le distribuie cu competență. Procesele tehnologice din fabrici ar lua forme aberante sau ar înceta să se mai desfășoare. Clopoțelul care anunță terminarea recreației în școli n-ar mai suna niciodată și simpatica hărmălaie de zece minute a copiilor s-ar transforma într-un vacarm etern de sunete guturale.

Trebuie să ne imaginăm, apoi, ce s-ar întîmpla dacă ar dispărea nu numai intelectualii, ci și contribuția lor de sute de ani înglobată în civilizația de azi. Nu s-ar dezagrega, oare, toate substanțele chimice sintetizate de ei ? Nu s-ar prăbuși clădirile rămase fără acel schelet de gîndire inginerească care le susține pe verticală ? Nu ar rămîne încremenite la sol rachetele cosmice, din cauza unor principii de combustie încă necunoscute și a unor traiectorii necalculate ? Nu ar face explozie gazul de mină, în condițiile în care nu s-ar mai ști nimic despre electricitate sau azbest ? Nu s-ar stinge becurile, nu și-ar înceta funcționarea telefoanele, nu s-ar rătăci pe mări vapoarele, nu și-ar reduce pămîntul productivitatea, nu s-ar șterge din memoria noastră versurile poeților ? Nu ne-am întoarce la o existență primitivă ?

Fără îndoială, așa ar fi, mi-ar răspunde interlocutorul meu, dar fiți sigur că ar apărea și din rîndul oamenilor simpli unii capabili să învețe și să afle secretele substanțelor chimice, ale electricității, ale creației literare, ale medicinii.

Bineînțeles că ar apărea. Numai că s-ar întîmpla cu ei ceva îngrozitor : ocupîndu-se de toate acestea, studiind și perfecționîndu-se, ar deveni... intelectuali. Și drept urmare și-ar face imediat apariția și indivizii cu ciomege și răngi...

Domnule necunoscut întîlnit pe stradă, ce părere ai despre această perspectivă ? Trebuie neapărat să-ți spui cuvîntul, indiferent ce ai fi, pensionar sau șef de stat. Trebuie neapărat să te pronunți.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Civilizația ochiului

Atelierul artistului

ORICE lucru ieșit din mîinile omului comportă o explicație atît a felului în care a fost conceput cît și a realizării propriu-zise.

Un obiect de artă, indiferent de vechimea și de valoarea lui, de funcția pe care a avut-o cîndva și de funcțiile ori înțelesurile pe care i le atribuim, de feluritele sale definiri, de misterul care-l înconjoară și, în foarte multe cazuri, de sacralitatea condiției de piesă patrimonială nu e, în ultimă instanță, decît un obiect ca oricare altul. Adică un complex de tehnologii generale și de priceperi individuale. Tabloul, sculptura, tapiseria, desenul sînt obiecte făurite de niște oameni așa încît istoricul înfăptuirii lor poate fi, pînă într-un anume punct, cunoscut.

Pentru multe din lucrurile care ne sînt familiare, nu manifestăm decît rareori și în circumstanțe particulare genul acela de curiozitate pe care-l simțim în prezența obiectelor de artă aproape tot timpul. Am vrea să știm cum izbutește artistul să ne impresioneze prin operele lui, prin ce mijloace obține acele unice și emoționante efecte. Nu e destul că sîntem mișcați de frumusețea maiestuoasă a unui peisaj, bunăoară. Vrem să înțelegem, cît e de înțeles, și cum a fost pictat. Să pătrundem, adică, în tainele tehnologice ale muncii pictorului.

Cu precizarea „cît e de înțeles“ ajungem la o chestiune de care aproape toată lumea are știință: în orice operă de artă, în orice obiect de artă rămîne, oricît de adînc am stărui la deslușirea cauzelor și a tehnicii facerii sale, ceva ce desfide explicația rațională, un ce de neexplicat.

Toți cei preocupați de viața obiectelor de artă obișnuiesc să numească aceasta **inefabil**. În dicționarele de estetică, „inefabilul“, nedefinibilul are o definiție: „calificativ dat realizărilor artistice și referitor la acea delectare estetică ce nu poate fi formulată în cuvinte; o delectare nespusă, negrăită... etc“.

Stîngăcia definiției trebuie pusă pe seama neliniștii ce o resimte comentatorul lucrării de artă cînd trebuie să opereze logic într-un cîmp al tuturor posibilităților.

Că „inefabilul“ e o realitate dar și o mistică, o dovedește faptul că termenul e foarte agreat de persoanele care nu cunosc aproape nimic din problemele învățămîntului artistic și ale atelierului de creație, dar foarte puțin frecventat de adevărații cunoscători. În orice caz, artiștii îl ignorează.

Un fapt e sigur: de cele mai multe ori acel „nu știu ce și nu știu cum“ e adus în discuție de persoane care ori nu se străduiesc suficient pentru a pătrunde în ce-ul și în cum-ul obiectului de artă ori nu au pregătirea pentru a o face. Opera de artă e paradoxală: ea se adresează tuturor dar nu neapărat și fiecăruia în parte. Oricum, nu în același chip și cu aceeași intensitate. Indicibilul e evocat de regulă în situațiile în care ar fi mai propriu să vorbim de posibilități de receptare a mesajului diferite. Limbajul artei e, într-adevăr, universal. Fiind însă limbaj, el se supune exigențelor general valabile ale comunicării. Așa cum există un „dincolo de cuvinte“ în poezie, există și un „dincolo de imagine“ în pictură. Teritoriul spiritual de dincolo de cuvinte e accesibil doar celor care stăpînesc corect cuvintele și mecanismele comunicării. Deși s-ar părea că în artele plastice treburile stau altfel, că nu e nevoie să cunoști toate cauzele ca să realizezi și „delectarea nespusă, negrăită...“, efectul emoțional al operei de artă e mult mai complex cînd conștientizezi, măcar și în parte, dificultățile ce le-a avut de soluționat, realizînd **obiectul**, artistul.

Se spune că arta nu e pentru artiști. E o prejudecată. Arta e și pentru artiști. Există chiar și o artă numai pentru artiști. În fața unui tablou, discuția dintre doi pictori cu o solidă cultură profesională poate să-i pară, unui cetățean interesat doar de impresia pe care acel tablou o produce asupra sa, lipsită de sens. E clar că orice obiect de artă presupune un plan al analizei numai pentru artiști, că în acest plan arta obiectului respectiv impune termeni ai comunicării discriminatorii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lanterna magică

„Yves Montand contra Coppa del Mondo“

...se caută mai întîi un titlu 'oț, plin de „suspence“. Se găsește : **„I de la ICAR“** (film francez, scris și realizat de **Henri Verneuil** cu **Yves Montand** în singurul rol principal). Se mai ia apoi un fapt notoriu, care a zguduit lumea — în acest caz, asasinarea președintelui Kennedy din noiembrie 1963; se mută acțiunea în 1977, schimbînd atît președintele cît și țara. Se păstrează însă datele esențiale: asasinatul în public, varianta asasinului unic sau cea a complotului politic, „omul cu umbrela“, Comisia Warren, martorii ce vor pieri în împrejurări mai mult decît dubioase, filmulețul pe 16 mm tras de un cineamator, matrapazlîcurile C.I.A., executarea prezumtivului asasin, etc. Pe aceste coordonate se brodează o acțiune palpitantă: urmărim încăpățînarea unui procuror (Yves Montand — într-adevăr, un mare actor!) în a descoperi ce se ascunde în dosul întregii afaceri. Firește că atît țara, cît și președintele din film sînt simple ficțiuni... !

Se introduc cîteva secvențe „tari“: un experiment electronic de... psihanaliză (care te lasă cu gura căscată!), o divă nu numai spînzurată, dar și goală-goală (închizi gura înghițind în sec de data asta!), se folosesc din belșug cartușe din plastic cu „sînge“ (ce facilitează realizarea de împușcături în prim-plan și mai ales în craniu la a căror vedere poți toca mărunt-mărunt o monedă de cinci lei strecurată între dinți!). Se continuă firul acțiunii, procurorul descoperă filiera complotului (cu firești ramificații, ghiciți unde ? ! — într-o țară sud-americană!), se pare că va urma un altul, și mai grav, chiar **în ziua asta**, în care se sfîrșește filmul; procurorul dă să-l avertizeze pe noul președinte, dar... este împușcat la rîndul său, cu mult mai spectaculos — și tot printr-un geam! — decît celebrul final al filmului italia-

Starea editurilor: cînd, cum, ce cărți tipăresc?

Astăzi – Editura „Cartea românească“

„Eram, practic, amenințați din șase în șase luni cu **desființarea!** — îmi mărturisește doamna **Magdalena Bedrosian** — pînă nu de mult redactor de carte, acum director al Editurii „Cartea românească“ — într-un fel de „preambul la o punere în temă“; în luna decembrie a anului ce a trecut editura noastră se afla într-o situație precară: eram socotiți **„dificili“!...** De la o anchetă, solicitată atunci de către conducerea defunctului CCES (cunoaștem personajul! — **N.A.**), apropo de volumele unor Cărtărescu, Groșan sau Nedelciu, abia apărute, ne-am pomenit cu încă una, mai drastică de data asta, **retroactivă,** urmărind a analiza producția noastră de carte pe **ultimii 3 ani !** Eram, practic, amenințați cu desființarea : eram socotiți o editură **dușmănoasă** (la asta contribuind și faptul că cele două ultime cărți „omagiale“ — respectiv cele despre Cabinetul 1 și 2 — fuseseră taxate drept „formale“, ei, și apoi... s-au mai afirmat multe !“...

...Odată cu Revoluția, oamenii Editurii „Cartea românească“ au răsuflat ușurați; deși ăsta este doar un fel de a spune: erau însă convinși că de acum înainte vor putea publica acele cărți bune, pe care le doreau (se aflau în pregătire volume de C. Noica, Dan Petrescu, L. Ciocîrlie, A. Acterian, D. Arsene, M. Nedelciu, M. Dinescu, A. Blandiana, Șt. Aug. Doinaș ș.a. — se primiseră semnale de la emigranți: M. Lovinescu, P. Dumitriu, P. Goma, D. Țepeneag ș.a.). Au intervenit însă, rînd pe rînd : grevele, „boom“-ul ziarelor nou apărute, imensa cantitate de hîrtie solicitată de asemenea de campania electorală, slaba capacitate a tipografiilor puse dintr-o dată în fața unor solicitări nemaiîntîlnite pînă atunci. Și iată cum în acest prim semestru al anului în curs au apărut **doar** 40 titluri, majoritatea report din anul trecut — numai volumele semnate de Dinescu și Blandiana au fost noi! — și în general cu tiraje extrem de mici.

Sînt 8 (opt) redactori, la ora actuală, la Editura „Cartea românească“, fiecare dintre aceștia se ocupă în medie de 30—40 cărți anual, **pentru apariție** (fără a mai vorbi de restul manuscriselor care și acestea, la rîndul lor, trebuie citite, organizate discuții cu autorii, etc). Sarcina Editurii „Cartea românească“ este așadar extrem de dificilă: se află, sîntem informați, în diferite faze de producție, 103 titluri (din care spicuim, în interesul cititorilor: poezie — Șt. Augustin Doinaș, Constanța Buzea, Nichita Danilov, Maria Banuș; proză — Paul Goma, V. Anania, Doina Ciurea, Constantin Stere, D. Țepeneag, Mircea Nedelciu; critică, eseuri — Paul Cornea, Dan Petrescu, Marian Papahagi, Vasile Andru: traduceri — Henri Miller, Engelmann, Platonov etc.)

Există apoi și cîteva aspecte ce nu pot rămîne neluate în seamă : editura, prin profilul ei unic, este datoare să publice în primul rînd carte nouă (deci nu reeditări!), volumele de poezie și critică apar, se știe, cu pierderi variind între 25 000 și 70 000 lei per titlu, în plus aceeași editură trebuie să aducă și substanțiale venituri Uniunii Scriitorilor — tocmai pentru a permite lansarea și circularea unor nume noi, precum și confirmarea altora.

Iar greutățile se știu: criza de hîrtie, care deși nu se mai exportă, este insuficientă, **pentru că suferă un soi de concurență** „neloială“ din partea ziarelor (un săptămînal de 16 pagini, de exemplu, apărînd într-un tiraj de cîteva sute de mii de exemplare, consumă hîrtie cît întreaga cantitate necesară întregului tipar al editurii ! — și sînt deja multe ziare ce nu mai sînt cerute precum la început, ele continuînd însă să apară la tirajul inițial). Dotarea tipografiilor a rămas de asemenea mult în urmă (se lucrează încă pe depășitul sistem al **tiparului inalt,** care nu permite păstrarea plumburilor pentru eventuale alte ediții, în timp ce în majoritatea țărilor se folosește procedeul foto), persistă încă o acută criză de mînă de lucru tipografică, tipografii de carte sînt cu mult mai prost plătiți decît cei de la ziare — ca să nu mai vorbim de redacțiile ziarele particulare — cei din urmă cîștigă pînă la de cinci ori mai mult decît primii. Pentru anul în curs, editura nu a reușit să încheie contract de tipărire decît cu Combinatul poligrafic Presa Liberă — lucru insuficient, ș.a.m.d

nului Rossi, **„Cadavre de lux“**, final din care s-a inspirat fără pic de plagiat-artistico-jenă... A, și era să uit: se introduce și un personaj episodic — un spărgător de profesie, supercalificat și interpretat cu un astfel de autentic umor, încît parcă-parcă te bat gîndurile să te apuci și tu însuți de o asemenea meserie... !

Lăsînd gluma la o parte, filmul place și are o anumită tensiune, poate tocmai pentru că Verneuil a jucat cu cărțile deschise și nu a întrecut măsura: filmul **nu este** o parodie, și nici măcar nu intenționează a prezenta, simplist, o încă altă variantă la tragedia ce s-a desfășurat la Dallas! Există o anume sobrietate aici, o bună urmărire a intrigii, nici un moment filmul nu trenează,dimpotrivă; ba se și fac cîteva afirmații — apropo de violență, dictatură, de efectele acestora mai ales! — care, coroborate cu evenimentele pe care le trăim — te cam pun pe gînduri. Deci, un reușit film „de vacanță“ și care merită să fie văzut (deși „strecurat“ pe ecrane în două serii, te cam arde la buzunar!). Și poți chiar rămîne uimit de înaltul nivel tehnic la care au ajuns, astăzi, mijloacele de investigare sau probare a posibilei vinovății...!

Este imposibil însă să nu pleci nu uimit — ci bulversat de-a dreptul! — citind cu ochii tăi, pe imensul afiș așezat deasupra intrării în cinematograful Patria — cu litere aproape cît cele folosite în titlul filmului căruia i se face reclamă — următorul text: **„Yves Montand contra Coppa del Mondo“... ?** ! Ce legătură poate fi între una și alta, rămîne o problemă mai dată-n pisici chiar și decît dedesubturile sumbrului eveniment din S.U.A. Și parcă-ți vine așa, nu știu de ce, să ai un pistol cu un glonțuleț dintr-acela din plastic, plin cu vopsea roșie, pentru a-l expedia în tîmpla graficianului în cauză... ! Așa, ca **„cestie“**.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Univers sonor

Clipe de liniște

Și pentru un muzician liniștea nu se compune din calm, apatie, din acel „dolce far niente“ al indiferenților și lenei. Liniștea se construiește, se gîndește, este realizată din frămîntările succesive ale încordărilor care conduc la cucerirea frumosului, ascunde mări în furtună și vînturi năpraznice, ceruri cu stele și boarea mîngîietoare. Și poate de aceea, liniștea muzicii are capacitatea de a lucra asupra celui care o primește, rearmonizîndu-i contrariile, luminîndu-i calea prin viață. O astfel de liniște a existat, marți, 12 iunie, în sala Ateneului Român, răspîndită de lumea clasicilor, în tălmăcirile pianistei Ilinca Dumitrescu.,

Sonatele de Scarlatti, adevărate fațete vii ale comediei umane, ne sînt restituite într-un armonios echilibru de poezie și sentiment în mișcare. Selecția celor treisprezece lucrări, alese de interpretă din cele cîteva sute existente, este pilduitoare ca frumusețe, contrast de stări și semnificație. O vivacitate fremătătoare, deloc străină omului modern, le populează cu imagini rapide și fotograme lente. Spiritul mediteranean este mereu prezent într-un peisaj italo-hispanic deschisă cantilenei și ritmului cu o franchețe uimitoare. Interpreta le-a surprins cu o înțelegere clară, tradusă în sonorizarea scriiturii de claviatură — un pian cu ecouri de clavecin — din care face parte nu numai atitudinea virtuoză, ci și o anume cultură a sunetului și o factură stilistică precis conturată. Urmăream o lectură firească, de sonate-sonete alăturate surprinzător, dar nu fără suită logică. De altfel, Ilinca Dumitrescu este mai de mult o fidelă admiratoare și interpretă a însoritului Scarlatti, a descoperit farmecul cizelării și bucuria cîntării acestor giuvaere.

Cu totul alta este viziunea asupra energiei reținute pe care o conține muzica lui Johann Sebastian Bach, contemporanul maestrului italian. Raționamentul proporțiilor, înclinația spre meditație, introspecția filosofică se unesc cu calmul unei atitudini riguros edificate într-o arhitectură a spiritului plină de pulsații vitale. Cîteva opere celebre — **Coralul în fa minor, Partita nr. 1, Concertul italian** — figurînd în repertoriul unor pianiști de elită au alcătuit interesanta ipostază a unei replici nordice, existînd temporal în aceeași perioadă cu Scarlatti, rămînînd de asemenea pînă în zilele noastre accesibilă oricărei epoci. Ilinca Dumitrescu are forța investigării acestui teritoriu clasic paralel, însumînd în demonstrația ei experiența unor trăiri ce îi asigură o prezență personală, interesantă, capabilă a impresiona, a comunica ascultătorului acea liniște construită din clipe de viață nemuritoare.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

De la Nistru pîn' la Tisa

Încep cu splendida revistă HAICU (nr. 2, București) apariție insolită în mare boierie culturală (redactor șef : Florin Vasiliu) ce se pune în slujba unei invenții nipone, terțina în 17 silabe reamintindu-i jurnalistului din mine de pofta ce-am poftit, poezia. Transparențe, eleganțe, diafane „gratuități“ într-o publicație ce nu se vrea de scandal și care e „doar“ mirabilă și demnă de toată dragostea.

GAZETA DE DUMINICĂ (nr. 3, București) oferă două imagini poetului Adrian Păunescu : „În veac cu putere acută / din zid cineva mă ascultă / cu cît mă coboară pe mine / cu atît el mai mare devine. / Iubirea mi-o suge prin tuburi / mă simt răstignit pe șuruburi / ce face cu mine nu-i veghea / el trage din zid cu urechea“.

ECRAN MAGAZIN (nr. 3, Brașov) e, bineînțeles o revistă de divertisment cu destule reușite ce o fac atracțioasă. În chip „scandalos“ pe pagina întîia ne e oferită fotografia unei femei... îmbrăcate !

ȘOPÎRLA (nr. 1 Zalău) e o publicație de umor. Sau ar trebui să fie. Citez : „Nu sînt roșie, nici verde / Nu-s nici neagră nici cu pete / Știu să trec înot prin apă / Și pot fi și salamandră“. / Am transcris din „Imnul șopîrlei“. Rubrici de politichie, Karate și yoga. Se instituie și un concurs pentru cele mai bune colaborări de la cititori. Premiul 1 „Șopîrla de aur“ plus 1000 lei. Premiul 2 „Coada șopîrlei“ plus 500.

PAPAGALUL (nr. 12, București), se impune, evident printr-o parodie după... Gheorghe Tomozei. Merci Becaud !

GLASO AL ROMENGO (nr. 17, Timișoara) adică pe românește GLASUL ROMILOR procură o lectură pasionantă (poezii, pamflete ,informații, diverse). Iată două versuri, din „Sa trais“ care în traducere înseamnă „Trai“ : „Cardilam andec lumea curacaba / Corcaro, păsă te maiavel varecon amența“.

GHILOTINA (nr. 3, București) nu e, paradoxal, dură. Humorul e (doar) mușcător. Iată de pildă epigrama unui doctor din Tîrgoviște : „Caligula imperator / A făcut un cal senator, / Petru Groza mai sinistru / A făcut un bou ministru, / Ceaușescu mai galant / Și-a făcut iapa savant“. Alte iscălituri, după a doctorului Bărbulescu M. Auneanu (cu 4 texte), Iosif Maghin și... Alt Buchwald !

O.K. ? ! HARASO ! ?.!... este o „ediție unică a publicației independente Demnitatea“. Nu se precizează orașul (sau satul) unde apare. Mostre de „humor“ (jocuri de cuvinte) : „Lăbuș“, Gorbaciov...

SATRA LIBERĂ (nr. 3, București) jubiliază la despuierea scrutinului electoral pentru alegerea ca deputat în Parlament a domnului Gheorghe Răducanu. Un poem în proză exaltă frumusețea țigăncilor : „Piranda ! Voluptate și extaz — toate amestecate întunecate în priviri care te străpung mai ușor ca laserul. Toate amestecate într-un trup micuț cu inimă mare și multă dăruire. Piranda ! Leac pentru resemnați și bubă pentru vanitoși“.

Despre soții Ion Onoriu și Gabi Luncă aflăm că sînt „doi dintre romii din România care iubesc și ei Puterea“, dar, se precizează cu humor e vorba de „Puterea de a crește copii !“ Iată o replică a romilor la formula „pus la patru ace“ sau „țol festiv“ tot de ei născocite : „îmbrăcat cu costumul de mîncat sarmale“. Revista trebuie iubită pentru că (se poate citi în supratitlu) : „Dacă citos sea sufletu canci ci chel“, ceea ce înseamnă (după Biblie și nu după Marin Preda) „Dacă dragostea nu e, nimic nu e !“

INOROGUL (nr. 1, București) conține un remarcabil eseu al lui P. P. Panaitescu „Despre bolșevism“, frumoase fotografii ale lui Vasile Blendea înfățișîndu-l pe Nichita Stănescu, texte religioase, poezii fără autor. Singurul text din prima pagină (articol de fond) e în schimb, iscălit Dimitrie Cantemir. În cuprins mai colaborează și Antim Ivireanu. Fericită ideea de a tipări o pagină de poezii din lirica universală. Mai puțin fericit titlul ales : „Din literatura unor „golani“ celebri“. Sînt convocați Shakespeare, Villon (acesta, certat cu legea, a fost chiar un fel de golan). Esenin (nici el un sfînt), Snodgrass și Muttis. Primul poet din pagină e, stupefiant... Iisus Hristos dar și acesta cu un „plagiat“. Predica de pe munte din Evanghelia lui Luca (mă rog, după Luca) e chiar de Luca. Iisus nu prea a scris. Surprizele însă nu se sfîrșesc : în lungul paginii „Inorogul“ își avizează cititorii : „Nu-i citiți ! S-ar putea să-i înțelegeți !“

GHEORGHE TOMOZEI ■

Despre ce perspective poate fi vorba în acest caz ? ! Prima, și cea mai importantă, este obținerea unei tipografii proprii a editurii. În al doilea rînd, se speră că, totuși, presa nu va mai beneficia de piața pe care o are (este vorba de scăderea tirajului, sau dispariția de la sine a acelor publicații lipsite de valoare, ce vor fi eliminate de la sine. Se mai speră în contracte ferme cu tipografiile, pe baza sporirii prețurilor la manoperă (ceea ce duce, implicit, la creșterea prețului unei cărți — dar asta contează mai puțin, putem afirma că la noi cărțile sînt încă ieftine!) — s-a promis în acest sens, din partea guvernului, o „liberalizare“ a prețurilor. Se impune pe de altă parte, în mod absolut necesar, modernizarea actualelor tipografii — lucru ce pretinde investiții, este drept, care însă vor aduce nu numai importante beneficii, dar — atenție ! — vor ridica substanțial calitatea materială și estetică a volumelor, ceea ce reprezintă o datorie elementară față de public. Adevărat, toate acestea înseamnă eforturi — dar ele trebuie făcute !

„O bună literatură trebuie să existe fără probleme financiare (a se vedea, în mod consultativ, condițiile editurilor dintre cele două războaie), și sperăm că vom realiza această stare de fapt — altfel vom trăi într-un paradox trist ; scriitorul și cartea și-au cîștigat, odată cu Revoluția, dreptul la liberă expresie — dar dacă nu au mijloace economice, nu au posibilitatea să și-l practice, iar dreptul în sine nu poate fi atunci decît unul formal !“.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Suplinitorii, o specie pe cale de dispariție

Revista „Flacăra“ a inițiat în luna februarie a.c. un dosar intitulat „Ce e nou în școala noastră ?“, solicitînd opinii, propuneri privind soluționarea unei stări evident tensionate în învățămîntul românesc.

De atunci, disputele dintre „titulari“ și „suplinitori“ au evoluat în mod spectaculos, cu concursul excepțional al Ministerului care nu mai pridìdea cu abrogarea hotărîrilor luate peste noapte. Într-un tîrziu, Ministerul Învățămîntului, Sindicatul Învățămîntului preuniversitar din România, Federația Sindicatelor libere din învățămînt, Federația Sindicatelor libere a cadrelor didactice navetiste și Liga cadrelor didactice navetiste au reușit să se întîlnească și să elaboreze o hotărîre finală privind „adoptarea normelor referitoare la numirea și transferarea personalului didactic“.

Prin urmare după ce s-a vînturat îndelung ideea — stresantă pentru mulți, mărturisită sau nu — a unui concurs drastic, menit să scoată la lumină adevăratele valori și să discrediteze definitiv (sub)mediocritățile, se ajunge la concluzia că, anul acesta, este preferabil pentru masa mare de nemulțumiți și oropsiți ai sorții să se facă un concurs de... dosare. Multă lume, pățită de atîtea ori, a pus la îndoială corectitudinea desfășurării acestei operațiuni.

Alții privesc toată povestea cu un aer optimist. La urma urmei, lucrurile se desfășoară sub controlul unei comisii formate din inspectoratul școlar general, 2—3 inspectori școlari și cîte trei reprezentanți ai fiecărui sindicat legal constituit, precum și ai sindicatelor independente cu personalitate juridică. Există șansa ca disputele, disprețul dintre titulari, navetiști și suplinitori să dispară ca un vis urît. Există suficiente catedre pentru ca toată lumea să fie titularizată, astfel încît să nu se mai ploconească și să se umilească an de an. Cine nu a văzut la început de toamnă coridoarele inspectoratelor pline ochi cu o mulțime disperată, solicitînd cu multă jenă „dreptul“ de a suplini măcar cîteva ore nu poate înțelege ce înseamnă șansa demnității recuperate. Marele eveniment va avea loc la sfîrșitul lunii iunie, după modelul repartiției guvernamentale. Se crede chiar că vor rămîne locuri neocupate, în special la matematică. Asta, cu toate că pentru capitală sînt rezervate chiar și absolvenților 198 de locuri, iar învățătorilor 141 de locuri. Ce va fi mai departe ? Vor mai exista suplinitori, sînt ei pe cale de dispariție, mai avem nevoie de așa ceva ? Răspunsurile, poate, le vor oferi concursurile anuale pe care le propunem și le susținem ca unică șansă de afirmare.

SORINA MAN ■

Teatrul ambulant „Arlechino“ a prezentat pe scena Teatrului „Ion Creangă“ din București un spectacol intitulat „Rinduieli“ după „La lilieci“ de Marin Sorescu.
Regia Constantin Fugașin

Basarabia și-a declarat suveranitatea

Parlamentul R.S.S. Moldova a adoptat o declarație de principiu privind suveranitatea acestei republici. Prevederile din această declarație, care urmează să fie ratificate prin dispoziții legislative, stabilesc, în principal, că pămîntul, toate resursele naturale aflate pe teritoriul R.S.S. Moldova, precum și potențialul său economic, științific, financiar și național aparțin exclusiv acesteia. Legile și constituția moldovenească au supremație față de legile și constituția sovietică. Legile sovietice intră în vigoare pe teritoriul R.S.S. Moldova numai dacă sînt ratificate de sovietul suprem al republicii.

S-a adoptat, de asemenea, o rezoluție politică privind pactul germano-sovietic (Ribbentrop-Molotov) din 1939 și protocoalele secrete care i-au fost anexate, subliniindu-se consecințele dezastruoase ce au decurs din acesta pentru Basarabia și Bucovina de Nord, rupte, prin diktat sovietic, din trupul patriei mume — România.

Declarația Frontului Popular din Moldova cu privire la ziua de 28 iunie 1940

În urma semnării, la 23 august 1939, a pactului Ribbentrop-Molotov și a protocoalelor adiționale secrete, la 28 iunie 1940 trupele sovietice au ocupat o parte din teritoriul statului român — Basarabia și Bucovina de nord.

Astfel, [illegible] numai cîteva zile după încorporarea celor trei state baltice — Lituania, Letonia și Estonia — guvernul sovietic înaintează guvernului român notele ultimative din 26—27 iunie 1940, cerînd cedarea Basarabiei și a Bucovinei de nord, iar la 28 iunie a aceluiași an își introduce trupele pe aceste teritorii.

Frontul Popular din Moldova califică acțiunile din 28 iunie 1940 ale guvernului sovietic drept o agresiune împotriva statului român, o violare a normelor de drept internațional.

Actul de ocupație din 28 iunie 1940 a avut asupra populației Basarabiei și Bucovinei de nord cele mai nefaste consecințe: dezmembrare teritorială, exterminare fizică, deportări de masă, foamete organizată, interzicerea oricăror legături cu restul țării. Acest act de genocid se mai răsfrînge și astăzi destul de dureros asupra populației românești din județele trecute în mod nelegitim sub jurisdicția Ucrainei.

F.P.M. consideră că o rezolvare a acestei nedreptăți istorice ar fi integrarea tuturor pămînturilor românești anexate de U.R.S.S. în 1940 într-un singur stat independent — Republica Moldova.

Ne adresăm către guvernele, partidele politice și organizațiile progresiste din lume să susțină eforturile Frontului Popular din Moldova, orientate spre obținerea independenței depline a Republicii Moldova.

Facem apel către Parlamentul Republicii Moldova :

— să dea apreciere istorico-juridică pactului Ribbentrop-Molotov, actului din 28 iunie 1940, indicînd consecințele acestora asupra destinelor poporului nostru;

— să declare ziua de 28 iunie drept zi de doliu național, urmînd ca în această zi drapelul de stat al Republicii Moldova să fie lăsat în bernă ;

— să anuleze toate denumirile de străzi, instituții etc. legate de ziua de 28 iunie.

În această zi să fie oficiate în toate bisericile românești parastase întru pomenirea victimelor ocupației sovietice.

Chișinău, 16 iunie 1990

Noi și basarabenii

Aniversările unor evenimente fericite se sărbătoresc, cele ale unor întîmplări triste se comemorează, dar de marcat se marchează toate, spre aducere aminte, pentru ca istoria să ne lumineze drumul în viitor.

Acum 50 de ani, ca urmare a unui tîrg între doi dictatori odioși, ne erau pentru a doua oară răpite Basarabia și Bucovina de nord. Ca și pentru celelalte teritorii ocupate și anexate atunci de U.R.S.S. (Țările Baltice, partea de răsărit a Poloniei) Moscova n-a cerut nici un referendum și n-a stabilit nici o perioadă de tranziție – și-a impus prezența cu forța și gata. Act cu totul ilegal, dar care, iată, dăinuie de 50 de ani, supraviețuind lui Stalin și stalinismului, care l-au generat.

Bineînțeles, basarabenii și bucovinenii, oricîte minciuni li s-au spus, n-au uitat niciodată care este adevărata lor patrie și nu și-au pierdut niciodată nădejdea în repararea strîmbătăților cărora le-au căzut victime. Dar pe fundalul atracției permanente a românilor din Basarabia și Bucovina de nord către românii din România, care nu a încetat și, bineînțeles, nu va înceta nicicînd, au fost perioade diferite de întărire sau slăbire a acestei atracții, în funcție de ce se petrecea în România : mai puternică atunci cînd la noi lucrurile mergeau mai bine, mai slabă cînd mergeau prost. Moscova a încurajat scăderea atracției spre România. Din acest punct de vedere, ce făcea în România Ceaușescu îi convenea Kremlinului foarte mult. Printre turiștii sovietici sosiți la noi erau strecurați și basarabeni, ca să vadă ce prost o duc românii și să se înspăimînte.

Cînd și în Basarabia s-au făcut simțite perestroika și glasnostiul (mai tîrziu decît în restul U.R.S.S.), ne-am uitat noi cu jind peste Prut, ei puteau spune pe nume unor chestiuni care la noi erau tabu. După 22 Decembrie anul trecut, noi, românii din România, am trecut în frunte și am devenit pentru basarabeni far, atracția lor spre noi atingînd cote maxime.

După 23 ianuarie și mai ales în timpul campaniei electorale din România, basarabenii au început să se uite din nou cu mirare la noi. Cum, să ai în mînă asul și să bați cu treiul. O diferențiere tot mai accentuată s-a produs între cele două Fronturi, Frontul Popular din Basarabia și F.S.N.-ul nostru de dincoace de Prut : în timp ce F.P.-ul se distingea tot mai mult prin programul său înaintat, care lăsa cu mult în urmă perestroikismul, F.S.N.-ul dobîndea tot mai clar o față umană gorbaciovistă. Condamnabilele acțiuni represive ale regimului Iliescu din iunie anul acesta l-au plasat pe acesta din nou cu mult înapoi față de perestroikă. Dar, ce e val, ca valul trece. România își va recăpăta, fără îndoială, suflul și echilibrul, cu sau fără Iliescu. Iar problema reunificării României există, indiferent de cine este la cîrmă la un moment dat. În acest cadru, pornirea basarabenilor spre noi nu este o chestiune de opțiune pentru un guvern român sau altul, mai priceput sau mai nevolnic, ci atracția firească spre mama Românie eternă, cea de deasupra regimurilor și guvernelor.

ION D. GOIA

La Prut

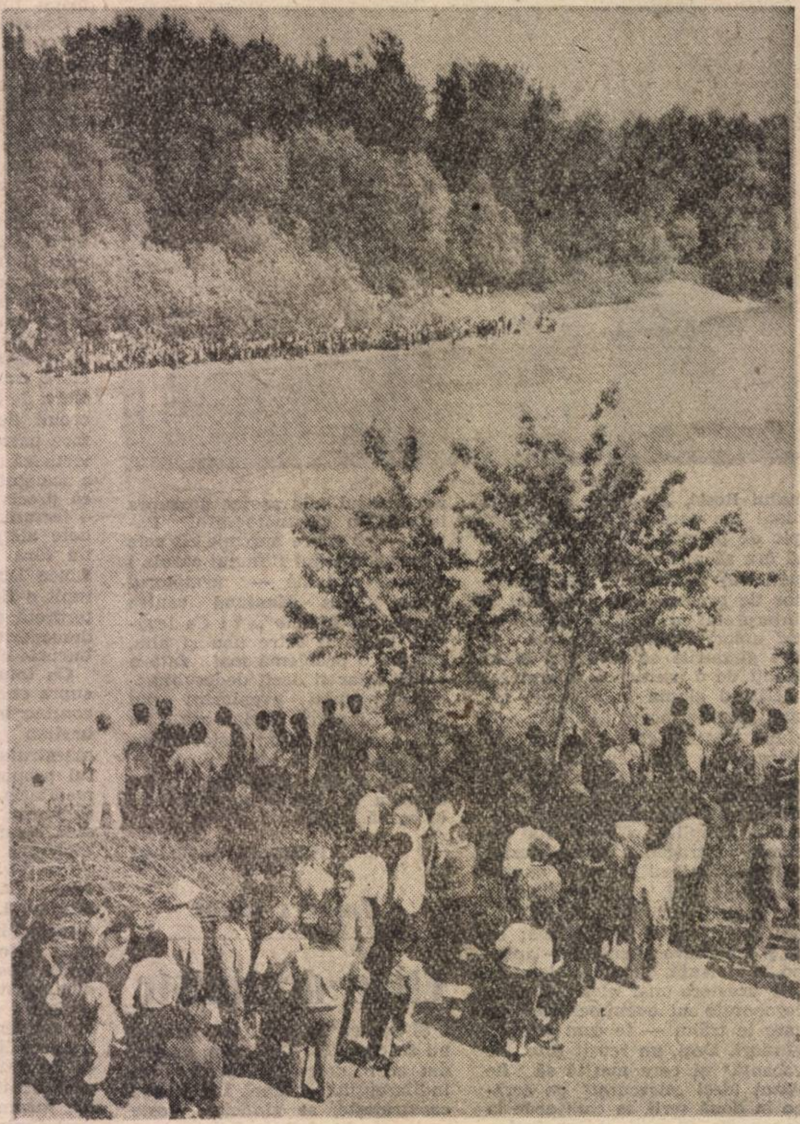

„De unde-ți vine numele, pîriu fără putere,
Ce despărțirea neamului tu îndrăznești a cere ?" (Iancu-Văcărescu)

Declarația profesorului Ștefan Ciobanu, în ședința Consiliului de Coroană din 27 iunie 1940

SIRE,

Provincia românească dintre Prut și Nistru a făcut parte integrantă din vechea Moldovă de la înființarea acestei formațiuni politice românești. Populația românească de Răsărit a Moldovei, numită astăzi Basarabia, împărtășește soarta întregului neam românesc în decursul unui șir de veacuri, până când în anul 1812 această provincie a fost smulsă mișeleste din trupul neamului românesc și anexată la imperiul țarist, cu care n-a avut niciodată niciun fel de contact. Populația Basarabiei, formată 75 la sută din români și 25 la sută din minoritari aduși recent de ruși, cu vreo 80 000 locuitori ruși, are un caracter eminamente românesc. După o rezistență dârză a întregii populații în contra tendințelor brutale de rusificare și desnaționalizare prin colonizări și deportări, după grele suferinți pe care le-a îndurat din partea stăpânirii barbare rusești, poporul românesc din Basarabia trece prin frămîntările revoluțiilor rusești din anii 1905–1906 și 1917–1918, și, în baza dreptului de auto-determinare a popoarelor subjugate din Rusia, se unește cu patria mamă. Unirea se face prin organul revoluționar legal al Basarabiei, unire care a fost cerută încă la începutul revoluției din 1918 în diferite congrese ale țăranilor și intelectualilor. Dorința de a se realiza unirea a fost atât de mare încât populația n-a ținut seama că Vechiul Regat, în parte sub ocupație, se găsea într-o situație critică. Și atunci cum s-ar putea abandona o populație românească, care cu atâta încredere s-a aruncat în brațele statului român ?

Cum s-ar putea ceda Basarabia care și-a arătat lealitatea și atașamentul necondiționat față de neamul și țara românească și față de Tron ? Cum s-ar putea călca în picioare o poruncă a trecutului nostru istoric, cum s-ar putea trece peste suferințele, lacrimile și sângele acelora care s-au jertfit pentru realizarea idealului neamului nostru ?

Chiar minoritarii și-au arătat tot devotamentul față de neamul românesc, manifestat în diferite alegeri și în vizita regală recentă în Chișinău și-au manifestat dorința de a trăi în cadrele românismului.

Sire, părăsirea Basarabiei de armatele române ar fi cea mai mare crimă națională, căci ea ar însemna – să aruncăm populația din Basarabia în brațele unui neam străin și ale unui regim pe care nimeni în Basarabia nu-l dorește. Răspunsul ce trebuie dat Sovietelor e : rezistență până la sfârșit. Și în lupta ce se va da în contra cotropitorilor, populația din Basarabia va fi alături de armata română.

În continuarea ședinței Consiliului de Coroană, care s-a reînceput la orele 21, membrii Consiliului au fost interogați din nou. Profesorul Ștefan Ciobanu a declarat cele ce urmează :

SIRE,

Susțin în totul declarația pe care am făcut-o în ședința de la amiază.

Conștiința mea de român basarabean nu-mi permtie să concep ca o provincie care din punct de vedere și istoric și ca structură etnografică este românească, să fie cedată fără niciun gest măcar de apărare Rușilor, ca populația ei să fie lăsată pradă. Acei dintre membrii Consiliului, care susțin că această cedare va fi provizorie, se înșeală. Noi, care am simțit cisma robiei rusești, nu putem crede că stăpânirea rusească va fi ușor de înlăturat, că dreptatea noastră va fi restabilită. Eu cred ceva mai mult. Acei care au urmărit evoluția ideilor politice din Rusia din ultimul timp au putut observa că în viața Rușilor sovietici s-a produs un reviriment. De la internaționalismul bolșevic, ei au revenit la naționalismul cel mai autentic al Rusiei țariste. Respectul drepturilor altor popoare este o ficțiune. Aceeași recrudescență s-a petrecut și în altă ordine de gândire a Rușilor. De la principiul

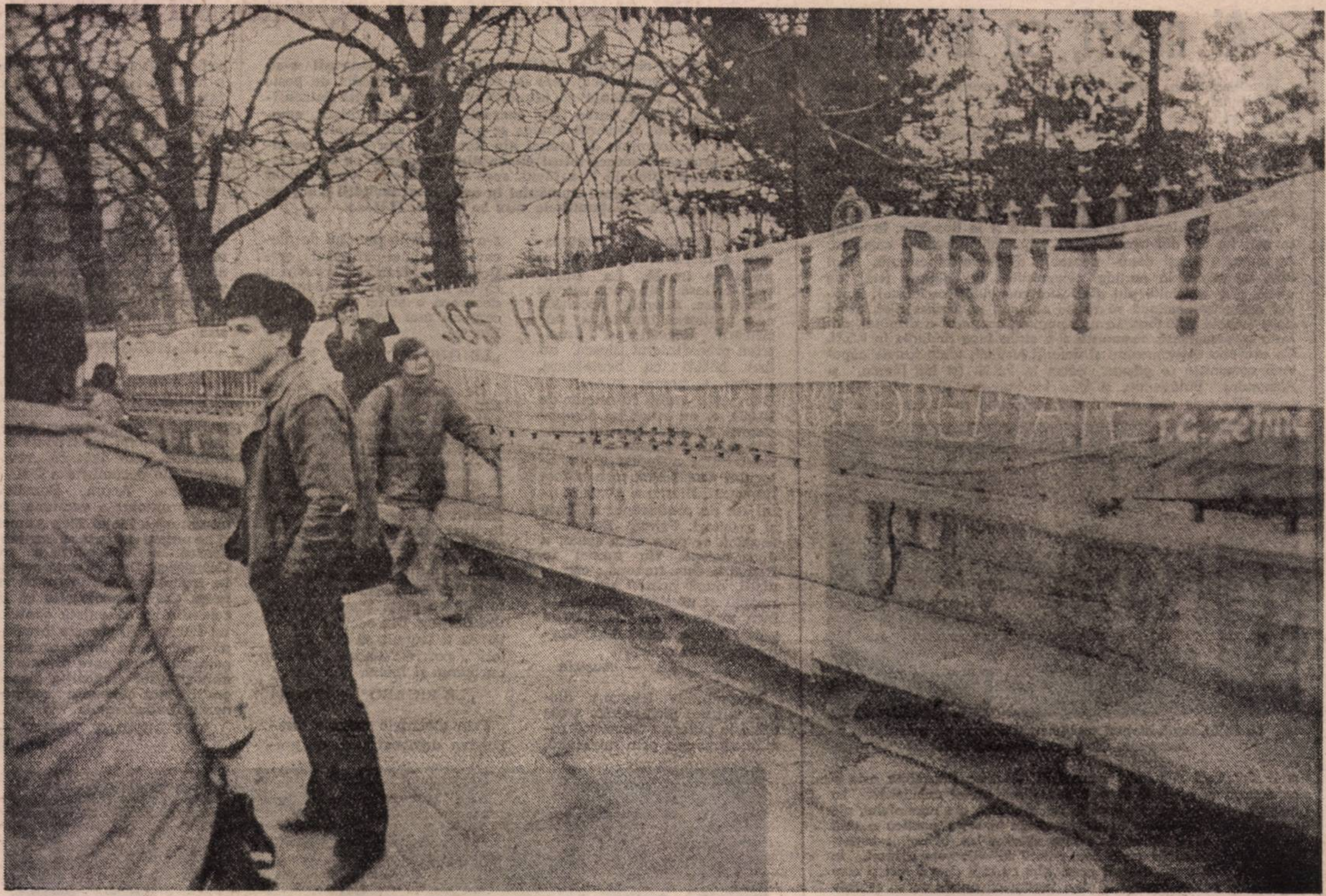
JOS HOTARUL DE LA PRUT !

Chişinău, 22 decembrie 1989

de libertate, de autodeterminare a neamurilor, de care au făcut atâta paradă comuniştii, la ei reinvie ideea veche imperialistă intr-o formă cu mult mai pronunţată decât acea de sub regimul ţarist. Politica agresivă faţă de Polonia, Finlanda şi Ţările Baltice este o mărturie. Şi cu reinvierea imperialismului a renăscut şi visul de cucerire a Constantinopolului, precum şi ideea panslavistă, idei alimentate de o intreagă literatură în decursul unui şir de veacuri. Ei nu se vor mulţumi numai cu Basarabia, care nu este pentru ei decât un punct de trecere spre Peninsula Balcanică. Politica lor de apropiere faţă de Bulgari şi de Sârbi nu este decât o incercare de a realiza visul slavofililor. Şi dacă vom ţine seama că la Bulgari şi Sârbi există in stare latentă şi mişcarea comunistă, ne putem aştepta că ei miine vor pretinde Dobrogea, fie pentru ei, fie pentru Bulgari, ca să facă joncţiunea intre ei şi statul bulgar. Cedarea Basarabiei ar deştepta şi poftele Ungurilor şi ale Bulgarilor.

Sire, decit să ne răsluiască ţara, bucată cu bucată, mai bine să murim cu toţii pentu un ideal al părinţilor noştri.

Protestul profesorului Ştefan Ciobanu, rostit la şedinţa Comisiunilor Afacerilor Streine, a Camerei şi Senatului, în şedinţa din 2 iulie 1940

Domnule Preşedinte,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputaţi,

În ceasurile de grele încercări prin care trece neamul românesc, grupul parlamentarilor basarabeni, asociaţia foştilor deputaţi în Sfatul Ţării şi foştii deputaţi basarabeni în toate parlamentele României de la 1918 până la 1940, precum şi fruntaşii vieţii publice şi culturale a acestei provincii, cu sufletul sdrobit de durere îşi ridică strigătul lor de protest în faţa parlamentului Român şi în faţa întregii lumi civilizate în contra actului de răpire nouă a Basarabiei de către Uniunea sovietică rusească. Această provincie românească, care încă din vremurile antice a făcut parte integrantă din trupul neamului românesc, la început intrând în hotarele coloniei romane Dacia, iar mai târziu un şir de veacuri făcând parte indisolubilă din formaţiunea de stat românească cunoscută sub denumirea de Moldova, — prin întreaga ei istorie, prin tradiţie culturală şi prin structura ei etnică a fost şi este o provincie românească. (...) Cu toată asprimea regimului rusesc, populaţia românească din Basarabia şi-a menţiunt conştiinţa ei de neam, conştiinţă care s-a manifestat în păstrarea intactă a limbii şi obiceiurilor, intr-un număr mare de tipărituri româneşti, în scrierile mai multor autori basarabeni şi în tendinţele Românilor din Basarabia de a se uni cu România, tendinţe care se oglindesc în mişcările pentru unire dela începutul stăpânirii ruseşti, în mişcările dela anul 1863—1864, în mişcarea revoluţionară din 1905—1906. Aceste mişcări în favoarea unirii cu România, în anul 1917 iau forma unei adevărate revoluţii naţionale, când Basarabia, în cadrul revoluţiei ruseşti şi în deplin acord cu ideile revoluţionare ale popoarelor asuprite din Rusia, îşi exprimă voinţa în congresele învăţătorilor, ale preoţilor, cooperatorilor, ţăranilor, în adunările zemstvelor, etc. de a se uni cu statul Român în baza dreptului de auto-determinare al popoarelor, drept câştigat prin revoluţie. Organizarea Sfatului Ţării, autonomia şi independenţa Basarabiei sunt etape logice care duceau Basarabia la restabilirea unei dreptăţi istorice, încălcate în picioare de către Rusia ţaristă, după cum se încălcase şi drepturile altor popoare. Şi Sfatul Ţării, organ perfect legal al Basarabiei, ales pe baza pe care se alegeau toate organizaţiile revoluţionare din Rusia ,desăvârşeşte lupta pentru desrobire prin proclamarea unirii Basarabiei cu România la 27 Martie 1918. Astfel, poporul românesc din Basarabia, alături de celelalte naţionalităţi din această provincie, care în diferite împrejurări au recunoscut dreptatea noastră, manifestându-se pentru unire, îşi recapătă libertatea. Valabilitatea actului unirii Basarabiei cu România şi dreptatea cauzei româneşti au fost recunoscute şi de către Puterile mari, printre care au fost şi Germania şi Italia, cărora Basarabia le-a manifestat nu odată cea mai caldă recunoştinţă.

Acei 22 de ani de viaţă naţională în cadrul statului român au dus la progrese enorme pe terenul cultural, social şi economic. Analfabetismul, această ruşine a stăpânirii ţariste, aproape dispare. Reforma agrară făcută în mod egal pentru toate naţionalităţile duce la o înflorire a economiei rurale, iar minorităţile din Basarabia se bucură de dreapturi de care nu s-au bucurat niciodată sub Ruşi. Dovada este că, cu toată propaganda comunistă prin numeroşi agenţi, prin crearea Republicei moldoveneşti, care dealtfel este un indiciu că elementul românesc este predominant chiar între Nistru şi Bug, prin înfiinţarea postului de radio-emisiune pentru aceleaşi scopuri dela Tiraspol, n-a dat rezultate ; în Basarabia a domnit linişte perfectă. Iar numeroasele alegeri libere din Basarabia, care au avut un caracter cu adevărat plebiscitar pentru această provincie, cu mulţi deputaţi minoritari, au fost o confirmare strălucită a sentimentelor bune pentru România ale întregei populaţii din Basarabia.

Astăzi, prin mijloace necunoscute în istorie, folosindu-se de forţa ei numerică şi de situaţia turbure din Europa, încercând să falsifice datele istorice şi statistice, Rusia sovietică invadează din nou această provincie. Şi populaţia acestei provincii şi cea românească şi cea minoritară, Germanii, Bulgarii şi chiar Rutenii şi Ruşii, refractari unui regim comunist, este lăsată pradă unei situaţii pe care nu o doreşte. Aserţiunile posturilor de radio sovietice cum că sovieticii sunt întâmpinaţi cu flori, sunt falsificări, fiindcă în Basarabia de astăzi curg râuri de lacrimi şi de sânge, iar acei ce-i întâmpină cu flori n-au nimic comun nici cu neamul românesc şi nici cu populaţia muncitoare de altă naţionalitate din această provincie.

Dacă mai există dreptate pe acest pământ, dacă principiile umane mai au vreun rost în lume, dacă drepturile popoarelor, sfinte chiar în timpurile întunecate ale istoriei, mai au vreo valoare, noi parlamentarii şi fruntaşii vieţii publice şi culturale din Basarabia, Români şi minoritari, în numele poporului din provincia dintre Prut şi Nistru, astăzi redus la tăcere, apelăm la lumea civilizată şi atragem atenţia asupra dramei sfâşietoare prin care trece populaţia Basarabiei ; în acelaşi timp ridicăm glasul nostru de protest viguros în contra încălcării nelegiuite a celor mai sfinte drepturi ale noastre istorice, etnice şi umane.

Protestul Prof. Şt. Ciobanu a fost acoperit cu câteva mii de semnături.

Ai noştri, ca brazii

În ultimul timp, prinşi tare în vîrtejul evenimentelor din ţară, noi, românii, ne-am uitat mai puţin la ce se întîmplă prin vecini, astfel încît cel de-al doilea tur al alegerilor din Bulgaria a trecut în România aproape neobservat. Rezultatele sînt cunoscute : din cele 400 de mandate din parlament, Partidul Socialist Bulgar (fostul partid comunist) a obţinut 211, Uniunea Forţelor Democratice (U.D.F., principala grupare de opoziţie) a cîştigat 144, gruparea Drepturile Minorităţii Turce şi Mişcarea pentru Drepturi şi Libertăţi – 23, Uniunea Populară Agrariană – 16.

Aşadar, în Bulgaria s-a întîmplat ca şi în România, la cîrmă se află tot cei din trecut, adică exponenţii partidului comunist. Aş remarca totuşi două deosebiri de mare importanţă. Mai întîi, cu privire la partidul comuniştilor. În Bulgaria (ca, de altfel, şi în celelalte ţări ale fostei comunităţi socialiste), partidul comunist continuă să existe oficial, la lumina zilei, avînd doar numele schimbat. La noi, partidul comunist a dispărut, dar fosta nomenclatură comunistă şi-a strîns bine rîndurile în F.S.N. Cu excepţia celor arestaţi şi deferiţi justiţiei, toate fostele căpetenii comuniste se găsesc acum în F.S.N. (şi Ion Iliescu, şi Alexandru Bîrlădeanu, şi Dan Marţian, ca să numim doar emanaţiile cele mai de vîrf ale scrutinului românesc de la 20 mai ,sînt foşti demnitari comunişti). A doua deosebire este o consecinţă a celei dintîi – proporţiile victoriei comuniste. La bulgari, victoria este în limitele onorabilului, ale normalului, ale credibilului. Opoziţia este de pe acum în viaţa politică a ţării o prezenţă de greutate, ea poate să aibă un rol politic important şi să aspire la preluarea puterii la viitoarele alegeri. În România, nici urmă de aşa ceva, ştim cu toţii cum a fost şi cum este. Abia acum românii îşi dau seama că au de ce să regrete că la noi n-a continuat să existe un partid comunist vizibil, pe care să ştii unde-l găseşti şi să ai de unde-l lua.

La Sofia, după alegeri, mulţimea îl aclamă pe tovarăşul Alexandru Lilov, preşedintele P.S.B.

Una peste alta însă, şi în România, şi în Bulgaria, la putere sînt, şi după alegeri, aşa cum am mai remarcat, tot comuniştii. Ai noştri, ca brazii. Situaţia foarte asemănătoare din cele două ţări este apreciată în chip diferit. Unii o numesc continuitate, alţii inerţie, alţii balcanism. Asupra acestui ultim termen ar merita să ne oprim mai pe larg. O vom face, poate, cu alt prilej. Acum, remarcăm doar că, într-adevăr, sînt cîteva elemente comune ce ar putea caracteriza balcanismul român şi bulgar : îndelungă stăpînire otomană, dezvoltare economică slabă, religie ortodoxă, existenţa unor minorităţi puse, datorită incitaţiilor din exterior, pe agitaţie şi scandal. Şi mai trebuie luat în consideraţie încă un factor important – poziţia Kremlinului. Este posibil ca Moscova să considere România şi Bulgaria apte de a fi menţinute în orbita ei şi atunci eforturile românilor şi bulgarilor pentru ieşirea la lumină vor fi mai grele şi mai îndelungate.

ION D. GOIA ■

Iunie românesc în oglinda străinătăţii

Cînd cu circa două săptămîni în urmă la Bucureşti s-au petrecut cunoscutele acte de violenţă, mass-media de peste hotare a reacţionat cu promptitudine şi cu multă intransigenţă. Desigur, între timp lucrurile s-au mai liniştit, emoţia s-a mai micşorat, lumea se ocupă de alte probleme decît evenimentele de atunci din România. Dar e bine ca cititorul să cunoască totuşi cîteva din aprecierile pe care presa internaţională le-a făcut, spre a vedea cum s-a reflectat în acele zile chipul României în oglinda străinătăţii şi a trage din aceasta învăţămintele care se impun. (I.D.G.)

Cine a crezut că comunismul a dispărut pretutindeni acela se înşală. La Bucureşti el lasă din nou urme sîngeroase. Adepţii opoziţiei, care protestau împotriva falsificării alegerilor şi împotriva preşedintelui Iliescu, au fost bătuţi cu brutalitate. Iliescu a chemat minerii la Bucureşti. Veniţi în număr de 10 000, ei au vînat pe demonstranţi. Armele folosite : rîngile de fier. Iliescu a fost un colaborator apropiat al dictatorului Ceauşescu, care a fost împuşcat. Iliescu a păstrat stilul lui de conducere : a bate şi a omorî. Prima Revoluţie română se pare că a eşuat, a doua începe. Nu numai în România este furtună ; comuniştii, după primul şoc, şi-au revenit şi presimt că mai au încă multe şanse în diferite părţi. Istoria, liberă după Gorbaciov, îi va pedepsi.

„KURIER“ — Austria

Preşedintele Iliescu a distrus viitorul ţării pentru a rămîne la putere... Guvernul român ajuns sus prin minciună, s-a reîntors la punctul de plecare şi anume sfîrşitul erei Ceauşescu. Este de prevăzut că va avea o soartă identică, deoarece o astfel de conducere nu mai este posibilă în Europa.

„LE QUOTIDIEN“ — Franţa

De această dată lucrurile sînt clare. Noul regim român este ceea ce presupuneau cu teamă pesimiştii dintre noi — o dictatură marxistă dispusă la orice pentru a se menţine la putere, pe care a cîştigat-o prin înşelăciune... populaţiei a trebuit să i se arate clar cu lovituri, durere, frică şi groază că serbarea libertăţii în care au crezut pentru o clipă a luat sfîrşit. Piaţa Universităţii din Bucureşti a fost similară cu piaţa Tien Anmen din Beijing. Din aceleaşi motive ea a trebuit să fie „curăţată“, potrivit unora „pentru curăţenia şi igiena publică“.

„LE FIGARO“ — Franţa

Prin gloanţele ucigaşe împotriva demonstranţilor, preşedintele României, Ion Iliescu, a lăsat să-i cadă masca de pe faţă. În pofida promisiunilor sale de a democratiza România, el nu este altceva decît un urmaş la tronul lăsat liber de dictatorul Ceauşescu, înlăturat cu forţa de la putere în luna decembrie. Şi acesta a utilizat armata împotriva cetăţenilor protestatari. Imaginile masacrului din „Piaţa păcii veşnice“ (China) revin în amintire, spre comparaţie. Evenimentele din faţa Universităţii din Bucureşti se aseamănă cu cele de la Beijing din 1989.

„DER MORGEN“ — R.D.G.

Cei care se află acum la putere la Bucureşti şi care se autointitulează Frontul Salvării Naţionale s-au reîntors foarte clar la vechile lor trucuri comuniste. Ştim deja că „revoluţia“ din decembrie a fost o inscenare. Acum, România ne-a prezentat o versiune în miniatură a Pieţei Tien Anmen şi ne putem aştepta să ne servească o nouă ediţie a lui Ceauşescu. Dar, de data aceasta, trebuie să ne îndoim că va reuşi. Cei de acolo ştiu că în cele din urmă există contextul Europei. Şi aceasta înseamnă respectarea unor anumite principii, între care drepturile minorităţilor şi poziţia democratică sînt elemente componente fundamentale.

„THE SUNDAY TIMES“ — Anglia

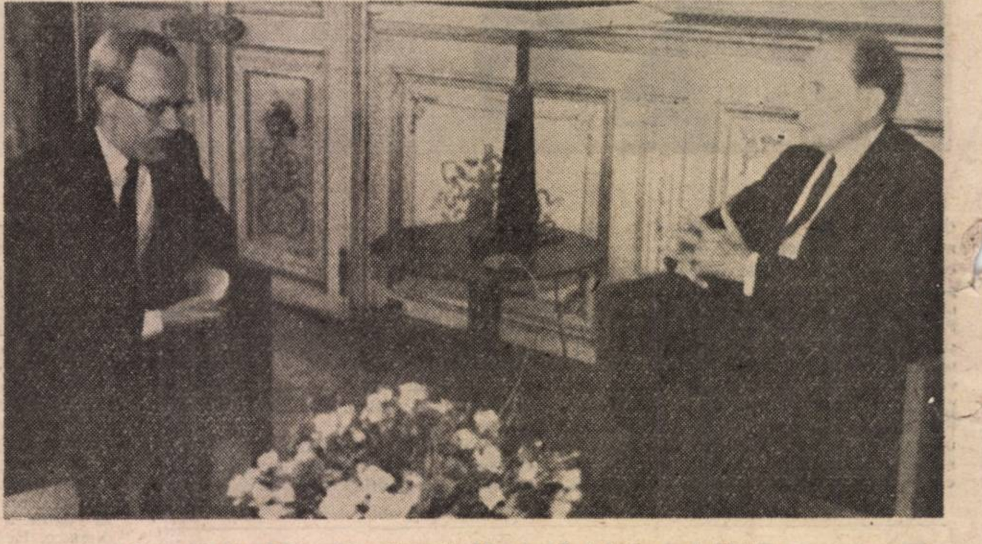

Convorbire la Paris între François Mitterrand şi Lothar de Maiziere,

Toată lumea este de acord că poţi minţi o vreme şi un anumit număr de oameni, dar nu permanent şi pe toată lumea. Minciuna are picioare scurte şi în politică şi în comerţ şi în artă. Din motive evidente totalitarismul se leagă strîns de minciună, ceea ce în momentele sale de criză îl face atît de penibil. Ascunzîndu-şi, precum pisica, marile şi minorele sale intimităţi, totalitarismul se joacă fără obosire cu propria sa boală incurabilă. Uneori moare din această cauză, alteori moare înainte. În Libia, unde atmosfera politică este cea ştiută, a început să se moară din cauza unei muşte care a fost multă vreme ţinută în cel mai strict secret. Acum secretul a dispărut, dar au apărut morţii. Despre uzina de arme chimice de la Rabta s-a vorbit mult şi mass-media internaţională continuă să se ocupe de acest subiect. Dar ca o ironie a soartei, faimoasa uzină libiană are urgent nevoie de... protecţie americană. Motivul ? Uzina este amplasată în centrul zonei infestate de musca roşie a cărei înţepătură ucide deopotrivă oameni şi animale.

După un camuflaj care a durat mai bine de un an, autorităţile libiene au putut constata proporţiile dezastrului şi ale eforturilor lor inutile : 8 milioane de dolari pierduţi. În februarie ele au alertat Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură (F.A.O.) şi au cerut ajutor internaţional.

Statele Unite reprezintă singura ţară care a dezvoltat tehnologia necesară pentru distrugerea acestei muşte carnivore care a bîntuit în Texas (din 1956) şi America Latină (pînă în zilele noastre). Avioanele şi tehnicienii americani sînt în măsură să intervină **imediat** pentru a distruge acest flagel care s-a instalat în Libia din decembrie 1988, în urma importului de animale vii infectate. Flagelul bîntuie acum pe o suprafaţă de 18 000 km² împrejurul uzinei de la Rabta. Există riscuri mari de infectare a restului ţării, precum şi a ţărilor vecine (care sînt în stare de alertă), a Africii şi Europei... Cînd „secretul“ se internaţionalizează lucrurile se simplifică la maximum iar rezolvarea problemei nu mai depinde decît de timp... ● Pentru că vorbim de rezolvări e cazul să ne amintim de un celebru „uitat“. El a reintrat în scena mondială după ce fusese exmatriculat în condiţii care i-ar fi paralizat pe alţii. Acest „uitat“ de calibru neîndoielnic, s-a hotărît să rezolve ce oameni la ordinea zilei întîrzie s-o facă. „Jeune Afrique“ notează : „De cîteva luni este văzut pretutindeni.“ Fostul preşedinte Jimmy Carter a fost observator la alegerile din Panama şi Nicaragua, a încercat o reconciliere între etiopieni şi eritreeni, iar apoi s-a arătat la Palatul Elysée împreună cu Yasser Arafat. Ce-l determină pe „Old Jimmy“ să se mişte de colo-colo ? Pentru cine acţionează ?

MONDORAMA

În anturajul preşedintelui Bush se spune că lucrează pe cont propriu. Jimmy Carter explică : „Încerc să fac lucruri pe care alţii nu le pot face. Experienţa mea de fost preşedinte îmi conferă o oarecare autoritate“. A face lumea mai bună — iată motivaţia acţiunilor lui Carter. Colaboratorii săi apropiaţi afirmă că este „primul preşedinte mondial“. Fostul său ataşat de presă, Jody Powell confirmă : „Niciodată n-am întîlnit o persoană care să aibă o dorinţă atît de mare de a se consacra serviciului public“. Pentru că se plictisea la reşedinţa sa din Georgia, Carter şi-a făcut o întoarcere spectaculoasă, benefică atît pentru reabilitarea sa în faţa Istoriei cît şi pentru soarta umanităţii şi a păcii în lume.

International Who's Who notează că distracţiile sale preferate sînt „lectura şi tenisul“. Ar mai trebui adăugată una : caritatea diplomatică. Cel care a fost considerat ca „cea mai mare aberaţie a istoriei americane contemporane“, care a fost învins în alegerile prezidenţiale din 1981 de Reagan după ce fusese umilit de ayatolahul Khomeiny în afacerea ostaticilor de la ambasada Statelor Unite din Teheran, a devenit „cel mai bun ex-preşedinte al Statelor Unite“. Şi cel mai activ. Iată revanşa lui Jimmy. Dacă şi alţii avînd în mîini pîrghii considerabile s-ar revanşa la fel sub soare ar începe să aibă loc incomparabil mai mulţi simpli cetăţeni. ● Aşezarea lumii sub un soare ocrotitor şi aşezarea vieţii sub zodia bunului simţ sînt obiective onorabile şi de multă vreme stringente. Pentru că în acest joc intră cu aplomb profesional canaliile, corifeii intrigii şi abonaţii la tot felul de privilegii personale, regionale şi mondiale lucrurile se complică mereu şi se urîţesc mereu. America şi americanii nu fac excepţie de la această harababură meticulos pusă la punct. „L'Express“ remarcă : „America nu mai ştie ce să creadă. Şi nu-i vine prea uşor să-şi forţeze o părere fiind supusă la numeroase presiuni contradictorii. Pe de o parte, presiuni ale propriei opinii publice care doreşte să beneficieze cît mai curînd de „dividendele păcii“, de mana care se va revărsa asupra economiei în detrimentul bugetului armatei. Pe de altă parte, presiuni ale celor — destul de numeroşi — care-i reproşează lui Bush că se bazează prea mult pe un Gorbaciov care, după părerea lor, va fi în curînd măturat de teribilele convulsii ale unui imperiu pe cale de dezintegrare. De asemenea, presiuni ale celor care se tem că diminuarea rolului militar al N.A.T.O., în ajunul realizării coeziunii politice şi economice a ţărilor din C.E.E., va duce la o diluare sau chiar la o dispariţie a influenţei americane în Europa. Şi, în sfîrşit, presiuni ale europenilor înşişi, care, după expresia unui foarte înalt funcţionar la Departamentul de Stat, „se tem că noi vom părăsi Europa şi în acelaşi timp, că vom rămîne !“ Rău aşa, rău altfel. Şi mai rău fără rău ?...

RADU BUDEANU ■

Tot ce e pentru prima oară e minunat

(Urmare din pag. 16)

După cum s-a văzut, ai noştri **au ratat incredibil de mult.**

În schimb, argentinienii au reuşit să marcheze din prima ocazie mai clară pe care au avut-o la poarta noastră.

Dar chiar dacă au avut de partea lor explozivul public napolitan, **îndrăgostit pînă la fa**natism de un Maradona care pare o stea ce se stinge, ei n-au izbutit să fie la înălţimea cărţii lor de vizită — impresionantă, **e-adevărat — şi pînă la urmă au fost egalaţi prin golul marcat de Balint.**

Acel 4—0 realizat în acelaşi timp la Bari de către sovietici în compania Camerunului a devenit dintr-o dată inutil şi chiar ruşinos.

Noi mergem mai departe în „Coppa del Mondo" şi ne intilnim cu Irlanda la Genova. Cînd citiţi acest comentariu, rezultatul deja se ştie. Acum însă aici, la Telese, se ştie doar că adversarul pe care îl vom avea în faţă e mai puţin incomod decit alţii.

★

— Gavrilă Balint, iar ai marcat un gol decisiv. Cum îţi explici ? E vorba oare de noroc ?

— Într-adevăr, unii aşa spun. Eu cred că e vorba mai mult de simţul porţii pe care il am. De a mă afla în ocazii favorabile. Unii chiar mă acuză că n-alerg mai mult. De fapt, totul e greu de explicat. Sînt meciuri în care totul îţi iese de parcă cineva te poartă pe teren şi sînt alte meciuri cînd iese prost tot ce faci.

— Cînd şutezi la poartă e un moment de supremă încordare ?

— Nu. Cînd eşti prea încordat, prea crispat, poţi să ratezi. E nevoie şi de puţină relaxare, de o nonşalanţă care se dezvoltă cu timpul. Întotdeauna golurile aduc goluri.

— Şi în meciul cu Camerun ai marcat. Dar n-a fost destul pentru a ne scuti de emoţii.

— Fotbalul te pedepseşte dacă îţi subestimezi adversarul.

— I-aţi subestimat pe camerunezi ? După victoria lor asupra Argentinei ?

— A fost mai curînd o concentrare mai mică asupra jocului.

Totul e bine cînd se sfîr[illegible] cu bine. Ne-am calificat cu [illegible]etul la gură, dar ne-am calificat.

— Tot ce e greu prima oară e minunat. Ne-a fost dat nouă să fim primii care să obţinem această izbîndă.

— Cum ţi-o explici ?

— După părerea mea, avem acum cea mai talentată generaţie pe care a cunoscut-o fotbalul românesc. Am ajuns să ne confruntăm cu marile puteri ale acestui sport de la egal la egal. Să nu se supere celelalte generaţii dinaintea noastră, dar asta e.

— Acum, în optimi. Ce-o să facem ?

— Am avut o victorie, o înfrîngere şi am făcut un egal. Rezultate care pot să pară contradictorii ; dar cu paşi mici ajungi departe.

— Cit de departe ?

— Ar fi păcat să nu profităm de şansa asta... Aşa că înţelegeţi...

— Nu înţeleg.

— Ba înţelegeţi.

— Să zicem. Dar cum ţi se pare campionatul mondial actual ?

— Pînă acum nu m-a entuziasmat.

— Ai vrea să mai marchezi vreun gol ?

— Îmi place grozav cînd echipa mea cîştigă printr-un gol dat de mine.

★

— **Iosif Rotariu, mai întîi vreau să mă conving că vorbesc cu tine şi nu cu fratele tău geamăn, pe care toţi îl confundă cu tine pînă la exasperare, sau au uneori senzaţia că văd dublu atunci cînd mergeţi împreună.**

— Nu vă fac eu feste dumneavoastră...

— **După cum au remarcat ziarele, l-ai „ţinut" remarcabil pe Maradona. Cu atît mai mult cu cît nici nu l-ai faultat decit rareori şi nu în mod voit.**

— De-abia îl atingeam şi cădea ca secerat. A simulat mai tot timpul.

— **În general nu-ţi loveşti adversarul. Cum se explică asta ?**

— În primul rînd nu-mi place mie să fiu lovit. De aceea întotdeauna mă gîndesc şi la cel din faţa mea.

— **Ce zici de întîlnirea cu Irlanda ?**

— Cred că e de bine. O să avem în faţă o echipă pe care o cunoaştem. Mai vrem, desigur, să ne luăm şi revanşa.

— **Cum ai caracteriza-o ?**

— E o echipă care se bazează pe un joc atletic, pe forţă. Noi sîntem mai tehnici, cu mai multă fantezie şi dacă prindem o zi bună ne putem impune jocul.

— **De multe ori prestaţia ta într-un meci este deosebită. Dar alţii culeg laurii. Nu ţi se pare nedrept ? Nu crezi că modestia ta te face să treci neobservat ? Ca de altfel, şi în viaţa de toate zilele, în care eşti un om la locul lui, liniştit, civilizat ?**

— Într-un fel îmi pare rău că nu sînt băgat în seamă. Dar de fiecare dată îmi zic că dacă lucrurile au ieşit bine, ce importanţă mai are cît a dat fiecare pentru realizarea acestui bine ?

★

Soarele s-a ridicat pe cer. Lingă hotel, pe marginea piscinei începe să se adune lume la plajă. Scaune şi mese de plastic, care nu se încing nicidecum, oricit ar fi vipia de mare. Cîţiva tineri s-au aruncat în apă. Printre ei, signor Umberto Covelli.

La cîţiva metri mai încolo, pe un teren de fotbal, jucătorii noştri îşi încep antrenamentul.

★

— **Gică Hagi, te văd fericit !**

— Cum să nu fiu ? Doar ne-am calificat. De fapt, e vorba de realizarea obiectivului propus dinainte.

— **Numai atît v-aţi propus ?**

— Acum ne putem propune mai mult.

— **Şi avem şanse ?**

— De ce nu ?

— **Dar după meciul cu Camerun, mai nutreai vreo speranţă ?**

— A fost un moment de deconectare pe care l-am plătit usturător. Iar la mine era primul meci.

— **Te-a durut cînd ai fost schimbat ?**

— Normal că m-a durut ! Nu meritam asta. Dacă aş fi meritat, n-aş mai zice nimic.

— **Te-am urmărit pe monitorul de televiziune de lîngă mine de la masa presei. Pe chipul tău se citea stupoarea în acea clipă.**

— Eram uluit.

— **Ce zici : cum va fi cu Irlanda ?**

— De-acum totul e schimbat : orice meci e ca o finală. Dacă eşti în formă şi ştii să joci în ziua aceea poţi să spulberi orice adversar. Nu mai contează atît de mult valoarea.

— **Te simţi bine ?**

— Cit se poate de bine.

— **Dar în meciul cu Argentina te-au cam „ciocănit".**

— Dacă mă temeam de asta, m-apucam de volei.

— **Tot sărim noi de la una la alta... Aş vrea să-mi spui, cu mîna pe inimă, dacă mai susţii despre Maradona ceea ce ai susţinut la conferinţa de presă de după meci, cînd l-ai calificat un mare fotbalist.**

— **Îl socotesc în continuare un mare fotbalist. Campionatul acesta e foarte dificil. Faima lui Maradona e mare. De aceea fiecare l-a luat în primire cît mai straşnic. Rămîne un fotbalist de clasă, deoarece oricînd te poate surprinde. E-adevărat, în aceste trei meciuri a jucat mai slab. Dar nu-l poţi judeca numai după ele...**

— **Şi Pele era ţinut din scurt. Dar el era nu numai un sportiv excelent dar şi o conştiinţă...**

— Pele a jucat într-o anumită perioadă, Maradona reprezintă o altă perioadă. Lui Maradona îi e frică de adversar, de faulturi şi uneori mimează tocmai din această teamă că a fost lovit. Uneori cred că nici el nu-şi dă seama că simulează.

— **Deci e o diferenţă între fotbalul de pe vremea lui Pele şi cel din vremea lui Maradona.**

— Uriaşă. Atunci se juca un fotbal mai adevărat, pentru spectacol, pentru a plăcea publicului. Acum fotbalul e mai complet, a intervenit interesul rezultatului. E o formă de a face bani. O industrie. Echipele joacă tot mai închis, cu spaimă de rezultat în suflet. Se va ajunge în cîţiva ani la un fotbal numai în forţă, atletic, fără inventivitate. Tehnica o să aibă tot mai puţin loc.

— **Dar spectatorii nu vor suferi ?**

— Spectatorii suferă de pe acum. Cîte meciuri din acest campionat au fost complet insipide ! E numai o luptă pînă la epuizare, fără nici o strălucire.

— **Va fi greu fără Lăcătuş ?**

— Fără îndoială. S-a dovedit şi în acest campionat ce înseamnă el pentru echipă. Dar trebuie să avem încredere în noi. Vom face cu siguranţă un meci bun.

— **Eşti chiar aşa de sigur ?**

— Nimic nu e previzibil în fotbal. Fiindcă gîndeşti cu capul şi joci cu piciorul. Cîteodată iese altceva. Ceva la care nici nu te aştepţi. Poate de aici provine şi frumuseţea acestui sport.

— **Dacă n-ai fi făcut fotbal, ce altceva crezi că te-ar fi interesat ?**

— Nu m-am gîndit niciodată, ce-aş face fără fotbal. În orice caz, nu plecam din Constanţa.

— **Acum, iată, pleci la Real Madrid.**

— E ca şi plecarea la **Steaua.** Vreau să cuceresc orice se poate cuceri la nivel de echipă.

— **De ce ?**

— Fiindcă îmi place să fiu învingător.

— **Dar înfrîngerea cum o suporţi ?**

— Trebuie s-o suporţi cu aceeaşi tărie ca şi victoria. Poţi fi înfrînt, dar dacă ţi se întîmplă asta, să fie la cel mai înalt nivel.

★

E după-amiază. Soarele dogoreşte năprasnic. Numai cîţiva temerari au rămas lîngă piscină. În holul lui Grand Hotel din Telese e însă răcoare. Cîţiva turişti moţăie în fotolii şi beau Coca Cola rece. Unul dintre ziarişti îşi aduce aminte de oful unui vînzător de Coca Cola din Pompei : Mă-ntrebaţi de afaceri ? Nu merg bine. Lume puţină. Se uită la televizor la fotbal. Nu vine mai nimeni aici ! Nu vedeţi cum patronii restaurantelor stau pe trotuare şi îi îmbie pe cei rătăciţi pe-aici să le păşească pragul ? La Napoli a fost grupa B. Camerun, U.R.S.S., Argentina, România. Ţări sărace. Turişti puţini. Ei, dacă ar fi fost R.F.G. sau S.U.A...

★

— **Gică Popescu, ai jucat foarte bine cu Argentina...**

— Se poate, dar Hagi a fost mai bun. Fiecare îşi are sarcinile lui.

— **Ce părere ai despre echipa noastră ?**

— **E cea mai bună naţională pe care am avut-o vreodată.**

— **De ce ?**

— E o echipă tînără, dornică de a obţine rezultate bune, cu o mare plăcere de a juca, cu o bună pregătire. Într-un fel, am devenit cu toţii profesionişti. Dacă vreţi, vă dau o singură dovadă.

— **Vreau.**

— După meciul cu Camerun nu ne-am certat, nu ne-am făcut reproşuri. Am strîns din dinţi şi ne-am mobilizat exemplar.

— **Oricîte tentaţii ai avut, n-ai plecat de la Craiova.**

— Nici o secundă n-am vrut să plec. Acolo e o adevărată familie. Iar rezultatele bune pe care le-am obţinut sînt o dovadă a forţei noastre de luptă.

— **Revenind la Coppa del Mondo, crezi că putem merge mai departe ?**

— De ce nu ? Acum jucăm mai relaxaţi. Doar am realizat obiectivul propus.

— **Succes şi nu uita să treci, după campionatul mondial, pe la redacţia noastră ca să-ţi iei premiul pe care revista Flacăra ţi l-a decernat.**

★

— **Silviu Lung, ce crezi că a condiţionat succesul nostru ?**

— Ştiam că putem alcătui o echipă omogenă, capabilă de rezultate bune. Cred că am oferit celor de-acasă o satisfacţie enormă.

— **Nici să nu te îndoieşti.**

— **Cum s-au văzut cele trei meciuri din grupa noastră din poarta pe care ai apărat-o ?**

— Victoria obţinută în meciul cu U.R.S.S. a fost deosebit de preţioasă. A fost ca un doping psihic. A urmat însă acea deconectare cu echipa camerunează.

— **După aceea ?**

— Se spune că românul joacă bine atunci cînd joacă de frică. E cam exagerat. Dar în meciul cu Argentina, datorită unui efort de voinţă, de concentrare, am reuşit să ne prezentăm altfel. Bucuria a fost cu atît mai mare.

— **Dar noi era să facem infarct la masa presei... Cum era atmosfera în echipă ?**

— Excepţională ! Să ştiţi că şi înainte cînd ne întîlneam la lot dispăreau animozităţile întreţinute de alţii. Totdeauna ne întîlneam ca prieteni.

— **E vreo deosebire între modul cum evoluează acum naţionala şi cum evolua în urmă cu ani ?**

cat mai degajat ca altădată,

— E o deosebire enormă ! Înainte ni se vorbea la modul imperativ, jucam cu frică în oase. Acum, iată ; am fost primiţi la domnul Iliescu, la domnul Roman, am discutat degajat, nu ni s-au trasat sarcini, ni s-a urat numai succes şi ni s-a mai spus că şi dacă nu ne calificăm nu-i nimic, n-o să ne certe nimeni, decit, bineînţeles, suporterii. De aceea am şi ju-

★

În faţa hotelului s-au aprins felinarele. Fantasme, prind contur în aerul cald care vibrează. La recepţie, mai mulţi ziarişti îşi aşteaptă rîndul la telefon.

★

— **Emerich Jenei, unde aţi dispărut ?**

— Oamenii care se văd prea des se plictisesc, nu-i aşa ? I-am lăsat puţin pe jucători singuri, ca să nu se simtă dădăciţi, urmăriţi tot timpul.

— **Ce-i trebuie în primul rînd unui antrenor ?**

— Conştiinţa curată că poate cunoaşte ceea pot jucătorii lui.

— **Şi ce vă interesează la ei ?**

— Noi, multă vreme n-am fost competitivi din punct de vedere psihologic. N-am avut psihologie de învingător. E extraordinar de important să depăşeşti momentele dificile. Pentru asta îţi trebuie multă putere. Talente avem destule — dar nu e destul să ai talent dacă te prăbuşeşti la primul hop întîlnit în cale. De aceea îmi place un jucător ca Lăcătuş, un luptător.

— **Care e rolul unui antrenor de naţională ?**

— Se spune cu o butadă că jucătorii fac echipa, antrenorul îi aşază numai bine în teren. Un antrenor nu poate da peste cap o echipă dacă e obiectiv, dacă e loial. Jucătorii respectivi nu se poate să nu dea randament. Ei sînt pregătiţi deja la cluburi iar antrenorul unei naţionale nu face nimic altceva decit să creeze relaţii de joc.

— **Eşecul din faţa Camerunului ?**

— O automulţumire instalată în subconştientul jucătorilor pe care n-am reuşit s-o evit.

— **Despre Hagi ?**

— Trebuie să recunosc că am fost puţin iritat — mi se mai întîmplă şi mie ! — văzînd că nu putem depăşi o echipă mai modestă ca a noastră.

— **Pînă la urmă, ne-am calificat.**

— Dumnezeu, în care cred, mi-a tras un semnal de alarmă : să mă chinuiesc puţin ca să obţinem calificarea.

— **Numai atît ?**

— Nu vreau să spun mai mult, dar am o mare încredere în meciul cu Irlanda. Şi totuşi, nu vreau să-mi fac şi să fac prea multe iluzii. În natură este un echilibru fantastic. Dacă azi te bucuri ; mîine cu siguranţă că ai un necaz. De aceea sărbătorile mele sînt extrem de liniştite, ca şi înfrîngerile. Dar numai victoriile aduc victorii. Ele îţi dau acel tonus de a învinge şi altădată. Am fost un luptător în teren. Şi asta e dorinţa mea cea mai mare : de a transmite jucătorilor mei dorinţa de a învinge.

★

În saloanele somptuoase ale lui Grand Hotel din Telese se sting luminile. Mulţimea din hol se risipeşte. Jucătorii noştri sînt demult în camere şi urmăresc meciurile la televizor. În faţa hotelului intră de pază o altă formaţie de carabinieri.

Şi chiar la intrare, o pală răcoroasă de vînt, flutura uşor steagul României.

KOMPAS TRAVEL INC

FOREST AVE. 68 - 38 N.Y.
RIDGEWOOD
VIKY SIMIONESCU:

TEL. (718)417-1818
(718)417-1989

OFERĂ EXCURSII LA PREŢURI CONVENABILE

REZERVĂRI HOTELURI ŞI MAŞINI ORIUNDE ÎN LUME

FACILITĂRI DE ACTE : CHEMĂRI ŞI TRADUCERI

VIZE PENTRU EMIGRARE, IMIGRARE ŞI SPONSORĂRI TEL (201)866 1187

MINISTERUL CULTURII

TRUSTUL DOMUS

Începînd cu data de 1 iunie 1990, a fost redeschis pentru vizitare MUZEUL PELEŞ, cu următorul program :

miercuri, joi, vineri,
sîmbătă, duminică — 9—15
luni şi marţi — închis

Datorită afluenţei extrem de mare a vizitatorilor, conducerea muzeului roagă să se ţină cont de următoarele precizări :

Agenţiile de turism, inspectoratele de învăţămînt, conducerile şcolilor, organizatorii de la întreprinderi şi instituţii, alţi factori care se ocupă de turism cultural, sînt rugaţi să ia legătura telefonică cu dispeceratul MUZEULUI PELEŞ (SINAIA — 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53), pentru a fi programaţi.

Precizăm că deocamdată nu vom putea primi grupuri organizate de vizitatori în afara acestor programări, aceasta pentru a putea asigura conservarea şi integritatea valorilor inestimabile de patrimoniu naţional ale palatului şi zonei înconjurătoare.

Subliniem că în zilele de luni şi marţi pot fi vizitate contra cost, fără programare prealabilă, complexul de monumente, inclusiv terasele exterioare ale parcului PELEŞ.

REPETĂM TELEFOANELE DISPECERATULUI MUZEULUI SINAIA — 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53.

Performanță excepțională a fotbalului nostru

ROMÂNIA ÎN OPTIMILE DE FINALĂ

ITALIA '90
COPPA DEL MONDO

La ora cînd se dispută meciul cu Irlanda, revista noastră intră la calandru. Consemnăm deci în acest număr cîteva gînduri despre reușita calificării în optimi, calificare ce constituie, indiferent de rezultatul meciului din această fază, un succes de mare prestigiu, cea mai mare performanță a fotbalului nostru la campionatele mondiale.

Mircea Lucescu: „Performanță de excepție a fotbalului românesc această calificare în optimi. În sfîrșit, ne-au mîngîiat și pe noi sorții. Pentru fotbaliștii noștri, Irlanda poate fi lozul cîștigător. Era mult mai dificil să înfruntăm Anglia sau Olanda. Curba de formă a echipelor mari va urma, probabil, de-abia de acum un drum ascendent. Formațiile mai modeste, de felul Irlandei, au luptat în grupe cu sufletul la gură. Este de așteptat, ca după un asemenea efort încrîncenat, forța lor de joc să alunece fatal pe un derdeluș. Pasînd inspirat, ca pînă acum, îi vom invita pe irlandezi la presing. Și, pînă la urmă, momentul gîfîielii va apărea. Cu toată condiția lor fizică excelentă. Și, să nu uităm că, fantezia ei și sclipirilor tehnice ale jucătorilor noștri forța nu le-a prea venit de hac. Periculoase rămîn totuși centrările în careu ale irlandezilor, mari meșteri în această tactică. Să le retezăm centrările chiar de la mijlocul terenului. Nouă ne-a convenit dintotdeauna maniera de joc britanică. Simt un happy-end pentru România în acest meci.“

Gigi Tătaru: „Iată că România a reușit să intre în lumea bună a fotbalului mondial. Într-un fel, băieții ne-au răzbunat pe noi, cei de la Guadalahara. Și acum, după 20 de ani, mă chinuie amintirea celor două bare care s-au opus șuturilor mele, la scorul de 3—2 pentru Brazilia. Poate altul era destinul fotbalului nostru și al jucătorilor de atunci. Pînă acum, în Italia, echipa noastră a etalat unul dintre cele mai frumoase și complete fotbaluri. Hagi, Lăcătuș, Gică Popescu oricum figurează în primii cinci ai clasamentelor mondiale pe posturi. Orice echipă ar avea în față, România nu mai reprezintă un out-sider. Așa că nu e de mirare să ajungă cît mai sus. Valoarea îi dă dreptul“.

CLASAMENTUL FINAL AL GRUPEI B

1. Camerun	3	2	0	1	3–5	4
2. România	3	1	1	1	4–3	3
3. Argentina	3	1	1	1	3–2	3
4. Uniunea Sovietică	3	1	0	2	4–4	2

Tot ce e pentru prima oară e minunat

De la trimisul nostru special în Italia,
GEORGE ARION

Dimineață. În holul lui Grand Hotel din Telese e liniște. La recepție, frumoasa Maria Colangelo șterge preocupată un praf inexistent de pe cîteva registre unde sînt înregistrați cei care locuiesc în hotel. Printre ei — jucătorii echipei române participantă la „Coppa del Mondo“. Un candelabru uriaș e aprins inutil la această oră. Dedesubtul lui, o masă cu o vază în care se află un uriaș buchet de flori artificiale îmbietor colorate pentru orice albină vrednică. Pe o tablă neagră e scris cu litere frumoase: Grand Hotel Telese. Benvenuti Nazionale Ramena di Calcio. În uriașele oglinzi, la această oră nu se reflectă decît obiecte de un farmec discret: fotolii confortabile, măsuțe joase, un ceas de o construcție care a solicitat un efort de imaginație.

La intrarea în hotel — un Ciao impozant veghează ca un majordom stilat pînă la desăvîrșire. În fața treptelor, într-o Lancia roșie un domn vorbește la telefon. Puțin mai departe, cîțiva carabinieri stau gata pregătiți să intervină în cazul în care cineva ar îndrăzni să tulbure liniștea fotbaliștilor noștri. Intrarea vizitatorilor inoportuni este cu desăvîrșire interzisă. Peluzele cu iarbă sînt stropite de aspersoare. Trei autocare staționează la umbra palmierilor.

Nici o adiere de vînt. Se anunță o nouă zi călduroasă.

În holul hotelului se aduc ziarele. Începe forfota obișnuită din aceste locuri. Jucătorii încep să coboare din camerele lor. Cîțiva ziariști care au lucrat pînă acum în camera destinată presei își fac și ei apariția și așteaptă legăturile telefonice cu țara pentru a-și transmite corespondențele. Toți au figurile senine, se fac glume, se rîde.

Dar luni nu-i ardea nimănui de rîs.

În ziua meciului cu Argentina nimeni n-avea chef de vorbă. Fiecare era preocupat, dacă nu cumva chiar îngrijorat.

Iar ceea ce avea să se petreacă, pînă la un moment dat, pe stadionul Sao Paolo din Neapole, avea să justifice din plin o astfel de stare de spirit.

La o săptămînă de la respectiva întîlnire — urmărită de iubitorii fotbalului la televizor, comentată, cu siguranță, pe larg, de presa noastră, n-are nici un rost să derulăm încă o dată filmul meciului. Să spunem doar că în fața lui Maradona și a coechipierilor lui echipa României, trezită de dușul rece administrat de camerunezi, și-a readus aminte ce isprăvi poate să facă atunci cînd ia jocul în serios, cînd, fără să se lase timorată de faima adversarului, se avîntă în luptă exemplar, potrivit harului cu care în mod evident sînt înzestrați componenții ei. Acest 1—1 cu Argentina a spulberat dintr-odată amărăciunea provocată de înfrîngerea suferită în fața Camerunului și ne-a propulsat în optimile Campionatului mondial de fotbal, cea mai mare performanță pe care am înregistrat-o vreodată în această competiție.

N-a fost, însă, deloc ușor.

(Continuare în pag. 15)

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA

(27.VI — 3.VII.1990)

Ultima săptămînă a fost caracterizată, în sfîrșit, de vremuri mai bune. Evoluția vremii în ultimele zile a fost tipică pentru luna iunie, lună de vară, cu multă instabilitate termodinamică, mai ales în regiunile nordice și vestice. Ploile, predominant sub formă de aversă și însoțite frecvent de descărcări electrice, s-au semnalat adesea în cursul după—amiezelor și prima parte a nopților. O dată cu ele intensitatea vîntului a crescut, ajungînd trecător pînă la viteze de pînă la 55 km/h. În regiunile sudice instabilitatea atmosferică a fost mult mai mică, iar ploile s-au semnalat cu totul izolat. Termic vremea a continuat să se încălzească ușor, în primele zile ale intervalului tocmai încheiat. Astfel temperaturile maxime diurne au atins și depășit 30°C în foarte multe localități, din Banat, Oltenia Muntenia, Moldova și Dobrogea. În ultima parte a intervalului, advecția unor mase de aer mai „proaspete“ a determinat o scădere a valorilor maxime în Crișana, Maramureș, Transilvania și nordul Moldovei, cu 4° pînă la 7°.

În următorul interval de prognoză apreciem că nu vor avea loc modificări importante în structura barică la nivel sud—est european. Astfel, în continuare vremea va fi predominant frumoasă și caldă. În primele zile se va mai manifesta ceva instabilitate atmosferică ce se va concretiza prin averse de ploaie izolat în Moldova și zonele de deal și munte. Apoi șansele de ploaie cresc treptat în regiunile din nord—vestul țării. Termic, considerăm că vremea se va încălzi ușor în Crișana, Maramureș, Transilvania și nordul Moldovei unde valorile diurne se vor situa în general între 24° și 29°, doar izolat mai coborîte la început. În restul regiunilor temperaturile maxime se vor încadra între 28° și 34°, pe alocuri mai ridicate în ultimele zile. Dimineața, mercurul termometrelor va scădea pînă la 18°—21° în sud—vest, 15°—19° în sud și sud—est, 9°—12° în depresiuni și 12°—16° în rest.

Pe litoral, mai rămîn ceva șanse de ploaie în primele zile, apoi acestea se vor diminua simțitor. Temperatura aerului va urca pînă la 27°—29° ziua și va coborî pînă la 19°—21° dimineața. Apa mării va avea în jur de 22°C.

IOANA MAȘEK ■

Flacăra
EDITURA
„PRESA LIBERĂ“
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF:
George Arion
Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu
■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.
■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): **Dorin Sălăjan**, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.
■ DREPTURILE OMULUI (2559): **Dorin Gherghinescu**, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.
■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569): **Ion Zubașcu**, Sorina Man, Margareta Mureșan.
■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici**, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.
■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): **Mircea Popp**, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**
■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.
■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).
■ REBUS
Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexand Păsărin, Alexandru Pale Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane:** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: **2002;** redactor șef adjunct: **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia); secretar general de redacție: **2143;** public relation: **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL:
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

ULTIMA ORĂ

Am pierdut
un meci
Dar
am cîștigat
dreptul
să-l pierdem